

11/90

11
S. L. S. L.
S. L. S. L.
M. A.

Panjab University
Publication Bureau
SIMLA.

1414

Maharaja Singh
K. P. UNIVERSITY
SIMLA
Sep. 1949

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ

ਅਰਥਾਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ

ਜਿਸਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਗਯਾ ਨਾਲ
ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ ਪੁਰੀ ਐਮ. ਏ.
ਰੀਪੋਰਟਰ ਐਂਡ ਬੁਕਸ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ
ਬਣਾਇਆ।

ਸੰਨ ੧੯੨੨ ਈ:

PANJABI DICTIONARY

By

BHAI BISHAN DAS PURI, M. A.,

REPORTER ON BOOKS.

Education Department, Panjab.

Prepared under the auspices of the Panjab Text Book Committee.

1922.

ਮੁਢੀਦ ਆਮ ਪ੍ਰੈਸ ਲਹੌਰ ਵਿਚ ਲਾਭ ਮੋਰੀਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
ਨਾਲ ਛਪਿਆ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੦੦੦ ਕਾਪੀ

First edition. 1,000 Copies.

Price 5-0-0

ਮੁਖ ਬੰਦ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ, ਲੁਗਾਤਾਂ, ਕੋਸ਼ ਆਦਿਕ ਮਜ਼੍ਹੂਦ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਠਨ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੱਢ ਲੈਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੋਂ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੀ ਬਹੁਤ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੇ ਅਨੇਕ ਲਫਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਿਧਰੇ ਰਹੀ। ਸੋ ਸਬ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸੁਬਿਹਤੇ ਲਈ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਡਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਪੁਰੀ ਐਮ. ਏ. ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਮੁਢੀਦ ਆਮ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਈ ਹੈ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇਸ ੧੦੫੮ ਪੰਨੇ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਾ ਪੁ. ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਆਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ, ਗ੍ਰੰਥਕਾਰਾਂ, ਕਬੀਸਰਾਂ, ਲੇਕਚਰਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੇਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਦਾਯਕ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਮੁਨਸ਼ੀ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਨੇ ਖਾਸ ਬਰੀਕ ਟਾਇਪ ਬਨਵਾਯਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਛਾਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਅਰਥ ਆਮ ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦੇ ਟਾਇਪ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਦੂਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਲਦ ਵਿੱਚ ਬੀ ਸਾਰੀ ਪੁਸਤਕ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ॥

ਸਬ ਸੱਜਣਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਚੁੱਣ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ, ਸੈਕ੍ਰਿਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ, ਲਹੌਰ, ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣ ਜੋ ਅਗਲੀ ਛਪਾਈ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਸੋਧ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਚੁੱਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਈ. ਸਿਮਥ

ਲਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ.
੨੪ ਜਨਵਰੀ ੧੯੨੨

ਸਕੱਤ੍ਰ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ
ਪੰਜਾਬ

ਉੱਥਾਨਕਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੋਲੀ ਸਭਨੀਂ ਥਾਈਂ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਹੋ ਵੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾਕੁਝ ਫਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਭੇਦ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਵੰਡ ਇਸ ਦੀ ਐਉਂ ਹੈ:—(੧) ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ—ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (੨) ਪੋਠੋਹਾਰੀ—ਇਹ ਪੋਠੋਹਾਰ (ਅਟਕ ਅਤੇ ਜੇਹਲਮ ਨਦੀ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਧਰਤੀ) ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। (੩) ਲਹਿੰਦਾ—ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਛਮੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ (ਝੰਗ, ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਆਦਿਕ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਅਤੇ (੪) ਪਹਾੜੀ—ਜੋ ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ “ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ” ਭਾਵੇਂ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਪਰ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਸ਼ਬਦ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਦਾਂਦ (ਪੰਨਾ ੬੧੧) ਅਤੇ ਨੰਦਾ (ਪੰਨਾ ੬੫੬), ਲਹਿੰਦੇ ਦਾ ਵੇਵਣਾ (ਪੰਨਾ ੧੦੩੫) ਅਤੇ ਘਿੱਨਣਾ (ਪੰਨਾ ੪੦੬) ਪਹਾੜੀ ਮਾਹਟੂ (ਪੰਨਾ ੬੧੩)। ਸਭ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸੋਖੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਸਕਤੀ’ ਦੇ ਅਰਥ ‘ਸਮਰਥਾ’ ‘ਬਲ’ ‘ਤਾਕਤ’ ‘ਜੋਰ’, ‘ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਮਾਯਾ’, ‘ਕੁਦਰਤ’ ‘ਦੁਰਗਾ’ ‘ਭਵਾਨੀ’ ‘ਭਗਵਤੀ’ ‘ਦੇਵੀ’ ਦਿੱਤੇ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ ੧੨੬) ਅਤੇ ਪੰਨੀ ਦੇ ਅਰਥ ਐਨੇ ਹਨ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਲੀਟ, ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਹੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਫੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਹੱਲਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹੇ ਹੋਏ ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਵਾਲ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਖੱਲਾ, ਮੋਟਾ ਫੀਰਾ, ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ ੭੦੦) ॥

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਜੋ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਹੱਥ’ ਦੇ ਹੇਠ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ:—ਹੱਥ ਉਠਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਆ ਜਾਨਾ, ਹੱਥ ਹਲਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਹੁਦਾਰ, ਹੱਥ ਹੇਠ, (ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਆਨਾ) ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਨਾ, (ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਨਾ) ਹੱਥ ਕੱਟਨਾ, ਹੱਥ ਕੰਡਾ, ਹੱਥ ਕੰਬਨਾ, ਹੱਥ ਕਰ ਜਾਨੇ, ਹੱਥ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਕਲਾ, ਹੱਥ ਕੜਾ, ਹੱਥ ਕੜੀ, (ਕਿਸ ਦੇ) ਹੱਥ ਘੱਲਣਾ, ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ਹੱਥ ਚੁਕਣਾ, ਹੱਥ ਛੂਟ, ਹੱਥ ਜੋੜਨਾ, ਹੱਥ ਜੋੜੀ, ਹੱਥ ਝੂਠਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵੰਡਣਾ, ਹੱਥ ਭਾਹੁਣਾ, ਹੱਥ ਠੋਕਾ, ਹੱਥ ਝੰਗ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਜਾਣਾ (ਮਾਰਨਾ), ਹੱਥ ਤੇ ਧਰਨਾ, ਹੱਥ ਦਾ ਸੁੱਚਾ, ਹੱਥ ਦੀ ਮੈਲ, ਹੱਥ ਦੇਣਾ, (ਸਿਰ ਤੇ) ਹੱਥ ਧਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੱਥੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਬੈਠਣਾ), ਹੱਥ ਨਾਟਕ,

ਹੱਥ ਨਾ ਹੱਥਣ ਦੇਣਾ, ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ, ਚਲਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਠੰਡੇ ਹੋਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ, ਹੱਥ ਫੜਨਾ, ਹੱਥ ਵੇਰ ਜਾਣਾ (ਫੇਰਨਾ), ਹੱਥ ਵੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਬੰਧਾ ਗੁਲਾਮ, ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ (ਹੱਥੀਆਂ), ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਹੱਥ ਛਰਨਾ, ਹੱਥ ਮਲਣਾ, ਹੱਥ ਮਲਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੱਥਣਾ (ਸਿਰ ਤੇ), ਹੱਥ ਹੱਥ, ਹੱਥ ਰੰਗਣਾ, ਹੱਥ ਲੱਗ ਜਾਣਾ (ਲੱਗਣਾ, ਲੱਗਣੇ), ਹੱਥ ਲਗਾਉਣਾ (ਣੇ), ਹੱਥ ਲਾਇਆਂ ਮੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵਧਾਉਣਾ (ਣੇ), ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਦੇਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਲੈਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਹੱਥ ਰੇਖਣਾ, ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ), ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਮਾਉਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ (ਤੇ) ਪਾਉਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ) (ਦੇਖੋ ਪੰਨੇ ੨੩੬-੨੩੮) । ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇਖਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ ਉਸ ਹੇਠ ਦੇਖ ਲਵੋ ॥

ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅਖਾਉਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਅੱਮਾਂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਕੂਲੇ ਹਨ, ਬੱਚਾ ਲਗਣ ਤੇ ਜਾਣੇ' (ਪੰਨਾ ੨੩੮), 'ਘੋਰੇ ਸੁਆਰੇ ਸਾਲਣਾ ਬੜੀ ਬਹੁ ਦਾ ਨਾਉ' (ਪੰਨਾ ੧੮੧) ॥

ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਬੋਲੇ ਬੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ—ਦੇਖੋ ਤਨਖਾਹ ਲੱਗਣਾ ਅਤੇ ਭਨਖਾਹੀਆ (ਪੰਨਾ ੫੬੧), ਸਰਬ ਰਸ (ਪੰਨਾ ੧੬੧) ਲਖ ਬਾਹਾਂ ਸਿੰਘ (ਪੰਨਾ ੬੬੬) ॥

ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਲਫਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਧਸ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਬੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਉਹੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ਮਦਾਨ (ਪੰਨਾ ੬੦੧), ਪਦੈਸ (ਪੰਨਾ ੭੦੬), ਖਾਲਸ (ਪੰਨਾ ੩੪੬), ਤਸੀਰ (ਪੰਨਾ ੫੫੭), ਲਸਿਸ (ਪੰਨਾ ੬੬੧), ਮਨੀਟਰ (ਪੰਨਾ ੬੦੪), ਰਫਿਆ (ਪੰਨਾ ੬੬੪), ਨਿਹਚਾ (ਪੰਨਾ ੬੭੨) ॥

ਹੋਰਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦੇ ਬਚਨ ਖ ਅਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਮਾਨਸ ਮੁਹਿੰ ਨਾ ਕਢਣਾ ਚਾਹੇ । ਗੰਦੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਫ਼ਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਰੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਜੋ ਵਾਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੱਜਣ ਪੁਰਖ ਉਸਦੀ ਕਦਰ ਪਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਕੇ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ । ਇਸ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਅਤੇ ਛਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਸ ਸ਼ਰਾਂ ਢੁਕੇ ਲੱਗੇ ਹਨ ॥

ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਪੁਰੀ
ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ

ਉ

ਉ, ਪੁ:-ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੈਰਲਾ ਅਖਰ, ਉੜਾ।

ਉਸ, ਪੜ:-ਉਹ, ਉਹਨੇ।

ਉਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੜਕਾਉਣਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ, ਉਗਾਉਣਾ, ਉਫਾਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਏ ਉਹ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ।

ਉਸਟੰਡ, ਪੁ:-ਅਨੱਖੀ ਗੱਲ, ਝੂਠਾ ਕਲੰਕ, ਹਿਕਮਤ, ਚਲਾਕੀ।

ਉਸਟੰਡਣ, ਸ:-ਉਸਟੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ।

ਉਸਟੰਡ ਪੁਣਾ, ਪੁ:-'ਉਸਟੰਡ' ਵੇਖੋ।

ਉਸਟੰਡੀ, ਪੁ:-ਉਸਟੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ।

ਉਸਤਤ, ਸ:-ਵਡਿਆਈ।

ਉਸਤਰਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ ਛੁਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਉਸਤਰਿਆਂ } ਸ:-ਦੁਖ ਦੇਣ
ਦੀ ਮਾਲਾ } ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼।

ਉਸਤਾਦ, ਪੁ:-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਖਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁੰਗਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਗੀ, ਕੰਜਰੀ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ, ਛਲੀਆ, ਦੁਸ਼ਟ।

ਉਸਤਾਦ, ਵਿ:-ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ।

ਉਸਤਾਦਗੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਿਖਨਾ, ਪੜ੍ਹਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣਾ।

ਉਸਤਾਦਣੀ, ਸ:-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਿਖਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ।

ਉਸਤਾਦੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਚਲਾਕੀ।

ਉਸਾਰਾ

ਉਸਤੁਤ } ਸ:-'ਉਸਤਤ' ਵੇਖੋ
ਉਸਤਤੀ }

ਉਸਨਾਕ, ਪੁ:-ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ, ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਸੁਖਰਾ, ਸਾਫ਼।

ਉਸਨਾਕ ਬਾਹਮਣੀ } ਬਾਹਮਣੀ ਭੜਕ
ਸੀਢ ਦਾ ਤੜਕਾ } ਖੜ੍ਹੇ, ਪਰ ਚੜ੍ਹੇ
ਖਲੀ

ਉਸਨਾਕਣ, ਸ:-ਉਸਨਾਕ ਤੀਵੀਂ।

ਉਸਨਾਕਪੁਣਾ, ਪੁ:- } ਚਤੁਰਾਈ, ਚਲਾਕੀ।
ਉਸਨਾਕਾ, ਸ:- } ਸਿਆਣਪ, ਸਫ਼ਾਈ।

ਉਸਬਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਆ (ਉਸਬੇ ਦਾ ਅਰਕ) ਜੋ ਖੂਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਣਾ ਜਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕਾ (ਕੋਠਾ ਉਸਰਿਆ ਤਰਖਾਣ ਵਿਸਰਿਆ)।

ਉਸਰ ਉਸਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਭਿਆਨ ਕਰਨਾ,
ਕੋ ਬਹਿਣਾ } ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਡਾ
ਜਿਤਾਉਣਾ, ਗੱਬਣਾ।

ਉਸਲ ਵੱਟ ਛੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਟਿਕ ਕੇ ਨ ਬਹਿਣਾ
ਨਣੇ ਜਾਂ ਲੈਣੇ }

ਉਸਾਣ, ਪੁ:-ਹੌਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਹੱਸ ਹਵਾਸ।

ਉਸਾਣ ਖਤਾ ਹੋਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੌਸ ਗੰਮ ਹੋਣੀ,
ਉਸਾਣ ਜਾਂਦੇ ਰਹਣੇ } ਸਰਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣੀ।

ਉਸਾਰ ਉਸਾਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਲਾਹਾਂ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ
ਕੇ ਢਾਹੁਣਾ } ਚਟਾਉਣੀਆਂ।

ਉਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਾਣਾ, ਕੰਧ ਬਨਾਣੀ।

ਉਸਾਰਾ, ਪੁ:-ਘਰ ਬਨਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਫੇਰੀ, ਬਰਾਡਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕੁਥਾਰਾ।

ਉਸਾਰਾ ਉਸਾਰਨਾ

ਉਸਾਰਾ ਉਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਨਾਉਣੀ ਖਿਆਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ।

ਉਸਾਰੀ, ਸ:-ਘਰ ਬਨਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋਹੜਾ ਘਰ ਬਣਦਾ ਖਿਆ ਹੋਵੇ ਇਮਾਰਤ

ਉਸਾਰੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਣ ਲੱਗਣਾ।

ਉਸਾਰੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਣ ਉਣ ਜ ਘਰ ਬਣਵਾਉਣ ਲੱਗਣਾ।

ਉਸਾਰੂ, ਵਿ:-ਉਸਨੇ ਵਾਲਾ, ਰਾਜ।

ਉਸੀ, ਪੜ:- ਉਸੇ ਨੇ, ਉਹਨੇ ਹੀ

ਉਸੂ, ਪੁ:-ਇਕ ਬੁਟਾ ਜਿਸਦੇ ਬੀਆ ਵਿਚ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

ਉਸੇ, ਪੜ:-ਉਸ ਨੇ ਹੀ, ਉਹ ਨੇ ਹੀ

ਉਸੇਰ, ਸ:-ਸਵੇਰ, ਬਲਾਗਾ, ਤੜਕਾ।

ਉਸੇਰ ਸਾਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਸਵੇਰ ਸਾਰ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੇ।

ਉਹ, ਪੜ:-ਅਨਸ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇਕ ਬਚਨ।

ਉਹ ਜਾਣੇ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਜਾਣ ਦਿਓ

ਉਹਦਾ, ਪੁ:-ਗੁੱਦਾ, ਦਬਜਾ, ਮਰਾਤਬਾ ਪੜ:-ਉਸਦਾ

ਉਹਨੂੰ, ਪੜ:-ਉਸਨੂੰ

ਉਹਲਾ, "ਉਹਲਾ" ਵੇਖੋ

ਉਹਾ, ਪੁ:-ਓਹੀ ਓਹੀਓ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਨਾ

ਉਹਾ ਜਿਹਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਵਾਕਰ।

ਉਹੀ, ਪੜ:-ਉਹ ਹੀ (ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ), ਉਹੋ।

ਉਹੀਓ, ਪੜ:-ਉਹ ਹੀ, ਉਹਾ, ਉਹ।

ਉਕਰਾਉਣਾ

ਉਹੋ, ਪੜ:-ਓਹੀਓ, ਉਹਾ, ਉਹੀ।

ਉਹੋ ਜਿਹਾ, ਵਿ:-ਜਿਹਾ ਪਹਿਲੇ ਸੀ ਤਿਹਾ, ਪੈਹਲੇ ਵਰਗਾ।

ਉਕਸਾਉਣਾ, ਸ:-ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਚਾਲਾ।

ਉਕਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-"ਉਕਸਾਉਣਾ" ਵੇਖੋ।

ਉੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਚੁਕ ਜਾਣਾ, ਖੁੱਤ ਜਾਣਾ।

ਉੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-"ਉੱਕ ਜਾਣਾ" ਵੇਖੋ।

ਉਕਤ, ਵਿ:-ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਹੋਰਲੇ, ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਕਤ, ਸ:-ਫੋਹ, ਅਦਕੂਲ, ਪਰ ਜੁਗਤ, ਭੋਲ।

ਉਕਤ ਜੁਗਤ, ਸ:-ਹਿਕਮ, ਤਤਬੀਰ, ਉਪਾਉ, ਭੋਲ।

ਉੱਕਤਣ, ਸ:-ਫੋਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ, ਜੁਗਤਣ।

ਉਕਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖਪਾਉਣਾ, ਛੋੜਣਾ ਖਪਣਾ, ਖਿੜਣਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਵਿਥੇ ਹੋਣਾ।

ਉੱਕਤੀ, ਪੁ:-ਜੁਗਤੀ, ਫੋਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਉੱਕਤ ਜੁਗਤ ਵਾਲਾ।

ਉਕਤੀ ਜੁਗਤੀ, ਪੁ:-ਹਿਕਮਤੀ, ਉਸਤਾਦ।

ਉਕਥਾ, ਪੁ:-ਬੱਲ, ਬਚਨ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੰਦ।

ਉੱਕਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਥੇ।

ਉੱਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁਰਣਾ, ਖੋਦਣਾ, ਖੋਤਰਨਾ, ਖੱਤੇ ਜਾ ਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੋਦ ਕੇ ਮੂਰਤ ਅਮੀਦਕ ਬਨਾਉਣਾ

ਉਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਖੁਦਾਉਣਾ।

ਉਕਰਾਈ

ਉਕਰਾਈ, ਸ-ਉਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਕਰਨ ਦੀ
ਮੋਹਨਤ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ।

ਉਕੜ ਦੁਕੜ, ਵਿ:-ਭਾਵਾਂ ਟਾਂਢਾਂ, ਵਿਰਲਾ, ਕੋਈ
ਹੀ

ਉਕੜਾ, ਵਿ:-ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਉੱਕਾ, ਬਿਲਕੁਲ ।

ਉਕੜ੍ਹ, ਵਿ:-ਅੱਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ (ਬੈਠਣਾ) ।

ਉੱਕਾ, ਵਿ:-ਇਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਛੜਾ, ਸਾਰਾ, ਪੁਰਾ,
ਬਿਲਕੁਲ ।

ਉਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਲਾਉਣਾ, ਰਕਾਉਣਾ, ਖੰਡਾਉਣਾ
ਪੁਸਾਉਣਾ ।

ਉਕਾਉ, ਵਿ:-ਉਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਖੰਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਕਾਈ, ਸ:-ਉੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੰਡਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ,
ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ।

ਉਕਾਸ, ਸ:-ਚੋਰੀ ।

ਉਕਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਛੁਪਾਕੇ ਲੈਣਾ,
ਭੜਕਾਉਣਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ ।

ਉਕਾਸੀ }
ਉਕਾਸੂ } ਵਿ:-ਉਕਾਸਣ ਵਾਲਾ

ਉਕਾਤ, ਸ:-ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਹਾਲਤ, ਵਰਸਤ ।

ਉੱਕਾ, ਪੁੱਕਾ, (ਕੀ) } ਵਿ:-ਪੁਰਾ, ਸਾਰਾ, ਨਿਰਾ,
ਉੱਕਾ ਮਿੱਕਾ (ਕੀ) } ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਭਾਲਤੁ ਖਰਚ ਨਾ ਹਵੇ

ਉੱਕੀ, (ਸ:-) ਵਿ:-ਪੁਰੀ, ਸਾਰੀ, ਨਿਰੀ, ਬਿਲਕੁਲ ।

ਉੱਕ੍ਹ, ਵਿ:-ਉੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ

ਉੱਖਲ, ਪੁ:-ਲੱਕੜ ਦਾ ਚੱਟ, ਧਾਈ ਛੜਨ
ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਉੱਖਲੀ, ਸ:-ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਉੱਖਲ, ਜਿਸੀ ਵਿੱਚ
ਗੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਚੱਟ ।

ਉੱਗ ਪੈਣਾ

ਉੱਖਲੀ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਕਸ਼ਟ ਸਿਰ ਤੇ
ਝੱਲਣਾ ।

ਉੱਖਲੀਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਖਾਂ ਕੰਮ
ਤੇ ਫੇਰ ਮੋਹਲਿਆਂ ਤੋਂ } ਅਰੰਭਕੇ ਫੇਰ ਉਸ
ਕੀ ਡਰਨਾ } ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ
ਕੀ ਪਿਛਾਹਾ ਹੋਣਾ ।

ਉੱਖੜਨ, ਪੁ:-ਪੁੱਟਿਆ ਜਾਉਣ, ਪੁਟੀਣ ।

ਉੱਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਜੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਿਕਲ
ਜਾਣਾ

ਪੈਰ ਉੱਖੜਨਾ (ਨੇ) } ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਨਾ ਰਹਿਣਾ,
ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਖੜਨਾ } ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਟ
ਜਾਣਾ ।

ਉੱਖੜਨਾ ਪੁੱਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਲਕੁਲ ਪੁੱਟਿਆ
ਜਾਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਉਖੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁੱਟਾਉਣਾ ।

ਉਖੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਪੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ

ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਪੁੱਰ ਸਿੱਟਣਾ ।

ਉਖੜ ਦੇਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:-ਪੁੱਟ ਸੱਟਣਾ, ਨਸ਼ਟ
ਮਾਰਨੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ } ਕਰਨਾ

ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਉਖਾੜਨਾ' ਦੇਖੋ

ਉਖੜਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥਾਲ ਝੜ
ਸਾਂਝੇ ਹਨ (ਜਿਸੇ ਉੱਖੜ ਕੇ,

ਉਖੜਾ ਲੱਗਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਥਾਲ ਝੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣੇ ॥

ਉੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੂਟੇ ਦਾ ਪਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ,
ਥੀਉ ਦਾ ਫੁੱਟ ਪੈਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰਧਨਾ ।

ਉੱਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਗਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਪਰਗਟ
ਹੋਣਾ, ਉੱਗਮਣਾ ।

ਉੱਗਮਣਾ

ਉੱਗਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ,
ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ ।

ਉਗਰਵਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਗਰਾਹਾ, ਪੁ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਉਗਰਾਹੀ, ਸ:-ਲਹਿਲੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਏ,
ਲਹਿਲਾ ਕੇਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਉਗਰਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨਾ ।

ਉਗਰਾਹੂ, ਪੁ:-ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਲਾ

ਉਗਲੱਛਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਖਾਧਾ ਹੋਣਾ ਆਉਤੋਂ
ਉਗਲੱਛ ਸੁੱਟਣਾ, } ਬਾਹਰ ਕਢਣਾ, ਉੱਗਲਣਾ,
ਉੱਪਰਛਲ ਕਰਨਾ ।

ਉੱਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਥੜ ਕਰਨਾ, ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ
ਉੱਤ ਬਾਹਰ ਸਿੱਟਣਾ, ਭਾਕਣਾ, ਉੱਪਰਛਲ
ਕਰਨਾ, ਛੁੱਟਣਾ, ਜੁਦਾ ਹੋਣਾ, ਛਿਲਾ ਹੋਣਾ,
ਉਤਾਰ ਉਠਣਾ,

✓ ਉੱਗਲ ਨਿੱਗਲ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਸੁਆਦ ਚੀਜ਼
ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਉੱਗਲ ਨਿੱਛਲ, ਵਿ:-ਹੋਣਾ) ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ

ਉੱਗਲ, ਸ:-ਅੰਗੁਲ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੁਲੇ ਪੰਜਾ
ਪੰਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗੁਲੇ ਛੱਟ ਕੇਈ ।

ਉੱਗਲ ਕਰਨੀ (ਕਰਉਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਦੋਸਦੇਣਾ,
ਲੁਆਣਾ) ।

ਉੱਗਲ ਧਰਨੀ (ਰੱਖਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ

ਉੱਗਲੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਉਘਲਟਣਾ' ਦੇਖੋ
ਉਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੁਡਾਉਣਾ, ਛਿੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ

ਉਗਲਾਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਪਰਛਲ ਕਰਾਉਣੀ, ਕੇ
ਕਰਾਉਣੀ, ਉੱਥੜ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉੱਗਰਨਾ

ਉੱਗਲੀ, ਸ:-'ਉੱਗਲ' ਦੇਖੋ (ਉੱਗਲੀ ਦੇ
ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇਖੋ 'ਅੰਗੁਲੀ' ਦੇ ਹੋਣ) ।

ਉਗਵਈਆ, ਪੁ:-ਉਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਬਿਜਵਾਉਣਾ, ਖੀ
ਪੁਆਉਣਾ, ਉਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਗਵਾਈ, ਸ:-ਉਗਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੋਹਨਤ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਉਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਗਲ ਦੇਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ
ਕਰਨਾ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਕੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਵਧਕੇ
ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ।

ਉਗਾਉ, ਵਿ:-ਉੱਗਲ ਵਾਲਾ, ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਹੀ ।

ਉਗਾਸ, ਉਗਾਸੂ-"ਉਕਾਸ" ਉਕਾਸੂ ਦੇਖੋ ।

ਉਗਾਹ, ਪੁ:-ਗਵਾਹ-ਸਾਖੀ-ਸਾਹਦ ।

ਉਗਾਹੀ, ਸ:-ਗਵਾਹੀ, ਸਾਖੀ, ਸਾਹਦੀ (ਦੋਹੀ
ਭਰਨੀ) ।

ਉਗਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-"ਉਗਾਉਣਾ" ਦੇਖੋ ।

ਉਗਾਲ, ਪੁ:-ਉਥੜ, ਥਾਪੀ ਹੋਈ ਵਸਤ ਜੋ
ਉੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਏ, ਥੱਕ, ਖੰਘਾਰ, ਛਿੱਲਾ
ਹੋਣਾ, ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਛੁੱਟਣਾ

ਉਗਾਲ ਦਾਨ, ਪੁ:-ਥੁੱਕ ਸਿੱਟਣ ਵਾਲਾ ਭਾਡਾ,
ਪੀਕ ਦਾਨ

ਉਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਤੋਂ ਸੁੱਟਣਾ, ਉਥੜ ਕਰਨਾ,
ਉਗਾਲੀ ਕਰਨੀ ।

ਉਗਾਲੀ, ਸ:-ਖਾਧੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਿਆ
ਲਿਆ ਕੇ ਚਿੱਥਣਾ, ਜਿੱਕਰ ਚੰਗਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ ।

ਉੱਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੁੱਕਾ ਵੱਟ ਕੇ ਭਰਾਉਣਾ ।

ਉੱਗਰ ਉਗਰ ਪੈਣਾ - ਮੁੱਕਾ ਵੱਟ ਕੇ ਕਿਸੇ ਉੱਤੋਂ
ਜਾ ਪੈਣਾ ।

ਉੱਗੁ

ਉੱਗੁ—ਛੋਟੇ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ।

ਉੱਗੁਠੀ, ਸ:—ਅੰਗੁਠੀ, ਛਾਪ, ਮੰਦਰੀ

ਉੱਘ, ਸ:—ਖਬਰ, ਪਤਾ।

ਉੱਘ ਸੁੱਘ, ਸ:—ਖਬਰ ਸਾਰ, ਠੀਕ ਠੀਕ ਪਤਾ

ਉੱਘ, ਪਤਾਲਦੀ ਖਬਰ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ।

ਉੱਘ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਹੋਣੀ, ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ, ਪਰਦੇਸ਼ ਗਏ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਤਾ ਮਿਲਣਾ।

ਉੱਘੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਕਾਉਣਾ, ਘੁਰਕਣਾ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਾਂ ਧਨ ਦੋਲਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਕੇ ਮੋਹਣੇ ਦੇਣੇ।

ਉੱਘੱਟਾ, ਪੁ:—ਧਮਕੀ, ਮੋਹਣਾ, ਘੁਰਕੀ।

ਉੱਘੱਟਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਣੇ ਦੇਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ।

ਉੱਘਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਰਾਹੀ ਹੋਣੀ, ਲਹਿਣੇ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲ ਜਾਣੀ।

ਉੱਘਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਹੱਲਾ
ਉੱਘਰ ਉੱਘਰ ਪੈਣਾ } ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ।

ਉੱਘਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਾਨੀ, ਲਹਿਣਾ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਘਰਵਾਈ, ਸ:—ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉੱਘਲੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਘੱਟਾ ਦੇਣਾ, ਮੋਹਨੇ ਮਾਰਨਾ, ਘੁਰਕਣਾ।

ਉੱਘਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਝੋਕਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਜਾਂ ਝੁਟੇ ਖਾਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦਰ ਭਰਨਾ, ਉੱਘਣਾ।

ਉੱਚੋਕਪੁਣਾ

ਉੱਘੜ ਦੁਘੜ } ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਅਸੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਝਾ
ਉੱਘੜਾ ਦੁਘੜਾ } (ਕੰਮ)।

ਉੱਘੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਲਰਨਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ (ਪਾਸ)। ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ (ਨੀਂਦਰ), ਜਾਗਣਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ, ਰੰਗ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ।

ਉੱਘੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਆਇਕ ਦਾ ਚਮਕ
ਉੱਘੜ ਪੈਣਾ } ਉੱਠਣਾ ਜਾਂ ਸੌਂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਉੱਘਾ, ਵਿ:—ਪੁ: ਪਰਗਟ, ਸਾਫ਼, ਸਥ ਨੂੰ ਮਲੂਮ, ਮਸ਼ਹੂਰ।

ਉੱਘੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ।

ਉੱਘਾੜਾ, ਵਿ:—ਨੰਗਾ, ਖੁਲ੍ਹਾ, ਪਰਗਟ।

ਉੱਘਾੜਾ ਬੁਘਾੜਾ, ਵਿ:—ਉੱਘਾੜਾ, ਨੰਗਾ।

ਉੱਘਾੜੂ, ਵਿ:—ਉੱਘਾੜਨ ਵਾਲਾ, ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉੱਘੀ, ਵਿ: ਸ:—ਪਰਗਟ, ਸਾਫ਼, ਪਰਤੱਖ।

ਉੱਘੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹਣੀ, ਜਾਗਣਾ, ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ।

ਉੱਚ, ਵਿ:—ਵੱਡੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਦਰਜੇ ਦਾ।

ਉੱਚ ਦਾ ਪੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਸੱਯਦ ਜਾਤ ਦਾ ਪੀਰ।

ਉੱਚ ਪਦਵੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਦਰਜਾ।

ਉੱਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਗ ਉੱਠਣਾ, ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੀਂਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਅਰ ਫੇਰ ਠ ਆਉਣੀ, ਕੱਦ ਹੋਣਾ, ਉਫਲਣਾ, ਟੱਪਣਾ।

ਉੱਚੋਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ: ਉੱਚੋਕਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੋਗੀ ਚਕਾਰੀ, ਚੋਟਾ ਪਠ।

ਉਚੋਕ ਬਿੰਦਿਆ

ਉਚੋਕ ਬਿੰਦਿਆ, ਸਃ—ਖੀਸੇ ਕੰਟਲ ਦੀ ਚਰਚਾਈ.
ਚੋਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ

ਉਚੋਕਾ, ਪੁਃ—ਚੋਰ, ਚੋਰਾ, ਗੰਢੀ ਕੋਪ, ਠੰਗ,
ਉਚਾਉ

ਉਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿਕਾਉਣਾ, ਝੁਠਾਉਣਾ।

ਉਚੋਕੀ, ਸਃ—ਚੋਰੀ, ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਉਚਾਉ

ਉਚਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦਿਲ ਨ ਲਗਣਾ, ਦਿਲ
ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਹਰ ਜਾਣਾ।

ਉਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੋਲਣਾ, ਆਖਣਾ, ਕਹਿਣਾ।

ਉਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਹਾਉਣਾ, ਬਲਵਾਉਣਾ,
ਅਖਵਾਉਣਾ।

ਉਚਰਾਈ, ਸਃ—ਉਚਰਨ ਦਾ ਕੰਮ

ਉਚੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲਹਿਣਾ, ਜਿਕਰ ਪਿੰਡੇ ਦਾ
ਮਾਸ ਕਿਸੇ ਲਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਚੜ ਪੈੜੇ ਲੱਗਣੇ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਿਰਨ ਦੀ ਚਾਹ
ਰੋਣੀ, ਟਿਕ ਕੇ ਨਾ ਬੈਠਣਾ

ਉਚਾ, ਪੁਃ—ਵਾਲ ਜਾਂ ਕੰਡਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਮੋਰਨਾ।

ਉਚਾ, ਵਿਃ—ਉਪਰ ਵੇਲ, ਲੰਮਾ, ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ
ਬਹੁਤ ਵਾਲਵਾਂ, ਉਚੀ ੨ ਬੋਲਿਆ ਹੋਇਆ

ਉਚਾਸਨਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਚੀ ਉਚੀ ਢੰਗ ਤਾਸ਼ੁਨ ਸਕਣਾ,
ਕੰਨਾਂ ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਾ ਹੋਣਾ।

ਉਚਾ ਹੱਥ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਕਲ ਵਧ ਜਾਣ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਸ ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ

ਉਚਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਰਾ ਬਠਣਾ, ਆਕੜਣਾ,
ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਉਚਾ ਦਰਜਾ, ਪੁਃ—ਵੱਡੀ ਪਦਵੀ।

ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਗੱਭ } ਦਿਸਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪਰ
ਪੱਲੇ ਠੀਕਰੀਆਂ } ਗਲ ਮਾਝੇ

ਉਚਿਰ

ਉਚਾਉ, ਵਿਃ—ਉਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਦਿਲ
ਉਖਾੜਿਆ ਹੋਇਆ।

ਉਚਾਈ, ਸਃ—ਉਚਾ ਹੋਣਾ, 'ਜੰਨੀ' ਕਈ ਜੀਚ
ਉਚੀ ਹੋਵੇ, ਲੰਮਾਈ, 'ਉਚਾਣ'।

ਉਚਾਹਟ } ਸਃ—ਉਚਾਈ, ਉਚਾਣ, ਅਵਾਜ਼
ਉਚਾਹਟੀ } ਉਚੀ ਹੋਣਾ, ਕਾਹਲੀ

ਉਚਾਹਟ ਪੁਣਾ (ਉਚਾਹਟੀ), ਪੁਃ—ਸਃ—ਰੋਕ ਰੋਕ।

ਉਚਾਹਟੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚੁੱਕਣੀ,
ਟੋਕਣਾ।

ਉਚਾਟ, ਸਃ—ਖਿੜ, ਉਦਾਸ, ਉਖਾੜ,
ਘੁਰਕੀ।

ਉਚਾਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖਿੜਾਣਾ, ਘੁਰਕਣਾ, ਅਕਾ-
ਉਣ।

ਉਚਾਣ, ਸਃ—ਉਚੀ ਥਾ, ਉਚਾਈ।

ਉਚਾਪਤ, ਸਃ—ਸ਼ਹੂਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਰੁਖਿਆ ਹੁਦਾਰ
ਲੈਣਾ, ਹਟਵਾਣੀਏ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਹੁਦਾਰ
ਲੈਣਾ, ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਮੋਹੜੀ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ।

ਉਚਾਰ, ਪੁਃ—ਬੋਲ ਚਾਲ, ਬਾਣੀ, ਬਚਨ।

ਉਚਾਰਣ, ਪੁ—ਬੋਲ, ਆਖਣ, ਕਹਿਣ, ਬਚਨ-
ਬਿਲਾਸ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਠੀਕ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਮੂੰਹੋਂ
ਕਢਣਾ।

ਉਚਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੋਲਣਾ, ਕਹਿਣਾ, ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ
ਕਰਨਾ

ਉਚਾਵਾਂ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ
ਥਾਂ ਲੈ ਜਾ ਸੱਕੀਏ (ਚੱਲ੍ਹਾ ਆਦਿਕ)।

ਉਚਿਆਈ, ਸਃ—ਉਚਾਈ, ਉਚਾਣ, ਉਚਾਹਟ।

ਉਚਿਤ, ਵਿਃ—ਮੁਨਾਸਬ, ਜੋਗ, ਲੱਕ ਵਾਜਬ।

ਉਚਿਰ, ਕ੍ਰਿ- ਵਿਃ—ਉਚਾ ਚਿਰ, ਤਦ ਤਾਕਰ,
ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ।

ਉੱਚੀ

ਉੱਚੀ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲੀ ਥਾਂ, ਉੱਪਰਲੀ ਵੱਲ, ਲੰਮੀ,
ਬਲੰਦ, ਚੌਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼।

ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ।

ਉੱਚੀ ਸੁਰ, ਸ:-ਗਉਣ ਵੇਲੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ
ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਵਾਜ਼।

ਉੱਚੀ ਜਾਤ, ਸ:-ਵੱਡੀ ਜਾਤ

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ, ਸ:-ਮਸ਼ਹੂਰ, ਭਾਰੀ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ
ਹੱਟ।

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ = ਨ ਉੱਚੀ ਵੱਡਾ
ਹੋਣਾ ਪਰ ਗੁਣ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਸ:-ਜੇਹੜੀ ਧਰਤੀ ਪੱਧਰੀ ਨਾ
ਹੋਵੇ

ਉੱਚੇਰਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ
ਉੱਚੇਰੀ, }

ਉੱਚੇਰਾ, ਵਿ:-ਰਤਾ ਕੁ ਉੱਚਾ।

ਉੱਚੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਹੁਣਾ (ਜਿਹੜਾ ਖਿੱਚੇ ਤੇ ਚੰਮ
ਲਾਹਿਆ ਜਾਏ)।

ਉੱਚੇੜਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:-(ਕੰਧਾਂ) ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ
ਉੱਚੇੜ ਸੱਟਣੀਆਂ } ਬਹੁਤ ਢੇਰੇ ਪਾਉਣੇ
(ਮਾਰਨੀਆਂ) } ਅਤੇ ਅਕਾਉਣਾ

ਉੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਧਣਾ, ਦੁਖਣਾ, ਪਛੀਣ।

ਉੱਛਲ, ਪੁ:-ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਉੱਛਲਣਾ।

ਉੱਛਲਉੱਛਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਬਖ਼' ਕਲ ਹੋਣਾ,
ਖਾਬਰਨਾ।

ਉੱਛਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਉਤਾਰ ਨੂੰ
ਆਉਣਾ, ਫੁੜਕਣਾ, ਮਨ ਥਿਆਕਲ ਹੋਣਾ।

ਉਜਲਾਈ

ਉੱਛਾਂਧ } ਸ:-ਸਕ੍ਰਿਆਧ, ਦੁਰਗੰਧ, ਬਦਬੋ।
ਉੱਛਾਂਨੂ }

ਉੱਛਾਲ, ਸ:-ਕੁੱਦ, ਚੜ੍ਹਾਉ, ਉੱਛਲਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਛਾਲ

ਉੱਛਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਚ ਸਟਰ

ਉੱਛਾਲਾ, ਪੁ:-ਹੁਲਾਰਾ, ਚੜ੍ਹਾਉ

ਉੱਛਾਲੀ, ਸ:-ਕੁੱਦ, ਛਾਲ, ਕੈ, ਉੱਪਰਛਲ।

ਉੱਛਾਲੂ, ਪੁ:-ਉੱਛਾਲਾ ਢੋਲ ਵਾਲਾ।

ਉੱਛਾੜ, ਪੁ:-ਲੱਭ ਜੁਲਾਈ ਆਦਿਕਾ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ
ਕੱਪੜਾ।

ਉਜ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-'ਉੱਥ' ਦੇਖੋ।

ਉਜੱਡ, ਪੁ:- } ਵਿ:-ਮੂਰਖ, ਬੇਸਮਝ, ਭੱਲਾ,
ਉਜੱਡਣ ਸ:- } ਭਲੀ

ਉਜਬਕ, ਵਿ:-ਮੂਰਖ, ਅਹਮਕ, ਭੱਲਾ

ਉਜਰ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਏ, ਬਹਾਨਾ,
ਖਿਆ, ਹੀਲਾ

ਉਜਲ, ਵਿ:-ਸੁਥਰਾ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਚਿੱਟਾ,
ਲਿਸ਼ਕਦਾ

ਉਜਲ ਦੀਦਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸਣ ਕਰਨਾ
ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ

ਉਜਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਮਕਣਾ, ਸਫ਼ ਹੋਣਾ,
ਲਿਸ਼ਕਣ

ਉਜਲਤਾਈ ਸ:- } ਚਮਕ, ਸਫ਼ਾਈ, ਲਿਸ਼ਕ।
ਉਜਲ ਪੁਨਾ ਪੁ:- }

ਉਜਲਾ, ਪੁ:-ਸਾਫ਼, ਚਿੱਟਾ ਚਮਕਦਾਰ।

ਉਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਮਕਾਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਾਣਾ।

ਉਜਲਾਈ, ਸ:-ਸਫ਼ਾਈ, ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ।

ਉੱਜਲਾ

ਉੱਜਲੀ, ਸਃ—ਸੜ, ਚਿੱਟੀ, ਜਮਕਦਾਰ ।

ਉੱਜੜ, ਵਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਖਾਲੀ
ਸੁੰਢਾ ।

ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—“ਉੱਜੜਣਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁਝ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਘਰ ਆਦਿਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜ ਪੁੱਜੜਜਾਣਾ—ਬਿਲਕੁਲ ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ,
ਕੁਝ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ।

ਉੱਜੜਾਉਣਾ, ਵਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉੱਜੜਾਉ, ਪੁਃ—ਉੱਜੜਣ ਵਾਲਾ ।

ਉੱਜੜਾਈ, ਸਃ—ਉੱਜੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੁਰੀ ।

ਉੱਜੜੇ ਪਿੰਡ ਭੜੋਲਾ ਮਹਲ—ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਉੱਜੜੀ
ਸ਼ੈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਨਿਕੰਮੀ ਸ਼ੈ ਦੀ ਛਾਂ ਕਦਰ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਉੱਜਾਗਰ, ਵਿਃ—ਪਰਸਿੱਧ, ਉੱਘਾ, ਪਰਗਟ,
ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ, ਸਖੀ ।

ਉੱਜਾਗਰੀ, ਸਃ—ਨਾਮਵਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ ।

ਉੱਜਾਪਨ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੀ
ਰੀਤ ਜਾਂ ਕਰਮ ।

ਉੱਜਾਰ, ਪੁਃ—ਛੱਟੇ ਹਥਿਆਰ, ਉਹ ਚਾਖ਼ ਮਿਸ਼
ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਾਰੀਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏ, ਸੰਦ ।

ਉੱਜਾਲਾ, ਪੁਃ—ਚਾਨਣ ਰੋਸ਼ਣੀ, ਲੋ, ਦਿਨ
ਚੜ੍ਹਨਾ, ਬੜਕ, ਰਮਕ ।

ਉੱਜੜ, ਪੁਃ—ਜੰਗਲ, ਬੀਆਬਾਨ, ਬਨ, ਜੰਬ ਕੋਈ
ਠਾ ਰਹੇ ।

ਉੱਜੜ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਰਖਾਦੀ ਜਾਂ ਨਾਸ ਹੋ
ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਜੜਨਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ।

ਉੱਜੜ ਭਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁਣਾ,
ਮਨੁਖਾਂ ਨੂੰ ਰੋਖਕੇ ਘਾਬਰਣਾ, ਹੋਰ ਮਨੁਖ
ਨਾਂ ਭਾਉਣਾ ।

ਉੱਟੇਰਲੈਣਾ

ਉੱਜੜ ਮੋਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘਰ ਛੱਡਕੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਕੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਬਰਖਾਦ ਕਰਨਾ,
ਕੁਝ ਨਾ ਛੱਡਣਾ ।

ਉੱਜੜਾ, ਪੁਃ—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਢਾ ਥਾਂ, ਉੱਜੜ, ਨਾਸ, ਬਰ-
ਖਾਦੀ, ਦਸਾਂ ਬੰਦੋਸ ਹੋਣਾ, ਉੱਜੜਣ ਦੀ ਜੋ
ਚਣੀ ਭਰੀ ਜਾਣ ।

ਉੱਜੜਾ, ਵਿਃ—ਉੱਜੜਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਉੱਡਾਉ ।

ਉੱਜਿਹਾ, ਪੜਃ—ਓਹ ਜੇਹਾ—ਉਹਦੇ ਵਾਂਗੀ ।

ਉੱਜੀਰਨ, ਪੁਃ—ਅਜੀਰਨ, ਅਣਪਰ ।

ਉੱਜੂ, ਪੁਃ—ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਣ
ਤੋਂ ਪੈਰਲਾਂ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪੈਰ ਧੋਣਾ, ਪੰਜ
ਅਸ਼ਨਾਠੀ (ਉੱਜੂ ਸਾਜਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ) ।

ਉੱਜੇਹਾ, ਪੜਃ—“ਉੱਜਿਹਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਢ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਰ, ਓਵੇ ।

ਉੱਢੇ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਵੇ ਹੀ, ਅਵੇ
‘ਬਅਰਬ’ ।

ਉੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਟਣਾ, ਘਾਬਰਣਾ, ਜਾਂ ਠਾ
ਲੱਗਣਾ ।

ਉੱਟਕ ਜਾਣੀ (ਨੀਂਦਰ) ਕ੍ਰਿਃ—ਨੀਂਦਰ ਅਚਾ-
ਨਚਕੇ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਨਾ ਆਉਣੀ ।

ਉੱਟੇਗਣ } ਪੁਃ—ਇਕ ਬੁਢਾ, ਇਕ ਦਰਿਆ ਦਾ
ਉੱਟੇਗਣ } ਨਾਉਂ

ਉੱਟੇਰਣ, ਪੁਃ—ਅਟੇਰਣ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੂਰ੍ਹ ਦੀ
ਅੱਟੀ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਉੱਟੇਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਟੇਰਨਾ, ਸੂਰ੍ਹ ਦੀਆਂ ਅੱਟੀਆਂ
ਬਣਾਉਣਾ ।

ਉੱਟੇਰਣਾ ਪੁੱਟੇਰਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁ ਲੈਣੇ,
ਉੱਟੇਰ ਲੈਣਾ } ਫੁੱਟਾਉਣਾ ।

ਉੱਠ

ਉੱਠ, ਪੁ:—“ਉੱਠ” ਵੇਖੋ।

ਉੱਠ ਨਾਂ ਕੁੱਝੋ ਬੋਰੇ ਕੁੱਝੋ ਅਨੱਖੀ ਸਾਂ ਉੱਲਦੀ
ਗੱਲ ਹੋਣੀ।

ਉੱਠਣ ਬੈਠਣ, ਸ:—ਉੱਠਾ ਬੈਠ, ਉੱਠਾ ਬੈਠਕ,
ਉੱਠਾ ਬੈਠੀ, ਉੱਠਕਬੈਠਕ, ਉੱਠਣਾ ਅਤੇ ਬੈਠਣਾ,
ਚੰਚਲਤਾਈ, ਹੋੜਾ ਪੁੱਠਾ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ,
ਬਿੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸਜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵਾੜੀ ਨਾਲ
ਖਲ੍ਹਾਰਿਆ ਅਤੇ ਬਹਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਉੱਭਰਨਾ,
ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਵੱਧੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ (ਜਿੱਥੇ “ਉੱਚ
ਮੰਗਾ ਭੋੜਾ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਉੱਠਿਆ ਹੈ”), ਸੌਣ
ਪਿੱਛੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ, ਜਾਗਣਾ, ਅਚਾਨਚਕ
ਹੋਣਾ (ਜਿੱਥੇ “ਸੁੱਲ ਉੱਠਣਾ”), ਮਦਾਰਸਾ
ਛੱਡਣਾ (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ)।

ਉੱਠ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਜਾਗ ਪੈਣਾ,
ਚੱਲ ਪੈਣਾ, ਅੰਗਲ ਵਾਂਗੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ,
ਮੁੜਕੇ ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਦਾ ਮਦਾਰਸਾ ਛੱਡਣਾ।

ਉੱਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੌੜ ਜਾਣਾ, ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਭੀਮਤ ਦਾ ਨਿਕਲ
ਜਾਣਾ।

ਉੱਠ ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉੱਠ ਖੜੋਣਾ” ਵੇਖੋ

ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋ ਜਾਣਾ, ਅਚਾਨਚਕ
ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਉੱਠ ਖੜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ

ਉੱਠਦੇ ਬੈਠਦੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਹਜ ਸੁਭਾ, ਲਗਦ
ਹੱਥ, ਐਵੇਂ ਹੀ।

ਉੱਠਵਈਆ, ਪੁ:—ਤੇਜ, ਰਲਾਕ, ਕੁੱਦਣ ਵਾਲਾ
ਘੋੜਾ।

ਉੱਠਾਉ ਚੁੱਲ੍ਹਾ

ਉੱਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਚੁਕਵਾਉਣਾ।

ਉੱਠਵਾਉ, ਪੁ:—ਉੱਠਵਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਉੱਠਵਾਈ, ਸ:—ਚਕੁਆਈ, ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ
ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ।

ਉੱਠਵੈਯਾ, ਪੁ:—“ਉੱਠਵਈਆ” ਵੇਖੋ।

ਉੱਠਾਉ (ਉੱਠਾ) ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ
ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਫੋੜਾ ਜੇਹਾ ਨਿਕਲ
ਆਉਣਾ।

ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਚੁਕਾਉਣਾ, ਲੈਜਾਣਾ,
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸਹਿਣਾ
ਸਹਾਰਨਾ, ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਲੁੱਟਣਾ, ਚੁਕਾਣਾ,
ਜਰਾਣਾ

ਹੱਥ ਜਾਂ ਸੋਟਾ ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਸੋਟਾ ਚੁਕ
ਕੇ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਦੌੜਣਾ।

ਕਰਜ ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਲੈਣਾ।

ਖਰਚ ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਨ ਖਰਚਣਾ ਜਾਂ ਦੇਣਾ।

ਦੁੱਖ ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ, ਸਹਿਣਾ।

ਪਰਦਾ ਉੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣਾ, ਖੋਲ੍ਹ
ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ।

ਪੈਰ ਉੱਠਾਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਵਰਨਾ।

ਉੱਠਾਈ, ਸ:—ਚੁਕਾਈ, ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ।

ਉੱਠਾਈ ਗੀਰ } ਪੁ:—ਉੱਠਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਚੋਰ।
ਉੱਠਾਈ ਗੀਰਾ }

ਉੱਠਾਉ } ਪੁ:—ਉੱਠਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਈ ਥਾਂ
ਲਜਾ ਸੱਕੀਏ।

ਉੱਠਾਉ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਪੁ:—ਜਿਹੜਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਈ
ਥਾਂ ਲਜਾ ਸੱਕੀਏ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਨਿਚੋਲਾ
ਨਾ ਬੈਠੇ।

ਉਠਾਉ ਪਿੰਦਾ

ਉਠਾਉ ਪਿੰਦਾ ਪੁਸ਼-ਸੇ ਆਦਮੀ ਘਿੰਦੇ ਵਾਕਰ ਇੱਕ
ਬਾਇਕ ਕੇ ਨਾ ਬੈਠੇ ।

ਉਠਾਨ, ਪੁਸ਼-ਉਠਾਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੰਗ ਜਾ ਰੀਤ ।

ਉਠਾਲਾ, ਪੁਸ਼-ਕਿਸੇ ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ
ਹੋਏ ਹੋਏ ਮਰਦਾਂ ਜਾਂ ਤੀਮਰਾਂ ਦਾ ਉਠ ਕੇ
ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਣਾ (ਉਠਾਲਾ ਹ
ਜਾਣਾ ਕਰਨਾ, ਕਰਾਉਣਾ)

ਉਠਾਵਾ, ਵਿਸ਼-ਉਠਾਉ (ਵਿਸ਼) ਵੇਖੋ

ਉਠਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਮੁੜ ਆਉਣਾ, ਹਟ
ਆਉਣਾ ।

ਉਡਣ ਖਟੋਲਾ, ਪੁਸ਼-ਬੈਠਣ, ਬੁਰਜ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਮਨੱਖ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਉੱਡ
ਸੱਕਣ

ਉਡਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਧਰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ
ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਿੱਕੁਰ ਪੰਛੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਅਲੱਖ
ਹੋਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਦਾ
ਵਿੱਚ ਰਲ ਜਾਣਾ, ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣੀ
ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ।

ਉਡਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਚਲਣਾ
ਫਿਰਨਾ ।

ਉੱਡ ਪੁੱਡ ਕੇ(ਲਿਆਉਣਾ,ਜਾਣਾ) ਕ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਸ਼-
ਬਹੁਰ ਹੀ ਛੇਤੀ, ਚੁਟਕੀ ਵਿੱਚ

ਉਡਵਈਆ } ਵਿਸ਼-ਉੱਡ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਉਡਵਈਆ } ਉਡਾਰੂ ਉਡਾਉ ।
ਉਡਵੈਸਾ }

ਉਡਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ,
ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਝੂਠੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ,
ਛਾਨਣਾ ।

ਉਣੈਜਵਾਂ

ਉਡਾਉਣਾ ਪੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਨਾਸ਼ਕਰਨਾ, ਬਰਥਾਦ
ਕਰਨਾ, ਖਲੋਰ ਦੇਣਾ ।

ਉਡਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਗੁਆ ਦੇਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਉਡਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਚੁਰਾ ਲੈਣਾ, ਖਿਸਕਾ ਲੈਣਾ ।

ਉਡਾਉ } ਵਿਸ਼-ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ।
ਪੁਸ਼-ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਧਨ ਐਵੇਂ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਾ । ਉੱਡ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਡਾਕ, ਪੁਸ਼-ਜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਡ ਸੱਕੇ ।

ਉਡਾਰ, ਵਿਸ਼-ਉੱਡ ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਆਪਣੀ
ਸੋਝੀ ਆਪ ਰੱਖ ਸੱਕੇ ।

ਉਡਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡ ਜਾਣਾ, ਖਿਸਕ
ਜਾਣਾ, ਪਤਾ ਵਾਰਣਾ, ਛੇਤੀ ਦੌੜ ਜਾਣਾ ।

ਉਡਾਰੀ, ਸਸ਼-ਉੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡਣਾ ।

ਉਡਾਰੂ, ਪੁਸ਼-ਉਡਾਉ ।

ਉਡਾਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-"ਉਡਾਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ"
ਵੇਖੋ ।

ਉਡੀਕ, ਸਸ਼-ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਾਹ ਤੱਕਣਾ, ਦੇਖਣਾ
ਪਈ ਕਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਉਣ
ਦੀ ਆਸ ।

ਉਡੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਰਾਹ ਦੇਖਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ
ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣਾ ।

ਉਟਹੱਤਰ, ਵਿਸ਼-ਇੱਕ ਘੱਟ ਸੱਤਰ, ੬੬ ।

ਉਟਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿਸ਼-ਉਟਹੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਉਟਹੱਤਰਾ, ਪੁਸ਼-ਸੰਨਤ ੧੮੬੬, ਸੰਮਤ ੧੮੬੬ ਦਾ
ਕਾਲ ।

ਉਣੈਜਵਾਂ, ਵਿਸ਼-ਉਣੈਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ।

ਉਣੀਜਾ

ਉਣੀਜਾ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ। ੪੯।

ਉਣਤਾਲੀ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਚਾਲੀ। ੩੯।

ਉਣਤਾਲੀਆ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਣਤਾਲੀ।

ਉਣਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਤਾਲੀਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਤੀ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਤੀਹ। ੨੯।

ਉਣਤੀਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੁਠਨਾ, ਤਾਨੇ ਪੋਟੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ ਬਨਾਉਣਾ।

ਉਣਵੰਜਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਵੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਵੰਜਾ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ। ੪੯।

ਉਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਣਵਾਈ, ਸ:-ਉਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਣਾਈ, ਸ:-ਉਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਣਾਸੀ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਅੱਸੀ। ੭੯।

ਉਣਾਸੀਆ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਣਾਸੀ।

ਉਣਾਸੀਮਾਂ, (ਵਾਂ), ਵਿ:-ਉਣਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਾਹਟ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਸੱਠ, ਉਠਾਨ। ੫੯।

ਉਣਾਹਟਮਾਂ, (ਵਾਂ)-ਵਿ:-ਉਣਾਹਟ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਾਹਟਾ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਣਾਹਟ।

ਉਤਪਤ, ਉਤਪੰਨ

ਉਠਾਨਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਠਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਠਾਨਮੇਂ (ਵੇਂ)-ਇੱਕ ਘੱਟ ਨੌਵੇਂ। ੯੯।

ਉਠੀਂਦਾ } ਵਿ:-ਸੋਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸੁਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਉਪਲਾਉਣ ਵਾਲਾ।
ਪੁ:-ਨਾ ਸੋਝਾ, ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣਾ।

ਉਤ, ਪੜ:-ਉਸ, ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਥਾਂ।

ਉਤਸਵ, ਪੁ:-ਮੰਗਲ, ਮੇਲਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਜਲਸਾ।

ਉਤਸਾਹ, ਪੁ:-ਹੌਸਲਾ, ਕੌਸ਼ਲ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ।

ਉੱਤਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੂਤ ਦੀ ਅੱਟੀ ਬਨਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵੱਟਣ ਲਈ ਸੂਤ ਦੋਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਅਟੋਰਨਾ, ਸਮੋਰਨਾ।

ਉੱਤਣਨਾ ਪੁੱਤਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਾਹਣੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ ਲੈਣਾ, ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਲੈਣਾ।

ਉੱਤਣਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਟ ਲੈਣਾ, ਖੋਹ ਲੈਣਾ।

ਉੱਤਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਤਣਵਾਈ, ਸ:-ਉੱਤਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉੱਤਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਟੋਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਤਨ ਪੁੱਤਨ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਉਡਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ।

ਉਤਨਾ, ਪੜ:-ਉੱਨਾ, ਓਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ।

ਉਤਪਤ } ਵਿ:-ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ,
ਉਤਪੰਨ } ਸੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆ।ਉਤਪਤ } ਸ:-ਹੋਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਜਨਮ ਲੈਣ
ਉਤਪੰਨ } ਸੰਮਣਾ, ਉੱਗਣਾ।

ਉਤਪੱਤਿ

ਉਤਪੱਤਿ } ਸ:-ਪਦੇਸ਼, ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਜਨਮ,
ਉਤਪੱਤੀ } ਸਰਿਸ਼ਟੀ ।

ਉਤਪ੍ਰਜ, ਪੁ:-ਉਗਲ ਵਾਲੇ ਜੀਵ, ਬਿਰਛ,
ਖਨਾਸਪਤੀ,

ਉੱਤਮ, ਵਿ:-ਚੰਗਾ, ਭਲਾ, ਹੱਛਾ, ਤਾਛਾ ।

ਉੱਤਮ ਤਾਈ, ਸ:-ਚੰਗਾਆਈ ਭਾਲਿਆਈ ।

ਉੱਤਰ, ਪੁ:-ਜਥਾਬ, ਪਹਾੜ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਪੁ:-ਸੁਆਲ ਜਥਾਬ, ਹਲ ਥਾਡ ।

ਉੱਤਰ ਦਾਇਕ } ਵਿ:-ਉੱਤਰ ਜ ਜਥਾਬ ਦੱਤ
ਉੱਤਰ ਦਾਤਾ } ਵਾਲਾ, ਜੰਮੇਵਾਰ

ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਲਹਿਨਾ, ਹੋਣਾ ਹਟਾ, ਹੋਣ
ਉਤਰਨਾ } ਜਾਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਰੋਗ ਕਰਨਾ,
ਅਟਕਣਾ ਘੱਟ ਹੋਣਾ, ਲੰਘ ਜਾਣਾ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਡਿੱਗ ਪੈਣਾ, ਮੁਰਤਾਉਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ (ਜਾਤਕ ਦਾ), ਸੰਘ ਲਾਹਣਾ, ਉਤਾਰ
ਧਾਰਨਾ, ਪੁਜਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ

ਉੱਤਰ ਦੇ ਲੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਬ ਦਾ ਭਲੇ ਮਨੱਖ
ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣਾ ।

ਉੱਤਰ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੁਦਾਰ ਲਹਿ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਤਰ ਪੈਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਉਤਰਨਾ, ਠਹਿਰਨਾ ।

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਲੀ ਉਤਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਕੁੱਧ ਨਾਲ
ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ

ਸੁਦਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਸ ਆਉਣਾ

ਗਾਲੀ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗਾਲਾ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ,
ਲੜਨਾ, ਜਗੜਨਾ ।

ਗੁੱਸਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗੁੱਸਾ ਲਾਹ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਘੱਟ
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁੱਧ ਦਾ ਮਠਾ ਹੋਣਾ

ਉਤਰਾਉ ਚੜ੍ਹਾਉ

ਚਿਹਰਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਚੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਸਰੀਰ ਲਿੱਸਾ ਹੋਣਾ, ਰੋਗ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਦਾ
ਰੰਗ ਬਦਲ ਜਾਣਾ ।

ਤਾਪ ਜਾਂ ਨਸਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਤਾਪ ਜਾਂ ਨਸਾ
ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਟ ਜਾਣਾ ।

ਦਰਿਆ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲਾਹ
ਜਾਣਾ ।

ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਬਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਪੈਣਾ ।

ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਪਰਤਾਵਾ ਲਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ
ਮੋਚਾ ਨਿਕਲਣਾ

ਪੇਸ਼ਾਬ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਮੂਤ੍ਰ ਨਿਕਲਣਾ ਜਾਂ ਵਗਣਾ ।

ਬਾਜ਼ੂ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਬਾਂਹ ਦਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ
ਹਿਲ ਜਾਣਾ ।

ਬਾਲਕ ਉਤਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-
ਬਾਲਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ

ਰੰਗ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਰੰਗ ਲਾਹਣਾ, ਸੁਸਤ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਡੇਖ ਪੈਣੀ, ਮੁਰਛਾ ਆਉਣੀ, ਮੁਰਬਾ ਜਾਣਾ ।

ਰੋਟੀ ਉਤਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਟੀ ਪਕ ਕੇ ਸੋਹਣੀ ।

ਵਜੀਰ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਸਤਰੰਜ ਵਿਚ ਪਿਆਏ ਦਾ
ਸਥ ਥੋ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਮੱਲਣਾ ।

ਉਤਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਤਾਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਤਰਵਾਈ, ਸ:-ਉਤਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਉਤਰਾਉ, ਪੁ:-ਉਤਰਨ, ਹੋਣਾ ਆਉਣ, ਲਹਿਣ,
ਘਾਟਾ, ਵਾਲ ।

ਉਤਰਾਉ ਚੜ੍ਹਾਉ, ਪੁ:-ਲਖੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਹਾਲਤ ਦਾ
ਬਦਲਣਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਲਹਿਣਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

ਉੱਤਰਾਇਣ

ਉੱਤਰਾਇਣ, ਪੁ:-ਸੂਰਜ ਦੇ ਰਥ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ।

ਉੱਤਰਾਈ }
ਉੱਤਰਾਹ } ਸ:-ਲਹਾਈ, ਢਾਲ, ਹੇਠਲਾ ਪਾਸਾ ।

ਉੱਤਰਾ ਖੰਡ, ਪੁ:-ਉੱਤਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਦੇਸ ਜਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਹਿੰਦ, ਨਿਪਾਲ, ਤਿੱਬਤ ਆਦਿਕ ।

ਉੱਤਰਾਪੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਆਰੇਏ ।

ਉੱਤਲਾ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲਾ, ਉੱਤਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ।

ਉੱਤਲਾ ਪੁੱਤਲਾ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲਾ, ਢਾਲਰੂ, ਵਧੀਕ ਦਾ ।

ਉੱਤਾਉਲ }
ਉੱਤਾਉਲੀ } ਸ:-ਕਾਹਲੀ, ਛੇਤੀ ਥੋ ਸਬਰੀ

ਉੱਤਾਉਲਾ, ਵਿ:-ਕਾਹਲੀ, ਛੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ

ਉੱਤਾਉਲੀ, ਵਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕ੍ਰੀਮਤ ।

ਉੱਤਾਂਹ }
ਉੱਤਾਂਹਾਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:- ਉੱਪਰ, ਉੱਤਲੇ ਪਾਸੇ

ਉੱਤਾਰ, ਪੁ:-ਪੈਂਧਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ, ਉੱਤਰਾਈ, ਘਾਟਾ, ਅਉਤਾਰ

ਉੱਤਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਂਹਣ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਬਖਸ਼ਣਾ ਲਾਹ ਦੇਣਾ ।

ਉੱਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਤਰਨ ਦੇਣਾ, ਲਾਹਣਾ, ਹੇਠਾ ਕਰਨਾ ਹੇਠਾ ਲਿਆਉਣਾ ਲੈ ਜਾਣਾ ਵਢ ਛੱਡਣਾ, ਬੰਨ ਸਟਣਾ, ਹੁਦਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਛਪੁਆਉਣਾ, ਪਾਰ ਲਾਉਣਾ, ਬਸੇਰਾ ਦੇਣਾ, ਸਤਾਰ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਲਾਹੁਣੀਆਂ ਜਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਬਰਨੀਆਂ, ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਪੀੜਾ ਹਿਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਪਰੇ ਹਟਾਉਣਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ (ਬੂਤ ਉਤਾਰਨਾ) ।

ਪੂਰਾ ਉਤਾਰਨਾ

ਇੱਜਤ ਉਤਾਰਨੀ (ਉਤਾਰ ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਪਰ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ, ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ ।

ਸਹੀ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ।

ਸੰਘੇ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ।

ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਰੇ ਭੇਜਣਾ ।

ਕੱਪੜਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਜਾਂ ਕੱਪੜਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖੱਤੀ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ।

ਕਰਜ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ ।

ਗੱਦੀਓਂ ਜਾਂ ਤਖਤੋਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ।

ਟੁਕੜੇ ਉਤਾਰਨੇ ਕ੍ਰਿ:-ਵਢਣਾ, ਤੰਬਨਾ, ਟੋਟੇ ਦੇਣੇ ਕਰਨਾ

ਟੋਪੀ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਟੋਪੀ ਲਾਹ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਨਾ ।

ਤਾਪ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਸ ਲਾਹੁਣਾ, ਦੁਆ ਦਾਰੁ ਅਬਵਾ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਨਾਲ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ।

ਦਿਲੋਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੋਹ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਛੱਡਣਾ ।

ਧੜ ਤੋਂ ਸਿਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗਿੱਥੀ ਵੱਢ ਕੇ ਮਾਰਨਾ

ਨਸਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਮਸਤੀ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ।

ਪੱਗ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਗਦਰੀ ਕਰਨੀ, ਗਾਲੀ ਕਵਣੀ, ਇਜਤ ਲਾਹੁਣੀ, ਕਦਰ ਘਟਾਉਣੀ

ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਣੀ ਵਗਣ ਲਈ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਲੰਘਾਉਣਾ ।

ਪੂਰਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਤੇਲ ਭਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਰੋਟੀਆਂ ਉਤਾਰਨੀਆਂ

ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਰੋਟੀਆਂ } ਉਤਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਨ ਪਕਾਉਣਾ।

ਬਾਂਹ ਉਤਾਰ ਦੇਣੀ ਕ੍ਰਿ:-ਬਾਂਹ ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਕੱਢ ਦੇਣੀ, ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਦੇਣੀ।

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਅਸਥਾ ਬਜਾ ਬਜਾ ਕਿਸੇ ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਥੋੜੀ ਆਇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰੱਖਣਾ।

ਝੁਏਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਸੇ ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅੰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਲਾਹ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਟਾ ਦੇਣਾ।

ਵਾਲ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਭੰਦਾਰਕਰਨਾ, ਸਿਰ ਮੁੰਨਣਾ।
ਵਜ਼ੀਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਸਤਰੰਜ ਵਿੱਚ ਪਿਆਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਥਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ।

ਉਤਾਰਾ, ਪੁ:-ਉਤਰਾਈ, ਰੋਗ, ਬਸੰਗ, ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ, ਚੰਦੀ, ਉਲਟਾਉ, ਲਿਖਤ ਦੀ ਨਕਲ।

ਉਤਾਰੇ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਉਹ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਲਗਦੇ ਆਇਕ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਉਤਾਰੀ ਜਾਵੇ।

ਉਤਾਰੀ, ਵਿ:-ਉਤਾਰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ। (ਉਤਾਰੀਜੀਵ)

ਉਤਾਰੂ, ਵਿ:-ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਢਾਲਵਾਂ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਸਾਮੀ ਬੰਨ੍ਹੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਏ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸਾ ਘਟ ਜਾਏ, ਉਤਾਰੀ।

ਉਤਾਰ, ਸ:-ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ, ਉਚਾਨ, ਉੱਪਰਛਲ, ਉਬਾਕ, ਕੈ।

ਉੱਤ੍ਰ, ਵਿ:-ਸਫਾ ਆਇਕ ਨਾਲ ਭਾਵਾ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ।

ਪੁ:-ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਤੋਰਾ ਲੋਹਾ, ਵੇਰਕੇ ਬੁਟੇ ਆਇਕ ਬਣਾਨ ਦਾ ਕੰਮ।

ਉੱਦਮਣ

ਉੱਤ੍ਰ ਗਰ, ਪੁ:-ਉੱਤ੍ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰੀਗਰ

ਉੱਤ੍ਰੇ, ਅਵ:-ਉੱਪਰ, ਕਣੇ ਉੱਪਰ, ਵਧ, ਹੋਰ

ਉੱਤ੍ਰੇ, ਵਿ:-ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਉੱਚਾ।

ਉੱਤ੍ਰ ਥੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਇਕ ਦੁਬੇ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਲਗਾਧਾਰ

ਉੱਤ੍ਰੇ, ਅਵ:-ਉੱਪਰੋਂ, ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ।

ਉੱਤ੍ਰੇ ਆਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਪਰਛਲ ਆਉਣੀ।

ਉੱਤ੍ਰੇ ਜੱਤੀ ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਇੱਕ ਦੁਬੇ ਮਗਰੋਂ।

ਉੱਥਰੂ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਪੀਂਦਿਆਂ ਜੌਰ ਨਾਲ ਖੰਘ ਆਉਣੀ (ਉੱਥਰੂ ਆਉਣਾ)

ਉੱਥਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਰਤਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਮੁੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਭੇਤ ਜਾਚਰ ਕਰਨਾ।

ਉੱਥਲਣਾ ਪੁੱਥਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਉੱਥਲ ਪੁੱਥਲ ਕਰਨਾ } ਉੱਥਲਣਾ, ਉਲਟ-
ਣਾ ਪੁਲਟਣਾ।

ਉੱਥਾਈਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਥਾਂ, ਉੱਥੇ ਹੀ।

ਉੱਥਾਨਕਾ, ਸ:-ਮੌਕਾ, ਲਗਾਉ, ਪੁਸ਼ੰਗ, ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮੁੱਢ।

ਉੱਥੁ } ਪੁ:-"ਉੱਥਰੂ" ਵੇਖੋ।
ਉੱਥੁ }

ਉੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਥਾਂ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ।

ਉੱਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ।

ਉੱਦਕ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ, ਜਲ।

ਉੱਦਮ, ਪੁ:-ਮਿਹਨਤ- ਜਤਨ ਕੋਸ਼ਲ।

ਉੱਦਮਣ, ਸ:-ਉੱਦਮਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ।

ਉੱਦਮੀ

ਉੱਦਮੀ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਉਦਯ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਨ, ਨਿਕਲਣ, ਸੁਰਜ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

ਉਦਰ, ਪੁ:—ਫਿੱਤ, ਪੇਟ ।

ਉਦਰ ਪੂਰਣ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ), ਸ:—ਫਿੱਤ ਭਰਨਾ, ਅਜੀਉਕਾ, ਗਜ਼ਾਰਾ, ਨਿਰਥਾਹ

ਉਦਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਦਿਲ ਫਾਉਣਾ, ਮਨ ਤੇਜ਼ਨਾ ।

ਉਦਰੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਦਾਸੀ, ਦਿਲ ਥੋੜਾ ਹੋਣਾ ।

ਉਦਾਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ ਯਾ ਗ਼ਮ ਹੋਵੇ, ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਰਮ, (ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਹੋਣਾ)

ਉਦਾਸਣ, ਸ:—ਉਦਾਸ ਹੋਈ ਹੋਈ ਤੀਮਤ, ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੱਥ ਵਿਚ ਚਲੀ ਹੋਈ ਤੀਮਤ, ਉਦਾਸੀ ਫਕੀਰ ਦੀ ਵਹਣੀ ।

ਉਦਾਸੀ, ਸ:—ਗ਼ਮ ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ ਸੋਗ ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਥਾਥਾ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਦਾ ਚਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪੱਥ, ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਰਾਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਉਦਾਸੀਨ ਬਿੱਤੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਚਿੱਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭੋਗਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਉਦਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਦਾਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ ।

ਉਦਾਲਾ ਪੁਦਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਦਾਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ ਗਦਾ

ਉਦਾਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਦਾਲੇ, ਇਰਦ ਗਿਰਦ, ਆਸ ਪਾਸੇ, ਚਵੇਰੇ ।

ਉਦਿਆਚਲ, ਪੁ:—ਪਰਬਤ ਜਿਸਦੇ ਢਿੱਢੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ॥

ਉਦਿਆਨ } ਪੁ:—ਥਾਂਗ, ਜੰਗਲ, ਬਣ, ਉਜਾੜ ।
ਉਦਿਆਨ

ਉੱਧੜ ਪ੍ਰਿਮੀ ਚੁੱਕਣੀ

ਉੱਧੜ, ਪੁ:—“ਉੱਦਮ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਧੇ ਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਣਾ ਫੁੱਲਣਾ, ਪੱਛਰਣਾ, ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ ।

ਉੱਧੇ ਸਾਹ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀ ਵਧਣਾ ਫੁੱਲਣਾ, ਤਕੜਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ।

ਉੱਧੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਤਦ ।

ਉੱਧ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੁੱਧ ਅਹਿਮਕ ।
ਪੁ:—ਉੱਧ ਜਨੌਰ ਜੋ ਮੱਛੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਉੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਲ, ਓਤਲ ।

ਉੱਧਰਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ,
ਉੱਧਰਦੇਂ } ਉੱਤਲੋਂ, ਓਤ ਵਲੋਂ ।

ਉੱਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਾਰ ਪਾਉਣਾ, ਨਿਸਤਰਾ ਹੋਣਾ, ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਤਰ ਜਾਣਾ, ਨਰਕ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਧਰੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ ।

ਉੱਧਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਮਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ
ਉੱਧਲਣਾ } ਦੇ ਘਰੋਂ ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਉੱਠ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਧਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਨਸ਼ਾਉਣਾ ।

ਉੱਧਲਵਾਈ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਮਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਧਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਉੱਧੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਉੱਠੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਮੱਥੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਛੱਤ ਆਦਿਕ ਦਾ ਭੰਜਣਾ

ਉੱਧੜ ਪ੍ਰਿਮੀ ਚੁੱਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਮ ਮਚਾਉਣਾ, ਹੱਲਾ ਪਾਉਣਾ ।

ਉਪਜਵਾਉਣਾ

ਉੱਪਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪੋਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਬੁਲਾਉਣਾ ।

ਉੱਪਜਵਾਈ, ਸ:—ਕੋਪੜੇ, ਛੱਤ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਉਪੋਜਣ ਦੀ ਮਜ਼ਰੀ ।

ਉਪਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉਪਜਵਾਉਣਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉਪਜਾਈ, ਸ:—ਉਪਜਵਾਈ” ਵੇਖੋ

ਉਪਾਰ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ, ਕਰਜ, ਮੰਗ ਕੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਰੁਪਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਆਜ ਦੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਉਪਾਰ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਲਹਿਨਾ

ਉਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਲ ਹੁਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਸਿਰ ਤੇ ਹੋਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਦੇਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਪਇਆ ਸੁਦੀ ਦੇਣਾ, ਕਰਜਾ ਦੇਣਾ, ਮੰਗਵਾ ਦੇਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਲੈਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਪਇਆ ਔਵੇ ਹੀ ਜਾਂ ਬਿਆਜ ਦੇਣਾ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾ ਲੈਣਾ, ਕਰਜਾ ਚੁੱਕਣਾ

ਉੱਪਾਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਬਚਾਉ, ਰੱਖਿਆ, ਨਿਸਤਾਰਾ, ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ

ਉੱਪਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਾਉਣਾ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ, ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨਾ ।

ਉਪਾਰਾ, ਵਿ:—ਕਰਜ ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੰਗਵਾਂ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਉਪਾਲ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਨੱਠੀ ਹੋਈ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਆਪਣੇ ਖਸਮ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਧਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ।

ਉੱਨਤੀ

ਉਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਠਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਗੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨਾਲ ਨੱਠ ਜਾਣਾ ।

ਉਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਉਪਾਲੀ } ਪੁ: ਵਿ:—ਉਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਉਪਾਲੂ } ਆਪਣੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਾਜੀ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰੀ ਦੇ ਘਰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਉਹ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਨੱਠ ਜਾਵੇ

ਉਪਾਲੂ ਟਿੱਲਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਟਿੱਲਾ ਜਾਂ ਪਹਾੜ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹੜੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਲੰਘੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਨੱਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਉਪੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਯਾ ਉਣੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਛੱਤ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਛਤ ਨੂੰ ਪੱਟਕਾ

ਉਪੋੜ੍ਹ, ਵਿ:—ਉਪੋੜਣ ਵਾਲਾ, ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਨ੍ਹ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹਨੇ ।

ਉੱਨ, ਸ:—ਭੇਡ ਦੀ ਜਤ ।

ਉੱਨ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ (ਲਾਹੁਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਹ ਮਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ

ਉਨਸ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਮੋਹ ।

ਉਨਤੀ, ਸ:—ਉਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਚੇਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਧਾ, ਤਰੱਕੀ (ਪੰਥ ਉਨਤੀ) ।

ਉਨਤੀ ਸ:—ਉਚੇਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਧਾ, ਬ੍ਰਿਧੀ, (ਪੰਥ ਉਨਤੀ) ।

ਉੱਨਾ

ਉੱਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਤਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ, ਉਤਨਾ,
ਉੱਨਾ, ਉੱਨ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਉੱਨਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—“ਉਹ” ਦਾ ਬਹੁ ਖਚਨ, ਫਲਾਨੇ
ਉੱਨਾਂ } ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਨੂੰ (ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਇਕ
ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਭੀ ਬੋਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)

ਉਨਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਾਂ ਉਹਦਾ ਫਲ ਜੋ
ਚੌਸੇ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ਹੈ ।

ਉਨਾਲ } ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁਤ ॥
ਉਨਾਲਾ }

ਉੱਨੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਘੱਟ ਵੀਹ, ਉੱਨ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ॥

ਉੱਨੀ ਇੱਕੀ ਦਾ ਫਰਕ } ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ
ਉੱਨੀ ਵੀਹ ਦਾ ਫਰਕ } ਫਰਕ ॥

ਉਨੀਸਵਾਂ } ਵਿ:—ਉੱਨੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਖੂਰੀ
ਉਨੀਹਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਉਨੀਵਾਂ }

ਉਨੀਂਦਰਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਂਦ ਭਰ ਕੇ ਨਾਂ
ਸੋਣਾ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੀਂਦ ਫਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੁੱਤਾ ।

ਉਨੂੰ, ਪੁ:—“ਉਨੂੰ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਨੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨੇ ।

ਉਨੌਤ, ਸ:—ਉਨਲ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਉਪਕਰਮ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ॥

ਉਪਕਰਮਣ, ਸ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਉਪਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼

ਉਪਕਾਰ, ਪੁ:—ਦਯਾ, ਸਹਾਯਤਾ, ਭਲਿਆਈ,
ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲਾ ॥

ਉਪਕਾਰਣ, ਵਿ:—ਉਪਕਾਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲ,
ਕਰਨ ਵਾਲੀ

ਉਪਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਉਪਕਾਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਜ, ਸ:—ਗਰਾ ਦਾ ਅੰਤਰਾ ॥

ਉਪਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਾ, ਉਗਰਾ, ਜੰਮਣਾ,
ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਉਪਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਾਉਣਾ, ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾ,
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਉਪਜਾਊ, ਵਿ:—ਉਪਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਕਾਂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਟੀਕੇ
(ਧਰਤੀ, ਦੇਸ) ॥

ਉਪਜਾਇਕ, ਵਿ:—ਉਪਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਤਪੰਨ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਜਾਈ, ਸ:—ਉਪਜ ਉਣੇਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ।

ਉਪਜਾਊਕਾ, ਸ:—“ਅਜਾਊਕਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਪਦਰ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ, ਫਸਾਦ, ਭੈੜਾ ਕੰਮ, ਬੁਰੀ
ਉਸ, ਨਿੰਦਿਆ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਪਾਪ ॥

ਉਪਦਰਣ, ਸ:—ਉਪਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਫਸਾਦ
ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਖਰਾਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਪਾਪਣ ॥

ਉਪਦਰੀ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛਤਾ
ਆਦਮੀ, ਸ਼ਰਾਨ, ਪਾਪੀ ॥

ਉਪਦੇਸ਼, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਮੱਤ, ਨਸੀਹਤ, ਨਿਖ,
ਹਿਦਾਇਤ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਉਪਦੇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ੀ, ਪੁ:—“ਉਪਦੇਸ਼ਕ” ਵੇਖੋ ।

ਉਪਨੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਐਨਕ, ਰਸਮ, ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੀਸੇ ॥

ਉਪਨੇਮ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਨੇਮ ਜਾਂ ਕਾਇਦੇ

ਉਪਮਾ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਵਡਿਆਈ, ਉਸਤਤ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਰਗਾ ਕਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਅਲੰਕਾਰ (ਜਿਹਾ ਕਿ “ਚੰਦ ਜੇਹਾ ਮੁਖੜਾ” ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਚੰਦ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿਤੀ ਹੈ)

ਉਪਮਾਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਉਪਮੇਯ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੂੰ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ । ਉਪਮਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ॥

ਉੱਪਰ, ਅਵ:—ਉੱਚੇ, ਪੁਰ, ਤੇ, ਉੱਤਲੇ ਪਾਸੇ ।

ਉੱਪਰ ਉੱਪਰ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੁਰ ਦੂਜਾ, ਵੱਧ ਤੇ ਵੱਧ ॥

ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕੋਠੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਉੱਪਰ ਛਲ, ਸ:—ਕੈ, ਖਾਧੀ ਹੋਈ ਸ਼ੈ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ॥

ਉੱਪਰ ਬਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਉੱਪਰ ਬੱਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ = ਪੁ:—ਮੇਹੜੇ ਬਾਲ ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮੇ ਹੋਣ ॥

ਉੱਪਰ ਦਲੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰੋਬ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ ।

ਉਪਰਾਲਾ

ਉੱਪਰ ਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ
ਉੱਪਰ ਦੋ } ਉੱਪਰਲੇ ਰਾਹ ॥

ਉੱਪਰ ਦੇ ਕੰਮ = ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਫਾਲਤੂ ਕੰਮ ।

ਉੱਪਰਲਾ, ਪੁ:—ਚੰਦਮਾ, ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ।

ਉੱਪਰਲੀ ਖੱਟੀ, ਸ:—ਅਸਲੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਆਵੇ ॥

ਉੱਪਰਲੇ (ਉਤਲੇ) ਮੂੰਹ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠ ਮੁਠ
ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ } ਦਿਖਾਏ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਾ ।

ਉੱਪਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰਲਾ ਕੱਪੜਾ ਧਾਣਾ, ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਉੱਪਰ ਵੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਉੱਪਰ ਵਾੜੇ ਦਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ ਉੱਪਰਲੇ ਰਾਹੋਂ ॥

ਉੱਪਰੋਂ ਉੱਪਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ, ਵਧਕੇ ਅਵਾਈ, ਥੋਂ ਖਬਰੇ ।

ਉੱਪਰੋਂ ਕਮਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਲੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕੁਝ ਆਉਣਾ ।

ਉੱਪਰਤ } ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ, ਮਗਰੋਂ ਬਾਦ
ਉੱਪਰਦ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਢੇਰ, ਇਸ ਕਰਕੇ ।

ਉੱਪਰਾਉ, ਪੁ:—ਮੁਸਾਫ਼ਰ, ਜਾੜੀ, ਚੰਪਰਾ ਆਦਮੀ, ਪਖਲਾ ।

ਉੱਪਰਾਗਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ, ਉਤਾਰਾਂ, ਉਤਲੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਪਰ ਵੱਲ ॥

ਉੱਪਰਾਂਤ, ਅਵ:—ਮਗਰੋਂ, ਬਾਦ, ਉਪਰੰਦ, ਪਿੱਛੇ ॥

ਉੱਪਰਾਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਪਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਇਤਾ, ਮਦਤ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ, ਫੁਟਾ, ਉਪਾਉ ॥

ਉੱਪਲ

ਉੱਪਲ, ਪੁ:—ਖਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਉੱਪੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਸਣਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ,
ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਉਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਉਣਾ, ਅਪੜਾਉਣਾ ॥

ਉਪੜਾਈ, ਸ:—ਅਪੜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਹੁੰਚ ॥

ਉਪਾਉ, ਪੁ:—ਤਰੀਬੀਰ, ਜਤਨ, ਅਲਾਜ, ਸੁਗਤ ॥

ਉਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਉਪਾਇ, ਪੁ:—“ਉਪਾਉ” ਵੇਖੋ

ਉਪਾਸਕ, ਵਿ:—ਉਪਾਸਨਾ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਕਰਾਤ ॥

ਉਪਾਸਨਾ, ਸ:—ਪੂਜਾ, ਪਿਆਨ, ਭਗਤਿ ॥

ਉਪਾਧ, ਸ:—ਖਰਾਬੀ, ਫਸਾਦ, ਬਿਪਤਾ, ਦੁੱਖ,
ਕਲੇਸ਼, ਅਨਿਆਉ, ਜੁਲਮੀ, ਸਖਤੀ ॥

ਉਪਾਧਣ, ਸ:—ਉਪਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦੁਖ
ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਉਪਾਧੀ, ਪੁ:—ਉਪਾਧ, ਜੁਲਮ ਜਾਂ ਸਖਤੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਆਦਾਮੀ ॥

ਉਪਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰਤ ਪੁਰਾ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਖਾਣਾ

ਉੱਪੇਤਾਣਾ, ਪੁ:—ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਆਂਵੇ ਪਿਆ
ਵਿਚਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉੱਪੇਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਉਤਪਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਉੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਸਣਾ ਅਤੇ ਪੱਕ ਜਾਣਾ (ਫੜੇ
ਆਦਿਕ ਦਾ), ਖਮੀਰ ਨਾਲ ਢੱਲਣਾ (ਆਦਿ
ਦਾ) ਗਲ ਸਜਣ ਜਾਣਾ ॥

ਉਬਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਸਣਾ, ਗਲ ਸਜਣ ਜਾਣਾ,
ਉਬਸਣਾ } ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮੁਸ਼ਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਉਬਾਸੀ

ਉਬਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਸਾਉਣਾ, ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ
ਗਲਣ ਸਜਣ ਦੇਣਾ ॥

ਉਬਸਾਟ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਬੁਰੀ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਉਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਕਣਾ, ਉੱਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਉੱਪਰ-
ਢਲ ਜਾ ਕੇ ਕਰਨਾ ॥

ਉਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰਢਲ ਜਾਂ ਕੇ ਕਰਾ-
ਉਣੀ, ਗੱਕੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਉਬੱਤ, ਪੁ:—ਕੈ, ਉੱਪਰਢਲ, ਖਾਧੀ ਸ਼ੈ ਦਾ ਗਲਾਂ
ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ॥

ਉਬੱਤਾ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅਜ਼ਬ, ਆਂਵੇ ਗਲ ਪੈ ਜਾਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਉੱਬਰਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਸਣਾ, ਉੱਭਰਨਾ ॥

ਉੱਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਫੜਕਣਾ, ਬਜ਼ੁਕਣਾ,
ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਬੁੱਸ ਕੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਉੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਬਲ ਨਿੱਛਲ, ਵਿ:—“ਉੱਗਲ ਨਿੱਛਲ” ਵੇਖੋ ॥

ਉੱਬਲਮਾਂ } ਵਿ:—ਉੱਬਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਉੱਬਲਵਾਂ }

ਉਬਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਬਾਲਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਉੱਬਲਵਾਈ, ਸ:—ਉਬਲਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਉਬਾਸ, ਵਿ:—ਲੁੱਗਾ, ਐਥੀ, ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਉਬਾਸੀ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਹਵਾ
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣੀ, (ਉਬਾਸੀ ਆਉਣੀ, ਲੈਣੀ)

ਉਬਾਕ	ਉਮਰਕੈਦੀ
ਉਬਾਕ, ਪੁ: } ਉਬਾਕੀ, ਸ: } ਫੇ, ਉਪਰਛਲ, ਗਾਕੀ ॥	ਉਛਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਠਾਉਣਾ, ਉਛਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥
ਉਬਾਲ, ਪੁ:—ਤਾਉ ਨਾਲ ਖੋਲਣਾ, ਜਾਂ ਗੜ੍ਹਕਣਾ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਜੋਸ਼, ਭੜਕੀ, ਅੱਤ ਕ੍ਰੋਧ ॥	ਉੱਛੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜਕੇ ਭਰਨੇ, ਲੰਮੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ ॥
ਉਬਾਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਬਲਣਾ ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਲੱਗਣਾ ॥	ਉਮਗ } ਸ—ਬਿੱਛਿਆ, ਬਿਬਨਾ, ਚਾਹ, ਅਨੰਦ ਉਮੰਗ } ਖੁਸ਼ੀ, ਚਾਉ ॥
ਉਬਾਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਸ਼ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਣਾ, ਭੜਕ ਪੈਣਾ ॥	ਉਮਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹ ਹੋਣੀ, ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਉਮੰਗਣਾ } ਹੋਣੀ, ਚਾਉ ਹੋਣਾ ॥
ਉਬਾਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੜ੍ਹਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥	ਉਮਡ } ਸ:—ਵੱਗਣਾ (ਹਿੰਸੁ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਉਮੰਡ } ਚੜ੍ਹਾਉ ਜਾ ਵਾਧਾ (ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਭਰ ਆਉਣਾ (ਦਿਲ ਦਾ) ॥
ਉਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੜ੍ਹਕਾ ਦੁਆਉਣਾ, ਝੱਝਾ ਤਾਉ ਦੇਕੇ ਅਜੇਹਾ ਰਿੰਨੂਣਾ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਖੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ॥	ਉਮੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਗਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ, ਵਧਣਾ, ਉਮੰਡਣਾ } ਭਰ ਆਉਣਾ ॥
ਉਬਾਲਮਾਂ } ਉਬਾਲਵਾਂ } ਵਿ:—ਉਬਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥	ਉਮੀਆਂ, ਸ:—“ਆਮੀਆਂ” ਵੇਖੋ ॥
ਉਬਾਲਾ, ਪੁ:—“ਉਬਾਲ” ਵੇਖੋ ॥	ਉਮੱਤ, ਸ:—ਬਿੱਛ ਮੱਤ ਜਾਂ ਪੰਥ ਦੇ ਲੋਕ, ਇੱਕੋ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ॥
ਉਬਾਲੂ, ਵਿ:—ਉਬਲਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਬਲਣ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ॥	ਉਮੱਤਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਭ੍ਰਮਣ ॥
ਉੱਥੇ ਰਾਇ, ਪੁ:—ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥	ਉਮੱਤੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥
ਉਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਠਣਾ, ਉੱਚ ਹੋਣਾ, ਸੁੱਜਣਾ ਛੁੱਲਣਾ, ਉੱਬਲਣਾ, ਉੱਛਲਣਾ ॥	ਉਮਰ, ਸ:—ਆਰਜਾ, ਅਵਸਥਾ, ਆਧੂ, ਆਰ-ਥਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਸਮਾ ॥
ਉਛਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਾਉਣਾ, ਉਛਾਲਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ, ਗੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥	ਉਮਰ ਜੀਆ ਹੋਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ: ਐਨਾ ਕਮਾਉਣਾ ਕਮਾਉਣੀਆਂ } ਜੋ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਖੱਟਣਾ ॥
ਉੱਥਲ ਉੱਛਲ } ਉੱਥਲ ਨਿੱਛਲ } ਵਿ:—‘ਉੱਥਲ ਨਿੱਛਲ’ ਵੇਖੋ ॥	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਸ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਦੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥
ਉਛਾਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਖੋਲਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ॥	ਉਮਰ ਕੈਦੀ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕੈਦ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥
ਉਛਾਰ, ਪੁ:—ਉਠਾਉ, ਸੋਜ, ਛੁਲਾਉ ॥	

ਉਮਰ ਪਟਾ

ਉਮਰ ਪਟਾ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨੇਕਾ ਸਾਂਕਿਰਾਏ
ਨਾਮਾ ॥

ਉਮਰਾਉ, ਵਿ:—ਅਮੀਰ, ਸੋਠ, ਧਨ ਖਾਤ੍ਰ, ਸਰ-
ਦਾਰ, ਕਲੀਨ ॥

ਉਮਰਾਈ, ਸ:—ਅਮੀਰੀ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਉਮਾਹਾਂ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਚਾਉ, ਖੁਸ਼ੀ, ਉਮੰਗ ॥

ਉਮਾਹੁੜਾ } ਵਿ:—ਫੁੱਟਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੰਮਲ
ਉਮਾਹੁ } ਵਾਲਾ (ਉਮਾਹੁ ਪਾਣੀ,

ਉਮੀ, ਪੁ:—ਅਣਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ॥

ਉਮੀ, ਸ:—ਮੱਕੀ ਦੀ ਛੱਲੀ ਜਾਂ ਸਿੱਟਾ (ਪਹਾੜੀ)

ਉਮੈਦ } ਸ:—ਆਸ, ਭਰੋਸਾ, ਆਸਰਾ ॥
ਉਮੈਦ }

ਉਮੈਦ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ॥

ਉਮੈਦ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਆਸਾ ਵੰਦ, ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ,
ਪੱਕੀ ਨੰਕਰੀ ਦੀ ਅਸ ਤੇ ਮੁਖਤ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ

ਉਮੈਦਵਾਰੀ, ਸ:—ਆਸ ਰਖਣੀ, ਉਮੈਦ ਵਾਰ ਹੋਣਾ,
ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗਰਭ ਹੋਣਾ ॥

ਉਰ, ਸ:—ਛਾਤੀ, ਵੱਖੀ, ਜੇਰ, ਜਤਨ ॥

ਉਰਦ, ਪੁ:—ਮਾਂਹ ॥

ਉਰਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਸਿਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬ੍ਰਾਹ-
ਮਣ ਚੀਨਣ ਰਗੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ
ਤਿਲਕ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਉਰਦੂ, ਪੁ:—‘ਉੜਦੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਉਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤਣ

ਉਟਧ ਤਪ, ਪੁ:—ਤਪੱਸਯਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਾਂ
ਉਪਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ
ਖਲਕੇ ਪੈਰ ਉਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ॥

ਉਰਲ ਪਰਲ } ਪੁ:—ਢਾਲਤੁ ਚੀਜਾਂ, ਢੁਕ-
ਉਰਲਮ ਪਰਲਮ } ਕਲ ਵਸਤਾਂ ॥

ਉਰਲਾ, ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਉਰਲਾ ਹੱਥ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਪੀਨ ਨੂੰ
ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ ॥

ਉਰਲਾ ਪਰਲਾ ਕੰਮ, ਪੁ:—ਢਾਲਤੁ ਕੰਮ ॥

ਉਰਲੀ, ਸ:—‘ਉੱਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਉਰਾਰ, ਪੁ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਕੰਢੇ ॥

ਉਰਾਰਲਾ, ਵਿ:—ਉਰਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਉਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ॥

ਉਰੇ ਪਰੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਓਲ੍ਹੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਛਿਪ ਜਾਣਾ ॥

ਉਰੇਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਪਜਾਮੇ) ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਫਸ ਕੇ
ਆਉਣ, ਟੇਢਾ ॥

ਉਰੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਝ ਉਰੇ, ਇਸ ਪਾਸੇ ॥

ਉੱਲ, ਸ:—ਸਿਰ ਯਾਂ ਵੱਖੀ ਵਿੱਚ ਭਾਫੀ ਪੀੜ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਾਹਾਂ ਪੈਣ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਥਕਵਾਦ, ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ
ਤਾਰੇ ਟੱਟਣਾ, ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ, ਖਰਾਬੀ,
ਬਿਪਤੀ, ਅਨਰਥ, ਸਤਿਆ ਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤਣ, ਸ:—ਥਕਵਾਦਨ, ਸੱਤਯਾ ਨਾਸ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬਿਪਤੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ

ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਨਾਸ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਵਸਾਦ ਯਾ ਬਿਪਤਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਮਰਦ ।

ਉਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ॥

ਉਲੰਘਣ, ਪੁ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਅਵਗਤਾ, ਹੁਕਮ
ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣਾ ॥

ਉਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਆਗਤਾ
ਭੀੜ ਕਰਨੀ, ਹੁਕਮ ਪੁਰ ਨਾ ਚਲਣਾ

ਉਲਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਣਾ, ਝਗੜੇ ਆਦਿਕ
ਵਿਚ ਪੈਣਾ, ਪੈਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਉਲਝ ਪੁਲਝ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਯਾ
ਫਸ ਜਾਣਾ ॥

ਤੰਦ ਤਾਣੀ ਉਲਝਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ
ਬਿਘਨ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਅੰਕੜ ਵਿਚ ਫਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਉਲਝਾਉ, ਪੁ:—ਫਸਾਉ, ਹਰਾਨੀ ਘਬਰਾਉ,
ਪੈਰ, ਲਪੇਟ ॥

ਉਲਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਾਉਣਾ, ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ-
ਉਣਾ, ਲਪੇਟਣਾ, ਘਬਰਾਣਾ, ਹਰਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਝਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਉਲਝਣ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਵੇ,
ਜੋ ਉਲਝਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਉਲਝਣ
ਵਾਲਾ ।

ਉਲਝੇੜਾ, ਪੁ:—ਉਲਝਾਉ, ਝਗੜਾ ਲੜਾਈ,
ਬਧੇੜਾ ।

ਉਲਟ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਪਾਸਾ, ਪਿੱਠ, ਪਿੱਛਾ, ਪੁੱਠ,
ਵਿਗਾੜ ॥

ਉਲਟਾਈ

ਉਲਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਧਾ ਜਾ ਪੁੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਫਿਰਨਾ,
ਧੜਾਨ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਜਾ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋ ਪੈਣਾ,
ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਆ ਪੈਣਾ ।

ਉਲਟ ਪਲਟ, ਵਿ:—“ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ” ਡੇਖੋ,
ਸ:—ਗੜ ਬੜ, ਅਦਲ ਬਦਲ ॥

ਉਲਟਣਾ ਪੁਲਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਣਾ,
ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰਨਾ } ਫੇਰਨਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ

ਉਲਟਾ, ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਮੁੱਧਾ, ਫੇਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਪਰਤਿਆ ਹੋਇਆ, ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦਾ
ਦੁਸ਼ੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਗੋਂ ਤਾ ਬੀ, ਫੇਰ ਬੀ ਦੁਈ
ਰਹਾ, ਪੁੱਠੀ ਰਹਾ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਨਾਲ ।

ਉਲਟਾ ਸਮਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ
ਸਮਝ ਲੈਣੀ, ਭੁੱਲ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ॥

ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੁਤਵਾਲੀ ਡੰਡੇ ਉਲਟੀ ਗੱਲ
ਹੋਣੀ ।

ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ = ਪੁੱਠਾ, ਮੁਧਾ, ਗੜ ਬੜ, ਉਲ-
ਝਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ } ਕ੍ਰਿ: ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਉਲਟਾਉਣਾ,
ਕਰਨਾ } ਗੜ ਬੜ ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਟਾ ਬੇਦ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ
ਕਰਨੀ

ਉਲਟਾਉ, ਪੁ:—ਫੇਰ, ਮੋੜ, ਗੜ ਬੜ ॥

ਉਲਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਮੋੜਨਾ, ਪਰਤਣਾ,
ਮੁਧਾ ਕਰਨਾ, ਪੁੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਪਾਸਾ ਬਦਲਣਾ ॥

ਉਲਟਾਈ, ਸ:—ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਉਲਟੀ

ਉਲਟੀ, ਸਃ—ਉਪਰ ਜਲ, ਕ ਭਾਗੀ ।

ਉਲਟੇ ਬਾਂਸ ਬਰੇਲੀ = ਉਲਟਾ ਜਾ ਅਨੇਕਾ ਕੰਮ
ਹੋਣਾ ।

ਵਿਃ—ਪੁੱਠੀ, ਮੂਧੀ, ਦੁਏ ਪਾਸੇ ਦੀ ॥

ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—“ਉਲਟਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਟੀ ਸਮਝ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਮੰਤ, ਭੁਲ ।

ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਵਹਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਥਾ, ਪੁਃ—ਇਕ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ
ਉਲਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ।

ਉਲਟ ਮੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰਨਾ,
ਉੱਟ ਮੁੱਟਣਾ, ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ ।

ਉਲੱਦਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟਣਾ ਪਲਟਣਾ, ਪਾਸਾ
ਬਦਲਨਾ, ਬਾਹਰ ਸਟ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਭੇਤ
ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ ।

ਉੱਲ ਬੋਚੀ, ਸਃ—ਖਿੱਧੇ ਨੂੰ ਉਪਰ ਸਟ ਕੇ ਤੇ ਬਰ
ਕੇ ਬੋਝਣਾ, ਖਿੱਧੇ ਦੀ ਬੋਝ ।

ਉੱਲਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਗਣਾ, ਵਸਲ ਦਾ ਪੱਕ ਕੇ ਉੱਚਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਉਲੱਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੁਲਣਾ, ਉੱਛਲਣਾ,
ਕੁਦਨਾ ।

ਉੱਲਾਂ ਸਃ—ਸੋਲ, ਝੂਟਾ (ਉੱਲਾ ਪੜੀਆ)—
ਵੇਖੋ ‘ਉੱਲ’ ।

ਉਲਾਹਣਾ } ਪੁਃ—ਦੋਸ, ਝਿੜਕ, ਫਰਿਆਦ,
ਉਲਾਹਮਾ } ਧਿਰਕਾਰ ॥

ਉਲਾਹਮਾ ਦੇਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੋਸ ਕੱਢਣਾ, ਬੁਰਾ
ਕਹਿਣਾ ॥

ਉਲਿਆਉਣੀ

ਉਲਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਤੀਮਤਾਂ
ਦਾ ਸੁਰ ਨਾਲ ਗਾਉਂ ਕੇ ਪਿੱਟਣਾ ॥

ਉਲਾਂਘ, ਸਃ—ਲਾਘ, ਕਦਮ, ਚਲਣ ਵਿਚ ਦੁਹਾਂ
ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਿਥ (ਉਲਾਂਘ ਪੁੱਟਣੀ ਜਾ ਭਰਨੀ)

ਉਲਾਣਾ (ਣੀ) ਪੁਃ, ਸਃ—ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲਾ
(ਲੀ) ਘੋੜਾ ਘੋੜੀ ਆਦਿਕ ।

ਉਲਾਦ, ਸਃ—ਸੰਤਾਨ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਬੰਸ ॥

ਉਲਾਂਡਾ, ਪੁਃ—“ਉਲਾਹਮਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਾਂਡੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਗਲ, ਦੋਸ,
ਅਪਰਾਧ ।

ਉਲਾਮਾ, ਪੁਃ—ਉਲਾਹਮਾ ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਾਰ, ਪੁਃ—ਝੋਕ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੁਲ ਪੈਣਾ,
ਝੁਕਾਉ ।

ਵਿਃ—ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ (ਯੋਕੇ ਆਦਿਕ)
ਦਾ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਭਾਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਉਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁਕਾਉਣਾ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰ
ਪਾਣਾ (ਖਿੱਧੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ਉਪਰ ਵੱਲ ਸਿਟਣਾ
ਉਛਾਲਣਾ ॥

ਉਲਾਰਾ, ਪੁਃ—ਉਭਾਰ, ਲਹਿਰ, ਘੁਮਾਉ ਝੋਕ,
ਜੋਰ ਕਰਦਿਆ ਸਿਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬਾਰ
ਹਿਲਾਉਣਾ ।

ਉਲਾਰੂ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲਾਰ ਜਾਂ ਝੁਕਾਉ
ਹੋਵੇ ॥

ਉਲਿਆਉ, ਵਿਃ—ਕਰਮਾਤੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਸਤਿਆ
ਵਾਨ ਸਿੰਧ ॥

ਪੁਃ—ਮਸਲਮਾਨ ਸੰਤ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ॥

ਉਲਿਆਉਣੀ, ਸਃ—ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਤਨੀ ॥

ਉਲਿਆਈ

ਉਲਿਆਈ, ਸਃ—ਉਲਿਆਉ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਪੀਰੀ, ਸਤਿਆ, ਕਰਮਾਤ ॥

ਉਲਿਆਈ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਰਮਾਤੀ ਫ-
ਕੀਰ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਉੱਲੀ, ਸਃ—ਜੰਗਲ, ਪਈ ਪਈ ਚੀਜ ਉੱਤ ਸਾਵਾ
ਜਿਹਾ ਜਮਾਉ ਜ ਸਲਾਬੇ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਉੱਲੂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੇ ਡੋਲ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ,
ਮੁਰਖ, ਅਹਮਕ ਆਦਮੀ ॥

ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਆਪਣਾ ਕੰਮ
ਕੱਢਣਾ

ਉੱਲੂ ਦਾ ਪੱਠਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ (ਇਹ
ਇੱਕ ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਉੱਲੂ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇਸਮਝੀ ॥

ਉੱਲੂ ਬਠਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਮੁਰਖਤਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ ॥

ਉੱਲੂ ਬਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਉੱਲੂ ਬਾਣਾ, ਵਿਃ—ਸਿੱਧਾ, ਬੁਧ, ਮੁਰਖ, ਅਹਮਕ ॥

ਉੱਲੂਲ ਜਲੂਲ, ਵਿਃ—ਮੁਰਖ, ਮੁਸਤ, ਬੇਚੰਗਾ,
ਥੋਲਾ, ਥੋੜੀ ਖਾਕਲ ਦਾ, ਮਲੀਨ ॥

ਉੱਲੇਲ ਆਉਣੀ (ਉੱਠਣੀ), ਕ੍ਰਿਃ—ਅਚਾਨ
ਚੱਕ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਉੱਲੇਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਤੰਗਣਾ, ਅੜਾ ਦੇਣਾ, ਫੰਗਣਾ,
ਅਟਕਾਣਾ ॥

ਉੱਲੇ ਬਜਾਰ, ਪੁਃ—ਪਲਟਣ ਦਾ ਬਜਾਰ, ਸਦਰ
ਬਜਾਰ ॥

ਉਘ

ਉੱਜਦੀ (ਦੋਣੀ ਜਾਂ ਲੈਣੀ), ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਜਦੀ
ਖਬਰ (ਦੱਸਣੀ ਜਾਂ ਸੁਣਨੀ) ॥

ਉੱਜਦੀ ਉੱਜਦੀ ਖਬਰ, ਸਃ—ਅਵਾਈ, ਅਡੁਆਹ ॥

ਉੱਜਦੂ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਬੋਲੀ ਜੋ ਫਾਰਸੀ
ਅਖਰ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਉੱਵੇਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਕਰ ॥

ਉੱਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਜਿਵੇਂ ਅਗੇ ਸੀ ਰਿਵੇ ॥

ਉੱੜਾਕ, ਵਿਃ—ਘਮੰਡੀ, ਹੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਧੇ
ਦਾ ਆਦਰ ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉੱੜਿਆ ਉੱੜਿਆ, ਵਿਃ—ਬੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ,
ਲਚਾਰ ॥

ਉਂ (ਉਂ ਉਂ), ਅਵਃ—ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਉਂ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਆਮ ਤੌਰ ਪੁਰ, ਉਸਤਰਾ ॥

ਉੱਆ, ਪੁਃ—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜੋ ਸਰੁਦਰ
ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉੱਜਲ ॥

ਉੱਆ ਬਾਈ, ਸਃ—ਛਲ ਨਾਲ ਬਚ ਜਾਣਾ, ਹੀਲਾ
ਕਰਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਈ, ਅਵਃ—ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਹਾਇ ॥

ਉੱਹਾ, ਪੜਃ—ਓਹੋ, ਓਹੀ, ਓਹੀਓ ॥

ਉੱਹੇ, ਪੜਃ—ਓਹੇ, ਉਹੇ, ਓਹੀਓ, ਉਹਾ ॥

ਉੱਕਾਂ ਚੁੱਕਾਂ, ਸਃ—ਸਸਤੀ ਜਾਂ ਨਕਾਰੇ ਕੰਮ (ਉੱਕਾਂ
ਚੁੱਕਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ ਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਲੰਘਾਉਣੇ) ॥

ਉੱਘ, ਸਃ—ਨੀਂਦਰ ਦੀ ਚੋਕ, ਆਲਸ, ਮੁਸਤੀ ॥

ਉੱਘਣਾ

ਉੱਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਂਦਰ ਵੀਆਂ ਝੋਕਾਂ ਲੈਣੀਆਂ,
ਆਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਉਚ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਉੱਚੀ ਜਾਤ ਦਾ

ਉਚ ਨੀਚ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ
ਅਰਥਾਤ ਸਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ॥

ਉਚ ਨੀਚ (ਸ:)—ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਚੜ੍ਹਾਈ
ਉਤਰਾਈ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉ ਜਾਂ
ਸੁਖ ਦੁਖ, ਲਾਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫੈਦਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ।

ਉਜ, ਸ:—ਕਲੰਕ, ਫੇਸ, ਐਥ, ਬਦਨਾਮੀ (ਲਗਣੀ
ਲੱਗ ਜਾਣੀ, ਲਾਉਣਾ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਉਜਣ, ਪੁ:—“ਉਆ” ਵੇਖੋ ॥

ਉੱਟ, ਪੁ:—ਉੱਠ, ਇਕ ਲੰਮੀ ਗਰਦਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ
ਚੌੜੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ ਜੋ ਰੇਤਲੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ
ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੁਤਰ ।

ਉੱਟ ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਕੀ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਉੱਟ ਗਾਹ ਕੇ ਖਾਦਾ ਹੈ ।

ਉਠ, ਪੁ:—ਉੱਟ, ਸੁਤਰ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਬਹੁਤ
ਲੰਮੇ ਕੰਢ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਉਠ ਅੜਾਉਂਦੇ ਹੀ ਲੱਦੀਦੇ ਹਨ, ਕਈ
ਮਨੁੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਚੀਕਦੇ ਹਨ ਪਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇੰਸੇਤਰਾ ਕੰਮ ਲਈਦਾ ਹੈ ॥

ਉਠ ਆਠ, ਪੁ:—ਉਠ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜੇਹੇ ਪਸ਼ੂ ॥

ਉਠ ਚਾਲੀ ਤੇ ਬੈਤਾ ਬਤਾਲੀ, ਉਹ ਕੋਲੋਂ ਪੁਰ
ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਛੋਟਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਉਤ ਜਾਣਾ

ਉਠ ਦੇ ਗਲ ਟੱਲੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਮੇਲ, ਸਿਆਣੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੜੀ
ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ।

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਹੋ
ਮਾਣਾ

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ
ਕਮਲਿਆਂ ਵਾਂਝੂੰ ਵੇਖਣਾ ॥

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਕੇ ਤੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੋਚੇ
ਸਮਝੇ ਜਿਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਹੋਵੇ ਦੁਰ ਪੈਣਾ ।

ਉਠ ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—“ਉਟ ਕਟਾਰਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਠਕ ਬੈਠਕ }
ਉਠਤ ਬੈਠਤ }
ਉਠਾ ਬੈਠ } ਸ:—“ਉਠਣ ਬੈਠਣ” ਵੇਖੋ ।
ਉਠਾ ਬੈਠਕ }
ਉਠਾ ਬੈਠੀ }

ਉਠ ਪੈਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਚੌੜੇ ਪੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਥੁਟਾ ।

ਉਠਕਾਂ ਬੈਠਕਾਂ ਕੱਢਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਵਾਰਾਂ
ਲਗਾਤਾਰ ਉਠਣਾ ਅਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਜੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ।

ਉਠ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਖੁੜ, ਪੁਰਾ ਨ ਹੋਣਾ ।

ਉਠਾ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ ਨਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਘੱਟ,
ਮੰਨਾ, ਕੀਵਿਆ ਤੋਂ ਹੋਠਾਂ ਹੋਠਾਂ ॥

ਉਤ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਪੁ:—ਵਿਲਲਾ, ਅਹਮਕ ਆਦਮੀ ।

ਉਤ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਖਤਾਈ ਕਰਨੀ, ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਫੈੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਚੱਲਣੇ
ਕੰਮ ਕਰਨੇ ॥

ਉਤ ਦਾ

ਆਵੇ ਦਾ ਆਵਾ ਹੀ ਉਤ ਗਿਆ, ਸਾਰੇ ਹੀ
ਭੇੜ ਹੋ ਗਏ

ਉਤ ਦਾ, ਪੁ:—ਅਹਮਕ ਦਾ ਪਤ੍ਰ (ਗਾਲੀ) ਹੈ ।

ਉਤ ਪੁਨਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਖਤਾਈ

ਉਤਨੀ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਦਿਲਲੀ ।

ਉਤਪਟਾਂਗ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਬਿਆਰਥ, ਬੇਸੁਰਾ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਗੜ ਬੜ

ਉਤ ਬਲਾ } ਸ:—ਇਕ ਮਾਛੀਆ ਖਾਣ
ਉਤ ਬਲਾਈ } ਵਾਲਾ ਜਨਰ ਜਿਸਦੀ ਜਤ
ਉਤਬਿਲਾਈ } ਬੜਾ ਮੁਲ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਉਦਾ, ਵਿ:—ਜਾਮਨੂੰ ਰੰਗਾ, ਚੂਰਾ ਜੋ ਕਲਤਣ ਦੀ
ਥਹਿ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਦਮਕੇ ॥

ਉਦਾਈ } ਸ:—ਉਦਾ ਹੋਣਾ, ਉਦਾ ਪਣ
ਉਦਾਹਟ }

ਉਧਮ, ਪੁ:—ਵਾਸੇ ਗਾਜੇ ਨਾਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਸਰ ਸਰਾਬਾ, ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਉਪਦਰ,
ਵਿਠਾਈ. (ਮਚਾਉਣਾ)

ਉਧਾ, ਵਿ: } ਮੁਧਾ, ਪੁੱਠਾ, ਬੇ ਸਮਝ, ਗਾੜਲ,
ਪ: } ਅਣਜਾਣ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ,
ਉਧੀ, ਸ: } ਭੇੜਾ ਆਦਮੀ, ਸੂਰ

ਉਧੀ ਪਾਉਣਾ (ਟੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਰਥ ਮਚਾਉਣਾ।

ਉਭ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਪਰ ਵੱਲ ॥

ਉਰਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀਝ ਨਾਲ ਪਟਫੇਰੇ ਪੱਟ ਫੇਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਉੜਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਅੰਬਰ ॥ ਓ ॥

ਓਹਲਾ

ਓ, ਅਵ:—ਓਇ, ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ।

ਪੜ:—ਉਹ (ਮਰਦ ਤ੍ਰੀਮਤ ਯਾ ਚੀਜ)

ਓਇ, ਅਵ:—ਓਟੇ ਨ ਬਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ॥

ਓਇ ਭੋਇ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਬਗੜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਓ, ਅਵ:—ਉਸ ਰਹਾ

ਓਇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ,
ਰੱਛਿਆ ਕਰਨੀ, ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਠਰ੍ਹਾਉਣਾ ।

ਓਇਟਾ, ਪੁ:—ਰੱਛਿਆ, ਸਹਾਰਾ, ਬਚਾਉ ॥

ਓਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਓਹੋ, ਓਹੀਓ ।

ਓਏ, ਅਵ:—‘ਓਇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਓਸ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨੇ ॥ ਸ:—ਝੋਲ ।

ਓਸੇ, ਪੜ:—ਉਸੇ, ਉਸ ਨੇ ਹੀ, ਉਹ ਨੇ ਹੀ ॥

ਓਹ, ਪੜ:—ਅਨਰ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਓਹ ਜਾਣੇ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿਓ ॥

ਓਹਦਾ, ਪੁ: }
ਪੜ: } ‘ਉਹਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਓਹਨੂੰ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੂੰ ॥

ਓਹਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਦਾ, ਬਚਾਉ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਪ ਜਾਣਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਓਹਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾ ਲੈਣਾ, ਸਹਾਰਾ
ਓਹਲਾ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਦੇਣਾ ।

ਓਹੜ ਪੋਹੜ

ਓਹਲੇ ਛਿਪੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ, ਪਰੋਖੇ ॥

ਓਹੜ ਪੋਹੜ, ਪੁ:—ਜਤਨ, ਉਪਾਉ, ਇਲਾਜ, ਦੁਆ
ਦਾਰੂ (ਜੇਹਾ ਹੋ ਸਕੇ)

ਓਹਾ, ਪੜ:—ਉਹ ਹੀ, ਓਹੋ, ਓਹੀਓ ।

ਓਹੀ, ਪੜ:—ਉਹ ਹੀ, ਓਹੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ,
ਇੱਕ ਥਿਰਛ ਜੋ ਕਾਗੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਓਹੀਓ, ਪੜ:—ਓਹੋ ਹੀ ।

ਓਹੋ, ਪੜ:—ਉਹ ਆਪ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ॥

ਓਹੋ ਜੇਹਾ, ਵਿ:—ਜਿਹਾ ਪਹਿਲੇ ਸੀ ਤਿਹਾ, ਪਹਿਲੇ
ਵਰਗਾ ॥

ਓਕ, ਸ:—ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਜੋ ਕੋਲ ਜੇਹੀ ਖਾਲੀ
ਥਾਂ ਥਣ ਸਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ
ਹਨ ॥ ਅੱਧਾ ਝੁੱਕ (ਓਕ ਲਾਉਣੀ = ਹੱਥ ਜਾਂ
ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ) ।

ਓਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ
ਨੂੰ ਅਗਾਹਾ ਫੈਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਝੁਕਾਉਣਾ, ਲਚਾਰ
ਹੋਣਾ ।

ਓਕੜੂ, ਪੁ:—ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ, ਚਿੱਤੜਾ ਭਾਰ, ਡੋਕੜ,
ਲਚਾਰੀ ॥

ਓਂਕਾਰ, ਪੁ:—ਓਂ ਅੱਖਰ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ
(ਅ ਉ ਮ)

ਓਗਰਾ, ਪੁ:—ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਪਿੱਛ ॥

ਓਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਤੁਦਾਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਉਗਦਾ ਹੈ ।

ਓਛਾ, ਵਿ:—“ਹੋਛਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਓਦਰਨਾ

ਓੜ, ਪੁ:—ਆਦਰਾਂ, ਵਿੱਭ ।

ਓੜਲ, ਸ:—ਅੰਦਰਲੇ ਖਾਨੇ, ਪਰਦਾ, ਉਕੀਤ ॥

ਓੜੜੀ, ਸ:—ਆਦਰਾਂ ॥

ਓਟ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਸਰਣ, ਪਰਦਾ,
ਛਾਉਂ, ਓਹਲਾ ।

ਓਠੀ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਓਡ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਜੋ ਥਾਂ ਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ।

ਓਡਾ, ਪੁ: }
ਓਡੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਉਸ ਜਿੱਡਾ ਜਾਂ ਜਿੱਡੀ ॥

ਓਡਾ ਕੇਡਾ, ਪੁ: } ਵਿ: ਓਡਾ ਜਾਂ ਓਡੀ ਹੀ, ਨਾਂ
ਓਡੀ ਕੇਡੀ, ਸ: } ਛੋਟਾ ਨਾ ਵੱਡਾ, ਨਾਂ ਛੋਟੀ ਨਾਂ
ਵੱਡੀ ॥

ਓਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਓਵਣੀ, ਸ:—ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ
ਚਾਦਰ ਆਦਿਕ ॥

ਓਢਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੇਟੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਲੱਗਾ
ਹੋਇਆ ਚੰਮ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਓਤਨਾ, ਵਿ:—ਉੱਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਓੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉੱਥੇ, ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ, ਉਸ ਜਗਾ
ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਓਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ॥

ਓਦਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਬੇੜਾ
ਓਦਰਨਾ } ਹੋਣਾ, ਇਲ ਵੇ ਜਾਣਾ ।

ਉਦਰਾਉਣਾ

ਉਦਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਥੋੜਾ ਕਰਨਾ, ਉਦਾਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਉਦਰੂ, ਪੁ:—ਉਦਾਸ, 'ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਥੋੜਾ ਹੋ
ਜਾਏ ॥

ਉਦ੍ਰੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ॥

ਉਦ੍ਰੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਤਦ, ਉਸ ਵੇਲੇ ॥

ਉੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਤ ਵੱਲ,
ਉੱਤਲ ॥

ਉੱਧਰਲਾ, ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਉੱਤਲ ਦਾ ॥

ਉੱਧਰੇਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ, ਉੱਤਲੇਂ ॥

ਉਨ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨੇ ॥

ਉਨਾ, ਪੁ:— } ਉਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ, ਉਤਨਾ, ਉਸ
ਉਨੀ, ਸਾ:— } ਜਿੰਨੀ, ਉਤਨੀ ॥

ਉਨਾ ਕਿਨਾ, ਪੁ:— } ਵਿ ਉਨਾ ਸ ਉਨੀ ਤੀ
ਉਨੀ ਕਿਨੀ, ਸਾ:— } ਨਾ ਘੱਟ ਨਾ ਵੱਧ ॥

ਉਪਰਾ, ਵਿ:—ਪਰਦੇਸੀ, ਪਖਲਾ, ਪਰਾਇਆ ॥

ਉਪਰਾਹਟਾ, ਅਵ:—ਉੱਪਰ, ਉੱਤੇ

ਉਪਲਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਕੇ ਗੇਹੇ (ਬਾਲਣ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਉਬਲ, ਪੁ:—“ਉਗਲਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਬਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੰਭੇਰੂ ਜਿਸ ਦੇ ਖਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਦਲਤੀ ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਉਡੜ, ਵਿ:—ਨਾ ਵਾਕਫ਼, ਅਣਜਾਨ, ਛੋਲਾ ॥

ਉਮ, ਪੁ:—ਅਖਰ ਉ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ॥

ਉਡੂ ਬਹੇਡੂ

ਉਮਾਹੜਾ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਲੱਗਣਾ ॥

ਉਮੀ, ਪੁ:—ਉੱਸੀ, ਅਣਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ॥

ਉਰ, ਸ:—ਵੱਲ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ਼ ॥

ਉਲ, ਸ —ਜਾਮਣੀ ਵਿਚ ਦੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਉਲਾ, ਪੁ:—ਗੜਾ, ਖੰਡ ਦਾ ਗੋਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੋਲ ਕੇ
ਸਰਬਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਮਾਠਿਆਈ ॥

ਉਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—“ਉਗਲਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਲ੍ਹਾ ਚੋਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਉ, ਛਪਾਉ, ਢਲੇ ਹੋ ਕੇ
ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਖੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਚੌਸੇ ਬਣਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਉਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਵਗਦੇ ਖੂਹ ਦੀ ਧਾਰ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ,
ਚਬੋਜਾ ॥

ਉਵੇ } ਕ੍ਰਿ ਵਿ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਕਰ, ਝੱਟ ਪੱਟ,
ਉਵੇ } ਕਬਦੇ ਤੀ ॥

ਉਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿ ਵਿ:—ਜਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਸੀ ਚਿਵੇਂ ॥

ਉੜਕ, ਪ:—(ਸ:) ਅੰਤ, ਛੋਕੜ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੰਤ ਨੂੰ, ਛੋਕੜ, ਅਖੀਰ ਵਿਚ,
ਭਾ ਬੀ, ਛੋਰ ਖੀ ॥

ਉੜਕ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਤ ਹੋਣੀ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਉੜਕ ਛੋਹੀ ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਉਡੂ ਬਹੇਡੂ, ਪੁ:—ਦੁਮਾਇਤੀ, ਸਹਾਈ, ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ
ਮਦਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅ

ਅਸਟ ਭੁਜੀ

ਅ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੱਖਰ, ਐੜਾ ॥

ਅਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਅਵਤਾਰ, ਉਤਾਰ, ਉਤਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ, ਈਸ਼੍ਵਰ ਜਾਂ ਦੇਵਤਾ ਜੋ ਸਰੀਰ ਧਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ (ਹਿੰਦੂ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕ ਦਸ ਅਉਤਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ) ਧਰਮਾਤਮਾ ਆਦਮੀ, ਵੱਡਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਦਮੀ ॥
ਦੁਸਾਰ, ਲੜਾਕਾ, ਭੌੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਉਤਾਰੀ, ਵਿ:—ਅਉਤਾਰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਉਤਾਰੀ ਜੀ, ਪੁ: ਧਰਮਾਤਮਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਊਟ, ਵਿ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਜੀ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ (ਹੁਲਾ, ਕਰਨਾ,

ਅਇੜਾ, ਪੁ:—“ਐੜ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਈ, ਅਵ:—ਪਸਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਦੁਪ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਹਾਇ, ਉਈ ॥

ਅਈਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—‘ਐਈਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਸੈਸਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸਾ, ਚਿੰਤਾ,
ਅਸਾਂਸਾ } ਵਿਕਰ ਜਾਂ ਫਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ

ਅੰਸ, ਸ:—ਹਿਸਾ, ਭਾਗ, ਟੋਟਾ, ਹੱਕ, ਸਤ, ਬਟਾ, ਉਲਾਦ, ਸੰਤਾਨ ॥

ਅਸਕ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਕ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪ੍ਰੀਤ, ਪਿਆਰ, ਬਹੁਤ ਮਹੱਬਤ ॥

ਅਸਕ ਪੇਚਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਅਸਕਤ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਅਸਮਰਥ, ਨਾਤਾਕਤੀ ॥

ਅਸਕਤ, ਵਿ:—ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਮਗਨ ॥

ਅਸਕਤਣ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੀਮਤ, ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੁਸ਼ਤ ॥

ਅਸਕਤੀ, ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮੁਸ਼ਤ, ਆਲਸੀ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਬਲ, ਨਮਰਦ ॥

ਅਸਕਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਕਸਰ, ਬਾਹਲਾ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਕਈ ਵਾਰ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕਈ ॥

ਅਸਕੁਲ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ, ਮਦਰਸਾ, ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ॥

ਅਸਕੇ } ਅਵ:—ਬੱਲ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਅਸਕੇ ਉਏ } ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ॥

ਅਸੰਖ, ਵਿ:—ਅਣਗਿਣਤ, ਅਨੇਕ ॥

ਅਸੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਸੰਗੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਲੰਜ, ਬੇਸ਼ਰਮ, ਬੇ ਪੜਕ, ਅਸੀਸਾ ॥

ਅਸਰੀਧ, ਸ:—ਇਕ ਬੂਟੀ, ਇਕ ਦੁਆਈ, ॥

ਅਸੰਗ } ਪੁ:—ਖੋਟੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰੀ ਸੁਹਬਤ ॥
ਅਸੰਗਤ } ਸ:—ਮੰਦੇ ਸਾਥੀ ॥

ਅਸਟੰਟ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਬੱਲੇ ਛੋਟਾ ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਅਸਟਪਦੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਪਦਾਂ ਵਾਲਾ ਛੰਦ ॥

ਅਸਟ ਭੁਜੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ॥

ਅਸਟਮ ਪਸ਼ਟਮ

ਅਸਟਮ ਪਸ਼ਟਮ, ਪੁ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਦੀਆਂ
ਗੱਪਾਂ, ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਬਕਵਾਦ
ਫੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ।

ਅਸਟਮੀ, ਸ:—ਅੱਠਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਅੱਠੇ । ਜਨਮ
ਅਸ਼ਟਮੀ—ਉਹ ਅਸ਼ਟਮੀ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਭਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਪੱਖ ਦੀ ਅੱਠੇ ।

ਅਸਟਾ } ਵਿ:—ਬਤਰਸ, ਬੇਰੋਹਮ, ਨਿਰਦਾਸੀ,
ਅਸਠਾ } ਸਖਤ, ਕਠੌਰ ॥

ਅਸਟਾਈ, ਸ:—ਬੇਰੋਹਮੀ, ਬੇਤਰਸੀ, ਸਖ਼ਰੀ ॥

ਅਸਟਾਮ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼,
ਟਿਕਟ ॥

ਅਸਟੀਸ਼ਨ } ਪ
ਅਸਟੇਸ਼ਨ } ਰਲ ਘਰ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਟੱਸ਼ਾ

ਅਸਤ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਸੁਆਹ, ਸੁਰਜ ਦਾ ਡੁਬਣਾ,
ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ, ਪੱਛਮ ਦਾ ਪਾਸਾ ॥

ਅਸਤ ਅਸਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਗਾਥ ਭਾਗਤ
ਕਰਨੀ, ਖੇਚਲ ਕਰਨੀ, ਸੁਖ ਸਾਦ ਪੁੱਛਣੀ ॥

ਅਸਤ ਬੇ ਅਸਤ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਵਾਦ
ਕਰਨਾ, ਅਥਾ ਰਥਾ ਬਕਣਾ ।

ਅਸਤ, ਪੁ:—ਸੂਰ, ਕੁੜ, ਸੂਠੀ ਗਲ, ਬੱਟ, ਛੁੱਲ,
ਅਧਰਮ, ਸੂਠੀ ਦੁਨੀਆਂ ।

ਅਸਤ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ—ਡੁਬਣਾ ਅਲਪ ਹੋਣਾ,
ਅਸਤਣਾ } ਛਿਪਣਾ ॥

ਅਸਤੁਤ

ਅਸਤੁ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਦੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿਖਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਅਸਤੁ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ, ਅੱਗ ਦੇ
ਤਮਾਸ਼ੇ, ਅਨਾਰ, ਮਥਾਥੀ, ਟਟਕਾ ਆਦਿਕ
ਸੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਅਸਤੁਬਾਜੀ
ਹਲਾਉਣੀ)

ਅਸਤੁਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਸ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਅੰਦਰ
ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ।

ਖੱਚਰ, ਸ਼ਗਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਅਸਤੁਰ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਪਲਸਤਰ ਕਰਨਾ, ਪਲਸਤਰ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਅਸਤੁਰ ਬਸਤੁਰ, ਪੁ:—ਕਈ ਭਾਂਤ ਦੇ ਕਪੜੇ,
ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਦਾ ਸ਼ਕਾ ਮਾਲ ॥

ਅਸਤੁਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰ ਜਾਣਾ, ਅਟਕ
ਅਸਤੁ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ,
ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਖਲੋ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਸਤੁਵਜਾ } ਪ—ਟੁਟੀ ਵਾਲਾ ਗੜਵਾ, ਲੇਟਾ
ਅਸਤੁਵਾ } (ਨਮਾਜੀਆ ਦਾ) ।

ਅਸਤਿਆਂ, ਵਿ:—ਗੋਬਿਆ, ਅਲੋਪ ਹੋਇਆ ॥

ਅਸਤੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ) ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਜੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ।

ਅਸਤੀਕ, ਪੁ:—ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਇਕ ਰਿਖੀ ॥

ਅਸਤੀਨ, ਸ:—ਬਾਹੁਲੀ (ਸ਼ਰੀ ਆਦਿਕ ਵੀ) ॥

ਅਸਤੀਫਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਅਰਜੀ ।

ਅਸਤੁਤ, ਸ:—ਉਸਤਤ, ਵਡਿਆਈ ।

ਅਸੰਤੋਖ

ਅਸੰਤੋਖ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਬੇਸਬਰੀ, ਲਾਲਚ, ਲੋਭ ।

ਅਸੰਤੋਖਣ, ਸ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ, ਮਰੂ ਮਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬੇ ਸਬਰ, ਦੁਖੀ

ਅਸੰਤੋਖੀ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਬੇ ਸਬਰ, ਦੁਖੀ ਮਰਦ

ਅਸੰਤੋਖੀਆ, ਪੁ:—“ਅਸੰਤੋਖੀ” ਦੇਖੋ ।

ਅਸਤੋਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਤ ਜਾਂ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਸਲਕ ॥

ਅਸਥਰ } ਵਿ:—“ਅਸਥਰ” ਦੇਖੋ ।
ਅਸਥਾਵਰ }

ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਥਾਂ, ਜਗਾਂ, ਘਰ, ਬੈਠਕ, ਡੇਰਾਂ, ਮਕਾਨ, ਮੰਦਰ, ਆਸ਼ਰਮ ॥

ਅਸਥਾਪਨ, ਪੁ:—ਠਹਾਉਣ, ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਅਟਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਠਹਾਉਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤ ਰੱਖਣੀ

ਅਸਥਾਵਰ, ਵਿ: “ਅਸਥਿਰ” ਦੇਖੋ ।

(ਅਸਥਿਰ), ਵਿ:—ਥਿਰ, ਪਕਾ, ਖੜਾ ਹੋਇਆ, ਨ ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਇਮ, ਬਹੁਤ ਥਿਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਸ ਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ।

ਅਸਿਥਤ, ਵਿ:—ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਾਇਮ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਅਸਥਲ, ਵਿ:—ਵਡਾ, ਮੋਟਾ, ਭਾਰਾ ॥

ਅਸਥਾਬ

ਅਸ਼ਨਾ, ਪੁ:— } ਮਰੂ, ਯਾਰ, ਵਾਕਫ਼, ਆਸ਼ਕ
ਸ:— } ਧਰਮ, ਕੋਈ ਮਰਦ ਜੋ ਕਿਸੇ
          } ਭੀਵੀਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
          } ਕੋਈ ਭੀਵੀਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਰਲੀ
          } ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿ: ਵਾਕਫ਼, ਜਾਣੂ ।

ਅਸ਼ਨਾਈ, ਸ:—ਵਾਕਫ਼ੀ, ਦੋਸਤੀ, ਯਾਰਨਾ, ਸਾਂਝ, ਜਾਲ ਪਛਾਣ ॥

ਅਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਹੋਣਾ, ਪਿੰਡੇ ਪੁਰ ਪਾਨੀ ਪਾਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਣਾ, ਗੁਸ਼ਲ ॥

ਗੰਗਾ ਅਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥
(ਪੁੰਨ ਸਮਝਕੇ)

ਪੰਜ ਅਸ਼ਨਾਨਾ ਪੁ:— } ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ
ਪੰਜ ਅਸ਼ਨਾਨੀ ਸ:— } ਧੋ ਲੈਣੇ ॥

ਅਸ਼ਨਾਨਣ, ਸ: ਨਿੱਤ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ। ਪੁੰਨ ਖੱਟਣ ਲਈ ਜਾਂ ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ।

ਅਸ਼ਨਾਨੀ, ਪੁ: ਨਿੱਤ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਪੁੰਨ ਖੱਟਣ ਲਈ ਨ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਅਸਪਾਤ, ਪੁ:—ਚੋਗਾਂ, ਸੁੱਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਲੋਹਾ ।
ਇਕ ਚਰਾਂ ਦਾ ਚੁਲਾਦਾ ॥

ਅਸਪਾਤੀ, ਵਿ:—ਚੋਗੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਸਬਰਗ, ਪੁ:—‘ਆਸ’ ਰੁਖ ਦਾ ਪੱਤਾ ॥

ਅਸਬਾਬ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਮਤਾ, ਲੀਤਾ ਲੱਤਾ, ਟੁਮ ਦੱਲਾ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ॥

ਅਸੰਭਵ

ਅਸੰਭਵ, ਵਿ.—ਅਣਹੋਣੀ, ਅਚਰਜ, ਅਨੋਖਾ ਜੋ
ਅਕਲ ਵਿਚ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਅਸਮਝ, ਵਿ.—ਥੋ ਅਕਲ, ਥੋ ਸਮਝ, ਮੁਰਖ ॥

ਅਸਮਰਥ } ਵਿ.—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਖਲ, ਨਮਰਦ
ਅਸਮਰਥੀ } ਨਤਾਕਤ, ਨਲਕ

ਅਸਮਰਥਨ, ਸ.— } ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਤਾਕਤ ਤੀਵੀਂ
ਅਸਮਰਥੀ, ਪੁ.— } ਯਾ ਮਰਦ ॥

ਅਸਮਾਨ, ਪੁ.—ਅਕਾਸ਼, ਅਗਾਸ, ਅੰਬਰ ॥

ਅਸਮਾਨ ਥੋਂ ਡਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ.—ਅੰਬਰ ਧਰਤੀ
ਉੱਤੇ ਡਿਗਣਾ, ਬੰਦਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਣਾ, ਨਲੈਕ ਸਮਝੇ
ਜਾਣਾ, ਨਿਰਾਦਾਰੀ ਹੋਣੀ, ਹੌਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਤਾਰੇ ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ.—ਕੰਮ ਕਾਜ
ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਜਾਂ ਚਲਾਕ ਹੋਣਾ,
ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨਾ ॥

ਅਸਮਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ.—ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ
ਹੋਣਾ, ਬੜਾ ਧਾਂ ਬਲਵਾਨ ਜਾਪਣਾ

ਅਸਮਾਨੀ, ਵਿ.—ਅਸਮਾਨ ਵਾਲਾ, ਸੁਰਗ ਵਾਲਾ,
ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਅਸਮਾਨੀ ਖੂਹ, ਪੁ.—ਜਿਸ ਖੂਹ ਦੀ ਮਾਹਲ ਤੇ
ਟਿੱਕਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹੋਣ।

ਅਸਮਾਨੀ ਗੋਲਾ, ਪੁ.—ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਬਿਧਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ॥
ਬਦਮਾਸ਼ ਆਦਮੀ ॥

ਅਸਮਾਨੋਂ ਡਿੱਗੀ ਫੂ ਫੜਿੱਚੀ, ਵਿ.—ਭੇਦਰਜੇ
ਤੋਂ ਡਿਗਕੇ ਜੋ ਠੀਵੇ ਤੇ ਆਵੇ ॥

ਅਸਲਾ

ਅਸਮੇਧ, ਪੁ.—ਇੱਕ ਜੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋੜੇ ਦੀ
ਬਲੀ ਹੋਵੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੰਗ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਜੰਗ
ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ॥

ਅਸਯਾ, ਵਿ.—ਆਪੇ ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆ (ਬੂਟਾ) ॥

ਅਸਰ, ਪੁ.—ਅਸੂਰ, ਰਾਖਸ, ਦੌੜ, ਨਿਸ਼ਾਨ,
ਹੁਣ, ਫਲ, ਨਤੀਜਾ ॥

ਅਸਰ ਪਸਰ, ਵਿ.—ਬਿਅਰਥ, ਰੁਝ, ਨਕਾਰਾ,
ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਅੱਸਰ, ਪੁ.—ਯਾ ਸਾ—-ਜੁਆਨ। ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ(ਰੀ)

ਅਸਰਣ, ਵਿ.—ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਤੇ ਸ਼ਰਫ ਜਾਂ
ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਾਸਰਾ ॥

ਅਸਰ ਰ, ਪੁ.—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਉੱਚੀ ਚੁਲ ਦਾ ਜਾਂ
ਉੱਚੀ ਪਵਾਈ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ.—ਕੁਲੀਨ, ਕੁਲ ਵੰਤ, ਸਰੋਸਟ, ਇੰਜਤ
ਵਾਲਾ, ਖਰਬਾਪੀ, ਨੇਕ, ਭਲਾ, ਸੀਲਵਾਨ,
ਗਾਰੀਬ, ਹਲੀਮ, ਭਲਾ

ਅਸਰਾਫਤ, ਸ.—ਭਲਿਆਈ, ਨੇਕੀ, ਭਲਮਨਸਊ,
ਇੰਜਤ, ਮਾਨ, ਸ਼ੀਲ, ਗਾਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਅਸਰਾਲ, ਪੁ.—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ੱਪ, ਮਗਰ
ਮੱਛ ॥

ਅਸਲ, ਵਿ.—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਖੋਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾ
ਖਰਾ, ਸਾਫ਼ ॥

ਪੁ.—ਜੜ, ਮੂਲ, ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਬਿਆਜ ਪਏ, ਸਚਿਆਈ ॥

ਅਸਲਾ, ਵਿ.—ਅਸਲ ਦਾ, ਖਰਾ ॥

ਅਸਲੀ

ਅਸਲੀ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਖੋਟ ਹੋ ਬਿਨਾ, ਖਰਾ ਮੁੱਢ ਦਾ, ਨਖਾਲਸਾ ॥

ਅਸਲੇ ਮਸਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਫਿਲ ਮੱਠ, ਆਲੇ ਟਲੇ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਸਲੇਟ (ਅਸਲੇਟੀ), ਵੇਖੋ ਅਲਸੇਟ ਅਤੇ ਅਲਸੇਟੀ ॥

ਅਸਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ, ਅਸਲ ਤੋਂ ॥

ਅਸਵਾਰ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਸਵਾਰੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਘੁੜ ਚੜ੍ਹਾ, ਨਸ਼ਾ ਪੀਕੇ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪੁ:—ਸਵਾਰੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ, ਘੁੜ ਚੜ੍ਹਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਅਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਚੌਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅਸਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ, ਦਰ-ਬਾਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਅਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਸਵਾਰੀ, ਕੋਈ ਜਨੌਰ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਬੱਘੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਕਈ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਏ ਥਾਂ ਸਾਏ ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੋੜਾ, ਹਾਥੀ, ਉੱਠ, ਘੱਕਾ, ਫਮ ਫਮ, ਬੱਘੀ ਆਦਿਕ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਜਾਂ ਸੁਰ ॥

ਅਸੀਂ, ਪੜ:—'ਮੈਂ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ॥

ਅਸਾਉਰੀ, ਸ:—ਆਸਾਵਰੀ, ਸਵੇਰ ਦੀ ਰਾਗਲੀ ਆਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ॥

ਅਸਾਸ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਮਾਲ ਮਤਾ ਅਸਥਾਵਰ ॥

ਅਸਿੱਧ

ਅਸਾਕ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਕਾਦਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਕ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਸਾਖ, ਵਿ:—ਜਸਦੀ ਸਾਖ ਯਾ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸਾਹ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਈਮਾਨ, ਖਟਾ ।
ਸ:—ਬੇ ਈਮਾਨ ।

ਅਸਾਡਾ, ਪੜ:—'ਸਾਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਾਣ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ, ਸਹਿਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਸਾਧ, ਵਿ:—ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਚੋਟਾ, ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਨਜ਼ਿ-ਠਆ ਹੋਇਆ, ਅਲਹੋਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਆਵੇ। ਭਾਵਾ ਮਾਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਇਲਾਜ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਅਸਾਨਿ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਫਲਿਆਈ, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨੇਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ॥

ਅਸਾਨੀ, ਸ:—ਸੁਖਾਲ, ਸੌਖ ॥

ਅਸਾਨੂੰ, ਪੜ:—ਸਾਨੂੰ, ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਖ ' ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ ।

ਅਸਾਮੀ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—'ਸਾਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਾਰ, ਵਿ:—ਅਨਸਾਰ, ਮੁਜਬ : ਕੱਚਾ, ਫੋਕਾ, ਬਿਆਰਬ, ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਫੰਧ ਦੀ ਚੁੜਾਈ ।

ਅਸਾਵਰੀ, ਸ:—ਅਸਾਉਰੀ, ਇਕ ਸਵੇਰ ਦੀ ਰਾਗਲੀ ॥

ਅਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਪੂਰਾ ਨ ਹੋਇਆ, ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਯਾ, ਅਪੂਰਾ, ਝੁਠਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਅੱਸੀ

ਅੱਸੀ, ਸਃ—ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਫੌਦ ਆਦਿਕ ਦਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕੰਢਾ

ਅੱਸੀ, ਪੜ੍ਹਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਖ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਆਪੀ ॥

ਅੱਸੀਆ } ਪੁ—ਅੱਸੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ॥
ਅੱਸੀਹ }

ਅੱਸੀਸ } ਸਃ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣਾ,
ਅੱਸੀਸੜੀ } ਅਸੀਰਬਾਦ, ਦੁਆ ॥

ਅਸੀਰਬਾਦ, ਸਃ—ਅਸੀਸ, ਦੁਆ ॥

ਅਸੀਲ, ਵਿਃ—ਕੁਲਵੰਤ, ਸਰੋਸਟ, ਅਸਲ ਦਾ, ਹੋਰੋ ਸਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਹਲੀਮ, ਨਿਕ, ਬੜੇ ਸਿਹਾਰੇ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਮੱਛਰਨ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾਕਿ ਅਸੀਲ ਮੁੰਡਾ ਯਾ ਅਸੀਲਘੋੜਾ)

ਅੱਸੀਵਾਂ } ਵਿਃ—ਅੱਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਅਸੀਮਾਂ } ਵਾਲਾ ॥

ਅਸੁਆਰ, ਪੁਃ—"ਅਸਵਾਰ" ਦਖ

ਅਸੁਆਰੀ, ਸਃ—"ਅਸਵਾਰੀ" ਖੋਖ ॥

ਅਸੁੱਧ, ਵਿਃ—ਮੈਲਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਹਨ

ਅਸੁਭ, ਵਿਃ—ਭੇੜਾ ਬੁਰਾ, ਖਰੇ ਭਾਗ ਵਾਲਾ, ਨਾਹਸ ਬਰ ਮਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਸੁ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੁਆ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਸੰਤਕਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਸੂਝ, ਵਿਃ—ਨਾ ਇਸ਼ਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਹਖ, ਅਗਯਾਨੀ, ਅੰਨ੍ਹਾ ॥

ਅਸੂਲ, ਪੁਃ—ਨੋਮ, ਕੰਦਾ, ਰੀਤ, ਮਤ ॥

ਅਹਬੁ

ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਪੁ—ਸਭਾ, ਮੰਡਲੀ, ਇਕੱਠ ॥

ਅਸੋਗ, ਸਃ—ਅਗਮ, ਸਾਤਿ, ਸੋਖ, ਮੋਜ, ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਪਰਸੰਨਤਾ ॥

ਅਸੋਗੀ, ਵਿਃ—ਸੋਖਾ, ਮੋਜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਸੋਚ, ਵਿਃ—ਜੋ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ, ਜੋ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਯਾ ਧਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਅਸੋਚੀ, ਵਿਃ—ਥੋਂ ਪਰਵਾਹ, ਮੋਜੀ, ਸਦਾ ਪਰਸੰਨ, ਥੋਂ ਗਰਜ ॥

ਅਸੋਭਾ, ਸਃ—ਅਪਜਸ, ਬਦਨਾਮੀ, ਭੈੜੀ ਥਾਕਲ, ਕੇੜਾ ਪਨ ॥

ਅਹ, ਪੜ੍ਹਃ—ਇਹ (ਸਾਮ੍ਹਲੇ ਇੱਸਲ ਵਾਲੀ ਥੇ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲੀਦਾ ਹੈ) ॥

ਅਹੰਕਾਰ, ਪੁਃ—ਹੰਕਾਰ, ਗੁਮਾਨ, ਆਕੜ, ਹਉਮੈ, ਅਭਮਾਨ, ਗਰਬ, ਖੁਦੀ ॥

ਅਹੰਕਾਰੀ, ਪੁਃ—ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਆਕੜਬਾਜ, ਅਭਮਾਨੀ ॥

ਅਹੰਤਾ, ਸਃ—"ਅਹੰਕਾਰ" ਵੇਖੋ ॥

ਅਹਦ, ਪੁਃ—ਇਕਰਾਰ, ਹੁਕਮ, ਸਮਾ, ਬਮਾਨਾ ॥

ਅਹਦ ਨਾਮੀ, ਪੁਃ—ਗਮਿਆਂ ਜਾਂ ਪਾਭਾਗਾਂ ਦਾ ਕਰਾਰਨਾਮਾ ॥

ਅਹਬੁ, ਪੁਃ—ਤੱਤੀ ਰੋਤ ਵਿਚ ਬੜੇ ੨ ਭੁੱਖੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟੇ (ਮਕਈ ਆਇਕਾਂ ਦੇ) ॥

ਅਹਬੁਕਰਨਾ

ਅਹਬੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਤ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਕੁਝ ਕੁਝ ਭੀਨਣਾ ॥

ਅਹਲਕ, ਪੁ:—ਸੁਸਤੀ, ਆਲਸ, ਗਾਢਲੀ ॥

ਅਹਲਕਣ, ਸਾ:—ਸੁਸਤ ਤੀਮਤ, ਆਲਸਣ ॥

ਅਹਲਕਾਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਅਫ਼ਸਰ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਅਹਲਕੀ, ਪੁ:—ਸੁਸਤ ਮਰਦ, ਆਲਸੀ ॥

ਅਹਾਂ, ਅਵ:—ਨਾ, ਨਹੀਂ, ਮੁਲੋਂ ਨਾ, ਖਿਲਕਲ ਨਾ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਅਹਾ ਅਹਾ } ਅਵ:—ਬੱਲੇ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ, ਅਸ਼ਕੇ,
ਅਹਾਹਾ } ਵਾਹ ਵਾਹ ।

ਅਹਾ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਅਜੇਹਾ, ਏਹੇ ਜਿਹਾ ।

ਅਹਾਰ, ਪੁ:—ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ, ਰਿਸ਼ਕ ।

ਅਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਏਕ ਅਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਅੱਠਾਂ ਪਹਿਰੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਹਿ, ਪੁ:—ਸੱਪ ॥

ਅਹਿਆ ਤਹਿਆ, ਅਵ:—ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ॥

ਅਹਿਣ, ਸਾ:—ਠੰਡ, ਸਰਦੀ, ਕੱਕਰ, ਬਰਫ਼, ਛੱਟੇ ਛੱਟੇ ਗੱਤੇ, ਟਿੱਡੀ, ਮੱਕੜੀ ।

ਅਹਿਮ, ਪੁ:—ਹੋਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ ।

ਅਹਿਮਕ, ਵਿ: ਯਾ ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਸਮਝ ।

ਅਹਿਮਕਤਾਈ ਸਾ: } ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਅਕਲੀ,
ਅਹਿਮਕਪੁਣਾ ਪੁ: } ਬੇ ਸਮਝੀ ।

ਅਕਹੱਤਰਵਾਂ

ਅਹਿਮਕਾਈ, ਸਾ:—ਮੁਰਖਤਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਫੀਮ ਬੇ ਸਮਝੀ ।

ਅਹਿਰਣ, ਸਾ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੋਰਸ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲੋਹਾ ਆਇਕ ਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਕੇ ਹਰੋੜੇ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਹਿਲ ਜੁਆਨੀ, ਸਾ:—ਭਾਰੀ ਜੁਆਨੀ, ਜਿਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਹੁ, ਪੜ:—ਉਹ ।

ਅਹੁਤੀ, ਸਾ:—ਘੋਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਝੀ ਸੋ ਅਗਲ ਏਉਤਾ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਅੱਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਵਰਗਾ ਕੋੜਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਹੋੜਲੇ ਬਣਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਗਦਾ ਹੈ ।

ਵਿ:—ਅੱਕ ਵਰਗਾ, ਕੋੜਾ ॥

ਅੱਕ ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ ।

ਅਕਸ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ, ਛਾਪਾ, ਉਲਟ, ਨਕਲ, ਉਤਾਰਾ ।

ਅੱਕਸ, ਪੁ:—“ਅੰਗਸ” ਵੇਖੋ

ਅਕਸਮਾਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ, ਅਚਨਚੇਤ ॥

ਅਕਸਰ, ਵਿ: ਯਾ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕਈ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਬਾਹਲਾ, ਅਸਕਰ ।

ਅਕਸੀ ਤਸਵੀਰ, ਸਾ:—ਅਕਸ ਲੈ ਕੇ ਉਤਾਰੀ ਹੋਈ ਮੁਰਤ, ਫੋਟਾ ।

ਅਕਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਅਕਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਇਕਹੱਤਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਹਰਾ

ਅਕਹਰਾ } ਵਿਃ—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਤੈਦ ਵਾਲਾ,
ਅਕਹਰੀ } ਇਕੱਲਾ, ਹਲਕਾ ॥

ਅਕਹਿਰਾ } ਵਿਃ—'ਅਕਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਕਹਿਰੀ }

ਅੱਕ ਟਿੱਡਾ, ਪੁਃ—ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਵਾ ਮੱਕੜ ॥

ਅਕੱਠ, ਪੁਃ—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕੱਠ, ਵਿਃ—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਤੀਰ ਆਉਣਾ, ਖਿੜ ਜਾਣਾ
ਅੱਕਣਾ } ਛਿੱਬੇ ਹੋਣਾ, ਸਭਣਾ, ਥੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਅਕਤਾਲੀ, ਵਿਃ—ਇਕਤਾਲੀ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਅਕਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿਃ—ਅਕਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕੱਤੀ, ਵਿਃ—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਅਕੱਤੀਵਾਂ, ਵਿਃ—ਅਕੱਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਤੂਬਰ, ਪੁਃ—ਦਸਵਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਕਦ, ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਨਿਕਾਹ ॥

ਅਕਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਔਰਤ ਨਾਲ
'ਵਿਆਹ' ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਬਰ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸੋਹਾ ਸਮਝਦਾ ਸਾ ॥

ਅਕਬਾਲ, ਪੁਃ—ਇਕਬਾਲ ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਜੰਨ
ਲੈਣਾ, ਕਿਸ ਗੱਲੋਂ ਮੱਕਰਨਾ ਨਾ, ਕਬੂਲਵਾਈ,
ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰਜ਼ਾ, ਪਰਤਾਪ, ਸੰਪਤ, ਮਾਯਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਣੇ

ਅਕਬਾਲੀ, ਪੁਃ—ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਰਕਰਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਅੱਕਰਾ, ਵਿਃ—ਮਹਿੰਗਾ, ਵਰਮੁੱਲਾ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਅਕਰਾਰੀ, ਪੁਃ—'ਕਰਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਲ, ਸ਼ਃ—ਬੁੱਧ, ਮੱਤ, ਸਮਝ, ਹੋਸ਼, ਸਿਆਲਪ,
ਦੁਨਾਈ, ਗਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਸੋਚ, ਬੁਝ, ਸੁਰਝ,
ਚਤ੍ਰਾਈ ॥

ਅਕਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਘਾਬਰ ਜਾ-
ਅਕਲ ਹੀਮ ਹੋਣੀ } ਨਾ, ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਣੇ
ਅਕਲ ਚੱਕਰ ਖਾਣੀ } ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਕੁਝ
ਨ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਅਕਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ
ਅਕਲ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕਰਨੀ, ਅਕਲ ਤੋਂ
ਕੀਮ ਲੈਣਾ ॥

ਅਕਲ ਗਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੇਅਕ-
ਲ ਹੋਣਾ, ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਕੱਟ ਹੋਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾਂ, ਵਿਃ—ਮੂਰਖ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਚੀਢ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਵਿਃ—ਅਜੇ-
ਹਾ ਮਨਖ ਸਿਸ ਵਿਚ ਅਕਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪਰ
ਹੱਲੇ ਧਨ ਹੈ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਕੋਤੋਂ, ਵਿਃ—ਬੋੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਖਾਂਦਦ } ਵਿਃ—ਥਿਲਕੁਲ ਬੇਸਮਝ ॥
ਅਕਲ ਦਾ ਪੂਰਾ }
ਅਕਲ ਦਾ ਮਾਲਕ }

ਅਕਲ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸੋਚ ਵਿ-
ਅਕਲ ਦੇ ਡੇਢ ਲਗਾਉਣਾ } ਚਾਰ ਕਰਨੀ,
ਅਕਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਣੇ } ਕਲਪਨਾਕਰਨੀ,
ਮਿਥਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇਣਾ

ਅਕਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥ ਵੇਣੀ, ਸਿੱਖ ਦੇਣੀ, ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇ ਨਹੀਂ ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਸੋਚ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਕਲ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ, ਹੋਸ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਅਕਲ ਨਾਲ ਕਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਲ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਮਾਂ ਤਲਾਜਨੀ ਦੇਣਾ }
ਅਕਲ ਨੂੰ ਜੇਦਾ ਮਾਰਨਾ (ਲਾਉਣਾ) }
ਕ੍ਰਿ:—ਏ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਲਬੰਦ }
ਅਕਲਮੰਦ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਦਣਾ, ਬੁੱਧਵਾਨ,
ਅਕਲਵੰਦ } ਚਤੁਰ, ਸੁਚੇਤ, ਹੋਸ਼ੀਰ, ਸਮਝ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਲਬੰਦੀ }
ਅਕਲਮੰਦੀ } ਸ:—ਸਿਆਣਪ, ਦਣਾਈ, ਚਤੁਰਾਈ, ਸਮਝ ਸਾਹੂਰ
ਅਕਲਵੰਦੀ } ॥

ਅਕਲ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ }
ਅਕਲ ਤੇ ਪੜਦਾ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਮੁਰਖਤਾ-ਈ ਕਰਨੀ ॥

ਅਕਲ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥ ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਅਕਲ ਵੱਡੀ ਕਿ ਭੈਂਸ, ਸਿਆਣਪ ਕੰਦ ਮੁਜਿਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ॥

ਅਕੱਲ } ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜਨਾ, ਇੱਕੋ, ਇੱਕਾ, ਸਿੰਧਾ,
ਅਕੱਲਾ } ਅਲਗ, ਦੁਦਾ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਅਕੱਲ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਵੰਭ ਕੇ ਨਾ ਖਾਵੇ ॥

ਅਕੱਲਾ ਅਕੱਲਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਵਖਰੇਵਖਰੇ, ਅਲਗ ਅਲਗ, ਦੁੱਦੇ ਦੁੱਦੇ ॥

ਅਕੜ ਬਾਜ

ਅਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਨਿਰਾ ਇੱਕੋ ਹੀ, ਸਾਥੀ ਬਾਝੇ ॥

ਅੱਕਲਕਾਣ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਹਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਜੀ ਅੱਕਲਕਾਣ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ, ਥਿਆਕਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਕਲਾਪੀ, ਪੁ:—ਅਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰਾ ਭਾਈ ਹੁਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਕਲਾਪੀ, ਸ:—ਅਕੱਲੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ॥

ਅਕਲੀਆ, ਵਿ:—ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਅਕਵੰਜਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਵੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਵੰਜਾ, ਵਿ:—ਇਕਵੰਜਾ, ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਅਕਵਾਸੀ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਖਾਸੇ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ ॥

ਅਕਵਾਕ, ਪੁ:—ਏਕਾ ਜੋੜ, ਮੇਲ ॥

ਅਕੜ, ਵਿ:—ਵੰਗਾ, ਟੇਢਾ, ਆਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸ:—ਵੰਗਾ, ਆਕੜ, ਅਕੜਉ, ਅੰਠ ॥

ਅਕੜਉ, ਪੁ:—ਆਕੜ, ਹੀਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ ॥

ਅਕੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸੋਚ
ਅਕੜਣਾ } ਵਿ:—ਆਉਣਾ, ਮਸਾਬ ਕਰਨਾ,
ਕਰੜੇ ਹੋਣਾ, ਵੱਲਣਾ, ਲੜਣਾ
ਭਗੜਣਾ ॥

ਅਕੜ ਖਾਂ } ਵਿ:—ਹੀਕਾਰੀ, ਮਜਾਜੀ ਅਭਮਾਨੀ ॥
ਅਕੜ ਬਾਜ } ॥

ਪੁ:—ਥਾਕਾ, ਫੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਕੜਾਉ

ਅਕੜਾਉ, ਪੁ:—ਫੈਲਾਉ, ਆਂਠ ॥

ਅਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਲਾਉਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ, ਆ-
ਕੜਣ ਦੇਣਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਰਨਾ (ਸੁਚੇਤ
ਹੋਣ ਲਈ,)

ਅਕੜੇਵਾ, ਪੁ:—ਅਕੜਾਉ, ਭੰਨ, ਕਰੜਾਈ ॥

ਅਕੜੇਵਾਂ ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਰਨਾ,
ਹੱਥ ਪੈਰ ਫੁੱਲਣੇ ।

ਅਕੜੇ ਦੇ, ਸ:—ਕਰੜਾਈ, ਆਕੜ, ਅਕੜਉ ॥

ਅਕਾਸ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ, ਅਸਮਾਨ, ਅੰਬਰ, ਸੁਰਗ,
ਪੁਲਾੜ, ਵਾਉ, ਪੰਜਵਾਂ ਤੱਤ (ਵਾਉ ਤੋਂ ਬੀ
ਸੁਖਮ) ।

ਅਕਾਸ ਦੀਪ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਅਕਾਸ ਦੀਵਾ } ਕੁਝਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਸ ਖੜਾ
ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲਟਕਾਉਂਦੇ
ਹਨ । ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਹਈ ਲਾਲ ਫੈਨ, ਅਜੇਹੀ
ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਦੂਰੋਂ ਦਿਸੇ ਅਤੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਥੇ
ਕਈ ਝਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਅਕਾਸ ਪੈਣ, ਸ:—ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲੇ
ਪਾਸੇ ਵੱਗਣ ਵਾਲੀ ਵਾਉ । ਜੰਗੀਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਅਭਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਅੰਦਰ
ਖਿੱਚਕੇ ਹੋਕੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ।

ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ, ਸ:—ਪੜਮੇਸ਼ੁਰ ਵਲੋਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ
ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਦੇਵ ਬਾਣੀ,
ਇਲਹਾਮ ॥

ਅਕਾਸ ਬਿਰਤ, ਸ:—ਕੰਮ ਕਾਜ ਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ
ਰੱਖ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹ ਕੇ ਜੋ ਅੰਨ ਰੋਜ਼ ਮਿਲ
ਜਾਏ ਛੁਕ ਲੈਣਾ ॥

ਅਕਾਸ ਬਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ-
ਕਾਜ ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਜ ਮਿਲ ਜਾਏ ਛੁਕ
ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰੇ ॥

ਅਕਾਰਥ

ਅਕਾਸ ਬੋਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੋਲ ਜ ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ
ਓਗਈ ਹੈ ਅਰ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾ ਜਾਣ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਨਾ ਪੰਕ । ਅਮਰ ਬੋਲ ।

ਅਕਾਸ ਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਅਸਮਾਨ, ਅੰਬਰ, ਵਾਉ
ਦਾ ਘੇਰਾ ॥

ਅਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਇਕਾਸੀ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਅਕਾਸੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਹਠ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੱਠ

ਅਕਾਹਠਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਹਠ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਜ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਰਥ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨ ਆਵੇ ।
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੰਞ, ਬੇ ਅਰਥ, ਅਕਾਰਥ,

ਅਕਾਂਤ—'ਇਕਾਤ' ਦੇਖੋ ।

ਅਕਾਤਸੀ } ਸ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ
ਅਕਾਦਸੀ } ਧਾਰਵੀ ਬਿੰਬ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਈ
ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਰਖਦੇ ਹਨ ।

ਅਕਾ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਪਾਣਾ, ਸਤਾਣਾ, ਫਿਥਿ-
ਅਕਾਣਾ } ਆ ਕਰਨਾ, ਖਿਜਾਣਾ ॥

ਅਕਾਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਨਵੇ, ਵਿ:—ਇਕਾਨਵੇਂ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ॥

ਅਕਾਰ, ਪੁ:—'ਆਕਾਰ' ਦੇਖੋ ।

ਅਕਾਰਥ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੰਞ, ਬੇ ਅਰਥ, ਬਿਨਾ
ਪਰਿਜਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨ ਆਵੇ ।
ਵਿ:—ਨਿਹਵਲ, ਬੇ ਅਰਥ ।

ਅਕਾਰਥ ਜਾਣਾ

ਅਕਾਰਥ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਉਣਾ ।

ਅਕਾਰਾ, ਵਿ:—ਅਕੇਲਾ ॥

ਅਕਾਰਾ (ਰੀ) ਦੁਕਾਰਾ, (ਰੀ), ਵਿ:—ਅਕੇਲਾ (ਲੀ) ਦੁਕੇਲਾ (ਲੀ) ।

ਅਕਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨਹੀਂ, ਅਮਰ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਜੋ ਗੱਲ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਕਾਲ ਤਖਤ; ਪੁ:—‘ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਦਾ ਕਾਲ ਨਹੀਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ।

ਅਕਾਲ ਬਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਅਕਾਲੀਆ ਦੀ ਸੰਝ ਸਵੇਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ॥

ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਅਮੁੱਤ ਸਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਜੋ ਹਾਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਸ਼ਿੱਖ ਪਾਹੁਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।

ਅਕਾਲ ਮਿਰਤ } ਸ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਜੋ ਮੌਤ ਹੋਵੇ, ਕੁਵੇਲੇ ਦਾ ਜੋ ਅਬਗਤ ਮਰਨਾ ।

ਅਕਾਲ ਮੌਤ

ਅਕਾਲ ਮਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਅਕਾਲ ਮਿਰਤ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕੁਵੇਲੇ ਜਾਂ ਅਚਾਨ ਚੌਕ ਮਰ ਜਾਏ ।

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ, ਪੁ:—ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ॥

ਅਕਾਲਟ, ਸ:—ਅਕਾਲੀਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨ ਹੋਵੇ, ਅਮਰ ॥

ਅੱਖ

ਅਕਾਲੀ, } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨ ਹੋਵੇ,
ਅਕਾਲੀਆ } ਅਮਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਉੱਕ ਪੰਥ ।
(ਇਹ ਲੋਕ ਨੀਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ

ਹਨ ਅਤੇ ਲੰਹੇ ਦੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਹਨ) ।

ਵਿ:—ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ।

ਅਕਿਤਪਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਾ ਜਾਣੇ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਗੁਣ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕੀਨ, ਪੁ:—ਯਕੀਨ, ਜਕੀਨ, ਅਤਬਾਰ, ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਨਿਹਚਾ

ਅਕੇ, ਅਵ:—ਯਾ, ਜਾਂ ।

ਅਕੇ ਕਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਰੂਰ, ਬਿਸ਼ਕ, ਸੋ ਵਿਸਵਾ ॥

ਅਕੇਰਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਏਕ ਵਾਰ, ਇੱਕ ਵੇਰੀ
ਅਕੇਰੀ } ਇਸ ਤਰ ।

ਅਕੇਰਾ, ਵਿ:—ਇਕੇਲਾ

ਅਕੋਤਰ ਸੌ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤਰ ਸੌ ।

ਅਕੋਂਟ, ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ, ਲੇਖਾ ॥

ਅਕੋਂਟ ਬਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਅਕੋਂਟੈਂਟ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਵੰਡਾ ਬਾਬੂ ॥

ਅੱਖ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਖੀ, ਨੇੜ, ਨੇਨ, ਦੀਦਾ, ਨਜ਼ਰ, ਨੀਝ, ਤੱਕ, ਧਿਆਨ, ਬੁਝ, ਵਿਚਾਰ, ਗੋਬੇ ਦੀ ਹੱਥੀ ਜਾਂ ਚੱਪਣੀ ਦੇ ਹੇਠ ਨੀਵੀਂ ਜਗਾ । ਰੁੱਖਾਂ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਵਰਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਅੱਖ ਬਚਣਾ

ਅੱਖ ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਹਟਾਣਾ, ਧਿਆਨ ਹੋਰ
ਘਸੇ ਲਗਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਨਾ ਦੇਣਾ,
ਦੂਏ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ
ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਵੇਰ ਲੈਣੀਆਂ, ਚੋਰੀ
ਛੱਪੀ ਟਿਭ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ, ਲੁਕ ਕੇ, ਛਿਪ
ਕੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ, ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤੇ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ
(ਲੁਕ ਕੇ) ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ, ਤੱਕਣਾ ਨਾ, ਦੂਏ ਪਾਸੋਂ ਧਿਆਨ
ਹਟਾ ਲੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬੰਦ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਦਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
ਅੱਖ ਬਦਲ ਲੈਣਾ } ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਦਸਾ
ਕਰਨੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ । ਬਦਲ ਜਾਣਾ । ਚੰਚਲ
ਹੋਣਾ । ਪਹਿਲੇ ਵਰਗਾ ਆਦਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਜੋਹਾ
ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਰੱਖਣਾ } ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਨਾ,
ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ, ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਟਿਕ
ਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਸ਼ਰਮ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਨ ਕਰ ਸੱਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ
ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਨ ਰੱਖ ਸਕਣਾ } ਦੇ ਮਾਰੇ ਤੱਕ
ਨ ਸੱਕਣਾ, ਸਮੁੱਚੇ ਮੂੰਹ ਨ ਕਰ ਸਕਣਾ ॥

ਅੱਖ ਭਰਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਖੋਲ ਕੇ ਵੇਖਣਾ,
ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਲੋਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖ-

ਅੱਖ ਲੜਣੀ

ਣਾ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣਾ, ਗੱਸੇ ਨਾਲ ਤੱਕਣਾ,
ਖੁੰਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਕਾਮ ਦੀ ਚਾਹ
ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਅੱਖ ਭਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਜੂ ਭਰ
ਆਉਣੇ, ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਮਟੋਕਾ, ਪੁ:—ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਂ ਸੈਣਤ
ਜੋ ਕੁਕਰਮੀ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਖ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸ਼ਮਕਣਾ, ਸੈਣਤ ਨਾਲ
ਹਟਕਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਹੱਬਤ ਦੀਆਂ ਸੈਣਤਾਂ
ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਤੱਕਣਾ,
ਨਾਲੇ, ਅੱਖ ਲੜਣੀ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਖ ਮਿਲਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਤੱਕਣਾ,
ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਉਣੀ, ਦੋ ਜਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕ
ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣਾ, ਦੋਸਤੀ
ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਮੀਚ (ਮੀਟ) ਜਾਣੀ ਜਾ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—
ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰਨੀ, ਸੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਜਾਣਾ, ਉਪਲਾਉਣਾ,
ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਤੱਕਣਾ,
ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲਗਾਣੀ ਜਾ ਲਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ
ਕਰਨਾ, ਪਿਆਰ ਪਾਉਣਾ, ਦਸਤੀ ਕਰਨੀ,
ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਸੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲੜਣਾ ਜਾ ਲੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਜਨਿਆਂ
ਦਾ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ
ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਅਚਾਨਚਕ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ
ਮਿਲ ਪੈਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਜਾਲ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਬਣਨਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਨੇ ਜਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਰੇ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਰੋਗ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲੀਹਾਂ ਪੈ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੜਕ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਖ ਆਇਕ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਤ ਜਾਗ-ਇਆਂ ਟਪਾਉਣੀ ਨੀਂਦਰ ਨਾ ਆਉਣੀ ॥

ਅੱਖੀਂ ਸੁਖ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਜਣਾ ਪਿਆਰਿਆ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਦੇਖਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖੀਂ ਸੁਖ ਕਲੇਜੇ ਠੰਡ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਧੀਰਜ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖੋਂ ਲਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਕਾਨਾ ॥

ਅੱਖੋਂ ਲਾਂਵੀ, ਵਿ:—ਕਾਨੀ ॥

ਅਖਸਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਅਕਸਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਖੰਡ, —ਸਾਰਾ ਨਾਂ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਸੰਪੂਰਨ, ਪੂਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ, ਜੋ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪੁ:—ਈਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭੂਰਖ ॥

ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਟਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਤਿਆਰ, ਮਰਜੀ, ਵਾਹ, ਚੋੜਿਆ, ਮੀਸਾ, ਆਪਣੀ ਸਮਝ, ਬੰਦੋ-

ਅੱਖੜਖਾਂਦ

ਬਸਤ, ਦੱਸ, ਸ਼ਕਤਿ, ਸਮਰਥ, ਅਧਕਾਰ, ਹੱਕ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ ਦਾ ਬਲ ਜਾਂ ਅਲਾਕਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਣਾ, ਸਮਰਥ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਣੀ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਅਧਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਖੁੱਸ ਜਾਣਾ (ਟੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਅਧਕਾਰ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਘਟ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦਾਰ ਦੀ ਸਮਰਥ ਥੋੜੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਬਲ-ਇਆ ਜਾਣਾ, ਅਧਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਕਾਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਵਧ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾਂ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਅਖੀਨ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਦੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਬਾਰ ਪੁ:—ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਜੋ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਕਤ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਾਪਦਾ ਹ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤ੍ਰ ॥

ਅੱਖਰ, ਪੁ:—‘ਅੱਫਰ ਵੇਖੋ’, ਓ, ਅ, ਆਦਿਕ ॥

ਅਖਟੇਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਢਲ, ਖਰੋਟ ॥

ਅੱਖੜ ਖਾਣ } ਵ: ਬੜਾ ਮੂਰਖ ਅਤੇ ਘਮੰਡੀ,
ਅੱਖੜ ਖਾਦ } ਢੀਠ ਸੋਖ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਅੱਖਾ

ਅੱਖਾ, ਪੁ:—ਛੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ॥

ਅੱਖਾਉਤ, ਸ:— } ਕਹਾਉਤ, ਅਖਾਣ, ਲਕਾ ਦੇ
ਅੱਖਾਣ, ਪੁ:— } ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ॥

ਅੱਖਾਣਨ, ਸ:—ਅਖਾਣ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਅੱਖਾੜਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਥਾਂ ਸਿੱਖੇ ਘੋਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੰਡਾਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਲਈ ਲੱਕਾ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇ ॥ ਦਰਬਾਰ ॥

ਇੰਦਰ ਦਾ ਅੱਖਾੜਾ, ਪੁ:—ਗੱਜੇ ਇੰਦਰ ਦਾ
ਦਰਬਾਰ, ਸੁਖੀ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਅੱਖਾੜਾ, ਪੁ:—ਅਜਹੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ ਜੋ ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਘਰ, ਮਠ ॥

ਅੱਖੀ, ਸ:—ਅਖ, ਨੇੜ, ਨੈਨ, ਦਾਦਾ ॥

ਅੱਖੀਰ, ਪੁ:—'ਆਖਰ' ਦੇਖ ॥

ਅੱਖੁੱਟ, ਵਿ:—ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਨਿਖੁੱਟਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਖੁੱਟ ਛੰਡਾਟ, ਪੁ:—ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਛੰਡਾਰ
ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਅੱਖੇ, ਅਵ:—ਜਾਂ, ਯਾਂ, ਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ॥

ਅੱਖੇ, ਵਿ:—ਅਥਿਨਾਸੀ, ਅਮਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਸ
ਨਹੀਂ ॥

ਅੱਖੋਟ, ਵਿ:—ਸੁੱਧ, ਠੋਕ, ਦਰੁਸਤ, ਠਪਾਲਸ ॥

ਅੱਖੋਤ, ਸ:—ਕਹਾਉਤ, ਅਖਾਣ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ

ਅੱਗ, ਸ:—ਅਗਨ, ਖਸੈਤਰ ਲਾਹ, ਭਾਂਬੜ, ਗਰਮੀ,
ਤਾਉ, ਗੁੱਸਾ, ਧੱਪ, ਪਿਆਰ, ਮੋਹ, ਮਮਤਾ,
ਕਾਮ, ਈਰਖਾ, ਸਾੜਾ, ਗੋਢੀ ਚੁੱਖ ॥
ਵਿ:—ਭੀਝਾ ਰੱਤਾ, ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਭੜਕ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਜ਼, ਰਿੱਖਾ, ਪਿਆਰਾ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗਾ,
ਵਡਾ ਮੁਲਾ ॥

ਅੱਗ ਸੁਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੱਗ ਸੌਂ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬੁਝ ਜਾਣੀ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਅੰਗਿਆਰ ਹੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ
ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬੁਰਾ ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਦਾ ਅੜਾਂਭਾ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਿਕਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—
ਭੜਕ ਮਚਣਾ ॥

ਅੱਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਰੰਝ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਲੇਖ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਲਈ ਅੱਗ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਅੱਗ ਦੇ ਛਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ॥

ਅੱਗ ਦੇ ਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ

ਅੱਗ ਧੁਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਲਣ ਲੱਗਣੀ,
ਅੰਦਰਲਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗ ਧੁਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਲਣੀ, ਰਮ-
ਕਾਣੀ, ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਵੈਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਨੂੰ ਢੁਕ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੁਕ ਮਾਰਕੇ ਅੱਗ
ਜਾਂ ਕੋਲੇ ਰਮਕਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਝਾ ਵੈਰ
ਹੋਣਾ, ਭਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਗ ਪੈਣੀ

ਅੱਗ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਹੋਣੀ । ਗਰਮ,
ਭੁੱਖ ਆਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਖ ਪਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗ ਫੁੱਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਭ ਵੱਲ ਬੜੀ
ਅੱਗ ਫੁੱਕੇ ਜਾਣਾ } ਗਰਮੀ ਮੋਹੀ ਮਲੂਮ ਹੋਣੀ,
ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭੜਕ ਉੱਠਣਾ,
ਧੱਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ ਦੇਣਾ ॥

ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ, } ਵਿ:-'ਅੱਗ ਬਬੋਲਾ' ਵੇਖੋ ।
ਅੱਗ ਬਭੂਕਾ }

ਅੱਗ ਬਲਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਭੜਕ
ਅੱਗ ਬਲ ਬਲ ਉਠਣੀ } ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਟ
ਨਿਕਲਣਾ, ਗੱਸਾ
ਚੜ੍ਹਣਾ, ਜੋਸ਼ ਆਉਣਾ ।

ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਸ ਦ
ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਣਾ

ਅੱਗ ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਲਟ
ਕੱਢਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ ।

ਅੱਗ ਝੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਦਾ ਨਾ ਚਹਿਣਾ,
ਅੱਗ ਠੰਡੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭੁੱਖ ਤ੍ਰੇਹ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਮਿਟ ਜਾਣਾ ।

ਅੱਗ ਝੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ,
ਅੱਗ ਝੁੜਾਉਣਾ } ਅੱਗ ਨੂੰ ਬਲਣੇ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ।
ਭੁੱਖ, ਤ੍ਰੇਹ ਆਦਿਕ ਹਟਾਉਣਾ,
ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ਦਾ ਬਗੜਾ ਬਖੇੜਾ ਮਿਟਣਾ,
ਗੁੱਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਾਬੜ ਮਚਾਉਣਾ, ਅੱਗ
ਨੂੰ ਭੇਜ ਕਰਨਾ, ਲਾਟਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਫਸਾ-
ਦ ਪਾਉਣਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭਬਕਾ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ
ਅੱਗ ਭਬੋਲਾ ਹੋਣਾ } ਆਉਣਾ, ਕੁੱਧ ਨਾਲ
ਭੜਕ ਪੈਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੈਣ ਨੂੰ ਆਉਣਾ

ਅੱਗ ਭੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਬਲਣਾ, ਭਾਬੜ
ਮਚਣਾ, ਲਟ ਨਿਕਲਣੀ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅੱਗ ਬਾਲਣਾ'
ਵੇਖੋ ।

ਅੱਗ ਮੱਧਮ ਹੋਣੀ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ
ਮੱਠੀ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਅੱਗ ਦਾ ਜੋਰ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੜਣ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਗੱਸਾ
ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਡਾਂਢੀ ਫੁੱਖ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ, ਬਾਲਣਾ,
ਸਾੜਣਾ, ਫੁੱਕਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਬਗੜਾ
ਪਾਉਣਾ, ਫਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ,
ਚਮਕਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਪਾਨੀ ਨੂੰ ਭੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਲ
ਕਰਨਾ, ਧੌਖਾ ਦੇਣਾ, ਆਪੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ
ਬਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਝੁੱਠੀ ਮੁਠੀ
ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ।

ਅੱਗ ਲਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ (ਵੇਖਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਗੱਸੇ
ਭਾਣੇ ਦੁੱਬੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਦ ਪਾਉਣਾ, ਹੋਰਨਾਂ
ਨੂੰ ਲੜਾਕੇ ਆਪ ਮੋਜ ਕਰਨੀ

ਅੱਗ ਲੈਣ ਆਉਣਾ, ਪਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਜਿਸ ਚੀਜ਼
ਵਾਲੀ ਬਣ ਬੈਠਣਾ } ਤੇ ਆਪਣਾ
ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਉਸ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ । ਕਿਸੇ ਸਧਾਰਣ ਕੰਮ
ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਗ਼ ਕੰਮ ਕੱਢ ਲੈਣਾ,
ਬੜੀ ਮੋਹੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੈਣ ਨੂੰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜੇ ਚਿਰਲਈ
ਆਉਣਾ, ਕਿਤੇ ਆਕੇ ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ

ਅੱਗ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਬਹੁਤ ਗੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕੁੱਝ ਨਾਲ ਥੜਕ ਉਠਣ ॥

ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਪੈਣੀ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਤੋਪਾ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਗੋਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਣੇ ॥

ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - 'ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ।

ਅੱਗ, ਪੁ: - ਸਰੀਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ, ਹੱਥ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ, 'ਲੱਗੇ, ਮਿਰ੍ਹਤਾਈ, ਦੇਸਤੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਅੰਕ), ਵਰੀਸ਼ਰਾ ਦਾ ਲਾਗ (ਅੰਗ ਲੈਣੇ, ਮਿਲਣੇ, ਵਰਚਣੇ)

ਅੱਗ ਸੰਗ, ਪੁ: - ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ ॥

ਅਵ: - ਸਦਾ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਨਾਲ, ਨਾਲੇ ਹੀ ॥

ਅੱਗ ਸਾਕ, ਪੁ: - ਸਰਬੰਧੀ

ਅੱਗ ਸੋਂ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ: - ਅੱਗਾਂ ਚਿੱਚ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾ ਰਹਿਣੀ।

ਅੱਗ ਹੀਨ, ਵਿ: - ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਾਵਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਲੰਕਾ, ਕਾਨਾ, ਲੁੰਦਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ॥

ਅੱਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਨਾਲ ਰਾਹਨਾ, ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਹਾਯਤਾ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਗ ਦ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਸਭ ਅੱਗ ਠੀਕ ਹੋਣੇ, ਅੱਗ ਹੀਨ ਨੂੰ ਹੋਣਾ, ਅੱਗ ਪਾਲਣਾ ॥

ਅੱਗ ਪ੍ਰਸੰਗ (ਪ੍ਰਤੰਗ), ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਨਾਨਕੀ ਦਾਦਕੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ॥

ਅੰਗਸ

ਅੰਗ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰਨਾ (ਅੰਗ = ਅੰਕ)

ਅੰਗ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਮਿਰ੍ਹਤਾਈ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣੀ, ਦੇਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਸਜਨਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਗ ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: - 'ਅੰਗ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ, ਚਿੱਤਰਨਾ ॥

ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਕੋਈ ਅੰਗ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਲੰਗੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ, ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਭੱਜ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ ॥

ਅੰਗ ਭੰਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਕੋਈ ਅੰਗ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੱਢ ਸੁੱਟਣਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਗੜ ਦਿੱਤਾ ॥

ਅੰਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਪਿੱਛੇ ਨਾਲ ਛੋਹਣਾ, ਪਹਿਲੇ ਜਾਣਾ (ਕੱਪੜੇ ਗਹਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ), ਜੱਫੀ ਪੈਣੀ ॥

ਅੰਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਜੱਫੀ ਪਾਉਣਾ, ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਿਲਣਾ, ਕਪੜਾ ਗਹਿਣਾ ਆਦਿਕ ਪਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ, ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ॥

ਅੰਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - 'ਅੰਗ ਲਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ

ਅੰਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਦੌਢਣਾ ਲੈਣਾ (ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ, ਲੰਕੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਗਿਣਨਾ, ਉੱਗਲੀ ਨਾਲ ਦਸਣਾ ॥

ਅੰਗਸ, ਪੁ: ਅੰਕਸ, ਇੱਕ ਲੱਗੇਦਾ ਉਜਾਹ ਜੇਹੜਾ ਮਹਾਉਤਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੜੀਆਂ ਦੇ ਤਿੱਥੀਆਂ ਨੰਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹੱਥੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਗਸ ਮਾਰਨਾ

ਅੰਗਸ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ
ਆਗਜਾ ਕਾਰ ਬਣਾਉਣਾ।

ਅੰਗਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫਤਰ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਤੇ ਰੜੇ ਹੇਠੇ ਲਾਏ ਦੇ ਸਿਰ ਚਾ
ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਗਸਤ ਅਠਵਾਂ ਅੰਗੂਚੀ
ਮਹੀਨਾ। ਇੱਕ ਤਾਰਾ, ਇੱਕ ਮੁਨੀ ॥

ਅੰਗਣ, ਸ:—ਅੱਗ ਦਾ ਦੇਉਤਾ, ਅੱਗ, ਬਸੰਤਰ,
ਵਿੰਡ ਦੀ ਅੱਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ
ਪਰਦਾ ਹੈ। ਭੁੱਖ ॥

ਅੰਗਣ ਹੋਮ } ਪੁ:—ਅੱਗ ਵਿਚ ਅਹੁਤੀਆਂ
ਅੰਗਣ ਹੋਤ } ਪਾਕੇ ਜੋ ਜੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।
ਅੰਗਣ ਦੇਉਤਾ ਦੀ ਭੇਟ।

ਅੰਗਣ ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਟੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਹੋਮ ਵਾਸਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਗਣ ਬਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤ
ਬਾਜੀ, ਅੱਗ ਵਾਲਾ ਤੀਰ, ਅੱਗ ਸਿੱਟ ਕੇ
ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼।

ਅੰਗਣ ਬੋਟ, ਪੁ:—ਭਾਵ ਦੇ ਜੋਰ ਚਲਣ ਵਾਲਾ
ਜਹਾਜ਼ ॥

ਅੰਗਣ, ਪੁ:—ਵੇਹੜਾ, ਸਹਿਨ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ
ਅੱਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ॥

ਅੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਪਰਭਾਲ ਕਰਨੀ,
ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਪਰਤਾਵਾ ਲੈਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ,
ਅਨੁਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ ॥

ਅੰਗਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਠਿਆ ਜਾਣਾ, ਪਸੰਦ ਆ
ਜਾਣਾ, ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਗਦੀ }
ਅੰਗਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਮਹੌਰ, ਪਾਹਲੇ।
ਅੰਗਦੇ }

ਅੰਗਰੱਖਾ

ਅੰਗਰੱਖਾ, ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ,
ਕੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਮਲੂਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਗੇ ਵਰਤਣ
ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ, ਭਾਵੀ, ਮਾਹਾ ਭੇਦ ਦਾ ਬਣਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਜੰਗਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ, ਜਾਦੂ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਦੱਸਣ
ਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥ, ਪਰਵਾਨਾ, ਸਨਦ ॥

ਅੰਗਰਿ ਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ
ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਾਣ ਲੈਣਾ।

ਅੰਗਰਿ ਗਿਆਨਣ, ਸ:—ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ।

ਅੰਗਰਿ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਨਣ
ਵਾਲਾ ਮਰਦ। ਜੋਤਸ਼ੀ।

ਅੰਗਰਿ ਦੀ ਪਬਰ ਦੱਸਟੀ (ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਗੁ-
ਝੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣਾ।

ਅੰਗਰਿ ਦੀ ਪਬਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਲਿਆਉਣੀ } ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ ॥

ਅੰਗਰਿ ਬਕਤਾ } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਅੰਗਰਿ ਵਕਤਾ } ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ। ਜੋਤਸ਼ੀ ॥

ਅੰਗਰਿ ਬਾਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਅੰਗਰਿ ਵਾਚਣਾ } ਗੱਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਅੰਗਰਿ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਉਹ ਵਿਦਯਾ ਜਿਸ
ਅੰਗਰਿ ਵਿੰਦਿਆ } ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਜੋਤਸ਼ ॥

ਅੰਗਮਾਨ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਆਗੂ, ਰਾਹ
ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅੰਗਰੱਖਾ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ, ਗੋਝਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ
ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੋਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਣੀਆਂ

ਅਗਰਾਹੁਣਾ

ਲੋਗੀਆਂ ਹੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਅੰਦਰਖਾ ।

ਅਗਰਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਰੋਕਣਾ, ਰਾਹ ਮਾਰਨਾ,
ਆਪਣਾ ਕਰਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭਗਵਾ ਕਰਨਾ,
ਪਕੜ ਲੈਣਾ ।

ਅਗਰਾਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਵਿਆ ਜਾਣਾ,
ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਰਜੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁੱਖ
ਨਾਲ ਘੇਰਿਆ ਜਾਣਾ ।

ਅੰਗ੍ਰੇਜ, ਪੁ:—ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਰੰਗੀ,
ਸਾਹਬ ॥

ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ, ਲ:—ਵਿ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਦਾ (ਦੀ), ਅੰਗ੍ਰੇਜਾ
ਦੀ ਬੋਲੀ । ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਦਾ ॥

ਅਗਲ ਬਗਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਪਾਸੇ, ਨੇੜੇ
ਕੋਲ, ਲੱਗੇ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ

ਅੱਗਲ ਵਾਂਢੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਹੀ, ਪਹਿਲੇ
ਹੀ ।

ਅਗਲੇ ਸੁਆਦੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੀ ਹਾਲਤ
ਥੀ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਅਗਲੇ ਵਾਰੇ ਹੋਕੇ ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਦੇ
ਨੇੜੇ ਹੋਕੇ ਬਚ ਜਾਣਾ ॥

ਅਗਲੇ ਵਾਰੇ ਦਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ॥

ਅਗਲਾ, ਵਿ:—ਮੋਹਰਲਾ, ਪਹਿਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਰੰਗਾ,
ਨਵੀ, ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ, ਦੁਆ,
ਹੋਰ ॥

ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗਲੀ, ਲ:—ਸਾਕਾ ਵਿਚ ਸਾਕ ।

ਅਗਲੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬਚਨ)—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ,
ਅਗਲਾ ਪੋਚ ॥

ਅਗਰਮ ਬਗਰਮ

ਅਗਲਾ ਸਿਰਾ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ
ਵਰਤਣਾ ॥

ਅਗਲਾ ਪੋਚ (ਸ) } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ,
ਅਗਲਾ ਮੂੰਹ } ਜੋ ਹੁਣ ਅਵਾਣੇ ਹਨ
ਸਮਾ ਪਾਕੇ ਸਿਆਣੇ
ਹਨਗੇ ।

ਅਗਲੇਰਾ, ਵਿ:—ਅਗਲਾ (ਮਹੀਨਾ) । ਅਗਲੇ ਤੋਂ
ਅਗਲਾ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ

ਅਗਲੇਰੀ, ਵਿ:—ਅਗਲੀ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ।

ਅਗਵਾਹੀ } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਆਗੂ, ਰਾਹ
ਅਗਵਾਨ } ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਅਗਵਾਨੀ, ਲ:—ਅੱਗੂ ਪੁਣਾ, ਅਗਵਾਨ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅੱਗੇ ਲਗਣਾ ॥

ਅਗਵਾੜਾ, ਪੁ:— } ਅਗਲਾ ਪਾਸਾ, ਸਾਮਣਾ
ਅਗਵਾੜੀ, ਲ:— } ਪਾਸਾ, ਘਰ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ
ਥਾਂ ਅਗਲਾ ਹਿਸਾ, ਆਗੂ,
ਅੱਗੇ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਗਵਾੜੀ ਭੰਨਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਵਿਖਾਉਣੇ
ਅਗਵਾੜੀ ਲੈਣੀ } (ਚਿੜੇ ਵਾੜੀ), ਕੱਚੀਚੀ
ਵੰਨਣੀ, ਉਥਾਸੀ ਲੈਣੀ,
ਮੁਹ ਅਰਣਾ ॥

ਅੱਗੜ ਪਿੱਛੜ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ,
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ।

ਅਗੜ ਬਗੜ, ਪੁ:—ਲਕਾਰਾ ਮੋਹਾ ਕੰਮ, ਹੱਥੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ, ਕੁੜਾ ਕਟਕਾ, ਘਾਹ ਘੁਹ, ਗੜ
ਬੜ

ਵਿ:—ਮਿਲਿਆ ਦੁਲਿਆ, ਗੜ ਬੜ, ਉਲਟਾ
ਪੁਲਟਾ ।

ਅਗੜਮ ਬਗੜਮ—‘ਅਗੜ ਬਗੜ’ ਦੇਖੋ ॥

ਅੰਗ

ਅਗਿਆਨ

ਅੱਗ, ਪੁ:—ਸਾਮੁਣਾ ਪਾਸਾ, ਅਗਲਾ ਹਿਸਾ, ਘਰ
ਦੇ ਸਾਮੁਣੇ ਵੀ ਥਾਂ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਪਹਿਲਾ ਹਲਾ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ
ਮਰਨੇ ਬਾਦ ਜੋ ਸਮਾ ਆਇਗਾ, ਪਾਰਲੇਕ ।

ਅੱਗ ਢਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਹਥਾ ਕਰਨਾ ।

ਅੱਗਾ ਏੱਗਾ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਜਾਂ ਉੱਪਰਲਾ ਕੰਮ ॥

ਅੱਗਾ ਤੇਰਾ ਤੇ ਪਿੱਛਾ ਮੇਰਾ, ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਆਗੂ ਬਣ
ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਕਰੇਂਗਾ ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਰੇਂਗਾ ।

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਤੇ ਪਿੱਛਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਕਿਸੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਅਗਲਾ
ਜਾਂ ਪਿੱਛਲਾ ਹਿੱਸਾ । ਹਲਾ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਤੀਕਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੇ ਜਾਮੇ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ
ਲੱਗੇ ।

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਮੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਚੇ ਜਾਂ ਮੋਚੇ
ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਚਲਣਾ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਰਨਾ
ਕਿ ਇਹ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਵਲ ਤੇ ਪਿੱਛੇ

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਵਲ ਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਜਾਣਾ, ਸਥਾ ਚਲਾ ਦੀ
ਵਿਚਾਰ, ਕਰ ਲੈਣੀ, ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੋਚ ਸਮਝ
ਥੋਣਾ, ਚੁੱਕੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲੈਣਾ, ਸੋਝੀ ਰਖਣੀ,
ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਗਾ ਛਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਭਰ ਹੋਣਾ, ਪਾਪ
ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗਾ ਛਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਕਰਨੇ ॥

ਅੱਗਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂ
ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਤ ਜਾਣਾ,
ਅੱਗੇ ਵੰਸ ਨ ਵਧਣਾ ॥

ਅੱਗਾ ਵੇੜ ਜਿੱਥੇ ਚੌੜ, ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਣਾ ਤੇ
ਪਿੱਛਲਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਜਾਣਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਹਲੀ
ਕਰਨੀ ਬੈਠਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋਲੀ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗਾ, ਪੁ:—ਅੱਗਰਖਾ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗਾਉ, ਵਿ:—ਅਗੋਤਰਾ, ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਤੇ ਪਾਹਲਾ
ਜੇ ਹੁਲਾਸ ਜਾਂ ਆਤਮਾ

ਅੱਗਾਸ, ਪੁ:—ਅੱਗਾਸ

ਅੱਗਾਹੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧੇ—ਅੱਗ, ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ
ਅੱਗਾਹੀ, } ਵਧਕੇ, ਸਾਮੁਣੇ ॥

ਅੱਗਾ ਧੀ, ਵਿ:—ਅਥਾਹ, ਬੜਾ ਭੁੱਖਾ, ਜਿਸ ਦਾ
ਪਾਰ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਏ, ਬੇ ਅੰਤ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ।

ਅੱਗਾਧ ਗਤੀ, ਸ:—ਅਸਹੀ ਚਾਲ ਜਾਂ ਹਵਈਯਾ
ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਅੱਗਾਧੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਸਰ, ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਧੇਰੇ
ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ ਜਾਂ ਕਸ਼ੀਰ, ਅਗਲਾ
ਹਿੱਸਾ ਸਾਹਣੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੈਰ
ਕੁਝ—ਅੱਗਾ ਸਮੇਂ, ਅੱਗਾ

ਅੱਗਾੜੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਤੋਂ—ਅੱਗੇ ਨੂੰ
ਮਾਰ ਲਾਉਣਾ

ਅੱਗਾੜੀ ਪਿਛਾੜੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਤੇ
ਪਿੱਛਲੇ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ

ਅੱਗਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧੇ—ਅੱਗੇ ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਿਆਤ, ਵਿ:—ਜੇ ਮਲੂਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਨਾਂ ਜਾਨਣਾ, ਪਰ-
ਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪਛਾਨਣਾ ॥

ਅਗਿਆਨਤਾਈ

ਅਗਿਆਨਤਾਈ, ਸ:—'ਅਗਿਆਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਿਆਨਣ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਜਾਂ ਜਾਹਲ ਤੀਮਤ,
ਪਰਮਸਰ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ।

ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬ ਸਮਝ ।

ਅਗਿਆਨ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਅਗਿਆਨ' ਵੇਖੋ ।

ਅਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਜਾਹਲ ਮਰਦ, ਪਰਮਸਰ
ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਅਗਿਆਰ } ਪੁ: ਭਖਦਾ ਕੋਲਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਅਗਿਆਰਾ } ਛਾਨਾ ॥

ਅਗਿਆਰ ਵਰ੍ਹਣਾ, ਵਿ:—ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅਗਿਆਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਭਖਦਾ ਕੋਲਾ ॥

ਅਗਿਆਰੀ ਵਰ੍ਹਣਾ, ਵਿ:—ਅੱਗ ਵਾਕਰ ਲਾਲ

ਅੰਗੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ
ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੋਟੀ ਵੱਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ,
ਚੋਲਾ

ਪੁ:—ਯਾ ਸ:—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧੀ, ਭਿਆਲ, ਸਾਬੀ,
ਸੰਜਲ, ਸੰਗੀ

ਅੰਗੀਕਾਰ, ਪੁ:—ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰਜਾ,
ਕਬੂਲਵਾਈ, ਪਸੰਦ ।

ਅੰਗੀਕਾਰੀ, ਸ:—ਭਿਆਲੀ, ਸੰਗ, ਸ਼ਾਕ
ਸਰਬੰਧ ।

ਅੰਗੀਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਤਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਭਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ।
ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਚਿਤਾ । ਚਿਖਾ
(ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਬਲਾ) ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਿਰਕਾ

ਅੰਗੀਠੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਅੰਗੀਠਾ, ਅਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ
ਥਾਂ, ਦੁੱਧਾ, ਪੁ ਕਸ ।

ਅੰਗੂਸ, ਪੁ:—'ਅੰਗੂਸ' ਵੇਖੋ

ਅੰਗੂਲ } ਸ:—'ਉਂਗਲ' 'ਉਂਗਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਅੰਗੂਲੀ }

ਅੰਗੂਠ } ਪੁ: ਹਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦੀ ਮੋਹਰਲੀ
ਅੰਗੂਠਾ } ਮੋਟੀ ਉਂਗਲੀ ।

ਅੰਗੂਠਾ ਦੇਮਣਾ, ਵਿ:—ਕੁਸਾਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਗੂਠਾ ਵਖਾਉਣਾ } ਪੁ:—ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ, ਭੁੱਛ
ਅੰਗੂਠਾ ਵਖਾਉਣਾ } ਜਾਨਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ,
ਜਿਸ ਕੰਮ ਨਾਂਹ ਕਰ
ਦੇਣਾ, ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸੈਣਤ ਕਰਨੀ ॥

ਅੰਗੂਠੜਾ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ
ਵਾਲ ਚੰਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਛਲਾ ॥

ਅੰਗੂਠਾ, ਸ:—ਅੰਗੂਠ ਦੇ ਉਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ
ਦੀ ਹੁਦਾਰੀ ਛਾਪ ।

ਅੰਗੂਰ } ਸ:—ਮੋਟੀ ਦਾਖ, ਛੋਟੇ ਦਾ ਖਰੀਫ,
ਅੰਗੂਰ } ਜਾਂ ਦ ਭਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਅੰਗੂਰ ਆਉਣਾ, ਵਿ:—ਘਾਉ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਜਖਮ
ਮਿਲ ਜਾਣਾ

ਅੰਗੂਰੀ, ਸ:—ਘਾਹ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ
ਪੱਤੀਆਂ ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੀਆਂ ਫੁੱਟੀਆਂ
ਹੋਣ, ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਵਿ:—ਅੰਗੂਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਅੰਗੂਰਾਂ ਦਾ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਰਾਬ, ਸ:—ਅੰਗੂਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ
ਸਰਾਬ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਿਰਕਾ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੇ ਰਸ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰਕਾ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ

ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਰਾਂ ਦਾ ਬਾਗ ।

ਅੰਗੂਰੀ ਰੰਗ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਰ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ।

ਅੱਗੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ, ਮੋਹਰੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ (ਕਿਸੇ ਦੇ) ਵੇਖਦਿਆਂ ਮੂੰਹ ਤੇ, ਵੇਲੇ, ਪਾਰੇ, ਵਧਕੇ ਹੋਰ, ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਜਾ ਵੇਲੇ, ਉੱਚੇ, ਮਗਰੋਂ, ਉਸ ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ।

ਅਵ:—ਪਾਰੇ, ਪਾਰ, ਉਪਰ

ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਗਾਹਾਂ, ਮੋਹਰੇ, ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ, ਬੜੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੇ ।

ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆ ਜਾਣਾ, ਦਿੱਸਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਵਧਣਾ, ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਣਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, (ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਲੜਣਾ, ਰਾਹੁਣਾ, ਵਖਲ ਦੇਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਣ ਵਰਤ ਜਾਣਾ, ਕੀਤੀ ਦਾ ਢਲ ਮਿਲਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਹੇਠਾਂ ਧਾ ਲੈਣਾ ।

ਅੱਗੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਧਣਾ ।

ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸੁਰਾਤ ਦੇਣੀ, ਵਧਾਣ, ਭੇਜਣ ਦਿਖਾਲਣਾ, ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ।

ਅੱਗੇ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਕਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ।

ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਹਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਿੱਛੇ ਚਲ ਜਾਣਾ, ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ।

ਅੱਗੇ ਦੌੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਚਲਣਾ ਵੇਖ ।

ਅੱਗੇ ਧਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਰੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ, ਅਗਾਹਾਂ ਕਰਨਾ, ਪੈਰਲੇ ਲੰਘਾ ਦੇਣਾ (ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ) ।

ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਕੇ ਚਲਣਾ

ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ
ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣਾ } ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੀਨਗੀ ਕਰਨੀ, ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੁਆ, ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ, ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਪਾਲ ਦੀ ਪਾਲ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਤੇ ਮਗਰੋਂ, ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਇਧਰ ਉੱਧਰ, ਨੇੜੇ, ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ, ਮੱਤ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਇੱਕ ਦਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਇੱਕ ਪਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਟੁਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਮੱਤ, ਸ:—ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਨਸੀਹਤ ॥

ਅੱਗੇ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਬੇ ਅਦਬੀ ਦੇ ਬਚਣ ਕਹਿਣੇ ।

ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਅੱਗੇ ਲੱਗ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾਂ ਟੁਰ ਪੈਣਾ, 'ਕਸੇ ਕੇਲ' ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਕਣਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ, ਮੋਹਰੇ ਵਰਨਾ ।

ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਣਾ
ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ } ਅੱਗੇ ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਕਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਗਾਹਾ ਜਾਣਾ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਕੇ ਆਪ ਮੋਹਰੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੜਣ ਲਈ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਟੁਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਚਲਣਾ, ਸੋਝੀ ਰੱਖਣੀ ।

ਅੱਗੇ ਵੇਖਣਾ

ਅੱਗੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਾਮ੍ਹਣ ਰੱਖਣਾ, ਅੱਖਾਂ
ਖਲੀਆਂ ਰੱਖਣੀਆਂ, ਸੋਝੀ ਰੱਖਣੀ, ਆਉਣ
ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ।

ਅੱਗੇਚ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਗੇ ਵਲ, ਅਗਾਂਹ, ਸਬ
ਤੋਂ ਮੋਹਰੇ ॥

ਅੱਗੇਚ ਹੋ ਹੋ ਪੈਣਾ (ਬਹਿਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣੇ
ਹੀ ਵੱਡਾ ਬਣਨਾ

ਅੱਗੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਕਾਉਣਾ, ਛੁਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗੇਤ, ਸ:-ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ।

ਅੱਗੇਤਰਾ } ਵਿ:-ਨੀਕ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹ
ਅੱਗੇਤਰਾ } ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹਾਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ
ਪ ਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਲੇ ਆਉਣਾ ।
ਜਿਸ ਦਾ ਅਜੇ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ॥

ਅੱਗੇਤਰਾ ਪਛੇਤਰਾ, ਪੁ:- } ਵਿ:-ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਤੇ
ਅੱਗੇਤਰਾ ਪਛੇਤਰਾ, ਸ:- } ਪਿੱਛੇ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ,

ਅੱਗੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਅੱਗੇਛੇ ਪਿੱਛੇਤ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਗੇਤ ਪਿੱਛੇਤ' ਜਾਂ
'ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਪਹਲਾਂ, ਪਹਲਾਂ ਹੀ, ਅੱਗੇ ਹੀ,
ਅੱਗੇ ਤੋਂ ॥

ਅੱਗੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਅਰਥਾਤ ਸਦਾ, ਹਰ ਵੇਲੇ

ਅੱਗੋਂਚਰ, 'ਵਿ:-ਜੋ ਦਖਿਆ ਬੁਝਿਆ ਜਾਨਿਆ
ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਚਰਾ ਨ ਹੋਵੇ
ਪਰਮੇਸਰ

ਅੱਗੋਂਡਾ } ਪੁ:-ਪਰਤਾ, ਚੋਲੀਆ, ਹਮਾਲ, ਫਿਲਾਜ਼ੀ
ਅੱਗੋਂਡਾ } ਵਾਲੀ ਵਾਲ ।

ਅੱਗੇ ਚੰਡ

ਅੱਗੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ, ਸੋਝੀ
ਰੱਖਣੀ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ॥

ਅੱਘੜੀ, ਵਿ:-ਨਾ ਘਾੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਖੁਰਦਰਾ,
ਕੋਹਜਾ, ਅਨੁਸਿਖ, ਅਲੂੜ, ਜਾਗਲੀ ॥

ਅੱਘੜਣ, ਸ:-ਵੱਡੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ,
ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਤੀਮਤ ॥

ਅੱਘੜ ਪਣਾ, ਪੁ:-ਵੱਡਾ ਜਿਹਾਰਾ, ਆਪਣੀ
ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ, ਢਿਠਾਈ,
ਮੁਰਖਤਾਈ ।

ਅੱਘੜੀ ਦੁਘੜੀ, ਵਿ:-ਮੋਟਾ, ਕੋਹਜਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ
ਦੁਰਦਰ ॥

ਅੱਘੜੀ, ਪੁ:-ਵੱਡੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲਾ ਮਰਦ, ਦਲੇਰ
ਅਦਮੀ, ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਖਿਆਲ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ

ਅੱਘੋਰ ਪੰਥ, ਪੁ:-ਅੱਘੋਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ
ਜਗੀਆ ਜਾ ਫਕੀਰਾ ਦਾ ਇਕ ਪੰਥ ਜੋ ਸਬ
ਕੁਝ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੋਥ ਵੀ
ਨਹੀਂ ਛੱਡਦ, ਹਿੰਦੀ ਝਰੂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ
ਸੋਲ ਦੁਰਲਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਅੱਘੋਰ ਪੇਚੀ, ਪੁ:-ਅੱਘੋਰ ਪੰਥ ਪੁਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਅੱਘੋਰੀ, ਸਰਬੰਗੀ, ਸਰਬ ਭੋਖੀ ।

ਅੱਘੋਰੀ, ਪੁ:-ਅੱਘੋਰ ਪੰਥੀ ਦੇਖੋ

ਅੱਘੋਡਾ, ਵਿ:-ਜੋ ਤਿਖਾਨ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਚੋਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ,
ਸਸਰ, ਖੁਰਦਰਾ, ਨਮਦਾ ਬੁੱਧ, ਅਨੁਸਿਖ,
ਸਰਬੰਗੀ ॥

ਅੱਘੋਡੇ ਦੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਘੋਡੇ ਨਾਲ ਘਾਤ ਚੁਕ,
ਅੱਘੋਡੇ ਦੀ ਖਾਣੀ, ਅੱਘੋਡੇ ਦੀ ਖਾਣੀ
ਪਣੀ ਮਰਜੀ ਤੋਂ ਬਣਾ ॥

ਅਚੰਡਾ

ਅੱਛਾ

ਅਚੰਡਾ, ਪੁ:—ਹਰਾਨੀ, ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ, ਅਨੋਖੀ
ਚੀਜ਼, ਅਜਬ ਸ਼ੈ
ਵਿ:—ਅਚਰਜ ਦਾ, ਅਨੋਖਾ,

ਅਚਰਜ, ਪੁ: ਹਰਾਨੀ ਅਚੰਕਾ ਕਰਮਾਤ
ਮਹਤੀ ਗੱਲ ਅਚ ਕਦੇ ਨ ਹੋਣੀ ਹੋਣ, ਅਨੋਖੀ
ਚੀਜ਼
ਵਿ:—ਅਨੋਖਾ, ਅਜਬ, ਅਦਭੁਤ

ਅਚਰ, ਵਿ:—ਬਿਰ, ਜੋ ਹਿੱਲੇ ਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਝਿੰਦ
ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਚਰਨ, ਪੁ:—‘ਅਚਾਰ’ ਵੇਖੋ

ਅਚੱਲ, ਵਿ: ਜੋ ਹਿੱਲੇ ਨਾ, ਬਿਰ, ਕਾਇਮ, ਪਕਾ,
ਜੋ ਮੱਥਾ ਹਾਇਆ, ਟਕਿਆ ਹੋ ਏਆ, ਰਾਕਆ
ਹੋਇਆ ॥
ਪੁ:—ਪਰਾਤ ਜਿ ਹਾਤੁ ਹਿਮਾਚਲ)

ਅਚੱਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ
ਚਾਦਰ।

ਅੱਚਵੀ, ਸ:—ਹੱਤਾ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਖੁੱਸਣਾ, ਬਿਆਤਲ
ਹੋਣਾ, ਬੇਚਨੀ।

ਅਚਾਣਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਅਚਣ’ ਦੇ
ਅਚਾਣ ਚੱਕ } ਵਖ

ਅਚਾਰ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ, ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਲੱਛਣ,
ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ ਰਸਮ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ, ਰਵਈਯਾ।
ਏਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸਾਲੇ ਵਾਰ ਖਟਿਆਈ
ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼।

ਅਚਾਰ ਭਰੋਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਚੱਲਣ
ਰਾੜ ਸਾਣਾ, ਕੁਰੀਤਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ
ਜਾਣਾ।

ਅਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਗੁਰੂ
ਮਹਤਾ ਵਿਦਵਾਨਾਚਰੀ ਨੂੰ ਜਨੇਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਅੱਚ ਵੇਦ ਖੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਅਰ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਖਣਾ
ਦੇਵਾ ਹੈ। ਬੜਾ ਪੀਰਤ, ਦਿਆਵ ਨ, ਗਿ
ਅਨੀ। ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਚੇਤ ਸਾਭ ਜ ਮੁਰਦੇ
ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਚਾਰ ਵੰਤ, ਪੁ: } ‘ਅਚਾਰੀ’ ਦੇ
ਅਚਾਰ ਵੰਤੀ ਸ: }

ਅਚਾਰੀ, ਪੁ: ਧਰਮ ਵੀਆ ਰੀਤ ਪੁਰ ਚੱਲਣ
ਵਾਲਾ, ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ,
ਭਗਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਧਰਮੀ ॥

ਵਿ:—ਅਚਾਰ ਪਾਉਣ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ
ਅਚਾਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇ (ਜਿਹਾਕ ਅਚਾਰੀ ਅੱਥੇ) ॥

ਅਚਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਅਚਾਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ।

ਅਚਿੰਤ, ਵਿ:—ਜੋ ਸੋਚ ਵਿਚ ਨ ਆ ਸਕੇ, ਬੇ
ਮਤ ਸੋਚਾ ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ

ਅਚੁਤ, . ਅਖਨਾਸ਼ੀ, ਅਮਰ, ਬਿਰ।
ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ।

ਅਚੇਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਝਿਕਰ,
ਬੇ ਅਕਲ ॥

ਅਚੇਤਾਈ, ਸ:—ਅੱਚਵੀ, ਬੇ ਰੋਨੀ।

ਅੱਛਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਆਉਣਾ (ਪਹਾੜੀ)।

ਅੱਛਟ, ਪੁ:—ਅਖਰ, ਓ ਅ ਆਇਕ, ਹਰਫ਼ ॥
ਭਾਸਤ ਜਾ ਕਾਹਤਾ (ਪੁ: ਕਿਸਮਤ, ਲੇਖ,
ਏ ਅੱਛਰ ਜਾ ਅਖਰ (ਹੋਨੀ, ਭਾਵੀ, ਨਸੀਬ।

ਅੱਛਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਭਲਾ, ਖਰਾ, ਖੰਮ ਦਾ, ਜੋਗ,
ਮੋਹਣਾ, ਉੱਭਮ, ਸਰੋਸਟ, ਠੀਕ, ਤਕੜਾ, ਨਵਾਂ
ਨਰੋਇਆ, ਅਸਲੀ, ਨਖਾਲਸ, ਸਾੜ, ਪਵਿਤ੍ਰ,
ਸੁਹਾਉਣਾ, ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ, ਨਕ, ਦਯਾ ਵਾਨ,
ਦੇਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੱਚਾ, ਹਸਿਆਰ, ਕਾਰੀਗਰ,
ਸਿਆਨਾ, ਭਾਗਵਾਨ, ਮੁਨਾਸਬ, ਵਾਜਬੀ,
ਸਸਤਾ, ਹਰਿਆ ਭਰੋਆ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਦਰਸਤ, ਸਚ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸੋਹਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਕੇ ਪੂਰ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ, ਭਲਾ, ਹਾਂ,
ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਸਥਾਵਰ, ਮੰਨਿਆ ॥

ਅਵ:—ਭਲਾ, ਕੋਹੀ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਭਲਾ, ਅਸਕ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਮਾਨੀ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ,
ਅੱਛਾ ਹੋਣਾ } ਨਵ ਨਰੋਇਆ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰਾਜੀ
ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੋਣੀ, ਮਨ ਦੀ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਲਾ ਕਰਨਾ, ਚੰਗਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਕਿਸ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨਾ, ਰਾਜੀ
ਕਰਨ, ਰੋਕ ਹਟਾਣ

ਅੱਛਾ ਤਾਂ ਨਾਮੁਦ ਯ } ਨਾਮੁਦ ਯ
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ } ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ
ਐਗਣ ਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸ ॥
ਇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅਜਿਹਾ
ਮਨੁੱਖ ਸਬ ਬੁਰੇ ਹਨ ॥

ਅੱਛਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਲਾ ਜਾਪਣਾ, ਚੰਗਾ ਲਗ
ਣਾ, ਪਸੰਦ ਆਉਣਾ, ਸਆਦ ਆਉਣਾ,
ਸਹਨਾ ਦਿੱਸਣਾ, ਭਾਉਣਾ, ਫਲ ਸਦਾ,
ਬਿਲਕੁਲ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਾ ਹੋਣ,
ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ } ਸੋਹਣੇ ਚੰਗੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੋਸ਼
ਆਰੀ ਨਾਲ, ਬਥਰਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਬਹੁਤ,
ਬਾਹਲਾ, ਮਨਭਉਂਦਾ, ਰੱਜਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਅੱਛੇ ਅੱਛੇ, ਪੁ:—ਭਲ ਲੱਕ, ਸੋਜਣਾ ਰੰਗ,
ਕੁਲ ਵਾਨ, ਉੱਚੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਵਾਲੇ, ਵਿਦਵਾਨ
ਵਾਨ, ਸਨ ਪਾਤ੍ਰ ॥

ਅੱਛੇ ਤੋਂ ਅੱਛਾ, ਵਿ:—ਸਥ ਤੋਂ ਚੰਗਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ॥ ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਜ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੱਜੂਰ ॥

ਅੱਜ

ਚੰਗਾ, ਜਿਸ ਜੇਹਾ ਹੋਰ, ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਥ ਤੋਂ
ਵਧੀਆ

ਅੱਛੀਦਾ (ਦੀ), ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ (ਰੀ), ਲਾਡਲਾ
ਲੀ), ਸਸ ॥

ਅੱਛੂਹ, ਵਿ:—ਅਛੋਹਾ ਦੋਖ ॥

ਅੱਛੂਹਨ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਛੋਰ ਨਾਲ ਬਿੱਟਿਆ ਨ
ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਅੱਛੇਦ, ਵਿ:—ਜੇ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਜੇ ਦੁੱਰ ਨਾ ਸਕੇ ॥

ਅੱਛੈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਮਰ,
ਅਥਿਨਾਸੀ ॥

ਅੱਛੋਦ, ਵਿ:—ਜੇ ਛੋਹਿਆ ਠ ਜਾਏ, ਜਿਸ ਦੀ
ਛੋਹ ਨਹੀਂ, ਅੰਨੀ ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਸ਼ੈਲ ਵਾਲਾ
ਜੇ ਛੋਹ ਨਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜੇ ਦਿਨ ਬੀਤਦਾ ਪਿਆ ਹੈ,
ਇਹ ਦੋਲਾ ॥

ਅੱਜ ਕੱਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਜ ਯਾ ਕੱਲ, ਛੋਤੀ,
ਅੱਜ ਪੱਜ } ਬੜਿਆ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ॥
ਅੱਜ ਭਲਰ }

ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਰਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ
ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੱਸਣਾ } ਵਿਚ ਦੱਸ ਕਰਨੀ,
ਕੱਲ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਜ ਰੱਜ
ਦਾਲਦੇ ਜਾਣਾ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਜ ਅਟਕਾ ਛੱਡਣਾ ॥

ਅੱਜ ਤੱਕ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੁਣ ਤੱਕ, ਇਸ ਦਿਨ
ਅੱਜ ਤੱਕ } ਤੱਕ, ਅੱਜ ਤੱਕ, ਇਸ ਵੇਲੇ
ਅੱਜ ਤੀਕ } ਤੱਕ ॥
ਅੱਜ ਤੀਕਰ }

ਅਜਗਰ

ਅਜਗਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੜਾ ਮੋਟਾ ਸੱਪ ॥

ਅਜੈਣ, ਪੁ:—ਕਰਿਦਾ, ਆੜ੍ਹਤੀਆ, ਦਲਾਲ, ਵਕੀਲ
ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਗੁਮਾਸਤਾ

ਅਜਫ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ, ਛੋਲਾ, ਜਾਹਲ।

ਅਜਿਣ, ਪੁ:—ਫੇਲ ਦਾ ਬੰਬਾ, ਸੁਰਮਾ ॥

ਅਜਪ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਪਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ।

ਅਜਬ, ਪੁ:—ਹਰਾਨੀ, ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ।

ਵਿ:—ਹਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ, ਅਣਖਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ।

ਅਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾਉਣਾ, ਜਾਰਣਾ, ਪਰਾ-
ਛਿਆ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਵਖਲਾ।

ਅਜਮਾਇਸ, ਸ:—ਪਰੀਛਿਆ, ਪਰਤਾਵਾ, ਇਮ-
ਤਿਹਾਨ, ਜਾਚ, ਦੇਖ ਭਾਲ ॥

ਅਜਮੂਦਾ, ਵਿ:—ਛਿੱਠਾ ਭਾਲਿਆ, ਅਜਮਾਇਆ
ਹੋਆ ॥

ਅਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁਢਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦੇਉਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਪੁ:—ਫਲ, ਮਜ਼ਰੀ, ਖਦਲਾ, ਥਾੜਾ ॥

ਅਜਰਾਈਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਰਿਸ਼ਤ ਦਾ ਨਾਉਂ।

ਅਜਲ, ਸ:—ਮੌਤ, ਕਾਲ, ਅਤ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਕਿਸ-
ਮਤ, ਹੇਲੀ, ਭਾਵੀ, ਜੋ ਆਦਮੀ ਆਪਣਾ
ਲੋਹਣਾ ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਅੱਕੇ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ
ਮੰਗੇ ਕਿ ਹੁਣੇ ਦਿਓ।

ਅਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਜੁਆਣ, ਇੱਕ ਦੁਆ ਜੋ ਵਈ
ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜੜ, ਪੁ:—ਛੋੜਾ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦਾ ਵਗ ॥

ਅਜੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਜੇ, ਹੁਣ ਤੀਕਰ ॥

ਅਜਾਰੀ

ਅਜਾਈ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਜੇ, ਇਥੇ, ਬੇ ਫੈਦਾ,
ਅਚ ਨ ਚਕ, ਅਚਲ ਚੇਤ।

ਅਜੇਜ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਇਜਤ ॥

ਅਜਾਤ, ਵਿ:—ਜਾਤ ਜਾਕਿਆ ਚਾਈਆ, ਕੁਜਾਬ,
ਨਿੱਕੀ ਜਾਨ ਦਾ ॥

ਅਜਾਦ }
ਅਜਾਦੀ } 'ਅਜਾਦ' 'ਅਜਾਦੀ' ਵਧੇ ॥

ਅਜਾਬ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਕਲੇਸ਼, ਪੀੜ, ਬਿਪਤਾ, ਸਰਾ,
ਅਖ, ਮਸ਼ਕਲ

ਅਜਾਬ ਜੋ ਮੂੰਹ ਅਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਵਿੱਚ
ਅਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਸਣਾ, } ਪੈਣਾ, ਬਿਪਤਾ ਆ-
ਉਣੀ ॥

ਅਜਾਰ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਰਗ, ਅਖ, ਪੀੜ, ਮੁਸ਼ਕਲ,
ਜੁਲਮ, ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਜਾਰਣ, ਪੁ:—ਵਾਝਿਆ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਖੀਆਂ
ਰਟੀਆਂ

ਅਜਾਰਨ, ਸ:—ਦੁਖੀ ਤੀਮਰ, ਰੋਗਣ।

ਅਜਾਰੂ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਕਿਰਾਯਾ, ਭਾੜਾ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਾਰਾ ਲਿਆ
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰ } ਹੋਵੇ, ਠੇਕੇਦਾਰ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰਣ } ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਰ ਨੇ ਅਜਾਰਾ
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰਣ } ਧਾ ਠਕਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਾਰੇ
ਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰੀ } ਸ:—ਅਜਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰੀ } ਠੇਕੇਦਾਰੀ ॥

ਅਜਾਰੀ, ਪੁ:—ਰੋਗੀ, ਮਾਦਾ, ਦੁਖੀ ਮਰਦ ॥

ਅਜਾਯਾ	ਅਟਕ
ਅਜਾਯਾ, ਵਿਃ—ਅੱਵੇ, ਥੇ ਛੰਦਾ, ਵਾਸੁ, ਅਵਲ, ਨਾਸ ਹੋਇਆ ॥	ਅਜੇਜੇ, ਪੁਃ—ਜੜ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਵਟਕ, ਬਗੜਾ ਬੜਾ, ਬਹਿਨਾ ॥
ਅਜਿਹਾ, ਵਿਃ—ਅਹੈ ਜੋਹਾ, ਅੰਸਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਓ ॥	ਅਜੇਹਾ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੜ ਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੜ ਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੜ ਨ ਹੋਵੇ, ਅਜੇਹਾ ਜਿਸ ਜਿਹਾ ਦੁਸਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ॥
ਅਜਿੱਤ, ਵਿਃ—ਜੇ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ॥	ਅੰਝੇ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂ, ਅੰਝੂ, ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਹੈ, ਅਖਰੂ ॥
ਅਜੀ ਅਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿਨਤੀ ਤਹਲੇ ਕਰਨਾ ॥	ਅੰਝਾ, ਵਿਃ—ਅਧਾਨ, ਅਧਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਸਰ ॥
ਅਜੀਉਕਾ, ਸਃ—ਗੁਬਾਰਾ, ਠਿਰਥਾਰ, ਹੁਜਗਾਰ, ਅੰਨ, ਭੋਜਨ ॥	ਅੰਝੇ ਪਾ ਅੰਝੇ, ਪੁਃ—ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਹੈ, ਅੰਝੇ ॥
ਅਜੀਟਨ, ਪੁਃ—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਜੀ ਅਫ਼ਸਰ (A. J. T. N. A. ਸੈਨਾ ਪਤੀ ॥	ਅੰਝੂ ਰਿਹਤ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੁਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ॥
ਅਜੀਤ, ਵਿਃ—ਜੇ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ॥	ਅੰਝੂ ਰਿਹਤ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੁਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ॥
ਅਜੀਰ, ਸਃ—ਇਕ ਵਲ ਦਾ ਠਾਉਂ, ਹਜੀਰ ॥	ਅੰਝੂ ਰਿਹਤ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੁਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ॥
ਅਜੀਰਨ, ਪੁਃ—ਅਲਪਚ, ਢਾਈ ॥ ਵਿਃ—ਜ ਪਰ ਨਾ ਸੱਕੇ, ਮਾੜਾ ॥	ਅੰਝੂ ਪ੍ਰਿਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਪਾਉਣਾ ॥
ਅਜੀਲਿ, ਸਃ—ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥	ਅੰਝੂ } ਕ੍ਰਿਃ—ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਅੰਝੂ } ਵਗਦਾ ਹੈ, ਅੰਝੂ ॥
ਅਜੀਵ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਜਿੰਦ ਕੱਢ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਮੁਰਦਾ ॥	ਅਵਾਣ, ਵਿਃ—'ਅਵਜਾਣ' ਵੇਖੋ ॥
ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—'ਅੱਜ' ਵੇਖੋ ॥	ਅੱਟ, ਪੁਃ—ਰੋਤ ਛਾਲਾ, ਰੋਤ ਦਾ ਪੈਛਾ (ਪੈਣਾ), ਪੂਰ ਦਾ ਰੋਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥
ਅਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅਜਾ, ਹੁਣ ਤੀਕਰ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ॥	ਅਟ ਸਟਾ } ਪੁਃ—'ਅਟਾ ਸਟਾ' ਵੇਖੋ ॥ ਅਟ ਸਨਾ }
ਅਜੇ ਤੀਕ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅਜ ਤੱਕ, ਇਸ 'ਦਾਨ ਅਜੇ ਤੀਕਰ } ਤੱਕ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ॥	ਅਟਕ, ਸਃ—ਰੋਕ, ਬੰਦੋਜ, ਅਟਕਾਉ, ਠਹਿਰਾਉ, ਬਿਘਨ ॥
ਅੱਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੱਜ ਹੀ, ਅੱਜੇ, ਇਸੇ ਦਿਨ ॥	
ਅਜੇਹਾ, ਵਿਃ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—'ਅਜਿਹਾ' ਵੇਖੋ ॥	
ਅੱਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ॥	
ਅਜੇਹਾ, ਵਿਃ—ਜੇ ਜੇਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਨਾ ਲਾਭਿਕ ॥	

ਅਟਕ ਮਟਕ

ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ, ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਪਥੌਰ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹੈ।

ਅਟਕ ਮਟਕ, ਸ:—ਨਖਰਾ, ਚੌਰਲਾ

ਅਟੈਕ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ (ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ),

ਅਟਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਕਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਚਿੰ
ਅਟਕਣਾ } ਥੜਨਾ, ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਣਾ,
ਰਵਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣਾ, (ਰੁਪਇਆ, ਨਾ ਉੱਧ
ਰਨਾ, ਪਿਆਨ ਦੇਣਾ।

ਅਟਕਲ, ਸ:—ਜਾਚ, ਚੌਜ, ਢੰਗ, ਵਧ, ਅਣਮਾਣ,
ਅਟਾ ਸਟਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਸਮਝ, ਸਚ, ਵਿਚਾਰ,
ਮੱਤ।

ਅਟਕਲ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਣਮਾਣ ਨਾਲ
ਅਟਾ ਸਟਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਕੇ।

ਅਟਕਲ ਪੱਚੁ, ਵਿ: ਯਾ ਪੁ:—ਅਟਾ ਸਟਾ,
ਅਣਮਾਣ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਸਹਿਜਸੁਭਾ,
ਅੰਧੇ ਹੀ॥

ਅਟਕਾ } ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕ, ਬੰਧੋਜ, ਠਹਿਰਾਉ
ਅਟਕਾਉ } ਬਿਘਨ। (ਰਖਣਾ, ਕਰਨਾ,

ਅਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ,
ਜੌੜਣਾ, ਮੇਲਣਾ, ਲਟਕਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ
ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਕਰਨਾ।

ਅਟਕਾਉ, ਵਿ:—ਅਟਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ,
ਅਟਕਾਉਣੇ ਮੋਗ॥

ਅਟਕੇਵਾਂ, ਪੁ: ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਅੜਿੱਕਾ।

ਅੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: (ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ, ਮੰਉਣਾ, ਭਰਿਆ
ਜਾਣਾ, ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ॥

ਅਟੇਰਨ

ਅਟੌਲ, ਵਿ:—ਨਾ ਟਲਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਹਿਲਣ ਵਾਲਾ,
ਥਿਰ, ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ,
ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਡੋਕੜਲਾ, ਮਿਸਦਾ
ਅੰਤ ਠਹੀ॥

ਬਾਬਾ ਅਟੌਲ, ਪੁ:—ਸੰਖਾ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ
ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਜਿਸਦਾ ਦੇਹਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਟਾ, ਪੁ:—ਮੈਲੀ ਦੀਆਂ ਗੁੰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਲੱਛਾ,
ਗੁੰਛਾ॥ (ਸੂਤ ਆਦਿਕ ਦਾ)

ਅਟਾਉ, ਪੁ:—ਸਮਾਈ, ਕਿਸੇ ਜੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ।

ਅਟਾ ਸਟਾ } ਪੁ:—ਅਟਕਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਅਟਾ ਸਠਾ } ਭੋਲ ਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਲੈਂਦੇ ਲੈਣਾ,
ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਅਣਮਾਣ, ਜ ਚ, ਅਟਕਲ।

ਅਟਾ ਟੁੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੱਗ ਕੇ, ਮਠ ਲਾਕੇ, ਲੁਫਾ-
ਤਾਚ, ਬਰਾਬਰ

ਅਟਾਰੀ, ਸ:—ਉੱਚਾ ਘਰ, ਮਾੜੀ, ਚੰਬੀਰਾ
ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ

ਅੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ: ਜਬਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਹੀ
ਹੋਇਆ।

ਅੱਟੀ, ਸ:—ਅਟੇਰੇ ਹੋਏ ਸੂਤਰ ਦੀ ਗੁੰਛੀ, ਗੁੰਮੀ, ਛੁਟ
ਲੱਛਾ।

ਅਟੇਕ, ਵਿ:—ਬੇ ਸਹਾਰਾ, ਨਿਰਾਸਰਾ, ਚੰਚਲ,
ਹਰਾਨੀ ਨਾਲ ਜੋ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਏ॥

ਅਟੇਰਨ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼
ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਤਰ ਅਟੇਰਦੇ ਹਨ॥

ਅਟੇਰਨਾ

ਅਟੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਤਰ ਦੀਆਂ ਅੱਟੀਆਂ ਬਣਾ-
ਉਣੀਆਂ। ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਢੇਰਨਾ। ਫਰੇਬ ਨਾਲ ਆਪਣੇ
ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਅਟੇਰ ਕੇ ਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਾ ਕੇ ਕੱਢ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਟੇਰਨੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਅਟੇਰਨ ॥

ਅਟੈਂਕ, ਵਿ:—ਅਟੈਕ, ਇਕੱਲਾ, ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ,
ਸੁਖੀ ॥

ਅੱਠ, ਵਿ:—ਸੱਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਧ ਅਤੇ ਨੌਂ ਤੋਂ
ਇੱਕ ਘੱਟ (ਸੰਖਿਆ ਵਾਚਕ ਵਿ:)

ਅਠ ਸਠ, ਪੁ:—ਅਠਾਹਠ (ਤੀਰਥ)

ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੀਰਥ (ਜੋ ਅਠਾ-
ਹਠ ਹਨ) ॥

ਅੱਠ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਅੱਠ ਵੇਰੀ ਗਿਣਨ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ
ਹੋਵੇ ॥ ਅਠਾਉਣਾ ॥

ਅੱਠ ਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ॥

ਅੱਠ ਪਹਿਰੀ ਰੋਟੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਪਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੱਠ ਛਕਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਅਠਖੇਲੋ, ਵਿ:—ਖਿਡਾਰ, ਖਿਲਾੜੀ ॥

ਅਠੱਤਰ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਪਰ ਅੱਤਰ ॥

ਅਠੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਅਠਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠੱਤੀ } ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥
ਅਠੱਤੀ }

ਅਠਾਹਰਵਾਂ

ਅਠੱਨੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ, ਹੋਈ,
ਅਠਿਆਨੀ ॥

ਅੱਠਮਾਂ } ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਅੱਠਵਾਂ } ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਠਵਾਂ ਬਾਧਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ
ਹੋਣੀ ॥

ਅਠਮਾਹਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੱਚਾ ਅਠੀਂ ਮਹੀਨੇ ਜੀਮ-
ਆ ਹੋਵੇ ॥

ਅੱਠਮੀਂ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ॥

ਸ:—ਅੱਠਵੀਂ ਬਿਤ, ਅਸ਼ਟਮੀ, ਅੱਠੇ, ਅੱਠੇ

ਅਠਰਾਂ, ਪੁ:—ਬੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ॥

ਅਠਵੇਜਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਵੇਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਵੇਜਾ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਅਠਵਾਰਾ } ਪੁ:—ਅੱਠਵਾਂ ਦਿਨ, ਅੱਠ ਦਿਨ ॥
ਅਠਵਾਰਾ }

ਅਠਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਅੱਠ ਗੁਣਾ ॥

ਅਠਾਈ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਅਠਾਈਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਸੀ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਅਠਾਸੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਂਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੇਠ, ਥੱਲੇ, ਉਤਰਾਈ ਵੱਲ ॥

ਅਠਾਹਰਵਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਠਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਹਠ

ਅਠਾਹਠ, ਵਿ:—ਅੱਠਾ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਅਠਾਹਠਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਹਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਹਰਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਹਰਵਾਂ ਸਾਲ, ਅਠਾਰਾਂ ਉਂਗਲ ਲੰਮਾ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਅਠਾ ਕੁੱਟ, ਵਿ:—ਲੱਗ ਥੋੜੇ ਦਿਲ ਦੇਕੇ, ਲਗਾਤਾਰ, ਬਰਾਬਰ ॥

ਅਠਾਨਮਾਂ } ਵਿ:—ਅਠਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਅਠਾਨਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਨਮੇਂ } ਵਿ:—ਅੱਠਾ ਉੱਤੇ ਨੌਵੇਂ ॥
ਅਠਾਨਵੇਂ } ਦੋ ਘੱਟ ਸੌ ॥

ਅਠਾਨੀ, ਸ:—ਅਠਿਆਨੀ, ਧੋਲੀ, ਅੱਧੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ॥

ਅਠਾਰਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਅਠਾਹਰਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਉੱਪਰ ਅੱਠ ॥

ਅਠਾਰਾ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ (ਨਹੀਂ) ॥

ਅਠਾਰਾਂ, ਵਿ:—‘ਅਠਾਹਰਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠਿਆਨੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਅੱਧਾ ਰੁਪਏਆ, ਧੋਲੀ ॥

ਅਠੁਆਰਾਂ, ਪੁ:—‘ਅਠਵਾਰਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠੂਹਾਂ, ਪੁ:—ਰਠੂਆਂ, ਇੱਕ ਰੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ਜਿਸਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਚਹਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਅਠੂਹੇਂ ਝਬਣੇ ਜਾ ਢਹਿਣੇ (ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ) ਕ੍ਰਿ:—ਥੜੀ ਮਸਾਜ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਠੇ } ਸ:—ਅਸ਼ਟਮੀ, ਅੱਠਮੀ, ਅੱਠਵੀਂ
ਅੱਠੇ } ਖਿੱਤ ॥

ਅਡੰਬਰੀ

ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ(ਰੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਨ ਰਾਤ, ਸਦਾ
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ(ਰੀ) } ਹੀ, ਨਿੱਤ, ਬਰਾਬਰ ॥

ਅੱਠੇ ਅੱਠ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਝੁੱਠੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਅੜੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਠੋਤਰ ਸੌ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਪਰ ਸੌ ॥

ਅੱਠੋਤਰੀ, ਸ:—ਮਾਲਾ (ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ) ਜਿਸਦੇ ੧੦੮ ਦਾਣੇ ਹੋਣ ॥

ਅੱਠੋਟਾ, ਵਿ:—ਅਠਾਉਣਾ, ਅੱਠ ਗੁਣਾ ॥

ਅੱਠ, ਵਿ:—ਵੱਖ, ਵੱਖਰਾ, ਜੁਦਾ, ਅਲਗ (ਹੋਕਾ, ਕਰਨਾ)

(ਅੱਡ ਖਾਏ ਸੌ ਰੱਡ ਖਾਏ, ਵੰਡ ਖਾਏ ਸੌ ਖੰਡ ਖਾਏ)

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਇਕੱਲਾ, ਆਪੇ ਹੀ, ਹੋਰਨਾ ਨਾਲ ਨਾਂ ਮਿਲਕੇ ॥

ਅੱਡੇ ਅੱਡ, ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ, ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਅੱਡਜ, ਪੁ:—ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ, ਪੱਖਿਰੁ ਆਦਿਕ ॥

ਅੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਖਿਲਾਰਨਾ, ਅਰੰਭਣਾ, ਸਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਅੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਥਨਾਣਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ, ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਬਨਣਾ ॥

ਅਡੰਬਰ, ਪੁ:—ਇਖਾਵਾ, ਫਰੋਬ, ਫੋਕਾ ਸੌਰ, ਅਸ-ਬਾਬ, ਮਾਲ ਮਤਾ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਸਮਿਆਨ ਭਾਭਾ ਟੀੜਾ ॥ (ਕਰਨਾ, ਰਚਣਾ)

ਅਡੰਬਰਣ, ਸ:—ਅਡੰਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਡੰਬਰੀ, ਪੁ:—ਅਡੰਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਮਿਆਨ ਕੰਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਇਖਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਭੱਡਾ

ਅੱਡਾ, ਪੁ:—ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਉਹ
ਥਾਂ ਜਿਥੇ ਜ਼ਿਮੀਂ-ਦਾਰ ਘਾਹ ਪੱਠਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
ਯੋਕੇ ਬੰਧੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਖਲੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ।
ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਆਦਮੀ ਮਿਲਣ (ਜਿਹਾ
ਕਿ ਜੁਆਰੀਆਂ ਦਾ ਅੱਡਾ, ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ
ਅੱਡਾ, ਅਜੇਹੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਲਈ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨਣ ਲਈ ਕੋਠੇ ਹੋਣ ।
ਕਾਵੀਗਰਾਂ ਦਾ ਉਹ ਢਾਂਚਾ ਜਿਸਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਡਾ ਜੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪ੍ਰਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠਾਹਰਣਾ, ਪੱਕਾ-
ਦਾਖਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਡਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਮੋਰਾ ਘਾ ਲੈਣਾ, ਧੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦਸਤਕ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਪੈਰ ਜਮਾ ਲੈਣਾ, ਠਿਕਾਨਾ
ਸੁਠਾ ਬੈਠਣਾ ॥

ਅੱਡਾ ਦਾਰ } ਪੁ—ਅੱਡੇ, ਵਾਲਾ, ਅੱਡੇ, ਦਾ
ਅੱਡੇ ਦਾਰ } ਮਾਲਕ।

ਅੱਡਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਡਾ ਜੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਡਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਕੁਝ—'ਅੱਡਾ' ਜਾਂ 'ਅੱਡਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਜਿਦ ਥੰਨੁਲਾ, ਲੜਲ ਨੂੰ
ਬਿਸਮਾਰ ਹੁਣਾ।।

ਅੱਲ੍ਹੇ ਰਚਾਇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ
ਅੱਲ੍ਹੇ ਲਾਇਣਾ } ਤੈ ਪਾਇਣਾ ॥

ਅੰਤ, ਪੁਰ—'ਅੰਤ' ਅੰਤ ।

ਅਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖੁਲਾਉਣਾ (ਘਰ), 'ਚਾਦਰ
ਪਿਲਾਫਨਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ।

ਅਡਿਠ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਚਿੰਤਾ ਹੋਇਆ, ਨਾਂ ਦੇਖਿਆ
 , ਹੋਇਆ ॥

ਮਣ ਗੋਦ

ਅਛਿੱਠ ਕਰਨਾ, ਕੁਝ-ਕੁਝ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਘੋੜੀ, ਸਃ—ਹੋਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅੱਡ, ਦਿਹਾ—'ਅੱਡ' ਵੇਖੋ ॥ - : 1

ਅਫ਼ਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾ ਭੱਲੇ, ਥਿਰ, ਪੱਕਾ, ਥਾਇਮ,
ਇਤ, ਨਾ ਚਿੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਅਫ਼ਲ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ, ਮਲਕੜੇ, ਆਸਤਾ
ਆਸਤਾ ॥

ਅਣ ਉਤਪੱਤ } ਵਿਃ ਜਿਸ ਦੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ
ਅਣ ਉਤਪੰਨ } ਨਾ ਜਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾਂ ਪੈਦਾ
                        } ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ।

ਅਣਸ, ਸ:- 'ਅੰਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਣ ਸਿੱਖ } ਵਿੱਚ—ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਠਹੀਂ
ਅਣ ਸਿੱਖਿਆ } ਸਿੱਖਿਆ, ਅਣ ਪੜ੍ਹ
ਅਣ ਪੜ੍ਹ ।

ਅਣ ਹੱਕ, ਕ੍ਰਿਃ-ਵਿਃ—ਬੇ ਮਾਥਥ, ਬੇ ਨਿਆਈ
ਕਰਕੇ, ਐਵੇਂ ਹੀ, ਹੱਕ ਮਾਰਦੇ ॥

ਅਣ ਹੋਕੀ, ਇਹ—ਥੇ ਨਿਆਈਂ, ਝੂਠ, ਅਯੋਗ ।

ਅਣ ਹੋਂਦਾ, ਵਿਗ੍ਰਹ—ਨਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਣੇਖਾ।

ਅਣਹੁੰਦੀ, ਵਿਸ਼-ਸ਼-ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ, ਅਨੰਤ
(ਅਖਾਨ-ਵਰੀ ਗਲ ਕਰੇ ਅਣਹੁੰਦੀ) ।

ਅਣੁ ਹੋਣੀ, ਸਃ—ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ॥

ਵਿਸ਼-ਭੋ ਨਾਂ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਸੰਬਵ, ਅਨੋਖੀ
ਅਚਰਜ ॥

ਅਣਹੋਣੀ ਕਰਨੀ, ਫਿਰ—ਬਹੁਤ ਗਾਲਾਂ ਅਪਦਿਤ
ਕੱਢਲੀਆਂ ॥

ਅਣ ਹੋਵੇ, ਸਭ—ਕਸ ਰੀਜ਼ ਨਾ ਤਾ ਹੋਣਾ, ਤੇ
ਬੜਾ, ਟੋਟਾ, ਘਾਟਾ, ਤੇਰਾ

ਅਣਹੋਂਦਾ

ਅਣਹੋਂਦਾ, ਵਿਃ—ਪੁਃ—‘ਅਣਹੋਂਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਹੋਂਦੀ, ਵਿਃ—ਸਃ—‘ਅਣਹੋਂਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਕ, ਵਿਃ—‘ਅਣਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਕੱਟਿਆ, ਵਿਃ—ਨਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਜਹੜੀ ਵਸਲ ਅਜੇ ਵੱਢੀ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਖ, ਸਃ—ਮਾਨ, ਅਭਿਆਨ, ਕਾਨ, ਪਤ, ਆਪਣੀ
ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ, ਹੋਂਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਅਣਖੀ, ਵਿਃ—ਅਣਖ ਵਾਲਾ, ਅਭਿਆਨੀ, ਆਪਣੀ
ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਦਲੇਰ, ॥

ਅਣਗਿਣਤ } ਵਿਃ—ਜੋ ਗਿਣੇ ਨਾ ਜਾਣ, ਬੇ
ਅਣਗਿਣਤੀ } ਅੰਤ, ਅਣਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਬੇ
ਸਮਾਰ ॥

ਅਣਘੜ, } ਵਿਃ—ਨਾ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਅਣਘੜਤ } ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਬਣਾਇਆ
ਅਣਘੜਿਆ } ਹੋਇਆ, ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ,
ਜਾਂਗਲੀ ॥ ਕੋਰਜਾ, ਅਣ ਸਿੱਖ, ਅਲੂੜ,

ਅਣਚਿੱਤ, ਵਿਃ—ਜਿਸਦਾ ਚਿੱਤ ਠਿਕਾਨੇ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਦਿਲਾ, ਤਾਵਾਂ ਫੋਲ ॥

ਅਣਚਿੰਤ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਠਚਿੰਤ
ਬੇ ਫਿਕਰ, ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬੇ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਅਣਚਿੰਤਾ, ਖਃ—ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਅਣਛੁਹ } ਵਿਃ—ਜਿਸਦੀ ਛੁਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਛੁੱਬ
ਅਣਛੁੱਬ } ਨਾ ਸੱਕੇ, ਜੋ ਛੁਹਣ ਨਾਲ ਭਿੱਟਿਆ
ਨਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਛੁਹਿਆ ਨਹੀਂ,
ਨਵ ॥

ਅਣਜਾਨ, ਵਿਃ—ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਜਾਹਲ,
ਅਭਾਣਾ, ਅਗਿਆਨੀ, ਮਰਖ, ਅਰਮਕ, ਬੇ

ਅਣਪੜਿਆ

ਖਬਰ - ਸਿੱਧਾ, ਭੋਲਾ, ਮਸੂਮ, ਬੇ ਸਮਝ,
ਨਾਵਾਕਥ ॥

ਪੁਃ—ਓਪਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਦੇਸੀ, ਨਾਵਾਕਥ ਆਦ-
ਮੀ, (ਕੋਈ ਗੱਲ) ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਣਜਾਣ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਜਾਹਲੀ, ਬੇ
ਅਕਲੀ ॥

ਅਣਜਾਨ ਬਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੂਠੀ ਮੂਠੀ ਬੇ ਖਬਰ
ਬਣਨਾ, ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਣਜਾਣ ਵਿੱਦਯਾ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਖੋਹ, ਮੁਰਖਤਾਈ
ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦ ਬਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ
ਦੇ ॥

ਅਣਜੋੜ, ਪੁਃ—ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਫੋਟਕ, ਅਣਬਣ,
ਫੁੱਟ ॥

ਅਣਭਿੱਠ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਨਹੀਂ ਭਿੱਠਾ,
ਨਵਾ, ਓਪਰਾ, ਅਣ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਦਿੱਸੇ
ਨਾ, ਜਿਸਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਬੱਕ, ਵਿਃ—ਜੋ ਬੱਕੇ ਨਾ, ਨਾ ਬੱਕਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਣਦੇਖਿਆ, ਵਿਃ—‘ਅਣਭਿੱਠ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਧੋਤਾ } ਵਿਃ—ਨਾ ਧੋਤਾ ਹੋਇਆ, ਕੋਰਾ, ਜਿਸ
ਅਣਧੋਯਾ } ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਹੋਵੇ। ਮੈਲਾ ॥

ਅਣਧੋਤੀ ਦਾਲ } ਸਃ—ਜਿਸਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ
ਅਣਧੋਈ ਦਾਲ } ਨਾ ਲਾਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਅਣਪਚ, ਪੁਃ—ਅਜੀਰਣ, ਜਿਸ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਖਾਧਾ
ਪੀਤਾ ਪਚਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਪੜ } ਵਿਃ—ਨਾ ਪੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਅਣਪੜਿਆ } ਅਲੂੜ, ਅਣਸਿੱਖ, ਮੁਰਖ,
ਅਣਜਾਣ, ਅਗਿਆਨੀ ॥

ਅਣਬਣ

ਅਣਬਣ } ਸ:—ਅਜੇੜ, ਲੜਾਈ, ਫੇਟਕ,
ਅਣਬਣਤ } ਵੇਰ, ਬਖੇੜਾ, ਝਗੜਾ, (ਹੋਣੀ, ਹੋ
ਜਾਣੀ)

ਅਣਬਿਆਹ } ਵਿ:—ਨ ਬਿਆਹਿਆ
ਅਣਬਿਆਹਿਆ } ਹੋਇਆ, ਕੁਆਰਾ ।

ਅਣਬਿੱਧ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਵਿੰਨਿਆ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਬੋਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੋਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ॥

ਅਣਭਉ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ ।

ਅਣਭੈ } ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਂ, ਨਿਡਰ,
ਅਣਭੈ } ਨਾਂ ਡਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਲੇਰ ॥

ਅਣਭੋਲ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਂ ਸਾਲ ਬੱਝਕੇ, ਭੁੱਲੇਖੇ ਠਾਲ,
ਬੇ ਖਬਰੀ ਵਿੱਚ ॥

(ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਫਸਣਾ, ਆਦਿਕ, ॥

ਅਣਮਣਾ, ਵਿ:—ਲੁਸਤ, ਉਦਾਸ, ਧੀਮਾ, ਸਿੰਭਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੌਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ
ਦਿਲ, ਗਰੀਬ, ਜਿਸਦਾ ਜੀ ਹੱਛਾ ਨਹੀਂ,
ਰੋਗੀ ॥

ਅਣਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਬਰਾਉਣਾ, ਬੇ ਦਿਲ
ਕਰਨਾ, ਬਿਆਭੁਲ ਕਰਨਾ ॥

ਅਣਮਨਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਬਰਾਣਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ,
ਬੇ ਦਿਲ ਹੋਣਾ, ਫੇਰੀ ਢਾਹਲ ॥

ਅਣਮਤ, ਸ:—ਦੂਜੇ ਜੀ ਮੱਤ, ਖੋਟੀ ਮੱਤ, ਗੁਰ-
ਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਮਤ ॥

ਅਣਮਤਾ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਟਾਲ ਮਟੋਲਾ, ਬਹਾਨਾ,
ਸਲਾਹ ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਅਣਵੇਟ

ਅਣਮਤੀ } ਪੁ:—ਗੁਰਮਤ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਹੋਰਨਾਂ
ਅਣਮਤੀਆ } ਦੇ ਮਤ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਆਖਣੀ ਕਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਫੱਲਾ ॥

ਅਣਮਾਂ ਸਣਮਾਂ, ਵਿ:—ਮਾੜਾ ਮੱਦਾ, ਐਵੇ ਕਿਥੇ ॥

ਅਣਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਂ ਪੈ ਸੱਕੇ, ਬਹੁਤ
ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਅਮੋਲਕ, ਵਡ ਮੁੱਲਾ ।

ਅਣਮੁੱਲਾ ਪੁ: } ਵ:—ਮੁੱਲ ਥਾੜੇ, ਮੁੜਤ ।
ਅਣਮੁੱਲੀ ਸ: } ਸੀਵੀ ॥

ਅਣਮੋੜ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਮੁੜੇ ਨਾਂ, ਆਪ
ਹੁਦਰਾ ॥

ਅਣਰਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਸੁ-
ਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾਂ ਭਾਵੇ ।

ਪੁ:—ਰੁੱਖਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਨਾਂ
ਆਉਣਾ, ਘਿਣ, ਫੇਟਕ, ਢਿੱਕ ॥

ਅਣਰੱਖ } ਵਿ:—ਜੋ ਖਾਣ ਖੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾ ਨ
ਅਣਰੱਖਾ } ਰੱਖੇ, ਰੱਖ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ
ਦੀ ਰਾਖੀ ਨ ਹੋ, ਨਿਰਾਸਰਾ, ਭੁਲਦਾ ।

ਅਣਰੀਤ, ਸ:—ਭੈੜੀ ਢਾਲ, ਬੁਰਾਦਸਤੁਰ, ਕੁਰਾਹ,
ਕੁਰੀਤ, ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਰੀਤ ਪੂਰ ਨਾਂ ਚੱਲਣਾ ॥

ਵਿ:—ਗੱਥੇ ਬਾਹਰਾ, ਅਨੋਖਾ, ਆਮ ਦਸਤੁਰ
ਉੱਤੇ ਨਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਅਣਰੁਚ ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾਂ ਭਾਵੇ,
ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ ਸਮਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ
ਪਚਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਣਰੁਚਦਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾਂ
ਭਾਵੇ ।

ਅਣਵੇਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ ਚੀੜ੍ਹ ਨਾਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਣਵਿੰਸ

ਅਣਵਿੰਸ, ਵਿ:-ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨ ਮਿਲੇ ॥

ਅਣਵਿੰਧਾ(ਮੋਤੀ) ਵਿ:-ਜਿਸ ਵਿਚ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਵਿੰਧਾ(ਲੈਣ ਆਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਉੱਚਾ ॥

ਅਣੀ, ਸ:- ਨੇਕ, ਕੰਢਾ, ਕਿਨਾਰਾ, ਹੱਦ ।
(ਸੰਬੋਧ)-ਤੂੰ ਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ,
ਅਜਾਇ, ਕੁੜੇ ॥

ਅਣੂ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਦੁਕੜਾ,
ਕਣ ॥

ਵਿ:-ਸੁਖਮ, ਬਰੋਕ ॥

ਅਣੂਪਾਣ, ਪੁ:-ਕੋਈ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਕੇ ਸ਼ੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾਈ
ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਬਾਣ ਦੇ ਮਗਰ ਪੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਅਣੋਖ, ਪੁ:-ਕੋਈ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਵਸਤ,
ਅਜਬ ਸ਼ੈ, ਕਿਤ ਕਿਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਚੋਜ ॥

ਅਣੋਖਾ ਪੁ: } ਵਿ:-ਅਚਰਜ, ਅਜਬ, ਮਾਸ, ਸਬ
ਅਣੋਖੀ ਸ: } ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ, ਨਿਆਰਾ, ਨਵਾਂ, ਉਪਰਾ,
ਕਮੀਣ, ਚੁੱਲਾ, ਨਿਕੰਮਾ (ਅਣੋਖੀ ਰੀਤ, ਗੱਲ
ਆਦਿਕ) ॥

ਅੱਤ, ਸ:-ਵਧੀਕੀ, ਜਾਸ਼ਰੀ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ,
(ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ)
ਅੱਤ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਵੇਰ ਹੈ ॥

ਅੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਨ ਮੇਪਲਾ, ਅੱਤ ਦੀ ਭਲੀ ਨ ਚੁੱਪ ।
ਅੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਨ ਬੋਲਣਾ, ਅੱਤ ਦੀ ਭਲੀ ਨ ਦੁੱਪ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ, ਭਾਭਾ ॥

ਅੱਤ ਚੋਕਟੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਧੀਕੀ ਕਰਨੀ, ਅਨ-
ਅੱਤ ਚਾਟੀ } ਰਬ ਮਚਾਣਾ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ
ਅੱਤ ਚੁਕਟੀ } ਕਰਨੀ ॥

ਅਤਰ

ਅੰਤ, ਪੁ:-ਛੇਕੜ, ਓੜਕ, ਨਿਬੜਾ, ਹੱਦ, ਜੁਗ,
ਚਲ, ਅਧ ਪੁੱਗਣਾ, ਮੋਤ, ਗਿਆਨ, ਗੁੱਤੀ
ਗੱਲ ॥

ਵਿ:-ਪਿਛਲਾ, ਛੇਕੜਲਾ, ਆਖਰੀ ॥

ਅੰਤ ਸਮਾ, ਪੁ:-ਮੌਤ ਦਾ ਹੋਲਾ, ਛੇਕੜਲਾ ਵਕਤ,
ਆਖਰੀ ਦਮ

ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ, ਲੇਖਾ, ਗਿਣਤੀ, ਹੱਦ ।

ਅੰਤਕਾਲ, ਪੁ:-ਅੰਤ 'ਸਮਾ' ਵੇਖੋ ।

ਅੰਤ ਸਮੇਂ, ਅੰਤਕਾਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਓੜਕ ਨੂੰ,
ਜਾਂ ਅੰਤ ਵੇਲੇ } ਛੇਕੜ, ਵੇਰ ਥੀ,
ਮਰਣ ਲਗਿਆਂ ॥

ਅੰਤਨੂੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਓੜਕ, ਛੇਕੜ, ਆਖਰ,
ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਅੰਤ ਮਤਾ, ਪੁ:-ਅੰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਮਨੁੱਖ
ਦੀ ਸੁਰਤ ਜਾਵੇ ॥

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-'ਅੰਤ ਨੂੰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਤ ਵੇਲਾ, ਪੁ:-'ਅੰਤ ਸਮਾ' ਵੇਖੋ ।

ਅੰਤਿਸ਼ ਕਰਣ } ਪੁ:-ਮਨ, ਚਿੱਤ, ਹਿਰਦਾ, ਦਿਲ,
ਅੰਤਿਹ ਕਰਣ } ਬੁੱਧ, ਜੋ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ, ਵਿ-
ਅੰਤਿਹਿ ਕਰਣ } ਚਾਰ, ਖਿਆਲ, ਮਰਜੀ, ਸਲਾਹ,
ਚਾਹ, ਚਿੰਛਿਆ ॥

ਅੰਤਬਾਰ, ਪੁ:-ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਸਾਖ, ਆਸਰਾ,
ਸਹਾਰਾ, ਅਧਕਾਰ, ਆਵਰ, ਮਾਨ, ਇੱਜਤ,
ਅਦਬ, (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅੰਤਬਾਰਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਦਾ 'ਅੰਤਬਾਰ'
ਜਾਂ ਵਸਾਹ ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਤਬਾਰੀ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਵਸਾਹ
ਹੋਵੇ, ਅੰਤਬਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਅਤਰ, ਹੁਕਮ ਆਦਿਕਾ ਦਾ ਸਤ, ਸੁਭਾਵ,
ਸੁਰੀਸ ॥

ਅੰਤਰ

ਅੰਤਰਦਾਨ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ।
ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ਜੋ ਤੀਵੀਆਂ ਗਲ ਪਾਉ ਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਅੰਤਰ ਖਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੁੱਲਾਂ ਆਦਿਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰ
ਕੱਢਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਰ ਲੈਣਾ ।

ਅੰਤਰ ਫੇਰੋਲ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ

ਅੰਤਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਜਾਂ ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ,
ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਰੂਹ, ਚਿੰਤ, ਦਿਲ, ਮਨ,
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭੋਤ, ਗੁੱਝੀ ਗਲ, ਫਰਕ,
ਛੇਕ, ਵਿਚਲ, ਮੋਘ, ਛਾਂਡਾ ॥

ਵਿ:—ਅੰਦਰਲਾ, ਵਿਚਲਾ, ਨੇੜੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਪਾਸੇ, ਲਾਹਮੀ, ਰੱਖਰਾ,
ਮੁਦਾ, ਬਾਹਰ ॥

ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਵਿੱਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਚਾਲੇ ।

ਅੰਤਰਾ, ਪੁ:—ਗੀਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਾ (ਪਹਿਲੇ
ਤੇ ਦੂਜੇ) ਫਰਕ, ਭੇਦ, ਵਲ ।

ਅੰਤਰਿੰਗ ਸਭਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ
ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ।

ਅੰਤਰਜਾਮੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜਾਣੇ, ਜੋ
ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣੇ, ਜੋ ਅੰਦਰ ਬਿ-
ਆਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅੰਤਰਧਾਨ, ਵਿ:—ਅਲੱਖ, ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਢਿੱਲੇ,
ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ, (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੋਣਾ) ।

ਅੰਤਰ ਬਿੰਤੀ, ਸ:—ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਧਾਨ ਲਾ-
ਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਅਸ-
ਥਿਤ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਤਰ ਬੋਧ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ, ਚੇਤਨ
ਤਾਈ, ਬੁਝ, ਅਨੁਭਵ ॥

ਅੰਤਰ ਛਾਉ, ਪੁ:—ਸਭਾ, ਅੰਦਰਲਾ ਸੁਗਾਇਕ
ਗੁਣ ॥

ਅੰਤਰਿ ਕਾਲ

ਅੰਤਰ ਬੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਸਾਖ
ਅੰਤਰ ਗੁਆਉਣਾ } ਗੁਆਉਣੀ, ਵਸਾਹ
ਜਾਵਾ ਰਾਹਨ ।

ਅੰਤਰ ਜੰਮਣਾ (ਬੈਠਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਵਸਾਹ
ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਤਲਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸਮੀ ਕਪੜਾ ।

ਅੰਤਾਰ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ
ਜਾਂ ਵਿਚਲ ਵਾਲਾ, ਦੁਆਵਾਂ ਵਿਚਲ ਵਾਲਾ,
ਪਸਾਰੀ ॥

ਅੰਤਾਰੀ, ਸ:—ਅੰਤਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਦੁਆਵਾਂ
ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਬੋਜਣਾ ॥

ਅੰਤਾਲੀਕ, ਪੁ:—ਉਸਤਦਾਨ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ

ਅੰਤਾਲੀਕਣੀ, ਸ:—ਉਸਤਦਾਨੀ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ
ਵਾਲੀ, ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਿਆਨੀ ॥

ਅੰਤਾਲੀਕੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ

ਅੰਤਿ } ਸ:—ਅੰਤ, ਵਧੀਕੀ, ਜਾਸ਼ਰੀ ।
ਅੰਤੀ } ਵਿ: ਬਹੁਤ, ਵੱਡਾ, ਅੰਤਰੀ, ਬਹੁਲ
ਹੋਵੇ ਬਾਹਰ ॥

ਅੰਤਿ ਸਾਰ } ਪੁ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਮਰੋੜ ॥
ਅੰਤੀ ਸਾਰ }

ਅੰਤਿਬ } ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਮਿਸਮਾਨ, ਢਿੱਲਾ
ਅੰਤਿਬੀ } ਜਾਂ ਪਖਲਾ ਆਦਮੀ, ਗਰੀਬ ਆ-
ਦਮੀ, ਅਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ ਜਾਰੀਦੀ ਹੈ । ਅਭਿਆਗਤ ॥

ਅੰਤਰਿ, ਸ: } ਫਸਤੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਅੰਤਰਿ ਪੁ: } ਪੰਥ, ਤਪਸੀ, ਭਗਤ, ਬੰ-
ਰਾਗੀ ।

ਅੰਤਰਿ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮ,
ਪਿਛਲਾ ਜਮਾਨਾ ॥

ਅਤੁਟ

ਅਤੁਟ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਘਟਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ॥

ਅਤੇ, ਅਵ:—ਤੇ, ਅਤ, ਹੋਰ ॥

ਅਥੱਕ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਥੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਥਰਵਣ, ਪੁ:—ਚੌਥੇ ਵੇਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਥਰਵਣ ਵੇਦ ਜਾਂ ਬੇਦ ਬਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਥਾ ਤਥਾ ਬਕ-
ਲਾ, ਅਸੰਪ ਬੋਲਣਾ ॥

ਅੱਥਰਾ, ਵਿ:—ਨਿਚੋਲਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਖ਼ਤਾਨ ॥

ਅੱਥਰੂ, ਪੁ:—‘ਅੰਝ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਥਵਾ, ਅਵ:—ਯਾ, ਜਾਂ ॥

ਅਥਾਹ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਹ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਹੂੰਘਾ, ਅਗਾਧ ॥

ਅਦਕਰ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਦਨਾ, ਵਿ:—ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਛੋਟਾ, ਨੀਵਾਂ, ਕਮੀਨਾ, ਹੇਲਾ, ਤੁੱਛ ॥

ਅਦਬ, ਪੁ:—ਮਾਨ, ਆਦਰ, ਇੱਜਤ ॥

ਅੰਦਰ, ਪੁ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਬੁਥਾਰਾ, ਕੋਠਾ ॥

ਅਵ:—ਵਿਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਚਾਲੇ ॥

ਅੰਦਰ ਖਾਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ; ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ, ਚੁੱਪ ਹੋਕੇ ॥

ਅੰਦਰਸ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਅਸਤਰ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ॥

ਅੰਦਰਸਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ਘੋਉ ਵਿਚ ਤਲੀ ਹੋਈ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਅਦਰਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗੀ ਜੋ ਕਈਆਂ ਗਰਮ ਮੁਲਖਾਂ ਵਿਚ ਉੱਗਦੀ ਹੈ ॥

ਅਦਵਾਣ

ਅੰਦਰਦਿਓਂ } ਅਵ:—ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥
ਅੰਦਰਦੇਂ }

ਅੰਦਰੋਂ, ਅਵ:—ਵਿੱਚੋਂ, ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਲੁਕ ਛਿਪਕੇ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ॥

ਅਦਲ, ਪੁ:—ਨਿਆ, ਇਨਸਾਫ਼, ਸਚ, ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ। (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅਦਲ ਬਦਲ, ਪੁ:—ਵਟਾਂਦਰਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਵੱਟਾ ਮੱਟਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਟਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਰੱਬਰ ਦੀ ਸ਼ੈ ॥

ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਟਾਉਣਾ, ਵੱਟਾ ਸਟਾ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇਕੇ ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਹੋਰ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਅਦਲਾ ਬਦਲਾ ਪੁ:— } ਵਟਾਂਦਰਾ, ਵੱਟਾ
ਅਦਲੀ ਬਦਲੀ ਸ:— } ਮੱਟਾ ॥

ਅਦਲ ਦਾ ਬਦਲ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਝਣਾ,
ਅਦਲਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ } ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ,
ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਕਰਨਾ } ਜਿਸਨੇ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਲੀ ਬਦਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪਰੇ ਰੱਖਦੇਣਾ, ਬਹੁ ਸਿਰ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਗੜ ਬੜ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਦਲੀ, ਵਿ:—ਅਦਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੱਚ ਝੂਠ ਦਾ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਦਵਾਇਣ } ਸ:—‘ਅਦੁਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥
ਅਦਵਾਣ }

ਅਦਾ

ਅਦਾ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹੱਜ, ਹੁਸਨ, ਖੁਬਸੂਰਤੀ, ਮੋਹ, ਮਸ਼ੂਕ ਦੀਆਂ ਸੈਲਤਾਂ, ਨਾਜ਼ ਨਖ਼ਰਾਂ, ਅਲੱਖੀ ਵਾਦੀ ਜਾਂਚਾਲ। ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਬੇੜਣਾ, ਤੇੜ ਪੁਰਾਉਣਾ, ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਾਰਨਾ, ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਦਾਰ ਲਹਿ
ਅਦਾ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ, ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾ ਪੈ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਦੀ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਹੇਲਤ
ਅਦਾ ਪੈਣੀ } ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਮੇਰਾ, ਨਾਪ, ਅਦਾ ਸਟਾ, ਅਟਕਲ, ਅਣਮਾਣ, ਰਾਗ ਦੀ ਤਾਲ, ਮਾਰਜਾਵਾ, ਵੰਗ, ਢੱਬ ॥

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਅਦਾ ਸਟਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਤੋਲ ਆਦਿਕ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਅਣਮਾਣ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾਲਤ, ਸ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਬੇੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਦਲ, ਨਿਆਂ, ਇਨਸਾਫ਼, ਸੱਚ ਬੂਠ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ, ਕਨੂਨ ॥

ਅਦਾਲਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਬੇੜਣੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾਲਤ ਘਰ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ਮਕਾਨ ॥

ਅਦਾਲਤਣ, ਸ:— } ਅਦਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਅਦਾਲਤੀ, ਪੁ:— } ਭੀਮੀ ਜਾਂ ਮਰਦ ॥

ਅਦਿਸਟ, ਵਿ:—ਅਭਿੱਠ, ਅਲਭਿੱਠ, ਨਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਧ ਸੇਰਾ

ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਿਪਤਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੀ, ਹੋਣੀ, ਕਿਸਮਤ ॥

ਅਦੁਆਇਣ, ਸ:—ਦੋਣ, ਪੈਦ, ਮੰਜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੰਜੇ ਨੂੰ ਕੱਸਣ ਲਈ ਜੋ ਚੌਸੀ ਪਾਈਦੀ ਹੈ ॥

ਅਦੂਲ, ਪੁ:—ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਨਾਹ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਹੰਦ ਸੋਟਣਾ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ, ਨਾ
ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ } ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ,
ਨਾਹ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਆਪਣਾ ਕਿਹਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇ ਨਾ
ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰਨਾ } ਲੱਗਣਾ, ਹੁਕਮ ਨੂੰ
ਹੰਦ ਸੋਟਣਾ, ਆਗਿਆ ਫੀਗ ਕਰਨੀ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮੀ ਜਾਂ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ,
ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ } ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਆਗਿਆ ਫੀਗ, ਤਿਆਗਣਾ, ਪਛਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਦੂਲਣਾ (ਹੁਕਮ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤੇੜਣਾ, ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅਦੇਸ਼, ਪੁ:—ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਨਿਮਸਕਾਰ ॥

ਅੱਧ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ। ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਖੰਨਾ, ਦੋ ਚੱਪੇ ॥
ਵਿ:—ਅੱਧਾ, ਖੰਨਾ ॥

ਅੱਧ ਸਿਰਾ } ਪੁ:—ਅੱਧੇ ਸਿਰ ਦੀ ਪੀੜ ॥
ਅੱਧ ਸੀਸਾ }

ਅੱਧ ਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਅਧ ਸੇਰ ਦਾ ਵੱਟਾ ॥

ਅੱਧ ਕਚਰਾ

ਅੱਧ ਕਚਰਾ } ਵਿ:-ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੱਚਾ, ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ
ਅੱਧ ਕੱਚਾ } ਕੱਚਾ ॥

ਅੱਧਕੜ, ਵਿ:-ਵਿਚਲੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੱਧ ਕੜਾ } ਵਿ:-ਬੋਝਾ ਕੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਅੱਧਕੜਿਆ } (ਦੁੱਧ) ॥

ਅੱਧਖੜ, ਵਿ:-'ਅੱਧ ਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਧ ਜੋਗੀਆ, ਪੁ:-ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ,ਦੀ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਨਾ ਰਾਸ ਹੋਵੇ
ਨਾ ਬਲਦ, ਜੋ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦੀ ਦੁਬਾਈ
ਮਜ਼ੂਰੀ ਲਏ ਅਤੇ ਥੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਰ
ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਈ, ਆਪਣੇ ਪੋਲਓ ਦੇਵੇ ॥

ਅੱਧ ਪੱਕਾ, ਵਿ:-ਕੁਝ ਕੁਝ ਪੱਕਾ ॥

ਅੱਧਾ ਪਚੱਧਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਕੁ, ਅਪੂਰਾ ॥

ਅੱਧ ਭੁੰਨਾ, ਵਿ:-ਬੋਝਾ ਜੇਹਾ ਭੁੰਨਿਆ ਜਾਂ ਤਲਿਆ
ਹੋਇਆ (ਅਨਾਜ, ਮਾਸ ਆਦਿਕ) ॥

ਅੱਧ ਮਾਸ } ਵਿ:-ਅੱਧੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਲਾ, ਅੱਧੇ
ਅੱਧ ਮਾਸਾ } ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਅੱਧ ਮਾਰਕ } ਪੁ:-ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਨੁਹਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਅੱਧ ਮਾਰਗ } ਘੜੇ ਦੇ ਭੰਨਣ ਦੀ ਰੀਤ, (ਮਸ਼ਾਂਨ
ਵਾਲੇ ਰਾਹਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਪੁਰ ਢਾਹ ਮਾਰਕੇ
ਘੜਾ ਭੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੱਤ ਭਰਾਉਂਦਾ ਹੈ)
ਘੜਾ ਭੰਨਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਅੱਧਮੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਰਣ ਕਿਨਾਰੇ, ਮਰਣ ਲੱਗਾ ॥

ਅੱਧਰਿਝਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਰਿਝਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅੱਧਵਾੜ, ਸ:-ਕਪੜੇ ਦਾ ਅੱਧਾ ਥਾਨ, ਅੱਧੀ ਚੀਜ਼,
ਛੋਟੀ ਬੋਰਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਚੀਜ਼
ਆਉਂਦੀ ਹੈ, (ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ) ॥

ਅਧਕ ਕੋਣ

ਅੱਧ ਵੱਟਰ } ਸ:ਧਾ ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਰਾਹ,
ਅੱਧ ਵੱਟੇ } ਅੱਧੀ ਵਿੱਚ, ਅੱਧੀ ਜਗਾ ॥

ਅੱਧ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:-ਅੱਧੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ,
ਅੱਧ ਵਿੱਚਕਾਰ } ਵਿਚਾਲੇ ॥

ਅੱਧ, ਵਿ:-ਹਨੇਰਾ, ਅੰਨ੍ਹਾ, ਸੁਰਦਾਸ, ਹਾਡਬ ॥
ਪੁ:-ਹਨੇਰ, ਕੁਝ ਨਾ ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਅੱਧਕਾਰ, ਪੁ:-ਹਨੇਰ, ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹਨੇਰੀ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪੂੜ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਦਿੱਸਦਾ, ਦੁਲਮ, ਅਨਰਥ ॥

ਅੱਧਕੁੱਪ, ਪੁ:-ਖੁਹ ਜਿਸਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ
ਕੁਝੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਨਰਕ ॥

ਅੱਧ ਖਾਤਾ, ਪੁ:-ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ,
ਗੜਬੜ ॥

ਅੱਧ ਗੁਬਾਰ, ਪੁ:-ਭੌਂਢਾ ਹਨੇਰਾ ਜਾਂ ਪੁੰਧ, ਘੋਟਾ
ਉੱਭਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਏ ॥

ਅੱਧ ਘੋਰ, ਪ:-ਭੌਂਢਾ ਹਨੇਰਾ, ਹਨੇਰ ਘੁੱਪ ਘੋਰ ॥

ਅੱਧ ਨਗਰੀ ਬੇ ਦਾਦ ਰਾਜਾ, ਅੰਨਿਆਈ ਰਾਜਾ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਅਨਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅਧਕ, ਸ: ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (~), ਜਿਸ ਅੱਖਰ ਪੁਰ
ਹੋਵੇ ਉਹ ਦੁੱਤ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਹਾਕਿ
ਤੱਤਾ, ਸਿੱਟਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਿ:-ਵਧੀਕ, ਹੋਰ, ਜਾਸਤੀ, ਬਿਆਦਾ, ਬਹੁਤ
ਵੇਰ, ਵੇਰ ਸਾਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਭਾਢਾ, ਬਾਹਲਾ, ਅੱਤ, ਬਹੁਤ
ਸਾਰਾ, ਹੋਰ ਬਾਹਰਾ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਅਧਕ ਕੋਣ, ਪੁ:-ਸਮ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਣ ਜਾਂ
ਖੁੰਜਾ ॥

ਅਧਕਰ

ਅਧਕਰ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਕਾਰ, ਪੁ:—ਅਧਿਕਾਰ, ਪਰਤਾਪ, ਹਕੂਮਤ, ਅਲਾਕਾ, ਰਾਜ, ਅਸਾਮੀ, ਕਬਜ਼ਾ, ਮਾਲਕੀਅਤ, ਹੱਕ ॥

ਅਧਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਚਲਾਨਾ, ਰਾਜ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਨਿਭਾਉਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ, ਹੱਕ ਦੇਣਾ, ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ॥

ਅਧਕਾਰ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਾਮੀ ਮਿਲ ਜਾਣੀ, ਹੱਕ ਮਿਲਣਾ, ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਹਕੂਮਤ ਹੋਣੀ, ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਚੱਲਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰਣ, ਸ:—ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਭੂਮਤ, ਮਾਲਕਿਆਨੀ, ਰਾਨੀ, ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੀ ਜਠਾਨੀ, ਵਾਰਸਣੀ ॥

ਅਧਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ, ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ ਮਰਦ, ਵਾਰਸ, ਗੁਮਾਸਤਾ ॥

ਅੱਧਣ, ਪੁ:—ਅੱਧ ਮਣ, ਵੀਹ ਸੋਰ ॥

ਅਧਮ, ਵਿ:—ਨੀਚ, ਕਮੀਨਾ, ਹੇਠਾ, ਤੁੱਛ, ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਚੰਡਾਲ ॥

ਪੁ:—ਨੀਚ ਮਨੁੱਖ, ਪਾਪੀ, ਅਪਰਾਧੀ ॥

ਅਧਮਉਧਾਰਣ, ਪੁ:—ਅਧਮ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅਧਮੂਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਰ ਸ਼ਰਾਬ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਅਧਮੂਲ ਮਚਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ,
ਅਧਮੂਲ ਚੁੱਕਣਾ } ਫਸਾਦ ਕਰਨਾ ॥ ਉਧਮ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅੱਧੜਵੰਜਾ

ਅੰਧਰਸ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਰਕ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਰੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮੱਧਾ ਪਾਸਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝੋਲਾ ॥

ਅਧਰੰਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਭ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਅਧਰੰਗੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਅਧਰਮ, ਪੁ:—ਧੋ ਧਰਮੀ, ਪਾਪ, ਕੁਕਰਮ, ਭੈੜਾ ਕੰਮ, ਗੁਨਾਹ, ਥੋਂ ਦੀਠੀ, ਅਨਿਆਉ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਧਰਮਣ, ਸ:—ਪਾਪਣ, ਕੁਕਰਮਣ, ਭੈੜੀ ਕੁਚੱਲਣੀ, ਥੋਂ ਦੀਠ ਜਠਾਨੀ ॥

ਵਿ:—ਪਾਪਣ, ਮੰਦੀ, ਜਾਤੋਂ ‘ਛੋਕੀ’ ਹੋਈ ॥

ਅਧਰਮੀ, ਪੁ:—ਪਾਪੀ, ਕੁਕਰਮੀ, ਭੈੜਾ, ਥੋਂ ਦੀਠ ਮਰਦ ॥

ਵਿ:—ਪਾਪੀ, ਮੰਦਾ, ਨਿਰਦਾਸੀ, ਅਨਿਆਈ, ਜਾਤੋਂ ਛੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਧਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਧਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਸਬ ਥੋਂ ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ ॥

ਅਧਰਾਤਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਤੀ
ਅੰਧਰਾਤਾ } ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ॥

ਅੱਧੜ ਵੰਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕਣਾ, ਸਿੱਕੁਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭ੍ਰੀਮਤਾਂ ਹੋਣੀ ਪਕਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਤੀ ਨੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਅੱਧਰੀ

ਅੱਧਰੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਧ ਅੱਧ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ॥

ਅੱਧਾ, ਵਿ:-ਖੰਨਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ॥

ਅੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਿਸਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਧਾ ਪਚੱਧਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਭੁ, ਅੱਧੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਅੱਧਾ ਮਣ, ਪੁ:-ਅੱਧਾ ਘੁਮਾਉ ਜਾਂ ਅੱਧੀ ਜਮੀਨ (ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ) ॥

ਅੱਧਾ, ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹਾਂ, ਹਨੇਰਾ, ਪੁੰਧਲਾ, ਮੱਧਮ ॥

ਅੱਧਾ ਪੁੰਧ, ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹਾ, ਹਨੇਰਾ, ਭਾਢਾ, ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ, ਅੱਤ, ਉਤਾਉਣਾ, ਨਿਪੜਕ, ਜ਼ਬਰ ਦਸਤ ॥

ਸ:-ਹਨੇਰੀ, ਅੱਤ, ਭਜੀ, ਫਸਾਦ, ਪੁੰਚ, ਹਲ ਚਲ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ, ਬੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਰ ਦਸਤੀ, ਜੇਰਾ ਮੋਰੀ ॥

ਅੱਧਾ ਪੁੰਧ ਮਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਨ੍ਹੇਰ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਧਾ ਪੁੰਧ ਲੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੁਪਇਆ ਐਵੇਂ ਉਡਾਉਣਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਧਨ ਖਰਚਣਾ ॥

ਅੱਧਾਨ, ਪੁ:-ਗਰਬ, ਹਮਲ, ਛਿੱਡ ॥

ਅੱਧਾਟੇ, ਪੁ:-ਅੰਨ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਆਸਰਾ ਸਹਾਰਾ, ਪਰਵਸੀ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ, ਰੋਜ਼, ਸਾਂਝ, ਚੈਨ ॥

ਅੱਧਾਰ, ਪੁ:-ਹਨੇਰ ॥

ਅਧੂਰਾ

ਅਧਿਆਉ, ਪੁ:-ਪਿਆ, ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਰੱਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਪਿਆਉ ॥

ਅਧਿਆਨੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਦੋ ਪੈਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੱਧਾ ਆਨਾ ॥

ਅਧਿਆਰਾ, ਪੁ:-ਅੱਧ ਦੇਣਾ ਕਰਕੇ ਰੋਗਰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਜਾਂ ਜਿਮੀ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣੀ ॥

ਅਧਿਆਰੀਆ, ਪੁ:-ਅਧਿਆਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਧਿਕ, 'ਅਧਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਧੀ, ਸ:-ਖੰਨੀ, ਦ ਚੱਪੇ, ਅੱਧੀ ਦਮੜੀ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਅਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅਧੀਣ, ਵਿ:-ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਧੇ ਦੇ ਆਸਰੇ, ਪਰਾਏ ਵੱਸ, ਗਰੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ, ਹਲੀਮ, ਤਾਬਿਆਦਾਰ ॥

ਅਧੀਣਤਾਈ, ਸ:-ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ, ਦੁੱਧੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ, ਪਰਾਏ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਗਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਅਧੁਆੜ, ਸ:-'ਅਧਵਾੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਧੂਤ, ਪੁ:-ਅਵਧੂਤ, ਨਾਂਗ ਸਾਧ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧ ਜੋ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਬਝਤ ਮਲਕੇ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਫ਼ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ॥

ਅਧੂਤਣੀ, ਸ:-ਅਵਧੂਤਣੀ, ਸਾਧਣੀ 'ਅਧੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਧੂਰਾ, ਵਿ:-ਅੱਧ ਪਚੱਧਾ, ਜੋ ਪੂਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕੱਚਾ, ਕਸਰ ਵਾਲਾ, ਕਸਰਾਧਾ, ਕਮ-ਜੇਰ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਅੰਧੇਰੀ

ਅੰਧੇਰੀ, ਸ:—ਹਨੇਰੀ, ਅਨ੍ਹੇਰੀ।

ਅੰਧੇਰਾ, ਵਿ:—ਪੱਕੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕੁਮਰਤ ॥

ਅੱਧੇ ਅੱਧਾ(ਅੱਧੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—੧ ਇੱਕ ਤੇ
ਅੱਧਾ ਦੁਜਾ ॥

ਅੱਧੇ ਸੁੱਧ(ਸੁੱਧੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਧੇ ਲਗ ਭਗ,
ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਦੁੱਖ ਵੱਚ ਅੱਧੇ
ਸੁੱਧ ਪਾਣੀ) ॥

ਅੱਧੇਗਤੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਵਿਗਤੀ ਹੋਈ
ਹਾਲਤ (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ) ॥

ਅੱਧੇਂ ਭੂਢ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਜੀਜ) ਵਿੱਚੋਂ
ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਧੇਰਾਣਾ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਹੋਵਿਆ ਹੋਇਆ
(ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਅੰਨ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਸ਼ੈ ਜੋ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਨਕੂਟ, ਹਿੰਦੁਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਆਰ ਜੋ ਦੁਆਲੀ
ਤੇ ਦੁਏ ਭਲਕ ਹੁੰਦਾਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਖਿਸ਼ਨ
ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਸਾਰਾ ਅੰਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ ਜਲ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਭੋਜਨ,
ਦਾਨਾ ਪਾਣੀ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਉੱਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੰਨ ਜਲ ਦੁਕ
ਜਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਕੁਕ (ਮੁੱਕ) ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ
ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੀ ਰਹੈਸ਼ ਹੋਣੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ

ਅੰਨ੍ਹਾ ਧਾ ਕੀੜਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਖਾਕੇ ਜੀਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੰਨ ਦਾਤਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਲਨ ਵਾਲਾ,
ਸਾਈਂ, ਮਾਲਕ, ਹਿਰਕਾਰੀ, ਸੱਜਣ,
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅੰਨ ਨੂੰ ਵੱਢਿਆ ਰੂਹ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ
ਨਾ ਕਰਨਾ } ਮੁਲਾਂਜੀ ਨਾ ਕਰਨਾ।
ਅੰਨ ਛਕਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਚਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅੰਨ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—‘ਅੰਨ ਜਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੰਨ ਜਲ ਕਰਨਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਪੂਰਣਾ, ਸ:—ਰੱਜ, ਤ੍ਰਿਪਤ, ਸੰਤੋਖ, ਇੱਕ ਦੋਵੀ
ਜੋ ਅੰਨ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅੰਨ ਰਸ, ਪੁ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅੰਨ ਤੋਂ ਜੋ
ਚਿੱਟਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਕੇ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਜਾ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਅੰਨੋਂ ਕੁਅੰਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨ ਨੂੰ ਬਿਰਥਾ
ਗੁਆਉਣਾ ਜਾਂ ਰੁਲਾਉਣਾ ॥

ਅਨਸਾਰ, ਪੁ:—ਰੀਤ ਪੁਰ ਚਲਣਾ ॥

ਵਿ:—ਆਗਮਾਕਾਰੀ, ਪਿਛਲੋਂਗਾ, ਅਧੀਨ, ਨਿ-
ਆਈਂ, ਜਿਹਾ, ਵਾਕਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੁਜਿਥ, ਮਗਰ, ਪਿੱਛੇ ॥

ਅਨਹਤ (ਦ)ਸ਼ਬਦ, ਪੁ:—ਅਕਾਲ ਖੁਰਖ ਦਾ
ਅਟਲ ਹੁਕਮ ॥ ਸੁਖਮ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਯੋਗੀ ਹੀ
ਸੁਣਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਸੁਰਲਾਸ
ਚਾੜਬ, ਅਗਿਆਨੀ, ਮੂਰਖ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਅਖੀਆ ਜਾਂਦੀਆ
ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਣਾ } ਰਹਿਣੀਆ, ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਾ
ਆਉਣਾ, ਦਿਸਣਾ ਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ
ਲੈਣੀਆਂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭੱਕਣਾ, ਨਾ ਵੇਖਣ ਦਾ
ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਅਖਾ ਕੰਢ ਛੱਡਣੀਆ,
ਅੱਖੀ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ, ਧੱਖਾ ਦੇਣਾ, ਉੱਲ੍ਹ
ਬਣਾਉਣਾ ।

ਅੰਨ੍ਹਾ ਕੀ ਲੋੜੇ ਦੇ ਅੱਖੀਆਂ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਉਹ
ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ
ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੱਡੂ, ਪੁ:- ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹਾ । (ਇਹ ਪਦ ਨਿੰਦਾ
ਵਾਚਕ ਹੈ) ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੂਹ (ਖਾਤਾ), ਪੁ:- ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਨ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਘੋੜਾ, ਪੁ:- ਜੁੱਤੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਚੁੰਨਾ, ਵਿ:- ਜਿਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਪੂਤ, ਪੁ:- ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਵੰਡੇ ਰੇਵੜੀਆਂ ਮੁੜ ੨ } ਮਤਲਬੀ
ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ } ਆਦਮੀ
ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ, ਸ:- ਵਿ:- ਉਹ ਕ੍ਰੀਮਤ ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਬੰਟੀ, ਸ:- ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਲੇਖਾ
ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੂਤਨੀ, ਸ:- ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੀਹਵੇ ਕੁੱਤਾ ਚੱਟੇ, ਥੇ ਓੜਕ ਖੱਟੀ ਹੋਣੀ
ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਐਵੇਂ ਗੁਆਉਣਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਅਨਰਥ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਗੜ
ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੈ ਜਾਣਾ } ਬੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੰਮ ਵਿਗੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ

ਅੰਨ੍ਹੇ ਅੱਗੇ ਰੋਈਏ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਜਾਣ—
ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਉਹ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰਨੀ
ਬਿਆਰਬ ਹੈ ।

ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:- ਅੰਧਾ ਪੁੰਧ, ਥੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ,
ਥੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਪੁ:- ਅੰਧੇਰਾ, ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਅੰਧਘਾਰ, ਚਾਨਣ
ਨਾ ਹੋਣਾ, ਅਨਿਆਉਂ, ਬੁਲਮ, ਸਖਤੀ, ਜਬਰ-
ਦਸਤੀ, ਅੱਤ, ਸਰਾਬੀ, ਬਿਪਤਾ, ਹਲ ਚਲਾ
ਅਨਰਥ ।

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਸੌਖ ਹੋਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਸੁੱਝਣਾ,
ਕਮਿ ਬ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਬੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਸਖਤੀ ਕਰਨਾ,
ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਫਸਾਦ ਪਾਉਣਾ, ਥੇ ਪਰਵਾਹ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਖਾਤਾ, ਪੁ:- ਹਲ ਚਲ, ਬੁਲਮ, ਗੜਬੜ,
ਬੇਟਾ ਵਿਹਾਰ, ਲਹਿਲੇ ਦੇਣੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮਾਂ ਦਾ
ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਹੋਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਗਰਦੀ, ਸ:- ਉੱਪਦਰ, ਬੁਲਮ, ਸਖਤੀ,
ਫਸਾਦ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਘੁੱਪ ਘੇਰ, ਵਿ:- ਭਾਵਾ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪਾਉਣਾ, 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਅਨਰਥ ਆਉਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣੀ, ਬੁਲਮ ਹੋਣਾ, ਹਲ ਚਲ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਮਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪੈਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਪੁ:- ਅੰਧਕਾਰ, ਧੁੰਦਕਾਰ, ਕੁਝ ਨਾਂ
ਦਿਸਣਾ, ਚਾਨਣ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਰਾ

ਵਿਃ—ਜੇ ਚਾਨਣਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸੇ, ਧੁੰਦਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਹੀ, ਬਹੁਤ ਸਵੇਰੇ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸੇ, ਧੁੰਦਲੀ ॥
ਸਃ—ਬਹੁਤ ਜਰ ਦੀ ਵਾਉ ਜਿਸ ਦੇ ਵੰਗਣ ਨਾਲ ਘੱਟਾ ਉੱਡੇ, ਝੱਖੜ, ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸਣਾ, ਅੰਧਕਾਰ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਕੋਠੜੀ, ਸਃ—ਜਿਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਕਰੇਖਾ ਆਦਿਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚਾਨਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿੱਡ, ਗਰਭ, ਕਬਰ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਚੁੱਕਣ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨਾ,
ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਲਿਆਉਣਾ } ਚੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਉਪਮਾ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅਨੰਤ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਹੋਂਦ ਅਪਾਰ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਪੁਃ—ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਗਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਜੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨੰਤ ਚੌਦਸ, ਸਃ—ਛਾਈਂ ਦੇ ਸੁਕਲਾ ਪੰਖ ਦੀ ਚੌਦਵੀਂ ਖਿੱਤ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ, ਪੁਃ—ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਵਤਾ, ਪਾਰ-ਮੇਸ਼ਰ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ॥

ਅਨੰਤੀ, ਸਃ—'ਨੰਤੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਨੰਦ, ਪੁਃ—ਸੁਖ, ਅਰਾਮ, ਖੁਸ਼ੀ, ਚੈਨ, ਮੌਜ, ਸੁਖਾਲ, ਮੋਖ, ਸਾਂਤ, ਸੰਤੋਖ, ਭਰਿਪਤ, ਪਰਸੰਨ-ਤਾਈ, ਰੱਜ ਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਪਰਸਾਦਾ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਂਦਾ, (ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ), ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਦੀ ਉਚਰੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਬਾਣੀ ॥

ਅਨੰਦ

ਵਿਃ—ਸੁਖੀ, ਪਰਸੰਨ, ਖੁਸ਼, ਮੋਖਾ ਅਣ-ਚਿੰਤ, ਤੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਅਨੰਦ ਐਕਟ, ਪੁਃ—ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕਨੁਨ ॥

ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ, ਵਿਃ—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਅਨੰਦ ਹੋ ? = ਰਾਜੀ ਹੋ ? ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਹੋ ?

ਅਨੰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਰਸੰਨ ਹੋਣਾ, ਸੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਮੇਜ ਕਰਨਾ । ਮਰ ਜਾਣਾ ।

ਅਨੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਐਸ ਕਰਨਾ, ਮੇਜ ਲੈਣਾ, ਖੁਲੇ ਲੁਟਣਾ ॥

ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ, ਪੁਃ—ਮੌਜ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਭੋਗ, ਮੌਜ, ਅਰਾਮ । ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਨੰਦ ਮਯ, ਵਿਃ—ਚੈਨ, ਭਾਗਵਾਨ, ਸੁਖੀ ॥

ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਨੰਦ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਅਨੰਦ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਨੰਦ ਦੀ ਰੀਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਅਨੰਦਤਾਈ, ਸਃ—ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਪਰਸੰਨਤਾਈ ॥

ਅਨੰਦਿਤ, ਵਿਃ—ਖੁਸ਼, ਸੁਖੀ, ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਨੰਦੀ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼, ਸੁਖੀ, ਬੜਾ ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਨੰਦੀ ਮਹਾ ਮਾਈ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਨੰਦੁ, ਪੁਃ—'ਅਨੰਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਨਾਰਥ

ਅਨਾਰਥ } ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ
ਅਨਾਰਥ } ਦਾ ਆਪੇ ਸੁਝ ਹੋਣਾ, ਗੁੱਤੀ ਗਲ
ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ॥

ਅਨਮਤ }
ਅਨਮਤਾ } 'ਅਨਮਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਅਨਮਤੀ (ਤੀਆ)

ਅਨਰਥ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਅਰਥ ਨਹੀਂ,
ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਨਿਕੰਮਾ, ਨਿਰਫਲ, ਅਕਾਰਥ,
ਬਿਅਰਥ, ਅਕਸਮ, ਅਜੋਗ ॥

ਪੁ:—ਭਜੁਲੀ, ਕੁਰਾਫਾਤ, ਘਾਟਾ, ਕਥਾਹਤ,
ਬੇ ਫੈਦਾ ਕੰਮ, ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ, ਬਿਪਤਾ, ਖੋਟਾ
ਕੰਮ, ਅਨਿਆਉਂ, ਜੁਲਮ, ਪਾਪ, ਗੁਨਾਹ,
ਕਸੂਰ, ਫਸਾਦ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਅਨਰਥਣ, ਸ:—ਅਨਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ
ਬਿਪਤਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਫਸਾਦਣ, ਪਾਪਣ,
ਖੋਟੀ, ਜ਼ਾਲਮ ਤੀਵੀਂ ॥

ਅਨਰਥੀ, ਪੁ:—ਅਨਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਫਸਾਦੀ, ਪਾਪੀ, ਭਾਵਾ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਉਲਕਾਪਾਤੀ, ਅਨੋਖਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਫਸਾਦੀ, ਪਾਪੀ ॥

ਅੰਨਾਂ ਅੰਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਲੂੰ ਵਿਲੂੰ ਕਰਕੇ
ਮੰਗਦਿਆਂ ਫਿਰਨਾ, ਬਿਲਕੁਣਾ, ਲੋੜ ਵੰਦ
ਹੋਣਾ ॥

ਅਨਾਜ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਖੁਰਾਕ, ਭੋਜਨ, ਕਣਕ, ਦੁਆਰ
ਆਦਿਕ ਦਾਣੇ ॥

ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਅਨਾਜ ਖਾਕੇ ਜੀਉਣ ਵਾਲਾ ਜੀ
ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਨਾਥ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨਾਥ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨਾ
ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਂ ਪਿਥ
ਬਾਹਰ ਬਾਲਕ, ਮਹਿੰਦਰ, ਯਤੀਮ, ਜਿਸ ਤੀਵੀਂ
ਦਾ ਸਾਈਂ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਜਿਹਦਾ ਕੋਈ ਸਰਦਾਰ
ਜਾਂ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ, ਗਰੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ, ਨਿਓਟਾ,
ਨਿਰਾਸਰਾ ॥

ਅਨਾਥਨ, ਸ:—ਅਨਾਥ ਇਸਤਰੀ, ਗਰੀਬਣੀ, ਨਿ-
ਮਾਣੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਅਨਾਥਾਲਯ, ਪੁ:—ਯਤੀਮ ਖਾਨਾ, ਗਰੀਬ ਖਾਨਾ ॥

ਅਨਾਦਰ ਪੁ:— } ਅਪਮਾਨ, ਨਿਰਾਦਰ, ਬੇ ਇੱ-
ਅਨਾਦਰੀ ਸ:— } ਜਤੀ, ਬੇ ਅਦਬੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਹੋਲਾ ਸਮਝਣਾ, ਗਰਧ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਨਾਨੀਤ, ਸ:—ਅਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ, ਅਪਨੱਤ
ਹਉਮਾਂ, ਮੈ ਮੋਹੀ, ਖੁਦੀ, ਗੁਮਾਨ ॥

ਅਨਾਪ ਸਨਾਪ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ, ਭਲਾ ਬਰਾ,
ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆ ਹੋਈਆਂ,
ਮਾੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦੁਖਾ ਦਾ ਘਾਣ, ਅਖ ਤ
ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਅਨਾਪ ਸਨਾਪ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸ-
ਮਝੇ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ॥

ਅਨਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢਲ ਜਿਸਦੇ ਵਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਖੋਟਾ ਜਾਂ ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਬਰੂਤ ਦੀ
ਭਰੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਕੁੱਜੀ ਜਿਸਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ
ਕਾਗਤ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗ
ਲਾਇਆ ਬਰੂਤ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਚੰਗ-
ਆੜੇ ਬਰੂਤ ਉੱਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੁਖਦੀਆਂ
ਵਹਿਣੀਆਂ ਵਾਕਰ ਭਾਸਦੇ ਹਨ (ਇੱਕਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ) ॥

ਅਨਾਰ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਖਾਣੇ ਅਨਾਰ ਦੇ ਸੁਕੇ ਹੋਏ
ਬੀ ॥

ਅਨਾਰਕਿਸਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥ ਜਿਸਦੇ ਮਨੁੱਖ
ਵਡਿਆਈ ਛੁਟਿਆਈ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹਕੂਮਤ
ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨਾਰਹੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਅਨਾਰ ॥

ਅਨਾਰਥਣ, ਸ:—ਅਨਜਾਣ ਤੀਮਤ, ਮੱਲ੍ਹੜ,
ਅੰਢਾਨੀ, ਵਿਲੱਭੀ ॥

ਅਨਾਰੀ

ਅਨਾਰੀ, ਪੁ:—ਅਣਜਾਣ, ਅਣਾਣਾ, ਵਿਲੱਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਅਨਿਆਂ } ਪੁ:—ਬੇਇਨਸਾਫੀ, ਜੁਲਮ, ਸ਼ਾਸਤੀ,
ਅਨਿਆਉਂ } ਅਨੀਤ, ਅਧਰਮ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਨਿਆਇਣ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਤ, ਅਧਰਮਣ, ਪਾਪਣ ॥

ਅਨਿਆਈ, ਵਿ:—ਅਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪੁਰਖ, ਅਧਰਮੀ, ਪਾਪੀ ॥

ਅਨਿੱਤ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਿੱਤ ਨਾ ਰਹੇ, ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ,
ਨਾਸ਼ ਮਾਨ ॥

ਅਨਿੱਤ ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ
ਜੋ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ॥

ਅਨੀਤ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ, ਅਧਰਮ, ਜੁਲਮ, ਬੇ
ਨਿਆਈ ॥

ਅਨੀਤੀਆ, ਵਿ:—ਅਨੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਨੀਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਗ ਨ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਰ-
ਮਲ, ਨਿਹਕਲੰਕ ॥

ਅਨੁਸਾਰ, 'ਅਨਸਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨੁਸਾਰੀ, ਵਿ:—ਅਨਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਆ-
ਗਿਆਕਾਰੀ, ਅਧੀਨ ॥

ਅਨੁਕੂਲ, ਵਿ:—ਅਨਸਾਰ, ਮੁਜਿਬ, ਮਗਰ, ਪਿੱਛੇ
ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਨੁਗ੍ਰਹ, ਸ:—ਕਿਰਪਾ, ਦਾਸਾ, ਮਿਹਰ ॥

ਅਨੁਮਾਨ } ਪੁ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਅਟਕਲ, ਕਿਆਸ,
ਅਨੁਵਾਨ } ਅੰਦਾਜ਼ਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਨੂਠਾ, ਵਿ:—ਅਚਰਜ, ਉੱਤਮ, ਚੰਗਾ, ਅਣਖਾ ॥

ਅਪੰਛਰਾ

ਅਨੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਅਣਖਾ, ਅਚਰਜ, ਸਥ
ਬੋ ਹੋਵਾ, ਜਿਸ ਜੇਹਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ॥

ਅਨੂਪਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੁਆ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਖੀ-
ਤਿਆਂ ਗੁਣ ਕਰੇ ॥

ਅਨੇਕ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਥੋਲੇ ਵੱਧ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕਈ ॥

ਅਨੇਕ ਅਕਾਰ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਾਲਾ,
ਬਹੁ ਰੁਪੀ, ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥

ਅਨੇਕ ਕਾਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਦਿਨ ॥

ਅਨੇਕ ਬਿਧ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਢੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ॥

ਅਨੇਕ ਰੂਪ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਵਾਲਾ,
ਕਈ ਭਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਚੰਦਲ, ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥

ਅਨੇਕ ਦਿਧ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਢੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ॥

ਅਨੇਖ, ਪੁ:—ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਨੇਖ } —'ਅਣਖਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਨੇਖੀ }

ਅਪ ਸਗਣ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਸਗਣ ॥

ਅਪ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕਰਮ, ਖੋਟਾ ਕੰਮ, ਅਧ-
ਰਮ, ਪਾਪ, ਲੁੱਚਪੁਣਾ ॥

ਅਪ ਕਰਮਣ, ਸ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ,
ਪਾਪਣ, ਮੰਦੀ, ਬੁਰਿਆਰ ਤੀਮਤ ॥

ਅਪਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਾਪੀ,
ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਅਪ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦਾ ਵਿਗਾੜ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਅਪੰਛਰਾ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਚ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਸੋਹਣੀ ਤੀਜੀ, ਹੁਣ ॥

ਅਪ ਜਸ

ਅਪ ਜਸ, ਪੁ:-ਨਿੰਦਿਆ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ,
ਨਿਰਾਦਰੀ। (ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ
ਕਰਾਉਣਾ) ॥

ਅਪਣਤ, ਸ:-ਆਪਣਾ ਆਪ, ਆਪਾ, ਅਨਾਨੀਤ,
ਅਹੰਤਾ, ਖੁਦੀ ॥

ਅਪਣਾਇਤ, ਸ:-ਆਪਣੇ ਹੋਣਾ, ਸਾਕਾਦਾਰੀ,
ਸਰਬੰਧ, ਦੋਸਤੀ, ਮੇਲ ॥

ਅਪਤਾ, ਸ:-ਬਿਪਤਾ, ਮੁਸ਼ੀਬਤ, ਦੁਖ, ਸੰਕਟ, ਬੇ
ਨਸੀਬੀ, ਉਪਦਰ, ਐਥ, ਖਤਰਾ, ਭੈ,
ਖਰਾਬੀ ॥

ਅਪੱਥ, ਵਿ:-ਅਜੋਗ, ਨਾ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ (ਵਸਤ),
ਅਜੋਹੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸੈ ਜੋ ਕਿਸੇ
ਸ਼ਾਸ ਚੰਗ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇ, ਕੋਈ ਮਾੜੀ
ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲੱਗੇ ॥

ਅਪੱਦਰ, ਪੁ: }
ਅਪੱਦਰਣ, ਸ: } 'ਉਪਦਰ' 'ਉਪਦਰਣ' ਅਤੇ
ਅਪੱਦਰੀ, ਪੁ: } 'ਉਪਦਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਪਮਾਨ, ਪੁ:-ਨਿਰਾਦਰੀ, ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ, ਅਵੱਗ-
ਆ, ਪ੍ਰਿਣ ॥

ਅਪਰ, ਅਵ-ਪਰ, ਬਿਨਾ, ਸਿਵਾ, ਦੁੱਟ ॥

ਅਪਰਤੀਤ, ਸ:-ਬੇ ਪਰਤੀਤੀ, ਬੇ ਅਤਥਾਹੀ, ਬੇ
ਵਸਾਹੀ ॥

ਅਪਰਤੀਤਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਨਾ
ਯਾਵੇ ॥

ਅਪਰਤੀਤਾ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਅਤਥਾਹਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਪਰੰਪਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅੰਤ,
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਅਪੀਲ

ਅਪਰਾਧ, ਪੁ:-ਦੋਸ਼, ਕਸੂਰ, ਪਾਪ, ਗੁਨਾਹ, ਖਤਾ,
ਭਕਸ਼ੀਰ, ਐਥ, ਹੁਕਮ ਅਦੁਲੀ ॥

ਅਪਰਾਧਣ, ਸ:-ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ
ਪਾਪਣ ॥

ਅਪਰਾਧੀ, ਪੁ:-ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ, ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਪਾਪੀ ॥

ਅਪਰਾਪਾਰ, ਵਿ:-'ਅਪਰੰਪਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਪ੍ਰੈਲ, ਪੁ:-ਰੋਬਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਵਿ:-ਜੋ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਹੀਂ, ਮੇਲਾ, ਅਸੁੱਧ,
ਮਲੀਨ, ਗੰਦਾ, ਨਾਪਾਕ, ਪਲੀਤ ॥

ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਸ:-ਮਲੀਨਤਾਈ, ਗੰਦਾ ਪੁਠਾ,
ਨਾਪਾਕੀ, ਪਲੀਤੀ ॥

ਅੱਪੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਹੁੰਚਣਾ, ਜਾਂ ਪੁਜਣਾ, ਹੱਥ-ਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਪੜ ਲੈਣਾ (ਲੈਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਦੌੜ ਕੇ, ਰੜ
ਲੈਣਾ ॥

ਅਪੜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁਚਾਣਾ ॥

ਅਪਾਹਜ, ਵਿ:-ਮੁਥਾਜ, ਲੁਲਾ, ਲੰਕਾ ॥

ਅਪਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅੰਤ,
ਅਨੰਤ, ਬੇ ਹੱਦ, ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ,
ਜ਼ਾਬਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ
ਜਿਸ ਵਾਕਰ ਸਾਂ ਜਿਸ ਬੇ ਵਧਕੇ ਹੋਰ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥

ਅੰਪਾਯਰ, ਪੁ:-ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿੱਚ ਫੇਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਪੀਲ, ਸ:-ਅਰਜ਼, ਬੇਨਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਵੁਜੀ
ਵੇਰ ਨਾਲਸ ਕਰਨੀ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ
ਦੁਬੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਜਾਣਾ। (ਅਪੀਲ
ਕਰਨੀ) ॥

ਅਪੀਲ ਨਵੀਸ

ਅਪੀਲ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਅਪੀਲਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਪੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਖੁੱਠਾ, ਮੂੰਧਾ, ਉਲਟਾ, ਵਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੱਥਾ ॥

ਅਪੁੱਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤ ਨਹੀਂ,
ਅਪੁੱਤ } ਔਰਤ ॥

ਅਫਸਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਸਰਦਾਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠ ਕੋਈ ਨੌਕਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਫਸਰੀ, ਸ:—ਅਫਸਰ ਹੋਣਾ, ਹਕੂਮਤ, ਸਾਰ-ਦਾਰੀ ॥

ਅਫਸਰੀ ਮਤਹਿਤੀ, ਸ:—ਦੱਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਅਫਸਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੁੱਧੇ ਦਾ ਉਹ ਦੋ ਬਲ ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਫਸੋਸ, ਪੁ:—ਗਮ, ਬਿਰਲਾਪ ਫਿਕਰ, ਚਿੰਤਾ ਸੋਝਾਪ, ਕਲਸ਼, ਰੋਜ਼ ਅਰਮਾਨ ਪਛਾ-ਤਾਵਾ ॥

ਅਫਗਾਣ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੋਮ ॥

ਅਫਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਫਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਫਰਾਉ, ਪੁ:—‘ਅਫਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਫਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਖੁਆ ਕੇ ਉਹ ਦਾ ਚਿੱਤ ਫੁਲਾ ਦੇਣਾ, ਤੈਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਕੇ ਖੁਆਉਣਾ, ਰਜਾ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਧਨ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਫਰਾਈ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਨਾਲ ਚਿੱਤ ਦਾ ਫੁਲ ਜਾਣਾ, ਨੌਕਰਤਕ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਅੱਤ, ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਫਰਾ ਤਫਰੀ } ਸ:—ਵਸਾਦ, ਗੜ ਬੜ, ਉਪ-
ਅਫਰਾ ਦਫਰੀ } ਦਾਰ, ਘਬਰਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ
ਜਾਣੇ, ਫਰ, ਫੇ, ਹੋਲ, ਹਰਾਨੀ ॥

ਅਫਾਤ

ਅਫਰੀ } ਅਵ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਵਾਹ ਵਾਹ, ਖੱਲੇ ॥
ਅਫਰੀ }
ਅਫਰੀਣ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਚਰੀਫ਼, ਉਪਮਾ ॥

ਅਫਰੀ ਬਾਦ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼, ਵਾਹ
ਅਫਰੀ ਬਾਦ } ਵਾਹ

ਅਫਰੋਈ, ਸ:—ਵਧੀਕ ਦੀ ਖੱਟੀ, ਉਤਲੀ ਆਮਦਨੀ ॥

ਵਿ:—ਵਾਧੂ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਫਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਨਿਹਫਲ, ਬੇ ਫੈਦਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾ, ਬਿਆਰਥ, ਸੰਥ, ਅੰਤ ॥

ਅਫਲਾਤੁ } ਪੁ:—ਧਨਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ
ਅਫਲਾਤੁਣ } ਹਕੀਮ, ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ
ਘਮੰਡੀ, ਰਜ਼ਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਫਲਾਤੁਣ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਆਕੜ ਬਾਜ ਘਮੰਡੀ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਫ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਫਵਹ, ਸ:—ਅਵਾਈ, ਉਡਦੀ ਗੱਲ, ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ, ਰਪੇਟ, ਤੁੱਠੀ ਖਬਰ ॥

ਅਫਵਾਹ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੀ ਖਬਰ ਫੈਲ ਜਾਣੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ॥ ਇਕ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅਵਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਲ ਜਾਣੀ ॥

ਅਫਾਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਘਟ ਜਾਣਾ, ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਅਰਾਮ ॥

ਅਫਾਕਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਮਾਰ ਦਾ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਰੋਗ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਣਾ ॥

ਅਫਾਤ, ਸ:—ਖਰਾਬੀ, ਮੁਸੀਬਤ, ਕਲੇਸ਼, ਬਿਪਤਾ, ਖਤਰਾ, ਸ਼ਰਾਨ, ਜ਼ਿੰਨ, ਭੂਤ, ਵਸਾਈ ਯਾ ਹਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਅਫਾਰਨਾ

ਅਫਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਫਾਰਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫਾਰਾ, ਪੁ:-ਬਹੁਤਾ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਵਾਈ ਨਾਲ
ਫਿਤ ਦਾ ਫੁੱਲਣਾ (ਅਫਾਰਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ
ਪੈਣਾ) ॥

ਅਫੀਮ, ਸ:-ਹਫੀਮ, ਫੀਮ, ਪੋਸਤ ਦਾ ਗਾਥਾ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਰਸ, ਇਹ ਇਕ ਨੀਦਰ
ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ
ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ । (ਖਾਣੀ,
ਖੁਆਉਣੀ) ॥

ਅਫੀਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਫੀਮ ਜਹਿਰ)
ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸਮਝਣਾ ॥

ਅਫੀਮ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣੀ, ਜਹਿਰ ਦੇ ਕੇ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਅਫੀਮ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਲੱਗ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਅ-
ਅਫੀਮ ਲਾਉਣੀ ਜਾਂ ਲਾ ਲੈਣੀ } ਫੀਮ ਖਾ-
ਣ ਲੱਗ
ਪੈਣਾ ॥

ਅਫੀਮਣ, ਸ:-ਅਫੀਮ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਮਤ,
ਅਮਲਣ, ਅਲਸਣ ॥

ਅਫੀਮੀ, ਪੁ:-ਅਫੀਮ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ।
ਅਮਲੀ, ਅਲਸੀ ॥

ਅਫੁਆਹ, 'ਅਫਵਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫੁਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਝ ਨਾ ਹੁਰੇ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ
ਗਲ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਰਹੇ ॥

ਅਫੁਰਣ } ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥
ਅਫੁਰਣਾ }

ਅੰਬ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ (ਇਸ
ਫਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਣਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪੁਰ

ਅਬਦੂਮਾਨਾ

ਵਾਲ ਜੇਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਫਲ ਨੂੰ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਰੁਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੱਠਾ ਯਾ
ਖਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਕੱਚੇ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ
ਅਚਾਰ ਮੁਰੱਬਾ ਆਦਿਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਬਦੂਰ, ਪੁ:-ਅੰਬ ਦੇ ਫਿੱਲੜਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਧੁੱਪ
ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ॥

ਅੰਬਰਸ, ਪੁ:-ਅੰਬ ਦਾ ਰਸ ਜਾਂ ਅਰਬਤ ॥

ਟਪਕੇ ਦਾ ਅੰਬ, ਪੁ:-ਪੱਕ ਕੇ ਰੁੱਖੋਂ ਡਿੱਗਾ ਹੋਇਆ
ਅੰਬ ॥

ਪੈਲ ਦਾ ਅੰਬ, ਪੁ:-ਕੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਪਕਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਅੰਬ ॥

ਅਬਕ ਦਬਕ, ਸ:-ਬਾੜ ਚੁਪਾੜ, ਬਿੜਕ,
ਪੁਰਕੀ, ਦਬਕਾ ॥

ਅਬਕਾ, ਪੁ:-ਭਰ ਭੈ, ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਭਰ ॥

ਅਬਕਾ ਦਬਕਾ, ਪੁ:-'ਅਬਕ ਦਬਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਗਤ, ਸ:-ਭੈੜਾ ਹਾਲ, ਦੁਰਦਸ਼ਾ, ਸੱਤਿਆ
ਨਾਸ ॥

ਅਬਗਤ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਆਦਿਕ
ਹੋਣ ਥਾੜੋਂ ਮਰਨਾ, ਮੰਜੇ ਯਾ ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਮਰਨਾ ॥

ਅਬਜ, ਵਿ:-ਅਜਬ, ਅਣੋਖਾ, ਅਚਰਜ ॥

ਅੰਬ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਰਗੜ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ
ਅੰਬਣਾ } ਥਾਂ ਪੱਕ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ ॥

ਅਬ ਜੀਰੇਕਾ, ਸ:-ਨਿਰਬਾਹ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ,
ਅੰਨ, ਭੋਜਨ ॥

ਅਬਦੂਮਾਨਾ, ਪੁ:-ਵਿਆਹ : ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੀਏ
ਗੀਤ ਭੀਮਤਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਅਬਧੁਤ

ਅਬਧੁਤ, ਯੁ } 'ਅਧੁਤ' ਅਤੇ 'ਅਧੁਤਣੀ' }
 ਅਬਧੁਤਣੀ, ਸ: } ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਨਾਸ਼ੀ, ਵਿ-ਨਾਂ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਮਰ,
 ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਅੰਬਰ, ਯੁ-ਅਗਸ, ਅਸਮਾਨ, ਵਾਉ ਦਾ ਮੰਡਲ
 ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰ ਹੈ ॥

ਅੰਬਰ ਵੇਲ } ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੇਲ ਜੋ ਰੁੱਖਾਂ
 ਅੰਬਰ ਵੇਲ } ਦੇ ਉਪਰ ਉਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ
 ਦੀਆਂ ਨਾਂ ਜੜੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
 ਅਤੇ ਨਾ ਪੱਤਰ ॥

ਅਬਰਕ, ਯੁ:-ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ
 ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਪੱਤਰਾਂ ਵਰਗੀ
 ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਤਲੇ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
 ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਕਰ ਰਮਕਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਬਰਤ, ਯੁ- } 'ਅਮਰਤ' 'ਅਮਰਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
 ਅੰਬਰਤੀ, ਸ:- }

ਅਬਰਾ } ਯੁ:-ਦੇਹਰੇ ਕਪੜੇ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
 ਅੰਬਰਾ } (ਅੰਦਰਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤਰ ਆਖਦੇ
 ਹਨ), ਰਜਾਬੀਆਂ ਤੁਲਾਈਆਂ ਦੇ
 ਉਪਰਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ
 ਹੈ ॥

ਅਬਰੀ, ਸ:-ਰੰਗ ਬਰੰਗਾ ਰਮਕਦਾਰ ਕਾਗਜ਼
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਲਦਾਂ
 ਉਪਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ-ਬੰਦਕ ਵਾਲਾ, ਬੰਦਕ ਦੀ ਡਾਕਲ ਯਾ
 ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਅੰਬਰੀ, ਵਿ-ਅੰਬਰ ਵਾਲਾ, ਮੀਂਹ ਦੇ ਆਸਰੇ ॥

ਅਬਰੁ } ਸ:-ਪਤ, ਇੱਕਤ, ਮਾਨ ਹੁਰਮਤ, ਮਰ-
 ਅਬਰੋ } ਤਬਾ, ਨਾਮਨਾ ॥

ਅਬਾਦ

ਅਬਾਦੇ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਤ ਲਾਹੁਣਾ, ਬੇ ਇਜ਼ਤੀ
 ਕਰਨਾ, ਗਾਲੀ ਕੱਢਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ,
 ਨਿੰਦਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ ॥

ਅੰਬਲ, ਵਿ-ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ, ਸਥ ਤੋਂ
 ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ ਜਾ ਹੱਡਾ ॥

ਪ:-ਪਹਲਾ ਯਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੱਢ ॥

ਕ੍ਰਿ ਵਿ:-ਪਹਿਲਾ, ਮੋਹਰੇ, ਮੁੱਢ ਵਿਚ, ਪਹਿਲੇ
 ਪਹਿਲ ॥

ਅੰਬਲਤਾਸ, ਯੁ:-'ਅਮਲਤਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਲੀ, ਸ:-ਇਮਲੀ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ,
 ਰਲ ॥ 'ਇਮਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਜ਼ ਦਬਜ਼, ਸ:-'ਅਬਕ ਦਬਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਜ਼ ਵਾਹ (ਵਾਹ) 'ਅੰਬਜ਼ ਵਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਜ਼ੀ, ਸ:-ਅੰਮੀ, ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ (ਦੁੱਖ ਦੇ ਵੇਲੇ
 ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ
 'ਹਾਇ ਨੀ ਮੇਰੀਏ ਅੰਬਜ਼ੀਏ') ॥

ਅੰਬਾਉ, ਯੁ:-ਰਗੜ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ
 ਉੱਤੇ ਜੋ ਸੋਜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥ ਅੰਬਾਉ, ਅੰਬਾਟ,
 ਸਲਨ ॥

ਅੰਬਾਕੜੀ } ਸ:-ਕੱਟ ਕੇ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ਕੱਚੇ ਅੰਬ
 ਅੰਬਾਖੜੀ } ਦੀ ਢਾਕੀ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਅੰਬ
 ਉਹ ਬਣਦਾ ਹੈ)

ਅੰਬਾਟ, ਯੁ:-'ਅੰਬਾਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਾ ਤਬਾ, ਯੁ:-ਬਕਵਾਦ ॥

ਅਬਾਦ, ਵਿ:-ਜਿੱਥੇ ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਵੱਸਿਆ
 ਹੋਇਆ ਥਾਂ, ਸਹਾਉਣਾ, ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ
 ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥ ਕਈਆਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ
 ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ

ਅਥਾਦ ਹੋਣਾ

ਆਉਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਵਸੀਰਾ ਥਾਦ' ਆਇਕ ॥

ਅਥਾਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਸਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਵੱਸਣਾ ॥

ਅਥਾਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਸਾਉਣਾ, ਘਰ ਪਾਉਣਾ, ਵਾਹੀ ਆਇਕ ਕਰਨੀ ॥

ਅਥਾਦ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਸਣਾ ਰੱਸਣਾ, ਵਲਣਾ ਫੁਲਣਾ ਅਤੇ ਅਰ ਵਿਚ ਸੁਖੀ 'ਰਹਿਣਾ' ॥

ਅਥਾਦਾਨ, ਵਿ:-'ਅਥਾਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥਾਦਾਨੀ, } ਸ:-ਵੱਸੋ, ਹਰੀ ਫਰੀ ਸੁਹਾਉਣੀ
ਅਥਾਦੀ } ਥਾਂ, ਚੈਲਕ, ਪਰਤਾਪ ॥

ਅੰਥਾਰਤ, ਸ:-'ਅਮਾਰਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੰਥਾਰੀ, ਸ:-'ਅਮਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੰਥੀ, ਸ:-ਲਿੰਕਾ ਜਿਹਾ ਅੰਧਾ ਕੱਚਾ ਆਪਾ ਪੱਕਾ ਅੰਥ, ਛੋਟਾ ਕੱਚਾ ਅੰਥ ॥

ਅੰਥੀਆ ਹਲਦੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹਲਦੀ ॥

ਅੰਥੀਰ, ਪੁ:- } 'ਅਮੀਰ' 'ਅਮੀਰੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਅੰਥੀਰੀ, ਸ:- }

ਅਥੁੱਤ, ਵਿ:-ਨਾਂ ਥੁੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ ਥੁੱਤਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਥੁਆ, ਪੁ:-ਅੰਥ ਦਾ ਥੁੱਟਾ ॥

ਵਿ:-ਅੰਥ ਦੇ ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ ਪਤਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ। ਹਰਾ ਜੋ ਪੀਲੇ ਦੀ ਭਾਂਹ ਮਾਰੇ ॥

ਅਥੁੱਤ, ਵਿ:-ਥੋਂ 'ਸਮਝ, ਥੁੱਤ, ਮੁਰਖ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਦਾ ਪਾਟਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਆਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਥੋੜ ਸੱਕੇ ॥

ਅਥਮਾਨਣ

ਅਥੇਜਾਰ, ਵਿ:-ਤੰਗ, ਵਿੱਕ, ਲਚਾਰ, ਅਥਿਆ ਹੋਇਆ, ਉਦਾਸ, ਗਰਿੰਜ ॥

ਅਥੇਜਾਰਣ, ਸ:-ਅਥੇਜਾਰ ਤ੍ਰੀਮਥ ॥

ਅਥੇਜਾਰੀ, ਸ:-ਲਚਾਰੀ, ਉਦਾਸੀ, ਗੁਸਾ, ਰੰਜ ॥

ਅਥੇ ਰੁਥੇ, ਸ:-ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਹਿਣਾ, ਪਿਣ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਕ ॥

ਅਥੇਰ, ਸ:-ਅਵੇਰ, ਵਿੱਲ, ਚਿਰਕ, ਚੇਰ, ਚੋਰੀ ॥

ਅਥੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਚਿਰਕਾ, ਚੇਰ ਲਾਕੇ, ਚਿੱਲੀ ਕਰਕੇ ॥

ਅਥੇਹ ਪੁ:- } ਲਕਾ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਭੀੜ ਗਾੜ ॥
ਅਥੇਹੀ, ਸ:- }

ਅਥਉ, ਵਿ:-'ਅਥੋ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥੁੱਖ, ਵਿ:-ਜੋ ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਖਾਣੇ ਲੋਗ ਨਹੀਂ, ਹਰਾਮ, ਨਖਿੱਧ ॥

ਅਥੀਗ, ਵਿ:-ਜੋ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸੱਥਦਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਨਾਉ ॥

ਅਥਗਤ, ਵਿ:-'ਅਥਗਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥਗਤ, ਸ:-ਭਗਤਿ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਅਧਰਮ, ਬੇਦੀਨੀ, ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ, ਭੁਵਰ ॥

ਅਥਗਤਣ, ਸ:-ਵਿ:-ਜਿਸ ਤ੍ਰੀਮਥ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਅਧਰਮਣ ॥

ਅਥਮਾਨ, ਪੁ:-ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮਝਣਾ, ਗੁਮਾਨ, ਘਮਣ, ਆਕੜ, ਹੰਕਾਰ, ਮਗਰੂਰੀ ॥

ਅਥਮਾਨਣ, ਸ:-ਅਥਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰੀਮਥ ॥

ਅਭਿਆਨਤਾ

ਅਭਿਆਨਤਾ } ਸ:-ਹੈਕਾਰ, ਮਗਰੂਰੀ,
ਅਭਿਆਨਤਾਈ } ਗੁਮਾਨ ॥

ਅਭਿਆਨੀ, ਪੁ:-ਅਭਿਆਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ।
ਘਮੰਡੀ ॥

ਅਭਯ, ਵਿ:-'ਅਭੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਯਾਸ } ਪੁ:-ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਭਯਾਸ } ਮਸ਼ਕ, ਪੜ੍ਹਾਈ ॥

ਜੋਗਾਭਯਾਸ } ਪੁ:-ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋਣ
ਜੋਗਾਭਯਾਸ } ਵਾਸਤੇ ਜੋਗ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਰਨਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੁੰਢੇਰਓ ਮਨ ਨੂੰ
ਰਹਾ ਕੇ ਉਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਅਭਯਾਸਣ } ਸ:-ਅਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ,
ਅਭਯਾਸਣ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ
ਮਸ਼ਕ ਹੈ ॥

ਅਭਯਾਸੀ } ਪੁ:-ਅਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ,
ਅਭਯਾਸੀ } ਜਿਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਹੈ ॥

ਜੋਗਾਭਯਾਸੀ } ਪੁ:-ਜੋਗਾਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਜੋਗਾਭਯਾਸੀ } ਆਦਮੀ ॥

ਅਭਯਾਗਤ } ਪੁ:-ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੋ ਓਪਰਾ ਮਨੁੱਖ
ਅਭਯਾਗਤ } ਅਚਾਨਕ ਘਰ ਆ ਜਾਏ, ਤਪੱਸੀ,
ਰਮਤਾ ਫਕੀਰ ਜੋ ਬਾ ਬਾ
ਮੰਗਦਾ ਵਿਰੇ ॥

ਅਭਯਾਗਤਣ } ਸ:-ਪਰਾਹੁਣੀ, ਤਪੱਸਣੀ ਫਕੀ-
ਅਭਯਾਗਤਣ } ਰਨੀ, ਮੰਗਤੀ ॥

ਅਭਰਕ } ਪੁ:-'ਅਥਰਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਭਰਖ }

ਅਭਰੂਣ, ਸ:-ਬੋੜੀ ਜੇਹੀ ਸੋਜ, ਗਿਲਟੀ, ਛੋਟਾ
ਫੋੜਾ ॥

ਅਭਲਾਖਣ, ਸ:-ਅਭਲਾਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਅਭੇਦ

ਅਭਲਾਖਾ, ਸ:-ਮਰਸੀ, ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ,
ਲਾਲਸਾ ॥

ਅਭਲਾਖੀ, ਪੁ:-(ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ਅਭਲਾਖਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਭੜ ਦਾਹ }
ਅੱਭੜ ਵਾਹ } ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਅਚਾਨ ਚੱਕ, ਘਾਬਰ
ਅੱਭੜ ਵਾਹੇ } ਕੇ (ਉੱਠਣਾ) ॥

ਅਭਾਗ, ਪੁ:-ਸ:-ਬੋਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਬੇ ਨਸੀਬੀ,
ਬਿਪਤਾ ॥

ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਅਭਾਗਣ, ਸ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣੀ ਤੀਮਤ ॥

ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ॥

ਅਭਾਗਾ, ਪੁ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ ਮਰਦ ॥

ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ ॥

ਅਭਾਗੀ, ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ,
ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਪੁ:-ਨਸੀਬ ਸੜਾ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਭਿਆਸ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਸਣ, ਸ:-'ਅਭਯਾਸਣ' ਵੇਖੋ

ਅਭਿਆਸੀ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਗਤ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਗਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਗਤਣ, ਸ:-'ਅਭਯਾਗਤਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭੁੱਲ, ਵਿ:-ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਭੁੱਖਣ, ਪੁ:-ਭੁੱਖਣ, ਗਹਿਣਾ, ਜੇਉਰ ॥

ਅਭੇਤ } ਵਿ:-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੇਤ ਨਹੀਂ, ਮੁਲ੍ਹਾ
ਅਭੇਦ } ਪਰਗਟ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕੇ
ਅਭੇਦ } ਜੋ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅਏ, ਅਏ

ਅਏ } ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੈ ਸਾਂ, ਭੈ ਨਾ
ਅਏ } ਹੋਵੇ, ਨਿਰਤ, ਨਿਰਭੈ, ਹੈਸਲੇ ਵਾਲਾ,
ਦਲੇਰ, ਸਲਾਮਤ ।

ਪੁ:-ਭੈ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਸਲਾਮਤੀ ॥

ਅਮੱਸਯਾ } ਸ:-ਕਿਸਨ ਪਖ ਦੀ ਪਿਠਵੀ
ਅਮੱਸਿਆ } ਬਿੰਤ, ਨਵੇਂ ਚੰਦਮਾ ਦਾ ਦਿਨ, ਚੰਨ
ਸੂਰਜ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਅਮਕਾ, ਵਿ:-ਫਲਾਨਾ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਫਲਾਨੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਮਕਾ ਫਮਕਾ, ਪੁ:-ਬੁੱਢਾ, ਛੋਟਾ ਆਦਮੀ, ਜੋ
ਕੋਈ, ਐਰ ਗੈਰ ॥

ਅਮਣ, ਪੁ:-'ਅਮਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਨ, ਪੁ:-ਸਲਾਮਤੀ, ਸ਼ਾਂਤ, ਬਰਾਉ, ਲੜਾਈ ਬਗ-
ੜਾ ਨ ਹੋਣਾ ॥

ਅਮਨ ਅਮਾਨ } ਪੁ:-ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ, ਮੋਜ,
ਅਮਨ ਚੈਨ } ਸਲਾਮਤੀ ॥

ਅਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਵੱਸਣਾ ॥

ਅਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰੱਖ-
ਣਾ, ਦੁਖੀ ਨ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ॥

ਅਮੰਨਾ, ਪੁ:-ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਅਤਥਾਰ ॥

ਅਮਰ, ਵਿ:-ਜੋ ਮਰੇ ਨਾਂ, ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ। ਦੇਉਤਾ। ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਕਦੇ
ਅਮਰ ਹੋਣਾ } ਨਾ ਮਰਨਾ ॥

ਅਮਰ ਬੇਲ, ਸ:-'ਅੰਬਰ' ਵੇਲ'ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਰਤ } ਪੁ:-ਦੇਉਤਿਆ ਦਾ ਭੋਜਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਅਮ੍ਰਤ } ਖਾ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਈਦਾ ਹ। ਜੇਹੜਾ
ਜਲ ਪੀਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕਦੇ ਨਾ ਮਰੇ
ਆਬ ਹਯਾਤ, ਕੋਈ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਥਿਖ ਦਾ

ਅਮਲ ਪੱਤੀ

ਅਮਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਖਾਈ, ਪਾਣੀ,
ਸ਼ਰਾਬ (ਸ਼ਰਾਬੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਅਮਰਤ ਆਖਦੇ
ਹਨ) । ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਅਮ੍ਰਤ ਫਲ, ਪੁ:-ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਸੁਆਦਲਾ ਫਲ ॥

ਅਮਰਤ ਬਾਣੀ, ਸ:-ਮਿੱਠੀ ਬਲੀ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਾਣੀ,
ਸਤ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਹੈ ॥

ਅਮ੍ਰਤ ਰਸ, ਪੁ:-ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਜਾਂ ਸ਼ਰਬਤ ॥

ਅਮ੍ਰਤ ਵੇਲਾ, ਪੁ:-ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ
ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਅਮਰਿਤ } ਪੁ:-'ਅਮਰਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਮ੍ਰਿਤ }

ਅਮਰਿਤੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਅਮਰੀਕ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਸਦਾ ਹੀ, ਮੁੱਢੋ ॥

ਅਮਲ, ਪੁ:-ਕੰਮ, ਆਚਾਰ, ਚੱਲਣ, ਵਰਤਾਣਾ,
ਸੁਭਾਉ, ਨਸ਼ਾ, ਅਫੀਮ, ਰਾਜ। ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ ॥

ਅਮੱਲਕ } ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:- ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅਮੱਲਕੜੇ } ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਆਵੇ ਤੇ ਹਿਲ ਜੁੱਲ
ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ, ਆਸਤੇ
ਅਮੱਲਕੇ } ਆਸਤੇ
ਅਮਲਣ, ਸ:-ਅਮਲ ਖਾਣ ਜਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲੀ,
ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀ' ॥

ਅੱਮਲਤਾਸ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਦੁੱਖ ਅਰ ਉਹ ਦੀ
ਫਲੀ। ਇਸ ਦੇ ਬੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਅ
ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਾਧਿਆ ਪੀਤਿਆ ਜਲਾਬ
ਲੱਗ ਜਾਦਾ ਹੈ ॥

ਅਮਲ ਪੱਤੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੇਲ ਜਾਂ
ਸੀਉਣ ਜੋ ਮਹੀਨ ਕਪੜੇ ਪੁਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

१२४५५

ਅਮਲਾ, ਪੁ-ਕਿਸੇ ਮਹਕਮੇ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ
ਨੌਕਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਨਾਉਂ, ਮੁਨਸ਼ੀ, ਥਾਬੁ,
ਕਲਰਕ ॥

ਅਮਲੀ, ਪੁ:-ਅਮਲ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਸ ਕਰਕੇ
ਅਫੀਮੀ ਜਾਂ ਪੈਸ਼ਾਬੀ, ਚੰਗੇ ਅਮਲ ਜਾਂ ਕਰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਮਲੀ, ਸ:—‘ਇਮਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਲੋਕ, ਪੁਸ਼ਪ-ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲਸੂੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ
ਇਕ ਕਾਲਾ ਪਹਾੜੀ ਫਲ ।

ਅਮਰੀ, ਮਃ-ਮਥਿਰੀ, ਅਮੀ, ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ, ਮਾਭਾ॥

ਘੀਮਾਂ, ਲੋ-ਮਾਂ, ਮਾਤਾ, ਮਾਉਂ, ਮਾਈ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ੧੫-ਜੁਲਾਈ ੧੯੮੧ ਈ.
ਧੰਨਾਮ ॥

ਅਮਰਿਸ, ਸਃ—‘ਅਮਾਵਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮ੍ਰਿਤੜ, ਪੜ:-'ਹਮਾਤੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਾਨ, ਸਮੇਂ-ਸਲਾਮਤੀ, ਬਚਾਉ, ਅਮਾਨਤ, ਜੋ ਰੀਸ
ਕਈ ਜਨਾ ਦੁਆ ਕੋਲ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ
ਰੱਖ ਲਾਏ ।
ਪਸ-ਇਮਾਨ, ਧਰਮ, ਸਰਧਾ ।

ਅਮਾਨ ਗੁਆਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿਸ਼-ਧਰਮ
ਅਮਾਨ ਹਾਰਨਾ (ਹਾਰ ਦੇਣਾ) } ਹਾਰਨਾ, ਕ
  } ਹਾਰ ਕਰਕੇ

ਪੁਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਅੰਗ ਨਾਂ ਪਾਲਣਾ, ਬੋ
ਈਮਾਨੀ ਕਰਨੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਧਰੋਹ
ਕਰਨਾ ।

ਅਮਾਨਦਾਰ, ਵਿਸ਼-ਧਰਮੀ, ਦੀਨ ਦਾਰ, ਅੰਗ ਪਾਲ-
 ਨ ਵਾਲਾ, ਸੌਰਾ, ਖਰਾ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
 ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
 ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕ ਵਸਾਹ ਕਰਨ ॥

ਪ੍ਰ:-ਜਿਸ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਹੋਵੇ ॥

ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ

ਅਮਾਨਦਾਰੀ, ਸਭ-ਅੰਗ ਪਾਲਣਾ, ਈਨ ਦਾਰੀ,
ਸਚਿਆਈ, ਸਪਰਦਾਗੀ, ਵਸਤੂ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਅਮਾਨ ਰੱਖਣਾ, ਕਿਉਂ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੁਣ
ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਈ। ਸਪੁਰਦ
ਕਰਨਾ ॥

ਅਮਾਨ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਪਰਮ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ,
ਪਾਪ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਠੇਕੀ ਉੱਤੇ ਚੌਲ੍ਹਾ ॥

ਅਮਾਨ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ-ਮੰਨਣਾ, ਨਿਹਚਾ
ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਮਾਨਤ, ਸ:-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਵਸਤੂਆਂ
ਸਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਅਮਾਨਤੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼, ਵਿਸ਼-ਸਾਹਿਜੇ, ਅਮੋਲਕਤ੍ਵੇ, ਹੋਲਾ
ਹੋਲੀ ॥

ਅਮਾਨੀ, ਵਿਃ-ਅਮਾਨ ਦਾ, ਧਰਮ ਦਾ ॥

ਅਮਾਨੀ ਕੰਮ, ਪੁ:-ਵਿਹਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਰਥਾਤ
ਸੰਨਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਉੱਨੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇ ਠੇਕਾ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅਮਾਮ, ਪੁ:-ਪਰੰਪਰਾ, ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ
ਦਾ ਆਗੂ, ਜੋ ਮਨੁਖ ਅੱਗੇ ਬਲਕੇ ਹੋਰਨਾਂ
ਨੂੰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵੱਡਾ, ਪਰਧਾਨ
ਸਰਦਾਰ, ਮੁੱਲਾਂ, (ਰਸਬੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਚੇ ਇੱਕ
ਵੱਡਾ ਮਨਕਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਬੀ ਫੇਰਦਿਆਂ ਹੱਥ
ਵਿੱਚ ਠਰ੍ਹਾ ਰਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਅਮਾਮ ਜਾਦਾ, ਪੁੰ-ਅਮਾਮ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਹਸਨ
ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਮਾਮ ਬਾਜ਼ਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਭਰੂਂ ਦਾ ਅੰਦਰ
ਅਮਾਮ ਬਾਜ਼ੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਹੰਤਰਮ ਦਾ
                                      } ਤਿਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਅਰ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ।

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ

ਹਸਨ ਅਤੇ ਹਸੈਨ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨਮਾਜ਼
ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਇਆਂ ਦੀ ਨਿਆਜ਼
ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—ਮਹਿੰਦੀ ਦੇਖੋ ॥

ਅਮਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਗ ਵਾਕਰ
ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਦੇ ਹਨ ॥

ਅਮਾਰਤ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ, ਵਡਾ ਮਕਾਨ,
ਮਹਿਲ, ਹਵੇਲੀ, ਘਰ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ,
ਕਿਲਾ ਥੀਦੀ ॥

ਅਮਾਰਤੀ ਗਜ, ਪੁ:—ਗਜਾਂ ਦਾ ਗਜ ਜਾਂ ਰੂਲ ॥

ਅਮਾਰੀ, ਸ:—ਗੋਬੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਬੈਠਦੇ ਹਨ । ਜੁੱਤਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੋਵਾ, ਗੁੰਮਜਾ ॥

ਅਮਾਲ, ਪੁ:—ਅਮਲ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਕੰਮ, ਕਰਮ,
ਅਥਾਰ, ਚੱਲਣ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਅਮਾਲ, ਸ:—ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਆਪਣੇ
ਕੀਤੇ ਦਾ ਫਲ ॥

ਅਮਾਵਸ, ਸ:—ਅਮੋਸਿਆ, ਕਿਸ਼ਨ ਪੱਖ ਦੀ
ਪੰਦਰਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਨਵੇਂ ਚੰਨ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਅਮਿਟ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਮਿਟਣ ਵਾਲਾ, ਅਲ ਬੁੱਝ,
ਅਦਲ, ਅਥਨਾਸੀ, ਅਮਰ, ਨਾਂ ਬਦਲਣ
ਵਾਲਾ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਰਹੇ ॥

ਅਮੀਂ ਜਮੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਸਹੀ
ਸਲਾਮਤ ॥

ਅਮੀਨ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ, ਅਮਾਨਤ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਮੀਰ, ਪੁ:—ਰਈਸ, ਸਰਦਾਰ, ਹਾਕਮ, ਸਾਈ,

ਅਯਾਣਾ

ਗਜਾ, ਪਰਧਾਨ, ਬੜੇ ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬੜਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ, ਮੰਨਿਆਂ ਦੀਨਿਆ ਆਦਮੀ, ਦਾਤਾ,
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ॥
ਧਨ ਵਾਲਾ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਪੁ:—ਅਮੀਰ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਅਮੀਰ ਜਾਦੀ, ਸ:—ਅਮੀਰ ਦੀ ਧੀ ॥

ਅਮੀਰੀ, ਸ:—ਅਮੀਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਗਜ, ਪਰ-
ਧਾਪ, ਸਰਦਾਰੀ, ਰਜਵਾਜ਼ਾ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਅਮੁੱਕ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਅਖੁੱਟ ।

ਅਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਂ ਪੈ ਸਕੇ, ਵਡਾ
ਮੁੱਲਾ, ਅਮਲਕ ॥

ਅਮੁਹੜ } ਵਿ:—ਜਾਹਲ, ਮੂਰਖ, ਅਰਮਕ, ਬੇ
ਅਮੁਹੜ } ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਖਬਰ ॥

ਅਮੁਹੜਪੁਣਾ, ਸ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ,
ਬੇ ਖਬਰੀ ॥

ਅਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਜਤ ਨਹੀਂ ।
ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ॥

ਅਮੇਟ, ਵਿ:—ਜੋ ਮੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ॥

ਅਮੋਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਂ ਪੈ ਸਕੇ, ਬਹੁਤ
ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਦੁਰਲੱਭ ॥

ਅਮੋਲਕ, ਵਿ:—ਅਮਲ ਦੇਖੋ

ਅਯੜ, ਪੁ:—ਬੰਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ।
ਇੱਜੜ ॥

ਅਯਾਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਜਾਹਲੀ, ਬੇ
ਸਮਝੀ ।

ਅਯਾਣਾ, ਵਿ:—ਅਵਾਣਾ, ਅਣਜਾਣ, ਨਿਆਣਾ

ਅਯਾਮ

ਅਗਿਆਨੀ, ਮੁਰਖ, ਛੇਲਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਅਯਾਮ, ਪੁ:—ਵਿਨ, ਰੋਜ, ਦਿਹਾੜੇ ॥

ਅਯਾਲ, ਪੁ:—ਬੋਰ ਜਾਂ ਘੜੇ ਦੀ ਗਿੰਦੀ ਦੇ ਵਾਲ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਜੜ ॥

ਅਯਾਲੀ, ਪੁ:—ਬੱਕਰੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ । ਗੱਦੀ ॥

ਅਯੋਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਨਲੈਕ, ਨਵਿੰਦ ॥

ਅਰ, ਅਵ:—ਅਤੇ, ਤੇ, ਨਾਲੇ, ਹੋਰ ॥

ਅਰਬ, ਪੁ:—ਛੱਤ, ਤਖਤ, ਨੌਵਾਂ ਅਸਮਾਨ ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਤਖਤ ਹੈ ॥

ਅਰਬ ਕੁਰਸ਼, ਪੁ:—ਰੱਬ ਦਾ ਬਸਤ ਅਤੇ ਬਾਹਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਸਥ ਤੇ ਉੱਚੀ ਪਧਵੀ ॥

ਅਰਸਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਮਾ, ਚਿਰ, ਮੁੱਦਤ ॥

ਅਰਕ, ਸ:—ਕੁਹਲੀ, ਬਾਹ ਵੀਆਂ ਹੱਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਸੋੜ
ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਬਾਲ ਕੇ ਉਹਦਾ ਰਸ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਰਘ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਰਜ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇਉਤੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਘਾ, ਪੁ:—ਬੇੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਭਾਡਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪੂਜਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇਉਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਚਮਨ ਆਦਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਚਮਚਾ ॥

ਅਰਚੀ, ਸ:—ਪੂਜਾ, ਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ, ਮੁਰਤ ॥

ਅਰਜ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਚੁੜਾਈ, ਪਕਾ ॥

ਅਰਦਾਸ

ਅਰਜ, ਸ:—ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਅਰਦਾਸ, ਦਰਖਾਸਤ (ਕਰਨੀ, ਸੁਨਣੀ) ॥

ਅਰਜ ਮਹੁਜ, ਸ:—ਬੇਨਤੀ ਜੋ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਅਰਜਨ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਪਾਠਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਨਾਉਂ । ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਗੁਰੂ ॥

ਅਰਜੀ, ਸ:—ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ, ਦਰਖਾਸਤ, ਬੇਨਤੀ, ਸੁਆਲ, ਛੋਟੇ ਵਲੋਂ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਚਿੱਠੀ । (ਦਿੱਠੀ, ਲੈਣੀ) ॥

ਅਰਜੀ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਰਜੀ ਪਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਜੋ ਅਰਜੋਈ } ਸ:—ਆਸ, ਚਾਹ, ਮਾਰਜੀ, ਇ-
ਫ਼ਿਆ, ਲੋੜ, ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਮਿੱਠਤ ॥

ਅਰਥ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਪਰੋਜਨ, ਤਾਤਪਰਜ, ਸਲਾਹ, ਦਲੀਲ, ਮਾਲ, ਬੇਨਤੀ, ਲੇਖਾ, ਖਾਤਰ, ਫੈਦਾ ॥

ਅਰਥਾਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ, ਮਤਲਬ ਕੀਜੋ, ਜਿਹਾ ਕਿ ।

ਅਰਥੀ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦਾ, ਮੰਗਤਾ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਪੁ:—ਸੁਆਲੀ, ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸ:—ਮੁਰਦਾ ਚੱਖਣ ਵਾਲਾ ਤਖਤਾ ॥

ਅਰਥੀਆ, ਵਿ:—(ਪੁ:)—'ਅਰਥੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰਦਾਸ, ਸ:—ਅਰਜੀ, ਚਿੱਠੀ, ਸੁਆਲ, ਪ੍ਰ-

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨਾ

ਰਬਨਾ, ਮਿਨਤ, ਦੇਉਤੇ ਦੀ ਭੇਟ, ਬੇਨਤੀ,
ਭੋਗ ਪੈਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਬਾਲੀ ਸਿੱਖ ਪੜ੍ਹਦੇ
ਹਨ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ।

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, ਬੇਨਤੀ
ਕਰਨਾ, ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਲੀ ਪੜ੍ਹਨਾ।

ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਕੁਝ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਭੇਟ ਦੇਣਾ।

ਅਰਦਾਸੀ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸ।

ਅਰਦਾਸੀ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਲੀ
ਪੜ੍ਹਕੇ ਭਗ ਪਾਉਣਾ (ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗਉਤੀ
ਸਿਮਰ ਕੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਈ ਪਿਆਇ
ਆਇਕ) ॥

ਅਰਦਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ। ਕਿਸੇ ਦੇਉਤੇ ਅੱਗੇ
ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਰ-
ਦਾਸੀ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ॥

ਅਰਪੀਗੀ, ਸ: ਵਹੁਟੀ (ਜੋ ਗਭਰੂ ਦਾ ਅੱਧਾ
ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਹੈ) ॥

ਅਰਨਾ, ਸ:—ਮੰਗਲੀ ਮੰਵਾ ॥

ਅਰਨੀ, ਸ:—ਮੰਗਲੀ ਮੈਂਦਾ ॥

ਅਰਪਣ, ਪੁ:—ਭੇਟ, ਦਾਤ, ਬਲੀ, ਕੋਈ ਰਕਮ
ਜੋ ਧਰਮਾਰਥ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਟ ਦੇਣਾ, ਸੌਂਪਣਾ।
ਨਿਮੰਤ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਬ, ਪੁ:—ਸੌ ਕਰੋੜ, ਇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਉਂ
ਜਿਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖਿਕੈਬਰ ਮੁਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸਾ ॥

ਅਰਬ ਖਰਬ, ਵਿ:—ਅਸੰਖ, ਅਨ ਗਿਣਤ,
ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ॥

ਅਰਜ਼ਾਦ

ਅਰਬੀ, ਸ:—ਅਰਬ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਜੜ ਜੋ ਕਰਾਲੂਆਂ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ (ਅਰਬੀ ਘੋੜਾ) ॥

ਅਰਬੇਲ, ਵਿ:—‘ਅਲਬੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਰੰਭ, ਪੁ:—‘ਆਰੰਭ’ ਵੇਖੋ।

ਅਰੰਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਡੰਗਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਮਾਣ, ਪੁ:—ਗਾਹ, ਇਛਿਆ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ,
ਅਰਜੇ, ਆਸ, ਸੌਂਕ, ਗਮ, ਅਫਸੋਸ, ਪਛ-
ਤਾਵਾ, ਹਾਵਾ, ਅਰਾਮ ॥

ਅਰਮਾਣ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਸੋਸ ਹੋਣਾ,
ਅਰਾਮ ਆਉਣਾ ॥

ਅਰਮਾਣ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਅਰਮਾਣ ਨਿਕਾਲਣਾ } ਦਿਲ ਦੀ ਗਾਹ
ਅਰਮਾਣ ਨਿਕਾਲ ਲੈਣਾ } ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣੀ,
ਮਨ ਨੂੰ ਭਟਕਣ ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਮਾਣ ਰਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਦੀ ਦਿਲ
ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣੀ, ਆਸ ਜਾਂ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ।

ਅਰਮਾਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਫਸੋਸ ਹੋਣਾ, ਪਛੋ-
ਤਾਉਣਾ।

ਅਰਲ, ਸ:—ਹੋੜਾ, ਚਿਰਕਣੀ (ਲੱਕੜੀ ਵੀ) ॥

ਅਰੜ ਪੋਪੋ, ਪੁ:—ਕਿਸਮਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਰੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੜਾਉਣਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹੁਕਣਾ, ਖਰੜ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅਰੜਾਦ, ਸ:—ਗੱਜ, ਕੁਕ, ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ ॥

ਅਰਾਈਂ

ਅਰਾਈਂ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਗਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਨੂੰ ਵਾਹ ਕੇ ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਰਾਦਾ, ਪੁ:-ਇਰਾਦਾ, ਸਲਾਹ, ਮਰਜ਼ੀ ॥

ਅਰਾਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੂਜਣਾ, ਜਪਣਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨਾ, ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੈਠਤੀ ਕਰਨਾ, ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਪਰਸੰਨ ਕਰਨਾ ॥
ਸ:-ਪੂਜਾ, ਜਾਪ, ਭਗਤੀ, ਉਪਾਸ਼ਨਾ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਬੈਠਤੀ, ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਪਰਸੰਨਤਾਈ ॥

ਅਰਾਮ, ਪੁ:-ਬਿਸਰਾਮ, ਰੁੱਖ ਚਾਣ, ਸਾਤ, ਸੇਖ, ਸੁਖਾਲ, ਢੁੱਟੀ, ਸੰਤੋਖ, ਸੁਖ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਰੋਗਤਾ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਅਮਨ ਚੈਨ ॥

ਅਰਾਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਗ ਹਟ ਜਾਣਾ, ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਤ
ਅਰਾਮ ਹੋਣਾ } ਆਉਣੀ, ਨਰੋਂਬਿਆ ਹੋਣਾ,
ਹੋਛਾ ਹੋਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ਖਾਕੇ ਉਠਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਰੋਗੀ
ਅਰਾਮ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਨੂੰ ਹੋਛਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਸਰਾਮ ਕਰਨਾ ਸਸਤਾਉ-
ਣਾ, ਬਕੇਵਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਟਿਕ ਜਾਣਾ, ਲੰਮੇ ਪੈਣਾ, ਸੋਣਾ, ਲੰਬੇ ਰਹਿਣਾ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ, ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਮੌਜ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਚਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਸਰਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ,
ਬੰਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ, ਸਸਤਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣੀ, ਆਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਚੌਕੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਜਿਸ ਪੁਰ ਆਦਮੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਸਣਾ ਲਾ ਕੇ ਬਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਅਰੁਪ

ਅਰਾਮ ਤਲਬੀ, ਸ:-ਸੁਖਾਲ, ਸੁਖ, ਸੇਖ, ਬੇ ਫਿਕਰੀ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਅਰਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਕਰਨਾ, ਦੁਖ ਹਟਾਉ-
ਣਾ, ਪੀਰਜ ਦੇਣਾ, ਤਸਲੀ ਦੇਣਾ, ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ, ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਸੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਖਾਲਾ ਹੀ,
ਸਹਿਜੇ, ਦੁਖ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਅਮਨ ਚੈਨ ਨਾਲ ॥

ਅਰਾਮ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਬਿਸਰਾਮ ਮਿਲਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ਖਾਕੇ ਉਠਣਾ, ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰਾਟਾ, ਪੁ:-ਰੋਲਾ, ਕਜੀਆ, ਚੀਕ ਚਿਗੜਾ (ਪਾ-
ਉਣਾ, ਫੁਹਣਾ) ॥

ਅਰਾਰੂਟ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਟਾ ਜੋ ਕਾਨੇ ਵਰਗੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਜੜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਅਰਿੰਡ, ਸ:-'ਹਰਿੰਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰੁਚ, ਵਿ:-ਨਾ ਭਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਹ ਨਹੀਂ ॥ ਬੇ ਸੁਆਦ, ਅਣਰੁਚ ॥

ਅਰੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਾ ਭਾਉਣਾ, ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅਰੂਜ, ਪੁ:-ਵਾਧਾ, ਚੜ੍ਹਾਉ, ਆਦਰ, ਮਾਠ ਜਾਂ ਮਹਾਤਬਾ ਵਧਣਾ ॥

ਅਰੂਪ, ਵਿ:-ਕੁਹਜਾ, ਭੈੜੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਤੌਰ, ਕੁਢੋਂਬ ॥

ਅਰੁੜੀ

ਅਰੁੜੀ, ਸਃ-ਗੀਦਕੀ ਦਾ ਫੇਰ, ਮੱਲ੍ਹੜ, ਚੋਹੜ ॥

ਅਰੇੜੀ, } ਸਃ-ਲਕੜੀ ਦਾ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ
ਅਰੇੜੀ ਪਲੀਆਂ } ਟੋਟੇ ਜੋ ਹਲਾਟ ਦੀ ਮਾਹਲ
ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਰੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਚ
ਕਾਰ ਪੇੜਸਾਗ ਦੇ ਝੰਡਿਆਂ ਵਾਕਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਿੰਡਾ ਬੱਧੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਾਹਲ ਅਰੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਹਲ ਵਿਚ ਅਰੇੜੀਆਂ
ਟਿਕਾਉਣੀਆਂ ॥

ਅਰੈਣ, ਸਃ-ਅਗਈ ਦੀ ਬ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਰੋਕ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੋਕ ਨਹੀਂ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਅਰੋਗ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਗ ਨਹੀਂ, ਬੰਦਰੁਸਤ,
ਚੰਗਾ ਭਲਾ, ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ, ਤਕੜਾ ਤਾਜ ॥
ਪੁ:-ਬੰਦਰੁਸਤ ਆਦਮੀ ॥

ਅਰੋਗਣ, ਸਃ-ਨਵੀਂ ਨਰੋਈ ਬ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਰੋਗਤਾ, ਸਃ-ਬੰਦਰੁਸਤੀ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰੋਗੀ, ਪੁ:-ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ ਮਨੁਖ ॥

ਅਰੋੜਾ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਇਸ
ਅਰੋੜੀ, ਸਃ } ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸਥ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ
ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਲ, ਸਃ-ਇੱਕ ਭਾਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਇੱਕ ਚਰ੍ਹ ਦੀ
ਘੀਆ, ਬੱਭ। ਦੁਆ ਨਾਉਂ, ਅਸਲੀ ਨਾਉਂ ਤੋਂ
ਵੱਖਰਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ
ਜਾਏ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਭਾਵੇਂ ਮੰਦਾ ਹੋਵੇ ।
(ਅੱਲ ਪੈਂਟੀ ਜਾਂ ਪੈਂ ਸਾਣੀ)

ਅੱਲ ਪੋਲ, ਪੁ:-ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਖਡੋਲੇ
ਤੁੱਛ ਵਸਤਾਂ ॥

ਅਲਸਾਨਾ, ਵਿ:-ਨੀਂਦਰ ਵਿਚ, ਉਪਲਾਉਂਦਾ,
ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲਾ, ਅਲਸ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਲਕਸੀ

ਕ੍ਰਿ:-ਢਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੁਸਤ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਅਲਸਾਨੇ ਠੈਣ, ਪੁ:-ਉਪਲਾਉਂਦੀਆਂ ਅੰਖਾਂ,
ਮਸਤ ਅੱਖੀਆਂ ॥

ਅਲਸੀ, ਸਃ-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ
ਕੰਪੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਣ, ਸਣ ਦਾ ਥੀ ॥

ਅਲਸੇਟ, ਸਃ-ਫਰੋਖ, ਹੀਲਾ, ਬਣਾਉਣ, ਪੋਖਾ,
ਫੁਲ, ਬਹਾਨਾ, ਪਖੰਡ, ਨਾ ਵਾਜਬ ਪਿਆਰ
(ਲੱਖੇ ਵਿਚ) ਗੜ ਬੜ ਜਾਂ ਫਰਕ ॥

ਅਲਸੇਟਣ, ਸਃ-ਫਰੋਖਣ, ਫੁਲ ' ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਭੀਵੀ ॥

ਅਲਸੇਟੀ, ਪੁ:-ਫਰੋਖੀ, ਫੁਲੀਆ ਮਨੁਖ ॥

ਅੱਲਹੜ } ਵਿ:-ਅਵਾਣਾ, ਅਲ ਸਿਖ, ਜਿਸਨੂੰ
ਅੱਲ੍ਹੜ } ਕੰਮ ਦਾ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਸਿੱਧਾ,
ਨਵਾਕਬ, ਉਹ ਪਸੂ ਜੋ ਅਜੇ ਕਾਰੇ ਨਹੀਂ
ਲੱਗਾ (ਵਛੇਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਅਲ੍ਹੜ ਹਸਾਬ, ਪੁ:-ਚਲਦਾ ਲੇਖਾ (ਜੇਹੜਾ
ਮੁੱਕਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਅਲ੍ਹੜ ਹਸਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਝ ਚਕਮਾਂ ਅ-
ਗਾਉ ਦੇਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮਗਰੋਂ ਹੋਵੇਗਾ,
ਲੇਖੇ ਬਾਬਤ ਚਕਮਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਲਕ, ਸਃ-ਸੁਲਫ, ਕੁੰਡਲਾ ਵਾਲੇ ਵਾਲ ॥
ਪੁ:-ਸਾਨ੍ਹ ਦਾ ਬੱਚਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅਜੇ ਕਾਰੇ ਨਹੀਂ
ਲਾਇਆ ॥

ਅਲਕਸ, ਸਃ-ਅਲਸ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਅਲਕਸਣ, ਸਃ-ਅਲਸਣ, ਸੁਸਤ ਚੀਵੀ ॥

ਅਲਕਸੀ } ਪੁ:-ਅਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲਾ,
ਅਲਕਸੀਆ } ਵੇਹਲਾ ਨਿਕੰਮਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਲਕਤ

ਅਲਕਤ, ਸ਼:—ਅਥਰਾਉ, ਬੋਰੀ ਬੋਰੀ ਬੋ ਬੋਨੀ ॥

ਅਲੰਕਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ, ਸਜਾਉਣਾ,

ਅਵਾਜ਼, ਰਾਗ ਦੀ ਸੁਰ, ਇੱਕ ਵਿਦਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗੁਣਾ ਅੰਗੁਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਅਲੰਕਾਰ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ਼ ਕੰਢਣੀ, ਵਜਾਣਾ ॥

ਅਲਕੋਹਲ, ਸ਼:—ਭੋਜ ਅਤੇ ਖਾਲਸ ਸਰਾਬ, ਸਰਾਬ ਦਾ ਸਰ ॥

ਅਲੱਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਖਿਆ ਨ ਜਾਏ, ਅਣਭਿੰਨ, ਨਾ ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇਕ ਨਾਉਂ ॥

ਅਲੱਖ ਜਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਅਲੱਖ ਜਾਗੇ” ਉਂਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਉ ਲੈ ਕੇ ਭਿਛਿਆ ਮੰਗਣਾ ॥

ਅਲੱਖ ਜਾਗੇ, ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬੰਨ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਜੋਤ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ” ॥

ਅਲਖ ਲਹਿ (ਲਖ) ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਲਖ ਮਿਟਾ (ਮੁਕਾ ਜਾਂ ਲਾਹ) ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਲੱਗ, ਵਿ:—ਵੱਖ, ਅੱਡ, ਨਿਆਰਾ, ਜੁਦਾ ॥

ਅਲਗਰਜ, ਵਿ:—ਗਾਢਲ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਅਲਗਰਜੀ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼:—ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ, ਆਪ ਸੁਆਰਥ, ਗਢਲਤ ।

ਅਲੱਜ, ਵਿ:—ਲਿਲੱਜ, ਬੇਸ਼ਰਮ, ਬੇ ਹਧਾ ॥

ਅਲਪੰਗ

ਅਲਜਬਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਮ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਵਿਦਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲੇਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਸ ਗਣਿਤ ॥

ਅਲਸ਼ਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉਲਸ਼ਨਾ” ਦੇਖ ॥

ਅਲਸ਼ਾਉ, ਪੁ:—“ਉਲਸ਼ਾਉ” ਦੇਖ

ਅਲਸ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉਲਸ਼ਾਉਣਾ” ਦੇਖ ॥

ਅਲਸ਼ਾਉ, ਵਿ:—“ਉਲਸ਼ਾਉ” ਦੇਖ ॥

ਅੱਲਣ, ਪੁ:—ਰਿਝਦੇ ਸਾਗ ਵਿਚ ਜੋ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਅਲਤਾ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਜਾਂ ਖੀਲਾ ਧੁੜਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਹੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਏ ਉੱਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਲੱਥ, ਵਿ:—ਖੋਟੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਲੱਥ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ॥

ਅਲਪ, ਵਿ:—ਬੜਾ, ਛੋਟਾ, ਤੁੱਛ, ਠਕਾਰਾ, ਨਿੱਕਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਅਲਪ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਖਾਲਾ, ਸੰਜਮ ॥

ਅਲਪ ਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਯਾ ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਖਾਲ ਵਾਲਾ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਦਾ ਬੇਜਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਜਮੀ ।

ਅਲਪ ਸਕਤਿ } ਵਿ:—ਬੋੜੇ ਬਲ ਵਾਲਾ, ਕਮ-
ਅਲਪ ਬਲ } ਜੋਰ ॥

ਅਲਪ ਬੁੱਧਿ, ਵਿ:—ਬੋੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਮੂਰਖ ਬੇ ਸਮਝ, ਅਣ ਜਾਣ ।

ਅਲਪੰਗ, ਬੋੜਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਅਗਿਆਨੀ ॥

ਪੁ:—ਬੋੜੇ ਇਲਮ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਲਫ

ਅਲਫ, ਪੁ:—ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਖਰ,
ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਉਂ (ਇਹੋ ਅਲਫ ਤੇਰੇ ਦਰ-
ਕਾਰ)

ਅਲਫ ਨੰਗਾ (ਨੰਗੀ), ਵਿ: ਬਿਲਕੁਲ ਨੰਗਾ (ਨੰਗੀ)।

ਅਲਫੋਂ ਬੈਠ ਕਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਬਿਲਕੁਲ ਰੁਖ
ਕਰ ਰਹਿਣਾ

ਅਲਬੇਲ } ਪੁ: ਖਾਹ, ਹੋਲ ਛੁਪਾਇਆ
ਅਲਬੇਲਾ } ਵਿ:—ਭੋਲਾ ਸਿੱਧਾ, ਅਲ੍ਹੜ।

ਅਲਬੇਲੀ, ਸ:—ਭੋਲੀ, ਸਿੱਧੀ, ਅਣਜਾਣ।

ਅਲਮ ਗੱਲਮ, ਪੁ:—ਗੱਧ ਸੱਪ, ਬਿਆਰਬ ਗੱਲਾਂ,
ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ, ਹੋਛਾ ਪੁਲਾ, ਖੰਡਾਂ ਖੰਡੀਆਂ,
ਗੁਮਾਨ, ਲੂਠਾ ਬਹਾਨਾ।

ਅਲਮ ਗੱਲਮ ਬਕਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਜੋ
ਮੂੰਹ ਆਵੇ ਬਕਣਾ, ਬਕਵਾਦ ਕਰਨਾ।

ਅਲਮਾਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਜਿਸ
ਦੇ ਅੱਗੇ ਤਾਕ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਵਿਚ ਰਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਰਖੀਏ ਹਨ।

ਅਲਮੋਨੀਅਮ, ਪੁ:—ਇਕ ਹਲਕੀ ਚਿੱਟੀ
ਧਾਤ।

ਅੱਲੜ ਪੱਲੜ } ਪੁ: 'ਅਲ ਪਲ' ਵੇਖੋ
ਅੱਲੜ ਪਿਲੜ } (ਅੱਲ ਦੇ ਹੋਠ)।

ਅੱਲਾ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ ਅਤੇ ਮੁਲੰਮ (ਫਲ), ਕਚਾ
ਭੁਜਾ (ਅਨਾਜ), ਜਿਸ ਸ਼ਖਸ ਜਾਂ ਘਾਉ
ਨੂੰ ਅਜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗੂਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਅੱਲਾ } ਪੁ:—ਲੁਦਾ, ਰੱਬ, ਪਰਮੇਸੁਰ, ਪਰ-
ਮਾਤਮਾ।
ਅੱਲਾਹ

ਅਲਾਕਾ ਦਾਰੀ

ਅੱਲਾਹ ! ਅੱਲਾਹ ! ਹਰਾਨੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੱਸਣ
ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ।

ਅੱਲਾਹੁ ਅਕਬਰ, ਰੱਬ ਵਡਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਮਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਮੰਦੇ 'ਕਸੇ ਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕਰਨ ਲਗਦੇ
ਹਨ ਤਾਂ ਅਖੌਤੀ ਹਨ।

ਅੱਲਾਹੁ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਹਰਾਨੀ, ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ
ਸ਼ੁਕਰ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਲਾ ਬੇਲੀ, ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਦਿਆ ਹੋਣ
ਵੇਲੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਅੱਲਾ ਵਾਲੀ—'ਅੱਲਾ ਬੇਲੀ' ਵੇਖੋ।

ਅੱਲਾ ਵਾਲੇ, ਪੁ:—ਲੀਸੁਰ ਦੇ ਭਗਤ, ਧੰਮੀ।

ਅਲਾਇਸ } ਸ:—ਪਾਕ, ਗੰਦ, ਮੈਲ, ਪਲੀਡੀ ॥
ਅਲਾਸ

ਅਲਾਹੁਟੀ } ਸ:—ਮੁਰਦ ਦੇ ਸਿਆਪੇ ਵਿਚ ਜੋ
ਅਲਾਹੁਣ } ਦੱਖਾ ਬੋਲਕੇ ਤੀ ਵੀਆ ਪਿਟਦੀਆਂ
ਅਲਾਹੁਟੀ } ਹਨ ਪਹਲੇ ਨਾਇਨ ਜਾਂ ਮਗ-
ਸਣ ਅਲਾਹੁਟੀ ਦੀ ਮਰਬਾਤ
ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਮਗਰੋਂ ਥਾਕੀ ਕ੍ਰੀਮਤੀ ਅਲਾਹੁਟੀ
ਲੈਂਦੀਆਂ ਅਰਬਾਤ ਚੰਗੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਅਲਾਹੀ, ਪੁ:—ਰੱਬ, ਖੁਦਾ, ਅੱਲਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਅਲਾਹੀ ਤੋਬਾ, ਅਵ:—ਬਖਸ਼ੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ-
ਗੁਰੂ, ਸ਼ਿਬ ਸ਼ਿਬ ॥

ਅਲਾਕਾ, ਪੁ:—ਮੋਹ, ਆਸਰਾ, ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸਾਂਝ,
ਵਾਸਤਾ, ਨਿਸਬਤ, ਕੰਮ, ਖਤਾ, ਮੇਲ,
ਮੁਲਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਸੂਬਾ, ਜ਼ਿਲਾ, ਮੇਲਗੁਜਾਰ,
ਤੱਲਕਾ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਅਲਾਕਾ ਦਾਰੀ, ਸ:—'ਅਲਾਕੇ ਦਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਲਾਕਾ ਦੱਖਣਾ

ਅਲਾਕਾ ਦੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ, (ਕਿਸ ਦੇ) ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ, (ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਸਰਬੰਸ ਹੋਣਾ, ਵਾਸਤਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਹ ਹੋਣਾ ॥

ਅਲਾਕੇ ਵਾਰ, ਪੁ:- ਉਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਦੁੱਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਅਲਾਕੇ ਦਾਣੀ, ਸ:- ਅਲਾਕੇ ਵਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਦੁੱਮਾ ਲੈਣਾ ॥

ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ॥

ਅਲਾਜ, ਪੁ:-ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਣਾ, ਬੀਮਾਰ ਦਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੁਆ ਦਾਰੂ, ਔਖਾਪ, ਉਧਾਉ, ਸਜਾ ॥

ਅਲਾਜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, (ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ) ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਅਲਾਪ, ਪੁ:-ਗਾਉਣ ਲਾਗਿਆਂ ਸੁਰ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਰਾਗ ਦਾ ਮੋਢ, ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪੈਦਲ ਅਨੇਕ ਦੁਰਾਂ ਕਢਣੀਆਂ ॥ ਮਿਲ ਗੋਲ, ਗੱਲ ਬਾਜ, ਸੰਗਤ ॥

ਅਲਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਾਗ ਦਾ ਮੁਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਸੁਰ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਗਾਉਣਾ ॥

ਅਲਾਂਡਾ, ਪੁ:-ਭਾਬੜ, ਲਾਟ, ਰਮਕਾਰਾ

ਅਲਾਰਮ, ਪੁ:-ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਅਵਾਜ਼ ਘੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਅਲੀ, ਪੁ:-ਮਹੀਮਾ ਸਾਹਬ ਦੇ ਜੁਆਈ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਲੋਪ

ਅਲੀ ਅਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਖੋਂ ਕਾਹੜੇ ਰਹਿ-
ਣਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਦੁਰਨਾ,
ਰੀਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਲੀਸ, ਸ:- ਇੱਕ ਰੱਖ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਅੰਬਲ ਤਾਸ ॥

ਅਲੀਸ ਦੀ ਫਲੀ, ਸ:-ਅੰਬਲਤਾਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਅਲੂਆਂ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਛਾ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ॥

ਅਲੂਆਂ ਮੁੰਡਾ, ਪੁ:- ਅਲ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਲੜਕਾ ॥

ਅਲੂਰਾ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਗੱਲ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਫਲ
ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰ ਗਿਟਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਉੱਪਰ ਪਤਲਾ ਜਿਲੜ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੱਟਾ
ਜਾਂ ਮਿੱਠਾ ਗੱਦਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ

ਅਲੂਣਾ, ਪੁ:- } -ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਨਹੀਂ
ਅਲੂਣੀ, ਸ:- } ਵਿੱਚ, ਬੇ ਸੁਆਦ

ਅਲੂਣੀ ਸਿਲ ਚੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇ ਸੁਆਦਾ,
ਅਤੇ ਕਣਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਿਥੇ ਕਈ
ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਉੱਥੇ ਉਹ ਲੇਣ
ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ

ਅਲੋਲ, ਪੁ:-ਉਹ ਵਡੇਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਆਰੀ
ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ॥

ਵਿ:-ਅਲੂੜ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੋੜਾ) ॥

ਅੱਲੋ, ਸ:-ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬੇਚੈਨੀ ਜੇਹੀ ਮਲੂਮ
ਹੋਵੇ ॥ ਪੀੜ, ਉਕਸਾਉਣ ॥

ਅੱਲੋਕਾਰ, ਸ:-ਅਲੋਖੀ ਅਤੇ ਛੇੜੀ ਗੱਲ
ਉਸਦੇ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਲੋਪ, ਵਿ:-ਨਾ ਹੋਸਣ ਵਾਲਾ, ਵੁਧਿਆ
ਹੋਇਆ, ਗੁੰਮ, ਗ਼ੈਬ, ਮਿਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ,
ਹੁਪਤ ॥

ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: -ਛੋਪ ਜਾਣਾ, ਨਾ
ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ } ਦਿਸਣਾ, ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਗੈਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ
ਜਾਣਾ

ਅਵੱਸ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: -ਜ਼ਰੂਰ, ਸਚ ਮੁਚ ।

ਅਵਸਰ, ਸ: -ਦਸਾ, ਹਾਲ, ਉਮਰ ।

ਅਵਗਤ, ਵਿ: -ਅਗਮ, ਅਗੋਚਰ, ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ।

ਅਵਗਜ } ਸ: -ਪਿਲ, ਬੇ ਧਰਵਾਹੀ, ਪਾਪ,
ਅਵਗਿਆ } ਕਸੂਰ, ਅਪਰਾਧ, ਆਖੇ ਨਾ
ਲਗਣਾ ।

ਅਵੱਤ, ਪੁ: -ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ, ਕੱਥਾ ਮਨੁਖ,
ਉਹ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਦੁਸਿਆਂ ਨੂੰ ਠਾ
ਭਾਵੇ ॥

ਅਵਤਾਰ, 'ਅਉਤਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਤਾਰੀ, 'ਅਉਤਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵੱਤੀ, ਸ: -ਕੱਥੀ, ਉਲਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਸਤ ।

ਅਵਧ } ਸ: ਇਕਗਾਰ, ਸਰਬ, ਹਦ, ਮੁਹਲਤ,
ਅਵਧੀ } ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਵਧੂਤ, 'ਅਧੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਧੂਤਣੀ, 'ਅਧੂਤਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਲੜਾ ਸ: } ਵਿ: -ਉਲਟਾ, ਕੱਥਾ, ਝੱਲਾ,
ਅਵਲੜੀ ਪੁ: } ਅਵੱਤਾ : ਉਲਟੀ, ਕੱਥੀ,
ਅਵੱਲਾ ਸ: } ਅਵੱਤੀ ।
ਅਵੱਲੀ ਸ: }

ਅਵਾਈ, ਸ: -ਉਡਦੀ ਖਬਰ, ਅਵੁਆਹ, ਰਪੋਟ,
ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ।

ਅਵਾਜ, ਸ: -ਸ਼ਬਦ, ਬੋਲ, ਹਾਕ, ਚੱਕਲ, ਸਮਕ,
ਗੂੰਜ, ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ, ਕਣਸੇ, ਪਦ ॥

ਅਵਾਰਾ ਗਰਦੀ

ਅਵਾਜ ਭਾਰੀ, ਸ: -ਸੰਘ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਜੋ
ਅਵਾਜ ਮੱਧਮ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੋਟੀ ਹੋ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: -ਅਵਾਜ ਸੁਣ ਸੱਕਣਾ,
ਅਵਾਜ ਫੰਨੀ ਪੈਣੀ ॥

ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਬੋਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਕੂਕਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਹਾਕ ਮਾਰਨਾ, ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ,
ਕੂਕਣਾ, ਸਾਹਬ ਸਲਾਮਤ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ (ਕੰਨੀ) ਅਵਾਜ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ: -
ਸੁਣ ਲੈਣਾ, ਕਣਸੇ ਪੈਣੀ, ਭਿਠਕ ਪੈ ਜਾਣੀ,
ਅਚਾਨਚੋਂ ਸੁਣਨਾ ॥

ਅਵਾਜ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਹੁਤ
ਗਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸੰਘ ਬੈਠ ਜਾਣਾ, ਬੋਲ ਨਾਂ
ਸੁਣਨਾ ॥

ਅਵਾਜ ਭਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਸੰਘ ਬੈਠਣਾ ।

ਅਵਾਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਹੋਕ ਲਾਉਣਾ ।

ਅਵਾਜ ਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਰੰਭ
ਵਿਚ ਪਹਲੇ ਪਹਿਲ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਆ ਜਾਇ ਉਸ
ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ।

ਅਵਾਦ- 'ਅਬਾਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਾਨ, ਪੁ: -ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਜੋਰ ।

ਅਵਾਰਾ, } ਵਿ: -ਐਵੇ, ਇੰਧਰ ਉੱਪਰ
ਅਵਾਰਾ ਗਰਦ } ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਲੁੱਗ
(ਅਵਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਫਿਰਨਾ) ॥

ਅਵਾਰਾ ਗਰਦੀ, ਸ: -ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਨ ਦੀ
ਵਾਦੀ ॥

ਅਵਿਗੁਣ

ਅਵਿਗੁਣ, — 'ਐਗੁਣ' ਦੇਖੋ

ਅਵਿਚਾਰ, ਸ:—ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸੋਚ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਬੇਸਮਝੀ ।

ਅਵਿਚਾਰਣ, ਸ:—ਬੇਸਮਝ ਹੀਮਰ ।

ਅਵਿਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਬੇ ਸਮਝ ਮਰਦ ।

ਅਵਿਦਯਾ } ਸ:—ਅਗਿਆਨ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਾ
ਅਵਿਦਿਆ } ਜਾਨਣਾ, ਮੂਰਖਤਾਈ, ਵਿਦਿਆ
ਨਾ ਹੋਣੀ

ਅਵਿਨਾਸ, ਪੁ:—ਨਾਸ ਨ ਹੋਣਾ ਸਲਾਮਤੀ, ਅਮਨ, ਬਚਾਉ ।

ਅਵਿਨਾਸੀ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਮਰ, ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਵਿਰੋਧ, ਵਿ:—ਵਿ:—ਬੇਅਰੋਧ, ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਅਵਿਰੋਧ, ਪੁ:—ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਮਿਲ, ਮੁਲਹ ॥

ਅਵਿਰੋਧਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ, ਸਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਇਸ਼ਕੀ ॥

ਅਵਿਰੋਧੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ, ਵੇਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ, ਸੰਜਲ ॥

ਅਵੇਸਲੀ, ਪੁ: } ਵਿ: ਮਦਲਾ (ਲੀ), ਬੇ ਪਰ
ਅਵੇਸਲੀ, ਸ: } ਵਾਹ, ਗਾਵਲ, ਅਣਚਿੰਤਅਵੇਰ, ਸ: } ਦੋਰ, ਭੋਰ, ਭੇਰੀ, ਫਿੱਲ, ਚਿਰਕ
ਅਵੇਰ, ਪੁ: } (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ
ਕਰਾਉਣੀ) ॥

ਅਵੇਰੇ, ਵਿ:—ਵਿ:—ਦੋਰ ਕਰਕੇ, ਚਿਰ ਲਾਏ, ਕੁਵੇਲੇ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾਂ, ਸਮਾ ਬਿਤਾਕੇ ॥

ਅਵੇਜਾ, ਪੁ:—ਅਵੇਤਾ, ਕੱਥਾ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ॥

ਅਵੇਜੀ, ਸ:—ਅਵੇਤੀ, ਕੱਥੀ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲੀ ॥

ਅੜਯਲ

ਅੜ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬੰਧੋਜ, ਅਰਕਾ, ਬਿਘਣ, ਦਿੜ੍ਹਤਾ, ਹਠ, ਬਿਦ ।

(ਅੜ ਹੋ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਬੈਠ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਅੜ ਵਸ) ॥

ਅੜਕ ਮੜਕ, ਸ:—ਬਾਂਕਪੁਣਾ, ਨਖਰਾ, ਅੜਕ ਮੜਕ ॥

ਅੜਦ ਬਜਾਰ, ਪੁ:—ਸਪਾਰਟ ਮੰਡੀ, ਮੁੱਲ੍ਹਾ ਬਜਾਰ ॥

ਅੜਦਲ, ਸ:—ਲੋਕਰ ਜਾਂ ਚਪੜਾਸੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਿਸੇ ਰਈਸ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ।

ਅੜਦਲੀ ਪੁ:—ਅਜੇਹਾ ਚਪੜਾਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਪੁਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿਠੀਆਂ ਅਰ ਹੁਕਮ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥ ਅਜੇਹਾ ਲੋਕਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਅੰਗੇ ਦੌੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਅੜਨਾ, ਵਿ:—ਰੁਕਣਾ, ਬਿਦ ਕਰ ਬੈਠਣੀ, ਹਠ ਕਰਨਾ, ਦਿੜ੍ਹ ਰ ਹੋਣਾ, ਬਿਘਣ ਪਾਉਣਾ

ਅੜਬ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅਵਲਾ, ਅਹਮਕ, ਜਿਦੀ ।
ਪੁ: ਮੂਰਖਤਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਹਮਕ, ਅਨਾੜੀ ਆਦਮੀ ॥ਅੜਬੀਗਾ } ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਫਿੰਗਾ, ਟੇਵਾ, ਉੱਚਾ
ਅੜਬੀਗਾ } ਨੀਵੀਂ, ਅਵੇਲੀ ਤਰੀ ਟੁਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਧਰਮੀ, ਬਦਨੀਤਾ ॥

ਅੜਭ, ਵਿ:—'ਅੜਬ' ਦੇਖੋ ।

ਅੜਭਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਅੜਭਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਥ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ, ਹਠ ॥

ਅੜਯਲ, ਵਿ:—'ਅੜੀਅਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ਾਉ

ਅਜ਼ਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਬੰਨ੍ਹ, ਬਿਘਨ ॥

ਅਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਰਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਕੁਕਣਾ ॥

ਅਜ਼ਾਟਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਕਜ਼ੀਆ, ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ (ਪਾਉਣਾ, ਛੋਹਣਾ) ॥

ਅਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾ ਦੇਣਾ, ਠਰਾ ਦੇਣਾ, ਵਸਾ ਦੇਣਾ ॥

ਅਜ਼ਿਆ, ਸੰਬੋ:—ਓਇ ! ਹੇ ! ਮਿਤ੍ਰਾ, ਭਰਾਵਾ ! ਵੇ ! ਵੀਰਾ !

ਅਜ਼ਿਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਬੰਨ੍ਹ, ਬਿਘਨ, ਠੋਕਰ, ਅਟਕਾਉ, ਵਿਰੋਧ, ਸਾਹਮਣਾ ॥

ਅਜ਼ਿਕਾ ਡਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ,
ਅਜ਼ਿਕਾ ਪਾਉਣਾ } ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਾ ਦੇਣੀ, ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਕਰਨੀ ।

ਅਜ਼ਿਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘੋਲ, ਰੋਕ, ਅਜ਼ਿਕਾ, ਅਟਕਾਉ, ਠੋਕਰ, ਹੌੜੇ ਦੀ ਲਕੜੀ । ਲੱਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ।

ਅਜ਼ਿਗਾ ਬੜੀਆ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਵਿੰਗੀ ਚੀਜ਼, ਇੱਕ ਖੜ ਦਾ ਨਾਉਂ ।

ਅਜ਼ਿਗਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਉਲਟਾਣਾ

ਅਜ਼ਿਚ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾ, ਵਿਰੋਧ, ਜਿਦ, ਬਿਘਨ ॥

ਅਜ਼ਿਚਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਰੋਕ ਦੇਕ ਕਰਨੀ ।

ਅਜ਼ੀ, ਸ:—ਹਠ, ਜਿਦ, ਸਹਾਰਤ ॥

ਅਜ਼ੋਸ ਪਜ਼ੋਸ

ਅਜ਼ੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਅਜ਼ੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼ ਆਦਮੀ, ਲੁੱਚਾ, ਗੁੰਡਾ, ਸਹਾਰਤੀ, ਕਾਮੀ, ਵਿਭਚਾਰੀ, ਵਿਸ਼ਯੀ ॥

ਅਜ਼ੀਅਲ, ਵਿ:—ਅਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਦੁਰਨ ਵਾਲਾ (ਘੋੜਾ), ਹਠੀ, ਜਿੱਦੀ ॥

ਅਜ਼ੀਏ, ਸੰਬੋ:—ਠੀ ! ਕੁੜੇ ! ਹੇ ! ਅਠੀਏ ! ਛੈਣੇ ! ਸਹੇਲੀਏ ! ਸਖੀਏ !

ਅਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ, ਸ:—‘ਅਜ਼ੋਗਜ਼ੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ੀਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਤੀ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲੜ ਅਟਕਾ ਲੈਣਾ ॥

ਅਜ਼ੋਸ, ਸ:—ਅਟਕਾ ਕੇ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਉਲ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਅਜ਼ੋਕਵਾਂ } ਪੁ:—ਵੇਖੋ ‘ਅਜ਼ਿਕਾ’ ॥
ਅਜ਼ੋਕਾ }

ਅਜ਼ੋਗਜ਼ੀ, ਸ:—ਘੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਅਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇ ਹਨ ॥

ਅਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ ਪਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ, ਸ:—ਪੇਚ ਵਾਲੀਆਂ ਗੋਲਾਂ, ਉਲੜਾਉ ॥

ਅਜ਼ੋਲ, ਸ:—ਸੋਠੇ ਦੇ ਵਰਕ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਤਰ, ਯਾਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਸੰਦਰੀ ।

ਅਜ਼ੋਲ, ਵਿ:—‘ਅਜ਼ੀਅਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ੋੜ, ਵਿ:—ਬੁਰੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਬਿਫੀਗਾ ॥

ਅਜ਼ੋਸ ਪਜ਼ੋਸ, ਪੁ:—ਹਮਸਾ ਗਤੀ, ਗੁਆਂਢ ਮੱਥਾ, ਗੁਆਂਢ ਆਸ ਪਾਸਜਾਂ ਲਾਗੇ ਦੇ ਥਾਂ ॥

ਅਜੋਸੀ ਪੜੋਸੀ

ਅਜੋਸੀ ਪੜੋਸੀ, ਪੁ:—ਹਮਸਾਇਆ, ਦੁਆਵੀ ॥

ਆ, ਕ੍ਰਿ:—'ਆਉਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਅਨੁਸਤਰਬ ਲਕਾਰ ।

ਉਹ ਅਵਾਜ ਜੋ ਰਾਗੀ, ਗਾਉਣ ਲਗਿਆ ਪਹਿਲੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ।

ਆਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਅਵਾਜ ।

ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪੜਨਾ, ਪੁੱਜਣਾ, ਇੱਧਰ ਨੂੰ ਚੱਲਣਾ, ਹੱਥ ਲੱਗਣਾ, ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਗਲ ਜਾਨਣਾ ।

ਆਉ ਭਗਤ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਸ਼ਾਤਰ, ਟੀਹਲ ਸੇਵਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਆਉਲ, ਸ:—ਜੇਰ, ਨਾਫ਼, ਨਾਫ਼ਾ ॥

ਆਉਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਫਲ ਇਹ ਨੂੰ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਚੇ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਆਉਲੇ ਦਾ ਖ ਧਾ ਤੇ ਸਿਆਣੇਦਾ ਆਖਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਆਦ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਆਉਲਾ ਪਹਿਲੇ ਖੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਗਰੋਂ ਪਾਣੀ ਪਾਏ ਜਾਂ ਮਿੱਠਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਦੀ ਮੋਤ ਪਹਿਲੇ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦੀ ਪਰ ਫਲ ਹੋਛਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਉਲਾ ਸਾਰ, ਸ:—'ਆਉਲੇ ਸਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਉਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਉਲਾ ॥

ਆਉਲੇ ਸਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਗੰਧਕ ॥

ਆਇਆ, ਪੁ:—'ਐੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਸ਼ਕੀ

ਆਇਆ ਗਿਆ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਅਥਿਆਗਤ ॥

ਆਇਆ ਗਿਆ ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲ-ਭਿੱਠ ਕਰ ਛੱਡਣਾ ॥

ਆਇਤ, ਸ:—ਕੁਰਾਣ ਜਾਂ ਅੰਮੀਲ ਦਾ ਕਈ ਬਚਨ ॥

ਆਇਤ ਉਤਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਲਹਾਮ ਜਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ਹੋਣੀ ।

ਆਇਤ ਵਾਰ, ਪੁ:—'ਆਧਤ ਵਾਰ' ਵੇਖੋ ।

ਅਇਰਾ, ਪੁ:—ਪਾਟਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕਪੜਾ, ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜੋ ਥੀਨ੍ਹ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤੁੜੀ ਦਾ ਚੋਰ ਸਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਦੁਵੇਰੇ ਮਿਟੀ ਬੰਪੀ ਜਾਵੇ ॥

ਆਇਜ਼ਾ, ਪੁ:—'ਐੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਈ, ਸ:—ਮੌਤ, ਅਪਤਾ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਆਈ ਗਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਆਈ ਚਲਾਈ ਕਰਨੀ' ਵੇਖੋ ।

ਆਈ ਚਲਾਈ, ਸ:—ਜੋ ਰੁਪਇਆ ਆਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ॥

ਆਈ ਚਲਾਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਵੰਟਣਾ ਉੱਠਾ ਖਰਚ ਛੱਡਣਾ ।

ਆਸ, ਸ:—ਉਮੈਦ, ਬਰੋਸਾ, ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ, 'ਆਸਾ' ਵੇਖੋ ।

ਆਸਕ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਮਗਨ, ਯਾਰ, ਬੇਖਰਵਾਹ ॥

ਆਸਕੀ, ਸ:—ਇਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮੁਹੱਬਤ ॥

ਆਸਰੀਧ

ਆਸਰੀਧ, ਸਃ—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਦਾ ਨਾਉ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
ਆਸਰੀਧ ॥

ਆਸਣ, ਪੁਃ—ਚੌਂਕੀ, ਬੈਠਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਉੱਠਣ ਦਾ ਛੱਟਾ ਜਿਹਾ ਕਲੀਚਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋਗਾਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮੰਗੀਆਂ ਦੇ ਬਹਿਣ ਦੇ ਢੰਗ ਹਨ (ਅਜੇਹੇ ਆਸਣ ਦੁਰਾਸੀ ਹਨ), ਭੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ (ਛੱਤੀ), ਚੋਕੜੀ, ਆਲਤੀ ਪਾਲਤੀ, ਘੁਟੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਮਨੁੱਖ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਗੱਦ ॥

ਆਸਣ ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਜੰਮ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਚੰਬੜ ਜਾਣਾ, ਟਿਕ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ॥

ਆਸਣ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਮੱਲ ਲੈਣਾ ॥

ਆਸਤੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਅਮੱਲਕਤੋ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ, ਸਹਿਜ ਭਾ ਨਾਲ ।

ਆਸ ਪਾਸ, ਪੁਃ—ਗੁਆਂਢ, ਪੜਸ, ਹਮਸਾ ਗਤੀ ਨੇੜਾ, ਗੁਆਵੀ ।

ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਨੇੜੇ ਤੋੜੇ, ਚੁਫੇਰੇ, ਲਾਗ, ਕੋਲੇ ਹੀ, ਹਰ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ਉੱਥੇ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ॥

ਵਿਃ—ਲਾਗੇ ਦਾ, ਨੇੜੇ ਤੋੜੇ ਦਾ, ਚੁਫੇਰੇ ਦਾ ।

ਆਸ ਪਾਸਲਾ, ਵਿਃ—ਆਸ ਪਾਸ ਦਾ, ਲੱਗੇ ਦਾ, ਗੁਆਂਢ ਹੋਲ ਵਾਲਾ ।

ਆਸਰਮ } ਪੁਃ—ਬਾਉ, ਟਿਕਾਣਾ, ਸਾਧੂ ਦਾ
ਆਸ਼੍ਰਮ } ਭੋਗ, ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਪਾਠ ਸ਼ਾਲਾ, ਅਸਥਾਨ, ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੁਖਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਵਿਚ ਇਹ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ—(੧) ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਅਰਥਾਤ ਜਤੀ ਸਤੀ ਰੋਹਕੇ ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣੀ, (੨) ਗਿਰਿਸਥ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰੋਹਕੇ ਸੰਨਾਠ ਉਤਪਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਲਣਾ, (੩) ਬਾਣ ਪਰਸਥ ਅਰਥਾਤ ਜੁਆਨੀ ਬੀਤ ਜਾਣੇ ਪੂਰ ਘਰ ਥਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ, (੪) ਸੰਨਿਆਸ ਅਰਥਾਤ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲਾਭੇ ਛੱਡਕੇ ਤੇ ਮਰਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸਾਂ ਦੋਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਫਿਰਨਾ ਅਤੇ ਭਿੱਛਿਆ ਮੰਗ ਕੇ ਨਿਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਆਸਰਾ, ਪੁਃ—ਸਹਾਰਾ, ਭਰੋਸਾ, ਨੌਰ, ਜਕੀਨ ਅਤਥਾਤ, ਵਸਾਹ, ਆਸ, ਬਚਾਉ, ਸਹਾਇਤਾ, ਨਿਰਥਾਹ, ਹੁਜਾਰਾ ॥

ਆਸਾ, ਸਃ—ਉਮੈਦ, ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਵਸਾਹ, ਨਿਰਥਾਹ, ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਹੋਣਦੀ ਉਡੀਕ ॥

ਆਸ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਚਾਹ ਹੋਣੀ, ਉਡੀਕ ਰੱਖ-
ਆਸਾ ਹੋਣਾ } ਨੀ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਤੋਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਸ ਤੋਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਆਸ ਪੁਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਆਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ॥
ਆਸਾ ਪੁਜਾਉਣਾ }

ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜੇ ਕੁਝ ਚਾਹੁਣਾ ਸੇ
ਆਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮੁਹਾਦ ਮਿਲਣੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਆਸ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜੇ ਕੁਝ ਕੋਈ
ਆਸਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਚਾਹਿ ਚਿਹੀ ਕਰਦੇਨਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ।

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸਃ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਣੀ ਜੋ ਗਾਗੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲੱਗਣੀ

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—
ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਗਾਉਣਾ ॥

ਆਸ ਰੱਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਆਸ ਹੋਣਾ' ਵੇਖੋ
ਆਸਾ ਰੱਖਣਾ }

ਆਸਾ ਵੰਤ } ਪੁ:—ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆ-
ਆਸਾ ਵਾਨ } ਦਮੀ, ਉਸੇ ਵਾਰ ਮਰਦ

ਆਸਾ ਵੰਤੀ, ਸ:—ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸੇ ਵਾਰ ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਸਾ, ਪੁ:—ਭੈ, ਸੌਣਾ, ਇੱਛਿਆ, ਉਸੇ ਵਾਰ, ਇਕ ਰਾਗ, ਪੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਆਸਾ ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਥਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ॥

ਆਸਾਉਰੀ } ਸ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਗ ਅਤੇ
ਆਸਾ ਵਰੀ } ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥

ਆਸੀਂ ਪਾਸੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੁਢੇਰੇ, ਲੱਗੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ॥

ਆਸੀਰ ਬਾਦ } ਸ:—ਅਸੀਸ, ਦੁਆ, ਭਲੇ
ਆਸੀਰ ਵਾਦ } ਬਚਨ

ਆਸੇ ਪਾਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਆਸੀਂ ਪਾਸੀਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਸੇ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਏ ਆਇਕ ਗੰਗਰਾ ਦਾ ਗੱਭਣ ਹੋਣਾ ॥

ਆਹ, ਅਵ:—ਅਵਸੇਸ, ਰਾਮ ਜਾਂ ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਹਾਇ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਆਹੈ, ਹਾਂ ॥

ਸ:—ਹਾਹੁਕਾ ॥ ਪੜ:—ਇਹ ਸੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੈ

ਆਹ ਕਰਨੀ }
ਆਹ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਹੁਕਾ ਭਰਨਾ ॥
ਆਹ ਮਾਰਨੀ }

ਆਹਲਣਾ,

ਆਹਟਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਆਪੇ ਸੁਭਾਉਕ ਹੀ ਹੋ ਜਾਏ, ਜੋ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਹੋਵੇ ॥

ਆਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਕਹਿਣਾ ॥

ਅਹਣੁ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਮਕਈ ਜਾਂ ਜੌਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਭੁੰਨੇ (ਕਰਨਾ) ॥

ਆਹਮਣਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ, ਪੁ:—ਦੁ ਬਦ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਆਹਮਣਿਓਂ ਸਾਮ੍ਹਣਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਆਹਮੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬਚ) ਕਣਕ ਜਾਂ ਜੌ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ॥

ਆਹਮੋਂ ਸਾਹਮਣਾ, ਵਿ:—ਦੁ ਬਦ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਆਹਟ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦਾ ਚਾਉ, ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਉੱਦਮ, ਜਤਨ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਤੋਂ ਲੱਦੀ ਦੇਣੀ ਛੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਝੁਕ ਪੈਣਾ ॥

ਆਹਰਣ, ਸ:—'ਅਹਿਰਣ' ਵੇਖੋ, ਮਕੜੀ ॥

ਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਆਹਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਜੋ ਕਾਮਾਂ ਇੱਕ ਆਹਰੀ) ॥

ਆਹਲਕ, ਪੁ:—ਆਲਸ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਆਹਲਕਣ, ਸ:—ਆਲਸਣ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਹਲਕੀ, ਪੁ:—ਆਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲੀ ਆਦਮੀ ॥

ਆਹਲਣਾ, ਪੁ:—ਪੰਥੇਰੂਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਆਹਲੂ ਵਾਲਣੀ

ਆਹਲੂ ਵਾਲਣੀ, ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆ ਸਾਤ ਦੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਕਲਾਲ, ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ
ਆਹਲੂਵਾਲ ਨਾਮੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਆਹਲਾ, ਵਿ:—ਉੱਚਾ, ਵੱਡਾ, ਵੱਡੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ॥

ਆਹਲਾ ਲੰਬਰ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਲੰਬਰ ਦਾਰ ॥

ਆਹੜਤ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ ਲੈਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਕੰਮ, ਭਿਆਲੀ, ਦਸਤੂਰੀ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ ॥

ਆਹੜਤਣ, ਸ:—ਆਹੜਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਆਹੜਤੀ } ਪੁ:—ਆਹੜਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਆਹੜਤੀਆ } ਮਰਦ, ਭਿਆਲ, ਬੁਧਾਰੀ,
ਦਲਾਲ ॥

ਆਹਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਹੈਸੀ ॥

ਅਵ:—ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬਲੇ, ਸਾਥਾਸ ॥

ਆਹਿਣ, ਸ:—'ਅਹਿਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਹੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀ, ਸੀਗੀ, ਹੈਸੀ ॥

ਆਹਲਾ, ਪੁ:—ਉੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜਾ (ਦੋਰਕਾ ਧਰਨ
ਵਾਲਾ) ਥਾਂਉਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਕ
ਪਫੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਹੂ ਲਹਿ ਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਮਰ ਬ
ਆਹੂ ਲਹਿਣਾ } ਹੋਣਾ, ਥਰਥਾਣ ਹੋਣਾ ॥

ਆਹੂ ਲਾਹ ਏਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਆਹੂ ਲਾਹੁਣਾ } ਥਰਥਾਣ ਕਰਨਾ,
ਥਿਗੜਣਾ ॥

ਆਕਾਰ

ਆਹੈ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇ, ਸੀ, ਸਨ, ਸੀਗੇ ॥

ਆਹੋ, ਅਵ:—ਹਾਂ, ਠੀਕ, ਇਵੇ ਹੀ ॥

ਆਕਰੀ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ (ਆਟਾ ਆਇਕ) ॥

ਆਕੜ, ਸ:—ਟੋਫ, ਐਂਠ, ਘਮੰਡ, ਸੇਸੀ, ਅਭ-
ਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਆਕੜ ਆਕੜ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਭਮਾਨ ਕ-
ਰਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ
ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਆਕੜ ਆਕੜ ਕੇ ਫਿਰਨਾ, 'ਆਹੰਕਾਰ ਨਾਲ
ਚਲਣਾ, ਆਪਣੇ ਜੋਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਆਕੜ ਖਾਂ } ਪੁ:—ਯਾ ਸ:—ਥਾਕਾ, ਘਮੰਡੀ
ਆਕੜ ਬਾਜ } ਮਰਦ, ਥਾਕੀ ਤੀਮਤ ॥
ਵਿ:—ਘਮੰਡੀ, ਅਭਮਾਨੀ ॥

ਆਕੜ ਭੋਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਦੁਰ ਹੋਣਾ ॥

ਆਕੜ ਭੋਨ ਸੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਤੜਫਾ,
ਘਮੰਡ ਦੁਰ ਕਰਨਾ ॥

ਆਕੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਂਠਣਾ, ਮਰੌੜਣਾ, ਤੜਫਣਾ
(ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਸਖਤ ਹੋਣਾ, ਹੰਕਾਰ
ਕਰਨਾ, ਅਭਮਾਨ ਨਾਲ ਦੁਰਨਾ, ਸੁਰਿਆ ਉਠ
ਕੇ ਸੁਸਤੀ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਤੜਫਣਾ ॥
ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, 'ਥਗੜਣਾ', ਲੜਣਾ, ਦੁ
ਬਦੁ ਹੋਣਾ ॥

ਆਕਾਸ, ਪੁ:—'ਅਕਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਕਾ ਬਾਕਾ, ਪ:—ਥਾਲਾਂ ਦਾ] ਥਣਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੜੋਣਾ ॥
ਕੁਰਜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਆਕਾਰ, ਪੁ:—ਸਕਲ, ਸੂਰਤ, ਥਣਾਉਣ, 'ਰੂਪ,
ਮੂਰਤ, ਪਿਰਤਮਾ, ਮੈਨਰ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਪਤਾ ॥

ਆਕੀ

ਆਕੀ, ਵਿ:-ਸਾਹਮਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿੰਦੀ, ਹਠੀ, ਮੱਲ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ, ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ, ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਅੜਨ ਵਾਲਾ ।

ਪੁ:-ਰਾਜੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ।

ਆਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ।

ਆਕੀ ਠਾਣਾ, ਪੁ:-ਆਕੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਆਕੀ ਠਾਣਾ ਪਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਕੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਅੰਗ ਬਾਪਣਾ ॥

ਆਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਰਣਾ, ਦੱਸਣਾ, ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ॥

ਆਖਤ, ਸ:-ਆਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਅਖੋਤ, ਬਚਨ, ਬੋਲ ॥

ਆਖਰ, ਪ:-ਓੜਕ, ਛੋੜਕ, ਅੰਤ, ਮੈਤ ।

ਸ:-ਛੋੜਕਾ ਦਿਨ, ਪਰਲੋ, ਕਿਅਮਤ ।

ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਓੜਕ ਨੂੰ, ਅੰਤ ਨੂੰ, ਛੋੜਕ ॥

ਆਖਰ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਗਰਮੀ, ਸਰਦੀ,
ਆਖਰ ਆਉਣੀ } ਉਪਦਰ, ਅਨਿਆਉ, ਦੁਲਮ
ਜਾਂ ਬੇ ਗਰਮੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਹੋ ਜਾਣੀ ।

ਆਖਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਅੰਤ ਆਉਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਸੁਆਸ ਦੇਣੇ ।

ਆਖਰ ਚੁੱਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਸਮਝੀ
ਆਖਰ ਚੁੱਕਣੀ } ਕਰਨਾ ॥

ਆਖਰੀ, ਵਿ:-ਛੋੜਕਲਾ, ਅੰਤ ਦਾ, ਪਿਛਲਾ, ਸਬ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ॥

ਆਖਰੀ ਚਾਰ ਸ਼ੀਬਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਧਿਆਰ ਜੋ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ

ਆਗਾ

ਵਿੱਚ ਛੋੜਕਲੇ ਬੁਧ ਵਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । [ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਕੈਬਰ ਸਾਹਬ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਕੇ ਉਨ੍ਹੇ ਸਠ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ॥

ਆਖਾ } ਪੁ:-ਆਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਆਗਿਆ,
ਆਖਿਆ } ਹੁਕਮ, ਬਚਨ, ਬੋਲ, ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਆਖੀਰ, ਪੁ:-‘ਆਖਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਖੀਰੀ, ਵਿ:-‘ਆਖੀਰੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਆਗ, ਪੁ:-ਜਾਂ ਸ:-ਗੰਨੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਅੰਗ

ਆਗਤ, ਸ:-ਆਉਣਾ, ਪੁੱਜਣਾ, ਆਮਦਨ, ਕਮਾਈ, ਆਦਰ ਭਾਉ, ਮਾਤਰ, ਸਲੂਕ, ਲਿਹਾਜ਼ ।

ਆਗਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਹੋਣਾ, ਰੁਪ-ਇਆ ਆਉਣਾ ॥

ਆਗਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ, ਰੁਪਇਆ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਲੈਕੇ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਰਖਾ ਲੈਣਾ ॥

ਆਗਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਨ ਭਾਉ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਸ:-ਆਦਰ ਭਾਉ, ਮਾਤਰ, ‘ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ’ ਕਹਿਣਾ ।

ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਰਣਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਆਦਰ ਭਾਉ
ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਕਰਨੀ } ਕਰਨਾ, ਖਾਤਰ ਕ-
ਰਨੀ, ਆਖੇ ਨੂੰ ਸਿਰ
ਤੇ ਚੁੱਕਣਾ ॥

ਆਗਨੇਸ, ਵਿ:-ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਆਗਾ, ਪੁ:-ਸੱਲੇ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਸਾਵ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਆਗਿਆ

ਆਗਿਆ } ਸ:—ਹੁਕਮ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਬਚਨ, ਆ-
ਆਗਿਆ } ਧਿਆ, ਵੱਟੀ, ਅਖਤਿਆਰ, ਅਦੋਸ਼ ॥

ਆਗਿਆ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਛੁੱਟੀ
ਆਗਿਆ ਕਰਨਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਕਾਰ } ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ,
ਆਗਿਆ ਕਾਰ } ਤਾਬਿਆ ॥

ਆਗਿਆ ਕਾਰੀ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਆਖੇ
ਆਗਿਆ ਕਾਰੀ } ਲੱਗਣਾ ॥
ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਆਗਿਆ ਪੱਤ੍ਰ } ਯੁ:—ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ, ਵਰੰਟ,
ਆਗਿਆ ਪੱਤ੍ਰ } ਫ਼ਰਮਾਨ ॥

ਆਗਿਆ ਪਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ
ਆਗਿਆ ਪਾਲਣਾ } ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਭੰਗ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਅਟੁੱਲੀ, ਕਿਹਾ
ਆਗਿਆ ਭੰਗ } ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਮੰਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ,
ਆਗਿਆ ਮੰਨਣਾ } ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਕਰਨਾ,
ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਮਾਨ } ਵਿ:—‘ਆਗਿਆ ਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਗਿਆ ਮਾਨ }

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਗਿਆ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ } ਮੰਨਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਤਿਆਰ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਹੁਕਮ
ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ } ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ
ਲਿਆਉਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ, ਹੁਕਮ
ਮਨਾਉਣਾ ॥

ਆਂਝ

ਆਂਝ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਮੋਹਰੀ ॥

ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਮੋਹਰੇ, ਇੱਥੇ ਭੱਕ ॥

ਆਂਝ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ, ਖੁਸ਼ਮਦ
ਆਂਝ ਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਕਰ ਕੇ ਵਾਸ ਦੇਣਾ ॥

ਆਚਮਨ, ਪੁ:—ਚੁਲੀ ਠਾਲ ਪਾਲੀ ਪੀਣਾ ॥

ਆਚਰਣ, ਪੁ:— } ‘ਅਚਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਚਾਰ, ਪੁ:— }

ਆਚਾਰ ਵੰਤ, ਪੁ:— } ‘ਅਚਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਚਾਰ ਵੰਤੀ, ਸ:— }

ਆਚਾਰੀ, ਪੁ:—‘ਅਚਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਛੀ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਖਰਾ ॥

ਆਜਜ } ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਅਧੀਨ, ਨਿਮਾਣਾ
ਆਜਦ } ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੌਕਆ ਹੋਇਆ, ਕੌਮੇ ਰਿਹਾ
ਹੋਇਆ, ਅਨਾਥ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਆਜਜੀ, ਜ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਹਲੀਮੀ, ਗਰੀਬੀ,
ਅਧੀਨਗੀ, ਬੇਨਤੀ, ਮਿਨਤ, ਉਦਾਸੀ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਆਜਜੀ, ਪੁ:—ਭੇਡਾਂ ਜਾਂ ਬਕਰੀਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਉਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ, ਹੋਣਾ,
ਜਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ॥

ਆਜਾਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇ,
ਸੁਰੰਝ ॥

ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸ:—ਖੁਲ੍ਹ, ਸੁਰੰਝਤਾ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ
ਤੇ ਚਲਣਾ ॥

ਆਜੀਉਕਾ, ਸ:—‘ਅਜੀਉਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਝਲ, ਸ:—ਭੁੱਤ ਦਾ ਸਾਜਾ, ਜਿੰਨੇ ਭੁੱਤ ਦਾ
ਚੰਬੜ ਜਾਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਆਂਝ, ਪੁ:—‘ਅੰਝ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਟ

ਆਂਟ } ਸ:—ਗੰਢ, ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਭਿਆ-
ਆਂਟ ਸਾਂਟ } ਲੀ, ਮਿਲ ਗੱਲ, ਏਕਾ, ਦਸਰਾ
ਦੇ ਮਿਲਣ, ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਬਾ
ਠਰਾਉਣਾ ॥

ਆਂਟ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ, ਬਾਣ ਲੱਗਣੀ,
ਪੈਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਰਸ ਜਾਣਾ, ਸਾਂਝ
ਹੋਣੀ ।

ਆਂਟ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢ ਪਾਉਣੀ, ਬਾਣ
ਲਾਉਣੀ, ਸਰਬੰਧ ਮਿਲਣਾ ॥

ਆਂਟਾ, ਪੁ:—ਬਕੀ, ਬਰਾਸ ਜਾਂ ਘਰਾਣੇ ਦਾ
ਪੈਨਾ ਹੋਇਆ ਅਰਸਾ ਆਦਿਕ ।

ਵਿ:—ਮਸਿਆ ਹੋ'ਣਾ, ਗਲਿਆ ਸਹਿਆ ।

ਆਂਟਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲ ਸੜ ਜਾਣਾ ।

ਆਂਟਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਗਤ ਹੋਣੀ, ਨਿਰਾ
ਦਰੀ ਹੋਣੀ, ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਂਟੇ ਵਿੱਚ ਲੂਣ, ਪੁ:—ਬੋਰਾ ਜੇਹਾ, ਬਹੁਤ
ਬੋਰਾ, ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ॥

ਆਂਠਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਆਂਠਾ, ਪੁ:—ਅੱਠ ਦਾ ਅੰਗ, ੮ । ਅੱਠਾਂ 'ਦੀ
ਰਕਮ ॥

ਆਂਠਾਨੀ, ਸ:—'ਅਠਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਡ, ਸ:—ਥਾਗ ਦੀ ਮੋਰੀ, ਹਲਰ ਦਾ ਪਾਣੀ
ਵੱਗਣ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ ॥ ਓਲਾ, ਬਚਾਉ, ਟੋਫ,
ਮਾਥੇ ਦੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਰੇਖਾ ।

ਆਂਡ ਖਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਆਂਡ ਜਾਂ
ਨਾਲੀ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ॥

ਆਂਡੇ, ਸ:—ਨਲ, ਪਤਾਲੂ, ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਆਂਡੇ ॥

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ

ਆਂਡ ਫੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਤਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਕੀੜੇ ਨਿਕਲਕੇ ਪਰਗਟ ਹੋਣੇ ॥

ਆਂਡੀ, ਵਿ:—ਰੇਵਾ, ਵਿੰਗਾ ।

ਆਂਡੀ, ਪੁ:—ਅੰਡਾ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ
ਉੱਪਰ ਛੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਖਰੂ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਬੱਚਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਆਂਡੇਬਰ, ਪੁ: }
ਆਂਡੇਬਰਣ, ਸ: } 'ਆਂਡੇਬਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਆਂਡੇਬਰੀ, ਪੁ: }

ਆਂਡਰ, ਪੁ:—'ਆਰਡਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਢ ਗੁਆਢ, ਪੁ:—ਪੜੋਸ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੀ ਥਾਂ
ਜਾਂ ਲਕ, ਹਮਸਾਏ ॥

ਆਂਢ ਸਾਂਢ ਗੰਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲ ਕਰਨਾ, ਸੜ
ਕਰਨਾ ॥

ਆਂਢਾ, ਪੁ:—ਵੈਰ, ਝਗੜਾ, ਵਿਖਾਧ ।

ਆਂਢਾ ਝੰਨੂਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝਗੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਵੈਰ
ਆਂਢਾ ਲਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ, ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ।

ਆਂਢੀ, ਪੁ:—ਮਾਪ, ਜਾਚ, ਪਰਖ, ਪਰੀਖਿਆ ॥

ਆਂਢੀ ਸਾਂਢੀ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਭਿਆਲੀ,
ਏਕਾ ॥

ਆਂਣ, ਸ:—'ਆਨ' ਵੇਖੋ ।

ਆਂਤ, ਸ:—ਅੰਦਰ ॥

ਆਤਸ਼ ਬਾਜ ਅਤੇ ਆਤਸ਼ ਬਾਜੀ, 'ਅਸਤ
ਬਾਜ' ਅਤੇ 'ਅਸਤ ਬਾਜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ, ਸਃ—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕਾ ਕੇ
ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਕੱਚ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ॥

ਆਤਮ ਹੋਤਿਆ, ਸਃ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਛੱਡਣਾ, ਆਤਮਿਕ ਆਦਿਕ ਥਾਕੇ ਜਾਂ ਖੂਹ
ਤਲਾ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਹੁੱਥਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਸੀ
ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਆਤਮਕ, ਵਿਃ—ਆਤਮਾ ਦਾ (ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਆਤਮਕ ਵਿਦਯਾ, ਸਃ—ਉਹ ਵਿਦਯਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੋਵੇ,
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ।

ਆਤਮਾ, ਪੁਃ—ਰੂਹ, ਜੀਵ, ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਰ
ਚਿੰਤ, ਮਨ, ਬੁੱਧ ॥

ਆਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ।

ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਪੁਃ—ਜੀਵ, ਰੂਹ, ਦੇਹ ਨੂੰ ਚੰਨੀ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭੱਤ ॥

ਆਤਰ, ਵਿਃ—ਦੁਖੀ, ਦੀਨ, ਲੋੜ ਵੰਦ (ਹੋਣਾ, ਹੋ
ਜਾਣਾ) ॥

ਆਤੜੀ, ਸਃ—ਆਦਰ, ਅੰਤ ॥

ਆਬਣ } ਪੁਃ—ਹੱਛਮ, ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਡੁਬਦਾ
ਆਬੁਣ } ਹੈ, ਲਹਿੰਦਾ । ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਵੇਲਾ ।

ਆਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—(ਸੂਰਜ ਦਾ) ਅਸਤ ਹੋਣਾ ।

ਆਦ, ਪੁਃ—ਅਰੰਭ, ਸ਼ੁਰੂ, ਮੁਢ, ਪਹਿਲਾ, ਮੁਖੀਆ,
ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਆਦ ਅੰਤ, ਪੁਃ—ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲਾ, ਮੁੱਢ
ਅਤੇ ਛੇਕੜ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਛੀਕਰ, ਸਾਰਾ ॥

ਬਾਵੇ ਆਦਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੀਜ਼

ਆਦ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੁਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਪਹਿਲੀ ਥੀੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ
ਹੈ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਆਦ ਜੁਗਾਦ, ਵਿਃ—ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ, ਸਨਾਤਨ,
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਆਦ ਪੁਰਖ, ਪੁਃ—ਜਗਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਣ,
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਆਦਕ, ਵਿਃ—'ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਦਤ, ਸਃ—ਹੋਲਤ, ਵਾਦੀ, ਸਭਾਉ, ਰੀਤ,
ਵਰਗਾਰਾ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਆਦਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ ਕੋਈ ਕੰਮ ਬਾਰੰਬਾਰ
ਆਦਤ ਪਾਉਣਾ } ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ
ਹੋਲਤ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਦੂਏ
ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਦੀ ਪਾ ਦੇਣੀ ॥

ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਰਦਿਆ ਕਰਦਿਆਂ
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਦੀ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਆਦਮ, ਪੁਃ—ਆਦਮੀ । ਪਹਿਲਾ ਮਨੁੱਖ (ਮੁਸਲ
ਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਮਨੁੱਖ ਹਨ ਉਹ ਆਦਮ
ਦੀ ਉਲਾਦ ਹਨ) ॥

ਆਦਮ ਹੋਵਾ, ਪੁਃ—ਅਤੇ ਸਃ—ਪਹਿਲਾ ਮਰਦ
ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ
ਖਲਕਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਆਦਮ ਕੋਠਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਥੀੜ
ਲੱਗ ਜਾਣੀ ॥

ਬਾਵੇ ਆਦਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਸਃ—ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ
ਚੀਜ਼, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ
ਵਰਤਦੇ ਸਨ ॥

ਆਦਮੀ

ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਆਦਮ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਮਨੁੱਖ (ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ), ਜਣਾ, ਲੋਕ, ਨੌਕਰ, ਦੁਆਨ, ਸਿਆਣਾ ਜਾਂ ਅਮਾਨਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ॥

ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਮਾਨ ਦਾਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੁਰ ਹੈ, ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ ।

ਉਹ ਦਾ ਆਦਮੀ ਨੱਠ ਗਇਆ, ਉਹ ਦਾ ਨੌਕਰ ਚੋਰੀ ਨਿਕਲ ਗਇਆ ।

ਆਦਮੀ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨ ਹੋਣਾ,
ਆਦਮੀ ਹੋਣਾ } ਅਕਲ ਸਿੱਖਣੀ, ਦੁਰਤ ਸਮਾਲਣੀ ।

ਆਦਮੀ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਤ ਆਉਣੀ, ਖੋਟੀ ਚਾਲ ਛੋੜਕੇ ਚੰਗੀ ਫੜਣੀ ॥

ਆਦਮੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਮੌਤ ਦੇਣੀ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ, ਹੱਛੇ ਚੱਲਣ ਸਿਖਾਉਣੀ ।

ਆਦਰ, ਪੁ:—ਮਾਨ, ਇੱਜ਼ਤ, ਲਿਹਾਜ਼, ਖ਼ਾਤਰ, ਆਗਤ ਫ਼ਾਗਤ, ਅਦਬ, ਗਰਧ, ਖੁਲਕ ॥

ਆਦਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨੀ, ਅਦਬ ਕਰਨਾ, ਮਾਣ ਰਖਣਾ ।
ਆਦਰ ਦੇਣਾ }

ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਿਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਹਿਲ, ਵਾਲੀ ਬਾ ਪੁਰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਲਜਾ ਕੇ ਬਹਾਲਣਾ ॥

ਆਦਰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਰ ਆਉਣਾ
ਆਦਰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ } ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗਲ ਵਾਂਙੀ ਜਾਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਆਦਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਹੋਣੀ, ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਉਣਾ, ਗਰਧ ਹੋਣਾ ॥

ਆਦੀ ਝੁੱਗਾ

ਆਦਰ ਭਾ } ਪੁ:—ਸ਼ਾਤਰ ਦਾਰੀ, ਅਦਬ,
ਆਦਰ ਭਾਉ } ਸਤਕਾਰ ॥

ਆਦਰ ਮਾਨ } ਪੁ:—ਆਦਰ ਭਾਉ ਇੱਜ਼ਤ,
ਮਾਨ ਆਦਰ } ਅਦਬ ।

ਆਂਦਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਾਲੀ ਜੋਰੀ ਜੋ ਢਿੱਡ ਤੋਂ ਲੋਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਵੇਲੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਸਰੀਰ ਦੀ ਗੰਢਕੀ ਆਂਦਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੱਲੇ ਜਾਕੇ ਹੇਠਲੇ ਢੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਆਂਦਰਾਂ ਸੌਖ ਵਾਕਰ ਵਲ ਖਾਂਦੀਆ ਹਨ) ॥ ਪਿਆਰ, ਮੋਹ, ਉਲਾਦ ॥

ਆਂਦਰਾਂ ਕੁਰਲ ਕੁਰਲ ਹੋਣੀਆਂ (ਕਰਨੀਆਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਖ ਜਾਂ ਵੈਰ ਨਾਲ ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਂਦਰਾਂ ਦਾ ਆਪ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਖ ਲਗੀ ਹੋਣੀ ।
ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੜਣਾ }

ਆਂਦਰਾਂ ਦਾ ਵਿਹੜ, ਪੁ:—ਬਾਲਕ, ਜਾਤਕ, ਨੀਂਗਰ

ਆਂਦਲ, ਵਿ:—ਅਦਲ 'ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਨਿਆਈਂ, ਧਰਮੀ, ਖਰਾ ॥

ਆਂਦੜੀ, ਸ:—'ਆਂਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਦਿ, ਵਿ:—'ਆਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਦਿ } ਪੁ: ਯਾ ਸ:—ਇਹੋ ਜੇਹੇ ਹੋਰ, ਸਿਹਾ
ਆਂਦਿਕ } ਕਿ 'ਪੰਡਤ ਆਂਦਿਕ, ਅਰਥਾਤ 'ਪੰਡਤ ਅਤ ਏਹ ਜੇਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕ, ਵਗੈਗ ॥

ਆਂਦੀ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਨਾ, ਕੇਦੀਮੀ, ਮੁਢ ਦਾ, ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ ॥

ਪੁ:—ਮੁੱਢ ਦਾ ਲਾਗੀ ॥

ਆਂਦੀ ਝੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਕਮੀਨਾ ਦੱਬਰ ॥

ਆਦੇਸ

ਆਦੇਸ, ਪੁ:—‘ਅਦੇਸ’ ਵੇਖੋ ।

ਆਧਾਰ, ਪੁ:—‘ਅਧਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਧੋ ਆਧ ਸੁਰਾ, ਆਧੋ ਅਧਾਅਧਾ ਵੰਡ ਲਈਏ।

ਆਨ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲੱਜਿਆ, ਕਾਣ, ਹਧਾਉ, ਨਸ਼ਰਾ, ਦਿਖਾਵਾ (ਹੋਣੀ, ਠਾਂ ਹੋਣੀ, ਪਾਲਣੀ) ॥

ਆਨ ਅਦਾ, ਸ:—ਸੈਠਤ, ਦਿਖਾਵਾ, ਫੰਗ, ਸਰਮ, ਹਧਾਉ ॥

ਆਨ ਕਾਨ, ਸ:—ਸਰਮ ਹਧਾਉ ॥

ਆਨੰਦ, ‘ਅਨੰਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਨੰਦੀ, ‘ਅਨੰਦੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਆਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣਾ, ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਆਨ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਬਹਿਣਾ ।

ਆਨਰੇਬਲ, ਵਿ:—ਲਾਟ ਸਾਹਬ ਦੀ ਕੋਸ਼ਲ ਦੇ ਮਿਖਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅਗੇ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰਵੰਤਾ ।

ਆਨਾ, ਪੁ:—ਗਰ ਪੈਸੇ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਅੱਖ ਦਾ ਡੋਲਾ ।

ਆਨਾ ਬਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਹੀਲਾ, ਉਮਰ ॥

ਆਨਾ ਝੱਚਾ, ਪੁ:—ਬੇੜੇ ਜੇਹੇ ਪੈਸੇ ॥

ਆਪ, ਪੜ:—ਖੁਦ, ਚੌਰ ਕੋਈ ਠਾਂ, ਤਸੀ, ਆਤਮਾ, ਜੀਵ, ਪਰਮੇਸੁਰ (ਲੈਣ ਆਇਆ ਆਪ, ਨਾਉਂ ਰਖਾ ‘ਦਾ’ ਭਾਪ, ਨਾਵਾ ਅਤੇ ਪੜ-ਨ ਵਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੇਹ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਰਾਜਾ ਆਪ ਆਇਆ’ ‘ਮੈਂ ਆਪ ਬੋਲਿਆ’ ‘ਉਹ ਆਪ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ’ ਹੈ, ਆਦਿਕ ॥

ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ

ਆਪ ਸੁਆਰਥੀ ਪੜ:—ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਆਪ ਦੁਦਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਆਪ ਬੀਤੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਨਾ ਹਾਲ ॥

ਆਪ ਭਲਾ ਜੋਗ ਭਲਾ, ਆਪ ਲੋਕ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੇ ਭਾਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ॥

ਆਪ ਮਰੇ ਜੋਗ ਪਰਲੋ, ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਸੰਸਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ । ਅਹੰਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਲੀਲਾ ਹੈ ॥

ਆਪ ਮੁਹੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪੇ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹੇ ਬਾਝੇ ਹੀ ॥

ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ (ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੜ ਪਏ) ॥

ਆਪਸ, ਪੜ:—ਇੱਕ ਦੂਜਾ ।

ਆਪਸ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦੀ } ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ ।

ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ ਵਾਕਰ ਰਹਿਣਾ ।

ਆਪਣਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਾ, ਸ਼ਾਸ, ਨਿਜ ।

ਪੜ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਦੇਹ, ਪਰਾਣ, ਮਿੱਤਰ, ਧਾਰ, ਧਿਆਰਾ, ਸੋਜਲ ।

ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ, ਵਿ:—ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਆਪਣਾ, ਦੂਏ ਦਾ ਨਾ, ਸ਼ਾਸ, ਆਪੋ ਆਪਣਾ ॥

ਆਪਣਾ ਹੋਣਾ

ਆਪਣਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਵਾਕਰ ਵਰਤਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ

ਆਪਣਾ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਆਪਣਾ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਦਾ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮਾਲਕ ਬਣ ਬੈਠਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੀ ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮੋਹ ਪਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਹਾ ਕੰਮ ਆਪ ਕਰਨਾ ਜੇਹਾ ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ } ਪ੍ਰ: ਸਬ ਮਣੇ, ਸ਼ਾਕ
ਆਪਣਾ ਬਗਾਨਾ } ਬੀ ਤ ਓਪਰੋਂ ਬੀ, ਸਜਣ
ਬੀ ਵੈਰੀ ਬੀ ॥

ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਕਰ ਲੈਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ਆਪ ਕਰਨੀ, ਰਾਜ ਮਾਰਨਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਰੋਣੇ ਰੁਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਅਪਣੀ ਜਗਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਰੇਕ ਆ-
ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ } ਪਣੀ ਠੀਕ ਥਾਂ
ਪੂਰ ॥ ਜੇਹਾ ਜੇਹਾ
ਮਨੁੱਖ ਤੇਹੀ ਤੇਹੀ ਥਾਂ, ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਮੁਸ਼ਿਬ ਜਾ ਗੁਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ॥

ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿਕਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਦਾ ਹੀ ਖਿਆਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਆਪਣੀ ਗਲੀ ਕੁੱਤਾ ਬੀ ਮੇਰ } ਆਪਣੀ ਬਾਂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ } ਹਰ ਕੋਈ
ਹੈ ॥ ਨਿਬਰ ਹੁੰਦਾ

ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਪਾ ਖਿਚੜੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰਨਾਂ
ਅਲਗ ਪਕਾਉਣੀ } ਬੀ ਵਖਰ, ਹ ਕੇ
ਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ॥ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆ-

ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂਣਾ ਅਤੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਕੰਮ
ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਉੱਠਣਾ } ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਦੂਏ
ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਵਿਕਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ਵਿਕਰ ਹੋਣਾ, ਦੂਏ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਆਪਣੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਗਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਪਾਸਿਓਂ, ਆਪਣੇ ਜਤਨ ਮੁਸ਼ਿਬ ॥

ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਚੰਡੇ ਬੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਜਾਨ ਆਪ ਕਰਨਾ, ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਖ ਮਿਲੇ ॥

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ } ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ
ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕਿਸ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕਰੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਆ-
ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰਨੀ } ਪਣਾ ਬੁਰਾ
ਆਪਕਰਨਾ,
ਆਪਣੀ ਮੁਰਖਗਈ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਤਿਆ ਨਾਸ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ, ‘ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ
ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹ ਲਾਉਣਾ } ਹੋ ਸਕੇ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ।

ਆਪਰੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜਰਾਹੀ, ਚੀਰ
ਵਾੜ ॥

ਆਪਾਂ, ਪੜ:—ਅਸੀਂ (ਆਪ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ
ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਆਪੇ, ਪੜ:—ਆਪ ਹੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ।

ਆਪੇ ਆਪ, ਪੜ:—ਆਪ ਹੀ ॥

ਆ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਆਪੋਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ: ਆਪੇ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ,
ਸਾਫ਼ ਖੁੱਭ ਕੇ ॥

ਆਪੋ ਆਪਣਾ } ਪੜ:—ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ, ਹ-
ਆਪੋ ਆਪਣੀ } ਰਕ ਦਾ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ
ਪੈਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪੋ ਧਾਈ } ਸ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ਖਿਆਲ ॥

ਆਪੋ ਧਾਪ } ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ॥

ਆਪੋ ਧਾਪੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ, ਆਪ ॥

ਆਫਤ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਬੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬੇ ਨਸੀਬੀ, ਖਰਾਬਾ,
ਔਖ, ਦੁੱਖ, ਉਪਦਰ, ਮਰੀ ॥

ਆਫਤ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ, ਉਪਦਰ
ਹੋਣਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਰੋਧੀ ਹੋਣੀ, ਅਨ-
ਰਥ ਆਉਣਾ ॥

ਆਫਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ
ਆਫਤ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ } ਪੈ ਜਾਣਾ, ਔਖ
ਹੋਣਾ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ
ਮਿਲਣਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਖਨਣੀ ॥

ਆਬਦਾਰੀ

ਆਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਡ ਦਾ ਫੁਲਣਾ, ਬਹੁਤ
ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਵਿੱਡ ਐਨਾ ਭਰ ਜਾਣਾ ਕਿ
ਹੋਰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੀ ਨ ਕਰਨਾ । ਹੋਏ
ਖਾਹਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਅਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਫੁੱਲਣਾ,
ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਾ ਗੁਮਾਲ
ਕਰਨਾ, ਆਕੜਣਾ, ਢੜਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ,
ਬਹੁਤ ਧਨਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਆਬ, ਪੁ:—ਅਤਿ:ਸ:—ਪਾਣੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁਲਾਬ
ਅਰਥਾਤ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ), ਸੌਭਾ, ਮਹਿਮਾ,
ਸੁਹੱਪਣ, ਲਿਸ਼ਕ, ਜੋਤ, ਚਮਕ (ਹੀਰਿਆਂ
ਜੁਆਹਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਵਡੇ ਮੁੱਲੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ),
ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ॥

ਆਬ ਹਯਾਤ, ਪੁ:—ਅਮ੍ਰਤ, ਇੱਕ ਗੁਣਾ ਭੁੰਡ
ਜਿਸ ਦਾ ਜਲ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਨਹੀ
ਮਰਦਾ ॥

ਆਬ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਬ, ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਚਿੱਠ ਵਾਲਾ । ਕਲਾਲ ॥

ਆਬ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਬ ? ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਦਾ
ਵਿਹਾਰ, ਕਲਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਹੋਰੀ
ਸ਼ਰਾਬ ਖਾਨਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਮਸਲਾ ॥

ਆਬ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਭੀੜੇ ਮੁਰ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ
ਧਾਂਤ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੀਤਾ ਜਾਏ
ਪਿਆਲਾ, ਕਟੋਰਾ ॥

ਆਬਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਜਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ
ਵਸਤਾਂ ॥

ਆਬ ਦਾਰ, ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਬਰਾ, ਲਿਸ਼ਕਦਾ ॥

ਆਬਦਾਰੀ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਘੋਟ, ਤਲਵਾਰ
ਆਦਿਕ ਦੀ ਧਾਰ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਹੋਣਾ ।

ਆਬ ਨਾ

ਆਬ ਨਾ } ਸ:—ਕਲੀ ਦੀ ਸਿੰਧੀ ਖੜੀ
ਆਬ ਨਾਇ } ਹੋਈ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਚੇ ਚਿਲਮ
ਰਖਦੇ ਹਨ

ਆਬਰ } ਸ:—'ਅਬਰੂ' ਖੋ ।
ਆਬਰੋ }

ਆਬੀ, ਵਿ:—ਪਾਲੀ ਵਾਲਾ, ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ, ਸਿਲਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਲੀ
ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲੀ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਵੇ (ਜਮੀਨ ਆਦਿਕ), ਪਾਲੀ ਦੇ ਰੰਗ
ਵਾਲਾ, ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਭੱਠ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ

ਆਬੀਆਨ, ਪੁ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਲੀ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਮਨੁੱਖ ਲਗਦਾ ਹੈ ।

ਆਬੂ } ਪੁ:—'ਅਬੂ' ਵੇਖੋ ।
ਆਬੂ }

ਆਮ, ਵਿ:—ਸਧਾਰਣ, ਮਮੂਲੀ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ,
ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ।
ਸ:—ਲੋਕੀ, ਲਕਾਈ ।

ਆਮ ਖਾਸ } ਪੁ:—ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਛੋਟੇ
ਵੇਰੇ

ਆਮੁ ਸਾਮੁ, ਸ:—ਰਾਖੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਆਮੁਣ ਸਾਮੁਣ } ਵਿ: ਆਮੋ ਸਾਮਣਾ ਕੁ
ਆਮੁਣਾ ਸਾਮੁਣਾ } ਬਦੂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਾਮਣੇ

ਆਮਣਾ, ਪੁ:—ਸੇਵਾ, ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ ॥

ਆਮਣਾ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ
ਹੋਣਾ, ਸਵਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ, ਹਾਜਰੀ
ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਆਮੁਣਿਓਂ ਸਾਮੁਣਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੂਜੇ-ਪਾਸੋਂ

ਆਰਜਾ

ਆਮਦਨ } ਸ:—ਖੱਟੀ, ਕਮਾਈ, ਆਗਭ ਲਾਗਾ,
ਆਮਦਨੀ } ਲਾਭ ॥ (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ,
ਕਰਾਉਣੀ) ॥

ਆਮਲ, ਵਿ:—ਆਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਆਮਲਾ, ਪੁ:—'ਆਉਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਮੀਂ, ਅਵ:—ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਥਾਸਤੁ ॥

ਆਮੀਆ, ਸ:—'ਆਹਮੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਮੁ ਸਾਮੁਣਾ, ਵਿ:—ਦੂ ਬਦੂ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ
ਸਾਮਣੇ

ਆਸਤਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ, ਸਾਥੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਦਿਨ, ਬੁੱਧਵਾਰ, ਛਾਨੌਰ, ਤੇ ਪਿਛਲਾ
ਅਤ ਸੋਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਆਸੜਾ, ਪੁ:—ਅੜਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈੜੀ ਦੀ ਦੁਜਾ
ਅਖਰ "ਅ" ॥

ਆਯੁਰ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਵੇਦਗੀ, ਹਿੰਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ।

ਆਯੁਰ ਵੇਦਕ, ਵਿ:—ਆਯੁਰਵੇਦ ਦਾ ॥

ਆਯੁਰ ਵੇਦੀ, ਪੁ:—ਵੇਦ, ਆਯੁਰਵੇਦ ਦਾ ਜਾਨੂ ।

ਆਯੁ, ਪੁ:—ਉਮਰ, ਆਰਥਾ, ਜੀਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ॥

ਆਰ, ਸ:—ਮੱਚੇ ਦਾ ਸੁਆ, ਅੰਗਸ ਦੀ ਨੋਕ,
ਸਰਸ, ਲੱਜਿਆ ॥

ਆਰਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਹਿਣੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਜਨਾਨੀਆਂ ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀਆਂ
ਹਨ, (ਬਾਹਲੀਆਂ ਆਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਸਾ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਉਣੀ ਵਾਲੀਆਂ
ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ) ॥

ਆਰਜਾ, ਸ:—ਉਮਰ, ਆਯੁ, ਜੀਉਣ ਦਾ
ਸਮਾਂ ।

ਆਰਜੂ

ਆਰਜੂ, ਸਃ—'ਆਰਜੋ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਰਟੀਕਲ, ਪੁਃ—ਅਖਬਾਰ, ਵਿੱਚ ਸੌ ਲੇਖ ਨਿਕਲੇ, ਮਚਮੂਨ ॥

ਆਰਡਰ, ਪੁਃ—ਹੁਕਮ, ਪਰਵਾਨਾ, ਫਰਮੈਸ਼, ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਆਰਤੀ, ਪੁਃ—ਨਿੱਖਾ ਦੀ ਆਰਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗੇਜਗਦੇ ਦੀਵੇ ਫਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੇ ਸਬਦ ਸੌ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਕ ਥਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਵੱਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜਗਦਾ ਦੀਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰਤੀ, ਸਃ—ਪੁਸ਼ਾ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਕਈ ਵੱਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਮੂਰਤ ਅੰਗੇ ਫੇਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੰਟੇ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦਾ ਜੋ ਭਜਨ ਗਾਵਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਥਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਵੱਟੀਆਂ, ਵਾਲਾ ਜਗਦਾ ਦੀਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰ ਪਰਵਾਰ, ਪੁਃ—ਟੱਬਰ, ਕੁਥੀਲਾ ਕੌਸ਼ਮਾ, ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ॥

ਆਰੇਭ, ਪੁਃ—ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ, ਮੁੱਢ, ਜਤਨ ॥

ਆਰੇਭਕ, ਪੁਃ—ਆਰੇਭ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆਰੇਭਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੁੱਢ ਖੰਨ੍ਹਣਾ, ਛੋਹਣਾ, ਛੋੜਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ॥

ਆਰਯ, ਪੁਃ—'ਆਰੀਆ' ਦੇਖੋ, ਉੱਤਮ, ਸਰੋਜਵ ॥ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ॥

ਆਲ ਬਤਾਲ

ਆਰਾ, ਪੁਃ—ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਚੋੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤਲੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਲੰਮਾ ਮੋਹਾ ਵਲ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁਰ ਟੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥ ਇਹ ਲਕੜੀਆਂ ਦੇ ਤਖ਼ਤੋ ਚੀਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥ ਦੋ ਜਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ॥

ਆਰੀ, ਸਃ—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਕੜੀ ਚੀਰਦੇ ਹਨ ॥ ਇਸ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਵਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਵਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਟੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਆਰੀਆ, ਪੁਃ—ਸੁਆਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਦਾ ਪੰਥ ਜੋ ਵੇਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਸਃ—ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ॥

ਆਰੀਆ ਵਰਤ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਆਲ, ਸਃ—ਘੋੜੇ ਦੀ ਗਿੱਰੀ ਦੇ ਉਪਰ ਦੇ ਵਾਲ, ਸੰਤਾਨ, ਉਲਾਦ, ਇਕ ਗੁੱਖ ਦਾ ਨਾਉਂ (ਉਸ ਦੀ ਸੜ ਤੋਂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੰਮ ਰੰਗਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਰੰਗ ਨੂੰ ਥੀ ਆਲ ਸਦਦੇ ਹਨ) ॥

ਆਲ ਉਲਾਦ, ਸਃ—ਥਾਲ ਬੱਚੇ, ਜਾਤਕ, ਸੰਤਾਨ, ਪਰਵਾਰ, ਈਸ, ਟੱਬਰ ॥

ਆਲ ਉਲਾਦ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੁਰਾ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਲ ਉਸ ਦੀ ਉਲਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ॥

ਆਲ ਜੰਜਾਲ, ਪੁਃ—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੋਹ ਮਮਤਾ, ਘੰਘਾ, ਖੰਧਨ, ਚਿੰਤਾ ॥

ਆਲ ਬਤਾਲ, ਪੁਃ—ਉਤ ਪਟੀਗ, ਵਜ਼ੂਲ ਗੱਲਾਂ, (ਵਕਤੋਂ ਘੁੱਬੀ ਟੁਮਕੀ ਗਾਏ ਆਲ ਬਤਾਲ) ॥

ਆਲਸ

ਆਲਸ, ਪੁ:—ਅਲਕਸ, ਆਹਲਕ, ਵਿੱਲ, ਮਠ
ਸੁਸਰੀ ।

ਆਲਸਣ, ਸ: } ਵਿੱਲ ਮੱਠ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਵਿ: } ਸੁਸਰ, ਬੇਕਾਰ ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਲਸੀ, ਪੁ: } ਵਿੱਲਾ, ਸੁਸਰ, ਬੇਕਾਰ,
(ਮਰਦ) ॥

ਆਲੁਣੀ, ਪੁ:—ਧੰਬੇਰੂਆਂ ਦਾ ਘਰ

ਆਲੂ ਵਾਲੀਆ—ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੇਖੋ ॥

ਆਲੰਗ, ਸ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਚਾਹ ।

ਆਲੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਚਾਹ
ਹੋਣੀ ॥

ਆਲਤੀ ਪਾਲਤੀ, ਸ:—ਚੋਕੜੀ ।

ਆਲਮ, ਵਿ:—ਇਲਮ ਵਾਲਾ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ,
ਵਿਦਵਾਨ ਵਾਨ ॥

ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ, ਮੰਸਾਰ,
ਜਹਾਨ, ਲੁਕਾਈ, ਤਮਾਸ਼ਾ, ਸਮਾ, ਜਮਾਨਾ ।

ਆਲਮ ਚਾਜਲ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ ਵਾਨ ਆਦਮੀ,
ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਆਲੀ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਵਾ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਬਣੀ ਹੋਈ ਥਾਂ । ਜਾਲਾ, ਖੁੰਡਾ ॥

ਆਲਾਪ, ਪੁ:—‘ਅਲਾਪ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਲਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅਲਾਪਣਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਆਲਾ ਭੋਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਬੁੱਧ, ਮੁਰਖ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਆਲੀ, ਸ:—ਲਿਕਾ ਜੋਹਾ ਆਲੀ ।

ਆਲੀ ਭੋਲੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਧੀ, ਮੁਰਖ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਆਵੀ

ਆਲੀ ਭੋਲੀ ਗਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਫਲ
ਵਲ ਨਾਂ ਹੋਵੇ (ਹਲੀ, ਕਰਲੀ) ॥

ਆਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਜੜ, ਇੱਕ ਗੱਲ
ਬਾਜੀ ॥

ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲ ਜੋ ਦੁਆਵਾ
ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਆਲੇ ਕੌੜੀ ਛਿੱਕੇ ਕੌੜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਫਲ ਹੋਣਾ, ਸੁਸਰੀ ਨਾਲ
ਸਮਾ ਗੁਆਉਣਾ ।

ਆਲੇ ਟੋਲੇ, ਪੁ:—ਬੁਠਾ ਕਰਾਰ, ਧੱਖਾ, ਬਹਾਨਾ,
ਲਾਰਾ ॥ (ਕਰਨੇ) ॥

ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਕੇਰੇ, ਰੋਗਿਰਦ ।

ਆਂਵਲੀ, ਪੁ:—‘ਆਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਆਂਵਲੀ ਸਾਰ, ਸ:—‘ਆਉਲਾ ਸਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਵਾ, ਪੁ:—ਛੱਠਾ, ਜਿਥੇ ਇੰਨਾਂ ਪੰਕਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਆਵਾ ਉਤ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰਾ, ਟੱਬਰ ਜਾਂ
ਸਾਰੀ ਮੰਡਲੀ ਹੀ ਛੱਡੀ ਹੋ ਜਾਣੀ । (ਇਕ ਨੂੰ
ਕੀ ਹੋਲੀਏ ਉਤ ਗਿਆ ਹੀ ਆਵਾ) ॥

ਆਵਾਗਮਣ } ਪੁ:—ਆਉਣਾ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਮੰਸਾਰ
ਆਵਾਗਵਣ } ਵਿੱਚ ਜੰਮਣਾ ਤੇ ਮਰਣਾ, ਰੁਗਸੀ
ਆਵਾਗੋਣ } ਦਾ ਗੋੜਾ ॥

ਵਿ:—ਅਵਾਰਾ, ਬਿਆਰਥ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਆਵਾ ਜਾਈ, ਸ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਹੋਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਆਵਾਨ, ਪੁ:—‘ਆਵਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਵੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਆਵਾ, ਘੁਮਿਆਰ ਦੀ ਛੱਠੀ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸਾਂ ਛਾਏ ਪਕਾਏ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਆਵੀ ਲਾਉਨੀ

ਆਵੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਗਿਆਂ ਆਦਿਕਾ ਨਾਲ
ਆਵੀ ਭਰਨੀ ॥ (ਤਾਉਣ ਲਈ,

ਆੜ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਲੰਗੋਟਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਸਾਧੂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ।

ਆੜੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਹਾਣੀ, ਆਪਣੇ ਮੇਲ ਦਾ ॥

ਆੜੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਢਲ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ
ਪਤਲਾ ਛਿੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਪਿਲਪਿਲਾ
ਗੁਦਾ ਅਤੇ ਗੁੱਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਟਕ ॥

ਐ, ਅਵ:—ਹੇ, ਓ, ਓਇ ।

ਪੜ:—ਇਹ, ਆਹ ।

ਐਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ 'ਤਰਾ, ਐਂਕੁਰ,
ਐਂਓ' } ਅੰਓ ॥

ਐਈ, ਪੜ:—ਇਹ ਹੀ, ਏਹੇ, ਇਹੀਓ ॥

ਐਈ ਐਈ, ਸ:—ਮੁਹ ਖੋਲਕੇ ਦੰਦ ਵਿਖਾਉਣੇ,
ਦੰਦ ਕੱਢਣਾ ॥

ਐਈਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾ, ਐਉਂ ॥

ਐਈਂ ਐਈਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠਤੀ, ਤਰਲੇ
ਮਿਠਤਾ ਕਰਨਾ ।

ਐਸ, ਪੜ:—ਇਸ, ਇਹ ਨੇ ॥

ਐਸ } ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਮੌਜ, ਅਨੰਦ, ਭਗ,
ਐਸ } ਬਿਲਾਸ ॥

ਐਸਾ, ਵਿ:—ਅਜੇਹਾ, ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਇਸ ਤਰਾ
ਦਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾ, ਐਉਂ, ਐਂਕੁਰ ।

ਐਸਾ ਤੈਸਾ, ਵਿ:—ਢਲਾਣਾ ॥

ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁਚਾ ॥

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੇਂਸ

ਐਸਾ ਵੈਸਾ, ਵਿ:—ਢਲਾਣਾ, ਹੁੱਢ, ਠਕਾਰਾ ਆਦਿ,
ਨੀਚ, ਗਰੀਬ, ਭੇੜਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਂਓ ਹੀ, ਅੰਓ ॥

ਐਸੇ ਐਸੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰਾ, ਇਸ
ਵੰਗ ਨਾਲ ।

ਐਸੀ, ਸ:—ਅਜੇਹੀ, ਐਹੋ ਜੇਹੀ, ਇਸ ਤਰਾ ਦੀ ॥

ਐਸੀ ਤੰਸੀ, ਸ:—ਦਰਗਤ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ
ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ॥

ਐਹਣ }
ਐਹਿਣ } 'ਅਹਿਣ' ਵੇਖ ।

ਐਹਦ, ਪੁ:—ਇਕਗਰ, ਬਚਨ, ਰਾਜ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਐਹਦ ਨਾਮ, ਪੁ:—ਇਕਰਾਰ ਨਾਮਾ ॥

ਐਹਮਦ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੂਜਾ
ਨਾਉਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਦਾ ਪਿਕੈਬਰ ।

ਐਹਰਣ, 'ਅਹਿਰਣ' ਵੇਖੋ

ਐਹਾ, ਵਿ:—ਐਸਾ, ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਅਜੇਹਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਐਸਾ ਇਸ ਤਰਾ, ਐਉਂ ॥

ਐਹਾ ਜਿਹਾ(ਜੇਹਾ)ਜਾ ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਵਿ:—'ਐਸਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਐਹੀ, ਸ:—ਵਿ:—'ਐਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਹੀ (ਐਹੋ) ਜੇਹੀ, ਸ:—ਵਿ:—'ਐਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਕਟਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨਾਟਕਵਿਦ ਭਾਸ਼ਾਕਰੇ।

ਐਕਰ—'ਐਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੇਂਸ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ
ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਥਾਬਤ ਗੁਰਮਤੀ ਕਰਨ ਲਈ
ਜੋ ਕਠ ਹੋਵੇ ॥

ਐਂਟ

ਐਂਟ } ਸ:—ਆਕੜ, ਘਮੰਡ, ਸ਼ੱਖੀ, ਹੰਕਾਰ,
ਐਂਠ } ਹਠ । ਕੁੰਡਲ, ਮਰੋੜਾ, ਲਪੇਟ, ਅਕੜਾਉ ।

ਐਂਟ ਕੇ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜ ੨ ਕੇ ਅਭਮਾਨ
ਨਾਲ ਟੁਰਨਾ ॥

ਐਂਤ, ਵਿ:—ਐਂਠਾ ਵਰਗਾ ।

ਐਂਡੈਸ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵਡੇ-
ਆਈ ਦਾ ਯਾਗਤ ਪਸ਼ੁਆ ਸਾਢੇ ॥

ਐਂਡ ਕੈਂਡ } ਵ:—ਐਂਠਾ ਉੱਚਾ, ਇੰਨ ਕਦ
ਐਂਡਾ } ਦਾ, ਅਤਨਾ ਵਡਾ, ਐਂਠੀ ਅਵਸਥਾ
ਐਂਡਾ ਕੈਂਡਾ } ਦਾ
ਐਂਡੇ ਕੈਂਡ }

ਐਂਡੀ ਕੈਂਡਾ, ਵਿ:—‘ਏਂਡੇ ਦਾ ਇੰਡਾ, ਵੱਡਾ ਨਾ ॥

ਐਂਡੀ ਐਂਡੀ ਅੱਖ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ
ਸੁੱਕਾ ਲੈਣੀਆਂ ॥

ਐਂਡੀਬਟ, ਪੁ:—ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਛਾਪਣ ਦੀ ਵਾਰੀ
ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ॥

ਐਂਡੀਟਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਛਾਪਣ ਲਈ ਅਖਬਾਰ ਦੇ
ਜਰੂਰੀ ਮਜ਼ਮੂਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ॥

ਐਂਡੀਟੋਰੀਅਲ, ਪੁ:—ਐਂਡੀਟਰ ਦਾ ਲਿਖ ॥
ਐਂਡੀਟਰ ਵੱਲੋਂ ।

ਐਂਟ, ਪੁ:—ਭੜੱਲੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦਾ ਫੋਕ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ
ਅਨਾਜ ਕਿਰਦਾ ਹੈ ॥

ਐਂਤ, ਪੜ:—ਇਹ ॥

ਪੁ:—ਐਂਤਵਾਰ, ਆਇਤ ॥

ਐਂਤਕਾਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੁਣ, ਇਸ ਸਾਲ, ਹੁਣ ਦੀ
ਐਂਤਕੀ } ਚੋਰੀ, ਇਸ ਦੁਕਾ ॥

ਐਂਠਾ

ਐਂਤਕੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੁਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ
ਐਂਤਕੀਚਿੰ } ਸਾਲ ਤੋਂ ।

ਐਂਤਨਾ, ਵਿ:—ਐਂਠਾ, ਇੰਨਾ ਸਾਰਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਐਂਤਨੇ ਵਿਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ, ਇਸ ਸਮੇਂ
ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਤੋਂ ॥

ਐਂਤਵਾਰ, ਪੁ:—‘ਆਸਤਵਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਐਂਤਵਾਰੀ, ਸ:—ਐਂਤਵਾਰ ਦੀ ਦੋਖਣਾ ॥

ਐਂਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਇਥੇ, ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ, ਇਸ
ਜਗਾ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੂਰਾ, ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ,
‘ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ॥

ਐਂਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ, ‘ਏਥੇ’ ॥

ਐਂਦੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਗੱਲੇ, ਇਸ ਕਾਰਨੇ, ਇਸ
ਐਂਦੇ } ਵੇਲੇ ਤੋਂ, ਹੁਣ ਤੋਂ, ਅੱਗੇ ਨੂੰ ॥

ਐਂਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਏਂਧਰ, ਇਸ ਪਾਸੇ ॥

ਐਂਧਰ ਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ, ਇਸ
ਐਂਧਰ ਦੀ } ਥਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਾਹੋਂ ॥
ਐਂਧਰ ਦੋਂ }

ਐਂਠ, ਪੜ:—ਇਸ ਨੇ, ਇਹ ਨੇ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ ॥

ਐਂਠਕ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਨਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਸੀਸੇ ਜੋ ਧਾੜਾ ਦੇ ਢਾਢੇ ਵਿਚ ਜੜੇ ਹੋਏ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਐਂਠਾ ਕੁ, ਪੁ: ਵਿ:—ਐਂਠੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਐਂਠਾ, ਵਿ:—ਇੰਨਾ, ਐਂਤਨਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਐਨੀ

ਐਨੀ, ਸ: ਵਿ:—ਇਨੀ, ਐਨੀ, ਇਸ ਐਨੀ ॥

ਐਨੀ ਕੁ, ਵਿ:—ਐਨੀ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਐਪਰ, ਅਵ:—ਪਰ, ਸਿਵਾ, ਥਾੜੇ, ਛੁੱਟ, ਤਾਂ ਥਾਂ ॥

ਐਬ, ਪੁ:—ਕਸੂਰ, ਦੋਸ, ਬਦੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਅਪਰਾਧ, ਅੰਗਣ, ਕਲੰਕ, ਪਾਪ, ਬਦ-ਨਾਮੀ, ਨਿਰਦਾਰੀ

ਐਬ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਦਾ ਅੰਗਣ ਭਾਲਣਾ, ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ॥

ਐਬ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਮਦਾ, ਬੁਰਿਆਰ, ਪਾਪੀ ਅੰਗਣ ਹਾਰ, ਬਦਮਾਸੀ, ਵੇਲਦਾਰ ॥

ਐਬ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਲਾਉਣੀ, ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਐਬ ਵੇਖਣਾ,—ਐਬ ਕੱਢਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਐਬਣ, ਸ:—ਮੰਦੀ ਰੰਨ, ਭੇਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਪਾਪਣ, ਦੁਸਰ, ਖੰਟੀ, ਬੁਰਿਆਰ ॥

ਐਬੀ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਆਦਮੀ, ਬਦਮਾਸ, ਪਾਪੀ, ਦੁਸਰ, ਖੰਟਾ, ਅੰਗਣਹਾਰ ॥

ਐਮੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਐਵੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਐਰ ਗੋਰ, ‘ਐਰਾ ਗੋਰ’ ਵੇਖੋ

ਐਰ, ਪੁ:—ਆਇਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਐਰਾ ਗੋਰ, ਪੁ:—ਓਪਰਾ, ਪਰਦਾਸੀ, ਪਖਲਾ ॥

ਐਰੀ ਐਰਾ } ਸ:—ਦੇ ਪੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ,
ਐਰੀ ਐਰ } ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ,
ਸੰਧਿਆ ਵੇਲਾ ॥

(ਐਰੀ ਐਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਜਾਂ ਰਲਦਿਆਂ,
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੰਧਿਆ ਦੇ ਵੇਲੇ) ॥

ਐਹ

ਐਲਾਨ, ਪੁ:—ਸਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਖਬਰ ਦੇਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਐਵੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੰਢਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਉਂ, ਸੀ ਦੀ ਮੁਖਤ, ਬੇ ਝਾਇਦਾ, ਬਿਰਥਾ ॥

ਐਵੇ ਕਿਵੇ, ਵਿ:—ਸਧਾਰਣ, ਭੱਛ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ॥

ਐੜਾ, ਪੁ:—‘ਆਪੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਐਸ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨ (ਦੂਰੋਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਐਸਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਰਟਣਾ, ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਖੜਣਾ (ਜਿਹੜਾ ਕੰਧ ਤੋਂ ਪਲਸਤਰ) ॥

ਐਸਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਖਰਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਐਸਰ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਦੀ ਤਾਲ, ਵੱਲਾ, ਵਸਤ, ਮੋਕਾ, ਸੰਸੇਗ, ਐਖ, ਦੁਖ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਐਸਰ ਚੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਖੜੇ ਪੁਸਲਾ, ਮੋਕਾ ਗਿਆ ਦੇਨਾ, ਰਾਣੀ ਬੇ ਤਾਲ ਹੋਣਾ (ਰਾਗ ਵਿਚ) ॥

ਐਸਾਣ, ਪੁ:—ਸਰਤ, ਹੋਸਲਾ, ਜਿਗਰਾ ॥

ਐਂਸੀ ਸ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਜੋ
ਐਂਸੀਆਂ ਬਹੁ: } ਪਰਤੀ ਉਤੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੋਕ
ਅਰੰਮ ਦਾ ਮਤਾ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਨੂੰ ਐਂਸੀ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਐਂਸੀਆਂ
ਪਾਉਣਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਐਂਸੀ ਪਰਦੇਸ ਗਿਆ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਏਕ ਆਉਣ ਦਾ ਪਤਾ
ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਐਂਸੀ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਐਹੀ, ਪੜ:—ਓਹ (ਦੂਰੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਔਕਤ

ਔਕਤ, 'ਔਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਔਕਤ, ਪੁ:—ਔਖ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਔਕਤ ਵਿੱਚ ਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ,
ਔਖ ਹੋਣਾ ॥

ਔਕਤ, ਸ:—ਹਾਲਤ, ਅਵਸਥਾ, ਬੁੱਤਾ, ਵੰਗ,
ਉਪਾਉ ॥

ਔਖ, ਪੁ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਖੋਚਲ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਔਖਤ } ਸ:—ਦੁਆਦਾਰ, ਅਲਾਜ, ਰੋਗ ਨੂੰ
ਔਖਦ } ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੈ।
ਔਖਦੀ }

ਔਖਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ) ॥
ਔਖੀ }

ਔਖੀ, ਸ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਦੁਖ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਔਖੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਸਹਾਰਨਾ, ਖੋਚਲ ਕਰਨਾ ॥

ਔਗਤ, ਸ:—ਭੈੜੀ ਦਸ਼ਾ, ਮੰਦਾ ਹਾਲ, ਨਾਸ ॥

ਔਗਣ, ਯ:—ਦੋਸ਼, ਅਥ, ਕਸ਼ੁਰ, ਅਪਰਾਧ, ਪਾਪ,
ਤਕਸੀਰ, ਬਦੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਭੈੜ, ਸ਼ਹਾਰਤ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਔਗਣ ਹਾਰ } ਪੁ:—ਔਗਣਾਂ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥
ਔਗਣ ਵੰਤ }

ਔਗਣ ਹਾਰੀ } ਸ:—ਔਗਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੱਥ ॥
ਔਗਣ ਵੰਦੀ }

ਔਗਣ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ॥

ਔਗਣਟ, ਸ:—ਪਠਾਣੀ ॥

ਔਢਾ

ਔਗਾਣੀ, ਸ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਪਸ਼ਤੋ ॥

ਔਪੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ ਜੋ
ਬਹੁਤ ਗਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਘੋਲ ਦੀਆਂ ਮੁਦਰਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ
ਦੁਦਰਾ, ਜਿੰਦੀ ਯਾ ਢੀਠ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਭੈੜੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਕੁਹਜਾ, ਬੇ ਭੋਲ,
ਕੁਰੁਖ ॥

ਔਪੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਲਰ, ਇੱਕ
ਲਮੀ ਚਾਬਕ, ਹਾਥੀ ਫੜਣ ਵਾਲਾ ਟੋਆ ॥

ਔਚਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਖੜ
ਔਚਟਾ } ਜਾਣਾ, ਮਨ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਔਜਾਰ, ਪੁ:—ਹਥਿਆਰ, ਬਰੀਕ ਸੰਦ, ਸਮਿਆਨ ॥

ਔੜ, ਸ:—ਉਲਟਾ ਰਸਤਾ, ਅਵੱਲਾ ਰਾਹ, ਕੁਰਾਹ,
ਦੇਵਾ ਰਸਤਾ ॥

ਔੜ ਚਲਣਾ ਯਾ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਠੇ
ਔੜ ਪੈਣਾ, ਔੜ ਰਾਹ ਪੈਣਾ } ਰਾਹ ਪੈਕੇ
ਟਰਨਾ, ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ ਜਿਧਰ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਔਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥੱਲਣਾ, ਹੇਠ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ॥

ਔਟਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਜੇਹੀ
ਔਟਲਾ } ਥਾਂ ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜੋ, ਵੇਲੇ
ਸਿਰ ਨਾ ਲਭੇ ॥

ਔਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਹੇਠ ਉੱਪਰ ਕਰਨਾ ॥

ਔਡਾ, ਪਸ਼:—ਉਸ ਜਿੰਡਾ, ਓਡਾ, ਓਨਾ ॥

ਔਢਾ, ਪੁ:—ਰੋਮ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਸੁਆਰ ਦੀ ਕਾਠੀ
ਵਿੱਚ ਬਰਫਾ ਅੜਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋਹੜਾ ਰੋਮ
ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਕਾਬ, ਤਸਮਾ,
ਰੋਗ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਔਤ ਔਤ

ਔਤ, ਔਤ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਉਲਾਟ ਨਾ
ਔਤ, ਔਤ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ, ਥੋ ਉਲਾਟ ॥
ਔਤ, ਔਤ, ਸ: }

(ਔਤਰ ਨਖੱਤਰ, ਔਤਰਾ ਨਖੱਤਰਾ, ਔਤ
ਪਰੇਤ, ਔਤਰੀ ਨਖੱਤੀ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਔਤਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋ ਉਲਾਟ ਆਰ ਜਾਣਾ ॥

ਔਤਾਰ, ਪੁ:—‘ਅਉਤਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਤਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਅਉਤਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਔਤਾਰੀ ਜੀ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—‘ਅਉਤਾਰੀ ਜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਧ, ਪੁ: } ਫੇਲਾ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ, ਇਕਰਾਰ, ਬਰਤ,
ਸ: } ਉਮਰ, ਆਰਜਾ, ਜਿੰਦ ॥ (ਔਧ,
ਪੁੰਗਣੀ, ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ, ਹੱਜਾਣੀ
ਬੀਤਣੀ, ਬਤੀਤ ਕਰਨੀ) ॥

ਔਨਰੇਬਲ, ਵਿ:—‘ਆਨਰੇਬਲ’ ਵੇਖੋ ।

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਾਲਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੋ
ਬੇਰ ਨਾਲ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਦਾ ਸਾ ॥

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਜਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਦੁਲਮ ਦਾ ਜਮਾਨਾ,
ਕਰਤਾ ਸਮਾ ॥

ਔਲ, ਸ:—ਨਾੜ੍ਹਆ, ਨਾੜ੍ਹ, ਜੇਰ ॥

ਔਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਕਤ ਆਉਣੀ ॥

ਔਲਖ, ਪੁ:—ਕਲੰਕ, ਦੋਸ, ਥਲਾ ॥

ਔਲਾ, ਪੁ:—‘ਆਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਲਾ ਸਾਰ, ਸ:—‘ਆਉਲੇ ਸਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਲਾ ਮੈਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ, ਆਲਾ ਛੱਲਾ,
ਬੁੱਧ, ਕਮਲਾ ਰਮਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ

ਇਸ਼ਕ ਪੇਚਾ

ਔਲੀਆ, ਪੁ:—‘ਵਲੀ’ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਬਚਨ, ਔਲਾ
ਵਾਲੇ, ਸਾਈਂ ਲੋਕ, ਪਿਕਾਰ, ਸੰਤ, ਮਹਾਤਮਾ,
ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ॥

ਔਲੀਆ ਔਲਾ, ਪੁ:—ਈਸ਼ਕ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸੱਚੇ
ਬਗਤ, ਔਲਾ ਵਾਲੇ ॥

ਔਲੋ, ਸ:—ਭੋਰ ਜੇਹੀ, ਥੋ ਹੋਣੀ, ਖਿਝਾਉਣ
ਦੀ ਚਾਹ (ਔਲੋ ਲਗਣੀ) ॥

ਔਲੋ ਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਿਚਲਾ, (ਨਚੱਲੀ),
ਔਲੋ ਹਾਰੀ, ਸ: } ਫਸਾਈ (ਫਸਾਦਣ), ਪਟ੍ਹਾ।

ਔੜ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਨਾ ਵੱਸਣਾ, ਕਾਲ ॥

ਔੜ ਚੌੜ, ਵਿ:—ਗਿਆ ਗੁਜਰਿਆ ॥

ਔੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਤੇ ਆਉਣਾ, ਸੁੱਝਣਾ, ਹੱਥ
ਆਉਣਾ, ਹੋਣਾ, ਹੋ ਸੱਕਣਾ ॥

ਔੜੀ, ਪੁ:—ਢੁੱਬਰ, ਰੋਕ ॥

ੲ

ਏ, ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੌਤੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅੱਖਰ,
ਈੜੀ ॥

ਇਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰਾਂ, ਇਵੇ,
ਐਦਾਂ ॥

ਇਸ, ਪੜ:—ਇਹ, ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਜਾਂ ਨੜੇ ਹੈ

ਇਸ ਜੇਹਾ, ਪੜ:—ਇਹ ਦੇ ਵਾਕਰ ॥

ਇਸ ਤਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਐਉਰ, ਇਵੇ ॥

ਇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹੀ, ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਇਸ਼ਕ ਪੇਚਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੋਲ ਆਰ ਉਸ ਦੇ
ਬੀਜ ।

ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ

ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਉਹ ਮਹੱਬਤ
ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਮ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਇਸ਼ਕੀ ਟਿੱਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਮੱਕੜ, ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਜਾਲ
ਫਿਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ॥

ਇਸ਼ਕੀਧ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਆ
ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਇਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਨਿਹਰ, ਵਸਤੂ ਜਿਸਨੂੰ ਇਫ਼ਿਆ
ਮੁਮਨ ਬਾਉਂਦਾ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਦੀ
ਕੋਈ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ) ॥

ਇਸ਼ਤੀ, ਸ:—ਤੀਵੀਂ, ਤੀਮਤ ਜਨਾਨੀ, ਰੰਨ,
ਔਰਤ, ਨਾਰ, ਨਾਰੀ, ਵਹੁਟੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ
ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਵੇਰਦੇ
ਹਨ।

ਇਸ਼ਤੀ ਕਰਨੀ, ਕੁ:—ਵਿਆਹ ਕਰਨੀ, ਕਪੜੇ
ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਸ਼ਤੀ
ਵੇਰਨੀ।

ਇਸ਼ਤੀ ਧਨ, ਪੁ:—ਦਾਜ਼ ਦਾ ਮਾਲ, ਗਹਿਣੇ,
ਅਸਬਾਬ, ਉਹ ਵਸਤੂ ਜੋ ਇਸ਼ਤੀ ਦੀਆਂ
ਮਾਸ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ਼ਤੀ ਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਜਨਾਨਾ ਨਾਉਂ, ਤੀਮਤ ਦੀ
ਲਿਸ਼ਾਣੀ ॥

ਇਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—‘ਅਸ਼ਨਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਸ਼ਪਕਟਰ, ਪੁ:—ਹੱਰਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਦੁਖ ਭਾਲ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਇੱਕ

ਇਸਪਾਤ, ਪੁ:—‘ਅਸਪਾਤ’ ਵੇਖੋ।

ਇਸਲਾਮ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸ਼ੂਬ ॥

ਇਸ਼ਾਰਾ, ਪੁ:—‘ਸ਼ੈਲਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਹ, ਪੜ:—ਆਹ, ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਜਾਂ ਲੋੜੇ ਦੇ ਧਾ
ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ॥

ਇਹਸਾਨ, ਪੁ:—ਦਯਾ, ਕਿਰਪਾ, ਭਲਾ, ਉਪਕਾਰ,
(ਇਹਸਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਾਨਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਇਹਸਾਣ ਮੰਦੇ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਲਿਆਈ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹਸਾਣ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਇਹਸਾਣ ਮੰਦੀ, ਸ:—ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ, ਉਪ-
ਕਾਰ ਮੰਨਣਾ ॥

ਇਹਨਾਂ } ਪੜ:—‘ਇਹ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ॥
ਇਹਨੀਂ }

ਇਹਾ, ਪੜ:—ਏਹੋ, ਇਹ ਹੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਂ,
ਐਸਾ ॥

ਇਹਾ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਵਰਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ॥

ਇਹੀ } ਪੜ:—ਇਹ ਹੀ, ਏਹੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਂ ॥
ਇਹੀਓ }
ਇਹੋ }

ਇਹੋ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਵਰਗਾ, ਐਸਾ ਹੀ ॥
(ਜਿਸਿਆ ਬਲਕੇ ਇਹੋ ਹਾਲ-ਜਦ ਦਾ ਬਾਲ
ਜਿਸਿਆ ਹੈ ਇਹ ਹਾਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ)

ਇੱਕ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ, ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ,
ਮਾਸ ਜਨਾ, ਹਰ ਕੋਈ, ਹੋਰ ਕੋਈ, ਦੋਹਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ, ਬਰਾਬਰ ਵਰਗਾ, ਜਿਸ ਜਿਹਾ
ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਪੱਕਾ, ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ,
ਠੀਕ, ਸੱਚਾ ॥

ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ

ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੋ ਜੇਹੇ
ਸਮਝਣਾ, ਵਰਕ ਨਾ ਜਾਨਣਾ ॥

ਇੱਕ ਅੱਧਾ, ਵਿ:—ਥੋੜੇ ਜੇਹੇ, ਸਾਇਰ ਹੀ ਕੋਈ,
ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ॥

ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਕੋਈ,
ਅਲਗ ਅਲਗ, ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੁਆ,
ਕਲੇ ਕੱਲੇ ॥

ਇੱਕ ਸਾਨ } ਵਿ: ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ, ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕ
ਇੱਕ ਸਾਰ } ਦੁਏ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ॥

ਇੱਕ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਵੱਧ, ਦੁਸਾ ॥

ਇੱਕ ਕਤਾਹ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਵੰਗ ਦੇ ॥

ਇੱਕ ਗੱਲ, ਸ:—ਓਹੀ ਥਾਤ, ਕੋਈ ਵਰਕ ਨਾ,
ਇੱਕ ਮੁਲ, ਸ਼ਰੀ ਗਲ ॥

ਇੱਕ ਗੱਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਲ ਵਿੱਚ,
ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ

ਇੱਕ ਚੱਤ ਰਾਜ, ਖੁ:—ਸਾਰੇ ਵੇਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਰਾਜ ॥

ਇੱਕ ਚਿੱਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਨ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਸ
ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥

ਇੱਕ ਜਣਾ, ਪਤ:—ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ, ਹੋਈ ਆਦਮੀ ॥

ਇੱਕ ਜਾਣ, ਵਿ:—ਸੱਚੇ ਮਿਤ੍ਰ, ਪੱਕੇ ਯਾਰ, ਇੱਕ
ਦੁਏ ਨਾਲ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ॥

ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜਾਤ ਕਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਵੰਗ
ਦੇ। ਇੱਕ ਚਰਾਂ ਦੇ ॥

ਇੱਕ ਜੇਹੇ ਦਿਨ ਨਾਂ ਰਹਿਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਲਤ
ਬਦਲਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਦਖ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਖ ਮਿਲਣਾ
ਜਾਂ ਸੁਖ ਪਿੱਛੋਂ ਦਖ ॥

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਟਿੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ
ਵੇਖਣਾ, ਬਰਾਬਰਕਤ ਚਿਰ ਤੱਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਇੱਕ ਠੋਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਥਾਂ, ਓਹੀਓ ਥਾਂ ॥

ਇੱਕ ਡੋਲ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ॥

ਇੱਕ ਢਿੱਡ ਦੇ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਾ ਦੀ ਉਲਾਦ,
ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ॥

ਇੱਕ ਤਰਹ } ਵਿ: ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕੋ ਵੰਗ ਦੇ
ਇੱਕ ਤਰਾਂ } ਮਿਲਦੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ॥

ਇੱਕ ਤਰਫ਼ ਡਿਗਰੀ, ਸ:—ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਥਾਵੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੇ ਹੱਕ
ਵਿੱਚ ਫੇਸਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਕ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ,
ਪਹਿਲ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਇੱਕ ਤਾਣ, ਸ:—ਮੇਲ, ਜੋੜ ॥

ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਧਕੇ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛੇ ॥

ਇੱਕਦਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੱਠੇ ਹੀ, ਝਟ ਧਟ ॥

ਇੱਕ ਦਮ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਲ ਵਿੱਚ, ਝੱਟ
ਪੱਟ ॥

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ, ਸ:—ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ
ਦੇ ਮਗਰ, ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦਮ ਵਿੱਚ,
ਝੱਟ ਪੱਟ, ਅੱਖ ਦੀ ਸ਼ਮਕ ਵਿੱਚ, ਚੁਟਕੀ
ਵਿੱਚ ॥

ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ

ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ
ਕਰਕੇ ॥

ਇੱਕ ਛਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਸੇ ਛਾ ਸਬ ਨੂੰ ॥

ਇੱਕ ਮਾ ਪੇਉ ਦੇ, ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ
ਸਨਮੇ ਹੋਏ, ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਭਰਾ ॥

ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਝਾ ਹੋਣੀ, ਮੇਲ ਜਾਂ
ਏਕਾ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਕ ਠ, ਵਿ:—ਮਿਲ ਗਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ॥
ਸ:—ਏਕਾ ॥

ਇੱਕ ਮੁੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਸੇ ਮੁੱਲ ਸਬ ਨੂੰ ॥

ਇੱਕ ਰੰਗ } ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਇੱਕੇ ਭਰਾ
ਇੱਕ ਰੰਗ } ਦਾ, ਇੱਕੇ ਜੇਹਾ, ਮਿਲਦਾ ॥

ਇੱਕ ਵੱਲ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਇੱਕ ਵਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਇੱਕਸ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਸੁਣਾ, ਕੋਈ ॥

ਇੱਕਸਾ } ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਜੇਹੇ, ਇੱਕੇ ਢੰਗ ਦਾ,
ਇੱਕਸੀ } ਇੱਕੇ ਹੀ, ਪਧਰਾ ॥

ਇੱਕਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਇੱਕਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕਹੱਤਰਾਂ ਵੀ ਗਿਣਤੀ
ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਹਰਾ, ਵਿ:—ਇੱਕੇ, ਇੱਕ ਭਰ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਹਰਾ ਸਰੀਰ, ਪੁ:—ਲਿੱਸੀ ਜਾਂ ਪਤਲੀ ਦੇਹ ॥

ਇੱਕਠ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਾਂ ਬਹੁਤ ਜਨਿਆਂ ਦਾ
ਹੋਣਾ, ਜੋੜ ਮੇਲ, ਭੀੜ, ਏਕਾ ॥

ਇਕਲੌਤਾ

ਇਕਲੌਤਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਥਾਂ, ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਤ ਅਤ ਨਹੀਂ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਿਲਕੇ, ਸਾਹਿ ਦਾ ਸਾਹਾ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਇਕੀਤ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ, ਵੇਹਲਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ
ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਇਕਤੂ, ਵਿ:—ਇੱਕਠੇ, ਮੇਲ ਵੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਇੱਕ
ਪਾਸੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ॥

ਇਕਤੀ, ਵਿ:—‘ਇਕੱਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਤਾਹਲੀਆ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਇਕਤਾਲੀ ॥

ਇਕਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਰਾਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ॥

ਇਕਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਇਕਤਾਲੀਆਂ ਵੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇਕੱਤੀ, ਵਿ:—ਤੀਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ॥

ਇਕੱਤੀਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਇਕੱਤੀਆਂ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਲਬਾਹੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰਾ, ਭਾਈ
ਨਹੀਂ ॥ ਇਕਲਾ ॥

ਇੱਕਲ ਵੰਜਾ } ਪੁ:—ਨਵੇਕਲੀ ਥਾਂ, ਇਕਾਂਤ ॥
ਇੱਕਲਵਾਂ } ਵਿ:—ਨਵੇਕਲਾ, ਕੇਲਾ ॥

ਇਕੱਲਾ, ਵਿ:—‘ਅਕੱਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਲਾਪਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ
ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅੰਗ ਸਾਕ
ਨਹੀਂ ॥

ਇਕਲੌਤਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਧੁਨ ॥

ਇਕਵੇਜਾ

ਇਕਵੇਜਾ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ॥

ਇਕ ਵੱਲਾ, ਵਿ:—ਅਟੈਕ, ਵੇਹਲਾ, ਨਵੇਕਲਾ ॥

ਇੱਕਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕੋ ਹੀ, ਯੱਕਾ ॥

ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ, ਵਿ: ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੋ ਦੋ ਕਰਕੇ, ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ॥

ਇਕਾਈ, ਸ:—ਇਕੱਲੀ ਚੀਜ਼, ਇਕ ਸ਼ੈ ॥

ਇਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਅੱਸੀ ॥

ਇਕਾਇ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਸੱਠ ॥

ਇਕਾਂਤ, 'ਇਕਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਾਦਸੀ, ਵਿ:—'ਅਕਾਦਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਾਨਮੇਂ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਨਵੇ ॥
ਇਕਾਨਵੇਂ }

ਇੱਕੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਇਕੀਹਵਾਂ } ਵਿ:—ਇਕੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਇਕੀਸਵਾਂ } ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਵੇ, ਐਉਂ ॥

ਇੱਕੋ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕਾ, ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ॥

ਇਕੱਤਰੀ ਸੌ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੌ ॥

ਇਖ, ਪੁ:—ਗੰਠਾ ॥

ਇਖਤਿਆਰ, ਪੁ:—'ਅਸਤਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਘਮੰਡ ਕਰਨਾ ਆਕੜਨਾ ॥

ਇੰਗਲਸ, ਸ:—'ਧਿਨਸਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਜਤ ਰੱਖਣੀ

ਇੰਗਲਿਸਤਾਨ } ਪੁ: ਅੰਗੀਸ਼ਾ ਦਾ ਦੇਸ਼,
ਇੰਗਲੈਂਡ } ਵਲੋਂ, 'ਸਸ ਦੇਸ' ਵਿਚ ਸਾਡਾ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ॥

ਇੰਚ, ਪੁ:—ਇੱਕਾ ਛੋਟਾ ਨਾਪ, ਫੁਟ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਚੌਥਾਈ ॥

ਇੰਚਰ } ਪੁ:—ਇੰਨਾ ਚਿਰ, ਐਨੇ ਵਿੱਚ ॥
ਇੰਚਿਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਨੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ॥

ਇੰਛਕ, ਪੁ:—ਇਛਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਚਾਹਕ ॥

ਇੰਛਾ } ਸ:—ਮਰਜੀ, ਚਾਹ, ਮਾਹਸ਼ ਪੁਸ਼ੀ,
ਇੰਛਿਆ } ਲੋੜ, ਜ਼ਰੂਰਤ, ਪਰੇਜ਼ਨ। ਮਣਸਾ ॥
(ਕਰਨੀ, ਰਖਣੀ, ਹੋਣੀ) ॥

ਇੰਛਿਆ ਧਾਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ
ਇੰਛਿਆ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਠਾਲ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾ-
ਰਣ ਕਰ ਸੱਕੇ ॥ ਜਿਸ
ਦੀ ਮਾਹਸ਼ ਪੁਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥

ਇੰਜਣ, ਸ:—ਆਗਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ॥

ਇੰਜਣ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਾ ਦਾ ਬੰਬਾ ॥

ਇੰਜਤ, ਸ:—ਅਦਾਰ, ਮਾਣ, ਪਤ, ਅਖਬਾਰੋ ॥

ਇੰਜਤ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨੀ,
ਪਤ ਲਾਹੁਣੀ, ਗਾਲ੍ਹ ਕੇਢਣੀ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਇੰਜਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਾਰ ਮਾਣ ਕਰਨਾ,
ਅਦਬ ਕਰਨਾ ॥

ਇੰਜਤ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਵਧਾਉਣਾ, ਮਗਾਭਾ
ਦੇਣਾ, ਵਡਿਆਈ ਦੇਣੀ ॥

ਇੰਜਤ ਬਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਪਾਉਣਾ ॥

ਇੰਜਤ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਰੱਖਣਾ, ਲਜਿਆ
ਰਖਣੀ, ਅਖਬਾਰੋ ਬਰ ਉਣੀ ॥

ਇੱਜਤ ਲਾਹੁਣੀ

ਇੱਜਤ ਲਾਹੁਣੀ } ਕ੍ਰਿ: 'ਇੱਜਤ ਉਤਾਰਨੀ'
ਇੱਜਤ ਵਗਾੜਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਜਤ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੰਨਿਆ ਪਰਮੰ ਨਿਆਂ, ਉੱਚੀ
ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਮਹਾਤਬ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਇੱਜਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਜਤ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇ ਇੱਜਤੀ, ਸ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਇੱਜੜ, ਪੁ:—'ਅੱਧੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਜਾਜ਼ਤ, ਸ:—ਆਗਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਛੁੱਟੀ ॥

ਇੱਜੀਨੀਅਰ, ਪੁ:—ਕਲਾ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ।
ਸੜਕਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਸੋਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਜੀਨੀਅਰੀ, ਸ:—ਕਲਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਇਜੇਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਜੇਹਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ ॥

ਇਜੇਹਾ ਕੇਹਾ, ਵਿ:—ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਬਹੁਤ ਚੌਢਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਇੱਜ਼, 'ਅੰਜ਼' ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਟ, ਸ:—ਆਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ
ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸੌਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਅਕਸਰ
ਸਿਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥
(ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਨਾਲ ਕੰਧ ਆਦਿਕ
ਬਣਦੀ ਹੈ) । ਧਾਂਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਇੱਟ
ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ॥

ਇੱਟ ਮਿੱਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਾ ਜਿਸ ਦੇ
ਖਾਲ ਨਾਲ ਦਸਤ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੌਲਾ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੂਟੀ ਵਿੱਚ ਦਿਆਂ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਗੁਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਇਣਕਾਰੀ

ਇੱਟ ਕੁੰ ਦਾ ਵੈਰ, ਪੁ:—ਬੜੀਭਾਰੀ ਦਸਮਣੀ,
ਅਤ ਵੈਰ ॥

ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇੜ ॥

ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਉਸਾਰਨਾ ॥

ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਦੇ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਇੱਟ ਚੁੱਕਦੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਚੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ
ਤਰਾਂ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ
ਅਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ, ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਦਾ
ਢਾਂਚ ਪੈਣਾ, ਨਾਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਇੱਟ
ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਟ ਪੁੱਟਣ ਨੂੰ ਪੱਥਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਤਿਆਰ ਰੱਖਣਾ } ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਟਾਂ ਪੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਟਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਇੱਟੇ ਵੇੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇੜਾ ॥

ਇੱਡਾ, ਵਿ:—ਐੱਡਾ, ਐੱਨਾ, ਇਸ ਮੇਡਾ

ਇੱਡਾ ਕਿੱਡਾ, ਵਿ:—'ਐੱਡਾ ਕੇਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਣਕਾਰ, ਪ:—ਨਾਂਹ, ਮੁਕਰੇਵਾਂ, ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ॥

ਇਣਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਮੁਕਰ
ਜਾਣਾ, ਜਥਾਬ ਦੇਣਾ, ਨਾਹ ਕਰ ਦੇਣੀ,
ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਇਣਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਇਣਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇਣੀ ਚਿਣੀ

ਇਣੀ ਚਿਣੀ, ਸ:—ਅੱਲ ਪੱਲ, ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ, ਤੁੱਛ ਵਸਤਾਂ ॥

ਇੱਤ, ਪੜ:—ਇਹ, ਇਸ ॥

ਇਤਨਾ, ਪੜ: } ਇਸ ਜਿੰਨਾ, ਐਨਾ ॥
ਕੁ: ਵਿ: }

ਇਤਨਾ ਕੁ, ਪੜ:—ਐਨੇ ਦੇ, ਲਗ ਭਗ ॥

ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ, ਕੁ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ॥

ਇੰਤਜਾਮ, ਪੁ:—ਬੰਦੋਬਸਤ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜੁਗਤ ॥

ਇਤਬਾਰ, ਪੁ:—'ਅਤਬਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਤਬਾਰਣ, ਸ:—'ਅਤਬਾਰਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਤਬਾਰੀ, ਵਿ:—'ਅਤਬਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਤ੍ਰ ਬਿਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਖਿੰਤਿਆ ਚੋਇਆ ॥

ਇੱਤਲ } ਕੁ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਧਰ,
ਇਤ ਵੱਲ } ਐੱਧਰ, ॥

ਇਤਲਾਹ, ਸ:—ਖਬਰ, ਸੋਝੀ (ਕਰਨੀ, ਦੋਲੀ) ॥

ਇਤਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ॥

ਇਤਿਹਾਸ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਤਵਾਰੀਖ ॥

ਇਤੀ, ਪੜ:—ਇੱਥੇ, ਇਸ ਨੇ ਹੀ ॥

ਅਵ:—ਥੋਸ, ਮੁੱਕ ਗਿਆ ॥

ਇੱਥ, ਕੁ: ਵਿ:—ਇਸ ਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਜਗਾ, ਐਥੇ ॥

ਇੱਥੋਂ, ਕੁ: ਵਿ:—ਇਸ ਜਗਾ ਤੋਂ, ਐਥੋਂ ॥

ਇੰਦ } ਪੁ:—ਦੇਉਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਮਹਾਂ
ਇੰਦਰ } ਵਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਕਰਮ ਇੰਦਰੀ

ਸ:—ਥੋਂ ਭੋਲ ਨੀਮਤ, ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹੁਦ ਪਰ ਦੁੱਧ ਵਾਂਗੀ ਹੈ ॥

ਇੰਦਾਸਣ } ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਦਾ ਸਿੰਹਾਸਣ ਜਾਂ
ਇੰਦਰਾਸਣ } ਰਾਜ ਗਾਦੀ ॥

ਇੰਦਰ ਸਭਾ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਇੰਦਰ ਗਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭੁਨਾ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਇੰਦਰ ਜਾਲ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਛਲ, ਚਰੇਬ ॥

ਇੰਦਰ ਜੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਜੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਨਾ ਮਹੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥੀ ਜੋ ਮਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਇੰਦਰ ਧਣਖ, ਪੁ:—ਮਹਾਂ ਵੱਸਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਜੋ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੀਂਘ ॥

ਇੰਦਰ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸੁਰਗ ॥

ਇੰਦਰਾਇਣ, ਸ:—'ਦੁੰਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਰਾਣੀ ॥

ਇੰਦਰਾ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਨਗਰੀ, ਸੁਰਗ, ਇੰਦਰ ਲੋਕ ॥

ਇੰਦਰੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਗ, ਲਿੰਗ, ਪੁਰਖ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਗੁੱਝਾ ਅੰਗ ॥

ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਲੋਕ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮ ਇੰਦਰੀ, ਸ:—ਉਹ ਪੰਜ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੱਥ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ ॥

ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ

ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ, ਸਃ—ਉਹ ਪੰਜ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੂਪ ਜਾਣ ਸਕੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ਅੱਖ, ਕੰਨ, ਠੱਕ ਆਦਿਕ ॥

ਇੰਦਰੀ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕਾਮ ਰੂਪ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਣਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਬੰਗ ਦੀ ਚਾਹ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ॥

ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਜਤੀ ਸਤੀ ਚਰਿਤਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ॥

ਇੰਦ੍ਰ—‘ਐਂਦ੍ਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਦ੍ਰ, ਕ੍ਰਿ—ਵਿਃ—ਇੰਡਲ, ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇਤ-ਵਲ, ਆਪਰ ॥

ਇੰਦ੍ਰਸਾਣ, ਪੁਃ—ਆਦਮੀ, ਮਨੁਖ, ਨਰ। ਇਹ-ਸਾਣ ॥

ਇੰਦ੍ਰਸਾਣ ਗਤ }
ਇੰਦ੍ਰਸਾਣ ਗਤ } ਸਾ, ਪੁਃ—ਮਨੁਖਪੁਤਾ, ਭਲ-
ਇੰਦ੍ਰਸਾਣ ਪੁਣ } ਮਲਸਉ, ਦਾਰਦ ਵੈਦੀ ॥
ਇੰਦ੍ਰਸਾਣੀਯਤ }

ਇੰਦ੍ਰਸਾਫ, ਪੁਃ—ਨਿਅਉ, ਥਰੇ ਥੋੜੇ ਦੀ ਪਰਖ, ਸਾਚਿਆਈ ॥

ਇੰਦ੍ਰਸਾਫ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਨਿਅਉ ਕਰਨਾ, ਥਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਹੱਕ ਦਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣਾ, ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਥ ਇੰਦ੍ਰਸਾਫੀ, ਸਃ—ਅਨਿਅਉ, ਕਿਸ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ ॥ ਭਰਵਦਾਰੀ। ਹੱਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਇੰਦ੍ਰੁਣ, ਪੁਃ—ਈਧਣ, ਬਾਲਣ ॥

ਇੰਦ੍ਰਾਂ, ਪੁਃ—‘ਇੰਦ੍ਰ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਇਹਨਾਂ, ਇਹਨੀਂ, ਇਨ੍ਹੀਂ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ

ਇੰਦ੍ਰੀ, ਪੁਃ—ਇਨ੍ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ॥

ਇੰਨਾਂ, ਪੁਃ—‘ਇਤਨਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਨਾਮ, ਪੁਃ—ਬਖਸ਼ੀਸ਼, ਰੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਲ, ਸੁਗਤ, ਦਾਤ ॥

ਇਨਾਮ ਕਿਨਾਮ, ਪੁਃ—ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਜਾਂ ਮਰਾਤਬਾ ਜੋ ਕੋਈ ਵੰਗ ਕਿਸੇ ਫੌਰੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਦਵੇ ॥

ਇਨਾਮ ਬੋਰ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ॥

ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕਰਨਾ, ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ॥ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੁਝ ਹੋਕੇ ਮਜ਼੍ਹੂਰੀ ਜੋ ਅਲਗ ਦੇਣਾ ॥

ਇਨਾਮ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ—ਕੋਈ ਰੰਗਾਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਇਨਾਮ ਲੈਣਾ } ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼,
ਪੁਨ ਜਾਂ ਮਰਾਤਬਾ ਹਥ
ਆਉਣਾ ॥

ਇਨਾਮੀ, ਪੁਃ—ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿਃ—ਜੋ ਰੀਝ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਨੁਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ॥

ਇੰਨੂੰ, ਪੁਃ—ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ ਵਲ ਤੋ ਜੋ ਭਾਰ ਚੁਕਣ ਵੇਂ ਪਾਹਿਲਾਂ ਮਜ਼੍ਹੂਰ, ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਲਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਇੰਬਲੀ, ਸਾ—‘ਇਮਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਬਾਰਤ, ਸਃ—ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਬਿਆਣ, ਲੇਖ, ਮਜ਼੍ਹੂਨ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ } ਪੁਃ—ਪਰੀਖਿਆ, ਜਾਚ, ਪਰਖ,
ਇਮਤਿਹਾਮ } ਪਰਤਾਫਾ, ਪਛਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ
ਸੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣਾ

ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਪਰਖ ਕਰਾਉਣੀ। ਲਿਆਕਤ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਣੇ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਸ
ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਣਾ } ਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਉਤ-
ਰਨਾ ।

ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜਮਾਉਣਾ, ਪਰ-
ਖਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾ
ਉਤਰਨਾ, ਰਹ ਜਾਣਾ ॥

ਇਮਰਤੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਜੋ
ਜਲਥੀ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਇਮਲੀ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫਲੀ
ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੋਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ
ਹੈ ਜੋ ਤਾਪ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਇਮਾਣ, ਪੁ:—ਨਿਹਚਾ, ਬਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਰਧਾ,
ਧਰਮ, ਮਤ, ਜਕੀਨ, ਭਰੋਸਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਸਰਾਈ,
ਸਚਿਆਈ ।

ਬੇਈਮਾਣ, ਵਿ:—ਖਾਣਾ, ਬੂਠਾ, ਧੌਹੀ, ਅਧਰਮੀ
(ਚਿੱਟੀ ਕਬਰ ' ਮਰਦਾ ਬੇਈਮਾਣ) ।

ਬੇ ਈਮਾਣੀ, ਸ:—ਧਰੋਹ, ਕਪਟ, ਅਧਰਮ ।

ਇਮਾਣ ਹਾਰਨਾ, ਹਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਰੋਹ
ਇਮਾਣ ਰੁਆਉਣਾ, } ਕਰਨਾ, ਪਾਪ
ਕੁਮਾਉਣਾ,
ਖੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਖਰਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ, ਸਾਲ
ਸਧ, ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਇਮਾਣ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਚਿਆਈ, ਧਰਮ, ਨੇਕੀ,
ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ॥

ਇਲਕਣੀ

ਇਮਾਣ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਸੱਚ, ਧਰਮ
ਨਾਲ, ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ।

ਇਮਾਣ ਲਿਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਕੀਨ ਕਰਨਾ,
ਇਮਾਣ ਲੈ ਆਉਣਾ } ਸਰਧਾ ਰੱਖਣੀ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ, ਠਵੇ ਮਤ ਵਿੱਚ
ਰਲ ਜਾਣਾ, ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਵਸਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ,
ਪਾਪ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਇਮਾਣ ਗੁਆਉਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਇਮਾਮ, ਪੁ:—'ਅਮਾਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਮਾਰਤ, ਸ:—'ਅਮਾਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਰਦ ਗਿਰਦ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਪਰ,
ਇਰਦੇ ਗਿਰਦੇ } ਸਭ ਪਾਸੋਂ, ਦੁਵੇਰ ॥

ਇਰੈਫ, ਪੁ:—ਹਰਿਤ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ
ਫਲ, ਇਸ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਤੇਲ ਖੁਲਾਖ ਦੇਣ
ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਇਰਾਦਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹ, ਮਰਜੀ, ਇਫਿਆ ॥

ਇੱਲ, ਸ:—ਚੀਲ, ਬਾਜ ਵਰਗਾ ਪੰਛੀ ॥

ਇਲਹਾਮ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਦੋਵੇ ਬਾਣੀ,
ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ॥

ਇਲਗਣ }
ਇਲਗਣੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਈਗਣ ਵਾਲੇ ਈਗਣਾ,
ਇਲਕਣ } ਕਿਲੀ ।
ਇਲਕਣੀ }

ਇੱਲਤ

ਇੱਲਲ, ਸ:- ਰੋਗ, ਦੋਸ, ਬਸੁਰ, ਬਦੀ, ਐਥ,
ਭੈਰੀ ਵਾਲੀ, ਦੁਜ, ਦੁੜ, ਜੈਲ, ਹੰਦ,
ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਏਨੇਤ ਲਗਾਉਣੀ, ਫਿਰ—ਉਸ ਕਾਉਣੀ, ਬਸ-
ਨਾਮ ਬਰਨਾ ।

ਇੱਲਤ ਲਗਾ ਲੈਣੀ, ਖ਼ਿਮ—ਭੈਰੀ ਵਾਲੀ ਪਾ
ਲੈਣੀ ॥

ਇੱਲਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਣਾ, ਫਿਰ—ਐਥ ਲਾ
 ਜੈਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਲੰਕ ਲੱਗ
 ਜਾਣਾ ।

ਇੱਲਤ,	ਸ:	} ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੱਬੀ ਬਾਤਾਂ ਮੇਂ ਘੋਰੀ, ਕਲਕੀ।
ਇੱਲਤ ਖਰਾ,	ਪ:	
ਇੱਲਤ ਚਾਰਾ,	ਪੁ:	
ਇੱਲਤੀ,	ਪ:	

ਇਲਮ, ਪੁ:—ਵਿਦਯਾ, 'ਗਿਆਨ ਜਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਫਲ

ਇਲਮ ਦਾਰ } ਵਿਦਿਆ—ਵਿਦਿਆ ਦਾਨ, ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ
ਇਲਮ ਵਾਲਾ } ਰਾਇਆ ।

ਇੱਲੜੇ, ਪੁਸ਼-ਚੋਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਬਜ, ਮਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਦਲਾ'ਦੀ, ਸ਼:—'ਇਲਾਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਲਾਕਾ, ਪ੍ਰ:—'ਯਲਾਕਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਇਲਾਹੀ, ਸਃ—ਲਾਹੀ, ਅਧਰਕ ਦੀ ਜਾਤ ਦੇ
ਕਈ ਬੁੱਟਿਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਥੀਆਂ ਵਾਲਾ
ਫਲ ਹੈ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਥੀ ਵਾਲ ਛਾਜੀ ਦੇ ਮਸਾਲੇ
ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।

ਈਸ਼ਰ ਯਾਰਾਪਨਾ

ਇਲਾਜੀ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਡ ਵਿਚ ਪਾਈ ਹੋਈ
ਇਲਾਜੀ, ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਤਰਾ ਦੀ ਇਲਾਜੀ
ਹੋ ਥੀ ॥

ਛੱਟੀ ਏਲਾਚੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਹੱਛੀ ਜਾਬ ਦੀ
ਏਲਾਚੀ। ਬੁਝੀ ਲਾਚੀ॥

ਵੱਡੀ ਇਲਾਜੀ, ਮਾਂ-ਵੱਡੀ ਦਲਬੀ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਇਲਾਜੀ ॥

ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰ—'ਅਲਖ' ਵੇਂ ।

ਏਵਜ, ਪੁ:—ਸਲਾ, ਬਾਉ, ਜਗਾ ॥

ਇਦ੍ਰੀ, ਖੁ: ਧਾ ਮਸ਼ - ਇੱਕ ਹੀ ਥਾਂ ਸੁਆ ਸਲਾ
ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਇਦੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਉਂ, ਇਉਂ।

ਇਸ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾੜੀ ।

ਈਸਟਰ, ਪੁ:—ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਈਸ ਪੰਦ } ਪੁੰ ਹਰਮਲ ਜਿਸ ਦੀ ਧੁਨੀ ਦੇ ਕੇ
ਈਸ ਇੰਦ } ਭੁੱਖ ਪੈਂਦੇ ਦੁਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਈਸਬ ਗੋਲ, ਖੂ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬੀ ਜੋ
ਦੁਆਈ ਵਾਕਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਮਰਜ਼ਾਂ ਅਰ ਤਾਪ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਈਸਬ ਗੋਲ ਕੁਝ ਨਾਂ ਹੋਲ, ਗੱਲ ਛੁਪੀ
ਜੀ ਰਹਿਲਾ ਰਿਖਿ ॥

ਈਸਰ } ਘ—ਭਗਵਾਨ, ਨਾਰੈਣ, ਹੋਬ, ਖੁਦਾ
ਈਸਰ } ਮਾਲਕ, ਸਾਈ, ਪੈਦਾ, ਰਾਜਾ ॥ ਨਾਈ
ਆਦਿਕ ਲਾਗੀ ਆਪਣੇ ਜਜਮਾਨਾਂ ਨੂੰ
'ਈਸਰ' ਕਹਿਕੇ ਬੀ ਖੁਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਅਰਥਾਤ 'ਹੇ ਮਾਲਕੇ ਜਾ ਮਾਮੀਓ' ॥

ਈਸ਼ਰ ਅਰਾਧਨਾ, ਸਭ-ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪੂਜਾ,
ਖਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ॥

ਈਸ਼ਰਤਾ

ਈਸ਼ਰਤਾ } ਸ:—ਈਸ਼ਰ ਦੀ ਭਾਕਤੀ, ਚੌਥ
ਈਸ਼ਰਤਾਈ } ਦੀ ਕੁਦਰਤ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਾਇ।

ਈਸਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਈਸਾ ਮਸੀਹ } ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਬੁਰਾਨਾ
ਹੈ।

ਈਸਾਈ, ਪੁ:—ਈਸਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਿਸਤੀ।

ਈਸਾਣ ਕੋਣ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਦੇ
ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਈਹੋ ਜਿਹਾ, ਵਿ: ਅਜੇਹਾ, ਐਸਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ,
ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥

ਈਤਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਤਰ, ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰਾਂ ॥

ਈਖ, ਪੁ:—ਗੰਨਾ ॥

ਈਚ ਨੀਚ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ, ਸਥਾ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਈਚੀ ਮੀਚੀ, ਸ: ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿੱਦ (ਸਵੇਰ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਮਾਂਵਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ
ਧੋਂਦੀਆਂ ਧੋਂਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ—'ਈਚੀ ਮੀਚੀ ਕੱਕੇ ਖਾਏ,
ਘੋਉਂ ਦੀ ਦੁਰੀ ਕਾਕਾ ਖਾਏ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਬਾਲ ਸੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਅਖਾ ਪੁਆ ਲਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਲੱਗਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।)

ਈਣ, ਸ:—ਕਨੂਨ, ਹੋਦਾ, ਨੇਮ, ਬਿਧਾ ॥

ਈਣ ਮਨਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਈਦ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਿਹਾਰ,
ਕੋਈ ਤਿਹਾਰ, ਪੁਰਬ, ਸੁਸ਼ੀ, ਐਸਾ ॥

ਈਦ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ:—ਈਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕੁਰ-
ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੇ।

ਏਕ

ਈਦ ਗਾਹ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਈਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ॥

ਈਦ ਦਾ ਚੰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ
ਦਿੱਸਣਾ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਆਉਣਾ ॥

ਈਦ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ, ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਈਦੀ, ਸ:—ਈਦ ਆਦਿਕ ਤਿਹਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਸਗਾਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੇ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਬੈਂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਈਦ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ ਪੁਰ ਉਹ ਬੈਂਤ ਲਿਖੇ
ਹੋਏ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਤਾਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਦੱਫ਼ਟਾ
ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਹਿਰਦ ਆਪਣੇ ਉਸਤਾਦਾਂ
ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਈਧਣ, ਸ:—ਬਾਲਣ, ਲਕੜੀਆਂ ॥

ਈਮਾਣ, ਪੁ:—'ਇਮਾਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਈਰਖਾ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ
ਸੜਨਾ ॥

ਈਰਣ, ਪੁ:—ਵਲੰਤੀ ਵੇਗ ਦਾ ਧੰਨ ਦਾ ਬਾਲਾ ॥

ਈਵੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਉਂ ਹੀ ॥

ਏ, ਪੜ:—ਇਹ, ਅਵ:—ਹੋ, ਓਇ, ਅਜਿਹਾ।

ਏਈ, ਪੜ:—ਏਹੀ, ਏਹੋ ॥

ਏਹ, ਪੜ:—'ਇਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਹਾ } ਪੜ:—ਏਹ ਹੀ, ਏਹ ਹੋਈ
ਏਹੀ, ਏਹੀਓ } ਨਾ, ਨਿਰਾ ਇਹ।
ਏਹੇ }

ਏਕ, ਵਿ:—'ਇੱਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਕੰਕਾਰ

ਏਕੰਕਾਰ, 'ਏਕਮ ਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਕਟ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਥੱਧਾ ਹੋਯਾ ਕਨੂਨ

ਏਕਲਬੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਠ ਅਤੇ
ਥੱਕਰੇ ਖਾਏ ਹਨ ।

ਏਕਮ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾ
ਦਿਨ ॥

ਏਕਮਕਾਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਗੁਪਤ ਨਾਉਂ,
ਓਕਾਰ, (ਅਰਦਾਸ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੈਰਲੇ
ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)

ਏਕੜ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ, ੪੮੪੦ ਮੁਰੱਬਾ
ਗਜ ॥

ਏਕਾ, ਪੁ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਅਕਵਾਕ ॥

ਏਕਾਗਰ, ਵਿ:—ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ।

ਏਕਾਗਰ ਚਿੰਤ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਮਨ ਇਕ ਪਾਸੇ
ਲੱਗਾ ਹੈ ॥

ਏਕਾਂਤ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ, ਅਲਗ, ਕਲਾ,
ਵੇਹਲਾ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਨਵੇਕਲੀ ਥਾਂ ਨਵੇ-
ਕਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ
(ਏਕਾਂਤ ਹੋ ਬੈਠਣਾ, ਰਹਿਣਾ) ।

ਏਕਾਂਤਸੀ } ਸ: 'ਅਕਾਂਤਸੀ' ਵੇਖੋ ।
ਏਕਾਦਸੀ }

ਏਚ ਪੇਚ, ਪੁ:—ਫਲ, ਵਲ, ਉਲਝਾਉ, ਮੁਸ਼ਕਲ ।

ਏਜੰਸੀ, ਸ:—ਆਗੂਤ, ਦਲਾਲੀ, ਗੁਮਾਸਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ,

ਏਜੇਟ, ਪੁ:—ਗੁਮਾਸਤਾ, ਦਲਾਲ, ਆਗੂਤੀਆ,
ਵਕੀਲ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ॥

ਏਡ, ਸ:—ਅੱਡੀ ॥

ਏਡ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਡੀ ਲਾਕੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਜੋਰ
ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਲੋਰ

ਏਂਡਰੀ, ਸ:—ਇਨ੍ਹੇ, ਉਨ੍ਹੇ

ਏਂਡਾ, ਵਿ:—'ਐਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਤਨਾ, ਏਤਨਾ, 'ਏਤਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਥੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਥੋ, ਇਸਥਾਂ ਉੱਥੇ ॥

ਏਦੂੰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਐਦੂੰ' ਵੇਖੋ ॥
ਏਦੂੰ }

ਏਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਧਰ, ਇਸ ਪਾਸੇ, ਐਧਰ ॥

ਏਨਾ, ਵਿ:—ਐਨਾ, ਐਤਨਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ

ਏਰਨਾ ਗੋਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਗੋਹਾ
ਜੋ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਏ (ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ
ਪਥ ਕੇ ਨਾ ਸੁਕਾਈਆਂ ਜਾਣ, ॥

ਏਲਚੀ, ਪੁ:—ਸਨਹਾ ਦੇਕੇ ਪੱਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਰਾਮੇ
ਦਾ ਦੁਰ ।

ਏਲਨ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰੁੱਖ ਜੋ ਮੰਜਾਬ
ਏਲਲ } ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਉਸਦੇ
ਥੀ ਅਤੇ ਹਰੇ ਪੜ ਖਾਲ ਨਾਲ ਜੰਗਰ ਮਰ ਜਾਏ
ਹਨ ਲਕੜੀ ਨਰਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲਣ
ਅਰ ਵੇਲ ਬਨਾਉਣ ਦ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।)

ਏਲਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਥਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ
ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋਕ ਥੀ
ਖਾਏ ਹਨ, ਇਹ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ
ਵਿੱਚ ਥੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ
ਫੇੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਥੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਏਲੂਆ, ਪੁ:—ਮੁਸੱਬਰ, ਕਾਲਾ ਸੁਹਾਗਾ ॥

ਏਲੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਭੌਜੀ ਜੋ ਗਰੀਬ
ਗੁਰਬਾ ਖਾਦਾ ਹੈ ॥

ਏਲੋਰ, ਪੁ:—'ਏਲਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ

ਸ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅੱਖਰ, ਸੱਸਾ ॥

ਸਉਤ

ਸਉਲ

ਸਉਲਾ

ਸਉੜ

ਸਉੜਾ

} 'ਸੋਤ', 'ਸੋਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਸਈਆਂ, ਸ:-ਸਹੇਲੀਆਂ, ਸਖੀਆਂ, ਦੁਰੈਣਾਂ ।

ਸਈਯਦ, ਪੁ:-ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੁਆਈ ਅਲੀ ਦੀ ਉਲਾਦੀ ।

ਸਸ, ਪੁ:-ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥

ਸੱਸ, ਸ:-ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂ ।

ਸਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਾਹ ਐਥਾ ਲੈਣਾ, ਚਟਕੇਰੇ ਭਰਨਾ ॥

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਸ:-ਸੁੱਧ ਭਾਖਾ, ਦੇਵ ਥਾਣੀ, ਸਾਸਤ੍ਰੀ, ਉਹ ਬੋਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਵ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਰੀਝ ਹਨ ॥

ਸਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ

ਸਸਤ, ਪੁ:-ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਥੜਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਖਾਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਲਾਹਰ ਬਹਿਰਾ ਸੁਕਾਲ ।

ਸਸਤ ਮੁੱਲਾ, ਵਿ:-ਸਸਤਾ, ਥੋੜ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਸਤ੍ਰਪਾਰੀ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੇ ਸਸਤ੍ਰ ਥੰਨੇ ਹਏ ਹੋਣ ॥

ਸਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ ਸਮਾਨ ॥

ਸੱਸੀ ਪੁੱਨ੍ਹੀ

ਸਸਤ੍ਰ ਏਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਥਿਆਰ ਲਾਉਣਾ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਦਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣੇ ॥

ਸਸਤਾ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਥੋੜਾ ਹੈ ॥

ਸਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਟਕਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਠਹਿਰ ਜਾਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ।

ਸਸਤਾਈ, ਸ:-ਅਟਕਾਉ ॥

ਸਸਤਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਸਸਤਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਸਦਰ, ਵਿ:-ਹੜਾਣ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ॥

ਸਸਦਿਲ, ਵਿ:-ਉਦਾਸ, ਜਿਸਨੂੰ ਗਮ ਡਿਕਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸਸਾ, ਪੁ:-ਸਹਾ, ਸਹਿਆ ॥

ਸੱਸਾ, ਪੁ:-ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅੱਖਰ 'ਸ' ।

ਸੰਸਾ, ਪੁ:-ਸ਼ੌਂਕ, ਸੰਦਹ, ਭਰਮ, ਵਿਸਵਾਸ, ਝਿਜਕ, ਚਿੰਤਾ, ਘਬਰਾਹਟ, ਭਰ ।

ਸੰਸਾਰ, ਪੁ:-ਜਹਾਨ, ਜਗ, ਦੁਨੀਆ, ਦਾਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ 'ਇੱਕ ਮਗਰ ਮਛ' ਵਰਗਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੰਸਾਰਕ, ਵਿ:-ਸੰਸਾਰ ਦਾ ।

ਸੰਸਾਰੀ, ਵਿ:-ਦੁਨੀਆ ਦਾਰ, ਗਿਰਿਸਤੀ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਸੀ, ਸ:-ਲੋਲੀ, ਬਲੇ ਰਸਤਾਨ ਦੀ 'ਇੱਕ ਉੱਘੀ ਤੀਵੀ ਜੋ ਪੁੱਨ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਆਸਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ

ਸੱਸੀ ਪੁੱਨ੍ਹੀ, ਪੁ: ਸ:-'ਇੱਕ ਪੱਥੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਨ੍ਹੀ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਹਾਲ ਬੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ॥

ਸਸੀਅਰ

ਸਸੀਅਰ, ਪੁ:—ਸਸ, ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥

ਸਸੁਰ, ਪੁ:—ਸਹੁਰਾ, ਬਹੁਦੀ ਜਾ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪਿਉ ॥

ਸੱਸੂ, ਸ:—'ਸਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹ, ਸ:—ਗਊ ਮੋਹ ਦੀ ਸੇਵੇ ਲਈ ਚਾਹ
'ਸਹਣਾ' ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਅਨੁਗਾਨਾ ਪਦ, (ਇੱਕ
ਬਚਨ, ਮੱਧਮ ਪੁਰਖ ॥)

ਸਹੇਸ } ਵਿ:—ਹਜ਼ਾਰ ਦਸ ਸੌ ॥
ਸਹੇਸਰ }

ਸਹੇਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਵੱਡਾ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਸਹਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖੇ ਨੂੰ ਸਹਿਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਸਹਕੂਤ, ਪੁ:—ਸਕੂਤ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਬਿਰਭ ਸਿਸ
ਦਾ ਵਲ ਬੜਾ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਕੜੀ
ਬੀ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਹਦ, ਪੁ:—ਏਕ ਤਰਾ ਦੀਆਂ ਮੱਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਜੋ ਸਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮਾਖਿਓ, ਕਈ
ਬਹੁਤ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਹਦ ਲਾਕੇ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਮਾਸੇਹੀ
ਚੀਜ਼ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਂ ਆ ਸੱਕੇ ॥

ਸਹਰ, ਪੁ:—ਨਗਰ, ਪੁਰੀ, ਵੱਡਾ ਕਸਬਾ ॥

ਸਹਰ ਪਨਾਹ, ਸ:—ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ
ਕੰਧ ॥

ਸਹਰਣ, ਸ:—ਸ਼ਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਰੀ ॥

ਸਹਰੀ } ਪੁ:—ਸ਼ਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਸਹਰੀਆ } ਮਰਦ ॥

ਸਹਾਰਨਾ

ਸਹਲ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸਹਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਆ, ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ
ਸੇਹਾ ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਸਹਾਉ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ, ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਮਰਥ

ਸਹਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਹਿਆ ਜਾ ਸੱਕੇ, ਸਹਾਰਣ
ਸੇਹਾ ॥

ਸਹਾਇ } ਪੁ:—ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, 'ਰਾਖਾ',
ਸਹਾਇਕ } ਹਮਤੀ ॥

ਸਹਾਇਤਾ, ਸ:—ਮੱਦਤ, ਹਮੈਤ, ਰੱਖੀ ਰੱਖਿਆ ॥

ਸਹਾਇਤੀ } ਪੁ:—'ਸਹਾਇ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਹਾਈ }

ਸਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਰਾਗ ਹੱਛੇ ਫੰਗ ਦਾ ॥
ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ॥

ਸਹਾਨੇ, ਪੁ:—ਬਹੁ ਬਚਨ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ (ਸਹਾਨ
ਗਾਉਣੇ),

ਸਹਾਦਤ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਪਰਮਾਣ, ਸਾਖੀ
ਸਾਹਦੀ, ਸਹੀਦੀ ॥

ਸਹਾਬ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਦੂਤ ॥

ਸਹਾਯਕ, 'ਸਹਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਾਰਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਹਰ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸਹਾਰਣ
ਪੁਰ। 'ਸਹਾਰਣਾ' ਧਾਤ ਦੀ ਅਨੁਗਾਨਾ ॥

ਸਹਾਰਣ ਪੁਰੀ, ਪੁ:—'ਸਹਾਰਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਣਾ, ਬਲਣਾ, ਸਹਾਰਾ
ਦੇਣਾ, ਬੰਮਣਾ ॥

ਸਹਾਰਨੀ

ਸਹਾਰਨੀ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਨ ਪੁਰ ਦਾ (ਅੰਬ ਆਦਿਕ),
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੰਨਾ ।

ਸਹਾਰਨੀ ਪੈਂਨਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਨੀ ਗੰਨਾ ॥

ਸਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਭਰੋਸਾ, ਅਟਕਾਉ, ਢਾਸਣਾ,
ਸਥਰ, ਸਹਾਇਤਾ, ਮੋਦਤ ॥

ਸਹਿ, ਸ:—ਉਕਸਾਉਣ, ਹੋਸਣਾ (ਸਹਿ ਦੇਣੀ,
ਕੂ:—ਉਕਸਾਉਣਾ) ॥

ਸਹਿਆ, ਪੁ:—‘ਸਹਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਹਿ ਸੁਭਾ, ਕੂ: ਵਿ:—‘ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ’ ਦੇਖੋ ।

ਸਹਿਕ, ਸ:—ਬੋਢਿਆ, ਖਾਹਸ਼, ਲਾਲਸਾ,
ਸੇਵਾ ॥

ਸਹਿਕਣਾ, ਕੂ:—ਸਾਹ ਅੱਖਾ ਲੈਣਾ, ਹੋਂਕਣਾ
ਤਰਸਣਾ ।

ਸਹਿਜ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ।

ਸ:—ਸੁਭਾਉਕ ਅਵਸਥਾ, ਮਜਾਜ ।

ਕੂ: ਵਿ:—ਸੌਖੀ ਤਰਾਂ, ਸੁਖਾਲਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਸਹਿਜ ਸੁਭ ਉ, ਕੂ: ਵਿ:—ਸਿੱਧੀ ਤਰਾਂ ਸਿਸ
ਵਿਚ ਢਲ ਕਪਰ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਸੌਲੇ ਭਾਉ । ਆਪੇ
ਆਪ ।

ਸਹਿਜ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਿਸ ਦੇ ਸਿਰ
ਪੁਰ ਕੇਸ ਨਾ ਹੋਣ ।

ਸਹਿਜੇ, ਕੂ: ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਸੌਖੀ ਤਰਾਂ,
ਸੁਖਾਲਾ, ਆਪੇ ਹੀ, ਅੰਦਰੇ ।

ਸਹਿਣਹਾਰ, ਵਿ:—ਸਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਰਨ
ਸੇਵਾ ।

ਸਹੀ

ਸਹਿਣਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵੰਘੀ ਰੁਠਾਲੀ,
ਤਸਾਕਤੀ ॥

ਸਹਿਣਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਸਹਿਣਕ ॥

ਸਹਿਣਾ, ਕੂ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਝਲਣਾ ॥

ਸਹਿਤ, ਪੁ:—‘ਸਹਦਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਹਿਨ, ਪੁ:—ਵੋਹੜਾ, ਅੰਗਣ, ਅਖਾੜਾ ॥

ਸਹਿਮ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੈ, ਚਿੰਤਾ, ਡਿਕਰ ॥

ਸਹਿਮ ਮੁੱਕਣਾ, ਕੂ:—ਭਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੂੰਹ ਮੁੱਕ
ਮਾਣਾ ॥

ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ, ਕੂ:—ਸਹਿਮਣਾ ॥

ਸਹਿਮਣਾ, ਕੂ:—ਭਰਨਾ, ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ॥

ਸਹਿ ਮਟਨਾ, ਕੂ:—ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਭੋਲਕੇ ਮਰਨਾ

ਸਹਿਰ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਖੋ ॥

ਸਹਿਰਣ, ਸ:—‘ਸਹਰਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਹਿਰੀ
ਸਹਿਰੀਆ } ਪੁ:—‘ਸਹਰੀ’ ਦੇਖੋ ॥
ਸਹਿਰੂਲਾ }

ਸਹਿਲ, ਪੁ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸਹਿ ਲੇਣਾ, ਕੂ:—ਸਹਿਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਝੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਸਹਿਵੇਯਾ } ਪੁ:—ਸਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ
ਸਹਿਵੇਯਾ } ਵਾਲਾ ॥

ਸਹੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਦਸਮਤ, ਨਾਵਾਂ
ਸਾਖੀ, ਪਰਮਾਣ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਦਰੁਸਤ, ਸਹਾ, ਜਥਾਰਥ ॥

ਕੂ:—ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ, ਵਿ: ਗਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਨਵੀਂ ਨਰੋ-
ਇਆ। ਆਮੀਂ ਜਮੀਂ ।

ਸਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਨਵੀਂ ਗਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਪਰਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਦਸਖਤ
ਕਰਨਾ ।

ਸਹੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ

ਸਹੀਸ, ਪੁ:—ਪਾਸਿਆਰਾ, ਘੜੇ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ
ਨੋਕਰ ॥

ਸਹੀਦ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਰਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕਾਫਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ
ਜਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ
ਲੜਦਾ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਵੈਰੀ ਨਾਲ
ਸਾਮੁਨੇ ਹੋਕੇ ਲੜਦਾ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ ॥

ਸਹੀਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਪਿਛੇ ਸੀਸ ਦੇਣਾ,
ਸੁਧ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਅਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਸਹੀਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦਾ ਖਾਤਰ ਲੜਣ
ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ, ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਛਾਹੀ
ਵਿਚ ਫਸਾ ਲੈਣਾ । ਮੋਹ ਲੈਣਾ ।

ਸਹੀਦ ਰੀਜ, ਪੁ:—ਸਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧੀ
ਦੀ ਥਾਉਂ ।

ਸਹੀਦੀ, ਸ:—ਸਹੀਦ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਸਹੀਦ ਹੋਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਸਹੀਦੀ ਦੇਗ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਗਾੜ੍ਹੀ ਘੋਟੀ ਹੋਈ
ਭੰਗ (ਸਿੱਖਾ ਦਾ ਬੋਲਾ) ॥

ਸਹੀਦੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹੀਦ ਦੀ ਪਦਵੀ
ਲੈਣੀ, ਸਹੀਦ ਬਣਨਾ ॥

ਸਹੁ, ਪੁ:—ਲਾੜਾ, ਖੋਦ, ਅਸ਼ਕ, ਪਿਆਰਾ,
ਪ੍ਰੀਤਮ । (ਸਹੁ ਰਾਜੀ ਤੇ ਖੁਦਾ ਰਾਜੀ) ॥

ਸਹੇੜਣਾ

ਸਹੁ, ਸ:—ਸਹੀਦ, ਕਸਮ ॥

ਸਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਰੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪਿਉ । (ਭੈੜੇ
ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸਹੁਰਾ' ਕਰਕੇ ਆਖ ਦੇਂਦੇ
ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸਹੁਰੀ, ਸ:—ਸੌਂਸ, ਭੈੜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਹੁਰੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹੁਰੇ ਘਰ ॥

ਸਹੁਰੇ, ਪੁ:—ਸਹੁਰਿਆ ਦਾ ਘਰ, ਸਹੁਰੇ ਦਾ
ਪਰਵਾਰ ॥

ਸਹੁ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸੁਦਾਗਰ, ਖਖਰਾਵਰ, ਸਰਾਬ,
ਰੁਪਏ ਬਿਆਜੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।
ਵਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲਾ, ਇਮਾਨ ਦਾਰ ॥

ਸਹੁ ਕਾਰਨੀ, ਸ:—'ਸਹੁਕਾਰ' ਦਾ ਇਸਤਰੀ
ਲਿੰਗ। ਧਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਹੁਕਾਰ, ਪੁ: } ਸਹੁਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੁਪਏ
ਸਹੁਕਾਰੀ, ਸ: } ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ॥

ਸਹੁਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਸਹੁਕਾਰ ਦਾ, ਸਹੁ ਕਾਰਾ ਦੇ
ਲਾਇਕ ॥

ਸਹੁਰ, ਪੁ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ,
ਚਤੁਰਾਈ, ਖੁਲਕ ॥

ਬੇ ਸਹੁਰ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਕਲ, ਮੂਰਖ ॥

ਸਹੇਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮਿਥੁਤਾਈ, ਦੋਸਤੀ, ਯਰਾਨਾ ॥

ਸਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਯਾਰ, ਮਿਥ, ਦੋਸਤ, ਸਾਥੀ, ਬੇਲੀ ॥

ਸਹੇਲੀ, ਸ:—ਸਖੀ, ਦੁਭੇਡ, ਮੰਗਲ, ਸਾਥਣ ॥

ਸਹੇੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲ ਲੈਣਾ, ਖਰਾਦਣਾ,
ਸਹੇੜ ਲੈਣਾ } ਆਪਣੇ ਕਲ ਪਾਉਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ,
ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ

ਉਪਰ ਵਰਤਣ ਦੇਣਾ ਦੁਖ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਹੇੜਦੇ

ਸਹੇੜਦੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ
ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ, ਸਹੁਰੇ ।

ਸਹੇੜਾ, ਸ:—'ਸਹਾਇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਨਿਕਾ ਮਹਾ ਸਹਿਆ, ਸਹੇ ਦਾ
ਬੰਧਾ ॥

ਸਹੇ ਮਹੇ, ਵਿ:—ਪਰਸਿਨ, ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ।
(ਸਹੇ ਮਹੇ ਹੋਣਾ) ।

ਸੋਕ, ਪੁ:—ਛੋਲੜ, ਛੋਡਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿੱਕਰ
ਦੀ ਛੋਲ ਜੋ ਸਰਾਬ ਕਵਣ ਲਈ ਕੰਮ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਸੋਕ, ਪੁ: } ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਸੰਦੋਹ, ਵਿਸਵਾਸ,
ਸ: } ਬਿਜਕ, ਚਿੰਤਾ, ਅਥਰਾਹ, ਭਰ ।

ਸੋਕੁ, ਪੁ:—ਸਾਕ, ਸਰਬੰਸ ।

ਸੋਕਜਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਬਤ,
ਸਰਕੇ ਜਾਂ ਨਿੱਥੂ ਦਾ ਰਸ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੰਡ
ਮਿਲਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਸੋਕਜਾ, ਪੁ:—ਏ ਵੱਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਚ ਲਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਲਦ
ਗਰ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਕੇ ਕਸਦੇ ਹਨ ਬਦੀ ਐਥ
ਲਕੜੀ ਦਾ ਇਕ, ਚੋਖਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪ-
ਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਝਟਾਂ ਤਸਾ ਕ ਘੁੰਦੇ ਸਨ,
ਕਾਠ ॥

ਸੋਕਜਾ ਦੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਕੇ ਵਿੱਚ ਰਖ ਕੇ
ਕੱਸਣਾ, ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਬਲੇ ਕੁਝ ਰੱਖਕੇ ਅਤੇ
ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤੜਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਕੇ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਦਣਾ ।

ਸੋਕਜਾ ਢਿੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਦਾ) ਅਹ-
ਕਾਰ ਛੱਜਣਾ, ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਉਦਾਸ ਜਾਂ
ਸਭਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸਕਬੀਨਾਜ

ਸਕੇਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਠ ਮਾਰਨਾ,
ਘੁੰਦਣਾ ਜਾਂ ਹੱਸਣਾ ॥

ਸੀਕਟ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਕਲੋਸ਼, ਸੰਤਾਪ, ਬਿਪਤਾ, ਪੀੜ,
ਔਖ ।

ਸੋਕਣ, ਸ:—ਸਕੇ ਦੀ ਚੀਵੀ । ਮਾਸਕਣ ॥

ਸੋਕਣ, ਵਿ:—ਸੋਕ ਵਾਲੀ, ਭਰਮਣ ।

ਸੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ) ਸਮਰਥ
ਰਖਣੀ, (ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ) ਜੋਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਸਕਤ, ਸ:—ਸਮਰਥ, ਬਲ, ਜੋਰ, ਤਾਕਤ,
ਸ਼ਕਤੀ ।

ਵ:—ਸਖਤ, ਕਰੜਾ ॥

ਸਕਤਮ ਨੇ—'ਸਕਤਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸਕੇਤੁ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੋਰਨ
ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥

ਸਕਤਾ, ਵਿ:—ਸਮਰਥ ਵਾਲਾ, ਜਗ, ਤਕੜਾ ॥

ਸਕਤਾਈ, ਸ:—ਸਖਤੀ, ਕਰੜਾਈ ।

ਸਕਤੀ, ਸ:—ਸਮਰਥਾ, ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ । ਪਰ-
ਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਮਾਯਾ । ਕੁਦਰਤ, ਦੁਰਗਾ, ਭਵਾਨੀ,
ਭਗਵਤੀ । ਦਵੀ (ਲਛਮੀ, ਸੁਰਸਤੀ, ਕਾਲੀ
ਕਾਲਕਾ ਆਦਿਕ) ।

ਸਕਤੀਮਾਨ, ਵਿ:—ਸਕਤੀ ਵਾਲਾ, ਸਮਰਥ, ਬਲੀ,
ਸਰਾਵਰ ॥

ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਦਰ; ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇਕ
ਨਾਉਂ ॥

ਸਕਬੀਨਾਜ, ਪੁ:—ਇਕ ਔਖਧ ਦਾ ਨਾਉਂ । ਇਹ
ਰਾਲ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਰੋਗ ਨੂੰ

ਸ਼ਕਰ

ਹੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰੇਰਾ ਵਿੱਚ ਬੀ ਹੁਣ
ਕਰਦੀ ਹੈ॥

ਸ਼ਕਰ, ਸ:—ਖੰਡ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸਾਫ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ।

ਸ਼ਕਰ ਕੰਦ } ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਆਲੂ
ਸ਼ਕਰ ਕੰਦੀ } ਵਰਗੀ ਜੜ ਜੋ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਸ਼ਕਰ ਸੋਰਾ, ਪੁ: } ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਯਾ
ਸ਼ਕਰ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਵਾਲੀ ॥

ਸ਼ਕਰ ਤਰਈ, ਸ:—ਗਿੱਲੀ ਸ਼ਕਰ ॥

ਸ਼ਕਰ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ, ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਕੀ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਰਤ ਦਾ ਕੋਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ
ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਸਫਾ ਮਰ ਜਖਮਾਂ ਉੱਪਰ
ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸ਼ਕਰ ਪਾਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ।

ਲਾਲ ਸ਼ਕਰ, ਸ:—ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਸ਼ਕਰ, ਸੀਰਾ
ਰਾਬ ॥

ਸ਼ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਣਾ, ਖੁੰਦਣਾ, ਸਮਟਣਾ,
ਫੱਕਣਾ, ਥਾਂ ਨ ਦੇਣਾ । ਜਗਾ ਤਗ ਕਰਨਾ,
ਹੜੀ ਸਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ॥

ਸ਼ਕਰੀਤ } ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਹਲਾ
ਸ਼ਕਰੀਦ } ਦਿਨ । ਉਸ ਦਿਨ ਸੁਰਜ ਇਕ ਰਾਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ਕਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਖੰਡ ਵਾਲੇ ਫੋਲ । ਦਹੀਂ
ਰਾਉਲ ॥

ਸ਼ਕਲ, ਸ:—ਸੂਰਤ, ਬਣਾਉਣ, ਮੂਰਤ, ਰੂਪ ॥

ਸ਼ਕਲ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥
ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ }

ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਸ਼ਕਲਪ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜਾਂ ਦੇਉਤੋਂ ਦੇ
ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਜਾਂ ਇਕ ਮਾਸ ਰੀਤ
ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੰਨਤਾ, ਪਰੋਸਨ,
ਵਿਚਾਰ ॥

ਸ਼ਕਲਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਕਲਪ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜਾਂ ਦੇਉਤੋਂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸ਼ਕਲਾਤ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਉੱਠ ਦਾ
ਕਪੜਾ ।

ਸ਼ਕਲੋਪ, ਪੁ:—‘ਸ਼ਕਲਪ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ਕਲੋਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸ਼ਕਲਪਣਾ’ ਦੇਖੋ ।

ਸ਼ਕੜ, ਪੁ:—ਲੰਕੜੀ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ਜਾਂ ਟੋਟਾ ॥

ਸ਼ਕਾ } ਪੁ:—ਨਾ ਦਾ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਸ਼ਾਕ
ਸ਼ਕਾ } ਸਰਬੰਸੀ, ਸ਼ਾਨੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਸ਼ਕੀ
ਵ:—ਇਕੋ ਮ ਪਿਉ ਦਾ (ਸਕਾਭਰਾ) ।

ਸ਼ਕਾ, ਸ:—ਫਰ, ਸੰਸਾ, ਭਰਮ ॥

ਸ਼ਕਾਇਤ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ ॥

ਸ਼ਕਾਉਤ, ਸ:—ਸਕਉ, ਸ਼ਕਾ ਦਾਰੀ ॥

ਸ਼ਕਮੂਨੀਯਾ, ਪੁ:—ਦੁਲਾਬ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ।

ਸ਼ਕਾਰ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰਾਂ ਜਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ
ਆਇਕ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਇਸ ਤਰਾਂ
ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਨੌਰ, ਚੰਗੀ ਵਸਤੁ, ਲੱਟ
ਦਾ ਮਾਲ । ਫੈਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਯਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਮਾਰਿਆ
ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਫੈਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੌਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕੀ
ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਪੈਣਾ, ਜਾਲ

ਸ਼ਕਾਰ ਜਾਣਾ

ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ, ਮੁਖਰ ਦਾ ਮਾਲ ਹਥ
ਅਉਣਾ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ } ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜਨੈਰ ਨੂੰ
ਬੰਨ੍ਹ ਲਵਾਲੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ' ਦੇਖ

ਸ਼ਕਾਰਣ, ਸ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ,
ਬਿਭਚਾਰਣ। ਸਦਕਾਰ ॥

ਸ਼ਕਾਰਥ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਅਰਥ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸ਼ਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਡੇ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਬਿਭਚਾਰੀ ॥

ਸ਼ਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਨੁਊਣ ਵਾਸਤੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ
ਭਾਂਡਾ, ਜਾਂ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ
ਕੋਈ ਨੁਫੇ। ਸਿੱਕ। ਬੁੜ। ਸਕੇਵਾਂ ॥

ਸਕਿੰਟ, ਪੁ:—ਮਿੰਟ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਬਹੁਤ
ਚੋੜਾ ਵਖਤ ॥

ਸੱਕੀ, ਵਿ:—ਸੱਕ ਵਾਲਾ, ਬਰਮੀ ॥

ਸਕੀਮ, ਸ:—ਜਗਤ, ਉਪਾਉ, ਤਤਖੀਰ, ਬੰਦੋਬਸਤ,
ਵਿਉਤ ॥ (ਪਸ਼ੁਆਈ ਦੀ ਸਕੀਮ = ਇਸ ਗੱਲ
ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕਿ ਕੀ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ) ॥

ਸਕੀਰੀ, ਸ:—ਸਾਕਾਦਾਰੀ, ਸਰਬੰਧ ॥

ਸਕੀਲ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਧੱਕਾ ॥

ਸਕੀਲ ਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਲ ਭੋਜਨ, ਜੋ ਛੋਟੀ
ਨਾਂ ਪਚੇ ॥

ਸੱਖਣਾ

ਸੱਕੁ, ਪੁ:—ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਜਾ ਚੋੜਾ ॥

ਸੱਕੇਲ, ਪੁ:—ਠਾਪ, ਪੈਮਾਨਾ ॥

ਸਕੂਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕੱਠ ਪੜ੍ਹਨ
ਦੀ ਥਾਂ, ਮਦਰਸਾ, ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ॥

ਸੱਕੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹ ਦੀਆਂ
ਸੀਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀਖ ॥

ਸੱਕੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਸਿੱਕ, ਬੁੜ, ਲੋੜ, ਤਰਸੇਵਾਂ ॥

ਸੱਕੋਚ, ਪੁ:—ਸਿਮਟਾਉ, ਨਿਮਤਾ, ਹਯਾਉ, ਲਾਜ,
ਅਦਬ, ਲਿਹਾਜ਼ ਭਰ, ਤੰਗੀ, ਬੁੜ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਸੱਕੋਚਣ } ਵਿ:—ਲਾਜ ਵਾਨ, ਲਸੀਲਾ, ਸਰਮਾਉ,
ਸੱਕੋਚੀ } ਵਸਵਾਸੀ, ਸੱਕੀ ॥

ਸੱਕੋਚੀ, [ਸ:—ਬੁੜ, ਸਰਮ ਹਯਾ, ਲਾਜ ॥

ਸੱਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘੱਗ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਾ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵਿ:—ਸੋ ਪਦਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਸੱਖ ਪੁਸ਼ਪੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬੂਟੀ ਜੋ
ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸੱਖ ਮਲਮਲ, 'ਸੰਗ ਮਰਮਰ' ਵਿਖੇ ॥

ਫੁੱਕੇ ਸੱਖ ਵਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਖਭਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਖਸ, ਪੁ:—ਪੁਰਸ, ਆਦਮੀ, ਮਨੁੱਖ, ਕੋਈ ਜਨਾ ॥

ਸੁਖਸਣੀ, ਸ:—ਤੀਮਤ, ਕੋਈ ਜਨਾ ॥

ਸੱਖਣਾ ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਨਾ ॥

ਸੱਖਣੀ

ਪੁ:—ਸੁਲਾਹੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਣਾ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹਨ ।

ਸੱਖਣੀ, ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਨੀ ।

ਸ:—ਸੁਲਾਹੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਣਾ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਖਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੇਹਾ ਸੰਖ, ਕੋਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮੁਜਿਬ ਤੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ । (ਸੱਖਣੀ ਇਸਤਰੀ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸੱਖਣੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਰੰਦੇ ਹਨ, ਕਾਮ ਵੰਝੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਦੁੱਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ । ਨਾ ਲਿੰਸੀ ਨਾ ਸੱਣੀ) ॥

ਸੱਖਤ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ, ਨਿੱਗਰ, ਮਜਬੂਤ ।

ਸੱਖਤਾਈ } ਸ:—ਕਰੜਾਈ, ਪਕਿਆਈ, ਦੁਲਮ,
ਸੱਖਤੀ } ਅੱਖ, ਮੁਸਕਲ ।

ਸੱਖਰ } ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁ ਵੱਧ, ਰਤਾ ਕੁ ਚਿਆਦਾ
ਸੱਖਰਾ }

ਸੱਖਰਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਥਰ ਰਹੇ, ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਅੰਨ, ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰ ।

ਸੱਖੀ, ਪੁ:—ਮਿਥੂ, ਸੱਜਣ, ਬੇਲੀ ।

ਸੱਖਾਉਟ, ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਖੋਦੀ ਮੱਤ ॥

ਸੱਖਾਉਤ, ਸ:—ਸੱਖੀ ਹੋਣਾ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ, ਦਾਤਾਰੀ ॥

ਸੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ।

ਸੱਖਾਈ, ਪੁ:—ਮਿਤ੍ਰ, ਯਾਰ, ਸੱਜਣ ॥

ਸੱਖਾ ਢਾਲ, ਪੁ:—ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ॥

ਸੰਗ ਕਾਰਾ

ਸੰਖਿਆ, ਸ:—ਗਿਣਤੀ, ਲੰਖਾ, ਹਿਸਾਬ ॥

ਸੱਖੀ, ਸ:—ਸਹੇਲੀ, ਦੁਭੇਣ, ਸਾਥਣ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਗੋਪੀ ॥

ਸੱਖੀ, ਵਿ:—ਦਾਤਾ, ਦਾਤਾਰ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਖੀ ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਪੀਰ, ਭੋਰਾ ਰਾਬੀ ਥਾਂ ਦੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਨਾਂਉ ॥

ਸੰਖੀ, ਸ:—ਗਿੱਧੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਸੰਖੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੀ ਜ਼ਹਰ, ਬਿਖ ॥

ਸੰਖੀਰ } ਸ:—ਮਾਲ ਕੰਗਣੀ ॥
ਸੰਖੁ }

ਸੱਖੋਟੀ }
ਸੱਖੋਤ } ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਮੱਤ ॥
ਸੱਖੋਤੀ }

ਸੱਗ, ਅਵ:—ਲਾਲ, ਸੰਗ ॥

ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸਾਂਝ, ਅਪਣਾਇਤ ਮਿਤ੍ਰਾਰੀ ॥

ਸੱਗੀ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲੰਜਿਆ ॥

ਪੁ:—ਪੱਥਰ, ਸਾਕ, ਮਿਲ, ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਰਾਹੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ, ਨਾਲ ॥

ਸੰਗ ਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦਾ ਕਰੜਾ ਅਤੇ ਭਾਰਾ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਦੂਰਾ

ਸੰਗ ਦੂਰਾ, ਪੁ:—ਤੋੜਕੇ ਬਗੀਕ ਕੀਤਾ ਹੋ ਏਆ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਜਰਾਹ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਦੀ ਕਲੀ ਸਾੜੀ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਲਾਸਟਰ ਐਡ ਪੈਰਸ, ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੰਗ ਮਰਮਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਨਰਮ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਮੂਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਿਲ ॥

ਸੰਗ ਲਰਜ਼ੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੁਰਝਰਾ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗਟ ਪੁ:—'ਸੰਕਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਣ, ਸ:—ਸਾਬਣ, ਸਹੇਲੀ, ਸਖੀ ।

ਸੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਾਉਣਾ ਝਿਜਕਣਾ ।

ਸੰਗਤ, ਵਿ:—ਸਮੂਹ, ਕਰਮ, ਨਿਗਰ ॥
ਸ:—ਸਕਤੀ, ਤਾਕਤ, ਜਰ

ਸੰਗਤ, ਸ:—ਜੋੜ ਮੇਲ, ਸਭਾ, ਸਮਾਜ, ਇਕੱਠ, ਵੇਲੀ, ਸੰਜੋਗ, ਸਹਬਤ ॥

ਸੰਗਤਰਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੇ ਨੂੰ ਮਿੱਟੇ ਦੀ ਪੇਉਂਦ ਲਾਕੇ ਜੋ ਫਲ ਉਗਾਏਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਸੰਗਤਾਉ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਚੰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ

ਸੰਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਇੱਥਾਂ ਜਾਂ ਲੂਣ ਦਾ ਆਮਿਕਰਾਂ, ਜਾਂ ਧਾਤ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ, ਚੰਤਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਗਲਾ

ਸੰਗਤੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਜਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਜਣਾ ॥

ਸਗਨ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਭਾਣਾ ਜਿਸ ਬੇ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਭਾਲ ਨਜ਼ਰ। ਸੁਭ ਕੰਮ। ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਰੀ ਵਹਾਰੇ, ਕੁਜੇ, ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੁੜਮਾਈ ਵੇਲੇ ਜੋ ਵਸਤਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਧੇ ਮੰਡੇ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਗਮਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਾਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਗੋਂਗਲੂ, ਠਿੱਪਰ, ਸਲਗਮ ॥

ਸਗਮਾਂ, ਅਵ:—ਸਗਾਂ, ਹੱਥੋਂ, ਉਲਟਾ, ਖਰ ॥
ਵਿ:—ਸਗਵਾਂ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ॥

ਸੰਗਰ, ਪੁ:—ਜੰਡ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ।

ਸੰਗਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਚੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸਤ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੰਘ ਅਰ ਕੰਸ ਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਸਗਰਾ, ਵਿ:—'ਸਗਲ' ਵੇਖੋ

ਸੰਗਰਾਂਤ }
ਸੰਗਰਾਂਦ } ਸ: 'ਸਕਰਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਰਾਮ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਦੁਧ ।

ਸੰਗਰੀ, ਸ:—'ਸੰਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਲਿ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਸਬੋ, ਹਰ ਕੋਈ ॥

ਸੰਗਲ, ਪੁ:—ਲੋਹ ਦੀ ਜੰਜੀਰ, ਚੋਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੰਗਲ ਤੇ ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਲ ਦੀ ਲਣ ਸਾਫ਼ ਹੈ ॥

ਸਗਲਾ, ਵਿ:—'ਸਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਲਾ

ਪੁ:—ਇਕ ਚੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਚੌਂਕੇ ਦਾ ਭਾਗ,
ਇਕ ਪੈਰੀਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਸੰਗਲੀ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੇ ਵੱਟੇ ਦਾ ਪੁਲ (ਪਹਾੜ
ਵੇਰ)

ਸੰਗਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਸੰਗਲ, ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਸੰਗਵਾਂ—'ਸੰਗਲੀ' ਦੇਖੋ ।

ਸੰਗੜ, ਸ:—ਓਸ, ਤਰੇਲ (ਸੰਗੜ ਪੈਣੀ) ॥

ਸੰਗੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅੰਗੀਠੀ ॥

ਸੰਗਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਸਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਰਮਾਉ,
ਸੰਗਾਉ } ਸਰਮਾਕਲ ॥

ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਗਾਹਣਾ ਗੱਟਾ, ਮਿੱਸੀ ਬਿੰਦੀ
ਆਦਿਕ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮਿਆਨ,
ਸੰਗਲੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਸੇਲਾਂ ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਸੇਲਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰ ਦੀ
ਸਜਾਉਣ ('ਸੇਲਾਂ' ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ) ॥

ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਸੇਹਣੇ ਸੇਹਣੇ ਗਹਿਣੇ ਕੰਪੜੇ

ਸੰਗਾਰ ਕਮਰੀ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਮਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸੇਲਾਂ ਸੰਗਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੰਗਾਰਨਾ, ਪੁ:—ਸੰਗਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ
ਸਜਾਉਣਾ ਸੇਹਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸੰਗਾਰ ਰੱਤਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਕ, ਜਾਂ
ਸੰਗਾਰ ਰਿੱਤਾ } ਅਮੋਹ ਸਰਬੰਧੀ ਜਿਸ ਦਾ
ਆਦਰ ਖਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਸੰਗਿਰਦ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੱਖ, ਚੇਲਾ,
ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਗੋਰ

ਸੰਗਿਰਦ ਪੇਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੇ ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ,
ਕਾਮੇ । ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ।

ਸੰਗਿਰਦਣੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ, ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ
ਵਾਲੀ, ਚੌਲੀ ॥

ਸੰਗਿਰਦੀ, ਸ:—ਸੰਗਿਰਦ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਸੰਗੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ
ਸਥਾ ॥

ਵਿ:—ਪੰਥਰ ਦਾ ॥

ਸੰਗੀਤ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ, ਰਾਗ

ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਦਯਾ, ਸ:—ਰਾਗ ਦੀ ਵਿੱਦਯਾ ॥

ਸੰਗੀਨ, ਵਿ:—ਭਾਗ, ਨਿੱਗਰ, ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ
ਵਤ ਮੁਲਾ ॥

ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਤਲਵਾ ॥

ਸੰਗੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੁੜਣਾ, ਸਰਮਾਉਣਾ,
ਸਰਫਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੰਗੁਲੀ, ਸ:—'ਸੰਗਲੀ' ਦੇਖੋ ।

ਸੰਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਕਲੀ, ਫਲ । ਫਲ, ਫਰੇਖ ॥

ਸੰਗੁਲਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੀ ਖਿੜਣੀ, ਫਲ
ਸੰਗੁਲਾ ਚੁੱਲਣਾ } ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਧੱਖਾ
ਜਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਗੋਂ, ਅਵ:—ਸਗਵਾਂ, ਹੱਥ, ਉਲਟਾ, ਪਰ ॥

ਸੰਗੋ ਸੰਗ, ਅਵ:— } ਨਾਲ, ਨਾਲੀਂ ਹੀ, ਨਾਲ
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ: } ਨਾਲ, ਪੁਰਾ ॥

ਸਗੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੰਗੋਰ, ਸ:—ਭੇਡ ਦਾ ਮਲਾ ॥

ਸੰਗੋਚ

ਸੰਗੋਚ, ਪੁ:—ਸਮਰਾਉ, ਬਾਧਾ।

ਸੰਗੋਚ ਕਰਨਾ }
ਸੰਗੋਚ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੜਨਾ, ਬੰਦ ਹੋਣਾ।

ਸੰਗੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੜਨਾ, ਸਿਮਟਨਾ, ਬੰਦ ਹੋਣਾ ॥

ਸੰਗੋਚਾ, ਪੁ:—ਸਰਮ, ਹਧਾਉ, ਲਾਜ।

ਸੰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮੇਟਨਾ, ਲਤੀ ਬਾਹਵਾ ਨੂੰ ਉਤਾਰਾ ਖਿਚ ਲੈਣਾ।

ਸੰਘ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿਸਾ, ਗਲ, ਕੰਠ ॥

ਸੰਘਣਾ, ਪੁ: }
ਸੰਘਣੀ, ਸ: } ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ ਗਾ-
ਜਾ ਰਾਜ਼ੀ

ਸੰਘਰ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ, ਜਾਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦੀ ਖਾਈ, ਕਿਲੇ ਦੇ ਵੇਗ ਪੁਰ ਖਲ੍ਹਿਆਰੀ ਹੋਈ ਫੇਜ਼, ਫੇਜ਼ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੁਫੀਲ।

ਸੰਘੜ ਚੌਥ, ਸ:—ਗਲੇਸ ਚੌਥ, ਭੁਰੇ ਦੇ ਵਰਤ ਦਾ ਦਿਠ ॥

ਸੰਘਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿਸਾ, ਗਲ, ਕੰਠ, ਮੱਥੇ ਦੇ ਪੀਵਿਆਂ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਵਿਰਲ ॥

ਸੰਘਾਸਣ, ਪੁ:—ਤਖਤ, ਰਾਜਿਆ ਦੇ ਬੈਠਕ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਗੱਦੀ।

ਸੰਘਾਰ, ਪੁ:—ਨਾਸ, ਜਾਨੋ ਮਾਰਨਾ।

ਸੰਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਜਾਨੋ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ

ਸੰਘਾੜਾ, ਪੁ: }
ਸੰਘਾੜੀ, ਸ: } ਇਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਭੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਫਲ ਜਿਸ ਦੇ ਫਿੱਲੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਡੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਚੇ ਨੂੰ ਬੀ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਕਾ ਕੇ ਬੀ। ਇਸ ਦਾ ਆਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਰਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੇ ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਉੱਤੇ ਸੁਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਘੀ, ਸ:—ਸੱਚਾ ਸੰਘ, ਗਿੱਚੀ, ਕੰਠ, ਗਲ।

ਸੰਘੋਟ, ਪੁ:—ਗਲ ਘੁੰਟਨਾ, ਐਖ, ਕਲਟ ॥

ਸੰਘੋਟੀ, ਵਿ:—ਗਲ ਘੁੰਟਣ ਵਾਲਾ, ਸਾਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਐਖਾ, ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਸਿਆ ਹੋਇਆ। ਗਲ ਘੁੰਟਣਾ ॥

ਸੰਘੇ, ਪੁ:—ਸੱਚ, ਸਥਾਵਰ, ਠੀਕ, ਸਹੀ ਗਲ ਨਿਸਰਾ, ਅਸਲ।

ਵਿ:—ਸਿਉਂ ਦਾ ਰਿਉਂ, ਠੀਕ।

ਵਿਸਮਧ:—ਹਾ (ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆਉਣਾ ਬੋਲਦਾ ਹਨ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਬੇ ਸ਼ਕ, ਨਿਸ਼ੀਗ।

ਸੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗਲ ਠੀਕ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਸੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਗੱਲ ਹਵੇ ਚਿਹੀ ਮੁੱਠੇ ਕਵਲੀ, ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਨਾ ਆਖਣੀ।

ਸੱਚ ਖੰਡ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੱਚਦਾਨੰਦ, ਪੁ:—ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ, ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ ਦੇਖ ॥

ਸੱਚ ਮੁੱਚ

ਸੱਚ ਮੁੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸਹੀ ਸਹੀ ।

ਸਚਰੰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ, ਵਧਣਾ ।

ਸੱਚਾ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸਹੀ, ਜਬ ਰਬ, ਧਰਮੀ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਸ: ਨਸ਼ਨ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੂਤ, ਸਾਰਾ

ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ, ਪੁ: ਸਤਗੁਰੂ, ਪਰਮਾਸਰ

ਸੱਚੀ, ਪੁ:—ਸਚਾ ਕਲਬੂਤ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੱਪਾ ।

ਸਚਾਈ } ਸ: ਸਚੀ ਗੱਲ, ਪਰਮ ਸਚ
ਸਚਿਆਈ } ਸਚ ਸਚਿਆਈ ਹੋਣਾ, ਸਚਾਈ

ਸਚਿਆਰ } ਪ: ਸ:—ਸਚਾ ਆਦਮੀ, ਸਚ ਨੂੰ
ਸਚਿਆਰ } ਚੰਗਾ ਸਮਝਕ ਨਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ
ਖਰਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਸੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ ਠੀਕ, ਨਿਸ਼ੇਗ ।

ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

ਸੱਚੀ, ਸ:—ਪੱਥੀ ਦੇ ਅਠਾ ਦਸਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ
ਇਕੱਠ, ਛੱਟਾ ਸਚਾ ਜੀ ਠੱਪਾ ।

ਸੱਚੇ ਸੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਧਰਮ
ਨਾਲ, ਅਸਲ ਦੀ ।

ਸਜ, ਸ:—ਸਕਲ, ਸੁਰਤ, ਸਜਾਉਣ, ਸੁਹਪਣ,
ਤਿਆਰੀ ।

ਸਜ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਸਕਲ ਵਾਲਾ ॥
ਸੋਹਣਾ, ਸੰਦਰ ॥

ਸਜ ਧਜ, ਸ:—ਤਿਆਰੀ, ਚੰਗਾ ਰੂਪ ਕੱਢਣਾ,
ਮ ਧਾਮ, ਦਿਖਾਵਾ ।

ਸਜਾਉਣ

ਸੱਜੇ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਸੁਰਜ ॥

ਸੱਜੇ, ਪੁ:—ਸੱਜੇ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ
ਲਈ ਲੰਮੇ ਦੀ ਜਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ।

ਸਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ,
ਠੀਕ ਆਉਣਾ, ਬਣਨਾ, ਬੈਠ ਜਾਣਾ ॥

ਸੱਜਣ } ਪੁ:—ਸ: ਆਸਕ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਈ,
ਸਜਣ } ਚੰਦ, ਸਹ, ਠੋਕ ਆਦਮੀ ।

ਸਜਣਾਈ, ਸ:—ਠੋਕੀ, ਚੰਸਤੀ, ਭਲਾਈ,
ਚਰ ।

ਸੱਜਣੇ, ਸ:—ਸਥੀ, ਸਹਲਾ, ਆਦਿ

ਸੱਜਮ, ਪੁ:—ਧੀਰਜ, ਸਤਿ, ਦਬਾਉ, ਚੋਕ, ਸਬਰ,
ਸਾਸ ਸਾਸ ਦਿਨ ਅੰਨ ਪਾਲੀ ਨਾ ਕਰਨਾ,
ਖੜਾ ਖਾਣਾ । ਸੋੜ ਮੇਲ, ਸਲੂ, ਏਕਾ, ਇਕੱਠ,
ਪਰਾਪਤ ਹੋਣਾ, ਜੁਗਤ ॥

ਸੱਜਮੀ, ਵਿ:—ਸੱਜਮ ਜਾਂ ਧੀਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਧੀਮਾ, ਅਲਪ ਆਚਾਰੀ ।

ਸੱਜਰੇ, ਵਿ:—ਖੜੇ ਚਿਰ ਹੋਂ ਸੁਈ ਹੋਈ (ਗਉ,
ਮਹਿ) ॥

ਸੱਜਰੀ, ਵਿ:—ਜਾਗ, ਹੁਣੇ ਦਾ, ਠਵਾਂ ॥

ਸੱਜੀ, ਸ:—ਬੰਨ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਢਲ, ਚੱਟੀ ।
(ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਲਉਣੀ, ਪਾਉਣੀ, ਮਿਲਣੀ) ॥

ਸੱਜਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਉਸ ਹੱਥ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਟੀ ਖਾਖੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਮ
ਕਰੀਦਾ ਹੈ । ਖੱਬੇ ਦਾ ਉਲਟ ॥

ਸਜਾਉ } ਸ:—ਤਿਆਰੀ, ਸੰਗਾਰ ਬਣਾਉ
ਸਜਾਉਣ } ਸੋਭਾ, ਅਲੰਕਾਰ, ਫੈਲ ॥

ਸਜਾਉਣਾ

ਸਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਣਾਉਣਾ, 'ਭਾਅ' ਕਰਨਾ,
ਸੋਭਾ ਦੇਣੀ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਥਣਵਾਉਣਾ ਜਾਂ
ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ । ਸੁਆਰਨਾ ॥

ਸਜਾਤੀ, ਵਿ:-ਇਕੋ ਜਾਤ ਜਾਂ ਫੰਗ ਦੇ ॥

ਸਜਾਦ, ਪੁ:-ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਸਜਾਦੀ, ਸ:-ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਧੀ ॥

ਸਜਾਓ, ਸ:-ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ, ਹੋਈ
ਕੰਨੀ ॥

ਸੰਜਾਓ, ਵਿ:-ਸਜਾਵ ਵਾਲਾ ॥

ਸੰਜਾਬ, ਸ:-ਇੱਕੋ ਕਾਲੀ ਜੱਤ ਵਾਲਾ ਜਠੌਰ ॥

ਸੰਜੀ, ਸ:-('ਸੰਜਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਹੀ ਲਿਗ)। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਖਾਰ ਜਿਸਨੂੰ ਧੋਬੀ ਆਦਿਕ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ
ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਜੀਲਾ, ਵਿ:-ਚੰਗੀ ਬਕਲ ਵਾਲਾ, ਸੋਹਣਾ,
ਸੰਦਰ, ਸਜਦਾਰ ॥

ਸੰਜੀਵ, ਵਿ:-ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ, ਜਾਨ ਦਾਰ ॥

ਸੰਜੋ, ਪੁ:-'ਸੰਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੰਜੋਰਾ, ਪੁ:-ਠੇਡ, ਸਾਹਜ ਸੁਭਾਉ, ਭਾਲਾ, ਰੰਗੀ
ਭਾਗ, ਸੋਝ, ਮੇਲ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ॥

ਸੰਜੋਕਣ, ਸ:- } ਸੰਜੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਲ
ਸੰਜੋਗੀ, ਪੁ:- } ਅਜੇਹਾ ਢਕੀਰ ਜਿਸ ਦਾ
ਦਬਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸੰਝ, ਸ:-ਸੰਧਿਆ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ॥

ਸੰਝਿਆ, ਪੁ:-ਸੰਝ, ਸੰਧਿਆ ॥

ਸੱਟ, ਸ:-ਚੋਟ, ਟਕੋਰ, ਰਗੜ, ਖਹਿ (ਸੱਟ
ਲਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਸੱਟਾ ਬੱਟਾ

ਸੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ, ਬਬਦੇ ॥

ਸੱਟ ਪੇਟ, ਸ:-ਸੱਟ, ਚੋਟ ॥

ਸੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੋਲ ਦੇ ਇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਧਰ
ਉੱਧਰ ਫਿਰਨਾ ਜਾਂ ਮੁੜਨਾ ॥

ਸੱਟਕ, ਸ:-ਹੁਕੇ ਦੀ ਨੜੀ, ਭਾਂਜ, ਵਿਛੋੜਾ ॥

ਸੱਟਕ ਪੱਟਕ, ਪੁ:-ਜਾਂ ਸ:-ਕਾਹਲੀ, ਹੜਬੜੀ,
ਹੱਟ ਵੇਰ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਸੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਠੱਠ ਜਾਣਾ, ਵਿਛੜਣਾ, ਕਿਸ
ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੜਣਾ ॥

ਸੱਟਝ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਦਨ ਜੋ ਛੇਕ ਵਿੱਚ
ਵਸਿਆ, ਗਾਂਹਦਾ ਹੈ, ਪੇੜਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ
ਰਖਣ ਦੀ ਜਗਾ ॥

ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਡੋਗਲਾ, ਢਾਲਾ, ਉਲੱਢਣਾ ॥

ਸੱਟਰ ਪੱਟਰ, ਪੁ:-ਕਾਹਲੀ, ਹੜਬੜੀ, ਹਰ
ਵਰ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ, ਨਿਕੰਮੀ, ਗੱਲ ॥

ਸੱਟਰੀ ਪੱਟਰੀ, ਵਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ, ਐਵੇਂ
ਕਿਵੇਂ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਟੇ ਕੰਨਾਂ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ
ਉਣਾ, ਡਿਗਾਉਣਾ ॥

ਸੱਟਾਈ, ਸ:-ਸੱਟਣ ਦੀ ਸੋਹਣ ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਸੱਟਾਕ, ਪੁ:-ਕਾਹਲੀ, ਛੋੜੀ, ਹੱਜੀ, ਮੁਕੇ ਜਾਂ
ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸੱਟਾਕੇ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਛੋੜੀ, ਬਬਦੇ ॥

ਸੱਟਾ ਬੱਟਾ, ਪੁ:-ਬਰਾਂਦਰਾ, ਵੱਡਾ ਸੱਟਾ, ਇਕ
ਸ਼ਾਕ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੇ ਬਣਲੇ ਦੁਆ ਲੇਣਾ ॥

ਸੱਟੀ

ਸੱਟੀ, ਸ:—ਸੁੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਕਿਸੇ ਦਲਾਲ ਭਾਉ ਠਹਾਂਦੇ ਹਨ॥

ਸਟੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਰਸ ਲਗਦਾ ਹੈ॥

ਸਟੀਮ, ਸ:—ਭਾਫ਼॥

ਸਟੀਮਰ, ਪੁ:—ਭਾਫ਼ ਦੇ ਜੋਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼॥

ਸਟੂਲ, ਪੁ:—ਲੋਕੜ ਦਾ ਮੁਹੜਾ॥

ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—‘ਰੇਲ ਘਰ’ ਵੇਖੋ॥

ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬ ਤੋ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ॥

ਸਟੇਜ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਦਸਤਾਰ

ਸਟੋਰ, ਪੁ:—ਗੁਦਾਮ, ਥੀਜ਼ਾ ਦੇ ਕੱਠੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ॥

ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ, ਪੁ:—ਜਿਸਦੇ ਸਪੁਰਦ ਸਟੋਰ ਹੁੰਦੇ॥

ਸੱਠ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਵੀਹਾਂ, ਪੰਜਾਹ ਉੱਤੇ ਦਸ॥
ਪੁ:—ਸੋਝ, ਮੇਲ, ਏਕਾ॥

ਸੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਮੇਲਣਾ, ਰਮੇੜਨਾ॥

ਸੱਠਣੀ, ਸ:—ਸੋਝ, ਮੇਲ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਤਾਣੇ, ਧੜ ਦੀ ਗੰਢ॥

ਸੱਠਮਾਂ } ਵਿ:—ਸੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਸੱਠਵਾਂ } ਵਾਲਾ॥

ਸਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਥਵਾਉਣਾ, ‘ਖੱਡੀ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜਾ ਲਗਾਉਣਾ’॥

ਸਠ

ਸਠਵਾਈ, ਸ:—ਖੱਡੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਨੂੰ ਭਾਣੀ ਲੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਸੱਠਾਂ, ਪੁ:—ਸੱਠਵਾਂ ਸੰਮਤ॥

ਸਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ॥

ਸਠਾਈ, ਸ:—ਸਠਵਾਈ ਵੇਖੋ॥

ਸਠੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਬੱਚੇ ਜੰਮਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਛੇਵੀਂ ਰਾਤ॥

ਸੱਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਲਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ॥ ਮੰਡੀ॥

ਸੱਠੀ ਵਾਲੀ, ਪੁ:—ਸੱਠੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਬੁਧਾਰੀ॥

ਸੱਠਾਸ, ਪੁ:—ਪਖਾਨਾ, ਹੱਟੀ, ਸੋਧ ਖਾਨਾ॥

ਸੱਠਾਸੀ, ਸ:—ਸਾਨਿਆਸੀ, ਚਮਟਾ॥

ਸੱਠਾਸੀ } ਪੁ:—ਸਾਨਿਆਸੀ ਵੇਖੋ
ਸੱਠਾਸੀਆ }

ਸੱਠੇ, ਸ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਾਦ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਥੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ ਹਨ), ਬੰਝ॥

ਸੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਗੰਢਣਾ, ਸੱਠਣਾ, ਮੇਲਣਾ, ਦੋ ਚੱਸੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਕੱਠੇ ਵੱਟਣਾ॥

ਸੱਠਾ, ਪੁ:—ਥੋੜਾ, ਸਾਨ੍ਹ, ਮੋਟਾ ਭਾਫਾ, ਹੱਟਾ ਕਟਾ ਆਦਮੀ, ਗਿਲੂਟੀ, ਸੱਟ ਚਾਂ ਢੇੜੇ ਕਰਕੇ ਲਾਗੇ ਪਈ ਹੋਈ ਸੱਜ॥

ਸੱਢੀ, ਸ:—ਸੱਟੀ ਤੋਂ ਤਕੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ॥

ਸੱਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸੇ ਤੋਂ ਮੈਣੇ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਰੱਸੇ ਆਦਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ॥ ਇਸ ਦੇ ਥੀ ਲਹੁ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ॥
ਅਰ:—ਸਮੇਤ, ਨਾਲ॥

ਸਟਕੁਕੜਾ

ਸਟਕੁਕੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲ
 ਸਟਕੁਕੜਾ } ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ, ਰੱਸੇ
 ਆਦਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ਇਸਦੇ ਬੀ
 ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਟ ਬੂਟੀ, ਸ:—'ਸੈਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟ ਮੁੰਦਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ॥

ਸਟਤ, ਪੁ:—'ਸੰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟਾਟਾ, ਸ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਸਾ ਸਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸਟਾਟਾ ਗੁਜਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ ਯਾਮ
 ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਸਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣੀਕ ਸਲ ॥

ਸਟਕੁਕੜਾ, 'ਸਲ' ਦੇ ਹੋਠ 'ਸਟਕੁਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟੂ, ਸ:—'ਸਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟੇ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਮੇਤ ॥

ਸਤ, ਵਿ:—ਸੱਤ (ਹੋਰਨਾਂ ਸਥਾਈ ਠਾਲ ਮਿਲਕੇ,
 ਜਿਹਾ ਕਿ ਸਤ ਮਾਹੀ), ਸੱਚਾ, ਠੀਕ,
 ਅਸਲੀ ॥

ਪੁ:—ਸੱਚ, ਧਰਮ, ਇਮਾਨ ਦਾਰੀ, ਠੀਕੀ,
 ਵਡਾਦਾਰੀ, ਤਾਕਤ, ਮੋਰ, ਨਿਰੋੜ, ਰਸ ॥
 ਇਤਯਾ ॥

ਸਤ ਸਇਆ, ਵਿ:—ਸੱਤ ਸੌ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ (ਕੱਪੜਾ
 ਆਦਿਕ), ਸਤ ਸੌ ਰੁਪਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ
 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹਨ ॥

ਸਤ ਸਈ, ਸ:—ਸੱਤ ਸੌ ਤਾਰਾਂ ਦੀ ਚੁੜੱਤਲ
 ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਕੱਪੜ ਦਾ ਗੁਣ
 ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਸੱਤ ਸੌ ਛੈਦਾਂ ਵਾਲੀ
 ਪੇਢੀ ॥

ਸਤ ਜੁਗੀ

ਸਤ ਸੌਠ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੌਠ, ਸਤਾਹਟ ॥

ਸਤ ਸੇਗਾ ਪੁ:— } ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਸਚਾ ਮੇਲ,
 ਸਤ ਸੰਗਤ ਸ: } ਸਾਧਾ ਜਾਂ ਭਲ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ
 ਸੰਗ, ਠੇਕੀ ਦੀ ਸੁਹਬਤ ॥
 ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾ ॥

ਸਤ ਮੰਗਣ, ਸ: } ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
 ਸਤ ਸੇਗੀ, ਪੁ: } ਵਾਲੀ ॥

ਸਤ ਹੀਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਵਸਾਹ
 ਨਹੀਂ ॥

ਸਤ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਕੰਮ, ਠੇਕ ਅਮਲ, ਧਰਮ
 ਦਾ ਕਾਰਜ ॥

ਸਤ ਕਰਮਣ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸਤ ਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਕਾਰ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਕੰਮ, ਆਦਰ ਭਾਉ ॥

ਸਤ ਖਸਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਾਂ ਖਸਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀਨ,
 ਬਿਭਚਾਰਣੀ, ਮੰਦੀ ॥

ਸਤ ਗਲੇ, } ਪੁ:—ਗਿਲੇ ਨਾਮੇ ਬੂਟੀ ਦਾ ਸਤ
 ਸਤ ਗਿਲੇ } ਜੋ ਤਾਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
 ਸਰੀਰ ਤੜਕੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਤ ਗੁਣ } ਵਿ:—ਸੱਤ ਵਾਰ ਗੁਣਕੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋਵੇ ॥
 ਸਤ ਗੁਣਾ } ਸੱਤ ਵਾਰੀ ਗਿਣਕੇ ਸੋਝਿਆ
 ਹੋਇਆ ॥

ਸਤ ਗੁਰ } ਪੁ:—ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥
 ਸਤ ਗੁਰੂ }

ਸਤ ਜੁਗੀ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹੇ ਜੁਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜੁਗ,
 ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਹੁੰਦੇ
 ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ੧੧੨੮੦੦੦ ਸਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ॥
 ਚੰਗਾ ਸਮਾ ॥

ਸਤ ਜੁਗੀ, ਪੁ:—ਸਤ ਜੁਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
 ਧਰਮਾਸ਼ਰਮਾ, ਠੇਕ ॥

ਸਤਨਾਜਾ

ਸਤਨਾਜਾ, ਪੁ:—ਸੱਤ ਅਨਾਜ ਕੱਢੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ।
ਗ੍ਰਹਿਣ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਜੇ ਦਾ ਵਾਨ ਲੋਕ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਤ ਨਾਮ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸਚਾ ਨਾਉਂ,
ਭਾਈ ਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੁਕੇ ਦੇ ਗੁਰਮਤ੍ਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਪਦ ।

ਸਤ ਨਾਮੀ } ਪੁ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧਾਂ
ਸਤਨਾਮੀਆ } ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਸਤ ਪੁੱਤਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ।

ਸਤ ਬਚਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਭੀਕ ।
ਅਵ:—ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੋ, ਭਲਾ ਜੀ, ਹਾਂ
ਜੀ ॥

ਸਤ ਬਚਨੀਆ, ਪੁ:—ਹਾਂ ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਖਸ਼ਾਮਦੀ ॥

ਸਤ ਬਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਤ ਬਰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੀਰਿਆ ਵਾਲੀ
ਝਾੜੀ ॥

ਸਤ ਬਾਦੀ, ਵਿ:—‘ਸਤ ਵਾਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ ਬਿਰੋਜਾ, ਪੁ:—‘ਬਿਰੋਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ ਭੰਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਿਬਰਤਾ ਇਸਰ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਤ ਮਾਹਾਂ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ॥

ਸਤ ਮਾਹਾਂ ਬਾਲਕ, ਪੁ:—ਗਰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੱਤ
ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬਾਲਕ ॥

ਸਤ ਲੜਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਭਾਗਾਂ ਜਾਂ ਲੜੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਸਤ ਕੁਣਾ ॥

ਸੱਤਮੀ

ਸਤ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਸਿਸ਼ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਬਿਰਹਦੇ
ਹਨ । ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਤ ਵਾਦੀ, ਵਿ:—ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਗਿਆਨੀ ॥

ਸਤ ਵੰਨੀ, ਸ:—ਸਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ, ਪਛਿਬਰਤਾ ॥

ਸੱਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਫੇ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਅੱਠ ॥

ਪੁ:—ਸਚ, ਸਚਿਆਈ, ਧਰਮ, ਸੱਚਾ ਪਰਮੇ-
ਸ਼ੁਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚੀ, ਸੱਚ ਮੁਚ ॥

(‘ਸਤ’ ਵੇਖੋ) ॥

ਸੱਤ, ਪੁ:—ਸਾਧ, ਭਗਤ, ਸਿੰਘ, ਆਦਮੀ, ਭਲਾ
ਮਾਨਸ, ਫਕੀਰ ॥

ਵਿ:—ਮਹਾਤਮਾ, ਨੇਕ, ਧਰਮੀ ॥

ਸੱਤ ਮੱਤ, ਪੁ:—ਸੱਤਾਂ ਦਾ ਮਤ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ
ਮਤ ॥

ਸਤਹੱਤ੍ਵ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਪਰ ਸੱਤਰ ॥

ਸਤ ਹੱਤ੍ਵ, ਵਿ:—ਸਤਹੱਤ੍ਵਾਂ ਸੰਮਤ, ਉਸ ਸੰਮਤ
ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿੱਕਾ ॥

ਸਤਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਖਪਣਾ, ਦੁਖ ਪਾਉਣਾ,
ਛਿੱਧਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸੇਤਨੀ, ਸ:—‘ਸੈਤ’ ਦਾ ਇਸਰ੍ਹਾਂ ਲਿੰਗ ॥
ਸਾਧਣੀ ।

ਸਤੋਤਰ, ਵਿ:—‘ਸਤ ਹੱਤ੍ਵ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤੋਤ੍ਰ, ਵਿ:—‘ਸਤਹੱਤ੍ਵ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤੋਤਰਿਆ, ਵਿ:—ਸਤੋਤ੍ਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਦਾ, ਬੁੱਢਾ ॥

ਸਤੋਬਾ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਸਤਮਣਾ, ਵਿ:—ਸਤ ਮਣ ਰੁਪਏ ਦੇ ਛਾਉ ॥

ਸੱਤਮਾਂ, ਵਿ:—‘ਸੱਤਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਤਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਵੀਂ ਬਿੱਤ (ਈਦਮਾਂ ਦੀ) ॥

ਸਤਰ

ਸਤਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਪਲਾਂਗ, ਪੰਗਤ ।

ਪੁ:—ਪੜਦਾ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਪਗਏ
ਮਰਦਾਂ ਬੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੱਤਰ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਸੈਂਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਵੇਰੀ, ਦੁਸਮਲ ॥

ਸਤਰੰਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਕਲ ਦੀ ਖੇਡ ਜੋ ਮੋਹਰਿਆ
ਨਾਲ ਇੱਕ ਚਾਰ ਖਾਨੇ ਪਟੜੇ ਪੁਰ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ।

ਸਤਰੰਜ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸਤਰੰਜ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਰੰਜ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਸਤਰੰਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਦਰੀ ਜੋ ਖਾਣੇ
ਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੱਤਰਾ ਬਹੱਤਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਭੁੱਖੇ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ॥

ਸੈਂਤਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਟ ਮਿੱਠੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਫਲ ਜੋ
ਮਏ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਧੇਉਂਦ ਲਾ ਕੇ ਚੁਗਾਏ ਦੇ
ਹਨ ।

ਸੱਤਰਿਆ ਬਹੱਤਰਿਆ, ਵਿ:—'ਸੱਤਰਾ ਬਹੱਤਰਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ੍ਰੀ, ਸ:—'ਇਸਤ੍ਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਤਰੀ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀ, ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੈਂਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਵੇਰੀ, ਦੁਸਮਲ ॥

ਸਤਵੰਜ, ਵਿ:—ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਸੱਤਵਾਂ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਨ

ਸਤਵਾਹਾਂ, ਵਿ:—'ਸਤ' ਦੇ ਥੱਲੇ 'ਸਤ ਮਾਹਾਂ'
ਵੇਖੋ ।

ਸੱਤਾਂ, ਪੁ:—ਸਤ ਦਾ ਅੰਗ—'੭' ਸੱਤਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ।

ਸਤਾਈ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਸਤਾਈਆਂ } ਵਿ:—ਸਤਾਈ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਸਤਾਈਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ,
ਖਿਤਾਉਣਾ ॥

ਸਤਾਸੀ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਸਤਾਹਸੀਆ, ਪੁ:—ਸਤਾਸੀਵਾਂ ਸੰਮਤ ॥

ਸਤ ਹਸੀਮਾਂ (ਵਾਂ)—ਵਿ:—ਸਤਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਹਟ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਸਤਾਹਟਾ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਏਭ ॥

ਸਤਾਹਨ, ਵਿ:—'ਸਤਾਹਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ ਹਤਾ, ਪੁ: } ਸਤਾਰਾਂ ਉੱਗਲ ਲੰਮੀ ਸੁੱਡੀ ॥
ਸਤਾਹਰੀ, ਸ: }

ਸਤਾਹਰੀ, ਸ:—ਹੈਦ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਤਾ-
ਹਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਕਿੱਥਿਆ ਕਰਮ ॥

ਸਤਾਈਆਂ, ਵਿ:—'ਸਤਾਈਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਤਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਤਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸਤਾਨ, ਪੁ:—ਪਿਸ਼ਾਚ, ਬੂਝ, ਪ੍ਰੇਤ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਗਰੂ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰਖ ਦਾ ਵੇਰੀ, ਸ਼ਰਾਣਰੀ
ਆਦਮੀ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਸਤਾਨ ਤੁਫਾਨ

ਸਤਾਨ ਤੁਫਾਨ, ਪੁ:—ਤੁਹਮਤ, ਕਲੰਕ ।

ਸਤਾਨ ਦਾ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਡੇ । ਸਰਾਰਤੀ
ਬਾਲਕ ॥

ਸਤਾਨ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਰਾਰਤ, ਵਸਾਦ ।

ਸਤਾਨ ਤੁਫਾਨਣ, ਸ:—ਬੁਠੀ ਤੁਹਮਤ ਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਲਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ।
ਵਸਾਦਣ ॥

ਸਤਾਨਮਾ, ਵਿ:—ਸਤਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਸਤਾਨਮੇਂ, ਵਿ:—ਸਤਾ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ।

ਸਤਾਨਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਸਤਾਨਮਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਤਾਨਵੇਂ, ਵਿ:—‘ਸਤਾਨਮੇਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਤਾਨੀ, ਵਿ:—ਸਤਾਨ ਵਰਗਾ, ਨਰਕੀ ॥

ਸ:—ਸਤਾਨ ਦਾ ਘੋਮ, ਸਤਾਨ ਪੁਣਾ ॥

ਸਤਾਬੀ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਛੋੜੀ, ਉਤਾਉਲ ॥

ਕੁ:—ਵੇ:—ਛੋੜੀ, ਸ਼ਬਦੇਂ, ਜਲਦੀ ॥

ਸਤਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਵਾਜਾ, ਤਿੰਨਾਂ ਤਰਾਂ
ਵਾਲਾ ।

ਸਤਾਰਯਾ, ਪੁ:—ਸਤਾਰ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਰਾਂ, ਪੁ:—ਤਾਰਾਂ, ਗ੍ਰਹਿ ।

ਸਤਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦਸ, ਤਿੰਨ ਘੱਟ, ਵੀਹ ॥

ਸਤਾਰੀਆ, ਪੁ:—‘ਸਤਾਰਯਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਤਾਰਵਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਜਿਸ ਦੀ
ਸਤਾਰਾਕਾਰ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਤਾਵੀ, ਵਿ:—ਸਤਾਵੀ ਸੱਚਾ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਸਤੁਤਾ

ਸਤਿ, ਪੁ:—ਸਤ, ਨਿਰੋੜ, ਰਸ ॥

ਵਿ:—ਸਚ ॥

ਕੁ:—ਵਿ:—ਸਚ ਮੁੱਚ ॥

ਸੱਤਿਆ, ਸ:—ਸਰਿਆਈ, ਧਰਮ ਦਾ ਬਲ,
ਪਰਤਾਪ, ਕਰਾਮਾਤ ॥

ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ,
ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਸੱਤਿਆ ਨਾਸਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ
ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਤਿਆ
ਸੱਤਿਆ ਨਾਸੀ, ਪੁ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।
ਜੋ ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ ਕਰੇ ॥

ਸੱਤਿਆ ਮਾਣ } ਪੁ:—ਸੱਤਿਆ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ,
ਸਤਿਆ ਵਾਣ } ਧਰਮੀ, ਕਰਾਮਾਤੀ, ਸਮਰਥੀ ॥

ਸਤੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੇਢੇ ਹੋਏ ਫਰਤੇ ਨਾਲ ਸਤ
ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਵਿ:—ਪਰ ਬਰਤਾ, ਨੇਕ, ਵਫਾਦਾਰ, ਸਤ
ਵੀਰੀ ॥

ਸਤੀਰ ਪੁ:—ਛੱਤ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਸਤੀਰੀ ਸਾ } ਮੋਟੀ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਬੀਲਾ
ਫਿਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਛੋਟ
ਕਰ ਜਾਣ ॥

ਸਿਤੁਸਟ, ਵਿ:—‘ਸਿਤੋਖੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਤੁ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਾਂ ਛੋਲੇ ਭੁਲਾ ਕੇ ਪੀਨੇ ਹੋਏ ਸਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਸਰਬਤ ਵਿਚ ਘੋਲ ਕੇ ਚੋਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸਤੁੰਗਤਾ, ਪੁ:—ਨੇਕਾ ਜੋਗ, ਸਤਾਨ, ਸਰਾਰਤੀ
ਬਾਲ ॥

ਸਤੁਤ, ਪੁ:—‘ਸਰਾਰਤ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਤੁਤੀ, ਪੁ:—ਅਨੋਖੀ ਗਲ, ਬਨਾਉਣ ॥

ਸਤੁਤੀਆਂ

ਸੰਦ

ਸਤੁਤੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬਰਨ) ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ
ਸਤੁਤ ਜੋ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਸੰਤੋਖ, ਪੁ:—ਸਬਰ, ਸਾਂਤ, ਅਰਾਮ, ਰੋਜ ॥

ਸੰਤੋਖਣ, ਸ:—ਸੰਤੋਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਵੀ ॥

ਸੰਤੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨੱਧ ਕੇ
ਸਮਾਲ ਛੱਡਣਾ ॥

ਸੰਤੋਖੀ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਸਤੋ ਗੁਣ, ਪੁ:—ਦੀਗਿਆਈ ਦਾ ਗੁਣ, ਭਗਤੀ,
ਨੇਕੀ ॥

ਸਤੋਣਾ, ਵਿ:—ਸੰਤ ਗੁਣਾ ॥

ਸੋਧ, ਸ: ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਨਗਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ ਉਹ
ਥਾਂ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਕਣੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਛੇਰ, ਸਥਾ, ਭਗਤਾ, ਫਰਿਆਦ,
ਮੁਕਦਮਾ ॥

ਸਬ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਛੇਰ ਪੈਲ ਨਿਆਉਂ ਕਰਾ-
ਉਣ ਜਾਣਾ ॥ ਘਰ ਦੇ ਭਗਤਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰਨਾ
ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਫਰਿਆਦ ਕਰਨੀ ॥

ਸੱਥਣੀ, ਸ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਭਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਸੱਥਰ, ਪੁ:—ਫੁਹੜ ਦੀ ਵਿਛਾਈ, ਵਿੱਛਿਆ
ਹੋਇਆ ਅਨਾਜ ਜੋ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਖਲੇ-
ਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ
ਮਰਨੇ ਪੁਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇਰ
ਦਿਨ ਸੌਣ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ॥

ਸੱਥਰ ਦਾ ਚੋਰ, ਪੁ:—ਅਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੀਜ਼
ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਥਰ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਸੌਣ ਲਈ ਫੁਹੜ
ਸੱਥਰ ਪਾਉਣਾ } ਵਿਛਾਉਣਾ ਤੇਰਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸੱਥਰ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਹੁ ਲਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਥਰਾ, ਪੁ:—ਤੇਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਰਖਾਲ ਲਕੜ
ਛਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਥਰੀ, ਸ:—ਛਾਟਾ ਸੱਥਰਾ ਜਾਂ ਤੇਸਾ ॥ ਨਵੇਂ ਰੱਢੇ
ਹੋਏ ਘਾਹ, ਪੱਠੇ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ॥

ਸਥਾ, ਸ:—ਸਬਕ, ਪਾਠ

ਸਥਿਰ, ਵ:—ਧਰਮ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ, ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਥਿਰਤਾ, ਸ:—ਧਰਮਿਆਈ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ॥

ਸਦ, ਪੁ:—ਸੈ, ਸੈ ॥

ਸਦ ਬਰਥਾ, ਪੁ:—ਗੋਰੇ ਦਾ ਵੱਲ ॥

ਸਦ ਬਰਥੀ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਲ ਜੋ
ਅੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਦ, ਸ:—ਹਾਕ, ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਆਵਾ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਜੜੀਆਂ ਦਾ ਰਾਗ, ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੱਕ ਸਬਦ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦਾ
ਬਿਆਨ ਹੈ ॥

ਸੱਦ ਆਖਣਾ ਜਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੱਦ ਪੁੱਛ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਹਾਲ ਹਵਾਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸੱਦ ਭਰ, ਸ:—ਯੈਨੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਹਾਕ ਸੁਣੀ
ਜਾਂ ਸਦ, ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਅੱਧਾ ਕੋਹ ॥

ਸੱਦ ਮਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ, ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੁਲਾ-
ਉਣਾ, ਹਾਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਸੱਦ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕ ਲਾਕੇ ਗਾਉਣਾ, ਸੁਰ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੰਦ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਲ ਆਦਿਕ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ
ਹਥਿਆਰ ॥
ਵ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਬੁਲਵਣਾ, ਫੈਸਾ ॥

ਸਦੱਕੜਾ	ਸਦਾ
ਸਦੱਕੜਾ } ਪੁ-ਦੁਸਰੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਦੱਕੜੇ } ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਹੋਮ, } ਕੁਰਬਾਨੀ ॥	ਸਦਾ ਅਨੰਦ, ਵਿ-ਜੇ ਨਿਤ ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਰਹ (ਜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ॥
ਸਦੱਕੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ-ਦੁਸ਼ ਦੇ } ਭਲੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਬਲਿਹਾਰੀ } ਸੀਨਾ ॥	ਸਦਾ ਸਿਵ, ਪੁ-ਮਹਾ ਦੇਵ, ਬੋਲਾ ਨਾਥ ॥ ਸਦਾ ਸੀਤਾ, ਵਿ-ਐਗੁਣਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਨਿਹ ਭਲੇਕ, } ਬੇ ਔਖ ॥
ਸਦੱਕਾ } ਪੁ-ਕੁਰਬਾਨੀ, ਬਲੀ, ਵਾਰਨ ਦਾਨ ਸਦੱਕੇ } ਸਰੋਤ, ਭਾਗੀ, ਦੁਸ਼ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ } ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਦੱਕਾ ॥	ਸਦਾ ਸੁਹਾਗੀ, ਪੁ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਕੀਰ ਜੋ ਜਨਾਨੇ } ਵਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਖੋਦ ਦਾ ਸਦਾ ਸਿਰ } ਉੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ॥
ਸਦੱਕਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਸਰੋਤ ਕਰਨੀ ॥	ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ, ਸ-ਅਜਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜੋ ਕਦੇ } ਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। 'ਯੋਗ ਭਰਾ' ਦਾ ਪੰਛੀ, } ਦੁਕ ਭਰਾ ਦਾ ਫੋਲ ॥
ਸਦੱਕਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਸਰੋਤ ਲੈਣੀ ॥	ਸਦਾ ਸੁਖੀ, ਵਿ-ਰਮਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ । } ਭਾਗਵਾਨ ॥
ਸਦੱਕੇ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ-ਦੁਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰ ਸਦੱਕੇ ਜਾਣਾ } ਸਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ॥	ਸਦਾ ਸੁਖ, ਕ੍ਰਿ-ਵਿ-ਰਮੇਸ਼, ਨਿਤ, ਆਦਿ ॥
ਸਦੱਕੇ, ਕ੍ਰਿ-ਬਲਾਉਣਾ, ਹਾਕ ਮਾਰਨੀ ॥	ਸਦਾ ਲਬ, ਪੁ-ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਗੁਲਾਬ ਦਾ } ਫੁਲ ॥
ਸਦੱਕਾ ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਬਲਾ ਤੇ ਹਾਲ ਹਵਾਲ } ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥	ਸਦਾ ਬਹਾਰ, ਵਿ-ਨਿੱਤ ਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ } (ਖੋ) ॥
ਸਦਾ ਬਾਘ, ਪੁ-ਬੰਧ ਦੀ ਇਕ ਔਖ ॥	ਸਦਾ ਬਰਤ, ਪੁ-ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ } ਰੋਜ ਅੰਨ ਛਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖਰੋਤ ਕਰਨੀ (ਸਦਾ } ਬਰਤ ਲਾਉਣ), ਲਹਾਰ ॥
ਸਦਰ, ਪੁ-ਵੱਡਾ ਬਜਾਰ, ਛਾਉਣੀ ਦਾ ਬਜਾਰ, } ਦੋ ਅਰਸਰ ਦਾ ਦਰਦਰ, ਜਾਂ ਉਹ ਮਜ਼ਾ } ਜਿਥੇ ਉਹ ਦਰਦਰ ਹੋਵੇ ॥	ਸਦਾ ਬਰਤੀ, ਪੁ-ਸਦਾ ਬਰਤ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, } ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਸਿਦਰ, ਪੁ-ਸੰਦ, ਹਾਥਿਆਰ ॥	ਸਦਾ ਵਰਤ, ਪੁ-'ਸਦਾ ਬਰਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਦਲ, ਪੁ-ਚੰਨਣ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੁਖ ਜਿਸ } ਦੀ ਲੋਕੜ ਕੜੜੀ, ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ } ਹੈ ॥	ਸਦਾ ਵਰਤੀ, ਪੁ-'ਸਦਾ ਬਰਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਦਲੀ, ਵਿ-ਸੰਦਲ ਜਾਂ ਚੰਨਣ ਦਾ ਖੂਹਣਿਆ } ਹੋਇਆ, ਸੰਦਲ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥	ਸਦਾ, ਸ-ਅਵਾਜ, ਉਹ ਅਵਾਜ ਜੋ ਵਕੀਰ } ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਆਂਦੇ ਹਨ ॥
ਸਿ-ਰੋਕੀ, ਪੰਛੀ, ਮੇਜ਼ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ॥	
ਸਦਾ, ਕ੍ਰਿ-ਵਿ-ਨਿੱਤ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ॥	

ਸੱਦਾ

ਸੱਦਾ, ਪੁ:—ਬੁਲਾਵਾ, ਨੇਉਤਾ, ਬੰਕਰੇ ਜਾ ਭਰੂ ਦਾ
ਸ਼ਿਗ, ਇੱਕ ਝੰਡਾ ਜੋ ਦਹਿਅਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸੱਦਾ ਘੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਾ ਭੇਜਣਾ, ਮੰਗੁਆ-
ਉਣਾ ॥

ਸੱਦਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੇਉਤਾ ਦੇਣਾ, ਘਰ
ਸੱਦ ਕੇ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ ॥

ਸੱਦਾ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਝੁੰਮੀ ਵਜਾ-
ਉਣਾ ॥
ਸੱਦਾ ਵਜਾਉਣਾ }

ਸੱਦਾ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦਾ । ਅਵ:—ਦਾ ।

ਸਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਵਾਉਣਾ, ਕਹਾਉਣਾ, ਅਖ-
ਆਉਣਾ ।

ਸੰਦਾਰੀ, ਸ:—ਪੀਰੇ ।

ਸਦਿਆਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਆਦਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੋ
ਵਾਜਾ ਗਾਜਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਵੱਲ
ਵਸੇਕਾ ॥

ਸਦਿਆਣਾ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ,
ਸਦਿਆਣਾ ਵਜਾਉਣਾ } ਮੰਗਲ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸਦਿਆਣੀ, ਸ:—ਸਈਯਦ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਸਦੀ, ਸ:—ਸੌ ਵਰ੍ਹਾ ।

ਸਦੀਪ, ਪੁ:—ਅਨੰਤ ਕਾਲ ।

ਸਦੀਪ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿੱਤ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ,
ਸਦਾ ॥

ਸਦੀਪਕ, ਵਿ:—ਸਨਾਤਨ, ਆਦਿ, ਨਿੱਤ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਦੀਪ ਕਾਲ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ,
ਸਦਾ ਹੀ ॥

ਸੰਦੂਕ

ਸੰਦੂਕ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਲੰਬੇ ਆਇਕ ਦੀ ਬਣੀ
ਹਈ ਚਨੁਕਰੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ
ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ,
ਬਕਸ, ਪੋਟੀ ॥

(ਸੰਦੂਕ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਕਿ
ਸੰਦੂਕ ਅਕਸਰ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਨੁਕਰੀ
ਅਰ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਸੰਗਲੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਭੰਬਾ ਅਕਸਰ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਗੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਅਰ ਉਸ ਦਾ ਛੱਕਣ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ ॥)

ਸੰਦੂਕਚੀ } ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਸੰਦੂਕ ॥
ਸੰਦੂਕੜੀ }

ਸੰਦੂਕੀ, ਵਿ:—ਸੰਦੂਕ ਦੀ ਸਕਲ ਵਾ, ਇੱਕ ਦੁਏ
ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਢੋਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ।
(ਜਿਸ ਨੂੰ ਢੁਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ)

ਸੰਦੇਸ } ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ, ਸਮਾਚਾਰ, ਕਿਸ ਦੇ, ਰਾਹੀਂ
ਸੰਦੇਸ } ਜੋ ਗੱਲ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਾਈ ਜਾਂ
ਭੇਜੀ ਜਾਏ ॥

ਸੰਦੇਸੀ, ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੰਦੇਹ, ਪੁ:—ਸ਼ੱਕ, ਸੰਸਾ, ਵਿਸਵਾਸ, ਭਰਮ, ਚਿੰਤਾ,
ਫੁਲ ਚੁੱਕ ॥ ਪਿਆਰ, ਮੋਹ ॥

ਨਿੱਸੰਦੇਹ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿਸ਼ਚ, ਅਵੱਸ ॥

ਸੰਦੇਹੀ, ਵਿ:—ਸੰਦੇਹ ਵਾਲਾ, ਸ਼ੱਕੀ, ਭਰਮੀ, ਵਿਸ-
ਵਾਸੀ ।

ਸੰਧ, ਸ:—ਵਿਰਲ, ਦਰਜ, ਛੋਕ ।

ਸਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋ ਜਾਣਾ, ਬਣ ਚੁੱਕਣਾ, (ਕਮ) ਪੂਰਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਮੌਰਨਾ ॥

ਸਧੜ, ਵਿ:—ਸਭੜ, ਸੋਭਾ, ਉੱਤੇ ਮੱਤਰ ॥

ਸੱਧਰ

ਸੱਧਰ, ਸ:—ਰਾਉ, ਉਮੰਗ, ਸੌਕ, ਲਾਲਸਾ ।

ਸੱਧਰ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਉ ਧੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਧਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਕੜੀ ਲਟਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਟਿਕਕੇ ਗੱਤੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਧਾਰਣ } ਵਿ:—ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ, ਅੰਦੇ ਕਿਵੇਂ, ਆਮ,
ਸਧਾਰਨ } ਭੁੱਛ, ਛੋਟਾ, ਥੋ ਪਰਵਾਹ, ਇਕੱਲਾ,
ਸੋਖਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥੋਲੇ ਛਾਉ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾ, ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਸੌਖ ਵਿਚਾਰ ਬਾਝੇ, ਅਕਸਰ ॥

ਸਧਾਰਣ ਰੀਤ, ਸ:—ਆਮ ਦਸਤੂਰ ॥

ਸੰਧਿਆ (ਯ), ਸ:—ਸੰਝ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ ਦ ਪਿੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ । ਸਵੇਰੇ, ਦੁਪਹਿਰੇ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ (ਇਸ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਸੰਧਿਆ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਸੰਧਿਆ ਕਾਲ } ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸੁਰਜ ਅਸਤ
ਸੰਧਿਆ ਵੇਲਾ } ਹੋਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਸੰਧੀ, ਪੁ:—ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਬਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਰਾਏ ਹੋਏ ਮੁਲ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਦੇਕੇ ਵੇਲੇ ਸ਼ਿਰ ਛੁਡਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਦਸਵੰਧੀ ॥

ਵਿ:—ਵਾਕਰ (ਭੁੱਤੇ ਸੰਧੀ ਪੁਛਲੀ ਕਦੀ ਨਾ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ।)

ਸੰਧੂ, ਪੁ:—ਜੱਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।

ਸੰਧੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਧੂੜਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੱਥੇ ਪੁਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਟਿੱਕੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਨ੍ਹ

ਸੰਧੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਧੂਰ ਚੜ੍ਹਾਨਾ, ਸੰਧੂਰ ਨਾਲ ਹਾਥੀ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚਿੱਤਰਨਾ ॥
ਗੋਬੀ ਦਾ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਸੰਧੂਰੀ, ਵਿ:—ਸਪੁਰ ਦੋ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦਾ ਅੰਬ ॥

ਸੰਧੂਰੀ ਟੋਡੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ॥

ਸੰਧੂਰੀਆ ਹਾਥੀ, ਪੁ:—ਕਾਮ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਥੀ, ਕਾਮ ਨਾਲ ਆਤਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਕ੍ਰੀਮਤ ॥

ਸਨ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਣਾ’ ਦਾ ਚੁੱਤ ਕਾਲ, ਅਨਨ ਪੁਰਖ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਸੋ, ਆਹੋ, ਸਾਨ ॥
ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸੰਮਤ ਜਾਂ ਸਾਲ ॥

ਸੰਨ, ਸ:—ਸੰਮਤ, ਸਾਲ, ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਠੱਪਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਯਾ ਰਾਜੇ ਦੋ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸਾਲ ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਸੰਨ ਜਲੂਸ), ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸਰਦੀ ਜਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਰਫਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਨ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਗਰਮ
ਸੰਨ ਪਾ ਦੇਣਾ } ਲੱਧੇ ਨਾਲ ਦਾਗਣਾ, ਬੰਦਨਾਮ ਕਰਨਾ (ਅੰਗ ਹੀਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ) ॥

ਸਨਸਾਂ, ਪੁ:—‘ਸੰਸਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਸਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਠੱਪਾ ਰਾਜ ਦਾ ਅਧਕਾਰ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਪਰਤਾਪ ॥

ਸੰਨ੍ਹ, ਸ:—ਚੋਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਛੋਪ ਵੱਚ ਮੋਰੀ (ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ) ॥

ਪੁ:—ਵਿੱਥ, ਦੁਰੀ, ਛੱਡਿਆ ।
(ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣਾ, ਸੰਨ੍ਹ ਲੱਗਣੀ, ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨੀ) ॥

ਸਨਹ

ਸਨਹ, ਪੁ:—ਹੋਰੇ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਨਸਿੱਕਾ ਬਹਾਲਣਾ } ਵਿ:—ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਰਾਜ
ਸਨਸਿੱਕਾ ਬੈਠਾਉਣਾ } ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ
ਅਸਤਿਆਰ ਸਮਾ
ਉਣਾ ॥

ਸੰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਮਟਾ ਜੋ ਸੁੱਟਿਆਰੇ
ਲੁਹਾਰ ਆਦਿਕ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਸਨਿਆਸੀ,
ਸੰਬੂਰ ॥

ਸਨਭਾਸ, ਸ:—‘ਸੰਭਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਭਾਸੀ, ਸ:—‘ਸੰਭਾਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਥ, ਸ:—‘ਸੰਥ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਥਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਥਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਥੀ, ਸ:—‘ਸੰਥੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤ, ਪੁ:—‘ਸੰਤ’ ਵੇਖੋ—ਸਨਦ ॥

ਸਨਤਣੀ, ਸ:—‘ਸੰਤਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤਾਪ, ਪੁ:—‘ਸੰਤਾਪ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤਾਪੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਤਾਪੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤੋਖ, ਪੁ:—‘ਸੰਤੋਖ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤੋਖੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਤੋਖੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨੱਥਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝਾੜੀ ਜੋ ਸੁਰੱਪਣ
ਲਈ ਸੜਕ ਦੀ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੀਂ ਗੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਸਨਦ, ਸ:—ਸਹੀ, ਦਸਤਖਤ, ਦਸਤਾ ਵੇਖ, ਹੁਕਮ
ਨਾਮਾ । ਅਕਸਰ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ
ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਦੋ
ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਪਰਵਾਨਾ ॥

ਸਨਦਲ, ਪੁ:—‘ਸੰਦਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਹ

ਸਨਦਲੀ, ਵਿ: }
ਸ: } ‘ਸੰਦਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇ, ਵਿ:—ਸਨਦ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ,
ਅਸਲੀ, ਪਰਮਾਣ, ਪਰਵਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥ
ਕੋਈ ਮੰਨੇ ॥

ਸਨਦੂਕ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੂਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੂਕੀ (ਜ਼ੀ), ਸ:—‘ਸੰਦੂਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੂਕੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਦੂਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਸ (ਸਾ)—‘ਸੰਦੇਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਸੀ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੇਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਹ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੇਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਹੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਦੇਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਧਿਆ, ਸ:—‘ਸੰਧਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਧੂਰ, ਪੁ:—‘ਸੰਧੂਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਬੰਧ, ਪੁ:—‘ਸੰਬੰਧ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਮਾਲੀ, ਪੁ:—‘ਸੋਆ ਗੰਦਲ’ (‘ਸੋਆ’ ਦੇ ਹੇਠ)
ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾ, ਪੁ: }
ਸ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥੂਟੀ ॥

ਸੰਨਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੂਟੀ ਜੋ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਸਨਾਇ, ਪੁ: }
ਸ: } ‘ਸਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਸ, ਸ:—ਪਵਾਨ, ਵਾਕਬੀ, ਇਲਮ ॥
ਪੁ:—ਸਨਿਆਸ ॥

ਸਨਾਸੀ, ਪੁ:—‘ਸਨਿਆਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਹ, ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ, ਸੰਦੇਸਾ, ਖਬਰ, ਸਾਰ ॥

ਸਨਾਕੇ

ਸਨਾਕੇ, ਪੁ:—ਸੰਭਾਲ੍ਹੋ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਖਤ, ਸ:—ਪਛਾਣ, ਸਨਾਸ, ਸਮਸ ॥

ਸਨਾਤਨ, ਵਿ:—ਆਦਿ ਤੋਂ, ਪੁਰਾਤਨੀ, ਕਦੀਮੀ
ਜਿਸ ਦਾ ਆਦਿ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ॥

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਧਰਮ ਜੋ ਸਦਾ
ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆਇਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦਾ ਮਤ ॥

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀ, ਵਿ:—ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਨਾਤਨੀ } ਵਿ:—ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀ' ਵੇਖੋ
ਸਨਾਤਨੀਆ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਸਨਾਨ, ३—ਅਸਨਾਨ, ਨ੍ਰਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਬਿਰਛ ॥

ਸਨਾ ਮੱਕੀ, ਸ:—ਜਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਸਨਿਆਸ } ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਇੱਕ ਤਰਾ
ਸੰਨਿਆਸ } ਦੀ ਢਕੀਰੀ ॥

ਸਨਿਆਸੀ } ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਾਭੋਂ ਛੁੱਟ ਕੇ ਜੋ
ਸੰਨਿਆਸੀ } ਢਕੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹ। ਥਾਹਲੀ
ਸਨਿਆਸੀ ਸਿਵ ਜੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਸੰਨ੍ਹੀ ॥

ਸਨਿੱਛਰ, ਪੁ:—ਛਨਿੱਛਰ, ਸੱਤਵਾਂ ਵਾਰ, ਅਭਵਾਰ
ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ । ਚੰਦਰਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਸਨਿੱਛਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਡੇ ਸਤੀ ਆਉਣੀ,
ਗ੍ਰਹਿ ਆਉਣਾ, ਮੰਦੇ ਦਿਨ ਆਉਣੇ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਸੰਨ੍ਹੀ, ਸ:—ਸੰਖਾਂ ਪੂਰ ਕੇ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਪਰਸ

ਸਨੁਣਾ, ਵਿ:—ਸਲੁਣਾ, ਲੁਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਮਕੀ ॥

ਸਨੇ, ਅਵ:—ਠਾਲ, ਸਮੇਤ ॥

ਸਨੇ ਸਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਸਨੇਰ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਦੋਸਤੀ ॥

ਸਨੇਹਾ } ਪੁ:—'ਸੰਦੇਸ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਨੇਹਾਂ }

ਸਨੇਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਨੇਹਾ ਘੱਲ ਕੇ ਦੁਝੇ ਦੀ
ਰਾਹੀਂ । (ਪਰ ਹਥੀਂ 'ਵਣਜ ਸਨੇਹੀਂ ਖਾਤੀ,
ਕਦੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇ ਤੋਤੀ) ॥

ਸੱਪ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਰੱਸੀ ਵਰਗਾ ਲੰਮਾ ਜਨੇਰ
ਜੋ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਚੱਲਦਾ
ਹ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਐਨੀ ਵਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੜੇ ਉਹ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
ਸਰਪ, ਕੀੜਾ, ਗੁਰਾ, ਬਾਬਾ ॥

ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸਪੋਲਾ, ਭੈੜਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ
ਭੈੜੀ ਉਲਾਦ ॥

ਸੱਪ ਸੀਹਣ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਕੀੜ
ਸੱਪ ਸੀਹਣੀ } ਕਿਰਲੀ, ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣ ਵਾਲੀ
ਕੀੜ ॥

ਸਪੰਜ, ਪੁ:—ਸਮੁਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਇੱਕ
ਛੋਕਾਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਜੀਉਂਦਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੱਪਣੀ, ਸ:—ਸੱਪ ਦੀ ਮਦੀਨ, ॥

ਸਪਤ, ਵਿ:—ਸੱਤ ॥

ਸਪਤ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਸੱਤਾਂ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਪਤਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਵੀਂ ਬਿੱਤ ॥

ਸਪੱਤਾ, ਵਿ:—ਫਲਾਮਾਨਸ, ਇੱਛਤ ਵਾਲਾ ॥

ਸਪਰਸ, ਸ:—ਵੱਧ, ਫੁਹਰ ॥

ਸਪਰਸ ਬਿੰਦ

ਸਪਰਸ ਬਿੰਦ, ਪੁ: }
 ਸਪਰਸ ਬਿਰਤ, ਪੁ: } ਛੋਹਣ ਵਾਲੀ ਲਕੀਰ।
 ਸਪਰਸ ਰੇਖਾ, ਸ: }

ਸਪਰਦਾ, ਪੁ:—ਕੈਸਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਰਾਂਗੀ ।
 ਸਪਰਦਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਪਰਦੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਪਰਦਾਈ, ਪੁ:—ਕੈਸਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ
 ਰਾਂਗੀ

ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ, ਪੁ:—ਮਤ, ਪੰਥ, ਧਰਮ, ਗੱਥਰ ।

ਸਪੜ ਸਪੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਅੰਦਰ
 ਖਿੱਚ ਕੇ ਗੱਟ ਗੱਟ ਅੰਦਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ
 ਕੁਝ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ।

ਸਪਾਇਆ, ਪੁ: } ਰੋਕੀ, ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
 ਸਪਾਈ, ਸ: } ਲਕੜੀ, ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ
 ਘੜਵੇਜੀ । ਜਿਸ ਲਕੜੀ ਉੱਤੇ
 ਗੱਥਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ
 ਬਲਦ ਨਾ ਜੁਪਿ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣ । ਉਹ ਲਕੜੀ ਦਾ
 ਢਾਂਚਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਠਾਨੀ ਦੀ ਲਮੀ ਤੋਪ
 ਰੱਖਕੇ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਰਪਾਈ ॥

ਸਪਾ ਸਪ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ, ਚੰਬ ਚੰਬ,
 ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ । ਅਟਕਣ ਥਾਏ, ਰਵਾਂ ॥
 ਪੁ:, ਸ:—ਛੋਤੀ, ਫੁਰਤੀ ॥

ਸਪਾਹ, ਸ:—ਸਪਾਹੀ, ਫੌਜ, ਸੈਨਾ ॥

ਸਪਾਹ ਸਲਾਰ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ,
 ਕਪਰਾਨ, ਕਮਾਨੀਅਤ । ਸੈਨਾ ਪਤੀ ॥

ਸਪਾਹ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ ॥

ਸਪਾਹ ਗਰੀ ਸ: } ਸਪਾਹੀ ਦਾ ਕੰਮ
 ਸਪਾਹ ਪੁਣਾ ਪੁ: } ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀ ॥

ਸਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ, ਲੜਾਈ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ, ਸੇਵਾ, ਸੰਤਰੀ, ਚਪੜਾਸੀ ॥

ਸਪੁਰ

ਸਪਾਰਸ, ਸ:—'ਸਫਾਰਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਰਸਣ, ਸ:—'ਸਫਾਰਸਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਰਸੀ, ਪੁ:—'ਸਫਾਰਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਗ, ਪੁ:—ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਤੀਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ
 ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਸਪਾਟਾ, ਪੁ:—ਕਾਹਲੀ, ਇੱਧਰ ਇੱਧਰ ਦੀ ਦੌੜ,
 ਚੱਜ, ਸੈਲ, ਫੇਰੀ ।

ਸਪਾਪਾ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਫੜਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਰੱਖਣ
 ਵਾਲਾ

ਸਪਾਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਫਲ
 ਜਿਸ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ਲੱਕੜੀ ਵਰਗਾ ਕਰੜਾ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਲ ਦੇ ਪੱਕਣ ਤੇ ਥੀ ਨਹੀਂ
 ਲਹਿੰਦਾ ॥

ਇੰਦਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਸਪਾਰੂ ।

ਸਪਾਰੂ, ਪੁ:—ਇੰਦਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਪਿਆਧਾ, ਪੁ:—'ਸਪਾਧਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸਪਿਆਧਣ, ਸ:—ਸਪਾਧੇ ਦੀ ਤੀਵਾਂ ।

ਸਪਿਆਰੀ, ਸ:—'ਸਪਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਿਆਰੂ, ਪੁ:—'ਸਪਾਰੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਿਰਿਟ, ਸ:—ਭਾਉ, ਦਲੀਲ, ਨੀਅਤ, ਸਰਾਬ
 ਦਾ ਸਤ ॥

ਸਪੀਚ, ਸ:—ਬੋਲ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਲੇਕਚਰ,
 ਵਖਾਨਾ ॥

ਸਪੁਤ }
 ਸਪੁਤ } ਪੁ:—ਚੁੱਗ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਪਦ ਅੰਛਾ
 ਸਪੁਤ } ਵੇਰਾ, ਪਿਆਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ।
 ਸਪੁਤ }

ਸਪੁਤ੍ਰਾਈ

ਸਪੁਤ੍ਰਾਈ, ਸ:—'ਸਪੁਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੁਰਦ } ਸ:—ਸੋਪਣਾ, ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ,
ਸਪੁਰਦਗੀ } ਪਾਸ ਰੱਖਣਾ, ਸੌਂਝੀ, ਅਮਾਨਤ,
ਸਪੁਰਦੀ } ਰਾਖੀ। (ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਸਪੁਰ-
ਦਗੀ ਦੇਣਾ) ॥

ਸਪੁਤ, ਪੁ:—'ਸਪੁਤ' ਵੇਖੋ ।

ਸਪੁਤਾਈ, ਸ:—ਸਪੁਤ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਸਪੁਰਣ } ਵਿ:—ਪੁਰਾ, ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਾਰਾ ॥
ਸੰਪੁਰਣ }

ਸਪੇਦ, ਵਿ:—ਸਜੇਦ, ਚਿੱਟਾ, ਧੌਲਾ, ਬੱਧਾ ॥

ਸਪੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਵੈਦਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸਪੇਦੀ, ਸ:—ਸਵੈਦੀ, ਚਿਰਿਆਈ, ਕਲੀ ॥

ਸਪੇਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਫੜਣ ਵਾਲਾ, ਮਾਂਦਰੀ,
ਸਪਾਧਾ ।

ਸਪੈਲ, ਸ:—ਸਪੈਲ ਗੋਤੀ ਜੋ ਆਮ ਗੋਤੀਆਂ
ਤੋਂ ਅਲਗ ਹੁੰਦੇ ॥

ਸਪੈਲਣ, ਸ: } ਸੱਪ ਫੜਣ ਜਾਂ ਚੁੱਖਣ ਵਾਲੀ
ਸਪੈਲਾ, ਪ: } ਧਾ ਵਾਲਾ । 'ਸਪਾਧਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੇਲਾ } ਪੁ:—ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਨਿੱਕਾ
ਸਪੇਲੀਆ (ਯ), } ਜੋਹਾ ਸੱਪ । ਕੀੜਾ ॥

ਸਫ, ਸ:—ਫੁਹੜੀ, ਚੜਾਈ ॥

ਸਫਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਆੜੂ ਜੋ ਅਭ-
ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ
ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਰਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਸਫਰ, ਪੁ:—ਜਾਤ੍ਰਾ, ਪੰਧ, ਪੈਰਾ, ਮੁਸਾਫਰੀ ॥

ਸਫਾਇਤ

ਸਫਰ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਸਾਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਤੇ ਬਾਹਰ
ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚ ਜੋ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਸਫਰ ਮੈਨਾ, ਸ:—ਖੁਦਾਈ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ।

ਸਫਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤ, ਗਰਮੀ ॥

ਸਫਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਕੰਮ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸਫਰੀ, ਸ: } ਤਮਾਕੂ ਮਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ
ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਾਕ ਛਾਣਦੇ ਹਨ ॥

ਸਫਰਾਵੀ, ਵਿ:—ਪਿਤ ਵਾਲਾ ॥

ਸਫਰਾਵੀ ਮਜਾਜ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ॥

ਸਫਰੀ, ਵਿ:—ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸਫਰ
ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—'ਸਫਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਫਾ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਨੁਧ, ਖਰਾ, ਨਿਰਮਲ,
ਛਾਤਾ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਾਲਸ, ਸੁਥਰਾ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਦਾਗ ਨਹੀਂ, ਨਿਭਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਿਖਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਫਾਫ, ਜੈ, ਸ਼ੈਖਾ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਧਾ, ਪੱਧਰਾ, ਇਕੋ ਜੇਹਾ,
ਸੱਚਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਫਾਈ ਨਾਲ, ਸਿੱਧੀ ਤਰਾਂ, ਸਰੀ
ਹਨ ।

ਸਫਣ ਸਫਾ, ਸ: } ਖਰਬਾਦੀ, ਤਬਾਹੀ, ਸਤਿਆ-
ਵਿ: } ਨਾਸ । ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਨਿ-
ਆ ਹੋਇਆ । (ਸਫਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਚਹਿਣਾ
ਰਖਣਾ) ॥

ਸਫਾ, ਪੁ:—ਪੰਨਾ, ਵਰਕੇ ਦਾ ਇਕ ਪਾਸਾ ॥

ਸਫਾਇਤ, ਸ:—ਵਿਚੋਲਾ ਹੋਕੇ ਸਪਾਰਸ ਕਰਨੀ
(ਜਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਉਮਤ ਦੀ ਸਫਾ-
ਇਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਈਸਾ
ਮਸੀਹ ਦੀ ਬਾਬਤ ਥੀ ਇਹੀ ਖਿਆਲ ਹੈ) ॥

ਸਫਾਈ

ਸਫਾਈ, ਸਾ—ਸੁਧਰਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਇਲਾਈ
ਸਚਿਆਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਚੰਗੁਨਾਹੀ, ਨਿਰ-
ਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ, ਸੁਲਾ, ਮੇਲ। ਬਰਬਾਦੀ, ਖਰਾਬੀ।
(ਸਫਾਈ ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਸਫਾਈ, ਵਿਃ—ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਜਲ
(ਹੀਰਾ, ਮਾਣਕ ਆਦਿਕ) ।
ਅਜੇਹੀ ਥੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਖਾਨਡ ਲੰਘ ਸਕੇ
ਜਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ॥

ਸਫਾਰਸ਼, ਸਃ—ਦੁਸਰੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੋ ਵਾਡ-
ਆਈ ਉਹ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਆਰਣ ਲਈ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ। (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ।

ਸਫਾਰਸ਼ ਲੜਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਥਨਣਾ ।

ਸਫਾਰਸ਼ਣ, ਸਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ੀ, ਪੁਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਿਚੋਲਾ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ੀ ਚਿੱਠੀ, ਸਃ—ਜਿਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਸਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਫਾਰਸ਼ੀ ਟੱਟੂ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰੀ ਸਫਾ-
ਰਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ਮਿਲੇ ॥

ਸਫੀਰੀ, ਸਃ—ਤੁਰਮ, ਸੀਟੀ ॥

ਸਫਾਲ, ਸਃ—ਕੰਧ, ਦਿਵਾਲ, ਕਿਲੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
ਦੇ ਬੁਢੇਰੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਕੰਧ ॥

ਸਫੇਦ, ਵਿਃ—ਚਿੱਟਾ, ਬੱਗਾ, ਧੌਲਾ

ਸਫੇਦਾ ਪੁਃ—‘ਸਫੇਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਫੇਦੀ, ਸਃ—ਚਿਟਿਆਈ, ਕਲੀ ॥

ਸਫੇਦ, ਵਿਃ—‘ਸਫੇਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਬਕ ਲੈਣਾ

ਸਫੈਦਪੋਸ਼, ਪੁਃ—ਚਿੱਟੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਇੱਜਤ
ਵਾਲਾ ਜੈਲਦਾਰ ਦੇ ਬੋਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਖਸਰ ॥

ਸਫੈਦਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਪ੍ਰਭਾ ਜੋ ਰੋਗਣ
ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਲਈ
ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਰੁਪਇਆ। ਇੱਕ ਬੂਟਾ,
ਇੱਕ ਹੱਥੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਚੌਲ ॥

ਸਫੇਦੀ, ਸਃ—ਚਿਟਿਆਈ, ਚਿੱਟਾ ਰੰਗ, ਕਲੀ ॥

ਸਥ, ਵਿਃ—‘ਸਥ’ ਵੇਖੋ, ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਮਤਾਹਤ,
(ਸਥ ਕਮੇਟੀ, ਸਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਥ, ਸਃ—ਰਾਤ ॥

ਸਥ ਮਹਾਦਤ, ਸਃ—ਦਸਵੀਂ ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਰਾਤ
ਜਦੋਂ ਹੁਸੈਨ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸਾ ॥

ਸਥ ਕਦਰ, ਸਃ—ਦੁਜੀ ਰਮਥਾਨ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ
ਬੁਰਾਣ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਸਾ ॥

ਸਥ ਦੰਗੀ, ਸਃ—ਮਾਸ ਅਤੇ ਗੋਗਲੂ ਜੋ ਸਾਰੀ
ਰਾਤ ਰਿਬਦੇ ਰਹੇ ਹੋਣ ॥

ਸਥਰਾਤ, ਸਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ
ਜੋ ਸ਼ਬਾਨ ਦੀ ਚੌਧਵੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਅਸਤ ਬਾਜੀ ਫੁੱਟਦੀ ਹੈ ॥

ਸਥਰਾਤੀ, ਵਿਃ—ਸਥਰਾਤ ਦਾ, ਸਥਰਾਤ ਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਮੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਥਕ, ਪੁਃ—ਪਾਠ, ਸੰਥਾ ॥

ਸਥਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ ॥

ਸਥਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਸਬਜ

ਸਬਜ, ਵਿ:—ਸਾਦਾ, ਹਰਾ, ਕਚਾ ।

ਸਬਜ ਕਦਮ } ਵਿ:—ਬੂਟੇ ਸਗਣ ਵਾਲਾ,
ਸਬਜ ਕਦਮਾ } ਚੰਦਰਾ, ਬੇ ਨਸੀਬ

ਸਬਜ ਮੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜੀ
ਤਰਕਾਰੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ॥

ਸਬਜ ਮਿੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਸਿਰ ਧੋਏ ਹਨ (ਫੇਰਾ ਗਾਬੀ ਖਾਂ ਦੇ
ਖਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਸਬਜਾ, ਪੁ:—ਬੂਟਾ ਬੋਰਾ, ਹਰਿਆਉਲ, ਇੱਕ
ਬੂਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਸਾਢੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮਣੀ,
ਬੂਟਾ ਰੰਗ (ਪੰਡ ਦਾ) ॥

ਸਬਜੀ, ਸ:—ਹਰਿਆਉਲ, ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੌਲ, ਫੇਰਾ ॥

ਸਬਜੀ ਛਰੋੜ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਚਿਰਣ
ਵਾਲਾ, ਅਗਾਈ ॥

ਸਬਦ, ਪੁ:—ਬਸਨ, ਗੀਤ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਬਾਣੀ, ਅਵਾਜ, ਪਦ, ਬੋਝ, ਰੁਕ, ਗੱਲ,
ਬਾਤ ॥

ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਿਲਾਵਾ’ ਵਿਖੇ ॥

ਸਬਦੀ, ਪੁ:—ਸਬਦ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੰਬੰਧ, ਪੁ:—ਸਾਝ, ਸਰਬਧ, ਮੇਲ, ਜੋੜ, ਸਾਕ ॥

ਸੰਬੰਧਿਤ, ਵਿ:—ਸੰਬੰਧ ਵਾਲਾ, ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੰਬੰਧੀ, ਪੁ:—ਸਾਕ, ਗਾਈ ਭਰਾ ।

ਵਿ:—ਨਾਲ ਲਗਦਾ ॥

ਸਬੱਬ, ਪੁ:—ਕਾਰਣ, ਮਤਲਬ ॥

ਬੇਸਬਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕੁਝ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ,
ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਵੇਂ, ਖਾਹ ਮਖਾਹ ॥

ਸਬਲ ਸਬਲ

ਸਬੰਧੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਬੱਬ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਮਤਲਬ
ਲਈ ॥

ਸਬਰ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ॥

ਸਬਰ ਸੁਕਰ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ, ਸੰਤੋਖ ॥

ਸਬਰ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਂ-
ਸਬਰ ਕਰਨਾ } ਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ ॥

ਸਬਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਤਾਉਣਾ, ਫਿਟਕਾਰਿਆ
ਜਾਣਾ । ਸਰਪਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬੇ ਸਬਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬਰ ਨਹੀਂ, ਕਾਹਲਾ,
ਹਿਰਸੀ, ਲਗਾ ॥

ਸੱਬਰ ਕੱਤਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਚੋਖਾ, ਢੇਰ ॥

ਸੰਬਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ, ਮਰਤਨ ॥

ਸੰਬਰ ਸੂਹੜੀ, ਸ:—ਸਤਿਆ ਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ,
ਤਬਾਹੀ, ਹੁੰਝਾ ।

ਸੰਬਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਹਾਰਨਾ, ਹੁੰਝਣਾ, ਥਾਂ ਸਾਰ
ਕਰਨੀ । ਬੋਹਕਰ ਦੇਣੀ ।

ਸੰਬਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਬੇ ਕੇਲੇ ਥਾਂ ਸਾਰ ਕਰਾ-
ਉਣੀ ਜਾਂ ਬੋਹਕਰ ਦੇਆਉਣੀ ॥

ਸਬਰਾਈ, ਸ:—ਸੰਬਰਨ ਦਾ ਰੀਸ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹੀ,
ਸਵਾਈ ।

ਸਬਲ, ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਬਲੀ, ਜੋਗਵਰ ॥

ਸੱਬਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਦੇ
ਨਾਲ ਚੋਰ ਕੰਧ ਪਾੜਦੇ ਹਨ ।

ਸਬਲ ਸਬਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁਰਲ ਦੀ
ਅਵਾਜ, ਰਿੜਦੇ ਮਾਸ ਦੀ ਤਰੀ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਜਾਂ ਬੋਰੇ ਜੇਹੇ ਰਿੜਦੇ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ
ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਜੋ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲੇ ॥

ਸਬਲਾ ਅਬਲਾ

ਸਬਲਾ ਅਬਲਾ, ਵਿ:-ਕੁਝ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ (ਚੀਜ਼) ।

ਸਬਾਈ, ਸ:-ਸਾਰਾ, ਸੱਭੇ ।

ਸਬਾਤ, ਸ:-ਕੋਠੇ ਉਪਰ ਕੁਝ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਥਾਂ,
ਉਸਾਰਾ, ਭੋਉਣੀ ॥

ਸਬਾਲਾ, ਪੁ:-'ਸਰਬਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਬਿਹਾਤਾ, ਪੁ:-ਵਾਧਾ, ਤਰੱਕੀ, ਫੈਦਾ, ਲਾਹ,
ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਅਰਾਮ ॥

ਸਬਿਹਾਤੀ, ਵਿ:-, ੧੯੩-ਬਹੁਤ, ਭੀੜਾ, ਬਾਹਲਾ,
ਚੰਗਾ ਤੇਜਾ ਜੋ ਫਲਾਣੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਈ)

ਸਬੀਹਤੀ, ਸ:-ਮੋਟੀ ਅਤੇ ਮਧਰੀ ਤੀਮਤ ।

ਸਬੂਣ, ਪੁ:-ਸਾਬਣ, ਸੰਜੀ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਮੈਲ
ਦੂਰ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਸਬੂਣ ਗਰ, ਪੁ:-ਸਾਬਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਬੂਣੀ, ਵਿ:-ਸਬੂਣ ਵਾਲਾ, ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਧੋਤਾ
ਹੋਇਆ, ਲਯੋਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਬਜ਼ਾ ॥

ਸਬੂਣੀਆਂ, ਪੁ:-ਸਾਬਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ।

ਸਬੂਤ, ਵਿ:-ਸਾਬਤ, ਸਾਹਾ ।

ਪੁ:-ਪਰਮਾਣ, ਸਾਹਦੀ, ਸਹੀ, ਅਪਰਾਧ
ਦਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਨਾ ॥

(ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਸਬੂਤੀ, ਸ:-ਸਬੂਤ, ਪਕਿਆਈ, ਪਰਮਾਣ ॥

ਸਬੂਣੀਆਂ, ਸ:-(ਬੂਤੀ), ਰੋਉਣੀਆਂ ਦੇ ਗੋਟ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਤੇਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ॥

ਸਭਾ ਕਰਨੀ

ਸਬੂਤੀ, ਸ:-ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ॥

ਸਬਰ ਸਬੂਤੀ, ਸ:-ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ।

ਸਬੇਰ, ਸ:-'ਸਵੇਰ' ਵੇਖੋ ।

ਸਬੇਰਾ, ਪ:-'ਸਵੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਬੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-'ਸਵੇਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਬੇ, ਪੁ:-ਗੁਲ ਸਬੇ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚੁੱਲ ॥

ਸਭ, ਵਿ:-ਸਾਰੇ, ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ ॥

ਸਭ ਕੁਝ, ਪੁ:-ਹਰ ਚੀਜ਼, ਸਾਰੀ ਸ਼ੈ ॥

ਸਭ ਦਾ, ਵਿ:-ਸਾਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵਰਤਣਾ ।

ਸਭਨਾਂ, ਪੁ:- } ਸਬ ਲੋਕਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ, ਸਭ
ਵਿ:- } ਜਾਣਿਆਂ ਨੇ ॥

ਸਭਨੀ, ਵਿ:- } ਸਬ ਲੋਕਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ, ਸਭ
ਪੁ:- } ਜਾਣਿਆਂ, ਸਾਰੀ, ਹਰ ਕਿਸੇ ॥

ਸੰਭਲ, ਪੁ:-ਇਕ ਬਿਰਢ ॥

ਸੰਭਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਗ ਮਿਲਣਾ, ਪੱਕੇ ਪੈਰੀ
ਖਲੋਣਾ, ਡਿਗਦੇ ਡਿਗਦੇ ਬਚਣਾ, ਵਿਗੜਦੇ
ਵਿਗੜਦੇ ਸੌਰ ਜਾਣ, ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਸਭੀ, ਸ:-ਸਮਾਜ, ਇਕੱਠ, ਸੋਝ ਮੇਲ, ਟੋਲੀ, ਪਰਿਹਾ,
ਕਮੇਟੀ

ਇੰਦਰ ਸਭਾ, ਸ:-ਦੇਉਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ
ਦਾ ਦਰਬਾਰ ।

ਸਭਾ ਸਦ, ਪੁ:-ਸਭਾ ਦੇ ਲੋਕ, ਮਿਥਰ ॥

ਸਭਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੋਝ ਮੇਲ ਕਰਨਾ, ਸਭਾ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਿਲਕੇ ਬੈਠਣਾ ।

ਸਭਾ ਪਤੀ

ਸਭਾ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਸਭਾ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਜਾਂ ਆਗੂ,
ਪ੍ਰਧਾਨ ॥

ਰਾਜ ਸਭਾ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਸਭਾ } ਪੁ:—ਮਜ਼ਾਜ, ਰਬੀਅਤ, ਹਾਲਤ, ਤਾਕਤ
ਸਭਾਉ } ਹੋਲਤ, ਵੇਦੀ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗੁਣ ॥

ਸਭਾਉਕ, ਵਿ:—ਕੁਦਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਏਲੇ ਭਾਉ, ਐਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ,
ਜਾਣ ਬੁਝਕੇ ਨਾਂ, ਸਹਿਜੇ ॥

ਸੰਭਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਬੰਮਣਾ, ਬਰਾ-
ਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਠਹੁਉਣਾ, ਦਬਾਉਣਾ, ਸਾਥਣਾ,
ਲੇਖਾ ਲੈਣਾ ॥

ਸੰਭਾਲੂ, ਪੁ:—ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਰੱਖਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਬਾਝੀ ॥

ਸਭਾਵਕ, ਵਿ:—‘ਸਭਾਉਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਭਿਆਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸਥਿਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਭੇ } ਵਿ:—ਸਾਰੇ, ਹਰ ਕੋਈ ॥
ਸੱਭੇ }

ਸਮ, ਵਿ:—ਵਾਕਰ, ਵਰਗਾ, ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸੰਗ, ਸਮੇਥ, ਸਨੇ, (ਦੁਸਰੇ ਪਦਾਂ
ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ‘ਸਮ’ ਦੇ ਅਰਥ ‘ਜੁੜਨਾ’ ਜਾਂ
‘ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ’ ਹਨ)

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਗਣੀ, ਇੱਕ ਰੁਖ ॥

ਸਮਾਂਤਰ ਰੇਖਾ, ਸ:—ਅਜੋਹੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਵਿੱਥ ਹੋਵੇ ॥

ਸਮ ਖਟ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਛੇ ਬਰਾਬਰ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ
ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਮਕਾਲੀ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ

ਸਮੁੱਲਾ

ਸਮਕੋਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ ਲਕੀਰ ਉੱਤੇ ਦੂਜੀ ਸਿੱਧੀ
ਖੜੀ ਲਕੀਰ ਨਾਲ ਜੋ ਕੋਣ ਬਣਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮ ਤ੍ਰਿਬਾਹੁ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਬਰਾਬਰ ਭੁਜਾਂ
ਵਾਲਾ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ॥

ਸਮ ਦਰਸੀ, ਪੁ:—ਸਥ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਸਮਝਣ
ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ ਮਨੁੱਖ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮਦਰਿਸ਼ਟੇਤਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੱਖ ਨਾ ਪੂਰਣ
ਵਾਲਾ, ਸਥ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮ ਦੁਬਾਹੁ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਪੁ:—ਅਜੇਹਾ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੁਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ॥

ਸਮ ਪੰਚ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਪੰਜਾਂ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ
ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਮ ਬਹੁ ਭੁਜ ਛੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਬਹੁਤ ਭੁਜਾਂ
ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਸੰਮ, ਪੁ:—ਧਾਤ ਦਾ ਛੱਲਾ ਜਿਹਾ ਜੋ ਸੋਟੀ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਪੁਰ ਪਕਿਆਈ ਵਾਸਤੇ ਲਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮਸਾ, ਪੁ:—ਮਾਲਾ ਦੇ ਨਿਕੇ ਜੋਹੇ-ਫੁੱਲ, ਸੰਨ-
ਆਸੀ, ਨਿਮਰਾ ॥

ਸਮਸੀ, ਪੁ:—ਸਈਧਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੁਲ, ਇੱਕ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਪੰਥ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਮੂਰਜ ਦਾ ॥

ਸਮੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੰਭਾਲਣਾ’ ਵੇਖੋ

ਸਮੁੱਲੂ, ਪੁ:—ਸੰਭਾਲੂ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੱਕ

ਸਮੱਕ } ਵਿ:—ਸੱਭ, ਸਾਗ, ਬਹਤ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ,
ਸਮੱਗ } (ਸਮੱਗ ਰਾਤ) ।

ਸਮੱਗੀ } ਸ:—ਸਮਿਆਨ, ਚੀਜ਼ ਵਸਤ, ਅਸ
ਸਮੱਗਰੀ } ਬਾਬ, ਪੂਜਾ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀ
ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਸਮੱਝ, ਸ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਅਕਲ, ਚੁੱਧ ਮੱਤ ॥

ਉਲਟੀ ਸਮੱਝ, ਸ:—ਬੇਅਕਲੀ, ਖੋਟੀ ਮੱਤ

ਸਮੱਝ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ, ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਸਮੱਝ ਰੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ, ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ ਕੇ ॥

ਸਮੱਝ ਕੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਕਲ, ਵਰਤਣੀ, ਸੁਚੇਤ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਮੱਝ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ, ਸੁਚੇਤ,
ਸਮੱਝ ਵਣ } ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ,
ਦੂਰ ਧਿਆਨੀ, ਚੁੱਧਵਾਲਾ ॥

ਸਮੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ, ਸੋਚਣਾ,
ਬੁੱਝਣਾ, ਸਿਖਣਾ, ਮੰਨਣਾ, ਲੇਖਾ ਚੁਕਾਉਣਾ,
ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਸਮੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਸਿਖਾ-
ਉਣਾ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਮੱਝ ਵਿੱਚ
ਲਿਆਉਣੀ, ਦੱਸਣਾ, ਮਨਾਉਣਾ, ਬਿਆਨ
ਕਰਨਾ, ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣੇ,
ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਚੰਗਣਾ ॥

ਸਮੱਝਾਵਾ, ਪੁ: } ਸਮੱਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਨਾਉਣਾ,
ਸਮੱਝੌਤੀ, ਸ: } ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਸਮਰਣ

ਸਮੱਝੌਤੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਭਾਹ ਦੇਣੀ, ਸਿਖਾ-
ਉਣੀ, ਜਤਾਉਣਾ ॥

ਸੰਮਤ, ਪੁ:—ਸਾਲ, ਸੰਨ, ਰਾਜਾ ਬਿਕਰਮਾਜੀਤ ਜਾਂ
ਸਾਲਵਾਹਣ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਸੰਨ
(ਬਿਕਰਮਾ ਜੀਤੀ ਸੰਮਤ, ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ
ਸੰਮਤ) ।

ਸਮੱਧਰ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥

ਸਮੱਧਾ, ਸ:—ਬਾਲਕ ॥

ਸੱਮਨ, ਪੁ:—ਪੱਕਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਅੱਠ ਵਜਾਂ
ਵਾਲਾ ਬੁਰਜ, ਕਚਹਿਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਏ ਦਾ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਸੱਮਨ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਨਾਉਂ ਦੇ ਬੁਲਾਏ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ॥

ਸੱਮਨ ਕਢਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਾ-
ਉਣੇ ॥

ਸੱਮਨ ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਬੁਰਜ ॥

ਸਮੱਪਟ, ਪੁ:—ਸੰਕੋਚ, ਸਿਮਟਾਉ, ਮੇਲ, ਛੋਕ ਬੰਦ
ਹੋਣਾ, ਬੰਦ ਭੋਬਾ, ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ ਤਹਿ ਸਿਸ
ਵੇਚ ਵਿੱਚਾਂ ਜਾਂ ਦਰਜਾਂ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਸੱਮਰ ਸੂਹੜੀ, ਸ:—‘ਸਥਰ ਸੂਹੜੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਸਮਰਥ } ਸ:—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਖਲ, ਸ਼ਕਤੀ ॥
ਸਮਰਥਾ }

ਸਮਰਥੀ, ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਜਗਾ ਵਰ, ਕੰਮ ਕਰ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮਰਣ, ਪੁ: ਸ:—ਸਿਮਰਣ, ਭਜਨ, ਸਾਧ, ਚੇਤਾ
ਧਿਆਨ, ਮਾਲਾ ॥

ਸੱਮਰਨਾ

ਸੱਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੰਬਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਲ, ਪੁ:—ਪੰਗ ਦਾ ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਲੜ ॥

ਸਮਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਾ, ਵਖਤ, ਹੁੱਤ, ਚੰਗੀ ਵਸਲ, ਮੋਕਾ, ਚੀਜ ਵਸਤ ਦਾ ਸੁਕਾਲ, ਸਸਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ 'ਕੀੜਾ', ਤਮਾਸ਼ਾ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਸਿਹਾ ਰੁੱਖ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕ, ਨਵਾਂ ਪੌਰ, ਵੇਲੇ ਦਾ ਲਾਗ ॥

ਸਸਤਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਚੀਜ ਵਸਤ ਸਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਮਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਤ ਖਿੱਚ ਦੇਣੀ, ਚੰਗਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਮਹਿੰਗਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਚੀਜ ਵਸਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਵੇ ।

ਸਮਾ, ਸ:—ਦੀਵਾ, ਚਰਗਾ, ਮੋਮ ਬੱਤੀ ॥

ਸਮਾ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਦੀਉਟ, ਬਾਲ ਵਿੱਚ 'ਗੋਰਿਆ' ਹੋਇਆ ਉੱਚਾ ਦੀਵਾ ।

ਸਮਾਉ, ਪੁ:—'ਸਮਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ, ਮੋਉਂਟਾ ਮਰ ਜਾਣਾ (ਮਹਾ-ਭਾਮਾ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ) । ਸੁਆਉਣਾ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੋਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਾਇਣ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਗ ॥

ਸਮਾਇਤ, ਸ:—ਸੁਨਣਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੁਣਨੇ । ਸਬਰ, ਸਾਰ, ਸੁੱਧ ॥

ਸਮਾਲੂਣਾ

ਸਮਾਈ, ਸ:—ਥਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਜ ਸਮਾ ਸਕੇ । ਧੀਰਜ, ਸਹਾਰਾ । ਸੁਆਈ, 'ਕਪੜੇ' ਸੀਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਸਮਾਗਮ, ਪੁ:—ਜੋਤ, ਮੇਲ, ਸੰਗ, ਮੋਕਾ ॥

ਸਮਾਨਾਰ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ ਸੁੱਧ ॥

ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਬਰਾਂ ਆਇਕ ਵਪਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਸਥਾਰ ॥

ਸਮਾਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਸਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।

ਸਮਾਜ, ਸ:—ਸਭਾ, ਸੰਗਤ, ਜੱਥਾ, ਗੋਸ਼ਟ ॥

ਸਮਾਜੀ } ਪੁ:—ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਭਾਸਦ
ਸਮਾਜੀਆ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਸਮਾਧ } ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਦੀ ਮਰ੍ਹੀ । ਜਿੱਥੇ
ਸਮਾਧੀ } ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਅੰਸ ਦੱਬਕੇ ਉੱਪਰ ਮਰ੍ਹੀ
ਥਰਾਈ ਹੋਵੇ ।

ਸਮਾਧ ਲਗਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ
ਸਮਾਧ ਲਾਉਣੀ } ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗਨ
ਹੋਕੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸਾਰ
ਰੋਕ ਵੱਡਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸਾਧੂ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥)

ਸਮਾਨ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਅਸਬਬ, ਸਮਗ੍ਰੀ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੀਜ਼, ਵਸਤ ॥

ਵਿ:—ਨਿਆਈਂ, ਚਰਗਾ, ਵਾਕਰ, ਬਰਾਬਰ, ਸਧਾਰਣ, ਸਾਸਾ ॥

ਸਮਾਪਤ, ਵਿ:—ਮੁੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, 'ਚੰਨੇ' ਕਰਨਾ, ਇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਪਿਆਉਣਾ ॥

ਸਮਾਲੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੰਬਾਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੁੱਚਾ

ਸਰ ਆਉਣਾ

ਸਮੁੱਚਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਭਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਿਆਨ, ਪੁ:—‘ਸਮਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਤੰਬੂ, ਭੋਗ ।

ਸਮਿਹੀ, ਸ:—‘ਸਮਰੀ’ ਖੋ ॥

ਸੰਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਿਰਛ ॥

ਸਮੀਪ, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਪਾਸ, ਲੱਗੇ ॥

ਸਮੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ ।

ਸਮੁੱਚੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ, ਸਭ ਤਰਾਂ ॥

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਵਿ:—ਜੋ ਸਮੇਟਿਆ ਜਾ ਜੋਏ ॥

ਸਮੇਤ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਹੇ ॥

ਸਮੇਤ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ ਸਿਖਰ, ਮਾਲਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਣਕਾ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੀ ਦਾ ਸਥ ਰੋਂ ਚੰਗਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਮੇਤ ਪਰਬਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੰ ਨਆ ਹੋਇਆ ਜੋਨੇ ਦਾ ਪਹਾੜ ਜਿਥੇ ਦੇਉਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਸ ਦੇ ਦੁਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ॥

ਸਮੇਸ, ਪੁ:—‘ਸਮੇਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੇਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਉਲ ॥

ਸਮੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਠੰਡਾ ਮਿਲਾ ॥ ਉਸ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਘਟਾਏ ॥

ਸੰਵਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੰਗਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਯਹਜ, ਪੁ:—ਸਾਂਗਿਆ, ਸਹਾ ॥

ਸੰਯਦ, ਪੁ:—‘ਸੰਯਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਯਦਣੀ, ਸ:—‘ਸੰਯਦਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਯਾ, ਸ:—ਸਖੀਆਂ, ਸਹੇਲੀਆਂ ॥

ਸਰ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਭਾਲ, ਛੈਭ, ਭੋਤ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ । ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੰਨਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਜ਼ੀ ਛੱਪਰਾ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੂ ਹੜੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਜੋ ਤੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਜਿਤ, ਭਤ, ਦੁਰੀ, ਚਿਰ ॥

ਵਿ:—ਗੀਰ ਵਾਕਰ ਸਿੰਧਾ ।

ਸਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਤ ਜਾਂ ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ॥

ਸਰ ਹੋਣਾ

ਸਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਤ ਹੋਣਾ, ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਤਣਾ, ਭਰੇ ਕਰਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸੋਧਣਾ, ਖੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਨੂੰ ਖੋਲਣਾ ॥

ਸਰ ਗਰੋਹ, ਪੁ:—ਸੈਣਾ ਪਤੀ, ਸੱਥੇ ਦਾਰ, ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਆਗੂ, ਮੁਖੀਆ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਸਰ ਗਰੋਹੀ, ਸ:—ਸਰ ਗਰੋਹ ਦੀ ਪਦਵੀ ॥

ਸਰਗੁਣ, ਵਿ:—ਸਬਕਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ' ॥

ਸਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਥਾਰ ਹੋਣਾ, ਪੁੱਗਣਾ ਬਾਜੀ ਵਿਚ ਬਰੋਬਰ ਰਹਿਣਾ। ਵੈਤਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਸਰਜੀਤ, ਵਿ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਤਾ, ਪਰਤਾਪੀ, ਜੇਰਾਵਰ ॥

ਸਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਤਣ ਦੇਣਾ (ਤਾਂਬ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ), ਢਿੱਲ ਕਰਨੀ, ਪਤੰਗ ਦੀ ਡੇਰ 'ਫਲੀ ਛੱਡਣੀ, ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਗੰਢ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸੱਰ ਸੱਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟੇ ਹੋਏ ਤੀਰ ਜਾਂ ਸੱਪ ਦੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਅਵਾਜ਼ ਨਿੱਕਲਣੀ ॥

ਸਰਈ, ਵਿ:—ਸਰਾ ਮੁਜਿਬ ('ਸਰਾ ਵੇਖੋ') ॥

ਸਰਈ ਪਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ 'ਪਹਿਰਣ ਵਾਲਾ ਪਜਾਮਾ ਜਿਹਾ ਪੱਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਈ ਦਾੜੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਦਾੜੀ (ਜੇਹੀ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਮੁਜਿਬ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ) ॥

ਸਰਕ

ਸਰਸ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ, ਵੱਧ, ਚੰਗਾ, ਖਰਾ, ਸਥਰੇ ਹੋਣਾ ('ਸਰਸੇ ਮਾਘ, ਸਰਸੇ ਭਾਗ') ॥

ਸਰਸੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵਧੀਕ, ਚੰਗਾ, ਭਾਵਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੜਕੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਲ-ਵਾਲੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਨਹਿਰ, ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰਸਾਈ, ਸ:—ਬਹੁਤਾਇਤ, ਲਹਿਰ ਬਹਿਰ। 'ਸਰਸਾਹੀ' ਵੀ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਸਾਹੀ, ਪੁ:—'ਸਿਰਸਾਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਸਮ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮੂਰਛਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਥੀ ਹੋਸ਼ੀ, ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ, ਸਿਰ ਛੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਸਰਸੇਂ, ਸ:—'ਸਰਹੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਹਾਉਂਦੀ }
ਸਰਹਾਈ } ਸ: ਮੰਜੇ ਜਾਂ ਸਮਾਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥
ਸਰਹਾਈ }

ਸਰਹਾਣਾ } ਪੁ: ਮੰਜੇ ਜਾਂ ਸਮਾਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਭਕੀਆ ॥
ਸਰਹਾਣਾ }

ਸਰਹਿੜਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰਹੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁੱਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀ ਰਾਈ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਸਾਗ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੋਲ ਬਾਲਣ ਦੇ ਬੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੋਂ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਉਂਗਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਕ, ਸ:—ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਜਾਲ ਦੀ ਰੱਸੀ ॥

ਸਰਕਸ

ਸਰਕਸ, ਪੁ:—ਜੈਗਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰਸਮ।

ਸਰਕੰਡਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਜਿਸਨੂੰ ਫੁੱਲ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕੰਢਾ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ, ਪਰਧਾਨ, ਮੁਖੀਆ, ਅੰਗ, ਸਰਦਾਰ।

ਸਰਕੰਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਣਾ, ਲਾਭੇ ਹੋਣਾ।

ਸਰਕੱਪ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਰਾਜਾ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਪਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਾਜੇ ਰਸਾਲੇ ਫੁੱਲੇ ਉਹ ਹਾਰਿਆ।

ਸਰਕਰਦੀ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ, ਭੋਜੀ ਅਫਸਰ, ਬਖਸ਼ਵਰ, ਕਰਲ ਕਾਰਣ, ਮੁਖਤਿਆਰ।

ਸਰਕੜੀ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦਾ ਘਾਹ ਤੇ ਪੱਤਰ, ਕਾਹੀ, ਸਰਕੰਡਾ।

ਸਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਲਾਭੇ ਕਰਨਾ, ਖਿੱਚਣਾ।

ਸਰਕਾਰੇ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਰਬਾਰ, ਰਾਜ ਰਾਜਾ, ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਸਰਦਾਰ, ਅਧਕਾਰੀ, ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ (ਆਦਰ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ਪਰਜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਰਾਜ ਹੋਵੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਨਾ ਮਨੁੱਖ।

ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਦਾ ਰਾਜ।

ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਅਰਜੀ ਪਾਉਣੀ। ਨਾਲਸ਼ ਕਰਨੀ। (ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਧਾਰ, ਸਾਧ ਰੂੜਾ ਚੋਰ ਸਚਿਆਰ = ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ)।

ਸਰਚਾਉਣਾ

ਸਰਕਾਰੀ } ਵਿ:—ਸਰਕਾਰ ਦਾ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ
ਸਰਕਾਰੂ } (ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਮੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਆਦਿਕ)।

ਸਰਗਸਤ, ਪੁ:—ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਵੱਤਰ।

ਸਰਗਹੀ, ਸ:—‘ਸਰਘੀ’ ਵੇਖੋ।

ਸਰਗਮ, ਪੁ:—ਸ:—ਗਾਣੇ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸੁਰਾਂ (ਸਾਰੇ ਗਾਮਾ ਪਾਧਾ ਨੀ)।

ਸਰਗਰਾ, ਸ:—ਖਵੀ, ਪੰਨੀ।

ਸਰੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਜਾ, ‘ਜਸ ਨੂੰ ਬਾਹਲਾ ਗੁਆਰ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਜਾ, ਕਿੰਨਾਰੀ।

ਸਰੀਆ, ਪੁ:—ਸਰੀਰੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਵਜੰਦੀ।

ਸਰਰੁਣ, ਵਿ:—ਗੁਣਾ ਵਾਲਾ।

ਸਰਘੀ, ਸ:—ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੜਕੇ ਹੀ ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਏ ਹਨ। ਵਰਤ ਉਪਾਰਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਤੜਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਘੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਭਾਤ, ਤੜਕੇ ਸਾਰ।

ਸਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਕਿ ਸਥ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਅਣਵਿੱਸ ਨਾ ਰਹੇ।

ਸਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣ ਵੇਲੇ ਸਥ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ।

ਸਰਜਣਹਾਰ

ਸਰਜਣਹਾਰ } ਪੁ:—ਕਰਤਾਰ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਸਰਜਨਹਾਰ } ਵਾਲਾ ।

ਸਰਜਨ, ਪੁ:—ਭਾਕਟਰ, ਰੋਕੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਨ
ਵਾਲਾ ਜਾਕਦਾਰ ॥

ਸਰੇਜਮ, ਪੁ:—ਲਾਹ, ਪਰਾਪਤ, ਪਰੋਸਣ, ਅੰਤ
ਤਿਆਰੀ, ਸਮਾਨ ॥

ਸਰਟਿਫਿਕੇਟ, ਪੁ:—'ਸਰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਣ, ਸ:—ਬਚਾਉ, ਰਖ, ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ,
ਉਣ, ਦੋਵਲਾ ।

ਸਰਣ ਪੈਣਾ, ਕੁ:—ਉਦਲੇਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਪਕੜਣਾ,
ਆਸਰੇ ਆਉਣਾ ।

ਸਰਤ, ਸ:—ਇਕਗਰ, ਠੇਕਾ, ਬਾਂਧ, ਦਾਓ ।

ਸਰਤ ਕਰਨੀ } ਕੁ:—ਦਾਉ ਲਗਾਉਣਾ, ਇਕ
ਸਰਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਰਾਹ ਕਰਨਾ ॥
ਸਰਤ ਲਾਉਣੀ }

ਸਰਤੋਣਾ, ਕੁ:—ਵੇਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਠਿਕਾਣੇ
ਲੱਗਣਾ । ਅਲੱਗ ਹੋਣਾ, ਸਰਤਾਉਣਾ, ਵੰਡਣਾ
ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ, ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ ॥

ਸਰਦੇ, ਵਿ:—ਠੰਡਾ ॥

ਸਰਦ ਰੱਖਣੇ, ਪੁ:—ਉਨ੍ਹਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ॥

ਸਰਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਭਰਿ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਦਾ
ਕਮਰਾ ॥

ਸਰਦਬੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ । (ਸਰਦੇ
ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗਾ) ॥

ਸਰਦਲ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੁਗਾਨ ਦਾ ਹੇਠਲਾ
ਜਿਸਾ ॥

ਸਰਨਾਇਚੀ

ਸਰਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਥਾਂਸੀ
ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮ ਦਾ
ਖਰਬੂਜਾ ਜੋ ਕੰਧਾਰ ਅਤੇ ਕਾਬਲ ਵਿੱਚ
ਉਗਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾ ਬਰਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਭ ਲੜੀਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਬਾਜ਼ਲੇ ਦੀਆਂ ਘਰੇਲੂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਈ, ਸ:—ਸਰਦੀ, ਠੰਡ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਠੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਜੋ ਬਦਾਮ, ਚਾਰ
ਮਗਜ਼ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਘੋਟਣ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਦਾਰੀ, ਪੁ:—ਪਰਧਾਨ, ਮੁਖੀਆ, ਕਿਸੇ ਸਾਹਬ
ਦਾ ਬਾਹਰਾ, ਵੇਖੀ ਸਿੰਘ ॥

ਸਰਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਦੁਪਹਾਣੀ ॥

ਸਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਪਰਧਾਨ-
ਤਾਈ ॥

ਸਰਦੀ, ਸ:—ਠੰਡ, ਸੀਤ, ਰੋਸ਼ਾ ॥

ਸਰਧਾ, ਸ:—ਨਿਹਚਾ, ਸਕੀਨ, ਭਰੋਸਾ, ਕਿਰਪਾ,
ਪਰਤਾਪ, ਸਿੱਧਿਆ, ਚਾਹ, ਲਕੜੀ ॥

ਸਰਧਾਲੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾ ਹੈ ।

ਸਰਨਾ, ਸ:—'ਸਰਨ' ਵੇਖੋ ।
ਇੱਕ ਵੰਗ ਦੀ ਸੁਭਾਉਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ।
(ਵੰਗਰਾਂ ਦੀ) ॥

ਸਰਨਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੰਗ ਸੁਭਾਉਕ
ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਐਕਰ ।

ਕੁ:—ਚਲਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਨਿਭਣਾ,
ਭੁਗਤਣਾ, ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ॥

ਸਰਨਾਇਚੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਰੀ ਵਜਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਨਾਈ

ਸਰਨਾਈ } ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਨੌਰ ਦੀ ਖੱਲ ਕਿਸ
ਸਰਨਾਹ } ਇਹ ਵਾਹਿ ਭਰਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਸਰਨਾਹੀ } ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਨਾਟਾ, ਪੁ:—ਤਿੱਖੀ ਅਵਾਜ਼, ਧੜਾਕਾ ॥

ਸਰਨਾਟਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹਿ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀਆਂ
ਦੇ ਉੱਡਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਦਿਕ ਨਾਲ
ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ।

ਸਰਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜੋ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ
ਜਾਂ ਲਫਾਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਪ, ਪੁ:—‘ਸੱਪ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਪਟ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਥ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਤਿੱਖੀ
ਚਾਲ, ਉਸ ਚਾਲੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਦੁੜਾਉਣਾ ॥

ਸਰਪਟ ਵੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਸਥ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀ
ਚਾਲੇ ਦੁੜਾਉਣਾ ਜਾਂ ਦੌੜਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਸਰਪਤ, ਸ:—ਸਰ, ਸਰਕੜਾ ।

ਸਰਪੇਚ, ਪੁ:—ਪੱਗ ਉਪਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਠਾਰੀ
ਦਾ ਪਟਕਾ ॥

ਸਰਪੈਚ, ਪੁ:—ਪੱਚ, ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾਵਾਂ
ਨਿਬੇੜਣ ਵਾਲਾ, ਦੋ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਚੇਪਰੀ ॥

ਸਰਪੇਸ਼, ਪੁ:—ਫੌੜਣ, ਫੌੜਣ ਵਾਲਾ ਛਿੱਕਾ,
(ਰੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ ਲਈ) ॥

ਸਰਫ, ਪੁ:—ਇੱਜਤ, ਵਡਿਆਈ, ਕਿਰਪਾ ॥

ਸਰਫ ਅਦਾਲਤ, ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦੀ ਕਚਹਰੀ
ਜਾਂ ਤਸੀਲ ਦਾ ਫਾਰਸੀ ਅਫਸਰ ॥

ਸਰਫਰਾਜ, ਵਿ:—ਨਾਮ ਵਰ, ਮਸ਼ਹੂਰ, ਚੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਬੱਗ ਤਾਈ

ਸਰਫਰਾਜੀ, ਸ:—ਨਾਮਵਰੀ, ਤਰੀ, ਤਾਪਾ ॥

ਸਰਫਾ, ਪੁ:—ਸੁਖ ਪਤਾ, ਕਿਰਸਾ, ਫੈਦਸੀ, ਬੋੜਾ
ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਧਨ ਜੋੜਣਾ ।

ਸਰਫਾ ਕਰਕੇ ਸੱਤੀ ਦੇ } ਜਿੰਨਾ ਸਰਫਾ ਕੀਤਾ
ਆਟਾ ਖਾ ਗਈ ਨੁੱਤੀ } ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਾ-
ਸਾਣ ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਬ, ਵਿ:—ਸਭ, ਸਾਰਾ ॥

ਸਰਬ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ,
ਸਰਬੱਗ ॥

ਸਰਬਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਦਾ, ਜਿੰਤ ॥

ਸਰਬ ਦਾਤ, ਪੁ:—ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ॥

ਸਰਬ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਸਭ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ,
ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ॥

ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ }
ਸ ਬ ਬਿਆਪਕ } ਵਿ:—ਜੋ ਸਭਾ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਹੈ
ਸ ਬ ਬਿਆਪੀ } ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ
ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ }

ਸਰਬ ਬਿਦਯਾ } ਪੁ:—ਸਭ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਆ
ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ } ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਬ ਭੋਖੀ, ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਸਰਬੰਗੀ ॥

ਸਰਬ ਰਸ, ਪੁ:—ਲੁਣ (ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ) ॥

ਸਰਬ ਵਜਾਪਕ }
ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ } ਪੁ:—‘ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ }
ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ }

ਸਰਬ ਵਿਦਯਾ } ਸ:—ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ ਵੇਖੋ ॥
ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ }

ਸਰਬੰਗ ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ, ਸਭਨੀ
ਬਾਈ ਮੌਜੂਦ। ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ॥

ਸਰਬੰਗ ਤਾਈ, ਸ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨਾ ॥

ਸਰਬੰਗ

ਸਰਬੰਗ, ਪੁ:—ਸਭ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਤੇ ਸਭ ਥਾਵਾਂ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਖਾ ਜਾਣੀ ॥

ਸਰਬੰਗਣ, ਸ:—ਸਭ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਤੇ ਸਭ ਥਾਵਾਂ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ
ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਸਰਬੰਗੀ, ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਹਰ
ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ॥

ਸ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਨਣਾ, ਸਭ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਰਬੰਗੀ, ਪੁ:—ਸਰਬ ਛੱਖੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਫਕੀਰ ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਅਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਹੱਥੋਂ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਬੰਗ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ, ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਰਸ,
ਮਿੱਠੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾਕੇ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਜੋ
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਬੰਤ, ਵਿ:—ਸਭ ਜਣੇ, ਸਾਰੇ, ਹਰ ਕੋਈ ॥

ਸਰਬੰਤ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਸਰਬੰਤੀ, ਵਿ:—ਸਰਬੰਤ ਦੇ ਜੰਗ ਦਾ, ਰਸ
ਵਾਲਾ, ਸਰਬੰਤ ਦੇ ਜੰਗ, ਪੀਲੇ ਜਾਂ ਲਾਲ
ਪਾਣ ॥

ਸਰਬੰਧ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸਾਥੀਕਾ, ਸਾਂਝ,
ਮੌਕਾ ॥

ਸਰਬੰਧਣ, ਸ: } ਸਾਕ, ਸਾਥੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ
ਸਰਬੰਧੀ, ਪੁ: } ਸਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ॥

ਸਰਬੰਧਾਚ, ਪੁ:—ਮੁਖਤਿਆਰ, ਗੁਮਾਸਤਾ, ਕਾਰੀਦਾ ॥

ਸਰਬੰਧਣ, ਪੁ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਬੰਧਣੀ, ਸ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਲ ਕਰਨਾ

ਸਰਬੰਧਣੀ, ਸ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕੰਮ ॥

ਸਰਬੰਧਾ, ਪੁ:—ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ
ਵਾਲਾ, ਲਾੜੇ ਦਾ ਸਾਥੀ ॥

ਸਰਮ, ਸ:—ਲੱਜਿਆ, ਹਧਾ, ਲਾਜ, ਸੰਕੋਰ ॥

ਸਰਮ ਕੁਸਰਮੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
ਸਰਮ ਕੁਸਰਮੀ } ਸਰਮ, ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ
ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ
ਲਾਜ ਲਈ ॥

ਬੇ ਸਰਮ, ਵਿ:—ਬੇ ਹਧਾ, ਨਿਰਲੱਜ ॥

ਸਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨੀ, ਸਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ । ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਮਾਉਣਾ } ਵਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਰ-
ਸਰਮਾਕਲ } ਮਿੰਦਾ, ਲਜੀਲਾ ॥

ਸਰਮਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰਮਿੰਦਗੀ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲਾਜ, ਬੇ ਇੱਥੜੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਮ ਆਈ ਹੋ,
ਸਰਮ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨੀ, ਸਰ-
ਮਿੰਦਗੀ ਆਉਣੀ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰਮਿੰਦਗੀ
ਦੇਣੀ (ਬੁਠਾ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਝਾੜ ਪਾਕੇ) ॥

ਸਰਲ, ਵਿ:—ਜਾਰੀ, ਸੌਖਾ, ਸਿੱਧਾ, ਸਾਫ਼, ਪਰਮੀ,
ਸੰਗ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ॥

ਸਰਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਵ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੰਠ ਹੋਣਾ,
ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਰਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ
ਕਰਨਾ, ਕੰਠ ਕਰਨਾ, ਘੋਟ ਕੇ ਧਾਵ ਕਰਨਾ ॥

ਸੌਰਲ

ਸੌਰਲ, ਪੁ:—ਵਿਅ ਮਹੀਨਿਆ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਸਰਵੰਗ, ਵਿ:—‘ਸਰਬੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵੰਗਤਾਈ, ਸ:—‘ਸਰਬੰਗਤਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵੰਗੀ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਸਰਬੰਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਣ } ਵਿ:—ਜੇਗ, ਲਾਇਕ, ਗੁਣੀ, ਸੁਰਮਾ,
ਸਰਵਣ } ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਾਗ, ਧੜਕਾਰੀ।
(ਸਰਵਣ ਪੁੰਨ, ਸਰਵਣ ਭਰਾ) ॥
ਪੁ:—ਕੰਠ ॥

ਸਰਵਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣਨਾ ॥

ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਫੈਭ, ਸਰੋਵਰ, ਤਾਲ ॥

ਸਖੀ ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਅਤੇ ਧੌਂਕਲ ਦਾ ਪੀਰ ॥

ਸਰਵਾਹ, ਸ:—ਸਿਰ ਪੀੜਾ ॥

ਸਰਵਾਹਜੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਨਾ ॥

ਸਰਵਾ ਕੌਦ, ਵਿ:—ਲੰਮੇ ਕੌਦ ਦਾ, ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ, ਉਂਗ ਲੰਮਾ ॥

ਸਰਵਾਣ, ਪੁ:—‘ਸਰਬਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਨਣੀ, ਸ:—‘ਸਰਬਾਨਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਨੀ, ਸ:—‘ਸਰਬਾਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਰਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ ਆਦਿਕ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਕੇ ਲੱਗੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵਾਂਗੇ ॥

ਸਰਜ ਸਰਜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤਲਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸੁੰ ਸਤਾਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜੋਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸਰਾ, ਸ:—ਕਨੂਨ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਮੁਜਿਬ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਵਿਹਾਰ (ਸਰਾ ਵਿੱਚ ਕਾਹ ਦੀ ਧਰਮ ਹੈ)

ਸਰਾਹੁਣਾ

ਸਰਾ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਨੂਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੁਜਿਬ ਸਭ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾ ਮੁਹੰਮਦੀ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਾਂ ਕਨੂਨ ॥

ਸਰਾ } ਸ:—ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ,
ਸਰਾਉਂ } ਦਸਾਵਰ ਥੋਨਾ ॥

ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੀ ਸਰਾ, ਸ:—ਅਠੱਖੀ ਰੀਜ (ਜੋਹੀ ਨੂਰ ਮਹਿਲ ਦੀ ਸਰਾ ਹੈ) ॥

ਸਰਾਉਗੀ, ਪੁ:—“ਜੈਣ” ਅਤੇ “ਜੈਣੀ” ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਉਥਾ } ਪੁ:—ਸੁਪਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ
ਸਰਾਉਥਾ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ, ਅੜਕਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਰਾਉ, ਪੁ:—ਸਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੰਜੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ਦੇ ਸੋਹੂ ਅਰਬਾਤ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸ ਦੇ ਝੰਡੇ ॥

ਵਿ:—ਸਰਲ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਕਰਕ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਿਭ ਸਕੇ ॥

ਸਰਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਲੱਹੇ ਦੀ ਸੀਖ ॥

ਸਰਾਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਹੇ ਦੀ ਸੀਖ ਭਾਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਫੇਰਨਾ ॥

ਸਰਾਸਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ, ਸਾਰਾ ॥

ਸਰਾਹਗਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨਤਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਖੇਰੂ, ਭੀੜ ॥

ਸਰਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਭਿਆਉਣਾ, ਤਰੀਫ਼ ਕਰਨੀ,
ਸਰਾਹੁਣਾ } ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾਹਤ

ਸਰਾਹਤ, ਸ:—ਵਡਾਈ, ਤਰੀਫ, ਵਾਰ
ਵਾਰ ॥

ਸਰਾਘਾ, ਪੁ:—'ਸਰਾਹਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਜ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੁੱਤੀਆਂ
ਉੱਪਰ ਰੋਸ਼ਮ ਅਤੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਾਜਗੀ, ਸ:—ਸਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜਣੀ, ਸ:—ਸਰਾਜ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸਰ ਜਾ, ਪੁ:—ਸਰਾਜਗੀ, ਜੁੱਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਰੋਸ਼ਮ
ਅਤੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜੀ, ਸ:—ਸਰਾਜਗੀ, ਸਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜੀ ਕਰਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਸ਼ਮ ਤਿੱਲੇ ਆਦਿਕ
ਨਾਲ ਛੁੱਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢਣਾ, ਗਲਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾਟਾ, ਪੁ:—ਪੱਖੋਰੂਆਂ ਦੇ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ
ਉੱਡਣ ਵੇਲੇ ਚਮਕ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਾਧ, ਪੁ:—ਮੌਲਿਆਂ ਖਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ
ਸ਼ਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਛਕ ਇਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
(ਸਰਾਧ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖੁਲਾਉਣਾ) ॥

ਸਰਾਧ, ਪੁ:—ਧਿਕਾਰ, ਬਦ ਦੁਆ, ਲਾਨਤ,
ਫਿਟਕਰ ॥

ਸਰਾਧ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਦ
ਦੁਆ ਦੇਣੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੁਰਾ ਮੰਗਣਾ,
ਫਿਟਕਾਰਨਾ ॥

ਸਰਾਪਣ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰਾਧ ਦੇਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਪਤ }
ਸਰਾਪਤ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਾਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਸਰਾਪਤ } ਹੈ। ਫਿਟਕਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸਰਾਪੀ }

ਸਰਾਲਾ

ਸਰਾਫ, ਪੁ:—ਸਰਾਪ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭੀਨ ਘੜ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਸੋਨ, ਮੰਨਿਆ ਦੀਨਿਆ ਇਜਤ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਕੁਲ ਵੰਤ ॥

ਸਰਾਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰਾਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਫਣੀ, ਸ:—ਸਰਾਫ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਕੁਲਵੰਤੀ ॥

ਸਰਾਫੀ, ਸ:—ਸਰਾਫ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ
ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵਣਜ, ਇਜਤ
ਅਖਰੇ ॥

ਸਰਾਬ, ਸ:—ਮਧ, ਮਦਰਾ, ਨਸ਼ਾ ॥

ਸਰਾਬ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕਲਾਲ ਖਾਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਾਬ
'ਵਕਦੀ' ਹੈ ॥

ਸਰਾਬਣ, ਸ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮੀ,
ਨਸ਼ੇਣ, ਮਧ ਮਾਤੀ ॥

ਸਰਾਬੀ, ਪੁ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲਾ, ਨਸ਼ੇਈ, ਮਧ
ਮਾਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਇਲਤ
ਹੋਵੇ ॥

ਸਰਾਰਤ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਸਰਾਰਤਣ, ਸ:—ਸ਼ੇਖ, ਬੁਰੀ, ਸਰਾਰਤ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ॥

ਸਰਾਰਤੀ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖ, ਬੁਰਾ, ਬਸਾਈ ਮਨੁੱਖ,
ਸਰਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੱਧ, ਜੌਂਦੀ ਦੀ
ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਸਰਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਘਾਹ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਫਿੱਲਰੀ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਾਲੀ

ਸਰਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਦਾ ਸੋਹ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਝੰਡੇ ॥

ਸਰਵਾਂ, ਪੁ:—‘ਸਰੋਬਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਿਸ਼ਟ } ਸ:—ਮੰਸਾਰ, ਕੁਨੀਆ, ਰਚਨਾ,
ਸਰਿਸ਼ਟੀ } ਉਦਾਰਤ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤਾ, ਪੁ:—ਧਾਗਾ, ਲੜੀ, ਸਨਖੰਧ, ਸਾੜ, ਨੇਮ, ਹੁਕਮ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਜੋ ਕਚਹਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਸਲਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਰਜੀਆਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਥਾਬੂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਾਰਸ਼ਤੇ ਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਫੰਮ। ਸਾਕ, ਸਰਖੰਧ ॥

ਸਰੀ, ਵਿ:—ਜੀਰ ਵਾਕਰ ਸਿੱਧੀ (ਰੁੱਖ ਦੀ ਟਹਿਣੀ) ॥

ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੀਖ, ਚਾਬਕ ਦਾ ਛਾਟਾ, ਪਤਲਾ ਝਸਮਾ ॥

ਸਰੀਅਤ, ਸ:—‘ਸਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰੀਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸਾਫ, ਪਰਖੋਖ ਜਾਹਰਾ ॥

ਸਰੀਹ } ਸ: ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੱਖ ਜਿਸ ਦੇ
ਸਰੀਹ } ਪੋਲ ਅਤੇ ਕੁਲ ਵਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਸਰੀਹ } ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਮੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਸਰੀਹਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸਾਫ, ਜਾਹਰਾ ॥

ਸਰੀਰ

ਸਰੀਕ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਭਿਆਲ, ਭਰਾ ਭਾਈ, ਹਿੱਸੇ ਦਾਰ (ਸਰੀਕ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸਰੀਕਣੀ, ਸ:—ਸਾਥਣ, ਸਾਰੀਕ ਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਸਰੀਕਤ, ਸ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਾਥ, ਮੰਗ, ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਵੰਡ ਵਿਹਾਰ ॥

ਸਰੀਕਾ, ਪੁ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਾਥ, ਸਾਰੇ ਸਰੀਕ, ਬਰਾਦਰੀ ॥

ਸਰੀਣਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਣੇ ਕਿਰਸਾਣ ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਮਿਆਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮੀਨ ਦਾ ਭਾਗ, ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਗੁਦਾਮ ॥

ਸਰੀਣੀ, ਸ:—ਸ਼ੀਰਣੀ, ਮਠਿਆਈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਏ, ਸੁੱਖਣਾ ॥

ਸਰੀਧ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸਰੀਹਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰੀਨ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਰੀਫ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ, ਇਜਤ ਵਾਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ, ਬਲਾ ਮਾਨਸ, ਅਮੀਰ, ਅਸੀਲ ॥

ਸਰੀਫ਼ ਖਾਨਦਾਨ, ਪੁ:—ਰੰਗੀ ਕੁਲ ਦਾ, ਭਲੇ ਦੀ ਅਸ ॥

ਸਰੀਫ਼ਣੀ, ਸ:—ਸਰੀਫ਼ ਤੀਮਤ (‘ਸਰੀਫ਼’ ਵੇਖੋ)

ਸਰੀਫ਼ਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਜੋ ਸੋਊ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਤਾ ਫਲ ॥

ਸਰੀਰ, ਪੁ:—ਦੇਹ, ਰਣ, ਬਦਨ, ਜਿਸਮ, ਝੀਲ ਮਨੁਖ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਸਰੀਰ ਬੈਠੇ ਸਨ) ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਸਰਾਰਤ ਕਰੇ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਸਰੂ

ਸਰੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਬਿਰਛ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਮਾਂਝ ਵਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰੂਪ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ, ਸੂਰਤ, ਬਣਾਉਣ, ਸੋਹਣੀ
ਸ਼ਕਲ, ਸਾਂਗ, ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸਰੂਪ ਢਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਲਿੱਸਾ
ਹੋਣਾ, ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਣਾ ॥

ਰੂਪ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ॥

ਸਰੂਰ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਮੋਜ, ਮਸਰੀ ॥

ਸਰੂੜ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਕਾਨਾ ॥

ਸਰੋਉੜਾ, ਪੁ:—ਜੈਣੀ, ਜੈਣੀ ਸਾਧੂ ਜੋ ਮੂੰਹ ਪੁਰ
ਪਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ
ਜੀ ਅੰਦਰ ਨਾ ਚਲੇ ਜਾਣ । ਪੁਜ । ਇਕ
ਪੱਖਿਰੂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰੋਸ, ਸ:—ਮੋਢੇ ਹੱਥੇ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਰੋਮ, ਖੁਰ ਆਦਿਕ
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਅੱਚੇ ਲੋਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ
ਜਮਾਈ ਹੋਈ । ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਢੱਟੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰੋਸਟ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਭਲਾ, ਖਰਾ, ਉੱਤਮ
ਢੰਡਾ, ਭਾਝਾ ਢੰਡਾ ॥

ਸਰੋਵੜਾ, ਪੁ:—‘ਸਰੋਉੜਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋ, ਪੁ:—‘ਮਾਂਝ ਵਲ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਆ, ਪੁ:—ਹੋਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਘੋਉ
ਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਦੱਬ ॥

ਸਰੋਸਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—‘ਸਰਾਸਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਹੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਸਲਗੀ

ਸਰੋਤਾ, ਪੁ:—ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ, ਕਥਾ ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ
‘ਸਰੋਤਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਦ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ, ਗਾਗ, ਗੀਤ, ਸੁਰ ॥

ਸਰੋਪਾ, ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ ਪੁਸ਼ਾਕ ਜੋ ਕੋਈ ਰਾਜਾ
ਅਮੀਰ ਆਦਿਕ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਰੋਵਰ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ, ਤਾਲ, ਛੈਂਡ ॥

ਸਰੋਗੀ, ਪੁ:—ਜੈਣੀ, ਸਰੋਉੜਾ ॥

ਸਰੋਤਾ } ਪੁ:—ਸਪਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ
ਸਰੋਥਾ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਸੱਲ, ਪੁ:—ਤੀਰ, ਬਾਲ, ਛੋਕ, ਦੁਖੀ ਦਿਲ, ਗਾਗ,
ਗਮ, ਸੋਟ (ਸਲ ਲੱਗਣਾ) ॥

ਸਲੱਕ } ਪੁ:—ਇਕ ਲੱਕਾ ਜੋਹਾ ਜੰਦਗਾ, ਜਾਂ
ਸਲੱਗਾ } ਪੰਜੇ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਲੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੋਠਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾ
ਸਲੁ ਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ ॥

ਸਲੂ, ਪੁ:—ਚਿਤਾ, ਸਿਲ੍ਹਾ, ਸ਼ਿਵਾ ॥

ਸਲੂਬ, ਸ: }
ਸਲੂਬਾ, ਪੁ: } ਸਿੰਦੂ, ਨਮ, ਤਰੀ, ਤਰਾਉਤ ॥

ਸਲੂਖੀ, ਵਿ:—ਸਲੂਹੀ, ਅਜੇਹੀ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੇ ਹੜ੍ਹ
ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਰਾਂ
ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਲਗਮ, ਪੁ:—ਸਗਲਮ, ਗੰਗਲੁ, ਠਿੱਪਰ ॥

ਸਲਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਜੋ ਹਲਦੀ ਅਤੇ ਨੀਲ
ਦਾ ਮਿਲਕੇ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸਲੰਘ

ਸਲੰਘ } ਪੁ:—‘ਸਲੰਗ’ ਦੇਖੋ ॥
ਸਲਘਾ }

ਸੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣਾ, ਛੋਟੀ ਭਾਲ ਫਕ ਕਰਨਾ,
ਫੇਦਣਾ ॥

ਸਲੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ॥

ਸਲਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ, ਜਲ ॥

ਸਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਫੇਕ ਕਵਾਉਣਾ ॥

ਸਲਵਾਈ, ਸ:—ਸਲਣ ਜਾਂ ਫੇਕ ਕਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ, ਸੱਲਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਸਲਵਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਮੁਹਰੀਆਂ ਤੈਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਲਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਕੜੀ, ਟਿੱਡੀ ॥

ਸੱਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਠੌਰ, ਅਵੇੜਾ ਆਦਮੀ,
ਸੁੱਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਚੋੜੀ, ਗਜ ਪੀਪਲ ॥

ਸਲਾ ਚੁਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਕੱਠਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾਉਣਾ, ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀ-
ਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਲਾਈ, ਸ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਜਿਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਸੀਖ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ
ਵਿਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਤਾਰ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਰੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰਨ ਨਾਲ
ਮਨੁੱਖ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੱਕਲਾ ॥

ਸਲਾਈ ਢੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਹਤ

ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਸਾਲਾ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੇ
ਪਾਸੇ ਉੱਤੇ ਰਗੜਣ ਨਾਲ ਥਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੂਣ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਪੁਣੀਆਂ ਵੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲਾਸੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਂਤ, ਅਮਨ ਚੈਨ, ਅਰਾਮ ॥

ਸਲਾਹ, ਸ:—ਸਿੱਖ ਮੱਤ, ਰਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਨਾ, ਮਤਾ, ਮਰਜੀ, ਇੱਛਿਆ ॥

ਸਲਾਹ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀ
ਕਰਨਾ (ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੈ) ॥

ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ ॥

ਸਲਾਹ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ, ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਲਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹੀ ਕੋਈ ਮੱਤ ਦੇਵੇ
ਉਸ ਦੇ ਮੁਜਿਬ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਕਾਹਣਾ ਕਿ ਡਲਾਨਾ ਕੰਮ ਕਰ, ਚੰਗਾ ਹੈ ॥
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ। ਲਿਖਾਈ ਸੁੱਧ ਕਰਨੀ ॥

ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਜੀ ਨਹੀਂ, ਨਾ
ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ, ਸ:—ਅਜੇਹੀ ਸਲਾਹ ਜਿਸ ਤੇ
ਜਰੂਰ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਸਲਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਉਣਾ, ਚੰਗਾ ਕਾਹਣਾ,
ਸਲਾਹੁਣਾ } ਮਹਿਮਾ ਕਰਨੀ ॥

ਸਲਾਹਤ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ ॥

ਸਲਾਜੀਤ

ਸਲਾਜੀਤ, ਸ:—ਰਾਲ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ
ਔਖਧ, ਸਿਲਾਜੀਤ, ਪੱਥਰ ਦੀ ਗੋਦ ।

ਸਲਾਬ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਸਿਲ੍ਹ ॥

ਸਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਲ੍ਹਾ, ਨਮ ਵਾਲਾ ॥

ਸਲਾਭਾ, ਪੁ:—ਸਿਲ੍ਹਾ, ਨਮ, ਤਰੀ ॥

ਸਲਾਮ, ਸ: ਪੁ:—ਬੰਦਗੀ, ਪੈਰੀ ਪੈਣਾ, ਮੱਥਾ
ਟੇਕਣਾ, ਨਿਮਸਕਾਰ, ਪਰਨਾਮ, ਅਮਨ, ਬਚਾਉ,
ਸਲਾਹ, ਵਿਦਾਇਗੀ ॥

ਸਲਾਮਾ ਲੋਕ, ਸ:—ਸਲਾਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ
ਵਾਲੇ ਇਹ ਗਲ ਇਕ ਜਨਾਂ ਦੁਏ ਨੂੰ ਕਹਿਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਲਾਮ ਵੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਿਆਕਰਨਾ, ਨਮਸਕਾਰ
ਕਰਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਂ ਦੁਏ ਦੇ
ਆਕੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ (ਸਾਹਬਾਂ
ਦੀ ਬੋਲੀ) ।

ਸਲਾਮ ਬੋਲੋ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ ਇਓ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਵੇ । ਸਲਾਮ
ਇਓ ॥

ਸਾਹਬ ਲੋਕ ਨੇਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲਾਮਤ, ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ,
ਫੰਗਾ ਭਲਾ, ਅਮੀਂ ਜਮੀਂ ॥

ਸਲਾਮਤੀ, ਸ:—ਬਚਾਉ, ਅਮਨ ਦੇਣ, ਸਾਂਭ,
ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਸਲਾਮੀ, ਸ:—ਫੇਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮ, ਵਿਆਹ
ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਫੇਟ, ਹਥਿਆਰ ਚਾਕੇ ਅਫ਼ਸਰ
ਦੇ ਆਉਣ ਪੁਰ ਉਸ ਦਾ ਅਦਬ ਕਰਨਾ,

ਸਲੂਕ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ

ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਢਾਲ, ਨਹਿਰ ਦੀ ਤਹਿ ਦੇ
ਆਰ ਪਾਰ ਜੋ ਵਰਤ ਬੋਧਾ ਹੋਵੇ ॥
ਵਿ:—ਸਲਾਮ ਵਾਲਾ, ਢਾਲਵਾਂ ॥

ਸਲਾਮੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸਲਾਮੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਲੂ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ
ਨਵਾਬ ਜਾਂ ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਦੇ ਆਉਣ
ਪੁਰ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ॥

ਸਲਾਮੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਆਉਣ
ਪੁਰ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸਲਾਮੀ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਢਾਲਵਾਂ (ਵੀ) ॥

ਸਲਾਮੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਛੇਰ ਦੋਕੀ
(ਲੜੇ ਨੂੰ), ਢਾਲਵਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਟ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਪਾਤ ਸੇਨਾਪਤੀ ॥

ਸਲਾਟੀ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਖੇਲੂ, ਇੱਕ ਤੋੜ ਕਾਰਨ
ਸਲਾਟੀ } ਵਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਮੀ ਜਾਂ
ਤਿੱਲੇ ਦੀ ਧਾਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਸਲਾਟੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲੈਤੀ ਮਿੱਕਾ (ਬਾਰਾਂ
ਆਨਿਆਂ ਦਾ) ॥

ਸਲਿੱਪਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਢਿਲੀ ਜੁਤੀ ॥
ਸਲੀਪਰ }

ਸਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੰਬੂ ਲਪੇਟ ਕੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥੈਲਾ ॥

ਸਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੜਲਾ ਤਸਮਾ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਜੁਤੀਆਂ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲੂਕ, ਪੁ:—ਵਰਤੋਂ, ਵਰਤਣ, ਮੇਲ ॥

ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਣਾ,
ਸਲੂਕ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ } ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਸਲੂਕਾ

ਸਲੂਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀਆ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁਰਤਾ,
ਫਰੁਹੀ ॥

ਸਲੂਣਕਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਜੀ
ਬਣਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲੂਣਾ, ਵਿ:—ਲੂਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਮਕੀ, ਮਸਾਲੇ
ਦਾਰ, ਸੁਆਦ ॥

ਪੁ:—ਨਾਲਦਾ, ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੋਟੀ
ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਲੂਣੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਰਾ ਬੀ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਨੂਕੇ ਬੀ ॥

ਵਿ:—ਲੂਣ ਵਾਲੀ, ਨਿਮਕੀ ॥

ਸੱਲੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਸਲੇਟ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਜਿਸ ਪੁਰ ਲਿਖਦੇ
ਹਨ ॥

ਸਲੇਟ ਪਿੰਸਲ, ਸ:—ਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ
ਪੱਥਰ ਦੀ ਪਿੰਸਲ ॥

ਸਲੋ, ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ (ਘੜੀ) ॥

ਸਲੋਹਾ, ਪੁ:—‘ਸਿਆਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਲੋਤਰ, ਪੁ:—ਨਿਹੀਰਾਂ ਅਤੇ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ
ਮਟਾ ਡੰਡਾ, ਭੀੜ ਘਟਣ ਵਾਲਾ ਡੰਡਾ ॥

ਸਲੋਤਰ ਪੁਟਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਸਲੋਤਰੀ } ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਹਕੀਮ ।
ਸਲੋਤਰੀ }

ਸਲੋਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਸਲੋਨਾ, ਵਿ:—ਸਲੂਣਾ, ਲੂਣ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ
ਸੁਹੁਣਾ, ਸੁਝੇਲਾ ॥

ਸਵਾਦ

ਸਲੋਕੋਰ, ਪੁ:—‘ਨਾਗ ਦੋਣ’ (ਠ ਗ ਦੇ ਹੇਠ) ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਦ, ਪੁ:—‘ਸਬਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵੋਯਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਇੱਕ ਛੰਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜੋ ਖੰਡ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ
ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਵੱਲੜਾ, ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ॥

ਸਵੱਲੀ, ਵਿ:—ਸਸਤਾ, ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ,
ਰਿਆਇਤ ਵੇਦਾ, ਠੀਕ, ਸੁਤ ॥

ਸਵਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੁਰਾ ਅਤੇ ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੁਆਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਾਇਆ } ਵਿ:—ਵਧੀਕ, ਚੰਗਾ, ਚੰਗੀ, ਸਵਾ
ਸਵਾਈ } ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਗੁਣੀ ॥

ਸਵਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਪੁਰਾ ਅਤੇ ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ,
ਉਹ ਹੱਸਾ ਜੋ ਤੰਬੂ ਦੇ ਡੰਡੇ ਦੇ, ਉਪਰਲੇ
ਸਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚੁਢੇਰੇ
ਤਣਨ ਨਾਲ ਤੰਬੂ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
ਸੁਆਈ ॥

ਸਵਾਸਣ, ਸ:—ਉਹ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਰੇ
ਨਾਲ ਬੜਾ ਸਨੇਹ ਕਰੇ ॥

ਸਵਾਹ, ਸ:—‘ਸੁਆਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਾਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਚਾਉਲ
ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਅਕਸਰ ਇਕਾਦਸੀ ਦੇ ਵਰਤ ਨੇ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਵਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਸਾਂਗ ਬਠਣ ਵਾਲਾ, ਤਮਾਸ਼ਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਵਾਦ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਚਮਕਾ, ਮਜਾ ॥

ਸਵਾਦੀ

ਸਵਾਦੀ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਆਦ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੇਦਾਰ,
ਰਸੀਲਾ ॥

ਸਵਾਧਾਨ, ਵਿ:—ਚੇਕਸ, ਸੁਚੇਤ, ਜਾਗ੍ਰਿਤ
ਜਾਗਦਾ, ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਅਸੀਰ ਬਾਦ ।

ਸਵਾਥ, ਪੁ:—ਪੁੰਨ, ਉਪਕਾਰ, ਨੇਕੀ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫਲ, ਨੇਕੀ ਦਾ ਜੋ ਫਲ ਪਰਲਕ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗਾ,
ਭਾਲਿਆਈ ।

ਸਵਾਰ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ਯੁੱਧ ਚੜ੍ਹਾ ਸਿਪਾਹੀ ।

ਵਿ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ,
ਸਰਾਬ ਨਾਲ ਮਸਰ ।

ਸਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਰਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ,
ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਧੁਰ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ
ਕੰਮ, ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਚਾਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾ ਸਕੀਏ ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੱਡੀ
ਯੋਕਾ ਆਦਿਕ । ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ
(ਰਸ ਰਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ
ਹਨ) ਇੱਕ ਗੀਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ॥

ਸਵਾਲ, ਪੁ:—'ਸਵਾਲ' ਦੇਖੋ । ਪੁੱਛੀ ਹੋਈ ਗੱਲ,
ਪੁੱਛਣ, ਅਰਜੀ, ਅਰਦਾਸ ॥

ਸਵਾਲਣ, ਸ:—ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬੇਨਤੀ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੰਗਣੀ ॥

ਸਵਾਲੀ, ਪੁ:—ਮੰਗਣਾ, ਅਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਵੇਰ, ਸ: } ਤੜਕਾ, ਪਰਥਾਤ, ਬਲੀਗਾ, ਦਿਨ
ਸਵੇਰਾ, ਪੁ: } ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਮਿਤ
ਵੇਲਾ ॥

ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਛੋਟੀ ਦਾ, ਚੰਗੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ॥

ਸਵੇਰ

ਸਵੇਰ ਸਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤੜਕੇ ਹੀ, ਸਵੇਰ
ਹੁੰਦੇ ਹੀ ॥

ਸਵੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤੜਕੇ, ਛੋਟੀ, ਦੂਏ ਭਲਕ,
ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ॥

ਸਵੇਲ, ਸ: }
ਸਵੇਲਾ, ਪੁ: } 'ਸਵੇਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਵੇਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਸਵੇਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਵੇਯਾ, ਪ:—'ਸਵੇਯਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੜਸੜ ਚਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਸ ਦੇ ਭੁੱਜਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ, ਮਨ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥
ਦੁਏ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸੜਨਾ ।

ਸੜ ਸੜਾਟ, ਸ:—ਮਾਸ ਦੇ ਭੁੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸੜਕ, ਸ:—ਬਣ ਇਆ ਹੋਇਆ ਰਸਤਾ, ਚੌੜਾ
ਰਾਹ, ਸੌਣੀ, ਰਾਗ, ਹੋਣਾ ਦੀ ਪੀੜ ।

ਸੜਕ ਸੜਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥੀਆਂ ਦਾ
ਦੁਖਣਾ ॥

ਸੜਕ ਸੜਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਕ ਦੇ ਰਾਹ
ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਸੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ
ਸੜਨਾ, ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਤੁਰਨਾ

ਸੜਕੜਾ, ਕੱਠਾ, ਕਾਹੀ, ਸਰਕੰਡਾ ॥

ਸੜਕਾ, ਪੁ:—ਲਾਲਸਾ, ਤਾਪ, ਸੱਧਰ ॥

ਸੜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੜਨਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੜਣ, ਸ:—ਸਾੜਾ, ਗਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਜਲਣ, ਜੋਸ਼ ॥

ਸੜਣਾ

ਸੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਲਣਾ, ਬੁੱਝਣਾ, ਤੁੱਕਣਾ, ਉੱਥਲਣਾ,
ਸਲਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਦੁਸ਼ਰੇ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਦੇਖ
ਕੇ ਆਪ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥
ਖਾਰ ਖਾਣੀ ॥ ਪੀਪਰ ਕੇ ਚਾਰਮ ਹੋਣਾ
(ਘੋਉ ਦਾ) ॥

ਸੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੜਣ ਦੋਣਾ, ਗਲਾਉਣਾ,
ਜਲਾਉਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਉਣਾ, ਬੁਝਾਉਣਾ ॥

ਸੜਾਈ, ਸ:-'ਸੜਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੜਾਕਾ, ਪੁ:-ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ।
ਜੇਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ ।
ਛੋਤੀ, ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਕਣੀਆਂ
ਪੈਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥

ਸੜਿਆਹਣ } ਸ:-ਬੁੱਝਾਣ, ਚੀਸਾਂ ਦੇ ਗਲਣ
ਸੜਿਆਹਣ } ਸੜਣ ਤੋਂ ਜੋ ਬਦ ਬੰ ਆਉਂਦੀ
ਸੜਿਆਪ } ਹੈ ॥

ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਕਿਆ ਹੋਇਆ,
ਖਿੰਝਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸੜਿੰਗਾ, ਪੁ:-ਪਿੱਛੇ ਉੱਥੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਮਾੜੀ
ਜਿਹੀ ਸੰਗੀ ॥

ਸੜਿੰਗਾ ਲੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਪਿੱਛੇ ਉੱਥੇ ਸਿੰਗੀ
ਸੜਿੰਗਾ ਲਾਉਣਾ } ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ,
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੰਦਰ ਹੱਥ
ਅਉਣਾ ॥

ਸਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੋਣ' ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ,
ਇਕ ਬਚਨ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਆਹਾ

ਸੀ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੋਣ' ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ, ਪ੍ਰਥਮ
ਪੁਰਖ ॥

ਸਾਇਤ

ਸਾਉਂਕ, ਪੁ:-'ਸਵਾਂਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਉਕਾ, ਪੁ:-ਦੁਰ ਦਾ ਸਾਕ, ਸੈਂਕਣਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ,
ਮਾਤਰ ॥

ਸਾਉਗੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਦਾਖ,
ਗੁਆਰ ॥

ਸਾਉਣ, ਪੁ:-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪੰਜਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ
ਨਾਉਂ ਜੋ ਹਾੜ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਅਤੇ ਭਾਦੋਂ ਤੋਂ
ਪਹਿਲੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਬਰਖਾ ਦੀ ਰੁੜ,
ਬਰਸਾਤ ॥

ਸਾਉਣੀ, ਸ:-ਉਨ੍ਹਲੇ ਦੀ ਰੁੜ ਦਾ ਫਸਲ ॥

ਸਾਉਲਾ } ਵਿ:-ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪੀਲਾ, ਫਿੱਕਾ ॥
ਸਾਉਲਾ }

ਸਾਉ, ਵਿ:-ਬੀਬਾ, ਗਾਰੀਬ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੰਮ
ਨਹੀਂ । ਜੋ ਪਰਾਧੀਨ ਨਹੀਂ ॥

ਪੁ:-ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਚਤੁਰ ਬੁਧਵਾਨ ਆਦਮੀ,
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦਾ ਸਾਥੀ, ਜਲੇਤੀ,
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ॥

ਸਾਓ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਣਾ ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ
ਮਧਯਮ ਪੁਰਖ, ਬਹੁ ਬਚਨ ॥

ਸਾਅਤ, ਸ:-ਘੱਟਾ, ਮਿਨਰ, ਪਲ, ਘੜੀ,
ਮਹੂਰਤ, ਸੈਤ ॥

ਸਾਇਆ, ਪੁ:-ਛਾਉ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥

ਸਾਇਆ ਦਾਰ, ਵਿ:-ਛਾਉ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਇੰਸ, ਪੁ:-ਵਿਦਯਾ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ,
ਬਿਲਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਾਖ ॥

ਸਾਇਤ, ਪੁ:-'ਸਾਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਸ਼ਬਰੇ, ਸੌ ਵਿਸਵਾ ॥

ਸਾਇਤਣਾ

ਸਾਇਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਇਛੋਨਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾ ਕਰਨਾ,
ਸਮੇਟਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ,
ਚੋਕਸੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਇਤ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਕੜ ਲੈਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ
ਲੈਣਾ, ਮਾਲਕ ਬਣ ਬੈਠਣਾ, ਚੰਗਾ ਮੌਕਾ
ਹੱਥ ਆਉਣਾ ।

ਸਾਇਣ, ਸ:-ਸਾਈਂ ਦੀ ਭੀਮਰ, ਮਾਲਕਿਆਣੀ ॥

ਸਾਇਣੀ, ਪੁ:-ਹਿੰਦੂ ਕਿਰਸਾਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।

ਸਾਇਬਾਣ, ਪੁ:-ਝੰਬੂ ॥

ਸਾਇਰ, ਪੁ:-ਕਥੀਸਰ, ਜੋ ਮੋਹਰ ਬਣਾਵੇ ।

ਸਾਈ, ਸ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ
ਜੋ ਅਗਾਉ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਗਾਹਕ ਉਹ
ਚੀਜ਼ ਨਾਂ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਕਮ ਮੰਗੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਬਿਆਣਾ । ਨਾਗਦੋਣ ।

ਪੜ:-ਓਹੀ, ਓਹੇ, ਸੋਈ ॥

ਸਾਈਂ, ਪੁ:-ਮਾਲਕ, ਖੌਦਾ, ਨਾਥ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ,
ਫਕੀਰ (ਮੁਸਲਮਾਨ) ॥

ਸਾਈਂ ਜੀਵੇਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਹਾੜੀ ਉਮਰ ਵੱਡੀ
ਕਰੇ। ਏਹ ਅਸੀਸ ਜਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰਾ ਸਾਈਂ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਵੇ ਤੇ
ਤੇ ਸੁਹਾਗਨ ਰਹੇ ॥

ਸਾਈਂ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ } ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਹਾੜੀ ਰੱਖਿ-
ਰੱਖ ਸਾਈਂ ਦੀ } ਆ ਕਰੇ!

ਸਾਈਂ ਲੋਕ } ਪੁ:-ਫਕੀਰ, ਭੋਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਸਾਈਂ ਵਾਲਾ }

ਸਾਈਆਂ (ਯਾਂ), ਪੁ:-ਸਾਈਂ, ਹੋ ਸਾਈਂ ॥

ਸਾਹ ਅਟਕਲਣਾ

ਸਾਸ } ਪੁ:-ਸੁਆਸ, ਸਾਹ, ਦਮ ।
ਸਾਂਸ }

ਸਾਸਤਰ } ਪੁ:-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ, ਵੇਦ
ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ, ਕੋਈ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।
ਅਨੇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਪੁਸਤਕ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁ:-ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਮੁਜਿਬ,
ਜਿਹਾ ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ, ਪੁ:-ਧਰਮ ਚਰਚਾ ।

ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਛੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ ਨਿ-
ਅਥਿ, ਸਾਂਖਯ, ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਕ, ਯੋਗ, ਮੀਮਾਂਸਾ,
ਵੇਦਾਂਤ ।

ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਮਨੁ, ਪਰਾਸਰ ਆਦਿਕ
ਰਿਖੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਸਿਮਰਤੀਆਂ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ
ਅਤੇ ਆਸਰਮਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ
ਅਜੋਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ) ॥
ਸਿਮਰਤੀ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰੀ, ਸ:-ਦੇਵ ਨਾਗਰੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਇਕ
ਪਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੁ:-ਸਾਸਤ੍ਰਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸਾਸਤ੍ਰੀ ਦੀ
ਪਰੀਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਸਾਂਸਾ, ਪੁ:-'ਸੰਸਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੜਕਣਾ, ਰੁਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਵਗਦੀ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਸਾਹ, ਪੁ:-ਨੁਆਸ, ਦਮ, ਸਾਸ, ਸਾਹਾ ॥

ਸਾਹ ਅਟਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਾਹ ਤੋਂ ਮਨੁਮ
ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਗਦਾ
ਹੈ ॥

ਸ਼ਾਹ ਸਤ

ਸ਼ਾਹ ਸਤ, ਪੁ:—ਥਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ ॥

ਸ਼ਾਹ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਸ਼ਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਅਭਿ-
ਆਸ ਕਰਨਾ । ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਕੱਢਨਾ ॥

ਸ਼ਾਹ ਘਸੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਹੋਕਣਾ ॥

ਸ਼ਾਹ ਪਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸ਼ਾਹ ਅਟਕਲਨਾ’
ਵੇਖੋ ।

ਸ਼ਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਲੈਣਾ, ਸਸਤਾਉਣਾ ॥

ਸ਼ਾਹ, ਪੁ: ਧਨੀ, ਸੁਦਾਗਰ, ਰੁਪਇਆ ਥਿਆਜੀ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸੋਠ, ਸਰਾਫ਼, ਹਟਵਾਣੀਆ,
ਬੁਧਾਰੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਾ (ਪਾਤਸ਼ਾਹ),
ਸੁਲਤਾਨ, ਕਈਆਂ ਸ਼ਕੀਰਾ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਜਿਸ
ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਮਾਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚਿਸ ਦਾ
ਸ਼ਾਹ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਈਧਦਾਂ ਨੂੰ ‘ਸ਼ਾਹ
ਜੀ’ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸ਼ਾਹ ਤਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੋੜਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਥੀ
ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਨੰਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ
ਰੋਗਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸ਼ਾਹ ਤੂਤ, ਪੁ:—‘ਸ਼ਾਹਤੂਤ’ ਵੇਖੋ ।

ਸ਼ਾਹ ਦਰਾ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦੇ ਪਾਸ ਰਾਵੀ ਦੇ
ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿੱਥੇ ਸਰਾਂ-
ਗੀਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਕਬਰਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ਾਹ ਦੌਲਾ, ਪੁ:—‘ਦੌਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਹ ਨਸ਼ੀਣ, ਸ:—ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਪਰ
ਬੈਠੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ
ਬੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥
ਰੋਸ ॥

ਸ਼ਾਹਦੀ

ਸ਼ਾਹ ਪਸੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅੰਬ। ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ ਜੋ ਕੋਈ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ॥

ਸ਼ਾਹ ਮਕਸਦੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ਮਰ-
ਮਰ ਜੋ ਦੂਸਰ ਜ਼ਈ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ਾਹ ਰਗੀ, ਸ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਗ, ਪੰਜੀ ॥

ਸ਼ਾਹ ਰਾਹ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਸੜਕ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਲੰਘਣ ਲਈ ਰੋੜਾ ਰਸਤਾ ।

ਸ਼ਾਹਸ, ਪੁ:—ਹੋਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਸ਼ਾਹਸੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਟੇਰੀ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ।

ਸ਼ਾਹਜਰਾ, ਪੁ:—ਪਰਭਾਤ, ਸਵੇਰਾ, ਤੜਕਾ ॥
੨. —ਫੌਜੀ ਦਾ, ਪਾਹਲਾ ।

ਸ਼ਾਹਜਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਪਹਲੇ, ਪਰਭਾਤ ਦੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਸ਼ਾਹਣ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਤਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬਲਦ, ਜਾਂ
ਘੋੜਾ, ਗਊਆਂ ਨੂੰ ਗੱਭਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਬਲਦ ਵੱਡਾ ਦੱਗਾ ।

ਸ਼ਾਹਣਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼, ਪੁ: ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ ।

ਸ਼ਾਹਣਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕੁਣਾਲੀ ॥

ਸ਼ਾਹਣਕੀ, ਸ:—ਠੰਕੀ ਜੇਹੀ ਸ਼ਾਹਣਕ ।

ਸ਼ਾਹਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਸ਼ਾਹਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸ਼ਾਹਦ, ਪੁ:—ਉਗਾਹ, ਸਾਖੀ ।

ਸ਼ਾਹਦੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਪਰਮਾਣ, ਸਾਖੀ ॥

ਸਾਹਨਣੀ

ਸਾਹਨਣੀ, ਸ:—'ਸਾਨਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਨਾਬ, ਸਾਈ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ,
ਫਰੰਗੀ, ਹਾਕਮ, ਸਰਦਾਰ, ਜੀ, ਬੰਦਾ,
ਪਰਮੇਸੁਰ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ॥

ਸਾਹਬ ਸਲਾਮਤ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸਲਾਮ
ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਿਲਕੇ
ਜੋ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਵਾਕਬੀ, ਰਾਮ
ਰਮਈਆ, ਮਿਰ੍ਹਤਾਈ ॥

ਸਾਹਬ ਜਾਦਾ, ਪੁ: } ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਕੁਲਦੇਵ
ਸਾਹਬ ਜਾਦੀ, ਸ: } ਦਾ ਪੁਰ੍ਹ ਜਾਂ ਧੀ, ਗੁਰਾਂ
ਦੀ ਅੰਸ।

ਸਾਹਬ ਜਿਲਾ ਜਾਂ } ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦਾ ਸਬ ਤੇ
ਜਿਲੇ ਵਾਲਾ ਸਾਹਬ } ਦੱਤਾ ਅਫਸਰ, ਰਿਪਟੀ
ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਲ-
ਟਰ ॥

ਸਾਹਬੀ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਸਾਹਮਣਾ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ,
ਮੱਥਾ। ਵਿਰੋਧ। ਲੜਾਈ ॥

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ
ਆਉਣਾ, ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ: } ਅੱਗੇ, ਮੁਹਰੇ, ਪਰਤੱਖ।
ਅਵ: }

ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਮੂੰਹ
ਵਿਖਾਉਣਾ, ਲੜਨ ਨੂੰ ਚਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅੱਗੇ
ਲੈ ਜਾਣਾ, ਹਾਜਰ ਕਰਨਾ, ਮੂੰਹ ਬਣਾ-
ਉਣਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਪਾਸੇ ॥

ਸਾਹੇ ਜਾਣਾ

ਸਾਹਲ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੱਸੀ
ਬੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸੇਧ
ਮਲੂਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਹਲੀ, ਵਿ:—ਸਾਹਲ ਵਿਚ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਯਥਾ
ਦੀਵਾਰ, ਸਿੱਧੀ ॥

ਸਾਹਜ ਸਤੀ, ਸ:—ਫਨਿਫਰ, ਫਹਿਫਰ ਦੀ ਖਾਈ
ਹੋਈ ਸਾਫਿਆਂ ਸੱਤਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ,
ਬ ਨਸੀਬੀ, ਬਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਹੋਣੀ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਸਾਹਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤੋੜ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸਾਹਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ
ਕੱਪੜਾ, ਇੱਕ ਲੋਮੀ ਰੋਸ਼ਮੀ ਧੋਤੀ ਜੋ ਪਾਰ-
ਸਣਾਂ ਜਾਂ ਹਿਦਲੀਆਂ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲੜ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਿਆਲ ਦਾ ਫਸਲ, ਹਾੜੀ

ਸਾਹਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ
ਥਾਪਿਆ ਜਾਂਦੇ, ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕੋਢਿਆ
ਹੋਇਆ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ, ਵਿਆਹ
ਕਾਜ ॥

ਸਾਹਾ ਸੁਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਕਢਾਉਣਾ ॥

ਸਾਹਾ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਤਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ
ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ ਬੱਢਣਾ ॥

ਸਾਹਾ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਵੇਲਾ ਥਾਪਿਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਾਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪੁਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਾਹੀ

ਸਾਹੀ, ਸ:—ਅਗਾਉਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਸਾਈ,
ਬਿਆਣਾ । ਅਰਾਮ ॥

ਖੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਾਹੁਰੇ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੇ ਪੇਕੇ, ਸਹੁਰੇ ।

ਸਾਹੁਕਾਰ, ਪੁ:—‘ਸਹੁਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹੁ ਕਾਰਨੀ, ਸ:—‘ਸਹੁਕਾਰਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹੁ ਕਾਰਾ, ਪੁ: }
ਸਾਹੁ ਕਾਰੀ, ਸ: } ‘ਸਹੁਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਕ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਨਾਤਾ, ਵਰ ਲਈ ਕੰਨਿਆ
ਜਾਂ ਕੰਨਿਆਂ ਲਈ ਵਰ ॥

ਸਾਕ ਅੰਗ } ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਆਪਣੇ ।
ਸਾਕ ਸੈਣ }

ਸਾਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਸਾਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ, ਮੁੰਡਾ ਜਾਂ
ਕੁੜੀ ਮੰਗਣੀ ॥

ਸਾਕ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਸਾਕ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਬੰਧ, ਨਾਤਾ ॥

ਸਾਕ ਨੀਤਾ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਅਪਣਾਇਤ, ਸਰਿ-
ਸਤੇਦਾਰੀ, ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਸਾਕਤ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਦੁਸ਼ਟ, ਪਾਪੀ ॥

ਸਾਕਰ, ਵਿ:—ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ ।

ਸਾਂਕਲ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ, ਸੰਜੀਰ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਗਹਿਣਾ, ਭੀਜੀ ਗਲੀ ।

ਸਾਂਕਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੰਮਤ (ਮਹਾ-
ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਹਲ ਦਾ) ॥

ਸਾਗ ਪੱਤਾ

ਸਾਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਜਸ ਖੱਟਣਾ ॥

ਸਾਕੀ, ਪੁ:—ਭੰਗੜਾਂ ਨੂੰ ਘੋਟੀ ਹੋਈ ਭੰਗ
ਵਰਗਾਉਣ ਵਾਲਾ । (ਸਰਾਬੀ ਸਰਾਬ
ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਕੀ ਆਖਦੇ
ਹਨ)

ਸਾਖ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ, ਵਸਾਹ, ਅਤਵਾਰ, ਰੁੱਖ
ਦੀ ਦਹਿਣੀ ॥

ਸਾਖ ਪਾਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਕੇ
ਸਾਖ ਰੱਖਣੀ } ਆਪਣਾ ਵਸਾਹ ਥਣਾਈ
ਰੱਖਣਾ ॥

ਸਾਖ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਪਰਤੀਤ
ਹੋਵੇ ।

ਸਾਖ ਚਿਨਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ, ਪੀਲਾ ਜੋ ਕਾਲੇ
ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰੇ ॥

ਸਾਖਤੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਾਜ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਸਾਖਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਮਸਾਲ ॥

ਸਾਖੀ, ਸ:—ਕਥਾ, ਕਹਾਨੀ, ਵਾਰਤਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਸਰਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਖਿਰਤਾਤ, ਉਗਾਹੀ,
ਸਾਹਦੀ, ਪਰਮਾਣ ॥

ਸਾਖੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਾਹੀ ਦੇਣੀ, ਸਾਹਦੀ
ਸਾਖੀ ਭਰਨੀ } ਦੇਣੀ ।

ਸਾਗ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ, ਤਰਕਾਰੀ, ਸਬਜੀ ॥

ਜੈਂ ਸਾਗ, ਪੁ:—‘ਬਾਘੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਗ ਪੱਤ }
ਸਾਗ ਪੱਤਰ } :—ਭਾਜੀ, ਤਰਕਾਰੀ ਆਦਿਕ ।
ਸਾਗ ਪੱਤਾ }

ਸਾਂਗ

ਸਾਂਗ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਸਰੂਪ, ਤਮਾਸ਼ਾ, ਨਾਟਕ, ਭੇਖ,
ਬਣਾਉਣ, ਪਾਖੰਡ ।

ਸ:—ਸੂਲ, ਕੀਟਾ, ਇਕ ਭਰਾ ਦੀ ਬਰਛੀ ।

ਸਾਂਗ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੂਪ ਬਣਾਕੇ ਬਜਾਰਾਂ
ਵੇਚ ਢੇਰਨਾ ।

ਸਾਂਗ ਬਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਖ ਬਣਨਾ ॥

ਸਾਂਗ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਟਕ ਕਰਨ ਲਈ
ਸਰੂਪ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਗ ਝਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ
ਸਾਂਗ ਵਿਖਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹੋ
ਸਕਲ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ।

ਸਾਂਗ ਨ. ਪੁਟੋ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕਲ ਕਰਨੀ, ਤਮਾਸ਼ਾ
ਕਰੇ ਤਿਵੇਂ ਆਪ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਗਣ, ਪੁ:—ਸਗਲ ਦੋਸਤ ਵਾਲਾ

ਸਾਂਗੀਰ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ, ਸਰੋਵਰ

ਸਾਂਗਿਰਦ, ਪੁ:—‘ਸਾਂਗਿਰਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗਿਰਦੀ, ਸ:—‘ਸਾਂਗਿਰਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗਿਰਦੀ, ਸ:—‘ਸਾਂਗਿਰਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਸਾਂਗ ਬਣਨ ਵਾਲਾ, ਬਰੂਪੀਆ,
ਨਕਲੀਆ, ਨਟ ॥

ਸਾਂਗੀ, ਸ:—ਜੰਦਗ, ‘ਸਲੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗੁ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿੱਕੇ
ਨਿੱਕੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਛੋਟੀ ਪੜਣ
ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਇਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ
ਸਾਂ ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿੰਨੂ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਸਾਂਗੂਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਡ ਮੁਲੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਦੁੱਖ ॥

ਸਾਂਟਾ

ਸਾਂਚ, ਪੁ:—ਸੱਚ, ਸਚਿਆਈ, ਪਰਮ ॥

ਸਾਂਚਾ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਪਰਮੀ ॥

ਪੁ:—ਸਚਾ, ਸੰਚਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੁਤ ।

ਸਾਂਜ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ, ਸਿੰਗਾਰ, ਸਜਾਉਣ,
ਪੁਸ਼ਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀਸੀ ਜਾਂ ਪਿਆਲੀ ॥

ਸਾਂਜ ਬੀਜ, ਪੁ:—ਬੂਧਣ, ਸਿੰਗਾਰ ।

ਵਿ:—ਬਣਿਆ ਠਲਿਆ ॥

ਸਾਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ,
ਕਪੜੇ ਗਹਿਣੇ ਪਾਉਣਾ, ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਜਣਾ ਨ. ਵਾਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਾਉਣਾ, ਉੱਚੀ
ਪਦਾਰੀ ਦੇਣੀ ।

ਸਾਂਜਣਾ, ਪੁ:—‘ਸਾਂਜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਜਣ, ਪੁ:—‘ਸਾਂਜਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਸਾਂਜਾਤੀ, ਵਿ:—‘ਸਜਾਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝ, ਸ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਰੀਕਤ ॥

ਸਾਂਝਣ, ਸ:—ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਰੀਕਣੀ ॥

ਸਾਂਝਰ, ਪੁ:—‘ਸਾਂਝਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝਰੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—‘ਸਾਂਝਰੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝਾ, ਵਿ:—ਸਬਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਿਹਾ, ਸਾਂਝ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਂਝੀ } ਪੁ:—ਭਿਆਲ, ਸਰੀਕ, ਸਾਂਝੀ, ਹਿੱਸੇ
ਸਾਂਝੂ } ਦਾਰ ॥

ਸਾਂਟ, ਸ:—ਸਰਬੰਧ, ਜੋੜ, ਏਕਾ, ਘੋੜੇ ਦੀ
ਚਾਬਕ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਚਾਬਕ ਮਾਰਨੀ ॥
ਢਲ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥ ਸੂਰ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਖੋਲ
(ਚਰਬੀਦਾਰ) ।

ਸਾਂਟਾ

ਸਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਛਿਟੀ, ਵੁਛਕ, ਕਮਚੀ ॥

ਸਾਟੂ, ਪੁ:—ਧਗੜਾ, ਆਸ਼ਕ ॥

ਸਾਠੀ, ਸ:—‘ਸੱਠੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਠਾ, ਪੁ:—ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਅਸਾਡਾ, ਆਪਣਾ ॥

ਸਾਢ, ਸ:—ਅੱਧ, ਅੱਧਾ ਹੋਣਾ ॥
(ਸਾਢ ਪਾਉਣੀ, ਸਾਢ ਪੈਣੀ)

ਸਾਢ, ਪੁ:—ਸਾਨ੍ਹ, ਬਲਦ। ‘ਸਾਹਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਢੂ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਗਭਰੂ

ਸਾਢੇ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਵੇਖੋ (ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਅਰਥਾਤ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਅੱਧਾ) ॥

ਸਾਣ, ਸ:—ਚਾਕੁ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਸਾਣ ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਕੁ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸਾਣ ਨਾਲ ਰਗੜ ਕੇ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਣ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਵਡਿਆਈ, ਪਦਵੀ, ਜਲੇ, ਹਾਲਤ, ਰਮਕ, ਤੇਜ, ਪਰਤਾਪ, ਨੁਰ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ। ਸ਼ਕਤੀ। ਮਾਯਾ। ਰਚਨਾ ॥

ਸਾਣ ਅਲਾਹੀ } ਪੁ:—ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮਾਯਾ ॥
ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਾਣ }

ਸਾਣ ਰੁਮੀਣ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ ਵਿਚਾਰ ॥
ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ, ਉੱਚਾ ॥

ਸਾਣਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਾਣ ਵਾਲਾ, ਰਮਕਦਾਰ, ਵੱਡਾ, ਉੱਚੇ ਮਰਤਬੇ ਜਾਂ ਪਦਵੀ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਣ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਜਲੇ ਰਖਣਾ, ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਾਣ ਪੂਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਦ ਮੁਰਾਦਾ

ਸਾਣ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਜ਼ਤ ਘਟਣੀ ॥

ਸਾਣ ਵਿਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਾ ਥਣ ਕੇ ਦੱਸਣਾ, ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਤ, ਸ:—ਅਮਣ, ਚੇਣ ॥

ਸਾਂਤਕ, ਵਿ:—ਸੁਭਾਉਕ, ਸੱਚਾ, ਸਤੇ ਗੁਣ ਦਾ ॥

ਸਾਂਤ, ਪੁ:—ਸਾਂਤ ਦਾ ਅੰਗ, ੭, ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸਤ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਥਣੀ ਹੋਈ ਚੀਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਗਤ ਚਿੰਦਿਆ ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਛੁਣਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਥ, ਪੁ:—ਮੰਗ, ਮੇਲ, ਸਹਬਤ ॥
ਅਵ:—ਨਾਲ, ਇਕੱਠੇ, ਨਾਲੇ ਹੀ ॥

ਸਾਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ॥

ਸਾਥ ਦੇਣਾ, ਵਿ:—ਮੇਲ ਰੱਖਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ, ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣਾ, ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ ॥

ਸਾਥ ਨਭਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਜਾਣਾ, ਅੰਗ
ਸਾਥ ਪਾਲਣਾ } ਪਾਲਣਾ, ਭੇਤ ਨਭਾਉਣੀ,
ਸਾਥ ਦੇਸਤੀ ਰੱਖਣੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਵਧਾਉਣੀ ॥

ਸਾਥ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਭੀਵੀ ਮਰਦ ਦਾ ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ ਵਾਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਾਥਣ, ਸ:—ਸੰਗਣ, ਸਹੇਲੀ, ਪਿਛ ਲੱਗ ॥

ਸਾਥੀ, ਪੁ:—ਸੰਗੀ, ਮਿਤ੍ਰ, ਮਲੀ, ਪਿਛਲੱਗ ॥

ਸਾਦ, ਵਿ:—ਪੁਸ਼, ਪਰਸਿੰਨ, ਅਨੰਦ ॥

ਸਾਦ ਮਸੂਦਾ, ਵਿ:—ਗਹਿਣਿਆਂ ਥਾੜੀ, ਬੁਰਾ, ਸਿੱਧਾ, ਅਹਮਕ ॥

ਸਾਦ ਮੁਰਦਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਸਾਣ ਨੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਹੱਛਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਾ ॥

ਸਾਂਦਲ ਗਰਦੀ

ਸਾਂਦਲ ਗਰਦੀ, ਸਾਂ-ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਨਾ ॥

ਸਾਂਦਾ, ਵਿਸ਼-ਸਿਧਾ, ਸਾਵ, ਸਪਾਰਣ, ਖਰਾ,
ਸਜਾਉਣ ਬਿਨਾ, ਚਿੱਟਾ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਭਲਾ, ਸਚਾ, ਢਲ ਢਲ ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਂਦਿਹ ਜੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼, ਵਿਸ਼-ਉਸੇ ਦਿਨ, ਇੱਕੋ ਦਿਨ,
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ॥

ਸਾਂਦੀ, ਸਾਂ-ਸਾਂਦਾ ਦਾ ਸਤੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸਾਂਦੀ, ਸਾਂ-ਵਿਆਹ, ਵੀਰ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਸਾਂਦੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਂਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ, ਅਨੰਦ
ਮਨਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼ੀਆ ਮਾਨਣੀਆਂ ॥

ਸਾਂਦੀ ਗਮੀ, ਸਾਂ-ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗਮ ਦਾ ਮੇਕਾ ॥

ਸਾਂਦੀਆਨਾ, ਪੁਸ਼-ਸਾਂਦਿਆਨਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਧ, ਪੁਸ਼-ਸਤ, ਮਹਾਰਾਮਾ, ਵਕੀਰ, ਭਗਤ ॥
ਵਿ-ਨੇਕ, ਸੱਚਾ, ਪਰਮੀ, ਪਾਵਨ ॥

ਸਾਂਧਕ, ਪੁਸ਼-ਵਕੀਰ ਦਾ ਚੇਲਾ, ਸਾਂਧਣ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥ ਅਭਿਆਸੀ ॥

ਸਾਂਧਣ, ਪੁਸ਼-ਕਰਮ, ਅਮਲ, ਅਭਿਆਸ ॥

ਸਾਂਧਣ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਸਿਖਾਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਹੇਲਤ
ਪਾਉਣੀ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਵਰਤਾਵਾ ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਨਾ ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ, ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂ-ਅਭਿਆਸ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕੰਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ,
ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਝੀ

ਸਾਂਝੀ, ਸਾਂ-ਸੰਤਨੀ, ਭਗਤਨੀ, ਵਕੀਰਨੀ ॥
ਵਿਸ਼-ਨੇਕ, ਸੱਚੀ, ਪਰਮਣ ॥

ਸਾਂਝਰਣ, ਵਿਸ਼-ਸਾਂਝਰਣ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝੂ, ਪੁਸ਼-ਵਿਸ਼-ਸਾਂਝ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝੂ ਬੱਚ, ਪੁਸ਼-ਫਲੀਆ, ਠਗ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਸਾਂਝ, ਪੁਸ਼-ਹੁਲਾਰਾ, ਬਰਥਰਾਹਟ, ਚਾਗ ਵਿੱਚ
ਸਰ ਦਾ ਖਿੜਕਣਾ ॥

ਸਾਂ-ਸਾਂਝ ਵੇਖੋ

ਸਾਂਝੂ, ਪੁਸ਼-ਸਾਂਝ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝੂਕੀ, ਸਾਂ-ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਮਿਟੀ ਦੀ ਕੁਨਾਲੀ ॥

ਸਾਂਝੂਣੀ, ਸਾਂ-ਉਠਣੀ, (ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਠ ਨੂੰ
ਬੀ ਸਾਂਝੂਣੀ ਕਹ ਦੋਵੇਂ ਹਨ) ॥

ਸਾਂਝੂਣੀ ਸੁਆਰ, ਪੁਸ਼-ਉਠਣੀ ਉੱਤੇ ਰਥਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸਾਂਝੂ, ਪੁਸ਼-ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਸਾਂਝੀ, ਵਿਸ਼-ਦੁਸ਼ਟਾ, ਵਰਗਾ, ਜਿਹਾ, ਸਮਾਨ ॥
ਸਾਂਝਦਾਸ, ਸਾਂਝ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਂ-ਤੁਰੀ ਜਾਂ ਪੱਠੇ ਕੁਝਰਕੇ ਅਨਾਜ ਖਲ
ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਹੋਏ (ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ
ਪਾਉਣ ਲਈ), ਗੁਤਾਵਾ ॥

ਸਾਂਝ, ਵਿਸ਼-ਸਾਂਝ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝਾ, ਪੁਸ਼-ਹੁਮਾਲ, ਪਰਨਾ, ਪੋਠਾ, ਪੱਗ, ਪਟਕਾ ॥

ਸਾਂਝੀ, ਸਾਂ-ਪਰਨਾ, ਇੱਕ ਗਿੱਲਾ ਕੱਪੜਾ ਜੋ
ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੇਲਾਂ ਉੱਤੇ ਦਈਦਾ ਹੈ ॥
ਇੱਕ ਲੀਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਰਸੀ ਚਿਲਮ ਹੋਣਾ
ਲਪੜਾ ਦੇ ਸੁਟਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਬਕ

ਸਾਬਕ, ਵਿ:-ਪਹਿਲਾ, ਪਿਛਲਾ, ਪੁਰਾਣਾ ॥

ਸਾਬਕ ਦਸਤੂਰ; ਪੁ:-ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ, ਸਿੱਕਰ
ਪਿਛੇ ਚੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਸਾਬਣ, ਪੁ:-'ਸਬੁਣ' ਵੇਖੋ ।

ਸਾਬਣੀਆ, ਪੁ:-ਸਾਬਣ ਬਣਾਉਣ ਸੀ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ।

ਸਾਬਤ, ਵਿ:-ਪੱਕਾ, ਬੱਧਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੁਰਾ,
ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, (ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ।

ਸਾਬਤ ਕਦਮ, ਵਿ:-ਪੱਕਾ, ਕੰਮ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਲੱਗ
ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ ।

ਸਾਬਤਾ, ਵਿ:-ਪੁਰਾ, ਸਾਰਾ, ਸਬੂਤ, ਪੱਕਾ ।

ਸਾਬਤੀ, ਸ:-ਪਕਿਆਈ, ਲੱਗ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਦਿਤਰਾ ।

ਸਾਬਤੀ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਤਰ ਰਹਿਣਾ, ਆਪਣੇ
ਹਠ ਪੁਰ ਕਾਇਮ ਰਾਹਿਣਾ ॥

ਸਾਬਰ, ਪੁ:- ਸ:-ਹਰਣ ਦੀ ਖੱਲ, ਪਹਾੜੀ
ਬਕਰੀ ਦਾ ਰੋਮ

ਸਾਬਰਾ, ਪੁ: } ਸਾਬਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸਾਬਰੀ, ਸ: }

ਸਾਬਾ } ਅਵ:-ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬਲੇ, ਅਸਕੇ,
ਸਾਬਾਸ } ਅਸਰੀਣ ।
ਸਾਬਾਸੇ }

ਸਾਬਾ ਸਾਬਾ, ਅਵ:-ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬਲੇ, ਅਸਕੇ,
ਅਸਰੀਣ ।

ਸਾਬਾ ਸਾਬਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ,
ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਨੀ

ਸਾਮ ਵੇਦ

ਸਾਬ ਨ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਠਵਾਂ ਮਹੀਨਾ,
ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ. ਚੌਧਵੀਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਰਾਤ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਬਿਤ, ਵਿ:-'ਸਾਬਤ' ਵੇਖੋ ।

ਸਾਬੁਣ, ਪੁ:-'ਸਬੁਣ' ਵੇਖੋ ।

ਸਾਬੁਣੀ, ਵਿ:-'ਸਬੁਣੀ' ਵੇਖੋ ।

ਸਾਬੁਣੀਆ, ਪੁ:-'ਸਬੁਣੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬੁ ਦਾਣਾ, ਪੁ:-'ਸਾਗੁਦਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਭ, ਸ:-ਰਾਖੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਸਾਂਭਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਗ ਦੇਣਾ, ਸਮੇਟਣਾ,
ਸਾਂਭ ਲੈਣਾ } ਬੰਮਣਾ ਰੱਕਣਾ, ਅਟਕਾਣਾ,
ਦਬਾਉਣਾ, ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ,
ਬਚੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ।

ਸਾਂਕਰ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਜੋ ਧਰਤੀ
ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਪਾਸ
ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਛੱਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਲੂਣ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਲੂਣ ਦਾ
ਨਾਉਂ ।

ਸਾਮ, ਸ:-ਬ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸੰਧਿਆ, ਸੰਝ, ਬਚਾਉ, ਆ-
ਸਰਾ: ਸੋਹੀ ਦਾ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਬਚਾਉ
ਲਈ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਥਾਤ ਦੀ ਪੱਤੀ ॥

ਪੁ:-ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਠਾਉਂ (ਗਧੇ ਸਾਮ) ॥
ਵਿ:-ਕਾਲਾ, ਸਾਉਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਸਾਮ ਕਲਿਆਣ, ਪੁ:-ਬ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਰਾਗ ॥

ਸਾਮ ਬੇਦ } ਪੁ:-ਚੌਹਾਂ ਵੇਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੇਦ ।
ਸਾਮ ਵੇਦ } ਤਾਂਸਰਾ ਵੇਦ ॥ ਇਸ ਵੇਦ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ
ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ

ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ (ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਵੇਲੀ), ਪੁ:—ਕੁਕਾਲਾਂ,
ਸੰਧਿਆ, ਸੂਰਜ ਚੁੱਥਣ ਤੋਂ ਦੀਵੇ ਜਗਣ ਤੱਕ
ਦਾ ਵੇਲਾ, ਦੋ ਪਿੜ ਮਿਲਦਿਆਂ ।

ਸਾਮ੍ਹ, ਸ:—‘ਸਾਂਭ’ ਵੇਖੋ ।

ਸਾਮ੍ਹਣੀ, ਵਿ:—‘ਸਾਹਮਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਮਤ, ਸ:—ਬੇ ਨਸ਼ਾਬੀ, ਬਿਧਤਾ, ਮੰਦੇ ਦਿਨ, ਬੇ
ਇੰਜਾਮੀ, ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੈੜੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਣੀ,
ਅਪਭਾ ਪੈਣੀ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਮੰਦੇ ਦਿਹਾੜੇ, ਬੰਦੀ
ਪਰਾਲਬਪ ।

ਸ਼ਾਮਰਤੋਕ, ਵਿ:—ਪਰਤੋਖ, ਵਰਤਮਾਣ, ਸਾਹਮਣੇ,
ਦਿੱਸਣ ਵਾਲਾ, ਸਚ, ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂ ਭਾਸਣ
ਵਾਲਾ ।

ਸ਼ਾਮਰਬ } ਸ:—‘ਸਮਰਬ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ਼ਾਮਰਬਾ }

ਸ਼ਾਮਰਬੀ, ਵਿ:—‘ਸਮਰਬੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਸ਼ਾਮਲਾ, ਵਿ:—‘ਸਾਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਸ਼ਾਮਲਾਤ, ਸ:—ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਮੀਨ
ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ।

ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਮਲਾਤ ॥

ਸ ਮਾਨ, ਪੁ:—‘ਸਮਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਮੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ । ਮੁਕੱਦਮੇ
ਵਾਲਾ, ਕਿਰਸਾਣ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਕਰਜਾਈ,
ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ । ਮਿਥੂ, ਸਾਬੀ । ਇੱਕ ਪਖੌਰੂ,
ਹੁੰਦਾ, ਠੋਕਰੀ ॥

ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ

ਸ:—ਬਚਾਉ, ਆਸਰਾ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਾਮ ਵਰਨ ਦਾ, ਸਾਉਲਾ ॥

ਸਾਮੀ ਵੱਥੀ } ਪੁ:—ਦੁਪਇਆ ਸੁਦੀ ਦੇਣ ਦਾ
ਸਾਮੀ ਵਟਜ } ਵਿਹਾਰ, ਸੁਕਾਰਾ ॥

ਸਾਮੀ ਵਾੜਾ, ਪੁ:—ਕਰਜਾਈ ॥

ਵੱਡੀ ਸਾਮੀ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਮਰਰਬੇ ਜਾਂ ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ । ਅਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ
ਕੁਝ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ।

ਸਾਮੀ, ਵਿ: } ਸ਼ਾਮ ਵਰਨ ਦਾ, ਸਾਉਲਾ । ਇਕ
ਬੁਟੀ } ॥

ਸਾਮੀ ਹੋਕ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਾਮੀ ਦਾ ਵੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਠੰਡੀ ਔਖਤ ਦੇ ਵਿਸ
ਦੁਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਯਾ, ਪੁ:—ਛਾਉਂ, ਪਰਛਾਂਵਾ ॥

ਸਾਯਾ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਛਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਰ, ਪੁ:—ਮਗਜ, ਸਤ, ਰਸ, ਨਿਰੋੜ, ਖਤ,
ਸਿੰਦਾ, ਮਲੂੜ । ਕਿਰਪਾ, ਦਯਾ, ਕਦਰ ।
ਖਬਰ, ਸੁਰਤ, ਸੁਧ, ਸਮਾਚਾਰ, ਹਾਲ

ਸਾਰ ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇਡ, ਰੋਪੜ ॥

ਸਾਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਹਾ ਸਾੜਣਾ ॥

ਸਾਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਲੈਣੀ, ਸੋਝੀ ਜੱਖਣੀ,
ਮਿਲਾਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ } ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਫੀਕੋ ਭਾਗ
ਹੋਣਾ, ਵਧਣਾ ਵੱਲਣਾ,
ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਣੀ । ਖੁਦਾ ਦਾ ਢਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਰਸ

ਸਾਰਸ, ਪੁ: ਇਕ ਪੰਛੀ ਕੁਲੰਗ ਵਰਗਾ ॥

ਸਾਰਕ, ਪੁ: } ਇਕ ਪਖੇਰੂ, ਮੈਣਾ ॥
ਸਾਰਕਾ ਸ: }

ਸਾਰਖਾ, ਪੁ: -ਵਰਗਾ, ਜੇਹਾ, ਸਮਾਨ ॥

ਸਾਰੰਗ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਰਾਗ, ਗਾਨ੍ਹਕ ॥

ਸਾਰੰਗ ਪਰ, ਪੁ: -ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਪੁਸਤਕ, ਧਨਕ ਧਾਰੀ ॥

ਸਾਰੰਗਾ, ਪੁ: -'ਸਰੰਗਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਗੀ, ਸ: -'ਸਰੰਗੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਗੀਆ, ਪੁ: -'ਸਰੰਗੀਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਟ, ਪੁ: -ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ
(ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਹੇਠ) ॥

ਸਾਰਦਾ, ਸ: -ਦੁਰਗਾ (ਦੇਵੀ), ਥੂਹਮਾ ਦੀ ਧੀ,
ਰਾਗ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ।
ਸਰਸਤੀ ॥

ਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਭਰਨਾ, ਸਰਨ ਦੇਣਾ, ਨਿਭਾ-
ਉਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ ॥

ਸਾਰਬਾਣ, ਪੁ: -ਉਠ ਰਾਤਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਹੱਕਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਰਾ, ਪੁ: -ਸੱਭੇ, ਹਰ ਕੋਈ, ਪੁਰਾ ॥

ਸਾਰਾ ਹਾਲ, ਪੁ: -ਜੇ ਕੁਝ ਥੀਂਤੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਕ
ਗੱਲ। ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ॥

ਸਾਰੀ, ਸ: -'ਸਾਰਾ' ਦਾ ਸਬੂਤੀ ਲਿੰਗ ॥
ਪੁ: -ਇੱਕ ਵਲ, ਪੈਉਂਦੀ ਖੁਸ਼ਮਾਨੀ ॥

ਸਾਲਣਾ

ਸਾਲ, ਪੁ: -ਵਰ੍ਹਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ, ਛੇਕ, ਮੇਰੀ,
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਆਰਜੀ ਪਈ ਹੋਵੇ ॥
ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਲੱਕੜ ਖੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥
'ਵਸ-ਸਿੰਧਾ, ਠੀਕ, ਸਹੀ, ॥

ਸਾਲਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ: -ਸਿੰਧਾ ਹੋਣਾ, ਮੈਰਨਾ,
ਸਾਲ ਹੋ ਚੁਰਨਾ } ਠੀਕ ਚਾਲੇ ਚਲਣਾ ॥

ਸਾਲ ਬਤੀਤ ਨਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਵਰ੍ਹਾ ਟਪਾਉਣਾ, ਬਾਰਾਂ
ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ॥

ਸਾਲ, ਸ: -ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ॥

ਸਾਲਸ, ਪੁ: -ਪੈਂਚ, ਜੋ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਭਗੜਾ ਨਿਬੰ-
ੜਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਲਸੀ, ਸ: -ਸੁਲਾ ਸਵਾਹੀ, ਨਰਮੀ, ਪੰਚਾਇਤ
ਦਾ ਵੇਸਲਾ ॥

ਸਾਲ ਸੱਧ, ਵਿ: ਸਚਾ, ਖਰਾ ਸਿੰਧਾ ਇਮਾਨ
ਦਾਰ, ਜੋ ਛਲ ਵਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਸਾਫ਼
ਦਿਲ ॥

ਸਾਲ੍ਹ, ਪੁ: -ਮੁਸਫ਼ਰ, ਰਾਹੀਂ, ਭਗਤ ॥

ਸਾਲਕ ਰਮ ਪੁ: -'ਸਾਲਗ ਰਾਮ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਾਲੰਗਨ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਿਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਚੌਸੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹਨ ॥

ਸਾਲਗਰਾਮ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੱਬਰ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਦੁਝ ਨਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਰੂਪ ਸਮਝਕੇ ਪੂਜਦੇ
ਹਨ ॥

ਸਾਲਣ } ਪੁ: -ਰੋਟੀ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਮੱਛੀ
ਸਾਲਣਾ } ਮਾਸ ਆਦਿਕ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
(ਘੋਰੇ ਸੁਆਰੇ ਸਾਲਣਾ ਬੜੀ ਬਹੁ
ਦਾ ਠਹੁੰ ਪਾਉ ਨਾਲ ਸਲੁਣਾ ਸੁਆਦ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਡਿਆਈ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)

ਸਾਲਣਾ ਘਰ ਗਾਲਣਾ

ਸਾਲਣਾ ਘਰ ਗਾਲਣਾ, ਮਾਸ ਆਦਿਕ ਚੰਗੇ
ਚੌਸੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਘਰ ਉੱਜੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਉਂ ਜੋ ਸ਼ਰਭ ਖਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਲਨ, ਪੁ:—ਰੀਨਾ, ਰੀਗਣੀ ॥

ਸਾਲਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜੋ ਖਾਧੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਲਬ ਮਿਸਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਵੀ ਦੁਆ ॥

ਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਭਰਾ, ਆਦਿ ਪੁਰਖ ॥

ਸਾਲਾ } ਸ:—ਸਰਲ, ਮਦਰਸਾ, ਘਰ, ਅਸ-
ਬਾਲਾ } ਥਾਨ (ਪਰਮ ਸਾਲਾ, ਪਾਠਸਾਲਾ
ਆਦਿਕ) ॥

ਸਾਲਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ ॥

ਸਾਲਿਗਰਾਮ, ਪੁ:—‘ਸਾਲਗਰਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਲਿਬ, ਪੁ:—‘ਸਾਲਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਲੂ, ਪੁ:—ਮਜੀਠ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੇਗਿਆ ਹੋਇਆ
ਕੱਪੜਾ ਜੋ ਅਕਸਰ ਭ੍ਰੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਲੈਂਦੀਆਂ
ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਸਿਆਣੇ
ਮਨਖੇਬੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਲੇ ਹਾਰ, ਸ:—ਸਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸਾਂਵਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਸਾਂਵਣ, ਪੁ:—‘ਸਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਣੀ, ਸ:—‘ਸਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਧਾਨ, ਵਿ:—‘ਸਵਾਧਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਲੀ, ਵਿ:—ਸਾਉਲਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਹਰਾ, ਸਬਜ, ਕੱਚਾ (ਜੋ ਸਾਂਵੇ ਤੇ ਭੋਏ
ਨਾਂ ਆਵੇ, ਜੋ ਪਾਕੇ ਤੇ ਮਿਲਣ ਸਕੇ ॥)

ਸਿਆ

ਸਾਂਵਾਂ } ਸਾਂਵਾਂਸੇ } ਅਵ:—‘ਸਾਂਬਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ, ਗੁਲਵਾਲ, ਵਿਸ਼ਤ
ਦਾਰ, ਬਰਾਬਰ, ਇਕੋ ਜਿਹਾ, ਪੱਧਰਾ

ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ ਸਾਉਣ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਰ ਅੰਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਂਵੀ, ਵਿ:—ਸਾਂਵੇ ਰੰਗ ਵੀ, ਹਰੀ ॥

ਸ:—ਭੰਗ, ਸੁੱਖਾ, ਸਬਜੀ ॥

ਸਾਂਜ, ਪੁ:—ਚਾਬਕ ਜਾਂ ਬੈਂਤ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਜੋ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਸੜਣ, ਜਲਣ,
ਅਫਾਗ ॥

ਸਾਂਜ ਸਾਂਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਵਾ ਮਾਰਨਾ, ਖਪਾ
ਉਣਾ, ਸਭਾਣਾ ॥

ਸਾਂਜ ਸੰਟਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲਣਾ, ਫੁਕਣਾ, ਖਾਲਣਾ,
ਸਾਂਜਣਾ } ਗਾਲਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਚਾਲ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਸਾਂਜ, ਪ:—ਬਲਣਾ, ਗਲਣਾ, ਅੰਦਰਲਾ ਵਰ, ਖਾਰ ॥

ਸਾਂਜ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੁਆ ਨੂੰ ਗਾਲਣ
ਲਈ ਖਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਜ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸ਼ਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ‘ਕਸੇ
ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸੜਣਾ, ਮਾਰ ਖਾਣੀ ॥

ਸਾਂਜੀ, ਸ:—‘ਸਾਂਹੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ ॥

ਪੁ:—ਸੋਨਾ, ਸੁਆਰਣ ॥

ਸਿਆ, ਪੁ:—ਪਰਦੇਸੀ, ਓਪਰਾ ॥

ਵਿ:—ਅਣਖਾ, ਪਰਦੇਸੀ ॥

ਸਿਆਹ

ਸਿਆਹ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਹਨੇਰਾ ।

ਸਿਆਹਾ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ, ਲਿਖਤ, ਅਜੇਹਾ ਲੇਖਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਹੋਣ । ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋ । ਸੁਦਾਗਰਾਂ ਦੀ ਵਹੀ ॥ ਢੇਲ ।

ਸਿਆਹੀ, ਸ:—ਕਾਲਕ, ਮੱਸ, ਕੱਜਲ, ਕਾਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਿਆਹੀ 'ਸੁਪੇਦੀ' ਮੁਢੇਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਸੀ ਚਾਹੇ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਆਣ, ਸ:—ਵਿਦਵਾਨ, ਗਿਆਨ, ਪਛਾਣ, ਸਨਾਸ ।

ਸਿਆਣ ਪਤ ਸ: }
ਸਿਆਣ ਪੁਣਾ ਪੁ: } 'ਸਿਆਣਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਆਣਪ } ਸ:—ਦਠਾਈ, ਚਤਰਾਈ, ਸੋਚ
ਸਿਆਣਫ } ਵਿਚਾਰ, 'ਸਿਆਣੇ' ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ, ਸੁਗਤ, ਕਿਰਸ ॥

ਸਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਦਨਾ, ਬੁੱਧਵਾਨ, ਸਮਝਦਾਰ ਗਿਆਨੀ, ਦੁਆਲੇ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚਤਰ, ਅਕਲ ਵੰਦ, ਫੁਰਤੀਲਾ, ਖਚਰਾ, ਢਰੇਬੀ, ਢਲੀਆ, ਦੁਗਤੀ । ਕਿਰਸੀ ॥

(ਜੋ ਸਿਆਣਿਆਂ ਇਕੋ ਮਤ, ਮੁਰਖ ਆਪੇ ਆਪਣੀ-ਸੋ ਬੁਧਵਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਗੱਲ ਸੁਝਦੀ ਹ, ਮੁਰਖਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਸਿਆਣਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ ਉਹ ਦੇ ਕਮਲੇ' ਥੀ ਸਿਆਣੇ—ਧਣ ਵਾਲੇ ਮੁਰਖ ਥੀ ਚਤਰ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥)

ਸਿਆਣਾ ਬਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਜੋ ਸਿਆਣਾ ਹੈ ॥

ਸਿਆਲ

ਸਿਆਣੂ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਲ ਵਾਲਾ, ਜਾਣੂ, ਵਾਕਥ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ ॥

ਸਿਆਣਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਣਨਾ, ਪਛਾਣਨਾ ॥

ਸਿਆਪਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਰੀਤ, ਬਿਬਲਾਪ, ਕਜੀਆ, ਪੁਆੜਾ । (ਰੰਨ ਗਈ ਸਿਆਪੇ, ਘਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਜਾਪੇ) ॥

ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਹੋਣਾ, ਸੋਗ ਕਰਨਾ, ਦੁਹਾਈ ਮਚਾਉਣੀ, ਕਜੀਆ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਿਆਪਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਤ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਿਆਪੇ ਦੀ ਨੈਣ, ਸ:—ਉਹ ਨੈਣ ਜੋ ਅਲਾਹੁਣੀ ਦੇ ਕੇ ਤੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਪਿਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਬਗੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਿਆਬਸੀ }
ਸਿਆਬਸੇ } ਅਵ:—'ਸ਼ਾਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਆਬਾ }

ਸਿਆਮ, ਪੁ: } ਕਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ
ਸ: } ਖਾਸ 'ਦਕ' ਦੇਸ ਦਾ ਨਾਉ, ਸ਼ਾਮ (ਸੰਝ) ।

ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ } ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ (ਕਾਲੇ
ਸਿਆਮ ਮੁਰਤ } ਰੰਗ ਵਾਲਾ ,

ਸਿਆਮ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਾਮ ਜਾਂ ਸੰਧਿਆ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਆਮੀ, ਪੁ:—ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧ, ਬੌਦ, ਕੰਤ, ਸਾਈਂ, ਨਾਥ, ਮਾਲਕ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਸਿਆਲ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ । ਪਾਲੇ ਦੇ ਢਿਨ ।

ਸਿਆਲ ਕਾਂਟਾ	ਸਿੱਕਰੀ
ਸਿਆਲ ਕਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟਾ ॥	ਸਿਹਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ ॥
ਸਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੀ ਚੱਤ, ਪੋਲੇ ਦੇ ਦਿਠ ॥	ਸਿਹਰਾ, ਪੁ:—ਫੱਲਾ ਦੀ ਮਾਲਾ, ਸੁਨਹਰੀ ਜਾਂ ਦੁਪਹਰੀ ਮਲੇ ਦੀ ਬਾਲਰ ਜੋ ਲਾੜਾ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ॥
ਸਿਆਲੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੇਲ, (ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜੀ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ॥ ਸਿਆਲ ਦੇ (ਸਿਹਾਕੁ ਸਿਆਲੀ ਦਿਨ, ।	ਸਿਹੜ ਬੋਤਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜ ਵੱਟ ਛੋੜਣੀ, ਦੁਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ, ਵਿਠਾਈ ਜਾਂ ਹਠ ਕਰਨਾ ॥
ਸਿਆਲੀਆਂ, ਪੁ:—ਨਾਗ ਰ ਮੋਠਾ	ਸਿਹੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਖਬੋਰੂ ॥
ਸਿਆਲੂ, ਵਿ:—ਸਿਆਲ ਦਾ, ਸਿਆਲ ਵਾਸਤੇ, ਸਿਆਲੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਕਪੜਾ ॥	ਸਿਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਹੇੜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਆੜ, ਪੁ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਠਾਲ ਜੋ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਲਕ ਪੈਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਸਿੱਕ, ਸ:—ਚਾਹ, ਲਾਲਸਾ, ਅਭਲਾਖਾ, ਪਾਸਾ ॥
ਸਿਆੜ ਕੋਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ॥	ਸਿਕੰਜਬੀ, ਸ:—‘ਸਕੰਜਬੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਸਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਔਖਾ ਲੈਣਾ, ਸਾਹ ਭੁਕਣਾ, ਹਟਕੋਰੇ ਭਰਨਾ	ਸਿਕੰਜਾ, ਪੁ:—‘ਸਕੰਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਸਤ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਨੀਝ, ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਮੱਖੀ ॥	ਸਿਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਸੋਕ ਮਿਲਣਾ, ਬੁਜਣ ਸਕਾਏ ਜਾਣਾ ॥
ਸਿਸਤ ਲਾਉਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ, ਸਿਸਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, } ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਕੇ ਭੱਕਣਾ ॥	ਸਿਕਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ, ਮੀਰ ॥
ਸਿਸਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਹੋਜਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਤਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥	ਸਿਕਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰੀ, ਮੀਰੀ ॥
ਸਿਸਨ ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਸਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁੰਮੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਣਾ ॥	ਸਿਕਮ, ਪੁ:—ਵਿੱਤ, ਗਰਭ ॥
ਸਿਹ, ਪੁ:—ਇਕ ਚੌਧੇਰਾਂ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ਜਿਸਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥	ਸਿਕਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਭਣ ਹੋਣਾ ॥
ਸਿੰਹ, ‘ਸਿੰਘ’ ਵੇਖੋ ॥	ਸਿਕਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਭਣ ਕਰਨਾ ॥
	ਸਿਕਰ, ਪੁ:—‘ਸਿਖਰ’ ਵੇਖੋ ॥
	ਸਿਕਰਾ ਪੁ: } ਚਿ:—ਪਖੋਰੂ (ਬਾਜ ਵਾਰਗਾ) ॥ ਸਿਕਰੀ ਸ: } ਅਵਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥
	ਸਿੱਕਰੀ, ਸ:—ਚਿੱਟੀ ਚਿੱਟੀ ਮੈਲ ਜੋ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਕਾ ਹੋਇਆ ਚਿੱਕੜ ॥ ਗੋਲੀ ਚੀਜ ਦੇ ਸੁੱਕਣ ਨਾਲ ਜੋ ਉਪਰ ਪੱਪੜੀ ਸ਼ੈਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥ (ਸਿੱਕਰੀ ਸ਼ੈਮਣੀ ਜਾਂ ਲਗਣੀ) ॥

ਸਿਕਲ

ਸਿਕਲ, ਪੁ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਉਜ-
ਲਾਉਣਾ, ਘੋਟਣਾ ॥

ਚਮਕ, ਸਰਾਈ, ਲਿਸ਼ਕ ॥

(ਸਿਕਲ ਕਰਨਾ, ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ) ।

ਸਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਟਿਝ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਕਲ ਦੁਪਹਿਰ, ਸ:—ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ'ਵੇਖੋ ।

ਸਿਕਲੀ, ਵਿ:—ਸਿਕਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਚਮਕਾ-
ਇਆ ਹੋਇਆ (ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਿਕਲੀ ਗਰ, ਪੁ: } ਭਲਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਾਂ
ਸਿਕਲੀ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈ-
ਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਵਾਲੀ ॥

ਸਿਕਲੀਗਰੀ, ਸ:—ਸਿਕਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਿਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਗਰਮ
ਕਰਾਉਣਾ, ਥੁਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿਕਵਾਏ, ਸ:—ਸੇਕ ਦੁਆਉਣ ਜਾਂ ਥੁਣਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਸਿਕੜੀ, ਸ:—'ਸ਼ਿਕਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਿਕੜੀ, ਸ:—'ਫ਼ਿਕੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਕੜੀ, ਸ:—'ਸਿੱਕਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਸਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਹਰ, ਠੱਪਾ, ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਉਪਰ ਜੋ
ਨਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੁਪਏਆ ਪੈਸਾ ਆਦਿਕ
ਨਗਦੀ । ਇਕ ਧਾਤ ਜਿਸਦੇ ਤੋਪ ਦੇ ਰੇਲੇ
ਬਣਦੇ ਹਨ, ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਿੱਕਾ ਬਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਆਪਣਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਜਮਾਉਣਾ (ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ
ਰਾਜਾ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਨਾ ਚਲਾਏ ਉਸ ਦਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਮੁਲਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ
ਜਾਂਦਾ ॥)

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ

ਸਿੱਕਾ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ
ਜੰਮ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਥੁਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿਕਾਇਤ, ਸ:—ਵਰਿਆਦ ॥

ਸਿਕ ਈ, ਸ:—ਸੇਕ ਦੁਆਉਣ, ਜਾਂ ਥੁਣਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਸਿਕਾਰ, ਪੁ:—'ਸ਼ਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਖ, ਪੁ:—ਚੋਲਾ, ਸ਼ਗਿਰਦ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ
ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੌਆਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਤ' ਨੂੰ
ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ । ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੱਖ, ਜਿਸ ਨੇ
ਪਹੁਲ ਲਈ ਹੈ ॥

ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਸਿੱਖਾ ਸਾਹੀ, ਸ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਅਠਿਆਉਂ
ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਸਿਖ ਮਤ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਸਿੱਖਿਆ, ਗੁਰਾਂ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ । ਨਸੀਹਤ ॥

ਸਿਖ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ, ਸਿੱਖੀ ॥

ਸਿਖਉ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਵਰਗਾ, ਸਿੱਖ ਪੁਣਾ ॥

ਸਿਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣੀ, ਜਾਨਣਾ, ਨਵੀਂ
ਗੱਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ, ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਣਾ ॥

ਸਿਖਣੀ, ਸ:—ਚੋਲੀ, ਸ਼ਗਿਰਦਨੀ, ਸਿਖ ਦੀ
ਭੀਵੀ, ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਸਿਖਰ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਉਤਲਾ ਸਿਰਾ, ਟੀਸੀ, ਚੋਟੀ, ਬਿਰਾਂਗਾ ॥

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ, ਸ:—ਠੀਕ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਡਿੱਖੀ ਚੁੱਪ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ।

ਸਿਖਲਾਉਣ

ਸਿਖਲਾਉਣ, ਸ: ਸਿੱਖ ਮਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਧੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਜਾਂ ਖੋਟੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਸਿਖਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮਤ ਧੰਨੀ, ਗੁਰ ਪਾਉਣਾ, ਬਿਕਰਣਾ, ਚੰਗਣਾ, ਚੰਨ ਬਿੰਦਣੇ । ਧੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਖੋਟੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣਾ ।

ਸਿਖਲਾਵਟ, ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਖਜਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ), ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ।

ਸਿਖਾਉਣ, ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਲਣਾ } ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਨਸੀਹਤ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਵਣਾ } ਬਿਕਰਣਾ, ਚੰਗਣਾ, ਧੰਨੀ ਮਤ ਦੇਣੀ ॥

ਸਿੱਖਿਆ } ਸ:—ਸੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗਲ, ਪੜ੍ਹਾਈ,
ਸਿੱਖਿਆ } ਉਪਦੇਸ਼, ਨਸੀਹਤ, ਮਤ, ਸਿੱਖਤ

ਸਿੱਖੀ, ਸ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ, ‘ਸਿਖਪਣਾ’, ਸਾਰ ਸਿਖ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ॥

ਸਿੱਖੀ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬੋਟ ਪੁਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦੁਰਨਾ, ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਖੋਟ }
ਸਿੱਖੋਟੀ } ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਿੱਖੋਤ }
ਸਿੱਖੋਤੀ }

ਸਿੱਗ, ਪੁ: ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਰੜ ਕਿਲੇ ਜੋਹੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿੱਗ ਸਮਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾਈ ਹੋਣੀ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਆਸਰਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੰਘ ਗਤ

ਸਿੰਗਰਡ, ਪੁ:—ਪਾਰਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਲਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੰਗਰਡੀ, ਵਿ:—ਸਿੰਗਰਡ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਲਾਲ ॥

ਸਿੰਗਰਟ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਯਾ ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਵਟ (ਪੀਣਾ) । ਛੋਟਾ ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਸਿੰਗੜ, ਪੁ: ਇੱਕ ਪੂੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਿਆਲੀ ਜਾਂ ਸੁਰਾਹੀ ॥

ਸਿੰਗ, ਪੁ:—ਦੁਰਮ ॥

ਸਿੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਬੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਵਟ ॥

ਸਿੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਗਹਿਣੇ ਕੋਪੜੇ, ਸੋਹਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਜਾਉਣਾ । ‘ਸੰਸਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੰਗਾਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਚੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਲਕੀ ਜਗੀਆ ਦੀ ਟੁਕੜੀ ॥

ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ ਜੋ ਖੰਘ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਸਿੰਗੋਟ }
ਸਿੰਗੋਟੀ } ਸ:—ਸਿੰਗ ॥

ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿਕ ਦਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਸਿੱਖ) ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ ਗੁਰੂ ਰੱਬੀਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਗਹਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ਹੈ । ਖਾਲਸਾ ॥ ਇਹ ਪਦ ਸਿੱਖਾਂ ਰਜਪੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਮਗਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੰਘ ਗਤ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਸਗਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ

ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਿੰਘ ਹੋਣਾ, ਸਿੱਖੀ, ਰਹਿਤ ।

ਸਿੰਘਉ, ਪੁ:—ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ ॥

ਸਿੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਘਣਾ, ਮੁਸਕ ਲੈਣੀ ।

ਸਿੰਘਣੀ, ਸ:—ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੀਵੀ, ਉਹ ਭੀਵੀ ਜੋ ਮਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿੰਘਣੀ। ਮੋਰਣੀ ॥

ਸਿੰਘਤ, ਸ:—‘ਸਿੰਘ ਗਤ’ ਵੇਖੋ (ਸਿੰਘ ਵਿਚ) ॥

ਸਿੰਘਾਸਣ, ਪੁ:—ਭਖਤ, ਰਾਜ ਗੱਦੀ ॥

ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬਹਿਣਾ ਅਰਥਾਤ ਰਾਜਾ ਬਣਨਾ ॥

ਸਿੰਘਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਘਾਜ਼ਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਘੁ, ਪੁ:—‘ਸਿੰਘ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗ, ਪੁ:—‘ਸਿੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗਾ, ਪੁ:—‘ਸਿੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਜਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੰਜਪਸਿਜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿਜਦਾ, ਪੁ:—ਨਮਾਜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਜੇਹੇ ਨਿਵਾਕੇ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸਿਰ ਟੇਕਣਾ ॥

ਸਿੰਜਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਉਣਾ, ਤਰ ਕਰਨਾ, ਨਮ ਦੇਣੀ, ਖਲਰਨਾ, ਧਸਣਾ ॥

ਸਿਜਰਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ। ਭਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥

ਸਿਜਲ, ਵਿ:—ਅੱਛਾ, ਸੁਥਰਾ, ਠੀਕ, ਉੱਜਲਾ ॥

ਸਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ।

ਸਿੰਜਾਉਣਾ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਦੁਆਉਣਾ, ਤਰ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟਾ ਲਾਉਣਾ

ਸਿੰਜਾਈ, ਸ:—ਸਿੰਜਰਨ ਦਾ ਕੰਮ (‘ਸਿੰਜਰਨਾ’ ਵੇਖੋ), ਸਿੰਜਰਨ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਸਿੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਝਗੜਾ ਨਿਬੇੜਣਾ ॥

ਸਿੱਝ ਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬਦਲਾ
ਸਿੱਝ ਦੇਣਾ } ਲੈਣਾ ॥
ਨਿਬੜਾਉਣਾ, ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟੇ, ਸ:—ਸਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਰੇ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਟ ਸਿੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਜ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਫਾਲਣਾ, ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਹਿਕਮਤ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿੱਟ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸਿੱਟ ਪਸਿੱਟੇ, ਸ:—ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ, ਆਲੇ ਵੇਲੇ, ਗਤ ਬੜ, ਹੋਰ ਵੇਰ। ਇਧਰ ਉੱਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖਿੰਡਣਾ ॥

ਸਿੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ, ਬੱਲੇ ਫੇਗਣਾ, ਫਾਰ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਟੇ, ਪੁ:—ਅਠਾਜ ਦੀ ਛੱਲੀ, ਚੱਤ, ਜੂਝੇ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਪੋਲਿਓ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਖਾਲੀ ਨਵੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੱਟਾ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੀ ਉੱਤੇ ਸਿੱਟਾ
ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਉੱਗ ਦੇਣਾ ॥
ਸਿੱਟਾ ਲੱਗਣਾ }

ਸਿੱਟਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟਾ ਉਗਾਉਣਾ, ਸਿੱਟਾ ਉਪਜਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟੇ ਦੂਰ ਪੈਣਾ

ਸਿੱਟੇ ਦੂਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਪੱਕਣੀ ਜਾਂ ਖਿੜਣਾ ॥

ਸਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਕੇਲੀ ਸਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਤਿਰਾਅ ਉਣਾ, ਢੁਆਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਸਿੱਟਾ ਸਿਟਾ ॥

ਸਿੱਠ, ਸ:—ਗੰਦਾ ਗੀਤ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਗੀਤ (ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਿੱਠ) ॥

ਸਿੱਠ ਜੋੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਦਾ ਗੀਤ ਬਣਾਉਣਾ, ਨਿੰਦਾਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗਾਉਣ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਠ ਜੋੜਣੀ ॥

ਸਿੱਠਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹੰਦ ਗੀਤ ਜੋ ਤੀਮਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੜਮਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ ਮਖੌਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ॥

ਸਿੱਭਾ, ਪੁ:—ਇਤੁਤਾ, ਹਠ, ਜਿਦ, ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਦੇ ਮਗਰ ਪੈਣਾ ॥

ਸਿੱਭਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਅੜ ਜਾਣਾ, ਜਦ ਕਰਨੀ, ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਭਾ ਪੁਰਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਜਿਦ ਪੁਰੀ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣੀ ॥

ਸਿੱਭੇ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਹਠੀ, ਜਿਦੀ, ਵੀਠ, ਆਪ ਹੁਦਰਾ ॥

ਸਿਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਜੌਰ ਨਾਲ ਥਾਹਰ ਕੱਢਣੀ। ਸੁਲਕਣਾ ॥

ਸਿਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਕਵਾਉਣੀ। ਸੁਲਕਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਧ

ਸਿੱਤ ਨੌਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਮੰਦਾ
ਸਿੱਤ ਪੁਨਣੀ } ਥੱਲਣਾ ॥

ਸਿਤ ਪਸਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਦੱਖਰਾ, ਸਥ ਤੇ ਅਲਗ, ਨਿਆਰਾ ॥

ਸਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਮਠਿਆਈ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ੀਆਂ ਜੋ ਮਾਵੇ ਉੱਪਰ ਖੰਡ ਅਤੇ ਖਸਖਸ ਲਾਕੇ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਿਤਾਰ, ਸ:—‘ਸਤਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਭਾਗ, ਗ੍ਰਹਿ ॥

ਸਿਦਕ, ਪੁ:—ਸਚਿਆਈ, ਧਰਮ ॥

ਸਿਦਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਲੋਂ, ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ॥

ਸਿਦਕ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਚ ਪੁਰ ਚੱਲਣਾ, ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਿਦਕ ਮੰਦ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ, ਸਿਦਕੀ ॥

ਸਿਦਕ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਿਦਕ ਪਾਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਦਕੀ, ਵਿ:—ਸਿਦਕ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ ॥

ਸਿਦੀਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਧ, ਸ:—ਵਿਦਾਇਗੀ, ਰਵਾਨਗੀ, ਚੱਲ ਪੈਣਾ ॥

ਸਿਧ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਿਆ ਹੋਣਾ, ਦੂਰ ਪੈਣਾ, ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੱਧ, ਸ: } ਸੇਧ, ਸਿੱਧਾ ਰਾਹ, ਬੜੀ ਸੱਤਿਆ
                  } ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ, ਕਰਮਾਤੀ, ਸੰਤ, ਸਾਈ
                  } ਲੋਕ । ਮਹਾਂਤਮਾ ॥

ਵਿ:—ਤਿਆਰ, ਸਪੁਰਕ, ਠੀਕ, ਪਰਵਾਨਾ, ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

ਸਿੱਧ ਸੁਭਾਉ

ਸਿੱਧ ਸੁਭਾਉ, ਖੁਸ਼-ਸੱਚਾ, ਸੁੱਧ ਮਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਲ ਕਪਟ ਨਹੀਂ ॥

ਕ੍ਰਿਸ਼, ਵਿਸ਼—ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਥੋਲੇ ਭਾਉ, ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ, ਆਪੇ ਆਪ ॥

ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਮੁਕਤਾ ॥

ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਜਾਣ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ, ਵਿਸ਼-ਸੱਚਾ, ਥੋਲਾ, ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ, ਸਫਾ, ਸੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜਾਉਣ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿੱਧ, ਖੁਸ਼-ਇੱਕ ਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਦਾਰਿਆਉ ॥

ਸਿੱਧਣੀ, ਸਸ਼-ਵਕੀਰਨੀ, ਸੰਤਨੀ

ਸਿੱਧਾ, ਖੁਸ਼-ਸਰਲ, ਖੜਾ, ਸੱਚਾ, ਠੀਕ, ਸਾਫ਼, ਥੋਲਾ, ਮੁਖ ॥

ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਸੋਚ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ (ਬਨਾਉਣਾ) ਕ੍ਰਿਸ਼-ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ, ਸਜਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਧਾਈ, ਸਸ਼-ਸਿੱਧੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮੋਧ ॥

ਸਿੱਧਾਰਣ, ਵਿਸ਼-‘ਸਧਾਰਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਿਦਿਆ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੁਰ ਜਾਣਾ, ਲੱਭ ਜਾਣਾ, ਚੁਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਧੀ, ਵਿਸ਼-‘ਸਿੱਧਾ’ ਦਾ ਸਤੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸਸ਼-ਕਰਮਾਤ, ਮੰਤਰਿਆ, ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤਿਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਿਫਤ

ਸਿੱਧੀ, ਖੁਸ਼-ਸਿੱਧ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

(ਸਿੱਧੂ, ਸਿੱਧੂ } ਖੁਸ਼-ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ, (ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਜੀਂਦ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇਸੇ ਜਾਤ ਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਿੱਧੇ, ਵਿਸ਼-ਸਰਲ, ਇੱਕੋ ਪਾਲ ਵਿੱਚ ॥

ਸਿੱਧੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੱਧੇਟ, ਸਸ਼-ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਸਚਿਆਈ, ਸਿਦਕ ॥

ਸਿੰਨੂ, ਸਸ਼-ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਪ, ਉਗਾਹ ॥

ਸਿੰਨੂਣਾ } ਕ੍ਰਿਸ਼-ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਭੱਜਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਣਾ ਲ ਉਣਾ, ਸਿਸਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ॥

ਸਿੰਨਾ, ਵਿਸ਼-ਗਿੱਲਾ ॥

ਸਿੰਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਭੇਉਣਾ, ਸਿਸਤ ਬਨਾਉਣੀ, ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਧ, ਖੁਸ਼-ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੇਰ ਦੀ ਢਿੱਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਤੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿੱਧਤ, ਸਸ਼-ਸਿਫਤ, ਗੁਣ ਵਡਿਆਈ ॥

ਸਿੱਧਰ ਸਲਾਰ } ਖੁਸ਼-‘ਜ’ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਤਸਰ, ਸੋਣਾ ਪਤੀ, ਸਰਨੇਲ, ਕਮਾ-ਨੀਅਰ, ਕਪੜਾਨ ॥

ਸਿੱਧਾਹ, ਖੁਸ਼-‘ਸਧਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਧਾਹੀ, ਖੁਸ਼-‘ਸਧਾਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਧੀ, ਸਸ਼-ਛੋਟਾ ਸਿੱਧ, ਸੰਖ, ਮੋਤੀ ॥

ਸਿਫਤ, ਸਸ਼-ਨੇਕੀ, ਚੰਗਿਆਈ, ਗੁਣ, ਵਡਿਆਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ॥

ਸਿਬ	ਸਿਮਾਈ
ਸਿਬ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੇਉਤਾ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਮਹਾ ਦੇਉ, ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਸ਼ੰਕਰ ॥	ਸਿਮਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਮਾਉਣਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਸੁੰਗੜਾਉਣਾ ॥
ਸਿਬ ਸਿਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਬ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜਪ ਕਰਨਾ। ਐਸੇ ਵੇਲੇ ਸਿਬਜੀ ਦੀ ਸਹਾ-ਯਤਾ ਮੰਗਣੀ ॥	ਸਿਮਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ।
ਸਿਬ ਜੀ, ਪੁ:—ਸਿਬ (ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪਿਛੇ 'ਜੀ' ਲਾਇਆ ਹੈ) ॥	ਸਿਮਟੂ, ਵਿ:—ਸਿਮਟਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸੁੰਗੜ ਸਭਦਾ ਹੈ।
ਸਿਬ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਕਾਂਸੀ, ਬਠਾਰਸ ॥	ਸਿਮਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਤਾ ਰਤਾ ਚੋਣਾ, ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਪਸਿੰਜ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਭਾਏ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਸਖਮ ਵਿਚੋਂ ਲਵ ਸਿਮਟਾ ਹੈ) ॥
ਸਿਬ ਰਾਤੀ, ਸ:—ਫੱਗਣ ਬਦੀ ਚੈਦਸ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਸਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥	ਸਿਮਲ, ਪੁ: ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜੋ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਉਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਪਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਨੇ ਬਰਦ ਹਨ ॥
ਸਿਬ ਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਡੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ ਜਲ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।	ਸਿਮਰਣ, ਪੁ: ਚੇਤਾ, ਯਾਦ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜਾਂ ਕਿਸ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜਾਪ, ਵੀਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ ॥
ਸਿਬ ਲਿੰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥	ਸਿਮਰਤੀ, ਸ:—ਯਾਦ ਚੇਤਾ, ਪਰਮ ਸਾਸਰ ('ਸਾਸ-ਰੂਪੇਂ') ॥
ਸਿਬਸਿਬਾਟ; ਸ:—ਧਰਤੀ ਦੀ ਨਮ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੱਟੀ ਪਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥	ਸਿਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ॥ ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਲਾ ॥
ਸਿਬਾਟ, ਪੁ:—'ਸਿਮਲ' ਵਿਖੇ ॥	ਸਿਮਰਨੀ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਪਣਾ, ਇਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ ॥
ਸਿਬਾਲਾ, ਪੁ:—'ਸਰਬਾਲਾ' ਵਿਖੇ ॥	ਸਿਮਰਿਤੀ, ਸ:—'ਸਿਮਰਤੀ' ਵਿਖੇ ॥
ਸਿਮਟ, ਸ: } ਸਿਮਟਾਉ—ਪੁ: } ਸੰਕੋਰ, ਸੁੰਗੜਾਉ, ਜਮਾਉਣ ॥	ਸਿਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਣਾ, ਗੰਢਣਾ, ਮਿਲਾਉਣਾ, (ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ) ਸੁਮਾਉਣਾ ॥
ਸਿਮਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਮਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸੁੰਗੜਣਾ ॥	ਸਿਮਾਈ, ਸ:—ਗੰਢ, ਜੜ, ਸੁਆਈ, ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਸਿਯਾਹ

ਸਿਰ ਖਪਣਾ

ਸਿਯਾਹ, ਵਿ:—'ਸਿਆਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਹੀ, ਸ:—'ਸਿਆਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣ, ਪੁ:—'ਸਿਆਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣਪ } ਸ:—'ਸਿਆਣਪ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਆਣਰ }

ਸਿਯਾਣਾ ਵਿ:—'ਸਿਆਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣੂ, ਵਿ:—'ਸਿਆਣੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਆਣਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਪਾ, ਪੁ:—'ਸਿਆਪਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਬਸੀ } ਅਵ:—'ਸਾਬਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਯਾਬਸੇ }
ਸਿਯਾਬਾ }

ਸਿਯਾਮ, ਸ: } 'ਸਿਆਮ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੁ: }

ਸਿਯਾਮੀ, ਪੁ:—'ਸਿਆਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲ, (ਲਾ), ਪੁ:—'ਸਿਆਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲੀ, ਸ:—'ਸਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲੂ, 'ਸਿਆਲੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਬ ਥੋ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਖਾਂ, ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਮੂੰਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਸੀਸ, ਮੁੰਡੀ, ਮਥਾ, ਦੀਗਾ, ਚੋਟੀ, ਦੀਸੀ,
ਸਿਖਰ, ਕਿੰਗਰਾ ॥

ਅਵ:—ਉਪਰ, ਵਿਚ, ਵਾਸਤੇ, ਮੁੱਖੇ।

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਮੁਨਾਸਬ, ਜੇਗ।

ਸਿਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਝ ਹੋਣਾ, ਸੋਖੀ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਸਦਕਾ, ਵਿ:—ਅਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵਾਰਕੇ
ਦਿੱਤਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਸੜਾ, ਵਿ:—ਜੇ ਇਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰ
ਕੇ ਨਾਂਅਕੇ, ਇੱਕ ਗਲੀ ॥

ਸਿਰ ਸਿਹਰਾ ਆਉਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜਸ
ਮਲਣਾ, ਵਰਿਆਈ ਹੋਣੀ, ਮਾਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਸਿੰਗ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਠੱਖੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਨੀ
ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ, ਬੁਰੀ
ਗਲ ਦਾ ਪਿਆਨ ਵੱਡਣਾ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਲਗਣਾ, ਬਦ-
ਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਰ ਸੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਵਾਲ ਸੁੱਕ
ਜਾਣੇ ॥

ਸਿਰ ਸੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਸੁਕਾਉਣੇ ॥

ਸਿਝਾਣਾ, ਪੁ:—'ਸਝਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਰੋਸ
ਸੁਕਾਉਣੇ (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ, 'ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਲੱਗਣਾ, ਖਹਿਜੇ ਪੈਣਾ
ਹੋਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕੁੰਦਣੇ ॥

ਸਿਰ ਕੋਥ, ਪੁ:—ਗਾਥਾ, ਚੱਕਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪੇਚ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਉਸਤਾਦ, ਤਕਜ਼ਾ, ਵੇਰੀ ॥

ਸਿਰ ਖਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ,
ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲਗ ਪੈਣੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਬਕਵਾਦ ਕਰਕੇ ਬਿਆਖਲ ਹੋਣਾ, ਮਗਾਬ
ਜੰਕਣਾ ॥

ਸਿਰ ਖਪਾਉਣਾ

ਸਿਰ ਖਪਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ
ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਕਰ ਲੈਣੀ । ਮਗਥ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਖਪਾਈ, ਸ:-ਬਕਵਾਦ ਨਾਂ ਇੱਧਰ ਉੱਪਰ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿਸ ਨੂੰ । ਬਿਆਕਲ
ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਰ ਦੁਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਸਿਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਡਾਢਾ ਹੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਖਪਾ-
ਉਣਾ, ਖਿਝਾਉਣਾ, ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਸਿਰ ਖਾਲੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਜਾਂ
ਪੜ੍ਹਣ 'ਲਖਣ ਨਾਲ ਸਿਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ

ਸਿਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਆਦਿਕ
ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਰ ਦੁਖਾਉਣਾ-ਸਿਰ
ਖਾਲੀ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਖੁਦ, ਵਿ:-ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿਰ ਗਸਤ, ਪੁ:-'ਸਰਗਸਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਗਰਦਾਈ, ਪੁ:-ਆਪ ਹੁਦਰਾ ॥

ਸਿਰ ਹੁੰਦਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਾਲਾ ਨੂੰ ਕੰਘਾ ਵਰਗੇ
ਮੋਢੀਆਂ ਆਦਿਕ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਸਿਰ ਘੁੱਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘੋਰ
ਸਿਰ ਚੌਕਰ ਆਉਣਾ } ਪੈਣੀ, ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ
ਜਾਣੀ, ਹੋਸ਼ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਐਉਂ ਮਰਨਾ ਕਿ
ਮਾਰਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੁਬੇ ਦੇ ਸਿਰ ਲੱਗੇ ॥

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਡ ਨਾਲ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਸੋਝੀ ਜਾਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ)

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਡ ਕਰਕੇ (ਬਾਲ ਨੂੰ)
ਵਿਗੜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਐਸਾ
ਵਧਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡਿਆ ਦੀ ਪਰਵਾਹ
ਨਾਂ ਕਰੇ ॥

ਸਿਰ ਚਿੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੈਸੇ ਆ ਜਾਣੇ, ਬੁੱਢੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਝੱਲਣਾ, ਸਿਰ ਤੇ ਸਹਿਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਤਲਵਾਈਆ, ਵਿ:-ਸਿੱਧਾ, ਖੜਾ, ਢਾਲੂ
ਜਸ ਦਾ ਸਿਰ ਚਿਠਾਹ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਿ-
ਆ ਹੋਇਆ ਹੋ । ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ॥

ਸਿਰ ਤੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਲੋਕੇ, ਪਾਸ, ਕੋਲ, ਆਸਰੇ
ਸੁੱਮੇ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਸਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੀਰਜ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣੇ ਆਸਰੇ
ਰਖਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ,
ਲਾਡ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਚੌਕਣਾ (ਚੁੱਕਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ
ਬੜੀ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ, ਆਗਤ ਭਾਗਤ
ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ
ਵੇਰਨਾ, ਲਾਡ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ), ਕ੍ਰਿ:-ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ,
ਸੁੱਮੇ ਹੋਣਾ, ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਹੋਣਾ; ਭਾਣਾ
ਵਰਤਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖਣਾ

ਸਿਰ ਤੇ ਦੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਕਰਨਾ ।

ਸਿਰ ਤੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈਣਾ,
ਦੁਏ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿਵੇਂ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਦਵਾਲ, ਪੁ: } ਲਗਾਮ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ
ਸਿਰ ਦਵਾਲੀ, ਸ: } ਜੋ ਸਿਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਿਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਸ ਆਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ
ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਿਵੇਂ ਦੇਣੀ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਜਾਂ
ਸਦਾਕੇ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਧੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਧੋਣੇ (ਦਹਾ
ਆਦਿਕ ਸਿਰ ਪਾਕੇ ਨਾਉਣਾ) ।

ਸਿਰ ਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਲਹੂ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੱਪੜੇ ਆ-
ਉਣੇ ।

ਸਿਰ ਨਾ ਪੈਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਲਗਦਾ, ਨਿਰਮੂਲ, ਬੁਠ

ਸਿਰ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਹ ਕੇ ਸਿੱਟਣਾ
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੋ ਕੇ ਦੇਣੀ ॥

ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ,
ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨਾ, } ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੂੰਹ
ਨੀਵਾ ਕਰ ਲੈਣਾ

ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, ਉੱਤੇ
ਆ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ।

ਸਿਰ ਪਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜ਼ਰਨ ਕਰਨਾ,
ਜਿੰਨੀ ਵਾਹ ਲੱਗੇ ਲਾਉਣੀ ।

ਸਿਰ ਪਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ, ਸਿਰ
ਹਿਠਾਂਹ ਝਰਕੇ ॥

ਸਿਰ ਮੁੱਠਣਾ

ਸਿਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣੀ' ਵੇਖੋ

ਸਿਰ ਪਿੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਫੜਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਗਮ
ਸਿਰ ਫੜਕੇ ਬੈਠਣਾ, } ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਦੇਣੀ, ਹੌਸਲਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ,
ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਬੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਿਸ
ਤੇ ਪੁੱਲਾਂ ਦਾ ਖੋ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਦੁਏ ਦੇ ਵਸ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਛਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ਜਾਂ
ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ ॥

ਸਿਰ ਛੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਭੋਂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ। ਪਾਗਲ
ਹੋਣਾ ।

ਸਿਰ ਮੱਥੇ , ਕ੍ਰਿ: ਵ:—ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਸਿਰ ਮਜ਼੍ਹੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨੂੰ) ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਦੱਸ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੈਨਤ ਕਰਨੀ, ਸਿਰ ਖਪਾ
ਉਣਾ । ਨਹ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਮੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਉਸ-ਵੇ
ਨਾਲ ਲਾਹੁਣੇ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ
ਦੇਣਾ, ਮੁੱਢਣਾ ॥

ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ

ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਉਸਰੇ
ਨਾਲ ਲਗਾਉਣੇ, ਸਾਪੁ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਧੋਖਾ
ਖਾਣਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿਰ ਮੁਨਾਕੇ ਭਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਸਿਰ ਮੁਨਾਕੇ ਮਚੁਰਤ ਪੁੱਛਣਾ } ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ
ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿਰ ਰੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਲਾਲ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਲੱਗਣੀ, ਕਲੰਕ ਲੱ-
ਗਣਾ। ਆਪਰਾਧੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਲਾਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਟ ਪਿੱਟ ਕੇ ਸਿਰ
ਭੀਨ ਲੈਣਾ, ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਲਹੂ
ਲੁਹਾਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ
ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਾਰ ਕੇ ਦੁਲ ਕਰ ਦੇਣਾ
(ਵਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ)
ਪੁ:—ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਵਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ
ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਬੇਚਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਕੰਮ) ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਥਾਹਣਾ ॥

ਸਿਰੋਂ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਮਰ ਜਾਣਾ, ਰੰਝੀ
ਸਿਰੋਂ ਨੰਗੀ ਹੋਣਾ, } ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰਸਾਹੀ } ਸ:—ਛਟਾਕ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ
ਸਿਰਸਾਪੀ } ਜਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਆਧ, ਮਰਲੇ ਦਾ
ਨੌਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਿਰੜੀ

ਸਿਰਸਾਮ, ਪੁ:—'ਸਰਸਾਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੜੀ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੱਟਾ ਅਰਕ ਜੋ ਵਲਾ
ਦੇ ਰਸ ਦੇ ਤਰੱਕਣ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਰੜੀ, ਸ:—ਕਾਨਾ, ਸਰਕੜਾ, ਮੀਂਹ ਤ
ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨਿਆ ਜਾਂ
ਮੁੰਜ ਦੀਆਂ ਭੀਲੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ
ਭੂਹੜੀ। ਮੁੰਜ ਦੇ ਪਾਹ ਦਾ ਛੱਪਰ। ਬੂਹੇ
ਜਾਂ ਬਾਰੀ ਅੱਗੇ ਲਟਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਿਕ ॥

ਸਿਰੜੀ ਬੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਸਿਰੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਿਰੜੀ ਬਾਸ, ਪੁ:—ਸਿਰੜੀ ਦੀਆਂ ਛੰਨਾਂ ਵਿਚ
ਰਹਿਣ ਵਾਲ ਨਰ ਲੋਕ ॥

ਸਿਰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ, ਇਕ
ਰੰਗ (ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ) ॥

ਸਿਰਜਣ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਸਿਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ,
ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ, ਰਚਣਾ ॥

ਸਿਰਨਾ, ਪੁ:—ਸਰੇ ਜਾਂ ਸਾਨ੍ਹ ਦੀ ਭੁਲਾਈ ਹੋਈ
ਖੱਲ ਜਿਸ ਪੁਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਨਈਂ ਪਾਰ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਸਿਰਬਾਲਾ, ਪੁ:—'ਸਰਬਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰਮਟ, ਪੁ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਚੁਨਾ ॥

ਸਿਰੜ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁੱਛਾ, ਚਠ ॥

ਸਿਰੜਣ, ਸ:—ਸਿਰੜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੁਦਾਇਣ ॥

ਸਿਰੜੀ } ਪੁ:—ਸੁਦਾਈ, ਚਠੀ, ਵੀਠ ਮਨੁੱਖ ॥
ਸਿਰੜੀ }

ਸਿਰਾ

ਸਿਲਾਉਣਾ

ਸਿਰਾ, ਪੁ:—ਲੋਕ, ਚੋਟੀ, ਛੇਕੜਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੱਢ, ਮੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ, ਦੱਸੀ, ਖਲਾ ਕੈਨੀ ॥

ਸਿਰਾਉ, } ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰ ਜਾਂ ਖੋਹ ਜਾਂ
ਸਿਰਾਵਾ, } ਪਾਸੇ ਦਾ ਭੰਡਾ ॥

ਸਿਰਿਸ, ਪੁ:—'ਸਿਰੀ' ਦਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰਿਸਟ, ਸ:—ਰਚਨਾ, ਕੁਦਰਤ, ਜੋ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਗਤ ॥

ਸਿਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸਿਰ, ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਦੀ ਮੂੰਹੀ ਵੱਢੀ ਜਾਵੇ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੀਰਥਾਂ, ਦੇਉਰਿਆ, ਚਿਠੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਿਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ) ਲੱਛਮੀ, ਸੰਦਰਭਾਈ, ਬਖ਼ਤਾਵਰੀ ॥

ਸਿਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸਿਰੀ ਸਾਫ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸ਼ਮੀ, ਕੱਪੜਾ ॥

ਸਿਰੀ ਧਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਨਾਰਾਇਣ ॥

ਸਿਰੀ ਮਾਨ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਜ (ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ) ॥

ਸਿਰੀ ਰਾਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਲੋਹੜੇ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਰੀਣੀ, ਸ:—ਮਠਿਆਈ, ਖੀਰਾਂ ਵਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਜੋ ਮਠਿਆਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਸਾਦ ॥

ਸਿਰੋਦ, ਪੁ:—'ਸਰੋਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੋਪਾ, ਪੁ:—'ਸਰੋ ਪਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਲ, ਸ:—ਪੱਚਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਸਾਲਾ ਖੀਨੀ ਆਦਿਕ ਖੀਂਹਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਕੂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਲ ਵੱਟਾ, ਪੁ:—ਸਿਲ ਜਿਸ ਪੁਰ ਮਸਾਲਾ ਆਦਿਕ ਖੀਂਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਟਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੀਂਹਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਬਲ ਨਾ ਸੌਕੇ, ਭੀਨ, ਬੁੱਤ ॥

ਸਿਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੋਗ (ਛਾਤੀ ਦਾ), ਖੰਘ, ਤਾਪ, ਖਈ ਰੋਗ, ਤਪ ਇੱਕ ॥

ਸਿੱਲੂ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਸਲਾਬ ॥

ਸਿੱਲੂ ਚੜ੍ਹਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਿੱਲੂ ਹੋਸ਼ਾਣਾ ॥

ਸਿੱਲੂ, ਵਿ:—'ਸਿਲੂ' ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਮ ਹੋਵੇ ॥

ਸਿਲੂਬ, ਸ:—'ਸਿਲੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਲੂਬੀ, ਵਿ:—'ਸਿੱਲੂ', ਨਮ ਵਾਲਾ ॥

ਸਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਰੀਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੁਗਾਉਣ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਇਠੋ ਉਸਨੂੰ ਤਾੜਣਾ ॥

ਸਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਏ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿਲਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਮਚੁਰੀ ॥

ਸਿਲਾ, ਸ:—'ਸਿਲ' ਵੇਖੋ, ਵਾਢੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਖੇਤ ਵਿਚ ਫਿੱਗੇ ਵੱਡੇ ਦਾਣੇ ॥

ਸਿਲਾ ਚੁਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਫਿੱਗੇ ਵੱਡੇ ਦਾਣੇ ਚੁਗਣਾ ॥

ਸਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿਲਾਈ

ਸਲਾਈ, ਸ:—ਸੁਆਈ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਸਲਾਜੀਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਹਾਲ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਸਿਆਈ॥

ਸਿਲੇਹਾਰ, ਪੁ:—ਸਿਲਾ ਰੁਗਣ ਵਾਲਾ ("ਸਿਲਾ" ਵੇਖੋ)॥

ਸਿਵ, ਪੁ:—'ਸਿਵ' ਵੇਖੋ॥

ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ, ਪੁ:—ਸਿਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਾਕਟਰ॥

ਸਿਵਾ, ਅਵ:—ਥਾਏ, ਛੁੱਟ, ਬਿਨਾ।
ਵਿ:—ਹੋਰ, ਸਵਾਇਆ, ਵਾਲਡ

ਸਿਵਾ, ਪੁ:—ਮਸਾਲਾ, ਸੜਦਾ ਮੁਰਦਾ, ਮੁਰਦੇ ਸੜਣ ਦੀ ਥਾਂ॥

ਸਿਵ ਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ॥

ਸਿਵਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਬਜੀ ਦਾ ਮੰਦਿਰ॥

ਸਿਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੌੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ॥

ਸੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠਾ (ਹਾਂ) ਧਾਤ ਦਾ ਫੁੱਝ ਕਾਲ॥
ਸਾ, ਆਹਾ, ਸੋਗਾ, ਸੀਗੀ, ਆਹੀ
ਪੁ:—ਠੰਡ (ਸੀ ਲਗਦਾ ਹੈ)

ਸੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੀ ਸੀ' ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹਾਹੁਕਾ ਭਰਕੇ ਗਮ, ਅਵਸੋਸ ਜਾਂ ਪੀੜ ਦੱਸਣੀ॥

ਸੀਂ, ਸ:—ਹੱਦਾ, ਬੀਨਾ, ਵਾਹੀ।

ਸੀਂ ਸੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲ ਨਾਲ ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਭੇਥਣਾ, ਕੰਮਣੀ ਨਾਲ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ॥

ਸ਼ੀਸ਼ੀ

ਸੀਉਣ, ਸ:—ਸੁਆਈ ਦਾ ਜੋੜ, ਸੀਤੋ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੋਪੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ॥

ਸੀਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਈ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਆਇਕ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ॥
ਸੁਈ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ॥

ਸੀਉਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਥੀ ਖਸਖਸ ਦੇ ਆਨਿਅ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈਣ ਕ ਮਰੂਤੋਂ ਆਇਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਖੀਰ ਬਣਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ (ਇਕਾਦਸੀ ਦੇ ਵਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)। ਸੀਲ।

ਸੀਆ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਿਆ ਤਿਨਾਂ ਬਲੀ-ਵਿਆ ਅਰਬਾਤ ਅਬੂ ਬਕਰ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸਮਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ॥

ਸੀਸ, ਪੁ:—ਸਿਰ॥

ਸੀਸਮ, ਪੁ:—'ਦਾਹਲੀ' ਵੇਖੋ॥

ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਸੋਹਣੀ ਹਵੇਲੀ, ਜਿਸ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੋਣ॥

ਸੀਸਾ, ਪੁ:—ਸੀਸ, ਸਿਰ। ਇੱਕ ਰੇਤ ਅਤੇ ਖਾਰ ਦੀ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਨਿੱਗਰ, ਸ਼ਫਾਵ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਭੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਕੱਚ। ਅੰਨਕ, ਮੂੰਹ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਦਰਪਣ। ਅਰਕ ਆਇਕ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਬਾਂਡ। ਅਲਮਾਰੀਆਂ, ਬੁਹਿਆਂ, ਬਾਰੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਤੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕੱਚ ਦੇ ਦਿਲੇ, ਬੋਤਲ, ਸਿੱਕਾ॥

ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਲੂਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਰਗਾ ਸ਼ਫਾਵ ਲੂਣ।

ਸੀਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੀਸਾ, ਨਿੱਕੀ ਬੋਤਲ॥

ਸੀਂਹ

ਸੀਂਹ, ਪੁ:—ਸਿੰਹ, ਸਿੰਘ, ਸੋਹ ।

ਸੀਹਣੀ, ਸ:—ਸੋਰਣੀ ।

ਸੀਹਨ, ਪੁ:—ਸੀਂਹ ਸੋਹ ।

ਸੀਹੜਾ, ਵਿ:—ਹਣੀ, ਸਿੰਦੀ, ਆਪਹੁਦਰਾ, ਕਰੜਾ ॥

ਸੀਹਾਂ, ਵਿ:—ਸੋਹ ਵਰਗਾ, ਪੀਲਾ, ਕਲਕ ਰੰਗਾ, ਰੁੱਤਾ ।

ਸੀਕ, ਸ:—ਦੀਵਾ ਸੀਖਣ ਵਾਲੀ ਤੀਲੀ, ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਸੀਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ਵੱਟੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਉਚਾਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੀਖ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਤਲੀ ਲੰਠ ਜਾਂ ਝੰਡੀ, ਤੀਲੀ, ਉਕਸਾਉਣਾ ।

ਸੀਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੀਕਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੀਗ } ਸ:—ਸੰਗਤ, ਸੇਗ ਕਰਨਾ, ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ
ਸੀਗਾ } ਸਾਥ, ਉਕਸਾਉਣਾ ।

ਸੀਗਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)’ ਧਾਤੂ ਦਾ ਭੂਤ
ਸੀਗੀ } ਕਾਲ, ਸਾ, ਸੀ, ਸੇ; ਸਨ ॥
ਸੀਗੇ }

ਸੀਘਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਤਬਦੀ ॥

ਸੀਟੀ, ਸ:—ਗੋਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜੋ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰੋਲ ਦੇ ਇੰਜਨ ਜਾਂ ਕਿਸ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਚੀਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਇਕ ਖੜਾਉਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਵਜਾਉਣ ਨਾਲ ਚੀਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਜਣੀ ॥

ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਸੀਟੀ ਨਾਲ ਚੀਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੀਟੀ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੀਤਾ ਢਲ

ਸੀਟੀ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ॥

ਸੀਟੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ।

ਸੀਟੀ ਵਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ।

ਸੀਟੀ ਵਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ॥

ਸੀਠਾ, ਵਿ:—ਫਿੱਕਾ, ਬੇਸਆਦ, ਨਕਾਰਾ, ਪਿੱਲਾ, ਰਗੀ ।

ਸੀਢ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਜਾਂ ਸੁਕਕਣ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਬਾਹਮਣੀ ਸੀਢ ਦਾ ਤਰ੍ਹਕਾ)

ਸੀਢਲ, ਪੁ:—ਸੀਢ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਸੀਤ, ਪੁ:—ਨਡ, ਸਰਦੀ, ਸੀ ॥
ਵਿ:—ਨੰਗ, ਸਰਦਾ ।

ਸੀਤ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ, ਸਿਆਲਾ ॥

ਸੀਤ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੂਠਾ ਭੋਜਨ ॥

ਸੀਤਲ, ਵਿ:—ਨੰਗ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਸਬਦਾਰ ਬੂਟਾ, ਹੜ ਜੋੜਾ ॥

ਸੀਤਲ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਚਟਾਈਆਂ, ਜਾਂ ਦੁਰਸੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸੰਝਣੀ ਬੁਣਤ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨ ਬੁਣਤ ਦੀ ਠੰਡੀ ਚਟਾਈ ॥

ਸੀਤਲਾ, ਸ:—ਮਾਤਾ, ਰੋਚਕ, ਇੱਕ ਦੇਵੀ (ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੇਵੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਕੱਢਦੀ ਹੈ) ॥

ਸੀਤੀ, ਸ:—ਸਿਰੀ ਰਾਮ ਦੇਵਰ ਜੀ ਦੀ ਲਿਸ਼ਤੀ ॥

ਸੀਤਾ ਢਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਲ ਜੋ ਸੋਢ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਰੀਰਾ ॥

ਸੀਂਦ

ਸੀਂਦ
ਸੀਂਦਰ
ਸੀਂਦਕਾਂ
ਸੀਂਦਕੀ
ਸੀਂਦਕੀ
ਸੀਂਦ ਮੀਂਦ
ਸੀਂਦੀ
ਸੀਂਦੀ ਮੀਂਦੀ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਮੀ: ਹੀ, ਮੁੱਲ
ਖਾਏ ਕੁਝ ਇੱਥੇ ਬਣਾ ਹੀ
ਮੁਸਤ ।

ਸੀਂਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਜੋ ਸਿੰਧ ਦੇਸ
ਵਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੋਧਾ ।

ਸੀਨ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਇੱਥੇ, ਨਜ਼ਾਰਾ, ਨਾਟਕ ਦੇ
ਖੇਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ।

ਸੀਨਾ, ਪੁ:—ਛਾਤੀ, ਹਿੱਕ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ ॥

ਸੀਨੇ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਅੰਗੀ, ਚੋਲੀ, ਚੌਕੀ ਦੀਆਂ
ਸਾਹਮਣੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ॥

ਸੀਨਾਂ, ਪੁ:—‘ਸੀਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੀਨੀਅਰ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਵੱਡਾ ॥

ਸੀਮਾ, ਸ:—ਸੀ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ॥

ਸੀ ਮੁਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਪਖਿਰ ਜਿਸ ਦਾ
ਅਕਸਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਸੀਰ, ਪੁ:—ਫੁੱਫ, ‘ਨਗਾਰ’, ਜੋ ਭਾਈ ਆਪ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਖਦਾ ਹੈ । ਦੁੱਧ, ਸਾੜ,
ਹਿੱਸਾ ॥

ਸੀਰਣੀ, ਸ:—‘ਸ਼ਿਰੀਣੀ’ ਵੇਖੋ । ਵੇਸਨ ਦੀਆਂ
ਮਿੱਠੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ॥

ਸੁਅਰਣ

ਸੀਰਾ, ਪੁ:—ਸਰਬਤ, ਵਲਾਂ ਦਾ ਰਸ, ਉਹ ਕੜਾਹ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਰੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾ ਬੋਝਾ ਹੋਵੇ ॥
ਖੰਡ ਦੀ ਮੈਲ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਅ ਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ
ਹੈ ।

ਸੀਰੀ, ਸ:—ਮਿਠਾਸ, ਮਿੱਠਤ ।

ਸੀਲ, ਸ:—ਆਵਤ, ਸੁਭਾਉ, ਸਖਾਉਤ, ਦਾਤਾਰੀ ॥

ਸਰਦੀ, ਸ:—ਠੰਡ, ਲੱਜਿਆ, ਹਯਾਉ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਅੰਨ, ਸੀਫੁਲ (ਵੇਖੋ) ।

ਸੀਲ ਸੁਭਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਨਰਮ
ਸੀਲ ਸੁਭਾਉ } ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਤੋ ਮੱਥੇ
ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ, ਠੰਡਾ, ਸੀਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਧ
ਨਹੀਂ ॥

ਸੀਲ ਵੰਤ, ਵਿ:—ਦੋਹੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਦੁਜਿਆ
ਨਾਲ ਹੱਛਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਿਲਾਪੜਾ ।

ਸੀਲ ਵੰਤੀ, ਵਿ:—ਦੋਹੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੀ, ‘ਮਿਲਾ-
ਪੜੀ’ ।

ਸੀਲ ਵਾਣ, ਵਿ:—‘ਸੀਲ ਵੰਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਠੰਡਾ, ਸਿਲ੍ਹਾ, ਨਮ, ਤਰੀ ॥

ਸੀਂਦ } ਸ:—ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ਵੀ ॥
ਸੀਵਾਂ }

ਸੀਵੇਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨੇੜੇ ।

ਸੀਤੂ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ।
ਦੜ ਵੱਟਣੀ, ਵੰਦ ਮੀਂਦੇ ਜਾਣੇ ॥

ਸੀਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਪੈਰੀ ॥

ਸੁਅਰ, ਸ:—ਦੁਰ, ਰਾਗ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸੁਅਰਣ, ਪੁ:—‘ਸੁਵਰਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਸੁਆਉਣਾ

ਸੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਜਨੌਰ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਜਮਾਉਣਾ, (ਬਾਲਕ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ) ਨੀਂਦਰ ਲਿਆਉਣੀ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸੁਆਉਣਿਆ, ਵਿ:—'ਸਵਾਉਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਉਣਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਕੋਪੜੇ ਆਦਿਕ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ਸਵਾਉਣ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਸ, ਪੁ:—ਸਾਹ, ਸਾਸ, ਦਮ ॥

ਸੁਆਸ ਦੇਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗਣੇ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਆਹ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੜਨ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਪੁੜਾ ਜਿਹਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਸ, ਖੋਹ ਬਭੁਤ, ਨਕਾਰੀ ਚੀਜ਼, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਮੁਲ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ॥

ਵਿ:—ਭਾਝ, ਖਰਾਬ (ਸੁਆਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੁ)
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਸੁਆਹ ਨੌਰਦੀ ਹੈ) ॥

ਸੁਆਹ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕਾਂ ਵਿਚ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਸਬ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਆਹ ਉਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਆਹ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ) ਨਸ਼ਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰ' ਹੇਠ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਹ ਖੋਹ, ਸ:—ਭੋਜੀਆ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਸੁਆਰਥ ਕਰਨਾ

ਸੁਆਂਕ, ਪੁ:—ਭਿੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਠਿੱਕੇ ਚਾਉਣ ॥

ਸੁਆਂਗ, ਪੁ:—ਠਕਲ, 'ਸਾਂਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਂਜਣਾ, ਪੁ:—'ਸੁਹਾਂਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਣੀ, ਸ:—ਚਤਰ, ਸਘੜ ਤੀਮਨ, ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਵਾਲੀ ਰਜਪੁਤਣੀ, ਪਰ ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਆਦ, ਪੁ:—ਮਜਾ, ਰਸ, ਰਸਕਾ ॥

ਵਿ:—ਮਜੇਦਾਰ, ਜੀਭ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਆਦਣ } ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਬਾਨ ਦਾ ਰਸਕਾ
ਸੁਆਦਿਣ } ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਸੁਆਦਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ' ਦਾ ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ ਹੈ। ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥

ਸੁਆਦੀ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਪੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਸਕਾ ਪਿਆਦਾ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਸੁਆਦ ਵਾਲਾ, ਮਜੇਦਾਰ ॥

ਸੁਆਦੀਕ } ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਆਦ ਵਾਲੀ
ਸੁਆਦੂ } ਮਜੇਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਸੁਆਮੀ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ, ਖੋਦ, ਪਰਮੇਸੁਰ, ਗੁਰੂ, ਮਹਤ, ਸੰਨਿਆਸੀਆ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅਗੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦ ॥

ਸੁਆਰ, ਸ:—ਦਰੁਸਤੀ, ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ: }
ਵਿ: } 'ਸਵਾਰ' ਵੇਖੋ। ਸੇਮ ਵਾਰ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਹਿੱਛਿਆ ਜਾਂ ਪਰੋਜਣ, ਭਲਾ ਅਰਥ ॥

ਸੁਆਰਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਵਿਆਹ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਆਰਥ ਲੱਗਣਾ

ਸੁਆਰਥ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਆਰਥ
ਧਨ ਖਰਚ ਹੋਣਾ (ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਵਿਚ) ॥

ਸੁਆਰਥਣ, ਸ: } ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਸੁਆਰਥੀ, ਪੁ: } ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਕੰਮ
ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਧਿਆਰ ਕਰ-
ਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ, ਹੱਛਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਸੋਧਣਾ ॥

ਸੁਆਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਰਗ਼ ਵੀ ਲਾਲ ਖੰਡ, 'ਸਵਾਰੀ'
ਵੇਖ ॥

ਸੁਆਲ, ਪੁ:—'ਸਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਲਣ, ਸ:—'ਸਵਾਲਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨਿੱਦਰ ਲਿਆ-
ਉਣੀ ॥

ਸੁਆਲੀ } ਪੁ:—'ਸਵਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੁਆਲੀਆ }

ਸੁਸਤ, ਵਿ:—ਆਲਸੀ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮਾਂਦਾ, ਨਮਰਦ,
ਉਦਾਸ ॥

ਸੁਸਤੀ, ਸ:—ਆਲਸ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਾਂਦਗੀ
ਨਮਰਦੀ, ਉਦਾਸੀ

ਸੁੱਸਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਅਨਾਜ
ਨੂੰ ਲੱਗ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ॥
ਜੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ ਇੱਟ ॥

ਸੁੱਸਰੀ ਸੌਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ, ਜਾਣਾ, ਸੌਂ ਕੇ
ਮੁੜ ਨਾ ਉੱਠਣਾ ॥

ਸੁਸਾਇਟੀ } ਸ:—ਸਭਾ, ਕਮਟੀ, ਸੋਭਾ, ਮੇਲੀ ॥
ਸਮੈਟੀ }

ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ

ਸੁਹਜ (ਜੀ) ਸ:—'ਸੋਭਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਹਜ, ਪੁ:—'ਸੋਭਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਹਜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਖਬਰਦਾਰ ਹੋਕੇ ॥

ਸੁਹਦਾ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਚਾ ਆਦਮੀ, ਵਿਚਾਰਾ,
ਗਰੀਬ, ਭੋਲਾ ॥

ਸੁਹੱਪਣ, ਪੁ:—ਸੁੰਦਰਤਾਈ, ਖੁਬ ਸੁਰਤੀ ॥

ਸੁਹਬਤ, ਸ:—ਸੰਗਤ, ਮਰਦਾ ਕ੍ਰੀਮਤ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਸੁਹਬਤੀ, ਪੁ:—ਸੰਗੀ, ਸਾਥੀ, ਸੁਹਬਤ ਕਰਨ
ਦੇ ਲੋਕ, ਮੇਲੀ ॥

ਸੁਹਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਮਨ ਭਾਉਣਾ, ਇਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਨੋਹਰ, ਹਰਾ ਭਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ, ਭੋਬਣਾ,
ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹਗ, ਪੁ:—'ਉਸਤੀ' ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਖਾਉਂਦਾ ਦਾ
ਹੋਣਾ, ਭਰਤੋਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਗਹਣੇ
ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਰਤਾ, ਧਿਆਰ, ਵਿਆਹ,
ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਸੁਹਾਗ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ
ਪਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ ਪੁ: } ਇੱਕ ਪਟਾਰੀ ਜਿਸ
ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ ਸ: } ਵਿੱਚ ਮਿੱਸੀ, ਬਿੰਦੀ,

ਸੁਰਮਾ, ਕੰਘੀ ਆਦਿਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
ਇਹ ਪਟਾਰੀ ਸੁਹਾਗਣੀ ਤੀਰਥਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਉਜਾਪਣ ਆਦਿਕਾ ਦੇ ਦਿਨ ਮਨਾਸ਼ਦੀਆਂ
ਹਨ। ਇਕ ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ ਵਿਆਹ ਦੇ
ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸੁਹਾਗਿਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਉਸ ਵਿੱਚ ਗਰੀ ਫੁਹਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਗ ਪੁਰਾ

ਸੁਹਾਗ ਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਪੁਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸਰ, ਕਸਤੂਰੀ, ਇਲਾਚੀ ਆਦਿਕ ਸਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਪੁਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਭੁੜੀ ਵਾਸਤੇ ਸੁਹਾਗਿਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਸੁਹਾਗਣੀ, ਸ:—ਅਸੇਹੀ ਨੀਮਤ ਜਿਸ ਦਾ ਚੈਂਦ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਸੁਹਾਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਟਕੜੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਨਾ ਗਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਲ ਢੇਰਣ ਮਗਰੋਂ ਖੇਤ ਦੀ ਤਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਹਾਗਾ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਦੀ ਤਹ ਸੁਹਾਗੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਹ ਜਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਭਾਲੀਆਂ ਭੱਜ ਜਾਣੀਆਂ, ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ ਹ ਜਾਣਾ ।

ਸੁਹਾਗਾ ਢੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਹਾਗੇ ਨਾਲ ਖੇਤ ਦੀ ਤਹ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਕਾਲਾ ਸੁਹਾਗਾ, ਪੁ:—ਮੁਸੱਬਰ ।

ਸੁਹਾਜਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀਆਂ ਭਲੀਆਂ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਹਾਨ, ਪੁ:—ਠਠਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ ॥

ਸੁਹਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਠਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਖੰਡ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਵਾ, ਵਿ:—ਸੁਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ ॥

ਸੁਹੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ ।

ਸੁਹੁਜ, (ਜੀ) ਸ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਸ-ਜਾਉਣ, ਸੋਭਾ ॥

ਸੁਕਲ

ਸੁਹੁਜੀ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿਆਣਾ ॥

ਸੁਹੁਣ, ਪੁ:—ਸੁਹਾਨਾ ਵੇਖੋ ।

ਸੁਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ, ਸੁਹਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹੁਬਾ, ਸ:—ਜਸ, ਨਮੁਜ, ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹੁਜ ।

ਸੁਹੁਰਤ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਜਸ, ਕੀਰਤ, ਬਦਨਾਮੀ (ਸੁਹੁਰਤ ਹੁਣੀ, ਦੇਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਸੁਹੁਲ, ਵਿ:—ਕੰਮਲ, ਮੁਲਾਂਝਮਾ ।

ਸੁਹੇਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸੁਕਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ ਇਕਠਾ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਰਮਾਉਣਾ, ਦਖਕਣਾ ।

ਸੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਮੁਰਸ਼ਾਉਣਾ, ਕਮ-ਲਾਉਣਾ, ਵਾਉ ਬਣ ਕੇ ਉੱਡ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਕਰ, ਪੁ:—ਪੈਨ ਬਾਦ, ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ (ਸੁਕਰ ਕਰਨਾ, ਗੁਜਾਰਨਾ, ਬਜਾਉਣਾ) ।

ਸੁਕਰ ਰੁਜਾਰ, ਪੁ:—ਸੁਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪੈਨ ਬਾਦੀ ।

ਸੁਕਰ ਰੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਸੁਕਰ ਕਰਨਾ, ਪੈਨ ਵਾਲੀ ਹੋਣਾ, ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ।

ਸੁੱਕਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸਾਡੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ, ਵੀਰਵਾਰ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਅ: ਫਨਿਛਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਸੁਕਲ, ਪੁ:—ਚਾਨਣਾ ਪੱਖ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਠਵਾ ਚੰਦ ਰਹੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਤਕ ਜੋ ਦਿਨ ਹਨ ॥

ਸੁਕਲਾਈ

ਸੁਕਲਾਈ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜੋ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ਉਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੱਛ ਸਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਲਾ ॥

ਸੁਕਲਾਤ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਗਣ ਵਾਲਾ
ਸੁਕਲਾਬ } ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਬੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਇੱਕ ਉੱਠ ਦਾ ਮੋਟਾ ਕੋਪੜਾ ॥

ਸੁਕਲਾਤ ਦੇ ਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਖਰਬੋਜ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁਕੜ, ਵ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਮਨੁੱਖ) 'ਜਸਾ, ਹੰਡੀਆ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ ॥

ਸੁਕੜ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਕਾ ਬਣਾ, 'ਏਕੌਣਾ
ਸੁਕੜਣਾ, } ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਕੜੀ, ਸ:—ਲੱਤ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਸੁਕੜ੍ਹ, ਵਿ:—'ਸੁੱਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਕੜ੍ਹ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼ਕ, ਰੁੱਖ, ਸੁੱਕਾ ਪੁਕਾ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਕ, ਨਿਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਢਾਲਤੁ ਖਰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪੁ:—ਕੱਚੀ ਰਸਤ ॥

ਸੁਕੀਂ ਕੱਖੀਂ ਅੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਸੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਉਸਕਾਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਸੁਕ ਈ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਦੁਰੀ ॥

ਸੁਕਾਰਬ } ਵਿ:—ਸੁਫਲ, ਚੰਗੇ ਆਰਥ ਲਾਇਆ
ਸੁਕਾਰਬ } ਹੋਇਆ ॥

ਸੁਖ ਮੰਗਣੀ

ਸੁਕਾਲ, ਪ:—ਸਸਤਾ ਸਮਾ, ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਬੰਨੇ ਮੁਲ ਪਰ ਮਲੇ ॥

ਸੁਕੀਣ, ਵਿ:—'ਸੁੱਕੀਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਕੀਨੀ, ਸ:—'ਸੁੱਕੀਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਕੁੰਤਰ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਸੁਕੁਲਾ, ਵ:—ਦੋਗਲਾ, 'ਮਾਲਿਆ ਹੋਇਆ' (ਜਿਹਾ ਕਿ ਰੋਗਾ ਅਤੇ ਬੁਰਾ ਲੋਹਾ 'ਮਾਲਿਆ' ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ) ਸੁੱਤ ਦੇ ਸਾਕ ਦਾ ਆਰਥਾਤ ਮੜੇਆ (ਸੁਕੁਲਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ) ॥
ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਸੁਖ, ਪੁ:—ਅਰਾਮ, ਸਾਂਤ, ਬਖਤਾਵਰੀ, ਸੰਤੋਖ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਸੁਖ ਚੈਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਬਰਫ ॥

ਸੁਖ ਜਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਬਖਤਾਵਰ, ਸੁਖੀ, ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਾਹਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਸੁਖ ਦਾਇਕ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖ ਦਾਇਣ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਖ ਦਾਈ, ਵਿ:—'ਸੁਖ ਦਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਖ ਦਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਾਉਲ ॥

ਸੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਸੁਖ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਅਰਾਮ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਖ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੱਡਾ, ਹੁਣ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਭਰ ਨਹੀਂ, ਸੋਚ ॥

ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ, ਸ:—ਅਰਾਮ, ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕੁਸ਼ਲ, ਅਨੰਦ ॥

ਸੁਖ ਮੰਗਣੀ, (ਮਨਾਉਣ) ਕ੍ਰਿ:—ਫਲਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਸੁਖ ਮੁਰਾਦ

ਸੁਖ ਮੁਰਾਦ, ਸ:—ਜੇਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨੋਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਖੀ ਸਾਂਦੀ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਚੈਲ ਨਾਲ, ਅਰਾਮ ਨਾਲ, ਗਾਂਥੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਸੁਖੀ ਲੋਧਾ, ਵਿ:—ਲਾਭਲਾ, ਆਵੇਦਾ ॥

ਸੁਖਨ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਇਕਚਾਰ, ਕੋਲ, ਕਲਾਮ ॥

ਸੁਖਨ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖਨ ਪਾਲਣਾ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਗੱਲ ਮੁੰਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੋ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣੀ ॥

ਸੁੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਮੈਂ ਫਲਾਨੀ ਚੀਜ਼ ਬੋਰ ਕਰਾਂਗਾ ਜਾਂ ਵਰਤ ਆਦਿਕ ਰਖਾਂਗਾ ॥

ਸੁੱਖਣਾ, ਸ:—ਕਿਸ ਦੇਖਣੇ ਜਾਂ ਸਾਧ ਸੰਤ ਦੇ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਜੋ ਅੰਗ ਹੋਵੇ ॥ ੨ ਵਿੱਤੀ ਜਾਇ ਸੁੱਖਣੀ ॥

ਸੁਖਲਾ, ਵਿ:—ਸੁਖਾਲਾ, ਸ਼ੋਖਾ, ਸੁਖੀ, ਸਹਿਮ, ਅਸਾਨ ॥

ਸੁਖਮਣੀ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਧਾਨ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਖ ਅਤੇ ਚਿੰਦ੍ਰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਖਮਨਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਤੇ ਪੰਗਲਾ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਨਾੜੀ ॥

ਸੁੱਖਾ, ਪੁ:—ਅਮਲ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਦੀ, ਭੰਗ, ਸਬਜ਼ੀ (ਸੀਘਾ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸੁਗਲ

ਸੁਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਾਉਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਖਾ ਨੰਦ, ਪੁ:—ਚਾਉਣਾ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਸੁਖਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੋਖ, ਅਰਾਮ, ਅਸਾਨੀ, ਸੁਕਾਠ ਸਸਤਾ ਸਮਾ ॥

ਸੁਖਾਲ, ਵਿ:—ਸ਼ੋਖਾ, ਸੁਖੀ, ਅਸਾਨ ॥

ਸੁਖੀ, } ਵਿ:—ਸੁਖ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ
ਸੁਖੀਆ } ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਪਰਮੰਨ ॥

ਸੁਖੀ ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—'ਸੁਖ ਜੀਉੜਾ' ('ਸੁਖ' ਵਿਚ) ਵਿਖੇ ॥

ਸੁਖੀ ਬਨ, ਸ:—ਇਕ ਔਖਧ ॥

ਸੁਖੀ ਨੱਧਾ (ਧੀ) ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਖੁਸ਼ ਧੀ ਤਰਸ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਛੀਦਾ (ਦੀ) ॥

ਸੁਗੰਦ, ਸ:—ਸੋਹ, ਕਸਮ ॥

ਸੁਗੰਦ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹ ਖਾਣੀ ॥

ਸੁਗੰਧ } ਸ:—ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ, ਪੁਸ਼ ਭੈ, ਬਾ-
ਸੁਗੰਧਤਾ } ਬਨਾ ॥
ਸੁਗੰਧਤਾਈ }

ਸੁਗੰਧੀ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ, ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਗਰ, ਪੁ:—ਪੇਸ਼ਤ, ਕਪਾਹ ਆਦਿਕ 'ਦਾ' ॥ ੩ ਬੂਟਾ ॥

ਸੁਗਰ }
ਸੁਗਰੀ } ਪੁ:—ਸੁਰ ॥

ਸੁਗਰਾ, ਪੁ:—ਸੁਗਰ ਵੱਖ ॥

ਸੁਗਲ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ॥

ਸੁਗੜਣਾ

ਸੁਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਸੁਕਚਣਾ, ਇਛੋਣਾ
ਹੋਣਾ, ਸੁਕਣਾ, ਕਮ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਗਾਤ, ਸ:—ਅਮੋਲ ਵਸਤ, ਤੋਫਾ, ਨਜਰ ਭੇਰ ॥

ਸੁਗਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਗੁਣ, 'ਸੁਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਗੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੁਗੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਗੁੜਾਉ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਦੇ
ਸੁਗੜ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਗੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਇਛੋਣਾ ਕਰਨਾ
ਸੁਗੁੜਣਾ } ਅੰਦਰ-ਲ ਖਿਚਣਾ, ਬਾਹਰ-ਲ
ਲੱਭਣਾ ॥

ਸੁਘ, ਸ:—ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ, ਪਤਾ ॥

ਸੁਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਘੜ ਲੈਣੀ ॥

ਸੁਘਰ, 'ਸੁਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘਵਈਆ, ਪੁ:—ਸੁਘਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਘਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ
ਸੁਘਾਉਣਾ ॥

ਸੁਘੜ, ਵਿ:—ਸੁਹਣਾ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ, ਸੁਹਾਉਣਾ, ਮਨੋ-
ਹਰ ਨਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚਤਰ, ਮਾਗਲੀ ਹਾਲਤ
ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਘੜਤਾਈ, ਸ:—ਚਤਰਾਈ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਨੌਕੀ
ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸੁਘੜਬੀਬੀ, ਸ:—ਚਤਰ ਇਸਤਰੀ, ਜੋ ਘਰ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਾਮ ਸੋਹਣੀ ਤਰਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥ ਇਕ
ਪੱਖੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੁਘੜਉ, ਪੁ:—'ਸੁਘੜਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘੜਾ, ਵਿ:—'ਸੁਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ

ਸੁਘੜਾਈ, ਸ:—'ਸੁਘੜਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘਾਉਣਾ, ਸ:—ਸੁਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਚ, ਸ:—ਪਵਿੱਤਰਾਈ, ਸਫਾਈ, ਭਲਿਆਈ ॥

ਸੁੱਚ ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਸੁੱਧ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਪਾਕ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਠ ਦੀ ਲਾਗ ਨਹੀਂ, ਨੋਕ ॥

ਸੁਕਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਰਮਾਉਣਾ, ਬਿਜਕਣਾ, ਸੁਗ-
ੜਣਾ, ਦਬਕਣਾ ॥

ਸੁਚੱਜ, ਪੁ:—ਸੁਘੜਤਾਈ, ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਦੀ ਢੰਗ ॥

ਸੁਚੱਜਾ, ਪੁ: }
ਸੁਚੱਜੀ, ਸ: } ਸੁਘੜ, ਚਤਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ॥

ਸੁਚੱਮ, ਸ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰਾਈ, ਸੁੱਚ ॥

ਸੁਚੱਮ ਤਾਈ, ਸ:—ਸਫਾਈ, ਪਵਿੱਤਰਾਈ ॥

ਸੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਹੋਛਾ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ,
ਸੁੱਚਾ, ਅਸਲੀ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕਿਸੇ
ਨੇ ਜੁਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਮਾਨਦਾਰ ॥

ਸੁਚਾਰਾ, ਵਿ:—ਸੁੱਚਾ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਚੰਗਾ, ਖਰਾ ॥

ਸੁਚਾਲ }
ਸੁਚਾਲਾ } ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਚਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੀਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਚਿਆਰਾ, ਪੁ: }
ਸੁਚਿਆਰੀ, ਸ: } ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਅੱਛਾ, ਸੁੱਚ, ਸੁੱਚ
ਖਰਾ ॥

ਸੁਚੇਤ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚੇਕਸ, ਚਤਰ, ਸਮਝ
ਦਾਰ, ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾੜ ਜਾਣਾ, ਸੁਚੇਤ ਜਾਣਾ,
ਪਧਾਨਾ ਵਿਚਨਾ, ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ (ਦੱਬ, ਭੁੱਲਾ)

ਸੁਚੇਤਾ

ਸੁਚੇਤਾ, ਪ੍ਰ:—ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਪੱਖਤ ਆਇਕ ਪਾਣਾ,
ਬਾਤ ਜਾਣਾ ਬਾਤ, ਪਖਾਨਾ ਹੋਣਾ ।

ਸੁਚੇਤੇ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਬਾਤ ਜਾਣਾ ਪਖਾਨਾ
ਸੁਚੇਤੇ ਜਾਣਾ } ਫਿਰਨਾ ॥

ਸੁੱਜ, ਵਿ:—ਉਜਾੜ ਸੱਖਣਾ, ਖਾਲੀ ।

ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਫੁੱਲਣਾ ਉਭਰਨਾ ਹੁੰਦਾ
ਸੁੱਜਣਾ } ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਹ ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ ਜਾ ਸੁੱਜਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਕੁੱਝ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਜਾ, ਵਿ:—ਹੈਦਰਾ, ਭੈੜਾ, ਉਜਾੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਖੁਥਾ ਮਰਦਾ, ਨਕਾਰਾ, ਸੱਖਣਾ, ਖਾਲੀ ।

ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—“ਸੁਜਾਲਣਾ” ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਜਾਕ, ਪ੍ਰ:—ਮਰਦ ਜਾਂ ਹੀਮਤ ਦੇ ਗੁਣੇ
ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਜ ਹੋਜ ਦੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਸੁਜਾਖਾ, ਵਿ:—ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਾ
ਦਿਸਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਜਾਗ } ਵਿ:—ਤੜਕੇ ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ,
ਸੁਜਾਗਾ } ਸੁਚੇਤ ।

ਸੁਜਾਨ, ਕ੍ਰ:—ਬਹਾਨਾ, ਸਿਆਲਾ ਗਿਆਨ ॥

ਸੁਜਾਲਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਸੱਜ ਪਾਉਣੀ, ਫੁਲਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਹ ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ।

ਸੁੱਜੀ, ਵਿ:—ਸੁੱਜ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਸੰਗ ॥

ਸੁੱਝ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਮਨਮੱਲ, ਮਧ ॥

ਸੁੱਝ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰ:—“ਵੱਸ ਪੈਣਾ, ਮਨੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ”

ਸੁਟਕਣਾ

ਸੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਦਿਸਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਸਮਝ
ਓਂਚ ਆਉਣਾ ਮਨੁਮ ਹੋਣਾ ਪਖਾਨਾ ਲੋਰ
ਜਾਣਾ ॥ ਆਪੇ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ
ਆਉਣਾ ।

ਸੁੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਦੁਖਾਉਣਾ ਮਨਮੱਲ ਉੱਲ ॥

ਸੁੱਝਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—“ਵੱਸ ਪੈਣਾ” ਨਜ਼ਰ ਆ
ਜਾਣਾ, ਮਨੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਝ, ਕ:—ਸੁੱਝ ॥

ਸੁੱਝਾ, ਕ:—ਸੁੱਝਾ ॥

ਸੁੱਝੀ, ਕ:—ਸੁੱਝੀ ॥

ਸੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਜੋਗਣਾ, ਢਾਉਣਾ, ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਭਿਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਟ, ਸ:—ਹਾਥੀ ਦਾ ਨੰਮ ਨੱਕ ।

ਸੁੱਟੀ, ਸ:—ਦੁੱਖ ਕੀੜਾ ਸਾਧ ਜੰਗ ਦਾ ਮਹੱਤ
ਭੋਜਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਸੁੱਟੋਲ, ਕ੍ਰ:—ਚੰਗੀ ਥਕਲ ਦਾ, ਸੁੱਟਣਾ, ਚੰਗਾ
ਬਾਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁੱਝ, ਸ:—ਸੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਅਧਰਕ ॥

ਸੁੱਝਾ ਪ੍ਰ:—ਗਲ੍ਹਦੀ, ਸੱਦ ਜਾ ਦੇਣੇ ਕਰਕੇ ਲਾਰੇ
ਮਾਏ ਜਲੀ ਮੱਸ ॥

ਸੁੱਝਾਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਢਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੁੱਟੋਲ ॥

ਸੁੱਝੋਲ, ਪ੍ਰ:—ਗੁੱਝ ਅਉ ਨੁਗਰਮ ਕਰਕੇ ਉਸ
ਵਿੱਚ ਸੁੱਝ ਜਲਾਈ ਹੋਈ ॥

ਸੁੱਟਕਣੇ, ਕ੍ਰ:—ਟੱਕ ਨੂੰ ਜੰਗ ਨਾਲ ਮਾਰ
ਕਰਨਾ, ਸੁੱਝ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਟੱਖਾ

ਸੁਟੱਖਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਤ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਸੁੱਤ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਵੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਾਂਦੀ ਦੇ ਢੱਲ ॥

ਸੁੱਤੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਲੂ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇ ਢੱਲ ਸਭ ਸਿਰਖੁਦ ॥

ਸੁੱਤੜਤਾ, ਸ:—ਖਲੂ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਚਲ ਸਕਣਾ ॥

ਸੁਤਰ, ਪੁ:—ਉਠ ॥

ਸੁਤਰ ਤੇ ਮੁਹਾਰ, ਵਿ:—ਸੁਤਰ, ਆਪ ਹਦਾਰਾ, ਅਵਾਰਾ ॥

ਸੁਤਰ ਮੁਰਗ, ਪੁ:—ਇਥੇ ਥੜਾ ਵੱਡਾ ਕੋਕੜ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਪਥੇਰੁ ॥

ਸੁਤਰੀ, ਸ:—ਉਠ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਸਾ ॥
ਵਿ:—ਉਠ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭੁਰਾ, ਉਠ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁੱਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸੋਠਾ ਧਾਤੂ ਦਾ ਖੁੱਤ ਕਾਲ) —ਸੋ ਗਿਆ ॥

ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਜੋ ਪਰ ਵਾਹ ॥

ਸੁੱਤੀ ਕਲਾ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਹੋਏ ਬਗ਼ੈਰੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁੱਤੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਗਾਵਲ ਜਾਂ ਥੋ ਪਰਵਾਹ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸੁੱਤੇ, ਵਿ:—ਆਪੇ ਆਪ, ਸੁਝਾਉਕ ॥

ਸੁੰਦਰ

ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਬਾਬੇ ਕਿਸ ਵਸਤ ਦਾ ਖਰਾਬਤ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਤੇਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਕਣ ਦਾ, ਮਝੇਯਾ ॥

ਸੁੱਥਣ, ਸ:—ਤੀਮਤੀ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ ਜਾਂ ਘੁਟੋਰਾ ॥

ਸੁਥਣਾ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਸੁਥਣੀ, ਸ:—ਤੀਮਤੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਸੁਥਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ॥
ਉਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਲੁੰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਉਡਾ ਵੇਚਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿ:—ਅੱਛਾ, ਚੰਗਾ, ਸੋਹਣਾ, ਖਰਾ, ਸਾਫ਼, ਪਾਵਿਤ੍ਰ ॥
ਕਈ ਮਰੇ ਕੋਈ ਜੀਵੇ ਸੁਥਰਾ ਘੋਲ ਪਤਾਸੇ ਪੀਵੇ = ਆਜ਼ਹਾ ਬੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਆਦਮੀ ਜਿਸਨੂੰ ਲਖੀ ਰਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥

ਸੁਥਰਾਈ, ਸ:—ਚੰਗਿਆਈ, ਸਫਾਈ, ਸੁਰੱਖਣ ॥

ਸੁਥਰੇ ਸਾਹੀ, ਪੁ:—ਸੁਥਰ ਫਕੀਰ, ਸੁਥਰੇ ਦੇ ਚੋਲੇ ਵਿ:—ਸੁਥਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁੱਥਣ, ਸ:—'ਸੱਥਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਦ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਲਾ, ਢੰਗ, ਕਾਜ, ਉਤਸ਼ਾਹ ॥

ਸੁਦ ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਖਰੇ ਸੌਦੇ ਦਾ ਵਲਾ, ਵਿਆਹ, ਕਾਜ, ਢੰਗ ॥

ਸੁਦਨੀ, ਸ:—ਹੋਲਹਾਰ, ਭਾਵੀ, ਕਿਸਮਤ ॥

ਸੁੰਦਰ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਮਨੋਹਰ, ਚੰਗਾ, ਨੇਕ, ਸਲਾਹੁਣੇ ਜੋਗਾ ॥

ਸੁੰਦਰਤਾਈ

ਸੁੰਦਰਤਾਈ, ਸ:—ਸੁੰਦਰਤਾ ॥

ਸੁੰਦਰਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੀਸ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਮਰਣੀਆਂ ਬਨਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁੰਦਰੀ, ਸ: ਸੋਹਣੀ ਭੀਮਤ, ਸੁਹਪਣ, ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਰ ਦੇ ਹੇਠ ਪਿਥਲ ਦੇ ਬੰਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਦਾ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪਣਾ, ਭਲਾ ॥

ਸੁਦਾ ਹੋਣਾ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਦਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ ॥

ਸੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਕਰਕੇ ਮੈਲਾ ਜੋ ਆਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢੱਸ ਜਾਏ ॥

ਸੁਦਾਉ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਦਾਇਣ, ਸ:—ਪਾਗਲ ਭੀਮਤ, ਕਮਲੀ, ਬੱਲੀ ॥

ਸੁਦਾਈ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਬੱਲਾ ॥

ਸੁਦਾਗਰ, ਪੁ:—ਬੁਧਾਰੀ, ਸੁੱਦਾ ਸੁਤ ਕਰਨਵਾਲਾ ॥

ਸੁਦਾਗਰ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਜੁਆਨ ਬੁਧਾਰੀ ॥

ਸੁਦਾਗਰਨੀ, ਸ:—ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ ॥

ਸੁਦਾਗਰੀ, ਸ:—ਬੁਧਾਰ, ਵਣਸ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਸੁਦੀ, ਸ:—ਸੁਕਲ ਪੱਖ (ਸੁਕਲ ਵੇਖੋ) ॥

ਸੁਪ, ਸ:—ਚੇਤਾ, ਹੋਸ਼, ਸੁਝ, ਖਿਆਲ, ਖਬਰ ਸਾਰ। ਸੋਝੀ (ਸੋਧ ਰੱਖਣੀ) ॥

ਸੁੱਪ ਬੁੱਪ, ਸ:—ਹੋਸ਼, ਵਿਹਾਰ, ਸੋਝੀ, ਹੋਸਲਾ ॥

ਬੇਸੁਪ, ਵਿ:—ਬੇਹੋਸ਼, ਬੇਖਬਰ ॥

ਸੁੰਨਸਾਣ

ਸੁੱਪ, ਵਿ:—ਸਾਰ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਠੀਕ, ਸਹੀ, ਜਿੱਧਾ, ਸੁਬਰ ॥

ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਰੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਵਰੀ ॥

ਸੁੱਪ ਸਾਰੰਗ, ਪੁ:—ਇਕ ਰਾਗ ਜੋ ਲਹੁਵੇ ਵੇਲੇ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਧਤਾਈ, ਸ:—ਦਰਸਤੀ, ਸਤਾਰੀ, ਪਾਵੇਂ-ਵਾਈ ॥

ਸੁੱਪਮਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਸੱਚ, ਨੇਕ ॥

ਸੁੱਪਕਣਾ, ਵਿ:—ਬਲਣਾ, ਅੰਗ ਲਗਾਣੀ, ਸੁਲਗਣਾ ॥

ਸੁੱਪਕਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਬਲਣਾ, ਅੰਗ ਲਾਉਣੀ, ਸੁਲਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਧਰਨਾ, ਵਿ:—ਸੋਰਨਾ, ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਧਾ, ਵਿ:—ਸਾਰ, ਜਿੱਧਾ, ਭਲਾ, ਸੁੱਚਾ ॥
ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਮੇਤ ॥

ਸੁਧਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਸੁਧ, ਕਰਾਉਣਾ, ਮਹੁਰਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ॥

ਸੁਧਾਈ, ਸ:—ਸੁਧਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥

ਸੁੰਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀੜ ਆਦਿਕ ਮਲੁਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭੁੱਲੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਰੁਪਗੁੱਪ, ਸੱਪਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਨ, ਭੋਲਾ ॥

ਸੁੰਨਸਾਣ, ਵਿ:—ਉਜਾੜ, ਖੀਆਬਾਨ, ਰੁਪਚਾਣ, ਖਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ

ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ } ਵਿਸ਼—ਉਸਾਤ, ਬਣ, ਚੁਪਚਾਣ ॥
ਸੁੰਨ ਮਸੁੰਨ

ਸੁਨਹੱਪ, ਪੁਸ਼—ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸੁਨਹਿਰਾ, ਵਿਸ਼—ਸੁਨੇ ਦਾ, ਸੁਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ।
ਪੁਸ਼—ਭੈਰਾ ਰਗੜਦਾ ਵਾਲਾ ਵੇਸ਼ਾ ਦੰਗ

ਸੁਨਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਨਣਾ,
ਖਬਰ ਹੋਣੀ, ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਸੁਨਤ } ਸਸ਼—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੰਦਰੀ ਦਾ
ਸੁਨਤ } ਅਗਲਾ ਰੰਮ ਵੱਢ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਰੀਜ ਹੈ ॥

ਸੁਨਬਹਿਰੀ, ਸਸ਼—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਸੁਨੀ, ਵਿਸ਼—ਸੱਖਣੀ, ਖਾਲੀ, ਇਕੱਲਾ ॥

ਸੁਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਪਾਉਣੀ,
ਦੱਸਣਾ, ਖਬਰ ਦੇਣੀ, ਕੰਨੀ ਗੱਲ ਰੜਾਉਣੀ ॥

ਸੁਨਾਉਣੀ, ਸਸ਼—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਖਬਰ
(ਸੁਨਾਉਣੀ ਆਉਣੀ, ਘੱਲਣੀ) ॥

ਸੁਨਾਉਣੀ ਸੁੰਦਰੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕਿਸੇਨੂੰ ਸੁਨਾਉਣ ਲਈ
ਬੇਈ ਇਛਾਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਆਖਣੀ ॥

ਸੁਨਾਈ, ਸਸ਼—ਸੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਨਾਹਾ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨੇਹਾ, ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ,
ਸੰਦੇਸ਼ ॥

ਸੁਨਿਆਰ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨੇ ਚਾਈ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਘੜਣ
ਵਾਲਾ, ਵਰੇਖੀ, ਫਲੀਆ ॥

ਸੁਨਿਆਰ ਪੁਣ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨਿਆਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਨਿਆਰਨ } ਸਸ਼—ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਬਹੁਦੀ ॥
ਸੁਨਿਆਰੀ

ਸੁਨਿਆਰੀ, ਵਿਸ਼—ਸੁਨਿਆਰੇ ਦਾ ॥

ਸੁਫਨਾ

ਸੁਨਿਆਰਾ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਨਿਆਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਨਿਆਰ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਨਿਆਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਨੀ, ਵਿਸ਼—ਸੱਖਣੀ, ਖਾਲੀ, ਇਕੱਲੀ ॥

ਪੁਸ਼—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਇਸ
ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਖਲਾਫਿਆਂ ਨੂੰ
ਮੰਨਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਨੇਹਰੀ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨੇ ਦਾ ਰੰਗ ਜ ਭੁਣ ਜਾਂ ਕਸੁੰਡੇ
ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਨੇਹਾ, ਪੁਸ਼—ਖਬਰਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ, ਸੰਦੇਸ਼ ॥

ਸੁਪਣਾ, ਪੁਸ਼—ਸੁੱਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ
ਜੋ ਜੋ ਦੇਖਦਾ ਸੁਣਦਾ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਪੱਤਾ, ਵਿਸ਼—ਪੁਸ਼—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਸਿੱਖਤ ਵਾਲਾ
ਸੀਲ ਸੁਭਾਉ ॥

ਸੁਪਨ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਪੁਸ਼—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਰ-
ਗਾ, ਨਾਜਰ ॥

ਸੁਪਰਿੰਡੈਂਟ, ਪੁਸ਼—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਪਾਤ੍ਰ, ਪੁਸ਼—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਲਾਇਕ ਮੁਤ੍ਰ ॥

ਸੁਪਾਰੀ, ਸਸ਼—‘ਸਪਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪਾਰੂ, ਪੁਸ਼—‘ਸਪਾਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪੁੱਤ } ਪੁਸ਼—ਚੰਗਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਬੇਦਾਰ,
ਸੁਪੁੱਤ੍ਰ } ਬਰਖੁਰਦਾਰ ॥

ਸੁਪੁੱਤਾ, ਪੁਸ਼—ਜਿਸਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਚੰਗਾ ਹੈ ॥

ਸੁਪੁੱਤ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪੁੱਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫਨ, (ਨਾ), ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫਲ

ਸੁਫਲ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਫਲ, ਫੈਦਾ ॥

ਸੁਫਲ } ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਫਲ ਵਾਲਾ, 'ਹੱਛਾ', ਲਾਹ
ਸੁਫਲਾ } ਫੈਦਾ, ਸਕਾਰਾਬ ।

ਸੁਫੇਦ, ਵਿ:—'ਸਫੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਫੇਦਾ' ਵੇਖੋ ।

ਸੁਫੇਦੀ, ਸ:—'ਸਫੇਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦ, ਵਿ:—'ਸਫੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਫੇਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦੀ, ਸ:—'ਸਫੇਦੀ' ਵੇਖੋ ।

ਸੁੱਬ, ਪੁ:—ਭਾਖਣ ਦਾ ਪੱਤਾ ਦਾ ਇਕ ਵਲ, ਭਾਰੀ
ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।
ਤੋਪ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ।
ਸੁੱਬਾ ॥

ਸੁੱਬ, ਪੁ:—ਪੱਤੇ ਦਾ ਖੁਰ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੁੰਡ ॥

ਸੁੱਬਹਾ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਵਸਵਾਸ ।

ਸ:—ਸਵੇਰ, ਰੁੜਕਾ, ਪਰਛਾਤ ॥

ਸੁੱਬਹਾਨ, ਅਵ:—ਧੰਨ ਹੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ! ਬੱਲੇ,
ਵਾਹ ਵਾਹ ॥

ਸੁੱਬਕ, ਵਿ:—ਹਲਕਾ, ਹੌਲਾ, ਪਤਲਾ, ਨਰਮ ॥

ਸੁੱਬਕਉ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਪਣ, ਚੰਚਲਤਾਈ ॥

ਸੁੱਬਕਾਈ } ਸ:—ਹਲਕਾ ਪਣ, ਚੰਚਲਤਾਈ,
ਸੁੱਬਕੀ } ਬਰੀਕੀ, ਨਜ਼ਕੀ, ਕਮੀਣਪੁਣਾ ॥

ਸੁੱਬਰ, ਪੁ:—'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬਜ } ਪੁ:—'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ।
ਬਾ }

ਸੁਭਾਉ

ਸੁੱਬਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਚੰਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੀਰਾ
ਆਦਿਕ ਬੰਧੀਆਂ ਹੋਣ (ਘੋਰਾ ਬਾਜ਼ਨ ਲਈ),
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਗਜ਼ ।

ਤਕੜਾ ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸੁੱਬਾਇਤ, ਸ:—ਖੁਰ (ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਖੋਏ ਦਾ),
ਸਾਬਤ ਖੁਰ ॥

ਸੁੱਬਾਕ, ਵਿ:—ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁੱਬਾਲਾ, ਪੁ:—'ਸੁੱਬਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬਿਹਤਾ, ਪੁ:—ਵੇਹਲ, ਅਰਾਮ, ਬਿਸਰਾਮ,
ਰੋਗ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਲਾਹ, ਫੈਦਾ, ਸੇਖ, ਭਲਾ,
ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਹੱਛਾ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ । ਜੀ
ਸੁਖਾਲਾ ।

ਸੁੱਬਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਭਾਵਾ, ਬਾਹਲਾ ॥

ਸੁੱਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੁੱਬ, 'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬੈਤ, ਸ:—'ਸੁੱਬਾਇਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਭ, ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਚੰਗਾ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ, ਭਾਗ
ਵਾਲਾ, ਚੰਗੇ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਚੰਗੀ ਗੱਲ, ਭਲਿਆਈ, ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਸੁੱਭ ਘੜੀ, ਸ:—ਚੰਗਾ ਮਹੁਰਤ ॥

ਸੁੱਭਰ } ਵਿ:—ਸੋਟਾ, ਗੁਦਗਦਾ, ਗਾੜਾ (ਕੱਪੜਾ
ਸੁੱਭਰ } ਆਦਿਕ ।

ਪੁ:—ਮਜੀਠ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ
ਸੋਟਾ ਕੱਪੜਾ ।

ਸੁੱਭਾ } ਪੁ:—ਮਜਾਜ, ਤਬੀਅਤ, ਹਾਲਤ ਭਾਵਤ
ਸੁੱਭਾਉ } ਹੌਲਤ, ਵਾਈ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗੁਣ ॥

ਸਭਾਇਕ

ਸੁਭਾਉਕ, ਵਿ:—ਕੁਦਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ॥

ਸਭਾਦ, ਪੁ:—'ਸਭਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਭਾਦਰ, ਵਿ:—'ਸੁਭਾਦਰ' ਵੇਖੋ ।

ਸੁੱਖ, ਪੁ:—‘ਸੁੱਖ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਮੱਤ, ਸਮ—ਚੰਗੀ ਮਤ, ਹੱਛਾ ਸੁਭਾਉ, ਖਰਾ
ਦਿਲ, ਸਖਾਉਣ, ਨੇਕ ਸਲਾਹ ॥

ਸੁਮਰਨ, ਸਾ:—ਚੋੜਾ, ਜਾਪ (ਸ਼ਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਰ
ਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ), ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ॥

ਸੁਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਚੋਤੇ ਕਰਕਾ, ਜਪਕਾ (ਖਾਸ
ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ) ॥

ਸ਼ੁਮਾਰ, ਪੁ:—ਗਿਲਤੀ ॥

ਸਮੇਰ, ਪੁ:—‘ਸਮੇਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਮੇਲ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਮੇਲ ਠੀਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ,
ਮਨਾਸਥ, ਮੋਗ ॥

ਪ੍ਰ-ਸ਼ੋੜ, ਦ ਹੁਸਤੀ ।

ਸੁਮੇਸ਼, ਪੁ:—ਦੁਹਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨੱਕਰਾਂ ਹੋ ਜਾਣ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਸਲੂਣੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨੱਕਰਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ।

ਸੂਰ, ਸਮ-ਪੁੰ- (ਬਹੁ ਬਚਨ-ਸੂਰਾਂ) ਅਵਾਜ਼, ਸ਼ਬਦ,
ਤਾਨ, ਰਾਗ, ਗੀਤ, ਧਾਰਣ, ਮਲ, ਨਾਸਾਂ ਰਾਗਾਂ
ਸਾਂਝੇ ਹੋਣ। ਭਗਤ, ਦੋਉਤਾ।

ਉੱਚੀ ਸੁਰ, ਸ:-ਗਾਉਣ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸੋ ਉੱਚੀ
ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੇ । ਪੰਚਮ ॥

ਸੁਰ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਅਵਾਜ ਵੱਡਤੀ, ਗਾਉਣ
ਲੱਗਾਅ ਅਵਾਜ ਠੋਕ ਕਰਤੀ, ਕਿਸੇ

ਸਰਕਟਾ

ਵਜ਼ੀਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਅਸਿੱਧ ਠੀਕ ਕਰਕੇ
ਸਰ ਮੋਲਣੀ, ਰਾਗ ਅਲਾਪਣਾ ॥

ਨੀਚੀ ਸੁਰ, ਸ:—ਮੱਧਮ ਅਵਾਜ ॥

ਸੁਰਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦੀ ਸਰ ਹੁੰ
ਦੁਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲਣਾ, ਇੱਕਾ ਕਰਨਾ,
ਮੇਲ ਕਰਨਾ, ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਬੇ ਸਰ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ-ਸਰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ॥

ਥੇ ਸੁਰਾ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਥੇ ਡੋਲਾ
ਕੋਰਸਾ ।

ਸੂਰ ਲਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-'ਮਿਰਜਾ' ਆਦਿਕ
ਸੂਰਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ } ਜਟਕੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ।
                                } ਲੰਮੀ ਹੋਕ ਲਾਏ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਰਸਤੀ, ਸਭ-ਵਿੱਧਨਾ ਦੀ ਹੋਵੀ, ਬਾਲੀ M

ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਸੁਰਸਤੀ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਅਗਾਂਹ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਸੁਰਸੁਰ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਰ
ਜਿਸ ਦਾ ਹੀ ਪਾਸਾਂ ਠੰਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਫੁੰਕੇ ਜਾਣ
ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੁਰਸੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿਕੁਣਾ, ਸੱਪ ਢਾਕਰ
ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪਿੰਡਾ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਚੱਲਣਾ,
ਰਿਕੁਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੋਣੀ, 'ਸੁਰੁ ਸੁਰੁ
ਕਰਨਾ' ਥੀ ਦਾਖੇ ॥

ਸਰ ਸੁਭਾਟ, ਪੁ:—ਸੰਧ ਜਾਂ ਰਸੇ ਦੇ ਘਸਰਨ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼

ਸੁਰਹਾਂ } ਸਭ—ਹਿੰਬਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਉ। ਜੋ ਗਉ
ਸਰਹਾਂ } ਸਭਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੀ ਹੈ।

ਸੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਹਿੱਲਣਾ, ਟੁਕਾ, ਚਿੜਨਾ।

ਸੁਰਕ ਮੁਰਕ

ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ
ਦੁਰਨਾ ॥

ਸੁਰਕ ਮੁਰਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਾਸਚਿ ਦੁਹੇ ਪਾਸੇ
ਹੋਲਣਾ ॥

ਸੁਰਖ, ਵਿ:—ਲਾਲ, ਰੰਗ, ਕਸ਼ੀਏ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਇਕ ਲਾਲ ਪਖੇਰੂ ।

ਸੁਰਖ ਬਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਸੁਰਖਰੂ } ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਜੋ
ਸੁਰਖਰੂ } ਉਸ ਦੇ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਦੁਹੇ ਦੇ
ਸਮੁੱਚੇ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਜ ਰਹੇ,
ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਆਵੇ। (ਸੁਰਖਰੂ
ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸੁਰਖ ਰੋਈ, ਸ:—ਜੋਸ਼, ਵਰਿਆਈ, ਭਲਿਆਈ,
ਸੱਧ ਅੰਤਰਕਰਣ ॥

ਸੁਰਖਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ, ਚਿਟਿ-
ਆਈ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ ਭੁਰਾ ਰੰਗ ।

ਸੁਰਖਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਪਖੇਰੂ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਵਰ
ਮੁੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸੁਰਖਾਬ ਦਾ ਪਰ, ਪੁ:—ਅਣਖੀ ਰਾਬ ।

ਸੁਰਖਾਬ ਦਾ ਪਰ ਸਿਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਮਾਨ ਕਰ-
ਤੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਲੱਗਣਾ } ਨਾ, ਆਕੜਣਾ ॥

ਸੁਰਖੀ, ਸ:—ਲਾਲੀ, ਲਾਲ ਰੰਗ, ਇੱਥੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ
ਦੇ ਭਾਗਿਆਂ ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਰ ਕੇ ਜੋ
ਲਾਲ ਦੁਰਣ ਜਿਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁੰਨੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਕੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ
ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ, ਛਾਪਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ
ਉੱਘਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ

ਸੁਰਗੀ, ਪੁ:—ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ
ਦੇਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲ ਮਰ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥
ਬਹਿਸਤ । ਦੇਵ ਲੋਕ ।

ਸੁਰਗ ਬਾਸ } ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਸੁਰਗ ਬਾਸੀ } ਮਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਰਗੀ, ਸ:—'ਸੁਰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਰਗਣ, ਸ: } ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ
ਸੁਰਗੀ, ਪੁ: } ਵਾਲਾ ਸੁਰਗ ਦਾ ॥

ਸੁਰਗਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰਗੀ ਗੁਣ ਹਨ
ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਸੁਰਜਣ, ਪੁ:—ਸਮਣ, ਮਿੱਤ੍ਰ, ਪਿਆਰਾ, ਬੰਨੀ,
ਭਲਾ ਲੋਕ ॥

ਸੁਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਨਾਉਣਾ, ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ,
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਰਜੀਤ, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਜਿੰਦ ਹੋਵੇ ॥

ਸੁਰਤ, ਸ:—ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਪਿਆਰ, ਸੇਵੀ,
ਹੋਸ਼ । ਚੇਤਾ, ਦਿਲ, ਮਨ ॥

ਸੁਰਤ ਸਮਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਆਉਣੀ,
ਭਲਾ ਭੁਰਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਸਿਆਣੇ
ਹੋਣਾ ।

ਸੁਰਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ (ਜਿਹਾ
ਕਿ 'ਉਹ' ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ) ।

ਸੁਰਤ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ
ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ } ਜਾਣਾ, ਤੈਰ
ਸਰ ਭੇ ਜਾਣਾ,
ਸਰ ਭੇ ਜਾਣਾ ।

ਸੁਰਤਾ

ਸੁਰਤਾ, ਵਿ:-ਸੁਰਤ ਵਾਲਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ, ਰਤਰ, ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਰਤੀ, ਸ:-ਵੇਦ, ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ, ਸੁਰਤ ॥

ਸੁਰਤੀਲਾ } ਵਿ:-'ਸੁਰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੁਰਤੈਲਾ }

ਸੁਰਨਾਇਕੀ, ਵਿ:-ਸੁਰਨਾਈ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਰਨਾਈ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂਸਰੀ ਜਾਂ ਤੁਰਾਂ ॥

ਸੁਰਨਾਹ } ਸ:-'ਸਰਨਾਹ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੁਰਨਾਹੀ }

ਸੁਰਮਈ, ਵਿ:-ਸੁਰਮੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜੋ ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰੇ ॥

ਸੁਰਮਚੂ, ਪੁ:-ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਲਾਈ ॥

ਸੁਰਮਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹੀਨ ਪੀਹ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਨਾ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਾਲੀ ਸੁੱਕੀ ਫੀਜ, ਪਿਸਲ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ॥

ਸੁਰਮੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਟੀਆ ਸੁਰਮਾ ॥

ਸੁਰਮੇਦਾਣੀ, ਸ:-ਧਾਤ, ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ ਹਾਥੀ ਦੀਵ ਦੀ ਡੱਬੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰਕਣਾ, ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ

ਸੁਲਾ ਕਰਨੀ

ਸੁਰਨਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਘਿਭੇ ਉੱਤੇ ਕੀੜੀ ਆਦਿਕ ਸੁਰ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ) ॥ ਸੁਸਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨੀ ॥

ਸੁਰਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਥੋ ਪਰਵਾਹ, ਗਾਫਲ ॥

ਸੁਰਜ ਸੁਰਜ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਸੇ ਨਾਲ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਵ ਦੇ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੁਰਾਹੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਦਾ ਗਲ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਛੀੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਠੰਡਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਂਡਾ, ਕੈਨ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਮੋਤੀ ॥

ਸੁਰਾਲਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੰਝਿਆਲਾ ਘਾਹ ॥

ਸੁਰੀਤ, ਸ:-ਚੰਗੀ ਰੀਤ, ਪਰੋਲ ॥

ਸੁਰੀਰਾ, ਸ:-ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੋਲੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਹ, ਜਾਂ ਅਜੇਹੀ ਮੋਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਕੇ ਉੱਪਰਲਿਆਂ ਮਕਾਨ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਮੁੰਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਹਾਜ ਹੋਥਲ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ॥

ਸੁਰੂ, ਪੁ:-ਮੁੰਢ, ਅਰੰਭ, ਆਦ ॥

ਸੁਰੂਆ (ਵਾ), ਪੁ:-'ਸਰੂਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਲੂ, ਸ:-ਮੇਲ, ਮਲੋਤ, ਸਲੂਕ, ਲਿਹਾਜ ॥

ਸੁਲਾ ਸਫਾਈ, ਸ:-ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਹੁੰਸਿਆ ਦਾ ਮੰਨ ਪੈਣਾ ॥

ਸੁਲਾ ਟੋਟੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੁੱਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੰਨ ਪੈਣਾ ਲੜਾਈ ਹਰ ਜਾਣੀ ॥

ਸੁਲਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੰਨ ਪੈਣਾ, ਮਨਾ ਲੈਣਾ, ਸਰਜਾਂ ਮੰਨ ਲੈਣੀਆਂ, ਕਰਾਰ ਨਾਮੇ ਉੱਥੇ ਸਹੀ ਪਾ ਦੇਣੀ ॥

ਸੁਲਾ ਕਰਵਾਉਣੀ

ਸੁਲਾ ਕਰਵਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਾਉਣਾ ਰੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁਲਾ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਸੁਲਸੁਲਾ, ਪੁ:—‘ਸੁਰਸੁਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਲੱਖਣਾ, ਵਿ:—ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਨੌਕ ॥

ਸੁਲਗ, ਸ:—ਬਲਣਾ, ਭੜਕ ॥

ਸੁਲੱਗ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਦੋਸ਼, ਖਾਲਸ (ਸੋਨਾ ਰਾਂਦੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਸੁਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਪੁਖਣਾ ।

ਸੁਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਪੁਖਾਉਣਾ ॥

ਸੁਲੱਛਣਾ, ਵਿ:—ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਨੌਕ ॥

ਸੁਲਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ, ਪੁਲ੍ਹਣਾ (ਗੰਝਲਾਂ ਦਾ), ਔਖ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ।

ਸੁਲਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਝਲ ਆਦਿਕ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਔਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਲਤਾਨ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਰਾਜਾ, ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੀਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਲਤਾਨਣ, ਸ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਮੇ ਪੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਲਤਾਨੀ, ਪੁ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਨਾਤ ॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆ, ਪੁ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਲਫਾ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਨਾ ਤਮਾਕੂ ਜਾਂ ਚਰਸ ਇੱਕ, ਵੇਲੇ ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁੜ ਸੁੜ ਕਰਣਾ

ਸੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨੀਂਦਰ ਲਿਆਉਣੀ, ਸੁਆਲਣਾ ॥

ਸੁਲਾਈ, ਸ:—ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਸਜੁਰੀ ॥

ਸੁਲਾਕ, ਪੁ:—ਛੋਕ, ਮੋਰੀ ॥

ਸੁਲਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣਾ, ਮੋਰੀ ਕਰਨਾ, ਪਰਖਣਾ, ਜਾਂਚਣਾ ।

ਸੁਲਾਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁਬਚਨ), ਸੀਖਾਂ, ਸੁਲਾਂ ॥

ਸੁਲੂਣਾ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਸਲੂਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਲੇਮਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤੇ ਬੰਧਵਾਨ ਸਾ ॥

ਸੁਲੇਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ॥

ਸੇਗ ਸੁਲੇਮਾਨੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਤਖਤ ਸੁਲੇਮਾਨੀ—ਉਤਨਾ ਤਖਤ ਜੋ ਪਰੀਆਂ ਲਈ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁਵਖਤੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵਲੇ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲਾਭੇ ਨਾਂ,।

ਸੁਵਚਨ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਬਚਨ, ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ॥

ਸੁਵਰਣ, ਪੁ:—ਸੋਨਾ, ਸਿਉਣਾ ॥

ਸੁਵੱਲਾ, ਵਿ:—ਸਸਤਾ ॥

ਸੁਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨੀਂਦਰ ਲਿਆਉਣੀ, ਉਡਾਉਣਾ, (ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ) ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਬੱਚ ਜਮਾਉਣਾ ॥

ਸੁੜ ਸੁੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਸਦੇ ਫੁੱਜਣ ਜੇਹਾ

ਸੁਜੁਕਣਾ

ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ, ਗੁੜਗੁੜਾਉਣਾ ॥

ਸੁਜੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੁਝ ਪੀਣਾ ਜਾਂ ਖੀਰ ਆਦਿਕ ਪਤਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣੀ ॥

ਸੁਜੁਕਾ, ਪੁ—ਇੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ॥

ਸੁਜੁਕੀ, ਸ—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੁਝ ਪੀਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥ ਸੁਜੁਕ ਕੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਜੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਭੁੱਖ ਦੇ ਮਾਰੇ ਫਿਰ ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਗੁੜ ਹੋਣੀ ॥

ਸੁਜੁਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਭੁਖਾ ਰਖ ਕੇ ਫਿਰ ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਗੁੜ ਹੋਣ ਦੇਣੀ ॥

ਸੁਜੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ, ਗੁਣ ਗੁਣ ਕਰਨਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ, ਗਟ ਗਟ ਕਰਕੇ ਪੀ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਜੁਕਾ, ਪੁ—ਗੁਨਗੁਨਾਵ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਘੁੰਦ ॥

ਸੁ, ਸ—ਬੱਚਾ ਦੋਲਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਕੰਮ, ਜਣਪਾ, ਪਦੈਸ ॥ ਉਲਾਦ, ਸੰਤਾਨ ॥

ਸੁ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਸੁਣਾ, ਬੱਚਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁੰ, ਸ—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸੁੰ ਸੁੰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਨੱਕ ਮੁਠਕਣਾ ॥ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਉੱਥਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ॥

ਸੁਆ, ਪੁ—ਵੱਡੀ ਸੁਈ, ਨੱਕ ਵਾਲਾ ਦੰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਖਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾੜੀਆਂ ਜਾਂ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੱਕਲਾ, ਨਵੀਂ ਰਹਿਣੀ, ਪਾਹ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਦਾ ਨਵਾ ਜਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ, ਰੱਛਾ ॥ ਵੱਡੀ ਨਹਿਚ ॥

ਸੁਹੁੜ

ਸੁਹੇ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ—(ਗਉ ਦਾ) ਸੁਣਾ ॥

ਸੁਈ, ਸ—ਲੰਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਨੱਕ ਅਰਥਾਤ ਛੋਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਤਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਦੂਏ ਸਿਰੇ ਤਕ ਨੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿਚ ਧਾਗਾ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੁਈ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਸੁਸ, ਵਿ—ਸੱਟਾ, ਸ—ਸ਼ਰਮ ॥

ਸੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਸ਼ਰਮਾਉਣਾ, ਝਿਜਕਣਾ ॥

ਸੁਸੀ, ਸ—ਜਨਾਨੀਆਂ ਸੁੱਥਣਾ ਸੀਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵੱਧ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਈ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁਹ, ਸ—ਖਬਰ, ਸਾਹ, ਪਤਾ, ਉੱਘ ਸੁੱਘ ਸਮਾਚਾਰ ॥

ਸੁਹਟਾ, ਪੁ—ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੁੱਥ, ਕੰਡਾ ॥

ਸੁਹਾ, ਵਿ—ਲਾਲ, ਜੱਤਾ, ਸੁਰਮ ॥

ਪੁ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਖਬਰ ਹੈ, ਪਤਾ ਦੋਲ ਵਾਲਾ ਆਗੂ, ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਸੁਹੀ, ਪੁ—ਇੱਕ 'ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਉਂ' ॥

ਵਿ—ਲਾਲ, ਜੱਤੀ ॥

ਸੁਹੀ ਗੰਦਲ, ਸ—'ਪਿਪੂ ਵੇਖੋ' ॥

ਸੁਹੀ ਬਲਾਉਲ, ਪੁ—ਕਾਨੂੜਾ ਰਾਗ ॥

ਸੁਹੀਆ, ਪੁ—ਖਬਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਹੁੜ, ਪੁ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੋਪਾ ਜਿਲਾਈ ਜਿਸ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੋਖਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ॥

ਸੂਹੜਾ

ਸੂਹੜਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਛਾਣ, ਬੂਰਾ ।

ਸੂਹੜੀ, ਸ:—ਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਸੂਕ, ਸ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਵਗਦੀ ਵਾਉ ਦਾ ਚੀਕ ਵਰਗਾ ਅਵਾਜ਼, ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਜੋ ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਸੌਂਪ ਦਾ ਫੁੱਕਾਰਾ, ਸੂਗ, ਸੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਸੁੱਕ, ਸ:—ਸੌਂਪ ਦਾ ਫੁੱਕਾਰਾ, ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਪੈਂਟ ਦੇ ਵਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸੁੱਕਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਹਫ਼ਣਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ
ਸੁੱਕਣਾ, } ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਫੁੱਕ ਮਾਰਨਾ,
ਫੜਮਾਰਨਾ, ਸੌਂਪ ਵਾਕਰ ਫੁੱਕਾਰ ਮਾਰਨਾ,
ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ ਵਾਕਰ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ
ਦਰਿਆਉ ਵਾਕਰ ਸ਼ਾਂ ਮਾਂ ਕਰਨਾ, ਵਧਣ
ਢਲਣਾ ॥

ਸੁੱਕਰ, ਪੁ:—ਸੂਰ, ਇੱਕ ਗੰਦਗੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ।

ਸੁੱਕਰ, } ਸ:—'ਸੁੱਕ' ਵੇਖੋ ।
ਸੁੱਕਰ, }

ਸੁੱਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਸੁੱਕਰਣਾ' ਵੇਖੋ ।
ਸੁੱਕਰਣਾ }

ਸੂਕਾ ਤੀਪ, ਪੁ:—ਜੌਰ ਦੀ ਕਸ, ਕਾਂਬੇ ਦਾ ਰਾਪ ॥

ਸੂਕਰ, ਸ:—ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਦਰਿਆਉ ਜਾਂ ਮੋਹਲੇ ਪਾਰ ਮੀਂਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼। ਸੌਂਪ ਦੀ ਫੁੱਕਰ ।

ਸੂਖਮ, ਵਿ:—ਪਰਲਾ, ਮਹੀਠ, ਬਹੀਕ, ਠੀਕ ॥

ਸੂਟ

ਸੂਖਮਤਾਈ, ਸ:—ਬਹੀਕੀ, ਦਰੁਸਤੀ ॥

ਸੂਗ, ਸ:—ਸਰਮ, ਹਧਾਉ, ਪਿਣ, ਕਰਾਹਤ ॥

ਸੂਗ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਮਿਚਕਣਾ, ਕਰਾਹਤ ਆਉਣੀ ।

ਸੂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਮਿਚਕਣਾ, ਪਿਣ ਆਉਣੀ ।

ਸੂਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੂਗੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੂਚ, ਵਿ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਚੰਗਾ, ਸੁਚਾਰਾ ਅਤੇ 'ਸੁਚਾਲ' ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਸੂਚੀ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਤਤਕਰਾ, ਵਰਿਸਤ, ਨਾਮਾਵਲੀ ॥

ਸੂਜ, ਸ:—ਸੋਜ, ਫੁਲਾਉ, ਉਭਾਰ ॥

ਸੂਜੇ, ਵਿ:—'ਸੂਜ' ਵੇਖੋ ।

ਸੂਜਨ, ਸ:—ਸੁਜ (ਕਾਵਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੂਜਨੀ, ਸ:—ਸੈਣ ਜਾਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਜਿਸ ਪੁਰ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਦੁਲਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਨਿੱਕੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸੂਜੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਦਾ ਕਣ ਵਾਲਾ ਆਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਤਾਰ ਆਇਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ।

ਸੂਝ, ਸ:—ਨਜਰ, ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਮਬਰ ॥

ਸੂਝਵਾਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਆਣਾ, ਸੋਚ ਵਾਲਾ, ਚਤਰ ॥

ਸੂਟ, ਪੁ:—ਅੰਗਰੇਜੀ ਫੰਗਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜੇੜਾ ਅਰਬਾਤ ਬੋਰ, ਵਾਸਕਟ ਅਤੇ ਪਤਲੂਣ ॥

ਸ:—ਚੁੱਪ, ਦੌੜ, ਹਲਚਲ ॥

ਸੂਟ ਵੱਟਣੀ

ਸੂਟ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹੀ ਝੜ ਵੱਟਣੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿੰਨਾ ਬਲਾਏ ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਮੂੰਹ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਕੈਮ ਰਹਿਣਾ। ਹੋਲਾ ਕਰਕੇ ਜਾ ਪੈਣਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਕ ਦੀ ਸੋਧਿ ਦੇਣੇ ਜਾਣਾ ॥

ਸੂਟਾ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ (ਸੁਗ ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸੂਡ, ਸ:—‘ਸੁੰਡ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਡਕਾ, ਪੁ:—ਲੋਹ ਦੱਰੁ ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਾੜ ਦੀ ਗੱਦੀ ਜੋਹੀ, ਪੱਗ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ॥

ਸੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨਣਾ, ਬਚਾ ਦੇਣਾ (ਜਨੇਰਾ ਦਾ) ॥

ਸੂਤ, ਪੁ:—ਸੂਤਰ, ਧਾਗੇ ਭਾਰ, ਤੰਦ ਚੱਗ, ਤਰਖਾਣਾ ਦੀ ਫੇਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੋਧ ਮਲੂਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੋਧ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ। ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਸੂਤਕ, ਪੁ:—ਥਾਲਕ ਦੇ ਜੰਮਣ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾ ਵਿਚ ਤੋਰਾ ਜਾਂ ਗਲੀ ਦਿਨਾ ਦੀ ਅਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ, ਬੋੜਾ ਲਾਹ ॥

ਸੂਤ ਲੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੋਕੜੀ ਜੋ ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਝੁਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਸਿਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ॥

ਸੂਤਕੇ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਸੂਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਲਣਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਨਾ ਖਿੱਚਣਾ, ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਲੈਣੀ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰਨਾ (ਨਵੇਂ ਰਸੇ ਜਾਂ ਧਾਗੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ॥

ਸੂਤਣੀ, ਸ:—‘ਸੂਦਣੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਧਾ

ਸੂਤਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਧਾਗੇ ਜੋ ਕੱਪੜਾ ਬੁਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੰਦ, ਭਾਰ, ਤਰਖਾਣਾ ਦੀ ਫੇਰੀ ॥

ਸੂਤਰ ਲੜ, ਪੁ:—‘ਸੂਤ ਲੜ’ (ਸੂਤ ਵਿੱਚ) ਦੇਖੋ ॥

**ਸੂਤਰੀ } ਸ:—ਰੱਸੀ, ਫੇਰੀ। ਮੰਸਾ ਉਨਲ ਵਾਲੀ
ਸੂਤਲ } ਜਾਂ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ
ਸੂਤੜੀ } ਰੱਸੀ ॥**

ਸੂਤ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਮਲਣ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਸੂਤੀ, ਸ:—ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਛਿਰੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਗੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਨਾ ਜਾਣ ॥

ਵਿ:—ਕਪਾਹ ਦੇ ਸੂਤਰਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੂਦ, ਪੁ:—ਲਾਹ, ਬਿਆਜ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਕੀ ਜਾਤ, ਸੂਦਰ ॥

ਸੂਦਣਾ, ਪੁ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸੂਦਣੀ, ਸ:—ਸੂਦ ਦੀ ਭੀਵੀ ॥

ਸੂਦਰ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਡੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਬ ਥੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ॥

ਸੂਦਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਦਰ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਸੂਦਾ, ਵਿ:—ਬਯ ਜੋ ਉੱਤੇ ਦਰ ਹੋਇਆ (ਰੁਪਾਇਆ), ਬਿਆਜੀ, ਬਿਆਜੂ ॥

ਸੂਧ, ਸ:—ਸਧ, ਸਰਆਈ ॥

ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਸਹਾ, ਖਰਾ, ਮੁਨਾਸਬ, ਛੋਲਾ ॥

ਸੂਧਾ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਸੰਚਮੁਚ ਨਿਰਾ ॥

ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਸਿੱਧਾ, ਫਲਾ ॥

ਸੂਰ

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਜਿੰਨਾ ਅੰਬ ਦਾ ਗੁਦੇ 'ਚ ਦਰਸ, ਦੇਸੀ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚ ਜੋ ਲੀਰ ਜਾਂ ਰੁੱ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੂਰ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਸੂਰ ਵਾਲਾ, ਅੰਬ

ਸੂਰਣ, ਸ:—ਸੂਰਿਆਂ ਦੇ ਮਤ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤ ('ਸੂਰੀ' ਵੇਖ),

ਸੂਫੀ, ਪੁ: ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵੇਰਾਤ ਮਤ ਵਾਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਇਹ ਲਕ ਇਕ ਅਲਾ ਨੂੰ ਮੰਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਬੂਠ ਮੰਨਦੇ ਹਨ । ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਨਸ਼ੇ ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੂਫੀਆਣਾ, ਵਿ: ਸੂਫੀਆਂ ਦਾ, ਸੂਫੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸਿੱਧਾ, ਹੌਲੀ ਰੰਗ ਦਾ, ਮੱਧਮ, ਮੈਲ ਖਰ (ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਰੰਗ) ।

ਸੂਬਾ, ਪੁ:—ਮੁਲਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖਰਾ ਹਾਕਮ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਹਾਕਮ ॥

ਸੂਬੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਾਕਮ, ਪਲਟਲ ਦਾ ਇੱਕ ਦਸੀ ਅਵਸਰ ॥

ਸੂਬੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤ ।

ਸੂਬੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸੂਬੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ

ਸੂਮੇ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕੰਦੂਸ, ਕਿਰਸੀ, ਦਾਨ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਲ ਮੇਰਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਰੁਖ ਦਾ ਨਾਉਂ ।

ਸੂਮਣੀ, ਸ:—ਕੰਦੂਸਣ, ਕਿਰਸਣ, ਪਲ ਮੇਰਣ ਵਾਲੀ, ਬਹੁਤ ਸਰਫਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸੂਮੜਾ, ਪੁ:—ਸੂਮ, ਇੱਕ ਸੰਗਲੀ ਬੂਟਾ ॥

ਸੂਰਨੀ

ਸੂਮਾਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅੰਬ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੰਦਕੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਰਾਮ ਹੈ, ਬਦ, ਖੂੜ, ਗਾਲੀ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਬਹਾਦਰ, ਬਲੀ, ਦਲਰ, ਸੂਰਮਾ ॥

ਸੂਰਤਾਈ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲਰੀ ॥

ਸੂਰਦਾਸ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਗਤ ਅਤੇ ਕਬੀਲਰ ਜੋ ਅਖੀਰੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਾ। ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ॥

ਸੂਰ ਬੀਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ, ਸੂਰਮਾ, ਮੇਧਾ ॥

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਸੂਰ, ਬਦ, ਗੰਦਕੀ, ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥ ਖੂੜ ॥

ਸੂਰਜ, ਪੁ:—ਉਹ ਚਮਕਦਾਰ ਗੋਲਾ ਜੋ ਪਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਪ੍ਰਦਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਰਵਿ ।

ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਪੈਣੀ । ਸੂਰਜ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਸੂਰਜ ਮੁਖੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ।

ਸੂਰਜ ਬੀਸੀ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੇ ਬੀਸ ਜਾਂ ਕੁਲ ਦੇ ਰਾਜੇ, ਜਿਸ ਕੁਲ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੀ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਈ ਰਸਪੂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਬੀਸੀ ਆਖਦੇ ਹਨ

ਸੂਰਤ, ਸ:—ਸ਼ਕਲ, ਬਣਾਉਣ, ਰੂਪ, ਚੇਹਰਾ, ਵੰਗ, ਢੁੱਲ, ਹਾਲਤ । ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ

ਸੂਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਰੀ ।

ਸੂਰਮਤ

ਸੂਰਮਤ } ਸ:—ਸੂਰਮਾ ਪੁਣਾ, ਬਹਾਦਰੀ ।
ਸੂਰਮਤਾਈ }

ਸੂਰ ਮਲਾਰ, ਪੁ:—ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ।

ਸੂਰਮਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਬੀਰ, ਬਹਾਦਰ, ਜੋਧਾ ॥

ਸੂਰਮਾ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਿੰਘ ॥

ਸੂਰਮਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਬੀਰ, ਸੂਰਮਾ, ਬਹਾਦਰ, ਜੋਧਾ ॥

ਸੂਰੀ } ਸ:—ਸੂਰ ਜਨੋਰ ਦੀ ਮਦੀਨ ॥
ਸੂਰੀ }

ਸੂਲ, ਪੁ:—ਹਾਲ, ਦਸ਼ਾ। ਢੱਬ, ਢੰਗ। ਬਰਛੀ
ਦੀ ਨੌਕ। ਮੋਖ, ਕੰਡਾ, ਆਦਰਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਤ
ਵਿੱਚ ਜੋ ਅੰਤਰ ਚੇਤ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ।
ਤਰਸ। ਦਸ਼ਾ। ਸਾੜਾ, ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ॥

ਸੂਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨ ਚੌਕ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਗਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਣੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ
ਕੇ ਸੜਨਾ ॥

ਸੂਲੀ, ਸ:—ਵਾਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਬੀਮੀ, ਵਾਂਸੀ
ਵਾਹੀ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਸੂਲ੍ਹ, ਪੁ:—'ਸੂਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੂੜੀ, ਸ:—'ਸੂਹੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੂੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੁਰਨਾ ॥

ਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)' ਧਾਤੁ ਦੇ ਭੂਤ ਕਾਲ
ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਸਾਂ, ਸਾਓ, ਸਨ, ਸੀਗੇ ॥

ਸ:—ਭਟਾ, ਢਕੀਰਾਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ
ਇਕ ਲਾਗ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ, ਮੇਉ, ਸੇਬ ॥

ਸੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਤ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸੇਸਨਾਗ

ਸੇਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ, ਨਾਖ ਵਰਗਾ ਫਲ ਜੋ
ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੋਂਦਾ ਹੈ। ਸੇ, ਸੇਬ ॥

ਸੇਉਕ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਦਹਿਲੂਆ, ਭਗਤ, ਚੌਲਾ ॥

ਸੇਉਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਸੇਉਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਰੀੜਾ ॥

ਸੇਉਕਣੀ, ਸ:—ਸਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦਹਿਲਣ,
ਭਗਤਣੀ, ਚੌਲੀ ॥

ਸੇਉਕੀ, ਸ:—ਰਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਚਾਕਰੀ। ਸਾਰੇ
ਸੇਉਕ (ਬਾਬਾ ਬੋਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਉਕੀ ਚੌਬੇ
ਬਹੁਤ ਹੈ) ॥

ਸੇਉਣ, ਸ:—ਪੇਉਂਦੀ ਬੇਰ (ਸੇਉਣ ਬੇਰ ਜਾਂ
ਬੇਰੀ) ॥

ਸੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੇਵਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉਣੀ, ਸ:—'ਸੇਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਸੇਉੜਾ, ਪੁ:—ਸੈਣੀ ਸਾਧੂ ॥

ਸੇਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫਲ, ਵੀਟਾ ਜਿਹਾ
ਸਉ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਪੜ:—ਸੇਈ, ਓਹੋ ॥

ਸੇਉ ਬੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੇਉਂਦੀ ਬੇਰ ॥

ਸੇਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਸਾਈ ॥

ਸੇਸ, ਪੁ:—ਬਾਕੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੂਰੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਸੇਸਨਾਗ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ ਦੇ ਨਾਗਾਂ ਜਾਂ ਸੱਪਾਂ ਦਾ
ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਰ ਹਨ ਅਤੇ

ਸੇਹ

ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਲ ਉੱਪਰ ਧਰਤੀ
ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਦਾ ਰੂਪ) ।

ਸੇਹ, ਸ:- ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਜਨੌਰ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਤੱਫਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,
ਠਾਲ 'ਸੇਰ' ਅਤੇ 'ਜੰਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਹ ਦਾ ਕੰਡਾ, ਪੁ:- ਲਗਾਈ ਦਾ ਮੂਲ ।

ਸੇਹਰ, ਪੁ:- ਛੇਦਾ, ਬੈਂਤ, ਕਵਿਤਾ ॥

ਸੇਹੜਾ, ਵਿ:- ਬਹਾਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਚਲਾ,
ਮੁਰਖ, ਕੱਬਾ ॥

ਸੇਹੜੀ, ਸ:- ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਖੋਰੂ ॥

ਸੇਕ, ਪੁ:- ਤਾਉ, ਗਰਮੀ, ਭੁੰਨਣਾ, ਟਕੋਰ, ਪਿਆਰ,
ਆਂਦਰ, ਤਰਸ ॥

ਸੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਚਾਉ, ਦੋਣਾ, ਭੁੰਨਣਾ, ਟਕੋਰ
ਕਰਨੀ ॥

ਸੇਖ, ਪੁ:- ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਪੀਰ,
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਰਾਬਰੀ ॥

ਸੇਖ ਚਿੱਲੀ, ਪੁ:- ਇਕ ਮਸ਼ੁਲੀਆ ਜਿਸ ਦੀ
ਬਹਾਨੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਝੱਲਾ, ਮੁਰਖ, ਮਨ
ਦੀਆਂ ਖੇਖਾਂ ਲੱਦਣ ਵਾਲਾ।

ਸੇਖਣੀ, ਸ:- ਸੇਖ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਸੇਖੀ, ਸ:- ਵੜ, ਆਕੜ, ਗੱਪ ॥

ਸੇਖੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਅਭਿਆਨ ਤੋੜਣਾ, ਆਕੜ
ਭੰਨਣੀ ॥

ਸੇਖੀ ਖੋਰ } ਪੁ:- ਝੜਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਗੱਪੀ ॥
ਸੇਖੀ ਬਾਜ }

ਸੇਤ ਭੇਤ

ਸੇਂਗਰਾ, ਪੁ:- 'ਮੂਲੀ', 'ਮੁੰਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਂਘਾ, ਪੁ:- ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਏਥੇ ਹੋਏ ਧਨ ਦਾ ਖਤਾ
ਦੇਵੇ ॥

ਸੇਜ, ਸ:- ਮੰਜਾ, ਬਿਸਤਰਾ, ਵਿਛਾਉਣਾ ॥

ਸੇਜ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਸੋਫਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਸੇਜ ਬੰਦ, ਪੁ:- ਵਿਛਾਉਣੇ ਨੂੰ 'ਮੰਜੇ' ਠਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਮੀ ਭੋਰੀ ॥

ਸੇਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਸੁਹਾਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਜੜੀ, ਸ:- 'ਸੇਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਂਜਾਂ, ਪੁ:- ਖੇਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੇਂਜੀ, ਸ:- ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਪਸਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਉਣ ਤੋਂ ਉਹ ਦੁੱਧ ਵਧੀਕ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸੇਟ, ਪੁ:- ਪੀੜਿਆ ਹੋਇਆ ਗੀਤਾ ॥

ਸੇਠ, ਪੁ:- ਸੁਦਾਗਰ, ਬੱਕ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਸਰਾਫ, ਖੋਰਦੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਪੀੜਿਆ
ਹੋਇਆ ਗੀਤਾ, ਮਾਰਵਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰ-
ਸੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਠਾਉਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰ
ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪਦ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ॥

ਸੇਠਣ } ਸ:- ਸੇਠ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਸੁਦਾਗਰਨੀ,
ਸੇਠਣੀ } ਸਾਹਣੀ ॥

ਸੇਂਡਿਲ, ਪੁ:- ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਗਦਾ, ਰਹੇ, ਜੀਵਲਾ ॥

ਸੇਤਜ, ਪੁ:- ਪਰਸੇਉ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ,
(ਜੁਆਂ ਆਦਿਕ) ॥

ਸੇਤ ਭੇਤ, ਪੁ:- ਭੇਤ, ਗੁੱਝੀ ਗਲ ॥

ਸੇਤਾ

ਸੇਤਾ, ਵਿ:-ਰਿਟਾ ॥

ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿੱਠਾ ਘਾਹ ॥

ਸੇਤਾਤਰੀ, ਵਿ:-ਸੈਤੀ, ਸੇਤਾ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਸੇਤਾ ਪੱਜ, ਪੁ:-'ਮਮਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਤੀ, ਅਵ:- ਨਾਲ, ਠਾਲੇ ਹੀ ॥

ਸ-ਚਿਟੀ ਸਰਹਾਂ ਦੇ ਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭੋਲ
ਰਵਦੇ ਹਨ ।ਸੇਤੀ ਭੇਤੀ, ਪੁ:-ਖਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਗੁੱਝੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸੁੰਹੀਆ ॥

ਸੇਦ } ਸ:-ਸਿਧਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਖ ।

ਸੇਧ } ਅਵਾ-ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਸੇਧ ਖਾਨਾ, ਪੁ:-ਵੱਟੀ, ਪਖਾਨਾ, ਜਾਂ ਜਾਹੂਰ ।

ਸੇਧ ਧਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਰਹਿਣਾ ।

ਸੇਧ ਧਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਰਹਿਣਾ,
ਅਟਕਲ ਨਾਲ ਦਸਣਾ ॥ਸੇਧ ਖੋਟੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਸਪੀ ਲੀਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸੇਧ ਰੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੇਧ ਧਰਣੀ ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਧ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ॥

ਸੇਧੀ, ਪੁ:-ਜੰਗਲੀ ਖੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸ ॥

ਸੇਪ, ਸ:-ਸੋਪੀ ਨੇ ਜੋ ਮੋਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ 'ਸੋਪੀ'
ਵੇਖੋ) ॥ਸੇਪੀ, ਸ:-ਪੁ:-ਸੇਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਿੰਡ ਦੇ
ਅਜੇਹੇ ਕਿਰਤੀ, ਜੋ ਸਥ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਕਰ

ਸੇਰਗਿਲ

ਨਹੀਂ ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੁਮਿਆਰ, ਚੁੜਾ, ਮੋਚੀ ।
ਇਹ ਵਾਹੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਦੀ
ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਸੂਰੀ ਛੋਟੇ
ਕੁਝ ਧੌਸੇ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਬੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਸੋਪੀਦਾਰ, ਪੁ:-ਸੋਪੀ ॥

ਸੇਬ, ਪੁ:-ਇਕ ਫਲ, ਸੇ, ਸੇਉ, ਸੇਵ ।

ਸੇਬਾ, ਪੁ:-ਉਗਾਹ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਮ ਦ ਕੇ ਧਰਤੀ
ਸਿੱਮਣਾ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
ਨਮ, ਬਰਾਣੀ ਸਮੀਨਾ ਦੀ ਰਹਿ ਸਕਣ
ਮਗਰੋਂ ਨੇ ਨਮ ਰਹਿ ਜਾਏ । ਦਰਿਆਉ
ਦੇ ਲਗੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਦਰਿਆਉ
ਦੇ ਪਾਣ ਦੇ ਸਿੱਮਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਨਮ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਲਾਝੁ ਜਨੇਰਾ ਉਪਰ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸਣ ਦਾ ਰਸਾਸੇਬਾਲ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੰਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੀ
ਭਿੱਤੀ ਹੈ ॥

ਸੇਮ, ਬ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਲੀ ।

ਸੇਮੀਆ, ਸ:- (੧੨ ਬਚਨ) 'ਸੇਵੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਰ, ਪੁ:-ਸੋਲੇ ਫਰਾਂਕਾਂ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹੇ ਪਾਵਾਂ ਦਾ ਬਾਰ,
ਜਾਂ ਵੇਟਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ।ਸੇਰ, ਪੁ:-ਬਣ ਦੇ ਜਨੇਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ । ਸਿੰਘ,
ਚਿੜ੍ਹਾ, ਸੀਂਹ, ਸੂਰਬੀਰ, ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥
ਵਿ:-ਬਹਾਦਰ, ਰਕੜੀ, ਭੰਡਾ ॥ਸੇਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਲੇਰ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਦਰ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਦੁਏ ਨੂੰ ਵੇਸ ਵਿਚ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸੇਰ ਗਿਲ, ਪੁ:-ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਸ਼ੇਰਣੀ, ਸ:—ਸ਼ੇਰ ਜਾਂ ਚਿਝੇਂਦਾ ਮਣੀਨ ॥

ਸ਼ੇਰਵਾ } ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਜਾਂ ਧੌਰਾਂ ਵਾਲੇ
ਸ਼ੇਰੂ } ਖਾਸੇ ਦਾ ਮੰਡਾ ॥
ਸ਼ੇਰੂਆਂ }

ਸ਼ੇਰੂ ਬਾਈ, ਪੁ:—ਝੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਲੰਮੇ ਦਾਉ
ਅਤੇ ਫੇਰ ਚੌੜੇ ਦਾਉ ਰਖਕੇ ਤਹਿ ਜਮਾਉਣ
ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਸੇਲ, ਸ:—ਇਕ ਲੰਮੀ ਬਰਛੀ ॥

ਸੇਲੀ, ਸ:—'ਸੇਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਲਖੜੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਸੇਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬਰਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕ ਮਲਮਲ,
ਬਰਛੀ ॥

ਸੇਲ੍ਹਾ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਸਿਰ ਪੀੜ, ਪੁੜਪੁੜੀਆਂ
ਵਿਚ ਭਾਢੀ ਪੀੜ, ਗੁਰਾਂ (ਵੇਖੋ—ਉਲ), ॥

ਸੇਲੀ, ਸ:—ਧਾਗਿਆਂ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ,
ਸੁਥਰਿਆ, ਬਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੁਕ ਰਾਂ ਵਾਲਾ
ਉੱਠ ਦਾ ਰਸਾ ॥

ਸੇਲੀ ਵੋਪੀ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਪੁਜ-
ਨੀਕ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਬਾਪਣਾ ॥

ਸੇਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਸੇਲਾ ਦੇਕਣ ਵਾਲਾ, ਚੋਰੀ ਛਪੀ
ਮਥਰ, ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਰੀ ॥

ਸੇਵ, ਪੁ:—'ਸੇਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਵਕ, ਪੁ:—'ਸੇਉਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਵਕਣੀ, ਸ:—'ਸੇਉਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈ

ਸੇਵਕਾਈ } ਸ:—ਟਹਿਲ, ਮ. ਟਾ. ਭਗਤੀ ਨਾਲ
ਸੇਵਕੀ } 'ਸੇਉਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ, ਭਗਤੀ ਕਣਰੀ
ਤਰ ਕਰਣਾ, ਭੇਉਣਾ ॥

ਸੇਵਤਾ, ਪੁ:—ਚਿਟੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੱਲ ॥

ਸੇਵਤੀ, ਪੁ:—'ਗੁਲਾਬ' ਵੇਖੋ

ਸੇਵਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਜੋਟੀ ਸਾਧੂ, ਸਰੋਵਜ਼ਾ ॥

ਸੇਵਾ, ਸ:—ਟਹਿਲ, ਚਾਕਰੀ, ਨੌਕਰੀ, ਭਗਤੀ,
(ਸੇਵਾ ਹੋ ਸੇਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੇਵ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਭਟ, ਫਕੀਰ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਪਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਭਲੇ ਦਾਨ ਮੰਗੇ ਅਤੇ
ਲਿਤੇ ਖਾਣੇ ਨਾ ਫਲ। ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੇਵਿਗਾ ਝੈਂਕ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਝੈਂਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ
ਜੋੜਿਆ ਹੋਯਾ ਰੁਪਯਾ ਕਈ ਜਮਾ ਕਰਾਏ ॥

ਸੇਵੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਆਟੇ ਜਾਂ ਮੈਦੇ ਦੀ-
ਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਜਾਂ ਡੋਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਭੁਣਾ ਕੇ ਉਬਾਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿੱਠਾ ਅਰ
ਘੋਉ ਜਾਂ ਦੁਧ ਪਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੇਸਣ ਦੀਆਂ
ਸਲੂਣੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ਥੀ ਤਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਸੇਵੀਆਂ, ਸ:—ਉਬਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੇ-
ਵੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਘੋਉ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਰਲੀ
ਹਈ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਸੈ, ਵਿ:—ਸੈ, ਪੰਜ ਵੀਹਾਂ ॥

ਸੈ, ਸ:—ਚੀਜ, ਵਸਤ, ਮਠਿਆਈ, ਬਲਾ ॥

ਸੈਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ (ਹੀ) ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੁੱਤ ਕਾਲ, ਮਧ-
ਜਮ ਪੁਰਖ, ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਸੈਇਆ

ਸੈਇਆ, ਵਿ:—ਸੈਆਂ ਦਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘੋੜਾ ਪੰਜ ਸੈਇਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੰਜ ਸੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ)। ਆਪੇ ਉਪਜਿਆ ਜਾਂ ਉਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਹਰਾਮਦਾ। ਸੇ ॥

ਸੈਈ, ਵਿ:—ਸੈਆਂ ਦੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘੋੜੀ ਦੇ ਸੈਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਸੇ ਦੀ ਹੈ) ॥

ਸ:—ਜਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਮਦਤ ॥

ਸੈਈਕਾਰ, ਪੁ:—ਸਹਾਈ, ਰਾਖਾ ॥

ਸੈਈਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਹਾਯਕ, ਮਦਤ, ਆਸਰਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਸੈਂਸਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਹ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਮਦਤ, ਉਚਾਲਾ ॥

ਸੈਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਸੈਹਤ, (ਦ) ‘ਸ਼ਹਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਕੜਾ } ਵਿ:—ਸੈ, ਸੈਂ, ਪੰਜ ਵੀਹਾਂ ॥
ਸੈਂਕੜਾ }

ਸੈਂਚਾ, ਪੁ:—ਸੈਚਾ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੁਤ ॥

ਸੈਂਚੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੈਂਚਾ, ਠੱਪਾ, ਪੋਥੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਸੈਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸ਼ਾਇਤ, ਖਬਰੇ, ਸੇ ਵਿਸਵਾ ॥

ਸੈਂਤ, ਸ:—ਸਾਂਤ, ਚੈਣ, ਸੰਤੋਖ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ, ਮੋਕਾ, ਵੇਲਾ, ਮਹੁਰਤ ॥

ਸੈਂਤਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੋਡ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਸੈਂਤਾਹਲੀਆ } ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਸੰਤਾਲੀ ॥
ਸੈਂਤਾਹਲੀਆ }

ਸੈਂਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਸੱਤੀ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਸੈਰਨਾ

ਸੈਂਤਾਲੀਆ } ਵਿ:—ਸੈਂਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਸੈਂਤਾਲੀਵਾਂ } ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਸੈਂਤੀਆ } ਵਿ: ਸੈਂਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਸੈਂਤੀਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੈਂਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸੈਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਦਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਸ਼ਤ, ਐਵੇਂ ਹੀ, ਬਿਨਾਂ
ਸੈਂਦਕੀ } ਮੁਲ ਦੇ ॥
ਸੈਂਦਕੀ }

ਸੈਂਦਾਣੀ, ਸ:—ਸੱਧਦ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਸੈਂਦੀ, ਪੁ:—ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਦੀ ਸੈਂਦਾ ਨਾਮੇ ਜਗਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬਜਾ ॥

ਸੈਂਨ, ਸ:—ਸਹੀ, ਦਸਤਖਤ, ਮੈਨਤ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਸੈਂਨਕ } ਸ:—‘ਸੈਨ’ ਵੇਖੋ, ਇਸ਼ਾਰਾ, ਸਮਝੋਤੀ ॥
ਸੈਂਨਤ }

ਸੈਂਨਾ, ਸ:—ਫੌਜ, ਇਕੱਠ, ਥਾਂਦਾਰ ॥

ਸੈਂਨਾ ਸੈਂਨੀ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਦੁਏ ਦਾ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਸੈਨਥਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਸੈਂਨਾ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਜਰਨੈਲ, ਕਮਾਨੀਆਰ, ਕਪਤਾਨ ॥

ਸੈਂਨਾ ਮੈਨਾ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਸੈਰ, ਪੁ:—ਖਜੂਰ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ, ਘਾਹ, ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਇਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ‘ਸਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ, ਲੇਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ, ਕਰਨਾ ॥

ਸੈਲ

ਸੈਲ, ਪੁ:—ਵਿਰਲਾ ਦੁਰਲਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਵਾਉ, ਭੱਖਣੀ, ਕਿਸਾਬ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਸਿਲ ॥

ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ, ਪੁ:—ਵਿਰਲਾ ਦੁਰਲਾ, ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇਖਣੀਆਂ ।

ਸੈਲ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਆਵਾਗ ਵਿਰਲ ਦੀ ਇੱਲਤ ਪੈ ਜਾਵੇ ।

ਸੈਲ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ, ਆਵਾਗ ਵਿਰਲਾ, ਥਾ ਥਾ ਘੁੰਮਣ ।

ਸੈਲਣ, ਸ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸ ਵਿਚ ਵਿਰਲ ਵਾਲੀ ਤਰੀਕ, ਆਵਾਗ, ਲੱਭਣੀ ॥

ਸੈਲਾਬ, ਸ:—ਸਲਾਬ, ਹੜ ॥

ਸੈਲਾਬੀ, ਸ:—ਨਹੀਆ ਦੇ ਹੜ ਆਇਕ ਨਾਲ ਸਿੰਜਣ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ।

ਸੈਲੀ } ਪੁ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਾਫਰ, ਰਾਹੀ,
ਸੈਲੂ } ਆਵਾਗ, ਲਗਾ ॥

ਸੈ, ਪੜ:—ਉਹ, ਵਲਾਣਾ ।

ਕ੍ਰਿ: ਵ:—ਇਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਉਂ ॥

ਸੈਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ॥

ਸੈਆ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਸੈਆ ॥

ਸੈਆ ਗੀਦਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਐਥਧ ॥

ਸੈਇਆ, ਪੁ:—'ਸੈਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੈਇਨੀ, ਪੁ:—ਸੈਨਾ ਸੁਵਰਣ, ਸਿਰੀਠਾ ਕੰਠ ॥

ਸੋਹਣਾ

ਸੋਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਓਹਾ ਓਹੇ, ਓਹੀਓ
ਪੁ:—ਦਰਜੀ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੋਏ, ਪੁ:—'ਸੋਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਸ, ਵਿ:—ਸੁਕਾ, ਸੁਸ਼ਕ ॥

ਸੋਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਣਾ, ਜਾਉਰਣਾ ।

ਸੋਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਾਉਣਾ ।

ਸੋਸਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਢੁੱਲ ॥

ਸੋਸਣੀ, ਵਿ:—ਸੋਸਨ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕਸੌੜੇ ਅਤੇ ਨੀਲ ਨੂੰ ਘੋਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਰੰਗ ॥

ਸੋਸਲ, ਵਿ:—ਭਾਈ ਜਾਰਕ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਸੰਬੰਧੀ ॥

ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸ:—ਸਭਾ, ਕਮੇਟੀ, ਜਥਾ ।

ਸੋਹਜ, ਸ:—ਸਮਝ, ਬੁਝ, ਨਜ਼ਰ, ਪਛਾਣ, ਸਜਾਉਣ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਸੋਹਜਰਾ } ਪੁ:—ਸੋਹ, ਤੜਕਾ, ਪਰਛਾਤ ॥
ਸੋਹਜਲਾ }

ਸੋਹਜਾ, ਸ:—'ਸੋਥਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਹਜੀ, ਸ:—'ਸੋਥੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਹਣ, ਪੁ:—ਨਹੀਆਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੰਦ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਨਿਆਈ ।

ਵਿ:—ਮਨੋਹਰ, ਸੁਹਾਉਣਾ ॥

ਸੋਹਣਾ, ਵਿ:—ਸੰਦਾਰ, ਮਨੋਹਰ, ਹੱਛਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ ਠੀਕ ਆਉਣਾ ॥

ਸੋਹਣੀ	ਸੋਘਾ
ਸੋਹਣੀ, ਵਿ:—'ਸੋਹਣਾ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਲਿੰਗ ।	ਸੋਹੁਲ, ਵਿ:— ਸੋਹਲ' ਵੇਖ ॥
ਸ:—ਪਿਆਰੀ, ਸੋਹਰੀ, ਇੱਕ ਫ਼ੀਮਤ ਅਸ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਮਹੀਂਵਾਲ ਸਾ, ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥	ਸੋਹੁਲਾ, ਪੁ:—'ਸੋਹਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੋਹੇਦੜਾ } ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸੋਹੇਦਾ } ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵ ॥	ਸੋਕ, ਪੁ:—ਗਮ, ਅਫਸੋਸ, ਦੁੱਖ ॥
ਸੋਹਦੀ, ਪੁ:—ਬੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।	ਸੋਕ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕੀ ॥
ਸੋਹਨ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗਾਉਲ ॥	ਸੋਰੜਾ } ਸੋਕਾ } ਪੁ:—ਅੰਤ, ਪੁਸ਼ਕੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੁਝ ॥
ਸੋਹਲ, ਵਿ:—ਨਾਕਕ, ਮੁਲਾਇਮ, ਕੋਮਲ, ਸੱਦਾ ਅਤੇ ਤਰਬਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥	ਸੋਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੰਨੇ ਦਾ ਸੁਕ ਸੜ ਜਾਣਾ ॥
ਸੋਹਲ ਪੇਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਦ ਦਾ ਮੋਢੀਆ ਵਜ਼ਨ ਵਾਲਾ ਜਨੇਰ ॥	ਸੋਖ, ਵਿ:—ਗੁਸਤਾਕ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਅੱਥਰਾ, ਠਰ ਖਟ, ਗੁੜਾ (ਰੰਗ) ।
ਸੋਹਲਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਸੋਲਾਂ, ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗੀਤ ॥	ਸੋਖ, } ਸੋਖਤ } ਸ:—ਸੁੱਕਣਾ, ਜੀਰਣਾ, ਖੁਸ਼ਕੀ ।
ਵਿ:—ਸੋਲਾ ਅੰਗੁਲਾਂ ਲੰਮਾ (ਜੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ) ।	ਸੋਖਤ, ਸ:—ਬਲਣਾ, ਜਲਣ, ਚੁੱਕਾ, ਚਲ ਦੁੱਖਣਾ ॥
ਸੋਹਲੇ ਮੁਨਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਠੀ ਬਾਣ ਕਰਣੀ, ਬੁਰਾ ਬਲਾ ਕਰਣੀ, ਗਾਲਾਂ ਕਢਣੀਆਂ ॥	ਸੋਖਤੀ, ਵਿ:—ਸਾੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਲਾਲਸਾ ਹੋਇਆ ॥
ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜਿਆਈ ਕਰਣੀ, ਗੁਣ ਗਾਉਣੇ, ਸਲਾਹੁਣਾ ॥	ਸੋਖੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਰਤ, ਚਲ ਪੁਣਾ ਗਸਤਾਕੀ, ਮਸਤੀ, ਨਸ਼ਰਾ ॥
ਸੋਹਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੁਆਜੇ ਸੋਲਾਂ ਕੋੜ ਨਾਲ ਖੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥	ਸੋਖੀ ਦੋਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੜ ਵੰਦਣੀ, ਰੁਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥
ਸੋਹਿੰਜਣਾ, ਪੁ:—'ਸੁਹਾਸਣਾ' ਵੇਖੋ ॥	ਸੋਗ, ਪੁ:—ਬਰਲਾਪ, ਹੋਣਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਗਮ ॥
ਸੋਹਾਵੜਾ } ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ, ਸੋਹਣਾ ॥	ਸੋਗਮਾਣ, ਵਿ:—ਸੋਗ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਉਦਾਸ ਜਿਸਨੂੰ ਗਮ ਹੈ, ਦਿਲਗੀਰ ॥
ਸੋਹਾਵਾ } ਸੋਹਾਵਾ } ਸੋਗ ਕਰਣ ਵਾਲੀ ਜੀ ਵਾਲਾ ॥	ਸੋਗਣ, ਸ: } ਸੋਗੀ, ਪੁ: } ਸੋਘਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਚੋਕਸ, ਚਤਰ, ਖਬਰਦਾਰ । ਚੋਕਸੀ, ਹੁਸਿਆਰੀ, ਸਾਭਿਆ ਹੋਯਾ ॥
ਸੋਹੁਣੇ, ਪੁ:—'ਸੋਹਣ' ਵੇਖੋ ॥	
ਸੋਹੁਣਾ, ਵਿ:—'ਸੋਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥	

ਮੋਘਾ

ਮੋਘਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੋਰ ਦੇ ਅਲਾਭੇ ਦੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਚਲ ॥

ਮੋਘੀ, ਸ:—ਵਿ:—ਸਿਆਣਪ, ਚਤੁਰਾਈ।
ਚੋਕਸੀ, ਸਾਂਝੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ਼) ॥

ਮੋਚ } ਸ:—ਧਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਕਿਸਾਸ,
ਮੋਚ } ਧਿਆਨ, ਚਿੰਤਾ, ਡਿਕਰ, ਗਮ ॥

ਮੋਚ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਵਿਚਾਰ ਵਾਣ, ਸਮਝਦਾਰ,
ਮੋਚ ਵਾਲਾ } ਸਿਆਣਾ

ਮੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਸ:—ਧਿਆਨ, ਗੌਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ,
ਚੋਕਸੀ, ਸਿਆਣਪ, ਸਮਝ, ਬੁਝ ॥

ਮੋਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਚ ਕਰਣੀ, ਵਿਚਾਰਣਾ ॥
ਮੋਚਣਾ } ਧਿਆਨ ਕਰਣਾ, ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਚਲ, ਪੁ:—‘ਮੋਚਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਚੀ } ਪੁ:—ਮੋਚਣ ਵਾਲਾ, ਵਿਚਾਰ ਵਾਣ,
ਮੋਚੀ } ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ॥

ਮੋਜ } ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਢੁਲਾਉ,
ਮੋਜਾ } ਉਡਾਰ, ਮਲਣਾ ॥

ਮੋੜ, ਸ:—ਧਿਆਨ, ਚੋਕਸੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਖਬਰ,
ਦਾਰੀ, ਦਿਖਾਵਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਮੋੜ ਮਾਣ, ਵਿ:—‘ਮੋੜਾ’ ਵੇਖੋ

ਮੋੜਾ, ਵਿ:—ਚੋਕਸ, ਖਬਰਦਾਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ,
ਸਿਆਣਾ ॥

ਸ:—ਪੁ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ
ਭੋਲੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਦਿਨ
ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਮੋੜੀ, ਸ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ ॥

ਮੋੜਾ ਵੇਲਾ

ਮੋਟਾ, ਪੁ: }
ਮੋਟੀ, ਸ: } —ਭੰਡਾ, ਲਾਠੀ, ਛਟੀ ॥

ਮੋਠਾ, ਪੁ: }
ਮੋਠੀ, ਸ: } —‘ਮੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਠਾ, ਪੁ: ਖਾਰ, ਸੰਸੀ, ਵਲੋਚੀ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ॥

ਮੋਠਾ ਵਾਟਰ, ਪੁ:—ਮੋਠੇ ਦਾ ਪਾਣੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਵਾ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਮੋਢੇ ਵੇਸ } ਪੁ:—ਮੋਢੀਆ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ। ਸਫੀ।
ਮੋਢੇ ਵੇਸ } ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜਦ ਪਹੁਲ ਲੈਣ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਭੋਰੀ ਪਹਿਲੀ ਜਾਤ ਜਾਦੀ
ਰਹੀ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਮੋਢੇ ਵੇਸ ਹੋ ॥

ਮੋਢੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜਿਸ
ਜਾਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਲ, (ਸਿੱਖ
ਲੋਕ ਮੋਢੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ਕਰਦੇ
ਹਨ) ॥

ਮੋਢੀ ਸਰਾਫ, ਪੁ:—ਰਈਸ, ਸਾਉ, ਪੈਂਚ, ਵੱਡਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਮੋਢੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥

ਮੋਣ, ਪੁ:—ਮੋਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਰਸਮ ॥

ਮੋਤ, ਸ:—ਮੋਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੋਣ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕੰਪੜ,
ਮੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਮੋਤੜ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਮੋਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ ॥

ਮੋਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਪਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਪੁ:—ਸੰਥ, ਫੰਡ ॥

ਮੋਤਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਮੋਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ
ਭਾਰੇ ਨਿਕਲ ਜੁਕਦੇ ਹਨ ॥

ਸੋਧਣਾ

ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਸਹੀ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਪੋਥੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਮੇਲਕੇ ਸੁੱਧ ਕਰਨਾ, ਧਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਲ ਕੱਢਣੀ, ਮਾਹੁਰਤ ਕਢਣਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਢੁੰਡਣਾ, ਧੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ॥

ਸੋਧਾ, ਵਿ:—ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦ ਰ
ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੀਕ ।

ਸੋਧੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਨ ਸਿਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਸੁਨ-ਹਿਰੀ ਸਿਹਰਾ ਲਾੜਾ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ।

ਸੋਨ ਖਰਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ ਜੋ ਸਰਸੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੋਨ ਚਿੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੱਖੋਰੂ (ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਨਾਈ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਸੁੰਨਤ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਪਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਨ ਚਿੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਨ ਮੱਕੀ, ਸ:—ਤਾਂਬ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਰੀ ਧਾਤ ॥

ਸਨ ਮੱਖੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੀਲੀ ਮੱਖੀ, ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਰਮ ਮੱਖਰ ॥

ਸੋਨ ਪਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ ॥

ਸੋਨਾ, ਪੁ:—ਸੋਇਨਾ, ਸੁਵਰਨ, ਕੰਢਣਾ ॥

ਸੋਨੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਵ, ਸ:—‘ਸੋਵ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਫਤਾ, ਪੁ:—ਅਰਾਮ, ਵੇਹਲ, ਫੁਰਕਾਰਾ ॥

ਸੋਫੀ, ਪੁ:—‘ਸੁਫੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਰਮਾ

ਸੋਥੀ, ਵਿ:—ਖੋਟ ਵਾਲੀ ਥਾਂਦੀ ॥

ਸੋਢਾ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹੁਸ, ਮਾਣ, ਵਡਿਆਈ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਮਹਿਮਾ, ਵਖਾਵਾ, ਸਮਾਓਣ, ਮਸਹੂਰੀ ।

ਸੋਮ, ਪੁ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਦੁਆ ਦਿਨ, ਪੁਰਾਣੇ ਆਰਥ ਲੋਕ ਜਿਸ ਬੂਟੀ ਦਾ ਰਸ ਕੱਢਕੇ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ॥

ਸੋਮਵਤੀ ਅਮਾਵਸ } ਸ:—ਜਹੜੀ ਮਸਿਆ,
ਸੋਮਵਤੀ ਮੱਸਿਆ } ਆਰਬਾਤ ਕਿਸ਼ਣ ਪੱਖ ਦੀ ਫੇਕੜਲੀ ਬਿੱਤ ਸੋਮਵਾਰ ਹੋਵੇ (ਉਹ ਦਿਨ ਪੁਰਬ ਸਮਾਏਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੋਮਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਦੁਆ ਦਿਨ, ਪੀਤ ॥

ਸਯਾ, ਪੁ:—‘ਸੋਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਰ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ, ਡੰਡ, ਕੋਲਰ ॥
ਵਿ:—ਨਿਮਕੀ, ਲੂਣ ਵਾਲਾ ।

ਸੋਰ ਸਰਾਬਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਲਗਾਈ ਤਰਾਜ਼ ।

ਸੋਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ।

ਸੋਰ ਜਮੀਨ, ਸ:—ਕੋਲਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਸੋਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਕੋਲਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਸੋਰਠ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੋਰਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੰਦ ਜੋ ਦੋਹਰੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੋਰਮਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸ਼ੇਰਾ

ਸ਼ੇਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੁਣ ਵਰਗੀ ਚੀਜ ਜੋ ਬਹੁਤ ਆਦਕੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਸ਼ੇਰੂਆ, ਰਸਾ, ਤਰੀ

ਕਲਮੀ ਸ਼ੇਰਾ, ਪੁ:—ਚਮਕਦਾਰ ਸਾਫ਼ ਤੀਲੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸ਼ੇਰਾ ॥

ਸ਼ੇਰੀ, ਵਿ:—ਸ਼ੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ੇਰੂਆ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਤਰੀ ।

ਸ਼ੇਲਾਂ, ਵਿ:—ਦਸ ਉੱਤੇ ਛੇ । ਪਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੇਰ ॥

ਸ਼ੇਲਾਂ ਆਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੂਰਾ ੨, ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ (ਸ਼ੇਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚ) ॥

ਸ਼ੇਲਾਂ ਸ਼ਿਗਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਗਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੇਲਾਂ ਵੰਗ ਅਰਥਾਤ (੧) ਕੁਰੀ, (੨) ਪੁੜਾ, (੩) ਸੁਫੇਦਾ, (੪) ਸ਼ੈਪੂਰ, (੫) ਕੇਸਰ, (੬) ਸੁਰਮਾ, (੭) ਬਿੰਦੀ, (੮) ਸਿਰ ਦਾ ਸ਼ੇਲ, (੯) ਅਤਰ (੧੦) ਮਿਸੀ, (੧੧) ਨੀਲ, (੧੨) ਮੈਂਹਦੀ, (੧੩) ਹੁੱਥ, (੧੪) ਕੰਘੀ, (੧੫) ਪਾਣ, (੧੬) ਲਾਖ ॥

ਸ਼ੈ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਵੀਹਾਂ, ਸੈ, ਸੈਂਕੜਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਂਝ, 'ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)' ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ ਮਧਮ ਪੁਰਖ, ਬਹੁ ਬਚਨ ॥

ਸ਼ੇਰੁ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਸੈਂਕੜੇ ਦੇ ਲਗ ਛਗ ।

ਸ਼ੇਰੁਣਾ, ਵਿ: ਸ਼ੇ ਵਾਰ ਜੋੜਣ ਵੇਂ ਨਿਨਾ ਆਵੇ ॥

ਸ਼ੇ ਵਿਸਵਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਬਰੇ, ਸਾਇਤ, ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ॥

(ਸ਼ੇ ਵਿਸਵਾ ਅਜੇ ਮੀਂਹ ਪਏਗਾ ਅਰਥਾਤ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੈ) ।

ਸੈਂਕਣ

ਸੈਂਹ, ਸ:—ਸੁਗੰਦ, ਕਸਮ ।

ਸੈਂਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪੇਉ, ਭੇੜਾ, ਚੰਡਾਲ, ਮੁਰਖ ॥

ਸੈਂਹਰੇ ਦਾ, ਪੁ:—ਸਾਲਾ (ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸੈਂਹਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂ, 'ਸੱਸ', ਝੇਲੀ, ਲੜਾਕੀ ॥

ਸੈਂਹਰੀ ਦਾ, ਪੁ:—ਸਾਲਾ (ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸੈਂਹੜ, ਸ:—ਉਹ ਤੱਪੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਬੂ ਦਾ ਸਿਰਾ ਲਪੇਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸੈਂਹੜ ਸਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਤੱਪੜ, ਬੋਰੀ, ਅਸਥਾਬ, ਸਮਿਆਣ ॥

ਸੈਂਹੜ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਝ ਜਾਂ ਪਟੜੇ ਉੱਤੇ
ਸੈਂਹੜ ਲਾਉਣਾ } ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਪੈਣਾ ॥

ਸੈਂਹੁ, ਸ:—'ਸੈਂਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੁਰਾ, ਪੁ:—'ਸੈਂਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੁਰੀ, ਸ:—'ਸੈਂਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੇਂ, ਅਵ:—ਸਾਮਣੇ, ਅੱਗੇ, ਅਗਾੜੀ ॥

ਸੈਂਕ } ਪੁ:—ਚਾਹ, ਖਸੀ, ਇੱਛਿਆ, ਦਲੀਲ,
ਸੈਂਕ } ਲਾਲਸਾ, ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਸੈਂਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਾਹ ਕੇ, ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ॥

ਸੈਂਕਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੀਆਂ ਜੋ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਵਹੁਟੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੁਈ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕਣੀ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੋਕਣ ਪੁਣਾ

ਸੋਕਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸੋਕਣਾਂ ਦਾ ਸਾਕ, ਸੋਕਣਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ॥

ਸੋਕਾ, ਪੁ:—‘ਸਾਉਕਾ’ ਵੇਖੋ, ਇਕ ਪੰਖਿਰੂ ॥

ਸੋਕੀ } ਵਿ:—ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰੇਮੀ ॥

ਸੋਕੀਟ } ਬਣਨਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਬਾਕਾ ।

ਸੋਖ, ਪੁ:—ਸੁਖਾਲ, ਅਸਾਨੀ, ॥

ਸੋਖਾ, ਵਿ:—ਸੁਖਾਲਾ, ਅਸਾਨ, ਸੁਖੀ ॥

ਸੋਰੀਦ, ਪੁ:—ਸੋਹ, ਕਸਮ ॥

ਸੋਰੀ, ਸ:—ਸੋਵਾ, ਕਿਸਮਿਸ਼ । ਗਯਾਵ ॥

ਸੋਚਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ, ਇੱਕ ਸਾਗ ।

ਸੋਚੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ਜੋ ਮੇਲਿਆ ਮੁਸਾਹ-
ਸੋਚੀ } ਥਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ।

ਸੋਚੇਤ, ਵਿ:—‘ਸੁਚੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਜਗਾਰ, ਵਿ:—ਲਾਹਵੰਦ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੇਦ ਹੈ, ਸੁਫਲ ॥

ਸੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਹ ਵੰਦ ਹੋਣਾ, ਸੁਫਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸੋਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਹੀ ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਬੰਧਣਾਂ ਜਾਂ ਸੋਪਾਆਂ ਦੀ ਧਾਲਣਾ ਹਵੇ ॥

ਸੋਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਸ:—ਠੀਂਦਰ ਲੇਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਂਦਰ ਲੇਣੀ, ਮਰਨਾ, (ਹੋਸ਼)
ਸੋਣਾ } ਪੈਰਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ, ਸੋਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁੱਸਰੀ ਸੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੁੱਸਰੀ’ ਵੇਖੋ ।
ਸੁੱਸਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸੋਣਾ }

ਸੋਂਪਣਾ

ਸੋਂਟੀ, ਸ:—ਸਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ, ਉਨ੍ਹਾਲ ਦਾ ਵਸਲ ॥

ਸੋਂਤ } ਵਿ:—‘ਔਤਰਾਂ’ ਦਾ ਉਲਟ, ਆਲ ਉਲਾਟ
ਸੋਂਤ } ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ
ਸੋਂਤੀ } ਚੰਗੀ ਹੈ, ਦੇਖਰ ਵਰ ।

ਸੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਝੋਲ, ਕਮਲ ਪੁਣਾ, ਪਾਗਲ-ਪੁਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ } ਪੁ:—ਬੁਧਾਰ, ਵਲਜ ਮਨਸ, ਥਕਾਉ
ਸੋਂਦਾ } ਮਾਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤ ॥

ਸੋਂਦਾ ਸੁਲਫ, ਪੁ:—ਵਲਜ, ਵਿਹਾਰ ਵੇਟਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਸੂਤ, ਪੁ:—ਗੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਜਨਸ, ਮਾਲ ।

ਸੋਂਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਵੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਸੋਂਦਾ ਹੋਣਾ } ਨਬੇੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਸੋਂਦਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੰਮ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲੱਗਿਆ ਭਾਉ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਕਰਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਪੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਂਦਾ ਹੋਣਾ, ਭਾਉ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਪੱਤਾ, ਪੁ:—ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੀਜਾਂ ॥

ਸੋਂਦਾ ਬਨਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੋਂਦਾ ਕਰਣਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਸੋਂਦਾਗਰੀ, ਪੁ:—‘ਸੁਦਾਗਰ’ ਵੇਖੋ ।

ਸੋਂਦਾਗਰੀ, ਸ:—‘ਸੁਦਾਗਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਦਾਗਰੀ, ਸ:—‘ਸੁਦਾਗਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਰੱਖ ਛੱਡਣ ਲਈ ਦੇਣਾ, ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸ:—ਸਪੁਰਦਗਾ, ਸੇਵੀ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਸੌਂਫ

ਸੌਂਫ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਜੋ ਵਿੱਤ
ਪੀੜ ਅਤੇ ਅਣਪੜ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ
ਇਸ ਦਾ ਆਰਕ ਬੀ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਸੌਂਫੀਆ } ਵਿਃ—ਸੌਂਫ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ਵਾਲਾ
ਸੌਂਫੀਆ } (ਅਥ) ॥

ਸੌਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਸੁਧਰਣਾ,
ਸੌਰਣਾ } ਸਸਣਾ, ਉੱਗਾ ਬਣਨਾ, ਸੱਧ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਸੌਰਣਾ } ਗੱਭਰ ਹੋਣਾ, (ਰੀਸਾਂ ਵਾਂਗ) ਬੰਦ
ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ, (ਦੁੱਖ ਦਾ) ਸੰਮ
ਜਾਣਾ ॥

ਸੌਲ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੋਢੀ ॥

ਸੌਲਾ, ਵਿਃ—ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਵਿੱਕੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪਿੱਲਾ ॥

ਸੌੜ, ਸਃ—ਤੰਗੀ, ਸਖਤੀ, ਐਥ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਰਜਾਈ (ਜਿਤਨੀ ਪਹੁੰਚ ਬਿਚਾਰੀਏ ਉਤਨੀ
ਕੀਸੇ ਵੌੜ ਉਭਰੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਸਾਰੀਏ ਜਿਤਨੀ
ਲੰਬੀ ਸੌੜ)

ਸੌੜ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਲਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚੋਰੇ ਵਾਕਰ ਪਹਿਚਾਣਦੇ ਹਨ

ਸੌੜ ਸਲੀਤਾ, ਪੁਃ—ਡੇਰੇ ਵੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਬਿਸ-
ਰਦੇ ਆਇਕ ਜੋ ਮੁਸਾਫਰੀ ਵਿਚ ਉੱਠ ਉੱਪਰ
ਲੱਦਦੇ ਹਨ ॥

ਸੌੜਾ, ਵਿਃ—ਰੀੜਾ, ਤੰਗ, ਐਥਾ, ਫੇਦਾ ॥

ਸੌੜੀਆ (ਯਾ), ਪੁਃ—ਫਰਾਸ਼ ਵੇਖੋ ॥

ਹ

ਹ, ਪੁਃ—ਹਾਹਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ
ਅਖਰ ॥

ਹਉਕਾ, ਪੁਃ—'ਹਾਹੁਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਉਮੈ

ਹਉਮੈ, ਸਃ—ਆਕੜ, ਹੁਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ,
ਅਹੰਤਾ, ਬੁਦੀ ॥

ਹਉਮੈ } ਪੁਃ—ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ
ਹਉਮੈ } ਖਿਆਲੀ ਭੁਤ ॥ *ਫਲ - ਪਰਮਾਤਮਾ*

ਹਉਮੈ ਛੈਣ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਪੇਟ ॥

ਹਉ ਬੇਰ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਲ ਨਿਕ ਬੰਦ ॥

ਹਉ, ਪੁਃ—ਹ ਦੂਕੇ ਭਰਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜੋ ਪੀੜ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ

ਅਵਾ—ਹੋ! (ਹਉ ਰੱਖਾ—ਹੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ॥

ਕ੍ਰਿ—ਹੋ ('ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਅਨਯ ਪੁਰਖ, ਇਕ ਬਚਨ) ॥

ਹੌਸ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਸੌਣੇ ਜਾਂ ਚਾਈ ਦਾ ਗਲ ਦਾ
ਗਹਿਣਾ ਜੋ ਵੀਮਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥
ਗਲ ਦੇ ਹੇਠ ਦੀ ਹੱਡੀ

ਹੌਸ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਜਲ ਵਿੱਚ ਭਰਣ ਵਾਲਾ ਪੱਥਰ
ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਬਾਹਲਾ ਚਿੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੀਵ,
ਆਤਮਾ, ਹੌਸ, ਹਸੀਰੀ ॥

ਹੌਸ ਗਮਣੀ, ਪੁਃ—ਹੌਸ ਵਾਕਰ ਸੁੰਦਰ ਚਾਲ
ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਰ ॥

ਹੌਸ ਵਾਂਗੂ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਸੌਹਣੀ ਚਾਲੇ ਚਲਣਾ ॥

ਪਰਮ ਹੌਸ, ਪੁਃ—ਬੜਾ ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਸਾਧੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ॥

ਹਸਣ, ਪੁਃ—ਹਸਰਤ ਅਲੀ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜੋ ਯਜ਼ੀਦ
ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ,
ਜਿਸ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਦਿਨੀਂ
ਦਾਹੇ ਬਣਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਸਣਾ

ਹੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪਰਗਟ ਕਰਨੀ, ਪਰਮਿੰਨ ਹੋਣਾ, ਛੇੜਨਾ, ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਤ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਹੱਥੀ ॥

ਹੱਸਤਣੀ, ਸ:—ਹੱਥਣੀ, ਅਜੇਹੀ ਬੀਮਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਮੋਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਮਧਰਾ ਕੱਢ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ॥

ਹੱਸਤਨਾ ਪੁਰੀ, ਪੁ:—ਦੋਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਉਂ ॥

ਹੱਸਤੀ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ॥

ਹੱਸਾਬ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ, ਗਿਣਤੀ, ਲੇਖਣਾ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਭਾਉ, ਪਰਖ, ਜਾਚ ॥

ਹੱਸਮਤ, ਸ:—ਦੋਲਤ, ਮਾਧਾ, ਫੋਭਾ, ਸ਼ਾਣ ॥

ਹੱਸਮੁਖ } ਪੁ:—ਜਸ ਦਾ ਰਿਹਾਜ ਹਸੀ ਹਸੀ
ਹੱਸਮੁਖਾ } ਹੈ, ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਖਿੜੇ
ਮੱਥੇ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਸਰ, ਪੁ:—ਅੱਤ ਦਾ ਦਿਨ, ਪਰਲ ॥

ਹੱਸਲੀ } ਸ:—ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਦਾ
ਹੱਸਲੀ } ਨਾਉਂ । ਹੱਸੀ, ਹੱਸੀਰੀ ॥

ਹੱਸੀ, ਪੁ:—ਹੱਸ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਹੱਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਈ, ਸ:—ਹੱਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਠੱਠਾ, ਖਿੱਲੀ ॥

ਹੱਸਾਬ ਕਤਾਬ, ਸ:—ਲੇਖਾ ਸੇਖਾ, ਵਹੀਖਾਤਾ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਹੱਸਾਬਣ

ਹੱਸਾਬ ਕਤਾਬ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਠੇਕੇੜਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਾਉਣਾ ਦੇਖ ॥

ਹੱਸਾਬ ਜਮਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਖੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪਾਉਣੀ, ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਮੋੜ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰਾ ਲੇਖਾ ਗਿਣਕੇ ਜੋੜ ਰੱਖਣਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਦੱਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਉ-
ਹੱਸਾਬ ਦੇਣਾ } ਣਾ ਜਾਂ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਬੇਹੱਸਾਬ, ਵਿ:—ਅਣਗਿਣਤ ॥

ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਖੜ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਠੇਕੇੜਨਾ, ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਰਕਮਾਂ ਮੇਲ ਕੇ ਠੀਕ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਹੱਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਨਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਸੁਠਣਾ ਜਾਂ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਣ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਭਲਿਆਈ, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋ ਠੇਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਸਾਬੀ, ਪੁ:—ਹੱਸਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਸਾਬਣ, ਸ:—ਹੱਸਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹੱਸੀ

ਹੱਸੀ } ਸ:—ਨੌਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ॥
ਹੱਸੀਰੀ }

ਹੱਸੁਹਲੜਾ, ਪੁ: ਹੱਸਣ ਵਾਲਾ ਹੱਸ ਮਖ
ਮਖੋਲੀਆ, ਨੌਕੇ ਬਾਸ ॥

ਹੱਸਮ, ਪੁ:—ਹੱਸਲਾ, ਦਲਰਾ ॥

ਹੱਕ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਅਧਕਾਰ, ਨਿਆਉ,
ਮੁਨਸਬੀ ਧਰਮ, ਜਾਵਾ, ਫੈਦਾ, ਸਰਿਆਈ,
ਰੱਬ ਸੱਚਾ

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸਚ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਵਸਤ ਜਿਸ ਦੀ
ਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ
ਦੁਏ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੱਕ ਸੁਰਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਦੀ ਮਸੀਨ ਜਾਂ ਘਰ
ਮੁਲ ਲੈਣ : ਹੋਰਨ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰਾ ਕਰ

ਹੱਕ ਹਲਾਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਵਸਤ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਹੈ। (ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ) ॥

ਹੱਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਨਾਲ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਅਖ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ। ਮਰਣਾ ॥

ਹੱਕ ਦਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲੈਣਾ
ਬਗਾਨਾ ਮਾਲ ਸਾਭ ਲੈਣਾ ॥

ਹੱਕਦਾਰ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਵਾ ਠੀਕ ਹੈ,
ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ॥

ਹੱਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ
ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਿਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਆਉ ਕਰਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਲੈਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਕਾਈ

ਹੱਕ ਨਾ ਹੱਕ, ਵਿ:—ਨਿਯਮ ਨੇ ਦੇ ਹੀ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ
ਨਾਲ ॥

ਹੱਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਈ
ਨਾਲ ॥

ਹੱਕ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਣਾ
ਵਧ ॥

ਹੱਕ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਦਾ ਹੱਕ ਨ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,
'ਹੱਕ ਦਬਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗ ਦੋਰਣਾ, ਚਲਾਣਾ ॥

ਹੱਕਰ, ਸ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਣਕ ॥

ਹੱਕਲ, ਸ:—ਹਾਕ, ਅਵਾਜ

ਹੱਕਲ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੁਲਾ-
ਉਣਾ ॥

ਹੱਕਲਾ, ਪੁ:—ਬਬਲਾ, ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਕਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਬਲਾਉਣਾ, ਅਟਕ ਅਟਕ
ਕੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹੱਕਵਈਆ, ਪੁ:—ਹੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਵਾਉਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਦੁਏ
ਕੋਲੋਂ ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਕਵਾਈ, ਸ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਕ ਇਤ, ਸ:—ਕਥਾ, ਵਾਰਤਾ, ਕਹਾਣੀ ॥

ਹੱਕਾਈ, ਸ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ

ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ, ਵਿਃ—ਹਰਾਨ, ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੱਕਾਰ } ਪੁਃ—ਗੁਮਾਨ, ਘੋਰਤ, ਹਉਮੈ, ਅਭਿਆਨ
ਹੱਕਾਰ } ਰਾਬ, ਖੁਦੀ ॥

ਹੱਕਾਰਣ } ਵਿਃ, ਸਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥
ਹੱਕਾਰਨ }

ਹੱਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥
ਹੱਕਾਰਨਾ }

ਹੱਕਾਰੀ } ਵਿਃ, ਪੁਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਹੱਕਾਰੀ }

ਹੱਕਾਰਤ, ਸਃ—“ਹੱਕਾਰਤ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਕੀਕ, ਪੁਃ—ਲਾਲ ਹੱਗ ਦਾ ਇੱਕ ਵਡਮੱਲਾ ਖੱਬਰ ॥

ਹੱਕੀਕਤ, ਸਃ—ਸਚਿਆਈ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਗੱਲ, ਅਸਲੀ ਗੁਣ, ਬਿਆਨ ॥

ਹੱਕੀਕਤ ਗਾਇ, ਪੁਃ—ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਖੱਬਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਧਰਮ ਪਿਛੇ ਸੀਸ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਪਰਮੀ ਬੀ ਹੈ ॥

ਹੱਕੀਕਤ ਲਿਖਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਸਲ ਹਾਲ ਲਿਖਣਾ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਲਿਖਣੀ ॥

ਹੱਕੀਕੀ, ਵਿਃ—ਸੱਚਾ, ਸੱਕਾ, ਅਸਲੀ, ਸਬਾਰਥ (ਹੱਕੀਕੀ ਭਾਈ, ਪੁਃ—ਸੱਕਾ ਭਰਾ) ॥

ਹੱਕੀ ਬੱਕੀ, ਵਿਃ—“ਹੱਕਾ, ਬੱਕਾ” ਦਾ ਸੁਝੀ ਲਿੰਗ ॥

ਹੱਕੀਮ, ਪੁਃ—ਹੱਗ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵੈਦ ਡਾਕਦਾਰ ॥ ਹੱਕਮਤ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੱਗੀ

ਹੱਕੀਮਣੀ, ਸਃ—ਹੱਕੀਮ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਹੱਗ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਵੈਦਣੀ ॥

ਹੱਕੀਮੀ, ਸਃ—ਹੱਕਮਤ, ਵੈਦਗੀ, ਡਾਕਦਾਰੀ ॥

ਹੱਕੁਮਤ, ਸਃ—ਰਾਜ, ਪਰਤਾਪ, ਸ਼ਕਤੀ, ਸਮਰਥ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਹੱਗਣ, ਪੁਃ—ਝਾੜਾ, ਹੂੰਹ, ਮੈਲਾ, ਗੀਦਕੀ ॥

ਹੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਝਾੜੇ ਫਿਰਨਾ, ਟੁਟੀ ਜਾਣਾ,
ਹੱਗ ਦੇਣਾ } ਪਖਾਨੇ ਫਿਰਨਾ, ਜੰਗਲ ਹੋਣਾ, ਹੋ-
ਸਲਾ ਹਾਰਨਾ, ਬੇਦਿਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਗ ਹੱਗ ਭਰਣ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਗੀ ਨਾਲ ਥਾਂ ਗੀਦੀ ਕਰਨਾ ॥

(ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੇ ਹੱਗ ਹੱਗ ਭਰ) ॥

ਹੱਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ (ਬਾਲ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ) ਝਾੜੇ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਗਾਇਆ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਗਣ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਝਾੜੇ ਫਿਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਹੱਗਾਸ, ਸਃ—ਝਾੜੇ ਫਿਰਨ ਦੀ ਇਛਾ, ਹੱਗਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਗਾਸਾ, ਵਿਃ—ਹੱਗਾਇਆ, ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਗਾਮਾ } ਪੁਃ—ਭਸਾਦ, ਉਪਦਾਰ, ਦੰਗਾ, ਹੋਲਾ
ਹੱਗਾਮਾ } ਗੋਲਾ, ਗੰਢ ਥੜ, ਹੋਲਾ ॥

ਹੱਗਾਮਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ, ਦੰਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—“ਹੱਗਾਲਣਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਗੀ, ਸਃ—“ਹੱਗੀ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਘਣਾ

ਹੱਘਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—(ਹੱਸੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਢਿੱਲਾ
ਹੱਘਣਾ } ਹੋਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਬੁਟਾਏ ਜਾਣਾ, (ਆਰੇ
ਦਾ) ਛਟਾਨਾ, ਢਸਣਾ ॥

ਹੱਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਹੱਸਾ) ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਜੋਰ
ਨਾਲ ਬੁਟਾਉਣਾ, ਢਸਾਣਾ, ਛਟਾਨਾ ।

ਹੱਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਜਾਂ ਚੌੜਾ ਪੈ ਧਾ ਕੇ
ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਨਰੋ
ਖ਼ਣਾ ॥

ਹੱਘੀ, ਸ:—ਆਂਟਾ ਜਾਂ ਦੁਆਵਾਂ ਛਾਨਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਬਰੀਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਛਾਣਨੀ ॥

ਹੱਛਾ, ਵਿ:—‘ਅਛਾ’ ਵੇਖ ॥

ਹੱਸ, ਪੁ:—ਮੌਕਾ ਦਾ ਬਿਆਰਤ, ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ,
ਬਖ਼ਤਾਵਰੀ ।

ਹੱਸ, ਸ:—ਅੰਬੂ, ਅਖਾ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਰੋਣ ਦੇ ਵੇਲੇ
ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਆਂਥਰੂ ॥

ਹੱਸਮ, ਪੁ:—ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਪਰ ਜਾਣਾ, ਧੱਧੇ ਨਾਲ
ਦੁਬੇ ਦਾ ਮਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥
(ਹੱਸਮ ਹੋਣਾ, ਹੱਸਮ ਕਰਨਾ) ॥

ਹੱਸਰਤ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਜ (ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ),
ਮਹੰਮਦ, ਬੀਸਾ, ਮੁਸਾ ਆਦਿਕ ਪਿਕੇਬਰ,
ਸਬੀਯਦ, ਵੱਡਾ । ਉਸਤਾਦ, ਬਦਮਾਸ਼,
ਛਾਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੱਸਤਾਇਤ } ਸ:—‘ਇਕ ਮੰਤਰ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਹੱਸਤਾਤ } ਜ਼ਿੰਨਾਂ ਦੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ
ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਬਲਦੇ
ਦੀਵੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਬਹਿਦਾ ਹੈ ।

ਹੱਸਮ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਮੁੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਈ ॥

ਹਜੀਰਾਂ

ਹਜਮਤ, ਸ:—ਵਾਲ ਕਟਾਉਣ ਜਾਂ ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਜਮਤ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਮੁੰਨਿਆ ਜਾਣਾ,
ਲਟੇ ਪਟੇ ਜਾਣਾ, ਰਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਜਮਤ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਮੁੰਨਣ, ਵਾਲ
ਕੱਟਣੀ ॥ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਮਾਲ ਲੁਟਣਾ ॥

ਹਜਮਤ ਕਰਵਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਲ ਕਟਾਉਣ
ਹਜਮਤ ਬਨਵਾਉਣੀ } ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ ॥

ਹਜਰ, ਵਿ:—ਦਸ ਸੇ, ਸਹੰਸਰ ॥

ਪੁ:—ਕੀਚਹਰੀ ਵਿੱਚ ਜੋਥਆਨ ਲਿਖਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਗਾਹੀ ।

ਹਜਰ ਦੋਣੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੀਜ
ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬਰਖ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਜਰੀ, ਪੁ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਦੋ ਹਰਾਂ ਫੁੱਲ,
ਦੋ ਹਰਾ ਲਾਲ ਪੋਸਤ ॥

ਵਿ:—ਹਜਰ ਤਦੀ ਵਾਲਾ (ਕੱਪੜਾ, ਹਜਰਾਂ
ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਹਜਰ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ॥

ਹਜਰੇ ਦੇ ਸਬਦ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਖਾਸ ਸਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਬਾਹਲੇ ਸਿੱਖ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਹਜਰੀ, ਵਿ:—‘ਹਜਰਾਂ’ ਵੇਖੋ

ਹਜੀਰ } ਸ:—ਇੱਕ ਬਿਰਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਢਲ,
ਹਜਰ } ਅੰਜੀਰ ॥

ਹਜੀਰਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬਚਤ) ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਗਲ ਵਿਚ ਗਿਲਟੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਹਨ ।

ਹੰਜੂ

ਹੰਜੂ, ਪੁ:—ਹੰਜ ਵੇਖੋ ॥

ਹੰਜੂਮ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਬੀੜ ॥

ਹੰਜੂਰ, ਪੁ:—ਹਾਜਰ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ ਦਾ ਮੈਜ਼ਦ ਹੋਣਾ, ਅਵਸਰ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ। ਮਹਾਰਾਜ ! ਸਿਰੀ ਮਾਨ, ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ, ਸਰਕਾਰ ॥

ਹੰਜੂਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦਾ ਮੈਜ਼ਦ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਬਾਰੀ, ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ॥

ਹੰਜੂਰੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਗ ॥

ਹੰਜੋ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆ, ਫੁਰਿਆਈ ॥

ਹੰਜੋਕਾ, ਪੁ:—ਧੱਕਾ, ਝਟਕਾ, ਝੋਕ ॥

ਹੰਝੂ } ਸ:—ਹੰਜ ਵੇਖੋ ॥
ਹੰਝੂ

ਹੰਟ, ਸ:—ਦੁਕਾਨ, ਸੋਦਾ, ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ ॥

ਹੰਟ, ਅਵ:—ਪਰ੍ਹੇ ਜਾ, ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਹੰਟਪਟਣੀ, ਸ:—ਹੰਟ ਦੁਕਾਨ ॥

ਹੰਟਬਾਣੀਆ } ਪੁ:—ਹੰਟਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ॥
ਹੰਟਵਾਣੀਆ

ਹੰਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ
ਹਟਾਉਣਾ, ਠਕਾਉਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਰੁਕਣਾ,
ਅਟਕਣਾ, ਹਟਕਾ, ਠਾਹਰਣਾ ॥

ਹੰਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਹਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੰਟਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਹੜਕੋਰਾ, ਹਾਹੁਕਾ, ਲੰਮਾ ਸਾਹ ॥

ਹੱਟੀ ਚੱਲ ਪੈਂਟੀ

ਹੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਣਾ, ਮੁੜਣਾ, ਟਲਣਾ, ਪਰੇ ਹੋਣਾ, ਪਿੱਛੇ ਆ ਜਾਣਾ, ਅਗੇਤਰੋ ਪ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਟਤਾਰ } ਸ:—ਦੁਲਮ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ
ਹੱਟਤਾਲ } ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ ਮਿਰਲਦੇ ਸੋਗ ਵਿੱਚ
ਬਜਾਤ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਟਾਂ ਦਾ
ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ॥

ਹੱਟਵਾਈ, ਸ:—ਹੱਟਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਪਰ੍ਹੇ ਕਰਣਾ, ਟਾਲਣਾ। 'ਹੱਟਾਉਣਾ'
ਧਾਤ ਦੀ ਆਗਨਾਰਥ ਕ੍ਰਿਧਾ ॥

ਹੱਟਾ, ਵਿ: } ਹੱਟ ਦਾ, ਹੱਟੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥
ਪੁ:

ਹੱਟਾ ਕੱਟਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਤਾਜਾ, ਮੋਟਾ, ਚਮਤ,
ਖਲਵਾਨ, ਮੁਮਟੜਾ ॥

ਬਜਾਜ ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬਜਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਜਾ-
ਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਹਨ ॥

ਬੱਤੀ ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਬਤੀ ਹੱਟਾਯੀ ਵਾਲਾ, ਕਟੜਾ ॥

ਹੱਟਾਉ, ਪੁ:—'ਹੱਟਾ' ਵਧੇ ॥

ਹੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ੍ਹੇ ਕਰਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਣਾ,
ਟਾਲ ਦੇਣਾ, ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਰੋਕਣਾ,
ਬੰਦ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਟਾਉ, ਪੁ:—ਹੱਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਟੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਹੱਟ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ॥

ਹੱਟੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ
ਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਟੀ ਚਲ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸੌਦਾ ਵਿਕਣਾ,
ਗਾਹਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ॥

ਹੱਟੀ ਚਲਾਉਣੀ

ਹੱਟੀ ਚਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੰਗਾ ਬੁਧਾਰ ਵੇਰਣਾ,
ਹੱਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੱਟੀ ਰਗ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਟੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਵੀਂ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ,
ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਗਣਾ ॥

ਹੱਟੀ ਲਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਟੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀ, ਬੁਧਾਰ
ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਣਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ
ਲਈ ਹੱਟੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮਾਲ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਹੱਟੀ ਵਧਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਟੀ ਫੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਹੱਟ, ਪੁ:-ਜਿੰਦ, ਛਿਨਾਈ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਪੁਰ ਅੜ
ਬੈਠਣਾ, ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਬਰਕੇ ਛੱਡਣਾ।

ਹੱਟ ਜੋਗ, ਪੁ:-ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦੇਕੇ ਜੋ ਜੋਗ
ਸਾਧਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਟ ਧਰਮੀ, ਸ:-ਅਨਿਆਉਂ, ਆਪਣੇ ਮਤ ਦਾ
ਪੱਖ ਪੂਰਣਾ, ਝੂਠੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ
ਰਹਿਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਾਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣਾ ॥

ਹੱਠਾਹੜ }
ਹੱਠਾਹਾਂ }
ਹੱਠਾੜ੍ਹ }
ਹੱਠੀ }
ਹੱਠੀਆਂ }
ਹੱਠੀਲਾ }

ਕ੍ਰਿ:-ਫਿ:-ਹੱਠਾਂ, ਬਲੇ, ਹੱਠਲੇ ਪਾਸੇ,
ਪੁ:-ਹੱਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੱਖ, ਸਿੰਦੀ
ਅਪਣੀ ਗਲ ਨੂੰ ਪਰਾ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਠੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਸ:-ਬਹੁਤ ਲਿਸਾ ਆਦਮੀ।
ਹੱਠੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ
ਲਿਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਠੀਆਂ, ਅੱਠੀਆਂ ਵੱਖ ॥

ਹੱਠ, ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਹੱਡੀ, ਮੁਰਦੇ ਪਸ਼ੂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ॥

ਹੱਠਾ ਹੱਠ, ਪੁ:-ਚੰਗੀ ਬੁਧ ਦਾ, ਸਾਉ ॥

ਹੱਠ ਗੋਡੇ ਝੋਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਬ
ਸਰਾ ਲਗਣੀਆਂ ॥

ਹੱਡੇਲਾ

ਹੱਡ ਗੋਡੇ 'ਨ ਸੁੱਟਣੇ }
ਹੱਡ ਗੋਡੇ ਝੋਲਣੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਡਾਚਾ ਮਾਰਣਾ ॥

ਹੱਡ ਗੋਡੇ ਰਹਿ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਟੁਰ ਨਾ ਸਕਣਾ,
ਗੰਠੀਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਡ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੋਹਨਤ ਕਰਣੀ, ਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਸਕ ਜਾਣਾ।

ਹੱਡਾਂ ਦਾ ਸਾੜਾ, ਵਿ:-ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਫ਼ਿਕਰ
ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਡ ਕੋਰਾ, ਪੁ:-ਚਾਹੁਕਾ, ਉੱਡੇ ਸਾਹ, ਚਿਰਕੀ।

ਹੱਡਾਂ, ਪੁ:-ਇਕ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਘੋੜੇ ਲੰਗੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਡੀ, ਸ:-ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਰੜੇ ਹਿੱਸੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੰਖੀ,
ਅਸਤ ॥

ਹੱਡੀ ਕੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਡੀ ਟੁੱਟਣਾ ॥

ਕੁੱਤੇਦੀ ਹੱਡੀ ਵਾਲਾ ਸੁਆਦ, ਪੁ:-ਝੂਠਾ ਸੁਆਦ,
ਝੂਠਾ ਸੁਖ ॥

ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਸ:-ਬਹੁਤ ਲਿਸਾ ਆਦਮੀ।

ਹੱਡੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ
ਲਿਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਡੇ ਮੁੱਠੇ }
ਹੱਡੇ ਮੁੱਠੇ } ਪੁ:-ਝੰਗਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ॥

ਹੱਡੇਲਾ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਗ ॥

ਹੱਡੇਲਾ, ਪੁ:-ਪੰਘੁੜਾ, ਪੰਘੁ ਝੁਲਾ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਦਾ ਪੰਘੁੜਾ ॥

ਹੋਥ ਜਾਣਾ

ਹੋਥ ਜਾਣ } ਕ੍ਰਿ:- (ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਹੋਥਣਾ } ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਥੋੜਾ ਅੱਗੇ
ਸਿਆਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਫਿਰਣਾ,
ਥੋਣਾ ।

ਹੋਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ ਵਰਤ ਕੇ
ਪੁਰਾਣਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹਣ, ਕ੍ਰਿ:- ਹਣ, "ਹੈ" ਦਾ ਬਹੁਬਰਨ ॥

ਹਣੇ, ਸੜ-ਦਾਰੂ ॥

ਹ ਕ, ਸੜ-ਨਿਰਾਦਾਰੀ, ਥੋ ਇੱਜ਼ਤੀ ॥

ਹਤਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ - ਨਿਰਾਦਾਰੀ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਤ ਫੇਰਾ (ਹੀ), ਅਵ:- ਰਲ ਪਰੇ ਹਟ,
ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਹੱਤ ਫੇਰਾ ਕੰਨ ਕੁਤਰਿਆ }
ਹੱਤ ਫੇਰੀ ਮਾਂ ਮਰੀ } ਰਲ ਦੂਰ ਹੋ ।

ਹੱਤਨ, ਕ੍ਰਿ:- ਨੀਚਾਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਣਾ,
ਮਾਰਣਾ ।

ਹੱਤਿਆ } ਸੜ ਪਾਪ, ਅਪਰਾਧ, ਕੁਕਰਮ, ਕੁਤਲ,
ਹੱਤਿਆ } ਹਿੰਸਾ, ਜਾਨ ਮਾਰਣਾ (ਕਰਣਾ,
ਕਰਨੀ) ॥

ਹੱਤਿਆਰਾ } ਪੁ:- ਹੱਤਿਆ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਪੀ ।
ਹੱਤਿਆਰਾ } ਵਿ:-

ਹੱਥ, ਪੁ:- ਬਾਂਹ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪੰਜਾ, ਅੱਧੇ
ਗਜ ਦਾ ਮਾਪ, 'ਪਾਸਾ', ਤਰਫ਼, ਕਰਮ,
ਬਚਾਉ, ਰਾਖੀ, ਹੋਲ ਦਾ ਸੰਗਲ ॥

ਹੱਥ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ' ਵੇਖ ॥

ਹੱਥ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਕੋਈ ਹੀਜ਼ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ।
ਆ ਜਾਣਾ }

ਹੱਥ ਛੂਟ

ਹੱਥ ਹਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕੰਮ ਕਰਣਾ, ਕਮਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੁਦਾਰ, ਪੁ:- ਬੱਤੋਂ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੁਦਾਰ (ਲਿਖਤ ਕਰਣ ਥਾੜੇ) ॥

ਹੱਥ ਹੇਠ (ਠਾਂ) ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕਾਬੂ ਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕਾਬੂ ਕਰਣਾ, ਵੱਸ
ਵਿੱਚ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਣਾ ਕਰਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:- ਸ਼ਾਜ਼ਾ
ਜਾਂ ਟੂਠਾਂ ਕਰਣਾ (ਕਰਾਉਣਾ) ।

ਹੱਥ ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਲਿਖ ਕੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰਣਾ ।

ਹੱਥ ਕੰਡਾ, ਪੁ:- ਚਲਾਕੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਛਲ ॥

ਹੱਥ ਕੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰ ਸੱਕਣਾ ।

ਹੱਥ ਕਰ ਜਾਣੇ (ਕਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:- ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਕਲਾ, ਪੁ:- ਮੁੱਠਾ, ਬਿੱਲੀ ਜਾਂ ਬਿਟਕਣੀ ॥

ਹੱਥ ਕੜਾ (ਕੜੀ), ਪੁ:- ਸੜ-ਹਥਾਉਂ ਕਾਬੂ ਕਰਣ
ਲਈ ਜੋ ਲੱਗੇ ਦੀਆਂ ਕੜ ਅ ਅਪ ਰਾਖੀਆ
ਨੂੰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

(ਕਿਸੇ ਦੇ) ਹੱਥ ਘੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਕਿਸੇ ਦੀ)
ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਭੇਜਣਾ ॥

ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ, ਸੜ-ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ ।

ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਮਾਰਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ,
ਹਟ ਜਾਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ।

ਹੱਥ ਛੂਟ, ਪੁ:- ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਸੋਰੀ ਦਾ ਵਾਰ,
ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਦਰ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਮੂਲੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਮਿਲਾ ਦੇਣਾ। ਸ਼ਾਕ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਜੋੜੀ, ਸ:- ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਤਬੀਤ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਥ ਝੂਠਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਸੋ ਜਾਣਾ, ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਟੱਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਮੰਗਣ ਲਈ ਹੱਥ ਕਿਸੇ
ਹੱਥ ਭਾਹੁਣਾ } ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਠੋਕਾ, ਵਿ:-ਹੱਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਹੱਥ ਤੰਗ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਪਨ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਹਲ ਰਹਿਣਾ, ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਜਾਣਾ (ਮਾਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:- ਪੱਕਾ ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਪੱਕਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਝ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਦਾ ਸੁੱਚਾ, ਵਿ:-ਅਮਾਨ ਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੱਥ ਦੀ ਮੈਲ, ਸ:-ਧਨ, ਮਾਯਾ, ਦੌਲਤ ॥

ਹੱਥ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਗਾ ਦੇਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਬਲਾਉਣ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਚਲੋ ਜਾਓ ॥

(ਸਿਰ ਤੇ) ਹੱਥ ਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-‘ਹੱਥ ਰਖਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥ ਧੌਕੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਕੰਮ ਲਗ ਕੇ ਕਰਨਾ, ਲਗਾਤਾਰ ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥ ਬੱਧਾ ਗੁਲਾਮ

ਹੱਥ ਧੋਣਾ (ਧੋ ਬੈਠਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਮੰਦ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਹੱਥ ਨਾਟਕ, ਪੁ:-ਹੱਥ ਦੇ ਹੋਰ ਢੇਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕੇ ਕਰਬਸ ॥

ਹੱਥ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਹਣ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਰਹਿਣਾ (ਘੋੜੇ ਦਾ ਤੋੜ ਹੋਣਾ) ॥

ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਲੱਦਣਾ, ਚੁਗਾਉਣਾ, ਛੇੜਣਾ, ਫੜਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਬਜ਼ਾ ਜਾ ਦਖਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈੜ ਚੱਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਟਿੱਛੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕਰਕੇ ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਖਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਢੇਰ ਜਾਣਾ (ਢੇਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਭਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਮਾਲ ਲਵ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਢੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ਕਰਨਾ, ਲਾਭ ਕਰਨਾ, ਬੇ ਬਿਮਾਨੀ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਬੱਧਾ ਗੁਲਾਮ, ਪੁ:-ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਥ ਝੰਨੂ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ

ਹੱਥ ਝੰਨੂ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ (ਰਹਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਡੇ
ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੱਥ
ਜੋੜਣੇ ॥

ਹੱਥ ਭਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਸ਼ੁੱਕ) ਜਾਂ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਗ ਜਾਣਾ । ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ
ਇਕ ਰੀਤ ਮੁਜਿਬ ਪਾਲੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼
ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਉਣੇ ॥

ਹੱਥ ਮਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਛੋਰਾਣਾ ।

ਹੱਥ ਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੋ ਜਥਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ
ਵਿਛੋੜਣ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜ ਦਾ ਸਮਾਨ
ਹੱਥ ਧਕਕ ਕੇ ਹਿਲਾਉਣਾ (ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਹੱਥ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਇਮਾਨੀ ਕਰਨਾ

ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ (ਸਿਰ ਤੇ) ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ,
ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ, ਸਿਰ ਦੀ ਸਹੂ ਪਾਣੀ ॥

ਹੱਥ ਰੱਖਾ, ਪੁ:-ਸਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ
ਜਾਵੇ, ਢੋਲ ਜੀ ਨੂੰ ਕਰ, ਆਸ਼ ੨, ਮਸ਼ੂਕ, ਸਿਸ
ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਹੱਥ ਰੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ,
ਵੰਚੀ ਲੇਣੀ ॥

ਹੱਥ ਲਗ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਆਉਣਾ, ਹਸਾਖ
(ਲਗਣਾ) } ਵਿਚ ਜੋੜ ਕਰਦਿਆਂ ਰਕਮ
(ਲਗਣ) } ਅੱਗੇ ਲਜਾਣੀ, ਪੈਰ ਪਾਣਾ
ਮਾਰ ਪੈਣਾ (ਅੰਮੀ ਤੇਰੇ ਹੱਥ
ਕੁਲੇ ਹਨ। ਬੱਚਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਜਾਣੇ) ॥

ਹੱਥ ਲਗਾਉਣਾ (ਣੇ), ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਹਣਾ, ਸੁਰੂ ਕਰਨਾ,
ਮਾਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ, ਪੈਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਲੇਵੇ

ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਮੇਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ
ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਕੋਮਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਰਖਾਉਣਾ (ਣੇ), ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ
ਤਲੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕਿਸਮਤ ਪੁੱਛਣੀ । ਹਕੀਮ ਨੂੰ
ਨਬਜ਼ ਦੱਸਣੀ ਚਲਾਕੀ ਕਰਕੇ ਦੁਈ ਨੂੰ ਪੈਰਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੱਥ ਕੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਕੀਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠਠਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਕੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੜਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਵੇਖਣਾ,
ਤਲੀ ਵਿਖ ਕੇ ਕਿਸਮਤ ਦੱਸਣੀ, ਹਾਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ), ਕ੍ਰਿ:-(ਕਿਸੇ ਕੋਲ)
ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਵੇਚ ਦੇਣੀ ॥

ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰੋਂ ਜਮਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਿਰੀ ਹੋਣ
ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ (ਤੇ) ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-(ਕਿਸੇ ਨੂੰ)
ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਸਿਹਾ ਢਿੱਲ
ਹੋ ਜਾਣਾ } ਹੋਣ ਜੋ ਜਾਉਣ ਦੀ
ਆਸ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਹੱਥਣੀ, ਸ:-ਚਾਬੀ ਦੀ ਮਦੀਲ ॥

ਹੱਥਲ, ਵਿ:-ਖਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲਾ, ਬੇਕਾਰ, ਜੋਹੜੀ
ਗਉ ਮਹਿੰਕਾਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਹੀ ਦੁਪ
ਜੁਆਵੇ ॥

ਹੱਥ ਲੇਵਾਂ } ਪ:-ਹਿੰਦੂਆ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ
ਹੱਥ ਲੇਵਾਂ } ਇਕ ਰੂਪ ॥

ਹਥਵਾਸਾ

ਹਥਵਾਸਾ, ਪੁ:—ਬਹਿਲੀ ਆਇਕਦੇ ਰੋਸੇ (ਸਰਾਬੇ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਹਥਵਾਣ, ਪੁ:—ਹਥੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੌਤ

ਹਥਵਾਣੀ, ਸ:—ਹਥਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ।

ਹਥਵਾਨਣੀ, ਸ:—ਹਥਵਾਣ ਦੀ ਤੀਵੀ

ਹੱਥੜੀ, ਸ:—ਚਰਖ ਦੇ ਪਹੀਏ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਭੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕੜ ॥

ਹੱਥਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਚੱਕੀ ਆਇਕ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ॥

ਹਥਿਆਰ } ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕ ਸਸਤ੍ਰ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ॥

ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਗਣਾ ॥

ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕ ਲੇ ਲੇਕੀ, ਸਸਤ੍ਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵਾਲਾ ਦਾ ਵਸਤੂ ਨਾ, ਮੁੱਥ ਜਾਂ ਵਾਲ ਦੀ ਗੁੱਛੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਛੱਪਰ ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਢਿੱਕੇ ਜੋੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੁਲਾਹਿਮ ਦੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨੱਪਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕੜ ॥

ਹੱਥੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ, ਹੱਥਾਂ ਜੋ ॥

(ਵੇਹੀਂ) ਹੱਥੀ ਸ ਭਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਚੀਜ਼ ਚੰਗੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਿੱਕਣੀ ਕਰਨੀ ॥

ਹੱਥੀਂ ਛਾਂਵਾਂ ਕਰਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਮੁਹਬਤ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ, ਰਹਿਮ ਕਰਨੀ ॥

ਹੱਥੀਂ ਪੈਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ ॥

ਹੱਥਲੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਹੱਦ

ਹੱਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਜੋ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਵੇ—ਸਰਾਬ ॥

ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਕਸੇ ॥ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣਾ } ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਿਬੜ ਜਾਣਾ, ਵੇਸ ਵਿੱਚ ਠਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਸ ਛੱਡ, ਛੋੜੀ ॥

ਹੱਥੋਂ ਹੱਥੀ ਉਡ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋੜੀ ਦੀ ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਵਿਕ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਬਗੜਾ, ਘਲ ॥

ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨਾ, ਧੌਲ ਧੱਪਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥੋਂ } ਸ:—ਚਲਾਕੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਹੰਡਰ ਹੱਥੋਂ } ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਹੱਥੋਂ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਧਾਂਤੀ ਕੁਟਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਥੋਂ } ਸ:—ਛੱਟ ਹੱਥੋਂ ॥

ਹੱਥੋਂ ਦੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ੪) ਹਥ ਕੜੀਆਂ ॥

ਹੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਕੜੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ॥

ਹੱਦ, ਸ:—ਕੰਢਾ, ਬੰਨਾ, ਜਿਰਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸੀ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ ॥

ਵਿ:—ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਧ, ਪਰਲ ਸਿਰੇ ਦਾ, ਗਾਢਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ॥ (ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੋ:—ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋ, ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ॥)

ਹੋਦ ਹੋ ਜਾਣੀ

ਹੋਦ ਹੋਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਦ
ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੀ, ਅੱਤ ਹੋਣੀ ।

ਹੋਦ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਤ ਕਰਣਾ, ਕਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਓੜਕ ਤਕ ਪੁਚਾਣਾ ॥

ਹੋਦ ਬਸਤ, ਸ:-ਹੋਦਾਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ, ਹੋਦ ਠਗਾ-
ਉਣਾ, ਹੋਦ ਬੰਦੀ ॥

ਹੋਦ ਬੰਦੀ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਦਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਉਣੀਆਂ
ਹੋਦ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਜਾਂ ਹੋਦਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਹੋਦੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣੇ ਬਾਹਰ
ਕੋ ਕੰਮ ਕਰਣਾ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਹੋਪ ਜਾਣਾ,
ਹੋਦ ਭੇੜਣਾ ॥

ਹੋਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਹੀ, ਜਿਸ ਦੇ
ਵਧਕੇ ਹੋਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ।

ਬੇ ਹੋਦ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਦ ਠਹੀ, ਅਥਾਹ,
ਅੱਤ, ਹੋਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਅਪਾਰ ।

ਹੋਦ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ॥

ਹੋਦਰਾਤਾ, ਪੁ:-ਇਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਤੀ
ਨਹੀਂ, ਦਿਸਦਾ ॥

ਹੋਦਵਾਣਾ, ਪੁ:-ਤਰਬੂਜ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਢਲ ॥

ਹੋਦਵਾੜ, ਸ:-ਅੱਧੀ ਬੋਝਲ-ਅੱਧ ਵਾੜ
ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਦਾਇਤ } ਸ:-ਉਪਦੇਸ਼, ਨਸੀਹਤ 'ਸਿਖ ਮੱਤ
ਹੋਦਾਯਤ } (ਕਰਣੀ ਜਾਂ ਦੇਣੀ) ॥

ਹੋਦਾਲ, ਪੁ:-ਜੋਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਤ ॥

ਹੋਪ ਹੋਪ ਕਰਣਾ

ਹੋਦੀਸ, ਸ:-ਅਹੋਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਰਠ,
ਨਸੀਹਤ ।

ਹੋਦੇਸ ਪਕੜਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਨਸੀਹਤ ਮੰਨਣੀ ॥
ਫੜਣੀ }

ਹੋਦੀਣ, ਵਿ:-ਵੇਖੋ 'ਅਧੀਣ' ॥

ਹੋਦੀਣਤਾ } ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਅਧੀਣਤਾਈ' ॥
ਹੋਦੀਣਤਾਈ }

ਹੋਦੀਯਾ, ਪੁ:-ਜੜ, ਛੋਟ, ਇਨਾਮ, ਮੁਲ ॥

ਹੋਦੁਆਣਾ, ਪੁ:-ਅਧੁਆਣਾ, ਤਰਬੂਜ ॥

ਹੋਦੁਆੜ, ਸ:-ਦੇਖੋ 'ਅੱਧ ਵਾੜ'

ਹੋਦੇਰ, ਪੁ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰ' ॥

ਹੋਦੇਰਾ, ਪੁ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ' ।

ਹੋਦੇਰੇ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰੀ' ॥

ਹੋਦੈਤ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਹੋਦਾਇਤ' ।

ਹੋਨ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਨ, ਹੋਨ, 'ਹੋ' ਦਾ ਬਹੁ: ਥ: ॥

ਹੋਨੀ, ਪੁ:-ਗਾਠੀ ਦਾ ਸਿਰਾ ।

ਹੋਨੁਮਾਣ, ਪੁ:-ਬਾਂਦਰ, ਰਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦਾ
ਦੂਤ ॥

ਹੋਨੇਰ } ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰ'
ਹੋਨੇਰਾ } 'ਅਨ੍ਹੇਰ'
ਹੋਨੇਰੀ } 'ਅਨ੍ਹੇਰੀ'

ਹੋਨੇਰੀ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪੁ:-ਜੋ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਬ
ਤਨਖਾਹ ਨਾਂ ਲਵੇ ॥

ਹੋਪ, ਸ:-ਅਜੇਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ ਸਮਝੀ ਨ ਜਾਵੇ ।

ਹੋਪ ਹੋਪ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਜੇਹਾ ਬੋਲਣਾ ਕਿ
ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਨ ਜਾਵੇ (ਬੋਲਿਆਂ ਵਾਕਭ) ॥

ਹੱਪਾ

ਹੱਪਾ, ਪੁ:—ਪਤਲੀ ਖਿਚੜੀ ਭਾਪਾ ॥

ਹੱਪੀ-ਹੱਪੀ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਜੋ ਹੱਥ ਆਵੇ
ਹੱਪੁ ਕਰ ਲੈਣਾ } ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ, ਲੁਕਾਣਾ
ਹੱਪੁ ਹੱਪੁ ਖਾਣਾ } ਛਿਪਾਣਾ ॥

ਹੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕੇ ਹੱਥੇ ਹੱਠਾ, ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਸਾਹ
ਲੈਣਾ, ਦਮ ਦੁਟ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਠਾ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਆਗੂ, ਮੁੱਖਵਾਰ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਖੜਕਣਾ, ਬਕਾਉਣਾ ॥
ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥਸ, ਪੁ:—ਅਭਰੀਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਸ ਸਿੱਧੇ ਦੇ
ਲੋਕ ਕਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਲੋਭ, ਹਿਰਸ ॥

ਹੱਥਸਣ, ਸ:—ਹੱਥਸ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹੱਥਸੀ, ਪੁ:—ਹੱਥਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਥਕ, ਸ:—ਹੱਥਕ, ਬੁਰੀ ਮੁਸਕ ॥

ਹੱਥਕ ਦੱਥਕ, ਸ:—ਬਿੜਕ, ਭਾਤ ਬੰਬ ॥

ਹੱਥਕਣਾ ਦੱਥਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ, ਝਾੜ ਬੰਬ
ਕਰਣੀ ॥

ਹੱਥ ਕੱਥ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਬਕਲ, ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ,
ਕੀਮਤ, ਦੇਉਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ
ਜੋ ਅਨਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਥੜ ਦੱਥੜ, ਸ:—ਘਬਰਾ, ਹਰਾਨੀ, ਹੌਲ ॥

ਹੱਥੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ, ਹਰਾਣ ਹੋਣਾ

ਹੱਥੜਾ ਦੱਥੜੀ, ਸ:—‘ਹੱਥੜ ਦੱਥੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥੁਬ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਮਾੜੀ, ਛੁਟਕਾਰਾ ॥

ਹੱਥਲ

ਹੱਥੇਲ, ਸ:—ਰੁਪਇਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਇਕਾਂ ਦੀ
ਹੱਥਲ ॥

ਹੱਥੇਲੀ, ਸ:—ਹੱਥੇਲੀ, ਮਾੜੀ, ਧੌਲਰ ॥

ਹੱਥਕ, ਸ:—ਬਦਬੋ (ਆਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੱਥਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਬੋ ਜਾਂ ਸਤ੍ਰਿਆਣ
ਆਉਣੀ ॥

ਹੱਥਲੀ, ਸ:—ਉਛਾਲਾ (ਹੱਥਲੀ ਮਾਰਨੀ = ਉਛੱ-
ਲਣਾ) ॥

ਹੱਥਲੇ } ਅਵ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਬੱਲੇ ॥
ਹੱਥਲੇ }

ਹੱਥ, ਪੜ:—ਅਸੀਂ ॥

ਹੱਥਸਾਇਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਗੁਆਂਢੀ, ਪੜੋਸੀ ॥

ਹੱਥਸਾਗਤੀ, ਸ:—ਗੁਆਂਢ, ਪੜੋਸ ॥

ਹੱਥਸੋਸ, ਪੁ:—ਅਫਸੋਸ, ਪਛਤਾਵਾ, ਅਰਮਾਣ,
ਗਮ (ਹੱਥਸੋਸ ਆਉਣਾ) ॥
ਅਵ:—ਹਾਇ ! ਓਹੋ !

ਹੱਥਸੋਸਿਆ ਹੋਇਆ—ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਫਸੋਸ
ਹੱਥਸੋਸੀ ਹੋਈ—ਸ: } ਜਾਂ ਗਮ ਹੈ ॥

ਹੱਥਰਾਹ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸੰਗ ॥
ਸ:—ਸਾਥ, ਸੰਗ, ਮੋਦਤ ॥

ਹੱਥਰਾਹੀ, ਸੰਗੀ, ਸਾਥੀ ॥
ਸ:—ਸੰਗ, ਸਾਥ, ਮੋਦਤ ॥

ਹੱਥਲ, ਪੁ:—ਵਿੱਤ, ਗਾਰਭ (ਰਹਿਣਾ, ਹੋਣਾ
ਕਰਣਾ) ॥

ਹੱਥਲਾ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਾਈ, ਹੱਲਾ (ਕਰਣਾ) ॥

ਹਮਾਇਤ

ਹਮਾਇਤ, } ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਬਚਾਉ ॥
 ਹਮਾਯਤ, }

ਹਮਾਇਤ ਕਰਣੀ ਕ੍ਰਿ: ਧੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਰਾਖੀ
 ਕਰਣੀ, ਬਚਾਉਣਾ ॥

ਹਮਾਇਤਣ } ਸ:—ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥
 ਹਮ ਯਤਣ }

ਹਮਾਇਤੀ } ਪੁ:—ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
 ਹਮਾਯਤੀ }

ਹਮਾਤੜ, ਪੁ:, ਸ:—ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬ ॥

ਹਮਾਤੜ ਸਾਥ, ਪੁ:—ਹਮਾਤੜਾਂ ਜੇਹੇ ॥

ਹਮਾਤੜ ਤਮਾਤੜ, ਪੁ:—ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਜੇਹੇ ॥

ਹਮਾਮ, ਪੁ:—ਭੇਡੇ ਪਾਠੀ ਠਾਲ ਨਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਥ ॥

ਹਮਾਮ ਦਸਤ, ਪੁ:—ਲਹਿਜਾ ਪਤਲਾ ਦਾ ਚੰਦ੍ਰ
 ਅਤ ਮੰਗਲੀ ॥

ਹਮਾਰੀ, ਸ:—‘ਅਮਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਮਿਆਣੀ, ਸਾ:—ਵਾਸਣੀ ॥

ਹਮੀ, ਸ:—ਹਉਮੈ, ਫੀਕਾਰ, ਅਪਣਤ ॥

ਹਮੀਕਰਣੀ (ਖਿਚਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਹਮੀ ਖੁਦਾ, ਅਵ:—ਜੋ ਦੁਖ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਹਾਂ (ਫੀਕਾਰ
 ਦੀ ਹੋਲ) ॥

ਹਮੇਸ਼ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਨਿੱਤ, ਲਗਾਤਾਰ ॥
 ਹਮੇਸ਼ਾ }

ਹਮੇਸ਼ਗੀ, ਸ:—ਸਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਮੇਲ, ਸ:—‘ਹੰਬਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਮੇਲੀ, ਸ:—ਹਵੇਲੀ, ਮਹਿਲ ਮਾੜੀ ॥

ਹਰ ਤਰਾਂ

ਹਯਾ } ਪੁ:—ਸ਼ਰਮ, ਲੱਜਿਆ, ਲਾਜ ॥
 ਹਯਾਉ }

ਹਯਾ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਲੱਜਿਆ ਵਾਨ, ਸ਼ਰਮ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਹਯਾ, ਵਿ:—ਨਿਲੱਜ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ ॥

ਹਯਾਓਂ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਹੌਸਲਾ ॥

ਹਯਾਤ (ਤੀ), ਸ:—ਜੀਵ, ਉਮਰ, ਆਰਜਾ.
 ਅਵਸਥਾ ॥

ਹਯਾਤੀਆ ਕੈਮ!—ਕੁਝ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਕਰੋ!

ਹੀਣ ਹਯਾਤ, ਸ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ॥

ਹੀਣ ਹਯਾਤ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ॥

ਹਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਬ ਜੀ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥
 ਪੜ:—ਹੋਈ, ਸਭ ॥

ਹਰ ਹਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉ
 ਛੋਣਾ, ਭਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ ਹੀ ॥

ਹਰ ਹੀਣੇ—ਹਰ ਤਰਾਂ ਵੇਖੋ ॥

ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭਨਾ
 ਪਾਸੋਂ ॥

ਹਰ ਗੱਲੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭ ਤਰਾਂ, ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਹਰ ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭਜਨ
 ਕਰਨਾ ॥

ਹਰ ਘੜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਨਿੱਤ ॥

ਹਰ ਜਗਾਂ (ਜੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਹਰ ਤਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੰਦਗੀ, ਹਰ ਸਥੇ ॥

ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਹਰ ਗੱਲੋਂ ॥

ਹਰਦਮ

ਹਰਦਮ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਸਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ॥
ਹਰਪਲ }

ਹਰਪਾਸੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਚੁੰਬੇਰੇ, ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਹਰਬਰਿਹਾਈ, ਵਿ: ਹਰ ਸਾਲ ਬੱਚਾ ਜਨਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹਰਬਾਰ (ਰੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਸਦਾ, ਨੱਤ, ਹਰ ਵਕਤ ॥

ਹਰਮਸਾਲੇ ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਵਿ: ਸਥ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਰੋਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਰੋਜ਼, ਸਥ ਦਿਨ ॥

ਹਰਵਾਰ (ਰੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਨਿੱਭ, ਸਦਾ, ਹਰ ਵਕਤ ॥

ਹਰਵਰਿਹਾਈ, ਵਿ: 'ਹਰ ਬਰਿਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਕਤ, ਸ: ਹਿੱਲ ਨੁਲ, ਕੰਮ, ਭੈੜੇ ਚਲਣ, ਆਟਕਾਉ, ਨੁਕਸਾਨ, ਮਾਦਗੀ, ਕਸਰ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਹਰਕਤਣ, ਸ: } ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਹਰਕਤੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਹਰਕੰਥ, ਵਿ: ਕੰਥਣ ਵਾਲਾ, ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਖ, ਪੁ: ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਹਰਖਣ, ਸ: } ਖੁਸ਼, ਹਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਰਖੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਹਰਚੰਦ, ਪੁ: ਸੌਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਬ ॥

ਹਰਜ, ਪੁ: ਰੋਕ, ਆਟਕਾਉ, ਔਖ, ਨੁਕਸਾਨ, ਹਲ ਚਲ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਹਰਫ ਦੇਣਾ

ਹਰਜ ਮਰਜ, ਸ: ਰੋਕ, ਰੋਰ, ਗੜ ਬੜ, ਹਲ ਚਲ ॥

ਹਰਜਾ, ਪੁ: ਨੁਕਸਾਨ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ॥

ਹਰਮਾ ਭਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਟ } ਪੁ: ਵੱਗਣ ਵਾਲਾ ਖੂਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਹਰੁਟ } ਟਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਹਲਦਰ ॥

ਹਰਤਾਲ, ਸ: ਇੱਕ ਖੀਲੇ, ਰੰਗ ਦੀ ਧਾਰ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼, ਗਮ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਹਰਦਲ, ਸ: ਹਲਦੀ, ਹਲਦਰ ॥

ਹਰਨ, ਪੁ: ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਮਿਰਗ ॥

ਹਰਣ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ: ਭਜ ਜਾਣਾ, ਨੱਠ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਲੈ ਜਾਣਾ, ਛੁੱਟਣਾ, ਲੁਟੀਣਾ, ਲੇ ਜਾਏ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਨਾਲੀ, ਸ: ਬਮਬੋਰੀ, ਕਰਕੇ ਜੋ ਔਖੀ ਔਖੇ ਆਨ੍ਹਰਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰ ਦਾ ਚਕਰਾਉਣਾ, ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ, ਹਲ ਨੂੰ ਜੋਗ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਹਰਨੀ, ਸ: ਹਰਣ ਦੀ ਮਈਲ, ਹੋਣੀ, ਕਟੀ ਟੁਰਨ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹਰਨੋਟਾ, ਪੁ: ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਰਫ, ਪੁ: ਔਖਰ, ਅਪਰਾਧ, ਦੋਸ਼ ॥

ਹਰਫ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹਰਫ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਿਖਾਉਣਾ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਹਰਫ ਲੈਣਾ

ਹਰਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਦਿਆ ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਹਰਫਾ, ਪੁ:-ਈਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਹਰਬੇ ਜਰਬੇ, ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਹਰ ਗੱਲੇ ॥

ਹਰਮ, ਪੁ:-ਮਹਿਲ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਹਰਮ ਸਰਾ, ਸ:-ਮਹਿਲ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ
ਤੀਮਤੀ ਰਹਿਣ ॥

ਹਰਮ ਜਦਗੀ, ਸ:-ਸ਼ਗਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ।

ਹਰਮਲ, ਸ:-ਇਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀ ਪੁਖਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਰਮਲ ਦੀ ਪੂਟੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਗੀ ਦੇ
ਪਾਸ ਹਰਮਲ ਪੁਖਾਉਣੀ ॥

ਹਰ ਰੋਟਾ, ਪੁ:-ਹਰਨੋਟਾ, ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਰਵਈਆ }
ਹਰਵਈਯਾ } ਪੁ:-ਹਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਵਾਈ, ਸ:-ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਰਵਾਂਹ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ, ਰੋਂਗ ॥

ਹਰੜ, ਸ:-ਇੱਕ ਦੁਆ, ਹਰੀੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਗੰਢ ॥

ਹਰਾ, ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਸਬਜ਼, ਕੱਚਾ, ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ
ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਾ ਬਾਗ਼ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਝੂਠੇ ਲਾਭੇ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਾ ਛਰਾ, ਵਿ:-ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ, ਸੁਖੀ,
ਉਲਾਦ ਵਾਲਾ, ਹਰਿਆਉਣਾ ॥

ਹਰਾਮ ਖੋਰ

ਹਰਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਣੀ, ਜਿੱਤਣਾ,
ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਾਈ, ਸ:-ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ, ਹਰਵਾਈ ॥

ਹਰਾਸ, ਪੁ:-ਤਰ, ਖੋਫ, ਗਮ, ਥੇ ਉਮੈਦੀ ॥

ਹਰਾਸ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹਰਾਸਣਾ'ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰ ਜਾਣਾ, ਥੇ ਉਮੈਦ ਹਨਾ ॥

ਹਰਾਸਿਆ, ਵਿ:-ਤਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਥੇ ਉਮੈਦ ॥

ਹਰਾਣ, ਵਿ:-ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਤਰਿਆ ਹੋਇ-
ਆ, ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ, ਦੀਗ ॥

ਹਰਾਣਗੀ } ਸ:-ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ, ਘਾਬਰਾਣ
ਹਰਾਨੀ } ਮੁਸਕਲ ਔਕੜ ॥

ਹਰਾਡ, ਪੁ: } ਵਿ:-ਸਿਆਣਾ (ਲੀ), ਹੁਸ਼ਿ-
ਹਰਾਡਣੀ, ਸ: } ਆਰ, ਮੋਜੀ । ਚੁਪੁਲੀ
(ਚੁਹੁਲਣ) ॥

ਹੱਰਾਰੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦੀ, ਰਲਾਕੀ, ਮੋਜ, ਚੁਹੁਲ ॥

ਹਰਾਮ, ਵਿ:-, ਪੁ:-ਵਰਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਧੋਗ, ਨਾ
ਮੁਨਾਸਬ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਜਨਾਹ, ਬਿਭਚਾਰ ॥

ਹਰਾਮ ਹਲਾਲ, ਪੁ:-ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ॥

ਹਰਾਮ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਜਨਾਹ
ਕਰਨਾ ॥

ਹਰਾਮ ਕਾਰ, ਪੁ:-ਬੁਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਨਾਹੀ
ਬਿਭਚਾਰੀ ॥

ਹਰਾਮ ਕਾਰੀ, ਸ:-ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਜਨਾਹ, ਬਿਭਚਾਰ ॥

ਹਰਾਮ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣਾ, ।

ਹਰਾਮ ਖੋਰ, ਵਿ:-ਪੁ:-ਪਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਵੱਢੀ
ਜਾਂ ਬੁਰੀ ਵਸਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ, ਮੁਖਤ
ਖੋਰ, ਅਭਿਰਤ ਘਣ ॥

ਹਰਾਮ ਖੋਰੀ

ਹਰਾਮ ਖੋਰੀ, ਸ਼:-ਹਰਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਵੱਢੀ
ਥੇ ਇਮਾਨੀ, ਨਿਕੰਮੇ ਰਹਿਕੇ ਖਾਣਾ ।

ਹਰਾਮ ਜਦਗੀ }
ਹਰਾਮ ਜਾਦਗੀ, } ਸ਼:-ਸ਼ਰਾਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਹਰਾਮ ਜਾਦਾ, (ਜਾਦੀ), ਵਿ:-ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੋਊ
ਦੀ ਉਲਾਦ ਨਹੀਂ । ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਹਰਾਮ ਦਾ, }
ਹਰਾਮ ਦਾ ਰੁਖਮ, } ਵਿ:-ਵੇਖੋ 'ਹਰਾਮ ਜਾਦਾ' ॥
ਹਰਾਮ ਦਾ ਬੀ, }

ਹਰਾਮ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:-ਧਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ॥
ਹਰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਰਾਮ ਜਾਣਾ, ਐਵੇ ਜਾਣਾ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਾਮੜ, ਪੁ:, ਸ਼: }
ਹਰਾਮੜ-ਸ਼: } ਹਰਾਮਬਾਦਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ,
ਹਰਾਮੀ-ਪੁ: } ਬਦਮਾਸ਼, ਸੁਸੜ, ਮੁਸੜ
ਖੋਰਾ ।

ਹਰਾਰਤ, ਸ਼:-ਰਾਮੀ, ਤਾਉ, ਮਾੜੀ ਮਾੜੀ ਕਸ ॥

ਹਰਿਆ, ਪੁ:-ਸਬਜੀ, ਭਾਜੀ, ਵੱਢਰ ਸ਼ਾਕ, ਹਰਾ
ਚਾਰਾ, ਭਰਾਉਤ ॥
ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਸਬਜ, ਹਰਾ, ਭਾਵਾ ॥

ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ, ਵਿ:-ਸੁਖੀ, ਫਲਿਆ ਹੋਇਆ,
ਅਥਾਵਾਨ, ਉਲਾਦ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਿਆਉਲ, ਸ਼:-ਸਬਜੀ, ਹਰਿਆਈ ॥

ਹਰਿਆਉਲਾ, ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ,
ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਿਆਉ- 'ਹਰਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਿਆਈ, ਸ਼:-ਸਬਜੀ, ਹਰਿਆਉਲ ॥

ਹਰੀਰੀ

ਹਰਿਆਹਣ }
ਹਰਿਆਂਧ } ਸ਼:-ਹਰਿਆਈ ਦੀ ਜਾਂ ਹਰੀਆਂ
ਹਰਿਆਂਨੂ } ਭਾਜੀਆਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ।

ਹਰਿਆਰ } ਵਿ:, ਪੁ:, ਸ਼:-ਚਰਦੇ ਹੁਗਦੇ ਝੀਰਾਰ,
ਹਰਿਆਲ } ਹਰਾ ਘਾਹ ਹੋਣਾ ਚਰਨਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ।
ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭੈੜੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਹਰਿਆਲਾ, ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ, ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਿੰਡ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦਾ ਭੋਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਖੀਲ ਠਾਲ ਦੁਲਾਖ
ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਹਰੀ, ਪੁ:-ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਭਗਵਾਨ, ਰਾਮ ॥
ਸ਼:, ਵਿ:-ਸਾਵੀ, ਸਬਜ, ਸੱਜਰੀ ॥
ਸ਼:-ਫਸਲ ਖੜੀ ਹੋ ਜਿਮੀ ਦਾ ਜੋ ਮਸੂਲ
ਲੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, (ਹਰੀ ਲਾਉਣੀ
ਛੇਨੀ) ॥

ਹਰੀ ਹਰ, ਪੁ:-ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਸਾਪ ॥
ਹਰੀ ਹਰ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੋਜਨ ਪਾਉਣ ਲਗ
ਪਣਾ ।

ਹਰੀ ਭਰੀ, ਵਿ:-ਫਲੀ ਹੋਈ, ਸੁਖੀ, ਉਲਾਦ
ਵਾਲੀ ॥

ਹਰੀਆ, ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ ॥ ਪੁ:-ਰੋੜਾ ॥

ਹਰੀਸ, ਵਿ:-ਲੱਥੀ, ਲਾਲਚੀ, ਹਿਰਸ ਕਰਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਹਰੀਰ }
ਹਰੀੜ } ਸ਼:-ਹਰੜ ॥

ਹਰੀਰਾ, ਪੁ:-ਖੁਰਾਕ, ਮਲੀਦਾ, ਲਾਪਸੀ ॥

ਹਰੀਰੀ, ਸ਼:-ਰਸਮ ਜਾਂ ਬਸ ਦਾ ਬਲਿਆ
ਹੋਇਆ ਖਤਲਾ ਕਾਗਤ ॥

ਹਟਕ

ਹਟੇਕ, ਪੜ:-ਹਰ ਕੋਈ, ਸਬ ਜਨੋ, ਹਰ ਮਨੁਖ ॥

ਹਲ, ਪੁ:-ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦਰਜਿਸ ਨਾਲ
ਜਿਮੀ ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਹਲ ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਾਹੀ ਕਰਣੀ ॥

ਹਲਵਾਹ (ਹਾ), ਪੁ:-ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਰ-
ਸਾਨ ਜਿਮੀਦਾਰ ॥

ਹਲ ਵਾਹੀ, ਸ:-ਜਿਮੀ ਚੰਡੇ ਹਲ ਚਲਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤੀ ॥

ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਲ ਜੋਣਾ, ਵਾਹੀ ਕਰਣੀ,
ਜਿਮੀ ਤੇ ਹਲ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਹੱਲ, ਸ:-ਹਰਕਤ, ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਖੋਚਲ, ਮੁਸੀਬਤ,
ਬਿਮਾਰੀ, ਇਕ ਬਰਾਂ ਦਾ ਹਲ, ਹਲਸ,
ਘੁਲਣ, ਪੀਹਣ ਅਤੇ ਰਗੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹੱਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘੁਲ ਜਾਣ, ਔਖੀ ਗੱਲ ਦਾ
ਬੁੱਝਿਆ ਜਾਣਾ, ਔਪ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਔਖੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਏ ਪੈਣਾ ॥

ਹੱਲ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘੋਲਣਾ, ਪੀਹਣਾ ॥

ਹਲਸ, ਸ:-ਹਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੱਕੜੀ ॥

ਹਲਹਲਾਟ, ਸ:-ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਹਰਕਤ ॥

ਹਲਕ, ਪੁ:-ਗਲ, ਸੰਘ। ਇੱਕ ਰੋਗ ਜੋ ਪਾਗਲ
ਉੱਤੇ ਦੇ ਵਫ਼ਨ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਜਸ ਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਪਾਨੀ ਕੋਲੋਂ ਫਰ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ ॥

(ਹਲਕ ਹੋਣਾ, ਕੁਦਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਹਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਲਕ ਕੁਦਣਾ, ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਹਲਟ

ਹਲਕਾ } ਪੁ:-ਮੁਲਖ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਮੰਡਲ,
ਹਲਕਾਰ } ਪਟਵਾਰੀ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਹਲਕਾ, ਪੁ: } ਵਿ:-ਹੋਲਾ, ਬੋੜ ਭਾਰ ਵਾਲਾ
ਹਲਕੀ, ਸ: } ਵਾਜਬੀ, ਭੁਛ, ਨਕਾਰਾ, ਗਰੀਬ
ਜੋ ਪਾਰਤੀ, ਹਰਿਆਚਲੀ ਨਹੀਂ
ਨੀਵਾਂ, ਸਸਤਾ, ਨੀਚ ਹਲਕਾਇਆ ਬੀ
ਵੇਖੋ ॥

ਹਲਕਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਟ ਜਾਣਾ, ਜੰਮੇ ਵਾਰੀ
ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਹਲਕਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਾਰ ਬੋੜਾ ਕਰਨਾ,
ਘਟਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਾਮੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਪਤ ਲਾਉਣੀ ॥

ਹਲਕਾ ਪਣ (ਪੁਣ), ਪੁ:-ਨੀਚਤਾ, ਹੋਛਪੁਣਾ ॥

ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਹਲਕਾ ॥

ਹਲਕੀ ਖੁਰਾਕ, ਸ:-ਛੋਟੀ ਪਰ ਜਾਨ ਵਾਲੀ
ਖੁਰਾਕ ॥

ਹਲਕਾਇਆ } ਵਿ:-ਜਿਸਨੂੰ ਹਲਕ ਦਾ ਰੋਗ
ਹਲਕਾਈ } ਹਵੇ (ਵੇਖੋ "ਹਲਕ" ॥
ਹਲਕਿਆ }

ਹਲਕਾਰੀ, ਪੁ:-ਭਾਕ ਪੁਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬਬਰ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਲਕੀ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਹਲਕਾ' ॥

ਹਲੰਘ, ਸ:-ਸਾਰਸ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਹਲੰਘ ਜਿਹਾ, ਪੁ:-ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਕੋੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਹਲ ਚਲ } ਸ:-ਹੋਲਾ ਹੋਲਾ, ਘਬਰਾ, ਗੜ ਬੜ
ਹਲ ਚਲਾ } ਰਾਜ ਹੋਲਾ (ਪੈਲੀ) ॥

ਹਲਟ, ਪੁ:-ਹਰਟ, ਵਗਦਾ ਖੂਹ ਟਿੰਡਾਂ ਵਾਲਾ,
ਠਹਿਗਉ, ਹਲਦੀ ਵੇਜ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ॥
ਕ੍ਰਿ:-ਠਹਿਰ ਜਾਓ ॥

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਸਲੇਟ

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਸਲੇਟ, ਵਿਸਮਯ:-ਠਹਿਰੇ !
ਕੋਣ ਅਸੇਹੇ ਕੁਵੇਲੇ ਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਦਰ, ਵਿਸਮਯ:-ਠਹਿਰੇ ! ਕੋਣ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਹੱਲਟ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਲਟਾ, ਹਰਕਤ ਕਰਨਾ ॥

ਹਲਤ ਪਲਤ, ਸ:-ਇਹ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ॥

ਹਲਦਰ (ਦੀ) } ਸ:-ਪੀਲੀਆ ਜੇਹੀਆ
ਹਲਧਰ (ਧੀ) } ਗੰਢੀਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਹ ਕੇ
ਸਲੂਣੇ ਵਿਚ ਰੰਗ ਚਾਸ਼ੂਣ
ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਸਾਰ ॥ (ਚੁਹੇ ਨੂੰ
ਹਲਦੀ ਦੀ ਗੰਢੀ ਲੱਭੀ ਪਸਾਰੀ ਬਣ
ਬੈਠਾ) ॥

ਹਲਦੀਆ } ਵਿ:-ਹਲਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਹਲਧੀਆ }

ਪੁ:-ਹਲਦੀ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਜੜ੍ਹ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਜਹਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਹਲਵਾ, ਪੁ:-ਸੁਜੀ ਘੋਉ ਖੰਭ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ
ਮਾਠਿਆਈ, ਕਜ਼ਾਹ, ਕੁਣਕਾ ॥

ਹਲਵਾ ਕੱਦੂ, ਪੁ:-ਗੋਲ ਕੱਦੂ, ਕੀਸੀ ਫਲ ॥

ਹਲਵਾਇਣ, ਸ:-ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹਲਵਾਈ, ਪੁ:-ਮਾਠਿਆਈ ਜਾਂ ਦੁਧ ਦਹੀਂ
ਬੋਚਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹਲਵਾਣ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ, ਰੰਗ
ਬਰੰਗਾ ਸੂਤ, ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਲਵਾਣੀ, ਵਿ:-ਹਲਵਾਣ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਹਲਾ, ਅਵ:-ਛੱਡਾ ! ਆਹੋ !

ਹਲਾਲ ਦਾ

ਹੱਲਾ, ਪੁ:-ਹਮਲਾ, ਚੜ੍ਹਾਈ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ
ਪੈਣਾ ॥

ਅਵ:-ਹਲਾ, ਚੱਛਾ, ਆਹੋ ! ਸਚ ਮੁਚ !

ਹੱਲਾ ਝੇਰੀ, ਸ:-ਹੋ'ਸਲਾ, ਦਿਲ ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਹਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਲੂਣੇ ਦੇਣੇ, ਝੂਠਣਾ, ਹਰਕਤ
ਦੇਣੀ ॥

ਹਲਾਹਲ, ਸ:-ਬੜੀ ਹੌਢੀ ਜਹਿਰ ॥

ਹਲਾਕ, ਵਿ:-ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੁਰਦਾ ॥

ਹਲਾਕ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜਾਨ ਮਾਰਣਾ ॥

ਹਲਾਕ ਖੋਰ, ਪੁ:-ਹਲਾਲ ਖੋਰ, ਚੁਹੜਾ ॥

ਹਲਾਲ, ਵਿ:-ਧਰਮ ਅਨਸਾਰ, ਉਹ ਪਸ਼ੂ
ਜਿਸ ਦਾ ਖਾਣਾ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਬ ਦੀ ਸ਼ਰਾ
ਮੁਜ਼ਬ ਹੈ, ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ॥

ਹਲਾਲ ਕਰਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਹਲਾਲ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ
ਅਨੁਸਾਰ ਜਨੇਰ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰਣਾ,
ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਣਾ, ਬਹੁਤ ਮਾਰਣਾ,
ਕੱਟਣਾ ॥

ਹਲਾਲ ਖੋਰ ਪੁ: } ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ
ਹਲਾਲ ਖੋਰਣੀ ਸ: } ਖਾਣ ਵਾਲਾ, (ਲੀ)
ਚੁਹੜਾ, ਚੁਹੜੀ ॥

ਹਲਾਲ ਖੋਰੀ, ਸ:-ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣਾ,
ਚੁਹੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਲਾਲ ਦਾ, ਵਿ:-ਧਰਮ ਅਨਸਾਰ, ਮੱਚਾ,
ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

ਹਲਾਲੀ

ਹਲਾਲੀ, ਸ:—ਹਲਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਜਨੌਰ ਦਾ
ਗਲ ਜਿਗਰ ਸਮੇਤ ਜੋ ਹਲਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਕਸਾਬੀ ਜਾਂ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਹਲਾਲੀ ਹਰਾਮੀ, ਪੁ:—ਚੋਰ, ਲੁਟਗਾ ॥

ਹਲੀਮ, ਵਿ:—ਅਪੀਨ, ਪੀਰਜ਼ ਵਾਲਾ, ਗਰੀਬ ॥

ਹਲੀਮੀ, ਸ:—ਅਪੀਨਗੀ, ਪੀਰਜ਼, ਗਰੀਬੀ ॥

ਹਲੀਰਾ, ਪੁ:—ਖੁਰਾਕ, ਮਲੀਦਾ ॥ ਹਲ ॥

ਹਲੀਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਲ ॥

ਹਲੁਆਇਣ, ਸ:—‘ਹਲਵਾਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੁਆਈ, ਪੁ:—‘ਹਲਵਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੂਆ, ਪੁ:—‘ਹਲਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੂਣਾ, ਪੁ:—(ਢਲ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਆਦਿਕ ਨੂੰ)
ਹਲਾਉਣਾ, ਝੁਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹਲੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲੂਣਾ ਦੇਣਾ, ਹਲਾਉਣਾ ॥

ਹਵਨ, ਪੁ:—‘ਹੋਮ’ ਵੇਖ ॥

ਹਵਾ, ਸ:—ਵਾਉ, ਪੇਣ ॥

ਹਵਾਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿੱਥੇ ਹਵਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਹੱਵਾ, ਸ:—ਸਥ ਜੋ ਪਹਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਆਦਮ ਦੀ
ਵਹੁਟੀ ॥

ਅੱਮਾ ਹੱਵਾ } ਸ:—ਹੱਵਾ (ਜੋ ਸਥ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਮਾਈ ਹੱਵਾ } ਮਾਂ ਹੈ, ਬੁਢੀ ਮਾਈ, ਵਾਵਾਂ ॥

ਹਵਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ਜੋ
ਉੱਡ ਕੇ ਅਗਸ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(ਛੁੱਟਣਾ) ॥

ਵਿ:—ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਛੋਹ ਵਾਲੀ (ਬਿਮਾਰੀ) ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ

ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਪੁ:—ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼ ॥

ਹਵਾਈ ਬੰਦੂਕ, ਸ:—ਬਰੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾ ਚੱਲਣ
ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ॥

ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰ ਦੇ ਮਾਰੇ
ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਹਵਾਸ, ਪੁ:—ਇੰਦੀਆਂ, ਨੱਕ, ਅੱਖ, ਕੰਠ ਆਦਿਕ,
ਸੁਰਤ, ਹੋਸ ॥

ਹਵਾਸ ਦੀਮ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਹਵਾਹੜ, ਸ:—ਠੱਠੀ ਵਾਉ ਭਾਵ, ਗਰਮ ਸਾਹ ॥

ਮਨ ਦੀ ਹਵਾਹੜ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਦੇ
ਦੁਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣੇ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਹਵਾਂਕਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਦੜ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥
ਹਵਾਂਗਣਾ (ਣੀ) }

ਹਵਾਣ, ਪੁ:—ਹਾਣ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਹਵਾਣੀ, ਸ:—ਹਾਣ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵੀ ॥

ਹਵਾਨ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ, ਜਨੌਰ, ਜੰਗਰ, ਮੁਰਖ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਹਵਾਨਾ, ਪੁ:—ਗਊ ਦਾ ਬਣ ॥

ਹਵਾਨੀ, ਵਿ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਵਾਰਾ, ਪੁ:—ਧੁੱਪ ਜਾਂ ਵਾਉ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ
ਜੋ ਬੋਤਰੇ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਛੱਪਰ ਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਹਵਾਲ, ਪੁ:—ਹਾਲ, ਹਾਲਤ, ਦਸ਼ਾ, ਖਬਰ ਸਾਰ ॥

ਹਵਾਲਦਾਰ, ਪੁ:—‘ਹੋਲਦਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਵਾਲ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੋਲਦਾਰ ਦਾ ਹੁੱਦਾ ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਪੁ:—ਖਬਰ ਸੁਰਤ, ਬਿਰਤਾਂਤ
ਸਮਾਚਾਰ (ਦੱਸਣਾ, ਪੁਛਣਾ) ॥

ਹਵਾਲਾ

ਹਵਾਲਾ } ਪੁ:—ਸਪੁਰਦਗੀ, ਸੋਝੀ, ਗਾਖੀ ॥
 ਹਵਾਲੇ } (ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ) ਪੜਾ, ਪਰਮਾਣ
 (ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ)

ਹਵਾਲਾਤ, ਸ:—ਉਹ ਥਾਂ ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧੀ
 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖੇ
 ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ,
 ਰੱਖਣਾ) ॥

ਹਵਾਜ਼, ਸ:—‘ਹਵਾਹਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਵੇਲੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਘਰ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀ ॥

ਹੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਨਵੀਂ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਖਾਲੀ ॥

ਹੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਹੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਥੇ ਪਰਵਾਹ, ਅਵਾਜ਼,
 ਮਜਾਜੀ ॥

ਹੜਤਾਲ, ਸ:—‘ਹਰਤਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੜੱਪ, ਸ:—ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ,
 ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਹੜੱਪ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ, ਪਰਾਇਆ
 ਮਾਲ ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਹੜੱਪਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਉਛਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੜਬ (ਬਹੁ: ਬ: ਹੜਬਾਂ), ਸ:—ਜਥਾੜੇ ਦੀ
 ਹੱਤੀ ॥

ਹੜਬਾਂ ਦਾ ਛੇੜ, ਪੁ:—ਨਕਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ
 ਝਗੜਾ ॥

ਹੜਬਾਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਸਾ ਹੋਣ
 ਕਰਕੇ ਹੱਤੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ ॥

ਹੜਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰ ਜਾਣਾ, ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਇ ਰੱਬਾ

ਹੜਬੜੀ, ਸ:—ਹਲਚਲ, ਭਰ, ਘਬਰਾ ॥

ਹੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਖਣਾ, ਅਕੜਾਉਣਾ ॥

ਹੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜਾਉਣਾ, ਹੜ੍ਹਣ ਦੇਣਾ (ਹੜ
 ਨਾਲ) ॥

ਹੜਾਉ, ਵਿ:—ਹੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਹੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੜੁੱਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਹੁੜੀ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਪੈਦ
 ਤੋਂ ਪੁੱਤ ॥

ਹੜੁੱਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੜ੍ਹ, ਹਾੜੀ ਦੀ ਫਸਲ
 ਵਿਚ ਆੜੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਛੀ
 ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਾ, ਅਵ:—ਨਾਂ, ਖਿਲਕੁਲ ਠਹੀਂ ॥

ਹਾਹਾ, ਅਵ:—ਹਾਇ ! ਅਭਸੋਸ ! ਕਿਹਾ ਅਠਰਬ
 ਹੈ ॥

ਹਾ, ਅਵ:—ਆਹੋ, ਹੱਛਾ, ਹਲਾ, ਸਰ ਮੁਰ, ਠੀਕ,
 ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੈਣਾ’ ਪਾਤੁ ਦਾ ਬਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ
 ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਬਿਕ ਬਚਨ ॥

ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਗੱਲ
 ਦੁਆ ਕੁਝ ਓਹੀ ਆਪ ਕਹਿਣੀ ॥

ਹਾਇ, ਸ:—ਬਿਰਲਾਪ, ਹਾਹੁਕਾ, ਅਭਸੋਸ ਜਾਂ
 ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਅਵ:—ਅਭਸੋਸ ! ਕਿਹਾ ਦੁਖ ਹੈ !

ਹਾਇ ਹਾਇ, ਅਵ:—ਅਭਸੋਸ, ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
 ਤੀਮਤਾਂ ਪਿਛਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੀਆਂ ਭਨ ॥

ਹਾਇ ਰੱਬਾ ! ਵਿਸਮਧਾ—ਦੁਖ ਦੇ ਵੇਲੇ ਰੱਬ ਨੂੰ
 ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਹਾਇਆ

ਹਾਇਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਹਾਇ, ਹਾਇ
ਹਾਇ ॥

ਹਾਇ ਸਿਆਰਾ, ਵਿ:—'ਹੈ'ਸਿਆਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਏ, ਅਵ:—ਹਾਇ, ਹਾਇਆ ॥
ਸ:—ਹਾਹੁਕਾ ॥

ਹਾਸਮੀ (ਵੀ), ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਛੱਤੀ ਵਾਲਾ (ਘਰ),
ਜਿਹਾ ਕਿ ਦੁਹਾਸਮੀ ਘਰ ॥

ਹਾਸਲ } ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਪਾਪਤ, ਮਾਲ, ਮਸਲ ॥
ਹਾਸਲ } ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ—ਦੱਬ ਆਉਣਾ । ਹਾਸਲ
ਕਰਨਾ—ਲੈਣਾ ॥

ਹਾਸੀ, ਪੁ: }
ਹਾਸੀ, ਸ: } ਹੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੱਠਾ ਮਖੌਲ,
ਹਾਸੀ, ਸ: } ਸੋਝ (ਹੋਰ ਦਾ ਮੂਲ ਖਾਸੀ, ਲੜਾਈ
ਦਾ ਮੂਲ ਹਾਸੀ) ॥

ਹਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਫੰਡਾ, ਕਿਨਾਰਾ (ਕਿਤਾਬਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਹਾਹਮੀ, ਸ:—ਵੇਖੋ "ਹਾਮੀ" ॥

ਹਾਹੜ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਨੇੜਾ ਮਹੀਨਾ, ਹਾੜ ॥

ਹਾਹੜ, ਪੁ:—ਬੇਨਤੀ, ਮਿਨਤੀ, ਤਰਲੇ ॥

ਹਾਹੜੀ, ਸ:—ਸਿਆਲ ਦੀ ਵਸਲ ॥

ਹਾਹੜੇ, ਪੁ:—'ਹਾਹੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵ:—ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ, ਜੱਥ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ॥

ਹਾਹਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਅੱਖਰ—
"ਹ" ॥

ਹਾਹਾ } ਅਵ:—ਹੱਸਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਹਾਹਾ ਹੀਹੀ } ਅਵਸੇਸ ! ਹਾਇ ॥

ਹਾਹਾ ਹੀਹੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜ ਕਰਕੇ
ਹੱਸਣਾ ॥

ਹਾਜਤ ਮੰਦ

ਹਾਹਾ ਕਾਰ, ਸ:—ਰੋਣ ਪਿੱਠ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਬਿਰਲਾਪ, ਰੁਪਇਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਲਿਖਣ ਦਾ
ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਹਾਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਹੜਕੋਰਾ, ਲੰਮਾ ਸਾਹ ॥

ਹਾਕ, ਸ:—ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਸੱਦ ॥

ਹਾਕ ਪੁਕਾਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਠਾਲ
ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਹਾਕ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਠਾਲ ਸੱਦਾਣਾ ॥

ਹਾਕਮ, ਪੁ:—ਹਕੂਮਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਅਫਸਰ, ਮਾਲਕ ॥

ਹਾਕਮ ਆਲਾ, ਪੁ:—ਵਡਾ ਅਫਸਰ ॥

ਵਕਤ ਦਾ ਹਾਕਮ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਜ ਇਸ
ਸਮੇਂ ਹੈ ॥

ਹਾਕਮਣੀ }
ਹਾਕਮਾਣੀ } ਸ:—ਹਾਕਮ ਦੀ 'ਭੀਮਤ',
ਹਾਕਮਿਆਣੀ } ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ, ਵਾਲੀ ॥

ਹਾਕਮੀ, ਸ:—ਹਕੂਮਤ, ਰਾਜ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਹਾਕਮ, ਸ:—ਹਾਕ, ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਸੱਦ ॥

ਹਾਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਖੇਤ ਜੋ ਖੁੰਡੀਆਂ
ਠਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਹਾਜਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਭੀਵੀ ਨੇ ਹੱਜ ਕੀਤਾ ਹਵੇ ॥

ਹਾਂਜਣ, ਸ:—ਹਾਂਜੀ ਜਾਂ ਮਲਾਹ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਹਾਜਤ, ਸ:—ਜਰੂਰਤ, ਲੋੜ, ਚਾਹ, ਟੱਟੀ ਜਾਣ
ਦੀ ਇਛਿਆ ॥

ਹਾਜਤ ਮੰਦ (ਵਾਲਾ), ਵਿ:—ਲੋੜ 'ਦਾ ॥

ਹਾਜਮਾ

ਹਾਥੀ ਬਾਨਣੀ

ਹਾਜਮਾ, ਪੁ:—ਅੰਠ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥ ॥

ਹਾਜਰਾ, ਵਿ:—ਮੌਜੂਦਾ, ਭਿਆਰ, ਆਇਆ ਹੋਇਆ
(ਹੋਣ, ਕਰਣਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਹਾਜਰ ਜਮਾਨਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ॥

ਹਾਜਰ ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲਏ ॥

ਹਾਜਰ ਜਾਮਣੀ, ਸ:—'ਹਾਜਰ ਜਮਾਨਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਜਰ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਦੀਨ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਾਜਰ ਬਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਬਰਾਬਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸ਼ੈਰ ਹਾਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਾਜਰ ਠਹੀਂ ਹੈ ॥

ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰ, ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੌਜੂਦ, ਪਰਬੰਧ, ਸਾਮਰਥਕ ॥

ਹਾਜਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰ ਰਹਿਣਾ, ਹਾਜਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਵਾਲੀ ਕਤਾਬ, ਸਾਹਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ, ਹਜ਼ਰਤ ਅੱਬਾਸ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਨਿਆਜ ॥

ਹਾਜਰੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣਾ ॥

ਹਾਜਰੀ ਭਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ॥

ਹਾਜਰੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਉਂ ਬੋਲਕੇ ਪਛਾ ਲਾਉਣਾ ਕਿ ਕੌਣ ਕੌਣ ਹਾਜਰ ਹੈ ॥

ਹਾਜਰੀ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਾਜੀ, ਪੁ:—ਹੱਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ—ਹੱਛਾ !, ਜੀ !

ਹਾਟਾ, ਅਵ:—ਜਿਹਾ, ਵਰਗਾ ॥

ਹਾਠਾ, ਵਿ:—ਹਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿੰਦੀ ॥

ਹਾਂਢ, ਸ:—ਘੁਮਣਾ, ਛੋਟਾ (ਹਾਂਢ ਪੈਣਾ) ॥

ਹਾਂਢਾ } ਪੁ:—ਛੋਲ, ਜੋਬਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਣਾ) ॥
ਹਾਂਢੀ }

ਹਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਸ:—ਠੁਕਸਾਨ, ਘਾਟਾ, ਟੋਟਾ ॥

ਹਾਣ ਕਾਣ } ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣਾ ॥
ਹਾਣ ਪਰਮਾਣ }

ਹਾਣ ਲਾਭ, ਪੁ:—ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ, ਨੜਾ ਠੁਕਸਾਨ ॥

ਹਾਣੀ, ਵਿ:—ਹਾਠ ਦਾ, ਇੱਕੋ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਹਾਤਾ, ਪੁ:—ਘੇਰਾ, ਘੇਰੀ ਹੋਈ ਥਾਂ, ਅਲਾਬਾ ॥

ਹਾਥ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਅੱਧੇ ਗਜ ਦਾ ਮਾਪ, ਬਾਰ, ਭਰਿ, ਬੋਲਾ ॥

ਹਾਥ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਰਿ ਝੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਧੀਰਜ ਹੋਣੀ ॥

ਹਾਥੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੰਤ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਜਨੌਰ ॥

ਹਾਥੀ ਬਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ:—ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਾ, ਮਦੈਤ ॥

ਹਾਥੀ ਬਾਨਣੀ (ਵਾਨਣੀ), ਸ:—ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਵੀਂ ॥

ਹਾਨ

ਹਾਨ, ਖੁਸ਼-ਹਾਲ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਨਤ, ਸਭ-ਨਿਰਾਦਰੀ, ਅਵਗਿਆ, ਬੇਇੱਜਤੀ ॥

ਹਾਨੀ, ਸਭ-ਹਾਲ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਨੀ ਸਾਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਵਿਸ਼-ਵਿਕਰਮ ਨੂੰ, ਫੋਕੜ ॥

ਹਾਨਿਸ ਖੁਸ਼-ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਰਾਣ ਕੰਠ ਥੀਤਾ ਹੋਵੇ,
ਅਨੰਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਹਾਬੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿਸ਼-ਸਦਾ ਖਾਂਦੇ ਰਾਹਣਾ
ਹਾਬੜਣਾ } ਪਰ ਉੱਖ ਨਾਂ ਮਿਟਣੀ

ਹਾਬੜੀ, ਖੁਸ਼-ਭਾਵੀ ਭੱਖ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ, (ਪੈਣਾ) ॥

ਹਾਬੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿਸ਼-ਮੋ ਕਦੇ ਨਾ ਰੱਜੇ ॥

ਹਾਮੀ, ਸਭ-ਮਨਦੁਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮਰਜੀ ।

ਹਾਮੀ ਭਰਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਮੰਨ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਦ, ਖੁਸ਼-ਸਭ-ਮਾਲਾ, ਹੰਠੀ, ਲੜੀ । ਬਕਾਲ,
ਅਧੀਨਗੀ, ਦੁਕਸਾਣ, ਵੰਟੀ । ਵਾਕਰ (ਪ੍ਰੰ
ਭਾਰ, ਵਾਲਾ (ਹਿੱਲ ਹਾਰ, ਕਰਣ ਹਾਰ) ।

ਹਾਰ ਅਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਹਾਰ ਜਾਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ
ਹੋਣਾ ॥

ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ, ਖੁਸ਼-ਸੰਗਾਰ, ਕਪੜੇ ਗਾਹਣੇ
ਆਇਕ ॥

ਹਾਲ ਦਾ ਹਾਰ, ਖੁਸ਼-ਹਾਲ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਰ ਜਾਣਾ (ਹੋਣੀ), ਕ੍ਰਿਸ਼-ਹਾਰਣਾ ॥

ਹਾਰ ਜਿੱਤ (ਜੀਤ), ਸਭ-ਖੋਦਾ ਵਾਧਾ ਜੁਆ,
ਖਰਾਰ, ਹਾਰਣਾ ਤੇ ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਹਾਰ-ਨੁਹਾਰ, ਸਭ-ਜੁਏ ਜੀ ਖੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਧਨ ਦਾ
ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ, ਮਸਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਹਾਲ ਆਉਣਾ

ਹਾਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਘੱਤਣਾ
(ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਦੁਏ ਵੇ) ॥

ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਾਲ ਦੀ ਹਾਰ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਪਸ਼ੁ ਮਰ ਜਾਣੇ ॥

ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਦੁਏ ਵੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਂਜ
ਖਾਣੀ, ਜੁਏ ਵਿਚ ਹਥੋਂ ਧਨ ਹੁਆਉਣਾ,
ਕੰਮ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਬਕ ਦੁੱਢ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ,
ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੰਮਤ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ । (ਜਰ ਆਈ, ਜੋਬਨ ਹਾਰਿਆ)

ਹਾਰਨਿਆਣੀ, ਸਭ-ਹਾਰਨੀ ਜਾਤ ਦੀ ਇਸਤਰੀ,
ਦੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਪ ਹੁਦਰੀ ਝੀਮਤ ॥

ਹਾਰਨੀ, ਖੁਸ਼-ਇੱਕ ਨੀਰ ਜਾਤ ਜਿਸ ਵੇ ਮਨੁੱਖ
ਚੋਰੀ ਚਕਾਰੀ ਕਰਣ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ
ਹਨ ॥

ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ, ਖੁਸ਼-ਸੰਦੂਕੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ
ਵਾਜਾ ॥

ਹਾਰਾ, ਅਵਭ-ਵਾਲਾ (ਮਾਰਣ ਹਾਰਾ ਆਇਕ) ॥

ਹਾਰੂ, ਖੁਸ਼-ਹਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਹਰਾਇਆ ਜਾ
ਸਕੇ ॥

ਹਾਲ, ਖੁਸ਼-ਦਸਤਾ, ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਬਿਆਨ, ਸਮਾ-
ਚਾਰ, ਇਕ ਵੇਲੇ, ਕਥਾ, ਕਹਾਨੀ, ਪਹੀਏ
ਦਾ ਚੱਕਰ (ਲੋਹੇ ਦਾ), ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਮਸਤੀ
ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਨੱਚਣਾ ਜਾਂ ਸਿਰ ਮਾਰਣਾ
'ਜੰਗੁਰ ਕਈ ਝਕੀਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥ ਵੱਡਾ
ਖੱਲ੍ਹਾ ਕਮਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿਸ਼, ਵਿਸ਼-ਹੁਲ, ਇਸ ਵੇਲੇ ॥

ਹਾਲ ਆਉਣਾ (ਖੋਡਣਾ), ਕ੍ਰਿਸ਼-ਮਸਤ ਹੋ
ਜਾਣਾ । ਮਸਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ

ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਬਿਰਤਾਂਤ
ਸਮਾਚਾਰ ॥

ਹਾਲ ਹਾਲ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਰਿਹਾਜ਼ਾ
ਹਾਲ ਹਾਲ ਪਾਉਣਾ } ਪਾਉਣਾ, ਹੋਣਾ ਫੁਰਲਾ-
ਉਣਾ, ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣ
ਲਈ ਚੀਕਣਾ ॥

ਹਾਲ ਚਾਲ, ਸ:—ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸੁਰਤ, ਝੋਲ ॥

ਹਾਲ ਪਾਉਆ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਹਾਲ ਹਾਲ
ਹਾਲ ਪੈਰਿਯਾ ਕਰਣਾ } ਪਾਉਣਾ, ਹੋਣਾ ਫੁਰਲਾ-
ਉਣਾ, ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣ
ਲਈ ਚੀਕਣਾ ॥

ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਰਿਹਾਜ਼ਾ
ਪਾਉਣਾ, ਹੋਣਾ ਫੁਰਲਾਉਣਾ ਹਾਲ ਕਰਿਣਾ,
ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਹਾਲੋਂ ਬੇ ਹਾਲ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਹੇ ਹਾਲ ਤੋਂ
ਬੇਹਾਲ ਹੋਣਾ } ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਲੂਯਾ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਮਰੀਹਣ, ਸਾਫ਼, ਜਾਹਗ ॥

ਹਾਲਤ, ਸ:—ਹਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ, ਬਿਆਨ ॥

ਹਾਲੀ, ਪੁ:—ਮਸਲ, ਜਿਮੀਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ॥

ਹਾਲੀ, ਪੁ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾਲੀ ਮੁਆਲੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਸਾਈ, ਸੱਜਣ,
ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ॥

ਹਾਲੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਦੋ ਥੀ ॥

ਹਾਵਾ, ਪੁ:—ਅਰਮਾਣ, ਬੁਝ, ਗਮ, ਚਿੰਤਾ,
ਵਾਉ ॥

ਹਾੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਰੋਕਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਹਿਸਾਬ

ਹਾੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਲਣਾ, ਝੋਖਣਾ, ਨਾਪਣਾ
ਹਾੜ੍ਹ ਲੈਣਾ } ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਣਾ, ਜਾਂਚਣਾ, ਮੁੱਲ
ਪਾਉਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਸਾਬਤ ਕਰਣਾ ॥

ਹਾੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਭੋਲ, ਮਾਘ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਜਾਂਚ, ਪਰਖ ॥

ਹਾੜ੍ਹਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਾੜ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾੜ੍ਹੀ } ਸ:—ਅੱਸੂ ਕੱਰਕ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਢੰਗ ਦਾ
ਹਾੜ੍ਹੀ } ਥੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਾੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਹਾੜ੍ਹਾ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਹਾੜ੍ਹ ਦਾ, ਹਾੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਜਾਂ
ਬੰਜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਹਾੜ੍ਹੇ, ਅਵ:—ਨਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ, ਦੋਖੀ, ਇਹ
(ਮਾੜਾ ਫੰਮ) ਨਾਂ ਕਰੀ ॥

ਹਿਯਾਉ, ਪੁ:—ਲੱਜਿਆ, ਬਰਮ, 'ਹੋਸਲਾ,
ਦਲੇਰੀ ॥

ਹਿਸਟਰੀ, ਸ:—ਇਤਿਹਾਸ, ਤਵਾਰੀਖ਼, ਕਥਾ,
ਸਮਾਚਾਰ, ਸਾਰਾ ਹਾਲ ॥

ਹਿੱਸਾ, ਪੁ:—ਭਾਗ, ਹੱਦਾ, ਹੁਕਮ, ਅੰਗ, ਅੰਸ ॥

ਹਿੱਸਾ ਹਾਕਮੀ, ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ, ਉਹ
ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਮਾਲਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਹਿੱਸਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ ॥

ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਕ, ਹਿੱਸਾਲ, ਭਾਈਵਾਲ ॥

ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ, ਸ:—ਹਿੱਸੇ ਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਧੱਤੀ ॥

ਹਿੱਸਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਣਾ, ਹਿਣਸਾ ॥
ਪੁ:—ਹਿੰਦਸਾ, ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਅੰਗ (੧,੨,
ਅਦਿਕ) ॥

ਹਿਸਾਬ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬ' ॥

ਹਿਸਾਬਣ

ਹਿਸਾਬਣ, ਸ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬਣ' ॥

ਹਿਸਾਬੀ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬੀ' ।

ਹਿੱਕ, ਸ:—ਛਾਤੀ, 'ਕਾਲਸਾ' ॥

ਵਿ:—ਇੱਕ ॥

ਹਿੱਕ ਸਾੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਸੁਖ ਹੋਣਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੰਡੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੋਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲੈਣੀ ਕਿ ਵਲਾਨਾ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ॥

ਹਿੱਕ ਤਾਣ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿੱਕ ਤਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਗਰਾ, ਹਿੰਮਤ, ਹੌਸਲਾ ।

ਹਿੱਕ ਤਾਣੀ ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨੀ ਵਾਹ ਲੱਗੇ ਲਾਉਣੀ ॥

ਹਿੱਕ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਿੱਕ ਠੋਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੱਕ ਦਾ ਪੱਕਾ (ਕਰਨਾ), ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ, ਸਮਝੀ, ਜੁਲਮ ॥

ਹਿੱਕ ਦੇ ਜੋਰ (ਤਾਣ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਜੋਰ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ॥

ਹਿੱਕ ਬਹਿੱਕ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਮੌਜ ਮੁਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਹਿੱਕ ਲੂਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਕ 'ਸਾੜਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਜੜਾ

ਹਿਕਮਤ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਤਤਬੀਰ, ਉਸਤਾਦੀ, ਦਨਾਈ, ਰਤਰਾਈ, ਹਕੀਮੀ (ਕਰਨੀ) ।

ਹਿਕਮਤਣ, ਸ:—ਹਿਕਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਹਿਕਮਤੀ, ਪੁ:—ਹਿਕਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ ।

ਹਿੱਕਾ } ਵਿ:—ਇੱਕਾ, ਚੰਗੀ ॥
ਹਿੱਕੋ }

ਹਿੰਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇ ਅਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਈ ਹਟਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਮੁਸਕਣੀ ॥

ਹਿੰਗ ਹੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੇ ਵਸਤ ਠਿਕਲਣੇ, ਬਹੁਤ ਮਾਂਦੇ ਹੋਣਾ, ਭਾਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਹਿਗਰਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ ॥

ਹਿੰਪਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਹੁਸਤਾਕੀ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ॥

ਹਿਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਪਛਾਹ ਨੂੰ ਹਟਣਾ ।

ਹਿਚਕੀ, ਸ:—ਹਿਜਕੀ, ਹਿੜਕੀ, ਅਚਾਨਕ ਸਾਹ ਹੁਕ ਕੇ 'ਅਵਾਜ਼' ਠਿਕਲਣੀ ॥

ਹਿਚਕੋਲਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਲ ਜੁਲ ਹੋਗਾ, ਧੱਕਾ ॥

ਹਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਪਛਾਹ ਨੂੰ ਹਟਣਾ, ਗਿਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ॥

ਹਿਚਰ ਪਿਚਰ, ਵਿ:—ਕਚੀ ਦਲੀਲ ਵਾਲਾ, ਚੰਚਲ, ਝਾਗੜਾ । (ਹਿਚਰ ਪਿਚਰ ਕਰਨਾ) ॥

ਹਿਜਕੀ, ਸ:—ਹਿਚਕੀ, ਹਿੜਕੀ, ਹਿੜਕੀ ॥

ਹਿਜੜਾ, ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਨਮਰਦ, ਖੋਜਾ ॥

ਹਿੰਦ

ਹਿੰਦ, ਸ:—ਅੰਤ੍ਰ, ਚੋਣ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਜੋ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬ੍ਰਿਦ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਹਿੰਦ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਗੋਦ ਨੂੰ ਮਾਰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਮਾਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਵੱਜਣੀ) ॥

ਹਿੰਦਰ, ਵਿ:—ਹਿੰਦਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿੰਦ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਹਨ, ਆਸਾ ਜਿਗਰਾ (ਪੈਣੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ) ॥

ਹਿੰਨਾਂ } ਅਵ:—ਹੇਠਾਂ, ਬੱਲੇ ॥
ਹਿੰਨਾਰ

ਹਿੰਨਾਜ਼, ਸ:—ਹੇਠਲੀ ਬੀ, ਨਿਵਾਣ, ਬੱਲਾ ॥

ਹਿੰਡਕੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਡਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਡਕੀ, ਹਾਹੁਕਾ, ਉੱਥੇ ਸਾਹ ॥

ਹਿੰਢ, ਸ:—ਆਕੜ, ਅੰਠ, ਜਿਦ (ਕਰਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹਿੰਢ ਛਿਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਣ ਕਰਨਾ ॥

ਹਿੰਢਹਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹਿੰਢਹਿਣਾਟ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਹਿੰਡਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹਿੰਡਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਹਿੰਡਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਿੰਡਕਾਟ } ਪੁ:—ਹਿੰਡਹਿਣਾਰ ਵੇਖੋ ॥
ਹਿੰਡਕਾਰ

ਹਿੰਡ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਸਜਨਾਈ, ਭਲਿਆਈ ॥

ਹਿੰਡਕਾਰ, ਪੁ: } ਹਿੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ,
ਹਿੰਡਕਾਰਣ, ਸ: } ਮੱਜਣ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ
ਹਿੰਡਕਾਰੀ, ਪੁ: } ਰਾਹੇ ॥

ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ

ਹਿੰਡੀ, ਪੁ:—ਹਿੰਡੀ ਜਾਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿੰਦ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਵਰਖ,
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ } ਸਾਗ ਦੇਸ ॥

ਹਿੰਦਕੀ } ਸ:—ਹਿੰਦੀ, ਮਹਾਜਨੀ, ਲੰਡੇ, ਹਿੰਦ
ਹਿੰਦਗੀ } ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਹਿੰਦਲੀ } ਸ:—ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥
ਹਿੰਦੁਣੀ }

ਹਿੰਦਵਾਣੀ, ਸ:—ਹਿੰਦਲੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ॥

ਹਿੰਦਵੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦਾਰ, ਪੁ:—'ਅਧਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੀ, ਸ:—ਹਿੰਦ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਭਾਖਾ, ਦੇਵ ਨਾਗਰੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਮਹਾਜਨੀ, 'ਤੇ ॥

ਵਿ:—ਹਿੰਦ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਹਿੰਦੁਆਣਾ (ਣੀ), ਵਿ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਢੰਗ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਪੁ:—ਹਿੰਦ ਦੇਸ, ਭਾਰਤ ਵਰਖ, ਪੂਰਬ ॥

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ
ਵਿ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ (ਦੀ), ਹਿੰਦੀ ॥
ਸ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਹਿੰਦੁਣੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੁਵਾਣੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦਵਾਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੂ, ਪੁ:—ਹਿੰਦ ਦਾ ਵਸਨੀਕ, ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਨਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਉ ਦੀ ਸਹੁੰ ਹੈ ॥

ਹਿੰਦੂ ਮਤ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮਜਬ, ਜੋ
ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ } ਉਸ ਮਜਬ ਨੂੰ ਮੰਨੇ, 'ਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਦਾ ਮਤ ॥

ਹਿਦੈਤ

ਹਿਦੈਤ, ਸਃ—ਹਦਾਇਤ, ਸਿੱਖ ਮੋਤ, ਨਸੀਹਤ ॥

ਹਿਪ ਹਿਪ ਚੁੱਗ, ਵਿਸਮਧਃ—ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਗ, ਆਹਾ ।

ਹਿੱਥ, ਸਃ—ਹਾਸ ਭਾਣੇ ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਟੇ ਮਾਰਣੇ ॥

ਹਿੰਮਤ, ਸਃ—ਦਲੇਰੀ, ਜਿਗਰਾ, ਹੌਸਲਾ, ਜੌਰ, ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਹਿੰਮਤ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦਿਲ ਢਹਿ ਜਾਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਿੰਮਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੌਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਬੋਰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿੰਮਤ ਵਾਲਾ, ਵਿਃ—‘ਹਿੰਮਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਮਤਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਹੋਵੇ, ਬਹਾ-
ਹਿੰਮਤੀ, ਪੁਃ } ਦਰ, ਬੀਰ ॥

ਹਿਯਾਉ } ਖੁਃ—ਲੱਜਿਆ, ਸਰਮ, ਦਲੇਰੀ,
ਹਿਯਾਉ } ਹੌਸਲਾ ॥

ਹਿਰਸ, ਸਃ—ਇਸ਼ਟਾ, ਲੋਭ, ਲਾਲਚ ॥

ਹਿਰਸਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਸ ਹੈ, ਲਾਲਚੀ,
ਹਿਰਸੀ, ਪੁਃ } ਲੋਭੀ ॥

ਹਿਰਸੀ ਟੱਟੂ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਰਸ ਨਾ ਮਿਟੇ ॥

ਹਿਰਖ, ਪੁਃ—ਗੁਸ਼ਾ, ਅਰਮਾਣ, ਭਾਮ ॥

ਹਿਰਖਣ, ਸਃ } ਵਿਃ—ਹਿਰਖ ਕਰਣ ਵਾਲਾ
ਹਿਰਖੀ, ਪੁਃ } ਵਾਲੀ ॥

ਹਿਰਦਾ, ਪੁਃ—ਮਨ, ਦਿਲ, ਆਤਮਾ, ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਹਿਜ ਹਿਜਾਟ

ਹਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੇ ਜਾਏ ਜਾਣਾ, ਲੁਹੀਣਾ ॥

ਹਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਿਲਾਏ ਜਾਣਾ, ਬਿਣਾ ਬੁਲਾਏ ਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਕਦਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੁਝਦੇ ਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਕਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜੌਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ,
ਹਿਲਕੋਰਣਾ } ਖੁੱਤ ਨੂੰ ਛੇੜਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ,
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿੱਲ ਜੁਲ, ਸਃ—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਕਰਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਅਫ਼ਰਾ ਤਫ਼ਰੀ, ਹੌਲਾ ਹੌਲਾ, ਹਰਕਤ ।

ਹਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਹੋਣਾ, ਝੰਬਣਾ, ਹਰਕਤ ਕਰਨੀ ॥

ਹਿੱਲਣਾ ਜੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੱਟੇ ਹਿੱਲਣਾ ॥

ਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਪਲਕਾ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਜਾਣਾ (ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਹਿਲਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਿਲਕੁਲ । ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਵਾਕਥੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਹਿਲਤਰ, ਸਃ—ਹੇਲਤ, ਵਾਦੀ, ਸੁਭਾਉਂ ॥

ਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ | ਕਰਣਾ ਪਾਲਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਾਉਣਾ ਜੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੱਠੇ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਚੰਗੀ ਭਰੀ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿਜ਼ਹਿਜ਼ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੌਸਲਾ, ਠੱਠਾ ਕਰ-
ਹਿਜ਼ ਹਿਜ਼ਾਉਣਾ } ਣਾ ॥

ਹਿਜ਼ ਹਿਜ਼ਾਟ, ਸਃ—ਹੌਸਾ, ਠੱਠਾ ॥

ਹਿਜ਼ਕ

ਹਿਜ਼ਕ, ਸਾ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਣਕ, ਇੱਕ ਦੁੱਖ

ਹਿਜ਼ਕ ਇਜ਼ਕ, ਸਾ:—ਬਾੜ, ਭਰਾਵਾ ॥

ਹਿਜ਼ਕੀ, ਸਾ:—'ਹਿਰਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਜ਼ਬਸੀ, ਵਿ:—ਲਾਲਚੀ, ਲੋਭੀ, ਹਿਰਸੀ ॥

ਹਿਜ਼ਬਿਸ, ਸਾ:—ਲਾਲਚ, ਖਿਧਣਾ, ਹਿਰਸ ॥

ਹੀ } ਅਵ:—ਠੀਕ, ਸਚ ਮੁਚ, ਆਪੇ, ਬਣ
ਹੀ } ਪੱਟ ॥

ਹੀਂ ਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਣਾ ॥

ਹੀਆਂ, ਪੁ:—ਹਿਰਦਾ, ਮਨ, ਦਿਲ, ਆਤਮਾ ॥

ਹੀਰ } ਸਾ:—ਮਜੇ ਦੀ ਥਾਹੀ, ਪੱਟੀ ॥
ਹੀਰ }

ਹੀਕ, ਸਾ:—ਬਰਾਬ ਦੀ ਥ, ਬਦ ਥੇ, ਢਿੱਡ ਦਾ
ਰੋਗ (ਆਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੀਂ ਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਭ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹੀਜ ਪਿਆਜ, ਪੁ:—ਛੇਤ, ਰੱਬੀ ਗੱਲ ॥
ਵਿ:—ਦੇਗ ਮਦਾ ॥

ਹੀਜੜਾ, ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਨਮਰਦ ॥

ਹੀਣ, ਹੀਣਤ, } ਮ:—ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਰੀ ॥
ਹੀਣਤਾਈ }

ਹੀਣਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪੱਟ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨੀਵਾਂ,
ਹੀਣੀ, ਸਾ: } ਗਰੀਬ ॥

ਹੀਣੀ ਅਸਾਮੀ (ਸਾਮੀ), ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ,
ਗਰੀਬ ॥

ਹੀਨ ਹਜ਼ਾਤ, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ॥
ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ॥

ਹੁਆਂ

ਹੀਮ ਕੀਮ (ਖੀਮ), ਸਾ:—ਹਾਲਤ, ਹੀਲਾ ਬਹਾਨਾ ॥

ਹੀਯਾਂ, ਪੁ:—ਦਿਲ, ਮਨ, ਹਿਰਦਾ, ਆਤਮਾ,
ਹੋਸਲਾ ॥

ਹੀਯੇ ਅਵ:—ਮੜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲਦੇ
ਹਨ ॥

ਹੀਰ, ਸਾ:—ਹੀਰਾਂ ਦਾ ਚੋਣਾ ॥ ਇੱਕ ਹੀਮਤ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਰਾਬਾ ਆਸਕ ਸਾ। ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਖਿੱਸੇ
ਦੀ ਕਤਾਬ ॥

ਹੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਡਮਲਾ ਨੁਆਹਰ, ਰਤਨ ॥
ਵਿ:—ਦੇਗ, ਨੇਕ, ਮੋਹਣਾ ॥

ਹੀਰਾ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਰੇ ਦੀ ਕਣੀ ਖਾਕੇ
ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਬੁਆਉਣੀ ॥

ਹੀਰਾ ਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦਾ ਚੋਣਾ ॥

ਹੀਰੋ, ਪੁ:—ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ, ਨੁਰਮਾ, ਠਾਟਕ ਵਿੱਚ
ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇ ॥

ਹੀਲ, ਸਾ:—(ਬਹੁ: ਥਾ ਹੀਲਾ)—ਬਹਾਨਾ, ਫਲ
ਘਾਟਾ, ਹਾਰ, ਚੋਟੀ ॥

ਹੀਲ ਹੁੱਜਤ, ਸਾ:—ਅਲੇ ਵੇਲੇ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਹੀਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਕਾਜ, ਉਦਮ, ਫਲ, ਧੰਧਾ,
ਬਹਾਨਾ । ਉਪਾਉ । ਉਪਰਾਲਾ, ਜਤਨ,
(ਕਰਣਾ) ॥

ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਫਲ, ਕਪੜ, ਭਰੋਥ ॥

ਹੀਲਾ ਵਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਰਿਜਕ ਦਾ ਉਪਾਉ, ਜਿਸ
ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਹੁਜਗਾਰ ਮਿਲੇ ॥

ਹੁਆਂ, ਸਾ:—ਜੰਮਦੇ ਥਾਲ ਦੇ ਚੋਲ ਦੀ ਅਵਾਜ
(ਹੁਆਂ ਹੁਆਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਹੁਆਣ

ਹੁਆਣ, ਪੁ:—ਜਣੇਰ, 'ਹਵਾਨ, 'ਪਸ਼, 'ਡਿਗਰ,
ਮੁਰਖ ॥

ਹੁਆਲ, ਪੁ:—'ਹਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਆਲਾ, ਪੁ:—'ਹਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਇ (ਹੁਈ) } ਆਵਣ—ਫੁੱਤੇ ਨ ਰਮਕਾਉਣ ਦੀ
ਹੁਈ ਹੁਈ } ਆਵਾਜ ॥

ਹੁੱਸ, ਆਵਣ—ਉਠ ਦਾ ਗੋਰਾ ਨਿਵਾਉਣ ਲਈ,
ਇਹ ਆਵਾਜ ਹੈ ॥

ਹੁੱਸ ਜਾਣਾ } ਫਿ:—ਬਕ ਜਾਣਾ, ਹਾਰਣਾ ॥
ਹੁੱਸਣਾ }

ਹੁਸਣ, ਪੁ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹਜ, ਹੁਸੈਣ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਹੁੱਸਣਾ, ਫਿ:—'ਹੁੱਸ ਜਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਸੜ, ਪੁ:—ਹੁੱਸ, ਭਾਉ, ਗਰਮੀ, ਢਾਢੀ ਬੰਦ
ਹੋਣੀ ॥

ਹੁਸੜਣਾ, ਫਿ:—ਘਾਬਰਣਾ, ਥਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਸੜਾਉਣਾ } ਫਿ:—ਬਕਾਉਣਾ, ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ ॥
ਹੁਸਾਉਣਾ }

ਹੁਸਾਣ, ਪੁ:—ਹੋਸ਼ ਹਵਾਸ, ਸੁਰਤ, ਹੋਸਲਾ ॥

ਹੁਸਿਆਰ, ਵਿ:—ਖਬਰਦਾਰ, ਸੁਚੇਤ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਫਿ:—ਹੋਸ਼ ਜਾਂ ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ,
'ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ' ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਫਿ:—ਕਿਸੇ ਖਬਰੇ ਦੀ
ਖਬਰ ਪਹਿਲੇ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਰਹਿਣਾ, ਫਿ:—ਰੋਕਸੀ ਰੱਖਣੀ ॥

ਹੁਸਿਆਰੀ, ਸ:—ਮੋਢੀ, ਸਿਆਪਣ, ਖਬਰਦਾਰੀ,
ਰਤਰਾਈ ਲਲਾਖੀ ॥ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਾ
ਖੜਾ ਹੋਣਾ ॥ (ਆਉਣੀ)

ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ

ਹੁਸੈਣ, ਪੁ:—ਮੁ'ਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੋਹੜਾ ॥

ਹੁੱਕ, ਸ:—ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਵੱਖੀ ਦੀ ਪੀੜ, ਭੋਧਾ,
ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਮੇਥ ਜਾਂ ਕਿੱਲੀ ॥

ਹੁਕਈ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੁੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੁਕਣਾ, ਪੁ:—ਪਰਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁਕਮ, ਪੁ:—ਆਗਜ਼ਾ, ਪਰਵਾਨਾ, ਕਾਇਦਾ,
ਕਨੂਨ, ਵੱਟੀ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਅਖਤਿਆਰ
ਭਿਗਰੀ, ਹਦਾਇਤ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਫੈਸਲਾ ਤਾਂਬ
ਦਾ ਇਕ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਯੋਕਾ।
(ਕਰਣਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਹੁਕਮ ਉਠਾਉਣਾ (ਉਠਾ ਦੇਣਾ), ਫਿ:—
ਹੁਕਮ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ, ਸ:—ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਸੱਤ ਹੋਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਫਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਸੱਤ ਮੰਨਣਾ, ਫਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਹੁਕਮ ਕਰਣਾ } ਫਿ:—ਆਪਣਾ ਅਖਤਿ-
ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਣਾ } ਆਰ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਫਿ:—ਫੈਸਲਾ ਕਰਣਾ, ਆਗਜ਼ਾ
ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ, ਹਦਾਇਤ ਕਰਣੀ ॥

ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ ॥

ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਮਣ ਸੂਖ ਕਰਣਾ, ਫਿ:—ਹੁਕਮ ਹਟਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਫਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮਾ

ਹੁਕਮਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੁਕਾ ।
 ਹੁਕਮੀ, ਸ: }

ਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਰੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂਤ ਦੀ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕ ਪੁਆਂ ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁਕਾ ਤਾਜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਦਲਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਦਾ ਮਿਲ ਗੋਲ ॥

ਹੁਕਾ ਪਾਣੀ ਛੇਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਰਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ
 ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ } ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ ਨਾਂ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਪੀਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕੇ ਦੀ ਨਲੀ ਮੰਨ ਵਿੱਚ ਲੈਕੇ
 ਜਾਂ ਛੇਕਣਾ } ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਪੁਆਂ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਤਮਾਕੂ ਆਇਕ ਪਾਉਣਾ ॥

ਹੁਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਲਾ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ
 ਜਾਂ ਮਾਰਨੀ } ਆਇ ਨੂੰ ਹੁਕਾ ਆਇਕ ਪੀ-
 ਠ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ॥

ਹੁਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਸਿਹਾ ਹੁਕਾ ॥

ਹੁਕੈਣ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੁਕਾ ਪੀਠ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹੁਗ, ਸ:—ਰੋਲਾ, ਅਵਾਈ, ਖਬਰ, ਖੁਬਾਰ ॥

ਹੁਗਾਰਾ, ਪੁ:—ਹਾਂ, ਹਾਂ ਹਾਂ, ਸੱਤ ਬਚਨ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ॥

ਹੁਗਾਰਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਂ ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ॥

ਹੁੱਟਣਾ

ਹੁੱਚਕਾ } ਪੁ:—ਨੋਕਰ, ਧੌਕਾ ਹੋਵਾਂ, (ਲੱਗਣ
 ਹੁੱਚਕੇਰਾ } ਮਾਰਨ) ॥

ਹੁੱਜ, ਸ:—ਧੌਕਾ, ਸੋਟੀ ਆਇਕ ਦੀ ਨੋਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਹੁੱਜ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਟੀ ਆਇਕ ਨੋਕਣੀ,
 ਹੁੱਜ ਮਾਰਨੀ } ਮੱਕਾ ਮਾਰਨਾ ॥
 ਹੁੱਜ ਲਾਉਣੀ }

ਹੁੱਜਕਾ, ਪੁ:—‘ਹੁੱਚਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਜਤ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਸਬੂਤ, ਸਬੰਧ, ਛੇੜ, ਤਗਜ਼ਾ, ਵੱਚਰ ॥

ਹੁੱਜਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਗਜ਼ਾਣਾ, ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ॥

ਹੁੱਜਤ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਚਰ ਤਾਹੁਣੀ ॥

ਹੁੱਜਤਣ, ਸ: } ਹੁੱਜਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
 ਹੁੱਜਤੀ, ਪੁ: } ਵਾਲੀ ॥

ਹੁੱਜਦਾ, ਪੁ:—ਉਪਾਉ, ਵਸੀਲਾ, ਤਾਕਤ, ਸਮ-
 ਰਥ ॥

ਹੁੱਜਦਾ ਵਿਚਾਰਣਾ (ਵੇਖਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਇਹ
 ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਕਿ ਵਲਾਨਾ ਕੰਮ ਸਾਥੇ ਹੋ
 ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ॥

ਹੁੱਜਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਠੜੀ, ਪੁਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੁੱਝੀ
 ਥਾਂ, ਮਸੀਤ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੁੱਲਾਂ ਕਾਜੀਆਂ
 ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕੀ ਸੋਹੀ ਕੋਠੜੀ ॥

ਹੁੱਝਕਾ, ਪੁ:—‘ਹੁੱਚਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਟ, ਪੁ:—ਹੁੱਮ, ਹੁੱਸੜ, ਢਾਉ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ॥
 (ਹੋਣਾ) ॥

ਹੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ‘ਰੋਕਣਾ’, ਬੰਕ
 ਜਾਣਾ ॥

ਹੁੱਡ

ਹੁੱਡ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਈਦ, ਵਾਧੂ ਈਦ (ਸੂਰ ਦੀ ਹੁੱਡ)
ਸਿਰਜੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਪਾਠ ਵਾਲੀ ਟੋਪੀ ਜੋਹੀ ਜੋ
ਜਿਗਰੀ ਲੇਠ ਵੇਲੇ ਪਾਈ ਦੀ ਹੈ ॥

ਹੁੱਡਕ, ਸ:—ਉਡੀਕ, ਹੇਲਤ, ਰੀੜ, ਵਰਤਾਰਾ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਹੁੱਡਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਹੁੱਡਕਣੀ, ਸ:—ਕੰਜਰੀ ॥

ਹੁੱਡਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਤਰਾਈ ॥
'ਹੁੱਡਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਡਰੀ, ਵਿ:—ਹੁੱਡਰ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ ॥

ਹੁੱਡਵੀ, ਸ:—'ਹੁੱਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਡਾਉਣ, ਸ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ ਜਾਂ ਥੱਟਾ ॥

ਹੁੱਡਿਆਉਣ, ਪੁ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ,
ਵੱਟਾ ॥

ਹੁੱਡਾ ਛਾਜਾ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਦਿਸ਼ੇਰ ਘੋਲਣ ਦਾ ਟੋਕਾ,
ਮਨੁਲ ਸਮੇਤ ॥

ਹੁੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਾਗ਼ਤ ਜੋ ਖਾਹੁਕਾਰ ਲੋਕ ਇੱਕ
ਦੂਏ ਦੇ ਨਾਉਂ, ਲਿਖਕੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਦਾ ਰੁਪਯਾ
ਦੁਈ ਥਾਂ ਦੁਆ ਦੋਏ ਹਨ ॥

ਹੁੱਡੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣੀ ॥

ਕਿਸੇ ਤੇ ਹੁੱਡੀ ਕਰਨੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ
ਹੁੱਡੀ ਲਿਖ ਭੇਜਣੀ ॥

ਹੁੱਡੀ ਮੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਗਾਹੀ ਰੁਪਯਾ
ਭੇਜਣਾ ॥

ਹੁੱਡੀ ਵਿੱਠੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ॥

ਹੁਟੇ ਹੁਟੇ

ਹੁੱਡੀ ਪਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੁੱਡੂ, ਪੁ:—ਭੇਡ, ਥੱਕਰਾ ॥

ਹੁੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿਚ ॥

ਹੁੱਟ ਝੀਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਜੇ ਝੱਕ ॥

ਹੁੱਟ ਤੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗ ॥

ਹੁੱਟ ਦਾ (ਦੇ), ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਪਿਛਲਾ, ਹੋਰ ॥

ਹੁੱਟ ਦਾ ਪੋਸ਼ (ਪੋਚ), ਪੁ:—ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ
ਖਾਲਕ ॥

ਹੁੱਟ ਬੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਜੇ ਝੱਕ ਬੀ, ਵੇਰ ਬੀ ॥
ਹੁੱਟ ਵੀ }

ਹੁੱਟਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਤਰਾਈ ॥
ਹੁੱਟਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ
ਵਿ: } ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੇ ਹੁੱਟਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁੱਟਰ ਨਹੀਂ,
ਅਣਜਾਣ ॥

ਹੁੱਟਰੀ, ਵਿ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ ਸਿਆਣਾ
ਚਤਰ ॥

ਹੁੱਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਵੇਲੇ, ਜਦ ਪੱਟ, ਥੱਡਾ
ਚਿਰ ਹੋਇਆ, ਥੱਡੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ॥

ਹੁੱਟੇ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਵੇਲੇ, ਪਲਕ ਨੂੰ, ਥੱਡਾ
ਚਿਰ ਹੋਇਆ ॥

ਹੁੱਟੇ ਹੁੱਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਛੱਤੀ, ਢਿਲ ਨਾਂ
ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੱਤ

ਹੁੱਤ, ਸ:—ਨਾਂਹ ਨੁੱਕਰ, ਉਜਰ (ਕਰਨੀ) ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥੋਂ, ਸਗੋਂ, ਨਹੀਂ, ਨਾਂ,
ਆਹਾਂ ॥

ਹੁੱਥੁ, ਪੁ:—ਉੱਥੁ, 'ਉੱਥਰੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਦਹੁਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਖਿ ਰੂ ॥

ਹੁਦਰ, ਪੁ:—ਮਨ, ਸਲਾਹ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ ॥

ਹੁਦੜ ਹੋਲ, ਵਿ:—ਛੋੜੀ ਵਡਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਮੁੰਡਾ ਯਾ ਖੁੜੀ ॥

ਹੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰੀ, ਸਾਮੀ, ਦਰਜਾ, ਮਰਾਤਬਾ,
ਹੁਜ਼ਕਾਰ, ਕੰਮਕਾਰ ॥

ਹੁਦਾਰ, ਪੁ:—ਉਪਾਰ, ਕਰਜ਼, ਮੰਗਵਾਂ ਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਧਨ ॥

ਹੁੰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਾਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੁੰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਪਾਸ
ਹੋਵੇ ਥੀ ॥

ਹੁੰਦੀ, ਅਵ:—ਭਾਉ; ਬਦਲੇ ॥

ਹੁੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਥੀ ॥

ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ, ਅਫਸਰ, ਹਾਕਮ ॥

ਹੁੰਦੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਅਫਸਰੀ ॥

ਹੁੰਧ (ਹੁੰਧੜ), ਸ:—ਮੁੱਕਾ, ਘੁੰਮਨ ॥

ਹੁੰਧੜ ਮੁੰਡੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਦੁਬੇ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਹੁੰਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਣੇ ਦਾ ਸਿਕਾ, 'ਬਹੁਤ' ਧਨ
(ਵਧਣੇ) ॥

ਹੁਰਨਾ

ਹੁਨਰ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹੁਨਰ' ਅਤੇ 'ਹੁੰਤਰ' ॥

ਹੁਨਾਲ } ਪੁ:—ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਹੁੱਤ ॥
ਹੁਨਾਲਾ }

ਹੁੱਥ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਦਾਹ, ਭਾਭਸਾ ॥

ਹੁੱਥ ਤੋਡੀਕ, ਸ:—ਫੁਰਸਤ, ਬੱਤਾ, ਸਮਰਥ ॥

ਹੁਬਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਝਣਾ, ਬੋਝੱਝਣਾ, ਗਲਣਾ,
ਹੁਬਸਣਾ } ਸੜਨਾ, ਵਿਗੜਣਾ ॥

ਹੁਬਸਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਾਰ (ਆਉਣੀ
ਲੇਣੀ) ॥

ਹੁਬ ਹੁਬਾਉ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਹੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਮਤ ਕਰਨੀ, ਡਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ,
ਆਸਾ ਰੱਖਣੀ, ਹਿੱਥਣਾ ॥

ਹੁੱਥੇ ਹੁੱਥੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਫਿਰਨਾ ॥

ਹੁਬਕੀ, ਸ:—'ਹਿਰਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਬਾਬ, ਸ:—ਬੁਲਬੁਲਾ ॥

ਹੁੱਛੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਉਕੇ 'ਭਰਣੇ' ਲੰਮੇ
ਸਾਹ ਲੈਣੇ ॥

ਹੁਮ ਹੁਮਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੱਠੇ
ਹੋ ਕੇ ॥

ਹੁੰਮ, ਪੁ:—ਵੱਡ, ਗਰਮੀ, ਭਾਉ, ਹੁੱਸੜ ॥

ਹੁਮੈਤ(ਤੀ)—'ਹਮਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਰ, ਸ:—ਪਖਿਰੂਆਂ ਦੇ, ਉੱਡਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥
ਪਖਿਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਹੁਰਨਾ—ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਜੇ ਵਿੱਚ ਬਦ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਰਮਚ

ਹੁਰਮਚ, ਸ: } ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ 'ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ' ॥
 ਹੁਰਮਚੀ, ਵਿ: }
 ਹੁਰਮਜ, ਸ: } ਹੁਰਮਚ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
 ਹੁਰਮਜੀ, ਵਿ: }

ਹੁਰਮਤ } ਸ:—ਪਤ, ਮਾਠ, ਅਥਰੇ ਇੱਥਤ ॥
 ਹੁਰਮਤੀ }

ਹੁਰਮਤ ਵਾਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਇਸਤ ਅਥਰੇ ਵਾਲਾ
 ਆਦਮੀ ॥ ਅਤਵੰਗਾ ॥

ਬੇ ਹੁਰਮਤ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ ॥

ਬੇ ਹੁਰਮਤੀ, ਸ:—ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ, ਲਿਰਾਦਰੀ ॥

ਹੁੱਚਾ, ਸ:—ਫੌਜ ਦੀ ਭਾਜ, ਫੌਜ ਦਾ ਭਿੱਤਰ
 ਭਿੱਤਰ ਹੋਣਾ ॥ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਜੇਕਾਰਾ ॥

ਹੁਰਾਂ, ਹੁਰੀਂ, ਪ੍ਰਤਯਕ—'ਹੋਰਾਂ', 'ਹੋਰੀਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਲ, ਸ:—ਅੱਖ ਜਾਂ ਸਿਰ ਦੀ ਪੀੜ, ਕਿੱਧੇ ਉਭਾਰ
 ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਹੁਲ ਹੁਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੁਣਾ ॥

ਹੁਲਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਿਲਕਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਲਰ ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਧਨ ਉਡਾਉਣਾ ॥
 ਹੁਲਰੀ, ਸ: }

ਹੁਲੜ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਸਾਹ, ਰੋਲਾ, ਕੌਲਾ, ਹਿੱਲ
 ਜੁੱਲ ॥

ਹੁਲੜ ਮੀਰ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
 ਵਸਾਈ। (ਹੁਲੜ ਮਚਾਉਣਾ) ॥

ਹੁਲਾਸ, ਸ:—ਠਸਵਾਰ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ ॥

ਹੁਲਾਸਾ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨਦ, ਮੌਜ, ਲਾਲਸਾ ॥

ਹੁੰ ਕਰਨਾ

ਹੁਲਾਰਾ, ਪੁ:—ਹੁਣਾ, ਝੁਣਾ, ਸਿਰ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ,
 (ਹੁਣਾ, ਲੈਣਾ) ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਭੈਥਰਾ ਜੋ
 ਖੋਰਾਂ ਦੀ ਕਾਠੀ ਉੱਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁੜਕ, ਸ:—ਹੇਲਤ, ਰੀਤ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਹੁੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ॥
 ਹੁੜ੍ਹਣਾ }

ਹੁੜਦੁ ਲਾਨਤ, ਸ:—ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਫਿਰੇ ਮੁਹ,
 ਬਦਨਾਮੀ (ਉੱਠਾ ! ਚੜ੍ਹਾਈ ਚਲੀ ਕਿ
 ਲਹਾਈ ! ਅਖੇ ਹੁੜਦੁ ਲਾਨਤ) ॥

ਹੁੜਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨਾ,
 ਕੇਦ ਕਰਨਾ ॥

ਹੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਾ-
 ਉਣਾ ॥

ਹੁੜਵਾਈ, ਸ:—ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਹੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੁੜਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁ, ਅਵ:—ਓਹ, ਓਇ ॥

ਪੁ:—ਰੋਥ ॥

ਹੁ ਹਵਾ, ਹੁ ਹਾਂ, ਅ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਧੂਮ ਧਾਮ ॥

ਹੁ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ ਗੱਲ, ਮਸ਼ਹੂਰ
 ਜਾਣੀ ॥

ਹੁ ਬਹੁ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ, ਧੁਰਾ
 ਪੁਰਾ ॥

ਹੁ, ਅਵ:—ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਠੀਕ, ਕਰ ਜਾ ॥

ਹੁ ਹਾਂ, ਸ:—ਹਾਂ, ਮਰਜੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਬਚਨ ॥

ਹੁੰਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਣੀ, ॥

ਹੁਕ

ਹੁਕ, ਸ:—ਵੀਰਵੀ ਪੀੜ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ,
ਬੜਕਾ, ਜਕੜਾਉ ॥

ਹੁਸ (ਹੁੰਸ), ਸ:—ਵੇਰ, ਲਾਲਚ, ਸਾੜਾ, ਗਮ ॥

ਹੁਸ, ਪੁ:—ਜੀਗਲੀ ਜਨੌਰ, ਅਹਿਮਕ,
ਅਨਸਾਕ ॥

ਹੁੰਗ, ਸ: } ਪੀੜ ਨਾਲ ਹੁੰ ਹੁੰ ਕਰਨਾ,
ਹੁੰਗਣ, ਸ: } ਕੁਰਲਾਟ ॥
ਹੁੰਗ, ਪੁ: }

ਹੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ ॥

ਹੁੰਗਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਤੁੜੀ ਪੋਕਿਓ
ਭਰਨ ਲੱਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ) ॥

ਹੁੰਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਬਰਨਾ, ਕੜਾ ਜੋੜ ਕੇ ਬਾਹਰ
ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਹੁੰਝਾ, ਪੁ:—ਸਝਾਈ, ਸਤਿਆਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ
(ਹੁੰਝਾ ਚਿਰਨਾ, ਫੇਰਨਾ) ॥

ਹੁੰਤ, ਵਿ:—ਹਾਰ, ਨੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੁੰਦ, ਸ:—ਬਹਿਸਤ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਜੋ
ਦੀਨ ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, ਸੁੰਦਰ
ਇਸਤ੍ਰੀ ॥

ਹੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ (ਹੁੰਦਾ ਮਾਰਨਾ, ਵੱਟਣਾ) ॥

ਹੁੰਦਾ ਪਰੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ॥

ਹੁੰਦਾ, ਸ:—ਹੱਲਾ, ਧੱਕਾ, ਹੁੰਜ; (ਹੁੰਦਾ ਰਲਾਉਣੀ,
ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ, ਧੱਕਣਾ ॥

ਹੁੰਦੁ, ਸ:—ਜਿੰਦ, ਹਠ, ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ,
ਅਜੇਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਣਾ ਜੋ ਆਪਣੇ
ਕੋਲੋਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਹੇਠਾ

ਹੁੰਦੁ ਮਤ, ਸ:—ਬੇ ਸਮਝੀ, ਜਟਕੀ ਅਕਲ ॥

ਹੁੰਦੁ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਢੀਠ, ਮੁਰਖ, ਅੰਨੇ ਵਾਹ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹੁੰਦੁ ਮਾਰੀ } ਸ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇਅਕਲੀ ਦਾ
ਹੁੰਦੁ ਵਾਈ } ਕੰਮ ਕਰਨਾ (ਕਰਨੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੇ, ਅਵ:—ਓਇ, ਓ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਹੇਂਹ, ਸ:—ਆਕਫ, ਗੁਮਾਨ, ਐਂਠ, ਮਜਾਜ ॥
ਅਵ:—ਕੀ ਹੇਂ? ਓਇ! ਕਿਉਂ? ਇਹ ਹੱਲ ਹੈ?

ਹੇਂਹੜ, ਸ:—ਮੰਡਲੀ, ਭੀੜ, ਕੱਠ ॥

ਹੇਕ, ਸ:—ਸੁਰ, ਅਵਾਜ (ਕੱਢਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੇਂਕ, ਵਿ:—ਇੱਕ ॥

ਹੇਕੱਠਾ, ਵਿ:—ਓਕੱਠਾ ॥

ਹੇਕੜ } ਸ:—ਘਮੰਡ, ਅਹੰਕਾਰ, ਅਕੜਾਉ ॥
ਹੇਕੜੀ }

ਹੇਚ ਪੇਚ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਘਾਬ ॥

ਹੇਜ, ਸ:—ਲਾਜ, ਨਖਰਾਂ, ਅਦਾ, ਦਿਖਾਵਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਹੇਜਲਾ, } ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ, ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
ਹੇਜਲੀ, }

ਹੇਠ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥੱਲੇ, ਠੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਠੀਵੇਂ, ਪਿੰਡੇ ॥

ਹੇਠ ਉੱਪਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਝਿਕ ਥੇ ਉੱਪਰ ਦੂਜਾ
ਉਲਟ ਪੁਲਟ। ਗੜ ਬੜ ॥

ਹੇਠ ਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥੱਲੇ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥
ਹੇਠੋਂ ਹੇਠ }

ਹੇਠਲਾ, ਵਿ:—ਹੇਠ ਦਾ, ਥੱਲੇ ਦਾ, ਠੀਵਾਂ ॥

ਹੇਠਲੀ ਉੱਤੇ, ਸ:—ਪਰਲੋਂ ॥

ਹੇਠਾ, ਵਿ:—ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਹੌਲਾ, ਹੀਣਾ ॥

ਹੋਠਾ ਪੁਟਾ

ਹੋਠਾ ਪੁਟਾ, ਪੁ:—ਹੋਠਾਂ ਹੋਠਾ, ਹੀਠ ਭਾਈ ॥

ਹੋਠੇ ਹੋਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਠਾ, ਹਾਰ ਜਾਠਾ ॥

ਹੋਤ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਅਵ:—ਖਾਤਰ, ਕਰਕੇ, ਕਾਰਣ ॥

ਹੋਰ ਹੋਰ, ਪੁ:—ਥੋੜਕਰ, ਫੇਰੇ, ਗੇੜੇ, ਮੋੜ ॥

ਹੋਰਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਂ ਪਿਉ ਜਾਂ ਕਿਸੇ
ਸੱਜਲ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਹੋਰਵਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਸੁਰ ਦਾ ਗੀਤ ਜੋ ਅਧਾਲੀ
ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਹੋਰੇ ਦੋਲੇ) ॥

ਹੋਲ ਮੋਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ ਗਿਲਣਾ ॥

ਹੋਲਤ, ਸ:—ਆਦਤ, ਵਾਦੀ, ਸੁਭਾਉ (ਪੈਂਠੀ) ॥

ਹੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਹੋਲਾ ਚੰਏ ! ਵਿਸਮਯ:—ਮੱਦਤ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ॥

ਹੋਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:—ਬ:) ਧਾਵੇ, ਹੱਲੇ, ਭੀੜ

ਹੋੜਾ, ਸ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦਾ ਵੱਗ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥

ਹੋੜਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਕਾਰ (ਹੋੜਾ ਖੋੜਣਾ, ਹੋੜੇ ਜਾਣਾ) ॥

ਹੜੀ, ਵਿ:—ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਹੈ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਠਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਹੈਈ } ਅਨਯ ਪੁਰਖ ਇੱਕ ਬਚਨ ॥

ਪ:—ਹਾਹੁਕਾ ਜੋ ਪੀੜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਛਰਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ

ਅਵ:—ਓਇ, ਹੇ (ਹੈਈ ਰੱਬਾ) ॥

ਹੈ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੀ ਹੈ ?

“ਵ:—ਠਾਂ ਕਰ, ਵੇਖ ! ਮੋੜੀ ਰੱਖ ! ਮੌਰ
ਮੁਚ ?

ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਠਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਅਧਨਮ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇੱਕ ਬਚਨ ॥

ਹੈਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਸੀ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਸਾ, ਆਹਾ ॥

ਹੈਸਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਣ, ਸੇ, ਸੀਗੇ, ਆਹੇ ॥

ਹੈਂਸਿਆਰਾ } ਵਿ:—ਨਿਰਦਈ, ਬੇ ਤਰਸ,
ਹੈਂਸਿਆਰਾ } ਕਰਕੇ ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥ ਘਾਤੀ ॥

ਹੈਸੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈਸ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਸਾ, ਆਹਾ ॥

ਹੈਸੀਯਤ, ਸ:—ਖੁੱਤਾ, ਭੈੜੀਕ, ਸਮਰਕ, ਧਲ
ਦਾ ਬਲ ॥

ਹੈਕਲ } ਸ:—ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਠ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਹੈਂਕਲ } ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸਿਉਣ ਦਾ ਗਾਹਣਾ ॥

ਹੈਕੜ } ਸ:—ਆਕੜ, ਗੁਮਾਣ, ਘਮੰਡ ॥
ਹੈਂਕੜ }

ਹੈਗਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੈਂਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇ ਅਤੇ
ਦਸਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਮਰੀ (ਹੋਣਾ, ਹੋ
ਜਾਣਾ) ॥

ਹੈਂਜਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈਂਜੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਖਿੱਲ-
ਰਣੀ ॥

ਹੈਂਡ ਬਿਲ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ
ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਥਾਪਕ ਫੌਂਡਾ
ਉਸਤਾਦ ॥ ਉਸਤਾਦਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ॥

ਹੈਂਡਲ

ਹੈਂਡਲ, ਪੁ:—ਹੱਥਾ, ਦਸਤਾ ।

ਹੈਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਣ, 'ਹੈ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਰਨ ॥

ਹੈਦਰ, ਪੁ:—ਹਜਰਤ ਅਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ ॥

ਹੈਦਰੀ, ਪੁ: ਸ:—ਹਜਰਤ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਹੈਦਰ ਦਾ, ਬੰਦੂਕ ਬਣਾ

ਹੈਬਤ, ਸ:—ਤਰ, ਭੋ, ਖੋਫ ॥

ਹੈਰਤ, ਸ:—ਹਚਾਨਗੀ, ਅਚੰਭਾ ।

ਹੈਰਾਣ, ਵਿ:—ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ, ਈਗ, ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੈਰਾਣਗੀ } ਸ:—ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ ਹੋਰਤ,
ਹਰਾਣੀ } ਅਕਤ ।

ਹੈ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਮਧਮ ਪੁਰਖ ਬਹੁ ਬਰਨ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ॥

ਅਵ:—ਆਹੋ, ਹੱਛਾ, ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਬਣੀ ?

ਹੈ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਓਂ ਜਾਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣਾ ।

ਹੈ ਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੈਕੇ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਹੋਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੈ ਕੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਦ੍ਰ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ । ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੈ ਉੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ (ਛਾਣਾ), ਮਾਂਦੇ ਪੈਣਾ ॥

ਹੈ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈ ਜਾਣਾ, ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਦੀ ਹਾਰਿਣਾ ।

ਹੋਸ਼ ਫੜਣੀ

ਹੋਊ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਵੇਗਾ, ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਹੋਇਆ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੁਤ ਕਾਲ ਇੱਕ ਬਰਨ ਅਨਿਤ ਪੁਰਖ ਪੁਲਿੰਗ ॥

ਹੋਈ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਇਆ' ਦਾ ਸਬੰਧੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸ:—ਜੇ ਰੌਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ । ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ, ਜੋ ਦਿਵਾਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਦਿਨ ਅਗੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਹੋਏ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਇਆ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਰਨ ॥

ਹੋਏ ਹੋਏ, ਸ:—ਬਰਮ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਹੋਸ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਇੱਕ ਬਰਨ, ਭੁਤ ਕਾਲ ਅਨਿਤ ਪੁਰਖ, ਇੱਕ ਬਰਨ ॥

ਹੋਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ:—ਸੁਰਤ, ਸਮਝ, ਸੋਝੀ ॥

ਹੋਸ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਰਾਣ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਸ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ, ਚੰਨ ਹੋਣਾ, ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਸਮਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ, ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਹਵਾਸ, ਸ:—ਸੁਰਤ, ਸਮਝ ॥

ਹੋਸ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਨ ਜਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਹੁੰਮ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਸ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸਮਝੀ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਹੋਸ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਸ ਸਮਾਲਣੀ' ਵਿਖੇ ॥

ਹੋਸ ਮੰਦ

ਹੋਸ ਮੰਦ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਸ ਹੈ ॥

ਹੋਸ ਮੰਦੀ, ਸਃ—ਸਮਝ, ਸਿਆਣਪ

ਹੋਸ ਫਾਲਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਸ ਹੈ ॥

ਹੋਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ ਹੋਸ ਆਉਣੀ,
ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਸਣ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਣਗੇ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵਾਂਗਾ (ਮੈਂ)

ਹੋਸਿਣ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਣਗੇ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗਾ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗਾ (ਤੂੰ) ॥
ਹੋਸੀ }

ਹੋਸੋ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗੇ (ਉਸੀ) ॥

ਹੋਹਾ, ਪੁਃ—ਹੋਕਾ, ਹੁਜਕਾ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਹੋਕਾ, ਪੁਃ—ਉੱਚੀ ਬੋਲਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ
ਦੱਸਣੀ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੂਕਣਾ, ਪੁਕਾਰ,
ਵੱਡੇਰਾ ॥ (ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ, ਵੇਚਣਾ) ॥

ਹੋਖਾ, ਵਿਃ—ਭਮਜ਼ੋਰ, ਟੋਲਾ, ਚੰਚਲ, ਠਕਾਰਾ ॥

ਹੋਖੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠਿਗਣਾਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਹੋਖੇ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇ, ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਊ, ਹੋਸੀ ॥
ਹੋਖੇ }

ਹੋਛ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਹੋਛਾ ਹੋਣਾ, ਕਮੀਲ ਪੁਣਾ
ਬੇਅਕਲੀ ॥

ਹੋਛਾ, ਵਿਃ—ਠਕਾਰਾ, ਬੇ ਸਮਝ, ਮੁਰਖ, ਕਮੀਲਾ,
ਅਕਲ ਬਾਜ਼ ॥

ਹੋਯਾ

ਹੋਟਲ, ਪੁਃ—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਢੰਗ ਦੀ ਸਰਾਂ, ਮੁਸਾਫਰ
ਖਾਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਢੰਗ ਦਾ ਭੰਦਾਰ ॥

ਹੋਠ (ਹੋਠ), ਪੁਃ—ਬੁੱਲ੍ਹ, ਲਬ ॥

ਹੋਡ, ਪੁਃ—ਕਮਾਦ ਕੱਟਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਗੰਨੇ ਦੀ
ਜੜ੍ਹ ਰੋਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਹੋਣ, ਸਃ—ਹੋਕਾ, ਵਰਤਣਾ, ਜੀਉਣਾ ॥

ਹੋਣਹਾਰ, ਸਃ—ਜੋ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਭਾਵੀ, ਪਰਾਲ-
ਧ, ਹੁੰਦੜ ਹੋਲ ॥

ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੀਉਣਾ, ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ, ਜੰਮਣਾ,
ਉੱਗਣਾ, ਰਖਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ॥

ਹੋਣੇ ਵਾਲਾ, ਪੁਃ—ਜੋ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥
ਵਿਃ—ਹੋਣਹਾਰ ॥

ਹੋਣੀ, ਸਃ—ਭਾਵੀ, ਕਿਸਮਤ, ਪਰਾਲਧ ॥

ਹੋਤ, ਪੁਃ—ਮਿਤ੍ਰ, ਯਾਰ, ਬੋਲੀ ॥
ਪੜ੍ਹ:—ਉਹ (ਬਹੁ: ਥ:)

ਹੋਤਾ, ਪੜ੍ਹ:—ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ॥

ਹੋਦ, ਸਃ—ਹੋਣਾ, ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਅਣਹੋਦ, ਸਃ—ਨਾ ਹੋਣਾ, ਥੁੜ ॥

ਹੋਦਾਰ, ਪੁਃ—‘ਹੁਦਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਮ, ਪੁਃ—ਅੱਗ ਵਿਚ ਘਿਉ ਦੀ ਆਹੁਣੀ ਆਦਿਕ
ਪਾਉਣਾ (ਵਿਦਾ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਕੇ), ਹਮਨ, ਜੋਗ,
ਅਗਲੀ ਹੋੜ ॥

ਹੋਯਾ, ਪੁਃ—ਜ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਵਾਰੀ,
ਵਸਲ ॥

ਹੋ

ਹੋਰ, ਪੜ੍ਹ:—ਦੁਜਾ, ਵੱਖਰਾ, ਚੱਖਰਾ, ਵੱਧ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ, ਛੁੱਟ ॥

ਅਵ:—ਅਤੇ, ਅਜੇ ॥

ਹੋਰ ਸਾਰੇ, ਵਿ:—ਬਾਕੀ ਸਭ ॥

ਹੋਰ ਸੁਣੋ, ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਸੈ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਹੋਰ ਹੀ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ॥

ਹੋਰ ਕੀ, ਇਸਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਕੋਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਕੀ ਕਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਕੋਈ, ਪੜ੍ਹ:—ਦੁਆ ਜਨਾ ॥

ਹੋਰ ਤੋਂ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਦੁਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ॥

ਹੋਰਥੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੁਈ ਥਾਂ ।

ਹੋਰਦਰੇ }

ਹੋਰਦਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਪਰਾਯਾ ॥

ਹੋਰ ਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੁਈ ਥਾਂ, ਦੂਥੇ ਪਾਸੇ ॥

ਹੋਰ ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੰਨਾ ਹੀ, ਥੱਸ ॥

ਹੋਰਨਾਂ (ਨੀਂ) ਪੜ੍ਹ:—ਹੋਰ ਜਨਿਆਂ, ਬਾਕੀ
ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ।

ਹੋਰ ਬੀ, ਭੀ, ਵੀ, ਅਤੇ, ਵਧੀਕ, ਠਾਲੇ ।

ਹੋਰ } ਪ੍ਰਤਿਯੋਗ, ਜੀ, ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਨੀਵਾਂ ਦੇ
ਮਗਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਚਾਰੇ'
ਹੋਰੀ } ਹੋਰ ਆਖਿਆ 'ਲਾਲੇ ਹੋਰੀ' ਆਏ ॥

ਹੋਰੀ, ਸ:—'ਹੋਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰ ਤੋਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਹੋਲਡਰ, ਪੁ:—ਫਲੋਤੀ ਕਲਮ ਦੀ ਫੀਡੀ ॥

ਹੋਂਕਣੀ

ਹੋਂਲਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਲੀ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੰਦੂ
ਦੀ ਹੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਥੇ ਦਿਨ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥ਹੋਂਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬਚਨ), ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ
ਫੋਲੀਆ ॥ਹੋਂਲੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ
ਵੱਗਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਤੇ ਗੁਲਾਲ ਆਦਿਕ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਗੀਤ ॥

ਹੋਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਂਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਹਟਕਣਾ ।

ਹੋਂਕੂ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜਾ ( ) ਦਾ
ਨਾਉਂ, ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਕ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਭੰਡਾ ॥

ਹੋਂ, ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਥਣਾ, ਲੋਭ, ਹਿਰਸ, ਆਪਸੁ ਆਰਥ ॥

ਹੋਂ, ਪੁ:—ਹੰਕਾਰ, ਅਲਗਰਜੀ ॥

ਪੜ੍ਹ:—ਮੈਂ ॥

ਹੋਂਸ, ਸ:—ਇੰਛਿਆ, ਹਿਰਸ, ਭਾਹ, ਮਾੜਾ ॥

ਹੋਂਸਲਾ } ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਦਲੇਰੀ, ਇੰਛਿਆ,
ਹੋਂਸਲਾ } ਹਿੰਮਤ ॥ਹੋਂਸਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਜੋਰ ਲੱਗੇ
ਹੋਂਸਲਾ ਕੱਢਣਾ } ਲਾਉਣਾ ॥

ਹੋਂਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਦਲੇਰ, ਹਿੰਮਤੀ ॥

ਹੋਂਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਜਾਂ ਐਥਾ ਸਾਹ
ਹੋਂਕਣਾ } ਛੇਲਾ ਹਫਲਾ ॥

ਹੋਂਕਣੀ, ਸ:—ਐਥਾ ਸਾਹ, ਦਮਾ (ਚੜ੍ਹਨੀ) ।

ਹੋਕਾ

ਹੋਕਾ, ਪੁ:—‘ਹਾਹੁਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਜ (ਹੋਦ), ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਤਲਾਉ, ਚਬੋਰਾ ।

ਹੋਦਾ, ਪੁ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ‘ਪੱਠ ਉੱਤੇ’ ਰਖਕੇ ਬਹਿਣ ਵਾਲੀ ਚੋਕੀ, ਅਮਾਰੀ ॥

ਹੋਮਾ } ਪੁ:—ਅਭਮਾਨ, ਹੋਕਾਰ, ‘ਮਮਤਾ’
ਹੋਮਾਂ } ਹਿਰਸ ।

ਹੋਲ, ਪੁ:—ਫਰ, ਭਉ, ਪੜਕੀ, ਚਿੰਤਾ ॥

ਹੋਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਫੈਜ ਦਾ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੇਸੀ ਅਕਸਰ ।

ਹੋਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੋਲਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ।

ਹੋਲਦਿਲ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪੜਕੀ ॥

ਹੋਲਦਲੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜੋ
ਹੋਲਦਿਲੀ } ਪੜਕੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੱਕ ਉੱਤੇ ਲਟਕਦਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਹੋਲਾ ਵਿ:—ਹਲਕਾ, ਮੁਲੈਮ, ਸੁਖਾਲਾ, ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ॥

ਹੋਲੀ, ਸ: ਵਿ:—ਹਲਕੀ, ਮੁਲੈਮ, ਸੁਖਾਲੀ ॥

ਹਲੀ ਹੋਲੀ }
ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਰਾਮ ਨਾਲ,
ਹੋਲੇ } ਆਸਤੇ ਆਸਤੇ, ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਹੋਲੇ ਹੋਲੇ } ਧੀਰਜ ਨਾਲ, ਸਹਿਜੇ, ਅਮਲ-
ਕਰੇ ।

ਕ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੇਂਡੀ ਦਾ ਛੋਰਾਂ ਅੱਖਰ, ਕੱਕਾ ॥

ਕਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਸਟਣੀ

ਕਉਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪੰਖੜਾ, ਕਾਉ, ਕਾਂ ॥

ਕਈ, ਪੜ:—ਬਹੁਤ, ਬਖੱਜੇ, ਅਨੱਕ ॥

ਕਈਕੁ, ਪੜ:—ਕਈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ॥

ਕਈ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵੇਰੀ, ਅਕਸਰ ॥

ਕਸ, ਸ:—ਭਾਪ, ਜੰਗਾਲ, ਜੌਰ, ਭਾਥਤ ਖਿੱਚ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਫਿਲ, ਕਸੌਟੀ ਤੱਕੜੀ ਦੇ ਛਾਂਬਿਆਂ ਦੀ ਰੱਸੀ, ਪਤੰਗ ਦੀ ਰੋਰ, ਧੱਤ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਰੀਦ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਕਮੀ, ਘਾਟਾ, ਮੈਲ ॥

ਕਸ ਉਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਗਾਲ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕਸ ਆਉਣੀ, ਹੋਣੀ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਪ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਕਸ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰ ਲਾਉਣਾ, ਛੱਕਣੀ ਦੇ ਛਾਂਬੇ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਪਾਉਣਾ ।

ਕਸ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਸੋਠਾ ਰਗੜ ਕੇ ਪਰਖਣਾ ॥ ੧

ਕੱਸ, ਸ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਤੰਗੀ, ਕਸਾ-ਉਟ ॥

ਕੈਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਜਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਮਾਮਾ, ਅਲਮਾਰੀ ਆਦਿਕ, ਦੇ ਉਤਲੇ ਥੱਢੇ ਦੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਸਕਸਾ, ਪੁ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ॥

ਕਸਕਾਸ, ਸ:—ਖਸਖਾਸ, ਪੇਸ਼ਤ ਦੇ ਥੀ ॥

ਕਸਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਬਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਢੇਰੇ ਘੀਤੇ ਹੋਏ ॥

ਕਸਟ, ਪੁ: }
ਕਸਟਣੀ, ਸ: } ਦੁਖ, ਪੀੜ, ਕਲੇਸ਼, ਔਖ ॥

ਕਸ਼ਟ ਪਾਉਣਾ

ਕਸ਼ਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਝੱਲਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਅਟ ਜਾਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਮੁੱਲ ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਇੱਛਿਆ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਸ਼ਤੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਕਸ਼ਤੁਰੀ, ਸ:—ਹਰਨ ਦੀ ਪੁੰਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਗੰਢ, ਨਾਘਾ, ਮੁਸਕ ॥

ਕਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਇੱਛਿਆ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਸ਼ੱਪ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਿਖੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਗੋਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਕਸ਼ੱਪਣ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਾਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਬੇਤਰਸੀ ॥

ਕਸ਼ਥ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾੜ, ਕਿਰਤ, ਕਾਰੀਗਰੀ, ਪੇਸ਼ਾ ॥

ਕਸ਼ਥਣ { ਸ:—ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਕੰਸਾਰੀ,
ਕਸ਼ਥੀ { ਬੇਸਵਾ

ਕਸ਼ਥਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ॥

ਕਸ਼ਥਾਤਣ, ਸ:—ਛੱਲ ਛਿੱਦ੍ਰ ਜਾਂ ਝਗੜਾ
ਕਸ਼ਥਾਤੀ, ਪੁ:—ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਕਹੀਦੀ ॥

ਕਸ਼ਥੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਥ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਕਸ਼ਿਮ, ਸ:—ਸੋਹ, ਸੁਹੀਦ ॥

ਕਸ਼ਵਾਈ

ਕਸ਼ਕਲ, ਪੁ:—ਘਾਪ, ਗੁਨਾਹ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੁ:—ਖਜਾਬ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਦੇਸ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰਣ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ, ਜਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਕਸ਼ਰ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਬੁੜ, ਅੰਗਣ, ਨੁਕਸਾਨ, ਬੁਤ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਮਿਰਗੀ ॥

ਕਸ਼ਰ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਖਾਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ ਜਾਣਾ, ਬੁਤ ਚੜ੍ਹਣਾ ਮਿਰਗੀ ਪੈਣੀ ॥

ਕਸ਼ਰ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਸ਼ਰਤ, ਸ:—ਜੋਰ, ਵਿਆਮ, ਰੋੜ ਆਦਿਕ ਕੱਢਣੇ, ਕਸ਼ਤੀ ॥

ਕਸ਼ਰਾਧਾ, ਵਿ:—ਕਸ਼ਰ ਵਾਲਾ, ਘਟੀਆ ॥

ਕਸ਼ਰੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਸ਼ਰ ਵਾਰ, ਅਪਰਾਧੀ, ਰੋਗੀ ॥

ਕਸ਼ਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਬਨਵਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਵਾਈ, ਸ:—ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ੁਰੀ ॥

ਕੱਸਾ

ਕੱਸਾ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਤੋਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ॥

ਪੁ:—ਲੱਸੀ ਦਾ ਛੱਲਾ ॥

ਕੱਸਾਉ, ਪੁ: } ਕੱਸਲ ਦਾ ਗੁਣ, ਕਿੱਚ ਇੱਕ
ਕੱਸਾਉਣ, ਸ: } ਰੰਗ ਘੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੱਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸਲ ਜਾਂ ਫੁੱਲ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੱਸਾਇਣ, ਸ: } ਜਨੇਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਉਹ ਦਾ
ਕੱਸਾਈ, ਪੁ: } ਮਾਸ ਵੇਚਲ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ,
ਨਿਰਦਾਸੀ, ਬੇਤਰਸ ॥

ਕੱਸਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਜੁਸਾਂਦਾ, ਉਹ ਪਾਸੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬੂਟੀ ਭਿੱਜੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕੱਸਾਰ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਘੋਉ ਵਿੱਚ ਬੁੱਠ ਕੇ ਵਿੱਚ
ਖੰਡ ਆਦਿਕ ਪਾਈ ਹੋਈ, ਪੀਜੀਰੀ,
ਅਤੇ ਜੋ ਦੋ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਕੱਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਖੋਰਲ, ਅੱਖ, ਦੱਖ, ਕਸ਼ਟ, ਰੋਗ,
ਮਿਹਨਤ, ਸ਼ਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੱਸਾਵਟ, ਸ:—‘ਕੱਸਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਸਿਆ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋੜਾ, ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਸਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਸ਼ਰਨਾ, ਧਾਂਤ ਦਾ
ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਉਲਟੀ ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਸਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ (ਕੱਸਿਆਣੇ ਹੋਣਾ)

ਕੱਸੀਸ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਕੱਸੀਸ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੜ ਮਾਰਨੀ, ਸਾਹ ਵੱਟ
ਕੇ ਰੂਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੱਸੀਦਾ, ਪੁ:—ਸੂਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਥੱਲ
ਬੂਟੇ ਕੱਢਣਾ, ਨਿੱਕਾ ਨਿੱਕਾ ਰੁੱਖ ਸਹਿਜੇ
ਸਹਿਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ (ਕੱਸੀਦਾ ਲੇ ਬੈਠਣਾ)

ਕਹਾਕੇ

ਕਸੀਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ, ਔਧਾ ਧੇਸਾ ॥

ਕਸੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਥਾਂ ਵਿਚਲੀ ਦਰਜ ਜਿਸ ਦੀ
ਦੀਪ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ॥

ਕਸੁੰਭਾ, ਪੁ:—‘ਕਸੁੰਭਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਸੁਤ, ਪੁ:—ਵਿਗੜ, ਉਲਝਾਉ, ਗੜਬੜ, ਕੱਥ,
ਵਿਗ, ਖਰਾਬੀ, ਭੇੜ ॥

ਕਸੁਤਾ, ਵਿ:—ਵਿਗਾ, ਭੇੜ, ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕਸੂਰ, ਪੁ:—ਐਥ, ਦੋਸ, ਅਪਰਾਧ, ਇੱਕ
ਸਹਿਰ ॥

ਕਸੂਰ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਕਸੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਕਸਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ॥

ਕਸੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਕਸੂਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਸੇਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਵਾਲਾ ਘਾਹ ਖੱਠਾ ॥

ਕਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਸੈਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਤੋਜ, ਜਿੱਖਾ ॥

ਕੋੜਾ ਕਸੈਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ ਤੇ ਕੋੜਾ ॥

ਕਸੋਟਾ (ਟੀ), ਪੁ: , ਸ:—‘ਕਛੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਸੋਟੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਉੱਪਰ ਕਸ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ, ਪਸਵੰਦੀ ॥

ਕਹਾਯਾ, ਪੁ:—ਭਾਲਾ, ਸੁਦਾਨੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਕਹਾ, ਸ:—ਦੋਲਾ, ਅਵਾਈ ॥

ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਹੁਕਮ ॥

ਕਹ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਆਪੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਹਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: , ਵਿ:—ਅਖੜਾਕੇ, ਹੁਕਮ ਨਾਲ ॥

ਕਹਾਂ ਪਾਈਏ

ਕਹਾਂ ਪਾਈਏ, ਵਿਸਮਧ:—ਇਹ ਵਸਤ ਅਮੋਲਕ
ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਬੁਲਵਾਉਣਾ।

ਕਹਾਉਤ, ਸ:—ਅਖਾਉਤ, ਅਖਾਣ, ਗੱਲ।

ਕਹਾਈ, ਸ:—ਲੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਕੱਪੜਾ।

ਕਹਾਨੀ, ਸ:—ਕਥਾ, ਦਾਰਤਾ, ਬਾਤ, ਕੁੜਮਾਈ ॥

ਕਹਾਰ, ਪੁ:—ਬੀਉਰ, ਪਾਲੀ ਬਰਲ ਵਾਲਾ,
ਮਹਿਰਾ ॥

ਕਹਾਰਨੀ (ਰੀ) ਸ:—ਕਹਾਰ ਦੀ ਰੀਮਤ,
ਮਹਿਰੀ।

ਕਹਿਉਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਨੇ ਕਹਿਆ, ਉਸਨੂੰ
ਕਹਾ ॥

ਕਹਿਆ, ਪੁ:—ਅਖਾਣ, ਆਖੀ, ਗੱਲ, ਹੁਕਮ ॥

ਕਹਿਗਲ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਪਲਸਤਰ, ਲੇਖੀ ॥

ਕਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਕੀੜਾ, ਮਕੜਾ।

ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਬੋਲਣਾ, ਦੱਸਣਾ,
ਕੂਣਾ, ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ, ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਸਮਝਾਣਾ,
ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁ:—ਗੱਲ, ਕਹਿਆ, ਹੁਕਮ, ਨਸੀਹਤ
(ਕਹਿਣਾ ਕਰਨਾ, ਮੰਨਣਾ। ਕਹਿਣੇ ਤੇ
ਚੋਲਣਾ, ਕਹਿਣ ਜਾ ਕਹਿਣੇ ਵਿੱਚ
ਰਾਹਣਾ)।

ਕਹਿਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸ:—ਵੇਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚਲਣਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਕਹਿਣਾ ਸੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੀਹਤ ਕਰਨਾ,
ਸਮਝਾਣਾ ॥

ਕਹਿਣੇ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਕਰਨੀ

ਕੱਕਰ

ਕਹਿੰਦ, ਪੁ:—ਗੁਆਰ, ਬੱਲਾ, ਉੱਤ ॥

ਕਹਿੰਦ ਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਮੁਰਖਤਾਈ, ਉੱਤ ਪੁਣਾ ॥
ਕਹਿੰਦ ਵਾਈ ਸ: }

ਕਹਿਰ, ਪੁ:—ਕੌਸਾ, ਜੁਲਮ, ਬਿਪਤਾ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਘੱਤ ॥

ਕਹਿਰ ਦਾ, ਵਿ:—ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਦੁਖਦਾਈ ॥

ਕਹਿਰ ਮਾਣ (ਵਾਣ), ਵਿ:—ਕੁੱਧੀ, ਜਾਲਮ

ਕਹਿਰਾ, ਵਿ:—ਲਿੰਸਾ, ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ, ਗਰੀਬ,
ਓਕੱਲਾ ॥

ਕਹਿਰੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਦੀ ਮੋਤ, ਸ:—ਜੁਆਣ ਦਾ
ਮਰਨਾ ॥

ਕਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਬੁਲਵਾਉਣਾ ॥

ਕਹਿਲਾ ਭੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਾ ਭੇਜਣਾ, ਸਨੇਹਾ
ਘੋਲਣਾ ॥

ਕਹੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਧੁੰਦਲ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ
ਲੰਹੇ ਦਾ ॥

ਕਹੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਸੋਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਹੇ, ਪੜ:—ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ, ਕਿਹੇ, ਕੇਹੇ ॥

ਕਹੇਕਾਰ, ਵਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਆਗਸ਼ਾਕਾਰ ॥

ਕਕਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਕ ਖ ਗ ਆਦਿਕ ਅੱਖਰ,
ਧੇਰੀ ॥

ਕੱਕਰ, ਪੁ:—ਠੰਡ, ਬਰਫ, ਪਾਲਾ, ਪਾਲੀ ਜੇਮਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਕੰਕਰ

ਕੰਕਰ } ਸ:—ਬੋੜਾ, ਰੋੜੀ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਨਿੱਕ
 ਕੰਕਰੀ } ਨਿੱਕੇ ਦੋਣੇ, ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਅਟਕਾਉਣ
 ਕੰਕਰੀਟ } ਵਾਲਾ ਬੋੜਾ ॥

ਕਕਰੇਜੀ, ਵਿ:—ਭੁਰੇ ਜੇਹੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੱਕੜ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ - ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ
 ਜਨੇਰ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ, ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦਾ ਮੁੜ
 ਉਘੜਾ ॥

ਕਕੜ ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਖੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ-
 ਬੂਟੀ ॥

ਕੱਕੜੀ, ਸ:—ਖੱਖੜੀ, ਤਰ, ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
 ਜਾਤ ॥

ਕਕੜੈਲ, ਪੁ:—ਕੱਕੜ ਦੀ ਖੈਲ ॥

ਕੱਕ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਅੱਖਰ,
 ਕ। ਕੈਸ ਕੜਾ ਆਦਿਕ ਪੰਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
 ਕੋਈ ॥

ਵਿ:—ਭਰੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭੁਰੇ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ ॥

ਕਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਕਰੋਲੇ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਕੱਖ, } ਪੁ:—ਭੀਲਾ, ਘਾਹ, ਤੁੜੀ, ਨਕਾਰੀ
 ਕੱਖ ਕਾਟ, } ਸ: ॥

ਕੱਖ ਭਿੰਨ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਨਾ ਕਰਣਾ, ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਾ
 ਕਰਨਾ, ਵੇਹਲੇ ਭਹਿਣਾ ॥

ਕੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੋਲੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਦਰੀ
 ਹੋਣੀ ॥

ਕੰਗਣ, ਪੁ:—ਚਾਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੜਾ, ਇੱਕ
 ਅਨਾਜ ॥

ਕਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਲਾੜਾ ਲਾੜੀ
 ਜਾਣਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਕੰਘੀ ਮਾਰਨਾ

ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਖਤਲੀ ਰੁੜੀ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ ॥

ਮਾਲ ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਪੇਟ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
 ਦੁਆ (ਕੋੜੇ ਥੀ) ॥

ਕੰਗਰੂੜ } ਸ:—ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥
 ਕੰਗਰੋੜ }

ਕੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਗਾਲ, ਮੰਗਤਾ, ਗਰੀਬ ॥

ਕੰਗਾਲ, ਪੁ: } ਨਿਰਪਨ, ਮੰਗਤਾ, ਗਰੀਬ ॥
 ਕੰਗਾਲਣੀ, ਸ: }

ਕੰਗਾਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ ॥

ਕੰਗੁਰਾ } ਪੁ:—ਕਿੰਗੜਾ, ਸੜੀਲ, ਸਿਖਰ, ਕਲਸ ॥
 ਕੰਗੁਰਾ }

ਕੰਗੁਰੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਕਿੰਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਘਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੰਘੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ
 ਕੇਸ ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । (ਕਰਨਾ, ਵੇਰਨਾ,
 ਵਾਹਨਾ) ॥

ਕੰਘਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ
 ਹੋਣਾ } ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕੰਘਾ ਕਰ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦਾ ਬਹੁਤ
 ਕਰਨਾ } ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ, ਤਾੜਾ
 ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੰਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਗਾਲਣਾ, ਚੋਕੇ ਸਾਫ
 ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਘੀ, ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਾਲ ਸੁਆ-
 ਰਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੰਦੇ ਹੁੰਦੇ
 ਹਨ ॥ (ਕਰਨੀ, ਵੇਰਨੀ, ਵਾਹਨੀ) ॥

ਕੰਘੀ ਘਾੜਾ, ਪੁ:—ਕੰਘੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਘੀ ਮਾਰਨਾ (ਮਨ ਵਿੱਚ), ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਣਾ,
 ਚਿੰਤਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਬਣ

ਕੰਬਣ, ਪੁ:—'ਕੰਗਣ', ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਬਣਾ, ਪੁ:—'ਕਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਬਣੀ, ਸ:—'ਕੰਗਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚ ਪੁ:—ਸੀਸਾ, ਕਚਿਆਈ ॥

ਕੱਚ, ਪੱਕ, ਪੁ:—ਚੰਚਲਤਾਈ, ਸੌਕੇ, ਭੱਕੇ ॥

ਕੱਚ ਬੱਚ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਜਾਤਕ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ ॥

ਕੱਚ ਲਹੂ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕਚਹਿਰੀ, ਸ:—ਅਦਾਲਤ, ਮੁਕਸ਼ਫੀ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣਕੇ
ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਜੀ ਪਾਉਣੀ,
ਨਾਲਸ ਕਰਣੀ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸੀ, ਚਪੜਾਸੀ
ਆਇਕ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਕਚਹਿਰੀ ਕਰਨਾ',
ਵੇਖੋ ॥

ਛਰੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬ ਦੇ
ਸਾਮਣੇ ॥

ਕਚਕੋਲ, ਪੁ:—ਨਰੋਲ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਸਾਧ ਭਿੰਡਿਆ ਕੱਠੀ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਕਚ ਖਾਮ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਝੁੱਠਾ, ਕਪਟੀ ॥

ਕੰਚਣ, ਸ:—ਸਿਉਣਾ, ਸੋਫਾ, ਸੁਵਰਣ, ਇੱਕ
ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨੌਰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਕੰਚਣੀ, ਸ:—ਕੰਜਰੀ, ਬੇਸਵਾ ॥

ਕਚਨਉ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ

ਕਚਨਾਰ(ਲ), ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਫੱਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਚਰ ਕਚਰ, ਪੁ:—ਕੱਚੀ ਭਾਜੀ ਜਾਂ ਫਲ, ਖਾਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕਚਰਾ, ਪੁ:—ਕੱਚਾ ਖਰਬੂਜਾ ॥

ਕਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਣਾ, ਤਰਾਉਣਾ ॥

ਕਚਰਾਧਾ
ਕਚਰਾਧਾ ਹੋਇਆ } ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਅਚੂਰਾ ॥

ਕਚਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਾਜੀ, ਇੱਕ ਫਲ ॥

ਕਚਵਾ (ਵੇ), ਪੁ:—ਹੱਡੇ ਮਾਂਹ ॥

ਕੱਚਾ } ਵਿ:—ਹਰਾ, ਨੀ, ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਨ
ਕੱਚੀ } ਸਾੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਛੱਟਾ, ਅਚੂਰਾ, ਛੋੜੀ
ਮਿੱਠਾ ਹੋਇਆ, ਮਿੱਠੀ ਜਾਂ ਪਿੱਲੀਆ
ਇੱਠਾ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ (ਘਰ), ਹੋਲਾ,
ਕਮਜ਼ੋਰ, ਉੱਤ ਸਾਣ ਵਾਲਾ (ਰੰਗ), ਅਸੁਰ
ਨਕਲੀ, ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਉੱਪਰ ਅਸਰਾਮ
ਨਹੀਂ, ਢਿੱਲਾ, ਬੇ ਨਿਕਾਨਾ, ਅਟਕਲ ਖਰੂ,
ਵਧਣ ਘਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਜੇਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੁਰਤ ॥

ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ (ਜੀ ਜਾਂ ਦਿਲ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ
ਘਿਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਤਾਂ
ਪਾਉਣੀ, ਸੀਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਚੇ ਰੱਖ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਭੋਲ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਭੋਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ॥

ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਜੇ ਦੁੱਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ
ਰੀਜ ॥ (ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ ਹ)

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਕੱਚਾ ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ,
ਪੱਕੀਆਂ ਇੰਨਾਂ ਤੇ ਗਾਰੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ
(ਘਰ) ॥

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਾ ਕੁ ਤਲਨਾ,
ਸੋਚਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਮਸਾਣ, ਪੁ:—ਸਜੇ ਹੋਏ ਕੁਆਰੇ ਬੱਚੇ
ਦੀਆਂ ਹੋੜੀਆਂ ।

ਕੱਚੀ ਅਕਲ, ਸ:—ਬੋੜੀ ਸਮਝ ॥

ਕੱਚੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ
ਹਟਾਨਾ ॥

ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ, ਸ:—ਖਾਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਧਾਂਤ
ਜੋ ਅਜੇ ਸਾਢ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ॥

ਕੱਚੀ ਪੱਕੀ, ਸ:—ਥੇ ਨਿਕਾਨਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਹਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਕੱਚੀ ਪੋਸ਼ੀ, ਸ:—ਮੁੱਢਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੋਸ਼ੀ ॥

ਕੱਚੀ ਬਹਾਰ, ਸ:—'ਕੱਚੀ ਰੁੱਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚੀ ਦੁੱਤ, ਸ:—ਬਰਸਾਤ, ਕਦ ਗਰਮੀ ਕਦੇ
ਮਰਦੀ ।

ਕੱਚੇ ਘੜੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਧਾ ਕੱਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਚੇ ਦਿਨ, ਪੁ: (ਬਹੁ:), ਕੱਚੀ ਰੁੱਤ, ਤੀਮਰ ਦੇ
ਗਰਬ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਕੱਚਾਰੀਹ, ਸ:—'ਕੱਚਰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚਾਲੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਰਗ ਦੀ ਜੜ ਜੋ ਲੋਕ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਚਿਆਈ, ਸ:—ਕੱਚ, ਕੱਚੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਣ ।

ਕਛਾਈ

ਕੱਚਿਆਹਟ } ਸ:—ਕੱਚੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ,
ਕੱਚਿਆਹਟ } ਘਿਣ ॥
ਕੱਚਿਆਂਧ

ਕੱਚੀਚੀ, ਸ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੰਦ ਚੋਥਣਾ, (ਲੋਟੀ
ਵੱਟਣੀ) ॥

ਕੱਛੇ, ਸ:—ਬਗਲ, ਜੱਫੀ, ਇਕ ਗੋਬਿਆਂ ਤੋਂ
ਉੱਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਘੁਟੋਨਾ ਜੋ ਸਿੱਖ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸੀ ਦਾ ਨਾਮ ॥

ਕੱਛ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸੀ ਨਾਪਣਾ ॥
ਕੱਛ ਲੈਣਾ }

ਕੱਛਾਂ ਬਜਾਉਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ।
ਯਾ ਵਜਾਉਣੀਆਂ }

ਕੱਛੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਗਲ ਹੇਠ ਲਕਾਉਣਾ

ਕੱਛੇਹਰਾ, ਪੁ:—ਕੱਛ ਜੋ ਸਿੱਖ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਛਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਨਾਪਣੀ, ਪੇਸ਼ਾਵਾਰੀ
ਦਾ ਅਦਾਸਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਕੱਛਲੀ, ਸ:—ਕੱਛ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾ ਵੇੜਾ ॥

ਕੱਛਵਾਹਾ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ,
ਜਿਸੀ ਕਛਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਛਾ, ਪੁ:—ਬੋੜੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਅਤੇ ਪਛਲਾ
ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਵੱਟ ਉੱਤੇ ਲੋਕ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਇਕ ਠੁਕਰ, ਇਕ ਪਾਸਾ ॥ ਕੱਛੇਹਰਾ ॥

ਕੱਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸੀ ਦਾ ਨਾਪ ਕੱਛਾਉਣਾ,
ਵਸਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਕੱਛਾਈ, ਸ:—ਵਸਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਮਲ
ਪੁਆਯਾ ॥

ਕੱਛੂ

ਕੱਛੂ (ਕੱਛੂ ਕੁੰਮਾਂ) } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਕੱਛੂਆਂ } ਜਨੌਰ ॥

ਕੱਛੂਟਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾ ਦੇ ਲੱਕ ਬੰਨਣ ਵਾਲਾ
ਕੱਛੂਟੀ, ਸ: } ਤਿਕੋਣੀ ਲੀਰ ॥

ਕੱਜ, ਸ:—ਵਿਗ, ਦੋਸ, ਜਾਤ ਦਾ ਵਿਗਾੜ
(ਧੰਦਲੀ) ॥

ਕੱਜ, ਵਿ:—ਸੰਢ, ਉਹ ਤੀਮਤ ਜਿਸ ਦੇ ਉਲਾਦ
ਹੋ ਠਹੀ ਸਥਦੀ ॥

ਕੱਜਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲਗਮ, ਬਾਗ ॥

ਕੱਜਕ (ਕਾ), ਸ:—ਕੁਆਰੀ ਕੁੜੀ ॥

ਕੱਜ ਕਾਂ ਜਵਾਣੀਆਂ (ਜੁਆਣੀਆਂ), ਕ੍ਰਿ:—
ਦੁਰਗਾ ਅਸਰਮੀ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ
ਨੂੰ ਲੁਚਾ ਕੜਾਹ ਆਇਕ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ॥

ਕੱਜਕਾ ਛਵਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਭਗਵਤੀ, ਆਦਿ
ਕੁਆਰੀ, ਨਿਕੀ ਜੇਹੀ ਆਲਾ ਛੋਲੀ ਦੁੜੀ ॥

ਕੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਕੱਜਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੀਮਤਾਂ
ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਖੇਡਰਮ ਆਦਮੀ ॥

ਕੱਜਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਜਰਾਂ, ਦਾ ਕੰਮ, 'ਕਮੀਲ
ਪੁਣਾ, ਖੇਡਰਮੀ ਦਾ ਕਮ ॥

ਕੱਜਰਉ, ਪੁ:—ਕੱਜਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਜਰ ਪੁਣਾ ॥

ਕੱਜਰੀ, ਸ:—ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਕੱਜਲ } ਪੁ:—ਦੀਵੇ ਦੀ ਕਾਲਕ ਔਖਾਂ ਵਿਚ
ਕੱਜਲਾ } ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਕੱਜਲੀ, ਸ:—ਦਸਤਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ
ਦੁਆ ॥

ਕਜਾਆ

ਕਜਲੀ ਬਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਣ ਜਿੱਥੇ ਹਾਥੀ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ ॥

ਕੱਜਲੀ, ਸ:—ਸੱਖ ਦੀ ਫੁੱਲ ॥

ਕਜਲੋਠੀ, ਸ:—ਕੱਜਲ, ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕਜਾ, ਸ:—ਛੁੱਟੀ ਹੋਈ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਮੌਤ
ਕਿਸਮਤ, ਕਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਨ ॥

ਕਜਾ ਉਮਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਵਿਠ ਸਾਰੇ ਸਾਲ
ਦੀ 'ਨਮਾਜ ਦਾ ਪਾਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜ,
ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਕਜਾ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਜਾਂ ਜਿੱਦ ਕਰਨੀ ॥

ਨਮਾਜ ਕਜਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਗਾ ਪਾਉਣਾ
(ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ) ॥

ਕੱਜਾ, ਵਿ:—ਨੀਲੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਕਜਾਕ, ਪੁ:—ਲੁਏਰਾ, ਧਾੜਵੀ, ਬਹੁਤ ਖਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਜਾਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਕਜਾਕੀ' ਦੇਖੋ

ਕਜਾਕੀ, ਮ:—ਕਜਾਕ ਦਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਟਮਾਰ, ਬਹੁਤ
ਖਣਾ ॥

ਕਜਾਵਾ, ਪੁ:—ਉਠ ਦੀ ਕਾਠੀ ॥

ਕਜਿਆ, ਸ:—ਕਾਜੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਜ ॥

ਕਜਿਆਇਣ }
ਕਜਿਆਣ } ਸ:—ਕਾਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ॥
ਕਜਿਆਟੀ }

ਕੱਜੀ, ਪੁ:—ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਝਾ ॥

ਕਜੀਆ, ਪੁ:—ਪੁਆੜਾ, ਤਰਤਰ, ਵਸਾਦ
(ਕਰਨਾ, ਮਕਾਉਣਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਕਜੀਆ ਕਲ ਪਾਉਣਾ

ਕਜੀਆ ਕਲ ਪਾਉਣਾ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ
ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਹੋਈ ਦੁਖਦਾਈ ਕੰਮ ਕਰ
ਬਠਣਾ ॥

ਕੰਜੂਸ, ਪੁ: } ਸੁਮ (ਜਾਂ ਸੁਮਣੀ), ਪਲ
ਕੰਜੂਸਣ (ਣੀ), ਸ: } ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕੰਜੂਸ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਕੰਜੂਸ' ਦੇਖੋ ।

ਕੰਜੂਸੀ, ਸ:—ਸੁਮ ਖੁਫਾ, ਦੁਖ ਪਾਕੇ ਪਲ ਜੋੜਨਾ

ਕੰਟ, ਸ:—ਕਮਰ, ਲੱਕ ॥

ਕੰਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਰੰਗ, ਚਾਲ ।

ਕੰਟਹਿਰਾ(ਜਾ), ਪੁ:—ਜੰਗਲਾ, ਬਜਾਰ, ਮੰਡੀ ॥

ਕੰਟਕ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਝੱਠ, ਫੇਜ਼, ਧਾੜ ॥

ਕੰਡਕ, ਪੁ:—ਕੇੜਾ, ਬਿਘਨ, ਦੁਸ਼ਟ ਅਦਮੀ, ਵੇਰੀ ॥

ਵਿ:—ਸੁਮ, ਸੋਝੀ ਵੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਹੋਕਸ ।

ਕੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਕਤਰਨਾ, ਵੱਟੇ ਕਰਨੇ,
ਮਾਰਨਾ, ਸੁਦਾ ਕਰਨਾ, ਚੀਰਨਾ, ਵੇਲਾ
ਦਖਾਉਣਾ, ਜਿਮੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ।

ਹਟਵ ਕੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਉੱਥੇ ਲੀਕ
ਮਾਰਨੀ ॥

ਕੰਟ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗ, ਮਾਰਨਾ, ਖਾ ਜਾਣਾ ।

ਗੱਲ ਕੰਟਣੀ }
ਬਾਤ ਕੰਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਝ ਦੀ ਗੱਲ ਚੰਦਣੀ ।

ਬੋੜੀਆਂ ਕੰਟਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਕਰਨੀ ।

ਮਿਤਾ ਕੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤੂਰੀ ਲ ਲੇਣੀ ॥

ਰੰਗ ਕੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਕੰਢਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰੋੜਣਾ ॥

ਕੰਟਣੀ, ਸ:—ਵੇਲਾ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਠਰੇਲ ਦੇ ਢਿੱਲੜ
ਦੀ ਹੋਈ ॥

ਕਟਾਰੀ

ਕਟਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਛੀ ਲੱਕੜੀ ਵਿੱਚ ਵੰਝਾਂ
ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਟਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਕੱਟੜ, ਪੁ:—ਵੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਘੋੜਾ ।

ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਸਖਤ, ਆਪਣੇ ਮਤ ਦਾ ਪੱਖ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਟੜਾ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ, ਮਹਾਲਾ, ਸੁਆਣ ਸੰਢ,
ਕੋਟਾ, ਬੋਟਾ ॥

ਕਟੜੀ, ਸ:—ਕੱਟੀ, ਤੋਟੀ ਛੋਟਾ ਕਰੜਾ ॥

ਕੱਟ, ਪੁ:—ਮਹਿੰਦਾ ਖੱਚਾ, ਬੋਟਾ ॥

ਵਿ:—ਧਰਮ ਦਾ ਪੱਕਾ ॥

ਕੱਟਾ ਕੱਟਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ, ਮੋਟਾ ॥

ਕਟਾਉ, ਪੁ:—ਕਾਟ, ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਇੱਕ
ਖਰ ਦਾ ਵਲ ।

ਕਟ ਓਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਕਟਾਉ, ਵਿ:—ਕੱਟਣ ਜੋਗਾ ।

ਕਟਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਟਾਖ, ਸ:—ਪੁੰਮ ਦੀ ਠਿਗਾਹ ॥

ਕਟਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਗ ਦੀ ਝਲਵਾਰ, ਖੰਡਾ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਭਗਾਰ, ਇੱਕ ਬੂਰੀ, ਇੱਕ
ਪੰਛੀ ॥

ਕਟਾਰੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਕਟਾਰ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕਟਾਰੀਆ

ਕਟਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਕਟਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਜੋਕਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕਟਾਰਣ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਫੁਲ ਛੇੜੇ ਹੋਏ ॥

ਕਟੀ, ਸ:—ਫੁੱਟੀ, ਮਾਂਹ ਦੀ ਬਚੀ ('ਕੱਟਾ' ਵੇਖੋ) ॥

ਕਟੀਲਾ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਦੁਸ਼ਤ, ਬਹਾਦਰ, ਤੇਜ (ਤਲਵਾਰ) ॥

ਕਟੂ (ਕੱਟੂ), ਪੁ:—ਕੱਟਾ, ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਟੂ ਬੱਝੂ, ਸ:—ਗਊਆਂ ਮਹੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ॥

ਕਟੂਆ, ਪੁ:—ਮਾਂਗਣੀ, ਖਟਮਲ ॥

ਵ:—ਤੇਜ, ਤਿੱਖਾ, ਬਹਾਦਰ ।

ਕਟੋਲਾ, ਵਿ:—'ਕਟੀਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਟੋਚ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਉੱਚੀ ਜਾਤ ॥

ਕਟੋਰਦਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿੱਤਲ ਦਾ ਛਾਂਡਾ, ਖਿੱਤਲ ਦੇ ਕਟੌਂ ਦਾ ਖੋਲ । ਇੱਕ ਧਾਂਤ ਦਾ ਖਿਆਲਾ ॥

ਕਟੋਰਾ, ਪੁ: } ਧਾਂਤ ਦਾ, ਕੋਲ, ਖਿਆਲਾ, ਛੋਟਾ ॥
ਕਟੋਰੀ, ਸ: }

ਵਿ:—ਵੰਗੀ ਵੱਸੇ ਵਾਲਾ (ਸਾਹਿਬ), ਸੋਹਣੀ ਬਣੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ) ॥

ਕੱਠ, ਪੁ:—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਡ

ਕੰਠ, ਪੁ:—ਗਲ, ਸੰਘ, ਅਵਾਜ, ਘੰਟੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਥਾਨੀ ਯਾਦ, ਚੋਂਡੇ (ਹੋਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਠ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਥਾਨੀ ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਰਟਨਾ ॥

ਕੰਠ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ਜਿਵੇਂ ਮਰਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਕਠਣ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਕਰੜਾ, ਸਖ਼ਤ, ਦੁਖਦਾਈ ॥

ਕਠਣਤਾਈ }
ਕਠਣਤਾਈ } ਸ:—ਔਖ, ਮੁਸ਼ਕਲ, ਸਖ਼ਤੀ
ਕਠਣਤਾਈ } ਜਿਗਰਾ ॥

ਕੱਠਾ, ਪੁ:—'ਇਕੱਠਾ' ਵੇਖੋ, ਪਹਾੜੀ ਠਾਲਾ ॥

ਕੰਠਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦੀ ਮਾਲਾ (ਵੱਡੇ ਮਣਕਿਆਂ ਦੀ) ਹਾਰ ॥

ਕੰਠੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੰਠਾ ਜੋ ਗਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਰਹੇ

ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਗਿਰਦ ਗੱਲ ਜਹੀ ਲਕੀਰ ॥

ਕੰਠੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ॥
(ਬੇਰਾਗੀਆਂ ਦਾ)

ਕੰਠੀ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲਾ ਹੋਣਾ
(ਬੇਰਾਗੀਆਂ ਦਾ)

ਕਠੋਰ, ਵਿ:—ਸਖ਼ਤ, ਕਰੜਾ, ਪਕਾ, ਨਰਦਾਈ ॥

ਕਠਰਤਾਈ, ਸ:—ਸਖ਼ਤੀ, ਪਕਿਆਈ, ਬੇ ਰਹਮੀ ॥

ਕੰਡ, ਸ:—ਪਿੱਠ, ਵੁਹੀ, ਜੁਆਨੀ, ਬਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਮੁਲਾਇਮ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਕੰਡ ਭੰਨਣੀ

ਕੰਡ ਭੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕੰਡ ਲੱਥਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਰ ਜਾਣਾ, ਵੇਰੀ
ਢਾਹੁਣੀ ॥

ਕੰਡ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾ ਦੇਣਾ, ਦਿਲ
ਤੇੜਣਾ ॥

ਕੰਡਾ, ਪੁ:—ਸੂਲ, ਛੋਟੀ ਤਕੜੀ, ਗਲ ਵਿਚ ਦੀ
ਸੋਜ, ਸੋਢੀ ਦੀ ਦੋਰੀ, ਜੀਭ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਜਾਂ
ਖੁਰਦਰਾ ਪਲ, ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਦੰਗ ਦੀ ਨੋਕ ॥

ਕਡਿਆਰੀ, ਸ:—'ਕੰਡਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਡਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਲਗਾਮ ਦਾ ਦਹਾਨਾ ॥

ਕੰਡਿਆਲਾ, ਵਿ:—ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਬਾਗ਼ੀ,
ਲਗਾਮ ਦਾ ਦਹਾਨਾ ॥

ਕਡਿਆਲੇ ਚੱਬਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਕੰਡਿਆਲੀ, ਸ:—ਏਕ, ਪੀਲੇ ਦਾਗਿਆਂ ਵਾਲੀ
ਵੇਲ ॥

ਕੰਡੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੰਡਾ (ਸੋਢੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ), ਏਕ ਪਹਾੜੀ ਟੋਕਰੀ,
ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੂਠਾ ਕਲੀ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਕੰਡੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ (ਚੜ੍ਹਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਲਣਾ ॥

ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਸੁਟ ਪਾਉਣਾ,
ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਣਾ, ਸੜ੍ਹੇ ਪੁੱਟਣਾ, ਅਨਾਜ ਦੀ
ਪੇਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਬੂਟ ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ,
ਮਿਆਣ ਵਿੱਚੋਂ ਰਲਵਾਰ ਖਿੱਚਣੀ, ਲਕੀਰ
ਖਿੱਚਣੀ, ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਦੁਗਣਾ, ਉਤਾ-

ਕਣਸ

ਰਣਾ, ਘਰਾਣਾ, ਢਾਪਣਾ, ਖੋਲਣਾ, ਨਵੀਂ ਰੱਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਣਾ,
ਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕਸੀਦੇ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਢ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰਲੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਢ
ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁਟਨਾ ॥

ਮੁੱਚੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਕਾਹਣੀ, ਖੋਲਣਾ ॥

ਕੱਢ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਜਾਂ ਦੁਰਾ ਕੇ
ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਕੱਢ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਜਾਂ ਦੁਰਾ ਕੇ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਕੱਢ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਕੇਜਮਾ ਕਰ, ਛੱਡਣਾ ॥

ਕੱਢਲੀ } ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਜਾਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ
ਕੱਢਲੀ } ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕੰਠੀ ॥

ਕੰਢਾ, ਪੁ:—ਕਿਨਾਰਾ, ਸਿਰਾ, ਪਾਸਾ, ਬੰਨਾ ॥

ਕਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਢਾਈ, ਸ:—ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕੰਢੀ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਧਰਤੀ,
ਦਾਗਿਆਂ ੨ ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਕਣ, ਪੁ:—ਰੁਆਲ, ਰੀਣ, ਪੇਲੀ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਪਾਉਣਾ, ਦੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਲੀ, ਗੰਢੇ ਦਾ ਹਰਾ ਬੂਟਾ,
ਬਲ, ਸ਼ਤਿਆ ॥

ਕਣ ਕਰਨਾ (ਪਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਲੀ ਦਾ
ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਣ ਮਣ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੋਤੀਆਂ
ਜਾਂਹਿਆਂ ਕਣੀਆਂ ਪੇਲੀਆਂ ॥

ਕਣਸ, ਪੁ:—'ਕੰਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਣਸੇ

ਕਣਸੇ, ਸ:—ਗੱਤੀ ਖਬਰ (ਲੋਲੀ, ਪੋਲੀ, ਕੰਨ ਵਿਚ ਪੋਲੀ) ॥

ਕਣਕੋ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀ ਬਾਹਲੇ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਣਾ, ਪੁ:—ਤਕੜੀ ਦੇ ਛਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ॥

ਕਣੀ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬੰਦ, ਵੂਹੀ ਰੁਆਲ, ਰੀਲ, ਛਾਣ, ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ, ਚੌਲ ਦੇ ਢਾਣੇ, ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ ਚੋਲੀ ਵਿਚ ਕੱਚ ਦਾਣਾ, ਹੀਰੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਸੱਤਿਆ, ਸਕਤੀ, ਕਰਮਾਤ ॥

ਕਣੀਵਾਲੀ, ਵਿ:—ਸੱਤਿਆ ਵਾਲਾ, ਕਰਮਾਤੀ ॥

ਕਣੋਈ, ਪੁ:—ਪੋਲੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਸਰ ॥

ਕਣੋਡ, ਸ:—ਬੁੜ, ਮੁਥਾਜ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਕੁਸਮਤ ॥

ਕਣੋਡੀ, ਵਿ:—ਦਾਗੀ, ਕਮਸੋਰ, ਲੋੜ ਵੰਦ, ਮੁਥਾਜ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ॥

ਕੋਤ, ਪੁ:—ਕਲਮ ਦੀ ਨੌਕ ਕੱਟਣਾ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕੋਤ, ਪੁ:—ਬੰਦ, ਗਭਰੂ, ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਕੋਤਕ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਮਹੀਨਾ, ਕੋਤੇ ॥

ਕੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਖੇ ਨਾਲ ਜੁੱਟੀਆਂ ਗਾਰਾਂ ਕੱਟਣੀਆਂ ॥

ਕੋਤਣੀ, ਸ:—ਰੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਕੋਤਰ, ਪੁ:—ਕਾਤਰ, ਲ ਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਕਤਾਨ

ਕਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਰੀ ਨਾਲ ਕੱਟਣਾ, ਹਿਸ ਕਰਨੇ ॥

ਕਤਰਨੀ, ਸ:—ਕੋਰੀ ॥

ਕਤਰਾ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕਦੀ ਥੰਡ, ਕਾਤਰਾ ॥
ਕਤਾ }

ਕਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਟਰ ਪੈਣਾ ਜੇਪਣਾ, ਟਿਛ ਜਾਣਾ (ਕਿੰਨੀ ਕਤਰਾਉਣਾ) ॥

ਕਤਰਾਈ, ਸ:—ਕਤਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਪਾਸੇ ਵੱਲ, ਥਗਲੇ ॥

ਕਤਲ, ਸ:—ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਘਾਤ, ਹੱਤਿਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਤਲ ਦੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਹੁਸੈਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸ ॥

ਕਤਲੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਲੁੱਚੀ ॥

ਕਤਲੀ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ, ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਕਤਲਾਮ, ਸ:—ਆਮ ਕਤਲ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਆਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ॥

ਕਤਾ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ, ਸ਼ਕਲ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੋਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਕਤ ਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਤਾਈ, ਸ:—ਕੋਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਤਾਨ, ਪੁ:—ਮਹੀਨ ਸਨ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਕਈ ॥

ਕਤਾਬ	ਕਦ
ਕਤਾਬ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ, ਪੋਥੀ, ਪੁਸਤਕ, ਕ੍ਰਿਸ਼ ॥	ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ (ਵਾਰਤਾ), ਸ:—ਧਰਮ ਬਾਰਤਾ ਜਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ॥
ਅਹਲ ਕਤਾਬ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, (ਮੁਸਲਮਾਨ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਈਸਾਈ) ।	ਕਥਾ ਬਿਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਕਤਾਬ ਅਲਾਹੀ, ਸ:—ਕੁਰਾਨ ॥	ਕਥਾ ਵਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਕਤਾਬਣ, ਸ: } ਕਤਾਬੀ, ਪੁ: } ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ, ਕਤਾਬਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥ ਕਤਾਬੀਆ, ਪੁ: }	ਕਥਾ ਵਾਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਘਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣਾ ॥
ਕਤਾਬੀ, ਵਿ:—ਕਤਾਬ ਦਾ ॥	ਕਥਾ ਵਾਚਣ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਘਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥
ਕਤਾਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਲੰਗ, ਭੀ, ਪੰਗਤ ।	ਕੱਥ } ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟੀ ਦਾ ਸਭ ਜੋ ਪਾਠ ਨਾਲ ਕੱਥਾ } ਖਾਏ ਹਨ ॥
ਕਤੀ, ਸ:—ਸੁਣਿਆਰਿਆਂ ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਚੀ, ਕੱਤਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ, ਤਾਰ ।	ਕੱਥਕ, ਪੁ:—ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਗਵਾਹ, ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥
ਕਤੀਰਾ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੰਥ ॥	ਕਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਉਣਾ ॥
ਕਤੂਗੜਾ } ਕਤੂਰਾ } ਪੁ:—ਕੁਤੇ, ਬੱਚਾ ॥	ਕਥਣਾ ਮਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਦੱਸਣਾ, ਵਾਕ ਰਚਣਾ ॥
ਕੱਤੋ, ਪੁ:—'ਕੱਤਕ' ਵੇਖੋ ।	ਕਥਣੀ, ਸ:—ਗੱਲ, ਥਾਤ, ਉਪਦੇਸ਼, ਲੇਖਕਰ ਤਕਰੀਰ (ਕਥਣੀ ਕਹ ਭਰਮ ਨ ਸਾਈ) ॥
ਕਤੋਬ, ਸ:—'ਕਤਾਬ' ਵੇਖੋ ॥	ਕੱਥੀ, ਸ:—ਰਮ ਨੂੰ ਚੋਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਚੀਆਂ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥
ਕਤੋਬਣ } ਕਤੋਬੀ } 'ਕਤਾਬਣ' ਵੇਖੋ ॥ ਕਤੋਬੀਆ }	ਕਥਣੀ ਦਾ ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਰਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਕਮਾਈ ਨਾ ਕਰੇ ॥
ਕਥ } ਸ:—ਕਹਾਣੀ, ਵਾਰਤਾ, ਉਪਦੇਸ਼ ਕਥਾ } (ਕਰਨਾ) ॥	ਕਥਣੀ ਮਥਣੀ, ਸ:—ਕਹਾਣੀ, ਕਿੱਸਾ, ਕਥਾ ॥
ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ, ਸ:—ਇਸਤਰੀ, ਭੁੜਮਾਈ ॥	ਕਦ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਵੇਲੇ ॥
ਕਥਾ ਦਾ ਫੋਕ ਪੈਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਮੁੱਕਣੀ ॥	

ਕਦ ਕਦ

ਕਦ ਕਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਕਦ ਕੁ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੋਹੜੇ ਕੁ ਵੇਲੇ ॥

ਕੱਦ, ਪੁ:—ਉਚਾਈ, ਬੀਲ ॥

ਕੱਦਾਬਰ (ਵਰ) ਵਿ:—ਬੜੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ, ਲੰਮਾ
ਜੰਮਾ ॥

ਕੰਦ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਚਾਰਸ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰੀ,
ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੜਾਂ ਗਾਜਰ
ਵਰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੰਡ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਕੰਦ ਮੂਲ, ਪੁ:—ਕੰਦ ਦੀਆਂ ਜੜੀ ॥

ਕਦਮ, ਪੁ:—ਉਲੀਘ, ਚਾਲ, ਇਕ ਵੱਖ ॥

ਕਦਮ ਉਠਾਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ
ਦੁਰਨਾ ॥

ਕਦਮ ਕਦਮ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਕਦਮ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਾਬਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ,
ਬਥੇ ਬਥੇ ਚੱਲਣਾ ॥

ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦੇ
ਲਾਗੇ ਨਗਾਹਾਏ ਦੇ ਪੀਰ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ
ਦਾ ਮੇਲਾ ॥

ਕਦਰ, ਸ:—ਕੀਮਤ, ਮੁੱਲ, ਆਦਰ, ਵਡਿਆਈ,
ਪਰਮਾਣ ॥

ਕੰਦਰਾ, ਸ:—ਗੁਢਾ, ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਦਾ ਖੱਪਾ ॥

ਕੰਦਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਅਤੇ ਕਣਕ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਕੰਦਲਾ } ਪੁ:—ਸੋਠੇ ਰਾਂਦੀ ਦੀ ਤਾਰ, ਲੋਹ ਦੀ
ਕੰਦਲੀ } ਮੋਟੀ ਤਾਰ ॥

ਕੰਦੀਲ

ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੱਸਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕੰਦਲੇ ਕਸ, ਪੁ:—ਰਾਂਦੀ ਦੀ ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਦਲੀ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ ॥

ਕੰਦਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜੋ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਦੀ ਹੈ ॥

ਕਦਾ ਚਿੱਤ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਦੇ, ਸ਼ਾਇਤ, ਅਚਾਨ
ਚੱਕ ॥

ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੀ ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਚਿਰ/ਖਿੱਛੇ,
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੀ ਦਾ (ਦੀ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, 'ਚਿਰ
ਹਾਂਥਿਆ ॥

ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ,
ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ॥

ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਕੰਦੀ, ਸ:—ਜੜ, ਵਿ:—ਖੰਡ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ (ਸਿਰਕਾ) ॥

ਸਕਰ ਕੰਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ
ਆਲੂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ, ਲੰਮੀਆਂ ਗੰਢੀਆਂ ॥

ਕਦੀਮ } ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਸਮਾ, ਪਿਛਲਾ ਬਮਾਨਾ,
ਕਦੀਮੀ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ,
ਵੱਡਿਆ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ, ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ॥

ਕਦੀਮ ਤੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ
ਤੋਂ, ਮੁੱਢੇ ॥

ਕੰਦੀਲ, ਸ:—ਲਾਲਟੇ, ਫਨੂਸ ॥

ਕੱਦੂ

ਕੱਦੂ, ਪੁ:—ਗੋਲ ਘੀਯਾ, ਕਾਂਸੀ ਢਲ ॥

ਕੱਦੂ ਕਸ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਕੱਦੂ ਆਦਿਕ ਛਿੱਲਕੇ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਦੂ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਏਕ ਤਰੀ ਦੇ ਕਿਰਮ ਜੋ
ਆਦਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਗਜ ਕੱਦੂ, ਪੁ:—ਕੱਦੂਆਂ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰੀ ॥

ਕਦੂਰਤ, ਸ:—ਵੈਰ, ਸਾੜਾ, ਖਲੀਤੀ, ਮਲ ॥

ਕੰਦੂਰਾ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕੰਦੂਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਢਲ, ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ
ਬੀਬੀ, ਜ਼ਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜੋ ਖਾਣਾ
ਦੇਵੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ, 'ਕਦੀ' ॥

ਕਦੇਕੁ, ਕਦੇ ਦਾ
ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਦੇ } 'ਕਦੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨ ਕਦੇ

ਕਦੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਹ ਜੋ ਵੇਲੇ, ਕਿਸ ਵੇਲੇ, ਕਦਾ ॥

ਕਦੇਂ ਕੁ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਕੁ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੇਕਣਾ, ਵਿ:—ਕਿਨੇ ਚਿਰ ਦਾ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਦਾ ॥

ਕੰਧ, ਸ:—ਇਵਾਲ, ਘਰ ਦੇ ਉਹ ਪਾਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਉਪਰ ਛੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ
ਕੰਧ, ਸ:—ਘਰ ॥

ਕੰਧਾ, ਪੁ:—ਮੋਢਾ, ਬਾਂਹ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਜੋੜ ॥

ਕੰਧਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਣਾ, ਮੁਰਦੇ
ਦੀ ਅਰਬੀ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕੰਨ ਪੈਣੀ

ਕੰਧੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੰਦਾੜੀ, ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਕੰਨ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ ॥

ਕੰਨ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਥਰਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਸਮਝ
ਆਉਣੀ ॥

ਕੰਨ ਕਟਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਨ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਕੰਨ ਖੜੇ ਹੋਣੇ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰ ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖੜੇ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸ
ਦਾ ਸਿਰ ਖਪਾਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖਿੱਚਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਸੋਚ ਦੇਣੀ,
ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨ ਖੋਲ ਦੇਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਕਣਾ, ਸਮਝਾ
ਦੇਣਾ, ਬਥਰਦਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਨ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ, 'ਠ'
ਮਨਣਾ ॥

ਕੰਨ ਤੇ ਜੂੰ ਨਾਂ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਪਿਆਣ
ਨਾਂ ਦੇਣਾ, ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਕੰਨ ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਣ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ॥
ਕੰਨ ਧਰਨਾ }

ਕੰਨ ਨਾ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਕੰਨ ਖਿੱਚਣੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਨ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣ ਲੈਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵੜਣਾ

ਕੰਨ ਵੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭੀ ਹੋਏ ਹੱਥ ਕੱਢਕੇ
ਕੰਨ ਵੜਣੇ, (ਇੱਕ ਸਜਾ) ॥

ਕੰਨ ਵੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵੜਣ ਦੀ ਸਜਾ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨ ਝੁਲ, ਪੁ:—ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਭਰਨਾ (ਨੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਲੀਆਂ, ਕਰ-
ਨੀਆਂ ॥

ਕੰਨ ਵੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਣ ਦਾ
ਭਰਮ ਹੋਣਾ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਕੰਨ ਵਿਹਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—
ਕੰਨ ਥੰਦ ਕਰਨੇ, ਨਾਂ ਸੁਨਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ 'ਅਵਾਜ਼'
ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ
ਨਾਂ ਸੁਣਨੀ ॥

ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਕੀ ਆਦਿਕ ਪਾਉਣ
ਲਈ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਕੱਢਣੇ ।

ਕੰਨ ਵਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਕਢ-
ਆਉਣੇ ॥

ਇਸ ਕੰਨ ਸੁਣਨਾ, ਉਸ ਕੰਨ ਕੱਢ ਦੇਣਾ,
ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਣਾ ਦੇਕੇ ਗੱਲ ਨਾਂ ਸੁਣਨੀ,
ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨੀ ॥

ਕੰਨਾਂ ਘੋਸਲ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਲੇ ਹੋ
ਕੰਨਾਂ ਮੁੱਢੀ ਮਾਰ ਛੱਡਨਾ } ਗਹਿਣਾ, ਨਾਂ ਸੁਣ
ਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਕਨਾਰਾ

ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ, ਪੁ:—ਲਾਝੀ ਲੱਗ, ਦੂਜੇ ਦੀ
ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਵੇ ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਧਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕਨ੍ਹਈਆ, ਪੁ:—ਕਾਨ੍ਹ, ਕਿਸ਼ਣ, ਇਕ ਸ਼ਾਤ ॥

ਕਨਸਤਰ, ਪੁ:—ਟੀਠ ਦਾ ਛੱਟਾ ਪੱਪਾ ॥

ਕਨਕਉਆ, ਪੁ:—ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੁੱਤੀ,
ਪਤੰਗ ॥

ਕੰਨਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬਃ) ਦੁੜੀਆਂ, ਕੁਆਰੀਆਂ
ਕੰਜਕਾਂ ॥

ਕਨਖਜੂਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪੈਰਾਂ
ਵਾਲਾ ਭੀੜਾ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੰਬੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਨਪੱਟੀ, ਸ:—ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰੀ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਅੱਖੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਪੜਦਾ ।

ਕੰਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਗ (੧), ਪਤੰਗ ਦੀਆਂ
ਨੁਕਰਾਂ, ਜੁਤੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਨਾਰੇ ॥

ਕੰਨ੍ਹਾ, ਪੁ:—'ਕੰਧਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਨਾਰਾਤ, ਸ:—ਅੱਸੂ ਦੇ ਕਿਸ਼ਣਾ ਪੱਖ ਵਿੱਚ
ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਮਿਤ ਜੋ ਕਿਰਿਆ ਹਿੰਦੂ ਕਰਦੇ
ਹਨ ।

ਕਨਾਰਾਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੜਦਾ ਜੋ, ਤੰਦੂ
ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ।

ਕਨਾੜੇ }
ਕਨੜੇ } ਪੁ: (ਬਹੁ ਬਃ)—ਖੱਚਰਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ
ਕਨੜੀਆਂ } ਆਦਿਕ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ॥

ਕਨਾਰ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਕਨਾਰਾ, ਪ:—ਕੰਧਾ, ਪਾਸਾ, ਕੰਨੀ, ਹੋਂਦ । ਬੰਨਾ ॥

ਕਨਾਰਾ ਹੋਣਾ

ਕਨਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਣ ਕਨਾਰੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਵਿੱਚ ਬੋਝਾ
ਚਿਰ ਹੋਣਾ ਮਰਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਨਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੈਲੀ ਚਾਈ ਦੀਆਂ, ਭਾਰਾਂ ਦੀ
ਪੱਟੀ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਗੋਟਾ ॥

ਕਨਾਲ, ਪੁ:—ਸਿਮੀ ਦਾ ਨਾਪ, ਘੁਮਾ ਦਾ ਅੰਠਵਾਂ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੰਨਿਆਂ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਧੀ, ਕੁਆਰੀ ॥

ਕੰਨਿਆਂ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਵਰ ਨੂੰ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨਿਆ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਕੁੜੀ ਦਾ ਗਭਰੂ, ਵਰ, ਪੈਂਦਾ ॥

ਕੰਨੀ, ਸ:—ਕਨਾਰਾ, ਪਾਸਾ, ਲੁੰਗੀ ਦਾ ਸਿਰਾ,
ਗੁੱਡੀ ਦੀ ਟੁੱਕਰ ॥

ਕੰਨੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਹਟਣਾ
ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਣੀ } ਬਰਣਾ ॥

ਕੰਨੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਤੰਗ ਜਾਂ ਗੁੱਡੀ ਨੂੰ
ਕੰਨੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ } ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਤਾਹ ਚੁਕਣਾ ॥

ਕੰਨੀ ਰਾਖਵਾਂ (ਮੀ) ਵਿ:—ਕੰਨੀ ਛੱਡਕੇ ਬੁਠਿਆ
ਜਾਂ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ (ਖੋਸ) ॥

ਕੰਨੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੰਨਾਂ, ਰਾਹੀਂ (ਕੰਨੀ ਸੁਠਣਾ) ॥

ਕਨੂਟੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਨੂਨ, ਪੁ:—ਮ, ਵਿਧ, ਬਿਵਸਥਾ, ਕੇਵਾ ॥

ਕਨੂਨ ਛਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਜਤ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਕੰਪਣੀ

ਕਨੂਨ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਨੂਨ ਮੁਜਿਬ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਨੂਨਣ, ਸ: } ਕਨੂਨ ਛਾਂਟਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਕਨੂਨੀ, ਪੁ: } ਕਨੂਨ ਮੁਜਿਬ, ਕਨੂਨ ਦਾ (ਦੀ)

ਕਨੇਠਾ, ਵਿ:—ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਢੁਟੇਰਾ ॥

ਕਨੇਡਾ } ਪੁ:—ਕੰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਰੜਾ
ਕਨੇਡੂ } ਵੇੜਾ ॥

ਕਨੇੜਾ, ਪੁ: } ਕੰਧਾ, ਮੋਢਾ ॥
ਕਨੇੜੀ, ਸ: }

ਕਨੇਰ (ਕਨੇਲ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ ਦੇਉਤਿਆਂ
ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਨੈਤ, ਪੁ: } ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ
ਕਨੈਤਣੀ, ਸ: } ਜਾਤ ਦਾ ਮਰਦ ਜਾਂ ਤੀਵੀਂ ॥

ਕਨੇਤੀਆ } ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ) 'ਕਨਾਤ੍ਰੇ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਨੇਤਰੇ }

ਕਪ, ਪੁ:—ਬਾਂਦਰ ॥

ਕੰਪ, ਪੁ:—ਕੰਪ, ਡੇਰਾ, ਅਫਸਰ ਦਾ ਝਬੁ ॥

ਕਪਟ, ਪੁ: } ਧੋਖਾ, ਢਾਢੇਬ, ਢੁੱਲ, ਮਕਰ,
ਕਪਟ ਝਾਈ, ਸ: } ਪਖੰਡ ॥

ਕਪਟਣ, ਸ: } ਕਪਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਕਪਟੀ, ਪੁ: } ਢਾਢੇਬੀ ॥

ਕੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਕੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੰਪਣੀ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲ੍ਹਾ, ਕਠੇ
ਮਿਲਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਖੁਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਕੰਪਣੀ ਬਾਗ

ਕੰਪਣੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਬਾਗ ॥

ਕਪੱਤ } 'ਕੁਪੱਤ', 'ਕੁਪੱਤਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਪੱਤਾ }

ਕਪਤਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਜੀ 'ਅਡਸਰ', ਕਿਤਾ-
ਰੀਆਂ ਦਾ ਆਗੂ ॥

ਕਪਲਾ, ਸ:—ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਗਉ ॥

ਕਪੜਹਾਨ, ਸ:—'ਕਪੜਿਆਹਨ' ਵੇਖੋ ।

ਕਪੜ ਛਾਣ, ਵਿ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਛਾਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਕਪੜ ਧੜੀ, ਸ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰ(ਕਰਨੀ) ।

ਕਪੜ ਪੂਲ (ੜ) ਸ:—ਕੱਪੜਾ ਬਾੜ ਕੇ ਕੱਢੀ
ਹੋਈ ਧੁੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਲੀ ॥

ਕੱਪੜਾ, ਪੁ:—ਲੀੜਾ, ਲੱਤਾ, ਬਸਤ੍ਰ ॥

ਕਪੜਾਧ } ਸ:—ਕੱਪੜਾ ਸੜਨ, ਦਾ
ਕਪੜਿਆਹਨ } ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਕੱਪੜੀ, ਪੁ:, ਵਿ:—ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ, ਲੋੜ, ਵਾਲਾ,
ਦੁਆਨਾ ॥

ਕੱਪੜੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਪੁਸ਼ਾਕ (ਬਦਲਣੇ, ਪਾਣੇ
ਪਹਿਨਣੇ) ॥

ਕਪੜੇ ਆਉਣੇ, ਵਿ:—ਤੀਮਤਦਾ ਚਿੱਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਕਪੜੇ ਰੰਗਣੇ, ਵਿ:—ਸਾਧੂ, ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕਪੜੋਟੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਤਹਿਆਂ ।
ਕਪੜੋਟੀ }

ਕੰਪਾਸ, ਪੁ:—ਜਿਸੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਜੰਤੂ ॥

ਕਫ਼ਰੀਰ

ਕਪਾਹ, ਸ:—ਚੁੰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ
ਭੋਡੀਆਂ ॥

ਕਪਾਹੀ, ਵਿ:—ਕਪਾਹ 'ਦ ਬੂਟੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕਪਾਹੇ, ਵਿ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੰਪਾਜ਼ਿਟਰ, ਪੁ:—ਛਾਪੇ ਦੇ ਅੱਖਰ ਜਮਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਪਾਟ, ਪੁ:—ਕਵਾੜ, ਤੀਬ, ਬੂਹਾ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਕਪਾਲ, ਪੁ:—ਖੋਪਰੀ, ਸਿਰ, ਮਗਜ, ਨਸੀਬ ।

ਕਪਾਲ ਕਿਰਿਆ, ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀ
ਖੋਪਰੀ ਨੂੰ ਬਾਸ ਨਾਲ ਭੋੜਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕਪੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕਪੁਤ } ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਨਲੇਕ ਬੇਟਾ ॥
ਕਪੁਤ੍ਰ }

ਕੰਪੂ, ਪੁ:—ਵੇਜ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਛਾਉਣੀ ॥

ਕਪੂਤ, ਪੁ:—ਕਪੁਤ੍ਰ, ਛੋੜਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਕਪੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਖੁਸਬੂਦਾਰ ਦੁਆ;
ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕਪੂਰ ਕਚਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਪੂਰ ਧੂੜੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਕਪੂਰੀ, ਵਿ:—ਕਪੂਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, 'ਹਲਕਾ'
ਪੀਲਾ ॥

ਕਫ਼, ਸ:—ਝੋਂਗ, ਬਲਗਮ, ਖੰਘ, ਕਮੀਜ ਦੀ
ਮੋਹਰੀ ॥

ਕਫ਼ਰੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੜਫ਼ੀ ਜਾਂ
ਭੋਈ ॥

ਕਛਣ

ਕਛਣ, ਪੁ:—ਮੁਰਦਾ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਛਨੀ, ਸ:—ਛਕੀਰਾਂ ਦੇ ਘਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਛਨਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਛਣ ਘਾਉਣਾ, ਮੁਰਦਾ
ਕਛਨੀਰਣਾ } ਦੱਬਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਕਛਾਇਤ, ਸ:—ਧਨ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਜੁਗਤ ਸਰਭਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕਛਾਇਤਣ, ਸ: } ਕਛਾਇਤ ਕਰਣ ਵਾਲਾ
ਕਛਾਇਤੀ, ਪੁ: } (ਲੀ) ॥

ਕਥ, ਪੁ:—ਕਵੀ, ਕਵੀਸ਼ਰ, ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ। ਮੁਰਖ ॥

ਕੱਥ, }
ਕੱਥ ਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਵਿਗ, ਹਠ, ਸਿਦ ॥

ਕਥਜ, ਸ:—ਟੱਟੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾਂ ਆਉਣੀ ॥

ਕਥਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚੁਲ੍ਹਾ, ਪਕੜ, ਦਖਲ, ਅਥਰਿਆਰ, ਮੁੱਠਾ, ਬਾਂਹ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਥਜੀ }
ਕਥਜੀਅਤ } ਸ:—ਕਥਜ, ਟੱਟੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾਂ ਆਉਣੀ ॥
ਕਥਜੀਤ }

ਕਥੱਡ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਖੇਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ 'ਕਥੱਡੀ'
ਕਥੱਡੀ, ਸ: } ਕਥੱਡੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ॥

ਕੰਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰ ਬਰ ਕਰਨਾ, ਚਿੱਲਣਾ ॥

ਕੰਥਣੀ, ਸ:—ਕੰਥਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਾਂਧਾ (ਆਉਣੀ ਚੜ੍ਹਣੀ) ॥

ਕਥਤਾ }
ਕਥਤਾਈ } ਸ:—'ਕਥਿਤਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਕਬਰ

ਕਬਰ, ਸ:—ਮੁਰਦਾ ਦੱਬਣ ਵਾਲਾ ਹੋਇਆ, ਮਸ਼ੀ ॥

ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਚੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਕਨਾਰੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਝਗੜੇ ਮੁੜ ਖੜੇ ਕਰਨੇ ॥

ਕਬਰਚੁੰਨੇ ਗਜ ਤੇ ਮੁਰਦਾ ਬੇਈਮਾਨ, ਜਾਹਰੀ ਟੀਪ ਟਾਪ ਚੰਗੀ, ਵਿੱਚੋਂ ਬੈਥਾ ॥

ਕਬਰਸਤਾਨ }
ਕਬਰਸਥਾਨ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਕਬਰਾਂ ਹੋਣ ॥

ਕਬਰਾਂ, ਵਿ:—ਫੁਸਲਾ, ਭੁਰੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਤਕਬਰਾਂ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਰੰਗਾਂ ਦਾ, ਰੰਗ ਬਚੰਗਾ ॥

ਕਬਰੀ, ਸ:—ਬੀਸ ਦੀ ਫੂਰੀ ਲਾਠੀ ॥

ਕੰਬਲ, ਪੁ: } ਉੱਠ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ, ਲੋਈ
ਕੰਬਲੀ, ਸ: } ਫੂਰੀ ॥

ਕੰਬਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ, ਅਜਿਹੀ ਔਕੜ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ॥

ਕਬਲੀਅਤ } ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਹੁਨਰ, ਬਲ,
ਕਬਲੀਤ } ਸਮਰਥ ॥

ਕੱਬਾ, ਵਿ:—ਅੜਥ, ਵਿਗਾ, ਅਠਮੋੜ, ਹਠੀ ॥

ਕੰਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝਗੜਾਉਣਾ, ਬਰ-ਬਰ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਬਾਹਤ, ਸ:—ਦੋਸ, ਐਥ, ਖਰਾਬੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਅਖ, ਘਾਹ, ਨੁਕਸਾਨ, ਕਜ ॥

ਕਥਾਹਤਨ

ਕਥਾਹਤਨ, ਸ: } ਦੁਸਰ ਭੈੜਾ, (ਕੀ), ਸਾਹ-
ਕਥਾਹਤੀ, ਪੁ: } ਰਤੀ ॥

ਕਥਾਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਕਮਾਣ ॥

ਕਥਾਬ, ਪੁ:—ਛੁੱਜਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ (ਕਰਨਾ,
ਭੁੰਨਣਾ) ॥

ਕਥਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਜਣਾ, ਇਸਕ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ
ਨਾਲ ਸੜਨਾ ॥

ਕਥਾਬ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸਾਲਾ, ਦੁਆ ॥

ਕਥਾਬਚੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਥਾਬਾਣ, ਸ: } ਮਾਸ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ
ਕਥਾਬੀ (ਆ), ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਕਥਿ, ਪੁ:—ਕਥੀਸਰ, ਪੰਡਤ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਕਥਿੱਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੈਦ, ਕਥੀਸਰੀ, ॥

ਕਥਿਤਾ, ਸ:—ਕਥੀਸਰੀ, ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ॥

ਕਥੀ, ਪੁ:—ਛੈਦਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਰਚਣ ਵਾਲਾ
ਪੰਡਤ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਕਥੀਬਰ, ਪੁ:—ਛੱਡਾ ਕਥੀ, ਗ੍ਰੰਥ ਕਾਰ ॥

ਕਥੀਬਰੀ, ਸ:—ਕਵਿਤਾ, ਬਾਣੀ, ਛੈਦਾਬੀਦੀ ॥

ਕਥੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਗਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਜੁਲਾਹਾ
ਸਾ, ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੀਦੇ
ਗੀਤ ॥

ਕਥੀਰ ਪੰਥ, ਪੁ:—ਕਥੀਰ ਜੀ ਦਾ ਮਤ ॥

ਕਥੀਰ ਪੰਥੀ }
ਕਥੀਰ ਬੰਸੀ } ਪੁ:—ਕਥੀਰ ਜੀ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ
ਕਥੀਰ ਬੰਸੀਆ } ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜੁਲਾਹਾ ॥

ਕੰਬੋਣੀ

ਕਬੀਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਦੱਬਰ ਵਾਲਾ, ਗਿਰਸਤੀ ॥

ਕਬੀਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਪਰਵਾਰ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ,
ਗਿਰਸਤ ॥

ਕਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਦੱਬਰ, ਪਰਵਾਰ, ਘਰ ਵਾਲੀ,
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੰਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ (ਫੇਰੇ ਵਿਸੀਆਂ ਦੀ) ॥

ਕਬੂਚੀ }
ਕਬੂਚੀਆ } ਪੁ:—ਜਾਲਮ, ਜਲਾਕ, ਉਪਦਾਰੀ ॥

ਕਬੂਤਰ, ਇੱਕ ਧੰਧਾ ॥

ਕਬੂਤਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਆਉਣ ਤੇ
ਕਈ ਜਾਣ ॥

ਕਬੂਤਰ ਬਾਜ਼, ਪੁ:—ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੇ ਉਡਾਉਣ ਦੀ
ਖੇਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਬੂਤਰ ਬਾਜ਼ੀ, ਸ:—ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਕਬੂਤਰੀ, ਸ:—ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਮਦੀਨ, ਕਬੂਤਰੀ
ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਘੰਡੀ ॥

ਕਬੂਲ, ਪੁ:—ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰੱਬਾ, ਅਕਰਾਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਕਬੂਲ ਸੂਰਤ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥

ਕਬੂਲਵਾਈ, ਸ:—ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਕਰਾਰ ॥

ਕਬੂਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ, ਅੰਗੀ-
ਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਬੂਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਬੂਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੰਬੋਣੀ, ਪੁ: }
ਕੰਬੋਣੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਕਮ

ਕਮ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਬੋੜੇ, ਘੱਟ, ਕੱਸਾ, ਦੁਰਲਭ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਕਦੇ ਹੀ, ਕਿਤੇ ਹੀ ॥

ਕਮ ਖਰਚ ਬਾਲਾ ਨਸੀਨ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਖਰਚ
ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੁਗਤੀ ॥

ਕਮਜਾਤ, ਵਿ:—ਕਮੀਨਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਉਪਦਰੀ ॥

ਕਮ ਜਾਤੀ, ਸ:—ਕਮੀਣਪੁਰਾ, ਸ਼ਰਾਰਤ,
ਉਪਦਰ ॥

ਕਮਬਖਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਕਰਮਾ ॥

ਕਮਬਖਤੀ, ਸ:—ਬੇ ਨਸੀਬੀ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਕੰਮ, ਪੁ:—ਕਾਰ, ਕਾਜ, ਵਿਹਾਰ, ਕਾਰੀਗਰੀ,
ਮੋਹਨਤ, ਚੁਨਰ, ਕਸੀਦਾ, ਰਹਿਲ, ਨੌਕਰੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ, ਗੁਣ-
ਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਮ ਸਮੇਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਕੰਮ ਸਵਾਰਣਾ } ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਕਰਣਾ ॥

ਕੰਮ ਕਾਜ } ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਬੁਧਾਰ, ਜਗਤ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਾਰ } ਧੰਦਾ ॥

ਕੰਮ ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੀਂ ਕੰਮ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕੰਮ ਚਲਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਰੀਜ) ਤੋਂ ਆਪਣਾ
ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਕੰਮ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ੀਨ ਚਲਾਉਣੀ ॥

ਕਮੰਡਲ

ਕੰਮ ਚੋਰ } ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ ॥
ਕਮ ਚੋਰ }

ਛੋੱਤੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੁ:—ਛੋੱਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਹੂਰੀ
ਕੰਮ ॥

ਕੰਮ ਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਸ਼ਗਿਰਦ
ਬਨਣਾ ॥

ਕੰਮ ਦਾ, ਵਿ:—ਦੀਨਾ, ਵੱਡਾ, ਜਹੂਰੀ, ਗੁਣਕਾਰ ॥

ਕੰਮ ਦੇ ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਗ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਮ ਬਨਣਾ (ਬਨਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ
ਹੋਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਮ ਭੁਗਤਣਾ (ਭੁਗਤਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਮੁੱਕਣਾ (ਮੁਕਾਉਣਾ) ॥

ਕੰਮ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ

ਕੰਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਕੇਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ ॥

ਵੇੱਲੇ ਸਿਰ ਕੰਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜ, ਪਏ
ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਨੀ ॥

ਕਮਸਰੀਟ } ਪੁ:—ਫੌਜ ਦੇ ਸਮਿਆਲ ਅਤੇ
ਕਮਸਰੇਟ } ਰਸਦ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ॥

ਕਮੰਗਰ, ਪੁ:—ਕਮਾਲ ਜਾਂ ਪਲਖ ਬਠਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਮਚੀ, ਸ:—ਗਬਕ, ਛਿਟੀ, ਫੁਫਕ, ਸੀਟਾ ॥

ਕਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਗੜਵਾ
ਧਾਂਤ ਦੀ ਦਸਤੇ ਵਾਲੀ ਫੋਲਨੀ ॥

ਕਮੰਦ

ਕਹਿੰਦਾ, ਸਃ—ਰਸੇ ਦੀ ਧੋੜੀ, ਵੇਲਾ ਢਾਹੀ।

ਕਮਰ, ਸਮੁੱਚੇ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਮਰ ਕੋਸ਼, ਸ—ਲੋਕ ਨੂੰ ਤੋਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਦਾਸੀ ॥

ਕਮਰ ਕਸੀ, ਪੁ:—ਲੋਕ ਬਨੁਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਿਆਰੀ ॥

ਕਮਰ ਕੱਸਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਲ ਲਈ
ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਨਾ } ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
ਕਮਰ ਕਸਾ ਲਾਉਣਾ }

ਕਮਰ ਕੋਟ, ਪੜ੍ਹ—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਢਲੀ।

ਕਮਰ ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਮਰ ਦਿਵਾਲੇ ਸ਼:—ਚੰਮ ਦੀ ਪੋਟੀ ॥

ਕਮਰ ਬੰਦ, ਪੁ—ਪਟਕਾ, ਲੋਕ ਹੋ ਗਿਰਦੇ
ਵਲਲੁ ਢਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਮਰ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਹਿੱਸਤ
ਕਰਨੀ ॥

ਕਮਰਖ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾ ਦਾ ਮਹੀਨੇ ਚਿੰਟਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਕਮਰਾ, ਪੁ:—ਰੁਥਾਰਾ, ਕੋਠੜੀ, ਬੈਠਕ ਅਦਾਰ ॥

ਕਮਦੁਠ, ਵਿਃ—ਭਾਸਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਕਮਲ, ਪੁ:—ਸੁਦਾਉ, ਪਾਗਲ ਖੁਫ਼ਾ, ਇਕ ਹੁਲੇ ॥

ਕਮਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਮਲ, ਸੁਦਾਉ, ਪਾਸਲ
ਪੁਣਾ ॥

ਦੀਮਲ, ੨:—ਕੈਥਲ, ਉੱਠ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ, ਫੁਰ ॥

ਕਮਾਣ ਅਵਸਰ

ਕਮਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਝੱਲਾ (ਲੀ),
ਕਮਲਾ, ਸ: } ਸੁਦਾਈ (ਸੁਦਾਇਣ)

ਕੰਮਲੀ, ਸਃ—ਕੰਬਲ, ਛੋਟਾ ਕੰਬਲ ।

ਵਿਃ—ਕੰਬਲ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ।

ਕਮਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਬਾਉਣਾ ।
ਕਮਲਾ ਜਾਣਾ }

ਕਮਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕਮਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਭੰਖਾ-
ਉਣਾ ॥

ਕਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਫਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਾਫ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਮਾਉ, ੯੩ } ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਹਰਤੀ
 ਵਿ: } ਮਜ਼ੂਰ, ਕਮਾ ॥

ਕਮਾਈ, ਸਭ—ਖਟੀ, ਲਾਹਾ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਕੰਮ ਕਾਜ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਬੱਟੀਕਮਾਈ, ਸਃ—ਮੋਹਨਤ ਮਜੂਰੀ, ਆਮਦਨ।

ਅੰਮਾਸ, ਧੁਃ—ਇਕ ਰਾਗ, ਓਹ ਕਮਾਣੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਸਰੰਗੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਮਾਠੀ, ਸ:—ਮਾਰ ਖੁਦਾਏ, ਸਤਿਨਾ ਨਾਸ
(ਕਰੀਨ) ॥

ਕਮਾਂਡਰ ਇਨਚੀਫ਼, ਪੁ:—ਸਥਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜੀ
ਅਫਸਰ, ਜੰਗੀ ਲਾਭ ।

ਕਮਾਣ, ਖੁਸ਼—ਧਨੁਸ । ਭਾਰ । ਹੁਕਮ, ਅਖ.
ਤਿਆਰ ॥

ਕਮਾਣ ਅਫਸਰ, ਪੁ —ਪਲਟਲ ਦਾ ਸਬ ਤੋ
ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ।

ਕਮਾਣ ਤੇ ਜਾਣਾ

ਕਮਾਣ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਜੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ
ਰੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਕਮਾਣ ਬੋਲੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਕਮਾਣਚੀ, ਪੁ:—ਕਮਾਣ ਨਾਲ ਤੀਰ ਚਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਮਾਣੀ, ਸ:—ਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿੰਗੀ ਸੀਖ ਜਾਂ ਭਾਰ
ਜੋ ਬੱਧੀ, ਘਾਤੀ ਐਨਕ ਆਦਿਕੀ ਵਿੱਚ
ਲਗਾਈ ਹੋ ॥

ਕਮਾਦ, ਪੁ: }
ਕਮਾਦੀ, ਸ: } ਗੰਨਾ, ਗੰਨੇ ਦਾ ਖੋਤ ਜਾਂ ਫਸਲ ॥

ਕਮਾਨੀਅਰ, ਪੁ:—ਵੇਜੇ ਦੀ ਪਲਟਣ ਦਾ
ਅਵਸਰ ॥

ਕਮਾਮ, ਪੁ:—ਕਸਬ, ਵਿਹਾਰ, ਦਸਬੁਰ, ਵਾਦੀ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਬੁਧਾਰੀ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਕਮਾਮ ਦਾਰ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਕਸਬ, ਕੰਮ ਕਾਜ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਕਮਾਰੀ, ਸ:—ਏਆਰੀ ਕੁਤੀ, ਰੰਨਿਆ ॥

ਕਮਾਲ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਡਿਆਈ,
ਅੰਤ, ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਦੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਵਿ:—ਪੂਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ, ਉੱਤਮ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਚਰਾਂ ॥

ਕਮਾਲੀਤ, ਸ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ 'ਸਟ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੇਠ
ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕਮੇਟੀ

ਕਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਸ:—ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਅਲਾਕਾ, ਦਫਤਰ, ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਕਮੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਫੋਟਾ ॥

ਕੰਮੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਨੀਰੋਂਡਰ ਦੇ ਵੱਲ ॥

ਕਮੀਬਣ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ, ਦਸਬੁਰੀ, ਕੋਈ ਖਾਸ
ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਵਸਰਾਂ ਦੀ
ਹੱਲੀ (ਬੇਠਲੀ) ॥

ਕਮੀਚ ਜ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਕਢਾਂ ਵਾਲਾ
ਹੁਰਾ ॥

ਕਮੀਠਣੀ, ਸ:—ਨੀਰ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀ,
ਗੋਲੀ ॥

ਕਮੀਣ, ਵਿ: } ਨੀਰ ਜਾਤ ਦਾ, ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ
ਪੁ: } ਦਾ, ਗੋਲਾ, ਇਸ ਦੇ ਮਿਰਾਸੀ,
ਨਾਲੀ ਆਦਿਕ ॥

ਕਮੀਣ ਕਾਂਦੂ, ਪੁ:—ਕਮੀਣ ਲੋਕ ॥

ਕਮੀਣਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਮੀਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੁਥਕੀ ॥

ਕਮੀਣ, ਵਿ: } ਨੀਰ ਜਾਤ ਦਾ, ਗੋਲਾ
ਪੁ: } ਨਕੀਲਾ ॥

ਕਮੀਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਦੁਆ ਵੇੜੇ ਵਿਸੀਆਂ ਵੀ ॥

ਕਮੁਆਉਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਈ ਕਰੁਆਉਣਾ ॥

ਕਮੂਤ ਕੇ, ਪੁ:—ਨਕੀਲਾ, ਨੀਰ, ਠਕਾਰਾ, ਕਮੀਨਾ
ਅਦਮੀ ॥

ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਮੰਡਲੀ, ਪਵਿਤ, ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ
ਦੀ ਸਭਾ ॥

ਕਮੇਟੀ ਘਰ, ਪੁ:—ਸਾਹ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਕਠ ਦਾ ਮਕਾਨ ॥

ਕਮੇਠੀ

ਸੋਠੀ, ਸਃ ੧੪ ਦਿਨ ਬੈਠਬਸਤ :

ਕਮੈਤ (ੲ), ਪੁ:—ਲਾਖੇ ਰੰਗ ਆ ਘੋੜਾ।

੨੪, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਰੰਧੇ ।

ਕੋਰੋ, ਪ੍ਰਭੂ, ਸਭ—ਹਥ, ਸਿੱਕਰਾ, 'ਕਰਨਾ' ਧਾਤੁ
 ਦਾ ਅਨੁਮਤਿਕਰੋਕ ਲਕਾਰ, ਮਸਲ, ਮਾਮਲਾ ॥

ਕਰ ਕਰ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਸਰੀ ਆਦਿਕ
ਖਾਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕਰ ਗੁਜਰਨਾ, ਬ੍ਰਿ: ਕਰ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ॥

ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਤਿਆਰ ਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕਰ ਪੈਰ, ਘੁ—ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ
ਮੰਗ ॥

ਕਰ ਬੈਠਣ, ਕ੍ਰਿ: -ਕੋਈ ਦੁਖਵਾਈ, ਕੰਮ
ਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕਰਨਾ, ਬਨਾਉਣਾ, ਜੀਤੀ
ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ।

ਕਰ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਕਰਸਾਣ, ਪੁ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਮੀ.
ਦਾਰ ।

ਕਰਸਾਣੀ, ਸ਼:—ਵਾਹੀ, ਖੇਤੀ, ਜਿਮੀਦਾਰੀ ॥

ਕਰਸਾਨਣੀ, ਸੜ੍ਹ—ਜੱਟਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰਾਂ।

ਕਰਹਲ, ਵਿ:—ਭਗ: ੧੮, ੪ ਪ੍ਰਾਚਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਹੀ, ਪੁਃ—ਦੁਠ ॥

ਕਰਕ, ਸਃ—ਜੇਕਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਸੰਦ ਦੀ ਪਿਤਰ
(ਉਠਨੀ ਹੋਨੀ, ਮਾਰਨੀ)।

ਕਰੀਬ ੨੫

ਕਰੇ, ਅਵਃ—ਸਬਸ ਤੋਂ, ਕਾਰਨ, ਮਾਤਰ ॥

ਕਰਕੈਣਾ, ਵਿਯੁ—ਬਕਵਾਲੀ, ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਕਰਮਤ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਚਰਤਾ, ਨਿਗਰ ॥

ਕਰੀਗੇ, ਪੁ: —ਪੰਜਰ, ਲਿਸਾ, ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ,
ਮਰਾਯਲ ॥

ਕਰਜੇ, ਧੁਃ—ਹੁਦਾਰ, ਬਿਆਜ ਲਿਆ ਹਏਆ
ਰਖਯਾ ॥

ਕਰਜ਼ ਉਤਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਦਾ ਰੁਪਯਾ
ਮਾਲਕ ਨੇ ਮਿਲਣਾ ॥

ਕਰਜ਼ ਦੁਕਾਉਣਾ।
ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰਨਾ (ਉਤਾਰ ਦੇਣਾ)।
ਕਰਜ਼ ਭਰ ਦੇਣਾ।

ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ।

ਕਰਜ ਖਿਠਾਉਣਾ
ਕਰਜ ਕੱਢਣਾ
ਕਰਜ ਲੈਣਾ
ਕਰਜ ਚਕਣ

ਕਿ—ਹੁਣੇ ਹੀ ਲੈਣਾ,
ਬਿਯਾਨ ਲੈਣਾ ਕਰਕੇ
ਪਣ ਮੰਗਵਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਕਰਜ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਪ੍ਰਦਾਰ ਲਾਗ
ਦੇਣਾ ।

ਕਰਜ਼ਦਾਰ, ਵਿਃ—ਹੁਲਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਜਦਾਰੀ, ਸਭ-ਦੁਆਰ, ਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਹੋਣਾ ॥

ਕਰਸ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਅਾਜ ਲੈਣਾ ਕਰਕੇ
ਰਪਯਾ ਮੰਗਵੀ ਦੇਣਾ ॥

ਕਟਿਜਵਾ, ਪੁ: —ਇੱਕ ਸਾਗ ॥

ਕਰਜਾ

ਕਰਜਾ, ਪੁ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ ॥

ਕਰਜਾਇਣ, ਸ: } ਕਰਜਾ, ਲੈਣ ਵਾਲਾ
ਕਰਜਾਈ, ਪੁ: } (ਵਾਲਾ) ॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ, ਵਿ:—ਸਥ ਕੁਝ ਆਪੇ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਕੁਲਕੁਲਾ ॥

ਕਰਤਬ } ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਹੁਨਰ, ਠਣ
ਕਰਤੱਬ } ਆਦਿਕਾ ਦੇ ਖੋਲ ॥

ਕਰਤਲ, ਸ:—ਚੰਬ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਕਰਤਾ, ਪੁ:—ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਸ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, "ਰਿਮਤ" ॥

ਕਰਤਾਰ, ਪੁ:—'ਕਰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਤਾਰਥ, ਵਿ:—'ਕਿਰਤਾਰਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਤਾਰੀ, ਸ:—ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਰਿਸ਼ਰ ॥

ਕਰਤੂਤ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵੰਗੀ ਤਰਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਰਦ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਰਾਕੂ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਸਿੱਧਾ ਰਹਿਦਾ ਹ ॥

ਕਰਦਨੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਰਤੂਤ ॥

ਕਰਨ, ਪੁ:—ਕੰਨ ॥

ਕਰਨ ਢੂਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕਰਨਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਭੁਲ ॥

ਸ:—ਦਯਾ (ਕਰਨਾ ਨਿਧ, ਕਰਨਾ ਨਧਾਨ, ਕਰਨਾ ਮਧ = ਦਯਾ ਵਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਬਨਾਉਣਾ, ਰੀੜੀ

ਕਰਬਲਾਈ

ਜਾਂ ਰੀੜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ, ਵਰਤਣਾ, ਬੁਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਆਰੋਭਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਚਲਾਣਾ (ਹਟੀ ਕਰਨੀ), ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥ ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਅਦਾਲਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਥੇਨ ਕੇ ਅਦਾਲਤ
ਕਰਹਿਰੀ ਕਰਨਾ } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕੁੰਦਾਣੇ ॥

ਕਰਨੇ ਜੋਗ (ਜੋਗਾ), ਵਿ:—ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਚੱਦਰ ਆਦਿਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਇੱਛਿਆ ਹੋਣੀ ॥

ਰੋਟੀ ਆਦਿਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣਾ, ਰਿੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਕਰਨੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਕਰਤੂਤ ॥

ਕਰਨੀ ਛਰੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਰਨੈਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੈਜੀ ਅਭਸਰ ॥

ਕਰਪਾਣ, ਸ:—'ਕਿਰਪਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਪਾਲ, ਪੁ:—ਚੋਪਰੀ, ਸਿਰ, ਮੱਥਾ ॥ 'ਕਪਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਬ, ਪੁ:—ਥਾਜਰੇ ਤੇ ਦੁਆਰ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਰੋਇਆ ਟਾਂਡਾ ॥

ਕਰਬਲਾ, ਪੁ:—ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਜਰਤ ਇਮਾਮ ਹੁਸੈਨ ਸਹ ਦ ਹੋਏ ਸਨ, ਦਹੇ ਦੱਬਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਕਰਬਲਾਈ, ਪੁ:—ਕਰਬਲਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ

ਕਰਬਜ਼ੀ

ਕਰਬਜ਼ੀ } ਸ:—ਅਸਹੀ ਦਾੜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਰਬਜ਼ੀ } ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਧੌਲ ਵਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ
ਹੋਣ ॥

ਕਰਮ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਿਸਮਤ, ਨਸੀਬ, ਭਾਗ,
ਦੋ ਕਦਮਾਂ ਜਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ॥
ਦਯਾ ॥

ਕਰਮ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਖੋਟੀ ਕਿਸਮਤ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮ ਕੱਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੁਗੋਈ ॥

ਕਰਮ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਸੁਭ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ॥

ਕਰਮ ਭੋਗਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਰਮ ਰੇਖਾ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਦਾ ਲੇਖ, ਪਰਾਲੁਖਧ ॥

ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਭਾਗ ਵਾਨ, ਚੰਗੀ ਕਿਸ-
ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ: } ਮਤ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ, ਪੁ: } ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮ ਹੀਣ ॥
ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ, ਸ: }

ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਤੋਰੁਵੇ ਦਿਨ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਕਰਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਤਿਹਾਰਾਂ ਪੂਰ ਜਾੜੀਆਂ ਦਾ
ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਕਮੰਡਲ ॥

ਕਰਮਣ, ਸ: } ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਭਾਗ ਵਾਨ ॥
ਕਰਮੀ, ਪੁ: }

ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ, ਪੁ:—ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਕਰਾਏ ਦਾਰ

ਕਰਵਤ } ਪੁ:—ਕਾਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਾ ਸਿਸ
ਕਰਵਤ } ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ
ਚਿਰਾ ਕੇ ਦੋ ਵੱਢੇ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ॥

ਕਰਵਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ॥

ਕਰਵਾ ਚੌਥ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ
ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਵਰਤ ਰੱਖਕੇ
ਤੜਕੇ ਸਰਪਾ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਰਵਾਈ, ਸ:—ਕਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਬਣਾਈ ॥

ਕਰਵਾਨ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦਾ
ਦੌਲਾ, ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਵਾਨਣੀ, ਸ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਰਵਾਨੀ, ਸ:—ਉਠ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਸਬ ॥

ਕਰਵਾਲ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਫੇਲ ॥

ਕਰਵੇ ਚੌਥ—'ਕਰਵਾ ਚੌਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰੜ, ਪੁ:—ਕਸ਼ੀਭੋ ਦਾ ਥਾਂ, ਨਿੰਗਰ ਧਰਤੀ ॥

ਕਰੜ ਕਰੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕਰੀਬਨਾ,
ਹੱਡੀ ਭੋੜਨਾ ॥

ਕਰੜ ਝੋਟ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕਰੜ ਬਰੂੜਾ, ਵਿ:—ਕਰਬਜ਼ੀ ਦਾੜੀ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰੜਾ, ਵਿ:—ਨਿੰਗਰ, ਸਸਤ, ਪੱਕਾ ॥

ਕਰੜਾਈ, ਸ:—ਸਸਤੀ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇਣਾ ॥

ਕਰਾਇਆ, ਪੁ:—ਭਾੜਾ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਰਾਏ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਕਰਾਇਆ ਦੇਕ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਾਏ ਦੇਣਾ

ਕਰਾਏ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਇਆ ਲਕ ਰਾਜ
ਵਰਤਣ ਦੇਣਾ ॥

ਕਰਾਏ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਕਰਾਏ ਬਾਬਤ ਅਸਰਾਮ
ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਕਰਾਏ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਇਆ ਦੇਕੇ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਵਰਤਣ ਲਈ ਲੈਣੀ ॥

ਕਰਾਈ, ਸ:—ਬਣੁਆਈ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਰਾਹ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਪੱਧਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਰਸਤਾ ॥

ਕਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਹੁਕਾ ਭਰਨਾ, ਗਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਰਾਹਤ, ਸ:—ਘਿਲ, ਸੁਗ, ਨਾਂ ਭਾਉਣਾ
(ਆਉਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਕਰਾਮਾਤ, ਸ:—ਅਚਰਜ ਦੀ ਗਲ, ਸਿੱਧੀ,
ਸੱਤਿਆ ॥

ਕਰਾਮਾਤਣ, ਸ:—ਕਰਾਮਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕਰਾਮਾਤੀ, ਪੁ:—(ਲੀ) ॥

ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਹਾਂ ਕਰਨਾ, ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਬਚਨ, ਕੋਲ ॥

ਕਰਾਰ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਕਰਾਰਾ, ਵਿ:—ਨਿੱਗਰ, ਕਰੜਾ, ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ,
ਤਕੜਾ ॥

ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਅਚੋੜਾ, (ਉੱਕੜਾਂ ਦਾ 'ਫੁਠਾਉ' ਹੈ)

ਕਰਿਆਹਣ } ਸ:—ਧਾਤ ਦੀ ਬੰ, ਉਠ ਦੀ
ਕਰਿਆਪ } ਮੁਸਕ, ਬਦਬੀ ॥

ਕਰਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੰਨ ਘੜ, ਪਰਚੁਨਾ ॥

ਕਰੀਰ

ਕਰਿਸਟਾਨ (ਤਾਨ), ਪੁ:—ਕਿਰਾਨੀ, ਦੀਸਾਈ ॥

ਕਰਿਸ਼ਨ } ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਅਉਤਾਰ,
ਕਰਿਸ਼ਨਾ } ਕਨੈਸ਼ਾ ॥

ਕਰਿਸ਼ਨ ਪੱਖ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਹ ਅੱਧ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੰਦ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕ੍ਰਿਸਮਸ } ਪੁ:—'ਵੱਡਾ ਦਿਨ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਰਿਸਮਸ }

ਕਰਿਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਰਾਮਾਤ ਵਰਿਆਈ, ਸੱਤਿਆ ॥

ਕਰਿਗਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਿਗ੍ਰਣ, ਸ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਕਾਰੀਗਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਰਿਗਰੀ, ਸ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ॥

ਕ੍ਰਿਤ, ਵਿ:—ਬਣਾਇਆ ਹੋਆ (ਪੁਸਤਕ
ਆਦਿਕ) ॥

ਕਰਿਦਾ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਰੁਮਾਸਤਾ ਸਰਬਰਾਹ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਅਜੇਦ,
ਦੁਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰੀਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ। ਜਿਸ ਦੇ, ਢਲ ਡੇਲਿ-
ਆ ਦਾ ਅਰਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਰੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕੜਕੜ ਕਰਨੇ
ਕਿਚਕਿਚਾਉਣਾ ॥

ਕਰੀਬ, ਵਿ:—ਲਗ ਭਗ, ਨੇੜੇ ॥

ਕਰੀਮ, ਵਿ:, ਪੁ:—ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਦਾਸ਼ਵਾਨ ॥

ਕਰੀਰ, ਪੁ:—'ਕਰੀਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰੀੜ

ਕਰੀੜ, ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਕਰੀਚਣਾ ॥

ਕਰੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕਿਰਕਿਚਾਉਣਾ ॥

ਕਰੂ, ਪੁ:—ਕਦਮ, ਉਲਾਂਘ ॥

ਕਰੂੰਜੜ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਰੂੰਜੜੇ ਦਾ ਫੈਮ ॥

ਕਰੂੰਜੜਾ, ਪੁ: } ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਵਚਣ ਵਾਲਾ
ਕਰੂੰਜੜੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਕਰੂੰਡੀਆ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੱਧ ॥

ਵਿਹੁਲੇ ਸੁਭਾ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼ ॥

ਕਰੂਨਣ, ਸ: } ਕੰਗੂਸ, ਸੁਮ (ਸੁਮਣੀ) ॥
ਕਰੂਨੀ, ਪੁ: }

ਕਰੂਰ, ਵ:—ਬੇ ਤਰਸ, ਠਿਰਦਾਜੀ ॥

ਕਰੂਰਾ, ਪੁ:—ਮੁੜ, ਰੰਗੀ ਦਾ ਪਸਾਬ ॥

ਕਰੋਲਾ, ਪ:—ਇਕ ਲੰਮੀ ਭਾਜੀ, ਕਰੋਲੇ ਦੀ
ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਬਤਲ ਜਾਂ ਸੁਰਮੇ ਦਾਨੀ ॥

ਕਰੇਵਾ, ਪੁ:—ਰੰਗੀ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਚਾਦਰ ਪਾਣੀ ॥

ਕਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਦੰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਮੇਲ
(ਲੱਗਣਾ) ॥

ਕਰੋ, ਪ:—ਕਦਮ, ਉਲਾਂਘ ॥

ਕਰੋਹ, ਪੁ:—ਖੱਕਾ ਕੋਹ ॥

ਕਰੋਹੀ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਕਰੋਧ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਰੋਹ, ਧੱਧ, ਕਰੋਧ ॥

ਕਰੋਧਣ, ਸ: } ਕਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੀ ॥
ਕਰੋਧੀ, ਪ: }

ਕਰੋਪ, ਪੁ:—ਕਰੋਧ, ਗੁੱਸਾ ॥

ਕਰੋਪ

ਕਰੋਪਣ, ਸ: } ਕਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਕਰੋਪੀ, ਪੁ: }

ਕਰੋਪੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ॥

ਕਰੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਣਾ, ਛਿਰੀ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਰੋਹਣਾ ॥

ਕਰੋੜ, ਪੁ:—ਸੇ ਲੱਖ ॥

ਕਰੋੜਾ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲਕ,
ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਬਖਤਾਵਰ ॥

ਕਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਭਸਰਾ ॥

ਕਰੋੜੀ, ਪ:—ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਕਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਰਫ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ
ਜਿਸ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ, ਕਲਾ, ਫਲ, ਉਧੇਦਰ,
ਲਹਾਈ, ਅਗਮ, ਚੈਨ ॥

ਕਲ ਕਲ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਕਲ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਕਲਜੁਗੀ, ਪੁ:—ਪਾਪ ਦਾ ਸਮਾ ਜੋ ਅਜ
ਕੱਲ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਜੁਗ ॥

ਕਲਜੁਗੀ, ਵਿ:—ਕਲਜੁਗ ਦਾ, ਭੋਜਾ, ਝਗੜੇ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਜੋਗਣ } ਸ:—ਮਰਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਕਲਜੋਗਣੀ } ਧਰਤੀ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਛੋਟੇ
ਵਾਲੀਆਂ (ਮੰਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ)
ਭੂਰਣੀਆਂ ॥

ਕਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਠੱਪੇ ਵਾਲਾ ਦੁਪ-
ਇਆ ਜਾਂ ਮੋਹਰ ॥

ਕੱਲ

ਕੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਭਲਕੇ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ

ਪੁ:—ਕੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੱਲ ਕਲੋਤਰ ਨੂੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨੂੰ ॥

ਕੱਲ ਖੋਰ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਕੱਲ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਕੱਲਾ ਖਾਣਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਰੋਗੀ ॥

ਕੱਲ ਦੀ ਗੱਲ, ਬੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਕਲਈ, ਸ:—ਗਾਂਗ, ਚਿੱਟਾ ਚੁਲਾ ॥

ਕਲਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਂਗ ਨਾਲ ਗਾਂਝ ਚਿੱਟੇ
ਕਰਨੇ, ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਵਈ ਫੇਰਨੀ ॥

ਕਲਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ
ਮਦਾਰ ਦੀ ਚੋਟੀ, ਪੀੜੇ ਦਾ ਉਤਲਾ ਸਿਰਾ ॥

ਕਲਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਲਸ ॥

ਕਲਹ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਵਸਾਏ ॥

ਕਲਹਿਣਾ, ਪੁ: } ਲੜਨ ਬਗੜਨ ਵਾਲਾ
ਕਲਹਿਣੀ, ਸ: } ਲੀ ॥

ਕਲੰਕ, ਪੁ:—ਦੋਸ, ਮੋਥ, ਉਸ, 'ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕਲੰਕਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲੱਗੇ ॥
ਕਲੰਕੀ, ਪੁ: }

ਕਲਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਨੀ ਦਾ ਭਾਰਾ ਗਰਮ ਹੋਣਾ,
ਉਬਲਣ ਲਗ ਪੈਣਾ ॥

ਕਲਕ, ਪੁ:—ਫਾਂਸ ਪੁੱਧ ਦੀ ਗਰਮੀ ॥

ਕਲਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁਲ, ਵੱਡੀ ਕਲਗੀ ॥

ਕਲਗਾ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ॥

ਕਲਤੁਤ

ਕਲਗੀ, ਸ:—ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਪਗੜੀ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਪਰ, ਪਖਿਰੁ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਰਾਂ
ਦੀ ਤਾਜ ॥

ਕਲਗੀ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਕਲਗੀ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੱਪ ॥

ਕਲਗੀ ਪਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥

ਕਲੰਟਰ, ਪੁ:—ਅਭਸਰ ਮਾਲ, ਜਿਲੇ ਦਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕਲੰਤਰ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਨੀਲ ॥

ਕਲੰਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਕੀਰ,
ਬੰਦਰ ਜਾਂ ਰਿੱਛ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਲੰਦਰੀ, ਵਿ:—ਕਲੰਦਰ ਦਾ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਤੰਬੂ ॥

ਕਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਕਲਪ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਦਿਨ ਜੋ ੧੦੦੦
ਦੁਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ॥ ਕਲਛ ॥

ਕਲਪ ਬਿਰਛ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਰਛ,
ਜਿਸ ਤੋਂ ਜੋ ਮਹੀਏ ਦੋਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਖਿੜਨਾ, ਸੁਰਨਾ ॥
ਸ:—ਇੱਛਿਆ, ਚਾਹ, ਲਾਲਸਾ, ਭਟਕੀ ॥

ਕਲਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲਰ, ਸ:—ਠਹੁਆਂ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਰੰਗ ॥ ਮਾਇਆ ॥ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ)

ਕਲਸ, ਸ:—ਸਭਾ, ਮਜਲਸ, ਕੋਠ ॥

ਕਲਸੁਤ, ਪੁ:—ਵਾਂਗ, ਸਕਲ, ਸੀਰ ॥
ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ॥

ਕਲਬੁਤੀ

ਕਲਬੁਤੀ, ਵਿ:—ਸੱਚੇ ਠਾਲ ਬਲਿਆ ਹੋਇਆ,
ਤਾਟ ਵਾਲਾ (ਕਲਬੁਤੀ ਦਰਵੇਜ਼ਾ) ॥

ਕਲਮ, ਸ:—ਲੇਖਣ, ਖਾਨੀ, ਰੁਖ ਦੀ ਕੱਟੀ
ਹੋਈ ਦਹਿਲੀ, ਪੱਚਰ, ਇੱਕ ਲਾਲ ਛੋਕੜੀ ॥

ਕਲਮ ਕਰਨੀ, ਕੁ:—ਰੁੱਖ ਦੀ ਦਹਿਲੀ
ਛੱਟਣੀ ॥

ਕਲਮ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਕਲਮ ਘੜਨੀ } ਕੁ:—ਲੇਖਣ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਛੁੱਲ
ਬਣਾਉਣੀ } ਕੇ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਕਲਮ ਚਲਾਉਣੀ } ਕੁ:—ਲਿਖਣਾ ॥
ਵਗਾਉਣੀ }

ਕਲਮਦਾਨ, ਪੁ:—ਕਲਮਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖਾਨਾ ॥

ਕਲਮ ਫੇਰਨੀ, ਕੁ:—ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਫੇਰਦੀ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਲਮ ਲਾਉਣੀ, ਕੁ:—ਬੂਟੇਦੀ ਦਹਿਲੀ ਛੱਟਕ
ਦੁਈ ਬੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਕਲਮਾਂ ਸ:—ਪੁਤ੍ਰਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਲੱਖਾਂ ਤੇ ਕਲਮ, ਕੁ:—ਲੇਖ ਪਤੀ ਹੋਵੇ ! (ਅਸੀਸ) ॥

ਕਲਮ ਦਾ ਪਨੀ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਕਲਮਲ, ਸ:—ਬਿਪਤਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਕਲੇਸ਼ ॥

ਕਲਮਲਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਬੇ ਚੈਨ ਹੋਣਾ, ਜੀ
ਘਟਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਕਲਮਾਂ, ਪੁ:—ਬਰਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮ
ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕਲਾਉਣਾ

ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ -ਰ
ਲੈਣਾ ॥

ਕੁਛਰ ਦਾ ਕਲਮਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰਜੀ ਨਬੀ ਦੀ
ਨਿੰਦਿਆ ਜਾਂ ਅਵੇਗਿਆ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਕਲਮੀ, ਵਿ:—ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ, (ਕਿਤਾਬ),
ਕਲਮ ਲਾਕੇ ਉਗਾਇਆ ਹੋਇਆ (ਅੰਬ
ਆਇਕ) ॥

ਕਲਮੀ ਸ਼ੇਰਾ, ਪੁ:—ਸਾਫ਼ ਬਲੋਰ ਵਰਗ
ਸ਼ੇਰਾ ॥

ਕੱਲਰ, ਪੁ:—ਬੈਜਰ ਧਰਤੀ, ਸ਼ੇਰ, ਰਹੇ ॥

ਕਲਰਕ, ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਤਰ ਦਾ ਥਾਬ, ਮੁਨਸ਼ੀ ॥

ਕਲਵੰਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਲੇ
ਬੀ ਖੰਘ ਅਤੇ ਗੰਠੀਏ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ ॥

ਕਲਵੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਆਰਾ-‘ਕਰਵੜ੍ਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਲਾ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ, ‘ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ,
ਬਿਪਤਾ, ਉੱਪਦਾਰ, ਵਸਾਦ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਾਤ,
ਵੇਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਸੱਭਿਆ ॥

ਕਲਾ ਜੰਗ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਉ ॥

ਕਲਾ ਜਗਾਉਣੀ, ਕੁ:—ਬਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲਾ ਦਾ ਮੂਲ, ਪੁ: ਸ:—ਰਸਾਦੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਲਾ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ਉਲਟਣਾ ॥

ਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਆਪੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਥੀ
ਨਹੀਂ, ਅਨਾਥ ॥

ਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਅਨਾਥ ਛੱਟਣਾ ॥

ਕਲਾਉਂਤ

ਕਲਾਉਂਤ, ਪੁ: } ਮਿਰਾਸੀ (ਸਣ), ਗਾਉਣ
ਕਲਾਉਂਤਣੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ ਲੀ) ॥

ਕਲਾਈ, ਸ:—ਕੋਹਣੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਵੀਣੀ ॥

ਕਲਾਸ, ਸ:—ਜਮਾਤ, ਵਰਜਾ ॥

ਕਲਾਕ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਘੜੀ, ਵਕਤ ਦੱਸਣ
ਵਾਲਾ ਘੰਟਾ ॥

ਕਲਾਬਤੂ, ਪੁ:—ਗੋਦਾ, ਭਿੱਲਾ ॥

ਕਲਾਮ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਬਾਣੀ, ਬਾਤ, ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕਲਾਮ-ਅੱਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਬਾਣੀ,
ਦੁਰਾਨ ॥

ਕਲਾਲ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਜਾਤ, ਸ਼ਰਾਬ
ਕਲਾਲਣ (ਲੀ)ਸ: } ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਾਵੰਤ, 'ਕਲਾਉਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਲਾਵੜਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਵਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ, ਬਾਹਾਂ ਦੇ
ਕਲਾਵਾ } ਘੋਰੇ ਅੰਦਰ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਕਲਿਆਣ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਦੇ ਮਿਰਾਸੀ ਦਾ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਲੇਣਾ, ਭਲਾ, ਵੱਧਾ,
ਅਸੀਸ। ਹੁੰਦਾ। ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਲਿਹਾਰ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਕਾਇਮੀ ॥

ਕਲਿਹਾਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਖ ਏਨੇ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਗੜਾਣਾ ॥
ਪੁ:—ਨਵੇਂ ਪਰਾ ਵਾਲਾ ਪਖੇਰਾ ॥

ਕਲਿਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਨੀਲਾ ॥

ਕਲਿਯਾਣ, 'ਕਲਿਆਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਵਾਈ

ਕਲੀ, ਸ:—ਗੰਗ, ਚਿੰਟਾ ਚੁਨਾ, ਚੰਬੇ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਢੁੱਲ ਦਾ ਖਿੜਾਉ। ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਟੁੱਕਾ,
ਨਵੇਂ ਪਰ ॥

ਕਲੀਆ, ਪੁ:—ਮਾਸ, ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਕਲੀਚਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠ ਦਾ ਵਿਛੋਣਾ,
ਫਰਸ਼ ॥

ਕਲੀਣ, ਪੁ:—ਕਲੀਚਾ, ਫਰਸ਼, ਉੱਠ ਦਾ
ਵਿਛੋਣਾ ॥

ਕਲੀਰਾ, ਪੁ:—ਪਰੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੋਈਆਂ ਦਾ
ਗੁੱਛਾ। ਭੜੀ ਵਰਗਾ ਅਹਿਣਾ ॥

ਕਲੇਸ਼, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਪੀੜ, ਕਸ਼ਟ (ਏਨਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਕਲੇਜਾ, ਪ: } ਜਿਗਰ, ਜਿਗਰਾ, ਹੋਂਸਲਾ,
ਕਲੇਜੀ, ਸ: } ਪੀਰਜ਼ ॥

ਕਲੇਹਣੀ, ਸ:—'ਲੜਾਕੀ' ॥

ਕਲੋਰ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਗਊ ਦਾ ਬੱਗ ॥

ਕਲੋਰੇ ਫਾਰਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਦਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸੁੰਘਣ
ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲੋਲ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਲਾਭ, ਖੇਲ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਲੋਂਜੀ ਸ:—ਇੱਕ ਚੁਟਾ, ਕਲਵੇਜੀ ॥

ਕੰਵਰ, ਪੁ:—ਪੁਤ੍ਰ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ ॥

ਕੰਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਦਿਲ ॥

ਕੰਵਲ ਖਿੜਣਾ, ਵਿ:—ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਕਵਾਇਦ, ਸ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜੀ
ਕਸਰਤ ਜੋ ਛੋਟੇ ਹੋਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕਵਾਈ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਕੰਵਲ ॥

ਕਵਾਰ

ਕਵਾਰ } ਸ:—ਠੀ ਥਿਆਹੀ ਹੋਈ ਬੁਝੀ,
ਕੇਵਾਰ } ਮੁਲਤਾਨ ਵਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਵੀ
ਆਖਦੇ ਹਨ ਯਥਾ ਵਲਾਨੇ ਦੀ
ਕੁਆਰ ॥

ਕਵਾਰ ਗੰਦਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰਸ
ਸੁੱਕ ਕੇ ਏਲੁਆ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਵਾਰਾ (ਰੀ) } ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਕੇਵਾਰਾ (ਰੀ) } ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ॥

ਕਵਾਲ, ਪੁ:—ਗਵਈਆ, ਗਾਥੀ ॥

ਕਵਾਲੀ, ਸ:—ਗਵਈਏ ਦਾ ਕੰਮ, ਇੱਕ ਚਾਗ ॥

ਕਵਾੜ (ਜੀ), ਪੁ:—ਭਾਕ, ਬੁਹਾ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਕਵਾੜੀ, ਸ:—ਬਾਰੀ, ਭਾਕੀ, ਨਿੱਕਾ ਬੁਹਾ ॥

ਕਵਾੜੀਆ, ਪੁ:—ਪੁਗਲਾ ਅਤੇ ਟੁੱਟਾ ਚੱਜ
ਅਸਥਾਥ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਵਿ (ਵੀ), ਪੁ:—ਕਵੀਸ਼ਰ, ਫੰਦੀ ਵਿਚ ਥਾਣੀ
ਰਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਵਿਤਾ, ਸ:—ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਫੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰਚੀ
ਹੋਈ ਥਾਣੀ ॥

ਕਵਿਤਾਈ, ਸ:—ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਫੰਦੇ ਰਚਣ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਕਵੈਦ, ਸ:—‘ਕਵਾਇਦ’ ਵੇਖ ॥

ਕੜ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਮਗਰੋਂ ਲਹੂ ਦਾ
ਵਗਣਾ, ਬੰਨ੍ਹ ॥
ਰੋਕ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕੜ ਕੜ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੜਾਉਣਾ

ਕੜ ਟੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਕੜ ਪਾਟਣਾ } ਉਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਨਿਖੁਟਦਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਕੜਕ, ਸ:—ਬੱਦਲ ਦੀ ਗੱਜ, ਰੋਪ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੜਕਾ, ਪੁ:—ਕੜਕ, ਗੱਜ । ਜਿੱਤ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਕੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਨਣਾ, ਭੰਨਣਾ, ਕੜ ਕੜ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੜਛ } ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਖਿਤਲ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜੋ ਅੱਗੋਂ
ਕਟੋਰੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਕੜਛਾ } ਝੰਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਕੜਛੀ, ਸ:—ਢੋਟਾ ਕੜਛ ॥

ਕੜਤ, ਸ:—ਤਸਮਾ, ਚਮੜੇ ਦਾ ਮੰਜਾ

ਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਕੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ, ਤਪਣਾ, ਗਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਕੜਬੜ ਕੜਬੜ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ
ਕੜਬੜਾਟ } ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕਬੜਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਚਿੱਟਾ, ਅੱਧਾ ਕਾਲਾ
(ਦਾੜੀ) ॥

ਕੜੀ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਲ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਵੱਗਾਛੋਲਾ ਜੋ ਸਿੰਘ ਹੱਥੀਂ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ, ਪਹੀਂਦੇ ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਕੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਗਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕੜਾਹ

ਕੜਾਹ, ਪੁ:—ਸੁਜੀ, ਘੋਉ ਅਤੇ ਖੰਡ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ ॥

ਕੜਾਹ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਜਾਂ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ
ਮਗਾਰੋਂ ਜੋ ਕੜਾਹ ਵਰਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਕੜਾਹਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਭਲਦ ਹਨ ਜਾਂ ਮਠਿਆਈਆਂ ਬਣਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੜਾਹੀ, ਸ:—ਕੜਾਹ, ਛੋਟਾ ਕੜਾਹ ॥

ਕੜਾਕੜ, ਪੁ:—ਕੜ ਕੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ ਲਗਾ-
ਭਾਰ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਕੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕੱਢਾ ਹੋਈ
ਅਵਾਜ਼ (ਕੱਢਣਾ) ॥

ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਧੁੱਪ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੀ ਧੁੱਪ ॥

ਕੜਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਾਈ, ਲਗਾਮ ਦਾ ਉਹ
ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਕੜਿਆਲੇ ਚੱਬਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਕੜਿੱਕੀ, ਸ:—ਵੇਧਾ, ਵਾਹੀ, ਕਮਣ ॥

ਕੜੀ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਥਾਲਾ, ਛੱਤ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰੀ,
ਕੋਈਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਾਹੀ ॥

ਕੜੀ, ਸ:—ਵੇਸਟਾਂ ਨੂੰ 'ਕਾੜੂ' ਕੇ ਅਤੇ ਛਾਹ ਖਾਕੇ
ਬਨਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸਲਾਟੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਕੜ੍ਹੇ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਠਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ-

ਕਾਇਮ

ਕਾ, ਅਵ:—ਦਾ, ਬਾਬਤ (ਸੰਬੰਧ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਕਾ, ਪੁ:—ਕਾਉਂ, ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪਛੀ, ਅੱਤ
ਸਿਆਣਾ ॥

ਕਾਂ ਉਛਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੋਣੀ ॥

ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਂ ਦਾ ਖੋਲਣਾ, ਖੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਾਉਂ, ਪੁ: } ਕਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪਛੀ ॥
ਕਾਉਂਟੀ, ਸ: }

ਕਾਉੜ } 'ਕੋੜ-ਕੋੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਾਉੜਣਾ }

ਕਾਇਆਂ, ਸ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ,
ਸ਼ਕਲ ॥

ਕਾਇਜਾ, ਪੁ:—'ਕਾਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਾਇਬ (ਕਾਇਬ), } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ
ਕਾਇਬਣੀ (ਕਾਇਬਣੀ) ਸ: } ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਕਾਇਬਿਆਣੀ } ਸ:

ਕਾਇਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਢੱਲੀ ॥

ਕਿ:—ਕਾਇਬ ਦਾ ॥

ਕਾਇਦਾ, ਪੁ:—ਫੰਗ, ਠੋਸ, ਦਸਤੂਰ, ਉਰਦੂ
ਦਾ ਥਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਕਾਇਫਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ ਦੇ 'ਮ'
ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਾਇਮ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਥਿਰ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਇਮ ਮਕਾਮ

ਕਾਇਮ ਮਕਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਦੀ
ਜਾਂ ਦੁਸਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਇਮੀ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਕਾਇਰ, ਵਿ:—ਤਰਪੇਕ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ॥

ਕਾਇਲ, ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸ਼ਬਾਬ
ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ ॥

ਕਾਈ, ਪੜ:—ਕੋਈ ॥

ਕਾਸ, ਪੜ:—ਕੀ, ਕੋਹੜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਕਾਸ ਨੂੰ } ਪੜ:—ਕਿਉਂ, ਕਿਸ ਵਾਸਤ ॥
ਕਾਸ ਲਈ }

ਕਾਸਟ, ਪੁ:—ਸੁਟੇਹਾਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਤਾਕੀਆ

ਕਾਸਟ ਪੁਟਾ, ਪੁ: } ਕਾਸਟ ਦਾ ਕਮ ॥
ਕਾਸਟੀ, ਸ: }

ਕਾਸਟਿਕ ਸੋਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਿਲੋਤੀ ਸੋਜੀ ਜਿਸ
ਦਾ ਸਾਬਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਾਸਟੇਬਲ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਆਮ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਕਾਸਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨੰਡੀ ਬੂਟੀ ॥
ਵਿ:—ਜੰਮ ਰੰਗਾ ॥

ਕਾਸਤੀ, ਸ:—ਇਕਾਦਸੀ, ਯਾਰਵੀਂ ਚਿੱਤ ॥

ਕਾਸਬੀ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹਾ । ਤਾਨੀ ਉਨਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਸੀ, ਪੜ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼, ਕੋਈ ॥

ਕਾਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ ਜੋ ਪਿੰਡਲ ਤੋਂ ਤਾਂਬੇ ਦੇ
ਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਕਾਹੁ

ਕਾਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਤੋਰਥ, ਬਨਾਰਸ ॥
ਕਾਸੀ }

ਕਾਸੀ ਫਲ, ਪੁ:—ਹਲਕਾ ਕੱਦੂ, ਪੇਂਠਾ ॥

ਕਾਸ } ਪੜ:—ਕੋਈ ॥
ਕਾਸ }

ਕਾਹ, ਪੁ:—ਘਾਹ, ਕੱਖ, ਸਰਕੜਾ ॥

ਪੜ:—ਕੀ ॥

ਕਾਹ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਾਂਠਾ ॥

ਕਾਹਜਬਾਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਰਕ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਕਾਹਣ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਨ, ਘਨਈਆ ॥

ਕਾਹਨੜਾ, ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਮਗਰੋਂ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਾਹਨੂੰ, ਪੜ:—ਕਾਸ ਨੂੰ, ਕਿਸ ਲਈ, ਕਿਉਂ ॥

ਕਾਹਜ, ਪੁ:—ਭਾਠਾ, ਸੁਦਣੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਕਾਹਰਾ, ਵਿ:—ਅਕਹਿਰਾ, ਇੱਕ ਭੰਦ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਸਤਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਕਾਹਲੀ, ਸ: }

ਕਾਹਲੀ, ਸ:—ਛੋੜੀ, ਸਤਾਈ ॥

ਕਾਹੜਾ, (ਟੀ) } 'ਕਾੜਾ' (ਟੀ), 'ਕਾੜਾ'
ਕਾਹੜਾ } ਵਧੀ ॥

ਕਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, 'ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਕਾਨਾ ॥

ਕਾਹੁ, ਪੜ:—ਕਿਸੇ, ਕੋਈ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਾਕ

ਕਾਕ, ਪੁ:—ਬੋਲ ਦਾ ਭਾਵ, ਭੰਟਾ । ਕਾਕਾ ॥

ਕਾਕੜੀ, ਪੁ:—ਬੇਰੀ ਦਾ ਹਰਾ ਫਲ, ਗੜਾ, ਪਾਲਾ ॥

ਕਾਕਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ, ਮੁੰਡਾ, ਬਾਲ, ਮਾਵਾਣਾ
ਜਾਤਕ, ਖੁੜ੍ਹ । ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਦਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੋਤਾ, ਵੰਡਾ ਭਰਾ, ਪੈਉ ਦਾ ਚਾਕਰ ॥

ਕਾਕਾ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਸ਼ੇਰ ॥

ਕਾਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਮੱਖ ਦੀ ਪੁਤਲੀ ॥

ਕਾਕੀ, ਪੁ:—ਬੋਲ ਦਾ ਭਾਵ, ਇੱਕ ਦਰਖਤ
ਦੀ ਜ਼ਿਲ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਭੰਟਾ ॥

ਕਾਕਾ } ਪੁ:—ਕਾ, ਕਾਉ ॥
ਕਾਕਾ }

ਕਾਗਜ } ਪੁ:—ਪੱਤ੍ਰ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਕਾਗਤ } ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਤਮੱਸਕ, ਲੋਖੇ ਦੀ ਪੱਥੀ ॥
ਕਾਗਦ }
ਕਾਰਲ }

ਕਾਗਜ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਣਾ ॥

ਕਾਗਜ ਵਰਗੀ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ ॥

ਕਾਗਜ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਣੇ ਜਾਂ ਭਜਾਉਣੇ,
ਬਾਬਾਬਹੁਤ-ਸਾਰਿਆਂ ਚਿੰਠੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ॥

ਕਾਕਜੀ } ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਕਤੀ } ਲਿਖਾਰੀ, ਲੋਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਗਤ ਦਾ ਭਥਾ ॥

ਸ:—ਕਾਗਤ ਜਾਂ ਲੀਰ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਵੱਡਾ
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦੁਆ ਮਲਕੇ ਵੇੜੇ ਜਾਂ ਪੀੜ
ਵਾਲੀ ਬਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਕਾਗਤ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਤਲਾ,
ਬਰੀਕ ਛਿੱਲੜ ਵਾਲਾ (ਕਾਗਜੀ ਬਦਾਮ,
ਖੜੋਟ, ਨਿੰਦੂ) ॥

ਕਾਜੇ

ਕਾਂਗੜ, ਵਿ:—ਜੁਆਰ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਟਾਂਡਾ ॥

ਕਾਂਗੜੀ, ਪੁ:—ਕਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਕਾਂਗੜੀ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉ-
ਣ ਵਾਲੀ ਅੰਗੀਠੀ ॥

ਕਾਂਗੜੂ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਂਗੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬ:) ਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਕਾਂਗਿਆਰੀ, ਸ:—ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਕਾਚਰਾ, ਪੁ:—ਭੰਗਰਾ ਵਾਸਤੇ ਕੁਤਰੇ ਵੇਏ ਹਾਰੀ
ਜੁਆਰ ਦੇ ਟਾਂਡੇ ॥

ਕਾਚੂ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਢੁਰੀ, ਕਲਮ ਘੜਣ ਵਾਲਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਕਾਚੂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਛ, ਸ:—ਬੰਭ ਦਾ ਮਾਪ ॥

ਕਾਛ, ਸ:—ਰੋੜ ਬੈਠਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਾਛਲ (ੜ), ਸ:—ਠਦੀ ਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਕਾਛੂ, ਪੁ:—ਜਿਮੀ ਕੰਢਲ ਖਾਛਾ, ਪਟਵਾਰੀ ॥

ਕਾਜ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਫੰਗ, ਵਿਹਾਰ । ਵਿਆਹ ॥ ਬਟਨ
ਨੂੰ ਜਿਸ ਛੋਕ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਭੀੜੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਇੱਕ ਪੰਥ ਹੈ ਕਾਜ, ਇੱਕ ਕੰਮ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਬੀ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਕਾਂਜਣ, ਸ:—ਹਲਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ
ਟਿਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਾਜਾ } ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਲਗਾਮ ਵੇਲੇ ਨਾਲ
ਕਾਜੇ } ਖੜੋਟੀ ॥

ਕਾਜੀ

ਕਾਜੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਠਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਜੀ ਕੋਟੜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੰਡ ॥

ਕੋਜੀ, ਵਿ:—ਕੋਮਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਹੋਇਆ ॥

ਕਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਗਾਜਰਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੱਟਾ ਪਾਣੀ (ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ) ॥

ਕਾਂਜੀ ਹੋਸ, ਪੁ:—ਗੋਗਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ॥

ਕਾਟੋ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਿੱਡ ਪੀੜ, ਮਾਰ ॥
ਅਸਰ (ਕਰਣੀ), ਦਸਰੂਰੀ (ਕੱਟਣੀ) ॥
ਪੁ:—ਕਾਰਤ ॥

ਕਾਟਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਡੀ, ਕੰਝਾ, ਨੱਕ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਾਹਬ ਲੱਕ ਰੇਰੀ ਦੀ ਗਰਾਹੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਸਾਬ ਜਾਰਨ ਦਾ ਵੰਗ ॥ ਰੋਲ ਦੀ ਸੜਕ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਲਾ ॥ ਮਾਧ, ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਟੋ, ਸ:—ਗਾਲੂੜ ॥

ਕਾਠ, ਪੁ:—ਲੱਕੜ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਮਿਆਲ, ਪੇਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਾਠ ਦਾ ਉੱਲੂ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਮੁਰਖ ॥

ਕਾਠ ਦੀ ਹਾਂਡੀ, ਸ:—ਵੇਤੀ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥੇ ॥

ਕਾਠ ਦੇ ਘੋੜੇ ਚਲਾਉਣੇ } ਕੁ:—ਪੱਖਾ ਦੇਣਾ,
ਜਾਂ ਦੁੜਾਉਣੇ } ਪਖੰਡ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਠ ਪਾਉਣਾ } ਕ:—ਕਾਥ ਕਰਨਾ, ਜਾਣ
ਕਾਠ ਮਾਰਨਾ } ਨਾ ਦੱਸਣਾ ॥

ਕਾਠ

ਕਾਠੜਾ, ਪੁ: }
ਕਾਠੜੀ, ਸ: } ਲੱਕੜ ਦੀ ਪਰਤ ॥

ਕਾਠਾ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ, ਨਿਗਰ, ਕਾਠ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਏਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਗੀਠਾ, ਮਜੀਠ ਨਾਲ ਵੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਕਾਠੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਰੱਖਕੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ (ਪਾਉਣੀ) ॥ ਸਕਲ, ਸੁਰਤ, ਸਰੀਰ ॥ ਪਿੱਠ ਆਦਮੀ ਦੀ (ਜੇਹਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਠੀ ਤਕੜੀ ਹੋ) ॥

ਕਾਠੂ, ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਕਰੜਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਕਾਡੋ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਾਡੀ, ਸ:—ਗਾਹਾਂ ਚੁੱਕ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ (ਰਸਾ ਦਾ) ॥

ਕਾਢੋ, ਸ:—ਖੁਹ ਨੂੰ ਸਾਢ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ, ਗੋਡੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੱਕੜ, ਨੀਂਹ ਗੱਲ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਪਹਲੇ ਪਹਿਲ ਬਣੇ (ਕਾਢ ਕੱਢਣੀ) ॥

ਕਾਢਾ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਵੰਗ ਕੀੜਾ, ਅਨਾਜ ਦੇ ਖਤ ਵਿਚ ਵਾਲਤੁ ਘਾਹ ਖੱਤਾ (ਕਾਢਾ ਕੱਢਣਾ) ॥

ਕਾਣ, ਸ:—ਕਸਰ, ਘਾਟਾ, ਏਸ, ਵਿੰਗ, ਚੁੜ, ਖੁਸ਼ਮਦ ॥

ਕਾਣ ਮੁਕਾਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਣਾ, ਪਰਚੋਣੀ ॥

ਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੱਖ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਠ ਹੈ ॥

ਤਿੰਨ ਕਾਟੇ

ਤਿੰਨ ਕਾਟੇ, ਪੁ:—ਬੁਝ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਕਾਟੂ, ਪੁ:—ਖਤ ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ॥

ਕਾਤੋ, ਸ:—ਸੁਭਿਆਰੇ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ। ਕਤਾਈ ॥

ਕਾਤਬ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਕਾਤਬੀ, ਸ:—ਕਾਤਬ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕਾਤਰ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ ॥
ਕਾਤਰ

ਕਾਤੀ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਕੋਈ ॥

ਕਾਦਰ, ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਕਾਰੀਗਰ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਕਾਦਰਾ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ, ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕਾਦੀ, ਸ:—ਪੱਸਾ, ਧੜਾ, ਕੰਛਾ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕਾਨ, ਪੁ:—ਤਿੰਨੀ ਕਰਮੀ ਦਾ ਮਾਪ ॥

ਕਾਨਫ਼ੈਸ, ਸ:—ਗੁਰਮਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੱਠ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਨੂ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਣ, ਕਨ੍ਹੋਧਾ, ਸੋਹਣਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਕ੍ਰੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣਾ ਮਰਦ ॥

ਕਾਨੂ } ਪੁ:—ਲੰਮੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ
ਕਾਨੂ } ਮੱਕੜ ॥

ਕਾਨੀ } ਸ:—ਪਾਸਾ, ਕੰਛਾ, ਕਲਮ, ਤੀਰ
ਕਾਨੀ } (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕਾਨੀ

ਕਾਨੀ ਰਾਖਮਾਂ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਲਾਲ ਕੰਨੀ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ॥

ਕਾਨੂੰਗੋ, ਪੁ:—ਸਾਰੇ, ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੇਟਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਫਸਰ। ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਨੂੰ ਗੋਇਟ (ਗੋਣੇ), ਸ:—ਕਾਨੂੰ ਗੋ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਾਨੂੰ ਗੋਈ, ਸ:—ਕਾਨੂੰ ਗੋ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਕਾਨੂੰਨ, ਪੁ:—'ਕਨੂਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਾਂਪ, ਸ:—ਗਣ, ਘਾਟਾ, ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਵਰੋਬ (ਖਾਣੀ, ਲਗਣੀ) ॥

ਕਾਪਾ, ਪੁ:—ਬੋਹੜ ਜਾਂ ਬੋਹੜ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਵ:—ਧੋਖੇ ਥਾੜ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਪੀ, ਸ:—ਕੋਏ ਕਾਗ਼ਤਾਂ ਦੀ ਕਤਾਬ, ਨਕਲ (ਕਰਨੀ), ਇਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ॥

ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਿਆਹੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਕੇ ਕਾਪੀ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ॥

ਕਾਡਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਵੱਧ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ, ਬੇ ਦੀਨ, ਨ ਸੁਕਰਾ ॥

ਕਾਫ਼ਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਠੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਕਾਫ਼ੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਵ:—ਬਥੇਗਾ, ਤਿੰਨੋਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ॥

ਕਾਬ, ਸ:—ਬਾਲੀ, ਕਬੀਲਰ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ॥

ਕਾਬਹ

ਕਾਰਜ

ਕਾਬਹ, ਪੁ:—ਮੱਛਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਭੀਰਬ ॥

ਕਾਬਲ, ਪੁ:—ਪਠਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ॥
ਵਿ:—ਸਮਰਬ ॥

ਕਾਬਲਕਾਰ, ਵਿ:—ਸਮਰਬ, ਲਾਇਕ ॥

ਕਾਬਲੀ, ਵਿ:—ਕਾਬਲ ਦਾ ॥

ਕਾਬਲੀ ਕਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਕਾਬਲੀ ਛੋਲੇ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਛੋਲੇ ॥

ਕਾਬਲੀ ਛੁੰਮੀ } ਪੁ:—ਨੀਲਾ ਮੱਛਾ ਚੁੰਮੀ ॥
ਕਾਬਲੀ ਛੁੰਮੀ }

ਕਾਬਲੀਤ, ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਦੁਨਰ, ਬਲ,
ਸਮਰਬ ॥

ਕਾਂਬਾ, ਪੁ:—ਕੰਬਲੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੰਬਲਾ ॥

ਕਾਬੁਕ, ਸ:—ਕਾਬੁਰ ਖਾਨਾ ॥

ਕਾਬੂ, ਪੁ:—ਵੱਸ, ਕਬਜ਼ਾ, ਦੁਕਮ, ਮੋਕਾ, ਅਖ਼ਤਿਆਰ

ਕਾਬੂ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਾਮ, ਪੁ:—ਮਸਤੀ, ਪ੍ਰੀਤ, ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ॥

ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ, ਪੁ:—ਲੱਸਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਮ ਦੇਵ, ਪੁ:—ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਕਾਮ ਧੋਣ } ਸ:—ਸਬ ਇੱਛਿਆ ਪੂਰੀਆ
ਕਾਮ ਟੋਣ } ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ॥

ਕਾਮਣ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਵਹੁਟੇ
ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਥੀਆਂ ਜੋ
ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਪਾਉਣੇ) ॥

ਕਾਮਣਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਸ਼ਨਾ, ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ,
ਰੁੱਖ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਮਣਾ } ਸ:—ਉਂਦਰ ਅਤੇ ਫੇਮਲ ਭੀਮਤ,
ਕਾਮਣੀ } ਉੱਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਮਨ ਮੋਹ ਲੇਣ
ਵਾਲੀ ਇਸ਼ਨੀ ॥

ਕਾਮੀ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ,
ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਕਾਮੀ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ, ਫੇਗ ਦੀ
ਇੱਛਿਆ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਮੀ, ਪੁ:—ਫੇਗ ਦੀ ਚਾਹ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਮ } ਸ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ, ਭਨ ॥
ਕਾਮੀ }

ਕਾਰ, ਸ:—ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਵਿਹਾਰ, ਲਕੀਰ, ਲੀਕ ॥

ਕਾਰ ਸਾਜ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਕਾਰ ਕਦਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ
ਕਾਰ ਪਾਉਣੀ } ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਲਾਕ ਖਿੱਚਣੀ,
ਬੂਟੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਰ ਬਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਦੰਧਾ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਕਾਰ ਟਵਈ, ਸ:—ਜਲਸੇ ਕਮੇਟੀ ਆਦਿਕ
ਵਿੱਚ ਜੋ ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਕਾਰਜ ॥

ਕਾਰਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਥਲਾਂ ਜਾਂ ਦੋਬ
ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਟੋਢੀ ਕੁਥਾਨ, ਕੋਠੀ ॥

ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਛੋਪਰ ਦੀ ਛੋਤ ਦਾ ਵਾਲਾ, ਫਿਲ
ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕਾਰਜ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਵਿਹਾਰ, ਪਰੋਸਨ
ਵਿਆਹ (ਰੰਭਣਾ, ਰਚਣਾ) ॥

ਕਾਰਣ

ਕਾਰਡ, ਪੁ:—ਸੇਵੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਦੇਖੋ "ਪੇਸਟ ਕਾਰਡ" ॥

ਕਾਰਣ } ਪੁ:—ਸਬਬ, ਆਤਰ, ਅਸਲੀ ਹੋਲ ।
ਕਾਰਣ }

ਕਾਰਤੂਸ, ਪੁ:—ਦੰਦੁਕ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ, ਬਰੂਤ ਦੀ ਟਲੀ ॥

ਕਾਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮਾਮਲਾ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ॥

ਕਾਰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਭੇੜਾ ਕੰਮ, ਉਪਦਰ ॥

ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਇਲਾਜ, ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਵਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਰੀਗਰ, ਪੁ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਉਸਤਾਦ, ਚਲਾਕ ॥

ਕਾਰੀਕਰੀ, ਸ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ਕਾਰ, ਹੁਣਰ, ਉਸਤਾਦੀ ॥

ਕਾਰੂੰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਨ ਵਾਲਾ ਸੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਕਾਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਥਾਂ) ਭੇੜੇ ਕੰਮ ॥

ਕਾਰੇ ਹੱਥੀ, ਪੁ:—ਭੇੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਲ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਸੇਤ (ਆਉਣਾ) ਮਟਿੰਗ (ਪੈਣਾ) ॥

ਕਾਲ ਅੰਗਿਆਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਨੇਰ ॥

ਕਾਲ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਮਟਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਕਾਲਾ

ਕਾਲ ਸਿਰੀ, ਸ:—ਦੁਨੀਆ, ਜਗ, ਮੈਸਾਰ ॥

ਕਾਲ ਕਰੀਚੀ }
ਕਾਲ ਕਲੀਚੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਪਖਿਰੂ ॥
ਕਾਲ ਕਨਛੀ }

ਕਾਲ ਜੀਭਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਛੇੜੀ ਹੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥

ਕਾਲ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ ॥

ਕਾਲ ਬਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾ ਬਿਰਥਾ ਗੁਆਉਣਾ ॥

ਕਾਲ ਮੂਹੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਬ ਢੁੱਟ ਜਾਵੇ ॥

ਕਾਲਕ, ਸ:—ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕਲੱਤਲ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਕਾਲਕਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤਿ ॥

ਕਾਲਜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਦਰਸੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਲਜਾ, ਪੁ:—ਕਲੇਜਾ, ਦਿਲ, ਜਿਗਰ ॥

ਕਾਲਜਾ ਸੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਕਾਲਜਾ ਕੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਧੜਕਣਾ ॥

ਕਾਲਜਾ ਟੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਤ ਆਉਣੀ ॥

ਕਾਲਜੇ ਭੇ ਮੱਧ ਲੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖ ਕੇ ਸੜਨਾ ॥

ਕਾਲਜੇ ਨਾਲ ਲਗਾ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ॥

ਕਾਲਰ, ਪੁ:—ਵਿਲੇਤੀ ਪਰਾ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਲਾ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਸਿਆਹ ॥

ਪੁ:—ਚੋਰ, ਕਾਲਾ ਮੱਧ, ਕੋਈ ਮੱਧ ॥

ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ	ਕਿਆਰੀ
ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ, ਹਿੰਦਸਤਾਨੀ ॥	ਕਾਵੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੀ ਜਾਣਾ, ਝਾੜੇ ਵਿਚ ਨਾ ॥
ਕਾਲਾ ਚੋਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ॥	ਕਾੜ ਕਾੜ—ਕੜ ਕੜ ਦੇਖੋ ॥
ਕਾਲਾ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਦਸਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥	ਕਾੜੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭੱਤਾ ਕਰਨਾ, ਉਥਲਣਾ ॥
ਕਾਲਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਮਨ ਟਾਪੂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇਣੀ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥	ਕਾੜੂਣੀ, ਸ:—ਦੁੱਖ ਕਾੜੂਣ ਵਾਲਾ 'ਮਿੱਟੀ' ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਰਦਾ ਭਰਮ ਹੋਣਾ ॥	ਕਾੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਦੁਆਵਾ ਪਾਕੇ 'ਪਾਣੀ' ਕਾਥਿਆ ਹੋਇਆ, ਸੁਸਾਂਦਾ, ਅੰਤ ਗਰਮੀ ॥
ਮੂਹ ਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ ਦੁੱਰਣੀ, ਬਦਨਾਮੀ, ਮੰਦਾ ਕੰਮ ॥	ਕਿ, ਅਵ:—ਜੀ, ਜੀ, ਯਾ ॥
ਮੂਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੇਰ ਹੋਣੇ, ਖੱਜਲ ਦੁਆਰ ਹੋਣਾ ॥	ਕਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸ ਕਰਕੇ? ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ?
ਕਾਲੀ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ॥ ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ ॥	ਕਿਉਂਕਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ? ਕਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ॥
ਕਾਲੀ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਕਈ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਚੌਲੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੇ ਢਕੀਰ ॥	ਕਿਉਂਕਿ } ਯੋਜਕ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ }
ਕਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥	ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਸੱਚ ਮੁਰ, ਨਿਸੰਗ, ਬੇਸ਼ਕ ॥
ਕਾਲੀਣ, ਪੁ:—ਕਲੀਚਾ, ਭਰਮ, ਉੱਠ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ॥	ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਜਰੂਰ, ਨਿਸੰਗ ॥
ਕਾਲੂ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥	ਕਿਆ, ਪੜ:—ਕੀ, ਸੰਬੰਧਨ, ਇਕਾ ((ਹੀਰੋ ਕਿਆ = ਹੋ ਹੀਰੋ ਦੇ ਪੁਰ) ॥
ਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਟੋਟੀ। ਡਿੱਖੀ ਚਾਲ ॥	ਕਿਆਸ, ਪੁ:—ਵਿਚਾਰ, ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਅਟਕਲ ॥
ਕਾਵਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਚਾਲ ਨਾਲ ਢੇਰਨਾ ॥	ਕਿਆਮਤ, ਸ:—ਪਰਲੋ, ਅੰਤ, ਦਾ, ਦਿਨ, ਬਿਪਤਾ ॥
ਕਾਵਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਿੱਖੀ ਚਾਲੇ ਚਲਣਾ ॥	ਕਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਜਾਂ ਫੁਲਵਾੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥
	ਕਿਆਰੀ, ਸ:—ਥਾੜ ਜਾਂ ਖੇਤ ਦਾ ਡਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਕਿਆਜ਼ੀ

ਕਿਆਜ਼ੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੌਤੀ ਵਿਚ ਦੰਦ ਲੱਗੇ
ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਗਿੱਰੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੁ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਮਗਰ, ॥

ਕਿਸ, ਪੜ:—ਕੌਣ? ਕੋਹੜਾ ?

ਸ:—ਦਸਮਣੀ, ਵੇਰ ॥

ਕਿਸ ਕਰਕੇ ? }
ਕਿਸ ਲਈ ? } ਯੋਜਕ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ? }

ਕਿਸ ਕਿਸ? ਪੜ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਹੜੇ,
ਕਿੰਨੇ ॥

ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ? ਕੁ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਹੋਸਲੇ
ਤੇ? ਸਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ?

ਕਿਸਤ, ਸ:—ਹਿੱਸਾ, ਵਕਤ (ਕਿਸਤੀ ਨਾਲ,
ਦੋਹਾ ਬੋੜਾ ਕਰਕੇ) ॥

ਕਿਸਤੀ, ਸ:—ਬੜੀ ॥

ਕਿਸਤੀ ਬਣ (ਦਾਣ), ਪੁ:—ਮਲਾਹ ॥

ਕਿਸਤ, ਪੁ:—ਬਿਸਤ ਜੀ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਅੰਗਾਰ,
ਕਾਨ੍ਹ ॥

ਕਿਸਤ ਪੱਖ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਹ ਅੱਧ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਦ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਿਸਤ ਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸਤ ਦਾ ਦਸਵਾਂ
ਅੰਗਾਰ ॥

ਕਿਸਬ, ਕਿਸਬਣ, ਕਿਸਬੀ—ਕਸਬ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਸਮਤ, ਸ:—ਨਸੀਬ, ਭਾਗ, ਪਰਲਭਤ
ਹੋਣੀ, ਲੇਖ ॥

ਕਿਹਾ ਕੁ

ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਪਣੀ } ਪੁ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਚੇ
ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਬਲੀ } ਨਸੀਬ ॥

ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਕਸ਼ਛੇ, ਪੁ:—ਭਾਗੀ ਨਾਲ ਜੀ ਬਹੁਤ
ਪਦਾਰਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਕਿਸਮਿਸ, ਸ:—ਨੋਗੀ, ਮੇਵਾ ॥

ਕਿਸਮਿਸ਼ੀ, ਵਿ:—ਕਿਸਮਿਸ਼ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਕਿਸਿਆਉਣਾ, ਕੁ:—ਉਲਟੀ ਕਰਤੀ, ਉੱਪਰ
ਢਲ ਆਉਣੀ ॥

ਕਿਸਿਆਨਾ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਮਾਕਲ ॥

ਕਿੱਸੀ, ਪੁ:—ਕਹਾਨੀ, ਕਥਾ, ਬਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਕਿੱਸਾ ਕੋੱਤਾ, ਕੁ: ਵਿ:—ਗੱਲ ਕਾਹਦੀ,
ਨੁਕਦੀ ਗੱਲ ॥

ਕਿਸਾਣ, ਪੁ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਮੀਂਦਾਰ ॥

ਕਿਸਾਨਣੀ, ਸ:—ਕਿਸਾਣ ਦੀ ਭੀਮੀ ॥

ਕਿਸਾਨੀ, ਸ:—ਕਿਸਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤੀ, ਵਾਹੀ ॥

ਕਿਸੀ } ਪੜ:—ਕੌਣ (ਕਿਸੇ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਦਿਕ)
ਕਿਸੇ }

ਕਿਹ, ਪੜ:—ਕੀ, ਕਿਆ, ਕੌਣ, ਕੋਹੜਾ ?

ਕਿਹੜਾ (ੜੀ), ਪੜ:—ਕੋਹ ? ਕਿਸ ? ਕੀ ?

ਕਿਹਾ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਭਰਾ ਦਾ? ਕਿਸ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ॥
ਕੁ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਰਹਾਂ ॥

ਪੁ:—ਗੱਲ, ਬਚਨ ॥

ਕਿਹਾ ਕੁ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਕੁ ਵੰਗ ਦਾ ?

ਕਿੱਕ

ਕਿੱਕ, ਸ:—ਝੂਟ ਥਾਲ ਨੂੰ ਪੇਰ ਦੀ ਠੋਕਰ,
(ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਕਿੱਕਣ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿੱਕਰ }

ਕਿੱਕਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੱਖ ॥

ਕਿੱਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੀਕੀ ਮਾਰਤੀਆਂ ॥

ਕਿੱਕਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿੱਕੁ }

ਕਿੱਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਤਾਰ ॥

ਕਿੱਗਤਾ, ਪੁ:—ਛੱਜਾ, ਸਫੀਲ, ਕਲਸ ॥

ਕਿੱਗਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਗੀ, ਏਨ ਕੇ
ਲਾਈ ਹੋਈ ਕਿੱਗਰੀ ਕਿੱਗਰੇ ਦੀ ਸਕਲ ਦੀ ॥

ਕਿੱਚਕਿਚਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੇਦ
ਕਿੱਚਕਿਚਾਉਣਾ } ਕਰੀਰਣੇ ॥

ਕਿੱਚਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿੱਨਾ ਰਿਚ, ਕਦ ਭੋਕ ॥

ਕਿੱਚਰ ਪਿਚਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ
ਕਰਨਾ, ਹੋਲਾ ਪਾਣੀ ॥

ਕਿੱਡਰ ਗਾਰਟਨ, ਪੁ:—ਖੋਲਾਂ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਨਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਕਿੱਡਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਜਿੱਡਾ, ਕਿਸ ਕੰਦ ਦਾ ॥

ਕਿੱਡਕਿੱਡਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈਕੋਈ ਕਣੀ
ਕਿੱਡਮਣਾਉਣਾ } ਪੈਣਾ ॥
ਕਿੱਡਨਾ, ਕਿੱਡਾਉਣਾ }

ਕਿੱਡਕਿੱਡਾਟ } ਸ:—ਫਿੜਕਾਉ, ਢੇੜਾ ਮੀਂਹ ॥
ਕਿੱਡਮਣਾਟ }

ਕਿਨਕਾ

ਕਿੱਣੀ, ਸ:—ਕਣੀ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਢੇਦ, ਢੁਹੀ ॥

ਕਿੱਤ, ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ ? ਕੋਣ ? ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿੱਧਰ ॥

ਕਿੱਤਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਕਿੱਨਵਾਂ, ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ॥

ਕਿੱਤਨਵੀਂ, ਵਿ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਹੜਾ ਇਨ ॥

ਕਿੱਤਨਾ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ, ਕੋਲ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦਾ ॥

ਕਿੱਤਨਾ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿੱਨਾ ॥

ਕਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ ॥

ਕਿੱਤੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥

ਕਿੱਤੇ } ਪੜ:—ਕਿਸੀ, ਕੋਈ ॥

ਕਿੱਤੇ ਕਿੱਤੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ (ਸਥ
ਜਗਾਂ ਨਹੀਂ) ॥

ਕਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਹੜੀ ਥਾਂ ॥

ਕਿੱਥੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਜਗਾਂ 5 ॥
ਕਿੱਥਾਉਂ }

ਕਿੱਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਥਾ ॥

ਕਿੱਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਦਿਨ ? ਕਦੇ ॥

ਕਿੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਪਾਸੇ, ਕਿੱਤ ਵੱਲ ॥

ਕਿੱਧਰੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥
ਕਿੱਧਰੀ }
ਕਿੱਧਰੇ }

ਕਿੱਨ, ਪੜ:—ਕਿਸ ਨੇ ॥

ਕਿਨਕਾ, ਪੁ:—ਕਣ, ਢੁਆਲ, ਗੀਣ ॥

ਕਿੰਨਰ

ਕਿੰਨਰ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਗੀ ।

ਕਿੰਨਵਾਂ } 'ਕਿੰਨਵਾਂ', 'ਕਿੰਨਵੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਿੰਨਵੀ }

ਕਿਨ੍ਹਾ } ਪੜ੍ਹ:—ਕੋਈ ਆਦਮੀਆਂ ॥
ਕਿਨ੍ਹੀ }

ਕਿੰਨਾ, ਵਿ:—ਕਿੰਨਾ, ਕਿਸ ਤੋਲ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦਾ ॥

ਕਿਨਾਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਬੰਨਾ, ਪਾਸਾ, ਹੱਦ ॥

ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌੜ ਕੇ ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕਿਨਾਰੇ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਸਟਨਾ,
ਕਿਨਾਰ ਰਖਣਾ, } ਰੱਖਣਾ ॥

ਮਰਣ ਕਿਨਾਰੇ, ਵਿ:—ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ('ਬੁਢਿਆਂ ਵਾਕਰ') ॥

ਕਿਨਾਰੀ, ਸ:—ਸੱਨੇ ਰਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕ ਭਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਦਾਂ, ਗੋਦਾਂ ॥

ਕਿਨ੍ਹੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਕਿਸ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ॥

ਕਿਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਬਕਰੇ ਆਦਿਕ ਜਨੌਰਾਂ ਦੇ ਪਤਾਲੂ ॥

ਕਿੰਥ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ, ਇੱਕ ਬਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੱਗ ॥

ਕਿਥਰ, ਪੁ:—ਆਕੜ, ਘੁਮੰਝ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਕਿਰਸ, ਸ:—ਸਰਜਾ, ਸੁਮਪੁਲਾ, ਸਿਆਣਪ ॥

ਕਿਰਸਣ, ਸ: } ਕਿਰਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜਾਂ
ਕਿਰਸੀ, ਪੁ: } ਵਾਲਾ ॥

ਕਿਰਨਾ

ਕਿਰਸਾਣ, ਕਿਰਸਾਣੀ } 'ਕਿਸਾਣ' ਆਦਿਕ
ਕਿਰਸਾਨਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਕ, ਸ:—ਘੋਟੇ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਵੰਈ ਰੋੜ, ਘਿਣ ॥

ਕਿਰਕਟ } ਪੁ:—ਗੋਦ ਵੱਲੇ ਦੀ ਖੇਡ ॥
ਕ੍ਰਿਕਟ }

ਕਿਰਕਰਾ ਪੁ: } ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਨਿਕਰਕਦਾ ਆਉਣਾ,
ਕਿਰਕਰੀ, ਸ: } ਜੋ ਕਿਰਕਿਰ ਕਰੇ, ਰੋੜ ਵਾਲਾ
ਕਿਰਕਲ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਕਿਰ ਕਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਰਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ, ਮਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਧੁਰਨਾ ॥

ਕਿਰਚ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ, ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਹੱਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਮਸੂੜੇ ਵਿੱਚ ਵੁਟੇ ਹੋਏ ਵੰਦ ਦੇ ਚਿੱਸੇ ॥

ਕਿਰਣ } ਸ:—ਚਾਨਣ ਦੀ ਲਕੀਰ, ਸੂਰਜ
ਕਿਰਨ } ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ॥

ਕਿਰਤ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਮਜ਼ੂਰੀ, ਰੀਤ ਰਸਮ ॥

ਕਿਰਤ ਘਣ, ਵਿ:—ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਧੁਕਰਾ ॥

ਕਿਰਤਾਰਥ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਠਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋ ॥

ਕਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ ॥

ਕਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਕਿਰਨਾ

ਹੱਥੋਂ ਕਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਰੀਝ ਦਾ ਦਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਕਿਰਪਣ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੁਮ, ਕੰਦੂਸ, ਕਿਰਮੀ ॥

ਕਿਰਪਾ, ਸ:—ਦਯਾ, ਭਰਸਾ, ਮਿਹਰ (ਕਰਨੀ, ਰੱਖਣੀ,) ॥

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਾਨ } ਪੁ:—ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ,
ਕਿਰਪਾ ਨਿਧੀ } ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਕਿਰਪਾਣ, ਸ:—ਕਰਦ, ਛੁਰਾ, ਤਲਵਾਰ ॥

ਕਿਰਪਾਲ, ਵਿ:—ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਯਾ-ਵਾਨ ॥

ਕਿਰਪਾਲ ਕਿਰਿਆ—‘ਕਪਾਲ ਕਿਰਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਮ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਕੀੜਾ, ਕੋਈ ਕੀੜਾ ॥

ਕਿਰਮਚ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਕਪੜਾ ॥

ਕਿਰਮਜ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ॥

ਕਿਰਮਚੀ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ
ਕਿਰਮਜੀ } ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕਿਰਯਾ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਰਮ, ਮਰਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਰੀਤ ਰਸਮ, ਸਹੀ ‘ਪਾਤੁ’ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਧਵ ॥

ਕਿਰਯਾ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੇਖੇ ਇਨ ਜੋ ਰੀਤ ਰਸਮ ਹਿੰਦੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕਿਰਲਾ ਪੁ: } ਇੱਕ ਚਾਰ ਵੰਗਾ ਅਤੇ ਪੁਛ ਵਾਲਾ
ਕਿਰਲੀ, ਸ: } ਨਿੱਕਾ ਜੋਹ ਜਠੇਰ ਜੋ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਟੁਰਦਾ ਹੈ ॥

ਕਿਰੜ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਬਮਣੀ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਕਿੱਲੀ

ਕਿਰੜਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ ਰਗੜਨੇ, ॥

ਕਿਰਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਲੀ ਹੋਲੀ ਨੁਟਨਾ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਿਰਾਇਆ, ਪੁ:—‘ਕਰਾਇਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਿਆ—‘ਕਿਰਯਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕੜ ਕੜ ਕਰਨੇ, ਕਰੀਬਣਾ ॥

ਕਿੱਲ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਮੇਖ, ਮੁੰਦਾ, ਫਿਲਸੀ, ਗਾਜਰ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਕਰੜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਿਲਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਨਾ, ਕਲਮ, ਚੀਕ ॥

ਕਿਲਕਲੀ } ਸ:—ਇੱਕਥੇ ਸਿਸਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ
ਕਿਲਕੜੀ } ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਦਾ ਹੱਥ ਢੜਕੇ ਅਤੇ
ਕਿਲਕੀ } ਘੋਰਾ ਪਾ ਕੇ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਿਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਰਾਕ, ਬਾਂਦਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕਿੱਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰ ਲਾਉਣਾ, ਹੋਕਣਾ ॥

ਕਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਕੀਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਲਾ, ਪੁ:—ਗੜ੍ਹ, ਥੋੜ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮਹਲਾ ॥

ਕਿਲਾ ਈਦੀ, ਸ: } ਆਪਣੇ ਬਚਾਉ ਲਈ
ਕਿਲਾ ਵੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਸਫੀਲ ਆਦਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਕਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਲੱਕੜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੇਖ, ਇੱਕ ਏਕੜ ਜਿਮੀਂ ॥

ਕਿੱਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲ, ਮੁੰਦੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ॥

ਕਿਵੇਂ

ਕਿਵੇਂ } ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸੇ ਭਰਾ ॥
ਕਿਵੇਂ }

ਕਿਵੇਂ ਨਾਂ ਕਿਵੇਂ, ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ
ਭਰਾ, ਭਰੂਰ ॥

ਕਿਸ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਸਮਣੀ (ਫੱਖਲਾ) ॥

ਕਿਸ, ਪੁ:—ਮੇਲੀਆਂ ਕਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ,
ਪੱਛੀਆਂ ਜਾਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਪੜਦਾ ॥

ਕੀ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਰੱਲ ॥
ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਗਰ ਖੁਰ ॥

ਕੀ ਹੋਇਆ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ! } ਬੜੇ ਅਚਰਜ, ਅਫਸੋਸ
ਕੀ ਕਹੀਏ ! } ਜਾਂ ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਭੋਲ ਹੈ !
ਸ਼ਾਬਾਸ਼ !

ਕੀ ਕੀ, ਸਬ ਕੁਝ, ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਕੀ ਜਾਣੀਏ, ਮਖਰੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀ ਮਕਦੂਰ ! } ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ॥
ਕੀ ਮਜਾਲ ! }

ਕੀ ਮੂੰਹ ਰਿਹਾ ! ਬੜਾ ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਕੀ ਵਾਸਤਾ ! ਮੇਰਾ ਕੜ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀ ਵਾਸਤਾ, ਕਿਉਂ ? ਕਿਸ ਕਰਕੇ ?

ਕੀ ਕਠ } ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸ ਭਰਾ, ਕਿਵੇਂ,
ਕੀ ਕਰ } ਕੌਣ ॥

ਕੀਤਾ, ਕਿਸ—'ਕਰਨਾ' ਦਾ ਖੁਤ ਕਾਫ਼, ਕਰ
ਲਿਆ ॥

ਕੀਰਤਣ

ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਭਲਿਆਈ,
ਉਪਕਾਰ। ਕਰਮ ॥

ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕਿਸ—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕੀਨ ਕਾਬ } ਸ:—ਗੰਢੇ ਦੇ ਹੁਲਾਂ ਫਾਲਾ ਰੋਕਮੀ
ਕੀਮ ਕਾਬ } ਕਪੜਾ ॥

ਕੀਨਾਂ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਕਿਸ, ਖਾਰ ॥

ਕੀਮਤ, ਸ:—ਮੁੱਲ, ਭਾਉ ॥

ਕੀਮਤ ਹੁਕਾਉਣਾ, ਕਿਸ—ਮੁੱਲ ਦਾ ਰੋਸਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੀਮਤ ਦਾਰ, ਕਿਸ—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੀਮਤੀ, ਕਿਸ—ਵਧ ਮੁੱਲ, ਮਹਿੰਗਾ ॥

ਕੀਮਾਂ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਮਾਸ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਕੀਮੀਆ, ਸ:—ਰਸਾਇਣ, ਰੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ॥

ਕੀਮੀਆ ਗਰ, ਪੁ: } ਰਸਾਇਣ ਜਾਣਨ
ਕੀਮੀਆ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਵਾਲ (ਲੀ) ॥

ਕੀਮੀਆ ਗਰੀ, ਸ:—ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੀਰ, ਪੁ: } ਕਮੀਨਾ, ਠੰਗ, ਫੰਗਲ ॥
ਕਿਸ }

ਕੀਰਤ (ਤਿ), ਸ:—ਜਸ, ਵਰਿਆਈ, ਮੋਢਾ
ਨਾਚ ॥

ਕੀਰਤਣ, ਪੁ:—ਭਜਨ, ਗਾਨਾ, ਪਰਮੇਸਰ ਦੇ
ਗੁਣ ਬਾਉਣੇ ॥

ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ

ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ } ਪੁ: ਪਰਮਸਰਦੀ ਭਗਤੀ
ਭਜਣ ਕੀਰਤਨ } ਦੇ ਸਬਦਜ ਭਜਣ ਗਾਉਣੇ ॥

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਜਾਰਾਂ
ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਕੇ ਭਜਣ ਗਾਉਣੇ ॥

ਕੀਰਤਣੀਆਂ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਨੌਰਣ ਵਾਲੇ
ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕੀਰਣੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਿਰਲਾਪ, ਵੇਣ
(ਪਾਉਣੇ) ॥

ਕੀਲ, ਪੁ:—ਕਿੱਲ, ਮੇਖ, ਖੁੰਦਾ ॥

ਕੀਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ,
ਸੱਪ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਫੁਕਣਾ ॥

ਕੀਲਾ, ਪੁ:—ਕਿੱਲਾ, ਲੱਕੜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੇਖ ॥

ਕੀਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲਾ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਖੁੰਦੀ ॥

ਕੀਲੋ, ਸ:—ਇੱਥੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਕੀਜਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਮ, ਕੀਚਾ, ਮਕੌੜਾ, ਸੱਪ ॥

ਕੀਜਾ ਸਿੰਘਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਪ ਨੇ ਫੁੱਫਣਾ ॥

ਕੀਜਾ ਪਤੰਗਾ ਪੁ:—ਕੀਜਾ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ ॥

ਕੀਜਾ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੀਜਿਆਂ ਪਾ
ਜਾਣੀ ॥

ਕੀਜੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਣਾ, ਦੱਸ ਕਢਣੇ

ਕੀਜੇ ਪੇਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਜੇ
ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਕੁਸੱਤ

ਕੀਜਾ, ਮਕੌੜਾ } ਪੁ:—ਕੀਜੇ, ਦੜੇ ਕੀਜੇ ॥
ਕੀਜੇ, ਮਕੌੜੇ }

ਕੀਜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਹਾ ਕੀਜਾ ॥

ਕੀਜੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਚੀਬੜਣ ਵਾਲੇ ਕੀਜੇ
ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁ, ਅਵ:—(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਲਗਦਾ ਹੈ),
ਲਗ ਭਗ (ਧਬਾ ਸੇਰ ਕੁ ਦੁੱਧ) ॥

ਕੁਆਇਦ (ਕਮੇਦ), ਸ:—‘ਕਵਾਇਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਆਰ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ (ਮੁਲਤਾਨੀ) ॥

ਕੁਆਟਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੁਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ
ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ॥

ਕੁਆਰ, ਕੁਆਰਾ, (ਰੀ) } ‘ਕਵਾਰ’ ਆਦਿਕ
ਕੁਆਰ ਹੀਦਲ } ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸ, ਪੜ:—‘ਕੁਸ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸਕ, ਪੁ:—ਢੇਰ, ਕੱਠ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲਣਾ, ਮੂੰਹੋਂ ਖੀਲ ਕੇ ਢਲਾ ॥

ਕੁਸਕਲ, ਵਿ:—ਛੇੜੀ ਸਕਲ ਵਾਲਾ, ਕੋਹ ਜਾ ॥

ਕੁਸੰਗ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ॥

ਕੁਸੰਗਣ, ਸ: } ਬੁਰਾ ਸੰਗੀ ਜਾਂ ਸਾਥੀ, ਜੋ ਬੁਰੀ
ਕੁਸੰਗੀ, ਪੁ: } ਸੰਗਤ ਕਰੇ ॥

ਕੁਸਟ, ਪੁ:—ਕੋਹੜ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਕੁਸਟਣ, ਸ: } ਕੋਹੜਾ (ੜੀ) ॥
ਕੁਸਟੀ, ਪੁ: }

ਕੁਸੱਤ, ਪੁ:—ਝੂਠ, ਢਰੇਬ, ਛਲ, ਪਾਪ ॥

ਕੁਸੰਭਣ

ਕੁਸੰਭਣ, ਸ: } ਝੂਠੀ (ਠਾ) ਪਾਪਣ (ਪੀ),
ਕੁਸੰਭੀ, ਪੁ: } ਫਲੀਆ ॥

ਕੁਸੰਭਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਝੂਠੀ ਹੋਈ
ਧਾਰ ਆਦਿਕ ॥

ਕੁਸੰਭੀ, ਸ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦੇ ਘੋਲ, ਭੋੜ ॥

ਕੁਸਲ, ਪੁ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ ॥

ਕੁਸਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਘਾਹ ॥

ਕੁਸਾਦ(ਦਾ), ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਕੁਸਾਥ, ਪੁ:—ਭੈੜਾ ਸਾਥ, ਬੁਰਾ ਸੰਗ ॥

ਕੁਸਾਥਣ, ਸ: }
ਕੁਸਾਥੀ, ਪੁ: } ਬੁਰਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸੰਗੀ ॥

ਕੁਸਾਥਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਗਿਰਦ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਕੁਸਾਮਦ, ਸ:—ਝੂਠੀ ਵਜਿਆਈ, ਚਪਲੰਝੀ ॥

ਕੁਸਾਮਦਣ, ਸ: }
ਕੁਸਾਮਦੀ, ਪੁ: } ੪ ਕੁਸਾਮਦ ਕਰੇ ॥

ਕੁਸਾਮਦੀ ਟੱਟੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਕੁਸਾਮਦ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਸਾਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਹਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ ॥

ਕੁਸੀਲ, ਵਿ:—ਭੈੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਸ਼ਰਮੀ ॥

ਕੁਸੀਲਤਾਈ, ਸ:—ਭੈੜਾ ਸੁਭਾਉ, ਬੇ ਸ਼ਰਮੀ ॥

ਕੁਸੁਆਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬੁਰਾ ਹੋ ॥

ਕੁਸੁਹਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਸੁਹਣਾ ਨਹੀਂ, ਕੱਚਾ ॥

ਕੁਸੁਭ, ਵਿ:—ਭੈੜਾ, ਚੰਦਰਾ, ਖਰਾਬ ॥

ਕੁਸੁਭ (ਭੀ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਭੁਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀਲਾ
ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਕੁਹੜੀ

ਕੁਸੁਤ }
ਕੁਸੁਤਾ } 'ਕਸੂਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸੋਭਾ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆਂ, ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਕੁਹਜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਸਕਲ ਬੁਰੀ ਹੈ, ਅੰਗ
ਕੁਹਜੀ, ਸ: } ਹੀਨ ॥

ਕੁਹਣਾ }
ਕੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕੁਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਂਹ ਦੇ ਜੋੜ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਅਰਕ ॥

ਕੁਹਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ॥

ਕੁਹਾਸਾ, ਸ:—ਖੁੱਧ, ਕੁਹੀਰ, ਕੁਹਰ ॥

ਕੁਹਾਨ, ਪੁ:—ਉਠ ਵੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਉੱਥਰੀ ਹੋਈ
ਥਾਂ ॥

ਕੁਹੜਾ, ਪੁ: } ਲਕੜਾਂ ਆਦਿਕ ਪਾੜਨ ਵਾਲਾ
ਕੁਹੜੀ, ਸ: } ਹਥਿਆਰ ॥

ਕੁਹੀਰ, ਸ:—ਖੁੱਧ, ਕੁਹਰ ॥

ਕੁਹੀੜ, ਸ:—ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਖੁੱਧ
ਅੱਖ ॥

ਕੁਹਲੂ, ਪੁ:—ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਕੁਹੁਰ, ਪੁ: } ਕਲੀ, ਅੰਬ ਦਾ ਫੁੱਲ, (ਆਉਣਾ,
ਸ: } ਲੱਗਣਾ, ਪੈਣਾ), ਖੁੱਧ(ਪੈਣੀ) ॥

ਕੁਹੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜੋ ਲਹੂ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾ ਗਲ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਕੁਹੜ ਕਿਰਲੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ
ਕਿਰਲਾ ॥

ਕੁਹੜਾ, ਪੁ: }
ਕੁਹੜਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਹੜ ਹੈ ॥
ਕੁਹੜੀ, ਸ: ਪੁ: }

ਕੁਕਰਮ

ਕੁਕਰਮ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਪਾਪ

ਕੁਕਰਮਣ, ਸ: }
ਕੁਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਕੁਕੁੜ }
ਕੁਕੁੜ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥੇਰ, ਮੁਰਗਾ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ, ਧੌਲੇ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਕੁੜ ਛਿੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁਕੁੜਾ }
ਕੁਕੁੜਾ } ਪੁ:—ਸਣ ਕੁਕੁੜਾ ॥

ਕੁਕੁੜੀ, ਕੁਕੁੜ ਦੀ ਮਦੀਠ, ਮੁਰਗੀ ॥

ਕੁਕੁੜੀ ਪ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਕੁਕੁੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁਕੁੜੀਗਾ, ਪੁ:—ਚੀਕ ॥

ਕੁੱਖ, ਸ:—ਗਰਭ, ਪੇਟ, (ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋਣੀ, ਭਰਨੀ) ॥

ਕੁੱਖੀ, ਸ:—ਕਾਂਠਾ, ਪਿਲਛੀ ਦੇ ਪੇੜ ॥

ਕੁੰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਕੁੰਗੜਾ, ਵਿ:—ਤਥੜਾ, ਹੱਟਾ ਕੱਟਾ ॥

ਕੁੰਗੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕੀੜਾ ॥

ਕੁੰਗੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਲਾਲ ਰੰਗ ਜੋ ਹੀਮਤੀ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕੁੰਗੂ ਦੀ ਕਟੋਰੀ ਪਾਉਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੇਸਰ ਦੀ ਕਟੋਰੀ ਪਾਉਣੀ ਅਥਵਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੱਚ, ਸ:—ਤੀਮਤ ਦੀ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਥਲ ॥

ਕੁੱਛੜ ਬਹਿਕੇ ਦਾੜੀ ਖੋਹਣਾ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣਾ

ਕੁੱਚ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਛਾਨੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਚਾ ॥

ਕੁਚੱਜਾ, ਪੁ: }
ਕੁਚੱਜੀ, ਸ: } ਮੂਰਖ, ਠਿਕੰਮਾ (ਮੀ), ਮੇਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕੁੱਚਰ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ॥

ਕੁਚਰਾ, ਵਿ:—ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਚੱਲਣ, ਪੁ:—ਬੁਰੇ ਚਾਲੇ, ਭੈੜੇ ਕੰਮ ॥

ਕੁਚੱਲਣਾ, ਵਿ:—ਬੁਰਾ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਅਫੱਲਾ ॥

ਕੁਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣਾ, ਲਗਾੜਨਾ ॥

ਕੁਚਲਾ, ਪੁ:—ਬਹਿਰ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਲ ॥

ਕੁਚਾਲ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਚਾਲ, ਭੈੜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਲ ਬੁਰੀ ਹੈ ॥

ਕੁੱਚੀ, ਸ:—ਵਾਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕੁੱਚੀ ਢੇਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨੀ, ਸਫ਼ੇ-
ਕੁੱਚੀ ਮਾਰਨੀ } ਦੀ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁੱਛ, ਪੜ:—‘ਕੁਚ’ ਦੇਖੋ ॥

ਕੁੱਛੜ, ਪੁ:—ਗੱਦੀ, ਪੱਟ, ਖਗਲ (ਥੋਠਣਾ ਚੁਕਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਕੁੱਛੜ ਕੁੜੀ ਤੇ ਸਹਰਿ ਢੰਡੇਟਾ, ਜਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕੋਲ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਬੋ ਖਾਲਣਾ ॥

ਕੁੱਛੜ ਬਹਿਕੇ ਦਾੜੀ ਖੋਹਣਾ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਥਲ ਕੇ ਦੁਰਗਤ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁੰਜ

ਕੁੰਜ, ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਦੁਸਾਲੇ ਵੀਆਂ ਨੁੱਕਰਾਂ ਵੀ
ਗੁਲਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੌਪ ਵੀ ਖਲਕੀ ॥

ਕੁੰਜ ਗੋਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਓਹਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਕੁੰਜ ਬਦਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ
ਕੁੰਜ ਲਾਹਣੀ } ਕੇ ਨਵੇਂ ਪਾਉਣੇ ।

ਕੁੰਜਕਾ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਹੱਸਾ ਜਾਂ
ਤਸਮਾ ॥

ਕੁੰਜਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਵਗਾ ਕੇ
ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੰਜਜਾ, ਪੁ:—ਛਾਜੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ । ਤਰਾਦਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਗੜਵੀ, ਮਿਸ਼ਰੀ ਵੀ
ਪਿਆਲੀ ॥

ਕੁੰਜੀ, ਸ: }
ਕੁੰਜੜਾ, ਪੁ: } ਠਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਕੁੰਜਾ
ਕੁੰਜੜੀ, ਸ: }

ਕੁੰਜਾਤ, ਵਿ:—ਠਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਠੀਚ, ਥਦ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਕੁੰਜੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਦੀ ਚ ਨਾਲ ਸੀਦਾ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ।

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲ ਨ
ਸਕਣਾ ॥

ਕੁੜ, ਪੜ:—ਬੋੜਾ, ਚਰਾ, ਰਤਾ, ਕਿਸੇ ਕਦਰ,
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ।

ਕੁੜ ਐਨਾ (ਐਤਨਾ), ਵਿ:—ਬਹੁਤ ।

ਕੁੜ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਜਾਣੀ ॥

ਕੁਟਲ

ਕੁੜ ਕਹ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੁਰੀ ਗੱਲ ਕਹ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੁੜ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੜ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕੰਮ
ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਾ ॥

ਕੁੜ ਕੁੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ, ਰਤਾ ਕੁ ॥

ਕੁੜ ਗੱਲ ਵੀ ! ਕਿਉਂ, ਕਿਸ ਕਰਕੇ, ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਕੁੜ ਦਾ ਕੁੜ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਲਤ ਬਦਲ
ਜਾਣੀ ॥

ਕੁੜ ਦਾ ਕੁੜ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ
ਆਖਣਾ ।

ਕੁੜ ਨਾ ਕੁੜ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਹੁਤ, ਬੋੜਾ ਜਾਂ
ਬਹੁਤ ॥

ਕੁੜ ਨਾ ਪੁੱਛੋ, ਕਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹੁਤ ਕੁੜ, ਵਿ: }
ਪੜ: } ਬਹੁਤ ਮਾਰਾ, ਬਬੋਰਾ ਮਾਲ ॥

ਸਬ ਕੁੜ, ਪੜ:—ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਕੁੱਟ, ਸ:—ਮਾਰ (ਖਾਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਕੁੱਟ ਢਾਟ, ਸ:—ਮਾਰ ਕੁਦਾਈ ॥

ਕੁੱਟ, ਪੁ:—ਥੱਕ ਧਾਤ, ਖੋਟੀ ਚਾਦੀ ।

ਕੁੱਟਕੀ, ਸ:—ਮੱਛਰ, ਇਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਸੋਦਾ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਸਜਾ
ਦੇਣੀ, ਪਿੱਟਣਾ ॥

ਕੁਟੀਬ, ਪੁ:—ਟੱਥਰ, ਕਬੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ, ਸਾਕ ॥

ਕੁਟਲ, ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਟੋਢਾ, ਬੋਝੀਮਾਠ, ਵਰੇਖੀ,
ਜਾਲਮ ॥

ਕੁਟਲਤਾ

ਕੁਟਲਤਾ, ਸ:—ਵੇਛਾ ਪੁਣ ਬਦਮਾਸੀ; ਬੁਰ-ਆਈ, ਪਾਪ ॥

ਕੁਟਵਾਲ, ਪੁ: }
ਕੁਟਵਾਲੀ, ਸ: } 'ਕੋਟਵਾਲ' ਆਦਿਕ ਵਧੇ

ਕੁਟਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਟਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਮਾਰ ਖੁਆਉਣੀ ॥

ਕੁਟਾਈ, ਸ:—ਕੁਟਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੁਰੀ ।

ਕੁਟੀਆ, ਸ:—ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਮਹਾ ਘਰ, ਝੁੰਗੀ ॥

ਕੁੱਠ, ਸ:—ਝਿੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੁਚੁਣਾ, ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਕੁਠਾਲੀ, ਸ:—ਸੋਠਾਂ ਚਾਂਦੀ, ਗਾਲਣ ਵਾਲੀ ਪਿਆਲੀ ।

ਕੁਠਾਲੀ ਗਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਤ ਗਾਲਣੀ, ਮੂਲਾਂ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਕੁਠਾਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਲਣ ਲਈ ਪਾਤ ਕੁਠਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀ ॥

ਕੁਠਾਲੀ ਪੈ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਥੇ ਜਾਣਾ, ਦੁਖ ਸਹਾਰ ਕੇ ਸੱਚਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਸਰੋਵਰ, ਭਾਲ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ, ਖੁਰਲੀ, ਹਵਨ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਾਂ ਟੋਆ ।

ਕੁੰਡਲ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਕੰਨਾ ਦਾ ਝਿੱਕ ਰਹਿਣਾ, ਬਲਦ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਕੜਾ ॥

ਕੁਤਬ ਨੁਮਾ

ਕੁੰਡਲੀ, ਸ:—ਘੋਰਾ, ਪੇਚ, ਜਨਮ ਲਗਣ ਦੇ ਗ੍ਰਹ ॥

ਕੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਗਲੀ ਅੜਦੀ ਹੈ, ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ । ਅੰਗਸ । ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

(ਸਿਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੁੰਡਾ ਤੇ ਹਾਥੀ ਫਿਰੇ ਲੁੰਡਾ) ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਕੁੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਕੁੰਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਚੰਨੂਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਚੌੜਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕੁੰਡੀ, ਸ:—ਨੌਕ, ਛੋਲਾ, ਸੰਗਲੀ ॥

ਕੁੰਦ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਖੇ ਸਮਝ, ਅਨਜਾਣ ॥

ਕੁੰਦਬ (ਬਾ) ਵਿ:—ਕੱਚਸਾ, ਖੇ ਝੋਲ, ਵੀਠ, ਅਜਬ, ਐਥਾ ॥

ਕੁੰਦਗ (ਗਾ) ਵਿ:—ਕੁੰਦਬਾ, ਵੀਠ, ਅਲਪਤਾ ॥

ਕੁੰਦਗੀ, ਸ:—ਮਲੀਨਗਈ, ਬੁਰੂਪਤਾ, ਕੱਚਜ ॥

ਕੁੰਦਸ, ਸ:—ਖਬਰ । ਵੇਸ . ਐਥ ॥

ਕੁਣਕਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਸਾਦ, ਕਜ਼ਾਹ, ਹਲਵਾ ॥

ਕੁਣਕੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਿੱਕੇ ਦਾਨਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟਣਾ ॥

ਕੁਤਕ (ਕ), ਪੁ:—ਭੰਗ ਘੋਟਣ ਵਾਲਾ ਚੰਡਾ, ਸੌਂਟਾ ॥

ਕੁਤ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਨੀਰਤਾਈ, ਕਮੀਲ ਪਣਾ ॥

ਕੁਤਬ ਨੁਮਾ, ਪੁ:—ਦਿਸਾ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਕੁਤਰਕ

ਕੁਤਰਕ, ਸ:—ਚੁੰਜਤ, ਚੁੰਚਰ ॥

ਕੁਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਜਾਂ ਸੁੰਜ ਨਾਲ ਕਟਨਾ,
ਜਰਾ ਜਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਤਰਾ, ਪੁ:—ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਠਿੱਕੇ ਠਿੱਕੇ ਟੋਟੇ ਕਰਕੇ
ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਚਾਰ ॥

ਕੁਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਟਵਾਉਣਾ, ਜਰਾ ਜਰਾ
ਕਟਾਉਣਾ ॥

ਕੁਤਵਾਲ, ਪੁ: } 'ਕੁਤਵਾਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਕੁਤਵਾਲੀ, ਸ: }

ਕੁਤਜੀ, ਸ:—ਮੱਛਰ ਵਰਗਾ ਇਕਕੀੜਾ, ਕੁੱਤੀ ॥

ਕੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਮ ਜਨੌਰ, ਖੂਹ ਦੀ
ਚੌਕਲੀ ਨਾਲ ਅਟਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਕਮੀਨਾ ਆਦਮੀ, ਹਰਾਮ
ਜਾਦਾ ॥

ਕੁੱਤਾ ਰਾਜ ਬਹਾਲੀਏ } ਕਮੀਨਾ ਮਨੱਖ ਵੱਡੇ
ਉਹ ਚੱਕੀ ਚੱਟੇ } ਦਰਜੇ ਤੇ ਹੋਕੇ ਬੀ
ਕਮੀਨਾ ਕੰਮਕਰਦਾ ਹੈ

ਕੁੱਤੇ ਖੱਸੀ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਨੌਕਰੀ, ਕਮੀਨਾਂ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਗਜ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬਕਨਾ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੋਤਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇ ਇੱਜ਼ਤ ਹੋਕੇ
ਮਰਨਾ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਠੀਕਰੇ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਠਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੱਤਾਰ, ਪੁ:—ਵਖੜੋਂ ਜਾਂ ਰਾਲਾਂ ਘੁੱਸਣਾ ॥

ਕੁੰਦਾ

ਕੁਤਾਰ(ਗ), ਪੁ: ਵਿ:—ਵਖੜੋਂ ਜਾਂ ਰਾਲਾਂ ਘੁੱਸਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੱਤੀ, ਸ:—ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੋਦੀਠ, ਭੇੜੀ ਲੜਾਕੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਕੁਤੁੰਗੜਾ, ਪੁ: } ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਕੁਤੁੰਗੜੀ, ਸ: }

ਕੁਤੁਰਾ, ਪੁ: } ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਕੁਤੁਰੀ, ਸ: }

ਕੁੰਦ, ਵਿ:—ਖੁੰਫਾਂ ਬੇ ਲੋਕ, ਸੁਸਤ, ਮੁਰਖ ॥

ਕੁੰਦ, ਸ:—ਛਾਲ, ਛਲਾਂਗ ॥

ਕੁੰਦਣ, ਪੁ:—ਸਾਫ਼ ਨਖਾਲਸ ਸੋਣਾ ॥
ਵਿ:—ਚਮਕਦਾਰ, ਖਰਾ ॥

ਕੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਪਣਾ, ਛਲਾਂਗ ਮਾਰਨਾ, ਮੁਸ
ਹੋਣਾ 'ਆਕੜਨਾ' ॥

ਕੁੰਦਣਾ ਬੱਕਰਾ, ਪੁ:—ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬੱਕਰਾ,
ਜ ਛੋੜਿਆ ਜਾਵੇ

ਕਿਸੇ ਦੀ ਛਾਹ ਤੇ ਕੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਬੇ ਦੇ
ਆਸਰੇ ਆ ਕੜਨਾ

ਕੁੰਦਯਾ, ਵਿ:—ਠਿਰਦਯੀ ॥

ਕੁੰਦਰਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਯਾ,
ਸਰਿਸਟੀ ॥

ਕੁੰਦਰਤੀ, ਵਿ:—ਕੁੰਦਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਸੁਭਾਉਕ ॥

ਕੁੰਦਵੈਯਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਦਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਾਲੀ
ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਪੇਰੂਦਾ
ਪਰ, ਪਤੰਗ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਸੁੱਬਣ ਦਾ ਘੋਰਾ
ਸ਼ਿਕੋਲੀ ਵਰਗੀ, ਸਾਫ਼ ਬੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤੇਲ ॥

ਕੁਦਾਉਣਾ

ਕੁਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਕੁਦਾਉ, ਵਿ:—ਕੁੱਦਣਜੋਗਾ, ਕੁੱਦ ਸੌਂਥਣ ਵਾਲਾ ।

ਕੁਦਾਈ, ਸ:—ਕੁੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੁਦਾਕਲ(ਜ), ਪੁ:—ਕੁੱਦਣ ਵਾਲਾ ।

ਕੁਦਾਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਕਹੀ, ਬੋਲਚਾ ॥

ਕੁੰਦੀ, ਸ:—ਕਪੜਾ ਠੱਪਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਕੁੰਦੀ ਗਰ, ਕਪੜਾ ਠੱਪਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਧਰਮ, ਪੁ:—ਅਧਰਮ, ਘਾਪ ॥

ਕੁਧਰਮਣ, ਸ: }
ਕੁਧਰਮੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਕੁਧਰਮ (ਘਾਪ) ਕਰੇ

ਕੁਧਾਨ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਸਤ, ਬੁਰਾ ਦਾਨ ।

ਕੁੰਨਣ, ਪੁ:—ਕੁੰਦਣ, ਖਰਾ ਸੋਨਾ ॥

ਕੁਨਬਾ, ਪੁ:—ਟੱਬਰ, ਕਥੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ, ਸਰ-
ਬੰਧੀ ।

ਕੁਨਾਉਂ, ਪੁ:—ਕਿਸੇਨੂੰ ਫੇੜਨ ਵਾਸਤੇ ਬੁਰਾ ਨਾਉ
ਪਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਕੁਨਾਲ(ਲਾ) ਪੁ: }
ਕੁਨਾਲੀ, ਸ: } ਮਿਟੀ ਦਾ ਚੌੜਾ ਦਾਰ ।

ਕੋਤ ਕੁਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹਈ
ਵਹੁਣੀ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਜਾਤ ਦਾਆਂ
ਸਬ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠਾ ਮਿਲਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਕੁੰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮਿੱਟੀਦੀ ਹੀਂਡੀ ।

ਕੁਨੀਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਨੀਤ, ਛੇੜੀ ਸਲਾਹ ।

ਕੁਛਰ

ਕੁਨੀਤ(ਤਾ), ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਨੀਤ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਕਰ, ਤੋਟਾ, ਲਾਉਣਾ ॥

ਕੁਨੈਣ, ਸ:—ਤਾਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਕੁੱਪ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ ਦਾ ਢੇਰ ਦੁਢੇਰਿਓਂ ਕਜਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਪੱਤ, ਪੁ:—ਜਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ
(ਕਰਨਾ) ।

ਕੁਪੱਤਣ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਪੱਤਣ, ਬੁਰਾ ਲਾਘਾ ॥

ਕੁਪੱਤਾ, ਪੁ: }
ਕੁਪੱਤੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਗੜਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰੇ ॥

ਕੁਪੱਥ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣਵਾਲਾ ਭੋਜਨ, ਬੋਰਾਹੀ ।

ਕੁੱਪਾ, ਪੁ: }
ਕੁੱਪੀ, ਸ: } ਤੇਲ ਜਾਂ ਘੋਊ ਪਾਉਣਲਈ ਕੱਚੇਰੀ
ਦਾ ਭਾਂਡਾ । ਮੋਟਾਆਦਮੀ । ਵੱਡੀਆ
ਬੱਤਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਪਿਲਛੀ
ਲਪਟੀ ਹੋਵੇ ॥

ਕੁਪਾਹ, ਸ:—ਹੂੰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਅਤ ਉਸ ਦੀਆਂ
ਫੇੜੀਆਂ ।

ਕੁਪਾਹਾ, ਵਿ:—ਕੁਪਾਹ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਪਾਹੀ, ਵਿ:—ਕੁਪਾਹ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੁਪਾਕ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ, ਛੇੜੀ ਉਲਾਦ ॥

ਕੁਪਿਉ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪਿਉ ॥

ਕੁਪੀਣ, ਸ:—ਇੱਕਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੁਪੂਤ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪੂਤ, ਨਲੇਕ ਬੇਟਾ ॥

ਕੁਛਰ, ਪੁ:—ਰਬ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਈਸਰਾਈ
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਕੁਛ ਕੁਛ ਹਿੱਸੇ

ਕੁਛਤਕਚਿਹੀ, ਮਃ—ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ॥

ਕੁਝਰ ਜੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਠ ਸੁਰ ਕਰਨਾ ।।

ਕੁਛਰ ਦਾ ਕਲਮਾਮੂਹਿ ਕਵਣਾ } ਈਸਰਦੀ
ਕੁਛਰ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਨਿੰਦਾਮ
ਕਰਨੀ,

ਫੜੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਬਕਵਾਲ ਕਰਨਾ ।

ਕੁਸ਼ਰ ਦਾ ਝਤਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਝਰਹਣਦਾ ਫੈਸਲਾ
(ਹੋਣਾ, ਲੱਗਣਾ) ॥

ਕੁਛਰੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਛਰ ਹੈ, ਥਾਛਰ ।

ਕੁਛਲ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਹਲ, ਪਾਪ ਦਾ ਬਦਲਾ ।

ਕੁਛੇਟੀ, ਸਃ—ਵਿਰੋਧ, (ਕੁਛੇਰੀ ਪੈਲੀ) ।

ਕੁੱਝ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਪਿੱਠ ਦਾ ਉੱਥਾਰ, ਲੱਕ ਦਾ ਮੱਝ
(ਪੈਂਕਾ) ।

ਕੁਬਜਾ, ਸਃ—ਕੁੱਥੀ ਤੀਮੀ, ਜਿਸ ਕੁੱਥੀ ਵਾ ਲੱਕ
ਕਿਸ਼ਲ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕੁਬਜਾ, ਪੁ: } ਵਿ: — ਜਸਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ।
 ਕੁਖੜੀ, ਸ: }
 ਕੁਥਾ, ਧੁ: }

ਕੌਥਾ, ਪੜ੍ਹ—ਬੁਹਦੀਆ ਰਕਲੀਆ ਦਾ ਦੰਦਾ ।

ਕੁਬੋਧ (ਧਾ) ਵਿ: } ਭੈੜੀ ਖੁੱਧ ਢਾਲਾ, ਬਦਨੀਤਾ
ਸ: } ਬਦਨੀਤ ।

ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ, ਇੱਕ ਰਾਸ, ਹਾਥੀ ਦਾ ਮੱਥਾ ਆਦਿ।

ਕੁੰਡਲਾ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਾਬੀ ਵਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਹਰ ਦਮਾਸ ਦਾ ਬਜਾ ਭਾਰਾ ਮੇਲਾ ॥

ਕੀੜ ਕਰਣ, ਪੁ—ਕੀੜ ਦਾ ਭਰਾ ਬਹੁਤ ਖਾਣ
ਅਤੇ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ॥

243

ਕੁੰਭਲ, ਪੁ:—ਜਲਾਰੇ ਦੀ ਖੜੀ ਦਾ ਟੋਆ, ਕੰਦ
ਖਾਨਾ ॥

ਕੁਛਾਉ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਭਾਉਤੋਂ ਵਧ ਜਾਂ ਘਟ,
ਘਾਟਾ।

ਕੁਛਾਰੀ, ਪੁ:—ਮੇਰੇ ਭਾਗ, ਬੰਦੀ ਪਰਾਲਭਦ ॥

ਕੁਛਾਗਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਮੰਦੇ ਹਨ ॥
 ਕੁਛਾਗਾ, ਧੁਃ }
 ਕੁਛਾਗੀ, ਸਃ }

ਕੁਛਾਣੀ, ਸਃ—ਰਾਪੀਆਂ ॥

ਕੁੰਡੀ, ਮਃ—ਨਰਕ ਜਿੱਥੇ ਪਾਪੀ ਅੰਗ ਵਿੱਚ
ਬਿੰਨੁਕਰੇ ॥

ਕੁੰਡੀ ਦਾ ਮੋਲਾ, ਖੁਸ਼-ਹਰਦੁਆਰਦਾ ਜੱਦੀ ਸਾਲ
ਦਾ ਮੋਲਾ ॥

ਕੁਮਹਾਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀਏਂ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਉਥ ਕੀੜਾ ॥

ਕੁਮਹਾਰੀ,ਸ:—ਕੁਮਹਾਰ ਦੀ ਵਹਣੀ ਜਾਂ ਧੀ ॥

ਮੁਕ } ਸ:—ਰੋਜ਼ ਦੀ ਮੰਦਰ, ਸਚਾਇਤਾ ॥
ਕਮੁਕ }

ਕੁੰਮਕਣ, ਸਃ } ਜੋ ਮੰਦਰ ਦੇਵੇ ॥
ਕੁੰਮਕੀ, ਧੁੰ }

ਕੁਮਕੁਮੀ, ਪੁਸ਼-ਹੱਲੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਬਹੁਤ
ਨਿੱਕੀ ਲਾਖ ਦੀ ਸੀਸੀ ॥

ਕੁਮਰੀਰ, ਪ੍ਰਃ—ਬਮਾਂਨਜਾਂ ਧਣਖਬਲਾਚਿਲਵਾਲਾ॥

ਕੁਮਤ, ਪੁ:—ਧੁਰ: ਮਤ, ਖਗਾਥ ਮਜੁਥ ॥

ਕੁਮੱਤ

ਕੁਮੱਤ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਮੱਤ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ॥

ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਝ ਉਲਟੀ ਹੈ ॥

ਕੁਮਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਪੰਕਤ, ਘੁੰਗੀ ॥

ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੁਰਜਾਉਣਾ, ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੱਮਾ ਕੁੱਮੀ, ਪੁਃ—ਕੱਢੂ ॥

ਕੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੇਹਲਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਨੀ
ਧਨ ਖੱਟਣਾ ॥

ਕੁਮਾਈ, ਸਃ—ਖੱਟੀ, ਲਾਹ, ਆਮਦਨ, ਮੇਹਲਤ,
ਕੰਮ ॥

ਕੁਮਾਠੀ, ਸਃ—ਮਾਰ, ਕੁੱਟ, ਠਾਸ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਮਾਣ, ਪੁਃ—“ਕਮਾਣ” ਦੇਖੋ। ਧਨਖ, ਹੁਕਮ,
ਅਲਾਕਾ ॥

ਕੁਮਾਦ, ਪੁਃ }
ਕੁਮਾਦੀ, ਸਃ } ਗੰਠਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤ ।

ਕੁਮਾਰ, ਪੁਃ—ਨਰਦ, ਜੁਆ, ਮੁੰਗਾ, ਗਭਰੂ ॥

ਕੁਮਾਰ ਬਾਜ, ਪੁਃ—ਜੁਆਰੀਆ, ਚਲਾਕ ॥

ਕੁਮਾਰ ਬਾਜੀ, ਸਃ—ਜੁਆ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਕੁਮਾਰਕ, ਪੁਃ—ਬੁਰਾ ਠਾਹ, ਭੈੜਾ ਚਲਨ ॥

ਕੁਮਾਰੀ, ਸਃ—ਕੁਆਰੀ, ਕੁੜੀ ॥

ਕੁਮੁਤ, ਪੁਃ—ਨਵੇਂਕ ਪੁੱਛ, ਹਰਾਮਜ਼ਾਦਾ ॥

ਕੁਮੇਟੀ, ਸਃ—ਸਭਾ, ਇਕੱਠ, ਪੈਂਝ ॥

ਕੁਮੇਠੀ, ਸਃ—ਮਾਰ, ਕੁੱਟ, ਸਤਗਨਾਸ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਮੈਤ }
ਕੁਮੈਦ } ਵਿਃ—ਲੱਥੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਕੁਰਤੀ

ਕੱਕਾ ਕੁਮੈਤ, ਪੁਃ—ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਠ

ਵਾਲਾ, ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ)

ਕੁਰਸ, ਪੁਃ—ਬੁਰਾ ਸੁਆਦ ।

ਕੁਰਸ, ਪੁਃ—ਦੁਆ ਦੀ ਟਿੱਕੀ, ਕੁਰਸੀ, ਇੱਕ
ਦਾਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ॥

ਕੁਰਸੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਪਰ ਦੀ
ਉੱਚੀ ਨੀਂਹ, ਬੈਸ, ਅੰਠਵਾਂ ਅਸਮਾਨ, ਰੱਬ
ਦਾ ਭਖਤ ॥

ਕੁਰਸੀ ਨਸ਼ੀਣ, ਪੁਃ—ਦਰਬਾਰੀ ॥

ਕੁਰਸੀ ਨਾਮ, ਪੁਃ—ਕੁਲ ਦੇ ਵੰਡਿਆ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ
ਦੀ ਲੜੀ, ਬੰਸਾਵਲੀ ॥

ਕੁਰਚੂ, ਪੁਃ—ਛਠ, ਢੁੰਗੀ ॥

ਕੁਰਕ, ਵਿਃ—ਜਥਤ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਲਾਮੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਕੁਰਕੀ, ਸਃ—ਜਥਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਲਾਮੀ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਪਰਵਾਨਾ, ਪੁਃ—ਜਥਤੀਦਾ ਹੁਕਮ

ਕੁਰਕੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੀਵਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਥਣਾ (ਮਿਸਰੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਕੁਰਕੁਰੀ, ਸਃ—ਵਿੱਥ ਵਿੱਥ ਮੱਠੀ ਪੀੜ (ਹੋਣੀ)

ਕੁਰੰਗ, ਵਿਃ—ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਪੁਃ—ਹਰਨ ॥

ਕੁਰਤਾ, ਪੁਃ—ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕਪੜਾ, ਝੋਂਗਾ ॥

ਕੁਰਤੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਕੁਰਤਾ, ਚੜ੍ਹਹੀ, ਸਲੂਕਾ,
ਵਾਸਕਵ ॥

ਲਾਲ ਕੁਰਤੀ

ਲਾਲ ਕੁਰਤੀ, ਸ:—ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਪਲਦਲ।

ਕੁਰਬ, ਪੁ:—ਨਜੀਕੀ, ਸਾਕ । ਆਦਰ ਮਾਣ ॥

ਕੁਰਬਲ ਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਜੀਆਂ ਆਇਕਾ
ਦਾ 'ਉੱਠਾ ਵਧਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬਹੁ ਨਾ
ਲੱਗੇ, ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁਰਬਾਨ, ਪੁ:—ਬਲਿਹਾਰ, ਵਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ:—ਬਲੀ, ਸਦਕਾ (ਕਰਨੀ,
ਦੇਣੀ) ॥

ਕੁਰਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਖਿਰੂ ॥

ਕੁਰਲਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੁਲੀ ਭਰਕੇ ਮੂੰਹ ਸਾਫ਼
ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ,
ਕੁੰਜ ਦਾ ਚੀਕਣਾ ॥

ਕੁਰਲਾਟ, ਸ:—ਚੀਕ, ਫੁੱਲ, ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਕੁਰਲੀ, ਸ: } ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੁਲੀ ਭਰਕੇ ਮੂੰਹ
ਕੁਰਲੂ, ਪੁ: } ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ

ਕੁਰਾਹ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਰਸਤਾ, ਅੰਬੜ, ਮੰਦਾ ਕੰਮ,
ਉਲਟੀ ਰੀਤ ॥

ਕੁਰਾਹੀ } ਪੁ:—ਬੁਰਾਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਕੁਰਾਹੀ }

ਕੁਰਾਹੀ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਉਲਟੀ ਰੀਤ ॥

ਕੁਰਾਛਾਤ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਝੂਠੀਆਂ ਗੱਲੀ ॥

ਕੁਰਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਕੁਲ

ਕੁਰਾਨ ਉਠਾਉਣਾ
ਕੁਰਾਨ ਸਿਰ ਤੇ ਉਠਾਉਣਾ
ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਹੱਥ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਾਨਦੀ
ਸਹੀ ਖਾਣੀ ॥

ਕੁਰਾਲ, ਪੁ:—ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੁਰਾਜ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਖਤੀ, ਨਾ ਮੁਲੋਮੀ ॥

ਕੁਰਾਜਾ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰਜ਼ਾ, ਖੈਛਾ ॥

ਕੁਰੀਜ, ਸ:—ਪਖੈਰੂਆਂ ਦੇ ਪਰ ਸ਼ੜਨੇ(ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਰੀਜ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁਰੀਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਚਾਲ ॥

ਕੁਰੀਝ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ । ਇਕ ਪੱਥਰ ॥

ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ, ਪੁ:—ਬਢੇਰੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਰੂਭੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੱਪ ॥

ਕੁਰੂਪ, ਵਿ:—ਭੋਤੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਕੁਝਜਾ ।

ਕੁਰੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਟੀ ਠਾਲ ਦੇਹਣਾ, ਚੋਂ, ਟਾ ।

ਕੁਰੇਲਣੀ, ਸ:—ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲੇ ਘਿਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਸੀਖ ॥

ਕੁਰੇਸ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਾਤ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਈਯਦ ॥

ਕੁਰੇਸਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਤ 'ਕੁਰੇਸੀ' ਹੈ ॥
ਕੁਰੇਸੀ, ਪੁ: }

ਕੁਲ, ਸ:—ਪਰ, ਪਰਾਣਾ, ਬੰਸ ॥

ਪੁ:—ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਦੂਹ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
'ਬੁਲ' (ਭੈ ਭਰ) ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕੁਲ ਹੀਣ

ਕੁਲ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਛੱਟੀ ਕੁਲ ਵਾਲਾ, ਕਮੀਲ ॥

ਕੁਲ ਕਰਨੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ
ਕੁਲ ਪੜ੍ਹਣੇ } ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਮਗਰੇ
ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁਲ ਤਾਰਕ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੰਕਾ
ਮੰਗ ॥

ਕੁਲਨਾਰੀ }
ਕੁਲਵੰਤੀ } ਸ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਭ੍ਰੀਮਤ ।

ਕੁਲਪਤ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਵਿੱਚ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ॥

ਕੁਲਪਤੀ, ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ

ਕੁਲਵੰਤ, ਪੁ: }
ਕੁਲਵੰਤੀ, ਸ: } ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦਾ ਵੰਤੀ ।

ਕੁੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਭੋਂ, ਬਿਲਕੁਲ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ॥

ਕੁੱਲ ਜਮਾ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਰਕਮ, ਜੋੜ ।

ਕੁਲਕੁਲਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ, ਸਭ ਤਰਾਂ ।
ਵਿ:—ਆਪੋ ਆਪ, (ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ) ॥

ਕੁਲਖਣੀ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੀ ਭ੍ਰੀਮਤ ।

ਕੁਲੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਪੰਥੇਰ, ਫੁੱਜ, ਲੰਮਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਕੁਲਚਾ, ਪੁ:—ਸਮੇਰੇ ਮੈਦੇ ਦੀ ਖੱਲੀ ਰੋਟੀ ।

ਕੁਲਛੱਟ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਲੱਛਣ ਜਾਂ ਚੱਲਣ ।

ਕੁਲਛੱਟੀ, ਪੁ: }
ਕੁਲਛੱਟੀ, ਸ: } ਜਿਸਦੇ ਲੱਛਣ ਬੁਰੇ ਹੋਣ ।

ਕੁਲੱਜ (ਜਾਂ), ਵਿ:—ਨਿਲਜ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ, ਵੀਨ ॥

ਕੁਲੀ

ਕੁਲੱਜਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ ॥

ਕੁਲੱਜਣ }
ਕੁਲੱਜਣ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਕੁਲੱਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਝਾਦੀ, ਭੇੜਾਂ ਸੁਭਾਉ ॥

ਕੁਲੱਦ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਲਈਨਾਂ ਨਾ ਚਾਹੇ ॥

ਕੁਲਫ, ਪੁ:—ਸੰਦਰੇ ਦਾ ਪੱਚਾ ਜੁਨਾਨੀਆਂ ਦੇ
ਗੋਹਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਪੱਚ ॥

ਕੁਲਫਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਾਗ, ਮਲਖੀ ਦੀ ਬਰਫ ।

ਕੁਲਫੀ, ਸ:—ਹੱਕ ਦਾ ਪੇਚ ਜਾਂ ਜੋੜ, ਦੁੱਖ
ਆਦਿਕ ਬਰਫ ਨਾਲ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਸੱਚਾ
ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁਖ ਆਦਿਕ ।
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ।

ਕੁਲਬੁਲ ਕੁਲਬੁਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਫੜਾ-
ਉਣਾ ।

ਕੁਲਬੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਫੜਾਉਣਾ, ਪਾਸੇ-
ਪਰਬਲਾ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਢਿਰਨਾ, ਜੰਤਰ
ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਹੋਣੀ ॥

ਕੁਲਬੁਲਾਹਟ } ਸ:—ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਹਿੱਲ ਜੁਲ
ਕੁਲਬੁਲਾਟ } ਤੜਫੜਾਟ ।

ਕੁੱਲਰ, ਪੁ:—ਕਾਲੇ ਖਿਲਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੁਲੱਲਾ(ਲੀ), ਵਿ:—ਬੇ ਡੋਲ, ਕੋਝਾ ॥

ਕੁੱਲਾ, ਵਿ:—ਬਦਾਮੀਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ।
ਪੁ:—ਲੱਕ, ਚਿੱਤੜ, ਪਠਾਣੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੀ ਉ
ਚਪੀ, ਕੱਖੀ ਦਾ ਘਰ ॥

ਕੁਲੀ, ਪੁ:—ਮਜੂਰ, ਅਸਥਾਈ ਚੌਕ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੱਲੀ

ਕੁੱਲੀ, ਸਃ—ਝੁੰਗੀ, ਕੱਖੀ ਦਾ ਘਰ ॥

ਕੁੱਲੀਕ, ਵਿਃ, ਪੁਃ—ਲੀਕੋ ਥਾਹਰ ॥

ਕੁੱਲੀਨ, ਵਿਃ—ਜਿਹੀ ਕੁਲ ਚੰਗੀ ਹੈ ॥

ਕੁਲਾਤਜੇਗਿੱਝਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਬਰੀ ਆਦਰਪੈਣੀ
ਕੁਲਾਤੇ ਲੱਗਣਾ } ਮਇ ਕੰਮ ਕਰਨੈ ॥

ਕੁਲਾੜਾ, ਪੁਃ—ਕੁਹਾੜਾ ॥

ਕੁਲਾੜੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਕੁਹਾੜਾ, ਖੰਭ ਬਠਣ ਦੀ
ਬੀ ॥

ਕੁਲੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖੂਹ ਜਾਂ ਚੁਬਚੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਕੱਢਣਾ ॥

ਕੁਲੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖੂਹ ਜਾਂ ਚੁਬਚੇ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਕਢਵਾਉਣਾ ॥

ਕੁਲੰਜਾਈ, ਸਃ—ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ, ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ
ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕੁੜ, ਪੁਃ—ਦੁੱਧ ਚਿੜਕਣ ਦੇ ਥਾਂ ਦਾ ਚੱਕਲ,
ਗਮ, ਖਿੜ, ਕੁੱਕੜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁੜ੍ਹ, ਪੁਃ—ਹੰਗਰ ਬੰਨ੍ਹਣਦਾ ਅਹਾਤਾ । ਚੌਕੀ ਵਿੱਚ
ਆਟਾ ਪੈਣ ਦੀ ਬੀ ॥

ਕੁੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੜਕ, ਸਃ—ਕੁਕੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁਕੜੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ । ਦੰਦਾਂ
ਠਾਲ ਚਿਬਣਾ ॥

ਕੁੜਕੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁੜਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਠਾਲ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੁਆ

ਕੁੜੌਤ } ਸਃ—ਕੋੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ
ਕੁੜੌਤਣ } ਸੁਆਦ ॥

ਕੁੜਤਾ (ਤੀ)—ਕੁੜਤਾ (ਰੀ) ਵੇਖੋ ॥

ਕੁੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਮੜਨਾ, ਖਿੜਨਾ,
ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੜਮ, ਪੁਃ—ਖੁੱਤ ਜਾਂ ਧੀ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ॥

ਕੁੜਮ ਕੜਾਹੀ, ਸਃ—ਉਹ ਵਸਤੂਜੋਠਿਕੇ ਕੁੜਮਾਂ
ਦੇ ਹੀ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ
॥

ਕੁੜਮਣੀ, ਸਃ—ਕੁੜਮ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਪੁਤ੍ਰ ਜਾਂ ਧੀ
ਦੀ ਸੱਸ ॥

ਕੁੜਮੱਤ, ਪੁਃ—ਕੁੜਮਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ ॥

ਕੁੜਮਾਈ, ਸਃ—ਸਾਕ, ਨਾਤਾ, ਮੰਗਣੀ (ਹੋਣੀ
ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁੜਮ ਚਾਰੀ } ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਕੁੜਮਾਂ ਵਾਕਰ ॥
ਕੁੜਮਾਂ ਚਾਰੀ } ਸਃ—ਕੁੜਮੱਤ ॥

ਕੁੜਿਆੜਾ, ਪੁਃ—ਕੁੜ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਝੂਠਾ ॥

ਕੁੜਿੱਕੀ, ਸਃ—ਜਾਲ, ਔਖ, ਬੰਧਨ, ਅਖਤਿਆਰ,
(ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ) ॥

ਕੁੜੀ, ਸਃ—ਲੜਕੀ, ਧੀ, ਕਾਕੀ, ਕੁਆਰੀ ॥

ਕੁੜੇ, ਅਵਃ—ਅਠੀਏ । ਅਜੀਏ । ਨੀ (ਫਲਾਣੀ-
ਏ) । ਕੁਕੜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁਆ, ਪੁਃ—ਖੂਹ, ਹੋਆ ॥

ਕੁੰਹ (ਕੁੰਹੁ)

ਕੁੰਹ (ਕੁੰਹੁ), ਪੜ੍ਹ:—ਕੁਝ, ਕੋਈ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਬੰਨਾ ।

ਕੁਹਣ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਟੋਆ, ਖਾਤਾ ।

ਕੁਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਂਹ ਦੇ ਜੋੜਦੀ ਹੱਡੀ, ਅਰਥ ।

ਕੁਹਨ (ਨਾ), ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਮਸ਼ਕ । ਫਿਰ ।

ਕੁਹਲ } ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਨਾਲਾ ।

ਕੂਚੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ।

ਕੂਕ, ਸ:—ਚੀਕ, ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕੂ ਕੂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤੂਰ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣਾ ।

ਕੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਮਾਰਨੀ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਘੜੀ ਨੂੰ ਚਾਬੀ ਲਾਉਣੀ ।

ਕੂਕਰ, ਪੁ: } ਕੱਚਾ (ਤੀ) ।

ਕੂਕਰੀ, ਸ: }

ਕੂਕਾ, ਪੁ:—ਕੂਕਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆ ।

ਕੂਚ, ਪੁ:—ਟੁਰ ਪੈਂਦਾ ਕੰਮ, ਚਲਾਨਾ, ਸੁਲਿਆਰੇ ਦੀ ਕੂਚੀ ।

ਕੂਚ ਕਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ।

ਕੂਚ ਕਰਨਾ }

ਕੂਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਰਗੜਨਾ, ਸੁਝ ਕਰਨਾ ।

ਕੂਚਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ, ਮਹੱਲਾ, ਬੁਰਸਾ, ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਫਰੀ, ਬਾਲਣ ਦਾ ਗੋਂਡਾ ॥

ਕੂਣਾ

ਕੂਚਾ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਗਲੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਹੌਂਦਾ ॥

ਕੂਚਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਸ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕੂਚਾ ਲਾਉਣਾ, :—ਸਾੜਨਾ, ਥਾਲਣਾ ॥

ਕੂਚੀ, ਸ:—'ਕੁੱਚੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੂਜ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੀਝੇ ਰੂ ॥

ਕੂਜਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖੜਾਉਣੇ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਕੂਜੜਾ, ਪੁ:—'ਕੀਜੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਕੂਜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਲੋਹਾ, ਮਿਸਰੀ ਦੀ ਪਿਆਲੀ ।

ਕੂਜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੂਸਾ ।

ਕੂਟ, ਸ:—ਦਿਬਾ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਨੁੱਕਰ ॥

ਚਾਰੇ ਕੇਵਾਂ, ਸ:—ਚੁਫੇਰੇ, ਸਥ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ।

ਕੂਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ

ਕੂਡਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਦੋਰ ॥

ਕੂਡਾਇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖੁਲਾਉਣਾ ।

ਕੂਡੀ, ਸ:—ਫਰਾ ਕੂਡਾ, ਦੋਰੀ ।

ਕੂਡੀ ਸੋਟਾ, ਪੁ:—ਭੰਗ ਆਇਕ ਰਗੜਨ ਵਾਲੀ ਦੋਰੀ ਅਤੇ ਡੰਡਾ ।

ਕੂਣ } ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਗੋਸ਼ਾ । ਖੁੰਜਾ ॥

ਕੂਣਾ }

ਕੁਤ

ਕੁਤ, ਸ:—ਖੁਰਾਕ, ਅਜੀਉਕਾ, ਗੁਜਾਰਾ ॥

ਕੁਤੀ, ਸ:—ਅੰਗਰਾਜ਼ਾ ਭੱਥਾ ॥

ਕੁਪ, ਪੁ:—ਖੁਹ ॥

ਅੰਧ ਰੂਪ, ਪੁ:—ਹਨੇਰਾ ਖੁਹ, ਠਰਕ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਪਤੰਗ ॥

ਕੁੰਬਲ } ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਣੀ ॥

ਕੁਮਲ } ਵਿ:—ਕੰਮਲ, ਠਰਮ ॥

ਕੁਮਲਤਾਈ, ਸ:—ਠਰਮੀ, ਮੁਲੇਮੀ ॥

ਕੁਮਲੀ, ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਲੀ, ਠੱਕ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਕੁਰ ਕੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਝੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਕੂਲ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਨਾਲਾ ॥

ਕੂਲਾ } ਵਿ:—ਮੁਲੇਮ, ਠਰਮ ॥

ਕੂੜਾ, ਪੁ:—ਝੂਠ (ਬੋਲਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕੂੜਾ } ਪ:—ਹੁੰਬੀਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਰੰਗ
ਕੂੜਾ ਕਟਕਾ } ਮੇਲਾ ॥

ਕੂੜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੂੜਾ ਹੈ, ਝੂਠਾ ॥

ਕੇ, ਅਵ:—ਜਾਂ ਯਾ, (ਕੀ ਕੇ ਮੇ), ਦੇ (ਗੁਰ ਕੇ) ॥

ਕੇਉੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੀ ਵਾਰ ਬੁੱਟਾ ਅਤੇ
ਕੇਵੜਾ } ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ॥ ਝੱਝੀ, ਖਾਨਾ,
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਖਾਸ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ॥

ਕੇਸਾ ਕੇਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਦੇ ਕੇਸ ਫੜਕੇ ਜੋ
ਕੇਸਾਂ ਕੇਸੀ } ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕੇਦਾਂ

ਕੇਸਾ ਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ॥
ਕੇਸਾਂ ਧਾਰੀ }

ਕੇਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੀਲਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸਰੀ } ਵਿ:—ਕੇਸਰ ਦੇ ਰੰਗ, ਦਾ ਪੀਲਾ ॥
ਕੇਸਰੀਆ }

ਕੇਸੀ ਅਸਨਾਨ, ਪੁ:—ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੋਢਾ ॥

ਕੇਸੂ, ਪ:—ਵਾਕ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸੂ ਫੁੱਲਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਕੇਹਰ, ਪੁ:—ਸਰ, ਸੀਹ, ਚਿੱਭਾ ॥

ਕੇਹਰੀ, ਵਿ:—ਝੋਰ ਵਾ, ਸੋਰ ਵਰਗਾ ॥

ਕੇਹੜਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਣੀ-ਣੀ?
ਕੇਪੜੀ, ਸ: }

ਕੇਹਾ, ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥

ਕੇਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ ਚੌੜੀ ॥

ਕੇਂਚਵਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਕੀੜਾ ॥
ਕੇਂਚੁਆ }

ਕੇਡਾ } ਪੁ:—ਕਿੰਨਾ, ਕਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ?
ਕੇਡੀ ਸ: }

ਕੇਤਕੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਤਲੀ, ਸ:—ਕੜਾਹਾ, ਵਲਟੇਰੀ, ਹਾਂਡਾ ॥

ਕੇਂਦ੍ਰ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ ਦੇ ਠੀਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਿੰਦੀ ॥

ਕੇਂਦ੍ਰਾ, ਪੜ:—ਕਿਸ ਤਰਾਂ ? ਕੀਕਣ ? ਕਿੱਕੂਰ ॥

ਕੇਦਾਰ

ਕਦਾਰ, ਪੁ: ਖੇਤ, ਪਹਾੜ, ਹਿਮਾਲਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ, ਪੁ: ਇੱਕ ਤੀਰਥ, ਸਿਵ ਜੀ ॥

ਕੇਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਬੱਤਾ ਬੱਤਾ ਸੁੱਦੀ ਜਾਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਕੇਰਾ, ਪੁ: ਕੇਰਕੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੀਜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੁਣ ॥

ਕੇਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਇਕੋਰਾਂ, ਇੱਕ ਵੇਰੀ ॥

ਕੇਰੀ, ਸ: ਆਵੇ ਦੀ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕਾਂ ਦਾ ਬੂਰਾ ॥

ਕੇਲਾ, ਪੁ: ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਕੇਵਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਸਿਰਫ ॥

ਕੇਵਰ, ਸ: ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕੇੜਾਂ ਪੁ: } 'ਕੇਹੜਾਂ' ਵੇਖੋ ॥
ਕੇੜੀ ਸ: }

ਕੇ, ਪੜ: ਕਿੰਨੇ ॥

ਸ: ਭਾਕੀ, ਉੱਪਰਛਲ (ਆਉਣੀ ਕਰਨੀ) ॥

ਕੈਸ ਬਕਸ, ਪੁ: ਨਗਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਦੂਕੜੀ (ਲੋਹੇ ਦੀ) ॥

ਕੈਸ ਬੁਕ, ਸ: ਬਹੀ, ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕੈਸ, ਸ: ਘਿਣ, ਵੇਰ, ਝਗੜਾ ॥

ਕੈਸਾ, ਵਿ: ਕੇਹਾ, ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥

ਕੈਸੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ ਥੋੜੇ) ਦੋਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਕੇ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚਾਬ ਦੀ ਸੰਜੀ ॥

ਕੈਂਧ

ਕੈਹਣਾ, ਪੁ: ਟਿੱਡਾ, ਮੱਕੜ, ਠਾਲੇ 'ਕਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੈਰ, ਪੁ: ਛੁਕਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਟ ਵਾਲਾ ਗੇਂਦ ਤੋਪ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੈਂਚ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੈਂਚਣ, ਕੈਂਚਣੀ, 'ਕੈਂਚਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੈਂਚੀ, ਸ: ਕਤਰਨ ਵਾਲਾ ਧਾਂਤ ਦਾ ਜੰਕ, ਫਾਲਵੀ ਛੁੱਤ ਦੇ ਆਮੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਸਤੀਰਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀ ॥

ਕੈਂਠਾ, ਪੁ: } 'ਕੈਠਾ'-'ਕੈਠੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਕੈਂਠੀ, ਸ: }

ਕੇਡ (ਡਾ), ਵਿ: ਕਿਨਾ, ਕਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ॥

ਕੈਥ }
ਕੈਥ } ਪੁ: ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕੈਦ, ਸ: ਬੰਧਨ, ਬਾਂਧਾ, ਰੋਕ, ਵੱਸ, ਥਾਬੁ ॥

ਵਿ: ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਕੈਦਕੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕੈਦ ਦਾ ਮੁਆ ਥਿਤਾਉਣਾ ॥

ਕੈਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ: ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾ ਘਰ, ਜੇਲ੍ਹ ਖਾਨਾ ॥

ਕੈਦਾ, ਪੁ: ਨੇਮ, ਵਸਤੂਰ, ਉਥਦੁ ਦਾ ਬਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਕੈਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਕੈਦ ਹੈ ॥
ਕੈਦੀ, ਪੁ: }

ਕੈਧ, ਵਿ: ਮੁਰਖ, ਅਹਿਮਕ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਕੈ'ਧ ਪੁਣਾ

ਕੈ'ਧ ਪੁਣਾ, ਪੁ: }
ਕੈ'ਧ ਵਾਈ, ਸ: } ਮੁਰਖਤਾਈ, ਥੰ ਸਮਝੀ

ਕੈ'ਧ, ਪੁ:—ਕੰਪੂ, ਤੀਬੂ, ਡੇਰਾ ॥

ਕੈਮ, ਕੈਮੀ—'ਕਾਇਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ।

ਕੈਮਰਾ, ਪੁ:—ਵੱਢੇ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀਕੂ।

ਕੈਰ, ਵਿ:—ਭਰਾਕਲ, ਥੋੜੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ।

ਕੈਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰ ਜਾਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਨ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੈਰਾ, ਵਿ:—ਪੀਲੀਆਂ ਮੋਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਕੈਰੋ, ਪੁ:—ਰਾਮੇ ਕੁਰੂਦੀ ਉਲਾਦ ਸਿਨਾਦਾ ਪਾਂਡਵਾ
ਨਾਲ ਸੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸਾ (ਮਹਾ ਭਾਰਤ ਦਾ) ॥

ਕੈਲ, ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜਾਬ ਨਾਂ ਦੇ
ਸੱਕੇ। (ਹੋਣਾ) ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਹੁੱਖ।

ਕੈਲਾ, ਵਿ:—ਭੂਰੇ ਰਗ ਦਾ (ਬੱਦਲ, ਘੋੜਾ,
ਭੰਗਰ) ॥

ਕੈਲਾਕਪਲਾ, ਵਿ:—ਭੂਰਾ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ॥

ਕੈਲਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਵਜੀ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਕੈ, ਪੁ:—ਕੋਈ, ਕੋਈ ਮਨਾ ॥

ਕੈਆ } ਪੁ:—ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਅਖ ਦੀ ਨੁੱਕਰ,
ਕੈਇਆ } ਗਲੇ ਦੀ ਗਢ ॥

ਕੈਇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਾਲੇਰੀਗਵਾ ਪੰਥੀ ॥

ਕੈਇਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਲਾ, ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਫਲੜ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ॥

ਕੋਕਨੀ ਬੇਰ

ਕੋਈ ਪੜ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭਾਂਢੇ
ਕੋਹੜਾ (ਤੋ)।

ਕੋਈ ਹੈ ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ ਨੌਕਰ ਬਾਹਰਹ, ਆਵੇ ॥

ਕੋਈ ਕੋਈ, ਪੜ:—ਟਾਂਵਾਂ, ਵਿਰਲੇ, ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ।

ਕੋਈ ਘੜੀਦਾ ਗੁਜਾਰਾ ਹੈ, ਬੜਾ ਚਿਰ ਜੀਉਣ
ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ, ਪੜ:—ਇੱਕ ਸਣਾ ਬਹੁਰ ॥

ਕੋਸ, ਪੁ:—ਝੱਕੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਰ ਦ ਮੋਹਰੀ,
ਕੋਹ ॥

ਕੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ਬਦ ਦੁਆਈ
ਦੋਲੀਆਂ।

ਕੋਸਾ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਗਰਮ, ਨਿੱਘਾ, ਛੋਟੀ
ਦਾੜੀ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਤਾਪਹੋਵੇ।

ਕੋਹ, ਪੁ:—ਦੋ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਗਜ ਦੀ ਵਿੱਥਾ ॥

ਕੋਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕੋਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਹ ਦੇ ਜੋੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅਰਕ ॥

ਕੋਹਲੂ, ਪੁ:—ਭੈਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਸੀਕੂ ॥

ਕੋਹੜ, }
ਕੋਹੜਾ (ਜੀ) } 'ਕੁਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਹੜੀ, ਸ:—'ਕੁਹੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਕ, ਸ:—ਕੱਚੀ ਸੁਆਈ, ਵਿੱਲੇ ਟਾਂਕੇ ॥

ਕੋਕਸਾਸੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਵਿਦਵਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ
ਅਤੇ ਭੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਵੰਗ ਲਿਖੇ ਹਨ ॥

ਕੋਕਨ ਬੇਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ
ਕੋਕਨੀ ਬੇਰ } ਥੋੜੇ ਬਰ ॥

ਕੋਕਲਾ

ਕੋਕਲਾ, ਪੁ:—ਕੋਠ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀਸੇਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕੋਕਲਾ (ਲੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਥਿਰਾ

ਕੜੂ, —ਠਾਂ   ਠ   ਦਾਲ ਦਾ ਦਾਣਾ ॥

ਕੋਕੜੂ ਮੋਠ, ਪੁ:—ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ।

ਕੋਕਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲ ਜਾਂ ਮੇਖ, ਦਾਈ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ।

ਕੋਕੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਦੋ ਅਗਲੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਗੋਲ ਥਾਂ ॥

ਕੋਕੋ, ਸ:—ਕਾਂ, ਹਉਆ ॥

ਕਖ, ਪੁ:—ਕੁੱਖ, ਗਰਭ, ਢਿੱਡ ॥

ਕੋਖ ਬੰਦ, ਵਿ:—ਸੰਢ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਭ ਠਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਕੇ ॥

ਕੋਚਥਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ:—ਬੱਘੀ ਹਿੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੋਚ ਬਾਨੀ (ਵਾਨੀ), ਸ:—ਕੋਚਵਾਣ ਦੀ ਟੀਵੀ ॥

ਕੋਚ ਬਾਨੀ (ਵਾਨੀ) ਸ:—ਕੋਚਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੋੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬੁਰੀ ਹੋ, ਅੰਗ
ਕੋੜੀ, ਸ: } ਹੀਣ ॥

ਕੋਟ, ਪੁ:—ਕਿਲਾ, ਸਫੀਲ, ਮਹਿਲ, ਖੋਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਕੱਚੀ ਕੰਧ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਕਰਾ ਦਾ ਚੋਗਾ ॥

ਵਿ:—ਕਰੋੜ, ਬਹੁਤ, ਅਨੇਕ ॥

ਕੋਤਵਾਲ

ਕੋਟਾ, ਪੁ:—ਸਵਾਂ ਦੀ ਗਿਰੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੁਬਾਲੀ ਹੋਈ ॥

ਕੋਠੜਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਘਰ ॥

ਕੋਠੜੀ, ਸ:—ਘਰ, ਚੁਬਾਰਾ, ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਅੰਦਰ, ਛੋਟਾ ਜੋਹਾ ਕਮਰਾ ॥

ਕੋਠਾ, ਪੁ:—ਘਰ, ਕੋਚਾ ਘਰ, ਵੱਡਾ, ਖਾੜਾ ॥

ਕੋਠੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਨੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸ਼ਰਮ ਹਸਾ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਕੋਠੀ, ਸ:—ਘਰ, ਸ਼ਾਹੀਬਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਖਾੜਾ, ਖਜਾਨਾ, ਬੰਕ ਘਰ, ਕਰਖਾਨਾ, ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਅਲਮਾਰੀ, ਰਖਣਾ, ਖਾਨਾਂ, ਪੁਲ ਦਾ ਬੰਸੂ, ਘਰ ਦਾ ਘੋਰਾ ॥

ਕੋਠੀ ਰਲਣੀ (ਗਾਲਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਲ ਦਾ ਬੰਸੂ ਜਾਂ ਖੁਹ ਦਾ ਘੋਰਾ ਬਨਣਾ (ਬਨਾਉਣਾ) ॥

ਕੋਠੀਦਾਰ } ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਸਦਾਗਰ,
ਕੋਠੀ ਵਾਲ (ਲੀ) } ਸਰਾਫ ॥

ਕੋਡਾ, ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੱਟਾਂ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੋਠ (ਣੀ), ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਖੂਜੀ, ਝੁਕਾਉ (ਦੀ ਲਕੀਰਾਂ ਦਾ) ।

ਕੋਤਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਜਲੇ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਘੋੜਾ ।

ਕੋਤਲ ਗਾਰਦ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਦਲਲ, ਜਿਸ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ॥

ਕੋਤਵਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹਾਕਮ।

ਕੋਤਵਾਲੀ

ਕੋਤਵਾਲੀ, ਸ:—ਕੋਤਵਾਲ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਵੱਡਾ
ਟਾਂਡਾ ॥

ਕੋਤਵਾਲੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੋਨਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਘੱਟੀਆ, ਮਧਰਾ ॥
ਕੋਝੇ }

ਕੋਤਾ ਅੰਦੇਸ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੀ ਨਾਂ
ਕੋਤਾ ਹੰਦੇਸ } ਮੁੱਝੇ ।

ਕੋ ਹਥਿਆਰਾਂਤੇ ਆਉਣਾ (ਆਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਲੜਕੇ ਵ ਸਤੇ ਭੱਟ ਪੌਣ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕੋਦਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਠਾਜ ॥

ਕੋਦੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਅਠਾਜ ।

ਕੋਦੀ ਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰੀਕ ਪੀਹਣ
ਕੋਪ, ਪੁ:—ਕੋਦ ਪੁਸ਼ ।

ਕੋਪਮਾਨ, ਵਿ:—ਕਰੋਧੀ, ਰੱਸੇ ਵਾਲਾ ।

ਕੋਪੇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਥੋਟੀ ।

ਕੋਥਾ, ਪੁ:—ਚਮੜਾ ਚੁੰਨਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਜਾਂ
ਲੋਹੇ ਦਾ ਸੰਕੂ ॥

ਕੋਮ, ਸ:—ਜਾਤ, ਕੁਟੰਬ, ਪੰਥ ॥

ਕੋਮਲ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਮੁਲੇਮ ॥

ਕੋਮਲਤਾ } ਸ:—ਨਰਮਾਈ, ਮੁਲੇਮੀ
ਕੋਮਲਤਾਈ }

ਕੋਰ, ਸ:—ਕੋਠੀ, ਪਾਸਾ, ਨਹੀਂ ਦ ਵੀਓ ਤੇ ਚਿਖੜਿਆ
ਦਿਖਾ ਮਾਸ, ਵੀਭਾ, ਵੀਰੀ ॥

ਕੋਸਲ

ਕੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੱਵਣਾ, ਪੁੱਟਣਾ, ਪੁੱਟਕੇ ਕੱਢਣਾ ॥

ਕੋਰਮਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ॥

ਕੋਰੜਾ, ਪੁ:—ਚਾਬਕ ॥

ਕੋਰੀ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਧੋਤਾ ਹੋਇਆ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ
ਸਾਫ਼, ਸੁੱਕਾ, ਅਣਪੜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨ
ਮਲੇ ।

ਕੋਰੀ, ਪੁ:—ਬਰਫ਼, ਕੱਕਰ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਘੱਗਰੀ, ਸਥਤੀ
ਵੱਖਰਾ ਆਦਮੀ । ਰੁੱਖਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਰੋਸ਼ੀ, ਪੁ:—'ਕੁਰੋਸ਼ੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਲ, ਅਵ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ, ਪਾਸੇ, ਨਾਲ, ਰਾਹੀਂ ॥
ਪੁ:—ਵੱਖਰ ਦਾ ਥਾਂ ਜਾਂ ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕੋਲ ਕੋਲ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ॥
ਕੋਲ ਕੋਲ }

ਕੋਲਾ, ਪੁ:—ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਹਈ ਹਈ ਲਕੜੀ
ਦ ਵੱਟੇ ॥

ਕੋਲ੍ਹਾਰ } ਪੁ:—ਕੋਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸੰਕੂ, ਵੇਲਣਾ,
ਕੋਲ੍ਹੁ } ਮੱਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਲੀ, ਅਵ:—ਨਾਲੇ, ਪਾਸੇ, ਤੋਂ ॥

ਕੋਵੋਲਾ, ਵਿ:—ਉਲਟੀ ਰੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਖਾ ॥

ਕੋਝੂ, (ਕੋਝਾ ਜ਼ੀ)—'ਕੁਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੋੜਮਾ, ਪੁ:—ਵੱਖਰ, ਕਥੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ ॥

ਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਕਬੜਾ, ਚਾਬਕ ॥

ਕੋਸਲ, ਸ:—ਸਭਾ, ਕਮੇਵੀ, ਸਲਾਹ (ਕਰਨਾ)

ਕੌਸਲੀਆ

ਕੌਸਲੀਆ, ਪੁ:—ਕੌਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ
ਕੋਈ ॥

ਕੌਸਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਝਨਾਨੀ ਜੁੱਤੀ ਦਾ
ਜੋੜਾ, ਬੋਸਾਂ ॥

ਕੌਹਰ, ਪੁ:—'ਕਹਿਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੌਚ (ਕੌਚ), ਪੁ:—ਵਲੈਤੀ ਪਲੇਘ ॥

ਕੌਡ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੋਡੀ, ਸੰਖ ॥

ਕੌਡਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੋਡੀ, ਕੱਢੂ ॥

ਕੌਡਿਆਲਾ, ਵਿ:—ਕੌਡੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਚਿਤਕਬਰਾ
ਸੰਘ ॥

ਕੌਡੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਸੰਖ ਜਾਂ ਘੁੱਗੂ, ਜਿੱਧੀ,
ਢਾਡੀ ਦੀ ਹੋਡੀ ਦੇ ਹੇਠ ਦਾ ਟੋਆ ॥ ਧਨ ॥

ਕੌਡੀਆ, ਪੁ:—ਚਿਤਕਬਰਾ ਸੰਘ, ਕੋਡੀ ਦਾ
ਗੁਲਾਮ ॥

ਵਿ:—ਕੋਡੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ॥

ਕੌਟ, ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ (ਤੀ), ਕੀ ॥

ਕੌਤ, ਪੁ:—ਖਸਮ, ਖੋਦਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਦੀ ॥

ਕੌਤਕ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ, ਅਨੱਖੀ ਜਲ, ਵਲ,
ਚਲਿਤੂ ॥

ਕੌਦ, ਪੁ:—ਮਹੀਠੇ ਦਾ ਕੋਹੜਾ ਦਿਨ ॥

ਕੌਪਣੀ, ਸ:—'ਕੋਪਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੌਡ, ਪੁ:—ਕੋਡ, ਰਰ, ਭਉ ॥

ਕੌਮ, ਸ:—ਜਾਤ, ਕੁਟੰਬ, ਪੰਥ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ ਦੇ
ਲੋਕ ॥

ਕੌੜੀ

ਕੌਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਗ, ਬੱਝਾ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਪਿਛਲਾ ਖਰ (ਚੰਦ ਕੌਰ) ॥

ਕੌਰਾ, ਵਿ:—ਪੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜੁੱਜਾ ॥

ਕੌਰੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਜੁੱਜੀ ॥

ਕੌਲ, ਪੁ:—ਧਾਂਡ ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਇੱਕ ਢੁੱਲ, ਬਚਨ
(ਕੌਲ ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ, ਰੋਂ ਹਾਰਨਾ, ਦਾ
ਸੱਚਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ) ॥

ਕੌਲ ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਅਕਰਾਰ ॥

ਕੌਲ ਡੋਡਾ, ਪੁ:—ਕੌਲ ਢੁੱਲ ਦਾ ਢਲ ॥

ਕੌਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲਣਾ, ਉਥਲਣਾ ॥

ਕੌਲਾ, ਪੁ:—ਚੋਰਸ ਬੰਸੂ, ਛੋਟੀ ਕੰਧ, ਬੂਟੇ ਜਾਂ
ਚਬਾਰੇ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ॥

ਕੌਲੀ, ਸ:—ਕਟੋਰੀ, ਧਾਂਡ ਦੀ ਪਿਆਲੀ,
ਕਲਾਵਾ ॥

ਕੌੜੀ, ਪੁ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਦਾ
ਨਾਉ, ਪਿਛ, ਵੈਰ, ਸਾਕਾ, ਭੰਡੇ ਸੁਭਾਉ
ਵਾਲਾ ਹੀਰਾ ॥

ਕੌੜ ਗੰਦਲ, ਸ:—ਕਵਾਰ ਗੰਦਲ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੌੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੈਰ ਕਰਨਾ, ਖਿੜਨਾ, ਕੁੜਨਾ ॥

ਕੌੜਤਣ, ਸ:—ਕੌੜੇ, ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ

ਸੁਆਦ ॥

ਕੌੜਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਕਲਖ, ਥੇ ਸੁਆਦ, ਸਖਤ
ਕੌੜੀ, ਸ:—ਗੁੰ ਸਵਾਲਾ ॥

ਕੌੜਾ ਕਸੈਲਾ

ਕੌੜਾ ਕਸੈਲਾ, ਪੁ:—ਕੌੜੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ॥

ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਕੰਮ ਜੋ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ।

ਕੌੜਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਬ ॥

ਕੌੜਾ ਡੇਲ, ਪੁ:—ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਡੇਲ ॥

ਕੌੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਝੀ ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਰ-
ਵਾਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ (ਅਸੀਸ) ॥

ਖ

ਖ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਰੀ ਦਾ ਸਤਵਾਂ ਖਰ,
ਖੱਖਾ ।

ਖਉਂ ਖਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘਣਾ (ਬੁੱਢਿਆ
ਵਾਕਲ) ॥

ਖਈ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਖੰਘ ਤਾਪ, ਸਿੱਲ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ॥

ਖਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਘਾਹ ਦੀ
ਜੜ੍ਹ ॥

ਖਸਕਾਸ }
ਖਸਖਸ } ਸ:—ਖੋਸਤ ਦੇ ਥੀ ॥

ਖਸਕਾਸੀ }
ਖਸਖਸੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਫ ਕੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ
ਖਸਖਸੀ } ਵਾਲਾ ॥

ਖਸਟਮ(ਮੀ), ਸ:—ਛੇਵੀਂ ਚਿੱਤ, ਛਟ ॥

ਖੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਲੇਣਾ ॥

ਖਸਤਾ, ਵਿ:—ਭੁਰ ਭੁਰਾ, ਜੋ ਸੌਖੀ ਤਰਾਂ ਚਿੰਘਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਖਹਿਰਾ

ਖਸਮ, ਪੁ:—ਖੰਦ, ਗਰਦ, ਘਰ ਵਾਲਾ, ਮਾਲਕ ॥

ਖਸਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਰਖਿਆ, ਸਹਾਇਤਾ (ਜਿਵੇਂ
ਖਸਮ ਕਰਦਾ ਹੈ) ॥
ਵਿ:—ਖਸਮ ਦਾ ॥

ਖਸਰ, ਸ:—ਰਗੜ, ਘਸੜ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਖਸਰ ਖਸਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨ ਦੀ
ਅਜਾਜ ਕੇਰਣੀ ॥

ਖਸਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਗ, ਨਿੱਕੀ ਮਾਤਾ ।
(ਨਿਕਲਣਾ), ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ, ਫਸਲ
ਦਾ ਮੱਲ ਪਾਉਣਾ (ਕਰਨਾ), ਨਮਰਦ ॥

ਖੱਸੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਲ ਕੱਢੇ ਜਾਣ, (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਖੱਸੀ ਪਰਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ਕੰਧ
ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪਰਨਾਲਾ ॥

ਖਸੀਹਤ, ਸ:—ਗੁਣ, ਸੁਭਾਉ ॥

ਖਸੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣਾ, ਖੱਸਣਾ, ਠਾ
ਪਾੜਨਾ ॥

ਖਹਾ ਖਹੀ, ਸ:—ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ॥

ਖਹਿ, ਸ:—ਰਗੜ, ਵੈਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਖਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਟੱਕਰਨਾ, ਵੈਰ ਕਰਨਾ,
ਲੜਨਾ ॥

ਖਹਿਬੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਬਗੜਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਖਹਿਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ, ਬੁਠ, (ਖਹਿਜੇ ਦੇਣਾ,
ਖਹਿਜਾ ਜੁੱਤਣਾ) ॥

ਖਹੁਰਾ (ਰੀ)

ਖਹੁਰਾ (ਰੀ), ਵਿ:—ਖੁਰਦਾਗ (ਰੀ), ਸਖਤ,
ਖਰਦਾ (ਵੀ) ॥

ਖੱਖਰ, ਸ:—ਭੇਮੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਖੱਖਰ ਖਾਧਾ, ਵਿ:—ਕੋਝਾ, ਥੇ ਚੋਲ ॥

ਖੱਖਰ ਨੂੰ ਛੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਕੇ ਮਨੁਖ ਨੂੰ
ਕੁਝ ਕਹਿਕੇ ਗਲ ਪਾ ਲੈਣਾ ॥

ਖਖਵਾੜ (ੜਾ) ਪੁ:—ਉਹ ਹੱਥੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚਦੀ
ਲੋਹੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਖਖੜੀ, ਸ:—ਫੁੱਟ, ਲੰਮਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਨਿੱਕੀ ਤਰ ॥

ਖੱਖਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਸੋਭਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਖਖਾਰ } 'ਖੰਘਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਖਖਾਰਨਾ }

ਖੱਗਾ, ਪੁ:—ਘੀ ਭਿਆਰ ਦਾ ਖੱਗਾ ॥

ਖੰਘ, ਸ:—ਖਾਂਸੀ, ਬਲਗਮ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ
ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਜੋਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ॥

ਖੰਘ ਡਾਪ, ਪੁ:—ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਖਈ ਰੋਗ, ਸਿੱਲ ॥

ਖੰਘਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਗਮ ਕੱਢਣ ਲਈ
ਖੰਘਾਰਨਾ } ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ,
ਖੰਘੂਰਨਾ } ਖਾਂਸਣਾ ॥

ਖੰਘਰ, ਪੁ:—ਸੜੀ ਹੋਈ ਵਿੱਟ, ਪੱਥਰ ॥

ਖੰਘਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਖੰਘਰ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਮੱਠੀ ॥

ਖੰਘੜ, ਪੁ:—ਖੰਘ ਨਾਲ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਬਲਗਮ

ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ

ਖੰਘਾਲ, ਪੁ:—ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਧੋਲ ॥

ਖੰਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਧੋਣਾ ॥

ਖੱਚ, ਸ:—ਅੱਖ, ਤਕਲੀਫ, ਰੋਲਾ (ਕਰਨੀ)
ਬਕਵਾਦ, ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਖੱਚਰ ਸ:—ਘੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖੇਡੇ ਦੀ ਉਲਾਦ,
ਢੇਰੇਖੀ ਆਦਮੀ ॥

ਖਚਰ } ਪੁ:—ਚਲਾਕੀ, ਢੇਰੇਬ, ਸਤਾਨੀ,
ਖਚਰਦੀ } ਹਠ, ਮਕਰ ॥
ਖਚਰ ਪੁੱਟਾ }
ਖਚਰਦੀ }

ਖਚਰਾ } ਵਿ:—ਖੱਚਰ, ਚਲਾਕ, ਢੀਠ, ਫੇ
ਖਚਰੀ } ਮਕਰ ਕਰੇ ॥

ਖਚਰਾਈ, ਸ:—'ਖਚਰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੱਚਾਂ, ਸ:—ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟ ਤੀਸਤ, ਬਟਕਾਰ,
ਧੋ ਪੁੱਟਾ ਗੱਲ ॥

ਖਚਿਤ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਲੱਤਾ ਹੋਯਾ, ਰਸਿਆ ਹੋਯਾ
(ਮਨ) ॥

ਖੰਜਨ, ਪੁ:—ਵਿੱਕ ਪੱਥੇਰ, ਮਸੌਲਾ ॥

ਖੰਜਰ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਤਲਵਾਰ, ਛੁਰਾ ॥

ਖੰਜਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਫ, ਕੜਾ, ਵਿੱਕ
ਰੋਸਮੀ ਖਪੜਾ ॥

ਖੱਜਲ, ਵਿ:—ਖਰਾਬ, ਅਵਾਰਾ, ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ, ਵਿ:—ਤਥਾਹ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਦਾ
ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਖਜਾਨਚੀ

ਖਜਾਨਚੀ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ ਸਾਂਭਲ ਵਾਲਾ, ਰੁਪਿਆ
ਪੈਸਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਖਜਾਨਾਂ } ਪੁ:—ਭੰਡਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਧਨ ਗੋਖਆ
ਖਜਾਨਾ } ਜਾਂਦੇ ॥

ਖਜਾਲਤ, ਸ:—ਖੋਰਲ, ਖਗਬੀ, ਖੁਆਰੀ ॥

ਖੱਜੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਫਲ ਅਤੇ ਚੁੱਖ, ਖਜੂਰ
ਖਜੂਰ } ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਖਜੂਰੀ, ਵਿ:—ਖਜੂਰ ਦਾ ॥
ਸ:—ਨੱਕ ਦਾ ਟੁੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਖਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਹਣੀ ॥
ਵਿ:—ਫੈ ॥

ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ } ਦੁਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਧ ਭੇਤ
ਖਟ ਦਰਸ਼ਣ } ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਫੈਪੁਸਤਕ (ਨਜਾਯ,
ਸਾਖਸ਼, ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟਕ, ਯੋਗ,
ਮੀਮਾਂਸਾ, ਵੇਦਾਂਤ) ॥

ਖੱਟ, ਸ:—ਮੰਜੀ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਮਾਪਿਆ
ਦੀਆਂ ਚਿੰਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਕਮਰੀ,
ਲਾਹਾ

ਖੱਟ ਮਣਸਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੁੱਕੀ
ਪਾਕੇ ਜੁਆਈ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ।

ਖੱਟ ਵਛਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਖਏਰ ਕੇ ਰੱਖਣੀਆਂ ॥

ਖਟਕ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਰਰ, ਭੋ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਖਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਜਾਰਨਾ, ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ
ਹੋਣਾ, ਚੁਭਣਾ ।

ਖਟਕਾ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਰਰ, ਭੋ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ

ਖਟਿਆਈ

ਖਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰੇ ਦੀ ਚੁੰਡੀ ਹਿਲਾਉਣਾ
ਜਾਂ ਸੌਰ ਮਾਰਨੀ ॥

ਖੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਉਣਾ, ਪੁੱਟਣਾ, ਖੋਦਣਾ ॥
ਖੱਟ ਪੱਟ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਸ਼ਗੜਾ, ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ॥

ਖਟਮਲ, ਪੁ:—‘ਏਕ ਕੀਤਾ, ਮੀਂਹ ਭੂੰ ॥

ਖਟਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਖੜਾ, ਅੱਧਾ ਮਿੱਠਾ ।
ਸੁਆਦਲਾ ॥

ਖੱਟਰ, ਸ:—ਗਉ ਜਾਂ ਮਹਿੰ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ ਹੋਣਾ
ਅੱਧਾ ਹੋਵੇ ॥

ਖਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਪ:—ਦੋ ਕੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਛੱਤ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ, ਘਰ ਦਾ ਚੁਬਾੜਾ ॥

ਖੱਟਾ ਪ:—ਇੱਕ ਜਲ ਨਿਥੂ ਵਰਗਾ, ਪੀਲਾ ਰੰਗ,
ਖੱਟੀ ਲੱਸੀ, ਦੁਧ ਦੀ ਜਾਗ, ਖਟਿਆਈ ॥
ਵਿ:—ਤੁਰਸ਼, ਪੀਲਾ, ਹੁੱਸੇ (ਜੀ ਜਾਂ ਵਿਲ
ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਖੱਟਾ ਟੀਟ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੱਟਾ ।

ਖਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟੀ ਕਰਾਉਣੀ, ਦੁਆਉਣਾ।
ਲਭਾਉਣਾ ॥

ਖਟਾਉ, ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਜਾਂ ਖਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਟਾਈ, ਸ:—‘ਖਟਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਟਾਸ, ਸ:—ਖੱਟਾ ਸੁਆਦ, ਖਟਿਆਈ ॥

ਖਟਾ ਪਟੀ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਸ਼ਗੜਾ, ਵੈਰ
ਵਿਰੋਧ ॥

ਖਟਿਆਉ, ਵਿ:ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਟਿਆਈ, ਸ:—ਤੁਰਸ਼ੀ, ਖੱਟਾ ਸੁਆਦ, ਖੁਰੇ
ਅੱਧ ਖੱਟ ਕੇ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ॥

ਖਟਿਆਹਣ

ਖਟਿਆਹਣ }
ਖਟਿਆਂਧ } ਸ:—ਖਟਿਆਈ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ।

ਖੱਟੀ, ਸ:—ਤਮਾਈ, ਇਕ ਖਟਾ ਫਲ ॥
ਵਿ:—ਪੀਲੀ

ਖਟੀਕ, ਪੁ: }
ਖਟੀਕਣੀ, ਸ: } ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਜਾਤ, ਚਮਰੰਗ ।

ਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਕਮਾਉ ॥

ਖਟੋਲਾ, ਪੁ: }
ਖਟੋਲੀ, ਸ: } ਝਿਕੀ ਜੇਹੀ ਮਜੀ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ॥

ਖੱਡ, ਸ:—ਹੋਇਆ, ਖਾਈ, ਪਹਾੜੀ ਨਾਲਾ ॥

ਖੰਡ, ਸ:—ਗੰਠੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਰਸ ਸੁਕਾਕੇ
ਆਟੇ ਦਾਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥
ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਥਾਂ, ਹਿਸਾ ਵਰਗਾ ॥

ਖੰਡ ਪਰੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਆਦਰ ਜਾਂ ਖਾਤਰ
ਕਰਨਾ ।

ਖੰਡਣ, ਪੁ:—ਖੰਡਨ, ਭੰਨਣ ਜਾਂ ਹੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ
(ਹੱਟਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਖੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਨਣਾ, ਭੰਡਨਾ, ਹੱਦਣਾ ॥

ਖੰਡਤ, ਵਿ: ਟੁੱਟਾ, ਹੋਇਆ, ਭੱਜਾ ਹੋਇਆ
(ਹੱਟਾ, ਕਰਨਾ) ।
ਸ:—ਭੰਕ, ਵਿਘਨ (ਹੱਟੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਖੰਡਰ, ਪੁ:—ਫੰਗੇ ਫੱਠੇ ਘਰ, ਖੱਲਾ ॥

ਖੰਡਾ, ਪੁ:—ਦੁਧਾੜੀ ਤਲਵਾਰ, ਸ਼ੇਰਾ ਸਿਧੀ
ਤਲਵਾਰ ॥

ਖੜ੍ਹਮ

ਖੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਜੀ ਲਾਉਣਾ ।

ਖੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਣਾ, ਕੇਰਨਾ, ਲਾ-
ਉਣਾ ।

ਖੜੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਧਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਧੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਜੁਲਾਹਾ ਕਪੜਾ ਬੁਣਦਾ
ਹੈ ।

ਖੜੀ, ਸ:—ਹਾਥੀ ਦੇਦ ਦਾ ਟੋਟਾ ਜਿਸ ਦਾ
ਚੁੜਾ ਬੁਣਦਾ ਹੈ ॥

ਖੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਚਾਰਾ, ਮਦਰ,
ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਖੜ੍ਹੋਣਾ, ਪੁ:—ਖੋਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਖੜ੍ਹਰ, ਪੁ:—ਪਥਰੀਲੀ ਨਿਕੰਮੀ ਧਰਤੀ, ਦੁੱਟੇ
ਭੱਜੇ ਘਰ ॥

ਖਣ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਥੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਲੀ
ਥਾਂ, ਘਰ ਦੀ ਮਝਲ ।

ਖੜ, ਪੁ:—ਚੱਠੀ, ਲਿਖਾਈ, ਸ਼ਰੀਫ, ਲਕੀਰ,
ਦਾੜੀ ਜਾਂ ਮੁੱਛਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਲ, ਢਾਲਤੂ
ਵਾਲ ਕੱਢ ਸਿੱਟਣੇ (ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ) ॥
ਸਹਿਏ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਖੜ ਬੜ ਖੜ ਬੜ, ਪੁ:—ਗਾੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ
ਖੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਖੜਮੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ॥

ਰੇਸ਼ਾਖੜਮੀ, ਸ:—ਖੜਮੀਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਖੜਮੀ } ਪੁ:—ਖੜਮੀਆਂ ਦੀ ਚਾਲ, ਖੜ੍ਹੀ ਦਾ
ਧਰਮ ॥
ਖੜ੍ਹਮ }

ਖਤਰੀਆ

ਖਤਰੀਆ } ਪੁ:—ਖਤਰੀਆ ਦੀ ਬਰਾਦਰੀ ॥
 ਖਤਰੀਆ } ਵਿ:—ਖਤਰੀਆ ਦਾ

ਖਤਰਾ } ਪੁ:—ਤਰ, ਭੈ (ਪੈਨਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥
 ਖਤ੍ਰਾ }

ਖਤ੍ਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾੜੇ ਜਾਂ ਹੱਟੀ ਜਾਣਾ ॥

ਖਤਰਾਣੀ } ਸ:—ਖਤਰੀਆ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ
 ਖਤ੍ਰਾਣੀ } ਤੀਮਤ ॥

ਖੱਤਰੀ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਦੀਆਂ ਜਾਤ, ਸਿੱਖਾਂ
 ਖਤ੍ਰੀ } ਹਰਵਾਲੀਆ ॥

ਖਤ੍ਰੇਟਾ (ਟੀ) ਪੁ:, ਸ:—ਖਤ੍ਰੀ ਦਾ ਬੇਟਾ (ਟੀ) ॥

ਖਤਾ, ਸ:—ਕਸੂਰ, ਦੋਸ਼, ਅਪਰਾਧ, ਭੁੱਲ ॥

ਹੋਸ਼ ਖਤਾ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਖਤਾ ਖਾਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਏ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਨੁਕਸਾਨ
 ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਖਤਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਥਿਆਰ ਹੋਣੀ ॥

ਖੱਤਾ, ਪੁ:—ਗੁਲੇਲ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਤੋਂ
 ਗਲੀ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਖੇਤ,
 ਅਨਾਜ ਦਾ ਟੋਆ ॥

ਖਤਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਠਆਈ ॥

ਖਤਾਬ, ਪੁ:—ਪਦਵੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਲਿਆ
 ਹੋਇਆ ਇੰਜ਼ਰ ਵਾਲਾ ਨਾਉਂ ॥

ਖੰਦਕ, ਸ:—ਟੋਇਆ, ਖਾਈ ॥

ਖਦਬਦ ਖਦਬਦ—'ਖਤ ਖਤ ਖਤ ਖਤ' ਵੇਰੋ ॥

ਖਨੌਤੀ

ਖਦ ਮੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ
 ਨੂੰ ਜੋ ਮਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਕੱਠਾ ਰੱਖਣਾ,
 ਸਰੋ ਪਾ ਜਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜੁੱਤੀ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ
 ਮਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਖੰਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ

ਖੰਦਾ, ਵਿ:—ਮਧਰਾ, ਛੋਟੇਕੰਦ ਦਾ, ਠੀਚ ॥
 ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਕੰਦ ਦਾ ਭੁੱਤਾ

ਖੰਦੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਚੁੱਤੀ, ਹਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
 ਦੀ ਬਕਰੀ ॥

ਖਦੇਵ, ਪੁ:—ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਖਦੇੜ, ਪੁ:—ਪਿਛਾ, ਨਿਕਾਲਾ ॥

ਖਦੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਬਾਹਰ
 ਕੱਢਣਾ ॥

ਖਦੇੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਖੰਦੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਦੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਖੰਧਾ, ਪੁ:—ਮੱਥਾਂ ਦਾ, ਗ, ਭਾੜ ॥

ਖੰਨਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ॥

ਪੁ:—ਖਤਰੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਖੰਨੀ, ਵਿ:—ਅੱਧੀ ॥

ਸ:—ਛੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਅੱਗ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ
 ਵਸ਼ ਕੇ ਬੇ ਦੋਸੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ॥

ਖਨ੍ਹਹਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਕਣਾਂ, ਖਾਜ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਖਨੌਤੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਖਿਰੂ ॥

ਖਪ

ਖਪ, ਪੁ:—ਘਬਰਾਉ ਔਖ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਖੱਪ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਝੰਝੇਆ, ਝਖੇੜਾ, ਰੋਲਾ
(ਕਰਨੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਖਪਖਪਾ, ਪੁ:—ਝਕਾਉ, ਰੋਲਾ, ਕੁਰਲਾਉਣਾ,
ਵਿਰਲਾਪ ॥

ਖੱਪਣ, ਸ:—ਖੱਪ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ।

ਖਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲਪਣਾ, ਕੁਰੂਣਾ, ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਖਰਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਖਪਤ, ਸ:—ਵਿਕਰੀ, ਖਰਚ ॥
ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਕਮਲ ॥

ਖਪਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਪਤ, ਸੁਦਾ ਜਾਂ
ਖਪਤੀ, ਪੁ: } ਵਹਿਮ ਹੋਵੇ ॥

ਖੱਪਰ, ਪੁ:—ਅੰਗੀਠੀ, ਅੱਧਾ ਤਰਬੂਜ, ਵਕੀਰਾਂ
ਦਾ ਪਿਆਲਾ, ਦੇਉਰੇ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਬੁੱਢਾ,
(ਬੁੱਢਾ ਖੱਪਰ) ॥

ਖਪਰਾ, ਪੁ: } ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਖਪਰੀ, ਸ: } ਕੀੜਾ, ਚੌੜੇ ਤੀਰ ਦੀ ਨੋਕ ॥

ਖਪਰੈਲ, ਪੁ:—ਖੱਖੀ ਮਿੱਥੀ ਦੀ ਪਤਲੀ ਸਿਲ
ਜਾਂ ਨਲੀ ॥

ਖਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਚ ਕਰਾਉਣਾ, ਲਗਾ-
ਉਣਾ ॥

ਖਪਾ, ਪੁ:—ਖਰਚ, ਲਾਗਤ, ਵਰਤਾਉ ॥

ਖੱਪਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦਾ ਹੋਆ, ਗਲੀ, ਛੇਕ, ਖਧਾਤ
ਦਾ ਤੰਗ ਰਸਤਾ ॥

ਖਬਰਦਾਰੀ

ਖਪਾਉ, ਪੁ:—ਲਾਗਤ, ਵਿਕਰੀ ॥

ਖਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਕਾ ਦੇਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਖਰਚਣਾ, ਸਤਾਣਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ (ਸਿਰ
ਖਪਾਉਣਾ) ॥

ਖੱਪੀ, ਪੁ:—ਖੱਖ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਝਗੜਾਲੂ ।

ਖਫਗਾਣ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕੀ, ਸੁਦਾਉ ॥

ਖਫਗੀ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੁੱਧ ॥

ਖੱਪਣ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਖਫਤ, } ਪੁ:—ਸੁਦਾਉ, ਕਮਲ, ਗੁੱਸਾ ॥
ਖਪਤ ਪੁਣਾ, }

ਖਫਤਣ ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਫਤ ਹੋ ॥
ਖਫਤੀ, ਪੁ: }

ਖਫਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਰੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਖੱਬ, ਸ:—‘ਖੱਬੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਬਰੂ, ਪੁ:—ਖਬ ਹੋਬ ਠਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖਬਰ, ਸ:—ਸਮਾਚਾਰ, ਸਾਰ, ਸੁਧ, ਚਪੌਟਾ
ਸੋਢੀ, ਸੂਹ, ਪਤਾ, ਗਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਾਲ
ਪੁੱਛਣਾ (ਕੀ ਖਬਰ ਹੈ) (ਖਬਰ ਆਉਣੀ
ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਦਸਣੀ, ਦਾਣੀ, ਲਿਆ-
ਉਣੀ, ਲੈਣੀ) ॥

ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸ:—ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਬਿਰਤਾਤ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚੌਕਸ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰ! ਵਿ: ਖ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਰਹ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਚੌਕਸੀ ॥

ਖਬਰ ਲੱਗਣੀ

ਖਬਰ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ, ਹੋਸ਼
ਆਉਣੀ ॥ ੩

ਖਬਰ ਲੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਸਿੱਝਣਾ ॥

ਖਬਰੂ, ਖਬਰਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੱਬਲ, }
ਖੱਡਲ, } ਪੁ:—ਰੰਗਾ ਘਾਹ, ਦਭ ॥

ਖੱਬੜ, }
ਖੱਡੜ, } ਪੁ:—ਟਿੱਡਾ ਵਾਲੇ ਬੂਹ ਦੀ ਪੁਰਾਲੀ
ਮਾਲੂ ॥

ਖੱਬਾ, ਪੁ: }
ਖੱਬੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੇ ਦਾ (ਦੀ),
ਸੱਸੇ ਤੋਂ ਚਿਲਦਾ (ਦੀ), ਖੱਬ ਹੋਥ
ਨਾਲ ਸੇਖੀ ਤਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਖਬੀਸ ਪੁ: }
ਖਬੀਸਣੀ ਸ: } ਦੁਸ਼ਟ ਜੋ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰੇ
ਸੁਮ (ਸਮਣੀ) ॥

ਖੰਬੀਰ, ਪੁ:—ਗੁੱਝੇ ਹੋਏ ਆਏ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਫੁਲਾਉ (ਉਠਾਉਣਾ) ਮਿੱਟੀ,
ਸੁਥਾਉ, ਅਸਲ ॥

ਖੰਬੀਰਾ, ਪੁ: }
ਖੰਬੀਰੀ, ਸ: } ਖੰਬੀਰ ਵਾਲਾ, ਗਰਮੀ ਨਾਲ
ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਆਦਾ
ਆਦਿਕ), ਫੁੱਲੀ ਹਈ (ਰੋਟੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਖਬੀਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਮੋਚੀ ਰਮੜਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਖੱਬੂ, ਪੁ:—ਖੱਬੇ ਹੋਥ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖੱਡ, ਸ:—ਖੱਬ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੋਆ
ਜਾਏ (ਪੈਣਾ) ॥

ਖਰਖਰੀ

ਖੰਡ, ਪੁ:—ਪਖਿਰੂਆ ਦੇ ਪਰ, ਬਾਂਹ, ਲਕੜੀ
ਦਾ ਟੁੱਕਣਾ ॥

ਖੱਡਲੀ, ਸ: }
ਖਬੜਾ (ਜੀ) ਪੁ: ਸ: } ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦੀ
ਤਲਵਾਰ ॥

ਖੰਡਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਖੱਡੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਗਾਅ ਦੀ ਥਾਂ
ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ (ਦੋਣੀ) ॥

ਖੰਡੂਰ, ਪੁ:—ਖੰਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਜੋ ਲਾਟੂ
ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਖਮ, ਪੁ:—ਵਿਗ, ਝੁਕਾਉ (ਪੈ ਜਾਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਖਮ ਠੋਕਣਾ }
ਖਮ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸਤੀ ਘੁਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ
ਥਾਪੀ ਮਾਰਨਾ ॥

ਖਮੀਰ (ਰਾ) }
ਖਮੀਰੀ } 'ਖੰਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵਧੇ ॥

ਖਰ, ਪੁ:—ਖੰਡਾ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਖਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਖੜ ਕੇ ਵਿਗ ਪੈਣਾ, ਘੁਲ
ਕੇ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਖਰਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਕੋਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਖਰਕਾ, ਪੁ:—ਪਲਾਛੀ ਦੀ ਬਹਾਰੀ, ਇੱਕ ਬੂਹਾ ॥

ਖਰ ਖਰਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਕੰਧਾ ॥

ਖਰਖਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੀ-ਘ ਵਿੱਚ ਜੋ ਖੁਰਕ ਹੋਵੇ ॥

ਖਰਖਰੀ ਆਉਣੀ (ਲੱਗਣੀ)

ਖਰਖਰੀ ਆਉਣੀ (ਲੱਗਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਪਣਾ

ਖਰਚ, ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਹੋਸੇ ਦਾ ਵਰਤਾਉ, ਰਿਸ਼ਕ, ਨਗਦੀ, ਮਸਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਲਾਗਤ, ਬਸਲ ਦੀ ਵੰਡਾਈ ਦਾ ਮਸੂਲਾ ॥

ਖਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣ ਵਰਤਣਾ, ਖਰਚ ਕਰਨਾ ॥

ਖਰਚਾ, ਪੁ:—ਖਰਚ, ਲਾਗਤ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੇ ਜੇ ਉਪਯਾ ਲੱਗੇ (ਦੁਆਉਣਾ, ਪੈਣਾ ਮਿਲਣਾ) ॥

ਖਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਚ ਕਰਾਉਣਾ, ਪਣ ਲਗਾਉਣਾ ॥

ਖਰਪਲ, ਵਿ:—ਖਹੁਰਾ, ਖਰਵਾ, ਸਖਤ ॥

ਖਰਨ ਖਰਨ, ਪ:—ਗੱਡੀ ਦੀ ਸੜਾ ਚਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥

ਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਖੜ ਕੇ ਡਿਗਣਾ, ਘੁਲ ਕੇ ਘਟਨਾ, ਘਟਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖਰਬ, ਪੁ:—ਜੇ ਅਰਬ, ੧੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਖਰਬਿਦਨਾ, ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਸਤਾਨਾ ॥

ਖਰਬੂਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਖਖੜੀ ॥

ਖਰਮਸਤੀ, ਸ:—ਸ਼ਰ, ਸਰਾਬਾ, ਲੁਚਪੁਣਾ, ਸਰਾਰਤ, ਅਨਗੈਰਲੀ ॥

ਖਰਲ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਪੀਹਣ ਵਾਲੀ ਕੁੰਡੀ ਜਾਂ ਸਿਲ, ਇੱਕ ਅਣਘੜ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਖਰਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਲ ਵਿੱਚ ਪੀਹਣਾ ॥

ਖਰਾਸ

ਖਰਵਾ } ਵਿ: ਖਹੁਰਾ (ਰੀ), ਖਰਵਾਰਾ (ਰੀ),
ਖਰਵੀ } ਸਖਤ ॥

ਖਰਜ, ਪੁ:—ਬੂਰਾ ਜਾਂ ਤੱਖੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਗੱਡੇ ਉੱਤੇ ਲਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਖਰਜਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ, ਅਰਜੀ, ਜਾਂ ਧੱਬੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲਿਖਤ ॥

ਖਰਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਸੁੱਚਾ, ਅਸਲੀ, ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਬਿਖਾਨਦਾਰ, ਉੱਚੀ ਗਤ ਦਾ, ਸਾਥੀ ਭਾਵਾ ॥

ਖਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਕ ਜਾਣਾ, ਚੰਗੀ ਹੁਤ ਹੋਣੀ, ਤੜੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਧੁੱਪ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਵੇਚ ਦੇਣਾ ॥

ਖਰਾ ਖੁਰਾ, ਵਿ:—ਦਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਚੇ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ॥

ਖਰਾ ਖੋਟਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ॥

ਖਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਖਾਲੀ ਆਰਣਾ ॥

ਖਰਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਜਨੌਰ ਦੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਲਤ ਦੀ ਹੋਠਲੀ ਹੋੜੀ ॥

ਖਰਾਇਤ, ਸ:—ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ॥

ਖਰਾਇਤਣ, ਸ: } ਜੇ ਖਰਾਇਤ ਉੱਤੇ ਗੁਜਾਰ
ਖਰਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ, ਫਕੀਰ ॥

ਖਰਾਸ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ ਚੱਕੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਲਵ ਪੀਹਦੇ ਹਨ ॥

ਪਰਾਸਣ

ਖਰਾਸਣ, ਸ: } ਖਰਾਸ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਖਰਾਸੀ (ਆ), ਪੁ: } (ਲਾ) ॥

ਖਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਸੂਲ, ਟਕੇ ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਦੁੱਢੇ ਨੂੰ ਭਰਦਾ ਹੈ ॥

ਖਰਾਤ, ਸ:—ਖਰਾਇਤ, ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ॥

ਖਰਾਦ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕ੍ਰ ॥

ਖਰਾਦ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਖਰਾਦ ਉੱਤੇ ਰੱਖ
ਖਰਾਦ ਚਾਹੁਣਾ } ਕੇ ਲਕੜੀ ਠੀਕ ਕਰਨਾ,
ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਕਲ ਅਤੇ
ਸਭਾਉ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ॥

ਖਰਾਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰਾਦ ਦਾ ਕੰਮ
ਖਰਾਦੀ (ਆ), ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਖਰਾਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਖਰਾਦ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਰਾਬ, ਵਿ:—ਬਰਾ, ਭੈੜਾ ਲੱਗਾ, ਮੰਦਾ, ਦਸਤ,
ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਹੰਦਾ, ਦਾਗੀ, ਨਿਕੀਆ,
ਤਬਾਹ ॥

ਖਰਾਬਾਤ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ ਦੀਬਾਂ, ਸਰਾਬ ਖਾਨਾ ॥

ਖਰਾਬਾਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ੀ
ਖਰਾਬਾਤੀ ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਰਾਖੀ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਲੁੱਚ ਪਣਾ,
ਸਰਾਰਭ, ਕਕਰਮ, ਬਰਬਾਦੀ, ਬੁਰਾ ਢਲ,
ਔਖ, ਬਿਪਤਾ । (ਹੱਲੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਖਰਿਆਈ, ਸ:—ਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚੀਗ-
ਆਈ ॥

ਖਰਿਸਤ, ਪੁ:—ਚੁਰਕ, ਸੁਸਤੀ, ਮੇਲ ॥

ਖਰਿਸਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰਿਸਤ ਹੈ ॥
ਖਰਿਸਤੀ, ਪੁ: }

ਖਰੋਟ

ਖਰੀ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ, ਸੁੱਚੀ, ਅਸਲੀ, ‘ਖਰਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਖਰੀਢ, ਪੁ:—ਫੌੜੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪੇਖੜੀ ਜੋਹੀ ਜੰਮ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਖਰੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੈਲਾ, ਬਟੂਆ, ਖਲੀਤਾ, ਗੋਸ਼ਾ ॥

ਖਰੀਦ, ਸ:—ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੁੱਲ, ਖਰੀਦੀ
ਹਈ ਚੀਜ਼, ਲੋੜ ॥

ਖਰੀਦ ਦਾ ਮੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਲਗਤ ॥

ਖਰੀਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਲੇਣੀ ॥

ਖਰੀਦਾਰ } ਪੁ:—ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ॥
ਖਰੀਦੂ }

ਖਰੂਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੁੰ ਨਾਲ ਛਿੱਲਣਾ ॥

ਖਰੂਢ, ਪੁ:—ਨਹੁੰ, ਨਹਿੰਦਾਰ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਖਰੂਦ, ਪੁ:—ਫਸਾਦ, ਖਰਾਬੀ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਖਰੂਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰੂਦ ਪਾਏ ॥
ਖਰੂਦੀ, ਪੁ: }

ਖਰੋਤ, ਸ:—ਖੇਰ, ਛਿੱਛਿਆ, ਜੋ ਕੁਝ ਢਕੀਚ ਨੂੰ
ਢਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਖਰੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੋਚਣਾ, ਰਗੜ ਕੇ ਉੱਪਰੋਂ
ਲਾਹਣਾ ॥

ਖਰੋਚਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖਰੋਚੀ
ਜਾਏ ॥

ਖਰੋਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਖਰੋਟਣਾ

ਖਰੋਟਣਾ, ਪੁ:—ਸੋ ਵਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਸ਼ੀਤ, ਵਰਣਾ ॥

ਖਲ, ਸ:—ਤਿਲ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਢੋਕ ॥

ਖੋਲ, ਸ:—ਉੱਪਰਲਾ ਚੰਮ, ਨੱਕਰ ॥

ਖਲਕ, ਸ:—ਲੋਕ, ਸੰਸਾਰ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਖਲਕਤ, ਸ:—ਸਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੰਸਾਰ, ਲੋਕ

ਖੱਲਟਾ, ਪੁ:—ਫੱਥਰ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਖਲਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਪੜਾ ॥

ਖਲਦੂ } ਪੁ:—ਖਰ੍ਹਦ, ਖਿਲਬਿਲੀ, ਰੋਲਾ, ਫਸਾਦ,
ਖਲਦੂ } (ਪਾਉਣਾ, ਮਚਾਉਣਾ) ॥
ਖਲਦੂ }

ਖਲੁਬਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਵੰਟ ਪੈਣੇ ਤੇ
ਪੀੜ ਹੋਣੀ, ਖੋਲਣਾ, ਉਬਲਣਾ ॥

ਖਲੁਬਲਾਟ, ਸ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਵੰਟ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ)

ਖਲੁਬਲੀ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਰੋਲਾ, ਕਾਹਲੀ ॥

ਖਲਮਾਰ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਲ, ਦਸ
ਮਣ ॥

ਖਲਲ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ, ਬਿਘਨ, ਰੋਕ, ਨੁਕਸਾਨ,
ਤਬਾਹੀ ॥

ਖੱਲੂਰ, ਪੁ:—ਆਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਟ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਪੀੜ
ਹੋਣੀ ॥

ਖੱਲੂੜ, ਪੁ: }
ਖੱਲੜੀ, ਸ: } ਸੁੱਕਾ ਚਮੜਾ

ਖਲੜੀ, ਸ:—ਚਮੜਾ, ਖੱਲ ॥

ਖਲੋਰਾ

ਖਲੜੂ, ਪੁ:—ਛੱਟੀ ਖੱਲ, ਸੁੱਕੇ ਚਮੜੇ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਰੋਲਾ ॥

ਖਲਾ, ਵਿ:—'ਖੜਾ'ਵੇਖੋ ॥

ਖੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ, ਛਿੱਤਰ, (ਮਾਰਨਾ)
ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਮਾਸ ਢਲਕਣਾ (ਪੈ ਜਾਣਾ)
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਚ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਖੱਲਾਈ, ਵਿਸਮਧ:—ਛਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ॥

ਖਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਖੋੜੇ ਲਾਉਣਾ, ਜੀਂ
ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਖਲਾਸ, ਵਿ:—ਛੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਖਲਾਸੀ, ਸ:—ਛੁੱਟੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ ॥

੨: ਤੰਬੂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਖਲਾਲ, ਸ:—ਤਾਂਸ ਦੀ ਥਾੜੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਖਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਖਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਖਲਿਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਠਹੁਕਾਉਣਾ,
ਅਟਕਾਉਣਾ ॥

ਖਲੀ, ਸ:—ਤਿਲ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਢੋਕ ॥
ਵਿ:—ਖੜੀ ॥

ਖਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਬਟੂਆ, ਗੋੜਾ, ਖੀੜਾ ॥

ਖਲੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਖਰੀਦਾਰ, ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਲੀਦਾਰੀ, ਸ:—ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕਮ ॥

ਖਲੋਰਾ, ਪੁ:—ਖਿਲਾਰ, ਪਸਾਰਾ, ਫੈਲਾਉ ॥

ਖਲੋਣਾ

ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਅਫਰਨਾ

ਖਲੋਣਾ, ਪੁ:-ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਖੌਣਾ ॥

ਖਵਈਆ } ਪੁ:-ਖਾਣੇ ਵਾਲਾ ॥
ਖਵੈਆ

ਖਵਾ, ਪੁ:-ਮੌਵਾ, ਮੌਵੇ ਦੇ ਪਾਸ ਦਾ ਬਾਂਹ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਖਵਾਸ, ਪੁ:-ਠੰਕਣ, ਮੁਸਾਹਬ ।

ਖਵਾਸੀ, ਸ:-ਜੋੜਗੇ, ਮੁਸਾਹਬੀ ।

ਖੜ, ਪੁ:-ਖੋਖ ।

ਖੜਸੁੱਕ, ਵਿ:-ਸੁੱਕਾ ਸਤਿਆ (ਬੂਟਾ)

ਖੜਕ, ਪੁ:-ਫੁੱਡੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ, ਸ਼ਰ
ਸਰਾਬਾ ।

ਖੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੁੱਡੀ, ਆਦਿਕ ਦੀ ਮਾਮਲ
ਨਿਕਲਣੀ, ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ ।

ਖੜਕਾ, ਪੁ:-ਫੁੱਡੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ,
ਧਮਾਕਾ ॥

ਖੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੁੱਡੀ ਹਲ ਚੁੱਕੀ ਬੂਟ ਜ
ਕਿਸ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੁੱਟਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਖੜਰਾਕ, ਪੁ:-ਤਲਵਾਰ, ਤੇਗ ॥

ਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੇਜਾਣਾ, ਚੁਰਾਉਣਾ । ਖਲਣਾ ।

ਖੜਤਾਲਾਂ, ਸ:-(ਬਹੁ) ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਜਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਲਕੜੀ ਦੇ ਜੰਤੂ ॥

ਖੜਪੈਂਚ, ਪੁ:-ਆਪੇ ਹੀ ਜੋ ਚੰਧਰੀ ਬਣ
ਬੈਠੇ ॥

ਖੜੀ (ਖੜੀਆ)

ਖੜਬੜਾ, ਵਿ:-ਖਰਬਲਾ, ਖਰਵਾ, ਖਹੁਰਾ ॥

ਖੜਬੜਾਟ, ਸ:-ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਖੜਾ, ਵਿ:-ਖਲੋਣਾ ਹੋਇਆ, ਸਿੱਧਾ । ਘੱਧਾ,
ਖੱਕਾ ॥

ਖੜਾਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖਲੋਣਾ, ਕੈਮ ਹੋਣਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ,
ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ॥

ਖੜਾਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਖਣਾ, ਗੱਭਣਾ, ਚੁਕਣਾ
ਮੋੜਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ,
ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕੈਮ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਨਰਾਉਣਾ ।

ਖੜਾ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਠੀਕਣਾ, ਚਾਜ਼ਰ
ਗਾਹਣਾ ॥

ਖੜੇ ਖੜੇ } ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਬੋੜਾ ਚਿਰ, ਛੇਤੀ,
ਖੜੇ ਪੈਰ } ਖਲ

ਖੜਾਉਂ, ਸ:-ਪਚੁਏ, ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਖੜਾਪ, ਵਿ:-ਜੁਆਨ (ਬੱਕਰੀ) ॥

ਖੜਾਪ (ਪੀ), ਸ:-ਇੱਕ ਸਾਥ ਦੀ ਬੱਕਰੀ ।

ਖੜਾਵਾਂ, ਸ:-(ਬਹੁ: ਬੜ) ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ,
ਲਕੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਖੜੀ, ਵਿ:-'ਖੜਾ' ਦਾ 'ਸਤ੍ਰੀਲਿੰਗ', ਘੱਧੀ
ਰਿੱਝੀ ਹੋਈ ਦਾਲ ॥

ਖੜੀ ਮਾਲੀ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਸਤੀ ਕਰਨ ਖਾੜੇ
ਹੀ ਕੁਸਤੀ ਦਾ ਇਨਾਮ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਖੜੀ (ਖੜੀਆ), ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ
ਮਿੱਟੀ ॥

ਖੜੇ ਹੋਣਾ

ਖੜੇ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ
ਖੜੋਣਾ } ਅਰਥਾਤ ॥

ਖੜੇ ਦਾ ਖਾਲਸਾ, ਪੁ:—ਜੇਮੰਜੂਦ ਹਵੇ ਉੱਤੇ
ਦੀ ਕੰਮ ਬਨਣਾ ॥

ਖਾਂ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ਜਾਂ ਰਾਜਪੂਤ ਸਰਦਾਰ, ਵੱਡਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਖਾਂ ਸਾਹਿਬ } ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ
ਖਾਂ ਬਹਾਦਰ } ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ॥

ਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਖੱਖਣਾ, ਛਕਣਾ ॥

ਖਾਉ ਪੀਉ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਰੁੱਖੀਆਂ
ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ॥

ਖਾਉ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਖੇਤੂ ॥

ਖਾਉ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਣ ਲਈ ਮਿੱਥੁ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਖਾਈ, ਸ:—ਵੇਆ, ਖਾਲ, ਖੰਦਕ ॥ ਖਾਣ ਦਾ
ਕੰਮ (ਖਾਈ ਭਲੀ ਕਿ ਮਾਈ) ॥

ਖਾਸ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ, ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਹੱਛਾ ॥

ਖਾਸ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ॥
ਖਾਸ ਕਰਕੇ }

ਖਾਸ, ਸ:—ਮਰਜ਼ੀ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ ॥

ਖਾਸਕੀ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ ॥

ਖਾਸਣਾ (ਨਾ), } ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘਣਾ ॥
ਖਾਂਸਣਾ }

ਖਾਂਘੜ

ਖਾਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ, ਹੱਛੀ ਖੁਰਾਬ,
ਨਸਾਮਤ ॥

ਵਿ:—ਸੁੱਚਾ, ਹੱਛਾ, ਸੋਹਣਾ, ਸਪਾਰਣ, ਚੰਬਾ ॥

ਖਾਂਸੀ, ਸ:—'ਖਘ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਹਸ਼, ਸ:—ਮਰਜ਼ੀ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ ॥

ਖਾਹਦ ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਬਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ॥ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਖਰਚਾ ॥

ਖਾਹ ਮਖਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਜੋਰੀ, ਬਦੇ
ਬਦੀ, ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ॥

ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਗੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਖਾਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ, ਘੱਟਾ, ਖੇਰ ॥

ਖਾਕ ਤੋਦਾ, ਪੁ:—ਗੋਲੀ ਦੀ ਮਾਰ ਲਈ ਮਿੱਟੀ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ॥

ਖਾਕਾ, ਪੁ:—ਠਕੜਾ, ਵਾਂਗਾ, ਖਰੜਾ ॥

ਖਾਕੀ, ਵਿ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਖਾਕੀ ਆਂਡਾ, ਪੁ:—ਗਲਿਆ ਸੜਿਆ ਆਂਡਾ ॥

ਖਾਕੀ ਦੇਹ, ਸ:—ਮਨਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ॥

ਖਾਕੀ ਝੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁਖ ॥

ਖਾਕੀ ਬਰਦੀ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਖਾਕੀ
ਸ਼ਾਬ ॥

ਖਾਖ, ਸ:—ਗੱਲੂ (ਖਾਖਾਂ ਭੀਨਣੀਆਂ) ॥

ਖਾਂਗੜ } ਸ:—ਅਜੇਹਾ ਪਸ਼ੂ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਖਾਂਘੜ } ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸੁਕ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਖਾਂਸਾ

ਖਾਂਸਾ, ਪੁ:—ਕੁਝੜੀਆਂ ਦਾ ਦੜਥਾ, ਛਾਬੜੀ,
ਟੋਕਰ

ਖਾਂਬੀ, ਸ:—ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰੀ ਬਨਾਉਣ ਦੀ
ਛੋਟੀ ।

ਖਾਂਜ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਖਰਿਸਤ (ਆਉਣੀ
ਬਰਨੀ) ॥

ਖਾਂਜਾ ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ, ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਬਖਸ਼ਾਵਰ ॥

ਖਾਂਜਾ ਖਿਜਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਿਕੀਬਰ ਜਿਸ ਨੇ
ਅਮਰ ਪੀਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗਾ,
ਦਰਿਆ ਦਾ ਪੀਰ ।

ਖਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਠ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਖਾਂਟ, ਪੁ:—ਬੱਟ, ਮੰਜਾ ॥

ਖਾਂਟ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਹਠੀ, ਵਸਾਦੀ, ਛਟਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਖਾਂਡਾ, ਪੁ:—‘ਖੰਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਂਡੂ, ਸ:—ਪਹਾੜੀ ਬਕਰੀ ॥

ਖਾਂਣ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਰਦਾਰ, ਪਠਾਣ, ਖਾਣਾ ॥
ਸ:—ਟੋਇਆ ਜਿੱਥੋਂ ਧੀਤਾਂ ਪੱਤ ਕੇ ਕੱਢੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਖਾਂਟ ਪਾਣ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਠ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਖਾਂਟ ਪੀਠ, ਪੁ:—ਮਾੜ ਸ਼ਰਾਬ, ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ॥

ਖਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਖਾਂਜਾ, ਖੁਰਾਕ, ਫੇਜ਼ਨ, ਮਮਾਨੀ,
ਸਿਆਹਤ ॥

ਖੁਹ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਖਣਾ, ਫੇਜ਼ਨ ਪਾਉਣਾ, ਖੁਸਾਦ
ਛਕਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਸਹਿਣਾ ਝਲਣਾ (ਗਾਲੀ
ਖਾਣਾ), ਵੱਢੀ ਲੈਣਾ, ਵੱਢਣਾ ਜਾਂ ਡੰਗ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਰਵਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲੀ ਭਾਉ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ।

ਖਾਣਾ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤਾ ॥

ਖਾਣਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਆਹਤ ਕਰਨੀ ॥

ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਖਰਚ
ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾ ਜਾਣਾ } ਰਰ ਦਾਣਾ ॥
ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾ ਲੈਣਾ } ਖਿਆਨਤਕਰ-
ਨੀ, ਵੱਢੀ ਲੈਣੀ ॥

ਖਾਣੀ, ਸ:—ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਦੇ
ਸੀਵ ਵੇਖੇ ਹੋਏ ਹਨ—(੧) ਅੰਡਜ, (੨)
ਜੇਰਜ, (੩) ਸੇਤਜ, (੪) ਉਤਕੁਜ ॥

ਖਾਤ, ਸ:—ਟੋਇਆ । ਰੇਹ, ਮੱਲ੍ਹੜ ॥

ਖਾਤਰ, ਸ:—ਆਦਰ ਭਾਉ, ਲਿਹਾਜ਼, ਖੁਸ਼ੀ
(ਕਰਨੀ) ॥
ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ ਲਈ, ਕਰਕੇ (ਤੋਰੀ ਖਾਤਰ) ॥

ਖਾਤਰਮਾਹ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਦਿਲ ਦੀ ਮਰਜੀ
ਮੁਜ਼ਿਬ ।

ਖਾਤਰ ਜਮਾ, ਸ:—ਤਸਲੀ, ਹੌਸਲਾ, ਧੀਰਜ ।

ਖਾਤਰ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਆਦਰ ਭਾਉ ॥

ਖਾਤਾ, ਪੁ:—ਅਠਾਜ ਦਾ ਟੋਇਆ, ਰੋਜ਼ ਦੇ ਲੇਖੇ
ਦੀ ਬਹੀ ॥

ਖੁਹ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਐਸੀ
ਖਾ ਰੱਖਣੀ ਕਿ ਮੁੜ ਮਿਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ॥

ਖਾਦਰ

ਖਾਦਰ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ ।

ਖਾਧ, ਸ:—ਖੁਰਾਕ (੧ ਤੋਂ ੯ ਮਣ ਤੱਕ ਮਹੀਨਾ) ॥

ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਜੀਥ, ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਖਰਚਾ ॥

ਖਾਧੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦਾ ਦਸਕਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ॥

ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਲਿਆ ਹੈ ॥

ਖਾਧਾਪੀਤਾ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ਕੁੰਦਨਾ ॥

ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਲੱਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਾਕ ਪਚ ਜਾਣੀ ॥

ਖਾਨਾ } ਪੁ:—ਘਰ, ਕੋਠੜੀ, ਮੇਮ ਦਾ ਦਰਾਜ,
ਖਾਨਾ } ਰਖਣਾ, ਘੁਰਨਾ, ਸੰਦੂਕ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ, ਗਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ (ਕਬੂਤਰਖਾਨਾ
ਆਦਿਕ) ਸਤਰਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਘੁਰੀ ॥

ਖਾਨਾ ਅਬਾਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਵੱਸਣਾ, ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਖਾਨਾ ਕਾਬਾ, ਪੁ:—ਮਕੇ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਖਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਉੱਜੜਨਾ
ਖਾਨਾ ਬਰਬਾਦੀ } ਘਰ ਵਾਲੀ ਮਰਜਾਣੀ

ਖਾਨਾ ਪੂਰੀ, ਸ:—ਖਾਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਥਾਂਗਤ ਦਾ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਕੇ) ॥

ਖਾਨਿਓਂ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਖੁਫ਼ ਨਾਂ ਸੁਭਣਾ ॥

ਖਾਰ ਲਾਣਾ

ਖਾਨੀ, ਸ:—ਖਾਣ ਦੀ ਪਦਵੀ ॥

ਵਿ:—ਘਰ ਦਾ ਪਾਲਤੂ ॥

ਖਾਬ, ਸ:—ਸੁਰਣਾ, ਨੀਂਦ, ਵਹਿਮ ॥ (ਖਾਬ ਆਉਣੀ, ਵੇਖਣੀ) ॥

ਖਾਬ ਖਿਆਲ, ਪੁ:—ਵਹਿਮ, ਝੂਠਾ ਖਿਆਲ ।
ਵਿ:—ਝੂਠਾ, ਖਿਆਲੀ, ਮਿਥਿਆ ॥

ਖਾਬਰੂ, ਪੁ:—ਖਬਰਾਂ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਾਮ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਨਿਕੰਮਾ, ਪਿੱਲੀਆਂ ਇੱਥੀ ਦਾ । ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਥਾਂਹੀ ਲਵੇ, ਜੋ ਸਮੀਨ ਸਿੱਧੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਲਈ ਹੋਵੇ ॥

ਖਾਮ ਕਰਨਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—‘ਖਾਮਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਖਾਮ ਖਿਆਲੀ, ਸ:—ਝੂਠਾ ਖਿਆਲ, ਭਰਮ ॥

ਖਾਮਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਏ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਖਾਮੀ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਹੋਣਾ, ਘਾਟਾ, ਦੱਸ ॥

ਖਾਰ, ਸ:—ਸੱਜੀ, ਕਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਸਾਬਣ ਵਾਕਰ ਸਾਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੇ, ਕੁਝੜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਲੋਕ, ਵੇਰ ॥

ਖਾਰ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਖਾਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰ ਕਰਨਾ, ਦੇਖ ਤੇ ਸੜਨਾ ॥

ਖਾਰ ਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਛੱਕ ਬੁਦੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੋਧੀ ਟਵੀ ਹੈ ॥

ਖਾਰਜ

ਖਾਰਜ, ਵਿ०—ਕੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਛੋਟਿਆ
ਹੋਇਆ, (ਮੁਕਦਮਾ) ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲ ਖਾਰਜ—'ਦਾਖਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਰਜੀ }
ਖਾਰਜੂ } ਪੁ०—ਹੱਦੀ ਜਾਂ ਦਾਗੀ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ०—ਉਥੇੜਨਾ (ਕੰਧ ਤੋਂ ਚੁਨੋਂ ਵਾਂਗੂੰ)
ਪੰਘਰ ਕੇ ਜਾਂ ਘੁਲ ਕੇ ਘਟਾਏਣਾ (ਪਿੱਠੀ
ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਵਾਂਗੂੰ) ॥

ਖਾਰਨ, ਸ०—ਖਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਵੇਰਨ ॥

ਖਾਰਵਾ, ਪੁ०—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਸੁਤਾ
ਕੱਪੜਾ। ਪੈਰ ਗਿਲੇ ਸੁੱਖਣ ਕਰਕੇ ਅਗੁਲੀਆਂ
ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਾਉ ਅਤੇ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ॥

ਖਾਰਾ, ਪੁ०—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਨਿਆ ਦਾ
ਟੋਕਰਾ। ਵਿ०—ਖਾਰ ਵਾਲਾ, ਖਾਰ ਦੇ ਸੁਆਦ
ਦਾ ॥

ਖਾਰ ਪਾਣੀ, ਪੁ०—ਸੋਭਾ ਵਾਟਰ ॥

ਖਾਰੇਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ०—ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲੀਵਾਂ ਲੇਣ
ਲਈ ਖਾਰੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣਾ ॥

ਖਾਰਿਸ, ਸ०—ਖੁੰਡਕ, ਖਾਸ, ਉਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਖਾਰੀ, ਸ०—ਕਾਨਿਆ ਦੀ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ ।

ਖੂ०—ਖਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਿਆਨਤ

ਖਾਲ, ਪੁ०, ਸ०—ਮੋਰੀ, ਦਹਿਨੀ, ਖਾਈ, ਟੋਇਆ,
ਨਾਲੀ, ਤਿਲ, ਦਾਗ ॥

ਖਾਲ ਮਖਾਲੀ }
ਖਾਲ ਮਖੂਲੀ } ਵਿ०—ਖਾਲੀ, ਸੱਖਣਾ ॥

ਖਾਲਸ, ਵਿ०—ਖਾਰਾ, ਸੁੱਕਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥੋੜ
ਨਹੀਂ ॥

ਖਾਲਸਾ, ਪੁ०—ਉਹ ਸਿੱਖ ਜਿਸਨੇ ਪਾਹੁਲ ਲਈ
ਹੈ ਸਿੱਖ। ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ, ਸਿੱਧੀ ਸਰ-
ਕਾਰ ਲਈ ਹੋਈ ਜਮੀਨ ॥

ਖਾਲਾ (ਲਾਂ) ਸ०—ਮਾਲੀ (ਖਾਛਾ ਜਾਂ ਦਾ ਵਾੜਾ,
ਅਰਾਮ ਦੀ ਥਾਂ) ॥

ਖਾਲੀ }
ਖਾਲੀ } ਵਿ० ਸੱਖਣਾ, ਸੁੱਕਾ, ਪੋਲਾ, ਥਾੜ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਵੇਹਲਾ
ਨਿਰਾ, ਇਕੋਲਾ, ਨਿਹਰਲ ॥

ਖਾਵੇਦ, ਪੁ०—ਮਾਲਕ, ਖਸਮ, ਘਰਵਾਲਾ ॥

ਖਾਵਾਂ, ਪੁ०—ਲੂਣ ਦੀ ਖਾਣ ॥

ਖਾੜੇ, ਪੁ०—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਪਧਰਾ
ਦੇਸ ॥

ਖਾੜਾ, ਪੁ०—'ਅਖਾੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਖਾੜੀ, ਸ०—ਸਾਧ ਦਾ ਡੇਰਾ, ਡੁੱਘਾ ਨਾਲਾ, ਜਲ
ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਥਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਰ ਤੱਕ
ਚਲਾ ਜਾਵੇ ॥

ਖਾੜੂ, ਪੁ०—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਪਹਾੜੀ ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ॥

ਖਿਆਨਤ, ਸ०—ਬੇਈਮਾਨੀ, ਪਗਧਿਆ ਮਾਲ
ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖਿਆਨਤ ਕਰਨਾ

ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖਿਆਨਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਕਿਸੇ ਦੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਆਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੁਰਾ
ਲੈਣਾ ॥

ਖਿਆਲ, ਪੁ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਚਿੰਤਾ, ਚਿਕਰ,
ਧਿਆਨ, ਇਕ ਗੱਲ ॥

ਖਿਆਲ ਨ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਖੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਥਣਾ, ਮਨ ਵਿੱਚ
ਘਾਰਨਾ ॥

ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠੇ ਰੱਖਣਾ, ਨਾ
ਭੁੱਲਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਰ
ਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨੀ ॥

ਖਿਆਲੀ, ਵਿ:—ਬਣਾਉਣੀ, ਥੁਠ ਮੂਠ, ਜਿਸ
ਦਾ ਨਿਰਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਹੈ ॥

ਖਿਆਲੀ ਪੁਲਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਥੁਨ੍ਹਿਆਲ
ਬੰਨ੍ਹਣਾ ॥ ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪੀ ਲਾਟਣਾ ॥

ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ
ਖਿਸਕਣਾ } ਟਿਥ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਸਕਤ, ਸ:—ਪਸਾਰੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਚਲਨ ਵਰਗੇ ਥਪੜੇ ॥

ਖਿਸਕਤਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਟਿਥ
ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਕਾਉਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਮਾਰੇ ਹਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿੰਜਵਾਈ, ਖਿੰਜਾਉਣਾ, ਖਿੰਜਾਈ

ਖਿਖਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਖੋਲ ਕੇ ਫੀਕ
ਵਿਖਾਉਣਾ, ਸਰਮਾਣਾ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿੰਗ, ਸ:—ਕਿੰਗ, ਅਸਮੇਲਾ (ਭੀੜ ਪੱਛੇ ਜਾ) ॥

ਖਿੰਗ, ਵਿ: ਪੁ:—ਰਕਤਾ, ਸੁਆਣ, ਭਲਵਾਣ ॥

ਖਿੰਘਰ, ਖਿੰਘਰੀ—‘ਖਿੰਘਰ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਖਿੱਚ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਸੀਟ, ਕਮੀ,
ਚਨ, ਲਗਣ ॥

ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸੀਟਣਾ, ਪੂਹਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ,
ਬਣਾਉਣਾ (ਕੰਧ ਆਦਿਕ), ਲਿਖਣਾ, ਆਰਕ
ਕੱਢਣਾ, ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਲੈਣਾ, ਬੋਰ ਨਾਲ ਖੋਹ
ਲੈਣਾ (ਰੁਪਯਾ) ॥

ਖਿਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਚਵਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖਿੱਚੜ, ਪੁ: } ਦਾਲ ਤੇ ਚੌਲ ਕੱਠੇ ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ,
ਖਿਚੜੀ, ਸ: } ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਮੇਲ ॥ ਬੋਰੀ ਦਾ ਫੁਲ, ਬੋਰੜਾ
ਬੋਲੀ ॥

ਖਿਚੜੀ ਪਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਤਾ ਮੱਤਾਉਣਾ, ਜੌਂ
ਤੌੜ ਕਰਨੇ ॥

ਖਿਚਾਉ, ਪੁ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਖਿਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਚਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖਿੰਜ, ਖਿੰਜਣਾ, ਖਿੰਜਵਾਉਣਾ } ‘ਖਿੱਚ’
ਖਿੰਜਵਾਈ, ਖਿੰਜਾਉਣਾ, ਖਿੰਜਾਈ } ਖਿੱਚਣਾ
ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਖਿਜਮਤ

- ਖਿਜਮਤ, ਸ:—ਸੇਵਾ, ਵਹਿਲ, ਨੌਕਰੀ ॥
- ਖਿਜਮਤ ਭਾਰ } ਪੁ: ਵਿ: ਸੇਵਕ, ਵਹਿਲੁਆ,
ਖਿਜਮਤ ਦਾਰ } ਨੌਕਰ ॥
- ਖਿੜ, ਸ:—ਦੁਖ, ਚਿੜ, ਫਿਲਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਕੂਪ ॥
- ਖਿੜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਹੋਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਚਿੜਨਾ ॥
- ਖਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਖਰਨਾ, ਸਤਾਉਣਾ,
ਫੜਾਉਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ ॥
- ਖਿੱਟ, ਸ: ਪੁ:—ਦੋੜ ਭੱਜ, ਤਿੱਖੀ ਚਾਲ (ਖਿੱਟ
ਮਾਰਨੀ) ॥
- ਖਿੰਡ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ, ਖਿੱਧਰ
ਖਿੰਡਣਾ } ਉੱਧਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
- ਖਿੰਡ ਛੁੱਟ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੰਡੇ ਢੰਡੇ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ ॥
- ਖਿੰਡਰ, ਵਿ:—ਖਿੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ॥
- ਖਿੰਡਮਾਂ ਛੁੱਟਮਾਂ } ਵਿ:—ਖਿੰਡ ਛੁੱਟ ਜਾਣ
ਖਿੰਡਵਾਂ ਛੁੱਟਵਾਂ } ਵਾਲਾ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਕਡਾਉਣੀ, ਜੀਲਾਉਣਾ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਮਖੌਲੀਆ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਕੇਰਨਾ, ਫੇਲਾਉਣਾ ॥
- ਖਿਡਾਈ, ਸ:—ਖਾਲਨੂੰ ਖਡਾਉਣਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
- ਖਿਡਾਈ, ਸ:—ਖਿਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
- ਖਿਡਾਰ (ਰੀ) ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤਾਖੇਡੇ, ਮੌਜੀ, ਕਾਮੀ
ਖਿਡਾਰਨ, ਸ: } ਖਾਮੀਗਾਰ (ਨੀ), ਦੁਆ
ਰੀਆ (ਰਨੁ) ॥

ਖਿੰਧੜਾ

- ਖਿਡਾਵਾ, ਪੁ: } ਖਾਡਾਂ ਨੂੰ ਖਿਡਾਣ ਦੀ ਜਿਸਦੀ
ਖਿਡਾਵੀ, ਸ: } ਨੌਕਰੀ ਹੈ ॥
- ਖਿਡੋਣਾ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥
- ਖਿਣ, ਪੁ:—ਛਿਣ, ਪਲ, ਵੰਦਾਂ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਮੇਲ ॥
- ਖਿਣੀ ਖਿਣੀ, ਵਿ:—ਖਿੰਡਿਆ ਹੋਇਆ
ਕਰਨਾ) ॥
- ਖਿੱਤੀ, ਸ:—ਕੰਡਾ, ਝਾੜੀ, ਤਾਰਿਆ ਦਾ ਕੱਠ
(ਖਿਤੀਆ) ॥
- ਖਿੱਤੀ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾੜ ਲਾਉਣੀ, ਬੰਦ
ਕਰਨਾ ॥
- ਖਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਝੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸੇ ਮਨੁੱਖ
ਨੂੰ ਫੀਝਿਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾੜਨਾ ॥
- ਖਿੰਥਾ, ਸ:—ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਟਾਕੀਆਂ ਵਾਲੀ
ਗੋਦਤੀ ॥
- ਖਿਦਮਤ } 'ਖਿਜਮਤ' 'ਖਿਜਮਤਗਾਰ'
ਖਿਦਮਤਗਾਰ } ਵੇਖੋ ॥
- ਖਿੰਦੂ } ਪੁ:—ਲੋਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਗਿਆਂ ਦਾ ਗੋਲ
ਖਿੰਦੇ } ਜਿਸ ਨਾਲ ਥਾਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ॥
- ਖਿੰਦੋ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਟੇ
ਨਾਲ ਖਿੰਦੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਕੇ ਉਛਾਲਦੇ
ਹਨ ॥
- ਖਿੰਧ (ਖਿੰਧੜੀ) ਸ: }
ਖਿੰਧੜਾ, ਪੁ: } ਖੜੀਗੁਦਗੁਦੀਵਿਛਾਈ

ਖਿੱਧੋਲਾ

ਖਿੱਧੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਦੜੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ।

ਖਿੰਨ੍ਹੀ, ਪੁ:—‘ਖਿੰਦੂ’ ਵੇਖ ॥

ਖਿਮਾ } ਸ:—ਮਾਢੀ, ਧੀਰਜ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼, ਦਾਨਾ,
ਖਿਮਾਂ } (ਕਰਨੀ) ॥

ਖਿਰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖਦੀ ਚਾਲ ਅਤੇ
ਕਨੂਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ॥

ਖਿਰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਖਿਰਿੰਢ } ਪੁ: ਜ਼ਖਮ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਹੋਪੜੀ ਜੇਹੀ
ਖਿਰੀਂਢ } ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਖਿੱਲ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਛੁੱਠ ਕੇ ‘ਵੁਲਾਈ’ ਹੋਈ
(ਕਰਨਾ) ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਛੁੱਜੇ ਹੋਏ ਫੱਲ,
ਫੁੱਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਨੇ ਦਾ ਅੱਧ, ਇੱਕ (ਪੀਲੀ)
ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੋਹਮੂ ॥

ਖਿੱਲਸ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬਿਘਨ, ਪੁਆੜਾਂ, ਔਖ,
ਵਿਕਰ ।

ਖਿੱਲਤ, ਸ:—ਸਿਰੋਂ ਪਾ, ਜੋੜਾ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ (ਦੇਣੀ
ਪਨਾਉਣੀ, ਮਿਲਣੀ), ਤਬੀਅਤ (ਬਲਰਾਮ
ਆਦਿਕ) ।

ਖਿਲਤ ਮਿਲਤ, ਕਿ: ਪੁ:—ਮਿਲੇ ਜੁਲੇ, ਗੜਬੜ ॥

ਖਿਲਤਾ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਠਾਨਾਂ ਦਾ
ਲੀਮਾ ਰੋਗਾ ।

ਖਿਲਮਾ, ਪੁ:—ਮਹਿਮਾ, ਬੇਨਤੀ ॥

ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਣਾ, ਫੈਲਣਾ, ਇੱਧਰ
ਖਿੱਲਰਨਾ } ਉੱਧਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਜਖਿਜਾਉਣਾ

ਖਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਦੂਏ ਦੀ ਗਾਰੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਲਵਾਈ, ਸ:—ਖਿਲਵਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਖਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲਾਉਣਾ, ਖਡਾਉਣਾ, ਖੇਡਣ
ਜਾਂ ਖਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿਲਾਈ, ਸ:—ਖਿਲਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ

ਖਿਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਿਲਾਰਨ ਦਾ ਗੁਣ, ਪਸਾਰਾ,
ਫੈਲਾਉ ॥

ਖਿਲਾਰ (ਰੀ), ਪੁ: } ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ (ਰੀ)
ਖਿਲਾਰਨ, ਸ: } ਬਦਮਾਸ਼, ਮੌਜੀ ॥

ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਾਉਣਾ, ਫੈਲਾਉਣਾ ॥

ਚੀਨਾ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਣਾ, ਹਠ ਕਰਨਾ,
ਭੱਤ ਦੇਸਣਾ ॥

ਖਿਲਾਵਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਾਉਣ ਤੇ ਜੋ
ਖਿਲਾਵੀ, ਸ: } ਨੌਕਰ ਹ ॥

ਖਿੱਲੀ, ਸ:—ਹਾਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਖੌਲ, ਮਸ਼ਕਰੀ ॥

ਖਿੱਲੋ ਦਵਾਣੀ } ਵਿ: ਸ:—ਹਾਸਾ ਠੱਠਾਕਰਨ
ਖਿੱਲੋ ਦੁਆਣੀ } ਵਾਲੀ, ਝੌਲੀ ਚੰਨ ॥

ਖਿਜ਼ਕ (ਕਾ) ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਤਾਕੀ, ਛੱਪਰ
ਦਾ ਬੂਹਾ

ਖਿਜ਼ਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੂਹਾ, ਤਾਕੀ, ਥਾਰੀ ॥

ਖਿਜ਼ਖਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਸਣਾ, ਖੁਸ਼
ਹੋਣਾ, ਖਿਜ਼ਨਾ ॥

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਟ

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਟ, ਪੁ:—ਹਾਸਾ, ਬੋਰ ਦਾ ਹਾਸਾ ॥

ਖਿਜ਼ਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਬਲੀਆਂ
ਠਿਕਲਣੀਆਂ, ਹੋਸਣਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਖਿਜ਼ਾਉ, ਮ:—ਖਿਜ਼ਨਦਾਰੰਮ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਖਿਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਜ਼ਨ ਦੇਣਾ, ਹੋਸਾਉਣਾ,
ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਖੀਸ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਚੰਦ ਕੱਢਣਾ, ਮੋੜਾ ਮਾਰਨਾ,
ਵੱਡਾ ਸੂਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਦੁੱਧ ਗਊ ਦੇਵੇ ॥

ਖੀਸ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਟ ਜਾਣਾ,
ਖੀਸ ਪੈ ਜਾਣਾ (ਪੈਣਾ) } ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਕੰਮ ਨਾਂ ਆਉਣਾ, ਹੱਥ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖੀਸਾ, ਪੁ:—ਬੋਝ, ਜੋਬ, ਨਾਉਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡਾ
ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ (ਖੀਸਾ ਕਰਨਾ, ਪਿੰਡਾ ਨਾ
ਮਲਣਾ) ॥

ਖੀਣ ਖਾਬ, ਸ:—ਜੇਹੇ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰੋਸ਼ਮੀ
ਕਪੜਾ ॥

ਖੀਰ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਰਿਧੇ ਹੋਏ ਚੇਲ, ਤਸਮਈ,
ਦੁੱਧ ॥

ਖੀਰਦਾ ਉਬਾਲ, ਵਿ:—ਝਰ ਪਟ ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ
ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖੀਰ ਖੰਡ, ਸ:—ਢੀਂਗੇ ਰੋਸੇ ॥

ਖੀਰਾ, ਪੁ:—ਝਿੱਕ ਫਲ (ਤਰ ਵਰਗਾ), ਦੁੱਧ
ਦੀਆਂ ਈਦੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਜਨੌਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਖੀਰੀ, ਸ:—ਗਊ ਦੇ ਬਣ ॥

ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ

ਖੀਵਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਤਾਬ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ
ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਖੀਵਾ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਾਬੀ, ਮਸਤ, ਲੁੱਚਾ, ਘਮੰਡੀ ॥

ਖੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਆਸ, ਸ:—ਜੋ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ
ਵਿੱਚ ਰਹੇ ॥

ਖੁਆਸੀ, ਸ:—ਹਾਥੀ ਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ
ਬਹਿਨ ਦੀ ਬਾਂ ॥

ਖੁਆਹਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ
ਜਾਂਦੇ, ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਜੋ ਟੋਇਆ ਪਏ। ਅੱਖ
ਦਾ ਖਾਨਾ ॥

ਖੁਆਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਆਰ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਦੁਖੀ, ਅਵਾਰਾ, ਖੱਜਲ ॥

ਖੁਆਰੀ, ਸ:—ਦੁਖ, ਤਥਾਹੀ, ਔਖ, ਲੜਾਈ ॥

ਖੁਆਲਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ,
ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਸ਼, ਵਿ:—ਪਰਸੰਨ, ਰਾਜੀ, ਅਨੰਦ, ਮੌਜੀ,
ਸੁਖੀ, ਤਿਆਰ, ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿਜ਼ਾਉਣਾ, ਖਾਤਰ ਜਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ
ਅੰਛੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤੀ, ਸ:—ਹੱਛੀ ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ

ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਖਬਰ ॥

ਖੁਸ਼ ਜੀਉਜਾ, ਪੁ:—ਮੋਜੀ, ਠਹਿਤ ਆਦਮੀ ॥

ਖੁਸ਼ ਬਨਾਤ, ਵਿ:—ਹਸਰਲਗਾ, ਮੋਜੀ ॥

ਖੁਸ਼ ਬਾਸੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ ਹੋਛੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ਨਸੀਬੀ, ਸ:—ਹੋਛੀ ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਖੁਸ਼ਬੂ (ਬੋ) }
ਖੁਸ਼ਬੋਈ (ਬੋ) } ਸ:—ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ, ਸੁਖੀਧ ॥

ਖੁਸ਼ਬੂ (ਬੋ) ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਸਕ ਚੰਗੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਭੋਗਣੇ ॥

ਖੁਸ਼ਰਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਅਵਾਰਾ ਅਤੇ ਕਾਮੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਚਦ ਦਾ
ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੀ, ਸ: } ਦੰਦੁ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਭੀਮਤ, ਲੰਮੀ ਕੋਛ ॥

ਖੁਸ਼ਕ, ਵਿ:—ਸੁੱਕਾ, ਕੁਮਲਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਭੁੱਖਾ, ਭੁੱਜਾ ਹੋਇਆ, ਨੰਗਾ, ਇਕੱਲਾ, ਸੁਸਤ, ਘਮੰਡੀ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ (ਖੁਸ਼ਕਆਦਮੀ) ॥

ਖੁਸ਼ਕੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਦਾ ਹੁਣ, ਸੁੱਕੇ ਧਰਤੀ ਘਮੰਡ ॥

ਪੁ: ਵਿ:—ਖੜਤੀ, ਜਨੁਨੀ ॥

ਖੁਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਖੋਹੀ ਜਾਂਦੀ ॥

ਦਿਲਖੁਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹ ਪੈਣੀ, ਭੁੱਖ ਲਗਣੀ ॥

ਖੁਸ਼ੋਟਣਾ

ਖੁਸ਼ਰ ਖੁਸ਼ਰ, ਸ:—ਹੁੰਦੇ ਛਿੱਤਰ ਪਾਕੇ ਦੁਰਲੇ ਦੀ ਅਵਾਜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਖੁਸ਼ਰਾ, ਪੁ:—ਖੋਜਾ, ਹਿਸਤਾ, ਜੋ ਨਾਂ ਮਰਦ ਹ ਨਾਂ ਤੀਵੀਂ ॥

ਖੁਸ਼ਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਰ ਖੁਸ਼ਰ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਸ਼ਰਦੁੱਬਰ } ਵਿ:—ਕਪੜੇ ਕਾਗਤ ਆਦਿਕ
ਖੁਸ਼ਰਦੁੱਬਰ } ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਨਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਖੁਸ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਣ ਦੇਣਾ, ਖੁਸ਼ਾਉਣਾ ॥

ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਝੂਠੀ ਵਡਿਆਈ (ਕਰਨਾ) ॥

ਖੁਸ਼ਾਮਦਣ, ਸ: }
ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰੇ ॥

ਖੁਸ਼ੀ, ਸ:—ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਪਰਸਿੰਠਾਈ, ਮੌਜ (ਕਰਨਾ, ਮਨਾਉਣਾ, ਵਿਚ ਆਉਣਾ) ॥
ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਪਰਸਿੰਠ ॥

ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਮੀ ॥

ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਹ ਕੇ, ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿਓ (ਜੇ ਵਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਖੁਸ਼ੀਆ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ, ਨਲ ॥

ਖੁਸ਼ੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਟਾ, ਖੋਹਣਾ, ਉਖੇੜਨਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਲ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਹਣਾ, ਖੁਹੁਣਾ

ਖੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਪੁੰਦਣਾ ॥
 ਖੁਹਣਾ }

ਖੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰਣ ਵੇਣਾ, ਗੁਆਉਣਾ,
 ਪੁਹਾਉਣਾ ॥

ਖੁਹਾਈ, ਸ:—ਬੋਰ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣ ਦਾ ਫੰਮ ॥

ਖੁਹਾਨਾ, ਪੁ:—'ਖੁਆਹਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਹੁਰਜਾ, ਵਿ:—ਖਰਵਾ, ਖਹੁਰਾ ਜੋਸਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁਹੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌੜਾ ਕਰਨਾ, ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ
 ਬੰਦ ਹਟਾਣਾ, ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਮਤਲਬ
 ਦੱਸਣਾ, ਅਲਗ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਹੁੜਾ, ਪੁ:—ਬੋਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥

ਖੁਖਨੀ } ਸ:—ਗੋਰਖਿਆ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥
 ਖੁਖੁਨੀ }

ਖੁਖਰੈਣ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧੜਾ ॥

ਖੁੰਘਰਾ, ਪੁ: }
 ਖੁੰਘਾ, ਪੁ: } ਰੁੱਖ ਦਾ ਟੁੱਠ, ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ
 ਖੁੰਘੀ, ਸ: } ਟਾਹਣੀ ॥

ਖੁੰਘਾ ਲੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਘੀ ਨਾਲ ਅੜ ਕੇ
 ਖੁੰਘੀ ਲੱਭਣੀ } ਥਪੜਾ ਪਾਏ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁੱਚ, ਸ:—ਗੋਰੇ ਦੇ ਹੇਠਲਾ ਵੇਇਆ, ਖੋਜ, ਪੁੱਛ
 ਗਿੱਛ ॥

ਖੁੱਚ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ,
 ਫਲਣਾ ॥

ਖੁੱਚ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਖੋਜੀ, ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਖੁੰਡੀ

ਖੁੱਚ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਪੁਰਾ ਖੋਜ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੰਮ ॥

ਖੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਲਣਾ, ਘੁਸਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਾਉਣਾ, ਘੁਸਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਫਰੇਬ (ਖਾਣੀ, ਏਣੀ) ॥

ਖੁੱਟ, ਪੁ:—ਰੀਥਾ। 'ਖੁੱਟਣਾ' ਕ੍ਰਿਯਾ ਦਾ ਅਨੁਮਤ
 ਰਬ ਲਕਾਰ ॥

ਖੁੱਟ ਜਾਣਾ }
 ਖੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਖੁੱਟਣਾ ॥

ਖਟਰ }
 ਖੁੱਟਰ } ਵਿ:—ਨਿਰਦਾਸੀ, ਥੇ ਭਰਸ਼ਾ ॥

ਖੁਟਜਾ, ਪੁ: }
 ਖੁਟਜੀ, ਸ: } ਨਿਰਦਾਸੀ, ਥੇ ਭਰਸ਼ਾ ॥

ਖੁੱਟਾ, ਪੁ:—ਪਤਾਲੂ, ਨਲ ॥

ਖੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਾਉਣਾ, ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ,
 ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਖੁਟਿਆਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਫਰੇਬ ॥

ਖੁੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਰੀਥਾ ॥

ਖੁੱਡ, ਸ:—ਫੋਕ, ਮੋਰੀ, ਮੋਘਾ ॥

ਖੁੰਡ (ਛਾ) ਪੁ:—ਕਿੱਲਾ, ਵੱਡੀ ਮੋਖ, ਰੁੱਖ, ਦਾ
 ਟੁੱਠ, ਲੱਗੇ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਲਾਣੀ ॥

ਖੁੰਡੀ,—ਤੁਝੀ ਵੀ ਬਾਂ, ਮਹਦ ਖਾਨੇ ਦੇ ਚੱਸੇ ॥

ਖੁੰਡੀ, ਵਿ:—ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਸਿੰਗੀ ਵਾਲੀ ਮਾ 'ਦਾ ॥

ਖੁੰਢ

ਖੁੰਢ, ਪੁ: } ਸੜ੍ਹ, ਰੁੱਖ ਦਾ ਠੁੱਠ, ਖੁੰਢਾ ਜਾਂ ਖੁੰਢੀ ॥

ਖੁੰਢਾ } ਪੁ:—ਖੁੰਢਾ ਆਦਮੀ ।

ਖੁੰਢਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਤੇਜ਼ ਠਹੀ (ਚਾਕੂ ਆਦਿਕ) ਨਮਦਾ, ਖੁੰਧ, ਮੁਰਖ ॥

ਖੁੰਡਸ, ਸ:—ਵੇਰ, ਕੀਨਾ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਖਾਰ (ਕਰਨੀ, ਖਾਣੀ) ॥

ਖੁੰਡਸਬੋਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਖੁੰਡਸ ਕਰੇ ॥
 ਖੁੰਡਸਟ, ਸ: } ਖੁੰਡਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
 ਖੁੰਡਸੀ, ਪੁ: }

ਖੁੰਡਸਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਡਸ ਜਾਂ ਵੇਰ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁੰਡਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਡਣਾ, ਕੱਟਣਾ, ਉਖਰਨਾ ॥

ਖੁੰਡ, ਸ:—ਟੋਆ (ਧੇ ਜਾਣਾ) ॥

ਖੁੰਡੀ, ਸ:—ਉਹ ਟੋਇਆ ਜੋ ਮੁੰਡੇ ਇਕ ਥੋੜ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਖੁੰਡੀ ਪਤਾਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੋੜ ।

ਖੁੰਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹ ਜਾਣਾ, ਖੜਨ, ਲਾਹ ਜਾਣਾ ।

ਖੁੰਢਾ ਪੁੰਢਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ੧ ਥੋੜੇ ਖੁੰਢੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ॥

ਖੁੰਢ, ਪੜ:—ਆਪ ॥

ਖੁੰਢਰੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਖੁੰਢਰਤੀ ਜਾਂਦੇ ।

ਖੁੰਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਜਾਰ ॥

ਖੁੰਢਿਆ

ਖੁੰਢ ਟੈ, ਵਿ:—ਜੋ ਥੋੜ ਥਾਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੋਹ, ਆਸਾਉਆ (ਬੂਟਾ) ।

ਖੁੰਢਵਾਂਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਢਵਾਲੀ, ਸ:—ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਖੁੰਢਾ, ਪੁ:—ਰੱਖ, ਆਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਖੁੰਢਾ ਕਰੇ, !—ਮੰਗੀ, ਚਾਹ ਹੈ ਕਿ ॥

ਖੁੰਢਾ ਖੁੰਢਾ ਕਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਪੀ ਤਰਾਂ ॥

ਖੁੰਢਾਚਾਹੇ !—ਜੋ ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹਵੇ ॥

ਖੁੰਢਾ ਜਾਣੇ !—ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁੰਢਾ ਦਾ ਘਰ, ਪੜ:—ਮਸ਼ੀਰ ॥

ਖੁੰਢਾ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਕਰਪਾ ॥

ਖੁੰਢਾ ਦੇ ਲਈ }
 ਖੁੰਢਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
 ਖੁੰਢਾ ਵਾਸਤੇ }

ਖੁੰਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਢਾਲੀ, ਸ:—ਖੋਹਣ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਖੁੰਢਾਰਤ, ਰਚਨਾ, ਦਨੀਆ, ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਖੁੰਢਾਲੀ ਦਾ ਝੂਠਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਝੂਠਾ ਮੰਨ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ॥

ਖੁੰਢੀ, ਸ:—ਅਸਮਾਨ, ਹਕਾਰ, ਹਉਮੈ ॥

ਖੁੰਢੇ, ਪੜ:—ਖੋਹਣ ਵਾਲਾ ਗਲਾ (ਧਾਰਿਆਂ ਦਾ) ॥

ਖੁੰਢਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਨੀਵਾਂ ਥਾਹ, ਟੋਇਆ, ਖੁੰਢਾ ਪੰਚ ॥

ਖੁੰਢਿਆ, ਸ:—ਖੁੰਢ (ਲਗਣੀ) ॥

ਖੁਰਪਾ

੨੨

ਖੁਰਪਾ (੧੪) } ਖੁਰਪਾ ਖੁਰਪਾ ਹੁਰਪਾ ॥
 ਖੁਰਪੀ (੨੪) }

ਖੁਰਲੀ, ਸ:—ਖੁਰਲੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥੀ ॥

ਖੁਰਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਜੋ ਥੀ ॥
 ਨੂੰ ਕਠੇ ਬਹਾਲਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਮਠਿਆਈ ਦੀ
 ਵੇਰੀ ਖੁਰਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਲਾ ਦੇਣੀ ॥

ਖੁਰਜਾ, ਖੁ:—ਗੋਰਿਆ ਗੋਰਿਆ ਖੁਰ ਜਾਂ ਉਸਦਾ
 ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਖੁਰਾਂ, ਖੁ:—ਖੁਰ ਜਾਂ ਧੌਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਉੱਠਾ
 ਮਰੀ ॥

ਖੁਰਾਉਣਾ, ਘੋਲਣਾ, ਗਾਲਣਾ, ਖਿਆਰਣਾ, ਉੱਚ
 ਕਰੀਦਣਾ ॥

ਖੁਰਾਉਣਾ, ਖੁ:—‘ਖੁਰਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਭੋਜਨ ਰਸਤ
 ਫਿੰਨੀ ਦੁਆ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿੰਨੀ ਜ

ਖੁਰਾਕੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਬਣ ਸਕੇ, ਖਾਣ ਦੇ
 ਲਾਇਕ ॥

ਖੁਰਾਟ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਬੰਦਾ, ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ ॥

ਖੁਰਾਟੇ, ਖੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:), ਘਰਾਣੇ (ਮਾਰਨੇ)

ਖੁਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਖੁਰ, ਖੁਰ ਦਾ ਹਿਸਾ ਜਾਂ
 ਅੱਤੀ, ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਬੰਨੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲਹੇ ਦੀ
 ਅੱਤੀ ॥

ਖੁਰੀ ਕਰ ਜਾਣੀ (ਕਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰੀ
 ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਰੀ ਪਿਛੇ ਮੱਤ, ਸ:—ਤੀਸਰੇ ਦੀ ਖੁਲਾਰਾ
 ਸਮਝ ॥

ਪਿਛਲੇ ਖੁਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਲੀ, ਪਿਛੇ ਵੱਲ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤੀ } ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤੀ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੀ } ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹਦ } ਖੁੱਲ੍ਹਦ ਖੁੱਲ੍ਹਦ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹਦ (੨) ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖਾਸੀ } ਵਿਸਮਧ:—ਖਾਸੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ } ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ } ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਭਾਉ, ਨੇਕੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵੇਖੋ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੀ } ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਣੀ } ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਣੀ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਖੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹੇ } ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ } ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ॥

ਖੁਲ੍ਹਾ ਮੁਖੁਲ੍ਹਾ

ਖੁਲ੍ਹਾ ਮੁਖੁਲ੍ਹਾ, ਵਿਃ—ਜੇ ਚਾਹੇ ਸ ਵੱਲ ਵੇਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਖੁਲ੍ਹੀ ਝੁਲ੍ਹੀ ਚੀਜ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ
ਇਧਰ ਉਧਰ ਪਈ ਹੋਈ ਜਿਲਦੀ ਪਰਵਾਹ
ਨਹੀਂ ॥

ਖੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਣਾ ।

ਖੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁਲਾਈ, ਸ:—ਖੁਲਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁਲ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁਲ੍ਹਾਨ, ਪ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਕੁਝ ਕੁਟਿ-
ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਖੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖੁਲਾਉਣਾ,
ਪ ਲਣਾ ॥

ਖੁਹ } ਪੁ:—ਪਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਪ ਕੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜੋ
ਖੁਹ } ਖੁਆ ਦੋਇਆ ਪੁਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।
ਖੁਹ } ਬੀੜ 'ਸਮਾਨ' ਮੇਂ ਲਿਆ ॥

ਖੁਹ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ ਬੰਦ
ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਖੁਹ ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲਦ ਨਾਲ ਖਲਦ ਜੋ ਕੇ
ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ ॥

ਖੁਹ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖੁਹ ਲਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ
ਤੇ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਉਸ ਦੀ ਖੁਹ ਦੇਣੀ ॥

ਖੁਹ ਵਿਚ ਬੈਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—

ਖੁਹਣ }
ਖੁਹਣ }

ਖੁਹੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਖੁਹ ॥

ਖੁਹ, :—ਖੁਹ ॥

ਖੁਣ ਵਿਗੜਨਾ

ਖੁੰਜ (ਜੀ) ਖੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਕਣਾ, ਫੀਸਾ ॥

ਖੁੰਟ, ਨੁੱਕਰ, ਖੁੰਜਾ, ਪਾਸਾ ॥

ਖੁੰਟਾ, ਪੁ:—ਨੁੱਠ ਕਿੱਲਾ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਖੁੰਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਿੱਲਾ, ਮੋਢ, ਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਜਕੀ

ਖੁੰਟੀ ਮਰੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਾਰ ਦੀ ਸੁਹ ਠੀਕ
ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਣ, ਪੁ:—ਲਹੂ, ਰੋਂਤ, ਕਤਲ, ਮਾਰਬੰਧੀ, ਘਾਟਾ,
ਥੁੜ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਖੁਣ ਛੇਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਗੁਸਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਖੁਣਚਕੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਦੀ ਧੱਕੀ
ਸਲਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਖੁਣ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹਿਮ ਖਾਣਾ ॥

ਖੁਣ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਸੁਟਣਾ ॥

ਖੁਣ ਜਿਗਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇਨੂੰ ਰੋਕਣਾ
ਦੁਖ ਬੋਲਣਾ ॥

ਖੁਣ ਦਾ ਪਿਆਸਾ, ਵਿਃ—ਘਰਾ ਵੇਰਾ ॥

ਖੁਣ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਥ ਕਰਨਾ, ਅਖਾ ਕਮ
ਲਣਾ ॥

ਖੁਣ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਖੁਣ ਵਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਣ ਮੈਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਣਾ

ਖੁਣਾ } ਆਵਾ—ਬਾਝੀ, ਬਿਨੀ, ਬਗੈਰ ॥
ਖੁਣੇ }

ਖੁਦ, ਸ:—ਹਰੇਜੋ ਜਾਂ ਕਣਕ ਦਾ ਚਾਰਾ ॥

ਖੁਨਣ, ਸ:—ਖੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਖੁਨੀ, ਪੁ:—ਖੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੁਣ ਆਵੇ (ਬਾਸੀਰ, ਦਸਤ ਆਦਿਕ) ॥

ਖੁਬ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਸੋਹਣਾ, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ

ਖੁਬ ਸੂਰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਕਲ ਹੱਛੀ ਹੈ
ਸੋਹਣਾ ॥

ਖੁਬਸੂਰਤੀ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਖੁਬ ਕਲਾਂ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬੀਜ, ਤਾਪ ਦੀ
ਦੁਆ ॥

ਖੇਉਣ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਚਮਕਾਰਾ ॥

ਖੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇੜੀ ਚਲਾਣ, 'ਬਿਜਲੀ ਦਾ
ਚਮਕਣਾ ॥

ਖੇਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਪੜਾ (ਉੱਪਰ ਲੈਣ
ਵਾਲਾ) ॥

ਛੱਬਾ ਖੇਸ, ਪੁ:—ਚਾਰਥਾਨਾ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਖੇਸ

ਖੇਸ, ਪੜ:—ਆਪ ਖਦ ॥

ਖੇਸ ਰਬੀਲਾ (ਕੁਟੰਬ), ਪੁ:—ਲੰਬਾ, ਪਰ-
ਦਾਰ ॥

ਖੇਸੀ ਸ:—ਛੋਟਾ ਖੇਸ ॥

ਵਿ: ਖੇਸ ਵਰਗਾ, ਖੇਸ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਮੋਟੀ ਉਲਤ ਦਾ ॥

ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ

ਖੇਡ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਮਿੱਟੀ, ਕੂੜਾ, ਪੁੜ ॥

ਖੇਡ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਖੇਡ ਛਾਨਣਾ' ਵੇਖ ॥

ਖੇਡ ਉਡਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਖੇਡ ਖੁਆਰੀ, ਸ:—ਬੜੀ ਗਰੀਬੀ ॥

ਖੇਡ ਛਾਨਣਾ (ਛਾਣਦੇ ਫਿਰਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਹੋਣਾ, ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਫਿਰਨਾ',
ਖਾਣ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲਭਣਾ ॥

ਖੇਡਨੁ, ਪੁ:—ਖਿੱਧ, ਗੋਂਦਾ ॥

ਖੇਖਣ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਹਾਨੇ, ਮਕਰ ॥

ਖੇਚਲ, } ਸ:—ਅੰਖ, ਮੋਹਨਤ, ਬਕੇਵਾਂ,
ਖੇਚਲ ਖੱਡਲ } (ਹੱਕੀ, ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਖੇਜ, ਸ:—ਖੀਜ, ਖਿਚ ਲਗਣ ॥

ਖੇਜੁ, ਪੁ:—ਖੀਜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੇਡ, ਸ:—ਖੋਲ ਬਾਜੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੱਚਣਾ
ਦੱਖਣਾ, ਸੱਖਾ ਕੰਮ (ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ)
ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ (ਖੇਡ ਵਿਗੜਨੀ) ॥

ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਖੇਡ, ਸ:—ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਚਮਾਸ਼ਾ,
ਹਜ਼ਨਾ, ਮਾਯਾ, ਲੀਲਾ ॥

ਖੇਡ, ਪੁ:—'ਖਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖਲੋਰਾ ॥

ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਚਣਾ, ਕੁੰਦਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਕਿਸ ਦੇਵਤੇ
ਆਦਿਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਮਰੀਰ
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰੰਜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਖੇਤ

ਖੇਤ } ਪੁ:—ਪੈਲੀ, ਪਰਤੀ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਮਦਾਨ,
ਖੇਤ } ਰਣ ॥

ਖੇਤ ਹੋਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿਚ
ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖੇਤ ਪਤ (ਪਤਿ), ਪੁ:—ਖੇਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ॥

ਖੇਤ ਭੂਮ (ਭੋ) ਸ:—ਜੋ ਪਰਤੀ ਵਾਹੀ ਜਾਂ
ਸਭੇ ॥

ਖੇਤੀ, ਸ:—ਵਾਹੀ, ਪੈਲੀ, ਫਸਲ ॥

ਖੇਤੀ ਸਿਰ ਸੇਤੀ } ਖੇਤੀ ਆਪ ਹੀ ਉਦਮ
ਖੇਤੀ ਖਮਮਾਂ ਸੇਤੀ } ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ

ਖੇਤੀ ਪੱਤੀ } ਸ:—ਜਿਸੀ ਦਾਰੀ, ਵਾਹੀ,
ਖੇਤੀ ਵਾੜੀ } ਫਸਲ ॥

ਖੇਦ, ਸ:—ਦੁਖ ਰੋਗ, ਪਿੱਛਾ ॥

ਖੇਪ, ਪੁ:—ਪੀੜ, ਗਮ, ਚਿੰਤਾ, ਨਾਸ ॥

ਖੇਪ, ਸ:—ਲੜਾਨ ਵਾਲਾ ਭਾਰ, ਇਕ ਵਾਰ ਜਿੰਨਾ
ਜਿਨਸ ਲੈ ਜਾਈ ਜਾਵੇ, ਲ (ਖੇਪ
ਲੜਾਈ) ॥

ਖੇਪੜ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਸਕਾ ਹੋਇਆ ਲੇ ॥

ਖੇਪੜੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਖੇਪੜ (ਉਤਰਨੀ, ਉਤਾਰਨੀ) ॥

ਖੇਮਾ, ਪੁ:—ਤੀਬ, ਭੋਰਾ, ਖਪੜੇ ਦਾ ਘਰ ॥

ਖੇਰਾ, ਪੁ:—ਲੂਣ ਦਾ ਚੁਰਾ ॥

ਖੇਟੂ, ਵਿ:—ਭਰਨ ਵਾਲਾ, ਚੁਰਾ ਹੋਇਆ ਚੁਰਾ

ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ } ਵਿ:—ਮਿਲੀ, ਆ ਹੋਇਆ
ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ } (ਹੋਣਾ, ਕ ਨਾ) ॥

ਖੇਰ

ਖਲ, ਸ:—ਖੇਤ, ਬਾਜੀ, ਨੌਰਣਾ, ਟਪਣਾ, ਖੁਸ਼, ਦੁ
ਕੰਮ, ਸੌਖਾ ਕੰਮ, ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ॥

ਖੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਖੇਡਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਖੜੋਣਾ ॥

ਖੇਲੜਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ, ਖੇਤ ਵਿਚ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਖੇਲੋ ਮਲੋ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸੌਂ ਕ ਹੈ,
ਅਵਾਰਾ, ਬਦਕਾਰ ਤੀਮਤ ॥

ਖੇਵਕ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਲਾਹ, ॥

ਖੇਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤੀ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਖੇਵਾ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ, ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਲੰਦਿਆਂ ਪੜਿਆ
ਮਲ, ਖਪ ॥

ਖੇਜਾ, ਪੁ:—ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡ, ਸਹਿਰ ॥

ਖੇੜੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਰੜਾ ਲੋਹਾ ॥

ਖੇ, ਸ:—ਨਾਸ ॥

ਖੇਹ, ਸ:—ਜੋੜ ਦੀ ਰਗੜ ਦਾਕਰਾ ਦਸ਼ਮ ॥

ਖੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਣ ਵੈਰ ਕਰਨਾ, ਲੜਨਾ ॥

ਖੇਹੜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ, ਧਣ (ਖੇਹੜੇ ਹੋਣਾ ਖੇਹੜਾ
ਫੜਣਾ) ॥

ਖੇਂਚ, ਸ:—ਖਿੰਜ, ਖਿਚ ਲਗਣ

ਖੇਬਰੀ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੋਰ ਤੋਂ ਪਠੇ ਦਾਗ ਸ਼ੇਬਰ ਦਾ
ਪਟਾਕ ॥

ਖੇਂਚਾ ਖੇਂਚੀ, ਸ:—ਬਗੜਾ, ਜਬਨ

ਖੇਰ, ਸ:—ਸਖ, ਭਲਿਆਈ, ਫਿੱਛਿਆ ਵਿ
ਬੁਢੀ ॥

ਖੈਰ ਸਲਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਿਸਮਯ:—ਬਹੁਤ ਹਾਛਾ, ਕੋਈ
ਫਰ ਨਹੀਂ, ਸੁਖ ॥

ਖੈਰ ਸਲਾ } ਸ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ ॥
ਖੈਰ ਖਰੀਸਤ }

ਖੈਰ ਖਰੇਤ, ਸ:—ਸਦਕਾ, ਪੁੰਨ ॥

ਖੈਰ ਖਾਹ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ ਮੰਗ
ਸਮਝਣ, ਹਿਤਕਾਰੀ ॥

ਖੈਰ ਜਾਹੀ, ਸ:—ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ ਭਾਲਣਾ,
ਸਮਝਣਾਈ ॥

ਖੈਰ ਜਾਹੀਆਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਠੀ ਸਮਝਣਾਈ
ਕਰਨ ॥

ਖੈਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਕੀਰਨੂੰ ਭਿਛਿਆ ਦੇਣੀ ॥

ਖੈਰ ਮੇਹਰ, ਸ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਖੈਰਾ, ਵਿ:—ਬੂਟੇ ਰੰਗਾਂਦਾ (ਰੰਗਰ) ॥

ਖੈਰਾਇਤ } ਸ:—ਪੁੰਨ ਕਰਕ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ
ਖੈਰਾਤ } ਰੀਝ ॥

ਖੈਰਾਇਤੀ, ਵਿ:—ਧਰਮ ਆਰਥ, ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਉ
ਦਾ ॥

ਖੈਰਾਇਤੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਥੇ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦਾ
ਮੁਫਤ ਅਲਾਜ ਹੋਵੇ ॥

ਖੈਰ, ਸ:—ਸੁਭਾਸ਼ਿ, ਆਦਰ, ਬਾਣ ॥

ਖੈਰ, ਪੁ:—ਰਾਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੈਆ, ਪੁ:—ਦੋਹ ਉਥਲੇ ਉਥਲੇ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਗਾਥਾ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਖੈਸ

ਖੈਇਦ, ਸ:—'ਖੈਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੈਸਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਢਾਕੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ
ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਖੈਰ, ਸ:—ਟੋਲਿਆ, ਪਈ, ਗੁਫਾ, ਚੰਡੇਦਾ ਖਾਲੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਖੈਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਖ ਨਾਲ ਜੀ ਰੁਬਦੀ ਜਾਣਾ ॥

ਖੈਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਦੀਥ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸੌਰ
ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣੀ ॥

ਖੈਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਸਣਾ, ਸੌਰ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ॥

ਖੈਰਰਾ, ਪੁ:— } ਜੋ ਸਾਫ਼ ਠਹੀਂ, ਉੱਚਾ
ਖੈਰਰੀ, ਸ:— } ਨੀਵੀਂ, ਖਰਵਾ ॥

ਖੈਰਰੂ } ਪੁ:—ਖੋਰਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ, ਗਾਢ,
ਖੈਰਰੂ } ਧਾੜਵੀ ॥
ਖੈਰੂ }

ਖੈਰੀ, ਸ:—ਭੁਖ ਨਾਲ ਜੀ ਘਟਣਾ ॥

ਖੈਖਣੀ (ਰੀ) } ਸ:—ਕਾਰਖਿਆ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਲ-
ਖੈਖਣਾ } ਵਾਰ ਕੁਝਾ ॥

ਖੈਖਰਾ } ਵਿ:—ਪੱਲਾ ਫਿੱਟੀ ਖਾਲੀ, ਭੰਜਾ
ਖੈਖਲਾ } ਹੋਇਆ ॥

ਖੈਖਲ, ਸ:—ਵਾ, ਝਰੀਟ (ਆਉਣੀ, ਆ ਜਾਣੀ
ਲਗਣੀ) ॥

ਖੈਖਰ (ਰੁ), ਵਿ:—ਵਾਕਥ, ਜਾਦੂ, ਚਲਾਕ
ਫਲੀਆ ॥

ਖੈਖ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਭਾਸ਼, ਚਲਾਕ, ਖੜਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ
(ਚੋਣਾ, ਮਿਰਣਾ, ਮਿਰਾਇਤਾ, ਭਗਾਇਤਾ) ॥

ਖੋਜਦਾਰ

ਖੋਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਜਣ, ਸ:—ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ, ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਖੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਝਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲਭਣਾ, ਪੁਛਣਾ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਖੋਜੀ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਮਰਦ, ਮੁਸ-ਲਮਾਨੀ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਛਬਦ । ਸ:—ਖੋਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਟ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਦੋਸ, ਅੰਗਣ, ਮੇਲ ਬਦਲਾ ॥

ਖੋਟ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਮੁਲੀ ਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਸਤੀ ਮਿਲਾਉਣੀ ।

ਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਟ ਹੈ, ਬੁਰਾ
ਖੋਟੀ, ਸ: } ਬੁਰਿਆਈ, ਨਿਕੰਮਾ, ਘਾਪੀ, ਇਲ
ਵਿੱਚ ਵੇਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਟਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਲ ਜੁਗ, ਕਾਲ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਖੋਟਾ ਸਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਸਤੀ ਧਾਂਤ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਪਰਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਟੇ ਤੇ ਮਰੇ
ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਵੇਖਣਾ } ਨਿਖੜਨਾ ॥

ਖੋਰ ਪੈਣੀ

ਖੋਟਾ ਵਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਨੀ ਹੋਵੇ ॥

ਖੋਟਾਈ } ਸ:—ਖੋਟਾ ਹੋਣਾ, ਖੋਟ, ਦੋਸ
ਖੋਟਿਆਈ } ਵੇਰ ॥

ਖੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਉਣਾ, ਛੱਡਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਇਕ ਪਸ਼ੂ, ਗਧਾ, ਗਾਂਢ, ਇਕ
ਖੋਟੀ, ਸ: } ਕੀੜਾ, ਮੂਰਖ ॥

ਖੋਟ, ਸ:—ਹਰੀ ਕਣਕ ਅਤੇ ਜੋ ਦਾ ਗਰਾ ॥

ਖੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣਾ, ਪੁੱਟ ਕੇ ਕੱਢਣਾ ਉੱਕਰਨਾ ॥

ਖੋਟਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਢਾਕੀ ਨਾ ਆਵੇ ॥
ਖੋਟਾ }

ਖੋਟੀ, ਸ:—ਨੱਧੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਵਾਲ ਹੋਣੇ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ॥

ਖੋਪਰ, ਪੁ: } ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ
ਖੋਪਰੀ, ਸ: } ਚੱਢੀ ॥

ਖੋਪਰਾ } ਪੁ:—ਨਰੋਲ ਦੀ ਗਰੀ, ਚੁਟ, ਕਲ੍ਹ ਜਾ
ਖੋਪਾ } ਹਲਟ ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਅਖਾਂ ਨੂੰ
ਛੱਕਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਪੁੱਪ
ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਐਨਕ ॥

ਖੋਬਰ, ਪੁ:—ਭੋਜਾ ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਚਿਹਰਾ ॥

ਖੋਬੀ, ਵਿ:—ਖੁੱਬ ਕੀਤੇ ਹੋਏ (ਕਪੜੇ) ॥

ਖੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਡਣਾ, ਪਸ਼ਾਉਣਾ, ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਖੋਡਾ, ਪੁ:—ਪੁਡਣ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਖੋਰ, ਪੁ:—ਬਹਿਆ ਢੀਚਿਆ ਆਹ ਪੱਠਾ, ਵੈਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ॥

ਖੇਰ ਪੈਣੀ

ਖੇਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਦਸਮਨਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦ
ਪਿਛਾ ਨਾ ਛੇੜਨਾ ।

ਖੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਘੋਲਣਾ, ਗਲਣਾ, ਲੁਠਾਯਾਇਕ ।

ਖੇਰਾ, ਪੁ: ਖਾਲੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ
ਦਾ ਮਗਰ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਮਲੀਆ
ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਾਂ ਹੋਣ, ਭੱਜਾ ਹੋਇਆ ਮਿੱਟੀਆ
ਭਾਗ ਖਾਲ ਦਾਲਾ ਰੋਸਤ ਖੇਰਾ

ਖੇਰਾਬਾਉ (ਵਾਉ), ਸ: 'ਸ਼ਿਮਲੀਆ' ਦਾ ਰੋਗ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਸੁੱਕ ਪੈਂਦੇ ਹਨ

ਖੇਰੀ, ਪ: ਸ: ਕਮ ਦਾ ਮੁੱਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਵੇਰਾ

ਖੋਲ, ਸ: ਵੱਡਾ ਥੋੜਾ ਹੋਆ, ਖੁੱਲ

ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸੋਝਾ - ਖੋਲ੍ਹ ਕਰਨਾ ਇਥੇ
ਉਨਾ 'ਖੋਲ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ

ਖੋਲਾ, ਪੁ: - ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਅਰ ਦੀ
ਛੇੜ ਨਹੀਂ

ਵਿ: ਖੁਚਾਲਾ ॥

ਖੋਲੀ (ਖੋਲੀ), ਸ: ਚੁੰਢੇ ਪਿੱਛਾ ॥

ਖੋਲ੍ਹ, ਸ: ਟਾਪਾ ਆਤਮਾ ਦਾ ਉਛਾੜ ਸਹੀਰ
ਵਰ ਖੋਲ੍ਹਾ ॥

ਖੋਲ੍ਹੀ, ਸ: -ਕਈ ਤਰਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਪਰ ਜੋ
ਰੋਰਸ ਸ਼ਕਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆਂ
ਦਾ ਲਾਹ ਕੇ ਗੋਖਿਆ ਹੋਇਆ ਭਾਰ ॥

ਖੋ, ਪੁ: - ਖਤਰਾ, ਭਰ, ਭਓ, ਨੁਕਸਾਨ, ਨਾਸ ॥

ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਖੋ, ਪੁ: - ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਰੇ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ਨਕਾਰਾ ਮਨੁੱਖ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਲੀ

ਖੋਂਸੜਾ, ਪ: ਪਰਾਣੀ ਵੱਟਾਹਈ ਸ਼ੁੱਧੀ ਦ ਛਿੱਤਰ ॥

ਖੋਂਸਾ ਸ: ਬਹੁ: ਬ:) ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜਨਾਨੀ
ਜੋਤੀ

ਖੋਂਚਾ, ਪੁ: - ਖੋਲ੍ਹਾ ਖਾਨਾ, ਛਾਬੜੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦਾ ਖਰਪਾ ॥

ਖੋਂਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਖੋਂਝਣਾ ਬਰਾਬਣਾ,
ਸਹਾਉਣਾ ॥

ਖੋਂਢਾ, ਵਿ: ਪ: ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ
ਜਨਾਨੀ ਵੱਲ ਜਾਏ ॥

ਖੋਂਤ } ਪੁ: - ਖੋਰ, ਘਰਵਾਲਾ, ਖਸਮ, ਗਭਰੂ ॥
ਖੋਂਦ }

ਖੋਂਡ, ਪੁ: ਖਰ, ਭੋ ॥

ਖੋਂਡਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਭਰ ਖਾਣਾ ॥

ਖੋਂਰੁ, ਪੁ: ਸਾਨ੍ਹ ਦਾ ਗੱਸਾ, ਲੜਾਈ, ਬਰਾਬਾ
ਪਾਉਣਾ, ਮਚਾਉਣਾ) ॥

ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: - ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕੁੱਸ ਨਾਲ ਭੜਕਣਾ,
'ਚੰਡਾ ਜਾਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ॥

ਖੋਲ੍ਹਾ, ਪ: - ਖੁਚਾਲਾ ਛਿੱਤਰ, ਵਿ: - ਖੁਚਾਲਾ
ਖਾਲੀ

ਖਲੀ, ਸ: - ਖਲੀ, ਮਹਿ, ਮੋੜ ॥

ਗ

ਗ

ਗ, ਪੁ:—ਗੱਗਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਗਉ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ, ਗਾਂਢੀ ਗਾਂ ॥

ਵਿ: ਗਾਂਢੀ, ਭੋਲਾ

ਗਉ ਜੁਆਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਰ੍ਹੀਏ ਉੱਤੇ ਗਉ ਨੂੰ ਦੋ ਸੌਰ ਛੇਲੇ ਪੁਆਉਣੇ ।

ਗਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨੀ, ਦੇਖ ਭਾਲ ਨਾ ਕਰਨੀ ।

ਗਈਗਵਾਤੀ } ਵਿ: ਗਾਮ ਦੀ ਚਰਾਈ
ਗਈਗੁਆਤੀ } ਗਈ, ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ।

ਗਸ } ਸ:—ਮੂਰਛਾ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ, (ਆਉਣੀ,
ਗਸੀ } ਖਾਲੀ, ਪੈਣੀ) ।

ਗਸਤ, ਸ:—ਫੇਰਾ, ਯੋਗ, ਮੇਲ ਕਰਨ, ਵਿਰਣਾ ॥

ਗਹਣਾ, ਪੁ:—‘ਗਹਿਣਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਗਹਮਾ ਗਹਮ, ਸ:—‘ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ’ ਵੇਖੋ ।

ਗਹਾ } ਪੁ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਭਣ ਵਾਲੇ
ਗਹਾਉ } ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਭਣ ਵਾਕੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ, ਤੁੜੀ ਅੱਤ ਅੱਤ ਕਰਨੀ ।

ਗਹਾਈ, ਸ:—ਗਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ

ਗੰਗ

ਗਹਿ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਮੱਠਾ, ਪੰਜਾ

ਗਹਿ ਕੇ ਮਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਣੇ ।

ਗਹਿਣ, ਪੁ:—ਪਕੜਣ ਜਾਂ ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗ੍ਰਹਿਣ ।

ਗਹਿਣਾਂ, ਪੁ:—ਸੱਤੇ ਗਾਂਢੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮਿੰਗਾਰ, ਜੇਓਰ, ਗਿਰਵੀ ।

ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਠਾ, ਫੜਣਾ, ਥਾਬੁਕ ਰਣਾ ।

ਗਹਿਣੇ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਗਿਰਵੀ ਰਖਣਾ ਕਈ
ਗੇਹਣੇ ਪਾਉਣਾ } ਗੰਜ ਰਖਕੇ ਰਾਪਯਾ ਉਧਾਰ
ਗਹਿਣੇ ਰਖਣਾ } ਲੈਣਾ ।

ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ } ਸ:—ਭੀੜ ਭੜੱਕਾ, ਹੋਣਸ,
ਗਹਿਮੇ ਗਹਿਮ } ਹਲਚਲ

ਗਹਿਰ, ਸ:—ਘੁਟ, ਧੁੜ, ਹਨੇਰਾ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਨਾ ਪਾਣੀ

ਗਹਿਰਾ, ਵਿ:—ਹਨੇਰਾ ਪੈਂਧਲਾ, ਧੁੜ ਵਾਲਾ, ਝੁੰਘਾ, ਗੂਹੜਾ ਮੈਲਾ ॥

ਗਹਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਹਨੇਰਾ, ਝੁੰਘਾ, ਗੋਲਾਈ, ਝੁੰਘਾਈ ।

ਗਹਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਹਿਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗਹੁ, ਪੁ:—ਧਿਆਣ, ਪਰਵਾਹ, ਸ਼ੌਂਕ ।

ਗੱਖੜ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।

ਗੱਖੀ, ਸ:—ਜੱਫੀ, ਗਲੱਖੜੀ, ਗਲੱਠਾਲ ਲਾਉਣਾ (ਘੱਤਣਾ) ॥

ਗੰਗ, ਸ:—‘ਗੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਗਗਣ

ਗਗਣ, ਪੁ:—ਅਸਮਾਨ, ਅਗਾਸ, ਅੰਬਰ, ਸਿਰ
ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿਸਾ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ
ਅਗਾਸ ।

ਗਗਣ ਦਮਾਮ, ਪੁ:—ਨਗਾਰੇ ਦੇ ਪੀਰ ਦਾ
ਵਡਾ ਹੋਸਾ, ਗਗਣ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ
ਹੋਸੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਗਗਣ (ਜੀ) ਸ: } ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ
ਗਗਣ ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ, ਜੋਕਾਂ ਵਾਲੇ।

ਗਗਣ ਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਜੋਕਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।
ਗਗਣ ਪੁਣਾ }

ਗੱਗਾ, ਪੁ: ਗੁਰਮਖੀ ਪੰਤੀ ਦਾ ਅਠਵਾਂ ਅੱਖਰ
ਗ

ਗੰਗਾ, ਸ:—ਇਕ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਦੀ, ਹਿੰਦੂਆ ਦਾ
ਤੀਰਥ

ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ
ਗੰਗਾ ਨਹਾਉਣਾ } ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣਾ ।

ਗੰਗਾਸਾਗਰ, ਪੁ: ਇੱਕ ਦੁਣੀ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਗੰਗਾ ਜਮਣੀ, ਪੁ:—ਦੋ ਗੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ।

ਗੰਗਾਜਲੀ ਉਠਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ: ਗੰਗਾ ਦੀ
ਗੰਗਾ ਜਲੀ ਚੁੱਕਣੀ } ਸੁੱਟੀ ਖਾਣੀ ।

ਗੰਗਾ ਪੂਤ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਦੇ ਪਾਣੇ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ।

ਗੰਗਾ ਬਾਸੀ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ, ਜਾਤੀ ।

ਗੰਗਾ ਰਾਮ, ਪੁ:—ਤੋਤਾ (ਹਿੰਦੂਆ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਸ: ਜਿਸ ਪਹਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਗੰਗਾ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ।

ਗਜਗ

ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਗੰਗਾ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਜਿਸਦਾ ਟਿੱਕ,
ਲਾਉ ਦੇ ਹਨ ।

ਗੰਘਲਾ, ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲਾ (ਪਾਣੀ) ॥

ਗੱਚ, ਪੁ: ਚੂਨੇ ਦਾ ਪੁਲਸਤਰ (ਕਰਣਾ, ਲਾਉਣਾ)
ਗੱਸਾ (ਚੜ੍ਹਣਾ), ਛਰਾਬ, ਨਾਲ ਮਸਤ
(ਹੋਣਾ) ।

ਗੱਚ ਪੱਚ, ਵਿ:—ਕੱਚੇ ਹੋਏ ਹੋਏ, ਗੜਬੜ ॥

ਗੱਚਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਗੱਸਾ ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਗੱਚਲ, ਸ:—ਚੱਟੀ ਦਾ ਟੁੱਕ ।

ਗੱਜ, ਪੁ:—ਗਾਬੀ, ਤਿੰਨ ਫੁਟ ਲੰਮਾਨਾ ਬੁੱਲ੍ਹਦੀ
ਸੋਧ, ਸਰੀਰੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਮਾਣੀ ॥

ਗੱਜ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਨਾਪਣਾ, ਪੰਦਰ
ਗੱਜ ਫੇਰਨਾ } ਜਾਂ ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਨੇਰਾ ਗੱਜ ਨਾਲ
ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ।

ਗੱਜ, ਪੁ:—ਢੇਰ, ਖਜਾਨਾ, ਮੰਡੀ, ਅਨਾਜ ਦਾ
ਥਾਂ, ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਹੋਕ ॥

ਗੱਜਕ, ਸ:—ਤਿਲਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ
ਮਠਿਆਈ

ਗੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਦਾ ਥੜਕਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ
ਢੇਲਣਾ

ਗੱਜਭਾ, ਪੁ:—ਪੱਤਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਥੋਰ ।

ਗੱਜਬ, ਪੁ:—ਕੂਧ, ਅਨਰਥ, ਬਿਪਤਾ, ਅਚਰਜ
ਦੀ ਗੱਲ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗੱਜਬੀ, ਪੁ:—ਗੱਜਬ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਜਰਾ, ਪੁ:—ਚਾਦੀ ਸਨੇ ਜਾਂ ਢੁੱਲਾਂ ਦਾ ਥੜਾ ।

ਗਜਰੇਲਾ

ਗਜਰੇਲਾ, ਪੁ:—ਗਜਰਾ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ।

ਗਜਲ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਅਭਿਆਸ ਵਜਾਉਣਾ ਹੁਕਮ ।

ਗਜਲਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਭਾਤ, ਬਹੁਤ ਤਰਕਾ, ਗੀਤ ।

ਗਜਾ, ਪੁ:—ਵਕੀਰ, ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ।
ਸ:—ਖੁਰਾਕ

ਗਜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ

ਗਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਜਣ ਦੇਣਾ, ਖੋਲਣਾ,
ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਚਿੰਚਾ ਕਰਨਾ

ਫਤੇ ਗਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਵਿਛੜਣ ਲਗੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ਕਹਿਣਾ

ਗਜਾਨਾ, ਪੁ:—ਗਜਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪੜੇ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ।

ਗਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਦੇਸੀ ਕੱਪੜਾ ।

ਗਜੇ ਵਸਦੇ ਨਹੀਂ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।

ਗਟ, ਪੁ:—ਲਕਾ ਦਾ ਕਣ, ਉਡ ਰਣਾ, ਚਮੁਕ

ਗੱਟ ਪੱਟ, ਵਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਏ, ਰੜ ਬੜ

ਗੱਟ ਖੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਣਾ

ਗੱਟਾ, ਪੁ:—ਛੱਟਾ, ਕਾਗ, ਠੇਠੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥੇ ਧਾਗੇ ਆਇਕ, ਖੰਨਣਾ)
ਭਿਲ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਰੇਉੜੀ ਦਾ ਛੱਟਾ ਜੋ ਬੰਦੇ ਖਾਏ ਹਨ ।

ਗਠਵਾਲੀ

ਗੱਠ, ਸ:—ਥੋਲੀ, ਬਟੂਆ, ਖੀਸਾ ('ਗੱਠ' ਵੇਖੋ) ॥

ਗੱਠ ਕੱਟ (ਕਟਾ) } ਪੁ:—ਖੀਸਾ ਕਟਰਣ
ਗੱਠ ਕਤਰੂ } ਵਲਾ ਚੋਰ ।

ਗੱਠ, ਪੁ:—ਸ:—ਛੱਟਾ, ਟਾਕੀ, ਜੋੜ, ਗੰਢ, ਖੀਸਾ, ਹਲਦੀ ਦੀ ਸੜ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਹੇ ਦਾ ਜੀਵਾਂ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਠਹਾਰਿਆ ॥

ਗੱਠ ਕਤਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਠਹਾਰਿਣ ਵਾਸਤੇ ਖੀਸ ਕਤਰ ਲੈਣਾ ।

ਗੱਠ ਤੁੱਪ, ਸ:—ਟਾਕੀ ਜਾਂ ਜੋੜ, ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗੱਠ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠ ਪਾਸੇ ਖੰਨਣਾ ।

ਗੱਠਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਠਹਾਰਿਣਾ ।

ਗਠਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਣਾ, ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ, ਬਝਣਾ ।
ਮਿਲ ਕਰਨਾ, ਬਖਤਾਵਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਗਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਨਣਾ ਕਣ ਵਟਾ ਜੋੜਣਾ, ਸੀਟਣਾ ।

ਗਠਣੀ, ਸ:—ਜੜ, ਮੇਲ, ਦੋਸਤੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੱਠਣੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਗੇ ਜੋੜਣੇ ।

ਗੱਠਲ, ਵਿ:—ਗਠ ਵਾਲਾ, ਕੱਚਾ ।

ਗੱਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਗਠਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਠਣ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ॥

ਗੱਠੜ

ਗੱਠੜ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੰਢ, ਗੱਠਾ ।

ਗੱਠੜੀ } ਸ:—ਗੰਢਾ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਖੀਸਾ,
ਗੱਠੜੀ } ਸਾਰਾ ਜੋੜ

ਗੱਠੜੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਦੋਹਰਾ
ਕਰਣਾ

ਗੱਠੜੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟ ਕਰਨਾ
ਗੱਠੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ }

ਗੱਠਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੰਢ, ਡਰੀ, ਬੁਢਕਾ, ਗੰਢਾ
ਪਿਆਜ਼ ।

ਗੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣਾ, ਜੋੜਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ
ਜੜਾਉਣਾ

ਗੱਠਾਈ, ਸ:—ਗੱਠਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ

ਗੱਠੀ, ਸ:—ਗੰਢੀ, ਜਬ੍ਹਦਾ ਟੋਟਾ

ਗੱਠੀਆ } ਪ:—ਜੜਾ ਦੇ ਪੱਤ ਦੇ
ਗੱਠੀਆ } ਰੰਗ
ਗੱਠੀਆ ਵਾਉ }
ਗੱਠੀਆ ਬਾਉ }

ਗੱਠੀਲਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਾ ਵਾਲਾ ਜੋੜ ਵਾਲਾ
ਸਕੜ

ਗੱਠ, ਸ:—ਭਾਰ ਵੱਲ ਵਾਲੀ ਗੰਢੀ, ਛਕੜਾ

ਗੱਠ ਵੱਡ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਗੱਠ ਪੱਟ ।

ਗੱਠ, ਪੁ:—ਖਰ ਦਾ ਚੱਕ, ਚਕੀ ਦਾ ਘੋਰਾ, ਗੱਠ
ਨੰਡਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗਲ ਭਾਂਡਾ ।

ਗੱਠੀ

ਗੱਠੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ

ਗੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਾਇਮ ਹੋਣਾ,
ਮਰ ਜਾਣਾ ਦਬਣ

ਗੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਨਕਣਾ, ਲਾਉਣਾ,
ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਮਥਣਾ, ਪਸਾਰੇਣਾ

ਗੱਠਵਈ, ਪੁ:—ਗੱਠਿਆ ਸਰਦਾਰਾ ਦਾ ਗੱਠ-
ਦੀ ਚੱਕਲ ਵਾਲਾ ਨਕਰ

ਗੱਠਵਾ, ਪੁ:—ਪਿਤਲ ਆਦਿਕ ਪਾ ਪਾਲੀ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਭੰਡਾ

ਗੱਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,

ਗੱਠਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਠਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ,

ਗੱਠਵੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਗੱਠਵਾ ।

ਗੱਠਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੰਢ, ਛਕੜਾ, ਪਿਲਛੀ ਦੀਆਂ
ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੱਠਾ ।

ਗੱਠਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਢੁਕਣਾ ।

ਗੱਠਾ, ਪੁ:—ਗੰਢਾਂ ਵਾਲੇ ਫੇਰੇ ਗਲ ਵਚ ਪਾਉ-
ਣ ਵਾਲੇ ਜੜੀਆਂ ਦੀ ਹਲਕਾਰੀ ਅੰਦਾਕ,
(ਚਾਰ ਚਾਕਾਂ),

ਗੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ
ਨਕਣਾ ।

ਗੱਠਾਸਾ, ਪੁ:—ਗੱਠਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਗੱਠੀ, ਸ:—ਬੰਘੀ, ਟਮਟਮ, ਬੰਬੁਕਾਟ, ਚੋਲ,
ਹੋਲਾ ਦੀ ਇਕ ਗੱਠੀ ॥

ਗੱਠੀ ਕੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਲ ਨਾਕੇ ਇਕ
ਗੱਠੀ ਵਖਰੀ ਕੀਤੀ
ਗੱਠੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ } ਸਾਣੀ ।

ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ

ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡੀ ਚੱਕਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ।

ਗੱਡੀ ਹੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡੀ ਤੁਰ ਪੈਣੀ ।

ਗੱਡੀ ਜੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਘੱਡੇ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣੇ ।

ਗੱਡੀ ਬਾਣ (ਵਾਣ) ਪੁ:—ਗੱਡੀ ਚੱਕਣ ਵਾਲਾ ।

ਗੱਡੀਰਨਾ } ਪੁ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਟਰਨਾ ਸਿਖਾ
ਗੱਡੀਰਾ } ਚੁਣ ਵਾਲਾ ਲੋਕੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ੁਣ
ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ।

ਗੰਡੇਰੀ, ਸ:—ਗੰਨੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਟੋਟਾ, ਰੰਗਲੇ ਰੰਗ
ਪਹਿਲੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੰਡਾਂ
ਦੀਆਂ ਵਿਥਾਂ ।

ਗੰਡੇਰੀਦਾਰ, ਵਿ:—ਗੰਡਾਂ ਪਾਕੇ ਰੀਗਿਆਹੁਇਆ
ਕੱਪੜਾ, ਸੂਤ੍ਰ ।

ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ ।

ਗੰਢ, ਸ:—ਗੰਠ, ਜੋੜ, ਗਿਲਟੀ, ਬੁਝਕਾ, ਟਾਕੀ
ਟੋਟਾ, ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ (ਵਲ ਦੇ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ
ਹੋਈ) ।

ਅੱਖ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਤੇ ਗੰਢ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਪ:—ਮੂਰਖ
ਪਰ ਮਾਲਦਾਰ ਗਾਹਕ ।

ਗੰਢ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਕ ਮਾਲ
ਗੰਢ ਵੱਢਣੀ } ਕੱਢ ਲੈਣਾ ।

ਗੰਢ ਝੁੱਪ }
ਗੰਢ ਦੇਣੀ, ਪਾਉਣੀ } 'ਗੰਠ' ਵੇਖ ।

ਗੰਢ ਭੋਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਾਂ ਪਾਗਾ ਭੋਜ ਕੇ ਲੰਕਾ
ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਮੇਲੋਂਦੀ ਖਬਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗਣੇਸ ਪੂਜਾ

ਗੰਢ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਗੰਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਜਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਟਾਕੀ ਲਾਉਣੀ
ਸੀਉਣਾ, ਵਲਣਾ, ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਗੰਢਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੰਢਵਾਈ, ਸ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਗੰਢਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਬਾਜੀ, ਪਿਆਜ਼ ॥

ਗੰਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੰਢਾਈ, ਸ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੰਢੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਜੜ, ਟੁਕੜਾ, ਗਠੜੀ, ਖੀਸਾ।

ਗੰਢੀ ਛੋਰਾ, ਪ:—ਗੰਢ ਕੱਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਢੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਲਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਗਣ, ਪੁ:—ਇਕੋਠ, ਟੋਲਾ, ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਦਾਸ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ, ਗਾਥੀ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਛੰਦ ।

ਗਣ ਪਤ } ਸ:—ਗਣੇਸ ਦੇਉਤਾ ਜਿਸ ਦਾ
ਗਣ ਪਤੀ } ਸਿਰ ਹੱਥੀ ਦਾ ਹੈ ।

ਗਣਿਤ, ਪੁ:—ਗਿਣਤੀ, ਲਖਾ, ਹਿਸਾਬ, ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ।

ਗਣੇਸ, ਪੁ:—ਪਾਰਬਰੀ ਦਾ ਖੁਰੂ, ਗਾਥੀ ਦੇ ਸਿਰ
ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ।

ਗੋਬਰ ਗਣੇਸ, ਪ:—ਮੰਟਾ, ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ।

ਗਣੇਸ ਚੌਥ, ਸ:—ਗੰਦੂਆ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਗਣੇਸ ਪੂਜਾ, ਸ:—ਗਣੇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਸਥ ਕੀਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਗਣੇਰੀ

ਗਣੇਰੀ, ਸ: ਛਿਲੇ ਹੋਏ ਗੰਨੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨਿਕਾ
ਟੋਟਾ ॥

ਗੋਤ, ਸ:—ਸਕਲ, ਹਾਲ, ਵੰਗ, ਵਰਤਾਰਾ, ਮੁਕਤੀ
ਤਬਲੇ ਦੀ ਸੁਰ (ਬੱਜਣੀ, ਬਜਾਉਣੀ)

ਗਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਤੀ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਮਾਰਕੇ ਦੁਖੀ ਤੋਂ ਵੁਡਾਉਣਾ, ਚੁਰਾ ਹਾਲ
ਕਰਨਾ.

ਗਤਕਾਰ (ਗ) } ਪੁ: ਤਬਲੇ ਆਦਿਕ ਵਜਾ-
ਗਤਕਾਰੀਆ } ਓਣ ਵਾਲਾ, ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ.

ਗਤਕਾਰੀ, ਸ: ਗਤ ਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗਤ ਬਣਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਮਾਰਨਾ ਖੁਦਨਾ
ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ।

ਗਤ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਗ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ ।

ਗਤ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨਚਣਾ

ਗਤਕ } ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ ਦਾ, ਠੀਕ
ਗਤਕ ਦਾ } ਭੀਲ ਭੋਲ ਵਾਲਾ ।

ਗਤਕਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੋ ਜਣੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ (ਖੇਡਣਾ)

ਗਤਕੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਗਤਕਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਤਕੇਬਾਜੀ, ਸ:—ਗਤਕੇ ਵੀ ਖੇਡ ॥

ਗੱਤਲਾ, ਪੁ:—ਜਮੇ ਹੋਏ ਲਹੂ ਦਾ ਤਲਾ ।

ਗੱਤਲੇ ਕਰਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਜਾਨੋਂ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਗੱਤਾ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਥਾ, ਜਿਲਦ, ਬਹੁਤ ਮੋਟਾ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਗਦਰੂ

ਗਤਿ (ਤੀ), ਸ:—ਹਾਲ, ਦਸਾ, ਮੁਕਤੀ। 'ਗਤ'
ਵੇਖੋ ।

ਗਤੀਆ, ਪੁ:—'ਗਤਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੱਦ, ਸ:—ਗੱਦੀ, ਆਸਣ। ਛਾਲਾ (ਓਠਾਓਣਾ,
ਚੜਾਓਣਾ, ਲਾਉਣਾ, ਉੱਠਣਾ, ਰੜ੍ਹਣਾ) ।

ਗੱਦ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ
ਮਠਿਆਈ ਨਗਦੀ ਆਦਿਕ ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੀਸੀਂਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀ ।

ਗੰਦ, ਪ: ਮੇਲ, ਕੁੜਾ, ਸਤਿਆਧ, ਬੇਸਰਸੀ ਦਾ
ਹੱਲ ।

ਗੰਦ ਖਿਲਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਹੱਲਣਾਂ ਕਰਕੇ
ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ।

ਗੰਦ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ
ਹੋਣਾ, ਭੇੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ।

ਗੰਦ ਪੁਣਾ, ਪ: ਬੇਸਰਸੀ ਦੀ ਹੱਲ ਆ ਕੰਮ,
ਮੈਦਾ ਹੋਣਾ

ਗੰਦ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਸਰਸੀ ਦਾ ਬਚਣ ਬੋਲਣਾ

ਗੰਦਕੀ } ਸ:—ਮੇਲ, ਮੈਲਾ, ਕੁੜਾ, ਹੁੰਪ,
ਗੰਦਗੀ } ਵਿਸ਼ਟਾ ॥

ਗਦ ਗਦ ਪਰਸੰਨ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ॥

ਗੱਦਣ, ਸ: ਗਦੀ ਦੀ ਤੀਅਤ ॥

ਗਦਰ, ਪੁ:—ਪਰਜਾ ਦਾ ਵਿਗੜਣਾ, ਗਾਜੇ ਨਾਲ
ਵੇਰ ॥

ਗਦਰਾ } ਵਿ:—ਕਈ ਹੰਗਾਂ ਦਾ (ਪਸ਼ੂ, ਘੋੜਾ) ॥
ਗਦਰੂ }

ਗੰਦਲ

ਗੰਦਲ, ਸਃ—ਹਰੀਆਂ ਭਾਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ,

ਗਦਾ, ਪੁਃ—ਫਕੀਰ, ਮੰਗਤਾ, ਮੰਗਣਾ (ਕਰਨੀ), ॥

ਗੱਦਾ, ਪੁਃ—ਖਜੂਰ ਦਾ ਰੁੱਖ।

ਗੰਦਾ, ਪੁਃ, ਵਿਃ—ਮੈਲਾ, ਸੰਤਿਆ ਚੋਣਿਆ,
ਖਰਾਬ

ਗੰਦਾ ਆਂਡਾ, ਪੁਃ, ਖਰਾਬ ਲੜਕਾ, ਨਕਾਰ ॥

ਗੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਪੁਃ—ਦਾਗ ਲਾਉਣਾ, ਖਤ
ਉਭਾਰਨੀ ॥

ਗੰਦਾ ਫਰੋਜਾ }
ਗੰਦਾ ਬਰੋਜਾ } ਪੁਃ—ਫਕੀਰ ਦੀ ਰੋਟ

ਗੰਦੀ, ਸਃ—ਨਰਮ ਆਸਣ, ਚਖਤ, ਸੰਘੀ-
ਸਣ, ਸਾਧੂ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ।
ਪੁਃ—ਪਹਾੜੀਆਂ, ਛਤਾਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਦੀ, ਸਃ, ਵਿਃ—ਮੈਲੀ ਖਰਾਬ, ਸੜੀ ਹੋਈ

ਗੰਦੀ ਬੂਟੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਜਲਾਬ ਦੀ ਦੁਆ।

ਗਦੂਦ, ਸਃ—ਗਿਲਟੀ, ਪੁਃ—ਨਕਾਰ ਆਦਮੀ ॥

ਗਦੂਦਣ, } ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਲਟੀ, ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਗਦੂਦੀ, } ਉਪਦਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ।

ਗਦੇਲਾ, ਪੁਃ—ਮੋਟੀ ਰਲਾਈ ਰੂੰ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ
ਵਿਵਾਈ।

ਗੱਦੇ, ਪੁਃ—ਗਧਾ, ਬੱਤਾ।

ਗੱਦੇ ਖੁਰਕੀ, ਸਃ—ਖੋਹਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ
ਪਾਸੇ ਬਗ਼ਤਦਾ, ਆਪਣੀ ਭਲਿਆਈ ਵਾਸਤੇ
ਦੁਇਆ ਭਲਾ ਕਰਨਾ (ਕਰਨੀ)

ਗੰਧੀਲਾ

ਗੱਦੇ ਦਾਨਾ } ਪੁਃ—ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਗਿੱਚੀ ਦਾ
ਗੱਦੇ ਦਾਨਾ } ਇੱਕ ਚੰਡਾ ॥

ਗੰਦੌੜਾ, ਪੁਃ—ਖੰਡ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਚੌਂਟੀ ਜਿਸਦੀ
ਭਾਜੀ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ॥

ਗੰਧ, ਸਃ—ਮੁਸਕ, ਬਾਂ ॥

ਗੰਧ ਸਾਰ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਧਕ ॥

ਗੰਧ ਰਾਜ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਖੁਸਬੰਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਗੰਧਕ, ਸਃ—ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਜੋਹੀ ਦਵਾ ਜੋ ਛੇਤੀ
ਪੀਘਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਥਲ ਛੇ ਨੀਲੀ : ਅਦ
ਛੱਡਦੀ ਹੈ ॥

ਗੰਧਰਬ, ਪੁਃ—ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਦੇ ਗਾਇਨ ੬੪ ਦੇ
ਉਤੇ, ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਰਾਗੀ ॥

ਗੰਧਲਾ, ਵਿਃ—ਮੈਲਾ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਧਲਾਉਣਾ, ਪੁਃ—ਗੰਧਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗਧਾ, ਪੁਃ—ਘੋੜੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ, ਗੱਦਾ,
ਖੱਤਾ। ਮੁਰਖ ॥

ਗੰਧਾਰ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਸਰ ਰਾਗ ॥
ਵਿਃ—੬੪ ਚੌਂਡਾ ॥

ਗੰਧਾਲ, ਵਿਃ—ਵੱਡਾ, ਚੌੜਾ, ਖੁਲ੍ਹਾ ॥

ਗੰਧੀ, ਸਃ—ਖੋਹੀ, ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਗੰਧੀ ਚੁੰਘਣਾ, ਪੁਃ—ਗੁੱਕਾ ਪੀਣਾ (ਨਿਹੰਗ
ਦੀ ਥੱਲੀ) ॥

ਗੰਧੀ, ਪੁਃ—ਅਤਰ ਵਾਲੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਧੀਲਣ, ਸਃ } ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ, ਬਾਜੀਗਰ,
ਗੰਧੀਲਾ, ਪੁਃ } ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਖੁਰੀ

ਗੰਧੁਲਕਾਂ

ਗੰਧੁਲਕਾਂ, ਸ: ਗੰਧੁਲਾਂ, ਸੰਥ ॥

ਗੰਨ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੋਢੀ ਜਾ ਸੱਪ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਵਿੱਚ ਦਾ ਵੱਟ ॥

ਗੰਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਖਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਮਾਦ ॥

ਗੰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਗੰਨ, ਅੱਖ ਦਾ ਛੱਪਰ ॥

ਗੰਨੀ ਛਾਰੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਦਾ ਛੱਪਰ ਸੁੱਜਣਾ ॥

ਗੱਪ, ਸ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ, ਬਕਵਾਦ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਗੱਪ ਸੱਪ } ਸ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ, ਬਕਵਾਦ ॥
ਗੱਪ ਸਜੱਪ }

ਗਪਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਹ ਲੈਣਾਖਾ ਜਾਣਾ, ਲੈ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਗੱਪੁਣ, ਸ: } ਜੋ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰੇ ॥
ਗੱਪੀ, ਪੁ: }ਗੱਪੁਟੇਸ਼ਣ } ਪੁ:—ਗੱਪ, ਬੁਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਭਰਾ ॥
ਗੱਪੜਾ }

ਗਡ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਸੰਘਣੀ ਬਣਤਰ ਦਾ (ਕਪੜਾ) ॥

ਗੱਡਾ, ਪੁ:—ਗਗਾਹ, ਢੱਕਾ, ਚਿੱਸਾ, ਸੁਗਾਹ, ਹੱਥ ਆਈ ਹੋਈ ਨਗਵੀ ॥

ਗੱਡਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਢਤ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਗੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਗਾਹ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ॥

ਗੱਡੇ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਗਾਇਆ ਮਾਲ ਖਾਣਾ ॥

ਗੰਢੀਰਤਾ (ਤਾਈ)

ਗਬਜ, ਪੁ:—‘ਗਜਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗਬਜੀ, ਪੁ:—ਗਜਬ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਬਰ, ਵਿ:—ਮਾਲ ਦਾਰ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਭਿਆਨੀ ॥

ਗੱਬਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਲ ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਗਬੜ ਗੰਜ } ਸ:—ਗੜ ਬੜ, ਖਰੋਬੀ ॥
ਗਬੜ ਚੌਥ }

ਗਬਾਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਡਣ ਖਣੇਲਾ, ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲਾ ॥

ਗੱਭ, ਪੁ:—ਗਰਭ, ਜੋ ਬੱਚਾ ਪੈਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ॥

ਗੱਭ ਛਣ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਭ ਨਸਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਗੱਭਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪੈਦ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੈ ॥

ਗਭਰੂ (ਰੂਟਾ) } ਪੁ:—ਗੁਆਨ ਅ ਦਮੀ,
ਗਭਰੂਟਾ (ਡ, ਡਾ) } ਗੁਆਨ ਬੰਦ ॥
ਗਭਰੂਟ (ਟਾ) }

ਗਭਲਾ, ਵਿ:—ਗੱਭੇ ਦਾ, ਵਿਚਲਾ, ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜਾ ॥

ਗੱਭਾ, ਪੁ:—ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ ॥

ਗੰਢੀਰ, ਵਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲਾ, ਨਿਮ੍ਹ, ਜੋ ਪੀਰਜ ਰੱਖੇ ॥

ਪੁ:—ਧਿੱਠ ਜਾਂ ਗਿੱਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਡਾ ॥

ਗੰਢੀਰਤਾ (ਤਾਈ) ਸ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਨਿਮ੍ਹ-ਤਾਈ, ਧੋਰਜ ॥

ਗੱਡੇ

ਗੱਡੇ, ਆਵ:—ਵਿੱਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਮਿਆਨੇ ॥

ਗਮ, ਪੁ:—ਫਿਕਰ, ਚਿੰਨਾ, ਅਭਸਸ (ਕਰਨਾ ਖਾਨਾ)
ਸਾੜਿਆਂ। (ਖਾਨਾ) ।

ਗਮ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਗਮ ਕਰ, ਜੋ ਪੀਰਜ
ਰਖੇ

ਗਮਜਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਬਕਵਾਦ, ਗੱਪ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗਮਣ, ਪੁ:—ਸਾਣਾ, ਦੁਰਨਾ, ਭੋਗ ਕਰਨਾ

ਗੱਮਤ, ਸ:—ਮੇਲ ਗੇਲ, ਮਿਲ੍ਹਤਾਈ, ਲਾਹ ।

ਗੱਮਤਣ ਸ:— }
ਗੱਮਤੀ, ਪੁ:— } ਜੋ ਸਾਬ ਕਰੇ, ਵਾਕਫ਼ ॥

ਗੱਮਤਾ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਅਕਲ ਦੀ ਤੇਜੀ ।

ਗਮ ਰੁਠ, ਵਿ:—ਗੁੱਸਆ ਹੋਇਆ ।

ਗਮਰੂਰ, ਵਿ:—ਅਭਮਾਨੀ, ਹੰਕਾਰੀ

ਗਮਰੂਰੀ, ਸ:—ਆਕੜ, ਅਭਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਗਮਰੋੜੀ, ਸ:—ਮੋਟਾ ਛਿੱਲੜ, ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਹੋਈ ਗੱਲ ।

ਗਮਲਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਗੇਲ ਛੋਟਾ ਭਾਗ ॥

ਗਮੀ, ਸ:—ਗਮ, ਮੋਰਾ, ਖਿਚਲਾਪ, ਮੋਤ
(ਹੋਣੀ) ।

ਸ਼ਾਦੀ ਗਮੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗਮ ਦੇ ਵੇਲੇ
(ਵਿਆਹ ਵਗ ਅਤੇ ਮੋਤ) ।

ਗਯਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤੀਰਥ ॥

ਗਯਾ ਕਰਾਉਣੀ; ਕ੍ਰਿ:—ਗਯਾ, ਜਾਏ ਪਿੰਡ
ਭਰਾਉਣਾ ।

ਗਰਕੀ

ਗਯਾਣ, ਗਯਾਨਣ } 'ਗਿਆਨ' ਆਦਿਕ
ਗਯਾਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਗਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਫਰਨਾ, ਲਭਣਾ, ਇੱਕ
ਕਰਨਾ, ਜ਼ਾਇਆ ਪਾਉਣੀ ॥

ਗਰਹਿ }
ਗ੍ਰਹਿ } ਪੁ: ਸੂਰਜ ਦੀਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਰੇ ।

ਖੋਟਾ ਗਰਹਿ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਹੋਣੀ ।

ਨੌ ਗਰਿਹ, ਪੁ:—ਮੰਗਲ ਆਦਿਕ ਨੌ ਤਾਰੇ ॥

ਗਰਹਣ }
ਗਰਹਿਣ } ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਜਾਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਉੱਪਰ
ਛਾਯਾ ਪੈ ਜਾਣੀ ।

ਗਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ

ਪਾਣੀ ਗਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹਣਾ ॥

ਗਰਹਿਣੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਹਿਣ ਦਾ ਅਸਰ
ਪਣਾ ।

ਗਰਹੁ, ਪੁ:—'ਗਰਹਿ' ਵੇਖੋ, ਧਿਆਨ, ਪਰਵਾਹ ।

ਗਰਕ, ਵਿ:—ਭੁੱਬਾ ਹੋਇਆ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਮਗਨ ॥

ਗਰਕ ਹੋਣਾ }
ਗਰਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਬਣਾ ॥

ਗਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਬਣਾ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਮਗਨ ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਕੀ, ਸ:—ਗਰਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਤਬਾਹੀ
(ਆਉਣੀ) ॥

ਗਰਗਰਾ

ਗਰਦਾ

ਗਰਗਰਾ, ਵਿ:—ਮੋਟੀ, ਗਾੜਾ (ਕਪੜਾ) ॥

ਗਰਜ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਕੜਕ, ਮਰਜੀ,
ਲੋੜ, ਪਰਜਨ, ਕੰਮ, ਮਤਲਬ, ਗੋਂ ॥

ਗਰਜ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਗਰਜ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਸਰਾ ਵੇਰਣਾ ॥

ਗਰਜ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਜ ਕੀ ! ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਗੋਲ ਕਾਰਦੀ, ਮੁਕਦੀ
ਗੱਲ ॥

ਥੇ ਗਰਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਜ ਨਹੀਂ ॥

ਥੇ ਗਰਜ, ਸ:—ਗਰਜ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਗਰਜੀ, ਵਿ:—ਗੱਸੇ, ਹੁੰਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਕਣਾ ਚੋਰ ਨਾਲ
ਬਲਣਾ ॥

ਗਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਣਾ, ਖਰਾਬ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਜ ਹੈ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਗਰੀਟੀ ਸ:—ਜੁੱਮਾ, ਜਾਮਣੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ
ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਜੇ ਘੜੀ ਇੰਨੇ ਰਿਹ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਵਿਗੜ ਗਈ ਤਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਰ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅੰਦੇ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ॥

ਗਰੀਬ } ਪੁ:—ਪੁਸਤਕ, ਕਿਤਾਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਰਮ
ਗ੍ਰੰਥ } ਪੁਸਤਕ ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਗਰੀਬ ਕਰਤਾ } ਪੁ:—ਗ੍ਰੰਥ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਗਰੀਬ ਕਾਰ }

ਗਰੀਬਣ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ ਦੀ 'ਤੀਵੀ' ॥

ਗਰੀਬੀ } ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ, ਛਾਈ ॥
ਗ੍ਰੰਥੀ }

ਗਰਦ, ਸ:—ਉਡਦੀ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ, ਘੱਟਾ, ਥੋੜ ॥

ਗਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ) ਗਰਦ
ਉਡ ਕੇ ਪੈਣੀ ॥

ਗਰਦਸ, ਸ:—ਚੱਕਰ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤਾਰ, ਚੜ੍ਹਾਉ
ਖੋਟੀ ਕਿਸਮਤ ॥

ਗਰਦਣ } ਸ:—ਗਿੱਚੀ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ
ਗਰਦਨ } ਵਿਚਲਾ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਗਰਦਨ ਝੁਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਦਨ ਨੀਵੀਂ
ਕਰਨੀ ਦੇਖੋ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਪਾ-
ਉਣਾ, ਜਬਰ ਦਸਤਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਨ ਕਰਨ
ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਨਾ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਛਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਦਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਦਣ ਨੀਵੀਂ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ,
ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ॥

ਗਰਦਣੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਰਦਾ, ਪੁ:—ਧੂੜ, ਚਰਸ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਦਾ ਚੁਰਾ,
ਲਹਿੰਗਾ ॥

ਗਰਦਾਨਕ

ਗਰਦਾਨਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਛੇਕ ਵਿੱਚ ਬੂਹੇ ਪ੍ਰਮਿਦਾ
ਹੈ, ਚੁਬੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਵਸਤਾ ॥

ਗਰਦਾਣ ਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਾਉਣਾ (ਜੁੱਕਦੇ ਮੇ
ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ) ।

ਗਰਦਾਵਰ } ਪੁ:—ਪਦਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖ
ਗਰਦੌਰ } ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਭਿਸਰ ॥

ਗਰਦਾਵਰੀ } ਸ:—ਪਦਵਾਰੀ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੇ
ਗਰਦੌਰੀ } ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਕਿਸਾਬ ਵਿੱਚ
ਲਿਖਣਾ । ਗਰਦੌਰ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗਰਪ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਕਦਰ ।

ਗਰਪਪ } ਪੁ:—ਗੁਪਾ, ਗੱਦੇ, ਖੱਭਾ ॥
ਗਰਪਬ }

ਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਨਾ, ਵਿਗੜਨਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਗਰਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਸੜਕਣਾ ॥

ਗਰਨਾਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਗਰਹਿਣ ਦਾ
ਗਰਨਾਪੇ ਜਾਣਾ } ਅਸਰ ਪੈਣਾ ॥

ਗਰਬ, ਪੁ:—ਅਭਿਆਨ, ਹੰਕਾਰ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਰਬਣ, ਸ: }
ਗਰਬੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਗਰਬ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਗਰਭ, ਪੁ:—ਘੋਟ, ਰਮਲ, ਵਿੱਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੱਚਾ
(ਹੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਗਰਭ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਗਰਭ ਦਾ ਨਾਸ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਗਰਭ ਵੰਤ, (ਤੀ,) ਸ:—ਜਿਸਨੂੰ ਗਰਭ ਹੈ ।

ਗਰਾਸ

ਗਰਭਣ, ਸ:—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ॥

ਗਰਭੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਮੀ ਜਾਂ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਸੂੜ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਧਾਰੀਦਾਰ
ਕਪੜਾ ॥

ਗਰਮ, ਵਿ:—ਤੱਤਾ, ਕੋਸਾ, ਸੜਦਾ, ਰਮਕਦਾ ॥

ਗਰਮ ਸਰਦ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ॥

ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਗਰਮ ਕਪੜੇ, ਪੁ:—ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਗਰਮ ਮਜਾਜ, ਪੁ:—ਝੁੱਧ ਵਾਲਾ ਸੁਗਾਉ ॥

ਗਰਮਾ ਗਰਮ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸਜਰਾ ਤਾਜਾ ॥

ਗਰਮਾਈ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਗਰਮ, ਚੀਜ਼ਾਂ ॥
ਵਾਹਾਰੇ ਆਦਿਕ ॥

ਗਰਮੀ, ਸ:—ਗਰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਉਨ੍ਹਾਲ ਦੀ
ਹੁੰਤ, ਪਰਸੋਉ, ਬਾਦ ਦਾ ਰੋਗ । (ਆਉਣੀ,
ਹੋਣੀ, ਪੈ ਡੀ, ਲੱਗਣੀ) ।

ਗਰਲ, ਸ:—ਥਪ, ਵਿਹੂੰ, ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਜਹਿਰ ॥

ਗਰਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਬਿਸਣ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ॥

ਗਰਜ ਪੁਰਾਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ
ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਵਾਰਨਾ) ॥

ਗਰਜ ਪੌਖ }
ਗਰਜ ਪੌਖਣੀ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਗਰਾ, ਪੁ:—ਢੇਰ । 'ਗਰ੍ਹ' ਵੇਖੋ ।

ਗਰਾ }
ਗਰਾਉਂ } ਪੁ:—ਪਤਰ ਛੇਦਾ ਨਗਰ, ਖਸਰਾ ॥

ਗਰਾਸ, ਪੁ:—ਗਰਾਹ, ਲੁਕਮਾ, ਨਵਾਲਾ ॥

ਗਉ ਗਰਾਸ

ਗਉ ਗਰਾਸ, ਪੁ:—ਰੋਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗਉ
ਲਈ ਰੋਈ ਰੋਈ ਗਰਾਹੀ ॥

ਗਰਾਹ, ਪੁ: } 'ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੀ ਰੀਜ ਇੱਕ
ਗਰਾਹੀ, ਸ: } ਵਾਰ ਉਂਗਲਾ ਨਾਲ ਫੜਕੇ
ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਗਰਾਨੀ, ਸ:—ਅਣਪਰ, ਮਹਿੰਗਾ, ਬੁੜ ॥

ਗਰਾਮ, ਪੁ:—ਗਰਾਂ, ਪਿੰਡ ॥

ਗਰਾਯਾਂ, ਪੁ:—ਗਰਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਪੈਰੂ ॥

ਗਰਾਰਾ, ਪੁ:—ਬੋਲੀ, ਪਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਘ ਸਾਫ
ਕਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ
ਖਸਮਾ ॥

ਗਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖਸਮਾ ॥

ਗਰਾਜ, ਪੁ: ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਸ਼ਾ
ਗਰਾਜਣ, ਸ: } ਪੀਣ ਦੀ ਬਾਣ ਹੋਵੇ ॥
ਗਰਾਜੀ, ਪੁ:

ਗਰਿਸਣਾ, (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਗਰਿਸਤ, ਪੁ:—ਕਬੀਲਦਾਰੀ, ਘਰ ਵਿਚ ਰਸਣ
ਹੋਸਣਾ ॥

ਗਰਿਸਤਣ, ਸ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲੀ ਤੀਰੀ

ਗਰਿਸਤੀ, ਪੁ:—ਕਬੀਲਦਾਰ, ਟੱਬਰ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਗਰਿਜ, ਵਿ:—ਗੁੱਝੇ, ਗੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗਰੀ, ਸ:—ਬੇਪਾ, ਨਰੇਲ ਦਾ ਗੰਦਾ ॥

ਗਰੀਬ, ਵਿ:—ਨਿਰਪਣ, ਨੰਗਾ ਭੁੱਖਾ, ਨਿਮ੍ਰ ॥

ਗਰੀਬਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਆਪਣਾ
ਘਰ ॥

ਗਰੀਬ ਗੁਰਬਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਲੋਕ, ਮੀਗਝੇ ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ

ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ, ਪੁ:—ਸਾਹਬ, ਹੱਜਰ ॥ ਗਰੀਬਾਂ
ਉੱਪਰ ਵਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ॥

ਗਰੀਬ ਮਾਰ, ਸ:—ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਹੁਲਮ, ਬੰਦੀ
ਕਸਮਤ ॥

ਗਰੀਬਣੀ, ਸ:—ਗਰੀਬ ਤੀਮਤ ॥ ਭਲੀਮਾਣਸ ॥

ਗਰੀਬੀ, ਸ:—ਗਰੀਬ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਨੰਗਭੁਖ,
ਬੜ, ਨਿਮ੍ਰਤਾ ॥

ਗ੍ਰੇਡ, ਪੁ:—ਦਰਜਾ, ਥਾਂ, ਵਾਰੀ ॥

ਗ੍ਰੈਮੇਡੋਨ, ਪੁ:—ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਾਉਣੇ ਵਾਲੀ
ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਗਰੋਹ, ਪੁ:—ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਬਿਪਤਾ
ਆਉਣਾ ॥

ਗਲ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ, ਸੰਘ, ਕੰਠ ॥

ਗਲ ਖੇਲ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਗਲ ਗਲਾਵਾਂ ਪੈਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਸਣਾ, ਸੁੰਮੇਵਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਲ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਟੋਕਣਾ, ਸਾਹ ਟੋਕਕੇ
ਮਾਰ ਦੇਣਾ ॥

ਗਲਘੋਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਰੀਬ ਗਲ ਪੁੱਟੇ, ਗਲ ਦਾ
ਘੋਟਿਆ ਜਾਣਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਗਲ ਦਾ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਗਰਾਂ ਨਾਂ ਲੱਥੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਗਣਾ (ਮਿਲਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਢੀ
ਪਉਣੀ ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਢੀ ਪਾਉਣੀ,
ਮਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਗਲ ਪੱਲਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਲੈਣਾ

ਗਲ ਪੱਲਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਬੜੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਵੇਲ ਵਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ
ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਰਨਾ ॥

ਗਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਕਰਨਾ, ਲੜਾਕੂ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਗਲ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜਲਮ ਕਰਨਾ
ਫਲਣਾ ॥

ਗੱਲ, ਸ:—ਥਾਤ, ਬਰਠ, ਅਥਾਣ ॥

ਗੱਲ ਕੱਥ (ਥਾ) } ਸ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਗੱਲ ਬਾਤ } ਬੋਲਣਾ, ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ॥

ਗੱਲ ਕਾਹਦੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੰਨ੍ਹੇ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕੀਹ } ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ॥

ਗੱਲੂ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਦਾ ਪਾਸਾ ॥

ਗਲੱਕੜੀ } ਸ:—ਜੱਢੀ, ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ,
ਗਲੱਖੜੀ } (ਪਾਲੀ, ਪੱਤਣੀ) ॥

ਗਲਗਲ, ਸ:—ਅਚਾਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ
ਵੱਡਾ ਨਿਥੂ ॥

ਗਲ ਗੰਢਾ, ਪੁ:—ਪੋਥੀ, ਕੰਧ ਜਾਂ ਥਾੜ ਦੀ ਮੋਰੀ ॥

ਗਲਗਿੱਤੀ, ਸ:—ਚਾਦਰ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆਕੇ
ਗਿੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਵੰਗ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਘਰਨਾ, ਘੁਲਣਾ, ਖੁਰਨਾ
ਉਥਲਣਾ, ਪੱਕਣਾ, ਸੜਨਾ, ਵਿਗੜਨਾ
ਬੰਨੇ ਜਾਣਾ, ਸਟੀਕਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਿਕਣਾ ॥

ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮੋਟੀ ਦਾ ਛਾਂਡਾ ॥

ਗਲਾਈ

ਗਲਤ, ਵਿ:—ਜੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਅਸੁੱਧ, ਭੁੱਲ,
ਵਾਲਾ ॥

ਗਲਤੀ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਚੁੱਕ, ਵਪਲਾ, ਖੁੰਬਾਈ ॥

ਗਲਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਪੁ:—ਕੁਰਬੇ ਦਾ ਗਲ ॥
ਗਲਵੀਣਾ }

ਗਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗਲਵਾਈ, ਸ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਲਾਂ, ਪੁ:—ਗਲ, ਸੰਘ, ਵਾੜ ਦੀ ਮੋਰੀ, ਗੜਾ,
ਚੌੜੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ੀਨਾਂ ਅਨਾਜ ਇੱਕ ਢਾਹ ਪੈ ਸਕੇ ॥

ਗਲਾ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਗਲਾ ਘੁੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੇ ਰੋਕਣਾ, ਜਾਨੇ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਗਲਾ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਗਲ ਨੂੰ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਉੱਠ
ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਗਲੇ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਪੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਗਲੇ ਮਿਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥੇ ਪਾਉਣੇ ॥
ਗਲੇ ਲਗਣਾ }

ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁਰੀ ਫੇਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੇ ਮਾ-
ਰਨਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਗੱਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਖੋਰਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ,
ਅਨਾਜ, ਜਖੀਰਾ, ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਟਕ ਰੱਖਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਗਲਾਉ, ਪੁ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਲਾਈ ॥

ਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਗਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਗਲਾਈ, ਸ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਲਾਸ

ਗਲਾਸ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਛੋਕਾ

ਗਲਾਕੜ } ਪੁ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ
ਗਲਾਪੜ } ਵਾਲਾ ॥

ਗਲਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਗਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਲਾਫ, ਪੁ:—ਉਛਾਜ, ਸਜਾਏ ਆਦਿਕ ਦੇ ਉੱਪਰ
ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਲਾਫੀ, ਵਿ:—ਬਾਹਰੋਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਾਲੀ
ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਚੀ (ਕੰਧ), ਮਲਾਇਮ (ਅਖਾਂ
ਦੇ ਛੱਪੜ) ॥

ਗਲਾਵੀ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਹੱਸਾ, ਬਿਪਤਾ

ਗਲੀ, ਸ:—ਮੋਰੀ, ਛੋਕ, ਥੀੜਾ ਬਜਾਰ, ਕੂਚਾ,
ਮਹੱਲਾ ॥

ਗਲੀਚਾ, ਪੁ:—ਉੱਠ ਦਾ ਵਿਛੋਣਾ, ਰਸਮ,
ਕਲੀਲ ॥

ਗਲੀਮ, ਪੁ:—ਦੁਸਮਣ, ਵੈਰੀ, ਹੱਲਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਲੂ, ਪੁ:—ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਗਲੁਬੰਦ, ਪੁ:—ਗਲ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਲੇਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਖੰਭ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ,
ਪਾਗੋਣਾ ॥

ਗਲੇ, ਸ:—ਜਪ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਸੁਦੀ ॥

ਗਲੇਕੜੀ, ਸ:—ਗਲੇਖੜੀ, ਜੱਫੀ, ਗਲ ਲੱਗਣਾ ॥

ਗਲੇਲਾ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਜੇਹੀ ਗੀਜ ॥

ਗਵਈਸਾ } ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਾਈ ॥
ਗਵਈਸਾ }

ਗੜ ਗੱਜ

ਗਵਰਨਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ, ਬੰਦ-
ਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਲਾਟ, ਵੇਸਰਾਇ ॥

ਗਵਰਮਿੰਟ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ
ਹਕੂਮਤ ॥

ਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਖੇਲਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਗਵਾਉ, ਪੁ:—ਗਵਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਡਾਉ ॥

ਗਵਾਹ, ਪੁ:—ਉਗਾਹ, ਸਾਖੀ, ਸ਼ਾਹਦ ॥

ਗਵਾਹੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਸਾਖੀ, ਸ਼ਾਹਦੀ ॥

ਗਵਾਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ॥ ਜਾਹਲ,
ਗੰਵਾਰ, ਪੁ: } ਅਗਿਆਨੀ, ਮੂਰਖ ॥
ਗਵਾਰਨੀ, ਸ: }
ਗੰਵਾਰਨੀ, ਸ: }

ਗਵਾਰਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ ॥

ਗਵਾਰੀ (ਗੰਵਾਰੀ) } ਵਿ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ॥
ਗਵਾਰੂ (ਗੰਵਾਰੂ) }

ਗਵਾਂਢ, ਪੁ:—ਹਮਸਾਗਤੀ, ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ॥

ਗਵਾਂਢਣ, ਸ: }
ਗਵਾਂਢੀ, ਪੁ: } ਹਮਸਾਯਾ (ਈ), ਆਲੇ
ਗਵਾਂਢੂ, ਪੁ: } ਦੁਆਲੇ ਚਹਿਣ ਵਾਲੇ ॥

ਗਵਾਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਗਾਉਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ,
ਗੁੱਜਰ ॥

ਗੜ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਤੇ ਨਿੱਗਰ ਵੇਸਾ (ਉੱਠਣਾ,
ਉੱਭਰਣਾ) ॥

ਗੜ ਗੱਜ, ਪੁ:—ਗਾਰੀ ਅਫਸਰ, ਖਤਕ, ਗਰਜ,

ਗੜਗੱਜੀ

ਗੜਗੱਜੀ, ਪੁ:—ਗੱਜਣ ਜਾਂ ਕੜਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੜਗੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਕੜਕਣਾ ।

ਗੜਗੜਾਟ, ਸ:—ਰੋਲਾ-ਗੋਲਾ, ਖਲਬਲੀ, ਹੱਲ
ਚਲ ।

ਗੜਗਿੱਲੀ, ਸ:—ਹੱਸਣਾ, ਗਾਉਣਾ, ਨੱਚਣਾ,
(ਪਾਉਣੀ) ।

ਗੜ ਪੰਖ (ਪੰਖਣੀ), ਪੁ:—ਗਰੜ ।

ਗੜਬੜ, ਪੁ:—ਘਾਲਾ ਮਾਲਾ, ਉਲਟ ਪੁਲਟ ।

ਗੜ ਬੜ ਝਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਗੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਕਿਲਾ, ਕੋਟ (ਗੜ੍ਹ ਪਾਉਣਾ—ਬਠਾਉਣਾ)

ਗੜ੍ਹਕ, ਸ: } ਗਰਜ, ਕੜਕ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ
ਗੜ੍ਹਕਾ, ਪੁ: } ਉਬਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਗੜ੍ਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਕੜਕਣਾ, ਉੱਚੀ
ਬੋਲਣਾ ।

ਗੜ੍ਹਕੂ, ਪੁ:—ਗੜ੍ਹਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਦਾ ਸੰਢੇ ਨਾਲ ਮੇਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਗੜ੍ਹਪ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਕੋਈ ਥੀਜ ਖਾਣਕੁੰੀ ਅਵਾਜ ।

ਗੜ੍ਹਪ ਸੜ੍ਹਪ, ਸ:—ਗੱਪਾਂ, ਫੜਾ, ਝੁਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਗੜ੍ਹ ਬੜ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਵਿੱਡ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੜ੍ਹ ਬੜਾਹਟ } ਸ:—ਗੜ੍ਹ ਬੜ, ਝਰ, ਰੋਲਾ,
ਗੜ੍ਹ ਬੜਾਟ } ਖਲਬਲੀ ॥

ਗਉਣਾ

ਗੜਵਾ }
ਗੜਵੀ } “ਗੜਵਾ” ਗੜਵੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗੜਾ, ਪੁ:—ਝੰਮੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ
ਜੋ ਅਗਸੋਂ ਵਰ੍ਹਾਈਆਂ ਹਨ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਠੰਢਾ ।

ਗੜੇ ਮਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਗੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਰੋਇਆ, ਖਾਈ, ਖੰਡ, ਡੁੱਪੀ ਥਾਂ ॥

ਗੜ੍ਹਾਉ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆ ਵਿੱਚ ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਂਦਾ ਦਾ
ਮੇਲ ।

ਗੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਨੂੰ ਸੰਢੇ ਨਾਲ
ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਗੜ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਦਾ ਸੰਢੇ ਨਾਲ ਮੇਲ
ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਗੜ੍ਹਾਪ, ਸ:—ਗਉਆਂ ਮਹੀਆਂ ਦੀ ਜੁਆਨੀ,
ਉਹ ਵੱਡੀ ਜੋ ਗੜ੍ਹੀਜਣ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਗੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਿਲਾ, ਕਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਦ ॥

ਗੜ੍ਹੀਡਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਜਾਂ ਗੁੜ ਵਿੱਚ ਹਰੇ ਅੰਬ ਰਿੱਝੇ
ਹੋਏ ॥

ਗੜ੍ਹੂਣ, ਸ:—ਰੋਪ ਦੇ ਦਾਗਣ ਜਾਂ ਬੰਦਲ ਦੇ ਗੱਜਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਗੜ੍ਹੂਦ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਘੁੱਕ ਸਾਂ
ਜਾਣਾ ॥

ਗਾ, ਸ:—ਗਉ, ਦੁੱਧ ਦਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਸ਼ੂ ॥

ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰ ਨਾਲ ਗੀਤ ਬੋਲਣਾ, ਗਾਗ
ਅਨਾਪਣਾ ॥

ਗਾਉਣਾ ਬਜਾਉਣਾ

ਗਾਉਣਾ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੀਤ ਗਾਉਂ ਕੇ ਤੇ
ਵਾਜੇ ਵਜਾਕ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣੀ ॥

ਗਾਇ, ਸ:—ਗਾਂ, ਗਾਉ, ਗਾਈ ।

ਗਾਇਕ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਵਈਯਾ, ਰਾਗੀ ॥

ਗਾਇਣ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਰਾਗ, ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ।

ਗਾਇਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਗਾਇਲਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਨਭਾ, ਜ਼ੈਦਾ, ਲਾਹ ॥

ਗਾਈ, ਸ:—ਗਾਉ, ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਮਧਹੂਰ
ਖਸ ॥

ਗਾਂਸ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ।

ਗਾਸਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਲਾਹ, ਖੋਕਾ (ਲੰਗਣਾ,
ਲਾਉਣਾ) ।

ਗਾਹ ਪ:—ਬਲਦਾ ਕੇਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਤੜਵਾਲ ਦਾ
ਕੰਮ

ਗਾਹ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀ ਬਾਈ ਵਿਰ ਕੇ
ਮੁੜ ਆਉਣਾ ।

ਗਾਹ ਪਾਉਣਾ } ਸ:—ਬਲਦਾ ਕੇਲੋਂ ਅਨਾਜ
ਗਾਹ ਲੈਣਾ } ਲਤੜਵਾਲਾ ॥

ਗਾਹਕ, ਪ: } ਜ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਗਾਹਕਣੀ, ਸ: } ਲੈਣੀ ਚਾਹ, ਲੋੜ ਹੋਣਾ ।

ਗਾਹਕੀ, ਸ:—ਵਿਕਰੀ, ਖਰੀਦਾਰੀ, ਵਿਹਾਰ,
ਲੋੜ ॥

ਗਾਹਡੀ } ਸ:—ਵੇਲਣ ਜਾਂ ਹਲਣ, ਰਲਾਉਣ
ਗਾਹਦੀ } ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਗਾਹਣੀ

ਗਾਹਣ, ਪੁ:—ਬੌੜੇ ਬੌੜੇ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ
ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪੈਰੀ ਹੁਰ ਕੇ ਲੰਘ ਸਕੇ
(ਲੰਘਣਾ) ।

ਗਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹ ਪਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਵਿਚਨਾ,
ਬੇਜਣਾ ॥

ਗਾਹਲੜ, ਪ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਗਾਹਲ, ਪ:—ਰੁੰਦਾ ਗੋਹੜਾ, ਛਿੱਲੇ ਹੋਏ ਹਰੇ
ਅੰਬ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਗਾਹੜ, ਪੁ: } ਲੋਕਾ ਦਾ ਕੱਠ, ਛੀੜ
ਗਾਹੜ ਮਾਹੜ, ਸ: } (ਮਰਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਗਾਹੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁ:—ਝੁੰਘਾ, ਸੰਘਣਾ, ਖੰਭਾ, ਇੱਕ
ਮਟਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ ।

ਗਾਹੁ, ਪੁ:—ਗਾਹਣ ਵਾਲਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ

ਗਾਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਣਾ, ਝੱਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ,
ਸਖਾਉਣਾ (ਦੁਆ) ॥

ਗਾਗਰ } ਸ:—ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਖਿੱਤਲ ਦਾ ਪਾਣੀ
ਗਾਗਰੀ } ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਡਾਂਡਾ ॥

ਗਾਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਗਾਗੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਜੜ੍ਹ
ਸਾਗ ॥

ਗਾਹ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਥਾਂ ਲਾਉਣ ਲਈ
ਓਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ ਪੁੰਦਰੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕ
ਕਪੜਾ ॥

ਗਾਹਣੀ, ਸ:—ਪੈਰੀਉਂਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲੀ ਪੀਲੀ ਜੇਹੀ
ਮਿੱਟੀ ॥

ਗਾਬੀ

ਗਾਬੀ, ਸ:—ਗਾਬ, ਚੰਕ ਮਾਰਨਾ, ਚੰਕ, ਸਾਬਣ
ਆਦਿਕ (ਦੀ ਚੰਕੀ)

ਗਾਜਰ, ਸ: ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ।

ਗਾਜਰ ਮੁਲੀ, ਸ: ਨਕਾਰੀ ਸ਼, ਸਮਤੀ ਚੀਜ਼ ।

ਗਾਜ, ਪ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦਾ 'ਨਸਾ' (ਫੰਗ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ) ।

ਗਾਜਾ ਬਾਜਾ, ਪ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਜ
ਇਕੱਠ ਬਜਣ ਦੀ (ਅਵਾਜ਼) ।

ਗਾਸੀ, ਪ: ਬਹੁਦਰ ਆਦਮੀ, ਕਾਬਰ
ਜਿਤਣ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਣ

ਗਾਜੀ ਮਰਦ, ਪ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ, ਘੋੜਾ ।

ਗਾਟਾ, ਵਿ: ਮਧਰੇ ਕੰਦਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਮੋਟਾ, ਵਾਢੇ ਲਾ ।

ਗਾਟਾ, ਪ: ਗਾਂਢੀ, ਗਰਦਨ, ਗੱਲ ।

ਗਾਡਰ, ਸ: 'ਚਾਨੀ ਅਤੇ ਲਲ ਕਣਕ ਮਿਲਾ
ਹੋਈ

ਪੁ:—ਲੱਚੇ ਦਾ ਸਤੀਰ ।

ਗਾਡੀ, ਸ: 'ਗਾਂਡੀ' ਵਧੇ ।

ਗਾਂਢ, ਪੁ: -ਗੰਢਣ ਵਾਲਾ (ਜੁੱਤੀ ਆਦਿਕ)

ਗਾਤਰਾ, ਪੁ: ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੇਂਟੀ, ਮਿਆਣ

ਤਲਵਾਰ ਗਾੜ੍ਹੇ ਕਰਨੀ (ਪਾਉਣੀ) ਕ੍ਰਿ: -
ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਣ ਵਿਚ ਪਾਉਣੀ ।

ਗਾੜੀ, ਸ: ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ।

ਗਾਦੇ, ਪੁ: ਮੇਲ ਜੋ ਰੱਲੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ।

ਗਾਦੀ, ਸ:—'ਗਦੀ' ਵੇਖੋ ।

ਗਾਧਣ, ਸ: - ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤੀਮਤ ।

ਗਾਲ ਕੱਢਣੀ

ਗਾਧੀ, ਸ:—'ਗਾਹਵੀ' ਵੇਖੋ ।

ਗਾਂਧੀ, ਪੁ: -ਅਤਰ ਫੁਲੇਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ।

ਗਾਨਾ, ਪੁ:—ਵੀਣੀ, ਵੀਣੀ ਦੀ ਸੋਜ, ਮਰਕੋਤ
(ਗਾਨਾ ਪੈਣਾ), ਲਾੜੇ ਤੇ ਵਟੁਟੀ ਦੀ ਵੀਣੀ
ਤੇ ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਮੋਲੀ, ਕੰਗਣਾ (ਗਾਨਾ
ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ।

ਗਾਨੀ } ਸ:—ਕੰਠੀ, ਕੋਡਾ ਦੀ ਮਾਲਾ ।

ਗਾਫਲ, ਵਿ: -ਬੇ ਖਰਵਾਹ, ਅਲਗਰਜੀ ।

ਗਾਫਲਾ, ਪ: ਮੁਸਾਵਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਦਾਗਰਾਂ ਦੀ
ਮੁਲੀ

ਗਾਫਲੀ, ਸ:—ਬੇ ਖਰਵਾਹੀ, ਅਲਗਰਜੀ ।

ਗਾਬੜ ਗੋਜਾ, ਪੁ: ਬਕਵਾਦ ।

ਗਾਭ, ਪ: ਗਰਬ ।

ਗਾਮ, ਸ: -ਘੜੇ ਦਾ ਕਦਮ ।

ਗਾਮਚੀ, ਸ: ਘੜੇ ਦੀ ਟੰਗ ਦਾ ਪਤਲਾ ਹਿਸਾ ।

ਗਾਯਕ, ਗਾਯਣ } 'ਗਾਇਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਗਾਹ, ਸ:—ਬੂਹ ਦਾ ਚਿਕੜ ਮਿੱਟੀ, ਗਵਾ, ਟੋਆ ।

ਗਾਹਡ, ਪ: ਹੇਲ ਗਾਂਢੀ ਦਾ ਰਾਖਾ ਜੋ ਨਾਲ
ਸਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਗਾਹਦ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ 'ਜਾਂ'
ਮੰਡਲੀ ।

ਗਾਂਗਾ, ਪੁ: -ਜ਼ਿੰਮੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ।

ਗਾਲ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਬਰਨ, ਗਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗਾਲ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਬਰਨ ਖੋਲਣੇ ।

ਗਾਲ ਖਾਣੀ

ਗਾਲ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾਲ
ਭਾਣੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਨੀ ।

ਗਾਲ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰੇ ਬਚਨ ਬੋਲਣੇ

ਗਾਲ ਦੁੱਪੜ, ਸ: ਬਰੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਮੋਹਣੀ

ਗਾਲਣਾ (ਟੀ) ਕ੍ਰਿ: ਪਿਆਰਨਾ, ਪਾਲਣਾ,
ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਉਥਾਲਣਾ, 'ਰੰਨਣਾ, ਸਾੜਣਾ,
ਬਲੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵੇਚਣਾ ।

ਗਾਲੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ

ਗਾਲੜੀ (ਜੀਆ) } ਪੁ: ਬਹੁਤ ਗੱਲ
ਗਾਲੜੁ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਗਾਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਗਰਾਹ, ਬਿਪਤਾ, ਨਿਆਉਂ

ਗਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਗਾਹਲਾ

ਗਾਲੀ, ਸ:—'ਗਾਲ' ਦੇਖੋ ।

ਗਾਲ੍ਹ, ਪੁ: ਗਾਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਗਾਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣਾ, 'ਗਾਗ' ਅਲਾਪਣਾ

ਗਾਵਾ, ਵਿ:—'ਗ' ਦਾ, ਜੀਕਾ ਦੁੱਧ

ਗਾਛ੍ਹ, ਪੁ: ਮੱਟਾਈ ਇਕੱਠੇ ਬੀੜ

ਗਾਛ੍ਹੀ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਸੰਘਣਾ

ਪੁ: ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਕਪੜਾ ।

ਗਾਛ੍ਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ, ਇਕ ਜੜ, ਗਾਹਦੀ ।

ਵਿ:—ਮੱਟੀ, ਸੰਘਣੀ, ਪੱਕੀ, ਗਾਛ੍ਹੀਯਾਰੀ, ।

ਗਿਆ ਗੁਜਰਿਆ, ਵਿ:—ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਮਖਾਹ ।

ਗਿਆਣ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ, ਇਲਮ, ਬ੍ਰਹਮ ਵਿ
ਦਯਾ ॥

ਗਿਆਣ ਇੰਦ੍ਰੀ, ਸ:—ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਖੋ ।

ਗਿਟੀ

ਗਿਆਣ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ
ਗਿਆਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ ॥

ਗਿਆਣ ਗੋਦੜੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਗਾ ਗਿਆਣ
ਦੀਆ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ।

ਗਿਆਣ, ਸ: }
ਗਿਆਣੀ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਆਣ ਹੈ ।
ਗਿਆਣ ਵਾਣ, ਪੁ: }

ਗਿਆਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਗਿਆਰਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਚਿੱਪੜ ਦਸ, ਯਾਰਾਂ ।

ਗਿੱਚੀ, ਸ: ਗਰਦਣ, ਗਲ, ਮੁੰਡੀ

ਗਿਜਗਿਜਾ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ ।

ਗਿਜਗਿਜਾਟ, ਸ:—ਕਰਿਆਈ

ਗਿਜਾ, ਸ: ਖੁਰਾਕ, ਭੋਜਨ ।

ਗਿੱਜਾ, ਵਿ: ਗਿਜਗਿਜਾ, ਕੱਚਾ, ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ ॥

ਗਿੱਝ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲ ਜਾਣਾ, ਵਾਦੀ
ਗਿੱਝਣਾ } ਪੈਜਾਕੀ ।

ਗਿਝਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾ ਲੈਣਾ, ਵਾਦੀਪਾਉਣੀ ॥

ਗਿਟਕ, ਸ:—ਫਲ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਨਿਗਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਗਿਟਕੜੀ, ਸ: ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਮੁਰ ਦਾ ਫੋਜਣਾ ॥

ਗਿਟਕੌਣਾ, ਵਿ:—ਮਧਰਾ, ਵਾਉਣਾ, ਛੋਟੇ
ਦਾ ਦਾ ।

ਗਿਟਮਿਟ, ਸ: ਅੰਧ੍ਰੀ ਜੀ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਧੌਰ ਦੇ ਜੜ ਦੀ ਉੱਛਰੀ ਹੋਈ
ਹੱਡੀ ॥

ਗਿਟੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦੇ ਟਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਹੱਡਾ ॥

ਗਿੱਠ

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਹੱਥ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਤੋਂ ਚੀਚੀ ਦੀ ਵਿਥ ॥

ਗਿੱਠ ਮੁਠੜਾ } ਪ: ਖਾਹ ਹੀ ਮਧਰਾ
ਗਿੱਠ ਮੁਠੀਆ } ਆਦਮੀ ।

ਗਿੱਠ, } ਪੁ:—ਵਾਉਣਾ, ਗਿੱਠਮੁਠੀਆ ।
ਗਿੱਠ, }

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਜੇਹੀ ਮੈਲ (ਆਉਣੀ) ।

ਗਿੱਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਣਾ, ਢਹਿਣਾ, ਹੋਣਾ
ਗਿੱਠ ਪੈਣਾ } ਜਾ ਪੈਣਾ ।

ਗਿੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਣਾ, ਢਾਹਣਾ ॥

ਗਿੱਠਤ, ਸ:—ਲੇਖਾ, ਹਿਸਾਬ ।

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋਤਸ਼ੀ

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰਾ ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੰਗ ।

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰੀ } ਸ:—ਵਿ:—ਗਿੱਠਤੀ ਦਾ
ਗਿੱਠਤ ਕਾਰੀ ਦਾ }

ਬੇ ਗਿੱਠਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਗਿੱਠਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ।

ਗਿੱਠਤ ਵਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਹਸਾਬ, ਜੋਤਸ਼ ॥

ਗਿੱਠਤੀ, ਸ:—ਗਿੱਠਕੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਲੇਖਾ, ਜੋਤ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਜੋਤਣਾ ।

ਗਿੱਠਤੀ ਦਾ ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਮੰਨਿਆ ਧਰਮ-ਨਿਆਂ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਦੇ, ਵਿ:—(ਬਹੁ: ਸ:)—ਥੋੜੇ ।

ਗਿਰਧਰ ਗਿਰਧਾਰੀ

ਗਿੱਠਤੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਮਿਣਤੀ, ਸ:—ਜੋੜ ਅਤੇ ਮਾਪ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਾ ਕੇ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ਕੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਜੋੜਣਾ ॥

ਗਿੱਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਤੀ ਜਾਂ ਲੇਖਾ
ਗਿੱਠ ਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ ।

ਗਿੱਠਣਾ ਮਿਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਪਣਾ, ਜੋੜਣਾ, ਮਲਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਗਿੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਣਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਜੇਹੀ ਮੈਲ (ਆਉਣੀ) ।

ਗਿੱਠੜ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਤਰਾਕਲ
ਗਿੱਠੜੀ, ਸ: } ਆਦਮੀ ॥

ਗਿੱਠੜ ਗੁੰਮਾ, ਪੁ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਾ ਝਗੜਾ ।

ਗਿੱਠੜਵਾੜ, ਸ:—ਸ਼ੀਰਾਲੀ ਕਪਾਹ ॥

ਗਿੱਧ, ਸ:—ਮਰਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੰਥਿਰੂ ॥

ਗਿੱਧਾ, ਪੁ:—ਤੋੜੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਨੱਚਣਾ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿੱਧਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਣਾ, ਚੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਗਿਰ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਗਿਰਧਰ } ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ ॥
ਗਿਰਧਾਰੀ }

ਗਿਰਸਤ, ਗਿਰਸਤਨ ਗਿਰਸਤੀ

ਗਿਰਸਤ, }
ਗਿਰਸਤਨ } 'ਗਿਰਸਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ।
ਗਿਰਸਤੀ }

ਗਿਰਜਾ, ਪੁ:—ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਮੰਦਰ।

ਗਿਰਦ, ਪ:—ਘੇਰਾ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੁੰਢੇਰੇ।

ਗਿਰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿੱਛੇ ਹੱਥ ਧੀ ਕੇ
ਪੈਣਾ। ਮਗਰ ਪੈਣਾ, ਖਪਾਣਾ।

ਗਿਰਦਣੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਣਾ
ਘੇਰਣਾ।

ਗਿਰਦਣੀ ਏਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਨੱਚ ਕੇ
ਭਉਣਾ।

ਗਿਰਦਾ, ਪੁ:—ਘੇਰਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਪਕਾ ਚੌਂਕਾ ਮੁੰਡਾ
ਹੋਣ 'ਸਰ ਦੇ ਚਰਚੇ ਦੇ ਵਾਲ।

ਗਿਰਦਾਵਰ }
ਗਿਰਦਾਵਰੀ } 'ਗਿਰਦਾਵਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ।

ਗਿਰਦੇ, ਅਵ:—ਚੁੰਢੇਰੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਗਿਰਦੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ,
ਆਪਣੇ ਮਰਲਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿੱਛੇ
ਪੈਣਾ।

ਗਿਰਨਾ }
ਗਿਰ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਰਨਾ, ਚਾਹਿਣਾ, ਥਲੇ
ਗਿਰ ਪੈਣਾ } ਆ ਪੈਣਾ।

ਗਿਰਮਟ, ਪ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਢੰਗ ਦਾ ਕਰਾਰ
ਨਾਮ (Agreement) ॥

ਗਿਰਮਲਾ, ਪੁ:—ਪਲਸਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਗਿਲਟ

ਗਿਰਵਰ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਪਰਬਤ।

ਗਿਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਰਵਾਣਾ, ਚੁਆਣਾ ॥

ਗਿਰਵਾਈ, ਸ:—ਗਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਿਰਵੀ, ਸ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਨਿੱਘ ਕੇ ਹੁਦਾਰ ਲਿਆ
ਜਾਵੇ ਗਹਿਣੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸ਼ੈ (ਚੌਂਕਣਾ,
ਪੈਣਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿਰਾ } ਸ:—ਗੀਵ, ਗਜ ਦਾ ਝੋਲ੍ਹਵਾਂ 1 ਹੱਸਾ,
ਗਿਰਾ } ਕਬਜ਼ੀ, ਮਨ ਦਾ ਵਿਗਾੜ (ਬੰਨ੍ਹਣੀ,
ਹੋਣੀ) ॥

ਗਿਰਾਂ (ਗਿਰਾਉਂ) }
ਗਿਰਾਈਂ (ਗਿਰਾਂਵਜ਼ਾ) } ਪੁ:—1 ਪੈੜ ॥

ਗਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਗਣਾ, ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਗਿਰਾਸ, ਪੁ: }
ਗਿਰਾਹ, ਪੁ: } ਲਕਮਾ, ਨਕਾਲਾ, ਖੁਰਕੀ ॥
ਗਿਰਾਹੀ, ਸ: }

ਗਿਰਿਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਣਾ, ਲੈਣਾ, ਫੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਗਿਰੀ, ਸ:—ਬਦਾਮ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗੁੱਦਾ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਨਿਆਸੀ ॥

ਗਿਰੇਬਾਣ, ਪੁ:—ਕੁਰਤੇ ਦਾ ਗਲ, ਥਪੜੇ ਵੀ
ਛਾਤੀ ॥

ਗਿੱਲ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਦ,
ਨੇਕ ਨਾਮੀ ॥

ਗਿੱਲ ਗੁਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਗਿਲਟ, ਪੁ:—ਕਲੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮੁਲੋਮਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਿਲੂਟ (ਟਾ) ਗਿਲੂਟੀ

ਗਿਲੂਟ ਟਾ, ਪੁ: } ਮਾਸ ਦਾ ਢਲ, ਸਮ
ਗਿਲੂਟੀ, ਸ: } ਤੜ ਮ ਕਾ, ਹੋ
ਅ ਦੇ ਦੀ ਤਲੀ

ਗਿਲਤੀ, ਸ:—ਗਦਰ ਨੂੰ ਇਕ ਬਗਲ ਹੇਠਾਂ
ਲਜਾਕੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਢੇਰ ਦੁਈ
ਬਗਲ ਹੇਠਾਂ ਕੰਢਕੇ ਦੁਏ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪਾਉਣਾ
(ਆਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ)

ਗਿਲਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਉੱਠ ਦੀ ਦਰੀ

ਗਿੱਲਰ } ਪੁ:—ਗਲ ਦਾ ਮਾਸ ਚੁੱਲਕੇ ਲਟਾਕਿਆ
ਗਿਲੂੜ } ਹੱਥਾ ।

ਗਲੂੜ ਪਤ ਪਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਗਿਲੂੜ
ਦੀ ਦੁਆ ।

ਗਿਲੂੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲੂੜ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ।

ਗਿਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਇਤ, ਉਲੂਆ, ਨਿਵਿਆ ।

ਗਿਲਾ ਗੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਕਾਇਤ ।

ਗਿੱਲਾ } ਪੁ:—ਬਿਜਾ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਟਾਰ ਹਰ
ਗਿੱਲੀ }

ਗਿੱਲਾ ਪੀਹਣ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਣ
ਵਾਲਾ ਕੰਮ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿਲਾਉਟ, ਸ: }
ਗਿਲਾਉਲਾ, ਪੁ: } ਨਮੀ, ਤਰੀ, ਗਿਲਾ

ਗਿਲਾਸ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ
ਭੋਕਾ ॥

ਗਿਲੋ, ਸ:—ਤਾਪ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ, ਬੂਟੀ ।

ਗੁਆਢਣੀ

ਗਿੜਗਿੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖੀ ਤਰਲ ਕਰਨਾ
ਗਿੜਗਿੜਾਉਣਾ } ਲੀ ਹੋਲਾਢਾਉਣਾ ਆਰ,

ਗੀਚਾ, ਪੁ:—ਅਰਬੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇਕ ਸੈ ।

ਗੀਟਾ, ਪੁ: } ਪੱਥਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਠਿੱਕਾ ਵੱਡਾ ।
ਗੀਟੀ, ਸ: }

ਗੀਤ, ਪੁ:—ਗਾਗ ਗਾਉਣ ਵਜਨ ।

ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੀਤਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆ ਦੀ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ
ਪੋਥੀ ।

ਗੀਦੀ, ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਵਰਗਲ
(ਹੋਣਾ) ।

ਗੁਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਣਾ, ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,
ਗੁਆ ਦੇਣਾ } ਨਾਸ ਕਰਨਾ ।

ਗੁਆਹ, ਪੁ:—ਓਗਾਹ, ਸ਼ਾਹਵ, ਸਾਖੀ ।

ਗੁਆਹੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਸ਼ਾਹਦੀ, ਸਾਖੀ
(ਵੱਲੋ) ।

ਗੁਆਹੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਹ ਬਣ ਕੇ
ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ।

ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਮ ਹੋਣਾ, ਨਾ ਰਹਿਣਾ
ਗੁਆਚਣਾ } ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁਆਢ, }
ਗੁਆਢਣ } 'ਗਵਾਢ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਗੁਆਢੀ }

ਗੁਆਢਣੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਹੱਥ, ਰਿਮਣੀ ।

ਗੁਆਰ

ਗੁਆਰ, ਪੜ: } ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਪੜ: }
 ਗੁਆਰਣ, ਮੜ: } ਮੁਰਖ ।
 ਗੁਆਰਣੀ, ਸੜ: }

ਗੁਆਰੀ (ਰੁ), ਵਿ:—'ਗਵਾਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਗੁਸਤਰਾ(ੜਾ), ਸੜ:—'ਗੁੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਗੁਸਤਾਕ, ਪੜ: ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਬੇ
 ਅਦਬ ।

ਗੁਸਤਾਕੀ, ਸੜ: ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਬੋਲਣਾ, ਬੇ ਅਦਬੀ

ਗੁਸਲ, ਪੜ: ਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਅਸ਼ਨਾਣ, ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ
 ਚੁੱਕਾ, ਕਰਨਾ, ਕਰਾਉਣਾ, ਦੇਣਾ ।

ਗੁਸਲ ਕਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਦੇ ਨੂੰ ਨੁਆ-
 ਗੁਸਲ ਦੇਣਾ } ਲਣਾ ।

ਗੁਸਲਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪਲਾਤ ਜਾਂ ਪਾਕ ਦੇਣਾ ।
 ਗੁਸਲਣਾ }

ਗੁਸਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਲੀਤ, ਨਾਪਾਕ ॥

ਗੁੱਸਾ, ਪੜ:—ਕਰਧ, 'ਖੜਗੀ', ਧਪ ।

ਗੁੱਸਾ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ: ਕਰਨਾ, ਰਸਾ-
 ਦਿਲਵਾਉਣਾ, ਲਿਆਉਣਾ } ਉਣਾ ।

ਗੁੱਸਾ ਮਾਰਨਾ (ਪੀਟਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕੂਧ ਰੋਕਣਾ ॥

ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ ਹੋਣਾ, ਕੂਧ ਕਰਨਾ ।

ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੂਧ ਨਾਲ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ ।

ਗੁਸਾਇਣ, ਸੜ: ਭਗਤਾਂ, ਗੁਸਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਗੁਸਾਈ, ਪੜ:—ਗੁਰੂ, ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਾਲਕ
 ਖਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ, ਆਦਰ ਦਾ
 ਪਦ ॥

ਗੁਗੁੜੀਲੀ

ਗੁਗੁੜੀਲ (ਲਾ) ਪੜ: } ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਕਰੇ,
 ਗੁਗੁੜੀਲਣ (ਲੀ), ਸੜ: } ਕੂੜਣ ਵੇਖੋ ।

ਗੁਹਜ, ਸੜ: ਗੁਦਣ ਜਾਂ ਗੁੰਨੁਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਪੜੇ
 ਦਾ ਢਲਾ ਹੋਣਾ, ਖੀਸਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
 ਸਖੂੜ ।

ਗੁਹਜਾ, ਪੜ: ਥਾਲ ਦਾ ਖੀਸਾ, ਜੋੜ ॥

ਗੁਹੀ, ਪੜ:—ਗੋਹਾ ਵੇਖੋ ।

ਗੁਹਾਂਜਣੀ, ਗੁਹਾਂਝਣੀ } ਸੜ: ਨੁਪ ਮ ਕਾ
 ਗੁਹਾਂਡਣੀ, ਗੁਹਾਂਢਣੀ } ਜੋ ਮਿੱਟੀ ॥

ਗੁਹਾਰਾ } ਪੜ: ਸੌਂਦਰ ਗਾਹਕ ਦਾ ਵੱਚ,
 ਗੁਹੀਰਾ } ਇਕ ਜੀਗਲੀ ਦਾਲ ॥

ਗੁਹੁ, ਸੜ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਿਰਲਾ ।

ਗੁਹੁਰੀ, ਵਿ:—ਜਾਟ, ਵਾਕਫ ।

ਗੁਹੁਲਾ, ਪੜ: } ਹੱਚੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
 ਗੁਹੁਲੀ ਸੜ: }

ਗੁਹੁੜਾ, ਪੜ: } ਦੁਨੀ ਹੋਣੀ ਜਾਂ ਦਾ ਹੋਲ
 ਗੁਹੁੜੀ, ਸੜ: } ਭੋਜਾ

ਗੁੱਗਲ ਪੜ:—ਇਕ ਧੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਗੁੱਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਹੋ
 ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਪਘਰ ਪਣਾ, ਨਾ ਹਿਲ
 ਸਕਣਾ ।

ਗੁਗੁੜੀਲ, ਪੜ: }
 ਗੁਗੁੜੀਲ, ਸੜ: } ਜਿਸ ਦੀ ਰੋਗਤ ਹੋਵੇ ॥
 ਗੁਗੁੜੀਲਾ, ਪੜ: }
 ਗੁਗੁੜੀਲੀ, ਸੜ: }

ਗੁੱਗਾ

ਗੁੱਗਾ, ਪੁ: ਇਕ ਪੀਰ, ਸੱਪ ।

ਗੁੱਗਾ ਨੰਮੀ, ਸ:—ਭਾਵੇਂ ਦੀ ਨੰਮੀ ਜਦੋਂ ਗੁੱਗਾ ਪੁਸਦੇ ਹਨ ।

ਗੁੱਗਾ, ਪੁ: }
ਗੁੱਗੀ, ਸ: } ਸੇ ਬਲ ਨਾ ਸਕੇ ।

ਗੁੱਗੁਲੀ, ਸ:—ਨਕ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ।

ਗੁੱਚੀ, ਸ:—ਟੁੱਭੀ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ (ਲਾਉਣੀ) ।

ਗੁੱਛਮਗੁੱਛਾ, ਪੁ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਜੱਫਾ ਸਜਣਾਂ ਦੀ ਜੱਫੀ ।

ਗੁੱਛਾ, ਪੁ: ਇਕ ਰੀਝੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਫਲ ਅਤੇ ਹੋਣ, ਕਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਠ, ਫੁੱਟਣਾਂ ਜਾਂ ਰੋੜਲ ।

ਗੁੱਛਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ, ਜੱਫੀ ਪਾਣਾ ।

ਗੁੱਛੀ, ਸ: ਨਾਈਆਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ, ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ ਭਾਜੀ ।

ਗੁੱਜਰ, ਸ:—ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਬਾਹ, ਰਸਤਾ, ਲਾਘਾ, (ਕਰਨੀ) ।

ਗੁੱਜਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ ।

ਗੁੱਜਰ, ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਮਹੀਆਂ ਜੋਖਣ ਵਾਲਾ ਜਾਤ । ਜੋ ਦੁੱਧ ਚੋ ਕੇਵੇਚਦੇ ਹਨ । ਗੁਆਲਾ ।

ਗੁੱਜਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਤਣਾ, ਲੰਘਣਾ, ਮਰ
ਗੁੱਜਰਨੀ } ਜਾਣਾ ।

ਗੁੱਜਰਾਣ, ਸ:—ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਬਾਹ, ਵਕਤ ਬੀਤਣਾ (ਕਰਨੀ) ।

ਗੁੱਝੀ ਮਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਗੁੱਜਰਾਲ, ਸ:—ਗੁੱਜਰਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਗੁੱਜਰੀ, ਸ:—ਗੁੱਜਰ ਦੀ ਤੀਮੀ, ਗੁਆਲਣ ।

ਗੁੱਜਰੇਹੜਾ, ਪੁ: ਗੁੱਜਰਾਂ ਦਾ ਵੇਹੜਾ ।

ਗੁੱਜਰੇਟੜਾ (ਟਾ) ਪੁ: } ਗੁੱਜਰਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ,
ਗੁੱਜਰੇਟੜੀ (ਟੀ) ਸ: } ਗੁੱਜਰਾਂ ਦੀ ਧੀ ।

ਗੁੱਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਗੁੱਜਣ, ਟੋਣਾ, ਅਵਾਜ਼ ਕਵਾਉਣੀ ।

ਗੁੱਜਾਇਸ, ਸ:—ਜਗਾ, ਸਮਾਈ, ਨਛਾ ।

ਗੁੱਜਾਣ, ਵਿ:—ਸੰਘਣਾ, ਭੁੰਘਾ ।

ਗੁੱਜਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਘਾਉਣਾ, ਸਮਾ ਬਿਤਾਉਣਾ,

ਗੁੱਜਾਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਰਬਾਹ, ਜਾਉਕਾ (ਕਰਨਾ) ।

ਗੁੱਜੀ, ਸ:—ਤੋਰੀ, ਤਿੱਲੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਗੱਠ ।

ਗੁੱਜਰ, ਪੁ: 'ਗੁੱਜਰ ਵੇਖੋ' ।

ਗੁੱਜੇਸ, ਸ:—ਜਗਾ, ਸਮਾਈ, ਨਛਾ ।

ਗੁੱਝ, ਸ: ਛੇਤ, ਵੱਢੀ, ਚਾਰਖੇ ਅਤੇ ਹੱਥੇ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਲਕੜ ।

ਗੁੱਝ ਚਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਤਣਾ ।

ਗੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਦਿਆ ਜਾਂ ਗੁੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ।

ਗੁੱਝਲ, ਸ: ਹੋਰ, ਧਾਗਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਰੇ ਨਾਲ ਅੜ ਜਾਣਾ ।

ਗੁੱਝਮੀ (ਵੀ) } ਵਿ:—ਛੇਤ ਦੀ ਗੱਲ, ਜਿਸ ਦਾ
ਗੁੱਝ (ਝੀ) } ਪਤਾ ਨਹੀਂ ।

ਗੁੱਝੀ ਮਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਮਾਰਨ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਣ ਨਾ ਪਏ ।

ਗੁਝਾਉਣਾ

ਗੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਦਣ ਜਾਂ ਗੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁਝਾਈ, ਸ:—ਗੰਦਣ ਜਾਂ ਗੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁਝੇ ਗੁਝੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਲਕ ਛਿਪਕੇ, ਅੰਦਰਲੇ ਖਾਨੇ ॥

ਗੁੱਟ, ਪ:—ਗੋਲ ਚੀਜ਼, ਹੱਥ ਅਤੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਵਰਲਾ ਜੋੜ, (ਉਤਰਨਾ, ਉਤਰ ਜਾਣਾ 'ਨਕਲ ਜਾਣਾ') ॥

ਗੁੱਟਕ, ਸ:—ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਹੋਲਾ ਹਾਸਾ ॥

ਗੁੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਬੂਤਰ ਦਾ ਬੱਲਣਾ, ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁੱਟਕਾ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਪੱਥਰੀ, ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਮੀਤ ॥

ਗੁੱਟਕੁ ਗੁੱਟਕੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਟਕਣਾ ॥

ਗੁੱਟਰ(ਜਾ) ਵਿ:—ਗੋਲ, ਜੰਨਾ ਲੰਮਾ ਉੱਨਾ ਰੋੜਾ ਮੋਟਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ॥

ਗੁੱਟਾ, ਪ:—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਮੋਚੀ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਤਲੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਚਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁੱਟਿਕਾ, ਪ:—'ਗੁੱਟਕਾ' ਦੇਖ ॥

ਗੁੱਟੀ, ਸ:—ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਗੱਠੀ, ਅੰਬ ਦੀ ਗਿਰਕ ॥

ਗੁੱਟੂ } ਵਿ:—ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋਇਆ
ਗੁੱਟੂ } ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ)

ਗੁੱਠ, ਸ:—ਨੁੱਕਰ, ਖੁੰਜਾ, ਕੂਨਾ ॥

ਗੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੋੜਣਾ, ਵੰਦਣਾ ॥

ਗੁੱਡਿਆ

ਗੁੱਠਲੀ, ਸ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਰਕ ॥

ਗੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਟਵਾਉਣਾ (ਰੱਸਾ) ॥

ਗੁੱਠਾਈ, ਸ:—(ਰੱਸਾ) ਵੱਟਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁੱਡਉ, ਪ:—ਗੁੱਡ ਪੁਣਾ, ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਗੁੱਡਗੁਡਾਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਪਠਾ ਖੇਤਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਲਤੂ ਘਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨੀ, ਪੁੱਟਣਾ ॥

ਗੁੱਡ ਪੁਣਾ, ਪ:—ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਗੁੱਡਾ, ਪ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ, ਕਠਕਉਆ ॥

ਗੁੱਡਾ ਝੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੁੱਡੇ ਪਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਢੂ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁੱਡਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਚਾ, ਸ਼ਹੇਦਾ, ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਗੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਡੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਗੁੱਡਾਈ, ਸ:—ਗੋਡੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁੱਡਾਵਾ, ਪ:—ਗੋਡੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੁੱਡੀ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਣੀ 'ਹੀ ਤੀਵੀਂ' ਦੀ ਮੂਰਤ, ਲਿਸੀ ਤੀਮਤ, ਛੋਟਾ ਕਠਕਉਆ ॥

ਗੁੱਡੀ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਪ:—ਅਵਾਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ॥

ਗੁੱਡੀਆਂ ਦੀ ਖੇਲ, ਸ:—ਸੁਖਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁੱਡਿਆ, ਪ:—ਰਸ ਨੂੰ ਕਾੜੂ ਕੇ ਗੁੜ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਗੋਡੀ ਕਰੇ ॥

ਗੁਣ

ਗੁਣੇ, ਪੁ:—ਸਿਫਤ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ, ਵਡਿਆਈ, ਲੋਕੀ,
ਉਸਤਾਦੀ, ਲਾਹ, ਕਾਰਣ ।

ਗੁਣ ਕਰਨਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਾ ਦੇਣਾ,
ਅਸਰ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਈ ਜਾਂ ਪੈਨਥਾਦ
ਕਰਨਾ ।

ਗੁਣਗਾਹਕ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ।

ਗੁਣਮਾਣ (ਵਾਣ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਣ
ਗੁਣਵੰਤ (ਵੰਤੀ) } ਹੋਵੇ ।

ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗੁਥਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ
ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ } ਗੁਣ ਹੋਣ ।

ਗੁਣ ਗੁਣ, ਪੁ:—ਨੌਕ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁਣ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਨੌਕ ਵਿਚ ਬੋਲੇ, ਕੋਸ਼
(ਪਾਣੀ) ॥

ਗੁਣ ਗੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ ॥

ਗੁਣਗੁਣਾਟ, ਸ:—ਨੌਕਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਗੁਣ ਗੁਣੀ, ਸ:—ਨੌਕ ਗਲਣ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ।

ਗੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਨਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਗੁਣਾ
ਕਰਨਾ, ਜਰਬ ਦੇਣੀ ।

ਗੁਣਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਪੱਤੀ, ਇੱਕ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ
ਹੋਈ, ਜੁੱਤੀਦੀ ਅਵੀ ਥੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਰਮਜ਼ਾ
ਕਈ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ (ਸੋ ਗੁਣਾ
ਆਦਿਕ) ॥

ਗੁਣੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸੁਗਤ ਨਾਲ ਇਹ

ਗੁਥਾਉਣਾ

ਵਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਈ
ਸੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਣਾਕਾਰ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਚਤਰ, ਗੁਣਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਗੁਣਾਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਣ ਹੈ
ਗੁਣੀ, ਵਿ: ਪੁ: } ਸਿਆਣਾ । ਚੰਗੀ, ਇੱਕ
ਗੁਣਾਕਾਰੀ, ਸ: } ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਤਿੰਨ ਗੁਣੀਆਂ ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੌਥੀ ਕੱਢੀ ਵੀ ਹੈ ॥

ਗੁਣੀਆ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਯੰਤ੍ਰ ਜਿਸ
ਗੁਣੀਯਾ } ਨਾਲ ਕੋਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁੱਤ, ਸ:—ਗੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਚੁੰਗਾ ॥

ਗੁੱਤਕਾ, ਪੁ:—ਪੱਕੀ ਡਾਂਗ, ਲੰਠੀ ॥

ਗੁਤਗੁਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਤਗਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੁਤਗੁਤੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਸਾਓਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਗੁਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ ਵੰਡ ਆਦਿਕ ਮਿਲਾਇਆ
ਹੋਇਆ ।

ਗੁੱਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਛਰ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ
ਉੱਡਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ ॥

ਗੁੱਤੂ, ਪੁ:—ਗੁੱਤ ਵਾਲਾ ॥

ਗੁਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਦੇ ਜਾਂ ਪਰੋਏ ਹੋਏ
ਹੋਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਕਰੜਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁਥਲਾ, ਪੁ: } ਥੇਲਾ, ਖੀਸਾ, ਥੰਝਾ ॥
ਗੁਥਲੀ, ਸ: }

ਗੁਥਵਾਂ, ਵਿ:—ਗੁਥਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੱਕਾ, ਪੀੜਾ ॥

ਗੁਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਥਣ ਜਾਂ ਪਰੋਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁੱਥੀ

ਗੁੱਥੀ, ਸ: ਗੁਥਲੀ, ਥੈਲੀ,

ਗੁਦਗੁਦਾ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਮੁਲਾਇਮ, ਪੱਲਾ ।

ਗੁਦਗੁਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜਣਾ, ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਘੁੰਟਣਾ ।

ਗੁਦਗੁਦਾਈ, ਸ:—ਮੁਲੈਮੀ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜਣਾ

ਗੁਦਗੁਦਾਹਟ } ਸ: ਮੁਲੈਮੀ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜ
ਗੁਦਗੁਦਾਟ } ਕੇ ਹਸਾਉਣ ਨਾਲ ਜੇ ਮਨ ਦੀ
ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਦਗੁਦੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਛੇੜਕੇ ਹਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗੁਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅੜਾਕੇ ਜੋੜਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਚ ਜੋੜ ਤੋੜ ਕਰਨੇ, ਮੇਢੀ ਕਰਨੀ ।

ਗੁਦਮਾ, ਪ:—ਛੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਢਿਬਲ

ਗੁਦਵਾਂ, ਵਿ: ਗੁੰਦਿਆ ਹੁੰਦਿਆ

ਗੁਦੜ, ਪੁ:—ਢਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਲੀਰਾਂ, ਕੁੜਾ

ਗੁਦੜਾ, ਪੁ: } ਰਜਾਈ, ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ
ਗੁਦੜੀ, ਸ: } ਟਾਕੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ (ਢਕੀ-
ਰਾ ਦਾ), ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ।

ਗੁੱਦ } ਪੁ:—ਢਲ ਆਇਕ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਗੁੱਦਾ } ਮਗਜ ।

ਗੁਦਾ, ਸ:—ਪਖਾਨੇ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਗ, ਚਿੰਤੜ ਦੇ ਵੇਚਕਾਰਲਾ ਛੇਕ ।

ਗੁੰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਗੁੰਦਾਈ, ਸ:—ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਗੁਪਤ

ਗੁਦਾਮ, ਪ:—ਅਸਥਾਸ਼ 'ਵਾਲੀ ਕੋਠੜੀ, ਢਰ, ਜਖੀਰਾ, ਬਟਨ, ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਘੁੰਡੀ ॥

ਗੁੰਦੜ, ਪੁ:—ਢਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਲੀਰਾਂ, ਕੁੜਾ ।

ਗੁੱਧਾ, ਵਿ:—ਗੁੰਠਿਆ ਹੁੰਦਿਆ (ਆਰਾ ਆਇਕ)

ਗੁਪੁਲਕਾਂ } ਸ:—ਬਿਕਾਲਾਂ, ਮੀਂਝ ॥
ਗੁੰਧੁਲਕਾਂ }

ਗੁੰਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਿ ਆਇਕ ਵਿਚ ਪਾਲੀ ਪਾਕੇ ਮਲਣਾ ਅਤੇ ਮੁੱਕੀ ਦੇਣੀ, ਗੁੰਦਣਾ ।

ਗੁੰਠੁ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪਰਸੇਥੀ ਨਾਲ ਭਿੱਜ
ਗੁੰਠੇ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਗੁੰਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁੰਠਾਈ, ਸ:—ਗੁੰਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁਨਾਹ, ਪੁ: ਪਾਪ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ।

ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰਨ

ਗੁਨਾਹਗਾਰ, ਵਿ: } ਜੇ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇ, ਪਾਪੀ,
ਗੁਨਾਹਣ, ਸ: } (ਪਣ, ਅਪਰਾਧੀ
ਗੁਨਾਹੀ, ਪ: } (ਪਣ) ॥

ਗੁਨਾਹਗਾਰੀ, ਸ:—ਪਾਪੀ ਹੋਣਾ, ਜਰੀਮਾਨਾ, ਝੂਠ, ਚੋਰੀ ॥

ਗੁਨਾਗਾਰ, ਵਿ:—ਜੇ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇ ॥

ਗੁੱਪ } ਵਿ:—ਜੇ ਨਾਂ ਬਲੇ ॥
ਗੁੱਪ ਚੁੱਪ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੋਲਣ ਬਿਣਾ ॥

ਗੁਪਤ, ਵਿ:—ਲੁਕਿਆ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਿਆ, ਜੋ ਨਾ ਇਸੇ, ਗੁੱਥਾ ॥

ਗੁਪਤ ਦਾਨ

ਗੁਪਤ ਦਾਨ, ਪੁ: ਜਿਸ ਦਾਨ ਦੀ ਖਬਰ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

ਗੁਪਤੀ, ਪੁ: —ਇੱਕ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਤਲਵਾਰ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ, ਲੁਕਾਕੇ ਮਾਲਾ ਵੇਰਨ ਵਾਲੀ ਗੁਬਲੀ ।

ਕ੍ਰ: ਵਿ: —ਚੋਰੀ ਰਹੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਬਰ ਨਾ ਕਰੇ ।

ਗੁਫਾ, ਸ: —ਪਹਾੜ ਦੀ ਖੋਹ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਥਲੇ ਸਾਧ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ।

ਗੁੰਬਜ, ਪੁ: —ਬਰਸ, ਮਸੀਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਉਤਲਾ ਗਲ ਛੱਤ ।

ਗੁਬਰ, ਪੁ: ਗੁੱਸਾ, ਜੋਸ਼, ਆਕੜ, ਖਾਰ (ਰੋਖਣਾ)

ਗੁਬਰੀ, ਵਿ: —ਜੋ ਗੁਬਰ ਰੱਖੇ ।

ਗੁਬਾਰ, ਪੁ: —ਹਨੇਰੀ, ਪੁੰਧ, ਫੀਦਾ ।

ਗੁਬਾਰੀ, ਸ: —ਬੱਦਲਵਾਈ, ਸਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਪੈਣਾ, ਫੀਦਾ ।

ਗੁਫਗੁਫਾਟ, ਸ: —ਆਕੜ, ਖਾਰ, ਸਾੜਾ, ਹਿਰਸਾ

ਗੁੰਮ, ਵਿ: —ਗੁਆਚਾ ਹੋਇਆ, ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਨੁਖਾਂ ਜਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਠ ॥

ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ, ਵਿ: —ਚੁੱਪ, ਬੇਸੁਰਤ ॥

ਗੁੰਮਜ, ਪੁ: —'ਗੁੰਬਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਮਜੀ, ਸ: —ਨਿੱਕਾ ਗੁੰਮਜ ॥

ਗੁੰਮਟ, ਪੁ: —'ਗੁੰਬਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰ ਬਾਣੀ

ਗੁਮਟੀ, ਸ: —'ਨਿੱਕਾ ਗੁੰਬਜ', ਚਿਕਣ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਗੁਮਟੀਲਾ, ਵਿ: —ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁੰਬਜ ਹੋਵੇ ॥

ਗੁਮਰ, ਪੁ: —'ਗੁਬਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਮ, ਪੁ: —ਮਨੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਜੁਆਰ ॥

ਗੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ: —'ਗੁਆਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਮਾਸਤਾ, ਪੁ: —ਉਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਲ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਗੁਮਾਣ, ਪੁ: —ਫਰਮ, ਘਮੰਡ, ਬੁਠਾ ਖਿਆਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁਮਾਣੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਗੁਮਾਣ ਕਰੇ ॥

ਗੁਮਾਨਣ, ਸ: }

ਗੁੰਮੀ, ਸ: —ਗੁੰਬਜ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਛੋੜਾ (ਉੱਠਣੀ), ਬੋਹਰ ਦਾ ਛੋੜਾ ॥

ਗੁਰ, ਪੁ: —ਉਸਤਾਦ, ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਸ਼ਦ ਵੰਡਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਖਾ ਵੰਗ ॥

ਗੁਰਦਵਾਰਾ, } ਪੁ: —ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਧਰਮ ਸਾਲਾ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ, }

ਗੁਰ ਦੇਵ, ਪੁ: —ਗੁਰੂ, ਸਤਗੁਰੂ, ਵੱਡਾ ਗੁਰੂ, ਮਹਾਤਮਾ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਪੁ: —ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਜਾਂ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ॥

ਗੁਰ ਬਾਣੀ, ਸ: —ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ॥

ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ

ਗੁਰਬਿਲਾਸ, ਪੁ: ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਗੁਰ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਹਨ ॥

ਗੁਰ ਭਾਈ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚੋਲੇ ॥

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼, ਆਰਮਕ
ਸੰਖਿਆ ॥

ਗੁਰਮਤਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹ, ਕੰਨੇ ਬਹਿਕੇ ਕੋਈ ਗੱਲ
ਵਿਚਾਰਨੀ (ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ
ਕੋਸਲ ॥

ਗੁਰਮੁਖ, ਪੁ:—ਭਲਾ ਲੋਕ, ਭਗਤ, ਭਲਾ
ਆਦਮੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪੂਰੀ ਤ
ਪਾਲਨ ਕਰੇ ॥

ਗੁਰਮੁਖੀ, ਵਿ:—ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖ ਤੋਂ ਜੋ ਨਿਕਲੇ
ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਿਨ, ਸਿੱਖ ਥਨਲ ਦਾ
ਦਿਨ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਐਤਵਾਰ ॥

ਗੁਰਸ, ਪੁ: ੧੨ ਦਰਸਨਾ, ੧੪੪ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਕੱਠ ॥

ਗੁਰਗਾਬੀ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਲੋਤੀ ਢੰਗ
ਦੀ ਸੁੱਤੀ

ਗੁਰਗੁਰੀ, ਸ:—‘ਗੁਰ ਗੁਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰਜ, ਪੁ: ਲੋਹੇ ਦਾ ਝੰਡਾ (ਆ ਰਨਾ) ॥

ਗੁਰਜਮਾਰ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਗੁਰਜ ਮਾਰਨ
ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ॥

ਗੁਰਦਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਪਸ਼ਾਬ ਬਣਦਾ ਹੈ ਦਲੇਰੀ, ਹੋਸਲਾ ॥

ਗੁਰ ਏਤਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ, ਘਸ਼ੂਨ ॥

ਗੁਲਛੋਰੇ ਉਡਾਉਣੇ

ਗੁਰਿਆਇਣ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ
ਪਦਵੀ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਗੁਰਿਆਈ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਗੁਰੂ ਦਾ
ਰੰਮ ॥

ਗੁਰਿਆਣੀ, ਸ:—‘ਗੁਰਿਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰੂ, ਪੁ:—ਸਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਰਮ
ਤਮਾ, ਪੀਰ, ਮੁਰਸ਼ਦ, ਉਸਗਦ, ਚਲਾਕ,
ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਗੁਰੂਪੰਦਾਲ, ਪੁ:—ਸਤਾਣ, ਕੰਪਰੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਗੁਰੋਚਣ, ਪੁ:—‘ਗੁਲੋਚਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੱਲ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਦਾ ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਸਾ,
ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਸੁਆਹ, ਰਿਲਮ ਭਖਾਉਣ ਦਾ
ਮਸਾਲਾ, ਹਰੇ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਡੋਡੀ, ਇੱਕ ਖੜੋਣਾ
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿੱਪੋ, ਫੁੱਲ, ਗੁਲਾਬ, ਸੋਹਣਾ
ਜਾਂ ਅਨੁਦਾਤੀਆ ਮੁੰਡਾ ॥

ਗੁਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਜਾਣਾ (ਦੀਵੇ ਆਦਿਕ
ਦਾ) ॥

ਗੁਲਕੰਦ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਮੁਰੱਬਾ ॥

ਗੁਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾ ਦੇਣਾ (ਦੀਵੇ ਆ-
ਦਿਕ) ॥

ਗੁਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕਢਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁਲ ਖਤਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦਾਅ ॥

ਗੁਲ ਰਸਤ, ਸ:—ਬਾਗ ਦੀ ਸੈਲ ॥

ਗੁਲਛੋਰੇ ਉਡਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੰਦ ਲਣਾ, ਮੌਜ
ਮਾਨਦੀਆਂ। ਬੁੱਲੇ ਲੁੱਟਣੇ ॥

ਗੁਲਜ਼ਾਰ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤੀ ।

ਗੁਲ ਤਰਾਸ਼, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਨਾਲ ਬੱਤੀ ਦਾ ਗੁੱਲ ਕਤਰਦੇ ਹਨ ।

ਗੁਲਦਸਤ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ।

ਗੁਲ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਦੀ ਸੁਆਹ ਵਾਲੀ ਹੁਕਾਮੀ ।

ਗੁਲ ਦੁਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ

ਗੁਲ ਦੇਣਾ (ਲਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ਼ ਕੇ ਛਾਲਾ ਪਾਉਣਾ ।

ਗੁਲ ਬਦਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਰੀਦਾਰ ਰੇਸ਼ਮੀ-ਕਪੜਾ ।

ਗੁਲਫਿਸਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ।

ਗੁੱਲ, ਸ:—ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਸਾਫ਼ ਕੀੜੇ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਗੁੱਲੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਟਕਾਉ, ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਝੜੀ, ਸੁਆਹ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਛੱਲੀ ॥ ਨਾਲ 'ਗਲ' ਵੇਖੋ ।

ਗੁਲਫਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਨਰਮ ਗੁੱਦੇ ਦਾ ਟਕੜਾ ।

ਗੁੱਲੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਗਲੁਰਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਆਟੇ ਵਿਚ ਮਿਥੇ ਖੰਡ ਮਿਲਾ ਹੋਈ ॥

ਗੁਲਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਅਵਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਗੁਲਹਿਰੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਤੀਸਤ, ਗਾਲੂੜ ਦੀ ਮਦੀਨ

ਗੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀਆ

ਗੁਲਕ ਗੁਲਕ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਬਣ ਥਾਣੇ ਖਾਣੀ ਜਾਣਾ ।

ਗੁਲਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਆਟੇ ਦਾ ਮਿਠਾ ਪਕੌੜਾ, ਅਵਾਈ ॥

ਗੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸ ਜਾਣਾ, ਅਟਕਣਾ (ਧਾਰੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ।

ਗੁਲੰਮ } ਪੁ:—ਗੁਲਾਮੀ ।
ਗੁਲੰਮਪੁਣਾ

ਗੁੱਲਰ, ਪੁ:—ਗੁਲੂਰ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ ।

ਗੁੱਲਾ ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੀ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਗੁੱਲ ਦੀ ਲੱਕੜੀ, ਮਾਲੂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਲੱਕੜੀ, ਉਹ ਲੱਕੜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਰੇਜ਼ੀ ਮਾਲੂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ । ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ ॥

ਗੁਲਾਉ } ਸ:—ਗੁੱਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਗੁਲਾਈ

ਗੁਲਾਨਾਰ, ਪੁ:—ਅਨਾਰ ਦਾ ਫੁੱਲ, ਉਸਦਾ ਰੰਗ (ਸੁਹਾ) ॥

ਗੁਲਾਨਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਰੰਗ ਅਨਾਰ ਦੇ
ਗੁਲਾਨਾਰੀ } ਫੁੱਲ ਜਾਂ ਕਲੀ ਵਰਗਾ ਹੈ ॥

ਗੁਲਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੁੱਲ, ਉਸਦਾ ਆਰਕ ॥

ਗੁਲਾਬ ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ।

ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ, ਨਾਸਤਿਕ ॥

ਗੁਲਾਬਦਾਣੀ

ਗੁਲਾਬਦਾਣੀ } ਸ:—ਗੁਲਾਬ ਫਿੜਕਣ ਵਾਲਾ
ਗੁਲਾਬਪਾਸੀ } ਭੰਡਾ

ਗੁਲਾਬਾਸ } ਪੁ:—ਇਕ ਚੁੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਗੁਲਾਬਾਸੀ } ਰੰਗ ॥

ਗੁਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ।

ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਅਰਕ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਬੱਤੀ ਠੰਢ

ਗੁਲਾਮ, ਪੁ:—ਲੋਕਰ, ਚਾਕਰ, ਦਹਿਲੂਆ, ਬੰਦਾ,
ਤਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਰਤ ਵਾਲਾ ਧੰਤਾ ।

ਗੁਲਾਮਚੈਰ, ਸ:—ਭਾਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ

ਗੁਲਾਮੀ, ਸ:—ਗੁਲਾਮ ਦਾ ਕੰਮ, ਦਹਿਲ, ਸੇਵਾ,
ਬੰਧਨ ॥

ਗੁਲਾਲ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਲਾਲ ਜਾਂ ਪੀਲਾ ਧੂੜਾ
ਗੁਲਾਲੀ, ਸ: } ਜੋ ਹੱਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਟੂ
ਇੱਕ ਦੂਏ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਦੇ
ਹਨ । ਅਲਤਾ ॥

ਗੁਲੀ, ਸ:—ਫਲ ਦਾ ਗੁੱਦਾ, ਰੁੱਖ ਦੀ ਅੰਦਰਲਾ
ਸਾਫ ਲੱਕੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਕੇ ਜੋ ਮਾਲ
ਵਿਚ ਪਰੋਏ ਹਨ, ਜੁੱਤੇ ਹੋਏ ਛੱਲੇ ਜਿਹੇ ਦੇ
ਛਿੱਲੜ ਲੱਥੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ।

ਗੁੱਲੀ, ਸ:—ਮਕਈ ਦੀ ਛੱਲੀ (ਜਿਸ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਲੱਥੇ ਹੋਏ ਹੋਣ) ਖੋਡਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲੱਕੜੀ,
ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ ॥

ਗੁੱਲੀ ਛੰਡਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਖੋਡਣ
ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਗੁਲੀਬ, ਸ:—ਗੁੱਲ, ਗੋਲ, ਅਟਕ, ਪਥਰਾਉ,
ਅੰਧ ॥

ਗੁਲੁਤੀ

ਗੁਲੇਲ, ਸ:—ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਚਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਪਣਪ ।

ਗੁਲੇਲਚਣ, ਸ: } ਗਲੇਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਗੁਲੇਲਚੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ।

ਗੁਲੇਲਾ, ਪੁ:—ਗਲੇਲ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਸਦੀ ਦੀ ਚਲੀ ।

ਗੁਲੇਲੀ, ਸ:—ਬਾਸੀ ਗਾਰਨੀ, ਨਟਨੀ, ਪੇਰਨੀ ॥

ਗੁਲੇ, ਸ:—ਤਾਪ ਚਿਤਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਗੁਲਚਣ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲਾ ਨੌਕ ਚੀਜ, ਦੁਆ

ਗੁਲੇਟਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਈ, ਅਟੇਰਣ, ਸੁੱਦਾ ॥

ਗੁਲ, ਪੁ:—ਗੋਠਿਆਂ ਦੀ ਰਸ ਕਾਬੂਕੇ ਜਮਾਈ
ਹੋਈ ।

ਗੁਲੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਹੱਸਣਾ,
ਮਸਕਰਾਉਣਾ ।

ਗੁਲਗੁਲ, ਸ:—ਗੁੱਕਾ ਪੀਣ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਢੰਡ ਦਾ ਬੋਲਣਾ (ਬਰਨੀ) ॥

ਗੁਲਗੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲ ਬੁਲ ਕਰਨਾ, ਪੇਰ
ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਗੁਲਗੁਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਧਾਤ
ਦਾ ਗੁੱਕਾ ।

ਗੁਲੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਪੜਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਕੇ
ਖਣਾ, ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵੱਲਣਾ ॥

ਗੁਲੁਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਜੋ ਨਰੋਂ ਜੰਮੇ ਹੋਏ
ਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁੰਡਾ

ਗੁੰਡਾ, ਗੁੰਡਾ } ਪੜ—ਪੰਡ ਜਾਂ ਗੁੰਡਾ 'ਵੇਚ' ਹਰ ਅੰਬ
ਰਿਜੇ, ਹੋਏ ॥

ਗੁੰਡਾਕੂ, ਪੜ: ਗੁੰਡਾ ਅਤੇ ਤਮਾਕੂ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਗੁੰਡਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੜ:—ਜੋ ਨਿਰਾ ਕਚਿੰਦਾ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਸਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਗੁੰਡੇਰ, ਵਿ: ਬਹੁਤ ਬਿੱਜਾ ਹੋਇਆ, ਤਰ
(ਕਪੜਾ) ॥

ਗੁੰਡੇਮ, ਪੜ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਛਾਏ ਪੱਥਰ ਤਿੱਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼, ਤੋਪ ਦੁਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਥਾਰ
ਢੋਲ ਕਰਕੇ ਗਿੱਚੀ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
ਉਥਾਰ ॥

ਗੁੰਹ, ਪੜ:—ਗੰਦਕੀ, ਮੇਲਾ, ਪਖਾਨਾ ॥

ਗੁੰਹ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢੀ ਲੇਣੀ ॥

ਗੁੰਹੜ } ਪੜ:—ਬੇਜੀ (ਰੰਗ ਦੀ), ਗੰਢੀਰਤਾ
ਰੋਹੜ } (ਅਰਥ ਦੀ) ਪਾਕਿਆਈ, ਦੋਸਤੀ ਦੀ ॥

ਗੁੰਹੜਾ, ਵਿ:—ਤੇਜ (ਰੰਗ, ਗਭੀਰ (ਅਰਥ,
ਪਕੀ (ਦੋਸਤੀ ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁੰਹੜਾ ਯਰਾਨਾ) ॥

ਗੁੰਜ, ਸ:—ਮਜ਼ ਆਈ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼, ਗਰਜ,
ਭਿਨਾਭਨਾਟ ॥

ਗੁੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਸਣਾ, ਅਵਾਜ਼ ਮੁੜ ਆਉਣੀ,
ਭਿਨਾਭਨਾਉਣਾ ॥

ਗੰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਗੰਜਣ ਦੇਣਾ, ਅਵਾਜ਼
ਕਢਾਉਣਾ ॥

ਗੁੰਟ (ਗੁੰਟ), ਪੜ: } ਪਹਾੜੀ ਵੰਡ, ਬੂਟ ॥
ਗੁੰਟੀ, ਸ: }

ਗੇਂਦ ਬੱਲਾ

ਗੁਣ, ਮ:—ਛੱਟ, ਥੋਰੀ, ਥੱਲੀ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ
ਲੰਦਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਗੁੰਦ, ਸ: ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ
ਲਸਕਾਰੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਗੁੰਦਣੀ, ਸ: ਇਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੋਸ-
ਦਾਰ ਢਲ ॥

ਗੁੰਦਾ, ਪੜ:—ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਬਿੱਤੀ, ਮਲੀਦਾ ॥

ਗੁੰਦੀ, ਸ:—'ਗੁੰਦਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਨਾ, ਪੜ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੁਨਾਹਰਾ ਰੰਗਣ ॥

ਗੁੰਨੂ, ਪੜ: } 'ਗੁੰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਗੁੰਨਤਾ(ਤਾਈ), ਸ: }

ਗੁੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ:—'ਗੁੰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੋਗਲਾ, ਪੜ: } ਕੁਝ ਥਾ ਬੀ, ਸੁਸਤ, ਮਲੀਦ ॥
ਗੋਗਲੀ, ਸ: }

ਗੋੜ, ਸ: ਵਾਦੀ, ਖਾਣ, ਆਦਤ, ਹੇਲਤ ॥

ਗੋਡਾ, ਪੜ: } ਗਾਡੀਆਂ (ਬਹੁ ਥਾਂ) ਲੰਕੜੀਆਂ
ਗੋਡੀ, ਸ: } ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁੰਡੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਗੋਣਤੀ, ਸ:—ਲੇਖਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ
ਸੌਚ ॥

ਗੇਂਦ, ਪੜ:—ਖਿੱਧੇ, ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਗੋਲਾ ॥

ਗੇਂਦ ਪਰ, ਪੜ:—ਛੋਟੀ ਨਾਲ ਗੇਂਦ ਖੇਡਣ ਦਾ
ਮਦਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਜਾਲ ਹੋਵੇ ॥

ਗੇਂਦ ਬੱਲਾ, ਪੜ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਖਿੱਧੇ ਖੇਡੀ ਦੀ
ਖੇਡ ॥

ਗੇਂਦਾ

ਗੇਂਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਢੁੱਲ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ॥

ਗੇਂਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਕੱਤੀ

ਗੇਰਵੀ, ਪੁ:—ਗੋਰੂ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ (ਫਕੀਰਾ ਦਾ) ।

ਵਿ: ਗੋਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਲਾਲ ਜੇਹਾ ॥

ਗੇਰੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ।
ਗੇਰੂ, ਪੁ: }

ਗੇਰੂਆ, ਵਿ:—ਗੋਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭਗਵਾਂ

ਗੇਲਰਾ, ਪ } ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਲੱਕੜ ਦਾ
ਗੇਲਰੀ, ਸ: }

ਗੇਲੀ, ਸ:—ਮੱਟੀ ਲੱਕੜ ॥

ਗੇਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਫੱਟੀ ਉੱਤਰ (ਛਾਪਣ ਲਈ) ਟੇਪ ਦੇ ਅੰਖਰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗੇੜ, ਸ:—ਫਰ, ਚੱਕਰ, ਬੁਆਟਲੀ, ਦੌਰਾ ।

ਗੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਢੇਰਣਾ ਜਾਂ ਘੁਮਾਉਣਾ ।

ਗੇੜਾ, ਪੁ:—ਫੇਰ, ਚੱਕਰ, ਗਸਤ ॥

ਗੇਸ, ਸ:—ਵਾਉ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼, ਜੋ ਮਲੂਮ ਹਵਾ ।

ਗੇਜਟ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਥਾਰ ॥

ਗੇਟਸ, ਪੁ:—ਜਗਾਬਾ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਢੀਡਾ, ਲੱਤਾਂ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗੇਂਡਾ, ਪੁ: } ਟਕ ਸਨਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੀਲ
ਗੇਂਡੀ, ਸ: } ਢੁੱਲ ।

ਗੈਲਸ

ਗੈਲਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਰੇ ਕੱਦ ਦੇ
ਗੈਣੀ, ਸ: } ਝੰਗਰ, ਬਾਉਣਾ ॥

ਗੈਤੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਗੈਬ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਉ, ਛੁਪਾਉ, ਨਾਂ ਹੋਣਾ ।

ਵਿ:—ਲਕਿਆ ਛੁਪਿਆ, ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ।

ਗੈਬਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ
ਗੈਬਾ (ਬੀ), ਪੁ: } ਨਹੀਂ, ਜੋ ਗੱਲ ਵੰਗ ਨਾਲ
ਅਚਰਜ ਦ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਗੈਬੀ ਗੈਲਾ, ਪੁ:—ਹਰਮ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਸਲ ਮਲੂਮ ਨਹੀਂ ।

ਗੈਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਓਪਰਾ ਪਰਾਯਾ, ਅਣਖਾ, ਭੈਣਾ ।

ਗੈਰ ਹਾਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਾਜਰ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ॥

ਗਰ ਹਾਜਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੈਰਤ, ਸ:—ਸ਼ਰਮ, ਹਯਾ, ਲਜਿਆ ॥

ਗੈਰਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰਤ ਹੈ ॥
ਗੈਰਤੀ, ਪੁ: }

ਗੈਲ, ਸ:—ਸਾਬ, ਸੰਗ, ਮੇਲ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ, ਪਿੱਛੇ, ਧਕੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਹਿਣੇ ਦੀ ਲੀਹ ।

ਗੈਲਗੁਜਾਰੀ, ਸ: } ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਾਉਣਾ,
ਗੈਲ ਛੁਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: } ਸਾਬ ਛੱਡਣਾ ॥

ਗੈਲਸ, ਪੁ:—ਪਤਲੂ ਕੱਸਣ ਵਾਲੇ ਥੰਦ ॥

ਗੈਲਰੀ

ਗੈਲਰੀ, ਸਃ—ਵੱਕਿਆ ਹੋਯਾ ਰਾਹ, ਛੱਸਾ, ਬੈਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣ ।

ਗੋਇਣ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਊ, ਦਲਦਲ, ਬਾਰਾ ਸਿੰਗਾ ।

ਗੋਇਰਾ } ਪਃ—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਲਾਗਾ, ਖਿੰਡ ਦ
ਗੋਇਰਾ } ਲਾਗੇ ਦੀ ਰੋਹ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਗੋਇਲ, ਪੁਃ—ਗਊਆ ਦਾ ਘਰ, ਤਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁੱਲੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ

ਗੋਇਲੀ, ਪੁਃ—ਗਊਆਂ ਚਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਸਟ, ਸਃ—ਮੇਲ, ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਸੰਗਤ, ਮਿਤ੍ਰ-ਤਾਈ, ਸਾਝ, ਸਭਾ, ਏਕਾ ।

ਸਿੱਧ ਗੋਸਟ, ਸਃ—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਮਸ ਵਿਚ ਜੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਗੋਸਟਣ, ਸਃ } ਜੋ ਗੋਸਟ ਕਰ, ਸਗਾ,
ਗੋਸਟੀ, ਪੁਃ } ਸਾਥੀ ।

ਗੋਸਤ, ਪੁਃ—ਮਾਸ, ਤਰਕਾਰੀ, ਮਧਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ॥

ਗਸਤ ਖੋਰਾ, ਪੁਃ—ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਸ਼ਾ ।

ਗੋਸ਼ਾ, ਪੁਃ—ਖੰਜ, ਨਵੇਂਕਲੀ ਥਾਂ ਪਠਖ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਖਜੂਰਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ।

ਗੋਸ਼ਾਲਾ, ਸਃ—ਗਊਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਘਰ ।

ਗੋਹ, ਸਃ—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਿਰਲਾ ਜਾਂ ਸੱਖ ॥

ਰੋਹ ਗਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਿੰਮਤ ਹਾਰਨੀ, ਦਿਲ ਛੁੜਣਾ ।

ਗੋਗੜ

ਗੋਹ ਮਗੋਹ, ਵਿਃ—ਗੜਾ ਬੜਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀਰਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਗੋਹਟਾ, ਪੁਃ—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਗੋਹਾ ।

ਗੋਹਰਣ, ਸਃ }
ਗੋਹਰੀ, ਪੁਃ } ਜੋ ਨੇੜੇ ਰਹ, ਜਾਣ, ਮਾਂਹਰਮ

ਗੋਹਰਾਣ(ਲ), ਪੁਃ—ਗਊਆ ਦਾ ਬਾੜਾ ॥

ਗੋਹਲ, ਸਃ—ਪਿੱਪਲ ਸਾਂ ਬੋਰ੍ਹੇ ਦਾ ਫਲ ।

ਗੋਹਲਾ, ਪੁਃ—ਗੋਹੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਕਾ-ਇਆ ਹੋਯਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੋਹਜਾ, ਪੁਃ—ਧੁਨਖੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦਾ ਗੋਲਾ, ਢੁੱਖਾ ।

ਗੋਹਾ }
ਗੋਹਿਆ } ਪੁਃ—ਗਊ ਮਾਂਹੀ ਦਾ ਮੇਲਾ, (ਸੁੱਕਾ ਜਾਂ ਗੋਲਾ) ਪੱਥਰੀ, ਵੱਡੇ ਡੋਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਢਟੀ ।

ਗੋਹਿਆ ਰਾਲੀ, ਸਃ—ਜਿਸਦਾ ਉੱਤ ਗੋਹਾ ਸਟਣਾ ।

ਗੋਹੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਚੋੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਯੋਗ-ਨਾ ਹੁੰ ਕੱਜ ਦੇਣਾ ।

ਗੋਕਾ, ਵਿਃ—ਗਊ ਦਾ, ਗਾਵਾ (ਦੁੱਧ ਆਦਿਕ) ।

ਗੋਕੀ, ਵਿਃ—ਗਊ ਦੀ, ਗਊ ਦਾ ਰੀਗਿਆ ਹੋਇਆ ਚਮੜਾ ।

ਗੋਖਰ੍ਹਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਫੀਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ।

ਗੋਖਰ੍ਹਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਥਾਂਕ ।

ਗੋਗੜ }
ਗੋਗੜ } ਸਃ—ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਛੜ

ਗੋਗਰ ਗਣੇਸ਼

ਗੋਂਦੀ

ਗੋਗਰ ਗਣੇਸ਼ } ਪ੍ਰ: ੨੨ ੨੩ ੨੪ ੨੫
ਗੋਗਰੀਆ } ਆਦਮੀ

ਗੋਗਰੀ, ਸ: -ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਅਤੇ ਸੌਂਦਰੀ ਚੰਦੀ

ਗੋਚਰਾ, } (ਕਿਸੇ) ਜੱਗਾ, (ਕਿਸੇ) ਦਾ
ਗੋਚਰੀ, } (ਕਿਸੇ) ਦੇ ਆਸਰੇ

ਗੋਜਰਾ } ਵਿ: -ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਤੇ ਜੌਂ ਮਿਲੇ
ਗੋਜੀ, } ਹੋਏ ਹੋਣ।

ਗੋਝ, ਸ: -ਗੰਢੂਣ ਜਾਂ ਗੰਦਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਪੜੇ
ਦਾ ਮੋੜ ॥

ਗੋਝਾ, : -ਖਾੜਾ, ਜੰਝ, ਖਾੜਾ

ਗੋਟ, ਸ: ਲਕੜੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਾਰੀ
ਜਾਂ ਝੋਰੀ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਝਾਲਰ, ਸਤਰੰਜ
ਦੀ ਨਰਦ, ਅਟੋਰਣ।

ਗੋਟਾ ਪ੍ਰ: -ਸਨੇ ਜਾਂ ਚਾਦੀ ਦੀ ਝੋਰੀ, ਕਨਾਰੀ।

ਗੋਠ, ਸ: ਬੈਠਣ ਦਾ 'ਏਕ' ਵੰਗ, ਕਪੜੇ ਦੀ
ਕੰਨੀ ਚੌਲੀ ਦਾ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ
ਜਿੱਸਾ।

ਗੋਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਫੰਦਕੇ ਜੋੜਣਾ।

ਗੋਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਖਤਰਨਾ, ਪੰਟਣ ਮਾਰਨ
ਕੁੰਟਣਾ ॥

ਗੋਠਾ, ਪ੍ਰ: -ਲੜਕੇ ਵਿਚਲਾ ਜੋੜ ਗੋਠਕ ਵਾਲਾ।

ਗੋਠੀ } ਸ: ਗੋਠਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੋਹਨਤ
ਗੋਠੀ } ਕਰਨੀ, ਦੱਲੀ ॥

ਗੋਠੀ ਲਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ: -ਕੋਈ ਕੰਮ
ਗੋਠੀ ਲਾ ਕੇ ਡਹਿਣਾ } ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਕੇ
ਕਰਨਾ।

ਗੋਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ: -ਘੁੰਨਣਾ (ਮਿੱਟੀ, ਮਲਣਾ(ਕਪਾਹ))।

ਗੋਤ, ਪ੍ਰ: -ਕਲ, ਜਾਤ, ਘਰਾਣਾ।

ਗੋਤ ਕੁਨਾਲਾ, ਪ੍ਰ: -ਗਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਗੋਤ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ: -ਪਰੰਗ ਨੂੰ ਤੁਕਾਉਣਾ।

ਗੋਤ੍ਰ, : -ਕਲ, ਜਾਤ ਘਰਾਣਾ।

ਗੋਤ੍ਰ ਚਾਰ, ਪ੍ਰ: -ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲਾਜ ਅਤੇ ਵਹੁਟੀ
ਦੇ 'ਭਿਆ' ਜੇ ਨਾਓ ਲੈਣਾ

ਗੋਤਾ, : -ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣਾ, ਟੁੱਥੀ, 'ਫੁਥਕੀ'
ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ, ।

ਗੋਤੇ ਖਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ: -ਡੁੱਬਣ ਲੱਗਣਾ, ਕੋਈ ਆਸ-
ਹੋਣਾ।

ਗੋਂ: ਜਾਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ: -ਬਹੁਤ ਸੌਂਚਾ ਵਰ ਧੋਣਾ।

ਗੋਂ ਤੀ, : -ਇੱਕ ਗਾੜ ਜਾਂ ਕਲ ਦੇ।

ਗੋਥਲ ਗੋਥਲ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: -ਬੇਹ ਵਿੱਚ
ਗੋਥਲਨਾ } ਗੁਲਾਕੇ ਮਾਰਨਾ,
ਮਾਰਨਾ ਚਲਾਣਾ।

ਗੋਂਦ } ਸ: -ਬੋਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ,
ਗੋਂਦੀ } ਕੁੰਝੜ ॥

ਗੋਂਦ ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ: -ਕਿਸੇ ਕ੍ਰੀਮਤ ਦਾ
ਬਾਲ ਬਜੇ ਵਾਲੀ ਹੋਣਾ ॥

ਗੋਂਦ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਦੁੱਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਬਣਾ ਲੈਣਾ।

ਗੋਂਦ, ਸ: ਗੰਦ, ਸਲਾਹ, ਮਤਾ (ਗੰਦਾਣੀ) ॥

ਗੋਂਦਣੀ } ਪ੍ਰ: -ਇਕ ਲੇਸਦਾਰ 'ਫਲ' ਵਾਲਾ
ਗੋਂਦੀ } ਰੱਖ।

ਗੋਦੜਾ

ਗੋਦੜਾ, ਪੁ: } ਵੱਕੀਰਾਂ ਦਾ ਵੱਕੀਆ ਵਾਲਾ
ਗੋਦੜੀ, ਸ: } ਕਪੜਾ, ਪੌਣੀਪੁਰੀ ਨੀ ਰਚਾਈ।

ਗਿਆਨ ਗੋਦੜੀ, ਸ: —'ਗਿਆਨ' ਵੇਖੋ।

ਗੋਦੜੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲ, ਪੁ: —ਮਹਾਰਮਾ ਪਰਖ ਜਿਸ
ਦੇ ਕਪੜੇ ਚੰਗੇ ਨ ਹੋਣ।

ਗੋਂਦਾ, ਪੁ: —ਛੱਲਿਆ ਦੀ ਡਿੱਗੀ, ਮਲੀਦਾ,
ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਜ ਮੇਵਾ ਆਦਿ ਕੜੀ ਦੇ
ਪੇਕਿਆ ਨੂੰ ਭੋਜੀ ਦਾ ਹ ॥

ਗੋਂਦਾਵਰੀ, ਸ: —ਪੁੱਕ ਨਦੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਸ਼ੀਰਸ਼ ਹੈ।

ਗੋਂਪਾਲ } ਪੁ: —ਗਊਆ ਦਾ ਪਾਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ,
ਗੋਂਪਾਲਕ } ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ।

ਗੋਂਪੀ, ਸ: —ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਾਂ
ਦੀ ਸਖੀ।

ਗੋਂਪੀਆ } ਪੁ: —ਇਕ ਘੁਮਣੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਗੋਂਪੀਯਾ } ਗੁਲੇਲੇ ਮਾਫ਼ਰੇ ਦੇਖ ਵਿਚਿ ਪੈਂਦੇ
ਓੜਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(ਚਲਾਉਣਾ)

ਗੋਬਰ, ਪੁ: —ਗਊ ਦਾ ਸੱਜਰਾ ਗੋਹਾ।

ਗੋਬਰ ਗਨੇਸ, ਪੁ: —ਮੱਧੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ਮਨੱਖ,
ਬੰਧੂ

ਗੋਬਰੀ, ਸ: —ਗੋਹਾ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ (ਕਰ
ਨੀ, ਭੇਰਨੀ) ॥

ਗੋਬਿੰਦ } ਪੁ: —ਪਿਰਥੀ ਦਾ ਪਾਲਕ, ਪਰਮੇ-
ਗੋਵਿੰਦ } ਸ਼ਵਰ।

ਗੋਭ, ਪੁ: —ਗੁੱਦਾ, ਕਲੀ, ਮੁਲਾ।

ਗੋਲ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਗੋਭੀ, ਸ: —ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਬੰਦ ਗੋਭੀ, ਸ: —ਜਿਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਗੋਡ ਗੋਭੀ, ਸ: —ਜੋ ਰੋਟੀ ਗੋਗਲੁ ਵਾਂਗੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਗੋਭੁ, : ਭੁੱਲਾ, ਸਿੱਧਾ, ਮੱਧੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ।

ਗੋਮਰੀ, ਵਿ: —ਗਾਢ ਬੜਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾ ਕਾਂਹਣਾ

ਜੀ।

ਗੋਰ, ਸ: —ਕਬਰ, ਮੜੀ।

ਗੋਰਖ, ਪੁ: —ਜ਼ਰੀਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ, ਦੁੱਧ ॥

ਗੋਰਖ ਪੰਦਾ, ਪੁ: —ਔਖਾ ਕੰਮ ॥

ਗੋਰਖ ਨਾਥ, ਪੁ: —ਜ਼ਰੀਆਂ ਦੇ ਪੰਥ ਦਾ ਆਦਿ
ਗਾ,

ਗੋਰਖਣ, ਸ: } ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਕੰਮ, ਨੇਪਾਲ
ਗੋਰਖਾ, ਪੁ: } ਦੇ ਲੋਕ ॥
ਗੋਰਖੀਆ, ਪੁ: }

ਗੋਰਾ, : } ਵਿ: ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਚਿਟਾ ਹੈ
ਗੋਰੀ, ਸ: } ਸੁੰਦਰ।

ਗੋਰਾ, ਪੁ: —ਫਰੀਗੀ ਸਿਪਾਹੀ, ਮਾਗੁੰਜ।

ਗੋਰੂ, : —ਮੱਧੇ ਦੇ ਫੁੱਟ ਹੋਰ ਭੀਗਰ ॥

ਗੋਰੋਚਣ, ਸ: —ਇੱਕ ਦਾਅ, 'ਗੁਲੇਚਣ' ਵੇਖੋ।

ਗੋਲ, ਵਿ: —ਗੋਲੇ ਜਾਂ ਚੱਕਰ ਵਰਗਾ, ਜੋ ਸਾਫ਼
ਨਹੀਂ, ਚਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਦੁੱਧੇ ਪਿੰਡ ਭੇਜੇ ਹੋਏ
ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਵੱਗ। ਫੁੱਟ ਬਾਲ ਦੇ ਵੇਖੋ ਖੜੇ
ਵਿੱਡਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਗੋਲ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਫੁੱਟ ਬਾਲ ਦਾ ਗੋਲ ਦੇ
ਵੇਖੋ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ॥

ਗੋਲ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਫੁੱਟਬਾਲ ਨੂੰ ਗੋਲ ਵਿੱਚੋਂ
ਲੰਘਾ ਦੇਣਾ ॥

ਗੋਲ ਗੱਪਾ ੫੧੨

ਗੋਲ ਗੱਪਾ, ਪੁ: ਮਾਰ ਦਾ ਪੱਲਾ ਤੇਲਾ ਤੇਲ
ਵਿਚ ਤਲਕੇ ਖੌਣੇ ਅਤੇ ਚਟਨੀ ਦਾ ਭਰਿਆ
ਹੋਇਆ ।

ਗੋਲ ਮੋਲ }
ਗੋਲ ਰੂਪ } ਵ:—ਘੋਰੇ ਵਾਲਾ, ਪੇਚਦਾਰ ।

ਗੋਲਕ, ਸ:—ਸੰਦੂਕੜੀ ਜਾਂ ਖੁੱਤ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਰਖਏ ਪੈਸੇ ਪਾਕ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਧਣ,
ਮਾਧਾ ।

ਗੋਲਤਾ }
ਗੋਲਤਾਈ } ਸ: ਗੋਲ ਹਨ 'ਵਾ ਗੁਲ,
ਗੁਲਾਈ ।

ਗੋਲੰਦਾਜ, ਪੁ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਗੋਲੰਦਾਜ਼ੀ, ਸ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ।

ਗੋਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਅਜੇਹੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ
ਦੀ ਘਿੱਠ ਦਾ ਹਰ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰਲ
ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਿਥ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਤੋਪ ਜਾਂ
ਅਸਤਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਗੋਲਾ, ਭਾਟ, ਸੱਜ, ਪੇਟ ਦਾ
ਰੰਗ, ਸੜਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਗੋਲਾ, ਪੁ: } ਗੁਲਾਮ, ਨੌਕਰ, ਚਾਕਰ । ਸ਼ਰਾਰਤ
ਗੋਲੀ, ਸ: } ਖਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।

ਗੋਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਗੋਲਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ
(ਭਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ), ਦੁਆ ਦੀ ਗੋਲੀ
(ਦੋਲੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ) ।

ਗੋਲੀ ਦੀ ਮਾਰ (ਵਾਟ), ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਵਿਥ
ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਜਾਵੇ ।

ਗੋਜ਼, ਪੁ: ਵੇਰ, ਬਦਲਾ (ਕੱਢਣਾ, ਲੈਣਾ) ।

ਗੋਜ਼ੀ

ਗੋਜ਼ੀ, ਪੁ: } ਤਲਬ, ਪਰੋਜਨ, ਸਾਰਥ, ਲੋੜ, ਮਰ-
ਸ: } ਜੀ (ਕਰਨਾ, ਕੱਢਣਾ, ਲੈਣਾ)
ਗੋਜ਼ੀ ਵੇ ਜੋ ਭਾਵੇਂ 'ਗੋਲੇ' ਹੋਣ-ਗੇ ਵੇਲੇ
ਮਲੁੱਖ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ
ਕਰਦਾ ।

ਗੋਜ਼ੀਰ (ਰਾ) ਪੁ: } ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਗੋਜ਼ੀਰਨ (ਨੀ) ਸ: } ਕਰੇ ।

ਗੋਜ਼ੀ, ਪੁ: ਸਾਈਲੈਕ, ਵਲੀ, ਨੇਕ ਬੰਦਾ ।

ਗੋਹ, ਪੁ:—ਧਿਆਨ, ਪਰਵਾਹ, ਸੋਚੀ (ਗੋਹ ਕਰਕੇ)

ਗੋਹਰ, ਪੁ: ਮੋਤੀ, ਅਸਲ, ਕੁਲ ।

ਗੋਗਾ, ਪੁ: ਸ਼ੌਰ ਸ਼ਰਾਬਾ, ਹੌਲਾ ।

ਗੋਗਾਈ, ਪੁ:—ਹੌਲਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਗੋਗੀ, ਸ:—ਗੁੱਚੀ, ਪੁਸ਼ਾਈ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ
(ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ।

ਗੋਟ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਲਹਿੰਗਾ ।

ਗੋਟੀ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ (ਮਾਰਨਾ) ।

ਗੋਟੀਮਾਰ, ਪੁ: } ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਤ।
ਗੋਟੀਮਾਰਨੀ, ਸ: }

ਗੋਰ, ਸ:—ਧਿਆਨ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ (ਕਰਨੀ) ।

ਗੋਰਮੰਟ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜ ।

ਗੋਰਜਾਂ, ਪੁ: } ਸ:—ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀ ਇਸਤਰੀ,
ਗੋਰਾਂ, ਗੋਰੀ } ਪਾਰਬਰੀ ।

ਗੋਰੀ ਸ਼ੀਕਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਵਜੀ, ਮਹੇਸ਼, ਮਹਾਦੇਉ ।

ਗੋਰੀ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਗਣੇਸ਼ ।

ਗੋੜ, ਪੁ:—ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਤ, ਇੱਕ ਰਾਜ ।

ਗੋੜੀ, ਸ:—ਪੁਪਾਹਰ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਗਾ ।

ਘ

ਘ, ਘ:—ਘੱਗਾ, ਘੁੱਗਾ, ਘੱਗਾ, ਘੁੱਗਾ
ਘੱਗਾ ।

ਘਉਂ ਘਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੰਘਣਾ, ਸੰਘ
ਚੈਨਣਾ ॥

ਘਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਝੁਰਨਾ ।

ਘਸਮੇਲਾ, ਵਿ:—ਬੰਝਾ ਜੋਹਾ ਮੇਲਾ ॥

ਘਸਰ, ਸ:—ਛੋਹ, ਰਗੜ, ਝਰੀਟ ।

ਘਸਰ ਮਸਰ, ਸ:—ਫੈਲ, ਸੁਸਰੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਘਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਛੋਹਣਾ ॥

ਘਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਾਉਣਾ, ਘਸੀਟਣਾ ॥

ਘਸਲਛੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਲਕੇ ਮੈਲਾ
ਕਰਨਾ (ਕਪੜਾ) ॥

ਘਸਲ ਮਸਲ, ਵਿ:—ਹੀਲਾ, ਬਹਾਨਾ, ਝੂਠ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਘਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਵਾਉਣਾ, ਮਲਵਾ-
ਉਣਾ ।

ਘਸਵਾਈ, ਸ:—ਘਸਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ।

ਘੱਸਾ, ਪੁ:—ਰਗੜ, ਧੱਕਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲੰਗਣਾ,
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਘੱਸਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ।

ਘਸਾਉ, ਪੁ:—ਰਗੜ, ਰਗੜ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਘਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਪੀਹਣਾ, ਘਸਲ
ਛੋਟਾ ।

ਘਸਾਉ, ਪੁ:—ਘਸਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਘਸ ਸੱਕੇ ।

ਘਸਾਈ, ਸ:—ਘਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ।

ਘੱਗਰੀ ਭੁੜਕਾਉਣੀ

ਘਸਿਆਰਣ } ਸ: ਘਾਹ ਬੰਤਰਨ ਵਾਲੀ,
ਘਸਿਆਰੀ } ਘਾਸਆਰੇ ਦੀ ਜੀਮਤ ।

ਘਸਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਬੰਤਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਘਸੀਟ, ਸ:—ਥਿਚ, ਧੁਹ, ਘਸੀਟਣ ਦਾ
ਕੰਮ ।

ਘਸੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਿਚਣਾ, ਧੁਹਣਾ, ਛੋਟੀ
ਲਿਖਣਾ ॥

ਘਸੀਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਸੀਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘਸੀਟ ਵਾਈ, ਸ:—ਘਸੀਟਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ।

ਘਸੁੰਨ, ਪੁ:—ਜੌਰ ਦਾ ਮੁੱਕਾ, ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ
ਦੀ ਸੱਟ ।

ਘੱਸੁ, ਸ:—ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਧਰਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਸੌਖਾ ਹਲ
ਫਿਰੇ ।

ਪੁ:—ਜਿਦ, ਅਤੁਬ ਖੁਣਾ, ਘੱਲ (ਕਰਨਾ
ਮਾਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਘੱਸੁ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਜਦੀ, ਅਤੁਬ, ਘੱਲਿਆ ।

ਘਸੇਲਾ, ਵਿ:—ਰਗੜ ਨਾਲ ਘਸਲ ਵਾਲਾ,
ਮਲਾ

ਘਸੇਟੀ, ਸ:—'ਕਸੇਟੀ' ਵੇਖੋ ।

ਘੱਗ, ਸ:—ਫੇਕ, ਟੋਇਆ, ਖੁੰਝ, ਤਾਲੂ ॥

ਘੱਗਾਂ ਬਹਿ, ਬੈਠ ਜਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣੀਆਂ ਕ੍ਰਿ:-
ਸੰਘ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ।

ਘੱਗਰਾ, ਪੁ: } ਜੀਮਤ ਦੇ ਲੋਕ ਦਾ ਘੇਰੇ ਵਾਲਾ
ਘੱਗਰੀ, ਸ: } ਕਪੜਾ ॥

ਘੱਗਰੀ ਭੁੜਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ ॥
(ਜੀਮਤ ਦਾ)

ਘਰਟੇਲ

ਘਰਟੇਲ, ਸ:—ਘੋਗਰੀ ਵਾਲੀ । 'ਜੰਗਲ' ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੋਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ।

ਘੋਗਾ, ਪ:—ਗੁਰਮਤੀ ਪੋਤੀ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਅਖਰ, 'ਘ' ।

'ਘੜ'—ਜਿਸ ਦਾ ਹਾਲ ਥੋੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, 'ਘੜ' ।

ਘੋਗਾਰ, ਪ:—ਘੋਗਾਰ ।

ਘੋਗਾਰਨਾ } ਕ੍ਰ: 'ਘੋਗਾਰ' ।
ਘੋਗਾਰਨਾ }

ਘੋਗਾਲ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰ: ਅੰ: 'ਘੋਗਾਲ' ।
ਘੋਗਾਲਣਾ }

ਘੋਗਟਾ } :—ਇਕ ਰੰਮ ਦੇ ਗੋਲ ਵੇਟੇ ਦਾ
ਘੋਗਟਾ }

ਘੋਚ ਘੋਚ ਸ:—ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਘੋਗਟੇ ਦੀ ਖੋਜ (ਕਰਨਾ, ਖੋਜਣਾ) ।

ਘੋਚਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਘੋਗਟੇ ਦੀ ਖੋਜ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ।

ਘੋਚ ਪੀਚ, ਪੁ: ਸ:—ਭੀੜ ਘੋਚਣਾ, ਘੋਚਾਉਣਾ ।

ਘੋਚਲ, ਪੁ:—ਗੜ ਬੜ, ਗਲਤ ਹਿਸਾਬ ।

ਘੋਚਲ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰ
ਘੋਚਲਣਾ }

ਘਟ, ਪ:—ਬਦਲ (ਘਾਉਣੀ, ਚੜ੍ਹਣੀ) ਮਨ, ਆਤਮਾ ('ਘੱਚ ਘੱਟਣਾ', ਘੱਟਾ) ।

ਘੱਟ, ਪੁ:—ਥੋੜਾ, ਥੋੜ੍ਹਾ, ਘੱਟ, ਕੱਥਾ ।

ਕ੍ਰ: ਵਿ:—ਥੋੜਾ, ਕੱਥਾ ਹੀ ।

ਘੱਟ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰ:—ਘੁਰਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ।

ਘੱਟ ਵੱਧ, ਵਿ:—ਥੋੜਾ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ, ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਘਟਾਉਣਾ

ਘੱਟ ਵਾਗ, ਪ:—ਘੱਟ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਘਟਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਘਟ ਹੋਣਾ, ਬੜ੍ਹਣਾ, ਲਗਣਾ, ਘੱਟ ਜਾਣਾ, ਘੱਟ ਹੋਣਾ ।

ਘਟਾ, ਸ:—ਬਦਲਾ ਦਾ ਇਕੱਠ (ਉੱਠਣੀ) ।

ਘਟਾ ਦੇਖ, ਪ:—ਬਦਲਾ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਛਾ ਜਾਣਾ ਘੱਟੇ ਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਡੀ ਘੱਟਕੀ ਆਦਿਕ ਉਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਤਕ ਹੋਣਾ ।

ਘੱਟਾ, ਪ:—ਗਰਦਾ, ਖੇਹ, ਧੂੜ । ਮੂਰਖ ਆਦਿ ।

ਘੱਟਾ ਉੱਡਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਪਤ ਲਹਿਣੀ, ਝਲਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਘੱਟਾ ਉਡਾਉਣਾ } ਕ੍ਰ: ਆਵਾਹ
ਘੱਟਾ ਫਿਡਾਉਣਾ } ਫਿਰਨਾ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ ਕਰਨਾ ।

ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਮੰਚ ਕੰਮ ਨਾਲ ਨੰਦਾ ਕਰਾਉਣੀ ।

ਘੱਟਾ ਛਾਨਣਾ } ਕ੍ਰ: ਆਵਾਹ ਫਿ-
ਰਨਾ, ਖੋਜਣਾ
ਘੱਟਾ ਛਾਣਾ ਫਿਰਨਾ }

ਘੱਟੇ ਛੋਡਾਂ ਰਲਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰ:—ਥੋ ਆਰਥ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣਾ ।

ਘੱਟਾ, ਪ:—ਘੱਟਿਆਲ, ਫੇਲ, ਸਠਾ ਮਿਨਰਾਂ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਵੱਜਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ।

ਘੱਟਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਮੁਨਾਰਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੜੀ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ।

ਘਟਾਉ, ਪ:—ਘਟ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ।

ਘਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਘਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਥਾਕੀ (ਘੱਟੀ, ਉਤਾਰਨਾ) ।

ਘੰਟਾਲ

ਘੰਟਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਘੰਟਾ ਹੋਵੇ, ਧਖੰਡੀ,
ਚਲਕ ।

ਘਟੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਮੰਤ (ਘਟੀ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ
ਠਹੀ) ॥

ਘੰਟੀ, ਸ:—ਘੰਟਾ ਘੰਟਾ, ਚੱਲੀ ।

ਘਟੀਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੜਾ, ਹੈ, ਹੋਲ
ਮੇਲ ਦਾ (ਵੀ) ॥

ਘੰਠਾ, ਪੁ:—ਰਗੜ ਨਾਲ ਕੁਰਾੜੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਥਾਂ ਦੀ ਕਈ ਥਾਂ ॥

ਘੰਡ, ਪੁ:—ਸਭ ਅਤੇ ਸਭਕੁਝ ਦਾ ਥੀ, ਘੰਡੀ,
ਨਕਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਘੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਾਜਾ ਜਿਸ ਦੀ ਅਵਾਜ ਸਭਕੇ
ਹਰਕ ਚਲੇ ਆਉਣ ।

ਘੰਡਾ ਹੇੜਾ } ਪੁ:—ਅੱਥੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ,
ਘੰਡਾ ਰੇੜਾ } ਖਅਰਬ ਖੋਚਲ ।

ਘਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਢਾਉਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਵਾ-
ਉਣਾ, ਸਿਵਾਉਣਾ ।

ਘਡਾਈ, ਸ:—ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਸੀਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਖੇਤ ਜਾਂ ਖੂਹ ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਘੰਡੀ, ਸ:—ਗਲ ਦੀ ਅੱਗੇ, ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੱਥੀ,
ਸਘ ਦਾ ਇੱਕ ਚੋਗ ॥

ਘੰਡੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲ ਮਲਣਾ ॥

ਘੰਡੀ ਨਿਕਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹਣੀ ।
ਘੰਡੀ ਫੁੱਟਣੀ }

ਘੰਡੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਦਾ ਸੁੱਜਣਾ ਤੇ ਪੀੜ
ਹੋਣੀ ॥

ਘੱਪ ਘੱਪ

ਘੱਪ, ਪੁ:—ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਥੌੜਾ, ਖੇਤ ਵਿਚ
ਜ਼ਮੀ ਵਿਚ ਜੋ ਟੋਇਆ ਖੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ,
ਚੰਦਸ ਸਕਲ, ਕੋਲਿਆ ਦਾ ਗੁੰਢਾ ॥

ਘੱਪ ਚਾਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਤ

ਘੱਪਾ (ਘੱਪਾ) ਪੁ: } ਵਿ: ਸੰਘਣ, ਲੀ,
ਘੱਪੀ ਸ: } ਵਧੇਰਾ (ਵੀ), ਕਈ ।

ਘੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਟਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਪਾਹ
ਨਾ, ਮਾਰਨਾ ।

ਘੱਪੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪਰ ਸਮਤਾ ॥

ਘੱਪੁਈ } ਸ: ਵੱਡੀ ਸੁਈ ।
ਘੱਪੁਈ }

ਘੱਪੋਲਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਜਾਈ, ਗੱਦੜੀ ॥

ਘੱਪ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:), ਬੱਦਲ ॥

ਘੱਪ ਸਿਆਮ } ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ, ਕਾਲਾ ਬੱਦਲ ॥
ਘੱਪਸ਼ਾਮ }

ਘੱਪ ਘੋਰ, ਸ:—ਗਰਜ, ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ।

ਘੱਪ ਦੋਕਰ, ਪੁ:—ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਘੱਪ ਛੋਤ, ਵਿ:—ਬੱਦਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਘੱਪਈਯਾ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ, ਸੁੰਦਰ ਲੜਕਾ ॥

ਘੱਪੇਯਰ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਘੱਪੇਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤਾ, ਵਧਣਾ ॥

ਘੱਪੇੜੀ, ਸ:—ਮੋਢਾ ॥

ਘੱਪੇੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ॥

ਘੱਪ ਘੱਪ } ਸ:—ਦੰਦਾ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਘੱਪਲ ਘੱਪਲ } ਜੋ ਠੀਕ ਅਵਾਜ ਠਹੀ ਨਿਕਲ
ਦੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਘਪਲਾ

ਘਪਲਾ, ਪੁ: ਜ ਨੀਕ ਨਹ ਬੰਸ ਸਕਾ

ਘਬਰਾ, ਪੁ: ਘਬਰਾਹਟ ।

ਘਬਰਾ ਪਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਹਰਾਨ
ਕਰਨਾ ।

ਘਬਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਹਰਾਨ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਨ
ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ } ਹੋਣਾ, ਬਿਆਬੁਲ ਹੋਣਾ ਜ
ਕਰਨਾ

ਘਬਰਾਹਟ } ਸ: ਘਬਰਾਹਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ।
ਘਬਰਾਹਟ

ਘਮਸਾ, ਸ: ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ) ।

ਘਮਸਾਣ, : } ਰਸਾਦ ਹਲਕਸ
ਘਮਸਾਣ ਚੋਟ, ਸ: } ਲਗਾਈ

ਘੱਮ ਘੱਮ } ਸ: ਸਿਮੀ ਚਿੱਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰਨ
ਘੱਮਾਂ ਘੱਮਾਂ } ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ, ।

ਘਮੰਡ, ਪੁ:—ਗਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ, ਸ਼ੋਖੀ, ਆਸ ।

ਘਮੰਡੀ, ਵਿ:—ਹੰਕਾਰੀ, ਅਭਮਾਨੀ ।

ਘਮਰੇਲ, ਸ: ਭੀੜ, ਹਲਚਲ, ਭੁੱਲ ॥

ਘਮਰੇੜੀ, ਸ: ਮਟਾ ਜ਼ੋਲੜ, ਕਪੜੇ ਨੂੰ ਟੇਰੀ
ਹਈ ਹੋਣ ।

ਘਮਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਪ, ੮ ਕਨਾਲ ॥
ਘਮਾਇ

ਘਮਾਘਮ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੁੱਟਣ ਜਾਂ ਮੀਚ
ਪੈਣ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ । ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾ
ਵਾਰ, ਬਟ ਪੱਟ ।

ਘਰ ਦਾ ਭੇਤੀ

ਘਮਾਰ, ਘਮਿਆਰ } ਘਮਾਰ ਆਇਕਦੇ ਥੇ
ਘਮਾਰੀ, ਘਮਿਆਰੀ, }

ਘਰ, : ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਕਾਨ, ਕੋਠਾ, ਚੁਬਾਂ
ਗਾ, ਇਮਾਰਤ । ਕਲ, ਬੰਸ । ਖੁੰਡ, ਆਲੂਣਾ,
ਰੋਹ, ਪੁਰਨਾ, ਖੋਨਾ, ਰਖਣਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ
ਜੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ । ਵਤਨ, ਜਨਮ ਭੂਮ ।

ਘਰ ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਹੁਟੀ ਮਰ ਜਾਣੀ ।

ਘਰ ਉਮਾੜ ਸੱਟਣਾ (ਦੇਣਾ) } ਕ੍ਰਿ: ਘਰ
ਘਰ ਉਜਾੜਣਾ } ਵਿਚ ਲੜਾਈ
ਜ਼ਗੜਾ ਪਾਉ-
ਣਾ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲ ਉਡਾ ਦੇਣਾ ॥

ਘਰੋ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਮੱਲਣੀ, ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਘਰੋ ਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰੋ ਘਾਟ, ਪੁ:—ਘਰ ਬਾਰ, ਟੱਬਰ ਕਬੀਲਾ ॥

ਘਰੋ ਜੰਮੇ, ਵਿ:—ਘਰ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ
ਜਨਮ ॥

ਘਰੋ ਦਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ (ਚੰਪਗ ਨਹੀਂ) ॥

ਘਰ ਦਾ ਨਾਂ ਡੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਲ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲਾ-
ਉਣਾ ।

ਘਰ ਦਾ ਖਾਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ (ਬਨਾਉਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—
ਘਰ ਦਾ ਬਾਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਘਰ,
ਦਾ ਬੰਦਬਸਤ ਕਰਨਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ ਦਾ ਝੂਹਾਝੂਏਪਾਸੇ (ਬੰਨੇ, ਲਾਉਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—
ਘਰ ਉਜਾੜਣਾ, ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ ।

ਘਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ
ਉਜਾੜਣਾ

ਘਰ ਦਾ ਭੇਤੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ
ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਹੈ ॥

ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ

ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਸੌਖਾ ਕੰਮ ।

ਘਰ ਦੀ ਜੁਗਤ, ਸ:—ਸਰਫੇ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ
ਖਰਚ ਕਰਨਾ ।

ਘਰ ਦੇ (ਘਰੇ) } ਸ:—ਟੱਬਰ ਵਹੁਟੀ
ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ }

ਨਘਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਹੀਂ

ਘਰ ਪਾਉਣਾ (ਪਾ ਲੈਣਾ) } ਕ੍ਰਿ: ਕੋਈ
ਘਰ ਵਾੜਣਾ } ਭੀਵੀਂ ਵਹੁਟੀ
ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ॥

ਘਰ ਪਾਟਣਾ, ਫਟਣਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਘਰ ਦੇ
ਘਰ ਪਾਟ ਜਾਣਾ } ਲੋਕ ਵਿਚ ਫੱਟਕ
ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਪੁੱਟ ਸੁੱਟਣਾ (ਪੁੱਟਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਦੀ
ਸਾੜਣਾ ਵੇਖੋ ।

ਘਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਥ ਉਸ
ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਤਸਲੀ ਕਰਨੀ ॥

ਘਰ ਫੂਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ
ਮਾਲ ਉਡਾਕੇ ਮੰਜਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਘਰ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸਣਾ, ਘਰ ਦਾ ਖੰਦੇ-
ਬਸਰ ਕਰਨਾ ।

ਘਰ ਬਾਰ, ਪੁ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲਾ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲ,
ਮਕਾਨ ॥

ਘਰ ਬਾਰਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਬਾਰ ਹੈ ।
ਘਰ ਬਾਰੀ, ਪੁ: }

ਘਰ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਨਾ
ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣਾ } ਹੋਣਾ, ਵਹਲੇ ਹੋਣਾ ।

ਘਰਾਟੀਆ

ਘਰ ਭਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਦੁੱਧੇ ਥਾਓਂ ਆਪਣੇ
ਘਰ ਭਰ ਦੇਣਾ } ਘਰ ਪਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਹੋਲ ਘਰ, ਪੁ:—ਹੋਲ ਗੋਡੀ ਦੇ ਖੜੇ ਹੋਲ ਦੀ ਬਾਂ

ਘਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਖੋਵਾ ॥

ਘਰ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕ, ਵਹੁਟੀ ।

ਘਰ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਾ-
ਘਰ ਵਿਗੜਣਾ } ਭਰਾ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਵਿਗੜ ਸੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ: 'ਘਰ ਚੰਗੜ
ਘਰ ਵਿਗੜਣਾ } ਠਾਂ ਵੇਖੋ ।

ਘਰਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਸਾਹ ਟੁੱਟਣ, ਹਰ ਜਾਣਾ
ਘਰਕਣਾ } ਗਾਹ ਜਾਣਾ ।

ਘਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਜੜਨਾ, ਹੰਗਾਉਣਾ,
ਜਿਤ ਲੈਣਾ ।

ਘਰਲਾ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਗਣ ਨਾਲ ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ
ਘੁੰਘੀ ਥਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵਿਰਲਾ, ਖਾਈ. (ਪੈਸਾਣਾ) ।

ਘਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਹੋਣਾ (ਜ਼ਖਮ ਦਾ)
ਖੰਘਰਨਾ ॥

ਘਰੜ, ਪੁ: ਰਿੜਕਿਆ ਹੋਇਆ ਦਹੀਂ (ਮੱਖ-
ਨ ਸਮੇਤ), ਘਾਹ ਤੇ ਮੱਠ ਮਿਲੇ ਹੋਏ । ਬਿਲ-
ਕਲ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ (ਕਰਾਉਣਾ) ।

ਘਰੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਘਰੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਘਰਾਟ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੌਰ ਨਾਲ ਫਿਰਲ ਵਾਲੀ
ਚਕੀ ।

ਘਰਾਟਣ, ਸ:—ਘਰਾਟ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਘਰਾਟੀਆ, ਪੁ:—ਘਰਾਟ ਵਾਲਾ ॥

ਘਰਾਣਾ (ਨਾ)

ਘਰਾਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਘਰ, ਉੱਚੀ ਕੁਲ,
ਖਾਨਦਾਨ ।

ਘਰਾਲ, ਸ: } ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚ ਦੀ ਮੋਰੀ
ਘਰਾਲਾ, ਪੁ: } 'ਸਥਾ' ਪਾਣੀ ਵਗੇ ਪਾਣੀ,
ਲਹੂ, ਹੰਸ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵਗਣਾ,
ਘਰਲ

ਘਰੰਡ } ਪੁ:—ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਨਹੁੰਆਂ ਨਾਲ ਪਾਈ
ਘਰੰਢ } ਹਈ ਸ਼ਰੀਰ ਖਰੰਡ ।

ਘਰੋਂ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ, ਵਹੁਟੀ,
ਰਬਰ ।

ਘਰੇਗਰੂ } ਵਿ:—ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ
ਘਰੇਗਾ (ਗੀ, ਗੁ) } ਹੋਣਾ ਕਪਕ ਆਦਿਕ
ਘਰੇਬੂ } ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਘਰੇਰੂ }

ਘਰੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਚਣਾ, ਰਗੜਣਾ, ਘੜੀ
ਮੁੜੀ ਕਹਿਣਾ ।

ਘਰੇੜੀ, ਸ:—ਦੁਧ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖੁਰਚਣ ।

ਪੇਟ ਘਰੇੜੀ ਦਾ (ਦੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਬਾਲ ਉੱਤੇ
ਹੋਰ ਬਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ।

ਘੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜਣਾ, ਫੇਰਨਾ ॥

ਘਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਵਾਉਣਾ, ਟਰਵਾਉਣਾ ।

ਘਲਿਆਰ, ਸ:—ਪੱਕਿਆਈ, ਦਿਸ਼ਾ ਧੀਰਜ
(ਹੋਣੀ)

ਘਲਿਆਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਘੱਲੂ ਘਾਰਾ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ
ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਬਰਥਾਵੀ,
ਤਬਾਹੀ, ਮੀਤਿਆ ਨਾਸ ।

ਘੜਿਆ ਮੁੜਿਆ

ਘੜਤ, ਸ:—ਘੜ, ਬਣਾਉਣ ॥

ਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਹਿਣੇ ਜਾਂ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣਾ,
ਕੱਟਣਾ, ਨਵੀਂ ਰੱਲ ਕੱਟਣੀ ॥

ਘੜੱਪ ਘੜੱਪ, ਪੁ:—ਬੋਰ ਨਾਲ ਦੁਰਨ, ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੜੱਮ, ਪੁ:—ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘੜੱਮਸ } ਸ:—ਸ਼ੌਰ, ਹਲਚਲ, ਭੀੜ ॥
ਘੜੱਮਸ ਚੋਦੇ }

ਘੜਵੰਜੀ, ਸ:—ਘੜੇ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ, ਲਕੜੀ
ਦੀ ਚੋਕੀ ਜਾਂ ਚੋਕਟਾ ॥

ਘੜਵਾਉਣ } ਸ:—ਗਹਿਣੇ ਘੜਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ।
ਘੜਵਾਈ }

ਘੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਘੜਾ, ਪੁ:—ਭੀੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਵੱਡਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਘੜੇ ਜਿੱਡਾ ਮੋੜੀ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਹੱਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਘੜੇ ਦੀ ਮੱਛੀ, ਸ:—ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ॥

ਘੜਾਉਣ } ਸ:—ਘੜਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥
ਘੜਾਈ }

ਘੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘੜਿਆ ਮੁੜਿਆ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ,
ਬਲਕੁਲ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਘਾਗ

ਘਾਗ } : ਸਭਾਣਾ, ਚਤਰ, ਚਲਾਕ ।
ਘਾਘ }

ਘਾਗਰਾ } ਪੁ:—ਲਹਿੰਗਾ ।
ਘਾਘਰਾ }

ਘਾਗਰਾ ਪਲਟਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੇਰੇ
ਸਥਾਪੀ ।

ਘਾਗਾ, ਪੁ:—ਚਲਾਕੀ, ਚਤਰਾਈ, ਫਰਬ ।

ਘਾਗੇ ਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਭਾਣਾ, ਚਤਰ, ਫਰੇਬੀ ।

ਘਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਇੰਡ ਦਾ ਗਲ ।

ਘਾਟ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦੇ ਪੈਰੇ ਨਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ,
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕਪੜੇ ਧੋਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਬੇੜੀਆਂ ਜਾਂ
ਸਹਾਜ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਘਾਟੀ, ਘਾਟਾ,
ਗਹਿਲੇ ਘੜਣ ਵਾਸਤੇ ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ
ਹੋਇਆ ਚੰਦੀ ਸੋਨਾ, ਘੜਤ ।
ਸ:—ਭੱਜ ਹੋਏ ਜੋ ।

ਵਾਧ ਘਾਟ, ਸ:—ਲਾਗ ਜਾਂ ਟੋਟਾ ।

ਘਾਟਾ, ਪੁ:—ਕਮੀ, ਥੜ, ਨੁਕਸਾਨ, ਟੋਟਾ
ਘਾਟੀ । (ਘਾਟਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਸਾਉਣਾ,
ਸਾਹਣਾ, ਚੱਲਾ, ਪੈਣਾ)

ਘਾਟਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਘਟੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ।

ਘਾਟੀ, ਸ:—ਨੀਵੀਂ ਪਹਾੜੀ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਢਾਲ
ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ।

ਘਾਟੇ ਵੰਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਏ
(ਸੋਦਾ) ॥

ਘਾਣ, ਪੁ:—ਫੇਰ, ਕੱਠ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੋਸ ।

ਘਾਪਾ

ਘਾਣ ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾਹੇ ਵਿੱਚ ਖੜਾ
ਘਾਣ ਉਤਰਨਾ } ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ।

ਘਾਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾਹੇ ਵਿੱਚ ਚਲਣ
ਘਾਟੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਘਾਣ ਬਚਾ ਹੋਲੂ ਪਿੜ੍ਹਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾ
ਲਈ ਉਹਦਾ ਸਾਰਾ ਵੱਧਰ
ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਘਾਣ ਲੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ
ਆਦਮੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣੇ ।

ਘਾਣੀ, ਸ:—ਗਾਹ, ਗੋਈ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ
ਤੂੜੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ, ਘਾਣ, ਜਿੰਨਾ ਝੋਨਾ ਇਕੋ
ਵਾਰ ਕੁੱਟਣ ਲਈ ਚੰਦੁ ਵਿੱਚ ਪਾਯਾ ਜਾਣੇ ।
ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਰ ॥

ਘਾਣੀ ਉਤਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਘਾਣ ਉਤਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘਾਣੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਗੋਟੀ ।

ਘਾਣੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਵਾਰ ਪਾਣੀ
ਉਸ ਦਾ ਕੋਲੂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੱਲ ਕੱਢਣਾ

ਘਾਣੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਘਾਣ ਪਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਘਾਤ, ਸ:—ਫੇਬ, ਵੰਗ, ਮੋਕਾ, ਉੜੀਕ, ਰਾੜ
(ਲਾਉਣਾ) ਪੁ:—ਕਤਲ, ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਘਾਤਕ, ਪੁ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਘਾਤਣ, ਸ: } ਵਿ:—ਜ ਘਾਤ ਲਾਏ ਜਾਂ ਜਾਨੋਂ
ਘਾਤੀ, ਪੁ: } ਮਾਰੇ ॥

ਘਾਪਾ, ਪੁ:—ਤੂੜ, ਘੋਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਫਰਬ ॥

ਪਾਪਾ ਮਾਰਨਾ

ਪਾਪਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਲੁੱਟਣਾ, ਠੱਗਣਾ, ਛਲਣਾ।

ਪਾਬਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਦਬੀ ਹੋਣਾ, ਹਰਾਣ
ਪਾਬਰਨਾ } ਹੋਣਾ।

ਪਾਬਰਾ, ਵਿ: ਆਬਰਿਆ ਹੋਇਆ।

ਪਾਰ, ਸ: ਸਰ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਸਿਰ ਪੀੜ,
ਪੁੰਦਾ, ਪੂੜ, ਬਦਬੋ, ਮੋਰੀ।ਪਾਰੀ, ਸ: ਵਹਿਣੀ, ਖੂਹ ਦੀ ਕੀਧ ਦਾ ਝੋਆ
ਹੋਣੀ, ਮਾਰਨੀ,।

ਪਾਲ, ਪ: ਸ:—ਮੋਹਨਰ, ਔਖਾ ਕੰਮ।

ਪਾਲ ਮੇਲ, ਪੁ: ਇਕੱਠ, ਜੋੜ, ਗੜਬੜ, ਧਖਾ,
ਭਰਮ।ਪਾਲਣਾ (ਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਾ ਟਪਾਉਣਾ,
ਪੰਪਾਰਨਾ ॥ਪਾਲਾ ਮਾਲਾ, ਪ:—ਸਲਾਹ, ਭੇਤ ਦਾਅ ਗੱਲਾਂ,
ਗੜਬੜ।

ਪਾਵ, ਪ:—ਜ਼ਮਮ, ਫਟ।

ਪਾੜ, } ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
ਪਾੜਤ, ਸ: } ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ, ਪਗੜ ਦੀ
ਕੀਧੀ।ਪਾੜ੍ਹ, ਪ: ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਘੜਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਰੀਗਰ, ਮਿਸਤਰੀ, ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ
ਜਾਣ ॥ਪਿਉ, ਪ: ਪੰਪਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੱਖਣ,
ਦੋ ਵੇਖੋ ॥ਪਿੱਸ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ।
ਪਿੱਸ ਚਾੜ੍ਹਣੀ }

ਪੀ

ਪਿੱਚ ਪਿੱਚ } ਵਿ:—ਗੜ ਬੜ, ਗਹਿਰਾ
ਪਿੱਚ ਮਿੱਚ } ਜਿਸ ਦਾ ਧੜ ਨਾ ਲੱਗੇ।

ਪਿੱਟੀ, ਸ:—ਗਿੱਟੀ, ਗਰਦਨ, ਪੈਂਟ।

ਪਿਣ, ਸ: ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮਨ ਨੂੰ ਬੁਰਾ
ਲੱਗਣਾ, ਬੁੱਝਾਉਣਾ, ਗਿਲਾਨੀ।ਪਿਣ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਪਿਰਣਾ, ਮਨ ਬੁਰਾ
ਹੋਣਾ ॥ਪਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਣ ਆਉਣੀ, ਜੀ ਬੁਰਾ
ਹੋਣਾ ॥ਪਿਣਾਹਦਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿਣ ਆਵੇ ॥
ਪਿਣਾਧਾ }

ਪਿੱਦਾ, ਵਿ:—ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਝੱਲਿਆ ਹੋਇਆ।

ਪਿੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਲੈਣਾ, ਪਕੜਨਾ, ਸਾਹਣਾ,
ਰਖਣਾ।

ਪਿਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਾਉਣਾ, ਰਖਵਾਉਣਾ ॥

ਪਿਰਟੀ, ਸ:—ਪਿੱਟੀ, ਗਿਰੀ, ਗਰਦਨ, ਪੈਂਟ ॥

ਪਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਘੋਰੇ ਜਾਣਾ, ਉਪਰਾਲਾ ਆਉਣ
ਲੱਗਣੀ, ਸਰ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਜੀ ਭੁੱਖਣਾ।ਪਿਰਰੀ ਪਿਰਰੀ, ਵਿਸਮਧ:—ਸੰਢੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼

ਪਿਰੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸੰਗ ਹੋਕੇ ਵੱਢਣਾ ॥

ਪਿਰੜਾ, ਪੁ:—ਝਟਕਾ, ਸੱਦਾ, ਦੇਣਾ ॥

ਪੀ, ਪ:—ਪਿਉ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਆ

ਪੀਆ } ਪ: ਇਕ ਨਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਮ ।
ਪੀਆ }

ਪੀਆ ਕਸ, ਪ: ਇਕ ਨਸ਼ਾ ਦੀ ਫਾਟਲੀ ਮਸ
ਨਾਲ ਪੀਆ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨੇ ਲਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਪੀਆ ਕਵਾਰ, ਸ: ਇਕ ਸੁੱਟਾ ਕਮਾ
ਰੀਦਲ :

ਪੀਆ ਗੁੰਦੇਲੀ } ਸ: ਇਕ ਨਸ਼ਾ
ਪੀਆ ਤੋਰੀ }

ਪੀਸ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੁਹਾ ।

ਪੀਸਮਾਰ, ਪੁ: ਰੁਹ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ
ਧੰਨ ।

ਪੀਸਣ, ਵਿ: ਅਹਿਮਕ, ਅਲਸੀ, ਖੋ ਪਰਵਾਹ ।

ਪੀਸੀ, ਸ: ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਚੱਤਰ ਰਗੜ
(ਕਰਨੀ) ।

ਪੀਹ } ਸ: ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਨਾਲ ਮਲਣ ਦਾ
ਪੀਹਾਂ } ਕੰਮ, ਰਗੜ, ਗੋਬ, ਦੇਨੀਆ, ਲੈਣੀਆ,

ਪੀਂਗਾ (ਗੇ), ਵਿ: ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਢਿਲ ਪੈ ਜਾਵੇ
ਗਲ ਪੀਂਗੇ ਪਾਉਣੀ, ।

ਪੀਚਰ, ਵਿ: ਪਾਹੀ, ਚਰਕਟਾ, ਪੁਰਖੀਆਂ ।

ਪੁਸਟਾ, ਕ੍ਰ: ਵਜ਼ਨ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ,
ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁੱਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ: ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ
ਪੁੱਸਣਾ }

ਪੁਸਮੁਸ, ਪ: ਮੁਕਾਲਾ, ਸ਼ਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ।
ਵਿ: ਵਜ਼ਨ ਚਾਨਣਾ, ਪੁੱਧਲਾ ।

ਪੁਸੇਰ

ਪੁਸਮੁਸੀਆ } ਪ: ਨਕਾਰਾ ਅਲਸੀ ਮਨੁੱਖ,
ਪੁਸ ਮਸੁ }

ਪੁਸਮ ਪੁਸਰ } ਸ: ਹੋਲੀ ਅਤੇ ਜ ਨਾਲ ਰਾਂਗ
ਪੁਸਰ ਮੁਸਰ }

ਪੁਸਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ: ਵਜ਼ਨ, ਅੰਦਰ ਪਸ
ਪੁਸਰਣਾ }

ਪੁਸਰ, ਪ: ਪੁਸਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਰ ਬਹਿ
ਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ।

ਪੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ: ਵਜ਼ਨ, ਭੁਲਾਉਣਾ, ਧੋਖਾ
ਪੁਸਾਉਣਾ ।

ਪੁਸਾਈ, ਸ: ਧੋਖਾ, ਢੁਲ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ,
(ਖਾਣੀ, ਦੇਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ।

ਪੁਸੁੰਨ, ਪ: ਮੁੱਕਾ, ਹੁਰਾ (ਪਾਉਣਾ, ਮਾਰਣਾ,
ਲਗਾਉਣਾ) ॥

ਪੁਸੁੰਨ ਨੇੜੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ?—ਇੱਥੇ ਮਥਰਦਸਤੀ
ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੌਫ ਨਾਲ
ਹੋਵੇ ।

ਪੁਸੁੰਨ ਮੁੱਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰ: ਲੜਣਾ, ਇਕ ਦੂਜੇ
ਸੌ ਕੱਟਣਾ ।

ਪੁਸੁੰਨ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰ: ਸੱਟ ਖਾਣੀ ।

ਪੁਸੁੰਨ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਭੁੱਲ
ਜਾਣਾ ।

ਪੁਸੇਰਣਾ, ਕ੍ਰ: ਅੰਦਰ ਧੋਕਣਾ, ਚੋਰ ਨਾਲ
ਵਾਜ਼ਣਾ ।

ਪੁਸੇਰ, ਪੁ: ਪੁਸੇਰਣ ਵਾਲਾ ।

ਘੁਕਾਉਣਾ

ਘੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਤੀ ਮਤੀ ਕਹਾਉਣਾ
ਘੁਕਾਉਣਾ ॥

ਘੁੰਗਰੀ, ਸ:—ਰਤੀ, ਲਾਲਗੀ, ਮਾਸ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ
ਹੋਣਾ ।

ਘੁੰਗਰ, ਪੁ: ਘੁੰਡ, ਪਰਦਾ, ਬਰਕਾ ਆਸਰਾ
ਕਰਨਾ, ਓਟ ।

ਘੁੰਗਣੀ } ਸ:—ਲੋਹੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਘੁੰਗਣੀ } ਘੁੰਗਣੀਆਂ ।

ਘੁੰਗਰਾਲ, ਸ:—ਭੀਰਵਾਲੇ ਗਲ ਵਿਚ ਘੁੰਗਰੂਆ
ਦੀ ਮਾਲਾ ।

ਘੁੰਗਰਾਲਾ } ਪੁ:—ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਵਾਲਾ
ਘੁੰਗਰਿਆਲਾ } ਹੁਣੇ ਅਦਮ, ਜ
ਦੇ ਵਾਲ

ਘੁੰਗਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਘੁੰਗਰੂ (ਜੇਹੇ ਅਕਸਰ
ਜਾ ਰੁਟਾਅ ਨੂੰ ਲਗਦੇ ਹਨ) ।

ਘੁੰਗਰੂ } : ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲ ਵਜਲ ਵਾਲੀਆਂ
ਘੁੰਗਰੂ } ਘੁੰਗਰੀਆਂ ॥

ਘੁੰਗੀ, ਸ: ਇਕ ਪੰਥਰੂ (ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ)

ਘੁੰਗੂ, ਪੁ: ਘੁੰਗੀ, ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵਜਲ ਵਾਲਾ
ਖੜੋਣਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਚੋਂ ਪੂਧੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਨਿਕਲੇ । ਮੁਰਖ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ ।

ਘੁੰਚ ਮੁੰਚ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੱਟਾ, ਬੇਚਬਾ, ਗੜਬੜ

ਘੁੰਟ } : ਪੀਲੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿੰਨੀ ਇਕ
ਘੁੰਟਾ } ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਵਜ ਸਾਧਾ ਮੁ, ਦੋਸਤ

ਘੁੰਡੀ ਬੀੜਾ

ਘੁੰਟਾ ਵੱਟੀ ਖਾਣੀ } ਪੁ:—ਹਰ ਜਾਗਾ ਹੀ ਨਾ
ਘੁੰਟੇ ਵੱਟੀ ਖਾਣੀ } ਕੁਝ ਪੀਣਾ

ਲਹੂ ਦਾ ਘੁੰਟ ਕਰ (ਭਰ) ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਸਰੋਰ ਕਰਨਾ ।

ਲਹੂ ਦਾ ਘੁੰਟ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਧੇ ਹੋਕੇ ਕੁਝ
ਖਾਣਾ, ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ।

ਲਹੂ ਦੇ ਘੁੰਟ ਦੇ ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ
ਲੈਣ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ।

ਘੁੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਨਾਪਣਾ, ਨਿਸ਼ੇੜਣਾ
ਹੋਣਾ ।

ਘੁੰਟੀਨਾ } ਪੁ: ਪਸਾਰਾ, ਸੁੱਕਣਾ, ਤੇਜ਼ ਪਾਣ ਵਾਲਾ
ਘੁੰਟੀਨਾ } ਕਪੜਾ ।

ਘੁੰਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਘੁੰਟਣ ਜਾਂ ਘੁੰਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘੁੰਟਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੰਥਰੂ, ਗੁੰਟਾਰ ।

ਘੁੰਟੀ, ਸ:—ਬਾਲਾ ਨੂੰ ਦੋਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ।

ਜਨਮ ਘੁੰਟੀ } ਸ:—ਜੰਮਦੇ ਬਾਲ ਨੂੰ ਜੋ ਘੁੰਟੀ
ਜਰਮ ਘੁੰਟੀ } ਮਿੱਤੀ ਜਾਂਦੇ ।

ਘੁੰਡ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਕੰਮਲ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਪਰਦਾ,
ਬੰਡ (ਕੱਢਣਾ) ।

ਘੁੰਡੀ, ਸ:—ਤੁਕਮਾ, ਰੀਝ, ਦੱਸਤੀ ਟੁੱਟਣੀ (ਘੁੰਡੀ
ਪੈ ਜਾਣੀ) ।

ਘੁੰਡੀ ਬੀੜਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਜਾ ਕੁਰਤੇ ਦੀ ਘੁੰਡੀ
ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛੇਕ ॥

ਘੁੰਡ

ਘੁੰਡ, ਸ:—ਸੁਰਹਿਰੀ ਜਾਂ ਰੁਪਹਿਰੀ ਕੰਮ ਵਾਲਾ
ਚੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ॥

ਘੁਣ, ਪ:—ਲੋਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੀੜਾ
(ਲੰਗ ਮਾਣਾ)

ਘੁਣਾਹਦਾ (ਧ, ਪੁੰ) } ਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਲੋਗਣ ਵਾਲਾ
ਘੁਣਾਂਦਰਾ (ਦਾ), ਪੁੰ } ਕੀੜਾ ।
ਘੁਣਾਧੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੁਣ
ਲੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਘੁੱਤ ਮੁੱਤ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਡੰਡਾ, ਕੁਥੰਬਾ, ਫੁੱਲੇ
ਹੋਏ ਚੋਰਹੇ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਘੁੱਸਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ ।

ਘੁੱਥਾ, ਵਿ:—ਭੁਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੁਰਾਹੇ ਪਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਘੁਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ ।

ਘੁਥਾਈ, ਸ:—ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਧੋਖਾ (ਖਾਣੀ, ਦੋਣੀ) ।

ਘੁੱਥੁ, ਪ:—ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ।

ਘੁੰਨਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਘੁੰਨਿਆ
ਹੋਵੇ ॥

ਘੁੱਪ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਹਨੇਰਾ ॥

ਘੁੱਪ ਘੇਰ } ਪ:—ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸੇ ।
ਹਨੇਰ ਘੁੱਪ ਘੇਰ }

ਘੁਮੰਡ, ਪੁ:—ਗੁਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ, ਆਸਰਾ, ਬੰਦ-
ਲਵਾਈ, ਰੋਲਾ ॥

ਘੁਮੰਡੀ, ਵਿ:—ਅਭਮਾਨੀ, ਹੰਕਾਰੀ, ਵਿਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਘੁਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਨਾ, ਰਿੜ੍ਹਨਾ, ਘੁੱਸਣਾ ॥

ਘੁਰਕਣਾ

ਘੁੰਮਨ } ਪੁ:—ਘੇਰਾ ਪਾਕੇ ਫਿਰਨਾ ਜਾਂ ਠੱਚਣਾ,
ਘੁੰਮਰ } ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ
ਚੱਕਰ ।

ਘੁੰਮਨ ਘੇਰ (ਵਾਣੀ) } ਸ:—ਨਦੀ ਆਦਿਕ
ਘੁੰਮਨ ਘੇਰ (ਘੇਰੀ) } ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ।

ਘੁਮਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪ, ਅਠ
ਘੁਮਾਉਂ } ਕਠਾਲ ।

ਘੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਘੁਮਾਉਣਾ, ਵਾਰਨਾ ॥

ਘੁਮਾਈ } ਸ:—ਘੇਰਾ, ਚੱਕਰ, ਸਦਕਾ ।
ਘੁਮਾਈਂ }

ਘੁਮਾਣੀ, ਸ:—ਗੁਲੇਲੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੀਰ
ਗੋਪੀਆ ।

ਘੁਮਾਰ (ਘੁਮਿਆਰ) ਪੁ:—ਜੋ ਮਿਟੀ ਦੇ ਛਾਂ
ਬਣਾਏ, ਇਕ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਚਿਕੜ ਦਾ
ਝੋਹਮੁ ।

ਘੁਮਾਰੀ (ਘੁਮਿਆਰੀ), ਸ:—ਘੁਮਾਰਦੀਤੀਵੀ

ਘੁਮਾਲ, ਸ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਬੱਤੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਘੁੰਮੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ, ਬਲਿਹਾਰ
ਜਾਣਾ, ਭੇਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਘੁਮੇਟਣੀ, ਸ:—ਚੱਕਰ, ਫੇਰ, ਭੇਂ ।

ਘੁਮੇਟਾ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਘੇਰਾ, ਬਿਲਕੁਲੀ (ਖਾਣਾ,
ਦੋਣਾ ਲੈਣਾ)

ਘੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਾਉਣਾ, ਸਮਥਾਉਣਾ,
ਝਾੜ ਪਾਉਣਾ ॥

ਘੁਰਕੀ

ਘੁਰਕੀ, ਸ:—ਦੱਬਾ, ਡਰਾਵਾ, ਧਮਕੀ, ਝਾੜ
ਦੇਣੀ ।

ਘੁਰ ਘੁਰ, ਸ: ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ
ਕਰਨਾ ।

ਘੁਰਨਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ਦਾ ਘਰ, ਖੁੰਡਾ, ਖੱਹਾ
ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ (ਬੰਦਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ।

ਘੁਰੜਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਘੁਰਾੜਾ’ ਵੇਖੋ

ਘੁਰਾ, ਪੁ:—‘ਘੁਰਨਾ’ ਵੇਖੋ (ਖਟਨਾ, ਪਟਨਾ)

ਘੁਰਾਲਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ: ਬ:), ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ
ਦੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਜੋ ਪਿੰਡੇ ਉੱਚੇ ਧਗਠ (ਵਗਣੀਆਂ) ।

ਘੁਰਾੜਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਨਿਕਲੀ ਹਈ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ।

ਘੁਰੀ, ਸ:—ਲਿੰਕਾ ਜਿਹਾ ਘੁਰਾ, ਖੌਨਾ, ਰਖਣਾ ।

ਘੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਗਲਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਘੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ
ਕਰਾਉਣੀ

ਘੁਲਾਈ, ਸ: ਘੁਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਘੁਲਾਟ
ਘੁਲਾਟੀਆ } ਕ੍ਰਿ:ਪੁ:—ਘੁਲਣ ਵਾਲਾ, ਲੜਾਕਾ ।

ਘੁਲਾਵਟ, ਸ:—ਘੋਲ, ਕੁਸ਼ਤੀ, ਗਲਾਈ,
ਘੁਲਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਘੁਲਾਈ, ਪੁ: }
ਘੁਲਾਈ, ਸ: } ਜੋ ਘੁਲੇ ਜਾਂ ਲੜਾਈ ਕਰੇ ।

ਘੁੰ ਘੁੰ

ਘੁੰ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਲਗੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਾ
ਅਰਥ ‘ਘੋੜਾ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਘੁੰ ਚੜ੍ਹਾ’
(ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਰਸਾਲੇ ਦਾ
ਸਿਪਾਹੀ), ‘ਘੁੰ ਦੌੜ’ (ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ),
ਘੁੰ ਨਾਲ (ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਤੋਪਖਾਨਾ)
ਆਦਿਕ ।

ਘੁੰਬਰ ਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਨਾ,
ਘੁੰਬਰ ਉਣਾ } ਬਗੜਨਾ, ਠੱਕ ਵਿੱਚ
ਬੋਲਣਾ (ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ) ।

ਘੁੰਬਰਾਟ, ਸ:—ਘੁੰਬਰ ਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘੁੰਬਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਘੁੰਬਰ ਉਣਾ’
ਘੁੰਬਰ ਕਰਨਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਘੁੰਬਰੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਛੱਪਰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁੰਬਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ
ਭਿਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘੁੰਘਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੀੜਾ, ‘ਵ: ਕੱਬਾ, ਸਰਾਠਤੀ’

ਘੁੰਘੁੰ } ਸ:—‘ਘੋੜ’ ਵੇਖੋ, ਵੱਢੀ (ਦੋਲੀ, ਲੋਲੀ) ॥

ਘੁੰਕ, ਵਿ:—ਗੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦਰ (ਘੁੰਕ ਸੋਣਾ) ।

ਸ:—ਦੂਰੋਂ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਵਗਣ
ਦੀ ਜੋ ਅਵਾਜ਼ ਆਵੇ ।

ਘੁੰਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਖੀ ਹੋਣਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ,
ਘੁੰਕਰਨਾ } ਕੰਮ ਰਾਸ਼ ਆਉਣੇ ॥

ਘੁੰਕਰ (ਗ), ਸ:—ਸੁਖ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੋਭਾ
ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ।

ਘੁੰਘੁੰ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਚਿਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੁਠਾ

ਘੁਠਾ } ਘੁਠਾ } ਵਿਃ -ਬਦਨੀਤ, ਭੇੜਾ, ਖੇਟਾ ॥

ਘੁਰ, ਪੁਃ ਸਃ—ਧੁਰੀ ਹੋਈ ਮੁੰਢੀ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਘੁਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘੁਰਨਾ, ਝਿੜਕਣਾ ।

ਘੁਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਨਿਕਲਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸ-
ਘੁਰ ਨਿਕਲ ਪੈਣਾ, } ਰੀਰ ਜਾਂ
ਮਾਲ ਘਟ
ਜਾਣ

ਘੁਰਾ ਘਾਰੀ, ਸਃ—ਹੁੱਸੇ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ।

ਘੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਣਾ, ਝਿੜਕਣਾ, ਹੁੱਸੇ ਜਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ।

ਘੁਰੀ, ਸਃ—ਭਿਉਰੀ, ਧਮਕੀ, ਝਿੜਕ (ਦੇਣੀ, ਵੱਟਣੀ) ।

ਘੇ } ਪੁਃ ਪੰਘਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੱਖਣ, ਬਿੰਧਾ ।

ਘੇਉਰ, ਪੁਃ—ਇਕ ਮਠਿਆਈ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਲੇਬੀ ॥

ਘੇਉਲੀ, ਸਃ—ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਧ ਬਹੁਤ ਬਿੰਧਾ ਹੋਵੇ ॥

ਘੋਈ, ਪੁਃ—ਘੋਉ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਸਾੜ ॥

ਘੋਸ } ਸਃ—ਹਣ, ਬਹਾਨਾ, ਖੋ ਪਰਾਹੀ
ਘੋਸਲ } (ਮਾਰਨੀ, ਵੱਟਣੀ) ।

ਘੋਸਲਾ, ਵਿਃ—ਮਰਲਾ, ਘੋਸ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ,

ਘੋਸੀ

ਘੋਤਲ ਪੰਥੀ } ਪੁਃ—ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਰ ਰਪੀਰ
ਘੋਤਲ ਪੰਥੀਆਂ } ਨਹੀਂ, ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ ।

ਘੋਤਲਾ, ਪੁਃ—ਇਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਰੇ, ਸਃ—ਗਿਰਦਾ, ਕੰਢਾ, ਹੱਤਾ, ਸਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ (ਪੈਣੀ) ਦਿਲ ਦੀ ਘਬਰਾਹਟ ।

ਵਿਃ ਇਰਦਾ ਗਿਰਦਾ ਦਾ (ਦੀ), ਫਿੱਲਾ (ਕੱਪੜਾ), ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਘੇਰ ਘਾਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਧੋਖਾ ਦੇਕ ਜਾਂ ਚਿਕਮਤ ਨਾ ਤ ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ ॥

ਘੇਰ ਫੇਰ, ਪੁਃ—ਹੋਰ ਵੇਰ ॥

ਘੇਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਘੇਰਨਾ' ਵੇਖੋ ।

ਘੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੁਵੇਰੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਸਥ ਪਾਸਿਓਂ ਚੱਕਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਰੜਕਣਾ, ਛਰਨਾ, ਸਮਾਉਣਾ ।

ਘੇਰਨੀ, ਸਃ—ਸਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਚਰਖੇ ਦਾ ਹੱਥਾ ।

ਘੇਰਾ, ਪੁਃ—ਗਿਰਦਾ, ਚੱਕਰ, ਕੰਢਾ, ਹੱਤਾ ਰੋਕ, ਫੁਲਾਇ ।

ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘੇਰਨਾ, ਚਾਰਿਰਓਂ ਰਕਨਾ ।

ਘੇਵਰ, ਪੁਃ—'ਘੇਉਰ' ਵੇਖੋ ।

ਘੈਲ, ਵਿਃ—'ਘਾਇਲ' ਵੇਖੋ ।

ਘੋਸਣ, ਸਃ } ਘਾਰ ਖੋਰਨ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ
ਘੋਸੀ, ਪੁਃ } ਵਾਲੇ ਪੁਰਖੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ॥

ਘੋਕਾਉਣਾ

ਘੋਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਨਾ ਕਾਰ ਬਾਰ ਕਾਹਨਾ,
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਘੁਮਾਉਣੀ ।

ਘੋਖ, ਸ:—ਟੋਲ ਭਾਲ, ਤੱਕ, ਪੁੱਛ, ਗਿੱਛ, ਪੂਰ
ਪਤਾ (ਰੱਖਣੀ) ।

ਘੋਖਣ, ਸ: } ਜੋ ਘੋਖ ਰੱਖੇ, ਪਤਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਘੋਖੀ, ਪੁ: } (ਲੀ)

ਘੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ ਭਾਲਣਾ, ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ,
ਰਟਣਾ ।

ਘੋਗਲ ਕੰਨਾ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਣਜਾਣ, ਮੂਰਖ ।

ਘੋਗੜ } ਪੁ:—ਹਉਆ, ਮੱਠਾ ਆਦਮੀ, ਵੱਡੇ
ਘੋਗੜ } ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ

ਘੋਗਾ } ਪੁ:—ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਮਿਲਣ
ਘੋਘਾ } ਵਾਲੀ ਸਿੱਪੀ

ਘੋਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਹਮਖਾਹ ਪਰਖਣਾ ।

ਘੋਰ ਖਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਖਾਹਮਖਾਹ ਵੇਸ ਕੱਢਣ
ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ (ਕਰਨੀ) ।

ਘੋਟ, ਸ:—ਰਗੜ, ਚਮਕ (ਕੱਪੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਆਦਿਕ
ਦੀ), ਦਬਾਉ। ਪੁ: ਖਸਮ (ਮਲਤਾਨੀ) ।

ਘੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਨਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ,
ਮੁੰਨਕੇ ਸਫਾ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਰਟਣਾ ।

ਘੋਟਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਪੱਟੀ
ਘੋਟਾ } ਰਗੜੇ ਚਮਕਾਉ ਦੇ ਹਨ, ਘੋਟਾ
ਰਾਗੁਨ ਵਾਲਾ ।

ਘੋਟਾ ਪਾਟੀ, ਸ:—ਚਮਕਾਉਣ ਜਾਂ ਦਾੜੀ
ਮੁੰਨਕੇ ਸਫਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਘੋਲ ਪੱਤਣਾ

ਘੋਟਾ ਚਾੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਟ ਕੇ ਸਥਾਨ ਧਾਦ
ਘੋਟਾ ਲਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ।

ਘੋਟੇ ਗਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਘੋਟਕੇ ਚਮਕਾਉਣ
ਘੋਟੇ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ।

ਘੋਟੂ } ਪੁ:—ਘੋਟਣ ਵਾਲਾ, ਘੋਟਾ ਚਾੜ੍ਹਣ
ਘੋਟੂ } ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਗਲ ਪੁਟੇ ।

ਘੋਨ ਮੋਨ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕਲ
ਘੋਨ ਮੋਨਾ } ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਵੇ ।

ਘੋਪ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਭ ਦੇਣਾ (ਬਰਫਾ ਆਦਿਕ) ।

ਘੋੱਪਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਲ ਝੰਝੂ

ਘੋਰ, ਪੁ:—ਮਲ, ਵਿ:—ਹਨੇਰਾ, ਮੈਲਾ, ਤਰਾਉਣਾ ।

ਘੋਰ ਸਾਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲੀ ਦਸਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ।

ਘਰ ਘੁੰਭੇ, ਸ:—ਮੀਝਆ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।

ਘਰ ਜੁੱਧ, ਪੁ:—ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਲੜਾਈ ।

ਘੋਰ ਨਰਕ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਪੱਪੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਘੋਰਣ, ਸ: } ਮੈਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਜੋ ਮੈਲੇ, ਵੇਸ, ਵਿੱਚ
ਘੋਰੀ, ਪੁ: } ਰਹੇ, ਆਪੋਰੀ ।

ਘੋਰੜੂ, ਪੁ:—ਘੋਖਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਦਮਾ (ਚੱਲਣਾ,
ਵੱਜਣਾ) ।

ਘੋਰੜੂ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਤ ਸਮਾ ਹੋਣਾ ।

ਘੋਲ ਪੁ: } ਪੁਸਤੀ, ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ,
ਘੋਲ ਮਬੋਲ, ਪੁ: } ਜੱਵੇ ਜੱਵੀ ।

ਘੋਲ ਪੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਲਣਾ, ਵਾਰਿਆ ਜਾਣਾ,
ਸਦਕੇ ਹੋਣਾ ।

ਘੋਲ ਘੱਤੀ

ਘੋਲ ਘੱਤੀ } ਸ:—ਵਾਰੀ, ਸਦਕੇ, ਬਲਹਾਰੀ
ਘਲ ਘੁਮਾਈ }

ਘੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਾਉਣਾ, ਫਲਾਉਣਾ,
ਘੋਲਨਾ } ਗਲਨਾ, ਪੀਘਾਰਨਾ ।

ਘੋਲੀ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਸਦਕੇ, ਬਲਹਾਰ(ਜਾਣਾ) ॥

ਘੋਲੂ, ਪੁ:—ਘਲਣ ਵਾਲਾ, ਫਲਵਾਣ, ਲੜਾਕਾ ।

ਘੋਲੂਆ, ਪੁ:—ਘੋਲਾ ਆਦਿਕ ਘਾਣੀ ਵਿੱਚ
ਘੁਲਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਘੋੜ ਚੜਾ, ਪੁ:—ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਘੋੜੇ ਤੇ
ਚੜਿਆ ਹੋਯਾ ਨੌਕਰ ।

ਘੋੜ ਦੌੜ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ, ਘੋੜ ਦੌੜ
ਦੀ ਥਾਂ ।

ਘੋੜ ਪਲਾਣ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਕੀ ਕੱਠੀ, ਇੱਕ
ਖੇਡ ।

ਘੋੜ ਮੂੰਹਾਂ, ਵਿ:—ਘੋੜੇ ਵਰਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂੰਹ
ਹੈ, ਕੋਹਸਾ ।

ਘੋੜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੜ੍ਹ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਮੁਹਰਾ ॥

ਘੋੜਾ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ
ਘੋੜਾ ਭਜਾਉਣਾ } ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸਤਨ
ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਣੇ } ਕਰਨਾ ।

ਘੋੜੇ ਕੰਨ ਬਟੋਬਰ ਰੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਘੋੜਾ ਥਾਂ
ਛੱਡਣਾ ।

ਘੋਲੀਆ

ਘੋੜੀ, ਸ:—ਘੋੜ ਦੀ ਮਈਠ, ਜਿਸ ਵੱਟੀ ਉੱਤੇ
ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ ਲੱਹੇ ਦੀ
ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਸੁਨਤਾ
ਵੇਲੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਚਿਮਟਾ,
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੱਟ ਨਾਲ
ਗੋਲੀ ਚਲਦੀ ਹੈ । ਖੂਹ ਤੇ ਧਰਨ ਵਾਲੀ
ਲੱਕੜ, ਤਕੜੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਾ ਕੁੰਮਤ, ਕੁੱਝ
ਮਰਦ ਜਾਂ ਭਾਵੀ ।

ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਸੁਨਤਾਂ
ਮਗਰੋਂ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ (ਲੜਕੇ ਦਾ) ।

ਘੋੜੀ ਟੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ ਇਕ
ਘੋੜੀ ਟੱਪਾ, ਪੁ: } ਖੇਡ ।

ਘੋੜੀਆਂ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕ ਗੀਤ
(ਗਾਉਣੀਆਂ) ।

ਘੋਂ } ਪ:—ਬੱਦਲਾ ਦਾ, ਕੰਠ, ਹੁੰਮ, ਬਾਲ
ਘੋਂਹ } ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੀਹਣਾ (ਘੋਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਘੋਂ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਪੀਹਦੇ
ਰਹਿਣਾ ।

ਘੋਂ ਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੂੜ ਉੱਡਣੀ, ਹੁੰਮ ਹੋਣਾ,
ਬੱਦਲ ਛਾ ਜਾਣਾ ॥

ਘੋਂ ਘੋਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਘਣਾ, ਸੰਘ
ਖਾਹ ਜਾਣਾ ॥

ਘੋਲ, ਸ:—ਸੁਸਤੀ, ਬੇਘਰਵਾਹੀ, ਵਿੱਲ
(ਕਰਨੀ) ।

ਘੋਲਣ, ਸ: }
ਘੋਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਘੋਲ ਕਰੇ, ਸੁਸਤ, ਗਾਢਲ ॥
ਘੋਲੀਆ, ਪੁ: }

ੜ

ਝ ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਝੰਕਾ ॥

ਝੰਕਾ, ਪੁ:—‘ਝ’ ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਂਉ ॥

ੜ

ਚ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਧਾਰਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਚਸ, ਸ:—ਤੇਜ਼ੀ, ਉਸਰਹੇ ਆਇਕ ਦੀ ਧਾਰ,
ਸੁਹੱਪਣ, ਸੋਝਾ ॥

ਚਸਕ, ਸ:—ਚੋਭ ਵਾਲੀ ਪੀੜ, ਚੁੜਕ, ਧੜਕੀ ॥

ਚਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੜਕ ਪੈਣੀ, ਤ੍ਰਿਖੀ ਪੀੜ
ਚੋਣੀ, ਧੜਕੀ ਲਗਣੀ ॥

ਚਸਕਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਗੋਬ, ਚਾਹ ॥

ਚਸਕੇਬਾਜ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਚਸਕਾ
ਪਿਆ ਚੌਢਿਆ ਹੋਵੇ ॥ ਖਾਉ, ਜਿੰਗਾਉ,
ਵਿਸਈ ॥

ਚਸਮ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਨੇੜ, ਵੀਏ ॥

ਚਸਮੀ, ਪੁ:—ਫੁੰਡ, ਸਰੋਵਰ, ਸੁੰਥ, ਐਠਕ ॥

ਚਹਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਤਹ (ਪਾਉਣਾ), ਇੱਕ
ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਚਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਗਾਉਣਾ ॥

ਚਹਿਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤਬਾਜੀ, ਬਰੁਦ
ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਚਹਿਚਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ॥

ਚਹਿਚਹ ਟ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦੇ ਗਾਉਣ ਬੋਲਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਚਕਚਾਲ

ਚਹਿਲ ਬਹਿਲ } ਪੁ:—ਸ—ਬੁਝੀ, ਅੰਦਾ, ਮੋਜਾ ॥
ਚਹਿਲ ਮਹਿਲ }

ਚਹੁ (ਹੋਂ) } ਵਿ:—ਚਾਰੇ ਹੀ ॥
ਚਹੁ }

ਚਹੁ ‘ਓਰ’ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੁਵੇਰੇ, ਚਾਰੇ ਕੁੰਰ
ਚਹੁ ਚੱਕੀ } ਵਿਰ ॥

ਚਹੁ ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਸਖਤ ਸਜਾ, ਭਾਰੀ
ਬਿਖਤਾ ॥

ਚਹੁ ਦਿਸਾ, ਸ:—ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਸਥ ਥਾਂ ॥

ਚਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਬਾਜ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ॥

ਚਹੇ ਖੁਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦੇ ਹਟਣੇ, ਬਹੁਤ
ਗਲਾ ਜਾਣ ਲੈਣੀਆਂ, ਸਰਮ ਹਯਾ ਨਾ
ਚਹਿਣੀ ॥

ਚੱਕ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੀ ਕੰਧ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਚੱਕਣਾ, ਘੁਮਿਆਰ ਦਾ ਪਹੀਯਾ, ਕਾੜੀ ਹੋਈ
ਰਹੁ ਠੰਡੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਛਾਢੇ ਵਿੱਚ ਪਾਂਦੇ
ਹਨ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਚੌਂ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਦੀਦਾਂ
ਦਾ ਵੱਢਾ [ਮਾਰਨਾ] ॥

ਚੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਮਿਲਕੇ ਅਤੇ ਠਿਸਾਣ
ਲਾਕੇ ਪਿੰਡ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੀਦਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ
ਵੱਢਣੀ ॥

ਚਾਰੇ ਚੱਕ ਜਗੀਰ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਥਾਂ
ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਚਕਚਾਲ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਬੋਲ ਵਾਲੀ
ਤੀਵੀ ॥

ਚਕ ਚੁੰਧਰ

ਚਕ ਚੁੰਧਰ } ਸਃ—ਇੱਕ ਚਰਾ ਦਾ ਚੁੰਧਾ, ਇੱਕ
ਚਕ ਚੁੰਧਰ } ਚਰੇ ਦੀ ਅਸਰਬਾਜ਼ੀ

ਚਕਚੁੰਧਰ ਛੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਾ ਦੇਣੀ
ਵਸਾਏ ਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਕਟੀ, ਸਃ—ਤਮਾਕੂ ਮਲਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ
ਚਮਤੇ ਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ, ਤਮਾਕੂ ਜਾਂ ਸਾਬਣ
ਦੀ ਚੱਕੀ ॥

ਚੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਚਾਉਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ,
ਉਤਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਚਕਨਾਚੁਰ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ,
ਡਾਢਾ ਬਕਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਕ ਮਕ, ਸਃ—ਇੱਕ ਕਰੜਾ ਪਥਰ ਜਿਸ ਦੇ
ਚਗੜਣ ਨਾਲ ਅੰਗ ਠਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਚਕਰ } ੧:—ਪਹੀਏ ਵਰਗੀ ਗੋਲ ਚੀਜ਼, ਕੜਾ,
ਚੱਕਰ } ਘੇਰਾ, ਗੋਲ ਰਸਤਾ, ਹਥਾ ਘੇਰੇ ਦੀਆਂ
ਲੀਕਾਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਲਹੇ ਦਾ
ਗੋਲ ਹੋਇਆਰ, ਸਮੇਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਸਿਰ ਦਾ ਘੁੰਮ-
ਣਾ, ਘਬਰਾਹਟ, ਐਖ ॥

ਚੱਕਰਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਢੇਰ ਖਾਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋੱਤੀ ਛੋੱਤੀ ਘੁੰਮਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕੇਰੇ ਢਿਰਨਾ, ਜ਼ਿੰਮੀ
ਸੈਲ ਕਰਨੀ ॥

ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਪੁ:—ਸਥਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਚਾਲੀ ॥

ਚਕਰਾਉਲ, ਸਃ—ਘੁੰਮਣੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਰੰਗ ॥

ਚਕਰੀ, ਸਃ—ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣਾ)
ਉੱਥੇ ਦੀ ਪੁਛ, ਛੋਟਾ ਚੱਕਰ ॥

ਚਕਰੀਆ, ਪੁ:—ਝਗੜਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥

ਚਕਲ, ਪ:—ਹਲਟ ਦੇ ਪਹੀਏ ॥

ਚਕਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੌਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ,
ਕੰਜਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਲਾ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ
ਬੰਦੀ ਵੇਲੀਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ, ਚੌਕਾ,
ਸਰਾਬ ਦੀ ਬੂੰਦ ॥ ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਗੋਲ ॥

ਚੜਲਾਈ, ਸਃ—ਦੁੱਤੌਤਣ, ਚੌੜਾਈ ॥

ਚਕਲੀ } ਸਃ—ਗਲਾਈ, ਛੋਟਾ ਚਕਲਾ, ਚੁੱਖ ਦੀ
ਚੱਕਲੀ } ਜੜ੍ਹ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸਮੇਂ-
ਤ, ਹਲਟ ਦਾ ਖੜਾ ਪਹੀਆ ॥

ਚਕਲੀਦਾਰ, ਵਿ:—ਗੋਲ ਅਤੇ ਨਿੱਗਰ (ਛੋੜਾ) ॥

ਚਕਵਈਆ } ਪੁ:—ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਤਕੜਾ
ਚਕਵੇਯਾ } ਆਦਮੀ ॥

ਚਕਵਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪੰਥੇਰੂ ॥
ਚਕਵੀ, ਸਃ }

ਚਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਕਵਾਈ, ਸਃ—ਚੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੱਕਾ, ਪੁ:—ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ, ਗਾੜਾ ਦਹੀਂ ॥
ਵਿ:—ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕਾਨ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਗਾੜਾ ॥

ਚਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਹਲਟ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸਰੋਗੀ ॥

ਚਕਾਰੀ

ਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਨਿਕੀ ਸੋਹੀ ਹਰਣੀ ।

ਚੋਰੀ ਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਚੋਰੀ ॥

ਚਕਿਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਦੂਏ ਦੇ ਖੇਤੀ
ਤੋਂ ਨਿਖੇੜਣ ਵਾਲੀ ਲੀਕ ॥

ਚੱਕੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦੇ ਦੋ ਪੁੜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਟਾ
ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਗੱਲ ਇੱਕੀ, ਦੂੱਬੇ ਦੀ ਪੁਛ,
ਜਿਸੀ ਕੰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਢੀ, ਪਠਾਨ ਕੱਟ ਤੋਂ
ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਨਦੀ ॥

ਚੱਕੀ ਬੋਣਾ } ਚੱਕੀ ਪੀਹਣਾ } ਚੁ:—ਲੀਮੀ ਕਹਾਨੀ ਕਰਨੀ ।

ਚੜ੍ਹਲਾ, ਚੁ: } ਚੜ੍ਹਲੀ, ਸ: } 'ਚਾਕਲਾ' 'ਚਕਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੱਕੂ, ਪੁ:—ਚਾਕੂ, ਕਲਮਾਂ ਘੜਣ ਵਾਲੀ ਫੁਰੀ,
ਕਰਦ ॥

ਚਕੋਤਾ } ਚਕੋਧਰਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ੰਤਰਾ ॥

ਚਕੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਵਿ: ਚੌਰਸ ॥

ਚੱਖਣਾ, ਚੁ:—ਜੀਭ ਤੋਂ ਧਰਕੇ ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ,
ਖਾਣਾ ॥

ਚਖਮਕ } ਚਖਮਖ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੰਗਰ ਪੱਥਰ, ਅਣ-
ਬਣ ॥

ਚਖਵਈਯਾ } ਚਖਵੈਯਾ } ਪੁ:—ਸੁਆਦ ਲਾਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ,
ਚੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਖਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਣੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਰੋਜ਼ ਜੋ ਗੁਜ਼ ਵਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਚਗਲਵਾਉਣਾ

ਚਖਾਉਣਾ, ਚੁ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਸੁਆਦ ਦਿਖਾ-
ਉਣਾ, ਵੰਨਗੀ ਦੇਣੀ ॥

ਚਖਾਈ, ਸ:—ਚੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਖਾ ਚੁਖੀ, ਸ:—ਲਗਾਈ ਚਗਲਾ (ਹੋਣੀ,
ਕਰਨੀ, ਜਾਣੀ, ਲਗਣੀ) ॥

ਚੱਖੀ, ਸ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ ।

ਚੱਖੀ ਦੇਣੀ } ਚੱਖੀ ਲਾਉਣੀ } ਚੁ:—ਥਾਮ ਦੇ ਮੂੰਹ ਲਗੂ ਜਾ
ਮਾਸ ਲਾਉਣਾ, ਹਿਲਾ ਲੈਣਾ ।

ਚਖ! } ਚਖੇ ਹੋ! } ਵਿਸਮਯ:—ਚਲ ਦੂਰ ਹੋ !

ਚਖੇ ਚੁਖੇਦ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ, ਖਕੜਾ ਤਾਸਾ,
ਚੱਕਸ ॥

ਚਖੋਤੀ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਚੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੁਆਦ
ਲੈਣਾ (ਕਰਨੀ) ।

ਚੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥੌਜਾ, ਸਰੰਗੀ ॥

ਚਗੋਤਾ, ਪੁ:—ਢਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁਗਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ
ਅੱਲ, ਦਰਸਣੀਥ ਆਦਮੀ ॥

ਚਗਲ, ਸ:—ਮੂਠ, ਨੀਚ ਆਦਮੀ (ਚਗਲ ਚੰਟ-
ਕਮੀਣਾ) ॥

ਚੰਗਲ, ਪੁ:—ਪੰਜਾ, ਨਹਿੰਦਰਾਂ, ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਚਗਲਣਾ, ਚੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਮੂਠੀ ਕਰਨੀ, ਭੁੱਖ ਥਿਕਾ ਖਾਣਾ ॥

ਚਗਲਵਾਉਣਾ, ਚੁ:—'ਚਗਲਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੰਗੜ

ਚੰਗੜ, ਪੁ:

ਚੰਗੜਣੀ, ਚੰਗੜਿਆਣੀ, ਸ:

ਚੰਗੜੀ, ਸ:

ਇਹੋ ਨਿਕੀ
ਜਾ ਤਦੇ ਲੋਕ
ਜੋ ਅਨਾਜ
ਜੋਟਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਚੰਗਾ, ਪੁ:

ਚੰਗੀ, ਸ:

ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਭਲਾ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ
ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ

ਦਾ, ਨਹੀਂ ਏਆ, ਬਖਤਵਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਹੱਛੀ ਤਰਾਂ ॥

ਚੰਗਾ ਭਲਾ, ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਖਰਾ, ਨਵੀਂ ਨਰੋ-
ਇਆ, ਤਕੜਾ, ਜਿਉਂਦਾ ਰਿਉਂ, ਖਾਸਾ
ਕੰਮ ਰਲਾਉ ॥

ਚੰਗਿਆਈ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗਣ, ਖੂਬੀ ।

ਚੰਗਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੁੱਧ ਪੱਕੇਰੂ ਚੰਗਿਆਰਾਂ ॥

ਚੰਗਿਆੜਾ, ਪੁ:

ਚੰਗਿਆੜੀ, ਸ:

ਅੰਗਿਆਰੀ, ਚੰਦਗ,
ਅੰਗ ਦੀ ਕਣੀ ।

ਚੰਗਿਆੜੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਚੰਗੇਰ, ਸ:—ਖਾਸ ਆਦਿਕ ਦੀ ਚੌੜੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਚੰਗੇਰਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਚੰਗੇਰ । ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਹੱਛਾ ॥

ਚੰਗੇਰਾ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਕੁਝ ਹੁ ਚੰਗਾ,
ਦੁਏ ਕੱਲੇ ਚੰਗਾ ॥

ਚੰਚਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਿਚੋਲਾ ਨਾ ਰਹੇ, ਚਲਾਕ,
ਖਿਡਾਰੀ, ਟਪਕਾ ।

ਚੰਚਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:

ਚੰਚਲ ਤਾਈ, ਸ:

ਚੰਚਲਾਈ, ਸ:

ਨਿਚੋਲੇ ਨਾ ਰਹਿਣਾ,
ਚਲਾਕੀ, ਚਰਤੀ, ਬੰ-
ਦਨੀ, ਚੁਲ ਬੁਲਾਵੇ ।

ਚਟਕ ਜਾਣਾ

ਚੌਚਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਯਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ
'ਚ' ॥

ਚੌਜ, ਪੁ:—ਵੱਲ ਕਾ, ਚੰਗ, ਅਕਲ, ਸਮਝ, ਹਾਲ
ਛੱਜ ॥

ਚੌਜ ਚਾਰ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਚਾਲ, ਰਹਿਤ ॥

ਚੌਜੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ
ਧੁਰਕਾ ।

ਚਟ, ਸ:—ਮਾਸ ਗੋਲਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਜਾਂ ਢੋੜਾ ॥

ਚੱਟ, ਪੁ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਵਾਈ ॥

ਚ: ਝਟ ਪਟ ॥

ਚੱਟ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਟਣ, ਮਰ ਜਾਣ, ਨਾਸ
ਨਾ ।

ਚੱਟ ਕਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਲਾਕੇ ਖਾ
ਜਾਣਾ ॥

ਚੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਦਾੜੀ ਮਨਾਉਣੀ ॥

ਚੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਛੋੱਤੀ ਛੋੱਤੀ, ਝਟ
ਪਟ ।

ਚੱਟ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖਾ ਲੈਣਾ, ਵੱਢੀ
ਖਾਣੀ ॥

ਚਟਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੁਹਣਾ ਚੰਗ, ਰਸ, ਚਾਹ,
ਦੁੱਧ ਦਾ ਅਵਾਜ, ਅਨੁਬਣ ॥

ਵਿ:—ਚਮਕਦਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਚੰਗ ਸਹਣਾ
ਹੋ ।

ਚਟਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਟਕਣਾ ॥

ਚਟਕਣਾ

ਚਟਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਚੁੱਟਣਾ, ਪਾਟਣਾ, ਚਮ-
ਚਟਖਣਾ } ਕਣਾ, ਚੁੱਸ ਹੋਣਾ ॥

ਪ: ਤਮਾਚਾ, ਸੰਪਾ ॥

ਚਟਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਕਣਾ, ਪਾੜਣਾ, ਕ-
ਚਟਖਾਉਣਾ } ਜਾਕੇ ਕੱਢਣੇ (ਉਗਲੀਆਂ ਦੇ)

ਚਮਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਮਗਾਕੇ ਮਾਰਨੇ ॥

ਚਟਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨੂੰ ਤਾਲੂ ਵੱਲੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ
ਟਿੱਚ ਟਿੱਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ (ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ
ਟੋਰਨ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਚਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਚਟਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚਟਕੀਲਾ, ਵਿ:—ਭੜਕੀਲਾ, ਸੋਹਣਾ, ਮਜ਼ੇਦਾਰ ॥

ਚਟਖਣਾ } 'ਚਟਕਣਾ, ਚਟਕਾਉਣਾ' ਵਰ
ਚਟਖਾਉਣਾ }

ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖਾਣਾ, ਸਮਾਦ ਲੈਣਾ,
ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਵੱਢੀ ਲੈਣੀ ॥

ਚਟਣੀ, ਸ:—ਕਈ ਮਸਾਲੇ ਕੱਠੇ ਰਗੜੇ ਹੋਏ,
ਚੱਟਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ॥

ਚਟਣੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਗਾ, ਕ ਵੰਡੇ ਜਾਣਾ,
ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਿਗਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਚਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ, ਤਬਦੀ ॥

ਚਟ ਪੱਟ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚਟ ਪਟਾ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਸਮਾਦੀ, ਲੀਹਾ
ਵਾਲਾ ॥

ਚਟਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰਨਾ ਬਿਆਕਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੱਟੂ

ਚਟਪਟਾਹਟ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚਟਪਟੀ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਟਪਟੀਆ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ
ਵਾਲਾ, ਕਾਹਲਾ, ਦੁਸਤ, ਜਰੂਰੀ, ਬੇ ਸਬਰ ॥

ਚੱਟਮ, ਵਿ:—ਸਫਾ, ਮੂੰਹਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਚੱਟ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਮੁਕਾ ਹੋਇਆ, ਮੁਰਦਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖਾਉਣਾ, ਰੁਪ-
ਯਾ ਉਡਾਉਣਾ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਚਟਾਈ, ਸ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਫ, ਫੂੜੀ ॥

ਚਟਾਕ, ਪੁ:—ਮਾਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ, ਚਖਮ ॥

ਚਟਾਕਾ } ਪੁ:—ਮਗਾਕਾ, ਟੁਟਣ ਜਾਂ ਫਲਕਣ
ਚਟਾਖਾ } ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਮੁਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ॥

ਚਟਾਕੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਸੁਆਦੀ,
ਕਰਾਰਾ ॥

ਚਟਾਪਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਟ ਪੱਟ, ਤਬਦੀ, ਥਾਰਥਾਰ ॥

ਚਟਾਪਟੀ, ਸ:—ਚਟਪਟੀ, ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚੱਟੀ, ਸ:—ਜਰੀਮਾਨਾ, ਫੀਠ, ਨੁਕਸਾਨ, ਖਰਾਬਾ ॥
(ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਭਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ)

ਚੱਟੀ ਚਪੱਟੀ, ਚੱਟੀ ਚਿਪੀਰੀ } ਸ:—ਚਟੀ ॥
ਚੱਟੀ ਚੀਰਾ, ਚੱਟੀ ਚੀਰੀ }

ਚੱਟੂ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਉੱਖਲ, ਖਾਉ ਉਡਾਉ

ਚਟੂਰਾ

ਚਟੂਰਾ, ਪੁ: } ਅੰਨ ਆਟਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਚਟੂਰੀ, ਸ: } ਦਹੀ ਠੰਡਕਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
ਚਟੂਰਾ, ਪੁ: } ਦਾ ਭਾਂਡਾ

ਚਟੋਰ, ਪੁ: ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦਾ ਚਸਕਾ
ਚਟੋਰਾ, ਪੁ: } ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਚਟੋਰੀ, ਸ:

ਚੱਠ, ਸ: —ਨੌਂ ਪਚੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਪੈਰਲ
ਬਾਹਮਣ ਜੁਆਲਣੇ ਕਰਨੀ ।

ਚੱਠਾ, ਪ: —ਭੰਗਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦਾ ਚੌੜਾ
ਭਾਂਡਾ, ਜੋਦਾ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਚੱਠੂ, ਪੁ: —ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਉੱਖਲ, ਘੁੰਮਰ 'ਘੋਰ' ਦੇ
ਵਿਚਲਾ ਟੋਇਆ, ਇੱਕ ਰੁਠਾਂ ਦਾ ਚੋਲ ।

ਚੰਡ, ਸ: —ਤੇਸੀ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਵਲ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਇੱਠਾਂ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਚੰਡ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: —ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਾਂ ਰਹਿ-
ਚੰਡ ਹੋਣਾ } ਣਾ, ਚਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਚੁਲਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਕੁੱਟ ਕੇ ਖੋਲ ਕਰਨਾ, ਮੱਤ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮਾਰ ਕੇ ਸੁਧਾਰਨਾ ।

ਚੰਡ ਬਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਤ ਬਣਾ-
ਉਣੀ ।

ਚੰਡਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਚੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਚੰਡਵਾਈ, ਸ: —ਚੰਡਵਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ।

ਚੰਡਾ, ਪੁ: —ਵਿੱਡ ਅਤੇ ਪੱਟ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ

ਚੰਢੇ ਗੱਟੇ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਘੁਲਦਿਆਂ ਪੁ-
ਲਦਿਆਂ ਗਿੱਥੀ ਚੌੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਕਾਬੂ ਬਰ ਲੈਣਾ ॥

ਚਤਰਤਾਈ

ਚੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਚੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਚੰਡਾਲ, ਪੁ: } ਕਮੀਣ, ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਵਾਲਾ
ਚੰਡਾਲਣੀ, ਸ: } (ਲੀ), ਦੋਗਲਾ (ਲੀ),
ਜਾਤਾਂ ਛੋਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਿਰਦਈ, ਸੁਮ,
ਦੁਸ਼ਟ, ਹਤਿਆਰਾ ॥

ਚੰਡਾਲ ਚੌਂਕੜੀ, ਸ: —ਬੂਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਟੋਲੀ ।

ਚੰਡਾਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ: —ਚੰਡਾਲਾ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੰਡਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —'ਚੰਡਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੰਡੀ, ਸ: —ਦੁਰਗਾ, ਸੁੱਧ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਲੜਾਕੀ
ਰੰਨ ॥

ਚੰਡੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਸ਼ੇਖੀ ਜਾਂ ਹੁਸ਼ੀਆਰੀ ਕ
ਰਨਾ) ॥

ਚੰਡੀ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚਿਆਉਣਾ ।

ਚੰਡੇਲ ਪੁ: —ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦਾ ਪੰਧੂੜਾ, ਇੱਕ
ਮਰਾਂ ਦੀ ਫੋਲੀ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਚਣ, ਪੁ: —ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੀਤਾ ॥

ਚਣਾ, ਪੁ: —ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਫਲਿਆਂ ਦਾ ਦਾਣਾ ।

ਚਣਾਣੀ, ਸ: —ਚੰਨਣ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਨਿੱਕਾ
ਟੋਂਗਾ ॥

ਚੜੰਨ, ਵਿ: —ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਹੋਵੇ, ਸਮਝਦਾਰ
ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਚਤਰ } ਵਿ: —ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ
ਚਤਰਾ } ਵਰੋਬੀ ॥

ਚਤਰਤਾਈ, ਸ: —ਚਤਰਾਈ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਚਤਰ ਫੁਜ

ਚਤਰ ਫੁਜ, ਪੁ:—ਚਹੁ ਖਾਹਾਂ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ॥

ਚਤਰਣੀ, ਪੁ:—ਗੁਣਵਾਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ।

ਚਤਰਾਈ, ਸ:—ਚਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚਲਾਕੀ, ਚਿਸ਼ਟਾਈ ।

ਚਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰੇ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਜਾਉਣਾ ।

ਚਤੋਰਾ ਪੁ:—ਚਿਤ੍ਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੰਦ, ਪੁ:—ਗਤ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਹ, ਪਆਰਾ ਬਾਲਕ, ਸੋਹਣਾ ਆਦਮੀ, ਟੋਪੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲਾ ਗੋਲ ਹਿੱਸਾ, ਇਕ ਗਾਂਹਣਾ ॥

ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁ:—ਚੰਦ ਉੱਤੇ ਛਾਯਾ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਚੰਦ ਚਾਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਵਿਗਾੜ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਚੌਤੇ ਪਹਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਪਲ, ਸੁਦਾ ॥

ਚੰਦਉਆ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲਾ ਗੋਲ ਹਿੱਸਾ ਦਰੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗਲ ਹੋਂਦਾ, ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਉੱਪਰ ਭਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਰੰਗਦਾਰ ਕੱਪੜਾ, ਧਾਤ ਦੀ ਪੱਤੀ ॥

ਚੰਦਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਲੱਕੜੀ ॥

ਚੰਦਨ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਮਾਲਾ ॥

ਚੰਦਰ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਚੌਰਸ ਟੁਕੜਾ, ਦੁਪੱਟਾ, ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰੇ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਖਾਲੀ ਦੀ ਚੌੜੀ ਧਾਰ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਰੰਗੀ ਤੀਮੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੀਤ (ਚਾਦਰ ਪਾਉਣੀ) ॥

ਚੰਨ

ਚੰਦਰ ਛੱਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਛੱਤ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕੱਪੜਾ ਲਗਾ ਹੋਵੇ ।

ਚੰਦਰ, } ਪੁ:—ਚੰਦ ॥
ਚੰਦਰਮਾ, }

ਚੰਦਰ ਸੈਣ, ਪੁ:—ਚੰਦਰਾ ਭੈੜਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਚੰਦਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਬਿਖਤ ਕੌਜੁਸੀ ।

ਚੰਦਰ ਬੰਸੀ, ਪੁ:—ਛੱਤ੍ਰੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਲ

ਚੰਦਰ ਛਾਣ, ਪੁ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਭੈੜਾ, ਦੁਖੀ ।

ਚੰਦਰ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚੰਦਰਾ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਉੱਗਲੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ, ਠਜਲਾ ॥

ਵਿ:—ਭੈੜਾ, ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨੀਚ, ਤਬਾਹ, ਸ਼ੂਮ ॥

ਚੰਦਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਪਾਸਾ, ਚੰਦ, ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਦਾਨ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਕਿਸੇ ਦੇ ਚੰਦੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ, ਸ਼ੰਸੀ ਹੋਣੀ ॥

ਚੰਦੀ, ਸ:—ਨੱਥ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਚੰਦੂਆ } ਪੁ:—'ਚੰਦਉਆ' ਦੇਖੋ ॥
ਚੰਦੋਆ }

ਚੰਦੇਰੀ (ਲੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ॥

ਚੰਨ, ਪੁ:—ਚੰਦ ॥

ਚੰਨਣ

ਚੰਨਣ, ਪੁ:—'ਚੰਨਣ' ਵੇਖੋ ।

ਚੰਨਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਧਾਂਸਾ, ਉਹ ਥੀਯਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਲਟ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਧਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਚੰਨਾ ਬੰਨਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਹਮਸਾਏ ।

ਚਨਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਚਨੁਕਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਨੱਕਰਾਂ ਹੋਣ

ਚਪਕਣ, ਪੁ: ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗਾ ॥

ਚਪਟਾ, ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਪੱਥਰਾ, ਇੱਕ ਜੇਹੀ ਤਹ ਵਾਲਾ ।

ਚਪਟੀ, ਸ:—ਛੱਟੀ, ਪੱਤੀ, ਪੱਚਰ ।

ਚੱਪਣ, ਪੁ: ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਰ ਦਾ ਚੱਕਲ ॥

ਚੱਪਣੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਚੱਪਣ, ਕੱਲ ਰੋੜੇ ਦਾ ਫਲ ।

ਚੱਪਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪੱਥਰ ਵਾਰਣਾ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ ।

ਚੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਨੱਕ ਛੋਬਕੇ } ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਬੇ
ਮਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮਰਨਾ } ਸ਼ਰਮ ਹੋਣਾ ।

ਚੱਪਣੀਆਂਛੰਨਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਾਹ ਆਇਕ ਵਿੱਚ ਲੜਕੇ ਦਾ ਖਾਏ ਤੋਂ ਚਿੱਠਕੇ ਚੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੁੰਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੰਨ ਸੁੱਟਣਾ (ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰੀਤ) ॥

ਚਪਰਕਨਾਤੀਆ, } ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਸ਼ਤਾਨ,
ਚਪੜਕਨਾਤੀਆ, } ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਚਪਾਤੀ

ਚਪਰ ਚਪਰ } ਸ:—ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਚੱਕਲ ਦੀ
ਚਪੜ ਚਪੜ } ਅਵਾਜ਼, ਬਕਵਾਦ (ਕਰਨਾ) ।

ਚਪਲ, ਵਿ:—ਭੋਜ, ਤਿੱਖਾ, ਰੁਸਤ, ਚੈਚਲ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਬੋਲੇ ॥

ਚਪਲਤਾਈ, ਸ:—ਚਪਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਚਪਲਾ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ, ਚੈਚਲ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚਪੜਾ, ਪੁ:—ਸਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਲਾਖ ॥

ਚਪੜਾਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਿੰਡਲ ਆਇਕ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਕੋਠੀ ਆਇਕ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉੱਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਂਟੀ ਜਾਂ ਪਟਕੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚਪੜਾਸੀ } ਪੁ: ਚਪੜਾਸ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਚਪੜਾਸੀਆ } ਚੋਠੀਆਂ ਲਜਾਣ ਆਂਦਕ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਚੱਪਾ, ਪੁ: ਚੋੜੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ, ਚਹੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਚੁੜਾਈ, ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋਯਾ ਛੋਟੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਬੋਲ ।

ਚੱਪਾ ਫਰ, ਵਿ:—ਠਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਟੱਕਰ (ਰੋੜੀ ਆਇਕ ਦਾ) ॥

ਚੱਪਾ ਮਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੇ ਦੇ ਕਮ ਵਿਚ
ਚੱਪਾ ਲਾਉਣਾ } ਮਦਮ ਕਰਨੀ ।

ਚੱਪਾ, ਪੁ: ਚੱਕ ਹੁੱਲ ॥

ਚੱਪਾ ਕਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਨਾ ॥

ਚਪਾਤੀ, ਸ:—ਚੋਟੀ, ਫੁਲਕਾ ॥

ਚੱਪੁ

ਚੱਪੁ, ਪੁ:—ਬੋਝੀ ਦਾ ਚੱਪਾ ॥

ਚਪੇਟ (ੜ), ਸ: } ਚੱਪਾ, ਤਮਾਚਾ, ਨੁਕਸਾਨ ॥
ਚਪੇਟਾ, ਪੁ:

ਚਪੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਪੇੜ ਮਾਰਨੀ, ਚਮੇੜਣਾ ॥

ਚਪੈਲ, ਪੁ:—ਵੈਰੀ ਜਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲਾ ॥

ਚਪੈਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਚਲਚੇਤ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਚਬੱਚਾ, ਪੁ:—'ਚੋਬੱਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੀਹਣਾਂ, ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ ਖਾਣੇ ॥

ਚਬਲ, ਵਿ:—ਪੁ: ਸ:—ਮੂਰਖ, ਬੱਲਾ, ਨੀਚ ॥

ਚੰਬਲ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੋੜਾ ॥

ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਜੱਫੀ ਪਾਣੀ, ਗਲ ਪੈਣਾ ॥

ਚੰਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹਰਾ ਫੁੱਲ ॥

ਚਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਬਣਾ, ਚੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਬਾ, ਪੁ:—(ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ) ਚੱਬਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਬਾਈ, ਸ:—(ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ) ਚੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਬੀਨਾ, ਪੁ:—ਚੱਬ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਭੁੱਖੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲੇ ॥

ਚਮਕਾਰਾ

ਚਮੁੜਗ, ਪੁ:—ਬੜਾ, ਚੌੜਾ, ਪੁਲਸ ਦੀ ਚੌਂਕੀ, ਚੁੰਗੀ ॥

ਚੰਬੇਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਚਭਕ, ਸ:—'ਚੁਭਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਭੇਲ } ਸ:—ਮੱਛੀਆਂ ਚੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਚਭੇਲ

ਚਭੇਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੀ ਸੱਟ ॥

ਚਭੇਲਾ ਝਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਅੱਖ ਦੀ ਪੀੜ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਚਮ, ਪੁ:—ਖੱਲ, ਚਮੜਾ, ਉੱਪਰਲਾ ਮਾਸ ॥

ਚੰਮ ਉਪੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ, ਭੁੰਦਨਾ ॥

ਚੰਮ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ ॥

ਚਮਕ, ਸ:—ਲਿਸ਼ਕ, ਚਾਨਣ, ਮੰਬਾ, ਭੜਕ ॥

ਚਮਕ ਦਮਕ, ਸ:—ਭੜਕ, ਸੋਭਾ ॥

ਚਮਕਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸ਼ਕਣਾ, ਭੜਕਣਾ, ਸਾਫ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਪੈਣਾ, ਹੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਭਾਬੜ ਮਚਣਾ ॥

ਚਮਕ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਲ ਪੈਣੀ, ਹੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਚਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਾਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚਮਕਾਹਟ, ਸ: }
ਚਮਕਾਟ, ਸ: } ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਸੋਭਾ ॥
ਚਮਕਾਰਾ, ਪੁ:

ਚਮਗਿੱਦੜ

ਚਮਗਿੱਦੜ, ਪੁ: } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜ ਨੌਰ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚਮਗਿੱਦੜੀ, ਸ: } ਦਿਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ

ਚੁੱਮਚ } ਪੁ: -ਕੜਕੀ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਨੱਕ
ਚਮਚਾ } ਭਾਤਾ ।

ਚਮਚੀ, ਸ: -ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਚਮਚਾ ॥

ਚਮਤਕਾਰ } ਪੁ: -ਮਹਿਮਾ, ਅਚਰਜ ਦੀ
ਚਮਤਕਾਰਾ } ਗਲ, ਕਾਹਲੀ ॥

ਚਮਰ, ਪੁ: -ਵਾਲਾ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਕੰਠ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਝੰਡੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਖੀਆਂ
ਝੱਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਚੋਰ ।

ਚਮਰਸ, ਪੁ: -ਝੰਡੀ ਜੱਤੀ ਦੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ
ਹੁਇਆ ਹੋਇਆ ਢੋੜਾ ॥

ਚਮਰਖ, ਪੁ: -ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਚਮਰਖ ਦਾ ਤਕਲਾ
ਵਿਰਦਾ ਹੈ । ਚਮਰੇ ਦਾ ਪਸ਼ਾਮਾ, 'ਲਸਾ'
ਮਨੁੱਖ ।

ਚਮਰੰਗ, ਪੁ: -ਚੰਮ ਰੰਗਣਵਾਲਾ, ਖਟੀਕ ।

ਚਮਰਿੱਕਾ, ਵਿ: -ਚਮਿਆਰ ਦਾ, ਚਮਿਆਰ ਦਾ
ਥਨਾਯਾ ਹੋਇਆ ॥

ਚੱਮਲ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੋੜਾ, ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਰੋਹ ।

ਚਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਮਛਰਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ
ਵੇਰੀ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣ ਲਈ ਢੋੜੇ ਦਾ ਝੂਠੀ
ਮੂਠੀ ਮੁੜਨਾ ॥

ਚੰਮੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -'ਚੰਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਚਮੜਾ, ਪੁ: } ਖੱਲ, ਚੰਮ, ਪਿੰਡਾ ।
ਚਮੜੀ, ਸ: }

ਚਰਕਟਾ

ਸੁੱਕੇ ਚਮੜੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ ।

ਚਮੜੀ, ਸ: -ਚਮਰਖ, ਚਮੜਾ ॥

ਚਮੜੀ ਉਪੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ।

ਚਮਾਰ, } ਪੁ: -ਚੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਚਮਿਆਰ } ਨੀਚ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਚਮਾਰੀ } ਸ: -ਚਮਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ
ਚਮਿਆਰੀ } ਤੀਵੀਂ ॥

ਚਮੂਣਾ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿੱਠਾ
ਮਵਾ ।

ਚਮੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਨਾਲ ਲਾ ਦੇਣਾ, ਗਲ ਪਾਣੀ ॥

ਚਮੋਟਾ, ਪੁ: } ਚੰਮ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਤਸਮਾ ।
ਚਮੋਟੀ, ਸ: }

ਚਰ੍ਹ, ਸ: -ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਟਪਾ ਪੱਥਰੇ ਉੱਲ੍ਹਾ
ਥਨਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਚਾਰਾ, ਸੋਜੀ ।

ਚਰਸ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚਿਲਮ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਹੁੱਕੇ ਵਾਝੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ।
ਚਰਸਾ ।

ਚਰਸ ਦਾ ਦਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਚਰਸ ਪੀਣੀ ॥

ਚਰਸਾ, ਪੁ: -ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਚੰਮ ਦਾ ਡੋਲ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਬਲਦ ਖੁਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਚਰਸੀ, ਪੁ: -ਚਰਸ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰਹੀਟ, ਸ: -'ਚਰੀਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਰਕਟਾ, ਪੁ: -ਕਮੀਨ, ਮਹਾਉਤ, ਬੜਾ ਬੋਲਾ ॥

ਚਰਨਾਠੀ

ਚਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਂ ਵਾਕਰ ਚੀਫ਼ੇ ਚੀਫ਼ੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਖ, ਪੁ:—ਖਰਾਦ, ਚੰਕੀ, ਅਸਮਾਣ ॥

ਚਰਖ ਚੜ੍ਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਰਮਕਣਾ ॥

ਚਰਖ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾ-
ਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਖ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਧਾਤ ਗਲਣਾ ॥

ਚਰਖੜੀ, ਸ:—ਖੂਹ ਦੀ ਫ਼ੋਟੀ, ਨਿੱਕਾ ਪਹੀਆ
ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਰੱਸੀ ਫਿਰੇ ॥

ਚਰਖਾ, ਪੁ:—ਸੂਰੂ ਕੱਤਣ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ॥

ਚਰਖੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚਰਖਾ, ਚਰਖੜੀ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤਥਾਜੀ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਰਖੀਆਂ (ਖੂਹਾਂ) ਵਾਲਾ
(ਦੇਸ) ॥

ਚਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ॥

ਚਰ੍ਹਗਲ, ਪੁ:—ਭੁੰਘਾ ਜ਼ਖਮ ਜਾਂ ਘਾਉ ॥

ਚਰਗੈਣਾ (ਨ), ਪੁ: } ਗਾਲ੍ਹੜ, ਬਕਵਾਦੀ ॥
ਚਰਗੈਣੀ (ਨੀ), ਸ: }

ਚਰ ਘਲ, ਪੁ:—ਭੁੰਘਾ ਘਾਉ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮ ॥

ਚਰ ਚਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਣਾ,
ਬਕਣਾ ॥

ਚਰਚਾ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਗੱਪ, ਬਿਆਣ.
ਅਵਾਦੀ ॥

ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੀ ਬਾਬਤ ਗੱਲਾਂ
ਬਾਤਾਂ, ਬਹਿਸ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚਰਜ ਪੁ:—ਅਚਰਜ ਵੇਖੋ ॥

ਚਰ ਜਾਣਾ ਕ੍ਰਿ—ਵੜਣਾ, ਅਸਰ ਕਰਨਾ,
ਪੱਰਣਾ, ਚਰ ਕੇ ਮੁਕਾ ਦੇਣਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ
ਗੱਲੀ ਨਾਂ ਲਗਣੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਰਨ, ਪੁ:—ਪੈਰ, ਕਦਮ ॥

ਚਰਨ ਸੇਵਾ, ਸ:—ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਹਿਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਚਰਨ ਕਵਲ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਜਾ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ॥

ਚਰਨ ਦਾਸੀ, ਸ:—ਸ਼ੁੱਭੀ ॥

ਚਰਣ ਧੂੜ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਉੱਪਰੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾ,
ਸੰਤ ਦੇ ਧੰਦਾ ਦੀ ਸਿੱਟੀ ॥

ਚਰਣ ਧੌਕੇ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਦਾ ਕਿਸੇ
ਚਾ ਜਾਣਾ ॥

ਚਰਣ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅ-
ਪੀਣ ਹੋਣਾ, ਸਰਣ ਲੈਣਾ ॥

ਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਠੇ ਖਾਲੇ, ਖਿੱਲਰਨਾ, ਬੰਦੂਕ
ਦੀ ਗੱਲੀ ਖਾਲੀ ਜਾਣੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜੰਗਰ ਪੱਠੇ ਚਰਨ,
ਖੁਰਲੀ, ਛੋਟਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਚਰਨਾਠੀ, ਸ:—'ਚਨਾਠੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਰਨਾਮਤ

ਚਰਨਾਮਤ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਸਨਾਨ ਦਾ ਪਾਣੀ,
ਤੀਰਥ ਦਾ ਚੌੜਾ ਜੇਹਾ ਜਲ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ
ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ।

ਚਰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚਰਨਾ, ਖੁਰਲੀ ॥

ਚਰਨੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ।

ਚਰਨੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ }
ਚਰਨੀਂ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ: 'ਚਰਨ ਵਜਣਾ'
ਚਰਨੀਂ ਲਗਣਾ } ਵੇਖੋ ।

ਚਰਪਰਾ (ਜ਼ੀ), ਵਿ:—ਮਿਰਚ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ,
ਚਲਾਕ ।

ਚਰਪਰਾਹਟ } ਸ:—ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ, ਚਲਾਕੀ
ਚਰਪਰਾਟ } ਚਤੁਰਾਈ ।

ਚਰਪਰੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ,
ਚਰਪਰੀਆ, ਪੁ: } ਚਲਾਕ

ਚਰਬ, ਵਿ:—ਔਂਟਾ, ਖਰਾ, ਸਬਰਦਸਤ, ਰਾਵਾ
(ਭੋਜਨ) ॥

ਚਰਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਬਕਰਾਦੀ, ਦਰ ਦਰ ਭਿਖ
ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ।

ਚਰਬੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੀ ਬੰਧਿਆਈ ।

ਅੱਖਾਅੱਗੇ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਨਾ
ਸੁੱਝਣਾ, ਗਮਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਬੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਈਸ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਠੱਕਰ ।

ਚਰਬੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਈਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ

ਚਰਬੇਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਈਸ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਰਾਂਧ

ਚਰਵਾਈ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਚਰਵਾਹਾ, ਪੁ:—ਭੇਡਾਂ ਆਦਿਕ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ

ਚਰਵਾਹੀ, ਸ:—ਚਰਵਾਹੇ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਚਰਵਾਹੇ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਰਵਾਲਗੀ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ

ਚਰਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਭੇਡਾਂ ਆਦਿਕ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ

ਚਰਵੀ, ਸ:—ਚਰਬੀ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਬੰਧਿਆਈ ।

ਚਰਵੇਦਾਰ, }
ਚਰਵੇਦਾਰਨੀ } 'ਚਰਬੇਦਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਚਰਵੇਦਾਰੀ, }
ਚਰਵੇਦਾਰ ਪੁਣਾ }

ਚਰ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਪੱਠਾ, ਚਾਰਾ ।

ਚਰਾਉਣ, ਪੁ:—ਚਾਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਰਨਾ, ਘਾਹ ਖੁਆਉਣਾ ।

ਚਰਾਈ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਚਰਾਕ, ਪੁ:—ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਚਰਾਗ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਸਮਾਦਾਨ ॥

ਚਰਾਗੀ, ਸ:—ਮਲਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਥੱਪੜੀ ਜੋ
ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਤੇ ਚਰਾਗ ਬਾਲਣ
ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ॥

ਚਰਾਚਰ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਚੱਲਣ
ਵਾਲੇ, ਜੜ ਅਤੇ ਚੇਤਨ ।

ਚਰਾਂਦ }
ਚਰਾਂਧ } ਸ:—ਚਾਰੇ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ, ਧੂਹ ।

ਚੌੜ੍ਹ

ਚੌੜ੍ਹ, } 'ਚੌੜ੍ਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚੌੜ੍ਹਣ (ਬੀ)

ਚੌੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਠਾਹ, ਨਿੱਕੀ ਜੁਆਰ ॥

ਚੌੜ੍ਹੀ ਤੋਰ, ਸ:—ਕੱਚੀ ਚੱਬਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਠੀ ਚੌੜ੍ਹੀ ॥

ਕਾਂਗੜ ਚੌੜ੍ਹੀ } ਸ: ਜਿਸ ਚੌੜ੍ਹੀ ਦਾ ਟਾਂਡਾ
ਬਾਂਗੜ ਚੌੜ੍ਹੀ } ਮਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਚੌੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਛੋੜਾ ਚਲਾ ਦੰਗ ਧਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤ
ਮੰਦੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ॥

ਚੌੜ੍ਹਤਾ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਦਾਸੀ ॥

ਚੌੜ੍ਹਣਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਦਾ, ਪੁਰਾਣਾ,
ਚੌੜ੍ਹਕਾ } ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਚਲ ਚੌੜ੍ਹੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਚਲ ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਚਲ ਚਲਾ, ਪੁ:—'ਚਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੱਭੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਚਲਣ } ਪ: ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਢੰਗ, ਰੀਤ,
ਚੱਲਣ } ਦਸਤੂਰ, ਵਰਤਾਰਾ ॥

ਚਲਨ, ਪੁ:—'ਚਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਜਾਣਾ, ਦੁਰਨਾ,
ਵਗਣਾ, ਫਿਰਨਾ, ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ, (ਗੱਲੀ
ਆਦਿਕ ਦਾ) ਛੁੱਟਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਕੰਮ ਹੋਣਾ,
ਦਸਤ ਲਗਾਉਣਾ ॥

ਚਲੰਤ, ਵਿ:—ਚਲਦਾ, ਜੋ ਅਜੇ ਮੁੱਕਾ ਨਹੀਂ
[ਵਿਸਾਖ] ॥

ਚਲਾਚਲੀ

ਚਲੰਤ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਚੱਲੇ ॥

ਚਲ ਦਲ, ਪੁ:—ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ॥

ਚਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਗਲਣਾ ਸੜਨਾ
(ਵਲ) ॥

ਚਲਨੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੱਲੇ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚਲ ਬਿਚਲ, ਸ:—ਅਣਥਣ, ਨਿਖੇੜਾ,
ਬਿਰਾੜ ॥

ਚਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਰਤਾਰਾ, ਇੱਕ
ਮੰਛੀ ॥

ਚਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਉਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਚਲਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਚਲਾਉਣਾ ॥ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਚਲਾ, ਪੁ:—ਮੱਲਾ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ
ਮੰਗੀ ॥

ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਧੱਕਣਾ, ਟੋਰਨਾ,
ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਤੀਰ ਜਾ ਗੱਲੀ
ਮਾਰਨੀ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਚਲਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਚਲਾਕ, ਵਿ:—ਚੁਸਤ, ਹੁਸਿਆਰ, ਸਿਆਣਾ,
ਵਰੋਥੀ ॥

ਚਲਾਕੀ, ਸ:—ਚੁਸਤੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਰਚਾਈ,
ਛਲ ॥

ਚਲਾਚਲ } ਸ:—ਸਦਾ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਮੌਤ,
ਚਲਾਚਲੀ } ਸੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ॥

ਚਲਾਨ

ਚਲਾਨ, ਪੁ:—ਬੇਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਰਸਤ, ਬੀਜਕ, ਆਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹਾਕਮ ਪਾਸ ਬੇਜਣਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ)।

ਚਲਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੌਤ, ਮਰਨਾ (ਕਰ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਲਾਵਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਚਿਰ ਕੰਮ ਦੇ ਸੌਕੇ।

ਚਲਿਤਰ, ਪੁ: ਸੁਭਾਉ, ਛਲ, ਚਲਾਕੀ, ਹਾਲ।

ਤਿਰੀਆ ਚਲਿਤੁ, ਪੁ: ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਛਾਝ ਵਲ।

ਚਲਿਤਰਨ (ਨੀ), ਸ: } ਜੋ ਚਲਿਤ ਕਰੇ।
ਚਲਿਤਰ (ਰੀ), ਪ: }

ਚਲਾਸਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਵਿ: ਜੋ ਚਾਲੀ ਦੀ ਗਣਤੀ
ਚਲੀਸੀਆ } ਪੂਰੀ ਕਰੇ।
ਚਲੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਪੁ: ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਮਗਰੋਂ
ਚਲੀਹਾ } ਚਾਲੀਵਾਂ ਦਿਨ।

ਚੰਦਰ ਪ: } 'ਚਮਰ' ਵੇਖੋ। ਚੰਦਰ, ਚੰਦਰੀ ॥
ਚੰਦਰੀ, ਸ: }

ਚਵਤਰੀ } ਸ: ਲਕੜੀ ਸਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ
ਚਵਤੀ } ਬਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਯੰਸੇ ਦੀ ਅੱਗ, ਕੜੇ
ਚੰਦਤੀ } ਬੱਲ (ਲਾਓਣੀ)।

ਚੌਵੀ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀਹ, ਚੌਥੀ।

ਚੌਵੀਆਂ, ਵਿ:—ਚੌਵੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਚੌਥੀਵਾ।

ਚੜ੍ਹ, ਸ:—ਉਂਗਲੀਆ ਦਾ ਮਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਚਿੰਗਦੇ ਹਨ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਟੰਗਣ ਵਾਲੀ ਕਿੱਲੀ ॥

ਚੜ੍ਹਸ, }
ਚੜ੍ਹਸਾ, ਚੜ੍ਹਸੀ } 'ਚਰਸ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ।

ਚੜ੍ਹਾਈ

ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਚੜ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹ ਮਚਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚੀ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਣਾ।

ਚੜ੍ਹਤ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੰਗ, ਕੁਝ ਹੋਣਾ, ਸੋਭਾ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ।

ਚੜ੍ਹਤੀ, ਸ ਉੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਾਧਾ, ਸਵਾਰੀ।

ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ, ਉੱਭਰਣਾ, ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਭੇਟ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰ ਮਿਲਣੀ, ਮਰਨਾ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ (ਦਰਿਆ), ਵਧਣਾ (ਭਾਓ), ਉੱਚੀ ਹੋਣੀ (ਸੁਰ, ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ (ਧੁਲਪ, ਕੱਸੀਆਂ ਜਾਨੀਆਂ (ਵਾਜੇ ਦੀਆਂ ਥਾਰਾਂ), ਤਕੜੀ ਦੇ ਛਾਥੇ ਵਿੱਚ ਤਲੀਣਾ, ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਹੋਲਣਾ (ਨਾੜ), ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਤੇ ਆ ਜਾਣਾ (ਹੱਡੀ, ਵੱਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ।

ਚੜ੍ਹਉ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੱਲ, ਦਰਿਆ ਅਦਿਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ।

ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਪਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ

ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਚਿਠਾਉਣਾ, ਉੱਚਾ ਕਰਨਾ, ਸਵਾਰ ਕਰਨਾ, ਪੀ ਜਾਣਾ, ਉੱਪਾ ਲੈਣਾ, ਭੇਟ ਦੇਣੀ ਲਿਖ ਲੈਣਾ, ਕੁਝ ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਜ,

ਅਸਮਾਣ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਦੇਂ ਬਾਹਰ ਵਾਜਾਉਣਾ।

ਚੜ੍ਹਉ, ਵਿ ਚੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਚੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾਇਕ।

ਚੜ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹੀ, ਧਾਵਾ, ਹਲਾ। ਮਰਕੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ॥ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ)

ਚੜ੍ਹਾਯਤ

ਚੜ੍ਹਾਯਤ, ਪੁ:—ਸਵਾਰ, ਬੰਨੇ ਬਿਰ ਲਈ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਚੜ੍ਹਾਵਾ, ਪੁ:—ਨਜਰ, ਭੇਦ ।

ਚੜ੍ਹੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਚਿੜੀ, ਚਿੜੀ ਦਾ ਬੇਟਾ ।

ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੰਗੜੀ, ਸ: ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੰਥੇਰੇ ॥

ਚਾ } ਪੁ:—ਮਰਜੀ, ਸ਼ੋਕ, ਰਸ, ਖਸ਼ੀ,
ਚਾਉ, } ਪਿਆਰ, ਸੋਧਰ ॥

ਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ

ਚਾਉਲ } 'ਚੋਲ', 'ਚੋਲਾ' ਵੇਖੋ ।
ਚਾਉਲਾ, }

ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ, ਕ੍ਰ:—ਵਿ:—ਥੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ।

ਚਾਸ, ਸ:—ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਰਬਤ, ਗ੍ਰਹਿਣੇ
ਨਾਲੋਂ ਸ਼ੋਨੇ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਦੁਕੜਾ ਨਮੂਨੇ ਚਾਸਤੋਂ
ਲਾਹਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਚਾਸਕੁ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਚਾਸਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਬਤ, ਸੁਆਦ, ਖੱਟਾ ਮਿੱਠਾ
ਰਲਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਸ਼ਰਬਤ ਵਾਲਾ ਛਾਡਾ ॥

ਚਾਹ, ਸ:—ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ, ਪਿਆਰ, ਭੁੱਖ,
ਇਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ
ਅਰਕ ਕੱਢਕੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ।

ਚਾਹਕ, ਵਿ:—ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ, ਪਿਆਰਾ,
ਆਸ਼ਕ ।

ਚਾਹਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਇੱਛਿਆ ਰੱਖਣੀ, ਪਿਆਰ
ਕਰਨਾ, ਮੰਗਣਾ, ਲੱਭ ਹੋਣੀ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ,
ਕਰਨ ਲੱਗਣਾ ॥

ਚਾਕੀ

ਚਾਹਤ } ਸ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਣਾ, ਮਹੱਬਤ।
ਚਾਹਨਾ, }

ਚਾਹਨੀ, ਸ: ਚਾਸਣੀ, (ਸ਼ਰਬਤ ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ) ॥

ਚਾਹਮਾਨ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਚਾਹ ਹੈ, ਆਸ਼ਕ ।

ਚਾਹਲੀਆ, ਪੁ:—ਚਾਲੀਵਾ ਵਰ੍ਹਾ ਸੰਮਤ ੧੯੪੦
ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਸਾ, ਚਾਲੀਆਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ
ਵਰਤ ।

ਚਾਹਵਾਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ
ਹੋਵੇ ॥

ਚਾਹੀਏ } ਕ੍ਰ:—ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ,
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ } ਠੀਕ ਹੈ ॥

ਚਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰ:—'ਚਾਹਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਚਾਹੇ, ਯੋਜਕ:—ਭਾਵੇਂ, ਜਾਂ, ਯਾ ॥

ਚਾਕ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਚੀੜ, ਜੱਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਚਾਂੜਾ । ਗੁਆਰ, ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ ।
ਵਿ: ਗੁਸਤਾਕ, ਸ਼ੌਖ ॥

ਚਾਕ ਚੁਬੰਦ, ਵਿ:—'ਚਖੇ ਚੁਬੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਖੀ, ਗੁਸਤਾਖੀ ॥

ਚਾਕਸੁ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਚਾਕਰ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਦਹਿਲੀਆ ॥

ਚਾਕਰੀ, ਸ:—ਨੌਕਰੀ, ਦਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਹਾਜਰੀ ॥

ਚਾਕਲੀ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਫੱਟੀ ।
ਵਿ: ਗੋਝ, ਪੰਧਰੀ

ਚਾਕੀ, ਸ:—ਸਾਬਣ ਦੀ ਟਿੱਕੀ, ਚੌਕ (ਦੰਦਾਂ ਵਾਂਗ) ॥

ਚਾਕੁ

ਚਾਕੁ, ੧:—ਨਿੱਕੀ ਛੁਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਦਾ ।

ਚਾਂਗ(ਘ) }
ਚਾਂਗਰ } ਸ:—ਚੀਕ (ਮਾਰਨੀ)
ਚਾਂਘਰ }

ਚਾਂਚੀ } ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬਰਾ, ਪੇਉ,
ਚਾਂਚੀ } ਭਾਈਆ । ਪੇਉ ਦੇ ਹਾਠ ਦਾ ਕੋਈ
ਮਰਦ

ਚਾਂਚੀ } ਸ:—ਚਾਂਚੇ ਦੀ ਭੀਵੀ, ਮਾਂ ਦੇ ਹਾਠ
ਚਾਂਚੀ } ਦੀ ਕੋਈ ਤੀਸਤ ॥

ਚਾਟ, ਸ:—ਸੁਆਦ, ਚਸਕਾ, ਚਾਹ, ਛੱਖ, ਪਸ਼ੁਆ
ਦੀ ਇਕ ਖਰਾਕ ॥

ਚਾਟ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਗਿਝਾਉਣਾ ॥

ਚਾਟੇ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਗਿਝਣਾ ॥

ਚਾਟੜਾ ਪੁ: } ਸ਼ਾਂਗਰਦ, (ਦਲੀ, ਚੋਲਾ, ਲਾ)
ਚਾਟੜੀ, ਸ: }

ਚੌਟਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਾ ਟਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਲਾਗੇ ਦੌੜੇ ਪਿੱਛਾ
ਛੱਡਾਉਣਾ ॥

ਚੌਟੀ, ਸ:—ਚੌਥੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਾਣਚੌਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਆਚਾਣਚੌਕ’ ਵੇਖੋ ॥
ਚਾਣਚੌਕ }

ਚਾਣ ਭਾਣ, ਸ:—‘ਚਾਂ ਭਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਤਰ, ਵਿ:—‘ਚਤਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਤਰਿਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥਿਰੂ, ਪਖੀ ॥

ਚਾਪੜੀ

ਚਾਂਦ, ਪ:—‘ਚੰਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਂਦ ਮਾਰੀ, ਸ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ
ਦੀ ਮਸ਼ਕ ॥

ਚਾਂਦਰ(ਗ)ਸ:—‘ਚੰਦਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਂਦੀ, ਸ:—ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਜਿਸਦਾ ਰੁਪਇਆ
ਬਣਦਾ ਹੈ, ਧਣ, ਲਾਹ ॥

ਚਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ, ਉੱਕਰੇ ਰੜਾਉਣਾ, ਉੱਕਣਾ ॥

ਚਾਨਣ, ਪੁ:—ਲੋ, ਜੋਤ, ਪਰਗਸ, ਰੋਸ਼ਣੀ,
ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ॥

ਅੰਦਰ ਦਾ ਚਾਨਣ } ੨:—‘ਅੰਮਾਨ ਅਨਭਰ’
ਦਿਲ ਦਾ ਚਾਨਣ }

ਚਾਨਣਾ, ਪੁ: } ਲੋ, ਚੰਦ ਦੀ ਰੋਸ਼ਣੀ, ਤਾਨਿਆ
ਚਾਨਣੀ, ਸ: } ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ, ਘੋੜਿਆ ਦਾ
ਇਕ ਰੰਗ । ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਹੋਵੇ ॥

ਚਾਨਣੀ ਮਾਰ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਲੀ ਚਮਕਣ
ਕਰਕੇ ਰਸਲ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਚਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਗ ਦੱਬਣੇ ਘੁੰਟਣੇ,
ਮੁੱਠਿਆ ਭਰਨੀਆ ॥

ਚਾਪੜ, ਪ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ‘ਟਿੱਕੀ’ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ,
ਭੜੱਲੇ ਦਾ ਛੱਕਣ, ਮੱਟਾ ਕੋਹੜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਚਾਪੜ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਛੱਕਣ ਵਾਲਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਮੱਟਾ
ਫੁਰੂਪ ਆਦਮੀ ॥

ਚਾਪੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਚਾਪੜ ॥

ਚਾਪੜੀ } ਪ:—ਜੋ ਬਹੁਤੀ ਮਾਂ ਗੋਲਾਂ ਬਣਾਵੇ,
ਚਾਪੜੀਆ } ਚਾਪੜ ਚਾਪੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਾਪੀ	ਚਾਰ ਯਾਰ
ਚਾਪੀ, ਸ:—ਮੁੱਠੀਆਂ ਫਰਨ ਜਾਂ ਵੱਥਣ ਘੁੰਟਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ)॥	ਚਾਰ ਅੱਖਰ } ਪੁ:—ਬੋਝੀ ਜੋਹੀ ਵਿੱਦਿਆ॥ ਚਾਰ ਹਰਫ }
ਚਾਬ, ਚ:—ਚੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੱਥਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ।	ਚਾਰ ਕੁੰਟ, ਪੁ:—ਸਾਥਾ ਜਗਤ, ਚੁਵੇਰੇ ॥
ਚਾਬਕ, ਸ:—ਰਤਾ, ਛਮਕ, ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਛਿਟੀ, ਜੋ ।	ਚਾਰ ਖਾਨਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਕੱਪੜੇ ਉੱਪਰ ਚੌਰਸ ਚਾਰਖਾਨੀਆ } ਖੀਛੇ ਬਣੇ ਹੋਣ ॥
ਚਾਬਕ ਸੁਆਦ :—ਘੋੜਾ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ, ਤਕੜਾ ਸਵਾਰ ।	ਚਾਰ ਜਾਤੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਚਾਰ ਗੱਭ ॥
ਚਾਬੀ, ਸ:—ਕੁੰਜੀ ॥	ਚਾਰ ਜਾਮੀ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਤਹਿਆਂ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਗਦਗਦੀ ਕਾਠੀ ॥
ਚਾਬੂ, ਵਿ:—ਚੱਥਣ ਦੇ ਲਾਇਕ (ਦਾਣੇ)	ਚਾਰ ਜੁਗ, ਪੁ:—ਸਤਜੁਗ, ਦਿਆਪਰ, ਬ੍ਰੇਤਾ, ਕਲਸਗ ॥
ਚਾਂਡਾ, ਸ:—ਬੱਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਰੋਣਕ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਠ, ਦਿਨ ਹੜ੍ਹਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ।	ਚਾਰ ਦਵਾਲੀ, ਸ:—ਸਫੀਲ ॥
ਚਾਮ ਦੇ ਦਾਮ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਿਆਰ ਵਰਤਨਾ, ਜਲਮ ਕਰਨਾ ॥	ਚਾਰ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ ਸਮਾ ।
ਚਾਮਰਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਹਣਾ ।	ਚਾਰ ਪੈਸੇ, ਪੁ:—ਮਾਲ, ਧਨ, ਬਖਤਾਵਰੀ ॥
ਚਾਮ੍ਹਾਚਿੱਕ, ਸ:—ਚਮਾਗੰਦੜ ।	ਚਾਰ ਬਾਕ (ਗ), ਸ:—ਇਕ ਕਸਮੀਰੀ ਦੁਸ਼ਾਲਾ॥
ਚਾਮ ਦਾ ਬੁੱਧ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਵਾਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ।	ਚਾਰ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ॥
ਚਾਮਲ(ਲੀ) ਸ:—ਬੱਖੀ, ਗਸਤਾਕੀ, ਦੀਠਪਲਾ॥	ਚਾਰ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਚਲਾਕੀ, ਚਰਾਬੀ ।
ਚਾਮਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਓ ਕਰਨੀ, ਅੱਗੇ ਬੋਲਣਾ, ਹੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥	ਚਾਰ ਫੁਜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਖਾਹਵਾਂ ਹੋਣ, ਦੇਵੀ, ਵਿਸ਼ਨ ॥
ਚਾਟ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ; ਬੋਝਾ ਜੋਹਾ, ਕੁਝ ।	ਚਾਰ ਮੁਖੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਮੂੰਹ ਹੋਣ (ਕੁਹਮਾ) ॥
	ਚਾਰ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖਿਛਲੇ ਚਾਰ ਖਲੀਵੇ ॥

ਚਾਰਵਾਕ

- ਚਾਰਵਾਕ, ਪੁ: -ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ
ਮਤ ॥
- ਚਾਰਵਾਕੀਆ, ਪੁ: -ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ ॥
- ਚਾਰਜ, ਪੁ: -ਅਗਾਰਜ, ਸਰਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਸਮੁ
ਰਦਗੀ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ।
- ਚਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਪੁਆਉਣਾ, ਚੋਖਾ
ਦੇਣਾ ।
- ਚਾਰਵਾ, ਪੁ: ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਦੰਦੁ ।
- ਚਾਰਾ, ਪੁ: -ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਘਾਹ ਪੰਠਾ,
ਮਦਤ, ਆਸਰਾ, ਉਪਦੇ, ਸਮਰਥ ॥
- ਚਾਰੇ, ਵਿ: -ਚਾਰ ਹੀ, ਚਾਰੇ ॥
- ਚਾਰੇ, ਵਿ: -ਚਾਰ ਹੀ, ਚਾਰੇ ।
- ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: -ਚੁਵੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ, ਪੂਰਾ
ਪੂਰਾ ॥
- ਚਾਲ, ਸ: -ਦੌਰ, ਕਦਮ, ਵਰਤਾਰਾ, ਆਦਿ ॥
- ਚਾਲ ਕੁਚਾਲ, ਸ: -ਮੰਦੇ ਕੰਮ ॥
- ਚਾਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਵਰਤਣਾ, ਚੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥
- ਚਾਲ ਢਾਲ } ਸ: -ਵਰਤਾਰਾ, ਚੱਲਣ ਦਾ ਢੰਗ ।
ਚਾਲ ਢਾਲ }
- ਚਾਲਬਾਜ, ਵਿ: -ਛਲੀਆ, ਚੋਰੇਬੀ, ਗਾਹਕਾਰ
- ਚਾਲਬਾਜੀ, ਸ: -ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ, ਚਲਾਕੀ ॥
- ਚਾਲਾ } ਪੁ: -ਚਾਲ, ਸਤਰੰਜ ਦੇ ਮੋਹਰੇ ਚਲਾਉਣ
ਚਾਲਾ } ਦਾ ਕੰਮ, ਢੰਗ, ਢੰਬ, ਹਿਕਮਤ,
ਸੁਭਾਉ, ਉਪਦਰੀ ਆਦਮੀ ॥
- ਚਾਲੀ, ਵਿ: -ਦਸਾ ਦਾ ਚਾਰ ਗੁਣਾ, ਪੁ: ਵਰਤਾਰਾ
ਸੁਭਾਉ ।
- ਸ: -ਸਤਾਨਣ, ਹੁਥਾਨਣ ॥

ਚਿਹ

- ਚਾਲੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ: -ਚਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
- ਚੌਲਾ, ਪੁ: -ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੌਰ ਲਾਵੇ (ਹੋਜਾਣਾ)
ਕਰ ਦੇਣਾ) ॥
- ਚਾਲੂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ
ਕਰਨਾ ।
- ਚਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਚੁਕ ਲੈਣਾ, ਲੰਘਾਣਾ, ਮਾ-
ਜਾਣਾ, ॥
- ਸਿਰ ਤੇ ਚਾਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਸਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ॥
- ਚਾਵ, ਪੁ: -'ਚਾਉ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਵਥਾ, ਪੁ: -'ਚੋਥਾ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਵਰ (ਲ), ਪੁ: -'ਚੱਲ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਜ, ਪੁ: -ਕਲਬੂਤ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਰਾ(ਮੋਚੀਆਂ
ਦਾ) ॥
- ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: -ਉਥਾਹ ਕਰਨਾ, ਸਵਾਰ ਕਰਾਉ-
ਣਾ, ਚਾਲ ਛਾਜੀ ਰਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਉੱਪਰ
ਧਰਨਾ, ਨਜਰ ਜਾਂ ਛੇਤ ਦੇਣੀ, ਲਿਖ ਲੈਣਾ ॥
- ਚਾੜ੍ਹ, ਪੁ: -ਸਵਾਰ, ਚਾੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ।
- ਚਿਸਤ, ਪੁ: -ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਖਿੱਬ ਪੱਥ ॥
- ਚਿਸਤੀ, ਪੁ: -ਚਿਸਤ ਸਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥
- ਚਿਸਾ, ਪੁ: -ਇਨ ਰਾਤ ॥
- ਚਿੱਸਾ, ਵਿ: -ਸੋਹਣਾ, ਚੰਗਾ ॥
- ਚਿਹ, ਸ: -ਗੁੱਸਾ, ਜਿਦ, ਪਿਆਰ (ਚੜ੍ਹਣਾ,
ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ) ॥

ਚਿਹਣ

ਚਿਹਣ } ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ, ਸ਼ਕਲ ।
ਚਿਹਣ ਚੱਕਰ }

ਚਿਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਹਆਂ ਸੋੜ-
ਣੀਆਂ ॥

ਚਿਕ, ਸ:—ਸਿਰਕੀ, ਪੁ:—ਹੁੰਡੀ ॥

ਚਿਕਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੂਟੇ ਕੱਢੇ
ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਚਿਕਨਾ, ਵਿ:—ਚਿੱਧਾ, ਸਾਫ਼, ਜੋ ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰੇ ॥

ਚਿਕਨਾਈ } ਸ: ਥੀਧਿਆਈ ॥
ਚਿਕਨਾਹਟ }

ਚਿੱਕੜ, ਪੁ: ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ,
ਗਾਹਾ, ਸਸਤ ਆਦਮੀ ।

ਚਿਕੜੀ, ਸ:—ਪਤਲਾ ਚਿੱਕੜ, ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਲਕੜੀ
ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ
ਖੇਡ ॥

ਚਿਕਾ, ਸ:—‘ਚਿਖਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਆਉਣਾ, ਖਿਸਾਉਣਾ
ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਕਾਨ, ਵਿ:—ਗਾੜਾ (ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ) ।

ਚਿਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੰਗੀ, ਹਰਨ ਦਾ
ਬੱਚਾ, ਰੋਲਾ ॥

ਚਿਖਾ, ਸ:—ਚਿਤਾ, ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜਦਾ ਮੁਰਦਾ ।

ਚਿੰਗਿਆੜਾ, ਪੁ: } ‘ਚਿੰਗਿਆੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਚਿੰਗਿਆੜੀ, ਸ: }

ਚਿੰਗਾ (ਘਾ), ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਅਤੇ ਪੱਧਰਾ (ਚਿਹਰਾ) ।

ਚਿਟਕਾਰੀ

ਚਿੰਘਾਰ, ਸ:—ਚੀਕ, ਗਰਜ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਬੋਲਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੰਘਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਹਾਥੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ,
ਗੱਜਣਾ ॥

ਚਿਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਪੀੜਨਾਲ ਰੋਣਾ,
ਕੁਰਲਾਉਣਾ ।

ਚਿੱਚੜ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਚੀਬੜਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕੀੜਾ ।

ਚਮ ਚਿੱਚੜ, ਪੁ:—ਜੇਹੜਾ ਆਦਮੀ ਪਿੱਛਾ ਨਾਂ
ਛੱਡੇ ॥

ਚਿਚੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਚਿੱਚੜ ॥

ਚਮ ਚਿਚੜੀ, ਸ: ਜੇਹੜੀ ਤੀਮਤ ਪਿੱਛਾ ਨਾਂ
ਛੱਡੇ ।

ਚਿਚੁੰਦਰ } ਸ: ਚਕਚੁੰਦਰ, ਚਮਗਿੰਦਰ ॥
ਚਿਚੁੰਦਰ }

ਚਿੰਜੜੀ, ਸ:—ਬਗੜੇ ਦਾ ਮੁੱਢ (ਛੋੜਣੀ) ॥

ਚਿਟ, ਸ:—ਕਾਗਤ ਦਾ ਪੁਰਜਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ
ਲੀਰ ।

ਚਿਟਕ, ਸ:—ਮੈਲ, ਸੂਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ॥

ਚਿਟਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਚਿਟਕਣਾ } ਮੈਲ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ
ਜੁੜ ਜਾਣਾ ॥

ਚਿਟਕਣਾ, ਪੁ:—ਦਾਗ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਚਿਟਕਨੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਭੀੜਣ ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ
ਸੀਖ (ਲਾ ਵੇਣੀ) ।

ਚਿਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਚਟਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੱਟਾ

ਚਿੱਟਾ } ਵਿ:—ਸੁਪੇਦ, ਧੌਲਾ, ਦੁੱਧ ਦੇ ਰੰਗ
ਚਿੱਟੀ } ਜੇਹਾ ।

ਚਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ ਐਕ ਵਿੱਚ ਸੁਪੇਦ
ਦਾਗ (ਪੈ ਜਾਣਾ)

ਚਿੱਟੀ, ਸ: ਲਾਲ ਜਾਂ ਸੁਰਖ ਪੰਖੇਰੂ ਦੀ ਮਦੀਨ ।

ਚਿੱਠਾ, ਪੁ:—ਲੋਹਾ, ਲੀਮੋ ਚਿੱਠੀ, ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ
ਤਲਬ, ਖੈ ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾ । ਬੁਧ ਰ ਜਾ ਬੈਂਕ
ਆਦਿਕ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਵਾ ਵੇਰਵਾ ।

ਚਿੱਠਾ ਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਬ ਦੇਣੀ, ਹਿਸਾਬ
ਮਕਾਉਣਾ

ਚਿੱਠੀ, ਸ:—ਖਤ ਪੱਤ੍ਰ, ਹੁਕਮ, ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਪੁਰਜਾ,
ਉੱਚੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ।

ਚਿੱਠੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲਸ ਕਰਨੀ, ਅਰਜੀ
ਚਿੱਠੀ ਪਾਉਣੀ } ਪਾਉਣੀ ।

ਚਿੱਠੀ ਰਸਾਨ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ
ਤਾਕ ਖਾਨੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ।

ਚਿੱਢ, ਪੁ: ਸ:—ਸਿਸ ਦਾ ਕੱਦ ਮਧਰਾ ਹੈ ।

ਚਿੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ

ਚਿੱਟਗ, ਸ:—ਚੌਰਿਆੜੀ, ਚੁੱਛਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ
(ਉੱਠਣੀ, ਪੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ।

ਚਿੱਟਰੀ, ਸ:—ਉੱਕਚਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ, ਚੰਗੀ
ਆਰੀ, ਚੁਸਤ ਲੜਕਾ ।

ਚਿੱਟਤ } ਸ:—ਚਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ।
ਚਿੱਟਤੀ }

ਚਿੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਥਾਂ ਜੌੜਣਾ, ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਜੁਗਤ
ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ, ਕਪੜੇ ਵਿਚ ਭੀਨ ਪਾਉਣਾ ।

ਚਿਤਮਣਾ

ਚਿਣਾਉਣ, ਸ:—ਚਿਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵੰਗੇ ।

ਚਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਚਿਣਾਈ, ਸ:—ਚਿਣਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੰਗ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ

ਚਿਣੀ ਚਿਣੀ, ਵਿ:—ਟੱਟੇ ਟੱਟੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਚਿੱਤ, ਪੁ:—ਜੀ, ਦਿਲ, ਮਨ, ਸੁਰਤ, ਚੇਤਾ, ਸਮਝ,
ਧਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਮੁਰਤ ।

ਸ:—ਪਿੱਠ ਤੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਕੋੜੀ ।

ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਠ ਦੇ ਭਾਰ ਲੇਟਿਆ
ਹੋਇਆ ।

ਚਿੱਤ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਘੁਕ ਸੋ
ਚਿੱਤ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ।

ਚਿੱਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਚਾਹੁਣਾ ।

ਚਿੱਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਚਰ
ਚਿੱਤ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਦੇਣਾ ।

ਚਿੱਤ ਚਾਲੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ।

ਚਿੱਤ ਮਿਤਾਲਾ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ।

ਚਿਤਕਬਰਾ, ਵਿ:—ਸਿਸ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤੀਆਂ ਪਈਆ
ਹਨ ।

ਚਿੱਤ ਗੁੱਪਤ, ਪੁ:—'ਜਿਸ ਰੁਪਤ' ਵੇਖੋ ।

ਚਿੱਤਨ, ਵਿ:—'ਚਿੱਤਨ' ਵੇਖੋ ।

ਚਿੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਰੇਗਣੀ, ਮੁਰਤ ਪਿੱਚਣੀਆਂ

ਚਿਤਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਣਾ, ਮਿਥਣਾ, ਮਨ
ਚਿਤਮਣਾ } ਵਿਚ ਧਾਰਨਾ ।

ਚਿਤਮਣੀ

ਚਿਤਮਣੀ, ਸਃ—ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਿਤ੍ਰ, ਪੁਃ—ਮੂਰਤ, ਤਸਵੀਰ, ਨਕਸ਼ਾ ।

ਚਿਤ੍ਰਕਾਰ, ਪੁਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਤ੍ਰ ਕਾਰੀ, ਸਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨ
ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ, ਪੁਃ—ਮਨੁਖ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਚਿਤਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨਾ ।

ਚਿਤਰਣੀ, ਸਃ—ਗੁਣਵਾਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ।

ਚਿਤਰਾਂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੇਰ, ਜੰਗਲੀ
ਜਨੌਰ ॥

ਚਿਤਲਾ, ਵਿਃ—ਚਿਤਕਥਰਾ, ਚੰਗਾ ਬਚੰਗਾ ।

ਚਿਤਵਣੀ, ਸਃ—'ਚਿਤਮਣੀ' ਵਰਗੇ ।

ਚਿਤ੍ਰ, ਪੁਃ—ਪੱਟਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਗੁਣਗੁਣ
ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰ ਮਨੁੱਖ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚਿਤੜੀ } ਸਃ—ਥਾਲਾ ਦੇ ਚਿਤੜ
ਚਿਤੜੀਆਂ, (ਬਹੁ: ਬ)

ਚਿਤਾਂ, ਸਃ—ਮੂਰਦਾ ਸਾੜਣ ਲਈ ਉੱਪਰ ਲੋਕੜਾਂ
ਚਿਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਚਿੱਤਾਂ, ਪੁਃ—ਚਿੱਤਰਾਂ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚਿੰਤਾਂ, ਸਃ—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਫਿਕਰ, ਖਰਵਾਹ
ਗਮ ॥

ਚਿਤਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ—ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੱਸਣਾ
ਚਿਤਾਰਨਾ } ਹਟਕਣਾ ॥

ਚਿੱਪਣਾ

ਚਿੱਤੀ, ਸਃ—ਦਾਗ, ਨਸ਼ਾਨ, ਛੋਟੀ ਕੋਡੀ ॥

ਚਿਤ੍ਰ, ਵਿਃ—ਡਰਾਕਲ, ਕਾਇਰ, ਬੇ ਹੋਸਲਾ ।

ਚਿਤੋਰਾ, ਪੁਃ—ਜੋ ਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮੂਰਤਾਂ ਆਦਿਕ
ਉੱਕਰੇ ॥

ਚਿੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੱਥਣਾ, ਦਲਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਚਿਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਦਾਂ, ਪੁਃ—ਲਕੜੀ ਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ, ਠੀਪਾ ॥

ਚਿੱਧ ਮਿੱਧ } ਵਿਃ—ਖਿੱਚ ਖਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਪਰਾ
ਚਿੰਨ੍ਹਮਿਨ੍ਹ } ਨਾਲਗੇ ।

ਚਿਨਾਰ, ਸਃ—'ਚਨਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਪ, ਸਃ—ਜਿਦ, ਖਿਥ (ਚੜ੍ਹਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣਾ,
ਲੱਸ ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਚਿਪ ਚਿਪਾ, ਵਿਃ—ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਪ ਚਿਪਾਟ, ਸਃ—ਲੋਸ, ਦੰਧਿਆਈ ॥

ਚਿਪਕ, ਸਃ—ਚੌੜ, ਲਗਾਉ ॥

ਚਿਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੌੜਣਾ, ਚੰਬੜਣਾ, ਲੋਗ
ਜਣਾ ॥

ਚਿਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੌੜਣਾ, ਚੰਬੜਣਾ, ਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਿਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੌੜਣਾ, ਲੱਗਣਾ, ਚੰਬੜਣਾ ॥

ਚਿਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖਿਥਣਾ, ਚੌੜਕਣਾ ॥

ਚਿੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੌੜਣਾ, ਸੁਣ ਦੀਆਂ ਭਾਗਾਂ
ਸਾਫ਼ ਕਰਨੀਆਂ, ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਠੇਕਣਾ ।
ਦਿਖਾਣਾ ॥

ਚਿਪੜਾ

ਚਿਲਮਚੀ

ਚਿਪੜਾ } ਵਿਃ—ਉਨੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ।
 ਚਿਪੜੂ }

ਚਿੱਪੀ, ਸਃ—ਸਾਧਾਂ ਢਕੀਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਿੱਥ, ਪੁਃ—ਭ ਵੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਟੋਆ।

ਚਿੱਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿੱਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿੱਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿੱਬੜਾਉਣਾ ਵੇਖੋ।

ਚਿੱਬਾ, ਵਿਃ—ਚਿੱਥ ਵਾਲਾ (ਭਾਂਡਾ) ॥

ਚਿਬੀਆਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਥਾਹਰ ਕੱਢਕੇ ਰੋਣੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਡੜ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜੰਗਲੀ ਫਲ, ਬੋਰੋਲ ਆਦਮੀ ॥

ਚਿਮਟਾ, ਪੁਃ } ਅੱਗ ਦੇ ਕਲੇ, ਆਦਿਕ ਪਕੜਣ
 ਚਿਮਟੀ, ਸਃ } ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦੀਬਾ ॥

ਚਿਮਨੀ, ਸਃ—ਲੰਘ ਜਾਂ ਲਾਲਵੈਣ ਦੀ ਸੀਸੀ, ਪੁ ਕਸ ॥

ਚਿਮੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿੱਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਮੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਮੇੜਣਾ' ਵੇਖੋ।

ਚਿਰ, ਪੁਃ—ਵਖਤ, ਬਹੁਤ ਵੇਲਾ, ਅਵੇਰ ॥

ਚਿਰਕ (ਕੁ) } ਪੁਃ—ਚਿਰ, ਬਹੁਤ ਵਖਤ, ਅਵੇਰ
 ਚਿਰਕਾ } ਚਿਲ ॥
 ਚਿਰਕਾਲ }

ਚਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੀਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਖਾੜਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਚਿਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਬਰਾਉਣਾ ॥

ਚਿਰਵਾਈ, ਸਃ—ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਖ਼ਤ ਆਦਿਕ ਚਿਰਵਾਉਣਾ ਵੇਖੋ ਨੂੰ ਚੀਰਾ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਚਿਰਾਈ, ਸਃ—ਬਖ਼ਤ ਜਾਂ ਟੋੜੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਿਰਾਕਾ } ਵਿਃ—ਬੜੇ ਚਿਰ ਦਾ, ਪਰਾਣੇ ਸਮੇ
 ਚਿਰੇਕਣਾ, } ਦਾ ॥

ਚਿਰੀਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ॥

ਚਿਲ, ਸਃ—ਮਿਟੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਢੀਮ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ॥

ਚਿਲਕ, ਸਃ—ਚਮਕ, ਲਿਸਕ, ਸਢਾਈ ॥

ਚਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ ॥

ਚਿਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਚਿਲਕਾਰਾ, ਪੁਃ—ਚਮਕਾਰਾ, ਲਿਸਕ, ਸਢਾਈ ॥

ਚਿਲਕੀ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ ਰੁ-ਪਾਇਆ ॥

ਚਿਲਕੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੀਂਹ ਬਰਸਣ ਪਿਛੋਂ ਪੁੱਧ ਚੜ੍ਹਣੀ ॥

ਚਿਲਗੋਜਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਵਾ, ਨਿਉਜਾ ॥

ਚਿਲਮ, ਸਃ—ਤਮਾਕੂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਚੁੱਕੇ ਦੀ ਟੋਪੀ, ਚਿਲਮ ਦਾ ਤਮਾਕੂ ॥

ਚਿਲਮ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿਲਮ ਵਿਚ ਤਮਾਕੂ ਪਾਉਣਾ, ਟਚਿਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥

ਚਿਲਮਚੀ, ਸਃ—ਹੱਥ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਧਾਂਡ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਿੱਲੜੀ

ਚਿੱਲੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਕੌੜੇ ਜਾਂ ਗੁਲਗੁਲੇ।

ਚਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੀ ਰਸਮ ਹੋਵੇ ॥

ਚਿੱਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ, ਦੀ
ਚਿੱਲੇ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਬੈਠਣਾ } ਰਸਮ ਕਰਨੀ ।

ਚਿੱਲਾ ਖੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੱਲੇ ਦਾ ਵਕਰ ਹੋਣਾ।

ਚਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੱਸੀ ॥

ਚਿੱਲਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੱਸੀ ਖਿੱਚਣੀ ॥

ਚਿੱਲੀ, ਸ:—ਟੋਟੂ ਜਾਂ ਖੱਚਰ ਉੱਤੇ ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਲੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚਿੱਲ੍ਹੇ ਚਿੱਲ੍ਹੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਂ-ਚੀਂ ਕਰਨਾ, ਫੌੜੇ ਜਾਂ ਸਟ ਤੇ ਬਹੁਤ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ।

ਚਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਚੁਆਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ।

ਚਿੜ੍ਹਾ ਚਿੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਬੋਲਣਾ,
ਚਿੜ੍ਹਾ ਚਿੜ੍ਹਾਉਣਾ, } ਬਕਣਾ, ਮਾਸ ਭੁੱਜਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ।

ਚਿੜ੍ਹਾ ਚਿੜ੍ਹਾਟ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਲਕੜੀ ਝਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੜ੍ਹਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿੜਣਾ, ਛਿੱਚੇ ਹੋਣਾ ॥

ਚਿੜ੍ਹਾ ਮਿੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਾਵਣਾ ।

ਚਿੜ੍ਹਾ ਮਿੜ੍ਹਾਟ, ਸ:—ਪੀੜ, ਚਿਲਗ, ਭਲਖੀ ॥

ਚਿੜ੍ਹਾ, ਪੁ:— } ਚਿੱਲ ਭੋਉ ਕੇ ਉੱਤੇ ਅਰ
ਚਿੜ੍ਹੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ ਬ:) } ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ।

ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਕਰਨਾ,

ਚਿੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਖੋੜ, ਮਧਰਾ ਆਦਿਮੀ ॥

ਚਿੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿੜਾਉਣਾ, ਸਤਾਉਣਾ, ਫੜਨਾ ।

ਚਿੜ੍ਹਾ ਆਹਨ } ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਚਮੜੇ ਜਾਂ ਉੱਤੇ
ਚਿੜ੍ਹਾ ਆਧ } ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਦਬੀ ।

ਚਿੜ੍ਹਾ (ਗੀ) } ਸ:—ਚੀਗਿਆੜੀ, ਚੁਰਕ
ਚਿੜ੍ਹਾ ਗੀ } (ਛਿੜਨੀ, ਪੈਲੀ) ॥

ਚਿੜ੍ਹੀ, ਸ: ਚਿੜ੍ਹੇ ਦੀ ਮਦੀਨ, ਮਧਰਾ ਆਦਿਮੀ, ਪੱਖੋੜ, ਇਕ ਗਹਿਣ, ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਚ ਪਰ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ।

ਚਿੜ੍ਹੀ ਘਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਗਰ ਜਲੋਂ ਰਖੇ ਜਾਣ ॥

ਚਿੜ੍ਹੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਆਦਿਕ ਫੜਨ ਵਾਲਾ

ਚਿੜ੍ਹੀ ਨਾ ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਆ ਸਕਣਾ ।

ਚੀਉਂ ਚੀਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪੱਖੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣਾ, ਨਿਕਲਣਾ ।

ਚੀਅਰਜ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਤੋੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣੀਆਂ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਵਾਕਰ) ।

ਚੀਆਂ ਬੋੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਤਾ ਮੋਟਾ ਕਿਤਾ ਥੱਲਾ (ਧਾਗਾ ਆਦਿਕ), ਕੁਡੇਲ, ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੀਸ, ਸ: ਚੜਕ, ਚਿੱਖੀ ਪੀੜ (ਚੁੱਠਲੀ, ਹੱਲੀ, ਪੈਲੀ, ਮਾਰਨੀ) ।

ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਚੀਹਲ

ਚਾਹਲ }
 ਚੀਹਲ } ਚੀਲੂ ਚੀਰੂ ਅਤੇ ਚੀਰੂ ਵੇਖੋ ॥
 ਚੀਹਲ }
 ਚੀਹਲ }

ਚੀਹਾ ਕੋਟ, ਪੁ: ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ, ਬਿਰਲਾਪ
 (ਪੈਣਾ) ॥

ਚੀਕ, ਸ: ਜੋਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
 ਚਰਿਆਦ, ਦੁਹਾਈ (ਪੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ } ਪੁ: ਰੋਣ ਕਰਲਾਉਣ ਦੀ
 ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ } ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਉੱਚੀ ਬੋਲਨਾ, ਰੋਣਾ, ਕਰਲਾ-
 ਚਿਨਾ

ਚੀਕਣਾ ਪੁ: }
 ਚੀਕਣਾ ਪੁ: } ਵਿ: ਬੰਧਾ (ਪੀ) ਸਾਫ਼, ਜੋ ਚਿਪ
 ਚੀਕਣੀ ਸ: } ਚਿਪ ਕਰੇ ॥
 ਚੀਕਣੀ ਮਿਟੀ, ਸ: ਕਰਜ਼ੀ, ਜਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਮਿੱਟੀ ॥

ਚੀਖ ਸ: } 'ਚੀਕ' 'ਚੀਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
 ਚੀਖਣਾ ਕ੍ਰਿ: }

ਚੀਖਾ, ਪੁ: } ਪਤਲਾ (ਲੀ), ਲਿੱਸਾ (ਸੀ) ਬਰੀਕ
 ਚੀਖੀ, ਸ: } ਪਰ ਤ੍ਰਿਖੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਾਲਾ (ਲੀ)

ਚੀਘ, ਸ: ਰੱਸੀ ਆਇਕ ਦੇ ਬੱਝਣ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ
 ਉੱਥੇ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈਜਾਇਆ ਹੈ ॥

ਚੀਚਕ, ਸ: ਮਾਤਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਸੀਭਲਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ॥

ਚੀਚਕਾ, ਪੁ: ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ॥

ਚੀਚ ਬਹੁਟੀ } ਸ: ਇੱਕ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ ॥
 ਚੀਚ ਵਹੁਟੀ }

ਚੀਧੀ

ਚੀਚੀ, ਸ: ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਕੀ ਉਂਗਲ ॥

ਚੀਚੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਚੀਕਣਾ, ਤੇਜ਼ ਅਵਾਜ਼
 ਕੱਢਣੀ ॥

ਚੀਚੋਚੀਚ ਰੀਧੇਰੀਆਂ } ਸ: ਇੱਕ ਖੇਤ ਜਿਸ
 ਚੀਚੋਚੀਚ ਗਨੇਰੀਆਂ } ਵਿਚ ਮੁੱਝੇ ਕੰਧਾਂ ਆ-
 ਚੀਚੋਚੀਚ ਪੰਧੇਲੀਆਂ } ਦਿਕਾ ਉੱਤੇ ਲਕੀਰਾਂ
 ਕੱਢੇ ਹਨ ॥

ਚੀਜ, ਸ: ਵਸਤ, ਸੌ, ਪਦਾਰਥ, ਮਾਲ, ਅਸਥਾਵ ॥

ਚੀਜ ਬਸਤ } ਸ: ਚੀਜਾਂ, ਅਸਥਾਵ, ਲਟਾਪਟਾ ॥
 ਚੀਜ ਵਸਤ }

ਚੀਜੋ, ਸ: ਚੀਜੀ ਚੀਜ, ਮਠਿਆਈ (ਬਾਲ ਨੇ
 ਕਹੀਦਾ ਹੈ) ॥

ਚੀਠ, ਸ: ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ ਇੱਕ ਸਾਹੇ ਪੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚੀਣ, ਸ: ਕਪੜੇ ਦਾ ਫੀਨ, ਚਿਨਤ, ਆਲਾ, ਛੱਜਾ
 ਇੱਕ ਦੋਸ ॥

ਚੀਣਾ, ਪੁ: ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਜੁਆਰ ਵਰਗਾ ॥

ਚੀਣਾ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਬਹੁਤ ਰੋਣਾ ॥

ਚੀਣੀ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਜੁਆਰ ॥

ਚੀਤਾ, ਪੁ: ਚਿਤ੍ਰਾ, ਪਥਾਥ ॥

ਚੀਤਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪਥਾਥ ਕਰਨਾ,
 ਚੀਤਾ ਭਜਾਉਣਾ } ਮੂਰਤਨਾ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
 ਚੀਤਾ ਵਗਾਉਣਾ } ਬੋਲੀ, ॥

ਚੀਥਲਾਟਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪੈਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ, ਦਲਦਲ
 ਵੇਹਣਾ ॥

ਚੀਧੀ, ਸ: ਰੱਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧਾਸੀ ਜੋ
 ਰਮਜ ਦੇ ਦੁਬਾਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਏ ਹਨ ॥

ਚੀਨਾ

ਚੀਨਾ, ਪੁ:—ਲਾਲੀ ਦੀ ਬਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਖੂਬੇ
ਰੰਗ ਦਾ (ਕਬੂਤਰ ਜਾਂ ਘੋੜਾ)

ਚੀਨਾਂ ਬੋੜਾ, ਵਿ:—'ਚੀਆਂ ਬੋੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੀਨੀ, ਸ:—ਖੰਡ, ਖੂਰਾ, ਇੱਕ ਨਗ ਦੀ ਰੋਗਨੀ
ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਂਡੇ ॥

ਵਿ: ਚੀਨ ਦੇਸ ਦਾ ॥ ਪੁ:—ਚੀਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ॥

ਚੀਪ, ਸ:—ਗੱਦ, ਲੇਸਲੀ ਚੀਜ, ਬੋਹੜ ਜਾਂ ਬੋਹਰ
ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਭੇਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੀਪਲਾ, ਵਿ:—ਚੀਪ ਵਾਲਾ, ਲੇਸਦਾਰ ॥

ਚੀਪੜ, ਪੁ:—ਲੇਸਦਾਰ ਚੀਜ, ਲੋੜ, ਸੁਮ ॥

ਚੀਂਪੀਂ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਪਖੇਰੂ ਦੇ ਚੀਕਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ, ਫਰਿਆਦ ॥

ਚੀਂ ਪੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਾਰਸੀ ਕਰਨਾ, ਨ
ਮੰਨਣਾ, ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਚੀੜ ਕੋਟ } ਪੁ:—ਹੱਦੀ ਕੋਟ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ
ਚੀੜ ਕੋਰਟ } ਸੂਝ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ, ਚੀੜ—
ਵੱਡਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ) ॥

ਚੀਰ, ਪੁ:—ਚੀਰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਛੇਕ ਹੋ ਜਾਏ,
ਫੱਟ, ਵੱਢਾ, ਟੱਕ, ਚੁਭਕ, ਕਪੜਾ ॥

ਚੀਰ ਫਾੜ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਅਸਿੱਧ ਚੀਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੀਰਨ, ਸ:—ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ॥

ਚੀਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾੜਨਾ, ਵੱਢਨਾ, ਨਿਸ਼ਤਰ
ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣਾ (ਵੱਡਾ) ॥

ਚੀਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਚੀਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੀਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਸਕੜੀ

ਚੀਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਪਗੜੀ, ਵੱਕ, ਵੱਢਾ ॥

ਚੀਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਾ ਅਸਿੱਧ ਚੀਰਨਾ ॥

ਚੀਰਾਈ, ਸ:—'ਚੀਰਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੀਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚੀਰਾ, ਚਿੱਠੀ, ਖਤ ॥

ਚੀਟੂ, ਪੁ:—ਚੀਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਾਗਿਆਂ ਦੀ
ਚੁੱਜੀ ॥

ਚੀਲ } ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰੁੱਖ, ਇੱਕ
ਚੀਲੂ } ਪੰਖਰੂ, ਇੱਲ ॥

ਚੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੱਚੀ ਲਕੜੀ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ
ਸ਼ੇਰਾ ਰੁੱਖ ॥

ਚੀੜ੍ਹ, ਸ:—ਜਮਾਇ, ਲਗਾਇ, ਲੋੜ ਪੁਣਾ,
ਚੀਲ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਚੀੜ੍ਹਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੀੜ੍ਹ ਹੋਏ, ਸਖਤ,
ਚੀੜ੍ਹੀ, ਸ: } ਸੁਮ, ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲੱਗੇ ॥

ਚੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲ ਦੇਣਾ, ਕੋਰਨਾ, ਅਰਕ
ਕੱਢਣਾ, ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ,
ਗਾਰ ਚੁਕਾਉਣਾ ॥

ਚੁਆਈ, ਸ:—ਚੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਚੁਆਤੀ, ਸ:—'ਚਵਾਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਆਨੀ } ਸ:—ਚੁੱਧੇ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਚਾਵੀ ਦਾ
ਚੁਆਨੀ } ਸਿੱਕਾ, ਧੌਲੀ ॥

ਚੁਆੜੀ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਡਾਂਗ, ਖੋੜੀ
ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥਾਸ ਚੁਆਤੀ ॥

ਚੁਸਕੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸ਼ੇਰਾ ਪੁੜ ॥

ਚੁਸਕੜੀਆ

ਚੁੱਕਾ

ਚੁਸਕੜੀਆ, ਸ: ਵੇਰੇ ਵੇਰੇ ਪੁੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਸਤ, ਵਿ:—ਤੇਜ, ਤਿੱਖਾ, ਚਲਾਕ, ਤਕੜਾ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਸਤੀ, ਸ:—ਤੇਜੀ, ਚਲਾਕੀ, ਤਰਤੀ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਸਮਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਡ, ਸਰੋਵਰ, ਸੁੰਘ ॥

ਚੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣ ਜਾਂ ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਸਾਈ, ਸ:—ਚੁਸਣ ਜਾਂ ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਸਾਕ, ਪੁ:—ਚੁਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਹਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਚੀਉ ਚੀਉ ਕਰਨਾ,
ਚੁਹ ਚੁਹ ਕਰਨਾ } ਗੁੰਝੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਚੁਹ ਚੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਚੁਹੰਟਾ, ਪੁ:—ਚਕੋਰ ਮੰਡੀ, ਸਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੜਕਾਂ ਮਿਲਣ ॥

ਚੁਹੰਤਰ, ਵਿ:—ਚੁਹੰ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ, ੭੪ ॥

ਚੁਹੰਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਚੁਹਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਹਰੁਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਹਲਟ ਹੋਣ ॥

ਚੁਹਾਸਮਾ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਮਸਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਪਰ, ਚੌਥੀ ਮਸਲ ਦਾ) ॥

ਚੁਹਾਣ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੁਹਾਣੀ, ਸ:—ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਪੀਲ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਸਾਲੇ ਵਾਰ ਚੀਜ ॥

ਚੁਹਾਰਮ, ਪੁ:—ਚੌਥਾ ਹੱਸਮਾ ॥

ਚੁਹੁਬ, } ਚੌਥਾ, 'ਚੜ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚੁਹੁਬਣਾ, }

ਚੁਹੁਲ, ਪੁ:—ਹਾਸਾ, ਨੱਠਾ, ਮੱਥੇਲ, ਮੱਜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੁਹੁਲਣ, ਸ: }
ਚੁਹੁਲੀ, ਪੁ: } ਮ ਚੁਹੁਲ ਕਰੇ ॥

ਚੁਹੁਜ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਤੁਰਜ, ਖੰਡਾ ਟੀਟ ॥

ਚੁੱਕ, ਸ:—ਫੁੱਲ, ਟਪਲਾ, ਗਲਤੀ (ਹੋਣੀ), ਖਿੱਠ ਜਾਂ ਲੱਕ ਦਾ ਵਲ (ਪੈਲੀ) ॥

ਫੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਸ:—ਗਲਤੀ, ਕਸੂਰ ॥

ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾ ਲੈਣਾ ॥

ਚੁਕਸਾਈ, ਸ:—ਚੌਕਸੀ, ਸੋਝੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਤਕੜਾਈ ॥

ਚੁੱਕ ਚੁਕਾ, ਪੁ:—ਉਕਸਾਹਰ, ਉਛਾਲਾ, ਖਹਿ, ਸੋਢੇ ਦਾ ਭਾ ॥

ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਠਾਉਣਾ, ਛੱਡਕਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਫੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝਣਾ ॥ ਮੁੱਲ ਠਹਿਰਨਾ, ਮੁੱਕਣਾ ਕਰਨਾ ਉਤਰਨਾ ॥

ਚੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਕਵਾਈ, ਸ:—ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਰੀ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਚੁਕਾਉਣਾ

ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਨਬੇੜਣਾ, ਜਾਨ ਮਾਰਨਾ, ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ਲਾਹਣਾ ।

ਚੁਕਾਈ, ਸ:—ਚੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਚੁਕਾਠ, ਸ:—ਮੰਜੇ ਬੂਰੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਸਰੀਰ ।

ਚੁਕਾਠੀ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਦਾ ਢੋਆ, ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਦਾ ਲੱਕ ।

ਚੁਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਠਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਲ, ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕਿਰਾਯਾ ॥

ਚੁਕੁਣਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਠੇ ਗੁੱਠਾਂ ਵਾਲਾ ।

ਚੁਕੌਤੀ, ਸ:—ਜੋ ਮੁੱਲ ਠਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਚੁੱਖ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ, ਸੋਨੇ, ਤਾਂਬੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨਿੱਝਾ ਟੁੱਟਾ ।

ਚੁਖੰਡੀ, ਸ:—ਛੱਤ ਉੱਪਰ ਖੁਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਕੰਧਾਂ ਹੋਣ ॥

ਚੁਖਾਈ, ਸ:—ਚੁਗਿਆਈ, ਗੁਣ, ਖਰਾ ਹੋਣਾ

ਚੁਖੰਜਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਧੇ ਖੁੰਜਿਆ ਵਾਲਾ ।

ਚੁੱਖੇ ਬੰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਵੇਲੇ, ਹਰ ਦਮ, ਲਗਾਤਾਰ ।

ਚੁੰਗ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਥੋੜਾ ਹਿੱਸਾ, ਵੰਨਗੀ, ਟੱਲੀ ॥

ਚੁਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਚੁੰਝ ਨਾਲ ਚਾਣਾ
ਚੁਗ ਲੈਣਾ } ਚੁੱਕਣਾ, ਕਪੜੇ ਵਿਚ ਭੰਨ ਪਾਉਣਾ, ਖਾਣਾ, ਚਰਨਾ.
• ਚੁਨਣਾ, ਵਾਲ ਪੋਟਣਾ, ਜੋਰੀ ਕਰਨਾ ।

ਚੁੰਘਣਾ

ਚੁਗਣ } ਪੁ:—ਉੱਲ੍ਹ, ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੰਦਿਆ
ਚੁਗਲ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਿਲਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰੋੜਾ, ਗੱਪੀ ।

ਚੁਗਲ ਖੋਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੁਰਿਆਈ
ਚੁਗਲ ਬਾਜ } ਕਰੇ ।

ਚੁਗਲ ਖੋਰੀ } ਸ:—ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੁਰਿਆਈ
ਚੁਗਲ ਬਾਜੀ } ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚੁਗਲੀ, ਸ:—ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਬੁਰਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਚੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਚੁਗਾਵਾਈ, ਸ:—ਚੁਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗਰ ਚਾਰਨੇ, ਪੱਖੇਰੂ ਪਾਲਣੇ, ਚਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਚੁਗਾਈ, ਸ:—ਚੁਗਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਗਾਠ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਬਾਰੀ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ।

ਚੁਗਾਣੀ, ਵਿ:—ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਨੇਚਾ) ।

ਚੁਗਾਨ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ, ਮਦਾਨ ॥

ਚੁਗਿਰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਵ:—ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ, ਚੁੰਢੇਰੇ ।

ਚੁੰਗੀ, ਸ:—ਸਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੁਰ ਮਸੂਲ, ਮਸੂਲ ਦੀ ਥਾਂ, ਥੋੜਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਚੁੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਾਲ ਪੀਣਾ, ਚੁਪਣ

ਚੁਪਰਾ

ਚੁਪਰਾ, ਪੁ:—ਚਕਰ ਵੇਰਵੇ ਵਾਲਾ ਘਰ, ਚੌਧਾ
ਹੋ ਸਕਾ ਵਾਲੀ ਲਾਹੀ ।

ਚੁਪਲ, ਵਿ:—ਢੇਲਕੇ ਹੋਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
(ਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ) ।

ਚੁਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਧ ਦੇਣਾ, ਚੁਪਲ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪਾਈ, ਸ:—ਦੱਧ ਚੁਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਾਈ
ਚੁਪਾਉਣ ਦਾ ਭਾਜਾ ॥

ਚੁੱਚਾ ਪੁ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਭਰ੍ਹਾ ਨਾ ਦਿਸੇ,
ਚੁੱਚੀ, ਸ: } ਖਰਾਬ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।

ਚੁੱਚੁਰ, ਵਿ:—ਛਾਨਾ ਅਤੇ ਤਕੜਾ, ਮੋਟਾ ਹੋਣਾ ।

ਚੁੱਝ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆ ਦਾ ਨਕਦਾਰ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ
ਨਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਲਮ ਦਾ ਨਕਦਾਰ
ਹਿੱਸਾ ।

ਚੁੱਝ ਡੋਬਣੀ (ਭਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਝ ਨੂੰ ਖੋਬਣਾ
ਚੁੱਝ ਮਾਰਨੀ ॥

ਚੁੱਝ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਝ ਚੋਭਣੀ, ਆਪੇ ਵਰ
ਲੜਨਾ ।

ਚੁਟਕਲਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ, ਹੋਟਕਾ, ਤਬੀਬ,
ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ (ਛੱਡਣਾ) ਮਖੌਲ, ਅਣਖ-
ਗੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ।

ਚੁਟਕਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ
ਵਿਚ ਆਵੇ ॥

ਚੁਟਕੀ, ਸ:—ਅਗੂਣੇ ਅਤੇ ਉਗਲੀਆਂ ਵਿਚ
ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਪਕੜੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਨੱਥ ਵਿਚ
ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਗਾਹਨਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਜਾਉਣੇ

ਚੁਟਕੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਲੀਆਂ ਵਜਾਉ-
ਣੀਆਂ ।

ਚੁਟਕੀ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ, ਝੱਟ ਪੱਟ ॥

ਚੁਟਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਰਥੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬੋਟੀ ॥

ਚੁਟਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕ
ਚੁੱਭਣਾ, } ਮਾਰਨੀ, ਸਚਨ ਕਰਕੇ
ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧ
ਕਰਨਾ ।

ਚੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕ
ਲਾਉਣੀ ।

ਚੁਟਤ, ਸ:—ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀਨ ਪਾਉਣੇ, ਚੋਣ ॥

ਚੁਣਤੀ, ਸ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੁਣਤ, ਚੋਣ ॥

ਚੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀਨ ਪਾਉਣੇ,
ਇਹੋ ਜੇਹਣਾ, ਚੁਗਣਾ, ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ।

ਚੁਣਵੀ, ਸ:—ਚੁਣਕੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਪੜਾ ॥

ਚੁਣਾਉਟ, ਸ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਣਾਈ, ਸ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਚੁਣਰੀਆ, ਸ:—ਖੱਖਰ ਖਾਧਾ, ਕੌੜਾ, ਜਿਸ ਦੇ
ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਝਾ ਦੇ ਦਾਗ ਹੋਣ ॥

ਚੁੱਤਰ, ਪੁ:—ਚਤੁਰ, ਪੱਟ ਦਾ ਚਤੁਰਾ ਹਿੱਸਾ
ਪਛਲੇ ਪਾਸ ਦਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਖਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਜਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਝੁੰਡਨਾ

ਚੁਤੜੀ

ਚੁਤੜੀ, ਸ:—ਬਾਲਕ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਚੁੱਰੜ ।

ਚੁਤੜੀਆ, ਪੁ:—ਮੱਟੇ ਚੁੱਤੜਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਚੁਤਾਰ, ਪੁ:—ਚਾਰ ਤਾਰਾ, ਚੁੱਟੇ ਤਾਰਾ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ, ਚੁੱਟੇ ਤਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਗਾਗ, ਕਬਿੱਤ ॥

ਚੁਤਾਰਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਟੇ ਤਾਰਾ ਜਾਂ ਤਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ।

ਚੁਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਚੁੱਟੇ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਚੁਥਾਈ, ਸ:—ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਚੁਦੰਦ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਲੜਲੇ ਨੂੰ ਚਿਮਾਰ ।

ਚੁਦਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਚੁੱਢੇਰੇ ਇੱਕ ਇੱਕ
ਬੂਹਾ ਹੋਵੇ ।

ਚੁੱਧਕ, ਸ:—ਟੁੱਟ ਪੈਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਲੱਗਣੀ
ਲਾਉਣੀ)

ਚੁਧਰੰਮਾ, ਪੁ: }
ਚੁਧਰਾਤ, ਸ: } ਚੋਧਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚੁਧਰਾਇਣ, }
ਚੁਧਰਾਣੀ, } ਸ: ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਤ੍ਰੀਮਤ,
ਜਨਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥

ਚੁਧਰਾਇਤ }
ਚੁਧਰਾਈ } ਸ: ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਅਤੇ
ਕੰਮ ।

ਚੁੱਧਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਨਾ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅਖਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੋਣ ॥

ਚੁਨਰੀ }
ਚੁੰਨੀ } ਸ: ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਦੁਪੱਟਾ, ਲਾਲ
ਦੁਪੱਟਾ, ਗਦ ਕਨਾਰੀ ਵਾਲਾ
ਦੁਪੱਟਾ ॥

ਚੁੰਨਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਫਾਲ

ਚੁੱਪ, ਸ:—ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਢੱਡਣਾ
(ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ)

—ਜੋ ਨਾ ਬੋਲੇ । ਵਿਸਮਧ:—ਨਾਂ ਬੋਲੇ ॥

ਚੁੱਪ ਕਰੀਤਾ }
ਚੁੱਪ ਕੀਤਾ } ਵਿ: ਚੁੱਪ, ਢੀਠ, ਮਚਲਾ ॥

ਚੁੱਪ ਚਾਪ (ਣ) }
ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤਾ (ਪੀਤਾ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਚੁੱਪ,
ਚੁੱਪ ਕਰਨਾ, ਚੋਰੀ,
ਅਮਲੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ।

ਚੁੱਪਟ, ਵਿ:—ਸਥਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ।
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਅਚਾਨ ਚੱਕ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ।

ਚੌੜ ਚੁੱਪਟ, ਵਿ:—ਬਰਬਾਦ, ਤਬਾਹ (ਹੋਣਾ)

ਚੁੱਪਟ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਠ ਦੇ ਥਾਰ ਢਾਹਣਾ,
ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ।

ਚੁੱਪਤਾ, ਪੁ: }
ਚੁੱਪਤੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਚੁੱਪ ਪੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ (ਬੂਟਾ),
ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ।

ਚੁਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਉ ਜਾਂ ਤੇਲ ਲਗਵਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪੜਾਈ, ਸ:—ਚੁਪੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪਾਉਣਾ, ਚੁਸਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪਾਇਆ, ਪੁ:—ਚੁੱਪ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ, ਪਸ਼ੂ ॥

ਚੁਪਾਈ, ਸ:—ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੁੱਪ ਚਰਣਾਂ
ਵਾਲਾ ਇਕ ਵੰਦ ॥

ਚੁਪਾਕ, ਪੁ:—ਚੁਪਣ ਵਾਲਾ ਚੁਪ ਹੋਣਾ ਜੀਨੇ ਦੇ
ਫਲੜ, ਵੱਕ ।

ਚੁਫਾਲ, ਵਿ:—ਚੁੱਪ ਨਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਇੰਟ
ਆਦਿਕ

ਚੁਫਾਲ ਜਾ ਪੈਣਾ

ਚੁਫਾਲ ਜਾ ਪੈਣਾ } ਫਿਰ ਅਜਹਾ ਡਿਗਣਾ
ਚੁਫਾਲ ਡਿਗਣਾ } ਕਿ ਹੋਥ ਫੰਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ।

ਚੁਫੇਰ (ਰਿ), ਫਿਰ ਵਿਃ—ਚਾਰ ਪਾਸੇ, ਸਭਨੀ ਪਾਸੀ ॥

ਚੁਬੱਚਾ, ਪੁਃ—'ਚਬੱਚਾ' ਵੇਖੋ ।

ਚੁਬਾਰਾ, ਪੁਃ—ਘਰ ਦੀ ਚਿਪਰਲੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਬੈਠਕ

ਚੁਬਾਰੇ ਦੀ ਇੱਟ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਲਾਉਣੀ, ਫਿਰ 'ਮੋਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਚੁਭਕ, ਸਃ } ਅਚਲ ਚੁੱਤ ਜੋ ਪੀੜ ਹਲ ਲਗ
ਚੁਭਕਾ, ਪੁਃ } ਪਏ, ਚੁੱਖੀ ਪੀੜ ।

ਚੁਭੜੀ, ਸਃ—ਚੁਭਕੀ ਗੱਤਾ, ਚੁਭਕ, ਇੱਕ ਚਰਾਂ ਦੀ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚੁਭਣਾ, ਫਿਰ—ਕਿਸੇ ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੰਦਰ ਧਸ ਜਾਣਾ ।

ਚੁਭਾ, ਪੁਃ } ਚੁਭੀ, ਚੁਭਕੀ, ਗੱਤਾ (ਲਾਭਣਾ)
ਚੁਭੀ, ਸਃ } ਮਾਰਨਾ) ।

ਚੁਭਾਉਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਭਣਾ, ਫਿਰਨਾ ਡੇਢਣਾ ॥

ਚੁਭਾਈ, ਸਃ—ਚੁਭਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਮਣਾ, ਫਿਰ—ਮੱਥ ਕਰਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਡੇਢਣਾ ਜਾਂ ਚੁੰਘਣਾ ।

ਚੁਮਣਾ ਚੁੱਟਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਮਣ ਲਾਭ ਪ੍ਰਯਾਤ ਕਰਨਾ ।

ਚੁਮਾ, ਪੁਃ } ਚੁਮਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਚੁੱਟਾ, ਲੁੱਟਾ,
ਚੁਮੀ, ਸਃ }

ਚੁਰੜ ਮੁਰੜ

ਚੁਮਾਉਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਚੁੰਮੀ ਦੇਣੀ ।

ਚੁਮਾਸਾ, ਪੁਃ—ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ, ਅਰਥਾਤ ਹਾੜ, ਸੋਣ, ਭਾਦੋਂ, ਅੱਸੂ ।

ਚੁਮਾਹਾ (ਹਾਂ), ਪੁਃ—ਚੁੰਘੀਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਤਲਬ ॥

ਚੁਮੁਖਾ, } ਵਿਃ—ਚੁੰਘੀਆਂ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲਾ
ਚੁਮੁਖੀਆ, } (ਦੀਵਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਚੁਮੁਟਣਾ, ਫਿਰ—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗਣਾ ਘਲਣਾ, ਚੁੱਟਣਾ ॥

ਚੁਰੇ, ਸਃ—ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਦਬਿਆ ਖੁੱਟਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜੋਧਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਚੁਰਸਤਾ, ਪੁਃ—'ਚੁਰਾਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਰਗ, ਸਃ—ਪੰਥੇਰੂਆਂ ਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚੁਰੀਗ, ਪੁਃ—ਇਕ ਝਰਕੇ ਨਾਲ ਜਨੌਰ ਦਾ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪਰ ਵੱਢ ਜਿੱਟਣੇ ॥

ਚੁਰਗਣਾ, ਫਿਰ—ਚਹਿ ਚੁਹਾਉਣਾ, ਖਾਲਾਂ ਦਾ ਮੁਤਲੀਆਂ ਚਾਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁਰਚੁਰਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨੌਕਾ ਪੰਥੇਰੂ ॥
—ਬਹੁਤ ਝਲ ਝਲਾ ਤੇਜ਼ ॥

ਚੁਰੰਜਾ, ਪੁਃ—ਚੁੰਘੀਆਂ ਪੰਥੇਰੂ ।

ਚੁਰਟ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਝਰਕੇ ਦਾ ਸਿਗਾਰ (ਪੀਣਾ) ਮਜ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਰੜ ਮੁਰੜ, ਵਿਃ—ਚੁਮਣਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਰਾਉਣਾ

ਚੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਥਿਨਾ ਖੁੱਫੇ
ਲੈ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ।

ਚੁਰਾਸੀ, ਵਿ:—ਬਹੁੰ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ,

ਚੁਰਾਸੀ }
ਚੁਰਾਸੀ ਲੱਖ } ਸ:—ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਨਾਂ ।

ਚੁਰਾਸੀ ਭੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਧੰਨਾ ।

ਚੁਰਾਸੀ ਕੱਟਣਾ }
ਚੁਰਾਸੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ: ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣੀ ।

ਚੁਰਾਹਾ, ਪ:—ਜਿਥੇ ਚਾਰ ਰਸਤੇ ਮਿਲਣ ॥

ਚੁਰਾਣਮੇ (ਵੇਂ), ਵਿ:—ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਨੌਵੇ ॥

ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ: 'ਚੁੱਲ੍ਹਾ' ਵੇਖੋ ।

ਚੁਲ ਚੁਲ, ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਪਾਣੀ ਭਿਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼, ਬੋਝੇਣੀ ॥

ਚੁਲਚੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਯਾਕਲ ਹੋਣਾ, ਤਰ-
ਵਣਾ, ਹੱਥ ਧੋਰ ਮਾਰਨੇ ॥

ਚੁਲ ਚੁਲੀ, ਸ:—ਬੋਝੇਣੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚੁਲਝੁਲਾ }
ਚੁਲਝੁਲੀਆ } ਪ:—ਛੇਤੀ ਘਾਬਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਚੁਲਝੁਲਾਟ }
ਚੁਲਝੁਲੀ } ਸ:—ਬਚਣੀ, ਅਸਰ ਹਟ ।

ਚੁਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਚੁਲੀ, ਚਲੀ ਦਾ ਪਾਣੀ
(ਕਰਨਾ) ।

ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਬਾਲਕੇ
ਰਸੋਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਚੁੰ ਚਾਂ

ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦਾ ਵੱਟਾ, ਪੁ:—ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸਾ ॥

ਚੁਲਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ॥

ਚੁਲਾਡਾ, ਪੁ: ਲੰਹੇ ਦਾ ਛੱਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਾਰ
ਚਗਾਠ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚੁਲਿਹਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਰਸੋਈ ਕਰੇ ॥

ਚਲੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ
ਆਇਕ ਆਵੇ । ਹੋਟੀ ਥਾਕੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ
ਅੰਦਰੋਂ ਮੂੰਹ ਧੋਣਾ (ਕਰਨੀ) ।

ਚੁਲੀ ਛੱਡਣਾ }
ਚੁਲੀ ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਸੁਣਾ, ਕਿਸ ਚੀਜ਼
ਚੁਲੀ ਪਾਉਣਾ } ਦਾ ਡਿਆਗਣਾ ਮਨਾ
ਮਿਥਣਾ ॥

ਚੁੱਲ੍ਹੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ

ਚੁੜਹੰਮ, ਪੁ:—ਚੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਕੰਮ, ਭੋੜਾ ਕੰਮ ਬੁਰੀਆਂ
ਹੱਲਾ ।

ਚੁੜਾਉ, }
ਚੁੜਾਈ, ਸ: } ਜਿੰਨੀ ਚੋੜਾ ਕਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ

ਚੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁੜੇਲ, ਸ:—ਬੂਝਣੀ, ਗਇਲ, ਛੇਤੀ ਸਕਲ
ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ । ਲੜਾਕੀ ਹੋਣ

ਚੁੰ, ਸ:—ਧਾਂਤ ਦੇ ਰਗੜਨ ਨਾਲ ਜੋ 'ਚੁੰਝੁੰ' ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੇ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਕਿਓਂ ॥

ਚੁੰ ਚਾਂ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਨਾਂਹ
ਨੁੱਕਰ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੁੰ ਚੁੰ

ਚੁੰ ਚੁੰ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਚੁਆਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੀਰੇ ਜਾਂ ਕੱਟੂ ਵਰਗਾ ਫਲ ।

ਚੁਸ, ਪੁ:—ਚੁਪਣ ਜਾਂ ਚੁੰਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਪਣਾ ਚੁੰਘਣਾ, ਥਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੀਣਾ ॥

ਚੁਸਤਾ, ਪੁ:—ਲੱਕ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ।

ਚੁਸਤਾ ਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਸੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ।

ਚੁਸਤਾ ਨਿਕਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੱਸੇ ਹੋਣ ਕਾਰਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦਿੱਸਣੀਆਂ ।

ਚੁਸਣੀ, ਸ:—ਚੁਸਣ ਦਾ ਸੀਤ੍ਰ ।

ਚੁਹ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਚੁਹੇਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੰਥੇਰ, ਚੁਹੇ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਪਿੰਜਰਾ ॥

ਚੁਹਣੀ, ਸ:—ਉਂਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਚੁੰ ਖਾਹਨ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਚੁਹੜਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਨੀਰ ਮਾਂਚ ਜੋ ਮਲਾ ਸਾਫ਼
ਚੁਹੜੀ, ਸ: } ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ ॥

ਚੁਹੜੀ ਸਰੋਚ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਦੁਆ ॥

ਚੁਹਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਨੱਕ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਮੇਲਾ ਸਿਮੀ ਵਿਚ ਚੁੰਘਾ ਚੋਂਦਿਆ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰੋਬਾ, ਟੀਪ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਚੁਹੇ ਟੰਦੀ ਪੋਂਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਟੱਬ ਦਾ ਗਾਹ-
ਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਦਾਣੇ ਨੌਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਚੁਹੇ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥੇਰ ॥

ਚੁੰਢੀ ਪਾਉਣੀ

ਚੁਹੀ, ਸ:—ਚੁਹੇ ਦੀ ਮਦੀਠ, ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਚੁਹਾ
ਕਾਗਤ ਅਜ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਤ੍ਰ ॥

ਚੁਹੰਡੀ, ਸ:—ਚੁੰਢੀ ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਕ, ਸ:—ਛੁੱਲ, ਗਲਤੀ, ਟਪਲਾ, ਖੰਝਾਈ ॥

ਚੁਕਣਾ } ਪੁ:—ਲੱਕ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥
ਚੁਕਲਾ }

ਚੁਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਰੀ ਭਾਜੀ

ਚੁਗਣੀ, ਸ:—ਥਾਲਾਂ ਦੇ ਚੁੰਘਣ ਵਾਲੀ ਕਈਚੀਜ਼ ॥

ਚੁਚਾ, ਪੁ: } ਅਵਾਨਾ, ਬੱਚਾ । ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਬਹੁਤ
ਚੁਚੀ, ਸ: } ਵੱਡਾ ਮੀਆ, ਕੁੱਕੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਚੁਜ, ਪੁ:—ਬਾਜ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਜੌਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬਾਜ ॥

ਚੁਜਾ, ਪੁ:—ਕੁੱਕੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਸੋਹਣਾ ਨਾਜਕ ਮੀਡਾ ।

ਚੁੰਡ, ਸ:—'ਚੁੰਡਣ' ਦਾ ਹੰਮ ('ਚੁੰਡਣ' ਵੇਖੋ) ॥

ਚੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਟੱਖੀ ਤੇ ਟੰਦਾਂ
ਨਾਲ ਮਾਸ ਲਾਹੁਣਾ, ਚੁੰਘ ਪੀਣ ਬਾਜ਼ੀ ਮੀਆ
ਚੁੰਘਣਾ, ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਚੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਚੁੰਡਾ,
ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਕਲਗੀ ।

ਚੁੰਡੀ, ਸ:—ਥਾਲ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਚੁੰਡਾ ॥

ਚੁੰਢੀ, ਸ:—ਅੰਧੁਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੋ ਉਂਗਲ
ਵਿਚ ਪਿੰਡੀ ਦਾ ਮਾਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼
ਫੜਣਾ, ਚੁੰਢੀ ਨਾਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ,
ਕਾਗਤ ਅਜ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸੀਤ੍ਰ ।

ਚੁੰਢੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਢੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਦੁਆ ਪਾਉਣੀ ॥

ਚੁੰਡੀ ਭਰਨੀ

ਚੁੰਡੀ ਭਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਡੀ ਨਾਲ ਪਿਤਿ ਦਾ
ਚੁੰਡੀ ਵੱਢਣੀ } ਮਾਸ ਵੱਢਣਾ ॥

ਚੁੰਥੀ, ਸ:—ਤਾਕ ਦਾ ਸਿਰਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਢੇਕ
ਵਿੱਚ ਉਹ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ॥

ਚੂਨ, ਪੁ:—ਛਾਨ, ਬੂਰਾ, ਅੰਨ, ਦੁਰਾ ॥

ਚੂਨ ਚੂਨ, ਪੁ: ਬੂਰਾ, ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਅੰਨ ॥

ਚੂਨੜੀ, ਸ:—'ਚੁੰਨੀ' ਦੇਖ ॥

ਚੂਨਾ, ਪੁ:—ਚੌੜ ਸਾੜ ਕੇ ਪੀਠੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਚੂਨੇ ਗੱਚ, ਵਿ:—ਚੂਨੇ ਦੇ ਪਲਸਤਰ ਵਾਲਾ
(ਘਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਚੂਨੀ, ਸ: ਵੱਡਮੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਟਕੜੇ, ਦਾਲ
ਦਾ ਆਟਾ ॥

ਚੂਨੀਆਂ ਗੁੰਦ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਂਢ ॥

ਚੁਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣਾ, ਬੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਠੱਪਕੇ
ਚੁਪ ਲੈਣਾ } ਰਸ ਪੀਣਾ ॥

ਚੁਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਪਾਉਣਾ ਚੁਪਾਉਣਾ
ਚੁਸਾਉਣਾ ॥

ਚਰ, ਪੁ:—ਟੁਕੜੇ, ਬੂਰਾ, ਚੁਆਲਾ । ਵਿ:—ਟੁਕੜੇ
ਟੁਕੜੇ ॥

ਚੁਰਣ } ਪੁ: ਪੀਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਾਜ਼ਮੇਂ ਵਾਲੀਆਂ
ਚੁਰਨ } ਦੁਆਵਾਂ ॥

ਚੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵੱਟੇ ਵੱਟੇ ਕਰਨਾ, ਚੁਰਮਾ ਜਾਂ
ਚੁਰੀ ਬਣਾਉਣੀ ॥

ਚੇਹੜਨਾ

ਚੁਰਮਾ, ਪੁ:—ਸੈਦੇ, ਖੰਭ ਅਤੇ ਘੋਉ ਦੀ ਇਕ
ਮਾਠਆਈ ਕਰ ਹੋਈ ॥

ਚੁਰਾ, } ਪੁ:—ਟੁਕੜੇ, ਨਿੱਕੇ ਵੱਟੇ, ਬਚੇ ਖੁਚੇ
ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ, } ਟੁਕੜੇ ॥

ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੀਨਕੇ ਵੱਟੇ ਕਰਨਾ
ਦਾਲ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਚੁਰੀ, ਸ:—ਕੋਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੋਉ ਖੰਭ
ਹਲਾਈ ਹੋਈ (ਕਰਨੀ, ਕੁੱਟਣੀ) ॥

ਚੂਲ, ਸ: ਤਾਕ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਚੁੰਥੀ ॥

ਚੂਲ ਵਿੰਗੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਂਦੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੂਲਾ, ਪੁ: ਲਕ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਬਲਦੀ ਥੰਡ ਦਾ
ਉੱਤਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੂੜ } ਪੁ:—ਵੀਣੀ ਤੋਂ ਕੋਹਣੀ ਤੱਕ ਪਾਉਣ
ਚੂੜਾ } ਵਾਲੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਚੂੜਗਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੂੜੀਆਂ ਬਣਾਏ ਜਾਂ ਵੇਚੇ ॥

ਚੂੜੀ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ, ਸੋਨੇ, ਲਾਖ ਜਾਂ ਟੰਦਾਖੰਦ ਦੀ
ਚੌੜੀ ਕੜੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਚੇ, ਸ:—ਬਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚੇਉਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਚੇਸਟਾ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਮਗਜ਼ਾ,
ਸਤਨ. ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਰਮ ॥

ਚੇਹਰਾ, ਪੁ: ਮੂੰਹ, ਮੁਖੜਾ, ਸੂਰਤ, ਰੂਪ । ਸਿਰ
ਦਾ ਅਗਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਚੇਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਮ ਦੇ ਦੋ ਵੱਟੇ ਸਵੀ ਨਾਲ ਜੋੜ
ਕੇ ਕੱਟਣਾ ॥

ਚੇ

ਚੇਚਕ, ਸ:—ਮਾਤਾਂ ਜਾਂ ਸਾਤਲਾਂ ਦਾ ਰੋਗ, ਚੀਚਕ।

ਚੇਟਕ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਸੌਂਕ, ਫਿਕਰ, ਚੌਕਸੀ (ਲਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਚੇਤ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਬਾਰੂਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਚੇਤ੍ਰ

ਚੇਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ, ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਜਪਨਾ ॥

ਚੇਤਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਹੈ, ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਚੇਤੰਨ, ਵਿ:—‘ਚੇਤੰਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੇਤਰ, ਪੁ:—‘ਚੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੇਤਾ } ਪੁ:—ਯਾਦ, ਧਿਆਨ, ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰ, ਸੋਚ ॥
ਚੇਤਾ

ਚੇਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਚਮੋੜਨਾ, ਲੋਟੀ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ ॥

ਚੇਪੀ, ਸ:—ਟਾਪੀ, ਜੌੜ ॥

ਚੇਪੁ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਕਾਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਚੇਰਾ, ਪੁ: } ਸ਼ਗਿਰਦ, ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥
ਚੇਰੀ, ਸ:

ਚੇਲਾ, ਪੁ: } ਸ਼ਗਿਰਦ, ਜੋ ਸਿੱਖੇ, ਮਰੀਦ ॥
ਚੇਲੀ, ਸ:

ਚੇਲਾ ਚਾਟੜਾ } ਪੁ:—ਪੱਕਾ ਮੁਰੀਦ ॥
ਚੇਲਾ ਚਾਂਟਾ

ਚੇਵਾ, ਸ:—ਖਬਰ, ਅਵਾਈ ॥

ਚੇੜ, ਸ:—ਢੇੜ, ਖਿੜ, ਉਕਸਾਹਟ, ਕੁਨਾਉ ॥

ਚੇਹਲੀ

ਚੇਹਲ ਬਹਲ, ਸ:—‘ਚਾਹਲ ਬਹਿਲ, ਵੇਖੋ ॥

ਚੈਂਚਲ } ‘ਚੈਂਚਲ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚੈਂਚਲਤਾਈ

ਚੈਣ, ਸ:—ਸਖ, ਆਗਮ, ਬੇਫਿਕਰੀ ॥

ਚੈਨ, ਸ:—ਜੀਜੀਰੀ (ਘੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਚੇਲੰਜ, ਪੁ:—ਮੈਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ (ਚੇਲਾ, ਭੇਜਣਾ) ॥

ਚੈ, ਪੁ:—ਨਦੀ, ਨਾਲਾ, ਬੱਤੀ ਕੁ ਸੜੀ ਹੋਈ ਲਕੜੀ ॥

ਚੈਆ } ਪੁ:—ਜੁ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦ ਬੂੰਦ ਕਿਰੇ ॥
ਚੈਇਆ

ਚੈਆਚੈਦਨ, ਪੁ:—‘ਚੈਗ ਚੈਦਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੈਇਣ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ ਆਦਿਕ ॥

ਚੈਈ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਦਾ ਚੰਗ ਰਸਤਾ, ਛੋਟਾ ਨਾਲਾ ॥

ਚੈੱਸਾ, ਪੁ: } ਚੋੜੀ, ਕਿਰਾਬ ਦੇ ਵਰਕੇ ਸਫਾ
ਚੈੱਸੀ, ਸ: } ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥
ਵ:—ਸੁਆਦਲੀ ਚੀਜ਼, ਨਿਆਮਤ ॥

ਚੈਗਾ ਚੈੱਸਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦਲੀ ਵਸਤ ॥

ਚੇਹਚੇਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਚੇਹ ਚੇਹ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੈਗ ਚੈਦਣ } ਪੁ:—ਕਸਤੂਰੀ, ਕੇਸਰ, ਆਦਿਕ
ਚੈਗ ਚੈਨਣ } ਕੱਠੇ ਪਾਣੀ ਪਾਕ ਰਗੜੇ ਹੋਏ ॥

ਚੈਹੁਲ } ‘ਚੈਹੁਲ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚੈਹਲਬਾਜ
ਚੈਹਲਣ (ਲੀ)

ਚੋਹੜ

ਚੋਹੜ, ਵਿ॥—ਬਹੁਤ ਤਰਸ, ਖੋਟਾ ਟੀਟ ॥

ਚੋਕ, ਪੁ॥—ਉਠਾ ਵੀ ਖੁਰਕ ਵੀ ਦੁਆ 'ਚੋਭਾ' ॥

ਚੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਚੋਭਣਾ, ਪਰਤੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਤ ਕੱਢ ਕੇ
ਬੂਟੇ ਲਾਉਣੇ, ਵਲ ਭਾਜੀ ਆਦਿਕਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹਨ
ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਚੋਕਰ } ਸ॥—ਛਾਣ, ਬੁਰਾ, ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ
ਚੋਕਰ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੋਕਰੀ } ਪ॥—ਹੁੱਜਤੀ, ਝਗੜਨ ਵਾਲਾ ॥
ਚੋਕਰੀ }

ਚੋਕਾ, ਪੁ॥—ਚੋਭਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਚੋਣਾ, ਮਾਰਨਾ)
ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਘਾਹ ਪੱਤਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਖਾ, ਵਿ॥—ਹੱਛਾ, ਖਰਾ, ਅਸਲੀ, ਚੁਣਵਾਂ,
ਬਹੁਤ ॥

ਚੋਖੀ, ਸ॥—ਚੋਖਾ ਹਣ ਵਾ ਗੁਣ ॥ ਵਿ॥—ਬਹੁਤ,
ਬਖੇਰੀ ॥

ਚੋਗ, ਸ॥—ਪੱਖੇਰੂਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਚੋਣ
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਚੋਗਾ, ਪੁ॥—ਮਰਦ ਦਾ ਸਾਰੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਤੋਂ ਉੱਤੇ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਲੰਮੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਗਾ ਪੁ॥—ਪੱਖੇਰੂਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ॥

ਚੋਗੀ, ਸ॥—ਚੋਗੀ, ਮਸੂਲ ॥

ਚੋਗੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਮਸੂਲ ਲੱਭਣਾ, ਲਾਹ
ਖੋਟਲਾ ॥

ਚੋਘਾ } ਪੁ॥—ਗਰਮ ਚੋਟੀ ਵਿੱਚ
ਚੋਘੇ, (ਬਹੁਤ ਬੜਾ) } ਉੱਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਘੁੰਦੇ
ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਦੇਣ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਕੱਢਣੇ
ਕੁੰਦਣੇ) ॥

ਚੋਟ

ਚੋਚਲਾ, ਪੁ॥—ਬਾਂਕ ਪੁਲਾ, ਸੁਕਾਨੀ, ਨਖਰਾ,
ਲਾਜ਼ ॥

ਚੋਚਲੇ ਹੱਥਾ } ਪੁ॥—ਜੋ ਚੋਚਲੇ ਕਰੇ ॥
ਚੋਚਲੇ ਬਾਜ }

ਚੋਚਾ, ਪੁ॥ } ਝੁੱਠਾ ਉਜ, ਝਰਮ, ਨਿੰਦਿਆ ॥
ਚੋਚੀ, ਸ॥ }

ਚੋਜ, ਪੁ॥—ਸੁਹੱਪਣ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੇਜ, ਅਨੰਦ, ਨਖਰਾ ॥

ਚੋਜਣ, ਸ॥ } ਵਿ॥—ਸੋਹਣਾ (ਨੀ), ਮੋਜੀ, ਥੋਕਾ
ਚੋਜੀ, - } ਕੀ, ਨਖਰਾਬਾਜ ॥

ਚੋਟ, ਸ॥—ਸਰ, ਝਰਮ, ਨੁਕਸਾਨ, ਥਾਲ ਦੇ ਸਿਰ
ਦਾ ਕਿ ਗਾਹਨਾ ॥

ਚੋਟ ਕਰਣੀ } ਕ੍ਰਿ॥—ਚੋਢਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾ-
ਚੋਟ ਲਾਉਣੀ } ਓਣਾ, ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਚੋਟ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ॥—ਸੱਟ ਲੱਗਣੀ, ਨੁਕਸਾਨ-
ਚੋਟ ਲੱਗਣੀ } ਠਹੋਰਾ, ਜਾਦੂ ਦਾ ਅਸਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਚੋਟ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ॥—ਸਥ ਦੇ
ਸਾਹਮਣੇ ॥

ਚੋਟਾ, ਪੁ॥ } ਜੋ ਚੋਟੀ ਕਰੇ ॥
ਚੋਟੀ, ਸ॥ }

ਚੋਟਾ, ਪੁ॥ } ਸਿਖਰ, ਵੀਸੀ, ਸਥ ਤੋਂ ਉੱਤਲਾ
ਚੋਟੀ, ਸ॥ } ਹਿੱਸਾ, ਬੋਂਦੀ ॥

ਚੋਂਡੂ, ਪੁ॥—ਜੋ ਚੋਗੀ ਤਰਾਂ ਚੋਂਡ ਸੱਕੇ, ਬਹੁਤ ਦ
ਮਾਲ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਣ, ਸ॥—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੁਣਕੇ ਕੀਏਆ
ਹੋਇਆ ਕਪਾਹ ਦਾ ਕੁੜਾ ॥

ਵਿ॥—ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੋਣਾ

ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੀ ਧਾਰ ਕੱਢਣੀ, ਖਾਣੀ ਦਾ ਕਿਰਨਾ ॥

ਚੋਣੀ, ਸ:—ਜੋ ਕਪਾਹ ਚੁਣੇ, ਕਪਾਹ ਦਾ ਚੁਣਨਾ ॥

ਚੋਣਾ, ਵਿ:—ਚੋਲਾ, ਠਿਕਾਣਾ, ਤੁੱਛ ॥

ਚੋਪ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਕਪੜਾ ਜਿਸਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਕਸੀਦਾ ਕੱਢਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋਪੜ, ਪੁ:—ਘੋਉ, ਥੰਧਾ ॥

ਚੋਪੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਉ ਤੋਲ ਆਦਿਕ ਮਲਣਾ ॥

ਚੋਪੜਾ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਚੋਪੜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘੋਉ ਤੋਲ ਆਦਿਕ ਮਲਿਆ ਹੈ, ਥੰਧੀ (ਰੋਟੀ) ॥

ਚੋਬ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ, ਤੰਬੂ ਦੀ ਥੰਮ੍ਹ, ਗਰਜ, ਸੱਟਾ ॥

ਚੋਬ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਚੋਬ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੋਬ ਚਕ ੦ ਅਮੀਰ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ॥

ਚੋਬਰ, ਪੁ: }
ਚੋਬਰੀ ਪੁ: } ਮਟਾ, ਝੱਟਾ, ਭੱਚਰ ॥
ਚੋਬਰਨੀ ਸ: }

ਚੋਬਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਲ ਵਾਲਾ, ਮਥਰਾ ਬੰਦਾ ਬਣ ਦਾ ਪਾਂਡਾ ॥

ਵਿ:—ਚੋਬ ਵਾਲਾ (ਇੱਕ ਚੋਬਾ, ੫ ਚੋਬਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਚੋਬੀ, ਵਿ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਚੋਭ, ਸ:—ਚੋਭ ੦ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਝੋਲਾ, ਅਖ ਦੀ ਸੱਜ ॥

ਚੋਲਾ ਬਦਲਣਾ

ਚੋਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਪਸਾਉਣੀ, ਖੋਭਣਾ, ਝੋਕ ਕਰਨਾ ॥

ਚੋਭੜ, ਸ:—ਚੋਭ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਝੋਕ ॥

ਚੋਭਾ, ਪੁ:—ਚੋਭਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝੋਕ, ਟੱਭੀ, ਟੁੱਭੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਘੋਉ ਅਤੇ ਖੰਡਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਏ ਚੋਲ, ਖਾਂਚੀ ਦੀ ਭੱਠੀ (ਚੋਲਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਚੋਭੁ, ਪੁ:—ਚੋਭਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਮਾਸਾ }
ਚੋਮਾਹਾ } 'ਚੋਮਾਸਾ ਅਤੇ 'ਚੋਮਾਹਾ' ਵੇਖੋ

ਚੋਰ ਪੁ:—ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) । ਭਰਮ, ਝੋਕ ॥

ਚੋਰਣਾ, ਪੁ: }
ਚੋਰਣੀ, ਸ: } ਚੋਰ, ਜੋ ਚੋਰੀ ਕਰੇ ॥

ਚੋਰੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਬਿਨਾ ਪੁੱਛੇ ਲੈ ਜਾਣੀ, ਬਚੀਆਨੀ, ਲੁਕਾਉ ॥

ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ }
ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ॥

ਚੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਬੋੜਾ ਜੋਹਾ ਖਾਲਾ ॥

ਚੋਲੜਾ }
ਚੋਲਾ } ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ, ਸਰੀਰ ॥

ਚੋਲਾ ਛੋਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚੋਲਾ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਕੇ ਦੁਆ, ਜਨਮ ਧਾਰਨਾ ॥

ਚੋਲਾ

ਚੋਲਾ, ਪੁ:—ਚਗਾ ਚੋਲਾ, ਨਿਆਮਰ ।

ਚੋਲੇ ਹਾਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਜੋ ਚਰੀ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ
ਚੋਲੇ ਹਾਰੀ, ਪੁ: } ਚੋਲੇ ਖਾਣੇ ।

ਚੋਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਰਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਇਕ ਕਪੜਾ ।
ਕੁਰਤੀ, ਕੁਰਤੀ ॥

ਚੋ } ਸ:—ਹਲ ਦਾ, ਸਿਰਾ (ਲੰਗੇ ਦੀ ਨੰਕ
ਚੋਊ } ਸਮਤ) ॥

ਚੋ ਆਉਣਾ, ਕੁ:—ਧੀਰਜ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਝ ਆਉਣੀ ।

ਚੋ ਅੱਠੀ } ਸ:—ਇਕ ਚਾਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ, ਚਾਰ
ਚੋਅੱਠੀ } ਆਠਿਆਂ ਦਾ, ਪੋਲੀ ॥

ਚੋਸਰ } ਪੁ:—ਇਕ ਖੇਡ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਚੋਸਰ } ਚੌਪੜ ।

ਚੋਸਾ } ਵਿ:—ਚਾਰ ਸੌ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀ ਵਾਲਾ
ਚੋਸਾਂ } (ਕਪੜਾ) ।

ਚੋਸਾ ਪੈਸਾ } ਵਿ:—ਚਾਰ ਸੌ ਪੈਸੇ ਸੌ ਭਾਗਾਂ
ਚੋਸਾ ਪੈਸਾ } ਦੀ ਤਾਲੀ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ) ।

ਚੋਸੀ } ਸ:—'ਚੋਸਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚੋਸੀ ਪੈਸੀ }

ਚੋਹ, ਪੁ:—ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਚੋਹਟ } ਪੁ:—ਚਹੁ ਉੱਤੇ ਸੱਠ, ੬੪ ॥
ਚੋਹਟ }

ਚੋਹਟਮਾ (ਵਾਂ) } ਵਿ:—ਚੋਹਟਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਚੋਹਟਮਾ (ਵਾਂ) } ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਚੋਕਣਾ

ਚੋਹਟਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ੬੪ ॥

ਚੋਹਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚਗਾ ਚਾਠ ਭਾਗ ਸਾਂ ਬਜਾਰ
ਮਿਲਣ ॥

ਚੋਹੜ, ਵਿ:—ਚਹੁ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ, ਚੁਹੱਤਰ ॥

ਚੋਹੜਵਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੋਹੜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰੇ ।

ਚੋਹੜਾ, ਵਿ:—ਸੰਮਤ ੭੪ ॥

ਚੋਹਰ, ਸ:—ਚੋਖੀ ਵਾਰ ਹਲ ਵੇਰਨਾ ।

ਚੋਹਣ, ਪੁ:—ਰਸਪੂਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਭਾਤ ॥

ਚੋਹੀ, ਵਿ:—ਚਾਰ, 'ਚਹੁ' ਵੇਖੋ ।

ਚੋਕ } ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚੌਰਸ ਮੰਡੀ, ਵੱਡਾ
ਚੋਕ } ਬਜਾਰ, ਚਗਾਣ, ਨੌਆਂ ਗ੍ਰਾਹਿਆਂ ਦੇ
ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਾਲੀ ਚੋਕੜ ਸ਼ਕਲ, ਤੀਵੀਆਂ
ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਇਕ ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਚੋਕ ਪੂਰਨਾ, ਕੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਠਵਾਂ ਗ੍ਰਾਹਿ-
ਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਆਟਾ ਸੂੜਨਾ ਆਦਿਕ ॥

ਚੋਕਸ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਖਬਰਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ
(ਗਹਿਣਾ) ॥

ਚੋਕਸਾਈ } ਸ:—ਖਬਰਦਾਰੀ, ਸੋਈ, ਧਿਆਣ ॥
ਚੋਕਸੀ }

ਚੋਕਟਾ (ਠਾ) ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਾਢ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਸਖੀਰ ਆਦਿਕ ਸੜੀ ਜਾਵੇ ।

ਚੋਕਠ, ਸ:—'ਚੁਗਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਕਣਾ, ਕੁ:—ਅਭਰਦਾਰ ਉੱਠ ਖਲੋਣਾ
ਚੋਕਣਾ (ਕੁਰਦੇ ਦਾ) ॥

ਚੌਕੀਨਾਂ

ਚੌਕੀਨਾ, ਵਿਃ—ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਖਬਰਦਾਰ,
ਚੌਕਸ (ਹੋਣਾ) ।

ਚੌਕੜ, ਪੁਃ—ਜਛੇਉ, ਚਾਰ ਤਾਰਾਂ, ਦੰਮ, ॥
ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ ।

ਚੌਕੜੀ } ਸਃ—ਲੰਮੀ ਛਾਲ, 'ਉਂਕੇ' ਪਰਾ ਦੇ ਚਾਰ
ਚੌਕੜੀ } ਮਾਲ (ਕਪੜੇ ਵੇ), 'ਚਹੀ' ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ
ਕਠਨ ।

ਚੌਕੜੀ ਉੱਠਣੀ } ਵਿਃ—ਲੰਮੀ ਦੰਮ ਮਾਰਨੀ ।
ਚੌਕੜੀ ਭਰਨੀ }

ਚੌਕੜੀ ਭੁੱਲ ਜਾਣੀ, ਵਿਃ—ਸਰਬ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ

ਚੌਕੜੀ ਮਾਰਣਾ } ਵਿਃ—ਲੰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਕੋੜਕੇ
ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਫੈਠਣਾ } ਅਤੇ 'ਚੌਕ' ਨੂੰ 'ਚੌ' ਦੇ
ਜਖਕ ਬੈਠਣਾ ।

ਚੰਡਾਲ ਚੌਕੜੀ, ਸਃ—ਬੜੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਸੰਗਤ ਜਾਂ ਮੰਡਲੀ ॥

ਚੌਕੜੀਆਂ } ਵਿਃ—ਚੌਰੇ ਤੋਂ ਵਾਲੀ ਰੋਸੇ
ਚੌਕੜੀਆਂ } ਨਾਲ ਉਠਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਜਾ ।

ਚੌਕੜੇ, ਵਿਃ—ਠੀਕ, ਉੱਤਮ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ।

ਚੌਕਾ, ਪੁਃ—'ਚਾਰ' ਦਾ ਅੰਗ, 'ਚ' ॥

ਚੌਕਾ } ਪੁਃ—ਰਸੋਈ, ਲਿਪੀ ਹੋਈ ਥਾਂ, ਲਿਪਣ
ਚੌਕਾ } ਦਾ ਕੰਮ, ਚਲੁਕਰੀ ਇੰਟ, ਨਾਸ, ਬਰ-
ਥਾਵੀ ॥

ਚੌਕਾ ਦੇਣਾ } ਵਿਃ—ਗੱਧੇ ਸਿਟੀ ਨਾਲ
ਚੌਕਾ ਪਾਉਣਾ } ਲਿਖਣਾ, ਮੁਕਰ ਜਾਣਾ,
ਚੌਕਾ ਫੇਰਨਾ } ਬਰਥਾਵ ਕਰਨਾ ।

ਚੌਕਾ ਭਾਂਡਾ ਕਰਨਾ, ਵਿਃ—ਰਸੋਈ ਦੀ ਥਾਂ
ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਛਾਬੇ ਮਾਂਜ ਪੈ ਕੇ ਚੌਖਕੇ ॥

ਚੌਕੂਣਾ

ਚੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ } ਵਿਃ—ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਚੌਕਾ ਮਿਲਣਾ }

ਚੌਕਾਠ, ਸਃ—'ਚੁਕਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਕਾਠਾ, ਪੁਃ—ਸਰੀਰ ਦਾ ਛਾਂਚਾ ।

ਚੌਕੀ } ਸਃ—ਕੁਰਸੀ, ਚੌਰਸ ਮੇਜ਼, ਤਖ਼ਤਾ ਖਾਣ
ਚੌਕੀ } ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਾਂ ਕੇ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੀ ਅਲਮਾਰੀ, ਪਹਿਰਾ, ਪੁਲਸ ਦੀ
ਥਾਂ, ਡਾਕ ਦਾ ਅੰਗ, ਰਾਗੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ,
ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀ ਜਾਬੂ, ਜਗਰਾਤਾ ।

ਚੌਕੀ ਕਰਨੀ, ਵਿਃ—ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਕੇ
ਗਾਉਣਾ ।

ਚੌਕੀ ਦਾਰ ਪੁਃ—(ਣੀ)ਸਃ—ਜੋ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ ॥

ਚੌਕੀ ਦਾਰੀ, ਸਃ—ਚੌਕੀ ਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਤਾਬ,
ਮਸੂਲ ।

ਚੌਕੀ ਦੇਣੀ, ਵਿਃ—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ, 'ਚੌਕੀ ਭਰਨੀ'
ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਕੀ ਪਹਿਰਾ, ਪੁਃ—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਰ,
(ਦੇਣਾ) ॥

ਚੌਕੀ ਬਹਾਉਣੀ, (ਬਹਾਲਣੀ) } ਵਿਃ—ਪਹਿਰਾ
ਚੌਕੀ ਫੈਠਾਉਣੀ (ਬੇਠਾਲਣੀ) } ਲਮਾਉਣਾ

ਚੌਕੀ ਭੀਨਣੀ (ਮਾਰਨੀ), ਵਿਃ—ਮਸੂਲ ਨੂੰ
ਦੱਕ ਚੌਰੀ ਚੌਰੀ ਮਾਲ ਲੈ ਆਉਣਾ ।

ਚੌਕੀ ਭਰਨੀ, ਵਿਃ—ਦੇਵਤੇ ਦੀਭੇਟ ਕਥ ਕਰਨਾ,
ਪੂਜਾ ਕਰਨਾ, ਜਗਰਾਤ ਕਰਨਾ, ਭੁੰਨੇ
ਸੋਣਾ । ਮਸੂਲ ਦੇਣਾ

ਚੌਕੂਣਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਚੁੰਮੇ ਹਨ ।

ਚੌਕਰ

ਚੌਕਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪਾਸੇ ਹੋਣ, ਚੌਰਸ

ਚੌਖਟ, ਸ:—'ਚੁਗਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਖਰ, ਪੁ:—ਚਾਰ ਖੁਰ ਵਾਲਾ, ਪਸ਼ੂ; ਫ਼ੀਗਰ ।

ਚੌਖੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ ਖਰਾ; ਚੰਗਾ ॥

ਚੌਗਾ } ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਦੰਦਾ ਵਾਲਾ, ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਖੰਭਾ,
ਚੌਗਾ } ਆਦਿ

ਚੌਗਾਨ, ਪੁ:—ਮਦਾਣ, ਚੌਕ, ਖੁਲੀ ਥਾਂ ॥

ਚੌਗਾਨੀ, ਵਿ:—ਗੰਦਿਆ ਹੋਇਆ (ਪੁੱਕਣਾ ਨੌਚਾ,

ਚੌਗਿਰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਆਸ ਪਾਸ
ਆਦਿ

ਚੌਗਿਰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੌਥੇਰੇ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ॥

ਚੌਰੁਣਾ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ

ਚੌਘਰਾ, ਪੁ:—'ਚੁਘਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਣਾ, ਪੁ:—ਗਊਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ਵਿ:—ਚੌਗਣਾ ।

ਚੌਤਰਾ (ਜ਼), ਪੁ:—ਬੜਾ, ਅਣੀ ਜਾਂ ਇੰਦਾ ਦਾ
ਬਣੀ ਹੋਈ ਉੱਚਾ ਚੌਰਸ ਥਾਂ ।

ਚੌਤ੍ਰੀ, ਵਿ:—ਚੌਤੀ, ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਚੌਤਾਰ, } ਪੁ:—ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਲ
ਚੌਤਾਲ, }

ਚੌਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ, ਰਾਗ ਦੀਆਂ
ਚਾਰ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਕੌਠ ॥

ਚੌਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਚੌਥੇ ਚਾਲੀ ।

ਚੌਤੀ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਤੀਹ

ਚੌਧਰਾਤ

ਚੌਥ, ਸ:—ਖੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ
ਚੌਥਾ ਦਿਨ ।

ਵਿ:—ਅਗਲਾ ਜਾਂ ਪਿਛਲਾ ਚੌਥਾ, ਚੌਥੀ ਬਿਤ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਚੌਥੇ
ਦਿਨ ॥

ਚੌਥਾ, ਵਿ:—ਚੌਥਾ, ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਰਾਖ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ
ਸਾਕਾ ਅਤੇ ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਕੌਠ ॥

ਚੌਥਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜੋ ਚਾਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰੇ
ਚੌਥੀ, ਸ: } ਪੁ:—ਚੌਥਾ ਦਿਨ ॥

ਚੌਥਾਈ, ਸ:—ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ, ਚੁਹਾਰਾਮ ॥

ਚੌਦਸ, ਸ:—ਚੌਦਵੀਂ ਚਿੱਤ ॥

ਚੌਦਤ (ਦ), ਵਿ:—ਰੁੱਸ, ਲੜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ।

ਚੌਦਤੀ (ਦੀ), ਸ:—ਗੰਜਾ, ਲੜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ।

ਚੌਦਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪਾਰ ਦੇ ਚੌਥੇਰੇ ਇੱਕ ਇੱਕ
ਬੂਹਾ ਹੋਵੇ ।

ਚੌਦਾਂ, ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਉੱਤੇ ਦਸ ॥

ਚੌਦਾਂ ਵਿਦਿਆ ਨਿਧਾਣ, ਵਿ:—'ਬਿਦਿਆ'
ਵੇਖੋ ।

ਚੌਦਾਂ ਤਬਕ, ਪੁ:—ਸੱਤਅਗਾਸ ਅਤੇ ਸੱਤ ਪਤਾਲ ।

ਚੌਧਰ, }
ਚੌਧੰਮਾ, } ਚੌਧਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੌਧਰੀ ਦੀ
ਚੌਧਰਾਇਤ, } ਪਦਵੀ ॥
ਚੌਧਰਾਈ, }
ਚੌਧਰਾਤ, }

ਚੋਧਰਨੀ

ਚੋਧਰਨੀ
ਚੋਧਰਾਇਣ
ਚੋਧਰਾਣੀ

ਸ:—ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਤੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਪਰਧਾਨ ॥

ਚੋਧਰੀ, ਪੁ:—'ਪੰਡ', ਜਾਤ, 'ਬਰਾਦਾਰ' ਬਸ ਰ ਮ ਗਲੀ ਦਾ ਮੁਖੀਆ। ਜੱਟ ॥

ਚੋਧਮਾਂ } ਚੋਧਵਾਂ } ਵਿ:—ਚੋਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਨੁਕਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਠੱਕਰ ਹੋਣ ॥

ਚੋਪ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਲਾਲਸਾ, ਚਾਚੀ ॥

ਚੋਪਕਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ 'ਚੋ' ਗਲ ਦਾ ਇਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੋਪਈ } ਚੋਪਾਈ } ਸ:—ਚੌਂ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੈਰ

ਚੋਪਹਿਲ } ਚੋਪਹਿਲੂ } ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਪ ਸ ਹੋਣ

ਚੋਪਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਚਾਨ ਚੌਕ, ਜੰਗ ਨਾਲ ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪੱਧਰਾ, ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਚੋਪਟ (ਚੋਪਟ) } ਚੋਪੜ (ਚੋਪੜ) } ਪ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੋਰ

ਚੋਪੜਾ, ਪ: } ਚੋਪੜੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪਸ ਹੋਣ ॥

ਚੋਪਨਾ } ਚੋਪਨਾ } ਸ:—ਚਾਚੀ, ਮਰਜੀ, ਪੁਸ਼, ਲਾਲਸਾ ॥

ਚੋਪਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਖਸਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਚੋਪਾਇਆ, ਪ:—ਚੌਂ ਚੋਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਪਸ਼ੂ ॥

ਚੋ ਮੁਖੀਆ

ਚੋਪੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋਪੜ, ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਦੀ ਖੋਰ ॥

ਚੋਪੜੀਆ, ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਖੋਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਫਲ (ਲਾ), ਵਿ:—ਚਾਰ ਚਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਕਰਨਾ, ॥

ਚੋਫਾਲ, ਵਿ:—'ਚੁਫਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਫਾਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਧਾਰ ਕੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਹੋਣ ਹੋਣੇ ਹੋਣ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੋਫੇਟ, ਕ੍ਰਿ:—'ਚੁਫੇਟ'—ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਚੋਗਿਰਦੇ ॥

ਚੋਬੋਚਾ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਸ ਦਾ ਪੱਕਾ ਟੋਇਆ ॥

ਚੋਬਾਰਾ, ਪ:—ਘਰ ਦੀ ਉਤਲੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਸਨਕ ॥

ਚੋਬੀ, ਵਿ:—ਚੌਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਚੋਬੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਚੋਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਬੁਰਜਾ (ਜੀ), ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਬੁਰਜ ਹੋਣ

ਚੋਮਣਾ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਮਨਾਂ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚਾਰ ਮਨ ਚੁੱਕ ਸਕੇ, ਜੋ ਰੁਪਏ ਦੇ ਚਾਰ ਮਨ ਵੇਖੇ ਵਰ ਚਾਰ ਮਨ ॥

ਚੋਮਾਸਾ } ਚੋਮਾਹਾ } 'ਚੁਮਾਸਾ', 'ਚੁਮਾਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਮੁਖਾ } ਚੋਮੁਖੀਆ } 'ਚੁਮੁਖਾ', 'ਚੁਮੁਖੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰ

ਚੋਰ, ਪੁ:—‘ਚਮਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰ ਬੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰ ਸਿਰ ਉੱਪਰ
ਚੋਰ ਢਾਲਣਾ } ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਚੋਰਸ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਪਾਸੇ ਹੋਣ, ਚੌਕੋਰ ॥

ਚੋਰਸਤਾ, ਪੁ:—‘ਚਰਾਹਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਸਾਈ, ਸ:—ਚੋਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਚੋਰਸੀ, ਸ:—ਮਿਸ਼ਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪਣ
ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਚੋਰੰਗ, ਪੁ:—‘ਚਰੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰੰਜਮਾਂ (ਵੀ), ਵਿ:—ਚੁਰੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਰੰਜਾ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ, ੫੪ ॥

ਚੋਰਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪੋਲੀ ਵਾਂਗੀ ਵਾਲਾ, ਬੁੱਢਾ, ਜੋ
ਸਮਕਲ ਹੋਵੇ ॥ ਵਿ:—ਚਿੱਟੀ ਭਾਰੀ ਪੂਛ
ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ) ॥

ਚੋਰਾਸੀ, ਵਿ:—‘ਚੁਰਾਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਾਹਾ, ਪੁ:—‘ਚਰਾਹਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਾਨਮੋਂ (ਵੇ), ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਨੌਵੇ, ੯੪ ॥

ਚੋਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚੋਰ ॥ ‘ਚਮਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਲ, ਪੁ:—ਧਾਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਚਿੱਟਾ
ਅਨਾਜ ॥

ਚੋਲਰੁ (ਚੋਲ ਭਰ), ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ, ਰਤਾਰ ॥

ਚੋਲੜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀਆਂ ਚਾਰ ਲੜੀਆਂ ਹੋਣ
(ਕੰਠਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਛਹਾੜੂ

ਚੋਲਾ, ਪੁ:—ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਖਣੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਅਵੇ-
ਤਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੋਵੀ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਚੋੜ, ਪੁ:—ਤਬਾਹੀ, ਸੌ ਤਿਆ ਠਾਸ, ਵਿਗਾੜ, ਹਨ
ਵਿ:—ਤਬਾਹ, ਬਰਬਾਦ, ਠਸਰ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਚੋੜ ਚੁਪੱਟ, ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਚੋੜ ਚਾਨਣ }
ਚੋੜ ਚਾਨਣੀ } ਵਿ:—ਅਵਾਰਾ ਉਡਾਉ, ਭੇੜਾ ॥

ਚੋੜਾ }
ਚੋੜੀ } ਵਿ:—ਖੱਲਾ (ਲੂ) ॥

ਚੋੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਪੱਸਰ ਪੈਣਾ, ਜਿਦ
ਕਰਨੀ ॥

ਚੋੜਾਉ, ਪੁ:—ਚੜਾਈ ॥

ਚੋੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਾ ਜਾਂ ਖੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਚੋੜਾਈ, ਸ:—ਚੋੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਜਿੰਨੀ ਕਈ
ਚੀਜ਼ ਚੋੜੀ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਚੋੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਾਲ
ਉਡਾ ਦੇਵੇ ॥

ਛੋ, ਪੁ:—ਛੱਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੰਤੀ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ

ਛਈ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਖਈ ਰੋਗ, ਖੰਘ ਭਾਧ, ਸਿੱਲ ॥

ਛਹਾੜੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਛਾਹ ਜਾਂ ਲੱਸੀ ॥

ਛਹਿ

ਛਹਿ, ਸ:—ਲਕਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਭੱਕ, ਸਫੀਲ, ਦੋ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਭੀੜਾ ਰਾਹ (ਛਹਿ ਮਾਰਨਾ = ਛਹਿਣਾ) ।

ਛਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਭੱਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਘਾਤ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੱਕ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਸਤੂ ਨਾਨਕੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਛੱਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਜਾਵੇ ॥

ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭਰੀਣਾ, ਰੋਜਣਾ, ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਮੌਂ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਸਜਣਾ, ਪਾਹੁਲ ਲੈਣੀ ॥

ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਭੋਜਨ ਖਾਉਣਾ, ਰੰਦੀ ਖਾਣੀ । (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਛੋਰੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼, ਮਸਤ ਜਾਂ ਮੌਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ।

ਛਕੜਾ, ਪੁ:—ਗੱਡਾ, ਭਾਰ ਵੱਠ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ।

ਛਕੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਗੱਡੀ, ਛੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਇੱਕ ਕੋਢਾਂ ਦੀ ਖੜ ॥

ਛੱਕਾ, ਪੁ:—ਛੇ ਦਾ ਅੰਗ, ੬, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਚੋਲ ਜਾਂ ਮਾਪ ਛੇ ਹੋਵੇ, ਛੋਆਂ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੰਦ ॥

ਛੱਕਾ ਪਉਆ, ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਵਿੱਚ ੬ ਅਤੇ ੯ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਛੱਕਾ ਪਉਆ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਰਾ ਵਿਰਨਾ, ਢੁਲ ਕਰਨਾ ॥

ਛਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆ ਉਣਾ ॥

ਛੱਟਣ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸੰਘ ਸਜਾਉਣਾ, ਪਾਹੁਲ ਦੇਣੀ ।

ਪਾਹੁਲ ਪਰਸਾਦ ਛਕਾਉਣਾ, (ਦੇਣਾ) (ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਭਾਰੀ ਸਜਾਵੇਣੀ ॥

ਛਕਾਈ, ਸ:—ਛਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖਾਣਾ ॥

ਛੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛਟਵਾਉਣਾ, ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਛੰਗਾਈ, ਸ:—ਛੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਛੱਛਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਛਛੇਹਰਾ, ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਕਮੀਨਾ, ਹੁੱਛ, ਅਵਾਣਾ ॥

ਛਛੇਹਰ ਪਣ, ਪੁ:—ਛਛੇਹਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਛੱਜ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੇਕਰੀ ਤੀਲਾਂ ਦੀ ॥

ਛੱਜਲੀ, ਸ:—ਛੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜੰਗ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਚੌੜੀ ਵੱਟੀ ।

ਛੱਜਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਵਧਾਉ, ਥਰਾਂਡਾ, ਲੰਮੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ॥

ਛਟ, ਸ: ਛਵੀ ਬਿੱਤ ॥

ਛੱਟ, ਸ:—ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੀ ਬੋਰੀ, ਗਾਛੜ, ਮਾਤਾ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ॥

ਛਟਕਣ ਛਟਕਣ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਟਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ ਕੂੜਾ ਅਤੇ ਤੁੱਕੀ ॥

ਛੱਟਣ, ਪੁ:—ਛੱਟਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ ਕੂੜਾ, ਮੰਦੀ ਤੀਲਾਂ ॥

ਛੱਟਣਾ

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੁਣੇ ਜਾਣਾ, ਲਿੱਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਸ਼ਾਹੂਰ ਬਦਾਮਸ਼ ॥

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਝਾੜਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ
(ਛੱਜ ਆਇਕ ਨਾਲ) । ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਮਾਰ ਧੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਛੱਟਵਈਆ, ਪੁ:-ਛੱਟਣ ਵਾਲਾ ।

ਛੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛੱਟਵਾਈ, ਸ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਛੱਟਾ, ਪੁ:-ਖਲੋਰਾ ਵਾਛੜ, ਖਲੋਰ ਕੇ ਥੀ ਪਾਣਾ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਛੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛੱਟਾਈ, ਛੱਟਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਟਾਂਕ, ਸ:-ਇੱਕ ਤੋਲ, ਸੋਰ ਦਾ ਸ਼ਲ੍ਹੇਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਛੱਟਾਂਕੀ, ਸ:-ਛੱਟਾਂਕ, ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਲ੍ਹੇਵੇਂ ਹਿੱਸੇ
ਜਿੰਨੀ ਥੋੜੀ ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਸੋਟੀ, ਟਹਿਣੀ, ਬਾਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ
'ਉੱਕ ਰੀਤ' ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਛੱਟ, ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੀ ਥੋੜੀ ॥

ਛੱਠ, ਸ:-ਛੱਟ, ਛੇਵੀਂ ਥਿੱਤ ॥

ਛੱਠੀ, ਸ:-ਬਾਲ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ,
ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ ॥

ਛੱਟਵਾਉਣਾ

ਛੱਡ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਛੱਡ ਬੈਠਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੱਡ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਡਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣਾ, ਝਾੜਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਉਪਰ-
ਦਲ ਕਰਨੀ ॥

ਛੱਡਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਤਿਆਗਣਾ, ਤਸਲਾ ਪਰੇ
ਛੱਡ ਦੇਣਾ, } ਹਟਣਾ, ਜਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਛੱਡ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਿਲਕੁਲ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਛੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ।

ਛੱਟਕ, } ਸ:-ਧਾਤ ਜਾਂ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਛੱਟਕ ਮਟਕ, } ਜਾਂ ਵੱਟਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛੱਟਕੰਗਣ } ਪੁ:-ਛੱਟਕਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਛੱਟਕੰਡਣ } ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਛੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੱਚ ਜਾਂ ਧਾਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ । ਪੁ:-ਇੱਕ ਛੱਟਕਣ ਵਾਲਾ
ਥੋੜਾ ॥

ਛੱਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧਾਤ ਆਇਕ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਘੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ॥

ਛੱਟਕਾਟ(ਰ), ਸ:-ਛੱਟਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਿਆ, ਛਾਟਿਆ ਜਾਂ ਪੁੱਟਿਆ
ਜਾਣਾ । ਕਪੜੇ ਦਾ ਘਸਕੇ ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਟਵਈਆ, ਪੁ:-ਛਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਛੱਟਵਾਉਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਣਵਾਈ

ਛਣਵਾਈ } ਸ:-ਛਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ
ਛਣਾਈ }

ਛਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਣਾਕਾ, ਪੁ:-ਛਣਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਛੋਤ, ਸ:-ਕੋਠੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਜਲ ॥

ਛੋਤਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਤ ਪਾਉਣੀ, ਕੋਠੇ ਨੂੰ ਛੋਕਣਾ ॥

ਛਤਰ } ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਛਤਰੀ, ਗਾਂਢੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਛੱਤਰ } ਸਰਗਸ਼ਤ ।
ਛਤ੍ਰ }

ਛੱਤਰ ਛਾਯਾਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਆਸਰੇ, ਸਹਾਰੇ ।

ਛਤ੍ਰ ਧਾਰ, ਪੁ:-ਪੱਸਰ ॥

ਛਤਰ ਧਾਰਨ, ਸ:-ਗਲੀ ॥

ਛਤਰ ਧਾਰੀ, ਪੁ:-ਗਾਜਾ, ਗਾਂਢੇ ਦਾ ਟਿੱਕਾ ॥

ਛੱਤਰਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਛੋੜ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ
ਚੱਕੀ ਜੋਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਛਤਰੀ, ਸ:-ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਪੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਛੋਟਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਪਰਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਜਿੱਥੇ
ਚਾਹੀਏ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ।

ਛੱਤਰੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛੋੜ ॥

ਛੱਤ੍ਰੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਜਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਰਜਪੂਤ, ਖੱਬੀ ॥

ਛਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਤਵਾਈ, ਸ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਛਨਛਨ

ਛੱਤਾ, ਪੁ:-ਛੱਤ੍ਰਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ, ਮਖੀਰ ਦੀ ਛੱਲੀ,
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ । ਵਿ:-ਛੱਤ ਵਾਲਾ ॥

ਛਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਤਾਈ, ਸ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਤ੍ਰੀ, ਵਿ:-ਛੱਤ੍ਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ । ਸ:-ਰੋਸਮੀ ਕਪੜੇ
ਦਾ ਟੋਟਾ ਜੋ ਬਾਹਰ ਸਾਕਾ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ,
ਅਕੱਠ ॥

ਛਤੀਸਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਦੁਆਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਛੱਤੀ ਰੀਜਾਂ
ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਬੜੀ ਬਦਮਾਸ਼ ।

ਛਤੀਸੀ, ਸ:-ਛੱਤੀ ਵਰੇਬ ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ,
ਚਲਿੰਦਰਣ ॥

ਛੱਤੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:-ਛੱਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਛੰਦ, ਪੁ:-ਗਾਗ ਦਾ ਜੋੜ, ਬੈਂਤ, ਦੋਹਰਾ, ਕਬਿਤ
ਆਦਿਕ, ਲਾੜਾ ਸਾਲੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ
ਬੋਲ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਛੰਦ ਪਾਉਣਾ) । ਪੈਂਥਾ
ਵੇਬ (ਛੰਦ ਬੰਦ) ।

ਛੰਦ ਬਾਜ, ਪੁ:-ਛੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਕਬੀ-
ਸ਼ਤ, ਵਰਬੀ ॥

ਛੰਦਣ } ਪੁ:-ਢਰੇਬੀ, ਛਲੀਆ, ਸ਼ਤਾਣ ॥
ਛੰਦੀ }

ਛੰਦਾ ਬੰਦੀ, ਸ:-ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਵਿਤਾ ॥

ਛੰਦਾਸ, ਪੁ:-ਛੰਦੇ ਦਾ ਚੰਬਾ ਹਿੱਸਾ, ਦਮੜੀ ॥

ਛੰਨ, ਛੱਪਰ, ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲੀ, ਛੁੱਗੀ ॥

ਛਨਛਨ, ਸ:-ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਛਣਕਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ) । ਪੁ:-ਛਨਿਛਰ (ਵਾਰ) ॥

ਫੰਨਣੀਆਂ

ਫੰਨਣੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਮਤਾਂ ਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗਤਦੇ ਵੇਲੇ ਜੰਝ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਦੋ ਕਿਸੇ ਖੂਹ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਣਾ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕਢਦਾ ਜਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਡੋਹਲਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਫੰਨਾ, ਪੁ: } ਧਾਤ ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਵੱਡਾ ਕੋਲ
ਫੰਨੀ, ਸ: }

ਫਨਿੱਛਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ। ਸੱਤਵਾਂ ਵਾਰ। ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਸ਼ਤਾਨ ॥

ਫਨਿੱਛਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਆ ਜਾਣੇ, ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਫਨਿੱਛਰ ਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ

ਫਪਈ, ਸ:—ਛੇਆਂ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੰਦ ।

ਫਪਕਲੀ, ਸ:—ਕਿਰਲੀ ॥

ਫਪਕਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੰਡੀ, ਬੁਹਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਫਪਛਪ, ਪੁ:—'ਛਪਲ ਛਪਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਪੰਜਾ, ਵਿ:—ਛੇਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ, ੫੬ ।

ਫਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਣਾ, ਟਿਛ ਜਾਣਾ, ਅਸਤ ਹੋਣਾ, ਛਾਪੇ ਦੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਛੇਆਂ ਕਈ ਨਕਲਾਂ ਲਹੁਣੀਆਂ ॥

ਫੱਪਰ, ਪੁ:—ਕਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਕੀਆਂ ਦੀ ਖਤ, ਅੱਖ ਦਾ ਪਰਦਾ ॥

ਫੱਪਰ ਬਾਂਸ, ਪੁ:—ਝੱਗੀ, ਝੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਫਬੀਸਵਾਂ

ਫਪਰ ਖੱਟ, ਸ:—ਪਰਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਪਲੇਘ ॥

ਫਪਰਬੰਦ, ਪੁ:—ਫੱਪਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੱਪਰੀ, ਸ:—ਛੱਪਰਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਝੁੱਗੀ ॥

ਫਪਲ ਫਪਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਫਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਫਪਵਾਈ, ਸ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਫੱਪੜ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਛੋੜ ॥

ਫਪੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਫੱਪੜ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ॥

ਫਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਫਪਾਈ, ਸ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਮੁਲਕ ਦਾ ਨੇਕਰ ।

ਫਪਾਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਕਾਹਲੀ ॥

ਫਪਾਕੀ, ਸ:—ਪਿੱਤੋਂ ਉੱਤੇ ਧੜਕ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਫਪੰਜਾ, ਪੁ:—ਛਪਜਾ, ਸੰਮਤ ੧੮੫੬ ਦਾ ਕਾਲ ॥

ਫੱਬ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੌਂਭਾ, ਚਮਕ, ਸੁਰਤ (ਨਿਕਲਣਾ) ।

ਫੱਬਕਾ, ਪੁ:—'ਛਪਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੱਬਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਣਾ ॥

ਫੱਬੀ, ਵਿ:—ਛੇਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਫਬੀਹਵਾਂ } ਵਿ:—ਜੇ ਫਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਫਬੀਸਵਾਂ } ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਫਬੀਲ

ਫਬੀਲ, ਸ:—ਮੁੜਤ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ।

ਫਬੀਲਾ, ਪੁ: } ਥਾਂਕਾ (ਕ), ਸੋਹਣਾ (ਣੀ),
ਫਬੀਲੀ, ਸ: } ਫੈਲ ।

ਫੰਫ, ਪੁ:—ਛੱਪੜ, ਦੇਰਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੋਇਆ ।

ਫਮਕ, ਸ:—ਛਿਟੀ, ਫੁਫਕ, ਬੈੜ, ਸੋਟੀ ।

ਫਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਕਣਾ, ਘੇਉ ਸਾੜ, ਕੇ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਫਮਕ ਨਮੇਲੀ, ਸ:—‘ਏਕ ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀ ਥੋਲ।

ਫਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਮਕਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਫਮ ਫਮ } ਪੁ: ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ (ਬਰਸਤਾ,
ਫਮਫਮ } ਫੁੱਲਾ) ।

ਫੌਰਾ, ਪੁ:—ਚੰਦ੍ਰਕ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ॥

ਫੌਰਾ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰ ॥

ਫਰੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁਸਬੂਦਾਰ ਦੁਆ ॥

ਫਲ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ (ਕਰਨਾ, ਲੈਣਾ) ਜਿੰਨ
ਭੂਤ ॥

ਫਲ ਬਲ, ਪੁ:—ਫਲ, ਰਲਿਕ ॥

ਫੱਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਉਛਾਲਾ, ਛਿਲ ।

ਫਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਡੇ ਜਾਂ ਪੈਟ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਫਿਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ, ਲਹਿਰਾਂ
ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਫਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਲਾਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਫਲਕਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਫਲੰਘ, ਸ:—‘ਫਲਾਂਘ’ ਵੇਖੋ।

ਫੜਕ

ਫਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਾਲ ਮਾਰਨੀ, ਖੁੰਦਣਾ, ਟੱਖਣਾ ।

ਫਲ ਫਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਂਕਾ, ਸੋਕੀ ॥

ਫਲਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਹਿਰਾਂ ਉੱਠਣੀਆਂ,
ਫਲਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ ।

ਫਲਫਲਾਟ, ਪੁ:—ਫਲਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਫੱਲਾਂ
ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਫਲ ਫਿੰਦਰੇ, ਪੁ:—ਚਲੰਤਰ, ਫਰੋਬ, ਉਸਤਾਦੀ ॥

ਫਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲ ਕਰਨਾ ॥

ਫੱਲਾ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਠੀ, ਮੰਦਰੀ, ਛਾਪ, ਇੱਕ ਗੀਤ ॥

ਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੁਆਉਣਾ

ਫਲਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ (ਖਾਣੀ) ॥

ਫਲਾਂਘ, ਸ:—ਖੁੰਦ, ਫਾਲ, ਉਫਲਕੇ ਜਾ ਪੈਣਾ
(ਮਾਰਨੀ) ।

ਫੱਲੀ, ਸ:—ਸਿੱਟਾ, ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦੀਆਂ ਦਾ
ਕੱਠ, ਲਿਫ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਆਕੜਣਾ, ਮਾਸ ਦਾ
ਫੁਲਾਉ, ਸਹਿਤ ਦਾ ਛੱਤਾ, ॥

ਫਲੀ } ਪੁ:—ਫਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਫਰੋਬੀ ॥
ਫਲੀਆਂ(ਯਾ)

ਫਲੇਡਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨ, ਭੂਤ, ਫਰੋਬੀ, ਥੋਲਾ ॥

ਫਵਈਆ, ਪੁ:—ਛੱਪੜ ਥਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਫਵਿਜਾ, ਵਿ:—ਫੇਲਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ।

ਫੜ, ਸ:—ਬਰਫੀ ਦਾ ਝੰਡਾ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਫੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਊ ਮਹਿੰ ਦਾ ਲੱਡ ਮਾਰਨਾ ॥

ਫੜਕ, ਸ:—ਸੜਕ, ਰਸਤਾ, ਦੇਰਾ ਰਾਹ ॥

ਫੜਨਾ

ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਖਲ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਕੱਟਣਾ,
ਮਾਰਨਾ ।

ਫੜਾ, ਵਿ: ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ 'ਦੋਬਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਪੁ:—ਰੱਸੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ॥

ਫੜਾ ਫਟਾਗ } ਵਿ: ਫੜਾ, ਕੁਆਰਾ, ਰੰਗਾ।
ਫੜਾਛਾਂਟ }

ਫੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫੜਾਈ, ਸ:—ਫੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਚਰਾਈ

ਫੜੀ, ਸ: ਸੋਟੀ, ਫਮਕ, ਫੁਫਕ, ਖਜ਼ੂਰ ਦੀ ਝੰਡੀ ॥

ਫੜੀਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਲਦ ਜਾਂ ਗਓ ਫੜ ਮਾਰੇ।
ਫੜੀਲੀ, ਸ: }

ਫਾ } ਸ:—ਚਾਨਣ ਦੀ ਚੋਕ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥
ਫਾਉਂ }

ਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੱਕਣਾ, ਭਾਨਣਾ, ਢੱਤਣਾ ॥

ਫਾਉਣੀ(ਨੀ), ਸ:—ਫੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਫਾਉਣੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਗ ਲਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ
ਚਿਰ ਅਟਕਣਾ ॥

ਫਾਉਰਾ, ਪੁ: ਫਾਉਂ, ਫਾਉਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥
ਵਿ:—ਫਾਉਂ ਵਰਗਾ ॥

ਫਾਇਆ, ਸ:—ਪਰਛਾਵਾਂ, ਫਾਉਂ, ਅਸਰ ॥

ਫਾਈ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਭੋਸ, ਚੇਹਰੇ ਜਾਂ ਸੀਸੇ ਜਾਂ
ਰਦ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਦਾਗ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ॥

ਛਾਣ ਝੂਰਾ

ਛਾਹ, ਸ:—ਦਹੀ ਦੀ ਲੱਸੀ ॥

ਝੋਰੀ ਛਾਹ ਛੱਡੀ, ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾ = ਜੇ ਛੇਦਾ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾ ॥

ਛਾਹ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੋ ਪੰਦੇ
ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਛਾਂਗ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ॥

ਛਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਕੱਟਣੀ-
ਆਂ, ਛਾਟਣਾ ॥

ਛਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਜਿਸਦੇ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਘੇਰ ਦੀਆਂ ਛੇ
ਉਂਗਲਾਂ ਹੋਣ ॥

ਛਾਂਗਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਥੋਲਾ ਟੁਟੀ ਵਾਲਾ ॥

ਛਾਂਟ, ਸ:—ਚੋਣ, ਕਾਟ, ਲੀਰਾਂ ਕਤੀਰਾਂ ॥

ਛਾਂਟ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਨਣਾ, ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਮੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਛਾਂਟਛੁੱਟ } ਸ: ਗਹੀਦਾ ਖੁੰਹਦਾ, ਲੀਰਾ, ਕਤੀਰਾ ॥
ਛਾਂਟਣ }

ਛਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਨਣਾ, ਅਲਗ ਕਰਨਾ, ਕੱਟਣਾ ॥

ਛਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਬਲਦਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ ਦਾ
ਅਗਲਾ ਤਲਮਾ ॥

ਛਾਂਟੀ, ਸ:—ਛਾਂਟ, ਚੋਣ, ਕਾਟ ॥

ਛਾਣ, ਪੁ:—ਛਾਣਕ ਕੋਢ ਚੌਥੇ ਝੋਹ, ਝੂਰਾ ॥

ਛਾਣ ਝੂਰਾ, ਪੁ: 'ਝੂਰਾ ਸੂਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਛਾਣਨਾ

ਛਾਪਣਾ

ਛਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਛੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਚੁਨਣਾ, ਪਠਣਾ। ਪੁ:-ਛੋਟੀ ਛਾਣਨੀ॥

ਛਾਣਨੀ, ਸ:-ਛੋਕਾਂ ਵਾਲਾ ਛਾਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰੀਂਦੀ ਹੈ॥

ਛਾਣਨੀ ਛਾਣਨੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਏ ਛੱਕ ਹੋ ਜਾਣੇ।

ਛਾਣਾ, ਪੁ:-ਛੋਟਾ, ਖਲੋਰਕੇ ਵੀ ਖਾਣਾ, ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਰੋਹ(ਦੋਉਣਾ)॥

ਛੋਤਾ, ਪੁ:-ਛੋਟੀ, ਛੱਪਰ।

ਛਾਤੀ, ਸ:-ਹਿੱਕ, ਸੀਨਾ, ਕਾਲਜਾ, ਬਣ।

ਛਾਦਾ, ਪੁ:-ਰਾਂਸਾ, ਦੁਕੜਾ।

ਛਾਣਣਾ } 'ਛਾਣਨਾ, ਛਾਣਨੀ' ਦੇਖੋ॥
ਛਾਣਣੀ }

ਛਾਨ੍ਹਾ, ਵਿ:-ਕਮੀਠਾ, ਨੀਚ ਪੁ:-ਗੁਲਾਮ।

ਛਾਪ, ਸ:-ਅੰਗੂਠੀ, ਮੰਦਰੀ, ਮੋਹਰ, ਠਪਾ, ਛੱਪਾ॥

ਮੋਹਰ ਛਾਪ, ਸ:-ਨੱਧੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ(ਦੋਣਾ), ।

ਛਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਠਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕਲਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਕਲਾਂ ਲਾਹੁਣੀਆਂ॥

ਛੱਪਾ, ਪੁ:-ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਠੱਪਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ, ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ॥

ਛੱਪਾ ਖੱਨਾ, ਪੁ:-ਜਿੱਥੇ ਛੱਪੇ ਦੀ ਕਲਾ ਚੱਲੇ॥

ਛੱਪਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ।

ਛੱਪਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਤੀ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ ਹੋਣਾ ਕਰਨਾ॥

ਛੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਪਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ॥

ਉੱਡਦਾ ਛੱਪਾ ਚੰਬੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ
ਉੱਡਦਾ ਛੱਪਾ ਲਗਣਾ } ਉੱਜ ਲਗਣੀ॥

ਛਾਬੜੀ, ਸ:-ਜਿਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੌਦਾ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

ਛਾਬੜੀ ਦੋਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਬੜੀ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ
ਛਾਬੜੀ ਵਾਹੁਣੀ } ਵੇਚਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ।

ਛਾਬੜੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:-ਜੋ ਛਾਬੜੀ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਵੇਚੇ॥

ਛੱਬਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਚੰਬੀ ਟੋਕਰੀ, ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ॥

ਕਿਸੇ ਛੱਬੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ॥

ਛੱਬੂ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ, ਮੂੰਹ, ਬੁਥੀ॥

ਛੱਬੂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਰੋਕਣਾ

ਛਾਰੋ, ਸ:-ਸੁਆਹ, ਭਸਮ॥

ਛਾਰ ਛਬੀਲਾ, ਪੁ:-ਬਾਂਕਾਂ, ਛੇਲ॥

ਛਾਰਕ, ਸ:-ਛਟਾਕ

ਛਾਟੂ, ਸ:-ਇੱਕ ਰੋਗ, ਛੀਲਾ॥

ਛਾਲ, ਸ:-ਛਲਾਘ, ਛੁੱਦ, ਟੱਪ॥

ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੁੱਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ॥

ਛਾਲਾ } ਪੁ:-ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਉਛਾਰ ਜੋ ਵਿੱਚ
ਛਾਲੀ } ਪੋਲਾ ਹੋਵੇ (ਪੋਣਾ, ਵਿਸਣਾ, ਰਹਣਾ)॥

ਛਾਲੀ	ਛਿੰਕ
ਛਾਲੀ, ਸ:—ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠਣਾ ॥	ਛਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਛਾਂਵ, ਸ:—'ਛਾਂਉ' ਦੇਖੋ ।	ਛਿੱਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਛਿੱਕਾ, ਰਬੜ ਦੇ ਗੋਦ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦੀ ਦਾ ਬੱਲਾ ॥
ਛਿਆਉਣਾ } ਵਿ:—ਛੇ ਗੁਣਾ ॥ ਛਿਆਰਾ }	ਛਿੱਕੁਲੀ, ਸ: } ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਵੱਕਬੀ ॥ ਛਿੱਕੂ, ਪੁ: }
ਛਿਆਸਠ } ਵਿ: ਛੇਆਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ, ੬੬ । ਛਿਆਹਟ } ਛਿਆਟ }	ਛਿੱਗਾ, ਵਿ:—ਛੇਆਂ ਦੀ ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਚੜ੍ਹੇ ।
ਛਿਆਸੀ, ਵਿ:—ਛੇਆਂ ਤੇ ਅੱਸੀ ॥	ਛਿਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਛੇ ਵਾਰ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਛਿਆਣਵੇਂ, ਵਿ:—ਛੇਆਂ ਉੱਤੇ ਠੱਢੇ ॥	ਛਿੰਗ } ਸ: ਦੀਵਾ ਦੀ ਮੱਲ ਖੁਰਚ ਦੇ ਕੇਵਲ ਛਿੰਘ } ਵਾਲੀ ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥
ਛਿੱਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ ੬੦੦ ਤਾਰਾ ਵਾਲਾ ॥	ਛਿੱਛੋਰਾ, ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਪੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ।
ਛਿਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਾ ਬੋੜਾ ਪਾਟਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ	ਛਿਛੜਾ, ਪੁ:—ਨਰਮ ਜਾਂ ਢਲਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ, ਸੋੜ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਮਾਸ ॥
ਛਿਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਵਾਉਣਾ (ਕਪੜਾ, ਜੁੱਤੀ) ॥	ਛਿਛੋਹਰਾ, ਪੁ:—'ਛਛੋਹਰਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਛਿੱਕ, ਸ:—'ਨਿੱਛ' ਦੇਖੋ, ਖਿੱਚ (ਆਉਣੀ)	ਛਿਛੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌ ਕੇ ਨਿਚੋੜਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥
ਛਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਛ ਮਾਰਣੀ, ਖਿਚਣਾ, ਪੂਹਣਾ, ਪੀਣਾ, ਲੈਣਾ ।	ਛਿੱਜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਹੋਣਾ, ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਛਿੱਜਣਾ } ਪਾਟਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ, ਮਰਨਾ ॥
ਛਿਕਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਛਿੱਕਣ ਵਾਲਾ ।	ਛਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਕਰਨਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਚਟਾਉਣਾ ॥
ਛਿਕੜਾ, ਪੁ:—ਗੱਡਾ, ਚੋੜ੍ਹੀ ॥	ਛਿਜਾਉ, ਪੁ:—ਉਝਾਉ, ਧੌਣੁ ॥
ਛਿਕੜੀ, ਸ:—ਕੋੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਜ, ਪਿਲਛੀ ਦੀ ਟੰਕਰੀ ।	ਵਿ:—ਛਿੱਜਣ ਵਾਲਾ ॥
ਛਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਚੌਸੀਆਂ ਦਾ ਗਲ ਜਾਲ ਜੇਹਾ ਟੰਗਣਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ ਰੱਖ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਟ ਕਦਾ ਰਾਹੀਂ ਦਾ ॥	ਛਿੱਕ, ਸ:—ਕੁਸਤੀ, ਫਲਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੋਲ, ਲੜਾਈ (ਪਾਉਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਛਿਟ

ਛਿੱਟ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਛੱਟਾ, ਟਾਡਾ ॥
ਵਿ:—ਟਾਡੀ, ਮੇਲਾ, ਛੇੜਾ, ਛਸਾਈ, ਟਾਗੜਾ ॥

ਛਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਦੀ ਸੱਟੀ, ਵੱਜੀ ਛਿੱਟੀ ॥

ਛਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਖਲੇਰਾ, ਛਿੱੜਕਾਉ (ਏਨਾ ਜਾ ਪਾਉਣਾ) ॥

ਛਿੱਟੀ, ਸ:—ਸੱਟੀ, ਬੱਤ, ਟਾਹਣੀ ॥

ਛਿੱਡੀ } ਸ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਕੁੜਾ, ਬਲਗਮ, ਛਾਹ
ਛਿੱਟੀ } ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਛਿੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਛੱਟੇ
ਮਾਰਨੇ, ਟੱਟਾ, ਟਾਨ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਛਿੱਟਕਣਾ,
ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲੇ ਜੀ ਨਾਲ ਟਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਛਿੱਟਕਾ }
ਛਿੱਟਕਾਉ } ਪੁ:—ਛਿੱਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਛਿੱਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਟੀ ਛਿੱਟੀ, ਵਿ:—ਟੱਟੇ ਟੱਟੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ)

ਛਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪਸਿਆ ਹੋਇਆ
ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਛਿੱਤਰ ਖਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਣੀ,
ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਛਿੱਤਰ ਪੋਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ,
ਮਾਟ ਕਟਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਛਿੱਤਰ ਮਾਰਨੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ,
ਛਿੱਤਰ ਲਾਉਣੇ } ਪਤ ਲਾਉਣੀ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਛਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਲਰਨਾ, ਫੇਲਣਾ ॥

ਛਿੱਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਤਰ ਮਾਰਨੇ ਖਲੇਰਨਾ ॥

ਛਿਪਕਲੀ

ਛਿੱਤਰਾਲ, ਸ:—ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਝਾੜ ॥

ਛਿੱਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਲਤੜਵਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਥਾ, ਵਿ:—ਖਿਝਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁੱਸੇ, ਸਰਮਿੰਦਾ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਛਿੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਨਿੱਕਲਣਾ, ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਾ ॥

ਛਿੱਦਰ, ਪੁ:—ਛੋਕ, ਅੰਗਣ, ਦੱਸ, ਛਲ, ਪਖੰਡ ॥

ਛਿੱਦਰਾ } ਵਿ:—ਛੋਕਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿੱਖ
ਛਿੱਦਾ } ਹੁੰਦੇ ॥

ਛਿੱਦਰੇ } ਵਿ:—(ਬਹੁ: ਥ:) ਵਿਰਲੇ (ਦੰਦ) ॥
ਛਿੱਦੇ }

ਛਿੱਦਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਵਿਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਦਵਾਈ, ਸ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛਿੱਦਾ, ਵਿ:—'ਛਿੱਦਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਛਿੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਅਲਗ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਦਾਈ, ਸ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛਿੱਦੀ, ਸ:—'ਛਿੱਡੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਛਿੱਨ } ਪੁ:—ਪਲ, ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਚਿੱਠਾ,
ਛਿੱਨ ਭਰ } ਅੱਖ ਦੀ ਕਮਕ, ਖਿੱਲ, ਚਾਰ
ਛਿੱਨ ਮਾੜ } ਮਿੱਠ ॥

ਛਿੱਨ ਛਿੱਨ, ਵਿ:—ਕੱਟਿਆ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਖਲੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਛਿੱਪਕਲੀ, ਸ:—ਕੋੜਾ ਕਰਲੀ ॥

ਫਿਪਣਾ

ਫਿਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਣਾ, ਟਿਥਣਾ, ਮੂੰਹ ਕੱਢਣਾ,
ਅਸਤ ਹੋਣਾ (ਸੂਰਜ ਆਇਕ ਦਾ) ॥

ਫਿਪ ਫਿਪਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਅੰਦਰਲੇ
ਖਾਨੇ ॥

ਫਿਪਾਉ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਉ, ਚੁੱਪਲਾ ॥

ਫਿਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕੱਢਣਾ, ਚੁੱਪਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਫਿੱਬੀ, ਸ:—ਧਮਕੀ, ਭਰਾਵਾ, ਮੋਹਣਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਫਿਮਾਹੀ } ਸ:—ਛੇ ਮਹੀਨੇ, ਛੇਆ ਮਹੀਨਿਆਂ
ਫਿਮਾਹੀ } ਦੀ ਭਲਥ, ਮਰਣ ਤੋਂ ਛੇ
ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ॥

ਫਿਰਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਰਸਮ, ਪਾਂਚਿਆ, ਝੰਡੀ ॥

ਫਿਰਫਿਰਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਛੇਕਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਾਲੀ
ਵਰਗਾ ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਫਿਰੁ ਫਿਰੁ, ਵਿਸਮਧ:—ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾ-
ਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਫਿਰੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਫਿੱਲ (ਫਿੱਲਕ) } ਪੁ:—ਸ:—ਸੱਕ, ਫਿੱਲੜ ॥
ਫਿਲਕ (ਫਿਲਕ) }

ਫਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਲ ਉਤਾਰਨੀ, ਕੱਟਣਾ,
ਚੁੱਭਵੀਂ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਫਿੱਲਤ } ਸ:—ਪਿੱਛੇ ਵਿਚ ਚੁੱਭਾ ਹੋਇਆ
ਫਿੱਲਤ } ਕੰਡਾ ਜਾਂ ਸੱਕ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥
ਫਿਲਤਰ }

ਫਿੱਲੜ, ਪੁ:—ਫਲ ਆਇਕ ਦਾ ਖਾਹਰਲਾ
ਪਰਧਾ, ਸੱਕ, ਰੁਪਇਆ ॥

ਫਿਜਾਈ

ਫਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ ਦਿਨ, ਗਲੀਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ
ਰੀਝ ॥

ਫਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਲ ਉਤਾਰਵਾਉਣੀ, ਕਟਾ-
ਉਣਾ ॥

ਫਿਲਾਈ, ਸ:—ਫਿੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫਿਲਾਰ (ਰੂ), ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਬਕਰੀ ਦਾ
ਬੱਚਾ ॥

ਫਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਤੁੱਕਣਾ, ਫਿਣਕਣਾ ॥

ਫਿੜਕਾ } ਪੁ:—ਫਿੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਪਾਣੀ
ਫਿੜਕਾਉ } ਆਇਕ) ॥

ਫਿੜਕਾ ਫਿਝਾ, ਪੁ:—'ਕਣ ਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਫਿੜਤ, ਸ:—ਕੰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਅਰੰਭ ਘੜੇ ਦਾ
ਕੁੰਦਣਾ ॥

ਫਿੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਣਾ, ਪਾਹ
ਫਿੜਨੀ } ਚਰਨ ਜਾਣਾ, ਵਗਣਾ, ਹੁੰਦਾ
ਰਹਿਣਾ, ਖਿਘਣ ਜਾਂ ਰੋਣ ਜਾਂ
ਲੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿੜ੍ਹਮ, ਸ:—ਨਕਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ, ਖਿਝ
(ਫਿੜ੍ਹਨੀ, ਛੁੱਟਣੀ) ॥

ਫਿੜ੍ਹਮੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਛੋਟੀ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਖਿੜਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਫਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰੂ ਕਰਾਉਣਾ, ਫੇੜਣ ਦੇਣਾ

ਫਿਜਾਈ, ਸ:—ਚਰਾਈ, ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਚਰਨ ਲੈ
ਜਾਣ ਦੀ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਛੀ

ਛੀ, ਵਿ:—ਛੇ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਪੰਜ ॥

ਛੀਓ } ਵਿਸਮਯ:—ਛੀਓਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਪਿਆ-
ਛੀਹ } ਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਧੰਧੀ ਬੀ
ਛੀਹੋ } ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਟ ਉੱਤੇ ਮਾਰਨ
ਵੇਲੇ 'ਛੀਹ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਛੀਛਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅੱਬਾ ਦੀ ਚਰਨੀ
ਛੀਛਾ }

ਛੀਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪਿਆ ਹੋਇਆ
ਕਪੜਾ ॥

ਛੀਟਕਾ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ ਪਰ ਪਤਲਾ । ਤਕੜਾ ਪਰ
ਲਿਸਾ (ਜੁਆਨਾ) ॥

ਛੀਂਡ, ਪੁ:—ਛੋਕ, ਵਿੱਥ, ਪਾਗ ॥

ਛੀਂਬਣ, ਸ:—ਛੀਂਬਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤ੍ਰੀਤ
ਛੀਂਬੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਛੀਂਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜੋ ਕਪੜੇ ਧੋਂਦੀ ਜਾਂ
ਛਾਪਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੱਪ ॥

ਛੀਂਬੀ, ਸ:—'ਛੀਂਬਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੁਆਈ, ਸ:—ਛੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦੇਣਾ ॥

ਛੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ ਹੋਣ
ਛੁਹਣਾ } ਲਾਉਣਾ, ਛੋੜਣਾ ॥

ਛੁਹਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ, ਛੋਕਰਾ ॥
ਛੁਹਰ }

ਛੁਹਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਥਾਲਾਂ ਦਾ ਚੱਲਣ, ਅਵਾਜ਼ਿਆ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਛੁਹਲਾ } ਵਿ:—ਦੁਸਤ, ਚਲਾਕ, ਵੁਰਤੀਲਾ ॥
ਛੁਹਲਾ }

ਛੁਟਕਾਰਾ

ਛੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੁਹਾਈ, ਸ:—ਛੋਹਣ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਛੁਹਾਈ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਹੇ ਜਾਣਾ, ਹਾਰ
ਛੁਹਾਈ ਦੇਣੀ } ਮੰਨਣੀ, ਵੱਸ ਆਉਣਾ ॥

ਛੁਹਾਰਾ, "—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਿਠਾ
ਫਲ, ਖਜੂਰ ॥

ਛੁਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਛੁਹਾਰਾ ਦੇਕੇ
ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ ॥

ਛੁਹਾਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਛੁਹਾਰਾ
ਮਿਲਕੇ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਛੁੱਛੋ, ਪੁ:—ਬੂਟੀ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਇਆ ਪਾਗ ॥

ਛੁਛਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਕਾਰਨਾ, ਕੁੱਤਾ ਮਗਰ
ਛੁਛਕੇਰਨਾ } ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੁਛਹਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ ॥

ਛੁਛਹਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਛੁਹਰ ਪੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੁਛਹਰਾ, ਵਿ:—ਮੁੰਝਿਆ ਵਰਗਾ, ਅਵਾਜ਼
ਨਕਾਰਾ ॥

ਛੁਛੁੰਦਰ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੁਹਾ ਜਾਂ ਘੀਸ ॥
ਛੁਛੁੰਦਰ }

ਛੁੱਟ, ਅਵ:—ਥਾਥੇ, ਬਿਨਾ, ਸਿਵਾ, ਛੱਡਕੇ ॥

ਛੁਟਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਖਲਾਸੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਖਜਾਉ, ਛੁੱਟੀ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਛੁਟਣਾ

ਛੁਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਖਲਾਸੀ ਪਾਣੀ,
ਬਰ ਜਾਣਾ, ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣੀ, ਹਟਣਾ, ਮਰਨਾ
ਚਲਣਾ, ਵਗਣਾ ॥

ਛੁਟੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਖਸਮ ਨੇ ਛੱਡ
ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ।

ਛੁਟਿਆਈ, ਸ:—ਛੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ।

ਛੁੱਟੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹ, ਖਲਾਸੀ, ਵੇਹਲ, ਕੰਮ ਨਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਛੁਡਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਖਲਾਸੀ,
ਕਰਾਉਣੀ, ਕਵਾਉਣਾ (ਲਾ)
ਛੁਡਾਉਣਾ } ਕੁੜਮਾਈ ਹਟਵਾਉਣੀ (ਸਾਕ)

ਛੁਣਕ ਮੁਣਕ, ਸ:—ਛਣਕਾਰ, ਚਲਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਛੁਣਛੁਣਾ, ਪੁ:—ਛਣਕਣਾ, ਛਣਕਣ ਵਾਲਾ
ਖੜੋਣਾ ॥

ਛੁਣ ਛੁਣੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਖੋੜੀਆਂ,
ਕੜੀਆਂ ॥

ਛੁੱਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਕ ਦੇਕ ਬਿਨਾ ।

ਛੁੱਥਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੁੱਤ ਜਾਵੇ ।
ਛੁੱਥੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਿਆ, ਅਰੰਭਿਆ ।

ਛੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:— } ਛਿਪਣਾ * ਛਪਾਉਣਾ
ਛੁਪਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:— } ਵੇਖੋ ॥

ਛੁੱਬ (ਬਾ), ਪੁ:—ਬੰਦ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
(ਪਾਉਣਾ) ।

ਛੁੱਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਛੱਬਾ ਪਾਉਣੀ ਵਰਗ

ਛੁਰ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਰਦੇ ਮਾਰ ਚੁੱਕੇ
ਛੁਰ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੁਣ ਹੋਣੀ

ਛੁਰਕ, ਸ:—ਛੋੜੀ, ਕਾਹਲੀ, ਸਤਾਬੀ (ਕਰਕੇ) ॥

ਛੁਰਕ ਫਰਾਹੀ } ਸ:—ਪੱਖਰੂ ਫੜਨ ਵਾਲਾ
ਛੁਰਕ ਬਿਲਾਈ } ਜਾਲ ॥

ਛੁਰਕ ਮੁਰਕ, ਸ:—ਛੋੜੀ ਛੋੜੀ ਚਲਣ
(ਕਰਨਾ) ।

ਛਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਚਿੱਖਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਲਹੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਛੁਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਛੁਰਾ, ਕਰਦ ॥

ਛੁਰੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਖਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਛੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਜਾਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਵਗਣਾ,
ਪਾਣੀ ਦੇ ਹਿੱਸਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲਣੀ,
ਮੁਰਨਾ ॥

ਛੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਾਲ ਲਗਣਾ, ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੁਹਤ, ਸ:—ਛੋਹ, ਛੁਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਛਿੱਟ
(ਲਗਣੀ) ॥

ਛੁਛਕ, ਸ:—ਸੱਟੀ, ਛਿਟੀ, ਬੈਂਤ, ਛਾਹਾ ॥

ਛੁਛਾ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਬੱਥਾ, ਨਕਾਰਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਛੁਛੀ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਰਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਟੋਰੀ, ਕੋਲੀ ॥

ਛੁਟ, ਸ:—ਜੋ ਕੰਮ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਛੋੜੀ
ਛੋੜੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇੱਕੋ ਸਾਹੇ ਦੌੜਣਾ,
(ਕਰਨੀ) ।

ਛੁਣ } ਸ:—ਜੜ, ਖੋਜ, ਆਗਲਾ, ਖਰ, ਫੇਜ,
ਛੁਣ } ਕਮੀ, ਘਾਟਾ ॥

ਛੁਣ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਛੂਣ ਕਰ ਦੇਣੀ

ਛੂਣ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਘਰਾਉਣਾ ॥

ਛੂਣ ਮੁਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਘਰਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ
ਖੁਰ ਖੋਜ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ, ਸੜ ਖੁੱਟਣਾ ॥

ਛੁੱਤ, ਸ: ਛੋਹ, ਛਿਟ (ਲੱਗਣੀ) ।

ਛੁੱਬਰ, ਪੁ: ਪੋਹ, ਗੁਆਰ ।

ਛੇ, ਵਿ: ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਪੰਜ, ਛੀ, ੬ ॥

ਛੇਉਰ, ਪੁ: ਕੰਧ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ
ਜੋ ਲਕੜੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਛੇਓ, ਵਿ: ਛੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਛੇ ।

ਛੇਆ, ਵਿ: ਛੇ (ਹਟਵਾਲੇ) ਅਨਾਜ ਖੋਲ੍ਹੇ
ਥੋਲੇ ਹਨ, ।

ਛੇਈ, ਵਿ: ਛੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਛੇ, ਛੇਓ, ਨਿਰੇ ਵੇ ।

ਛੇਕ, ਪੁ: ਵਿਰਲ, ਮੋਰੀ, ਖੁੱਭਾ, ਛੀੜਾ (ਹੋਣਾ,
ਪੈਣਾ) ॥

ਛੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਛੇਕ ਕਰਨਾ, ਖਾੜਨਾ, ਵਿੱਥ
ਕਰਨੀ, ਬਿਰਾਦਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਨਾ ॥

ਚੁੱਕਾ ਪਾਣੀ ਛੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਜਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਛੇਕਵਈਯਾ, ਪੁ: ਛੇਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਛੇਕੜ, ਅਵ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਪਿੱਛੇ, ਚੌੜਕ, ਅਖੀਰ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਛੇਕੜਲਾ, ਪੁ: }
ਛੇਕੜਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਛੇਕੜ ਆਵੇ, ਸਥ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ॥
ਛੇਕੜੀ, ਸ: }

ਛੇਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਛੇਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਪੜਵਾਉਣਾ ॥

ਛੈ

ਛੈਕੇ ਛੈਕ, ਵਿ: ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਛੇਕ ਹੋਣ ॥

ਛੈਜ, ਸ: ਬਿਸਤਰਾ, ਵਿਛਾਈ ॥

ਛੈਜਾ, ਸ: ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਮ ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਛਾਈ ਦੇ
ਕਪੜੇ ਅਚਾਰਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਛੈਤਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾੜਨਾ ॥
ਛੈਤੜਨਾ }

ਛੈਤੀ (ਦੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਸਤਾਈ, ਝਬਦੇ, ਜਲਦੀ,
ਬੰਦ ਪੈਦ ॥

ਛੈਦ, ਪੁ: ਛੇਕ, ਵਿਰਲ, ਮੋਰੀ, ਵਿੱਥ ॥

ਛੈਦਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਛੇਕ ਕੱਢਣਾ, ਮੋਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਛੈਦਨੀ, ਸ: ਚਮੜਾ, ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਮੋਰੀ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਛੈਰ, ਪੁ: ਸ: ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਛੇਕ, (ਛੇਰਾਂ
ਪੈਦੀਆਂ) ਰਾਹੀਂ ਮੱਥਾਂ ਚਰਾਉਣੀਆਂ (ਛੇਰ
ਚਰਾਉਣਾ)

ਛੈਲਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੀ ਉਮਰ ਦ
ਛੈਲੀ, ਸ: } ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਛੈੜ, ਸ: ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰਿੜ,
ਕੰਮਕ ।

ਛੈੜ ਖਾਨੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿਝਾਉਣਾ, ਸਤਾ-
ਉਣਾ, ਛੇੜਨਾ ।

ਛੈੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਤਾਉਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ, ਖਿਝਾ-
ਉਣਾ, ਛੋਹਣਾ, ਚੌੜਾ ਚੀਰਣਾ, ਗੱਲ ਬਰਨ
ਲੱਗਣਾ, ਤੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਣ ਲੇ ਜਾਣਾ,
ਬਣਾਉਣਾ, ਘੋੜਾ ਦੜਾਉਣਾ ॥

ਛੈ, ਸ: ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਫੈਣਾ

ਫੈਣਾ, ਪੁ:

ਫੈਣਾ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:)

ਹਨ ॥

ਫੈਣੀ, ਸ:—ਪਾਂਤਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ।

ਫੈਂਤਲ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਢਰੋਬ, ਢਲ, ਮਕਰ ।

ਫੈਂਤਲ ਬਾਜ, ਪ:—ਢਰੋਬੀ, ਢਲੀਆ ।

ਫੈਲ (ਲਾ), ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ।

ਫੈਲ ਫੜੀਲਾ } ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ, ਦਰਸਨੀਕ
ਫੈਲ ਜੁਆਣ } ਮਨੁੱਖ ਜਿਸਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ
ਫੈਲ ਬਾਂਕਾ } ਸੰਗਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੋਵੇ ।

ਫੈਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗਣਾ, ਚੱਥ ਲਾਉਣਾ, ਰਹਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ, ਛੇੜਣਾ ।

ਫੈਹਰਾ, ਪ: } ਮੰਗ, ਕੁੜੀ, ਲੜਕਾ ਕੀ ।
ਫੈਹਰੀ, ਸ: }

ਫੈਹਲਾ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਸਤਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਫੈਕਰਾ, ਪ: } ਮੰਗ, ਕੁੜੀ, ਲੜਕਾ (ਕੀ) ।
ਫੈਕਰੀ, ਸ: }

ਫੈਛਾ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਨਕਾਰਾ, ਤੁੱਛ, ਬੌਥਾ, ਖਾਲੀ।

ਫੈਟ, ਸ:—ਲੋਹਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਰਕਮ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇ, (ਖੇਣੀ) ॥

ਫੈਟ ਛੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲਵਾੜੇ ਤੇ ਅਨਾਜ ਚੁਹੜੇ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡਣਾ ।

ਫੈਂਟਾ, ਵਿ:—ਠਿੱਕਾ, ਬੌੜਾ, ਬੌੜੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਹਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਸਧਾਰਣ, ਹੌਲਾ, ਕਮੀਨਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਫੈ ਛੁੱਬਣਾ

ਫੈਂਟਾ ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਫੈਂਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਅਫਸਰ ॥

ਫੈਂਟਾ ਮੋਂਟਾ, ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਫੈਂਟਾ ਭਾਵੇਂ ਮੋਂਟਾ, ਜੋਗਾ ਮਿਲੇ ॥

ਫੈਂਟਾ ਵੱਡਾ, ਵਿ:—ਫੈਂਟਾ ਅਤੇ ਵੱਡਾ, ਸਥ ਲੋਕ ॥

ਫੈਂਟਾ ਵਣ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਮਿਸਵਾਕ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਫੈਟਾਈ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਹੱਠ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਫੈਂਟੀ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ, ਬੌੜੀ, ਹੌਲੀ, ਲਕਾਰੀ ॥
ਸ:—ਰੀਮਤ ਦਾ ਪਿਸ਼ਾਬ (ਕਰਨੀ) ॥

ਫੈਂਟੀ ਲਾਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜੋ ਉੱਟ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਫੈਂਟੂ, ਵਿ:—'ਫੈਂਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੈਂਤ, ਸ:—ਛੋਹ, ਭਿੰਦ ।

ਫੈਪ, ਪੁ:—ਹੁੰਦੀਆਂ ਪੂਨੀਆਂ ਜੋ ਰੀਮਤਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਹੋਕੇ ਗਤੀ ਛੱਜੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦਿਠ ਕੱਤਦੀਆਂ ਹਨ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫੈਲਾ } ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:—ਫੈਲ) ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਚਣਾ
ਫੈਲਾ } (ਥੱਲਣ ਵਿੱਚ 'ਫੈਲ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ।ਫੈਲੀਆ } ਪੁ:—ਹਰੇ ਫੈਲ ॥
ਫੈਲੂਆ }

ਫੈ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਇੱਛਿਆ ॥

ਫੈ ਛੁੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਛਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਫੌਹ

ਫੌਹ, ਪੁ:—ਘਾਤ, (ਲੈਣਾ, ਮਾਰਨਾ), ਡਰ, ਭਰਮ (ਪੈਣਾ) ॥

ਫੌਡਾ, ਪੁ:—ਖੇਤੋਂ ਖੋਰਦ ਜਾਂ ਟੱਟ ਦੀ ਕਾਠੀ, ਸੱਕ ॥

ਫੌਨਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਜਨੋਰ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਬੋਲਾ, ਮੀਡਾ, ਛੋਕਰਾ ॥

ਫੌੜ, ਪੁ:—‘ਛਾਉਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜ, ਪੁ:—ਜੱਜਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੀਤੀ ਦਾ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਜਸ, ਪੁ:—ਵਡਿਆਈ, ਕੀਰਤ (ਕਰਨਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਜਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਤ, ਜੋ ਦੋ ਤੇ ਪੂਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ (ਜਿਹਾਕ ੪,੬,੮ਆਂਦਕ) ॥

ਜਸਤਾ, ਪੁ:—ਦਸਤਾ, ਮੁੱਠਾ, ਧੋਣ ਲੱਗਿਆ ਕੱਪੜਾ ਰਗੜਨਾ ॥

ਜਸਤੇ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਰੰਗਣ ਵਿਚ ਰੰਗ ਇੱਕੋ ਜਹਾ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਜਸਤੀ, ਵਿ:—ਜਸਤ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ) ॥

ਜਸ ਪਤ (ਤੀ) } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ ਹੋਵੇ ॥
ਜਸ ਵੰਤ

ਜਸੇਧਾਂ, ਸ:—ਰੰਦ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪਲੇ ਸਨ ॥

ਜਹਾਜ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ, ਬੇੜੀ, ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਜਹਿਲੀਂ ਜੱਪੀਂ ਰੋਣਾ

ਜਹਾਜੀ, ਪੁ:—ਜਹਾਜ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਲਾਹ, ਵਿ:—ਜਹਾਜ ਦਾ ॥

ਜਹਾਣ, ਪੁ:—ਦੁਨੀਆ, ਜੱਗ, ਸੰਸਾਰ, (ਜੀ ਨਾਲ ਜਹਾਣ ਹੈ = ਜੋ ਆਪਣਾ ਜੀ ਹੋਵਾ ਹੋਵੇ ਤਾ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ) ॥

ਜਹਾਦ, ਪੁ:—ਮਸੂਬ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਲੜਾਈ ਮੁਸਲ-ਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਜਹਾਲਤ, ਸ:—ਅਰਿ ਅਣਤਾਈ, ਖੁਰਖੁਣ ॥

ਜਹਿਮਤ, ਸ:—ਦੁੱਖ, ਪੀੜ, ਰੋਗ, ਖੰਘ ਤਾਪ ॥

ਜਹਿਮਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਹਿ-
ਜਹਿਮਤੀ(ਤੀਆ), ਪੁ: } ਮਤ ਹੋਵੇ ਚੰਗੀ ॥
ਜਹਿਮਤੀਲ, ਪੁ: ਸ:

ਜਹਿਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਰ ਜਾਵੇ। ਵਿਹੁ ॥

ਜਹਿਰਬਾਦ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ, ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ॥

ਜਹਿਰ ਮਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਜਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਹਟਾ-ਓਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਹਿਰ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ ॥

ਜਹਿਰਣ, ਸ: } ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ, ਝੁੱਪੀ ॥
ਜਹਿਰੀ, ਪੁ:

ਜਹਿਰੀਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਹਿਰ ਹੋਵੇ ॥

ਜਹਿਲੀਂ ਜੱਪੀਂ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਣਾ ॥

ਜਕ

ਜੱਕ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਰੋਕ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ।

ਜੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਜਕਣਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਜੱਕ, ਸ:—ਜਾਨ ਕਰਨਾ, ਪੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਦਬਾਉਣਾ, ਤੰਗ ਕਰਨਾ ।

ਜੱਕ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ

ਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸਕਣਾ, ਆਖਰਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ, ਭਰਨਾ ॥

ਜੱਕਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਰੋਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਲੈਣਾ ਮਿਲਣ

ਜੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮ ਕੇ ਨਿਗਰ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਪਾਣੀ, ਆਟਾ) ॥

ਜੱਕੜ, ਪੁ:—ਗੰਧਾ ਝੁੱਠੀਆਂ ਰਲਾ (ਹੱਕਲੇ, ਮਾਰਨ ਚਾਸ਼ਣ)

ਜੱਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ।

ਜੱਕੜ ਬੰਦ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣਾ

ਜੱਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬਨ੍ਹਵਾਉਣਾ ।

ਜੱਕੜੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:ਬ:)—ਤੀਸਤਾਂ ਜਿੰਨੇ ਖੂਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਖੇਡਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂ ਸਿਰ ਆਦਿਕ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਖੂਹ ਆਦਿਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਾਗ (ਜੱਕੜੀਆਂ ਸਟਾਉਣੀਆਂ, ਖੇਡਣੀਆਂ) ।

ਜੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਚੱਕੀ ਯੱਕਾ ॥

ਜੱਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਜੈ ਜੈ ਕਰਨ ਦਾ ਆਵਾਜ਼ (ਬੁਲਾਉਣਾ) ॥

ਜਗਤ

ਜੱਕੋ ਤੱਕੋ } ਸ:—ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ, ਫਿੱਲ ਮੱਠ, ਝੱਕ ॥
ਜੱਕੋ ਤੱਕੋ }

ਜੱਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ, ਮਹਾਤਮਾ ਭੁਗਤ ।

ਜੱਖਣਾ, ਸ:—ਲੱਜਿਆ, ਸੋਤ, ਸੰਤਖ ॥

ਜੱਖਣਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ ਹਜਾ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਜਖਮ, ਪੁ:—ਘਾਉ, ਵੱਟ, ਫੱੜਾ ॥

ਜਖਮ ਤੇ ਲੂਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਣਾ ॥

ਜਖਮਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਖਮ ਹੋਵੇ ।
ਜਖਮੀ, ਪੁ: }

ਜਖਮਾਨਾ } ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਖਮ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਅੰਗ ਹੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਪਾਹੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕਤ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮਲੇ ।
ਜਖਮਿਆਨਾ }

ਜਖੀਰਾ, ਪੁ:—ਜੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਾਲ, ਖਜਾਨਾ, ਖਲ ।

ਜੱਗ, ਪੁ:—ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ । ਸਾਧਾਂ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਅੰਨ ਭੁਕਾਣਾ, ਜੰਗਰ (ਜੱਗ ਕਰਨਾ), ਹਵਨ ।

ਜੰਗ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜੁੱਧ, ਝਗੜਾ ॥

ਜਗਜਗਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਦੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਿਕਾਰੀ ਸ਼ੈ ।

ਜਗਜਗਾਟ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਸੱਭਾ ॥

ਜਗਤ, ਪੁ:—ਜੱਗ, ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ, ਦੁਨੀਆਂ ॥

ਜਗਦੀਸ਼

ਜਗਦੀਸ਼, ਪੁ:—ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ।

ਜਗਨ ਨਾਥ, ਪੁ: ਖਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਇੱਕ ਵਚਿਤਾ
ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਦਰ ਚਿਤੀਸਾ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ
ਦੇ ਕੰਢੇ ਹੈ ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਦਾ ਭਾਤ, ਪੁ:—ਚੋਲ ਦੇ ਜਗਨ
ਨਾਥ ਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਇਕ
ਕੁੰਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਧੇ ਹਨ ॥

ਜੰਗਮ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਜਗਧਾਰੀ ਸਾਧੂ ਜੋ
ਹੱਲੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਜਗਮਗ } ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ
ਜਗਮਗਾਹਟ (ਟ) } ਸਭਾ ।

ਜਗਮਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਣਾ ।

ਜੱਗਰ, ਪੁ: ਸ:—ਗੰਗਾ ਅਤੇ ਚੰਮਕਲ, ਚੁੰਬੂ ॥

ਜਗਰਤਾ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ
ਜਗਰਤਾ } ਕੰਤਲ ਲਈ ਸਾਰੀ ਰਾਤ
ਜਗਰੋਤਾ } ਜਾਗਣਾ ॥

ਜੰਗਲ, ਪੁ:—ਸ਼ਣ, ਜੁਹ, ਝੰਗੀ, ਥੋਲਾ, ਉਮਾਕ,
ਟੰਟੀ, ਝਾੜਾ ।

ਜੰਗਲ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ
ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਹੋ ਆਉਣਾ } ਟੰਟੀ ਫਿਰਲ
ਜਾਣਾ ।

ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮੰਗਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਉਸਾਰ
ਵਿੱਚ ਹੋਣਕ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਜੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ ਥਾਂ ਵੀ ਬਾੜ, ਕਟਹਿਰਾ, ਇੱਕ
ਰਾਗਣੀ, ਕਈ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ।

ਜੰਗਲੀ, ਪੁ: ਸ:—ਜੰਗਲ ਦਾ, ਅਲੂੜ, ਮੂਰਖ,
ਫਿੱਥੇ ਬੋਤੀ ਨਹੀਂ ॥

ਜਗੀਰਦਾਰਨੀ

ਜੱਗਵੇਦੀ, ਸ:—ਵੇਦੀ ਜਿੱਥੇ ਜੰਗ ਜਾਂ ਹਵਨ
ਹੋਵੇ ।

ਜਗਾ } ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ ਠਾਹਰ, ਅਸਾਮੀ ।
ਜੱਗਾ }

ਜਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਨਾਂਦੂ ਤੇ ਚਿਨਾਲਣਾ ਸੁਚੰਤ
ਜਗਾਣਾਂ } ਕਰਨਾ, ਅਗ ਆਦਿਕ ਬਾਲਣੀ ।

ਜਗਾਈ, ਸ:—ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਜਗਾਤ, ਸ:—ਮਸੂਲ (ਦੇਣੀ, ਲੇਣੀ) ॥

ਜਗਾਤ ਖੌਨਾ, ਪੁ: ਜਿੱਥੇ ਮਸੂਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਜਗਾਤਣ, ਸ: }
ਜਗਾਤੀਤੀਆ, ਪੁ: } ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਏ ॥

ਜੰਗਾਲ, ਪੁ: ਲਹੇ ਚੰਤ ਸਲੂਬੇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲਾਲ
ਮੇਲ ਜੰਮ ਜਾਵੇ ਹੋ (ਲਗਣਾ) ॥

ਜੰਗਾਲੀ ਵਿ: ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਗਾਲ ਲਗਾ ਹੋਵੇ ।

ਜੰਗਾਲੀ ਜੰਦਰੇ ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਹੋਕੇ
ਘਰ ਵਸਣਾ ।

ਜੰਗੀ, ਪੁ:—ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ਵਿ:—ਜੰਗ ਦਾ
(ਫੌਜ, ਬੇੜਾ, ਜਹਾਜ਼) ।

ਜੰਗੀ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਸਥ ਭੌਂ ਵੱਡਾ ਵੇਸੀ ਅਫਸਰ ॥

ਜਗੀਰ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ
ਹੋਈ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਇਲਾਕਾ ॥

ਜਗੀਰਦਾਰ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਮਿਲ.
ਜਗੀਰਦਾਰਨੀ, ਸ: } ਹੋਈ ਹੋਵੇ ।
19-1-1922

ਜਗੀਰਦਾਰੀ

ਜਗੀਰਦਾਰੀ, ਸਃ—ਜਗੀਰ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ॥

ਜਗੀਰਿਆ ਜਾਣਾ } ਫ਼ੁ:—ਅਨੁਪਚ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਜਗੀਰਨਾ } (ਮਨੁਖਾ ਨੂੰ), ਜੋੜ ਵਿੱਚ
ਪੀੜ ਹੋਣੀ (ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ) ॥

ਜਗੋਟਾ, ਪੁ:—ਗੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜੰਜੀਰਾਂ ਜੋ
ਫਕੀਰ ਲਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜੰਘ, ਸਃ—ਲੱਤ, ਟੰਗ, ਪੱਟ ॥

ਜਚਣਾ, ਫ਼ੁ:—ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ, ਜਾਚ ਹੋਣੀ,
ਇਸ਼ਕਣਾ ॥

ਜਚਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਚ ਵਾਲਾ ॥

ਜੱਚਾਂ, ਸਃ—ਜਿਸ ਤੀਮਤ ਨੇ ਬੱਚਾ ਜਣਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਜੱਚਾਂ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਠੇ ਵਿੱਚ ਜੱਚਾਂ ਪਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਜਚਾਉਣਾ, ਸਃ—ਜਾਚ, ਪਰਖ, ਸਬੂਤ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਜਚਾਉਣਾ, ਫ਼ੁ:—ਜਾਚ ਕਰਾਉਣੀ, ਮਲੂਮ
ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਸੁਚਾਉਣਾ ॥

ਜੱਜ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਾਕਮ ॥

ਜੰਜ, ਸਃ—ਜਣੇਤ, ਵਿਆਹੁਣ ਗਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ ॥

ਜਜਮਾਨ, ਪੁ: } ਬਾਹਮਣ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਪੁਜਾ
ਜਜਮਾਨਣੀ, ਸਃ } ਅੰਦਰ ਕਰਾਏ, ਪਰੋਹਤ
ਨਾਈ ਅੰਦਰ ਲਾਗੀਆਂ ਨੂੰ
ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਵਾਲੀ) ॥

ਜਜਮਾਨੀ ਪਰੋਹਤ, ਪੁ:—ਜੋ ਮੁੰਢ ਉਂ ਕੁਲ ਦਾ
ਪਰੋਹਤ ਹੋਵੇ ॥

ਜੰਦੂ

ਜਜਮਾਨੀ ਪਰੋਹਤੀ, ਸਃ—ਜਜਮਾਨ ਪਰੋਹਤ
ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਜਮਾਲਨਾ, ਫ਼ੁ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਘਿਲ ਛਾਹਿਣਾ ॥

ਜੱਜਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਤੇਰ੍ਹਵੇਂ ਅੱਖਰ
ਦਾ ਨਾਉਂ, 'ਜ' ॥

ਜਜਾਇਲ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੰਦੂਕ ॥

ਜਜਾਇਲਚੀ } ਪੁ:—ਜਜਾਇਲ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ
ਜਜਾਇਲੀ } ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਜੰਜਾਲ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਔਖ, ਧੰਦਾ, ਢਾਹੀ, ਮਰੀ ॥

ਜੰਜਾਲਣ, ਸਃ } ਜੋ ਜੰਜਾਲ ਪਾਏ, ਉਪਦਰੀ ॥
ਜੰਜਾਲੀ ਪੁ: }

ਜੱਜੀ, ਸਃ—ਛਟੀ, ਅਦਾਲਤ ॥

ਜੰਜੀਰ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ, ਕੜੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ॥

ਜੰਜੀਰਾ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਲੜੀ, ਦੋ ਅਤ ਅੱਤ ਰੰਗਾਂ
ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਲਪੇਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਜੰਜੀਰਾ ਬੰਦੀ, ਸਃ—ਰੰਜ ਨੂੰ ਦਰਜੇ ਵਾਰ
ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜੰਜੀਰੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਜੰਜੀਰ, ਜੰਜੀਰ ਵਰਗੀ ਕੱਠੀ ॥

ਜੰਜੀਰੀ ਦਾਰ, ਫ਼ਿ:—ਜੰਜੀਰੀ ਵਾਲਾ, ਜੰਜੀਰੀ
ਵਰਗਾ ॥

ਪੁ:—ਜੰਜੀਰੀ ਵਾਲੇ ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲੇ ॥

ਜੰਦੂ, ਸਃ—'ਜੰਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੰਜੂ } ਪੁ:—ਜਨਮ, ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋ
ਜੰਦੂ } ਧਾਗਾ ਗਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜੱਟ, ਸਃ—ਜੱਟਾਂ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਜੱਟੋ, ਪੁਃ—ਜਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਕਿਰਸਾਣ ॥

ਜੱਟ ਜੱਫਾ, ਪੁਃ—ਅਨਿ ਵਾਰ ਘੁੰਟਕੇ ਨੱਪਣਾ ॥

ਜੱਟ ਬਿੰਦਿਆ } ਸਃ—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਉਸਤਾਦੀ,
ਜੱਟ ਵਿੰਦਿਆ } ਫਲ ॥

ਜੱਟ ਬਹਿਜ } ਵਿਃ—ਜਾਹਲ, ਅਨਾਜੀ, ਗੁਆਰ,
ਜੱਟ ਝੁਟ } ਥੇ ਝੋਲ ॥
ਜੱਟ ਵਹਿਜ }

ਜੱਟ ਵਾਹਦ } ਪੁਃ, ਸਃ—ਜੱਟ ਲੋਕ (ਹੱਸ ਦੀ
ਜੱਟ ਵਾਧ } ਬੱਲੀ) ॥

ਜੱਟਕਾ, ਪੁਃ }
ਜੱਟਕੀ, ਸਃ } ਜੱਟ ਦਾ (ਦੀ), ਗੁਆਰ ॥

ਜੱਟਕੀ ਕਟਕੀ, ਸਃ—ਜੱਟ ਦਾਸਤੀ, ਜੁਲਮ
ਥੇ ਨਿਆਈ ॥

ਜੱਟਲ, ਸਃ—ਝੂਠ, ਗੱਪ, ਬਕਵਾਦ (ਹੱਕਲੀ
ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਜੱਟਲ ਕਾਫ਼ੀਆ, ਪੁਃ—ਝੂਠੀ, ਗੱਪਾਂ ਵਾਲੀ
ਕਵਿਤਾ ॥

ਜੱਟਲ ਨਾਮਾ, ਪੁਃ—ਝੂਠਾ ਲਿਖਤ

ਜੱਟਲ ਮੈਨ, ਪੁਃ—ਖਾਕਾ, ਸ਼ਕੀਨ, ਵੈਸ਼ਨਬਲ
ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਾਲਾ ॥

ਜੱਟਲਣ, ਸਃ } ਜੋ ਬਕਵਾਦ ਕੀ ਅਤੇ ਪੱਪਾਂ
ਜੱਟਲੀ, ਪੁਃ } ਮਾਰੇ ॥

ਜੱਟਾਂ, ਸਃ—ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਲੰਮ
ਵਾਲ ॥

ਜੰਡ ਖੰਡ

ਜੇਟਾ ਜੁਟ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ
ਜੁੜਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜੇਟਾਧਾਰੀ, ਪੁਃ—ਲੰਮੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ, ਕੇਸਾਧਾਰੀ ॥

ਜੇਟੇ, ਸਃ—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਜਕ
ਹੋਟੀ ਹੋਈ ਤੀਮਰ ॥

ਜੇਟੁੰਗੜਾ, ਪੁਃ—ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਖੱਚਾ
(ਪਿਲ ਵਾਚਕ) ॥

ਜੇਟੁਰੀਆਂ, ਸਃ—(ਬਹੁਃ ਬਹੁ) ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ
ਵਾਲ ॥

ਜੇਟੇਟਾ, ਪੁਃ—ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ॥

ਜੇਟੇਟੀ, ਸਃ—ਜੱਟ ਦੀ ਧੀ ॥

ਜੇਠ, ਸਃ—ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਪਰਜਿਸ਼ਟਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੁਆਲੇ ਹਨ ॥

ਜੇਠਾਣੀ, ਸਃ—ਜੇਠ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਜੇਠੁਤ } ਪੁਃ—ਜੇਠ ਦਾ ਪੁੱਤ ॥
ਜੇਠੁਤੁ }

ਜੇਠੇਰਾ, ਪੁਃ—ਤੀਮਰ ਦੀ ਸਹੁਰੀ ਕੁਲ ਦਾ ਕੋਈ
ਵੱਡਾ ਜੋ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਸ ਦੀ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜੰਡ, ਪੁਃ }
ਜੰਡੀ, ਸਃ } ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਜੰਡ ਕਰੀਰ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜੰਡ ਤੇ
ਕਰੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਹੋਣ ॥

ਜੰਡ ਖੰਡ, ਪੁਃ—ਦੀਦ ਖਣ, ਹਾਥੀ ਦਾ ਦਦ ॥

ਜੰਡੀ ਕੱਪਣਾ

ਜੰਡੀ ਕੱਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ
ਜੰਡੀ ਵੱਢਣਾ } ਜਸਵਿੱਚ ਲਾੜਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜੁੱਖ
ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਹਣੀ ਵੱਢਦਾ ਹੈ ।

ਜਣ, ਪੁ:—ਇਕ ਲਵੇਰੀ ਜੰਗਲੀ ਕੌਮ ॥

ਜਣਤ, ਪੁ:—ਜੰਤ, ਜੀਵ, ਕੀਤਾ ਮਕੈਤਾ ।

ਜਣਦੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:), ਜਣਨ ਵਾਲੇ, ਮਾਪੇ ॥

ਜਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨਮ ਦੇਣਾ, (ਜੀਮਤ ਦਾ) ਬੱਚਾ
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ।

ਜਣਨੀ, ਸ:—ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਵਾਲੀ, ਮਾਂ ॥

ਜਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਦਾਬੀ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ । ਖਬਰ ਦੇਣੀ ।

ਜਣਵਾਲੀ, ਸ:—ਦਾਬੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਜਣਾ, ਪੁ:—ਆਦਮੀ, ਇਕੱਲਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਜਣਾ ਕਣਾ } ਪੁ:—ਹਰ ਕੋਈ, ਭਾਵੇਂ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ
ਜਣਾ ਖਣਾ } ਭਾਵੇਂ ਛੋਟਾ ॥

ਜਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਜਣਵਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਣਾਉਣੀ, ਸ:—ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਜੰਏ ਹੋਏ ਸਰ-
ਬੰਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜਣਾਈ, ਸ:—‘ਜਣਵਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਣੀ, ਸ: } ਜੀਮਤ, ਇਕੱਲੀ
ਜਣੀਆਂ ਸ: (ਬਹੁ:ਬਹੁ:) } ਜਨਾਨੀ ॥

ਜਣੀ ਕਣੀ } ਸ:—ਹਰੇਕ ਜੀਮੀਂ ਭਾਵੇਂ ਵੱਡੀ
ਜਣੀ ਖਣੀ } ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੀ ॥

ਜਤਾਉਲਾ

ਜਟੇਪਾ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਦੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਜਤ, } ਪੁ:—ਗ਼ਾਮੀ ਦੇ ਨੰਡੇ ਨਾਂ ਜਾਣਾ,
ਜਤ ਸਤ } ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਖਦਾ ਮੰਗ
ਨਾ ਕਰਨਾ । (ਡਹਿਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਜਤ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ
ਪਰਾਏ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੰਗ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ।

ਜਤ ਵੰਤ (ਤਾ), ਵਿ:—ਜਤੀ ਸਤੀ ।

ਜੌਤ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੱਲੜੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੇ
ਵਾਲ ।

ਜਤਨ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ, ਮਿਹਨਤ, ਸੌਂਝੀ, ਉਪਾਉ ॥

ਜਤਨੀ, ਵਿ:—ਜਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਕਲਾ, ਮਸ਼ੀਨ, ਤਬੀਰ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ
ਦੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਟਾ ॥

ਜੰਤ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਜੰਤ੍ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਾਦੂ ਗਰ ॥

ਸ:—ਪਤੀ, ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਥਿੰਗਾਂ ਆਦਿਕ ਦੱਸ-
ਣ ਵਾਲੀ ਕਿਰਾਥ ਜਾਂ ਕਾਰਾਤ, ਭਾਰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ਉਥਾਰ ॥

ਜੰਤ੍ਰੀ ਮੰਤ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਟੂਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਣਾ,
ਜਤਾ ਦੇਣਾ } ਖਬਰ ਕਰਨੀ ॥
ਜਤਾਨਾ }

ਜਤਾਉਲਾ, ਵਿ:—ਜਤ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤੀ

ਜਤੀ } ਪੜ੍ਹ: ਤੀਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਂ ਜਾਣ
ਜਤੀ ਸਤੀ } ਆਲਾ ਪਰਾਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਖ
ਦਾ ਸੰਗ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤੀ ਮਿਸਾਕ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਇੱਕ ਚੁਰੀ ॥

ਜੇਤ } ਪੁੜ੍ਹ:—ਜੀਵ, ਸਰੋਰ, ਪ੍ਰਾਣੀ, ਕੀੜਾ ।
ਜੇਤੂ }

ਜਥਾ, ਯੋਧਾ, ਜਿਹਾ, ਜਿਕੁਰ, ਜਿਵੇਂ ॥

ਜਥਾ } ਪੁੜ੍ਹ:—ਟੋਲੀ, ਮੰਡਲੀ, ਇਕੱਠ, ਸੁੰਡ ॥
ਜਥਾ }

ਜਥਾਰਥ, ਵਿਃ—ਠੀਕ, ਸੱਚ (ਗਣਨ, ਵਿੱਦਿਆ)
ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਸਚ ਮੁਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ।

ਜੱਥੇ ਦਾਰ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਜੱਥੇ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਆਗੂ ।

ਜੱਥੇ ਬੰਦੀ, ਸੜ੍ਹ:—ਜੱਥਾ ਬਲਾਉਣੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹਾਲਤ । ਜੱਥੇ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਜਦ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ।
ਜਦਾਂ }

ਜਦ ਕਦ (ਦੀ) } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ, ਜਿਹੜੇ ਵੇਲੇ,
ਜਦ ਕਦੀ (ਦੇ) } ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਜਦ ਜਦ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਜਿਸ ਵੇਲੇ,
ਕਦੇ ਕਦੇ ॥

ਜੱਦ, ਸੜ੍ਹ:—ਬੁਲ, ਘਰਾਣਾ, ਵੱਡੇ ॥

ਵਿਃ—ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ।

ਜੇਦਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਰੋੜੇ ਦੇ ਪੁਰੇ ਹੋ ਚਾਈਆਂ, ਬੰਨ੍ਹਕ
ਤੇ ਸਾਬਣ ਲਾਹੇ ਪਹੀਆ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਜੰਨ

ਜੰਦ } ਵਿਃ, ਪੜ੍ਹ:—ਤਾਰ ਖਿਚਣ ਵਾਲਾ ਉਧਾਰ,
ਜੰਦਰ } ਘਰਾਣ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੰਜੇ ਦਾਰ
ਹਥਿਆਰ, ਚਾਉਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ
ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਜੰਦਰਾ } ਪੁੜ੍ਹ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਆਦਿਕ
ਜੰਦਾ } ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਏਨਾ,
ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ), ਲਕੜੀ ਦਾ
ਪੰਜੇਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ॥

ਜੰਦਰੀ } ਸੜ੍ਹ:—ਛੋਟਾ ਜੰਦਰ, ਛੋਟਾ ਜੰਦਰਾ ॥
ਜੰਦੀ }

ਜੰਦੀ ਘੋਡਾ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਬੱਘੀ ਦੇ ਪਹੀਏ ਸਾਫ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਖਰਾਦ ।

ਜੰਦਾ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਜੰਦਰਾਂ ਵੇਖੋ ॥

ਜੰਦਾਰ } ਪੜ੍ਹ:—ਢਾਹੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਖੱਲ ਲਾਹੁਣ
ਜੰਦਾਲ } ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਨਿਰਦਸ਼ੀ ॥

ਜੰਦੀ, ਵਿਃ—ਜੱਦ ਦਾ, ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ, ਸਾਥੇ ਦਾਦੇ
ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ।

ਜੰਦੀ } ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ।
ਜੰਦੀ }

ਜੰਦੀ, ਸੜ੍ਹ:—ਜੰਦਰੀ ਵੇਖੋ ।

ਜੰਦੀ } ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ॥
ਜੰਦੀ }

ਜੰਦਕਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਜੰਦਾਂ ਤਕ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ
ਤੇੜੀ ।

ਜੰਨ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਸਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ, ਜਣਾ ॥

ਜੰਨ, ਪੁੜ੍ਹ:—ਭਰਮ, ਸੰਸਾ (ਏਨਾ, ਕਰਨਾ)
ਜਿਨ ਰਲਾ ਜਾਦਾਹੈ, ਜੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਦਾ) ॥

ਜਨਕ

ਜਨਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸੀਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ॥

ਜਨਕਾ } ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਹਿਜੜਾ ।
ਜਨਕਾ }

ਜਨਮ, ਪੁ:—ਜੰਮਣਾ, ਪਦੇਸ਼, ਜੂਠ, ਉਮਰ ॥

ਜਨਮ ਅਸਟਮੀ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ
ਜਨਮ ਦਿਨ ॥

ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਗਰੁਆ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਮਹਾ
ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਜਨਮ ਸਵਾਰਥ } ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਤੀ
ਜਨਮ ਸੁਖਾਰਥ } ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜੀਵਨ,
ਥਾਲਕ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖਸ਼ੀ ॥

ਜਨਮ ਸਾਖੀ, ਸ:—ਸਤ ਗੁਰਾਂਦੇ ਜੀਵਨ
ਚਰਿਤ੍ਰ । ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ॥

ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ, ਸ:—ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ
ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਕਸ਼ਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਥਾਲਕ
ਦੀ ਪਰਾਲਬਧ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ।

ਜਨਮ ਜਨਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਜਨਾਂ
ਵਿੱਚ ।

ਜਨਮ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਜੰਮਦਾ ਹੀ
ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਦਾਤਾ, ਪੁ:—ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਜਨਮ ਦਿਨ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੋਈ ਜੰਮਿਆ
ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ } ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਪਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ ॥

ਜਨਮ ਪਤੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਾਗਤ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ,

ਜਨਾਉਰ

ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ ਥਾਲਕ ਦੀ ਪਰਾਲਬਧ ਲਿਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਜਨਮ ਭਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ॥

ਜਨਮ ਭਰਿਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਜਨਮ ਭੂਮ (ਮੀ), ਸ:—ਜਿਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ
ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ।

ਜਨਮ ਮਰਣ, ਪੁ:—ਜੰਮਣਾ ਅਤੇ ਮਰਨਾ, ਆਵਾ
ਹੋਣਾ ।

ਜਨਮ ਲਗਣ, ਪੁ:—ਜਨਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗ੍ਰਹਿਆਂ
ਦਾ ਜੋੜ ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ, ਜੰਸਾਰ ਤੇ ਆ
ਉਣਾ ॥

ਜਨਮ ਵਗਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ॥

ਜਨਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ, ਜਨਮ ਲੈਣਾ ।

ਜਨਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਚਾ ਜਨਮਾਉਣਾ, ਦਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਜਨਵਰੀ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਮਹੀਨਾ ।

ਜਨਾ } ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਪਰਾਈ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਜਨਾਹ } ਪੁਰਖ ਦਾ ਸੰਗ ।

ਜਨਾ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਨਾ ਕਰੇ ॥

ਜਨਾ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਜਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ ॥

ਜਬਰ ਜਨਾਹ, ਪੁ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਜੋ ਜਨਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਜਨਾਉਰ, ਪੁ:—ਜਠੋਰ, ਜੀਵ, ਜੰਤ, ਪ੍ਰਾਣੀ
ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਜਨਾਹਣ

ਜਨਾਹਣ, ਸ: } ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲਾ ।
ਜਨਾਹੀ, ਪ: }

ਜਨਾਜਾ, ਪ: ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਲੋਥ 'ਜਸ' ਨੂੰ
ਦੱਬਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਣ ।

ਜਨਾਜਾ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਮੁਰਦਾ ਦੱਬਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ
ਦੁਆ ਪੜ੍ਹਨੀ ॥

ਜਨਾਤ, ਪ: (ਬਹੁ:ਬ:) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨ ।

ਜਨਾਨ ਖਾਨਾ, ਪ: ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੀਮਤਾਂ
ਦੀ ਥਾਂ ।

ਜਨਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ, ਸ: ਜੋ ਮਰਦ ਭੀਮਤਾਂ ਵਾਕਰ
ਥੱਲ ॥

ਜਨਾਨਜ਼, ਪ: ਜਨਾਨੀਆਂ ਵਰਗਾ ਮਰਦ,
ਕਮਜ਼ੋਰ ।

ਜਨਾਨਾ, ਪ: ਤੀਮਤ, ਦੱਬਰ, ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨਜ਼ਾ
ਮਰਦ ।

ਵਿ: ਤੀਮਤ ਦਾ, ਤੀਮਤ ਵਰਗਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ।

ਜਨਾਨਾ ਮਦਰੋਸਾ, ਪ: ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ।

ਜਨਾਨੀ, ਸ: ਤੀਮਤ, ਇਸਤ੍ਰੀ, ਵਹੁਟੀ ॥
ਵਿ: ਤੀਮਤ ਦੀ (ਜੁੱਤੀ, ਥੱਲੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਨਾਨੀ ਦਾ ਖਾਲਮ, ਪ: ਇਕੋਲੀ ਤੀਮਤ ।
ਤੀਵੀਂ ਮ ਨੀ ।

ਜੰਨੀ, ਵਿ: ਜੋ ਜੰਨ ਜਾਂ ਭਰਮ ਕਰੇ ।

ਜਨੂਣ, ਸ: ਜਲੂਣ, ਖੁਰਕ, ਬੋਰ (ਹਲੀ) ।

ਜਨੂਨ, ਪ: ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ, ਮੁਦਾ, ਖੁਸਕੀ ।

ਜਨੂਨਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨੂਨ ਹੋਵੇ, ਪਾਗਲ ॥
ਜਨੂਣੀ, ਪ: }

ਜਪੀ

ਜਨੇਊ, ਪ: ਉੱਚੀ ਜਾਤ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਪਾਗ
ਗਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥ ਜੰਵੁ ॥

ਜਨੇਤ, ਸ: 'ਜੰਜ' ਵੇਖੋ ।

ਜਨੇਤਰ (ਜ) } ਪ: ਜਨੇਤ ਦਾ ਆਦਮੀ,
ਜਨੇਤੀ (ਤੀਆ) } ਜਾਣੀ ।

ਜਨੇਰ, ਪ: 'ਜਨਾਉਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਪ, ਪ: ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਰ
ਧਰਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜੁੜੀ ਕਹਿਣੀ, ਪਿ-
ਆਣ, ਪੂਜਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਪ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਣਾ
ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ।

ਜਪ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕੋਈ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧੀ
ਕਰਣ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਲੋਂ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਆ-
ਦਿਕ ਦਾ ਜਪ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜਪ ਜੀ } ਸ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਜਪ ਨੀਸਾਣ } ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
੩੮ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ ।

ਜਪ ਤਪ, ਪ: ਪੂਜਾ, ਤਪਸਿਆ, ਭਗਤੀ ।

ਜਪ ਮਾਲਾ, ਸ: ਵੇਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਲਾ ॥

ਜਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ, ਦੁਪ-
ਜਪਾਏ ਭਜਨ ਕਰਨਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨੀ । ਨਿਗਲ
ਜਾਣਾ ।

ਜਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਦੁਏ ਕੋਲੋਂ ਭਜਨ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੱਪਾ ਲੋਟਾ, ਪ: ਜੁਲਾਬ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਪੀ, ਪ: ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਗਤ ।

ਜਪੀ ਤਪੀ, ਜਪੀ ਤਪੀਆ

ਜਪੀ ਤਪੀ } ਪੜ੍ਹ—ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਪ ਤਪ ਕਰੇ ।
ਜਪੀ ਤਪੀਆ }

ਜੱਧੇ ਲੋਟਾ, ਪੜ੍ਹ—ਜਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਜੱਫ, ਸੜ੍ਹ—ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹੀਂਦਣਾ ।

ਜੱਫ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ
ਜੱਫ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਪੈਣਾ ।

ਜੱਫ ਮੁਜੱਫ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—‘ਜੱਫੋ ਜੱਫੀ ਹੋਣਾ’
ਹੋਵੇ ।

ਜੱਫਰ, ਸੜ੍ਹ—ਸਖਤੀ, ਔਖ ਥਿਪਤਾ ।

ਜੱਫਲ, ਵਿੜ੍ਹ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੜਨਾ
ਹੋਵੇ (ਕਬੱਡੀ) ।

ਜੱਫਾ, ਸੜ੍ਹ—ਜੁਲਮ ਸਖਤੀ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ ।

ਜੱਫਾ ਕੱਫਾ, ਸੜ੍ਹ—ਦੁਖ, ਔਖ, ਬੁੜ੍ਹ ।

ਜੱਫਾ ਤੱਫਾ ਹੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਦੁੱਖ ਸਹਿਣਾ ।
ਜੱਫਾ ਕੱਫਾ ਘਾਲਣੀ }

ਜੱਫੜੀ, ਸੜ੍ਹ—‘ਜੱਫਾ’ ਰੇਖਾ ।

ਜੱਫਾ, ਪੜ੍ਹ—ਘੁਲਦਿਆਂ ਘੁਲਦਿਆਂ ਜਾਂ ਪਿਆਰ
ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾਉਣਾ (ਪਾਉਣਾ,
ਮਾਰਨਾ) ।

ਜੱਫੇ ਦਾ ਜੱਫਾ } ਪੜ੍ਹ—ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੋ ਜੱਫਾ
ਜੱਫੇ ਵਾਲਾ ਜੱਫਾ } ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ।

ਜੱਫਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਵੈਰੀ ਦਾ ਥਾਵੁ ਆਉਣਾ ।

ਜੱਫੀ, ਸੜ੍ਹ—ਘੁੱਟ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਗਲਕ-
ਤੀ (ਘੱਤਣੀ, ਪਾਉਣੀ) ।

ਜੱਫੇ ਜੱਫੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਘੁਲਣਾ, ਹੱਥ ਪਾਈ
ਹੋਣਾ ।

ਜਬਾਣ ਖੋਲ੍ਹਣੀ

ਜਬਾ, ਪੜ੍ਹ—ਮੱਥਾ, ਇਕਬਾਲ, ਪੁਰਾਪ, ਮਗਤਬਾ ।

ਜਬਤ } ਸੜ੍ਹ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਖੁੱਸ ਜਾਣਾ, ਵਸ,
ਜਬਤੀ } ਥਾਵੁ ।

ਜਬੰਦ ਪੜ੍ਹ—ਰਾਜਾ ਦਾ ਉਹ ਲਕੜ ਦਾ ਹਥਿਆਰ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲਸਤਰ ਨੂੰ ਕੰਧ ਤੇ ਖੰਧਰਾ
ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਜਬਰ, ਵਿੜ੍ਹ—ਬਹੁਤ ਹੱਫਾ, ਵੰਧ, ਬੜਾ, ਭਾਰੀ
ਜਬਰੀ, ਸੰਘਣਾ, ਤਕੜਾ ।

ਜਬਰ ਦਸਤ, ਵਿੜ੍ਹ—ਤਕੜਾ, ਤੱਫਾ, ਜਾਲਮ,
ਲ ਇਕ ।

ਜਬਰ ਦਸਤੀ, ਸੜ੍ਹ—ਜੋਰਾਵਰੀ, ਤਾਕਤ (ਕਰਨਾ) ।

ਜੱਬਰ, + ਸੜ੍ਹ—ਭਾਰਾ, ਥੱਟੀ ਕਿਸਮਤ ਲਿਆਉਣ
ਲਾ ।

ਜੱਬਰ ਦਾਣ, ਪੜ੍ਹ—ਥਿਪਤਾ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਫਕੌਰੀ
ਨੂੰ ਕੱਢੀ ਚੀਜ਼ ਦੇਣੀ ।

ਜਬਰਾਈਲ, ਪੜ੍ਹ—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਰੁਹਾਨ
ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਰਿਸ਼ਤਾ ।

ਜਬਰੀ, ਸੜ੍ਹ—ਜੋਰਾਵਰੀ, ਜਾਲਮ, ਬੁੱਢੀ ਤੀਸਤ ।

ਜਬਣ, ਸੜ੍ਹ—ਜੀਭ, ਬੋਲੀ, ਕਲਾਮ, ਬਚਨ ।

ਜਬਾਣ ਹਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਬੜਾਸਿਹਾ ਬਲਣਾ

ਜਬਾਣ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਚਨ
ਦੇਣਾ ।

ਜਬਾਣ ਖੋਲ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿੜ੍ਹ—ਬਹੁਤ ਖੋਲਨਾ ।

ਜਥਾਣ ਗੰਦੀ ਕਰਨੀ

ਜਥਾਣ ਗੰਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਦੇ ਖਰਨ
ਬੱਲਣੇ

ਜਥਾਣ ਤੜ ਤੜ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜੀ ਫੇਤੀ
ਬੱਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਠ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ

ਜਥਾਣ ਦੱਬ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲੀ
ਬੱਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਦੱਬ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਣਾ ॥
ਜਥਾਣ ਦੱਬਣੀ

ਜਥਾਣ ਦਾ ਚਸਕਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ
ਦੀ ਚਾਹ ।

ਜਥਾਣ ਦਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਮਿੱਠੇ ਖਰਨ ਬੱਲਣ
ਦਾਲਾ ।

ਜਥਾਣ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਚਨ ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾ ਬੱਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੱਲਣ ਨਾ ਦੇਣਾ ।

ਜਥਾਣ ਫੇਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਕੇ ਮੁੱਕਣ ਜਾਣਾ ॥
ਜਥਾਣ ਬਦਲਣੀ

ਜਥਾਣ ਬੰਦ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲ ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਬੰਦ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲਦੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ

ਜਥਾਣ ਵਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਕੀਮ ਨੂੰ ਜੀਭ
ਦਿਖਾਉਣੀ ।

ਜਥਾਣ ਵੇਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਕੀਮ ਦਾ ਰੋਗੀ ਦੀ
ਮੀਭ ਵੇਖਣਾ ॥

ਮਿੱਠੀ ਜਥਾਣ, ਸ:—ਮਿੱਠੇ ਖਰਨ, ਮਧੁਰ ਖਾਣੀ ॥
ਜਥਾਨ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਬੱਲਣਾ,
ਮੁਖਣਾ

ਜਥਾਨੀ, ਵਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਕਰੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਜੋ ਲਿਖਤ
ਦਿਖ ਨਹੀਂ ਆਈ ।

ਜਥਾਨੀ ਜਮਾ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਫੋਕੀਆਂ ਗਲਾਂ
(ਅਮਲ ਨਹੀਂ) ॥

ਜਥਾਬ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ, ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣੀ, ਨਾਹ,
ਇੱਕ ਚਾਂਸ ਦੇ ਮਲ ਦੀ ਦੁਜੀ ।

ਜਥਾਬ ਸਵਾਲ, ਪੁ:—ਕਹਿਣਾ ਸੁਣਨਾ, ਬਗ਼ੜਾ,
(ਕਰਨਾ) ॥

ਜਥਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਥਾਬ ਕਰਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੁਦਬਾਂ ਦੇਖਾਵੇ ਦਾ ਉੱਤਰ
ਦੇਣਾ ।

ਜਥਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ, ਨਾਹ ਕਰਨੀ
ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਜੰਮ'ਲੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਨ'ਮ', ਪੁ:—ਉਹ ਲਿਖਤ ਜੋ ਸ਼ੀਆ 'ਮੁਸ-
ਲਮਾਨ ਮਰਦੇ ਦੀ ਛੋਤੀ ਪੁਰ ਖੱਫ਼ ਨਾਲ
ਦੱਬਦੇ ਹਨ ।

ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣਾ ॥

ਜਬਾਜ਼

ਜਬਾਜ਼, ਪੁ: } ਜਿਸ ਹੇਠੀ ਵਿੱਚ ਦਾਦ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ
ਜਬਾਜ਼ੀ, ਸ: } ਹਨ ॥

ਜੰਬੂ ਦੀਪ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ ॥

ਜੰਬੂਰ ਪੁ: ਸ:—ਦਾਉਦ ਦੇ ਭਜਨ, ਸੰਨੀ ॥

ਜੰਬੂਰ, ਪੁ:—ਸੰਨੀ, ਜਿਮਦੀ ॥

ਜੰਬੂਰਚਣ, ਸ:—ਜੰਬੂਰਚੀ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜੰਬੂਰਚੀ, ਪੁ:—ਜੰਬੂਰਚੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੰਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਉਠ ਤੇ ਧਰਕੇ ਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਤੋਪ, ਮਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਲੜਕਾ ॥

ਜੰਬੂਰੀ } ਪੁ:—ਜੰਬੂਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜੰਬੂਰੀਆ

ਜੱਬੇ ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਮ, ਪੁ:—ਮੌਤ ਦਾ ਵਗਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਜਮ ਹੋਕੇ ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਨਾ ਛੱਡਣਾ ॥

ਜਮ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਮੌਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਜਮ ਜਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਜਮ ਦੀ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਠਰਕ ॥

ਜਮਦੂਤ, ਪੁ:—ਜਮ ਦਾ ਨੌਕਰ, ਮੌਤ ਦਾ ਦੇਉਤਾ

ਜਮ ਰਾਜ ਪੁ:—ਠਰਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ॥

ਜਮ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਠਰਕ ॥

ਜਮਾਉ

ਜੰਮ, ਪੁ:—ਜਨਮ, ਬਚਾ, ਉਲਾਦ, ਵੰਸ਼ ॥

ਜਮਗਟ } ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਕੱਠ
ਜਮਘਟ

ਜੰਮਣ, ਪੁ:—ਜਨਮ, ਦੁੱਧ ਦੀ ਜਾਗ ॥

ਜੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਣਾ, ਪੈਦਾ
ਹੋਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਛੁੱਟਣਾ, ਵਧਣਾ, ਨਰਮ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਚੰਬੜਣਾ, ਟਿਕ ਜਾਣਾ ॥

ਜਮਨਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਦੀ ॥

ਜਮਾਂ, ਸ:—ਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਧਨ, ਜੜੇ ॥

ਵ:—ਕਠਾ ਕੀਤਾ ਬੰਦਿਆ, ਜੋੜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਮਾਦਾਰ, ਪੁ:—ਹੋਜ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਅਫਸਰ (ਸਬੇਦਾਰ ਦੇ ਬੱਲੇ) ॥

ਜਮਾਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਜਮਾਦਾਰ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜਮਾਦਾਰੀ, ਸ:—ਜਮਾਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਜਮਾ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਮਸੂਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ॥

ਜਮਾ } ਪੁ:—ਇਕੱਠ, ਭੀੜ ਵਰਗੇ, ਜੰਮਣ ਦਾ
ਜਮਾਉ } ਕੰਮ ॥

ਜਮਾਉਣ, ਸ:—ਜੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਚੀਜ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਰਦੇਨੀ,
ਚੰਬੜਣਾ, ਜਨਮ ਦੇਣਾ, ਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ, ਉੱਗਾਉਣਾ, ਛੁਟਾਉਣਾ ॥

ਜਮਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਜੰਮ ਸਕੇ ॥

ਜਮਾਇਣ

ਜਮਾਇਣ, ਸਃ—ਦਹੀ ਆਇਕ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੱਧ ਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੰਮਣ, ਜਾਗ ॥

ਜਮਾਈ, ਸਃ—ਦਾਈ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥—ਜਵਾਈ ॥

ਜਮਾਈ, ਸਃ—ਉਥਾਸੀ (ਆਉਣੀ, ਲੈਣੀ) ।

ਜਮਾਤ, ਸਃ—ਭੀੜ, ਕੱਠ, ਵੱਲੀ, ਮੰਡਲੀ, ਜੋ ਬਾਲਕ
ਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਉਠਾ ਦੀ ਮਡਲੀ ।

ਜਮਾਤ ਕਰਾਮਾਤ—ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਆਦਮੀ ਅਚ-
ਰਜ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਜਮਾਤੀ, ਪੁਃ—ਇੱਕੋ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ।

ਜਮਾਦਰੂ } ਵਿਃ ਵਿਃ—ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ, ਜਨਮ ਦੇ
ਜਮਾਂਦਰੂ } ਵੇਲੇ ਤੋਂ ।

ਜਮਾਦਾਰ, ਪੁਃ—ਸਰਦਾਰ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਏ ਹੇਠਲਾ
ਅਫਸਰ, ਪੁਲਸ ਦਾ ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਇਕ
ਅਫਸਰ ॥

ਜਮਾਦਾਰਨੀ, ਸਃ—ਜਮਾਦਾਰ ਦੀ ਵਰ੍ਹਣੀ

ਜਮਾਦਾਰੀ, ਸਃ—ਜਮਾਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦੁੱਤਾ ॥

ਜਮਾਦੀਉਲ ਅਵਲ, ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਮਹੀਨਾ ।

ਜਮਾਦੀਉਲ ਆਖਰ } ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ
ਜਮਾਦੀਉਲ ਸਾਨੀ } ਦੂਜਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜਮਾਨਤ, ਸਃ—ਜਾਮਨੀ, ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ, ਦੂਜੇ ਦੀ
ਹੱਲ ਆਪਣੇ ਸਰ ਤੇ ਲੈਣੀ ॥

ਜਮਾਨਾ, ਪੁਃ—ਦਲਾ, ਸਮਾ, ਵਖਰ, ਲੋਕ, ਦੁਨੀਆ

ਜਮਾਲ, ਪੁਃ—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੋਭਾ ॥

ਜਰਮ

ਜਮਾਲ ਹੋਵਾ, ਪੁਃ—ਸਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਮਾਵਟ, ਸਃ—ਜੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗਣ, ਵਿਕਾਉ.

ਜਮੀਨ, ਸਃ—ਧਰਤੀ, ਭੋ, ਪਿਰਥੀ ।

ਜੰਮੂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਇੱਕ ਬਾਲਾ
ਫਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦੁੱਖ ।

ਜਮੂਰ, ਪੁਃ—'ਜੰਬੂਰ' ਦੇਖੋ ।

ਜਮੂਰਾ, ਪੁਃ—'ਜੰਬੂਰ' ਦੇਖੋ—ਛੋਟਾ ਮੀਂਡਾ ਯਥਾ
ਬਰਾ ਜਮੂਰਾ ।

ਜੱਯਦ, ਵਿਃ—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ ਭਾਞਾ, ਬਹੁਤ ਪੌਛਾ ॥

ਜਰ, ਸਃ—ਸੋਣਾ, ਧਣ, ਦੌਲਤ ਜੰਗਲ (ਲੰਗਣਾ) ॥

ਜਰਦ, ਵਿਃ—ਪੀਲਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ

ਜਰਦਾ, ਪੁਃ—ਕੇਸਰ ਵਾਲਾ ਮਿੱਠਾ ਪੁਲਾਉ,
ਪੀਲਾ ਪੁਲਾਉ ॥

ਜਰਦਾਈ } ਸਃ—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਟੁੱਟਾ, ਪਲੰਝਣ,
ਜਰਦੀ } ਅੰਝੇ ਵਿਚਲਾ ਪੀਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਜਰਨਾ, ਵਿਃ—ਸਾਂਹਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਜਲਣਾ,
ਸਰਨਾ ।

ਜਰਨੈਲ, ਪੁਃ—ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ।

ਜਰਬ, ਸਃ—ਸਟ, ਠੱਪਾ, ਜੋਗਵਰੀ, ਓਣਨ ਦਾ
ਸ਼ਬਾ (ਦੋਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਲੰਗਣੀ) ।

ਜਰਬ ਖਾਨਾ, ਪੁਃ—ਟਕਸਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਕੇ ਬਣਦੇ
ਹਨ ।

ਜਰਮ, ਪੁਃ—'ਜਨਮ' ਦੇਖੋ, 'ਬੀਜ', ਬੀਜਾਰਾਮਾ
ਦੇ ਕੀਤੇ ॥

ਜਰਮਣਾ

ਜਰਮਣਾ; ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਮਣਾ, ਜਨਮ ਲੇਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਜਰਮਣਾ } ਪ੍ਰ:—ਚੱਟੀ, ਝੀਨ, ਸਚਾ ਦੁ ਤੋਰ ਤੇ
ਜਰਵਾਨਾ } ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ, ਭਰਨਾ, ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਜਰਾ, ਸ:—ਬਚੋਪਾ, ਕਿਣਕਾ, ਰਮਾਲਕੁ, ਬੋਤੀ ਸੋਹੀ ਸੈ ।

ਵਿ: }
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: } ਬਹੁਤ ਬੋੜਾ, ਰਚਾਕੁ ।

ਜਰਾਹੁ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਚਾ ਕੁ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋੜਾ

ਜਰਾ ਜਰਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ
ਜਰਾ ਜਰਾ ਕਰਕੇ } ਹਿੰਸਾ, ਟਕੜੇ ਕਰਕੇ

ਜਰਾ ਦੀ ਜਰਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬੋੜੇ 'ਚਰ ਲਈ ॥

ਜਰਾ ਬਰਾ, ਪ੍ਰ:—ਨੱਕ ਵਗਨਾ, ਰੋਸਾ ।

ਜਰਾ ਭਰ ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋੜੀ (ਚੀਬ)।

ਜਰਾਹੁ, ਪ੍ਰ:—ਛੋੜੇ ਆਇਕ ਚੀਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਸਾਂ ਨਾਈ ।

ਜਰਾਹੀ, ਸ:—ਜਰਾਹ ਦਾ ਕਮ

ਜਰਾਬ, ਸ:—ਮੇਜਾ ਪੈਰ ਨੂੰ ਕਜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜਦੀ, ਸ:—ਚ ਦੀ ਸੋਢੀ ਦੀ ਚਾਰ, ਰਤਾ ਕੁ (ਜਰਾ ਦਾ ਸਜੀ ਲੀਨਾ) ।

ਜਰੀ ਬਾਦਲਾ, ਸ:—ਸੋਲੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤੰਦ ।

ਜਰੀਬ, ਸ:—ਜਿਮੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਮੀਜੀਰ ।

ਜਲ ਧਾਰਾ

ਜਰੀਮਾਨਾ, ਪ੍ਰ:—'ਜਰਮਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਰੂਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਸਰੇ ॥

ਸ:—ਲੜ, ਜਰੂਰਤ, ਗੋ, ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਸੰਗ ।

ਜਰੂਰ ਬਰ ਜਰੂਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ।

ਜਾ ਜਰੂਰ, ਸ:—ਟੱਟੀ, ਸੋਹਦ ਖਾਨਾ ਪਖਾਨਾ ।

ਜਰੂਰਤ, ਸ:—ਲੋੜ, ਗੋ, ਬੁੜ (ਪੈਣੀ, ਹੋਣੀ) ॥

ਜਰੂਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨਰਬ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜਲ, ਪ੍ਰ:—ਪਾਣੀ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸੜ ਭੁੱਜ ।

ਜਲਹੋੜਾ }
ਜਲਹੋੜਾ } ਪ੍ਰ:—'ਜਲ ਨਹੁੱਖ' ਵੇਖ ॥

ਜਲਚਰ, ਪ੍ਰ:—ਜਲ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ॥

ਜਲ ਜੇਤ, ਪ੍ਰ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ।

ਜਲ ਤਰੀਗ, ਪ੍ਰ:—ਨਿੱਕ ਬਾਸਾ, ਲਹਿਰ ॥

ਜਲ ਤਵੰਗੀ, ਪ੍ਰ:—ਜੋ ਜਲਤਰੀਗ ਬਸਾਵੇ ॥

ਜਲ ਤੁਰੰਗ, ਪ੍ਰ:—ਦਰਿਆਈ ਘੋੜਾ ।

ਜਲ ਥਲ, ਪ੍ਰ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਫਾਇਆ ਹੋਇਆ ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਸਾਂਹੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ ।

ਜਲ ਧਾਰ (ਰਾ), ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਦੀ ॥

ਜਲ ਨਿਮ

ਜਲ ਨਿਮ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਰਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਕਰਨਾ) ।

ਜਲ ਪਾਣ, ਪੁ:—ਬੱਤਾ ਜੇਹਾ ਖਾਲਾ ਧੀਣਾ ।

ਜਲ ਬਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਲ ਜਾਂ ਸੜਨਾ ॥

ਜਲ ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਹੜ੍ਹ ॥

ਜਲਮਈ, ਸ:—ਹੜ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਛਾ ਜਾਣਾ ।

ਜਲ ਮਨੁੱਖ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਜਲ ਮਾਹੁਣੂ } ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਜਨੌਰ ॥
ਜਲ ਮਾਣਸ }

ਜਲ ਮੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਰਸਾਯਨ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮ ਜਾਂ ਅ ਮਲ ॥

ਜਲਸਾ, ਪੁ:—ਖਸੀ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇਕੱਠ ।

ਜਲਜਲਾ, ਪੁ:—ਭੁਰਾਲ, ਰਸਾਦ, ਰਾਜ ਰੇਲਾ ॥

ਜਲਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਬਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ।

ਜਲਜਲਾਟ, ਸ:—ਕਾਥਾ । ਰਮਕ, ਸੱਭਾ । ਭੁੱਧਾ ॥

ਜਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਨਾ ਬਲਣਾ ਭੁੱਝਕਣ
ਜਲਨਾ } ਕਰਨਾ ।

ਜਲਤ, ਸ:—ਸਾਗਾ, ਗਰਮੀ, ਭੜਕ, ਖਾਰ ॥
ਦ:—ਜਲਦ ।

ਜਲਤ ਖੋਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ
ਜਲਤ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਸਵੇ ।

ਜਲਤੀ, ਸ:—ਜਲਦੀ, ਕਾਹਲੀ, ਛੇਤੀ, ਫਰਤੀ ।

ਜਲਾਬ ਕਰਨਾ

ਜਲਦ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਬਿੱਧਾ, ਤੇਜ, ਹੇਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਲਦ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਾਹਲੀ ਕਰੇ ॥

ਜਲਦੀ, ਸ:—ਛੇਤੀ, ਸਤਾਈ, ਕਾਹਲ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜਲੇਪਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੀਠਾ ।

ਜਲਨ } 'ਜਲਤ' ਅਤੇ 'ਜਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਜਲਨਾ }

ਜਲਵੱਯਾ } ਪੁ:—ਜਲਣ ਵਾਲਾ ।
ਜਲਵੇਯਾ }

ਜਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਵਾਉਣਾ, ਬਲਵਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਜੱਲ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਰੀਠੀ ਤਰਾਂ ਨਾਂ ਥੱਲ ਸਕੇ ॥

ਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਬਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਜਲਾਦ, ਪੁ:—ਭੜਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਦਾਸੀ ॥

ਜਲਾਦ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਜਲਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤਰਸੀ ॥

ਜਲਾਦਣੀ, ਸ:—ਜਲਾਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਭੜਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।

ਜਲਾਦੀ, ਸ:—ਜਲਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤਰਸੀ ॥

ਜਲਾਬ, ਪੁ:—ਦਸਤ ਲੱਗਣੇ, ਦਸਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਖਾਲੀ ਲੈਣਾ ਸ:—ਜਗਾਬ ॥

ਜਲਾਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਲੈਣਾ ॥

ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ

ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇਣੀ।

ਜਲਾਬ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਨਾਲ ਦਸਤ ਆਉਣੇ।

ਜਲਾਬ ਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਖਾਣੀ ॥

ਜਲਿਆ, ਵਿ:—ਸਭਿਆ ਹੋਇਆ

ਜਲਿਆ ਬਲਿਆ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਕਾਂਡਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਲੂਸ, ਪੁ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਸਵਾਰੀ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ, ਜਲੇ ॥

ਜਲੂਣ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਚੌਰ ॥

ਜਲੇਪਾ, ਪੁ:—‘ਜਲੇਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਲੇਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਜਲੇ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ ॥

ਜਲੇਬਾ, ਪੁ:—ਸਤੂਤ, ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਢਲ

ਜਲੇਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ

ਵਿ:—ਜਲੇਬ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਜਲੇਮਾ } ਪੁ:—ਜਲਨ, ਸਾੜਾ, ਗਰਮੀ, ਗੁੱਸਾ,
ਜਲੇਵਾ } ਗਮ, ਦੁਖ ॥
ਜਲੇਵਾ }

ਜਲੇ, ਪੁ:—‘ਜਲੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਲੇਧਰ, ਪੁ:—ਫਿੱਛੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਜਾਣ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਜਲੇਧਰਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਲੇਧਰ ਹੋਵੇ ॥
ਜਲੇਧਰੀ, ਪੁ: }

ਜਵਾਲਾ

ਜਲੇ, ਪੁ:—ਸੋਭਾ, ਮਾਂਹਮਾ, ਸ਼ਾਨ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ ॥

ਜਵੇਤੀ } ਸ:—ਜਵਲ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਢਾਲਤੁ
ਜਵੇਤੀ } ਢਲ ॥

ਜਵਾ, ਸ:—ਜੀਭ, ਜਬਾਣ ॥

ਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਥੀ, ਫਿੱਛੇ ਪੀੜਦੀ ਦੁਆ ॥

ਔਠ ਪਹਰੀ ਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਜੋ ਜਵਾਇਣ ਔਠ ਪਹਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ (ਤਾਪ ਦੀ ਦੁਆ) ॥

ਜਵਾਈ, ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਬੈਂਦ, ਲੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ॥

ਜਵਾਸਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੇਰਿਆ ਦਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥
ਜਵਾਂਸਾ }
ਜਵਾਂਹ }

ਜਵਾਹਰ, ਪੁ:—ਚਤਨ, ਵਰ ਮੁੱਲੇ ਪੱਥਰ ॥

ਜਵਾਹਰਾਤ, ਪੁ:—(ਬਹੁ, ਬ:) ਬਹੁਤ ਜਵਾਹਰ ॥

ਜਵਾਹੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਰਾ ॥

ਜਵਾਗਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕਣਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਿਸ ਹੋਣ ॥

ਜਵਾਣ, ਵਿ:—‘ਜਆਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਣੀ, ਸ:—‘ਜਆਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਬ, ਪੁ:—‘ਜਬਾਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਰ, ਸ:—ਜੁਆਰ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਮਥਈ ॥

ਜਵਾਲਾ, ਸ:—ਲਾਟ, ਗਰਮੀ, ਇੱਕ ਦੇਵੀ ॥

ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ

ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਕ
ਠਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਲਾਟ, ਭਾਗਤੇ ਦੋ ਪਹਾੜਾਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਦੋਵੀ । ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ।

ਜਵੈਣ, ਸ:—‘ਜਵਾਇਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਜੜ } ਸ:—ਮੂਲ, ਅਸਲ, ਜੋ ਚੇਤਨ ਨਹੀਂ
ਜੜੂ }

ਜੜੂ ਉਪੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਉਂਜੜਣਾ ।

ਜੜੂ ਹਰੀ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਣੇ ਰਾਹਣਾ ।

ਜੜੂ ਠੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂਲਾਂ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਜੜੂ ਜੰਮਣੀ (ਫੜਣੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਪੁੱਕੀ
ਜੜੂ ਲੱਗਣੀ } ਤਰਾਂ ਕਾਇਮ
ਜੜੂ ਪਤਾਲ ਤੀਕ ਲੱਗਣੀ } ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਜੜੂ ਜਮਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਹ ਧਰਨੀ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ।

ਜੜੂ ਪੇੜ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਰੁੱਖ, ਸਭ ਕੁਝ ।

ਜੜੂ ਮੂਲ, ਸ:—ਜੜੂ, ਸਾਰਾ ਦੱਬਰ ਮਰਨ
ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਕੋਈ ਬਚ ਰਹੇ ।

ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉ-
ਜੜ੍ਹੀਂ ਤੇਲ ਦੇਣਾ } ਜਾੜਣ ਦਾ ਉਪਾਉ
ਕਰਨਾ ।

ਜੜਤ } ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਹਿਣਿਆਂ
ਜੜਤੀ } ਵਿਚ ਜਵਾਹਰ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣੇ ।

ਜੜਨਾ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿਚ ਨਗ ਆਦਿਕ
ਲਾਉਣੇ ਠੱਕਣਾ, ਜਮਾਉਣਾ ।

ਜਾਇਆ ਜਾਣਾ

ਜੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਜੜਵਾਈ, ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੜਾਉ, ਪੁ:—ਜੜਤ ਦਾ ਵੰਗ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ
ਵਾਲ

ਜੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੜਾਉ, 1:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਗ ਆਦਿਕ ਜੜੇ
ਹੋ ਰਹੇ ।

ਜੜਾਇਣ } ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।
ਜੜਾਈ }

ਜੜਾਵਾਂ, ਪੁ:—‘ਜੜਾਉ’ ਵੇਖੋ ।

ਜੜੀ, ਸ:—ਦੁਆ ਦਾ ਬੂਟੀ ਦੀ ਜੜੂ ॥

ਜੜੀ ਬੂਟੀ, ਸ:—ਬੂਟੀ, ਦੁਆ, ਔਖਧ ।

ਜੜੀਆਂ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿਚ ਨਗ ਆਦਿਕ
ਜੜਣ ਵਾਲਾ ।

ਜੜੀਆਂ, ਸ:—ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
ਗੀਠੀਆ ਦਾ ਰੋਗ (ਮੰਝਲੀਆ)

ਜਾ, ਸ:—ਜਗ੍ਹਾ, ਥਾਂ, ਮਰਾਤਬਾ, ਪਦਵੀ,
ਪੁ:—ਪ੍ਰਭੂ ।

ਜਾ ਜਰੂਰ, ਸ:—ਟਰੀ, ਪਖਾਨਾ, ਸੋਧ ਖਾਨਾ ॥

ਜਾ ਬਜਾ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਬ ਬ . ਸਬ ਬਾਂ ।

ਜਾਂ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ, ਸਦ, ਜਦੋਂ, ਧੌਂਜਕ:—ਯਾ ॥

ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਜੀਅਆ ਹੋਇਆ, ਪੜ੍ਹ ।

ਜਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਲੇ ਜਾਣਾ, ਜੰਮਣਾ ॥

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਜਾਇਆ

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਸੱਕਾ ਭਰਾ ॥

ਜਾਇਦਾਤ } ਸ:—ਪਰ ਦਾ ਮਾਲ, ਧਨ ਜੋਖੋ
ਜਾਇਦਾਤ } 'ਮਲਖ' ।

ਜਾਇਫਲ, ਸ:—'ਜਾਫਲ' ਵੇਖੋ ।

ਜਾਈ, ਸ:—ਧੀ, ਬੇਟੀ ।

ਜਾਸਤੀ, ਸ:—ਜਗਵਰੀ ਸਬਰਦਾਸਤੀ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਜਾਹ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਾਣਾ' ਪਾਤਲਾ ਅਨੁਮਤਸਰਬ ਲਕਾਰ

ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ, ਵਿਸਮਯ:—ਕੰਮ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ॥

ਜਾਹਗੀਆ, ਪੁ:—'ਜਾਪੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਹਨੂ, ਪੁ:—ਜਾਨੂ, ਗੱਡਾ ॥

ਜਾਹਰ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਪਰਗਟ, ਜੋ ਸਾਫ਼ ਦਿੱਸੇ
(ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ॥

ਜਾਹਰਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪਰਗਟ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਜਾਹਰੀ, ਵਿ:—'ਜਾਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਹਲ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਅਣਜਾਣ, ਅਲੋੜ ॥

ਜਾਹਲੀ, ਸ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ ।

ਜਾਹੜ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਦੌੜ, ਦ ॥

ਜਾਕਟ, ਸ:—ਕੁਰਤੀ, ਛੋਟਾ ਕੋਟ ॥

ਜਾਗ, ਸ:—ਛਾਹ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ
ਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇ (ਲਾਉਣੀ), ਕਮਾਈ, ਜਾਗਣ
ਦੀ ਹਾਲਤ (ਆਉਣੀ) ॥

ਜਾਚਕ

ਜਾਗਦਾ, ਵਿ:—ਜਾਗਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੌਕਸ ।

ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ, ਸ: ਸੱਤਿਆ ਵਾਲੀ, ਜੁਆਲਾ
ਮੁਖੀ ਦੀ ਬਲਦੀ ਲਾਟ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਜਾਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਕੇ ਅੱਛੜ ਵਾਹੇ ਉੱਠਣਾ ॥

ਜਾਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂ ਕੇ ਉੱਠਣਾ, ਹੌਸ ਆਉਣੀ ॥

ਜਾਗਤ, ਸ:—ਜਾਗਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਚੌਕਸੀ ॥

ਜਾਗਰਤ } ਸ: ਜਾਗ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ।
ਜਾਗਰਤ }
ਜਾਗਰਤੀ }

ਜਾਗਲੀ } ਵਿ:—'ਜਾਗਲੀ' ਵੇਖੋ ।
ਜਾਗਲੂ }

ਜਾਗਾ, ਸ:—ਜਗਾ, ਬਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਅਸਾਮੀ ॥

ਜਾਗਾ, ਪੁ:—ਪਾਹਰਾ ਦਣ ਜੋ ਫਜਨ ਕਰਨ
ਵਾਸਤੇ ਜਾਗਣਾ, (ਦੋਣਾ) ॥

ਜਾਗੀਰ } 'ਜਗੀਰ' ਆ
ਜਾਗੀਰਦਾਰ, (ਰਣੀ), (ਰੀ) } ਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਗੂ, ਪੁ:—ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਪ, ਸ:—ਜੱਪ, ਲੱਤ, ਫੈਗ, ਪੱਟ ॥

ਜਾਪੀਆ } ਪੁ:—ਘੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਜਾਪੀਰਾ } ਵਾਲਾ ਸਾਢਾ, ਲੰਗੋਟਾ, ਕੋਚ ॥

ਜਾਚ, ਸ:—ਪਰਖ, ਮਾਪ, ਪਰਤਾਵਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ,
ਵਲ, ਬਥ ॥

ਜਾਚਕ, ਪੁ: ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ, ਮੰਗਤਾ ॥

ਜਾਚਨਾ

ਜਾਚਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਆਪਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ।

ਜਾਚੁ, ਪ:—ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ, ਮੀਰਤਾ।

ਜਾਂਜ, ਸ:—ਜੰਜ ਦੇਖ।

ਜਾਜਕ, ਪੁ:—ਪਰੋਹਤ, ਜੱਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਜਾਜਕਣੀ, ਸ:—ਪਰੋਹਤਾਣੀ, ਜੱਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ।

ਜਾਜਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਿਛਾਈ ਢਾ ਬਪਤਾ, ਨੌਕੀ ਹੋਈ ਚਾਦਰ।

ਜਾਂਜੀ } ਪੁ:—ਜੈਵ ਦੇ ਆਦਮੀ ॥
ਜਾਂਝੀ }

ਜਾਣ, ਸ:—ਜਾਣ ਜਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ

ਜਾਣਸਾਰ } ਵਿ:—ਜੋ ਸਦਾ ਨਹੀਂ
ਜਾਣਹਾਰ (ਗ) } ਗਾਹਣਾ, ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਣ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਗਿਆਣੀ।

ਜਾਣ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਵਾਕਥਾ, ਗਿਆਣ, ਬਿਲਮ।

ਜਾਣਦਾ, ਪ: } ਜੋ ਜਾਣੇ, ਚਤਰ, ਸਿਆਣਾ
ਜਾਣਦੀ, ਸ: } (ਣੀ)।

ਜਾਣ ਦੇ, ਵਿ:—ਸਮਝਣ, ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰ, ਖਿਆ ਕਰ ਖਾਹਿਰੇ ਨਾ ਪਓ ॥

ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਣਾ, ਤਿਆਗਣਾ।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਸ:—ਵਾਕਥੀ

ਜਾਣ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ, ਸਮਝ ਲੈਣਾ।

ਜਾਣ ਟੁੱਝਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ, ਏਲੇ ॥

ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ

ਜਾਣ ਲੋਗਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਜੋ ਬਿਰ ਨਹੀਂ।

ਜਾਣ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਜਾਣੀ ਜਾਣ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਅੱਤਰ ਜਾਮੀ

ਜਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ

ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਥ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੁਈ ਥਾਂ ਵੱਲ ਦੁਰਨਾ, ਰਲਣਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਗੰਮ ਹੋਣਾ, ਥਰਰ ਹੋਣਾ, ਨਸਰ ਹੋਣਾ, ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਉੱਜੜਣਾ, ਮਰਨਾ, ਖੁੱਸਣਾ, ਟੁੱਟਣਾ, ਵਜ਼ਨਾ, ਅਮਲ ਕਰਨਾ, ਸਮਝਣਾ, ਪਰਵਾਹ ਕਰਨੀ।

ਜਾਣੀਦਾ, ਪੁ: } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਜਿਹਾਕ, ਜਿਵੇਂ,
ਜਾਣੀਦੀ, ਸ: } ਮਾਨੇ

ਜਾਣੁ, ਵਿ:—ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਵਾਕਥ।

ਜਾਣੁ ਪਛਾਣੁ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਵਾਕਥ।

ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣੀਦਾ (ਦੀ), ਜਿਹਾਕ, ਸਾਇਤ।

ਜਾਤ, ਸ:—ਜਾਤ, ਕੰਮ, ਗੁਣ, ਰੰਗ, ਗੁਣ ਕਰਮ ਜਾਂ ਜਨਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵੰਡ।

ਜਾਤ ਸਢਾਤ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਕਲ ਅਤੇ ਗੁਣ ॥

ਜਾਤ ਕਰਮ, ਪ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ਖਾਸ ਕੰਮ ॥

ਜਾਤ ਪਾਤ, ਸ:—ਜਾਤ ਅਤੇ ਦਰਜਾ ॥

ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ, ਸ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਾਈ ਚਾਚਾ।

ਜਾਤ ਭਰਾ (ਭਾਈ)

ਜਾਤ ਭਰਾ (ਭਾਈ), ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਜਾਤ ਭਰਿਸ਼ਟ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਤ ਵਿਗੜ
ਜਾਵੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਜਾਤ ਭਾਤ } ਸ:—ਜਾਤ ਅਤੇ ਕੁਲ, ਘਰਾਣਾ ।
ਜਾਤ ਭਾਂਤ }

ਜਾਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣਾ, ਧਰਮ ਦਾ
ਮੇਲਾ ॥

ਜਾਤੀ, ਪੁ:—ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਤੀ, ਸ:—'ਜਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਤੀ ਜਰਮ, ਵਿ:—ਅਸਲ ਦਾ, ਕੁਲ ਵੰਤ ।

ਜਾਦ, ਵਿ:—'ਯਾਦ' ਵੇਖੋ ।

ਜਾਦਾ, ਵਿ:—'ਜਿਆਦਾ' ਵੇਖੋ ।

ਜਾਦੂ, ਪੁ:—ਟੂਟਾ, ਮੰਤ੍ਰ, ਇੰਦਰਜਾਲ ਛਲ, ਮਦਾਰੀ
ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਜਾਂਦੇ, ਵਿ:—ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜਾਦੂਗਰ, ਪੁ: } ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।
ਜਾਦੂਗਰਨੀ, ਸ: }

ਜਾਦੂਗਰੀ, ਸ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ

ਜਾਦੋ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦੀ ਕਲ ।

ਜਾਦੋ ਝੰਸੀ } ਪ:—ਜਾਦੋ ਕਲ ਦਾ ।
ਜਾਦੋ ਵੰਸੀ }

ਜਾਨ, ਸ:—ਜੀਵ, ਪ੍ਰਾਣ, ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਮਨ,
ਦੁਹ, ਸਤ, ਤਾਕਤ, ਪਿਆਰ । ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਜਾਨੋਂ ਹੱਥ ਪੈ ਛੱਡਣਾ

ਜਾਨ ਸੁੱਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਭਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ
ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ।

ਜਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਰਣਾ, ਨਾਸ ਹੋਣਾ ।
ਜਾਨ ਹੋਣਾ }

ਜਾਨ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਜਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਉਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨ ॥

ਜਾਨ ਛੁਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਨਸ਼ਟਾ,
ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ॥

ਜਾਨ ਤੇ ਬਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੋਣਾ ॥

ਜਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਹੈ, ਬਲੀ,
ਧਨੀ ।

ਜਾਨ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਕੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਜਾਨ ਨੂੰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੌਤ ਮੰਗਣੀ ॥

ਜਾਨ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ ॥

ਜਾਨ ਬਲਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੀ ਹੈ

ਜਾਨ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਬਹੁਤ
ਜਾਨ ਮਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਮਰਨ ਕਰਨਾ ॥

ਜਾਨਵਰ, ਪੁ:—'ਜਨਾਉਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਡਾ ਜਾਨਵਰ, ਪੁ:—ਗੋਬੀ ॥

ਜਾਨ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਹੈ—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਨ ਸਲਾ-
ਮਤ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਭਾਲੇ ਹੀ ਜਹਾਨ ਵਸਦਾ ਹੈ ॥

ਜਾਨੋਂ ਹੱਥ ਪੈ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਉਣ ਦੀ
ਆਸ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਜਾਨਣਾ

ਜਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੁਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਜਾਨੀ, ਵਿ: } ਪਿਆਰਾ, ਆਸ਼ਕ, ਮਸ਼ੁਕ ਜਨਾਹੀ ॥
ਪੁ: }

ਜਾਨੀ ਦੁਸਮਣ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਦਾ ਤਿਹਾਸਾ ਵੇਰੀ ॥

ਜਾਨੀ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਕਾ ਦੋਸਤ, ਸੱਚਾ ਮਿਤ੍ਰ ॥

ਜਾਨੂ, ਪੁ:—ਗੋਂਗਾ ॥

ਜਾਪ, ਪੁ:—'ਜਪ' ਦੇਖ ॥

ਜਾਪਸੀ, ਸ:—ਗੁਰੂਗੰਥੀਦਾ ਸੰਖਿਸੀ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ
ਬਾਣੀ ਜੋ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਹਿਬ
ਦੇ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਹੈ ॥

ਜਾਪਕ, ਪੁ:—ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਸਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਮਲੁਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਜਾਪੀ } ਪੁ:—ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਜਾਪੀਆ }

ਜਾਪੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖ਼ਬਰੇ, ਕੀ ਜਾਣੀਏ ਸਾਇਤ (ਕੀ
ਜਾਪ) ॥

ਜਾਫਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗਰਮ ਢਾਲ ॥

ਜਾਣੂ, ਪੁ:—ਕਾਬਲ ਦਾ ਰੰਗ, ਜੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜਾਮ, ਪੁ:—ਪਿਆਲਾ, ਕਟੋਰਾ ॥

ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੰਨਾ
ਫਲ, ਜੰਮੂ, ਜਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ
ਦੇਣਾ) ਹੁੰਦੇ ਦੀ ਨੜੀ ਦਾ ਜੋੜ, ਦੱਸ ਦਾ
ਸਾਗ ॥

ਜਾਰੀ

ਜਾਮਣ ਤਾਹਦ, ਪੁ: , ਸ:—ਜਾਮਣੀ ॥

ਜਾਮਣੀ, ਸ:—'ਜਮਾਨਤ' ਦੇਖ ॥

ਜਾਮਦਾਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰੰਮ ਦਾ
ਸੰਦੂਕ ॥

ਜਾਮਨੂ, ਪੁ:—ਜੰਮੂ, ਜਾਮਣ ਦਾ ਫਲ ਅਤੇ ਰੁੱਖ ॥

ਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਰੋਗਾ, ਜਾਤ, ਜਨਮ (ਹਿੰਦੂ ਦਾ
ਸਾਮਾ) ॥

ਜਾਮਾ ਮਸਜਦ } ਸ:—ਵੱਡੀ ਮਸੀਤ ਜਿੱਥੇ
ਜਾਮਾ ਮਸੀਤ } ਜੰਮੇ ਦੀ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹੀ
ਜਾਂਦੇ ॥

ਜਾਮੇਵਾਰ, ਪੁ:—ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ॥

ਜਾਯਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਭੂ, ਉਲਾਟ, ਸੰਗਤ ॥

ਜਾਰ, ਪੁ:—ਯਾਰ, ਦੋਸਤ, ਮਿਤ੍ਰ, ਜਨਾਹੀ ॥

ਜਾਰ ਚੌਰ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਚਾ, ਕੁਕਰਮੀ ॥

ਜਾਰੇ, ਪੁ:—ਰੁਸ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਜਾਰ ਜਾਰ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਂਗਾ ਰੋਣਾ ॥

ਜਾਰਤ, ਸ:—'ਜਿਆਰਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਾਰ, ਪੁ: } ਬਦਮਾਸ਼, ਜੋ ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥
ਜਾਰਨੀ, ਸ: }

ਜਾਰਾ, ਪੁ:—'ਜਾੜਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਾਟੀ, ਵਿ:—ਫਗਦਾ, ਚਲਦਾ, ਪ੍ਰਚਲਤ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਸ:—ਯਾਰੀ, ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਮੇਲ
ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਂਗਾ ਰੋਣਾ ॥

ਜਾਲ

ਜਾਲ, ਪੁ:—ਵੰਧਾ (ਪਾਉਣਾ, ਵਛਾਉਣਾ) ਰਹੇਬ,
ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਝੂਠੀ ਬਣਾਉਣ (ਬਣਾਉਣਾ) ।

ਜਾਲ ਸਜ, ਪੁ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਵਰੰਧੀ ॥

ਜਾਲ ਸਜੀ, ਸ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ, ਬਣਾਉਣ, ਘੜਨਾ ।

ਜਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਬਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ।

ਜਾਲਮ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁਏ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਨਿਰਦਾਈ ॥

ਜਾਲਮੀ, ਸ:—ਬੇ ਤਰਸੀ, ਜੁਲਮ ਸਮਝੀ, ਉਪਦਰ ।

ਜਾਲੀ, ਪੁ:—ਆਲਾ, ਮਕੜੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ
ਘਰ, ਘਾਣੀ ਦੇ ਉਪਰਲੀ ਸਾਵੀ ਮੈਲ, ਇੱਕ
ਘਾਹ, ਅੰਬ ਦਾ ਦਾਗ ।

ਜਾਲੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਜਾਲ, ਘੁੰਗੁਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ
ਜਾਲਕੜੀ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਜਾਵਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਾਣਾ' ਦੇਖੋ ।

ਜਾ ਵੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ ॥

ਜਾ ਵੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ ॥

ਜਾਜ, ਪੁ:—ਛੱਲਿਆਂ ਦਾ ਟਾਂਬਾ, ਬਾੜੀਆਂ ਦਾ ਬਣ ।

ਜਾਜੀ, ਪੁ:—ਜੜ, ਮੂਲ, ਸਿਆਲਾ, ਠੰਢ, ਪਾਲਾ ॥

ਜਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ।

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੰਨਾ ਜਿੰਨਾ ਰਿਹਾ,
ਜਿਸ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਜਿਉਂ ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ।

ਜਿਹੜਨਾ

ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ
ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਜਿਆਦਾ, ਵਿ:—
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:— } ਬਹੁਤ, ਵੱਧ, ਵਧੀਕ, ਅੰਤ

ਜਿਆਫਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਖੁਆਉਣਾ ਪਿ-
ਆਉਣਾ, ਮਮਾਨੀ ॥

ਜਿਆਫਤਣ, ਸ:— } ਜਿਸਦੀ ਜਿਆਫਤ ਕੀਤੀ
ਜਿਆਫਤੀ, ਪੁ:— } ਜਾਵੇ ।

ਜਿਆਰਤ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ,
ਐਸੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਜਾਣਾ ਮੁਲਾਕਾਤ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜਿਆਰਤੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਿਆਰਤ ਕਰੇ ।

ਜਿਸ, ਪੜ:—ਜੋ, ਜੇਹੜਾ ॥

ਜਿਸ ਕਿਸੀ (ਸੇ), ਪੜ:—ਜੋ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਜਿਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ਪੂਰ
ਹੋਸੇ ਹੋ ਸਕਣ (੪, ੬, ੮ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਿਸਤ ਟਾਕ }
ਜਿਸਤ ਟਾਂਕ } ਪੁ:—ਦੂਏ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਬ ॥

ਜਿਸਤੀ, ਵਿ:—ਜਿਸਤ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਿਸਮ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਤਨ, ਦੇਹ ॥

ਜਸਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਜਿਸਮ ਦਾ, ਸਰੀਰਕ ॥

ਜਿਹ, ਪੜ:—ਜੋ, ਜੇਹੜਾ, ਜਿਸ । ਸ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਕੰਢਾ,

ਜਿਹੜ ਬਿਦਿਆ, ਸ:—ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਖਪਾਉਣਾ ॥

ਜਿਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੁੱਟਨਾ ॥

ਜਿਹੜਾ

ਜਿਹੜਾ, ਪੁ: }
ਜਿਹੜੀ, ਸ: } ਪੜ੍ਹ:-ਜੋ. ਜੋ ਮਰਦ ਜਾਂ ਤੀਮੀ ।

ਜੇਹੜਾ ਕੇਹੜਾ, ਪੁ:- }
ਜੇਹੜੀ ਕੇਹੜੀ, ਸ:- } ਜੋ ਮਨੁੱਖ (ਤੀਮੀ), ਗਾਂਢੇ
ਕੱਈ ਹਵੇ ।

ਜਿਹਾ }
ਜਿਹੀ } ਵਿ:-ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ (ਦੀ, ਦੋਂ), ਵਰਗਾ
ਜਿਹੇ } (ਗੀ, ਗੋ), ਕੁਝ ਕੁਝ (ਕਾਲਾ ਜਿਹਾ) ।

ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ, ਵਿ:-ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਭਾਵੇਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਜਿਹਾਕੁ, ਯੋਜਕ-ਜਿਵੇਂ, ਜਿੱਕੁਰ, ਜਿੱਦਾਂ ॥

ਜਿੱਕ, ਸ:- 'ਜੱਕ' ਵੇਖੋ ।

ਜਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੋਬਣਾ ਘੁੰਦਣਾ, ਮੁੱਠੀ
ਚੁੱਪੀ ਕਰਨੀ ।

ਜਿੱਕਰ, ਪੁ:-ਗੱਲ, ਬਿਆਣ, ਚਾਲ, ਵਡਿਆਈ,
ਕੁਰਾਣਦਾ ਪਾਠ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਯਾਦ (ਕਰਨਾ) ।

ਜਿੱਕਰ }
ਜਿੱਕੂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ॥

ਜਿਗਰ, ਪੁ:-ਕਥੇਜਾ, ਦਿਲ, ਪੁਰੁ ਆਦਿਕ ਪਿਆਰਾ
ਸਨਥੀਪੀ ॥

ਜਾਣ, ਜਿਕਰ, ਪੁ:-ਮਿੱਠੇ ਪਿਆਰੇ, ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਾਕਾ ॥

ਜਿਗਰ ਜਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਭਰਾ ਜੀ ।

ਜਿਗਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਪੁ:-ਪੁੜ੍ਹ, ਬੇਟਾ ॥

ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਠੰਡ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਨ ਨੂੰ 'ਸਾਂਭ'
ਆਉਣੀ, ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਹੋਣੀ ॥

ਜਿਤ ਵੱਲ

ਜਿਗਰ ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਦਿਲ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ।

ਜਿਗਰ, ਪੁ:-ਹੌਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ, ਦਲੇਰੀ, ਧੀਰਜ ॥

ਜਿਗਰੀ, ਵਿ:-ਜਿਗਰ ਦਾ, ਪਿਆਰਾ, ਗੁੜਾ (ਆਰ) ॥

ਜਿਗਰੀ ਦਸਤ, ਪੁ:-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਂ ਨਾਲ ਅੰਦਰ
ਦੀ ਸ਼ਿਲ ਚਾਕੀ ਤਰਾਂ ਠਿਕਲ ਜਾਵੇ ।

ਜਿਗ, }
ਜਿਗ ਕਲਗੀ } ਸ:-ਗਾਇਆਂ ਅਮੀਰ
ਸਰ ਦਾ ਚਿੱਕ ਜਿੰਗਾਰ ॥

ਜਿੱਚ, ਵਿ:-ਔਖਾ, ਦਿੱਖ, ਤੰਗ (ਹੋਣਾ, ਕਰਤਾ
ਖੇਡਾ, ਰਾਹਨਾ) ॥

ਜਿੱਚ ਪਿੱਚ, ਵਿ:-ਖਿੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਛਿੱਬਾ ॥

ਜਿਚਰ (ਜਿੱਚਰ) }
ਜਿਚਰਕ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਜਿੰਨਾ 'ਚਰ'
ਜਿਚਰ ਤੀਕ (ਤੋੜੀ) } ਜਦ ਤੱਕ ॥

ਜਿਜਮਾਨ }
ਜਿਜਮਾਨਣੀ } 'ਜਜਮਾਨ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਜਿਜਮਾਨੀ }

ਜਿੰਜਾਲ, ਪੁ:-'ਜੰਜਾਲ' ਵੇਖੋ ।

ਜਿਠਾਣੀ }
ਜਿਠੱਤ } 'ਜਠਾਣੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥੧॥

ਜਿੱਡਾ, ਵਿ:-ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ, ਜਿੰਨਾ, 'ਜਿੰਨਾ' ॥

ਜਿੱਡਾ ਕਿੱਡਾ, ਵਿ:-ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਵੱਡਾ ॥

ਜਿਤ, ਪੜ੍ਹ:-ਜਿਸ, ਜੋ ।

ਜਿਤ ਵੱਲ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਜਿਸ ਪਾਸੇ ॥

ਜਿੱਤ

ਜਿੱਤੋ, ਸਾ—ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਥੰਮ, ਵੱਡੇ, ਥੰਮ ਸੌਰਣਾ,
ਲਾਹਾ ॥

ਜਿੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਥੰਮ ਬਣ
ਜਾਣਾ, ਆਪਣੀ ਹੱਥ ਹੋਣੀ ॥

ਜਿਤਨਾ, ਪੁ:— } ਪੜ੍ਹ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਸਾਰਾ (ਰੀ),
ਜਿਤਨੀਸਾ— } ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ, ਜਿੰਨਾ (ਰੀ), ॥

ਜਿਤਨੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਜਿੱਤੋ, ਜਿੰਨੇ ॥

ਜਿਤਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੇਣਾ ॥
ਜਿਤਾਣਾ } ॥

ਜਿਤਾਉ, ਪੁ:—ਜਿਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਥਾਂ, ਜਿਸ ਜਗਾ ॥

ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ, 'ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ' ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥

ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ, ਹਰ ਜਗਾ ॥

ਜਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਹੋ ॥

ਜਿੱਦ } ਸ:—ਅੜਕਾ, ਚਲਦ, ਹਠ, ਵੇਰ (ਰੀ),
ਜਿੱਦ } ਕ:—ਰੀ ਜੱਖਣੀ, ਰੜਣੀ, ॥

ਜਿੱਦ, ਸ:—ਜਾਨ, ਪ੍ਰਾਣ, ਬਲ, ਭਾਕਤ ॥

ਜਿੱਦ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਮਾਰ ਮੁੰਦਣਾ, ਹੱਥੋਂ
ਥਾਕੇ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਜਿੱਦਗਾਣੀ } ਸ:—ਜਾਨ, ਆਰਥਲਾ, ਉਮਰ,
ਜਿੱਦਗੀ } ਜਿੱਦਗੀ ॥

ਜਿੱਦਣ ਸਾ }
ਜਿੱਦੀ .: } ਵਿ:—ਜੋ ਜਿੱਦ ਕਰੇ, ਹਠੀ ॥
ਜਿੱਦੀਆਂ ਪੁ: } ॥

ਜਿੰਨੀ

ਜਿੱਦਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਦ ਕਰਨੀ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜਿੱਦਗੀ, ਸਾ—ਪਿਆਰੀ ਜਿੱਦ, ਰੂਹ, ਜਾਨ ॥

ਜਿੱਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਦ ਹੈ, ਜੀਉਂਦਾ ॥

ਜਿੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਦ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਜਿੱਦਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਦਣ, ਜਥੇ ॥

ਜਿੱਦੁਆਂ, ਪੁ:—(ਸੰਬੋਧਨ), ਹੋ ਮੇਰੀਏ ਜਿੱਦੋਂ ਰਾਹ
ਪਯਾਰੇ ॥

ਜਿੱਦੋ ਜਿੱਦੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵੈਰ ਜਾ ਖਾਰ ਕਰਕੇ, ਹੀ
ਨਾਲ ॥

ਜਿੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਪੱਥੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਜਿੱਧਰੀਂ ਕਿੱਧਰੀਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ
ਜਿੱਧਰੇ ਕਿੱਦੇ } ਪਾਸ, ਹਰ ਥਾਂ ॥

ਜਿਨ (ਜਿਨ੍ਹ), ਪੜ੍ਹ:—ਜਿਸ ਨੇ ॥

ਜਿੰਨ, ਪੁ:—ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਮੰਦਾ ਅਤੇ ਕੋਝਾ
ਮਨੁੱਖ, ਬੜਾ ਤਕੜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜਿਨਸ, ਸ:—ਕਿਸਮ, ਰੰਗ, ਭਾਂਤ, ਕੁਲ, ਸਦਾ,
ਮਾਲ ਅਨਾਜ ॥

ਵ:—ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ (ਇਕ ਜਿਨਸ) ॥

ਜਿਨਸੀ, ਸ:—ਭਾਰੀ ਤੋਪ ਚਾਹਮਣੀ ਦੀ ਇੱਕ
ਜਾਤ ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕਿਨ੍ਹ }
ਜਿਨ੍ਹ ਕਿਨ੍ਹੇ } ਪੜ੍ਹ:—ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ॥

ਜਿਨਣੀ } ਸ:—ਭੂਤਣੀ, ਮੰਦਣੀ, ਪਿਆਰਣੀ ॥
ਜਿੰਨੀ } ॥

ਜਿੰਨਤ

ਜਿੰਨਤ, ਸ:—ਬਾਹਰੀ, ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਰਗ ॥

ਜਿਨਾਂ } ਪ:—'ਜਿਸ' ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥
ਜਿਨ੍ਹਾਂ }

ਜਿੰਨਾ, ਪ: } ਕੁ: ੧੯: ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ॥
ਜਿੰਨੀ, ਸ: }

ਜਿਨਾਤ } ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ॥
ਜਿਨਾਤ }

ਜਿਨੀਂ } ਪੜ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, 'ਜੋ' ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥
ਜਿਨ੍ਹੀਂ }

ਜਿਬਾ, ਪੁ:—ਕਤਲ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਘਾਤ, ਮਾਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜਿਮਨਾਸਟਕ, ਪੁ:—ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ॥

ਜਿਮਾ, ਪੁ:—'ਜੁਮਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਿਮਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਜਮਣ-ਦੇਣਾ ॥

ਜਮੀ (ਮੀਂ) } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਭੋਂ, ਪਿਰਥੀ, ਏਸ,
ਜਮੀਣ } ਥੁਰੀ ਦਾਰ ਕਪੜੇ ਦਾ ਹੋਣਲਾ
ਰੰਗ, ਫਰਸ ॥

ਜਮੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਸਾਣ, ਜਦ ॥

ਜਮੀਦਾਰਾ, ਪ: } ਜਮੀਦਾਰ ਦਾ ਹੀਮ, ਖੇਤੀ,
ਜਮੀਦਾਰੀ, ਸ: }

ਜਮੀਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਜਮੀਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਧੀ ॥

ਜਮੀਣ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣਾ, ਕੁ:—ਬਹੁਤ ਸੁਖਮੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਜਿਲਦ ਬਣਾਉਣੀ

ਜਿਮੀ ਕੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਡਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਭੋਜੀ ॥

ਜਿਮਿ ਵਾਰ, ੧੯:—ਜਿਸ ਦੇ ਜਿਮੇ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ॥

ਜਿਰਹਾ, ਸ:—ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਹੁੱਜਰ, ਉਜਰ ॥

ਜਿਰਹਾ ਪਕੜਣੀ, ਕੁ:—ਹੁੱਜਰ ਕਰਨੀ, ਸੱਚ ਸੁਠ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਜਿਹੜੀ, ਵਿ:—ਜਿਦੀ, ਢੀਠ ॥

ਜਿਰਾ, ਸ:—'ਜਿਰਹਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਿਰਾ ਕਰਨਾ, ਕੁ:—ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਣੀਆਂ (ਸਚ ਸੁਠ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਈ) ॥

ਜਿਲ੍ਹਾ, ਸ:—ਸੁਸਤੀ, ਵਿਲ, ਆਲਸ ॥

ਜਿਲ੍ਹਣ, ਸ:—ਚਿੱਕੜ, ਚੁੱਛਣ ॥

ਜਿਲਤ (ਦ), ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਕੱਬਾ, ਪਿੰਡਾ ॥

ਜਿ ੧, ਪੁ:—ਰਾਜ ਕਾਜ ਦਾਸਤੇ ਦਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋ—ਹਸ (ਲਹੇਰ, ਮੀਮਤਸਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਿਲ੍ਹਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਵਿਲਾ, ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ ॥

ਜਿਲਦ ਗਰ, ਪੁ:—ਜਿਲਦ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਿਲਤ ਗਾਲਣੀ, ਕੁ:—ਸਤਰ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਜਿਲਦ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਕੁ:—ਕਿਤਾਬ ਉੱਤੇ ਮੁ-
ਜਿਲਦ ਬਣਾਉਣੀ } ਖੇ ਬੜਾਉਣੇ ॥

ਜਿਲੂਟ

ਜਿਲੂਟ, ਸ:—ਪੁਰਕ, ਬੋਰ ।

ਜਿਲੂਲਾ, ਖ: }
ਜਿਲੂਲੀ, ਸ: } ਬੇ ਸਮਝ, ਬੱਲਾ (ਲੀ) ॥

ਜਿਲੇਦਾਰ, ਪੁ: ਨਾਹਰ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਵਸਰ ॥

ਜਿਲੋ, ਪੁ:—'ਜਲੋ' ਵੇਖੋ ।

ਜਿਵਾਉਣਾ } ਫਿ:—ਜਿੰਦ ਪਾਉਣੀ, ਜਨ
ਜਿਵਾਲਣਾ } ਖੁਆਉਣਾ ।

ਜਿਵੇਂ } ਫਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੰਦਗੀ ॥
ਜਿਵੇਂ }

ਜਿਵੈਣ, ਸ:—'ਜਵਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਆਤਮਾ, ਮਨ, ਦਿਲ,
ਚਾਰ, ਕੀੜਾ, ਸੁਭਾਉ, ਜਿਗਰਾ, ਸੋਜਣ
ਅਦਾਰ ਦਾ ਬਰਨ ।

ਫਿ: ਵਿ:—ਹਾਂ ! ਮਹਾਰਾਜ ! ।

ਜੀਉਟਕਣਾ, ਫਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ ਦਿਲ ਹਟ
ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਉਠਣਾ, ਫਿ:—ਮੜ ਜਿੰਦ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ, ਪੁ:—ਤੁਹਾ ਰੋਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ
ਜਮ ਜਮ ਆਵੇ ।

ਜੀ ਸੜ ਜਾਣਾ, ਫਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ।

ਜੀ ਸਾੜਣਾ, ਫਿ:—ਦੁਖੀ ਕਰਨਾ, ਕੁੱਧ ਰਾਖਣਾ ॥

ਜੀ ਹਾਰਨਾ, ਫਿ:—ਹਿਮਤ ਨਾਂ ਰਾਹਣੀ, ਮੋਹੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਪੜਕਣਾ

ਜੀ ਹੋਰ ਪਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਦੁਖ ਜਾਂ ਫਿਕਰ ਤੋਂ
ਮਨ ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਜੀ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਫਿ:—ਉਲਟੀ ਆਉਣ ਲਗਣੀ ॥

ਜੀ ਕੱਢਣਾ, ਫਿ:—ਦਲੇਰੀ ਆਉਣੀ ॥

ਜੀ ਕੰਮਣਾ, ਫਿ:—ਧੜਕੀ ਲਗਣੀ, ਭਰਨਾ ॥

ਜੀ ਕਰਨਾ, ਫਿ:—ਗਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਜੀ ਖਪਨਾ, ਫਿ:—ਜਾਣ ਨੂੰ ਦੁਖ ਹੋਣਾ ॥

ਜੀ ਖਪਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਜਾਣ ਦੁਖੀ ਕਰਨੀ ।

ਜੀ ਖੋਲ੍ਹਕੇ, ਫਿ: ਵਿ:—ਰੱਜਕੇ, ਜਿੰਨਾ ਜੀ ਚਾਹੇ ॥

ਜੀ ਘਟਣਾ, ਫਿ:—'ਜੀ ਬੋੜਾ ਹੋਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀ ਘਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਜੀ ਘਾਤਣ, ਸ: }
ਜੀ ਘਾਤੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰੇ ॥

ਜੀ ਘਿਰਨਾ, ਫਿ:—ਉਲਟੀ ਆਉਣ ਲਗਣੀ ॥

ਜੀ ਜਿਹਾ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ਜਾਂ ਪੁਰੁ ॥
(ਹੁਣ ਇਹ ਜੀ ਜਿਹਾ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹੇ !)

ਜੀ ਝੁੱਬਣਾ, ਫਿ:—ਧਿਆਨ ਲਗ ਜਾਣਾ, ਬੇਸੁ-
ਰਤ ਹੋਣਾ ॥

ਜੀ ਥੋੜਾ ਹੋਣਾ, ਫਿ:—ਹਿਮਤ ਨਾਂ ਰਾਹਣੀ,
ਖਮਰਤ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਦੀ ਜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣੀ, ਫਿ:—ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ
ਨਾਹੋਣੀ ।

ਜੀ ਪੜਕਣਾ, ਫਿ:—ਕੰਬਣਾ, ਭਰਨਾ, ਬਰ ਬਰ
ਕਰਨਾ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹੋਸਲਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜੀ ਪੈ ਜਾਣੇ

ਜੀ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣੇ (ਕਿਸੇ
ਚੀਜ ਵਿਚ, ॥

ਜੀ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਲ ਹਟਣਾ, ਉਲਟੀ
ਆਉਣ ਲਗਾਣੀ ॥

ਜੀ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਉਲਟਾ
ਆਉਣੀ ॥

ਜੀ ਡਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਰ ਜਾਣਾ, ਅੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਡਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਰਸ ਆ ਜਾਣਾ,
ਰੋਣ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਡਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਜੀ ਡਰਿਆ
ਹੋਯਾ ਹੈ, ਡਿਆਕਲ ॥

ਜੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰੇ ॥

ਜੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੱਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਸਤੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥
ਜੀ ਮਿਲਣਾ }

ਜੀ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਭਾਉਂਦੀ ਗੱਲ ਵਲ
ਧਿਆਣ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮੁੜ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਣ ਦੇਣਾ ॥

ਜੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਝਣਾ, ਵਰਨਾ ॥

ਜੀ ਵਿੱਚ ਜੀਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਯਾਦ ਹੋਣਾ
ਜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ } ਕਿ ਮੁੜ ਨਾ ਛੱਡਣਾ ॥

ਜੀਉ, ਪੁ:—'ਜੀ' ਭੇਖੀ ॥

ਜੀਆ ਘਾਤੀ

ਜੀਉਕਾ, ਸ:—ਹੁਸਾਰਾ, ਨਿਰਬਾਹ, ਹੁਜਗਾਰ,
ਅੰਨ ॥

ਜੀਉਣ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਦ, ਜਾਨ, ਨਿਰਬਾਹ ॥

ਜੀਉਣ ਪਾਈ, ਸ:—ਮੁੜ ਜਾਣ ਪਾਣੀ, ਬੀਆ-
ਰੀ ਤੋ ਚਿੱਠਣਾ ॥

ਜੀਉਣ ਬੂਟੀ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜਿਵਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਟੀ, 'ਜਸ ਚੀਜ਼ ਖਣ' ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣ ਜਾਏ ॥

ਜੀਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਵੱਸਣਾ ਰੱਸ-
ਣਾ, ਸਖ ਭੋਗਣਾ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਦ ਭੋਕ ਜ਼ਿੰਦ ਹੈ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਮਰਣਾ (ਮਰ ਰਹਿਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ
ਹੋਣਾ ॥

ਜੀਉਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਦਾ ਨਿੰਗਰ
ਚੀਜ ਵਿਚ ਧਸ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀਉਰ ਕੇ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਖ਼ਤਾਵਰ ਹੱਕੇ
ਜੀਉਰਨਾ } ਅਧੀਨਗੀ ਰੱਖਣੀ ॥

ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਇੱਕ ਸਿੱਖ
ਬਾ ਵਅ ਦੀ ਜਾਤ, ਪਿਆਰਾ, ਚਾਹ ॥

ਸੈਲਾਣੀ ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ
ਭਾਵੇ, ਮੌਜੀ ॥

ਜੀਆ, ਵਿਸਮਧ:—ਜ਼ਿੰਦਗੀਏ, ਹੋ ਮਨਾ ॥

ਜੀਆਕੁ, ਪੁ:—ਨਕਾ ਜਿਹਾ ਜੀਵ, ਕੀੜਾ ਮਕੈੜਾ ॥

ਜੀਆ ਘਾਤ } 'ਜੀ ਘਾਤ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਜੀਆ ਘਾਤੀ }

ਜੀਆ ਪੈਤਾ

ਜੀਆ ਪੈਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੰਟੀ ਲਕੜੀ ਵਾਲਾ ਚੁੱਖਾ।

ਜੀਹਦਾ (ਦੀ), ਪੜ:—ਜਿਸ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਜੀਕਣ }
ਜੀੜਰ } ਫ੍ਰ: ਵਿ:—ਜਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ।

ਜੀਜਾ }
ਜੀਜਾ } ਪੁ:—ਭਣਵਦੀਸ਼ਾ, ਬਾਲਕ, ਲਾੜਾ ॥

ਜੀਜੀ, ਸ:—ਮੰਮੇ, ਥੁੜੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਜੀ ਜੀ ਕਰਨਾ, ਫ੍ਰ:—ਬੁਝਾਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀਤ, ਸ:—ਜਿੱਤ, ਢੱਤੋ, ਲਾਹਾ, ਭੈਦਾ ।

ਜੀਤੂ }
ਜੀਤਦੂ } ਪੁ:—ਕੀੜਾ, ਨਿੱਘਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜੀਵ ॥

ਜੀਤੂ, ਪੁ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਲੇ 'ਜੀਤੂ' ਵੇਖੋ ।

ਜੀਂਦ, ਸ:—ਬੁਹ ਦੀ ਗਾਰ, ਇੱਕ ਰਿਆਸਤ ।

ਜੀਨ, ਸ:—ਕਾਨੀ, ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਤੇ ਪੱਕਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੀਨ ਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਘੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ॥

ਜੀਨ ਕੱਸਟਾ, ਫ੍ਰ:—ਘੜੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਜੀਨ ਪੈਸ, ਪੁ:—ਕਾਨੀ ਦੇ ਢਿੱਲਾ ਕਪੜਾ ।

ਭਬਲ ਜੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪਕਾ ਤੇ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੀਭ, ਸ:—ਜੁਥਾਲ, ਜਵਾਂ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਅੰਗ ਨਾਲ ਖਾਲ ਪੀਲ ਦਾ ਨੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਜੀਭਾ, ਪੁ: }
ਜੀਭੀ, ਸ: } ਜੀਭ ਦਾ, ਜੀਭ ਵਾਲਾ

ਜੁਆਹਰ

ਕਾਲ ਜੀਭਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਜੀਭ ਤੋਂ ਭੋੜੀ
ਕਾਲ ਜੀਭੀ, ਸ: } ਹੱਲ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਪੂਰੀ
ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਜੀਭੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਬੂਠੀ ਜੀਭ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਮਆਨ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਦੋਪੀ, ਅਮਾਰਤ ਦੀਆਂ ਇਟਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਮੋਲਣ ਵਾਲਾ ਪਲਸਤਰ ॥

ਜੀਰਾ, ਪੁ: }
ਜੀਰੀ, ਸ: } ਘੋੜ ਬੁਝਦਾਰ ਮਸਾਲਾ, ਸਮੂਰ ॥

ਜੀਲ, ਸ:—ਬਾਜ਼ ਆਦਿਕ ਪੰਥਿਰੂਆਂ ਦੇ ਪੰਥ ਦੀ ਘੰਟੀ, ਇੱਕ ਸੂਰ, ਸਰੋਗੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਜੀਵ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਦ, ਅਤਮਾ, ਦਿਲ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਜੀਵਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਰੂਹ, ਭੋਰ ॥

ਜੀਵਣ, ਪੁ:—ਜ਼ਿੰਦ, ਜਾਣ, ਨਿਰਬਾਹ ॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ, ਪੁ:—ਜੀਵਿੰਦੇ ਜੀ ਮਾਯਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ॥

ਜੀਵੰਤ, ਫ੍ਰ:—ਜੀਉਂਦਾ ਸਾਗਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦ ਹੈ ॥

ਜੀਵਰਨਾ, ਫ੍ਰ:—'ਜੀਉਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀਵੜਾ, ਪੁ:—'ਜੀਉੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਅਰ, ਪੁ:—ਤਾਪ, ਬੁਖਾਰ, ਕਸ ॥

ਜੁਆਉਣਾ, ਫ੍ਰ:—ਮੁੜ ਜਿੰਦ ਪਾਉਣੀ, ਜੰਨ ਦੇਣਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਆਦਿਕੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁਆਈ, ਪੁ:—ਪੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ॥

ਜੁਆਹਰ, ਪੁ:—ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਆਦਿਕ ਵਡੇਲੇ ਪਥਰ ॥

ਜੁਆਹਰੀ

ਜੁਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਜੁਆਹਰਾਂ ਦਾ ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਜੁਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਬਿੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟੱਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਜੁਆਹਲ, ਵਿ:—ਕਣਕ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਜੇਹੇ ਜੌਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ॥

ਜੁਆਣ, ਪੁ: ਸ:—ਗੱਡਰੂ, ਮੁਟਿਆਰ, ਤਕੜਾ (ਤੀ) ।
ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਹੈ, ਤਕੜਾ (ਤੀ) ॥

ਜੁਆਣ ਜਹਾਣ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਜੁਆਣ ॥

ਜੁਆਣ ਮਰਦ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਆਣ ਮਰਦੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਸੁਰਮਤਾਈ ।

ਜੁਆਨਾ ਮਰਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਜੁਆਨੀ ਵਿੱਚ ਮਰੇ ॥

ਜੁਆਨੀ, ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਅਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਉਮਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥ ਜੋਬਣ ॥

ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਦਾ ਵਧਕੇ ਜੁਆਣ ਹੋਣਾ ॥

ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਆਲਮ, ਪੁ:—ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ।

ਜੁਆਪੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੁਆ ਪਈਆਂ ਹਨ ॥

ਜੁਆਬ, ਪੁ:—'ਜਬਾਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਆਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਮਕਈ, ਚਰੀ ॥

ਜੁਆਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆ ਖੇਡਣ ॥

ਜੁਕਿਆਉਣਾ

ਜੁਆਰਣ, ਸ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ॥

ਜੁਆਰ ਛਾਟਾ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰਦੀਆਂ ਲੋਹਰਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਜੁਆਰੀ }
ਜੁਆਰੀਆ } ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜੁਆਟ }

ਜੁਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਖਆਉਣਾ ॥

ਜੁਆਲਾ }
ਜੁਆਲਾ ਮੁਖੀ } ਸ: ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ, 'ਜਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁੱਸਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ, ਤਨ ॥

ਜੁਸਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਉਥਾਲੀ ਹੋਈ ਦੁਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਜੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਜਾਰਣਾ, ਪੜਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਜੁਹਾਰ, ਸ: ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਪ੍ਰਣਾਮ ॥

ਜੁਹੁਦ, ਪੁ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਉੱਦਮ, ਤਪਸਿਆ ॥

ਜੁਹੁਦਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਸੁਰਬੀਰ, ਬਲੀ ॥
ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਧ ਕਰੇ ।

ਜੁਕੜ ਜਾਣਾ }
ਜੁਕੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥਾ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਕਾਮ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਣਾ, ਰੋਸ਼ਾ ਨਜਲਾ ॥

ਜੁਕਾਮ ਵਿਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਸ਼ਾ ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਰੁਕ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋਕੇ ਜੰਮ ਜਾਣਾ ।

ਜੁਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਕਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ।

ਜੁਕਿਆਰਾ

ਜੁਕਿਆਰਾ, ਪੁ: }
ਜੁਕਿਆਰੀ, ਸ: } ਜੋ ਜੋਕਾ ਲਾਵੇ, ਗਾਗੜਾ (ਜੀ)।

ਜੁਖਾਉਣਾ }
ਜੁਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਜੁਲਾਉਣਾ ।

ਜੁਖਾਈ, ਸ:—ਜੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੁਖਾਮ, ਪੁ:—‘ਜੁਕਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਗ, ਪੁ:—ਜੋੜਾ, ਚੋਸਰ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਉਂ।

ਜੁਗ ਛੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਗ ਫੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁੱਗ, ਪੁ: ਸਮਾ, ਜਮਾਨਾ। (ਜੁਗ ਚਾਰ ਹਨ—ਸਤ
ਜੁਗ, ਦੁਪਰ, ਤ੍ਰੇਤਾ, ਕਲਜੁਗ) ।

ਜੁਗ ਜੁਗ }
ਜਗੋ ਜੁਗ } ਹਰ ਸਮੇਂ, ਸਦਾ ਹੀ, ਹਰ ਜੁਗ
ਵਿਚ ॥

ਜੁੱਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਿਲਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ
ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਜੁਗਟੀ, ਸ:—ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕਗੀਤ ॥

ਜੁਗਣੂ, ਪੁ:—ਟਿਟੈਣਾ, ਗਤ ਨੂੰ ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਕੀੜਾ ॥

ਜੁਗਤ, ਸ:—ਵੇਗ, ਹੁਲਰ, ਚਤਰਾਈ, ਉਸਤਾਦੀ,
ਤਦਬੀਰ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਸਰਕਾ, ਸਿਆਲਪ
ਮਖੋਲ, ਇਲਕਰ ॥

ਜੁਗਤਣ, ਸ: }
ਜੁਗਤੀ(ਤੀਆਂ), ਪੁ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਗਤ ਹੋਵੇ,
ਸਿਆਲਾ (ਟੀ) ॥

ਜੁਗਤ ਕਰਨੀ }
ਜੁਗਤਾਂ ਕਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਖੋਲ, ਕਰਨਾ,
ਫੋੜਣਾ ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ

ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੁਚ ਕੇ ਖਰਚ
ਕਰਨਾ, ਧਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਵਰਤਣਾ ॥

ਜੁਗਤ ਬਾਜ, ਪੁ: ਸ:—ਮਖੋਲੀਆ, ਮਖੋਲਣ ।

ਜੁਗਤ ਬਾਸੀ, ਸ:—ਮਖੋਲ, ਹੀਸਾ ਠੱਠਾ, ਛੇੜ ॥

ਜੁਗਮ }
ਜੁਗਲ } ਪੁ:—ਜੋੜਾ, ਦੋ ਜਣੇ, ਮੇਲ ॥

ਜੁਗਰਾਈਆ, ਪੁ:—ਫੁਰੋਲ, ਜਿਸ ਵਿਦਿਆ ਵਿੱਚ
ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਜੁਗਲਾ, ਪੁ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਦੋਕਾ, ਕੱਠ ॥

ਜੁੱਗਲਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾ, ਪੰਜਾਲੀ, ਸਵੀਲ, ਕਟੀਹਰਾ ॥

ਜੁਗਾਦ, ਵਿ:—ਜੁਗ ਦੇ ਆਇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਜੁਗ ਦੇ
ਆਇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਜੁਗਾਲੀ, ਸ:—ਫੋਗਰਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਧਾ ਹੋਇਆ
ਕੱਚ ਕੱਚ ਦੀਵਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਥਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜੁਜ਼ਦਾਨ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਾਪੜਾ,
ਬਸਤਾ ।

ਜੁਜਰ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹੰਦੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਧਰਮ
ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਜਾ ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾਉਣਾ, ਖਧਾਉਣਾ,
ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਰ-
ਆਉਣਾ ॥

ਜੁੱਝ, ਪੁ:—ਜੁੱਧ, ਲੜਾਈ, ਜਗ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਲੜਾਈ
ਵਿੱਚ ਮਰਿਆ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁੱਟ

ਜੁੱਟ, ਪੁ:—ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੰਤੀ, ਦੋ ਜਣੇ ਆਰੇ ਨਾਲ
ਲਕੜੀ ਚੀਰਨ ਵਾਲੇ, ਬੋਧਾ, ਨਰੋਲ, ਦੋਹਾਂ
ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਕੜੇ ॥

ਜੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨੀ, ਘੁਲਣਾ ॥

ਜੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਾਨੀ, ਘੁਲਾਉਣਾ ॥

ਜੁਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਰਖਣਾ ॥
ਜੁਠਾਲਣਾ }

ਜੁੱਠ, ਪੁ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ, ਫੋਲ੍ਹੀ ॥

ਜੁੱਠੀ, ਸ:—ਫੋਲ੍ਹੀ, ਮੰਡਲੀ ॥

ਜੁੱਠੇ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਜੁੱਤੀ ॥

ਜੁਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਨਾ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਗਣਾ, ਲੜਾਈ
ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਏ ਨੂੰ ਚੀੜਨਾ ॥

ਜੁੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਨਾ, ਪਜ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਠੀ
ਪੈਜਾਣੀ ॥

ਜੁਤੜੀ, ਸ:—ਭੜੀ ਜੇਹੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਜੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਜੁੱਤੇ ॥

ਜੁਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਠੀ
ਪੁਆਉਣੀ ॥

ਜੁਤਾਈ, ਸ:—ਜੁਤਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜੁਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਜੁੱਤੀ, ਸ:—ਚੰਮ ਦੀ ਥਣੀ ਹੋਈ ਪੈਰਾਂ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੀਜ਼, ਪਜ਼ਾਡ ॥

ਜੁੱਤੀ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਰੱਖਣਾ ॥

ਜੁੱਠ

ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੀ ਦੋਣੀ,
ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ। ਮੁੱਲ ਵੇਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ॥

ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਜੁੱਤੀ ਪੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰ
ਕੁਟਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਜੁੱਤੀ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮੀ-
ਠੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਾਰੇ ਕਰਾਉ-
ਣੀ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਚੱਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—
ਫੇਰਾਂ ਫੇਰਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ }
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾੜ ਪਾਉਣਾ, ਜ਼ਿੜਕਣਾ ॥

ਜੁੱਦਾ, ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਅੱਡ, ਅਲਗ, ਨਿਆਰਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਡਾਂ ਅੱਡ, ਵੱਖ, ਇਕ ਇਕ
ਕਰਕੇ ॥

ਜੁਦਾਇਗੀ } ਸ:—ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਜੁਦਾਈ } ਹਾਲਤ ॥

ਜੁੱਧ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜਗ, ਹੰਗਾਮਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁੱਧ ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵੱਧਣੀ ॥

ਜੁੱਧ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਲੜਾਈ ਜਿੱਤਣੀ ॥

ਜੁੱਠ, ਪੁ:—ਵਕਤ, ਵੇਲਾ, ਸਮਾਂ ॥

ਜੁ

ਜੁੱਫ, ਪੁ:—ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸੂਤਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ) ॥

ਜੁਥਾਥ, ਪੁ:—‘ਜਥਾਥ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਥਿਲੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਾ, ਜਲਸਾ, ਈਦ, ਉਤਸਵ । ਪੰਜਾਗਾਂ ਬਰਸਾਂ ਘਿੱਛੋ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਜੁਮਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੁੱਕਰ ਵਾਰ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਵਾਰ ਦੀ ਠਮਾਜ ਮੜ੍ਹਨਾ ॥

ਜੁਮਾ ਮਸੀਤ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਮਸੀਤ ਜਿੱਥੇ ਜਮਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਜੁਮਾ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਸਪੁਰਦਗੀ, ਹਵਾਲਾ ॥

ਜੁਮਾ ਜਾਮਣੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੈਣੀ ॥

ਜੁਮੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਪਣਾ, ਅਮਾਨਤ ਰਖਣੀ ॥

ਜੁਮੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ ।

ਜੁਮੇ ਲਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਠਹੁਰਾਉਣਾ ।
ਜੁਮੇ ਪਾਉਣਾ }

ਜੁਮੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ।

ਜੁਮੇ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਜੁਮੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ।

ਜੁਮਾਇਰੀ, ਸ:—ਜੁਮੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਗਿਰਦ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ॥

ਜੁਮਾਈ, ਸ:—ਉਥਾਸੀ (ਲੋਭੀ) ।

ਜੁਮੇਰਾਤ, ਸ:—ਵੀਰ ਵਾਰ ।

ਜੁਮੇਰਾਤੀਆ, ਪੁ:—ਜੁਮੇਰਾਤ ਨੂੰ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਟ

ਜੁਰੇ, ਸ:—ਤਾਪ, ਬੁਖਾਰ, ਕਸ । ਗਾਕਤ ॥

ਜੁਰੰਗਸ, ਸ:—ਪੁਰਾਣੇ ਤਾਪ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਜੁਰਤ, ਸ:—ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਹੌਸਲਾ, ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਜੁਰਮ, ਪੁ:—ਅਪਰਾਧ, ਕਸੂਰ (ਜੰਮਣਾ, ਜਮਾਉਣਾ) ॥

ਜੁਰਮਾਨਾ, ਪੁ:—‘ਜਰਮਾਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਰਵਾਣਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਹੱਦਾ, ਕੱਦਾ, ਆਦਮੀ ॥

ਜੁੱਰ, ਪ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਜ ॥

ਜੁਰਾਣਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਹੱਦਾ ਕੱਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਜੁਲ, ਪ:—ਧੌਂਸ, ਫੁਲ, ਫਰੋਸ (ਖੇਡਣਾ) ॥

ਜੁੱਲ, ਪ:—ਪਾਣੀ ਖੁਰਾਨਾ ਵੰਗ, ਲਫ, ਹਾਥੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਮਿਆਨ ਉੱਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੁਲਹਾਲ, ਵਿ:—ਹੁੱਸੇ, ਡਿੱਬਾ, ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੱਦਾ) ॥

ਜੁਲਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਏ ਜਾਣਾ ॥
ਜੁਲਕਣਾ }

ਜੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਤੇ ਵਾਕਰ ਚਲਣਾਂ, ਘਸਰ ਕੇ ਟੁਰਨਾ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਤੇ ਵਾਕਰ ਟੁਰਨਾ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਟ, ਸ:—ਕੀਤ ਦੀ ਦੇਕ, ਕੀਬਣੀ ॥

ਜੁਲਫ

ਜੁਲਫ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਲਿਫ, ਮੋਢੀ, ਅਲਕ ॥

ਜੁਲਫੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਮਾਰਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਲੀ ॥

ਜੁਲਫੂ ਪੁ:—ਜੁਲਫਾਂ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਲਮ, ਪੁ:—ਕਾਹਰ, ਸਖ਼ਤੀ, ਜੋਰਾਵਰੀ, ਜਰਮ ॥
(ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁਲਮੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਸਖ਼ਤੀ ॥ ਪੁ:—ਜੋ ਜੁਲਮ ਕਰੇ ॥

ਜੁਲਾਈ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜੁਲੜ (ੜ) } ਪੁ:—'ਜੁੱਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਜੁੱਲਾ

ਜੁਲਾਹ (ਹਾ) ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਉਠਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁਰਖ, ਰਹਾਕਲ ॥

ਜੁਲਾਹਗਰੀ, ਸ: } ਜੁਲਾਹ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣਾ ॥
ਜੁਲਾਹਪੁਣਾ, ਪੁ:

ਜੁਲਾਹੀ, ਸ:—ਜੁਲਾਹ ਦੀ ਤਰੀਖ ॥

ਜੁਲਾਬ, ਪੁ:—'ਜਲਾਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਲਾਬ ਲੱਗੇ ॥

ਜੁੱਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੁੱਲਾ, ਫਿੱਧੜੀ, ਘੋਂਦੜੀ ॥

ਜੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਧੰਧੇ ਬਾਜ, ਵਰੋਬੀ, ਕਪੜੀ ॥

ਜੁਵਾਰ, } 'ਜੁਆਰ' 'ਜੁਆਰਣ', ਆਦਿਕ
ਜੁਵਾਰਣ (ਰੀ) } ਵੇਖੋ ॥
ਜੁਵਾਰੀਆਂ

ਜੁੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ,
ਜੁੜਣਾ } ਬਠਣਾ ॥ ਮਹੁਰਤ ਜਾਂ ਸਾਹ
ਠੀਕ ਮਿਲਣਾ ॥

ਜੁਠ

ਜੁਠਣ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਜੋੜ, ਇਕੱਠ ॥

ਜੁਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੁਠਾਈ, ਸ:—ਜੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੁਠੁਣੂ } ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਕੱਠ ॥
ਜੁਠੁਣੂ } ਵਿ:—ਜੁਠਾਉਣਾ ਹੋਣਾ

ਜੁੱ, ਸ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਿੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਜੁੱ ਡੋਰ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਚਾਲ ॥
ਜੁੱ ਦੀ ਡੋਰ }

ਜੁਆਂ ਵੇਖਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁਆਂ
ਲੱਭ ਕੇ ਵੇਖਣੀਆਂ ॥

ਮੋਈ ਜੁੱ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਛ ਰੀਜ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁਆ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਂ ਲਾਕੇ ਜੋ ਖੋੜ ਖੋੜੀ ਜਾਵੇ
(ਖੋੜਣਾ ਮਾਰਨਾ) ॥

ਜੁਏਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆ ਖੋੜਣਾ ॥

ਜੁਏ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੋੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੁਏ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਜੁਏ ਦੀ ਖੋੜ ॥

ਜੁਹ, ਸ:—ਘਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ ਰੜੀ ਥਾਂ, ਚੰਗਰਾਂ ਦੇ
ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਮਦਾਲ ॥

ਜੁਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੁਝਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਠ, ਸ:—ਖਾਕੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੀ ਹਈ ਖੁਰਾਕ, ਨਕਾ,
ਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਠਾ

ਜੁਠਾ, ਵਿ: } ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਮੇਲਾ, ਜਿਸ ਪਾਣ
ਪੁ: } ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ
ਕੱਢਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਏ, ਨੀ ਮਾਂਸਿਆ
ਹੋਇਆ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ
ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਹੈ, ਜੁਠਾ ॥

ਜੁਠਾ ਮੂੰਹ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ
ਲਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਜੁਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੁਠਾਉਣਾ ॥

ਜੁਠ, ਸ:—ਜਨਮ, ਆਵਾਗੋਣ, ਜੁਗ ॥
ਪੁ:—ਅਗੋਂਜੀ ਛੇਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜੁਠ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖ ਸੱਖੇ ਹੱਕੇ
ਜੁਠ ਪੁਰੀ ਕਰਨੀ } ਉਮਰ ਬਿਤਾਉਣੀ, ਦੁਖ
ਪਾਕ ਜੀਉਣਾ ॥

ਜੁਠ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਕੇ ਹੋਰ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ॥

ਜੁਠ ਛੇਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ
ਜੋ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਬਿਤਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਟੀ ਹੋਈ ਜੁਠ, ਸ:—ਕੋਝਾ ਅਤੇ ਮੱਟਾ
ਆਦਮੀ ॥ ਬੰਦਰ ਦੀ ਜੁਠ ॥

ਜੁਤ (ਜੁਤਾ), ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ, ਘਾਹ, ਨਿਰਾਦਾਰੀ ॥

ਜਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾੜਪੈਣੀ, ਘੁਰਕੀ ਮਿਲਣੀ ॥

ਜੁਤ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੀਂਟਾ ਪੈਣਾ, ਨਿਰਾਦਾਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਜੁਨ, ਪੁ:—ਅਗੋਂਜੀ ਛੇਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜੁਨੀ, ਵਿ:—ਨੀਵੇਂ ਦਰਸੇ ਦਾ, ਛੋਟਾ ॥

ਜੁਰੀ, ਸ:—ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪਚਾਇਤ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਨਿਯਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਟੁਲਾ, ਪੁ:—ਜਲੀ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਜੇਠ

ਜੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੋਣੀ,
ਮੁਸਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ ॥

ਜੁੜੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਝਣਾ, ਕੱਟ ਹੋਣਾ, ਕਾਬੂ
ਆਉਣਾ ॥

ਜੁੜੀ, ਪੁ:—ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਕੇ ਗੰਢ ਵਿੱਤੀ ਹੋਏ
ਵੱਡੀ ਜੁੜੀ ॥ (ਜੁੜਾ ਕਰਨਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਜੁੜੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਬੋਹਕਰ, ਬਹਾਰੀ, ਛੋਟਾ ਜੁੜਾ,
ਸਠ ਜਾਂ ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਪਤਾ ਦਾ ਗੱਠਾ, ਪੁਲਾਬਧਾ ॥

ਜੁੜੀ ਸੰਜੋਗ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਦੇਵਿਤਾ ॥ ਜੋੜ, ਭਾਣਾ, ਨੇੜ, ਭਾਗ ॥

ਜੇ, ਧੰਜਕ—ਸਰਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ ॥ ਜੇਕਰ
ਅਗਾਰ ॥

ਜੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਭੋਜਨ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਜੇਉਰ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਾ, ਕੁਖਣ, ਜੇਰ ॥

ਜੇਉੜਾ, ਪੁ: }
ਜੇਉੜੀ, ਸ: } ਰੱਸੀ ਭਰੀ ॥

ਜੇਹੜਾ, ਇਕ ਬ: }
ਜੇਹੜੇ, ਬਹੁ ਬ: } ਪੜ:—ਜੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ॥

ਜੇਹੜਾ ਕੇਹੜਾ, ਪੜ:—ਜੋ ਕੋਈ, ਹਰੇਕ ॥

ਜੇਹਾ (ਹੇ) }
ਜਹੀ } 'ਜਿਹਾ' ਵੇਖ ॥

ਜੇਕਰ ਧੰਜਕ—'ਜੇ' ਵੇਖ ॥

ਜਜੀ, ਪੁ: }
ਜੇਜੀਆ } ਪੁ:—'ਜੈਜੀਆ' ਵੇਖ ॥

ਜੇਠ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਹੀਨਾ, ਖੈਰ ਦਾ
ਵੰਡਾ ਭਰਾ ॥

ਜੇਠਾ

ਜੇਠਾ, ਵਿ:—ਪਲੇਠੀ ਦਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ ॥

ਜੇਠ (ਭੀ) } ਪੜ:—‘ਜਿੱਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਜੇਠੀ

ਜੇਤ, ਸ:—ਜਿੱਤ, ਰੱਤੇ ॥

ਜੇ, ਪੁ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੇਬ, ਸ: ਖਾਸਾ, ਥੋੜਾ, ਸੋਝਾ, ਸਿਗਾਰ ॥

ਜੇਬ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਕੇ ਮਾਲ
ਜੇਬ ਕਤਰਨੀ } ਚੁਰਾ ਲੈਣਾ ॥

ਜੇਬ ਕਤਰ(ਰੁ), ਪੁ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜੇਬ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਜੋ ਫਾਲਤੂ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ॥

ਜੇਬ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ, ਸਜਣਾ ॥

ਜੇਰ, ਸ:—ਬਹਾ ਜੋਮਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ॥

ਵਿ:—ਹੇਠ, ਬਾਬੂ, ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ (ਹੱਠਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਜੇਰਬੰਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਗਲ ਤੋਂ ਲੰਕੇ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਭੀਜ ਰੱਕ ਵੀਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਜੇਰਜ, ਪੁ:—ਗਰਬ ਤੋਂ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਜੀਵ (ਮਨੁੱਖ, ਪਸ਼ੂ ਆਦਿਕ) ॥

ਜੇਰਾ, ਪੁ:—‘ਜਿਗਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੇਲ } ਪੁ:—ਕੈਦਖਾਨਾ, ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ
ਜੇਲ ਖਾਨਾ } ਕੈਦੀ ਰਹਿਣ ॥

ਜ, ਸ:— } ਜਿੱਤ, ਰੱਤੇ, ਵਾਧਾ । ਸਾਥਾਲੇ ।
ਵਸਮਧ: } ਖੱਲ !

ਜੈਫਲ

ਪੜ:—ਜਿੱਠੇ, (ਜੈਥਾਰ, ਜੈਥੇਰ = ਜਿੱਠੀ ਵਾਰੀ) ॥

ਜੈਥਾਰ, } ਸ:—ਜਿੱਤ ਦੀ ਖਸੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥
ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ

ਜੈਕਾਰੇ ਕਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਚੁੱਰੀ ਚੁੱਰੀ ਕਰਾਣਾ ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਉਤਾ ਦੀ ਜੈ ਚੁੱਰੀ ਬੋਲਣੀ ॥

ਜੈ ਦਿਆ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਰਾਮ
ਜੈ ਦੇਵਾ } ਰਾਮ ।

ਜੈਸਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਜਿਹਾ ॥

ਜੈਸੇਕੇ ਤੈਸਾ, ਇੱਕ ਜੇਹਾ ਮੇਲ ਮਿਲਣਾ, ਬਦਲਾ ॥

ਜੈਜਾਵੰਤੀ } ਸ:—ਅੰਧੀਗਤਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਜੈ ਜੈ ਵੰਤੀ } ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਜੈਜੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਬਾਝਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮਸੂਲ ਲਾਇਆ ਸੀ ।

ਜੈਂਡ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਫਕਲ ਛੇਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ
ਜੈਂਡਣੀ ਸ: } ਨਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣ ਸਕੇ ਨਾਂ
ਬੋਲ ਸਕੇ ॥

ਜੈਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਤ (੨੪ ਤੀਰ-ਥਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ), ਸਰਾਉਗੀ ॥

ਜੈਣੀ, ਪੁ:—ਜੈਣ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੈਤ } ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥
ਜੈਤ ਸਿਰੀ

ਜੈਂਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੇਤੀ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਬਾੜੀ ॥

ਜੈਫਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤੌਫਾ ਗਰਮ ਰਸ ॥

ਜੇਲ

ਜੇਲ, ਪੁ:—ਧੜਾ, ਲੜ, ਜੇਲਦਾਰ ਦਾ ਅਲਾਕਾ॥

ਜੇਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਕਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਅਫਸਰ ॥

ਜੇਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਜੇਲਦਾਰ ਦਾ ਹੋਂਦਾ ॥

ਜੈ, ਪੜ:—ਜੇਹਤਾ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਯਜਕ-ਜੇ, ਜੇਕਰ ॥ ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਤੀਮਤ ॥

ਜੈ ਕੁਝ } ਪੜ:—ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ,
ਜੈ ਕੋਈ } ਹਰੇਕ ॥

ਜੈ ਜੈ, ਪੜ:—ਜੇਹੜੀ ਜੇਹੜੀ ਰੀਜ, ਹਰ ਸ਼ੈ
ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਜੈ ॥

ਜੈਸ, ਪੁ:—ਉਥਲ, ਗੱਸਾ, ਕਾਮ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮਸਤੀ ॥

ਜੈਸ ਆਉਣਾ }
ਜੈਸ ਚੜ੍ਹਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ,
ਜੈਸ ਮਾਰਨਾ } ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਮ ਦਾ
ਜੈਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਜੋਰ ਹੋਣਾ, ਤਪਸਾਣਾ ॥

ਜਸ ਦੇਣਾ }
ਜੈਸਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਥਾੜਨਾ ॥

ਜੈਸਾਦਾ, ਪੁ:—ਉਥਲੀ ਹੋਈ ਦੁਆ ਦਾ ਖਾਣੀ ॥

ਜੈਸੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜੋਤਸ਼ੀ ॥

ਜੈਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ,
ਜਾਚਣਾ ॥

ਜੈਹਰ }
ਜੈਹਰ } ਪੁ:—ਫੈਭ, ਟੋਭਾ, ਕੱਚਾ ਭਲਾਉ ॥

ਜੈਹੂ, ਪੁ:—ਜੋਹਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ ॥

ਜੈਕ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਥੀੜਾ ਜੋ ਗੰਦਾ ਲਹੂ
ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਮੜ ਦੇਂਦੇ ਹਨ,
ਮਰਦ ਦਾ ਲਹੂ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਰਨ, ਦੁਬ ਦਾਣੀ ॥

ਜੋਗੀਆ

ਜੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜੀ ਵਿੱਚ ਝੱਲਣਾ ॥

ਜੋਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਾਉਣਾ, ਭਾਰ ਮਲੂਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੋਖਾਈ, ਸ:—ਜੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੋਖੂ, ਪੁ:—ਜੋਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੋਖੇਂ, ਪੁ:—ਭਰ, ਖਤਰਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ ਮਾਲ, ਰਕਮ,
ਗਹਿਣਾ, ਜਾਇਦਾਦ ॥

ਜੋਗ, ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਜਾਂ ਸਾਂਢਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ॥

ਪੁ:—ਜੋੜ, ਗ੍ਰਾਹਿਆ ਦਾ ਮੇਲ, ਈਸਾ ਮਹੂਰਤ
ਮਕਾ, ਭਗਤੀ, ਪਿਆਲ, ਅਭਿਆਸ, ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਣਾ, ਖਟ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ,
ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਵ:—ਲਾਇਕ, ਮੁਨਾਸਬ, ਠੀਕ ॥

ਜੋਗ ਅਭਿਆਸ, ਪੁ:—ਧਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਮਨ ਨੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ॥

ਜੋਗ ਸਾਧਣਾ }
ਜੋਗ ਕਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਗ ਅਭਿਆਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੋਗ ਪਾਰਣਾ }
ਜੋਗ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਗੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੋਗਣ, ਸ:—ਜੋਗ ਸਾਧਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਜੋਗਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਿਵਜੀ ਜਾਂ ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਨਾਲ
ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਰਾਖਸ਼ਣੀ ਜਾਂ ਭੂਤਣੀ ॥

ਜੋਗਾਭਿਆਸ, ਪੁ:—‘ਜੋਗ ਅਭਿਆਸ’ ਵੇਖ ॥

ਜੋਗਾ, ਵਿ:—ਲਾਇਕ, ਠੀਕ, ਜੋ ਕੰਮ ਦੇ ਸੱਕੇ ॥
ਪੁ:—ਬਲਫਟ, ਬਲੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਮੇਲ ॥

ਜੋਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਕੀਰ, ਗੰਗਾਨਾਥ
ਦਾ ਬੇਲਾ, ਜੋਗ ਸਾਧਣ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਾਦ੍ਰਗਰ ॥

ਜੋਗੀਆ, ਵਿ:—ਜੋਗੀ ਵਰਗਾ, ਜੋਗੀ ਦਾ, ਭਗਵਾਨ
ਜੋਗ ॥

ਪੁ:—ਭਗਵਾਨ ਜੋਗ, ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਜੋਜਣ

ਜੋਜਣ, ਪੁ:—ਕਈਆਂ ਕੋਹਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ।

ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਨਾਲ ਥਲਦਾ ਜੋੜਨੇ, ਜਾਂ
ਬੱਧੀ ਨੂੰ ਘੋੜਾ ਲਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ॥

ਜੋਤ, ਸ:—ਗਾਨਣ, ਲੋ, ਲਾਟ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨੀੜ,
ਆਤਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ਕਤਿ,
ਜੋਗ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ।

ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਮਾਯਾ, ਦੇਵੀ,
ਲਾਟ ।

ਜੋਤ ਜਗਾਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਉਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀਵਾ
ਬਾਲਣਾ ।

ਜੋਤਸ਼, ਪੁ:—ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਵਿਦਯਾ,
ਨਜ਼ਮ ॥

ਜੋਤਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਜੋਤਸ਼ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਮੇਂਟ
ਚੈਲ ॥

ਜੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਣਾ, ਹਲ ਵਾਹਣਾ ॥

ਜੋਤਨਾ, ਸ:—ਜੋਤ, ਲ, ਨੀੜ, ਅਦਰਸ਼, ਗਾਨਣ ॥

ਜੋਤਮਾਨ, ਪੁ:—ਜੋਤ ਵਾਲਾ, ਗਾਨਣਾ ॥

ਜੋਤਰ } ਪੁ:—ਚੰਮ ਦਾ ਤਸਮਾ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਗੱਡੀ
ਜੋਤਰਾ } ਦੇ ਸਾਜ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਜੋਤਾ } ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋੜਾ, ਖਾਹਲੀ
ਜਤਾ } ਵਾਹੀ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਜੋਤੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੋਤਰ ਜਾਂ ਤਸਮਾ (ਮਸ਼ਕ
ਜੋਤੀ } ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਜੋਤੀ, ਸ:—‘ਜੋਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮਸ਼ਰ ॥

ਜੋਰ ਧਰਾਣੇ

ਜੋਤੀਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ
ਤਜਾਗ ਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਜੋਤ ਵਿੱਚ ਲੀਨ
ਹੋਣਾ ॥

ਜੋਧ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ, ਜਤਨ, ਭਰੋਸਿਆ (ਕਮਾਉਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਜੋਧਾ, ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਥਲੀ, ਸੁਰਬੀਰ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਜੋਬਣ, ਪੁ:—ਜੁਆਨੀ, ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਥਲ ਅਤੇ
ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਜੋਬਣ ਚੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨੁ ਹੋਣਾ,
ਜੋਬਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਰੀਮਤ ਦੀ ਛਾਤੀ
ਵਧਣੀ ਵੁਲਣੀ ॥

ਜੋਮ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ, ਉਬਾਲ, ਜੋਸ਼ (ਆਉਣਾ
ਚੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਜੋਮੀ, ਵਿ:—ਕਾਮੀ, ਜੋਸ਼ ਵਾਲਾ, ਮਸਤ ॥

ਜੋਰ, ਪੁ:—ਥਲ, ਤਾਕਤ, ਜਤਨ, ਗੁਣ, ਅਖਤਿ-
ਆਰ ॥

ਜੋਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ, ਜੋਰ ਆਦਿਕ
ਕਰਨੇ ॥

ਜੋਰ ਕੋਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਜੋਰ ਕਰਨਾ ॥

ਜੋਰ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਜੋਰ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੁੜ ਕਰ
ਉਣਾ ॥

ਜੋਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜੋਰ ਧਰਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਖਾਹਮਾਹ, ਮੱਲੋਮੱਲੀ
ਬਦਬਦੀ ॥

ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ

ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖਰਿਆਰ ਨਾਲ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾ
ਹੋਣ ਦੇਣੀ ॥

ਜੋਰ ਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ।

ਜੋਰ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥
ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ }

ਜੋਰ ਜੋਰੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜਬਰਦਸਤੀ
ਜੋਰੇ ਜੋਰ } ਨਾਲ ॥

ਜੋਰਾਵਰ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ, ਗੋਵਾ, ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਜੋਰਾਵਰੀ, ਸ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜਬਰਦਸਤੀ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਜੋਰੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਸਖਤੀ, ਜੋਰਾਵਰੀ ॥

ਜੋਰੂ(ਦੇ), ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਬਨਾਨੀ, ਤੀਵੀਂ ।

ਜੋੜ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਸੰਗ, ਏਕਾ, ਦਾਕਾ, ਇਕੱਠ, ਜਮਾ,
ਜੜਾ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦੋ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਿਲਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜੋੜਤੋੜ, ਪੁ:—ਫਲਵਲ, ਗੰਢ ਤੁੱਪ, ਤਤਖੀਰ ॥

ਜੋੜ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਣਾ, ਹੁੰਦੇ ਨੂੰ ਬਠਾਉਣਾ,
ਜਮਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜੋੜ ਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਲ ਦੀ ਸੁੱਖ
ਮਠਾਉਣ ਨੂੰ ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਵਸਵੀ ਨੂੰ ਦੋਸ
ਚੋਲ ਅਤੇ ਸਰਬਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਿਆਲੀਆਂ
ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਜੋੜ ਮਲ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਇਕੱਠ ॥

ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਣਾ, ਗਢਣਾ, ਜੋੜੀ ਲਾਉਣੀ,
ਜਮਾ ਕਰਨਾ, ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਬਠਾਉਣਾ, ਖੱਕਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੋੜ

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ
ਸਿੱਧੀਆਂ ਰੱਖਕੇ ਮੇਲਣੀਆਂ, ਬੈਠਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜੋੜਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਜਣੇ; ਮਰਦ ਤੀਮਤ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੀਆਂ
ਦੀਸਾਂ, ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ, ਜੁੱਤੀ, ਠਕਲੀ
ਚਾਂਦੀ ਸੋਨਾ ॥

ਜੋੜੀ, ਸ:—ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦੋ ਜਣੇ, ਬੂਹੇ ਦੋ ਦੋ ਤਾਕ,
ਤਬਲੇ, ਦੋ ਘੋੜੇ ॥

ਜੋੜੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਦੁਗਾਠ
ਜੋੜੀ ਫੇਰਨੀ } ਵੱਡੇ ਦੋ ਤਾਕ ਲਾਉਣੇ ॥

ਜੋੜੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਈਵਾਲ, ਮੇਲੀ, ਸੌਥੀ ॥

ਜੋੜੂ, ਪੁ:—ਧਨ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ, ਸੂਮ, ਜੋ ਜੋੜ ਲਾਵੇ ॥

ਜੋ } ਪੁ:—ਬਣਕ ਵਰਗਾ ਇਕ ਅਨਾਜ ॥
ਜੋਂ }

ਜੋਖਾਰ, ਪੁ:—ਗਾਜਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦਾਅ ॥

ਜੋਹਰ, ਪੁ:—ਦੁਆਹਰ, ਗੁਣ, ਸਭਾ, ਅਸਰ,
ਸਮਝ, ਹੁਨਰ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਆਬ ॥

ਜੋਹਰ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਣ ਦੱਸਣਾ ॥

ਜੋਹਰੀ, ਪੁ:—ਦੁਆਹਰ ਵਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ ॥

ਜੋਕੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਚਿਤ ਹੋਕੇ, ਅਨੰਦ ਨਾਲ ॥

ਜੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨਾਲ ਵਿੱਥੇ ਹੋਣਾ,
ਹੁੰਮੇ ਹੋਣਾ, ਖਿਝਣਾ ॥

ਜੋੜ, ਵਿ:—ਦੋ ॥

ਜੋੜਾ, ਪੁ: }
ਜੋੜੀ, ਸ: } ਇਕੋ ਠੇ ਸੀਮੇ ਹਥ ਦੋ ਥਾਲ (ਬਹੁਤ
ਜੋੜੇ ਬੰਦ ਹੋਣ) ॥
ਜੋੜੇਬਹੁ:ਬ: }

ੜ

ੜ, ਪੁ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਧਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ੜਈ, ਸ:—ਭੋਕਣਾ, ਲੜਾਈ, ਹੱਲਾ ॥

ੜਈ ਲੈਕੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਕਾ ਦੇਣਾ, ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ੜੱਸ, ਪੁ:—ਭੈੜੀ ਵਾਲੀ, ਸੁਭਾਉ (ਆ ਪੈਣਾ) ॥

ੜੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੋਪੜਨਾ ॥

ੜਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ੜੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ੜਸਾਈ, ਸ:—ੜੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ੜਰਿਰ, ਸ:—ਬੋਰ, ਖੁਰਕ, ਜਲੂਣ (ਉੱਠਣੀ, ਆਉਣੀ, ਛੁੱਟਣੀ) ॥

ੜਹੀ, ਸ:—'ਝਈ' ਵੇਖੋ ॥

ੜਕੇ, ਸ:—ਜੋਥ, ਫਰ, ਚਿੱਤ ਦਾ ਵਿਕਾਰ ॥

ੜਕ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਇਜਕ, ਫਰ, ਸੰਗ, ਹਨੇਰੀ ॥

ੜਕ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਨੇਰੀ ਆਉਣੀ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ੜਕ ਪੈ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾ ਜਾਂ ਝੋਕ ਹੋਣਾ ॥
ੜਕ ਪੈਣਾ }

ੜਕਝੋਰ, ਵਿ:—ਝਾਰੇ ਅਤੇ ਸਪਲੇ ਬੱਦਲ, ਜ਼ੋਰੀ ਮਸਰੀ ਜਾਂ ਠੀਂਦਰ ॥

ੜਕਝੋਰੀ, ਸ:—ਝਪਟ, ਲੜਾਈ, ਬਖੇੜਾ ॥

ੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਜੋਥ ਆਉਣਾ, ਚੜ੍ਹਚੜ੍ਹ ਕਰਨਾ, ਖਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥ ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਹ ਵਾਲਾ ਚਿੱਟੇ ਦਾ ਛਾਡਾ ॥

ਝ

ਝੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਖਾਣੀ, ਭਰਨਾ, ਇਜਕਣਾ, ਸੰਗਣਾ ॥

ਝੱਕਰਾ, ਪੁ:— } ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦੇ
ਝੱਕਰੀ, ਸ:— } ਭਾਂਡਾ ॥

ਝੱਕੜ, ਪੁ:—'ਝੱਖੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੱਕਾਰ, ਪੁ:—ਛਣਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਚੀਕ, ਕੂਕ ॥

ਝੱਕੀ, ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟਾ, ਕੱਥਾ ॥

ਝੱਕੋਰ, ਸ:—ਬੱਦਲ ਛਾ ਜਾਣੇ, ਘਟਾ ਆਉਣੀ ॥

ਝੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਧ ਵਿੜਕਣਾ, ਖਾਣੀ ਆਦਿਕ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਝੱਖ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਗੱਪ, ਬਿਆਰਬ ਜੁਤਨ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਝੱਖ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਝੱਖ } ਪੁ:—ਹਨੇਰੀ, ਚੁਫਾਣ, ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦੀ
ਝੱਖੜ } ਪੈਣ ॥

ਝੱਖੜ ਝਾਂਜਾ } ਪੁ:—ਝੱਖੜ, 'ਹਨੇਰੀ' ॥
ਝੱਖੜ ਝੋਲਾ }

ਝੱਖੜ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਝੱਖ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਨੇਰੀ ਆਉਣੀ ॥

ਝੱਖੜ, ਵਿ:—ਥਾਰੀਸਰੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ 'ਜਨੂ' ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਣ ॥

ਝੱਰੀ, ਸ:—ਬੁਲਬੁਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਠ, ਕਢ, ਉੱਪਰ ਆਈ ਹੋਈ ਮੇਲ ॥

ਗੋਰਾ ਛੱਡਣੀ

ਗੋਰਾ ਛੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ॥

ਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਚੇਲਾ, ਰੱਖ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ। ਇੱਕ ਸੋਹਰ ॥

ਗੋਰਾਲਾ } ਪੁ:—ਕਸਮੀਰੀਆਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੌਲਾ ॥
ਗੋਰੁਲਾ }

ਗੋਰਾਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਕਾ, ਜਿਦਕਾ, ਬਖੇੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਗੋਰਾਜਾ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜਿਦ, ਬਹਿਸ, ਬਖੇੜਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੋਰਾਜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਗੋਰਾਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗੋਰਾਜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵੇਹਣੀ ॥

ਗੋਰਾਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਉਣਾ, ਗੋਰਾਜਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੋਰਾਜਾਉ } ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਗੋਰਾਜਾ ਕਰੇ ॥
ਗੋਰਾਜਾਲੂ }

ਗੋਰਾਜੇਲਣ, ਸ:—ਗੋਰਾਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਅਤ ॥

ਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਕੁਰਤਾ, ਚੋਲਾ, ਗਲ ਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਗੋਰਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਰ ਜਾਂ ਹਾਥੀ ਦਾ ਚੀਕ ਮਾਰਨਾ, ਕੁਕਣਾ ॥

ਗੋਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਗੋਰਾ, ਚੁੜਤੀ ॥

ਗੋਰੀ, ਸ:—ਜੰਗਲ, ਚੇਲਾ, ਰੱਖ ॥ ਪੁ:—ਗੋਰਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਾਉਣਾ, ਮੰਗਣਾ, ਭਰਨਾ ॥

ਗੋਰਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕਢਣਾ ਪੈਰੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਗੋਰਾ, ਬਖੇੜਾ, ਪੈਸਾ ॥

ਗੋਰਾਣ, ਸ: } ਗੋਰਾਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਗੋਰਾਣੀ, ਪੁ: }

ਗੋਰਾ, ਪੁ: } ਖਾਲੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਗੋਰਾਣੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਭਾਂਡਾ, ਘੜੀ ॥

ਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਧਵੀਂ ਅਖਰ, ‘ਗੋ’ ॥

ਗੋਰੇਲ ਮਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਮੱਰੇ-
ਗੋਰੇਲਣਾ } ਜਨਾ ॥
ਗੋਰੇਲ ਦੇਣਾ }

ਗੋਟ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾ, ਪਲ, ਛੇਤੀ, ਹਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੋਟ, ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਛੇਤੀ, ਸਬਦੇ ॥

ਗੋਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਪਲ ਵਿੱਚ, ਹੁਰਤੀ ਨਾਲ ॥

ਗੋਟ ਟਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਬੇ ਘੋਬੇ, ਰੱਖ
ਗੋਟ ਲੰਘਾਉਣਾ } ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਗੋਟਕ, ਸ:—ਹੁਲਾਰਾ, ਉਡਾਲਾ, ਧਕਾ ॥

ਗੋਟਕ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਗੋਟਕਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗੋਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਣ ਚੰਡ ਹਲਾਉਣਾ, ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਲਿਮਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੋਟਕਾ, ਪੁ:—ਹੁਲਾਰਾ, ਧੱਕਾ, ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ), ਇਸ ਭਰੀ, ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਮਨੋਰ ਦਾ ਮਾਸ ॥

ਝਟਕਾ ਮਾਰਨਾ

ਝੱਫਟਾ

ਝਟਕਾ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਹੁਲਾਰਾ
ਝਟਕਾ ਲਾਉਣਾ } ਦਣਾ ॥

ਝਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਟਕਾ ਦੁਆਉਣਾ, ਤਲਵਾਰ
ਦੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਜਨੌਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਝੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟੇ ਦਾ 'ਮ' ਖਰਨਾ ('ਝੱਟਾ'
ਵੇਖੋ) ॥

ਝੱਟਾ, ਪੁ:—ਝੱਟਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਟੋਇਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀਆਂ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਟੱਕ-
ਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝੰਡ, ਸ:—ਠਰਮ ਜਾਂ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਵਾਲ, ਬਾਲਾਂ ਦੇ
ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ। ਮੂੰਹਨ ਦੀ ਰੀਤ, ਦੇਉ ਥਾਜ ॥

ਝੰਡ ਬਹਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ਕੁੱਟ-
ਨਾਂ ॥

ਝੰਡਾ, ਪੁ: } ਧਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥
ਝੰਡੀ, ਸ: }

ਝੰਡਾ ਗੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਤਿਆਰ ਜਮਾਉਣਾ ॥

ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਾਬਿਆ
ਹੇਠ ਜਾਣਾ ॥

ਝੰਡੂਲਾ ਪੁ:—ਝੰਡ ਵਾਲਾ ਥਾਲ ॥

ਝਣਝਣਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੰਗ ਮੈਂ, ਜਾਣੇ, ਥਰ-
ਝਣਨਾਉਣਾ } ਥਰਾਉਣਾ ॥

ਝਣਝਣਾਟ } ਸ:—ਥਰਥਰਾਟ, ਦੁਖਦ ਦੇਣਾ ਨੂੰ
ਝਣਾਟ } ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਜੋ ਹਾਲ
ਹੋਵੇ ॥

ਝਣੇਨੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਖੜ ਦਾ ਆਗੂ, ਪੀ ਦਾ ਪੁੱਤ,
ਦੇਉਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਨ ॥

ਝੱਥਾ, ਵਿ:—ਘੱਟ, ਹਲਕਾ (ਮੀਂਹ ਤਾਪ, ਚੁੱਪ)
ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਝੱਪ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਤੇਜ ॥ ਕ੍ਰਿ ਵਿ:—ਛੇਤੀ ॥

ਝੱਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਮੀਟ ਕੇਉਂਸੇ ਵੇਲੇ ਖੋਲ੍ਹ
ਦੇਣੀ ॥

ਝੱਪਕੀ, ਸ:—ਝੱਪਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝੱਪਟ, ਸ:—ਕੁੱਦ, ਉਛਾਲਾ, ਹੱਲਾ (ਲੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਝੱਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਦਣਾ ਆਪੋਣਾ, ਖੋਹ
ਲੈਣਾ ॥

ਝੱਪੋਟਾ, ਪੁ: } ਹੁਲਾ, ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਉੱਪਰ ਆ
ਝੱਪੋਟੀ, ਸ: } ਾਣਾ, ਚਿੱਤਰੇ ਦੀ ਛਾਲ, ਚੀਲ੍ਹ ਦਾ
ਪੰਜਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਝੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਬੋਰਨਾ, ਫੇਗਨਾ,
ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਝੱਪਾ ਝੱਪ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਘਤਾਬੀ, ਝਟ
ਝੱਪਾ ਝੱਪੀ } ਪਰ ॥

ਝੱਪਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਝੋਲੀ ॥

ਝੱਫੇ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਆ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ ॥

ਝੱਫ ਪਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟ ਜਾਣਾ (ਕਾਗਤ
ਪਤੀਰਾ ਦਾ) ॥

ਝੱਫ ਮਾਰਣੀ, ਸ:—ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਉੱਪਰ ਆ
ਪੈਣਾ ॥

ਝੱਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਝੱਫਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੱਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਬੋਰਨਾ, ਫੇਗਨਾ, ਨਿਗ
ਲਣਾ ॥

ਸ਼ਬ

ਸ਼ਬ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰੀ, ਸਤਾਈ, ਜਲਦੀ
ਸ਼ਬ } ਝਟ ਪਟ ॥
ਸ਼ਬਦੇ }

ਸ਼ਬ, ਸ:—ਘਾਉ ਜਾਂ ਮੀਰ ਦਾ ਧੌਕਾ, ਖਾਛੜ ॥

ਸ਼ਬ ਚਾੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਬ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸ਼ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣਾ ॥

ਸ਼ਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਸ਼ਬਕੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸ਼ਬ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝਾੜਨਾ, ਸਾਰ ਕਰਨਾ
ਸ਼ਬਣਾ } ਚੁੰਟਣਾ, ਝੇਗਣਾ, ਕੱਟਣਾ,
ਮਾਰਨਾ, ਪਿੰਜਨਾ ॥

ਸ਼ਬਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਬਣ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਸ਼ਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਮਾਰਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤ ਕੱਚ
ਲੈਣਾ ॥

ਸ਼ਬਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਖਥੇੜਾ, ਝੇੜਾ ॥

ਸ਼ਬੁ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਮੁੱਜ ਦੀ ਰੱਸੀ ਦਾ ਟੁੱਟਾ, ਚੁੰਮੁਣ ॥

ਸ਼ਬੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰੀ, ਸਤਾਈ, ਝਟਪਟ ॥

ਸ਼ਬੇਲ, ਸ: } ਸ਼ਗੜਾ, ਲਗਾਈ, ਖਿਲਖਲੀ ।
ਸ਼ਬੇਲਾ, ਪੁ: }

ਸ਼ਮਕ, ਪੁ: ਸ:—ਅੱਖ ਮੀਰ ਕੇ ਉੱਸੇ ਵੇਲੇ ਖੋਲ੍ਹ
ਦੇਣੀ, ਰਮਕ, ਲਿਸਕ

ਸ਼ਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸਕਣਾ, ਅੱਖ ਮੀਰ ਕੇ
ਖੋਲ੍ਹਣੀ ॥

ਸ਼ਰੀਟ

ਸ਼ਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸਕਾਉਣਾ, ਅੱਖ ਮਿਟਾਕੇ
ਖੁਲ੍ਹਾਉਣੀ ॥

ਸ਼ਮਕੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੀਵਕ ॥

ਸ਼ਮਸ਼ਮ, ਵਿ:—ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਸਕਣ ਵਾਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਸ਼ਮਣ, ਪੁ:—ਗੱਡੀ ਦਾ ਉਛਾੜ ॥

ਸ਼ਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਮੁਰਝਾਉਣਾ ।

ਸ਼ਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟ ਸਿੱਟਣਾ, ਸਰਤੀ ਤੇ ਝੇਗਣਾ ॥

ਸ਼ਮਣੀ, ਸ:—‘ਸ਼ਬਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਮਕਾ, ਪੁ:—ਨਜਰ, ਨਿਗਾਹ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸ਼ਮਾਸ਼ਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ (ਮੀਰ ਵੱਸਕਾ),
ਧਰੁਤ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ॥

ਸ਼ਮੇਲ, ਸ: } ‘ਸ਼ਬੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ਼ਮੇਲਾ, ਪੁ: }

ਸ਼ਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਥੜਾ ਥੋਂ ।
ਸ਼ਰਨਾ } ਕਰਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਸ਼ਰਨਾ ਪੁ: } ਪਾਲੀ ਦੇ ਵਗਣ ਦੀ ਥਾਂ,
ਸ਼ਰਨੀ, ਸ: } ਹੁਆਗਾ ॥

ਸ਼ਰਨਾਹਟ, ਸ:—‘ਸ਼ਣਸ਼ਨਾਹਟ’ ਵੇਖੋ ।

ਸ਼ਰਾਲ, ਸ:—‘ਸ਼ਲਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਰਾਜ, ਸ:—ਵਿੱਥ, ਛੀਂਗ, ਝੇੜ, ਗਲੀ, ਵਿਗਾੜ
(ਪੈਣੀ) ॥

ਸ਼ਰੀਟ, ਸ:—ਫਲਣ ਜਾਂ ਖੁਰਜਣ ਦਾ ਨੁਸ਼ਾਣ
(ਆਉਣ, ਪਕੀ) ॥

ਬਰੋਖਾ

ਬਰੋਖਾ, ਪੁ: } ਫੋਟੀ ਤਾਰੀ, ਮੋਖਾ, ਚੰਸਣ
ਬਰੋਖੀ, } ਦਾਠ ॥

ਬੋਲ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਕਮਲ ਪੁਟਾ, ਕੁੰਧ, ਜੰਗਲ,
ਪੱਖੇ ਦਾ ਹਿਲਣਾ ॥

ਬੋਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖਾ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਬੋਲਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਲਿਸ਼ਕ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਬੋਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਣਾ ॥

ਬੋਲਕਾ, ਪੁ:— } ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਨਿਗਾਹ, ਸੋਭਾ,
ਬੋਲਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਜੋਤ ॥
ਬੋਲਕੀ, ਸ:—

ਬੋਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ ॥

ਬੋਲ ਬੋਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼-
ਕਣਾ ॥

ਬੋਲਣ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਥੀਮੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਸਮਿ-
ਆਣ ਨੂੰ ਸਹਾਰਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਹਲਦ
ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੀ ਸਤੀਰੀ ॥

ਬੋਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ
(ਪੱਖਾ) ॥

ਬੋਲਮਲ, ਸ:—ਚਮਕ, ਬੋਲਕ, ਸੋਭਾ ॥

ਬੋਲਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ,
ਸੁਦਾਈ ॥

ਬੋਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬੋਲਾਈ, ਸ:—(ਪੱਖਾ) ਬੋਲਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ, ॥

ਬੋਲਾਂਗ }
ਬੋਲਾਂਘ } ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥
ਬੋਲਾਂਘਾ }

ਬੋਲਾਂਗੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ॥
ਬੋਲਾਂਘੇ }

ਬੋਲਾਰ, ਸ:—ਫੰਗ, ਦਾਰਆ ਜਾਂ ਨਹਿਰ ਦੇ
ਕੰਢੇ ਦਾ ਹਲਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਉਤਾਰਾਂ
ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੋਕਰੀ ਨਾਲ ਮੱਛੀਆਂ
ਫੜਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਗਤ ॥

ਬੋਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਝਾ
ਮਸ਼ਰਾਨਾ ॥

ਬੋਲ, ਪੁ:—ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸੂਰਜ ਦਾ
ਨਾਂ ਦਿੱਸਣਾ, ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਜੰਦਰੇ ਦੀ
ਅੰਦਰਲੀ ਕਲਾ, ਧਾਂਤ ਦੀ ਪੱਤੀ, ਸੁਹੱਥਣ,
ਸੋਭਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੋਜ ॥

ਬੋਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਟਣਾ, ਲਹਿਕੇ ਢਿਗਣਾ,
ਬੋਲਣਾ } ਅੰਤ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਣਾ,
ਬੋਲਣਾ } ਹਾਰਨਾ, ਖਰਨਾ, ਰਾਗ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਬੋਲਦ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਬਗੜਾ, ਬਪਟ (ਲੋਠੀ) ॥

ਬੋਲਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਬਗੜਨਾ, ਖੁੱਕਾ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਬੋਲਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਉਣਾ, ਬਗੜਾ ਕਰ-
ਉਣਾ ॥

ਬੋਲਦਾਉ, ਪੁ:—ਲੜਾਕਾ (ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕ)
ਬਗੜਾਸੁ ॥

ਬੋਲਦਾਈ, ਸ:—ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ॥

ਬੋਲਦਾ ਬੋਲਦੀ, ਸ:—ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪੁਰ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਬੋਲਦੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਫਲ ॥

ਭੜਬੇਰੀ

ਭੜਬੇਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਭੜਬੇਰ ਲੱਗਣਾ ॥

ਭੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੜਵਾਈ, ਸ:—ਭਾੜਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਭੜਵਾਉਣਾ ॥

ਭੜਾਈ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਾਈ, ਭਾੜਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭੜਾਕ (ਕਾ), ਪੁ:—ਹਿੱਲ, ਝੁੱਲ, ਕਾਰਲੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਭੜਾਭੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ, ਥਰ ਪਥਰ ॥

ਭੜਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਚੜ੍ਹਾਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭੜੀ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣਾ, ਢਿੱਲ ॥

ਭੜੀ ਬੋਝਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣਾ
ਭੜੀ ਲਾਉਣੀ } ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀਣਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਭੁਲ ਭੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਰਥਾਈ ॥

ਭੁਲਮ, ਸ:—ਲੀਮੀ ਦਾੜੀ ॥

ਭਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਧੁੰਧ, ਮਾੜਾ ‘ਮਾੜਾ’ ਦਿੱਸਣਾ
ਭਾਉਲਾ } (ਦਿੱਸਣਾ, ਦਿੱਸ, ‘ਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਭਾਉਲੀ } ਸ:—ਝਪਕੀ, ਨਿਗਾਹ, ਨਖਰਾ
ਭਾਉਲੀ } (ਦੇਖਣੀ) ॥

ਭਾਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ
ਦੀਆਂ ਬੋਰਕਰਾਂ ਤੇ ਟੋਕਰੀਆਂ ਬੈਠਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਭਾਈ, ਸ:—ਪੜਛਾਂਵਾਂ, ਰੋਹਰੇ ਉੱਤੇ ਕਾਲੇ
ਦਾਗ ॥

ਭਾਂਜੀਆ

ਭਾਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟੇਰਨਾ, ਰੋਰੇਬ ਦੇਣਾ, ਖਰਾਬ
ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਂਸਾ } ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਰੋਰੇਬ, ਫਲ (ਦੇਣਾ) ॥
ਭਾਂਸਾ }

ਦਮ ਭਾਂਸਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਭਾਂਸੂ } ਪੁ:—ਭਾਂਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਰੇਬੀ,
ਭਾਂਸੇ ਬਾਜ } ਫਲੀਆ ॥

ਭਾਂਹੂ, ਪੁ:—‘ਭਾਉ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਂਕ, ਸ:—ਤੱਕ, ਨਜਰ, ਤਾੜ, ਉਡੀਕ (ਰੱਖਣੀ
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਭਾਂਕਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਨਾ, ਚਿਜਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕ ਮਝਾਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਵੱਲ ਤੱਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੱਕਣਾ, ਦੇਖਣਾ, ਭਾੜਨਾ, ਉਡੀ-
ਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕਾ, ਪੁ: } ‘ਭਾਂਕ’ ਵੇਖੋ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥
ਭਾਂਕੀ, ਸ: }

ਭਾਂਕਾ ਭਾਂਕੀ, ਸ:—ਜਾੜ, ਇੱਕ ਦੂਏਵੱਲ ਤੱਕਣਾ ॥

ਭਾਂਗੜੂ, ਪੁ:, ਵਿ:—ਜੋ ਭਾਂਗੜਾ ਕਰੇ ॥

ਭਾਂਜ, ਪੁ:—ਵਾਜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਭਾਂਜਰ, ਸ:—ਛੁਟਕਣ ਵਾਲਾ ਪੈਰ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਭਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਭਾਂਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ (ਧਰਨਾ) ਖੁਫਾਣ
(ਵਗਣਾ) ॥

ਭਾਂਜੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਭਾਂਜਾ ਜਾਂ ਬਖੇੜਾ ਕਰੇ ॥

ਝਾਂ ਝਾਂ

ਝਾਂ ਝਾਂ, ਸਃ—ਛੱਠ ਛੱਠ ਦੀ ਅਵਾਜ (ਕਰਨਾ) ।

ਝਾਟਮਝਾਟਾ } ਪੁਃ—ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ, ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਦੇ
ਝਾਟਮਝਾਟਾ } ਵਾਲ ਬੰਹਣੇ (ਹੋਣਾ) ।

ਝਾਟਲਾ, ਵਿਃ—ਪੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਟਹਿਲੀਆਂ ਵਾਲਾ

ਝਾਟਾ, ਪੁਃ—ਤੀਸਰੇ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ।

ਝਾਟਾ ਖਿਡਲੀ } ਸਃ—ਸਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਖਿਡੇ
ਝਾਟਾ ਖਿਡੜੀ } ਹੋਏ ਹੋਣ ।

ਝਾਡਲਾ, ਵਿਃ—‘ਝਾਟਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਤ, ਪੁਃ } ਝੱਕ, ਝਾੜ, ਨਸਰ (ਕਰਨੀ,
ਝਾਤੀ, ਸਃ } ਮਾਰਨੀ) ।

ਝਾਤੀ ਪਾਉਣਾ }
ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਝੱਕਣਾ, ਅਗਾਹ ਹੋਕ
ਝਾਤੀ ਲਾਉਣੀ } ਵੇਖਣਾ ।

ਝਾਂਪਲ, ਸਃ—ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਕਾਲ ਕਲਿੰਦੀ ।

ਝਾਂਫ, ਸਃ—ਜਿਸ ਤੀਸੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਨਿੱਕੇ
ਹੋਣ, ਵੂਹੜ ਦਾ ਪਰਦਾ ।

ਝਾਂਬ, ਸਃ—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ ।

ਝਾਂਬ, ਸਃ—ਵੂਹੜ ਦਾ ਪਰਦਾ ॥

ਝਾਂਬਾ }
ਝਾਂਬਾ } ਪੁਃ—ਤੇਲ ਦਾ ਕੁੱਪਾ, ਫੁੰਮੂਲ ॥

ਝਾਂਬੂ, ਪੁਃ—ਛਾੱਬੂ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਬਲਦ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਾਂਸ, ਥੁੱਮਾ ।

ਝਾਮੜੀ, ਸਃ—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗਲ ਲਾਉਣਾ
(ਦੇਣੀ) ।

ਝਾੜ ਝੰਡ

ਝਾਮਾਂ, ਪੁਃ—‘ਝਾਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਰਾ, ਪੁਃ—ਛੇਕ, ਮੋਰੀ ॥

ਝਾਰੀ, ਸਃ—ਝਾਰੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬੱਜਰ,
ਹੁੱਕਾ ।

ਝਾਲ, ਸਃ—ਮਸਾਲੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਧੀਰਜ,
ਮੁਲੀਮਾ ॥

ਝਾਲ ਝੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਖ ਸਹਾਰਨਾ ।

ਝਾਲ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੁਲੀਮਾ ਕਰਨਾ ॥

ਝਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਹਾਰਨਾ, ਮੁਲੀਮਾ, ਕਰਨਾ,
ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਝਾਲਰ, ਸਃ—ਲਮਕਦੀ ਕੰਨੀ, ਧੰਗ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਸਿਰੇ ਦੀ ਝਰੀ ॥

ਝਾਲੂ, ਪੁਃ—ਝੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।

ਝਾਂਵਲਾ, ਪੁਃ }
ਝਾਂਵਲੀ, ਸਃ } ‘ਝਾਉਲਾ’ ‘ਝਾਉਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਂਵਾਂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਥਰ, ਪੱਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖਿੰਘਰ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝਲੀਆਂ ਦੀ ਮੈਲ
ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਝਾੜ, ਪੁਃ—ਝਾੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ,
ਮੇਮ ਬੱਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ, ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਜੋ
ਓਗੇ, ਜਲਾਬ ॥

ਝਾੜ ਮਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਾਫ ਕਰਨਾ, ਗਰਦ
ਝਾੜਨੀ, ਦੁਰਕਾਰਨਾ ॥

ਝਾੜ ਝੰਡ, ਪੁਃ—ਝਾੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ ॥

ਝਾੜ ਝੰਬ, ਸਃ—ਸੰਬਰਨਾ, ਸਵਾਈ, ‘ਝੜਕੀ’ ॥

ਝਾੜ ਪਛਾੜ, ਸਃ—ਝੜਕੀ, ਘੁਰਕੀ, ਲਾਨਤ ॥

ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੜਕਣਾ, ਘੁਰਕੀ ਦੇਣੀ ॥

ਝਾੜ ਬਾੜ

ਝਾੜ ਬਾੜ, ਸਃ ਰੀ ਰਾਮੀ ਦੀ ਬਾੜ, 'ਤਰਕੀ
ਲਾਨਰ ॥

ਝਾੜ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੁਲਾਬ ਲੈਣਾ, ਲਾਹੁਣਾ,
ਮੁੱਛਣਾ

ਝਾੜਣ, ਪੁਃ—ਘੱਟਾ ਝਾੜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੁੜਾ

ਝਾੜਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੁੰਬਣਾ, ਨਾਲੋਂ ਲਾਹੁਣਾ, ਸਾਢ
ਕਰਨਾ, ਧੱਬੇ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ,
ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਝਾੜੀ, ਪੁਃ—ਪਖਾਨਾ, ਹੀਦਕੀ, ਦਸਤ, ਕੁੜਾ, ਜਾਦੂ
ਟੁਣਾ, ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸੈਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ।

ਝਾੜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੰਝ ਪੜ੍ਹਣੇ, ਜਾਦੂ ਟੁਣ
ਕਰਨਾ ।

ਝਾੜਾ ਝਪਟਾ, ਪੁਃ—ਜਾਦੂ ਟੁਣਾ, ਹੀਦਕੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਵੇਖਣਾ ।

ਝਾੜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੁਣਾ ਕਰਨਾ, ਛਲਣਾ, ਕਪੜੇ
ਝਾੜ ਦੇਣਾ ॥

ਝਾੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝਾੜਾ ਕਰਨਾ, ਧੱਬਾ ਦੇਣਾ ॥

ਝਾੜੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ।

ਝਾੜੂ, ਪੁਃ—ਬੱਧਕਰ, ਬਹਾਰੀ, ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲਾ
ਹਾਥ ਆਰ ।

ਝਾੜ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥
ਝਾੜੂ ਵੇਰਨਾ }

ਝਾੜੂ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝਿੜਕਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਝਿਰਝਿਰਾ

ਝਾੜੂ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਵਾਈ ਚੋਲੀ, ਤਰਾਹ ਦ
ਜਾਣਾ ॥

ਝਾੜੂ ਬਹਾਵੁ, ਪੁਃ—ਬੱਧਕਰ, ਸੰਥਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝਿੱਸੀ, ਬਃ—ਸਰਮ, ਲਕਾਉ, ਉਡਾਰੀ, ਨੱਸਾ ॥

ਝਿੱਸੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟਿਭ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਝਿੱਕ, ਅਵਃ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵੇਹੋ, ਵੱਲ, ਪਃ ਨਾਵਾ
ਦੇਸ ।

ਝਿਕਲਾ, ਵਿਃ—ਹੇਠਲਾ, ਪੱਧਰਾ (ਪਹਾੜੀ ਠਹੀ) ।

ਝਿਕਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਹੇਠਾਂ, ਬੱਲੇ ।

ਝਿੰਗਾ, ਪੁਃ—ਫਿੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮੱਛੀ ।

ਝਿੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਝਿੰਘਾਰਨਾ' ।

ਝਿਜਕਣਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਗਲਾ, ਡਰਨਾ, ਲਿੰਗ ਸੌ ਜਾਣਾ ॥

ਝਿਜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੰਗ ਚੁਣਾ, ਜਰਾਚਣਾ ।

ਝਿਜਕੀ, ਸਃ—ਸਰਮ, ਸੰਗ, ਡਰ (ਖਾਣੀ) ।

ਝਿਮਝਿਮ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਪੱਲੇ ਪੱਲੇ ।

ਝਿਮਣੀ, ਸਃ—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਛੱਪਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਵਾਲ ॥

ਝਿਮੀ, ਸਃ—ਕ ਜਨਾਨਾ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ।

ਝਿਰਕਣਾ, } 'ਝਰਕਣਾ' 'ਝਰਕਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ।
ਝਿਰਕਾਉਣਾ, }

ਝਿਰਝਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੱਧ ਨਾਲ ਝਿਗਦੇ ਖਾਣੀ
ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ

ਝਿਰਝਿਰਾ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਲਾ ਕਪੜਾ, ਜਾਲੀ ॥

138

ਹਿੰਦੁ, ੧੦: ੩੩, ਸਾਜੀ, ਕੀਡਿਆਂ ਦੀ ਥਾੜ ॥

ਭਿਲਮਲ ਭਿਲਮਲ ਕਰਨਾ } 'ਕੁਝ' ਹੋ ਸਕ
 ਭਿਲਮਿਲ ਭਿਲਮਿਲ ਕਰਨਾ } ਕਣਾ, ਲਿਖ-
 ਭਿਲਮਿਲਾਉਣਾ } ਕਣਾ ।

ਫਿਲਮਿਲੀ,ਸ: ਥਾਰੀ ਦਾ ਬੁਹਾ. ਝਰੋਖੇ ਦਾ
ਪ ਰ

ਝਿਲੀ, ਸਃ=ਪੁਰਲਾ ਉੱਪਰਲਾ ਮਾਸ, ਚਮੜਾ ।

ਸਿਨਕ } ਸ:—ਘੁਰਕੀ, ਗਾਲੀ, ਲਾਨਤ
 ਸਿਨਕ ਸੰਘ } ਕਰੀਦਾ।

विश्वकर्मा, विष्णु - २००० ई. १००० ई. १००० ई.

ਇਨਕਾਇਨਕੀ, ਸਃ-ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਕੀ ਮਲਲੀ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾ—ਘਰਬੀ, ਧਮਕੀ, ਲਾਠਤ, ਮੰਝੀ
ਵਿੱਚ ਭਾਉ ਦਾ ਵਧ ਜਾਣਾ (ਖਾਣੀ) ।

ਭਿੰਨੀ, ਸੜ੍ਹ—ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸੜ੍ਹ, ਸੜ੍ਹੀ, ਖੋਲਾ

ਝੀਉਰ ਪਾਃ } ਇਕ ਨਿਕੀ ਜਾਤ ਜਿਸਦੇ ਲੋਕ
 ਝੀਉਰੀਸਾਃ - } ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਭਰਦੇ ਹਨ
 ਜਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਮਹਿਰਾ (ਰੀ) ॥

ਸ਼ੀਰ, ਸਾ—ਇੱਕੋ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਾਣੀ ਆਇਕ
ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਸ਼ੀਰ ਲਾਭੇ ਪੀਣਾ) ।

ਸ਼ੀ ਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਨਾ, ਧਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ।

ਸੀਖ,ਸਃ—ਪਤਲੀ ਨਕਾਰੀ ਮੈ, ਧੋਗਾ ॥

ਭੀਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ — ਭੁੱਖਣਾ, ਖਿੱਚਣਾ ਪ ਢਰਣਾ ।

ਸ਼ੀਗਰ } ਪੁ—ਇਕ ਸ਼ਰਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ॥
ਸ਼ੀਗਰ }

ਸੰਗਾ

ਸ਼ੀਂਗਾ, ੫:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮੱਛੀ ।

ਭੀਣੀ, ਵਿਃ—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਹੌਲੀ, ਮੱਧਮ ॥

ਸ਼ੀਤ, ਸਃ - ਜੇਕ, ਮੋਰੀ, ਗਲੀ, ਵਿੱਚ ।

ਸ਼ੀਤ, ਵਿਃ -ਬੰਕਲ ਦਾਲਾ, ਚੁੰਨਾ, ਭੈ' ਗਾ ॥

ਭੀਲ, ਸ:—ਛੋਕਾ, ਲੱਛਾ, ਸਰੋਵਰ ॥

शीलता, कृ०—शिव कला, ईषता, लैता ।

ਸ਼ੀਵਰ } 'ਸ਼ੀਉਰ' 'ਸ਼ੀਉਰੀ' ਵੇਖੋ॥
ਸ਼ੀਵਰੀ }

ਸੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕੀ ਫਿਰਵਾਉਣੀ ।

ਸੁਆਈ, ਸਃ—ਅਨਾਜ ਪੀਹਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

इसका, पुः—सदेवे जां ब्रिकालां देले भेजा २
चाठल ।

ਸੁਕ, ਪੁ:—‘ਸੁਕਾਉ’ ਵੇਖੋ ।

ਭੁਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਵੇਂ ਹੋਣਾ, ਨਿਉਂਣਾ, ਵਿੰਗੇ
ਹੋਣਾ ।

ਸੁਕਾਉ ਪ੍ਰਮਾਣ - } ਸੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗੁਣ ਜਾਂ ਹਾਲਤ।
 ਸੁਕਾਰੀ ਟਸ: }

ਸੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਵਾਉਣਾ, ਨੀਵੇਂ ਕਰਨਾ ।

ਸ਼ੁੱਧ, ਪੁੰਨ—ਘਰ, ਕੁੱਲਾ, ਕੁਟੀਆ ॥

ਝੁੱਗੀ ਝਾਹ } ਪੁੰਨ—ਘਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲੀ
ਝੁੱਗੀ ਝਾਜਾ }

ਸਿੰਗਾਂ, ਧੁੜ—ਸੋਢਾ ਲੋਕੇ ਉੱਪਰੋਂ ਸੀਂਦੀ ਮਿਲੇ,
ਮਾਂਗਾਂ ਝਕੁਰੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਮਸੂ। ਝੁੰਗਾਂ।

ਝੁੱਗੀ

ਝੁੱਗੀ, ਸਃ—ਕੁਲੀ, ਕੰਥਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਛੈਨ ।

ਝੁੱਗੀ, ਸਃ—ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁੜੇ ਹੋਏ
ਸੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਢੀ । ਝੁੱਗੀ ॥

ਝੁੱਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੱਸੇ ਹੱਥਾਂ, ਖਿੜਨਾ ॥

ਝੁੱਜਲਾਟ, ਸਃ—ਗੁੱਸਾ, ਖਿੜ ।

ਝੁੱਟ, ਪੁਃ—ਖੋਹ ਲੈਣਾ, ਝਪੋਟਾ ॥

ਝੁੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁੱਟ ਮਾਰਕੇ ਖੋਹਣਾ, ਆਪਣਾ ॥

ਝੁੱਟਵਾਈ, ਸਃ—ਝਪੋਟਾ, ਹੱਲਾ, ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਝੁੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁੱਟੇ ਦੇਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ ।

ਝੁੱਟਾਈ, ਸਃ—ਝੁੱਟਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ।

ਝੁੱਟੀ, ਸਃ—ਇੱਕੋ ਸਾਹਾ ਰੰਮ, ਝੁੱਟੀ (ਲਾਉਣੀ) ।

ਝੁੱਠਲਾਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਝੁੱਠਾ
ਝੁੱਠਾਉਣਾ } ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ
ਝੁੱਠਾਲਣਾ } ਆਪਣਾ ਹੋਸ ਮਨਵਾਉਣਾ,
ਝੁੱਠਿਆਉਣਾ } ਆਪਣਾ ਕਸੂਰ ਮੰਨਣਾ ।
ਝੁੱਠਿਆਰਨਾ }

ਝੁੱਠਿਆਰ, ਪੁਃ—ਝੁੱਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਝੁੱਠ, ਪੁਃ—ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾ
ਭੀੜ, ਮੰਡਲੀ, ਪੁੱਤ, ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ
(ਕਰਨਾ, ਕੱਢਣਾ) ॥

ਝੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਝੁੱਠਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝੁੱਠੀ, ਸਃ—ਨਿੱਕੇ ਬੁਟਿਆ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਝੁੱਠੂ, ਪੁਃ—ਕਮਲਾ ਰਮਲਾ ਮਰਦ, ਵਹੁਟੀ ਦਾ
ਗਲਮਾ ॥

ਝੁਰਮਟ

ਝੁੱਟ, ਸਃ—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁਝ ਦੂਈ ਵਰਗੀ
ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਥਾਂ ਤ ਬੋਝਾ ਅੰਸ ॥

ਝੁੱਟ ਝੁੱਟੀ, ਸਃ—ਲਿੰਗ ਸੰਘਾਤ ਕਰਕੇ ਜੋ
ਕੀਬਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਵਾਰੀ
ਦਾ ਚਾਪ ਚੜ੍ਹਨਾ (ਝੁੱਟ ਬਣੀ ਆਉਂਦੀ) ॥

ਝੁੱਟਕਾਰ, ਸਃ—ਝੁੱਟ ਝੁੱਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਝੁੱਬ, ਪੁਃ } ਕੀਬਲ ਜਾਂ ਚਾਦਰ ਸਿਰ ਚਿੱਪਰ
ਝੁੱਬੀ, ਸਃ } ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ॥

ਝੁੱਬ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੀਬਲ ਜਾਂ ਚਾਦਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਲੜ ਸਿਰ ਨ ਲਪੇਟੇ ਖਾਕੀ ਦਾ ਲਮਕਣ
ਦੇਣਾ ।

ਝੁੱਬਕਾ, ਪੁਃ—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਝੁੱਬ, ਪੁਃ—‘ਝੁੱਬ’ ਵੇਖੋ

ਝੁੱਮਕਣ, ਸਃ }
ਝੁੱਮਕਾ, ਪੁਃ } —ਝੁੱਬਕਾ ਵੇਖੋ ।
ਝੁੱਮਕੀ, ਸਃ }

ਝੁੱਮਰ, ਪੁਃ—ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ॥

ਝੁੱਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤ ਚਾਹ ਰੱਖਣਾ, ਤਰਸ-
ਣਾ, ਲੱਚਣਾ ।

ਝੁੱਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਰਸਾਉਣਾ, ਚਾਹ ਪੈਦਾ
ਕਰਨੀ ।

ਝੁੱਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਮ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ, ਪਛਤਾਉਣਾ,
ਤੜਫਨਾ ।

ਝੁੱਰਮਟ } ਪੁਃ—ਭੀੜ, ਕੱਠ, ਝੁੱਡ, ਰਬ ਜੋੜੇ
ਝੁੱਰਮੁਟ } ਤੇ ਘੋਰਾ ਪਾਕੇ ਝੁੱਟਣ ਦੀ ਖੋਰ
(ਪਾਉਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਝਰੜੀ

ਝਰੜੀ, ਸਃ—ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਮਾਸ
ਵਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਝਰੜੀਆਂ
ਪਾਣੀਆਂ) ॥

ਝਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਛਤਾਵਾ ਜਾਂ ਗਮ ਵਿਕਰ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਝਰਿੜ ਮਰਿੜ, ਵਿਃ—'ਚਰੜ ਮਰੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਝਰੇਵਾ }
ਝਰੇਵਾ } ਝਰੇ—ਰਾਮ, ਵਿਕਰ, ਪਛਤਾਵਾ ।

ਝੁੱਲ, ਪੁਃ }
ਝੁੱਲੀ, ਸਃ } ਝਲਣਾ, ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਝੂਰਾ ॥

ਝੁਲਸਣਾ }
ਝੁਲਸ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸਾੜਣਾ, ਬਹੁਤ ਸੇਕ
ਦੇਣਾ ।

ਝੁਲਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤ ਸੇਕ ਦੁਆਉਣਾ,
ਸੜਦਾਉਣਾ ।

ਝੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਾਨਾ, ਵਿਰਨਾ, ਲਮਕਣਾ,
ਚਲਕਣਾ ।

ਝੁਲਕਾ, ਪੁਃ—ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਬਾਲਣ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਪਏ, ਸਾੜਾ, ਭੁੱਖ, (ਵਿਰਨਾ, ਵਗਣਾ) ॥

ਝੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਿਲਣਾ, ਗਣਾ, ਹੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥
ਲਚਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨੱਕੋ ਮੁਹੋਂ ਝੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅੱਤ ਲਚਾਰ ਹੋਣਾ

ਝੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੱਖਾ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝੂਰਾ ਦੇਣਾ ।

ਝੁਲਾਈ, ਸਃ—ਝੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲਾਹ ਦੇਣਾ }
ਲਾਹੁਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸਾੜਣਾ, ਵਿਆਹ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਝੁਰਨਾ

ਝੁੜੀਮ, ਪੁਃ—ਝੁੜੇ ਦਾ ਕੰਮ, ਭੇੜਾ ਕਰਮ ।

ਝੁੰਗਾ, ਪੁਃ—'ਝੁੰਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੁਸਣਾ }
ਝੁਝਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਲੜਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਾ-
ਜਾਨਾ ਬੰਕੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਾਣਾ ॥

ਝੁਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ, ਹਿਲਣਾ ॥

ਝੁਟਾ, ਪੁਃ—ਪੀਂਘ ਆਦਿਕ ਦਾ ਹੁਲਾਰਾ, ਨੀਂਦਰ
ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਾ ਹਿਠਾਹ ਉਭਾਹ ਹੋਣਾ, ਰਸ,
ਅਨੰਦ, ਮੰਜ ।

ਝੁਠ, ਪੁਃ—ਕੂੜ, ਕੁਸੱਭ, ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਰ ਭੋਲ
(ਕਹਿਣਾ, ਬੋਲਣਾ) ॥

ਝੁਠ ਸੱਚ, ਪੁਃ—ਬਣਾਉਣ, ਗੱਪ, ਉਲਟੀ ਭੋਲ ॥

ਝੁਠਾ, ਪੁਃ }
ਝੁਠੀ, ਸਃ } ਜ ਝੁਠ ਬੋਲੇ, ਪਖੰਡੀ, ਨਕਲੀ ॥
ਝੋਟਾ(ਟੀ), ਨਕਾਰਾ, ਨਕੰਮਾ, ਬਣ-
ਉਟੀ ।

ਝੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰ-
ਦਾ ਕਰਨਾ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਝੁਠਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ, ਵਸਾਹ
ਨਾਂ ਰਾਹਣਾ ॥

ਝੁਣਾ, ਪੁਃ—ਜੋਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਉਣਦਾਕੰਮ(ਦੇਣਾ) ॥

ਝੁਣਟਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਝੁਮ ਝੁਮ, ਪੁਃ—ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ।

ਝੁਮਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਿਰ ਹਿਠਾਹ ਉਭਾਹ ਕਰਨਾ,
ਝੁਲਣਾ, ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਕਠੇ ਹੋਣਾ ।

ਝੁਮਰ, ਪੁਃ—ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ।

ਝੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਝੁਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਲਣਾ

ਸੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਡੁਲਣਾ, ਥਰਥਰਾਉਣਾ ॥

ਪ: ਪੰਘੁੜਾ, ਪੀਘ। ਇੱਕ ਥਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੰਦਾ ॥
ਵ:—ਹਿਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਸੁਲਾ, ਪ:—ਪੰਘੁੜਾ, ਪੀਘ ।

ਸੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਕਣਾ, ਸੰਗਣਾ, ਢਰਨਾ ।

ਸੁਜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੋੜਾ, ਕਿੱਸਾ ।

ਸੁਜੇ ਹੋਥਾ, ਪੁ:—ਝਾਗੜ੍ਹਾ, ਬਹੁਤ ਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਸੁਣਦੀ } ਪ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੁਣਦੀ } ਮਸਕਰਾ ॥

ਸੁਰ, ਸ:—ਸੁਰ, ਖੁਰਕ, ਜਲੁਣ (ਛੁੱਟਣਾ) ॥

ਸੁਸਾ, ਪੁ:—ਹੁਜਕਾ, ਧਕਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸੁਕ, ਸ:—ਸੁਣਾ, ਅਢੀਮ ਦੇ ਨਸ਼ ਨਾਲ 'ਸਰ' ਹਿਰਾਜ਼ ਚੰਡਾਹ ਹੋਣਾ, ਧਰਾ, ਧਮਕਾ, ਗਰਾ ਨਗਰ ॥

ਸੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਪਾਉਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਸਣਾ, ਤੱਪਾ ਚਲਾਉਣੀਆਂ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਸੁਕਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਪਾਵੇ, ਟਾਕਰਾ,
ਸੁਕੀ, ਸ: } ਥੁੱਲਾ ॥

ਸੁਖ, ਪੁ:—ਅੰਗ ਦੀ ਲਾਟ ।

ਸੁਜ, ਪੁ:—ਫਿੱਫ, ਪੈਟ, ਗੋਗੜ ॥

ਸੁਜੜ, ਪੁ:—ਗੋਗੜ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ

ਸੁਟੜ, ਵਿ:—ਬਮਾ ਮੋਟਾ, ਝੋਂਗ ॥

ਝੋਲੀ ਪਾਉਣਾ

ਝੋਟੜਾ } ਪ: ਸੰਢਾ, ਮੋਟਾ, ਦਾ ਆਦਮੀ ॥
ਝੋਟਾ }
ਝੋਟਾ }

ਝੋਟੇ ਕੁੱਟ, ਪੁ:—ਕਿਰਸਾਣ, ਪੇੜ, ਰਕੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਝੋਟੀ } ਸ:—ਕੱਟੀ, ਮਹਿ ਦੀ ਬੱਚੀ, ਮੋਟੀ
ਝੋਟੀ } ਕੁੰਮਰ ।

ਝੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ (ਗੀਤ), ਵੇਰਣਾ (ਰਕੀ) ॥

ਝੋਣਾ ਪੁ:—ਤੋਹ ਸਮੇਤ ਚੋਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ॥

ਝੋਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੋਚਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੋਰਾ, ਪੁ:—ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਗਮ, ਚਿੰਤਾਸੀ (ਦੁਗਣਾ) ॥

ਝੋਲ, ਪੁ: ਸ:—ਥੋਲਾ ਹੋਣਾ, ਵੱਟ ਪੈਣਾ, ਜੱਥੇ ਦੇ ਕੱਣੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਬੱਚ, 'ਸਿਮੀ' ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਪੱਟਾ ॥

ਝੋਲਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੜਕ ਕੇ ਲੱਸੀ ਨੂੰ
ਝੋਲ ਲੈਣਾ } ਹਿਲਾਉਣਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੱਖਣ ਉੱਧਰ ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਝੋਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਧਾਹੀਆਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੋਲਾ ।

ਝੋਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੋਗ, ਅੰਗ ਨਿਕੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣੇ, (ਮਾਰ ਜਾਣਾ, ਵਗ ਜਾਣਾ) ॥

ਝੋਲੀ, ਸ:—ਬੋਲੀ, ਪੱਲਾ, ਕੰਨੀ, ਕੋਂਦੀ, ਸੁਆ, ਚੰਦਰ ਦੀ ਕੰਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾਂ ਅਠਾਜ ਅੰ ਸੱਢੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਮੀਣਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਚਾਲੂ ਅਠਾਜ ॥

ਝੋਲੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਆਸਰਾ ਤੋਕਣਾ ॥

ਝੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ

ਟਹੋਕਾ

ਝੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਚੁਰਾਈ ॥
 ਚੀਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਚੌਦਾਰ ਦੀ ਕੰਨੀ
 ਵਿਚੋਂ ਮਿਟੀ ਕਢ ਕੱਢ ਪਾਉਣੀ ॥

ਝੋੜ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਖੱਟਾ, ਖੱਟਾ ਟੀਰ ॥

ਝੋਂ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਜਕਮਲਾਉਣਾ, ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ,
 ਝੋਂਣਾ } ਲਿਸ਼ਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ।
 ਝੋਂਣਾ }

ਝੋਂਪੜਾ, ਪੁ: } ਕੱਖ ਦਾ ਮੁਰੀ ਝੋਂਗੀ ਹੋਣ
 ਝੋਂਪੜੀ, ਸ: } ਸਰਕੀਆ ਹੋ ਨਿਆਂ ਤੇ ਅਰ ।
 ਝੋਂਫੜਾ, ਪੁ: }
 ਝੋਂਫੜੀ, ਸ: }

ਝੋਰ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਜਲੂਣ (ਆਉਣੀ, ਛੁੱਟਣੀ,
 ਲੱਗਣੀ) ।

ਝੋਲਾ } 'ਝਾਉਲਾ' 'ਝਾਉਲੀ' ਦੇਖੋ ।
 ਝੋਲੀ }

ਝੋੜ, ਸ:—ਝਪਟ, ਹੌਲਾ, ਧਮਕੀ, ਢਾੱਜੇ ਦੀਆਂ
 ਤਾਰਾਂ ਕੰਠੀਆਂ ਵਜਣੀਆਂ ॥

ਝੋੜ ਹੇਠ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਕਿਸੇ
 ਦਾ ਉੱਪਰ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਢ

ਢ, ਪੁ:—ਝੰਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਦਰਵਾਂ
 ਅੱਖਰ ॥

ਟ

ਟ, ਪੁ:—ਟੈਂਕਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਸਲ੍ਹਵਾਂ
 ਅੱਖਰ ॥

ਟੱਸਣ, ਪੁ:—ਟੁੱਕਾ (ਕਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ), ਨਖਰਾ
 ਬਣਾਉਣੀ ਗਲ, ਮਕਰ (ਝਾੜਨ) ॥

ਟੱਸਰ, ਪ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਰੋਸ਼ਮ ॥

ਟਹਾਕਾ, ਪੁ:—ਧੜਕੀ (ਮਾਰਨਾ, ਧੋਨਾ) ॥

ਟਹਿਕ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਸੁਹੱਪਣ, ਛੁੱਲ ਦਾ ਖਿੜਾਓ ॥

ਟਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਡੇ ਹੋਣਾ, ਠਕੜੇ ਹੋਣਾ,
 ਮੁੱਢ ਵੱਝਣਾ, ਛੁੱਲ ਵਾਕਰ ਖਿੜਨਾ, ਖੁਸ਼ੀ
 ਹੋਣੀ ॥

ਟਹਿ ਟਹਿ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਟਹਿਣਾ, ਪ:—ਉੱਖ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਤਣੇ ਵਿਚੋਂ
 ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਗਲ, ਖਾਸ ॥

ਟਹਿਣੀ, ਸ:—ਨਿਕਾ ਟਹਿਣਾ, ਗਲ ।

ਟਹਿਲ, ਸ:—ਸੇਵਾ, ਨੌਕਰੀ, ਖਿਜਮਤ ॥

ਟਹਿਲਣ, ਸ:—ਟਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।

ਟਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਲ ਕਰਨੀ, ਹੌਲੀ ੨ ਫਿਰਨਾ ॥

ਟਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੁਪ ਬਥਾਮ ਆਇਕ ਨੂੰ
 ਪਕਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੁਣੇ ਇੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਥਾਲਕ ਨੂੰ
 ਫਿਰਾਉਣਾ ।

ਟਹਿਲੀਆਂ } ਪੁ:—ਟਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥
 ਟਹਿਲੂਆਂ }

ਟਹੀ, ਸ:—ਟਿਕਾਟਕੀ, ਠਜਰ, ਝੋਜ, ਛਾਲ
 (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਹੀਆ, ਪ:—ਮਿਟੀ ਦਾ ਠੀਘਾ ॥

ਟਹੂਕਾ } ਪੁ:—ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ ਚੌੜਾ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
 ਟਹੋਕਾ } (ਦੋਣਾ) ॥

ਟਹੋਲਾ

ਟਹੋਲਾ } ਪੁ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਸੋੜ ਨਾਲ
ਟਹੋਲਾ } ਮਾਰਨਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੱਕ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ (ਕਰਨੇ) ਵੱਧਾ,
ਕੱਟਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਲਾਉਣਾ) । ਸ:—ਭਾੜ,
ਨਜਰ ॥

ਟੱਕ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਦਾ ਕਰਨਾ, ਲਕੜੀ ਉੱਤੇ
ਵੱਧਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਟਕਸਾਲ, ਸ:—ਜਿੱਥੇ ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਆਦਿਕ
ਬਨਦੇ ਹਨ, ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਪਰਤਾਵਾ ॥

ਟਕਸਾਲ ਬਾਹਰ, ਵਿ:—ਬੈਂਚਾ, ਨਕਲੀ ॥

ਟਕਸਾਲੀ, ਵਿ:—ਟਕਸਾਲ ਦਾ, ਖਰਾ, ਪੜ੍ਹਿਆ
ਚੌਦਿਆ ॥

ਟਕਸਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਟਕ ਟਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਕੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣਾ, ਵੱਢਣਾ, ਕੁੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਕਰ, ਸ:—ਭਾੜ, ਨਜਰ, ਟਿਕਟਿਕੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਕਰ ਟਕਰ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਟਿਕਾ ਕੇ
ਰੱਕਣਾ, ਹੜਾਨੁ ਹੋਕੇ ਵੇਖਣਾ ।

ਟੱਕਰ, ਸ:—ਧੱਕਾ, ਸੱਟ, ਟਾਕਰਾ, ਮੇਲ, ਬਰਾਬਰੀ ॥

ਟੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਟਾ ਪੈਣਾ ॥

ਟੱਕਰ ਪਹਾੜ ਨਾਲ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਥ
ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ।

ਟੱਕਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਿਰ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਕੋਰ

ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਪਿਆ ਵਿਰਣਾ ॥

ਟੱਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਖਹਿਣਾ, ਭਿੜਨਾ,
ਲੜਨਾ ॥

ਟਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਭਿੜਾਉਣਾ,
ਲੜਾਉਣਾ ॥

ਟਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਦਾ ਚਕਵਾਉਣਾ, ਕਰਵਾ-
ਉਣਾ, ਟਾਕਾ ਲਗਵਾਉਣਾ ।

ਟੈਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਾ ਲੁਆਉਣਾ, ਸੁੱਝਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਟਕਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਜਾਂ ਟਾਕਾ ਲਾਉਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟਕਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਧੋਸੇ, ਆਪਿਆਨੀ (ਟਕੇ = ਧਲ) ॥

ਟਰਾ ਭਰ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ।

ਟਕੇ ਚਾਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਟਕੇ ਭਰਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸੂਲ ਦੇਣਾ ॥

ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ
ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣੀ ।

ਟੈਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਾ ਲੁਆਉਣਾ, ਸੁੱਝ-
ਵਾਉਣਾ ॥

ਟੈਕਾਈ, ਸ:—ਟਾਕਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟਕੀਣਾ, ਪੁ:—ਠਰਾਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਪਿਨਸਣ ॥

ਟਕੂਆ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਚੁਹਾੜੀ ।

ਟਕੋਰ, ਸ:—ਭਾਫ਼ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸੇਕ, ਸੜ,
ਮਖੌਲ (ਕਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਟਕੋਰਨਾ

ਟਕੋਰਨਾ, 'ਕ੍ਰੋ—ਥ ਪੜਨਾ, ਦਬਨਾ, ਟਕੋਰਨਾ,
ਤਗਾਦਾ ਕਰਨਾ

ਟਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਬੱਧੀ, ਧੱਕਾ ॥

ਟਕੋਚੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ, ਟੱਠਾ, ਮਧੋਲ, ਸੈਣਤ
ਬਗੜਾ, (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਖ ਟਖ, ਪੁ:—ਦੂਰ ਖੜਕਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਖਣੀ, ਪੁ:—ਗਿਰਾ, ਗਿਰੇ ਦਾ ਝੜ ॥

ਟੰਗ, ਸ: ਲੱਤ, ਜੰਘਾ ॥

ਟੰਗਣਾ, ਪੁ: ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੱਸੀ ਜਾਂ
ਕੁਝ ਲਟਕ ਸੰਨਾ ਲਮਕਾਉਣਾ, ਪਲਮ ਪੁੱਠਾ
ਫੜਦਾ

ਟੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਸੋਹੀ ਟੰਗ

ਟੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਵਾਉਣਾ, ਢਾਹੇ ਦੁਆਰਾ
ਝਟਕਾ ॥

ਟੰਗਾਈ, ਸ:—ਟੰਗਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਟਟਕਰ, ਸ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ, ਮੰਤ੍ਰ (ਲੱਗਣੀ)

ਟਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਕੁੱਕੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਘੋੜੇ ਨੂੰ
ਚੋਕਸਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੱਟ ਟੱਟ, ਵਿਸਮਧ: ਘੋੜੇ ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਟੋਰਨ ਦਾ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਟੱਟਰੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਗੰਜ
(ਪਣੀ) ॥

ਟਣਿਕ

ਟਟਵਾਣੀ, ਸ:—ਟੱਟ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਟਾਇਰੀ ॥

ਟੰਟਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਲਾਦੀ ॥

ਟੱਟੀ, ਸ:—ਸੋਧ ਖਾਨਾ, ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਖਿੜਕਾ, ਖਸ ਦਾ ਖਿੜਕਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਪਾਣੀ
ਖਿੜਕ ਕੇ ਵਾਉ ਨੈਡੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਉਨ੍ਹਾਲ
ਵਿੱਚ) ॥

ਟੱਟੀ ਓਹਲੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕ
ਹਿੱਪ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਦੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟੱਟੀ ਚੋੜ, ਸ:—ਸਤਨਾਨਾਸ ॥

ਟੱਟੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾਤੇ ਵਿਰਨਾ ॥

ਧੋਖੇ ਦੀ ਟੱਟੀ, ਸ:—ਮਕਰ ਵਰੋਥ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਟਟੀਹਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੰਥੇਰ ॥

ਟੱਟੂ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਘੋੜਾ, ਟਾਇਰ ॥

ਟੱਟੂ ਬਟੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਚਿਤਰ, ਚਿਲਗੀ ॥

ਟਟੋਲਣਾ, 'ਕ੍ਰੋ—'ਟੋਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਡਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲੂਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ ॥

ਟੇਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਢੁਹੜੀ ॥

ਟਡਾਣਾ } ਪੁ:—'ਟਡਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਟਡਿਆਣਾ }

ਟਣ ਟਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੰਟਾਵੱਜਣ ਆਦਿਕ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਟਣਾਣਾ } ਪੁ:—ਰਾਤਰੀ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਣਿਆਣਾ } ਕ ਕੀੜਾ ॥

ਟਣਿਕ, ਸ:—ਟੱਲੀ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਟਨ

ਟਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੋਲ, ੨੮ ਮਣ ।

ਟੱਪ, ਪੁ:—ਛੁੱਟ, ਛਾਲ, ਬੱਘੀ ਦਾ ਪਰਦਾ, ਇੱਕ
ਵੱਡਾ ਛਾਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਂਉਂਦੇ ਹਨ, ੬੮
ਪੀਘਾ ॥

ਟੱਪਕੇ, ਪੁ:—ਮਕਈ ਦੇ ਟਾਂਢੇ (ਨਿਕਲਣੇ)

ਟੱਪ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਰ
ਮਾਣਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ

ਟਪਕ, ਸ:—ਭਿੰਗਣਾ, ਬੂੰਦਾਂ ਭਿੰਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼

ਟਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਗਣਾ, ਵਗਣਾ, ਲਹਿੰਦਾ
(ਢਲ) ॥

ਟਪਕਾ, ਪੁ:—ਮੀਂਹ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਬੂੰਦਾਂ ਦਾ ਭਿੰਗਣਾ,
ਅੰਬ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੱਕਕੇ ਭਿੰਗਣਾ, ਸ਼ਰਾਬ
ਮੁੰਗਾ ॥

ਟਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਗਾਉਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ

ਟਪਕੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਰਤਲ, ਬਹੁਤ ਮੀਂਹ ਕਰ
ਦਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਲੰਮੇ ਪਤਲੇ, ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ
ਜੁਆਰ ਦੇ ਟਾਂਢੇ ॥

ਟੱਪ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟ ਕੇ ਲੰਮਾ ਜਾਣਾ, ਛਾਲ
ਟੱਪਣਾ, } ਲਾਉਣੀ ॥

ਟੱਪਰਾ, ਪੁ: } ਛੱਪਰ, ਝੱਗੀ ॥
ਟੱਪਰੀ, ਸ: }

ਟਪਲਾ, ਪੁ:—ਛੁੱਲ, ਡਰਮ, ਧੋਖਾ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਟੱਪਾ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਸੁਰ, ਤੁਕ, ਉਡਾਲਾ ਕਹੀ ਦੀ
ਮਾਰ ॥

ਟਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਟਾਉਣਾ, ਲੰਘਾਉਣਾ ॥

ਟਪਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਟੱਪ ਸਕੀਏ (ਘੋੜਾ,
ਦਫਾ ਸੰਭਲ ਵਾਲਾ) ॥

ਟਰਕਾਉਣਾ

ਟਪਾਰ, ਸ:—ਗੱਪ, ਬੁਠ (ਮਾਰਨੀ), ਨਜ਼ਰ, ਟੁੱਟਾ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਟਪੂਸਾ } ਟਪੂਸੀ (ਟਪੋਸੀ), ਸ: } ਫੁਲਾਘ, ਉੱਛਾਲ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੱਬਰ, ਪੁ:—ਪਰਵਾਰ, ਕਬੀਲਾ, ਵਹੁਟੀ, ਗਭਰੂ,
ਬਚੇ ॥

ਟੱਬਰ ਟੀਹਰ } ਪੁ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ ॥
ਟੱਬਰ ਟੋਰਰ }

ਟੱਬਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਪਰ ਵਾਲੀ ॥

ਟੇਮਕ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਢੋਲ, ਸਾ, ਨਗਾਰਾ ॥

ਟੇਮੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਢੋਲ, ਨਗਾਰਾ ॥

ਟੇਮਕੀਰਾ, ਪ:—ਢਮਕੀਰਾ, ਟੀਬਰਾ, ਤਬਲਾ ॥

ਟੇਮਕੀਰੀ, ਸ:—ਢਮਕੀਰੀ, ਨਗਾਰੇ ਵਰਗਾ
ਖਡਾਉਣਾ ॥

ਟੇਮ ਟੇਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਦਾ ਪਹੀਆ ਵਾਲੀ ਬੱਘੀ ॥

ਟਰ } ਸ:—ਬੁਠੀ ਸ਼ੇਖੀ, ਆਕੜ (ਮਾਰਨੀ) ॥
ਟੋਰ }

ਟਰਟਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਟਰਟਰਾਉਣਾ’ ਵਧੇ ॥

ਟਟੈਕ, } ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ॥
ਟੈਕ }

ਟਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕਰਨਾ,
ਥਕਣਾ ॥

ਟਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕਰਨਾ,
ਥਕਾਉਣਾ ॥

ਟਰਕਾਉ

ਟਰਕਾਉ, ਕ੍ਰਿ: ਖਾਉ, ਨਿਗਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਟਰਟਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਣਾ, ਰੱਖ ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਰੜ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਫੜ, ਵਕਵਾਦ (ਮਾਰਨਾ)

ਟਰੜਾ, ਸ:—ਸੀ ਸਦਾ, ਚੰਗਲ, ਬਰੜ ॥

ਟਰੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣਾ ਝਗੜਨਾ, ਘਾਟ ਕਰਨਾ

ਟਰੰਡੂ, ਵਿ:—ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਕਾਰਾ ਦਰੂ ॥

ਟਰੂ, ਪੁ:—ਈਦ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਜੋ ਤਿਹਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਈਦ ਪਿਛੋਂ ਟਰੂ—'ਈਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਟ੍ਰੇਨ, ਸ:—ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ॥

ਟ੍ਰੈਕਟ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਟੀ ਜੇਹੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਟ੍ਰੈਮ, ਸ:—ਪੈਦੀ ਰੇਲੀ (ਲੰ) ਦੀ ਸੜਾ ਪਰ ਚਲਣ ਵਾਲੀ, ॥

ਟੱਲ, ਪੁ:—ਘੜਿਆਲ, ਘੰਟਾ ॥

ਟਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਰਹਿ
ਟਲਾ (ਨ) } ਜਾਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਟੱਲਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ, ਲੀੜਾ, ਖਿੱਧੂ ਜਾਂ ਗੁੱਲੀ ਨੂੰ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਟ ਮਾਰਨੀ ॥

ਟਲਾਉ, ਪੁ:—ਟਲਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਬਹਾਨਾ ॥

ਟਲਾਉ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ ਰੁਕਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਟਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ ਰੁਕਣਾ ਹਟਾਉਣਾ
ਟਲਾ ਦੇਣਾ } ॥

ਟਾਕੂ

ਟਲਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਲਾਉਣਾ ਵਾਲਾ, ਦਾਲਦੀ, ਆਲਸੀ
ਜਿਸ ਨੇ ਟਲਾਉ ਜਾਂ ਸੋਰ ॥

ਟੱਧੀ, ਸ:—ਝੱਕੀ, ਲੋਰ ਪਟੀ ॥

ਟਾਇਰ ਗ) :—ਟਾਕੂ, ਛੱਟਾ ਘਰਾ ॥

ਟਾਇਰੀ, ਸ:—ਟਾਕੂ ਮਈ ਨੂੰ, ਜ਼ੋਟੀ ਪੇੜੀ ॥

ਟਾਈਮਪੀਸ :—ਜ਼ੋਟੀ ਘੜੀ, ਵਖਰੇ ਹੱਸਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ੋਟਾ ਘੰਟਾ ॥

ਟਾਸ, :—ਜਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਏਹੜੀ ਧਾਰਣੀ ਪਹਿਲੇ ਖੋਰ, ਹਾਂ ਉਛਾਲਣਾ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਟਾਂਸ, ਸ:—ਟਾਂ, ਖਰਲ, ਦੁਖ ॥

ਟਾਹਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼, ਸੌਣ, ਹਾਕ ॥

ਟਾਹਰ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਖਰਤ ਉੱਚੀ ਬੁਲਾਣਾ ॥

ਟਾਹਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਅਠਿਆਠੀ (ਦਲਾਲ ਦੀ ਛੱਲੀ)

ਟਾਂਕ, :—ਜੇਹਾ ਉਸੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂ (੫, ੭ ਆਦਿਕ) ॥

ਟਾਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਰੀ ਨਾ, ਜੋੜਣਾ, ਰੀਝਣਾ, ਛੀਮ ਖਾਣੀ ॥

ਟਾਕਰਾ, ਪੁ:—ਮੱਲ, ਸਾਹਮਣਾ, ਖਹਿ, ਝਗੜਾ ॥

ਟਾਂਕੀ, ਪੁ:—ਜੇਹਾ ਰੀਝ, ਖੋਪਾ, ਸਾਗਦਿਣਾ, ਲਾਪਟਾ ॥

ਟਾਂਕੀ } ਸ:—ਟਾਂਕੀ, ਰੁਕੜਾ, ਲੋਕ, ਟੱਲੀ
ਟਾਂਕੀ } ਸਾਰਣੀ ॥

ਟਾਕੂ, ਪੁ:—ਜੇਹੀ ਨਜ਼ਰ ਵਾਲਾ ਮੌਰਵ, ਨੀਗਰ, ਦਾ ਫਿਰ ਗਾ ॥

ਟਾਕੁਆ

ਟਾਕੁਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੌਟੀ ਪੁਰਾਣੀ ॥

ਟਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਭਾਰੀ ਬੱਧੀ ॥

ਟਾਂਚ, ਸ:—ਅੱਖ, ਖੋਚਲ, ਦੁੱਖ ।

ਟਾਂਚੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਸਾ

ਟਾਟ, ਪੁ:—ਸਠ ਦਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ, ਤੱਪੜ

ਟਕਾ, ਪੁ:—ਸੁਰਜ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਧੁੱਪ, ਠਿੱਬਲ ॥

ਟਾਂਟਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ।
ਟਾਂਟੀ, ਸ: }

ਟਾਂਡ, ਸ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਜੱਥਾ ॥

ਟਾਂਡਾ } ਪੁ:—ਜੁਆਰ, ਮਕਈ, ਬਾਜ਼ਰੇ ਦੋ
ਟਾਂਵਾ } ਝੀਰੀ, ਸੁਦਾਗਰ ਦਾ ਮਾਲ ।

ਟਾਪ, ਸ:—ਪਤਲੀ ਹੋਟੀ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਜਾ ਖੁਰੀ ਦੀ ਮਵਾਜ਼ ॥

ਟਾਪਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਿੱਖ ਰਿਸਾਲੇ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆ ਦੇ ਉੱਚ ਬੂਟ ॥

ਟਾਪੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਹ ਧਰਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਚੁਰਚੇ ਜਲ ਹੋਵੇ ॥

ਟਾਮਾਂ } ਵਿ:—ਵਿਰਲਾ, ਕੋਈ ਕੋਈ, ਬਹੁਤ
ਟਾਵਾਂ } ਥੋੜ੍ਹੇ ।

ਟਾਮਾਂ ਟਾਮਾਂ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਹੀ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ॥

ਟਾਲ, ਸ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਲਕੜਾਂ ਦਾ ਵੇਰ, ਜਿੱਥੇ ਲਕੜਾਂ ਵਿਕਣ ।

ਟਿੱਕਰੀ

ਟਾਲ ਮਟੋਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਟਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਚੁਗਣਾ, ਚਰਾਉਣਾ, ਪਰੇ
ਟਾਲਨਾ } ਕਰਨਾ, ਅਗਾਹਾ ਤੇ ਵੇਡਣਾ ॥

ਟਾਲਾ } ਪੁ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹਾਨਾ
ਟਾਲਾ ਬਾਲਾ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਟਾਲ਼ੀ, ਸ:—'ਟਾਹਲੀ' ਵੇਖੋ ।

ਟਾਵਾਂ, ਵਿ:—'ਟਾਮਾਂ' ਵੇਖੋ ।

ਟਾਂਵਾ ਟਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—'ਟਾਮਾਂ ਟਾਮਾਂ' ਵੇਖੋ ।

ਟਿੱਕਸ, ਪੁ:—ਆਮਦਲ ਪੁਰ ਮਸੂਲ, ਟਿਕਟ ॥

ਟਿਕਟ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼, ਚਿੱਠੀ, ਸਟਕ ।

ਟਿਕਟ ਕਲਕਟਰ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੇ ਅਸਟੇਸ਼ਨ ਪੁਰ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂਬੂ ਜਾਂ ਸੌਰਬ ॥

ਟਿਕਟਿਕਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰਹਾਇਸ਼ ॥

ਟਿਕ ਟਿਕੀ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਕੇ ਵੇਖਣਾ-ਗੜੀ (ਲਾਪੁਨੀ), ਇਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ (T ਸ਼ਕਲ ਦਾ) ।

ਟਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ, ਅਟਕਣਾ, ਸੌਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਟਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਉਣਾ, ਸੰਪੂਰਨ ਦਾ ਤਿਲਕ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟਿਕਰੀ } ਸ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੇਰ, ਚੇਹਰੇ ਦੀ
ਟਿੱਕਰੀ } ਖਣਾਉਣ ॥

ਟਿਕਵਾਉਣਾ

ਟਿੱਪ

ਟਿਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਾਉਣਾ, ਠਹੁਕਾਉਣਾ ॥

ਟਿਕੜ, ਪੁ: ਮੋਟੀ ਹੋਣੀ ॥

ਟਿਕੜੀ, ਸ:—ਟਕਰੀ, ਵੇਖੋ ॥

ਟਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਭਿਲਕ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਪਿਛਮੀਤਿਆ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰੋਚਿਆ ਦੇ ਘਰ ਜੋਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖੁਦ, ਕਲੰਕ ॥

ਟਿਕ ਉ, ਪੁ:—ਠਹੁਕਾਉ, ਅਟਕਾਉ, ਬਿਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਟਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹੁਕਾਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਧਰਨਾ ॥

ਟਿਕਾਉ, ਵਿ:—ਟਿਕਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਰ ॥

ਟਿਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਡੇਰਾ, ਅਟਕਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਪਤਾ, ਰਹਾਇਸ਼, ਸਹਾਰਾ (ਹੱਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਟਿੱਕੀ, ਸ: ਨਿੱਕੀ ਜਦੀ, ਚੋਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਿੱਕੀ ਆੜੂ, ਪੁ: ਚੌੜਾ ਆੜੂ ॥

ਟਿੱਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਜਰ ਟਿਕਾਕੇ ਚੱਕਣਾ ॥

ਟਿੱਪ, ਸ:—ਕਈ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਿਚਕਦ, ਸ:—ਹੁੰਜਰ, ਮਖੌਲ, ਜੁਗਤ (ਕਰਨੀ) ॥

ਟਿਚਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪਸ १ ਟਹਾਕਾ ਵਾਸ
ਟਿਟਕਾਰਨਾ } 'ਟਿਚ ਟਿਚ' ਕਰਨਾ ॥

ਟਿਚਕਾਰੀ } ਸ:—ਟਿਚ ਟਿਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ
ਟਿਟਕਾਰੀ } ਪਸ਼ੂਨੂੰ ਟਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀਭ ਉਤਾਰ
ਖਿੱਚਕ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟਿਚ ਟਿਚ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਉਤਾਰ ਖਿੱਚਕੇ
ਟਿਚ ਟਿਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ (ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ
ਟਰਨ ਲਈ) ॥

ਟਿਟਹਿਣਾ }
ਟਿਟਾਣਾ } ਪੁ: ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਿਟਿਆਣਾ } ਉਕ ਕੀੜਾ
ਟਿਟੈਣਾ }

ਟਿਟਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੀਕਣਾ ॥

ਟਿੱਟੀ }
ਟਿੱਟੀ ਚੌੜ } ਟਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ

ਟਿੱਡ, ਪੁ:—ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਟਿੱਡ ਲੱਗਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਸ ਗੁਣ ਆ ਜਾਣੇ ॥

ਟਿੱਡ ਸ:— } ਹਲਟ ਦੀ ਮਾਲੂ ਨਾਲ
ਟਿੱਡਾਂ, ਬਹੁ: ਬਹੁ: } ਧੜੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਢੇ,

ਮੀਨ ਆ ਹੋਣਿਆ ਸਿਰ, 'ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਗਲ
ਕਦੂ ॥

ਟਿੱਡਣ, ਪੁ: } ਫਲ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ
ਟਿੱਡਾਣੀ, ਸ: } ਕੋਰ

ਟਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਮੱਕੜ ॥

ਟਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਰੀ ਭਾਜੀ ॥

ਟਿਡਾਣਾ } ਪੁ:—ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਿਡਿਆਣਾ } ਉਕ ਕੀੜਾ ॥

ਟਿੱਡੀ, ਸ:—ਜਿੱਕ ਕੀੜਾ, ਮਕੜੀ ॥

ਟਿੱਡੇ }
ਟਿੱਡੇ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਰੀ ਭਾਜੀ, ਟਿੱਡਾ ॥

ਟਿੱਢ, ਸ:—ਆਕੜ, ਘਮੰਢ, ਗੁਮਾਨ ॥

ਟਿੱਪ, ਸ:—ਉਂਗਲੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਚੋੜਿਆ
ਗ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਟਿੱਪਸ

ਟਿੱਪਸ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਟੱਚ, ਗੀਢ, ਜੋੜ ।

ਟਿੱਪਸ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰ:—ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਮਿਤ੍ਰ ਬਠਣਾ ।

ਟਿੱਪੀ, ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਚੰਦ' ਵਿੱਚ ਹੈ) ॥

ਟਿੱਬਾ, ਪ: } ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਪਹਾੜੀ, ਰੇਤਲੀ
ਟਿੱਬੀ, ਸ: } ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਰਣ
ਦੀ ਵਰਤੀ (ਟਿੱਬਾ ਭੁੱਟਣਾ) ॥

ਟਿਭਕਣਾ }
ਟਿਭਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ
ਟਿਭਣਾ } ਕਸ ਕੇ ਪਰ ਜੋਜਾਣਾ ।

ਟਿਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਖਿਸਕਾਉਣਾ, ਪਰੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਟਿਮਕ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ॥

ਟਿਮਕਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਧੋਣੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ, ਖਿਜਲੀ ਚਮਕਣੀ ॥
ਪੁ:—ਦਾਗ ॥

ਟਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਠੁੱਸ ਜਾਣਾ, ਫੜਣਾ, ਠੁੱਟਣਾ ।

ਟਿਰਕ ਪਾਸ, ਸ:—ਵੱਜੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਬਚਣ ਲਈ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟਿਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਪਜਾਮੇਨੂੰ ਫਿਲਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਟਿਰ ਜਾਣਾ }
ਟਿਰਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਨੀਂ ਆ
ਟਿਰ ਪੈਣਾ } ਜਾਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ, ਉਸਲਾ ਹਾਰ-
ਨਾ, ਸਲਾਹ ਹੋਣਾ ਦੇਣੀ ।

ਟੀਕਾ

ਟਿਰਜ਼ ਫਿੱਜ਼, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਬਿਆਰਬ ਗੱਲਾਂ
(ਕਰਨਾ)

ਟਿਰਜ਼ ਫਿੱਸ, ਸ:—ਫਿੱਲ, ਹੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਗਾਹਾਂ ਪਰ ਸਿਟਣਾ ॥

ਟਿਲ, ਪੁ:—'ਟਿਲੀ' ਵੇਖੋ ।

ਟਿਲਵਾ, ਕ੍ਰ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਚਲਾਵ ਨਾ
ਹੋਵੇ, ਨਰੀ ਵਹੁਟੀ ਹੋਵੇ । ਪੁ: (ਹਾਸੇ ਭਾਣੇ
ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਟਿਲਵੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਸਰਾ ਦਾ ਵੇਖਰ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਨਿਰਾ ਖੌਦ ਹੋਵੇ, ਧੀ (ਹਾਸੇ ਭਾਣੇ
ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਟਿੱਲਾ, ਪ:—ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੌਂਟੀ, ਟਿੱਬਾ, ਲਕੜਾਂ
ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਟਿੱਲੀ, ਸ:—ਬਲਦਾਂ-ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਲ ਦੀ ਖਿੱਤਲ
ਦੀ ਘਟੀ ॥

ਟਿੱਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਟਿੱਲਾ ॥

ਟੀਸ, ਸ:—ਚੀਸ, ਚੁੱਭਵੀਂ ਪੀੜ ; 'ਚੀਸ' ਵੇਖੋ
ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕੱਠੀ
ਸਿਲਾਈ ॥

ਟੀਸਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਧੜਕਣਾ, ਫਰਕਣਾ ॥

ਟੀਸੀ, ਸ:—ਚੌਂਟੀ, ਠੁੱਖ ਦਾ ਸਥਾਨ ਉੱਤਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਸਿਖਰ ।

ਟੀਕਾ, ਸ:—ਗੰਥ ਦੇ ਆਰਥ ॥

ਪੁ:—ਮਾਤਾ ਪਲੇਗ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲੱਦਾ, ਮਾਤਾ
ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਟੀਚਰ

ਟੀਚਰ, ਪੁ: ਸਿਰਾਦਾ, ਪਤਾ ਬਿਲਾਸ, ਮਸਟਰ ॥

ਟੀਚਾ, ਪੁ: ਹਲਾ ਸਲਾ ਵਾਲੀ ਜੀਸ, ਸੋਰ
ਠਿਸਾਲ, ਠੀਕ ਥਾਂ ॥

ਟੀਚਾ ਟਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਬਾਉ ਆਇਕ ਨਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਟੀਟ, ਵਿ: ਬਹੁਤ ਬੰਦਾ ॥

ਪੁ: ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ, ਕਰੀਰ ਦਾ ਕੰਚਾ
ਵਲ, ਅੱਖ ਦਾ ਦਾਗ, ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ ਜੋ
ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਟੀਂ ਟੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਚੀਕਣਾ, ਝੂਕਣਾ ॥

ਟੀਂਡਾ, ਪੁ: ਸਿੱਕ ਹਰੀ ਬਾਜੀ, ਟੀਂਡਾ ॥

ਟੀਪ, ਸ: ਹਾਂਸੇ ਹਾਲਮ ਦੀ ਟੀਪਲੀ, ਟੀਪੀ
ਰਕਮ, ਮਸ ਦਾ ਮਤਾ ਮਿਰਾਸ, ਮਸਟਰ
ਵੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਉੱਕਣਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ ॥
ਉੱਚੇ ਚੁੱਕੇ ਦਾ ਜੋੜ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਟੀਪ ਟਾਪ, ਸ: ਇਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲਾ ਲੋਕ, ਮਸਟਰ
ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਟੀਪ ਢਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਖਰਚ
ਦੇਣੀ ॥

ਟੀਪੁ, ਪੁ: ਲਿਕਾ ਜੋਹਾ ਟੁੱਤਾ ॥

ਟੀਮ, ਸ: ਕ੍ਰਿਕਟ ਆਇਕ, ਮਿਡਲ ਵਾਲਿਅ
ਦੀ ਮਡਲੀ ॥

ਟੀਰਾ, ਵਿ: ਮੱਖ ਵਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ,
ਭੈਰਾ ॥

ਟੁਕਾਈ

ਟੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਮਸਟਰ
ਟੁਹੁਣਾ } ਚੋਹਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟਹਾਉਣਾ, ਵਿ: ਮਸਕਰਾਉਣਾ, ਟੁਕਾਉਣਾ,
ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟੁਹਾਈ, ਸ: ਟੋਹਣ ਦਾ ਚੋਣ ਦਾ ਫੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁਹੁਣੀ, ਸ: ਭੀਡ, ਭਾਂਗ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਟੁਹੁਬਾ, ਪੁ: ਟੋਹਾ, ਟੋਹ, ਟੋਹਾ, ਟੋਹੀ ਮਾਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਟੁਕ, ਸ: ਖਰਾ ਰਸ, ਖੋਜਾ ਮੇਹਾ ॥

ਟੁੱਕ, ਪੁ: ਟੋਹਾ, ਟੋਹੀ ਦਾ ਟੋਹਾ, ਟੋਹਾ ॥

ਟੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕੱਟਣਾ, ਵੱਢਣਾ ॥

ਟੁੱਕਰ, ਪੁ: ਟੋਹੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਟੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕਰਵਾਉਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਟੁਕਵਾਈ, ਸ: ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁਕੜਾ, ਪੁ: ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਦਾ ਟੋਹਾ, ਟੋਹੀ ਦਾ
ਟੋਹੀ ਟੋਹਾ ॥

ਟੁਕੜੀ, ਸ: ਲਿਕਾ ਕਮਾ, ਰਸਾ, ਕਣੂਤਰਾਂ
ਦੀ ਭਾਰ, ਭੀਡ, ਟੋਹ ਟੋਹਾਰ ॥

ਟੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕਰਵਾਉਣਾ, ਟੋਹੀ ਟੋਹ
ਕਿਸ ਦੇ ਮੁੱਕੇ ਕਰਵਾਉਣੀ ॥

ਟੁਕਾਣੀ, ਸ: ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਫੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁੰਗਣਾ

ਟੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜਾ ਉੱਪਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਅੜਾ ਲੈਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਥੱਬ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਲੈਣਾ ॥

ਟੁੱਟ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੱਜਣਾ ਵਿੱਚੀ ਦੁਜਾਬਗੀ, ਚੋੜਾ, ਟੋਂਗਾ, ਘਾਟਾ, ਛੁੱਟੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਹਾਸੀਏ ਉੱਤੇ ਲੱਖੀ ਜਾਵੇ ।

ਟੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ, ਥੱਜਣਾ, ਪਾਟਣਾ ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਨਾ ਰਹਿਣਾ ।

ਟੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸਿੰਠ ਹੋਣਾ, ਵਿਆਲ ਹੋਣਾ

ਟੁੱਡ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਖੁਲੀ ਥਾਂਹ, ਭੁੱਖ ਦਾ ਸੱਖਣਾ ਖਣਾ ॥

ਟੁੱਡਾ, ਵਿ:—ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਥਾਂਹ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ

ਟੁੱਡੀਆਂ ਕੱਸਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਚੱਥ ਬੰਨ੍ਹਣੇ ॥

ਟੁੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸੀਉਣਾ, ਗੀਚਣਾ, ਟਾਕਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟੁੱਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਟੁੱਢਾਈ, ਸ:—ਟੁੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਟੁੱਠਕ ਟੁੱਠਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਕੀ ਟੱਲੀ ਦੇ ਵੱਸਣ ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ ਕੇਰਨੀ ।

ਟੁੱਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਏਕ ਇੱਕ ਦਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸਿੱਟ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਟੁੱਠ ਟੁੱਠ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਾਜ
ਟੁੱਠ ਟੁੱਠਾਉਣਾ } ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੇਰਨੀ ॥

ਟੁੰਦਾਂ

ਟੁੰਦੀਆਂ, ਪੁ:—ਟੁੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ - ਟਾਂ, ਮੰ ਦੀ ਖੁੱਧ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਟੁੰਬ ਟੁੱਲੀ }
ਟੁੰਬ ਟੁੱਈ } ਸ:—ਪੜ ਦਾ ਨਿਕਾ ਜਹਾ
ਟੁੰਬ ਟੁੱਕੀ } ਟੋਂਗਾ

ਟੁੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੰਬੀ ਲਾਉਣੀ, ਗੀਤਾ ਮਾਰਕੇ ਖੁਹ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਗਾਰ ਕੱਢਣੀ ।

ਟੁੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣਾ, ਹਿ ਲਾਉਣਾ, ਫੇ. ਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ।

ਟੁੰਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁਹਾਉਣਾ, ਉਠਵਾਉਣਾ, ਛੜਾਉਣਾ ।

ਟੁੰਬਈ, ਸ:—ਟੁੰਬਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਛੋੜ ਹਰਕਤ

ਟੁੱਝੀ } ਸ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭੁੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਟੁੱਝੀ } ਗੀਤਾ ।

ਟੁੱਝਾਈ, ਸ:—ਪਾਲੀ ਤੱਕ ਅੱਪੜਣ ਮਗਰੋਂ ਖੁਹ ਦਾ ਟਾਂਘਾ ਡੂੰਘਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਟੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਣਾ, ਢਿਰਨਾ, ਜਾਣਾ, ਹਿਲਣਾ, ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ ।

ਟੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਕਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਛੇਜਣਾ ਢਿਰਾਉਣਾ, ।

ਟੁੱਲ, ਪੁ:—ਗੱਲੀ ਨੂੰ ਝੰਡਾ ਮਾਰਨਾ, ਸੌਂਦ, ਚੋਟ ।

ਟੁੱ, ਸ:—ਆਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿਰਨ ਵਾਲੀ ਵਾਈਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਟੁੰਦਾਂ, ਸ:—ਅੱਗੋਂ ਬੱਲਣਾ, ਨਾਹ, ਸ਼ੇਖੀ ਕਰਨਾ) ॥

ਟੂਸ

ਟੂਸ, ਸ:—ਕੋਢੇ ਤੇਲ ਵਰਗੀ ਥੋ (ਆਉਣੀ ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੂਸਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇੜੀ ਥੋ ਨਾਲ ਦਿਲ ਬੁਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਟੂਸਾ, ਪੁ:—ਮਦਾਰ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਕਪਾਹ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਟੂਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਟੂਸਾ ॥

ਟੂਟ, ਸ:—'ਟੂਟ' ਦੇਖੋ ॥

ਟੂਟੀ, ਸ:—ਨਲੀ, ਨਲਵੇ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਨੜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਇੱਕਥੀਏ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਟੂਟਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤ੍ਰ, ਸ਼ਾਕਾ ॥

ਟੂਥ, ਸ:—ਧਾਤ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਗਹਿਣਾ, ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਟੂਥਟੋਲੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਲੀਰਾਂ ॥
ਟੂਥ ਟਾਕੀ }

ਟੂਲ, ਪੁ:—ਉੱਪ, ਪੀਲਕ (ਆਉਣਾ), ਸਟੂਲ, ਇੱਕ ਕਪੜਾ, ਲੰਬੇ ਦਾ ਨੌਕਦਾਰ ਅੰਬਾਰ ਜੋ ਖਰਾਬ ਵਿਚ ਵਰਤੀਦਾ ਹੈ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਣਾ, ਝੋਕਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ॥

ਟੇਸਣ, ਪੁ:—'ਹੇਲ ਘਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਟੇਕ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਬਰਾਉ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਟੇਕਣ, ਪੁ: ਸ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਗੱਠਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਣਾ, ਧਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਟੈਂ ਟੈਂ

ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਨਿਵਾਕੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ॥

ਟੇਕਰਾ, ਪੁ: }
ਟੇਕਰੀ, ਸ: } ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਟਿੱਬਾ, ਟਿੱਲਾ ॥

ਟੇਟਕਾ, ਪੁ:—ਮਧਰਾ, ਨਿੱਕੇ ਕੱਦ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਟੇਟਾ, ਪੁ:—ਟਾਕਰਾ, ਸ਼ਾਮੂਣਾ, ਬਖੋੜਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਟੇਟੂਆ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਦਾਗ, ਮਹੁਕਾ ॥

ਟੇਢ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਵਲ, ਜਿਦ, ਅੜਬ ਪੁਣਾ ॥

ਟੇਢਾ, ਵਿ:—ਵਿਗਾ, ਭਿੰਗਾ, ਹੱਠੀ, ਅੜਬ ॥

ਟੇਬਲ, ਸ:—ਮੇਜ ॥

ਟੇਬਲ ਕਲਾਥ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਟੇਮ, ਪੁ:—ਵਖਤ, ਵੇਲਾ, ਸਮਾ ॥

ਟੇਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠੀ ਦੇ ਟੁੱਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਛੁਹਾਕੇ ਰਹ ਕਰਨਾ (ਟੇਮ ਟੇਮ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੇਰ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਮ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਗਿਠਾਹ ਲਟਕਾਉਣਾ, ਤਿਲਕਾਉਣਾ, ਦਿਲ ਤੋੜਣਾ ॥

ਟੇਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਰਤ ਉੱਤੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਜਠਮ ਦਾ ਸਮਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥ ਅਰੀਮ ਦਾ ਲੇਖ ॥

ਟੈਂ ਸ:—ਐਂਠ, ਆਕੜ, ਅਵਾਜ, ਝੰਕਾਰ ॥

ਟੈਂ, ਟੈਂ, ਸ:—ਬਿਅਰਥ ਬੋਲਣਾ, ਬਕਵਾਦ ॥

ਟੈਹਕ

ਟੈਹਕ } 'ਟਹਿਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੈਹਕਣਾ }

ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ, ਸਃ—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਟੈਂਕਾ, ਪੁਃ—'ਟ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਠਾਉਂ, ਟਾਂਕਾ ।

ਟੈਨਸ, ਸਃ—ਇੱਕ ਵਲੈਤੀ ਬੋਝ, ਇੱਕ 'ਲੀਹ' ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਟੈਂਪਰੇਂਸ, ਪੁਃ—ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਟੈਂਪਰੇਂਸ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸਃ—ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਭਾ ।

ਟੈਰ (ਰਾ)ਸਃ } 'ਟਾਇਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਟੈਰੀ ਪੁਃ }

ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ (ਫ਼ੋਨ), ਸਃ—ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਵਾਜ਼ ਦੁਰ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਟੋਆ } ਪੁਃ—ਭੁੱਖੀ ਥਾਂ, ਛੋਕ, ਵਿਰਲ, ਛੋਭ
ਟੋਇਆ }

ਟੋਇਆ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਹਿਲੇ ਆਸ ਦੇ ਕੇ ਦੋਲ ਸਿਰ ਠਿਰਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਈ, ਸਃ—ਛੋਰਾ ਟੋਆ ॥

ਟੋਹਣਾ } 'ਟੁਹਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੋਹਣੀ }

ਟੋਹਾ ਟਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੋਹਣਾ, ਟੋਲਣਾ ॥

ਟੋਕ, ਸਃ—ਲੱਹਣੀਏ ਵੇਲਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਠਿਕਲੇ ਹੋਏ ਪੱਛੀਆਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ॥

ਟੋਕ } ਸਃ—ਰੋਕ, ਬਾਧਾ, ਅਟਕਾਉ, ਮੱਧੋਲ,
ਟੋਕ ਟਾਕ } ਨਜ਼ਰ ॥

ਟੋਪ

ਟੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਹਟਕਣਾ, ਪੁੱਛਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਲਾਉਣੀ ॥

ਟੋਕਰਾ, ਪੁਃ } 'ਪਲਛੀ' ਵਾਂਗ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਟੋਕਰੀ, ਸਃ } ਉੱਪਰੋਂ ਖੁਲ੍ਹਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਟੋਕਾ, ਪੁਃ—ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਇੱਕ ਪੰਥੇਰੂ (ਹੁਪੋ) ।

ਟੋਕਾ ਗਣੀ, ਸਃ—ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਟੋਕਾ ਟਾਕੀ, ਸਃ—ਟੋਕ, ਟੋਕ ਟਾਕ ॥

ਟੋਟ, ਸਃ—ਅੰਤ, ਘੱਟਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਬੁੜ ॥

ਟੋਟਕਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਜੋਗ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਭਥੀਤ ਜਾ ਮੰਤ੍ਰ, ਅਲੋਖੀ ਦੁਆ ॥

ਟੋਟਨੀ, ਸਃ }
ਟੋਟਰ, ਪੁਃ } ਸਿਰ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੰਨਿਆ
ਟੋਟਰਾ, ਪੁਃ } ਹੋਇਆ ਸਿਰ ॥
ਟੋਟਰੀ, ਸਃ }

ਟੋਟਰ } ਪੁਃ—ਸਾਰੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋੜ ॥
ਟੋਟਲ }

ਟੋਟਾ, ਪੁਃ—ਘੱਟਾ, ਬੁੜ, ਲੋੜ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਟੁਕੜਾ (ਭਰਨਾ), ਗਰਮ ਜਨਾਨੀ ਚਾਦਰ ॥

ਟੋਟੀ, ਸਃ—ਗੰਢੇ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੀ ਪੱਚੀ ॥

ਟੋਡੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਰਾਗ ਸਦੇਹ ਦਾ ॥

ਟੋਣਾ, ਪੁਃ—'ਟੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਟੋਪ, ਪੁਃ—ਝੀ ਟੋਪੀ, ਡੁੱਲਾ ॥

ਟੋਪਾ

ਟੋਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇਕ ਨਾਪ, ਪੰਜ ਢੇ ਸੇਰ,
ਚਾਰ ਪੜੋਪੀਆਂ ।

ਟੋਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ (੨ ਕੁਸੇਰੇ)
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਟੋਪੀ ॥

ਟੋਪੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਥਾਗਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਇੱਕ
ਛੋਕ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਢੱਕਦੇ
ਹਨ, ਚਿਲਮ ॥

ਟੋਪੀ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਥਾਬੁ ॥

ਟੋਪੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੁਗਲ ਜਾਂ ਢੋਲੀ ॥

ਟੋਥੀ, ਸ:—ਟੁੱਥੀ, ਖੂਹ ਖੋਟਣਾ ਜਾਂ ਚੌਤਾ ਮਾਰ
ਕੇ ਗਾਰ ਕੱਢਣੀ ॥

ਟੋਂਬੁ, ਪੁ:—ਚੱਠੀ, ਹੁਕਮ, ਲਿਖਤ, ਹੁੰਦੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਟੋਂਬੁ ਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦੀ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਦੇ ਢਣਾ ॥

ਟੋਭਾ, ਪੁ:—ਛੋਭ, ਛੱਪੜ, ਟੁੱਥੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਟੋਰ, ਸ:—ਚਾਲ, ਲੇਖਣ, ਕਿਲਕ ॥

ਟੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਜਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਵਿਦਿਆ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਰਾ ਟੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਚਲਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਟੋਰਾ ਟੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਚਲਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਲ } ਸ:—ਭਾਲ, ਖੋਜ, ਤਲਾਸ਼, ਤੱਕ
ਟੋਲ ਭਾਲ } ਢੂੰਢ ॥

ਟੋਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਜਣਾ, ਭਾਲਾ, ਢੂੰਢਣਾ,
ਲੱਭਣਾ ॥

ਠਕ ਠਕ ਕਰਨਾ

ਟੋਲਾ } ਪੁ:—ਮਹੱਲਾ, ਭੀੜ, ਕਲ, ਘਰਾਣਾ
ਟੋਲਾ } ਮੰਡਲੀ ॥

ਟੋਲੀ } ਸ:—ਸੰਗਤ, ਸਭਾ, ਕੱਠ, ਮੰਡਲੀ ॥
ਟੋਲੀ }

ਟੋਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਚਣਾ, ਕਤੂਰੇ ਦਾ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਟੋਂਟ ਹਾਲ, ਪੁ:—'ਕਮੇਦੀ ਘਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਠ

ਠ, ਪੁ:—ਠੱਠਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੇਂਤੀ ਦਾ ਸਤਾਰਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਠਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਠੇ ਜਾਣਾ, ਫਸਕੇ ਆਉਣਾ,
ਭੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਠਹਿਕ, ਸ:—ਸੱਟ, ਚੋਟ, ਟੱਕਰ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਠਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਸੱਟ ਲੱਗਣੀ
(ਕੱਚੇ ਦੇ ਛਾਂਢੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ॥

ਠਾਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਰਾਹੜਾ, ਗੱਲ
ਪੱਕੀ ਹੋਣੀ ॥

ਠਹਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਟਿਕਾਉ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ,
ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਸੌਂਪਣਾ ॥

ਠਕ ਠਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦ ਮਾਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ ॥

ਠਕਾਣਾ

ਠਕਾਣਾ, ਪੁ:—'ਠਕਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠਕੁਰਾਇਣ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ,
ਪਰਵੈਤੀ ॥

ਠਕੁਰਾਈ, ਸ:—ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਸਰਦਾਰੀ,
ਮਾਲਕੀ ਜੋਰਾਵਰੀ। ਜਬਰਦਸਤੀ ॥

ਠਕੁਰਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਸੱਚ ਲਗਾਣੀ ॥

ਠਗ } ਪੁ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਲੁੱਟਣ
ਠਗ } ਵਾਲਾ ॥

ਠਕਬਾਜੀ, ਸ:—ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਲ, ਧੋਖਾ ॥

ਠਗ ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਰਲਾਕੀ ॥

ਠਗਣਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਠੱਗੇ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲਏ ॥
ਠਗਣੀ, ਸ: }

ਠਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ
ਦੇਣਾ ॥

ਠਗ ਵਾਜਾ ਪੁ:—ਠੱਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਠਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਠਗਾਈ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਜੋਰੀ, ਫਲ, ਰੋਬ (ਖਾਣੀ) ॥

ਠਗੀ } ਸ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਮਾਰਨ ਦਾ
ਠਗੀ } ਕੰਮ ॥

ਠਗੀਆ } ਪੁ:—ਠੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਫਲੀਆ ॥
ਠੱਗੀਆ }

ਠਠ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਭੀੜ ਭਾੜ, ਬਹੁਤ
ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਹੋਲ, ਬੰਮੂ, ਬੰਨ੍ਹ ॥

ਠੰਢੀ

ਠਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਧੱਕੀ ਸਲਾਹ
ਕਰਨੀ ॥

ਠਠੰਬਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਬਿਜਕਣਾ ॥

ਠਠਰਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਦੀ ਨਾਲ ਸੁੰਨ
ਠਠਰਾ ਜਾਣਾ } ਹੋਣਾ, ਕਰੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਠੱਠਾ, ਪੁ:—ਅਖਰ 'ਠ' ਦਾ ਠਾਉ, ਹੱਸਾ, ਮਖੌਲ
(ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਠੱਠੇ ਵਿੱਚ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਖੌਲ ਨਾਲ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਠਠਿਆਰ (ਗ), ਪੁ:—ਧਾਂਤ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਘੜਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਠਠੇਰਾ, ਪੁ:—ਠਠਿਆਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਠਠੋਲੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਸਕਰੀ, ਮਖੌਲ ॥

ਬੋਲੀ ਠਠੋਲੀ, ਸ:—ਮੋਹਣਾ, ਝਾੜ (ਕਰਨੀ,
ਮਾਰਨੀ) ॥

ਠੰਡ } ਸ:—ਸਰਦੀ, ਪਾਲਾ, ਸੈਂਤ, 'ਅਰਾਮ'
ਠੰਢ } (ਪੋਣੀ) ॥

ਠੰਡਕ } ਸ:—'ਠੰਡ' ਵੇਖੋ ॥
ਠੰਢਕ }

ਠੱਡਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਦੇ ਕਲਕਉਣੇ ਦਾ ਸਿਰਾ,
ਹੱਥ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਠੰਡਾ (ਢਾ), ਪੁ: } ਸਰਦਾ, ਸੁੰਨ, ਮਰਦਾ, ਬੁੱਧ
ਠੰਡੀ (ਢੀ), ਸ: } ਸਮਤ, ਬੱਝਾ ਹੱਥਿਆ
ਨਰਮ, ਕੁੱਧ ਰਹਿਤ ॥

ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ

ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਲੈਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਜਾਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਦੇਣਾ, ਬੁਝਾਉਣਾ,
ਕੁੱਝ ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਕਲੇਜਾ ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਬਦਲਾ
ਲੈ ਚੁਕਣਾ ॥

ਠੰਡੇ ਸਾਹ, ਪੁ:—ਹਾਹੁਕੇ (ਭਰਨੇ) ।

ਠੰਡੇ ਠੰਡੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ
ਵੇਲੇ (ਜਾਂ ਠੰਡ ਹੋ ਜਾਏ) ॥

ਠੰਡਿਆਈ } ਸ:—ਸਰਦਾਈ, ਭੰਗ, ਠੰਡੀ ਦੁਆ
ਠੰਢਿਆਈ } (ਪੀਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਠੰਡੀ, ਸ:—ਮਾਤਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਚੀਚਕ, ਸੀਤਲਾ ਦੇ
ਦਾਣੇ ।

ਠਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਣ ਛਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇਣੀ ॥

ਠਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਮਿਥਣਾ ॥

ਠਣਕਾ, ਪੁ:—ਛਣ ਛਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠੱਪ ਚੰਦ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਪਾਉਣ
ਜਾਂ ਮੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਥਰਨਾ) ।

ਠੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ
ਛਾਪਣਾ, ਵੱਕਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕਿਤਾਬ
ਬੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਠੱਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਵੇਰ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਵੱਟੀ ॥

ਠੱਪਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸਿੱਕਾ, ਸੱਚਾ, ਛਾਪ, (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਠਾਹਚੀ ਲੈਣੀ

ਠਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਠਪਾਈ, ਸ:—ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਠਰ, ਪੁ: ਸ:—ਠੰਡ, ਪਾਲਾ, ਕੱਢਰ (ਪੈਣਾ, ਪੈਣੀ) ॥

ਠਰਕ, ਪੁ:—ਵੱਢੀ, ਝੱਸ, ਝੁਠੀ ਰਾਹ ॥

ਠਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਹ ਰੱਖਣੀ ਜਾਂ
ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ ॥

ਠਰਕੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਠਰਕ ਹੈ ॥

ਠਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਠਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠਰਨ, ਸ:—ਠੰਡ, ਪਾਲਾ, ਸਰਦੀ ॥

ਠਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡੇ ਜਾਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੱਲ ਨਾ
ਸੱਕਣਾ ॥

ਠਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਸਰਦੀ
ਲਾਉਣੀ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਠੱਲ੍ਹਾ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਠਹਿਰਾਉ, ਅਟਕਾਉ (ਪਾ
ਦੇਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਠੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਠੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਲੱਕੜ ਦਾ ਠੱਕਣ ਵਾਲਾ
—ਦਸਤਾ ॥

ਠਾਂ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਜਾਂ ਤੋਪ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਥਾਂ ॥

ਠਾਂਸ, ਸ:—ਪੀਰਜ, ਸੱਭਾ, ਮਹਿਮਾ, ਵਰਖਣ ॥

ਠਾਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਭੁੰਨਣਾ, ਨੱਪਣਾ, ਠੱਕਣਾ

ਠਾਹਚੀ, ਸ:—ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਪਸਾਰਕੇ ਬੈਠਣਾ ॥

ਠਾਹਚੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ
ਖਿੱਠ ਪੁਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਠਾਹ ਠਾਹ

ਠਾਹ ਠਾਹ, ਪੁ: ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਸੰਦ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠਾਹਰ, ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਠੋਰ ॥

ਠਾਕ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਬਧਾ ॥

ਠਾਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ਹਟ-
ਠਾਕ ਦੇਣਾ } ਕਣਾ ॥

ਠਾਕਰ } ਪੁ:—ਧਰਮੇਸਰ, ਸੁਆਮੀ, ਪਤਵੰਤਾ,
ਠਾਕੁਰ } ਸਰਦਾਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤ ॥

ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਾਲਾ
ਮੰਦਰ ॥

ਠਾਠ, ਸ:—ਲਹਿਰ, ਸਮਿਆਣ, ਸਜ ਥਜ ॥

ਠਾਠਾ, ਪੁ:—‘ਢਾਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ
ਉਠਣੀਆਂ ॥

ਠਾਂ ਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਠੀਂ ਠੀਂ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਾਢਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਖੜਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਠਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਮਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਮਿਥਣਾ ॥

ਠਾਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦੀ ਚੋਕੀ, ਪੁਲਸ ਦਾ
ਅਭਸਰ, ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਭਸਰ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰੀ, ਸ:—ਠਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਠਾਣੇ ਮੀਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਚਾਕਸ ॥

ਠਿੱਪਰਨਾ

ਠਾਣੇ ਠਾਣੇ ਮੀਰ ਹੋ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋਹੀ
ਵੱਡਾ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਆਖੀ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਠਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾਉਣਾ,
ਠਾਰਨਾ } ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਠਿਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਠੇਹਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਿੱਸ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ,
ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠਿਸਕ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਫੜ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਠਿਸਕਰੀ, ਸ:—ਚੌਸਾ, ਠੰਠਾ, ਮਖੌਲ ॥

ਠਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਲਕਣਾ, ਵਿਸਲਣਾ ॥

ਠਿਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਥਾਂ, ਠਾਹਰ, ਤੋਰਾ, ਹਦ, ਠਿਕਾਉ ॥

ਠਿਕਾਣੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥਿਰ ਜਾਣਾ,
ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਠਿਕਾਣੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥਿਰ, ਮਾਰ ਸੁੱਟ-
ਣਾ, ਬਹੁ ਮਾਰ ਰਖਣਾ ॥

ਠਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਮਧਰਾ, ਢੰਡੇ ਕੱਦ ਦਾ, ਵਾਉਣਾ ॥

ਠਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੀ, ਝੰਡਾ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਠਿੱਠ, ਵਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ, ਬਦਨਾਮ (ਹੱਠਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਠਿਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠਾ, ਹਟਕੇਰੇ ਭਾਰਨਾ ॥

ਠਿੱਪਰ, ਪੁ:—ਗੋਰਾਲ, ਸਲਗਮ ॥

ਠਿੱਪਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ ॥

ਠਿਥਾ

ਠੁਠਾ

ਠਿਥਾ, ਵਿਃ—ਵਿਥੇ ਪੈਰ ਢਾਲਾ, ਤੀ ਹੋਈ
ਅੱਥੀ ਢਾਲਾ (ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ)॥

ਠਿਲ੍ਹਾ, ਸਃ—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ (ਪਾਉਣੀ, ਪੈਣੀ)।

ਠਿਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਦਾ ਪੈਣਾ,
ਠੁੱਥਣਾ ॥

ਠੀਂ ਠੀਂ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣੀ,
ਠੀਂ ਠੀਂ ਲਾਉਣਾ } ਬੰਦੂਕਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਢਣੀ।

ਠੀਹਮ(ਮਾ), ਸਃ—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਝਲਾ, ਢੀਮ ॥

ਠੀਕ, ਵਿਃ—ਪੂਰਾ, ਸੱਚਾ, ਮੁਨਾਸਬ, ਯਥਾਰਥ
ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਠੀਕ ਠੀਕ, } ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ।
ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ }

ਠੀਕ ਠੀਕ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਠੀਕ ਤਰਾਂ, ਮੁਨਾਸਬ
ਤੌਰ ਪੁਰ ॥

ਠੀਕਰ (ਰਾ), ਪੁਃ—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਦਾ
ਟੁਕੜਾ, ਥੱਥਰ ॥

ਠੀਕਰੀ, ਸਃ—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਭਾਂਡੇ ਦਾ ਠੀਕਾ ਜੇਹਾ
ਟੁਕੜਾ ॥

ਠੀਂਗਾ, ਪੁਃ—ਸੱਟੀ, ਬੇੜਾ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਠੀਪ, ਸਃ—ਗਾਂਭੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ॥

ਠੀਪਾ, ਪੁਃ—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਲਕੜੀਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਮੂੰਹੋਂ ਖੋਡਦੇ ਹਨ। ਠੀਪੇ ਵਰਗੀ ਕੱਟੀ
ਹੋਰ ਸੀ।

ਠੀਮ, ਸਃ—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਝਲਾ, ਢੀਮ ॥

ਠੁੱਸ, ਸਃ—'ਠਿੱਸ' ਵੇਖੋ। ਠਕਾਰੀ ਅਵਾਜ਼।

ਠੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਲੀ ਹੱਲੀ ਹੋਣਾ

ਠੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭੈਂਨ ਕੇ ਭਰਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਖੁਲਾ-
ਓਣਾ।

ਠੁਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੋਢਿਆਂ ਨੂੰ ਲਜਾਉਣ
ਵਾਸਤੇ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਠੁਕ, ਸਃ—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਵਡਿਆਈ।

ਠੁੱਕ, ਸਃ—ਇਕੱਠ, ਏਕਾ, ਮੇਲ, ਭੀੜ, ਜੋੜ ॥

ਠੁੱਕ ਖੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਮ ਗਾਸ ਆਉਣਾ॥

ਠੁਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ, ਠੱਕਰ ਲੁਆਉਣੀ ॥

ਠੁਕਰਾਈ, ਸਃ—'ਠਕੁਰਾਈ' ਵੇਖੋ।

ਠੁਕਰਾਏ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਖਹਿਣੇ।

ਠੁਕਵਾਈ, ਸਃ—ਠੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹੀ।

ਠੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਠੁਕਾਉਣਾ } 'ਠੁਕਵਾਉਣਾ', 'ਟੁਕਵਾਈ' ਵੇਖੋ।
ਕਾਈ }

ਠੁੱਗਾ, ਵਿਃ—ਮੂਰਖ, ਝੱਲਾ, ਬੁੱਧ, ਜੇਹੜਾ, ਭੋੜਾ
ਬੋਲਣਾ ਨਾਂ ਸਿੱਖੇ।

ਠੁੱਠ, ਪੁਃ—ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ॥

ਠੁੱਠ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਧਮਕੀ ਦੇਣੀ, ਰਫ਼ ਸਮਝ-
ਣਾ, ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਠੁੱਡਾ, ਪੁਃ—ਠੱਕਰ, ਕਣਕਉਂਦੇ ਦਾ ਸਿਰਾ।

ਨੁਣਕ	ਠੈਈ
ਨੁਣਕ, ਸ:—ਹੌਲੀ ੨ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥	ਨੂੰਚੇ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਘੱਟ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥
ਨੁਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ੨ ਰੋਣਾਂ, ਹਟਕਰੇ ਫਰਟੇ ॥	ਨੂਠਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ॥
ਨੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਟਾਲ ਮਟੋਲਾ, ਜੁਗਤ (ਦੇਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ।	ਹਥ ਨੂਠਾ ਦੇਸ ਮੁਕਲਾ, ਸ:—ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਬਤੋਰੀਆਂ ਜਗਾਂ ਹਨ ॥
ਨੁਮਕ ਨੁਮਕ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲ (ਚੱਲਣਾ)	ਨੂਠੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਨੂਠਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪਿਆਲੀ, ਆਪਾ ਬੋਧਾ ॥
ਨੁਮਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ । ਨੁਮਕਣਾ }	ਠੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣਾ, ਫੁੱਥਣਾ ਜਾਂ ਲੰਘਾਉਣਾ । ਦੇਖਕੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਾਣੀ ਪਾ ਦੇਣਾ ।
ਨੁਮਕਾ, ਪੁ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲ, ਸੋਹਣਾ ਨਾਰ ॥	ਠੇਕਣਾ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਦਾ ਕਰਨਾ, ਛੱਪਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ ।
ਨੁਮ ਨੁਮ ਕਰਕੇ ਚਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਨੁਮਕਣਾ' ਨੁਮ ਨੁਮ ਚਲਣਾ } ਵੇਖੋ ॥	ਠੇਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਾਇਆ, ਭਾਜਾ, ਅਜਾਰਾ, ਠਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਲ, ਠਗਾਰਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ।
ਨੁਮੁਣਾ, ਪੁ:—ਭੰਡੇ ਆ ਦਾਕ ਨੂੰ ਇਕਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਸਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥	ਠੇਕੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂਸ ਜਾਂ ਤੋਪੜ ਦੀ ਕੋਠੀ, ਰੋੜੇ ਮਿਠਣ ਵਾਲਾ ਚੌਕਟਾ ॥
ਨੁਮਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ॥	ਠੇਕੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਠੇਕੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਪਾਲ ਨਾਲ ਚੰਬਣਾ ॥	ਠੇਠ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਜਿਸ ਬੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਲਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥
ਨੁਲਾ, ਪੁ:—ਮੰਡਲੀ ਜਲੋ ॥	ਠੇਠੜ, ਵਿ:—ਤਬਾਹ, ਲਾਲਚੀ ॥
ਨੁਲਾ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਕਪੜਾ, ਮੱਟਾ ਆਦਾਮੀ ॥	ਠੇਡਾ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦੀ ਸੱਟ, ਠੇਕਰ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥
ਨੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਣਾ, ਚੁੰਨਣਾ, ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ ।	ਠੇਲਾ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਧੱਕ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਗੱਡ ॥
ਨੁਹਾਂ, ਪੁ:—ਅਨੁਘਾ, ਬਿੱਛੂ ॥	ਠੇ, ਸ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥
ਨੂੰਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ੨ ਦਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਚੁੰਝ ਮਾਰਨੀ, ਢਲੀ ਵਿਚੋਂ ਦਾਣੇ ਚੁੰਗਣੇ ।	ਠੈਈ, ਵਿ:—ਧੂਰਾ ਹਥਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਨੂੰਗਾ, ਪੁ:—ਚੁੰਝ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ (ਮਾਰਨਾ), ਨੂੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਘੱਟ ਤੋਲਣਾ ॥	

ਠੋਸਾ

ਠੋਸਾ, ਪੁ:—ਠੁੱਠ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਠੋਕ ਵਜਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਖਣਾ

ਠੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਮਾਰਨਾ, ਚੁੱਟਣਾ, ਖੋਭਣਾ ॥

ਠੋਕਰ } ਸ:—ਸੱਟ, ਟੱਕਰ, ਧੱਕਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਠੋਕਰ } ਨਾਲ ਧੱਕੇ ਦਾ ਟਕਰਾਉਣਾ (ਮਾਰਨੀ
ਲਾਉਣੀ) ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਠੋਕਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਠੋਕਾ } ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਤਰਖਾਣ ॥
ਠੋਕਾ ਸਿੰਘ }

ਠੋਠ, ਵਿ:—ਅੱਲ੍ਹੜ, ਅਣਜਾਣ, ਅਣਪੜ੍ਹ, ਮੁਰਖ ॥

ਠੋਠੀ, ਸ:—ਚੋਰਚੋਰੇ ਦਾ ਚੋਠਲਾ ਹਿੱਸਾ (ਮੂੰਹ ਦੇ
ਥਲੇ) ॥

ਠੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਪਰਾਲਥਪ ਟੱਸਣ ਵਾਸਤੇ
ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਉਂਗਲੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਭਾਂਡਾ
ਆਦਿਕ ਖੜਕਾਕੇ ਪਰਖਣਾ ॥

ਠੋਂਕਾ, ਪੁ:—'ਢੋਂਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠੋਰ, ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਤੋਰਾ ॥

ਠੋ, ਪੁ:—ਤੋਂਗਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੋਤੀ ਦਾ ਅਨਾਰੂਵੀ
ਮੱਖਰ ॥

ਠੋਊ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੁੱਧ, ਅਹੰਮਕ ॥

ਠੋਸ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਝੰਗ ॥

ਡਕਡਕ

ਡਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝੰਗ ਮਾਰਨਾ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ
ਡਸਣਾ } ਦਾ ਲੜਨਾ ॥

ਡਹੋਕ, ਸ: ਸਿਰ ਜਾਂ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਚੁੱਡਵੀ ਪੀੜ,
ਤਰਾਟ ॥

ਡਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਸੜਨਾ ॥

ਡਹਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਾਉਣਾ, ਸੜਵਾਉਣਾ ॥

ਡਹਾ, ਪੁ:—ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਠੱਸ ਜਾਣ ਤੋਂ 'ਡੋਕਣ' ਲਈ
ਗਲ ਵਿੱਚ ਬੱਧੀ ਹੋਈ ਸੌਰੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ
ਸਮਾਪਾ ॥

ਡਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਡਾਹਣ ਦੇਣਾ ॥

ਡਹਾਈ, ਸ:—ਡਾਹਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਡਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਲੱਗ ਜਾਣਾ
ਜੁੱਟਣਾ, ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਲੜਨ ਲੱਗਣਾ, ਵਿਛੋੜਣਾ,
(ਮੰਜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਡਹਿਲ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੋਂ, ਧੌਢ (ਕਰਨਾ, ਖਾਣਾ,
ਜਾਣਾ) ॥

ਡਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ ॥

ਡੋਕ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਮੁੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਟੋਰਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮੋਂਗਰਿਆਂ ਲਈ ਲਾਈਦਾਹੇ ॥

ਡੋਕ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਝੰਗ, ਲਹੇਦੀ ਕਲਮ
ਜਾਂ ਚੁੰਬ ॥

ਡਕਡਕ, ਵਿ:—ਫੀਵਾਹੀ ਚੱਕ ਭਰਿਆ ਹਰਿਆ
(ਭਾਂਡਾ) ॥

ਡਕ ਡਕ ਹੋਣਾ

ਡਕ ਡਕ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਵੇ ਆਪੋ ਵਗਣਾ
ਡਕ ਡਕ ਕਰਨਾ } ਗਾਵੀ ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋਣੀ,
 " ਮਗਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ।

ਡੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੱਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਖੰਮ੍ਹਣਾ,
 ਥਾੜ ਦੇਣੀ ॥

ਡੱਕਰਾ, ਪੁ:—ਟੱਟਾ, ਟੁਕੜਾ ॥ ਵਿ:—ਸੰਖ, ਸਰਾ-
 ਰਤੀ ॥

ਡਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਕਾਰ ਲੇਣੇ, ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ
 ਭੜਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਖਲਦ ਆਦਿਕ ਦਾ
 ਬੋਲਣਾ, ਪੀੜ ਨਾਲ ਚੀਕਣਾ ॥

ਡੱਕਾ, ਪੁ:—ਡਾਢ, ਡੱਕ, ਡੱਗ (ਦੇਣਾ), ਖਜ਼ੂਰ
 ਦੀ ਡੱਢੀ ।

ਡੱਕਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ, ਧੌਂਸਾ, ਨਗਾਰਾ, ਵੰਡਰਾ ।

ਡੱਕੇ ਦੀ ਚੋਟ, ਸ:—ਢੰਡਰਾ, ਜੋ ਗੱਲ ਸਭ ਨੂੰ
 ਦੱਸੀ ਜਾਵੇ ॥

ਡਕਾ ਡਕ } ਵਿ:—'ਡਕ ਡਕ' ਵੇਖੀ ॥
ਡਕਾਡੀਕ }

ਡਕਾਰ, ਸ:—ਸਘ ਗਾਹੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਠਿਕਲਾ
 ਹੋਈ ਵਾਉ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਗਰਜ, ਬੋਲ (ਲੈਣਾ) ॥

ਡਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਕਾਰ ਲਣਾ, ਗਾਜਣਾ, ਪ-
 ਰਾਧਾ ਮਾਲ ਖਾ ਜਾਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ, ਸੋਖੀ
 ਮਾਰਨੀ ॥

ਡੱਕੇ ਡੋਲ ਮਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੱਕੇ ਚਿਰਨਾ, ਖੋਲੀ
 ਆਸਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਡਕੌਤ } ਪੁ:—ਸੱਥਰ ਦਾਣ ਲੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹ-
ਡਕੌਤ } ਮਣ ॥

ਇਕੋ ਛੱਗੇ ਪਿੰਡ ਮੰਗਣਾ

ਡਕੌਤਣੀ } ਸ:—ਡਕੌਤ ਜਾਣ ਦੀ ਤੁੰਮੜ ॥
ਡਕੌਤਣੀ }

ਡਗ, ਵਿ:—ਬੇਸ਼ਕਲ, ਬੇਝੋਲ, ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ ॥

ਡੰਗ, ਪੁ:—ਡੰਮ੍ਹ, ਅਟੁਟੇ ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ (ਮਾਰਨਾ) । ਡੇਰੀ ਖਾਣ
 ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਾਰੀ ਜਾ ਵੇਲਾ ॥

ਡੰਗ ਦੇਪੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਰਾਂ ਵੇਰ ਕਰਨਾ
 ਅਤੇ ਬਾਹਰੇ ਸੰਜਣ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਡਗਡਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ, ਟਿਕ-
 ਣਾ ਨਾ ॥

ਡਕ ਡਗੀ, ਸ:—ਢੋਲ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਡੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੰਗ ਮਾਰਨਾ, ਡਸਣਾ ॥

ਡਗਮਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਿੱਲੇ, ਜੋ ਟਿਕੇ ਨਾ, ਝੋਲਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਡਗਮਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਕੰਥਣਾ,
 ਝੋਲਣਾ ॥

ਡਗਮਗਾਟ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਢੋਲ, ਕੰਥਣੀ ॥

ਡੰਗਰ, ਪੁ:—ਢੱਰ, ਗਉ, ਮੈਂਹ, ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਡੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੰਗ ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਡੱਗਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ ॥

ਡਕਾ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ ॥
ਡੱਗਾ ਲਾਉਣਾ }

ਇਕੋ ਛੱਗੇ ਪਿੰਡ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੇ ਕੰਮ
 ਇਕੋਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਲਹੌਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਡੰਗਾ

ਡੰਗਾ, ਪੁ:—ਰੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਪੁਰ ਮਲੀ ਜਾਵੇ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਥੜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ।

ਡੱਗੀ, ਸ: ਮੇਰੇ ਉੱਥੇ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਗੰਢ (ਦੁਕ-ਲੀ ਆਉਣੀ) ॥

ਡੰਗੋਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਡੰਗ, ਲਾਠੀ, ਸੋਟੀ ॥

ਡੰਡ, ਸ:—ਲਗਭਗ ਜੋ ਤੋਹ ਲੱਗੇ, ਬੁੜ ॥

ਡੰਡ ਭੁੱਖ, ਸ: ਭੁੱਖ, ਪਿਆਸ, ਬੁੜ, ਲੜਾ ॥

ਡਟਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਜਕੇ ਜਾਂ ਭੰਨ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਡਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ,
ਡਟਣਾ } ਪੱਕਾ ਰਾਹਨਾ ।

ਡੱਟਾ, ਵਿ:—ਸੌਂਟਾ, ਤਕੜਾ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਪੁ:—ਕਾਗ, ਗਾਢ, ਬੋਤਲ ਦਾ ਛੱਕਣ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।

ਡੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਲਣ ਲੱਗਣਾ, (ਮੰਜਾ, ਗਹਿਣਾ) ॥

ਡੱਠਲ, ਪੁ:—ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ॥

ਡੱਡ, ਸ:—ਡੱਡ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ, ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ।

ਡੰਡ, ਸ:—ਸੱਜ, ਡੰਡ, ਚੱਟੀ (ਦੇਣਾ, ਭਰਨਾ ਲੈਣਾ) ਨੁਕਸਾਣ, ਰੋਲਾ (ਪਾਉਣੀ) ।

ਇੱਕ ਰੋਲੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ (ਟਾਡ), ਇੱਕ ਮਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਮ (ਕੱਢਣੇ, ਪੋਲਣੇ) ॥

ਡੱਡਰਾ, ਵਿ:—ਬੁੱਝ ਬੁੱਝ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਫਲ) ॥

ਡੱਡਾ, ਪ:—ਡੱਡਾ ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਿੱਲੜ ਸਣੇ ਵਾਲਾ ॥

ਡਪਟਣਾ

ਡੰਡਾ, ਪੁ:—ਸੌਂਟਾ, ਗਾਗ, ਲਾਠੀ ਥੰਮ੍ਹੀ ॥

ਡੰਡਾ ਬੋਹਰ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਬੋਹਰ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ ਦੁਆ ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਡੰਡੇ ਵਜਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਥਰਿਆਂ ਦਾ ਡੰਡੇ ਵਜਾ ਕੇ ਹੱਟੀ ਹੱਟੀ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨਾ ॥

ਡਡਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਰ ਨਾਲ ਚੀਕਣਾ, ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ ।

ਡੰਡੀ, ਸ:—ਮੁੱਠਾ, ਚੱਕੜੀ ਦੀ ਸੌਂਟੀ, ਕੰਠ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਸਿੰਘਾ ਭੀੜਾ ਗਾਹ, ਭਾਲੀ, ਰਲਾ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਡੱਕਾ ॥
ਪੁ:—ਡੰਡਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ ॥

ਡੰਡੀਆ, ਪੁ:—ਮਰੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ, ਪੱਕਾ ਡੰਡਾ, ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਜਠਾਨਾ ਵੱਪੋਰਾ ॥

ਡੱਡੂ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਡੱਡੋਰਿਕਾ, ਵਿ:—ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਾਥ-ਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਬਾਲ) ॥

ਡੰਡੋਤ, ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਪੈਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਡੰਨ, ਪੁ:—ਸਜਾ, ਜਰੀਮਾਨਾ, ਚੋਟੀ ॥

ਡੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਰੀਮਾਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਏਣੀ ।

ਡਪਟ, ਸ:—ਫੁੱਟ, ਚੌੜ, ਆੜ ਬੱਬ, ਬਿੜਕੀ ॥

ਡਪਟ ਦੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਘੜੇ ਨੂੰ) ਦੁੜਾਉਣਾ, ਬਿੜ-ਕਣਾ ।

ਡਪਟਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ: ਫੁੱਟਣਾ, ਚੌੜਨਾ, ਬਿੜਕਣਾ ।

ਡਪਟਾਉਣਾ

ਡਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਦਾਉਣਾ ।

ਡੱਫ, ਸ:—ਰੰਮ ਨਾਲ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਵਸਤਾ ॥

ਡੱਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਡੱਫਲਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਡੱਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਾਲਾ ਪੀਲਾ ।

ਡਫਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੱਫ ॥

ਡਫਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਡਫਲਾ ॥

ਡਫਲੀ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ ।

ਡਫਾਲਣ, ਸ: }
ਡਫਾਲੀ, } ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਡੱਫ ਵਜਾ-
ਡਫਾਲੀਆ, ਪੁ: } ਉਣਾ ਹੈ ॥

ਡੱਬ, ਪੁ:—ਦਾਗ, ਨਿਬਾਣ । ਸ:—ਬੜਾਗੀ, ਖੀਸਾ ॥

ਡੱਬ ਕੜੱਬਾ } ਵਿ:—ਦਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਰੰਗ ਬਰੰਗਾ,
ਡੱਬ ਖੜੱਬਾ } ਕਾਲਾ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ॥

ਡਬਡਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਹਿੰਮੂ ਭਰ ਆਉਣੇ ॥

ਡੱਟ, ਪੁ:—‘ਡਮਟ’ ਦੇਖੋ ॥

ਡਬਲ } ਵਿ:—ਦੁਨਾ, ਵੱਡਾ, ਮੋਟਾ, ਪੱਥਾ ॥

ਡੱਬਲ ਪੈਸਾ, ਪੁ:—(ਵੱਡਾ) ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪੈਸਾ ।

ਡੱਬਲ ਰੁਪਯਾ, ਪੁ:—(ਵੱਡਾ) ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰੁਪਯਾ ॥

ਡਬਲ ਹੋਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਖਮੀਰੀ ਹੋਟੀ ॥

ਡੰਮੁਣਾ

ਡੰਬਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁੱਤਾ ਬੁਰਦਰ ।

ਡੱਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਦੂਕਤੀ, ਛੁੱਪਾ, ਭਬਖੜੱਬਾ ਸਾਹਨ ॥

ਵਿ:—ਡੱਬ ਖੜੱਬਾ, ਵਿੰਗਾ, ਫੱਫਾ ॥

ਡੱਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਡੱਬਾ ॥

ਵਿ:—ਡੱਬ ਖੜੱਬੀ, ਵਿੰਗੀ, ਫੇਵੀ ॥

ਡੱਬੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਂਦਾ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਲਾੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਸਾਲੀਆਂ ਦਾ ਝੱਥੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਡੱਬੂ, ਪੁ:—ਡੱਬ ਖੜੱਬਾ ਕੁੱਤਾ, ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਡਬੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੱਬਣਾ, ਉਜਾੜਨਾ, ਨਲੇਕ ਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ॥

ਨਾਂ ਡਬੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ।

ਡਬੋਲੀਆ, ਪੁ:—ਖੁਰ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਟੁੱਥੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਡੰਡ, ਪੁ:—ਵਿਖਾਰਾ, ਵਰੋਖ, ਪਖੰਡ, ਮਕਰ (ਧਾਰਨਾ), ਸੜਨ ਦਾ ਦਾਗ ।

ਡੰਡ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਦਾਗਣਾ,
ਡੰਡ ਲਾਉਣਾ } ਬਾਲਣਾ ॥

ਡੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਬਾਲਣਾ, ਦਾਗਣਾ ॥

ਡੰਮੁਣਾ } ‘ਡੰਡ’, ‘ਡੰਡਣਾ’ ਦੇਖੋ

ਡਮਈ

ਡਮਈ, ੧੬੪—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਚਮਕਦਾਰ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਡਮਟੂ, ੫੩—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ
ਢੋਲਕ ॥

ਡਮਕ, ੫੩—'ਦਮਾਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਰੇ, ੫੪—ਭੋ, ਖੋਰ, ਸਹਿਮ (ਜਾਣਾ, ਦੇਣਾ,
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਡਰਨਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਮਨ ਵਿੱਚ ਭਰ ਹੋਣਾ, ਖੋਰ
ਖਾਣਾ, ਝੋਕਣਾ ॥

ਡਰਪੇਕ, ਵਿਃ—'ਡਰਾਕਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਰਵੇਕਣਾ } ੫੩—ਜੋ ਛੋਟੀ ਭਰ ਜਾਏ, ਭਰਾ-
ਡਰਵਈਆ } ਕਲ ॥

ਡਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਭਰ ਦੇਣਾ ॥
ਵਿਃ—ਜਿਸ ਚੋਂ ਭਰ ਆਵੇ ॥

ਡਰਾਉ, ਵਿਃ—ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਡਰਾਉਣਕ ॥

ਡਾਇੰਗ, ੫੩—ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਨਕਸ਼ੇ ਖਿੱਚਣ ਦਾ
ਹੁਨਰ ॥

ਡਾਇੰਗ ਪੇਪਰ, ੫੩—ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਡਾਇੰਗ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਡਰਾਕ } ਵਿਃ—ਜੋ ਛੋਟੀ ਭਰ ਜਾਵੇ ॥
ਡਰਾਕਲ }
ਡਰਾਕਾ }

ਡ੍ਰਾਮ, ੫੩—ਦੁਬਾਈਆਂ ਮਿਠਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ,
ਘੁੱਰ ਕੁ ॥

ਡ੍ਰਾਮਾ, ੫੩—ਨਾਟਕ, ਖੇਲ, ਭਾਸ਼ਾ ॥

ਡਾਇਰਕਟਰ

ਡਰਾਵਾ, ੫੩—ਭਰ, ਧਮਕੀ, ਧੋਸ ॥

ਡਰਿਲ } ਸੜ—ਕਵਾਇਦ ॥
ਡ੍ਰਿਲ }

ਡਰੂ, ਵਿਃ—ਜੋ ਛੋਟੀ ਭਰ ਜਾਵੇ ॥

ਡਰੇਕ, ਸੜ—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਬਕਾਇਣ ॥

ਡਲ, ੫੩—ਤੁਲਸੀ ਦਾ ਪੱਤ, ਮੁਰਾਈ, ਚੱਪੜ
ਦੀ ਨਰਦ, ਪਾਲੀ ਦੀ ਭਰਿ ॥

ਡੱਲ, ਸੜ—ਟੋਕਰੀ, ਲਹਿਰ ॥

ਡਲੂਕ, ਸੜ—ਚਮਕ, ਲਿਸਕ ॥

ਡਲੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ (ਮੱਤੀ
ਵਾਕਰ) ॥

ਡਲੂਕਾ, ਸੜ—ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀ ਭਰੇ ਰਾਹਣ
ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਡਲੂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਡੱਲਾ, ੫੩—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵੀਮ, ਦੁਕੜਾ, ਮੱਕਰ ॥

ਡੱਲੀ, ਸੜ—ਛੋਟਾ ਡਲ ॥

ਡਾਉਣ, ਸੜ—'ਦਾਉਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਾਉਲਾ, ੫੩—ਨਿਆਰੀਆ, ਮੋਕਾ ਤਾਸਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਡਾਇਣ, ਸੜ—ਚੁੜੇਲ, ਚੁੜਣੀ, ਕਲੇਜਾ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ, ਛੋੜੀ ਨਸਰ ਵਾਲੀ, ਛੋੜਾ ਬੁੱਢੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਡਾਇਰਕਟਰ, ੫੩—'ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਚੰਦ
ਖਸਤ ਕਰ ॥

ਡਾਇਰੀ

ਡਾਇਰੀ, ਸ:—'ਰੋਜ਼ ਨਾਮਚਾ' ਵੇਖੋ ।

ਡਾਸਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਦਾ ਗੋਹਾ ॥

ਡਾਹ, ਪੁ:—ਸਾੜਾ, ਵੇਰ, ਖਾਰ, ਖਲੇਰਾ ॥

ਡਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਾਬੂ ਆਉਣਾ ।

ਡਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿਛਾਉਣਾ, ਖਲੇਰਨਾ ਪਸ਼ੂ
ਡਾਹੁਣਾ } ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣਾ, ਖਾਰੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਡਾਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗਲ ਦੀ ਸੌਂਦੀ ।

ਡਾਕ } ਸ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ
ਡਾਕ } ਦਾ ਸੰਦੂਕ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਪਾਲਕੇ ਦੀ ਚੌਕੀ,
ਡਾਕ } ਜੋੜੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਰੇਲ, ਖਤ ਪੱਤ੍ਰ, ਇੱਕ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਸਰੀ ਥਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਦਿਕ ਪੁਰਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ਮਹਿਕਮਾ ।

ਡਾਕ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—'ਡਾਕ ਘਰ' ਵੇਖੋ ।

ਡਾਕ ਚੌਡੀ, ਸ:—ਡਾਕ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰੇਲ ਚੌਡੀ ॥

ਡਾਕ ਘਰ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜਮਾ ਹੋ ਕੇ ਵੰਡੀਆਂ ਹਨ ॥

ਡਾਕ ਚੌਕੀ, ਸ:—ਡਾਕ ਦੇ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਡਾਕਟਰ } ਪੁ:—ਅਕੁੱਜੀ ਵੰਗ ਨਾਲ ਇਲਾਜ
ਡਾਕਦਾਰ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਕੀਮ ।

ਡਾਕਟਰੀ } ਸ: ਡਾਕਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਕੀਮੀ ।
ਡਾਕਦਾਰੀ }

ਡਾਂਗ

ਡਾਕ ਬੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਦੋਰੇ ਰਹੂੰ ਹੋਏ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਤਰਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ॥

ਡਾਕ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਾਕ ਦਾ ਕੰਮ ਚੁਰਨਾ ।

ਡਾਕ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਾਕ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ॥

ਡਾਕਣ, ਸ:—ਡਾਇਣ, ਚੁੜੇਲ, ਜਾਦੂਗਰਨੀ ॥

ਡਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ, ਕੈ ਕਰਨੀ ।

ਡਾਕਣੀ, ਸ:—'ਡਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਾਕਾ } ਪੁ:—ਧਾੜਾ, ਲੁੱਟ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ
ਡਾਕਾ } ਮੰਗਲੀ ॥

ਡਾਕਾ ਪੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਲੁੱਟਣ ਨੂੰ ਆ ਜਾਣਾ ।

ਡਾਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨੀ ॥

ਡਾਕੀ, ਸ:—ਉੱਪਰਫਲ, ਉਲਟੀ, ਕੈ ॥

ਡਾਕੀਆ } ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕ ਪੁੱਗਾਉਣ
ਡਾਕੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਡਾਕੂ } ਪੁ:—ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥
ਡਾਕੂ }

ਡਾਂਗ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਸੌਂਦੀ, ਵੰਝ (ਮਾਰਨੀ) ।

ਡਾਂਗਰ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਕਣਕ, ਵਡਾਣਕ ॥

ਡਾਂਗਰੀ } ਪੁ:—ਡਾਂਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਡਾਂਗਰੂ } ਅਹਿਮਕ ॥

ਡਾਂਗੇ ਡਾਂਗੀ

ਡਾਂਗੇ ਡਾਂਗੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਭ ਗ ਨਾਲ (ਲੜੀ) ।

ਡਾਂਗੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਉਠਣੀ ।

ਡਾਂਜ } 'ਡਾਂਜ' ਵੇਖੋ ।
ਡਾਂਜ }

ਡਾਂਟ, ਪੁ:—ਬੋਲਣ ਦਾ ਵੱਕਲ (ਦੋਣਾ) ॥

ਸ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚਿਸਾਚੀ (ਲਾਉਣੀ) ।

ਡਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਉਠਣਾ ॥

ਡਾਂਡ, ਸ:—ਚੀਕ, ਕੂਕ (ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ।

ਡਾਂਢ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ॥

ਡਾਂਢਾ, ਪੁ: } ਸੰਬਰਦਾਸਤ, ਜੋਰਾਵਰ, ਜੋ ਹਠ
ਡਾਂਢੀ, ਸ: } ਕਰੇ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ॥

ਡਾਂਡੀ ਡੋਲ, ਵਿ:—'ਡਾਂਡੀ ਡੋਲ' ਵੇਖੋ ।

ਡਾਂਡ, ਸ:—ਪੱਖੇਰਿਆਂ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਡਾਲ, ਸ:—ਟਹਿਣੀ, ਉਲਾਟ ॥

ਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਡਾਲ, ਟਹਿਣਾ ॥

ਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ (ਚਿੰਨਾ ਕੁ ਰੁਪਯਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ) ॥

ਡਾਲੀ, ਸ:—ਟਹਿਣੀ, ਢਲਾਂ ਜਾਂ ਡਾਂਜੀਆ ਦਾ, ਟੋਕਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਠਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਡਾਂਵਾਂ ਡੋਲ, ਵਿ:—ਆਤਰ, ਅਵਾਰਾ, ਅਠਾਥ ।

ਡਾਂਡੀ, ਸ:—ਸਰਦ ਦੀ ਠੋਡੀ, ਏ ਵਾਲ ॥

ਡਿੰਗਣਾ ਢਹਿਣਾ

ਡਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਵੇਦ ॥

ਡਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ ॥

ਡਿੰਸਟ, ਸ:—ਠਜ਼ਰ, ਦਰਕਣ, ਅੱਖ ॥

ਡਿੰਸਟ ਕੁੰਟ, ਸ:—ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਡਿੰਸਮਿਸ, ਵਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਤਮ, ਠੋਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਡਿੰਹਰਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਰ, ਗੁਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਮਾਧ ॥

ਡਿੰਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਠ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਕ ਢਗਣੀ ॥

ਡਿੰਹਜੀ, ਸ:—ਦਿਨ, ਦਿਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਡਿੰਕਡੇਲਾ, ਪੁ:—ਧੱਕੇ ਗੱਡੀ ਦਾ ਹੋਆ, ਹੁਲਾਰਾ ॥

ਡਿੰਕਾਨੁ, —੩੪੨ ਫੁਲ ॥

ਡਿੰਕੇ ਡੇਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਥ:)—ਹੱਦੇ, 'ਵੱਕੇਡੇਲ' ਵੇਖੋ (ਖਾਣੇ) ॥

ਡਿੰਗ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਕੁੰਥ ॥

ਡਿੰਗ ਢਹਿਣਾ, ਵਿ:—ਡਿੰਗਾ, ਵਿੰਗਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ ॥

ਡਿੰਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਹਣਾ, ਕਿਰਨਾ, ਘੁਲਾ
ਡਿੰਗ ਪੈਣਾ } ਟ ਵਿਚ ਪਿਠ ਲਗ ਜਾਣੀ, ਚਾਰ-
ਨਾ, ਜੋਗ ਲੱਗਣਾ ॥

ਡਿੰਗਾ, ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਕੁੰਥਾ, ਟੋਕਾ ॥

ਡਿੰਗਣਾ ਢਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੋਕਰੀ ਖਾਣੀਆਂ ਤੇ ਡਿੰਗਣਾ ॥

ਡਿਗਰੀ

ਡਿਗਰੀ, ਸ:—ਕਰਜਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਵੇਸਲਾ (ਹੋਣੀ) ॥

ਡਿਗਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਡਿਗਣ ਦੇਣਾ, ਵਾਹੁਣਾ,
ਡਿਗਾਉਣਾ } ਸੁਟਾਉਣਾ ।

ਡਿੰਘ, ਸ:—ਧੌਰ, ਕਦਮ, ਉਲਾਘ ॥

ਡਿੰਘ ਪੁੱਟਣੀ (ਪੱਟਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਰੀ ੨
ਡਿੰਗ ਭਰਣੀ } ਟੁਰਨਾ ।

ਡਿੰਬ, ਸ:—ਭੋਹ, ਪਿਆਸ, ਵਿੱਭ ॥

ਡਿੱਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿੱਸਿਆ ਹੋਆ, ਦੇਖਿਆ ॥

ਡਿਡ, ਸ:—‘ਡੱਡ’ ਵੇਖੋ ॥

ਡਿਪਟੀ }
ਡਿਬਟੀ } ਪੁ:—ਨੈਥ, ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ } ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ
ਡਿਬਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ } ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ।

ਡਿੱਪੋ, ਸ:—ਸਿੱਥੇ ਵਿਕਾਉ ਮਾਲ ਜਮਾਂ ਰਹੇ,
ਗੁਦਾਮ ॥

ਡਿਬ ਡਿਬੀ, ਸਾ—ਇੱਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਤੰਬੂਰਾ ॥

ਡਿੱਥਾ }
ਡਿੱਥੀ } ‘ਭੱਥਾ, ਭੱਥੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਡਿਮਾਰਚਾ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਹੋਏ
ਮਾਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੁਰ ਰੁਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ
ਯਾਤਰਾ ॥

ਡਿੰਡ, ਪੁ:—‘ਡੱਡ’ ਵੇਖੋ ॥

ਫੁੰਗਣਾ(ਣੀ)

ਫਿੰਦੀਜ਼ਨ, ਪੁ:—ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਿਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਈ ਜਿਲੇ ਹਨ ॥

ਫਿੰਦੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ, ਪ:—ਫਿੰਦੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਬਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਅਦਾਲਤੀ ਹਾਕਮ ॥

ਫੀਓ ਫੀਓ, ਵਿਸਮਯ:—ਮੈਂਹ ਕੇ ਸੱਦਣ ਦੀ
ਅਦਾਸ ॥

ਫੀਕ, ਸ:—ਇੱਥੇ ਸਾਰੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੀਣੀ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਫੀਲ, ਪੁ:—ਕੱਦ, ਸਰੀਰ, ਫੁੱਲਾ ॥

ਫੀਲ ਫੀਲ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ॥

ਫੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਥੇ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਖੜਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਫੀਵਾ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਚਰਗ ॥

ਫੁੱਸ, ਸ:—ਸੋਭਾ, ਸੁਹੱਪਣ, ਫੁੱਲ, ਥਾਲ ॥

ਫੁਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਹੁਕ ਬਾਰਨੇ, ਸੁਝਥਣਾ ॥

ਫੁਸਾ, ਸ:—ਖੁੰਬਾ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਭਾਜੀ ॥

ਫੁਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਫੁਲੁਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਫੁੱਕ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ, ਘੁੰਮੁਨ ॥

ਫੁਗਫੁਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਢੋਲਕੀ ॥

ਫੁੰਗਰ, ਪੁ:—ਫੁੰਗਰਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ, ਜੰਮੂ ਦਾ
ਝਿਲਕਾ ॥

ਫੁੰਗਣਾ (ਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਛਿੱਲੜ ਲਾਉਣਾ ॥

ਹੁੰਗਵਾਉਣਾ

ਹੁੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਕੱਠਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੁੰਗਵਾਈ, ਸ:—ਹੁੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੁੰਗਾਉਣਾ } 'ਹੁੰਗਵਾਉਣਾ, ਹੁੰਗਵਾਈ' ਵੇਖੋ ।
ਹੁੰਗਾਈ }

ਹੁੱਘ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੀ ਦਾ ਮੋਟਾ ਸਿਰਾ ।

ਹੁੰਘਿਆਈ } ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਹੁੰਘੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਹੁੰਘਾਣ }

ਹੁੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਦਾਣਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਹੁੰਡ; ਪੁ: ਸ:—ਛੋਕ, ਖੁੰਡ, ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਵਿੰਗ ॥

ਹੁੰਡ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਿਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਦਾਹੜੀਆਂ ਅਤੇ ਟੀਸੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

ਹੁੰਡਾ, ਵਿ:—ਵਿੰਗੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ।

ਹੁੰਨ, ਵਿ:—ਬੇਅਕਲ, ਬੁੱਧ, ਚੁੱਪ ਗੁੱਪ ॥

ਹੁਪੱਟਾ, ਪੁ:—ਉੱਪਰ ਲੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ।

ਹੁੱਥ, ਪੁ:—ਹੁਥਕੀ, ਹੁੱਥੀ (ਹੱਥਸਾਣ = ਹੁੱਥਲਾ) ॥

ਹੁੱਥ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਬਰਮਿੰਦੇ ਹੋਣਾ ।

ਹੁਥਕ ਹੁਥਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਾਰ ਹਿਠਾਹ ਹਟਾ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਭਰ ਆਉਣੇ ॥

ਹੁਥਕੀ, ਸ:—ਹੁੱਥੀ, ਗੋਤਾ ॥

ਹੁੱਥਾਉਣਾ

ਹੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲੀ ਆਦਿ ਦੇ ਥੱਲੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਗਰਬਣਾ, ਸੁਰਜ ਦਾ ਡੁੱਪ ਜਾਣਾ, ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਤਬਾਹ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਹੁੱਥਾਉ, ਪੁ:—ਹੁੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਹੁੱਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਥਣਾ, ਭਾਰਕ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੁੱਥਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਹੁੱਥਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੁੱਥਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਹੁੱਥ ਜਾਵੇ ॥
ਪੁ:—ਹੁੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੁੱਥੋਣਾ } 'ਹੁੱਥੋਣਾ, ਹੁੱਥੋਲੀਆ' ਵੇਖੋ ।
ਹੁੱਥੋਲੀਆ }

ਹੁੰਤ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਜਾਂ ਛੋਟ ਵਿੱਚ ਹੁੰਘੀ ਥਾਂ ॥

ਹੁਡਕ ਹੁਡਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਹਿਠਾਹ ਉਤਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਡਕਾ, ਪੁ: } ਖੁਹ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਜਰਾ ਕੱਢਿਆ
ਹੁਡਕੀ, ਸ: } ਜੋ ਏਆ ਪਾਲੀ, ਹੁੱਥੀ, ਗੋਤਾ ॥

ਹੁੰਨ, ਪੁ:—'ਹੁੱਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਭੱਟਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਓਦਰਨਾ ।

ਹੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੜਨਾ, ਬਹਿਨਾ, ਖਿੱਲਰਨਾ ਹੋਣਾ, ਹਸਣਾ ॥

ਹੁੱਲਾਉਣਾ } 'ਕ੍ਰਿ:—ਵਹਾਉਣਾ, ਕਿਰਾਉਣਾ ।
ਹੁੱਲਾਉਣਾ }

ਭਲਾਉਣਾ

ਭਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਉਦਾਸ ਕਰਨਾ,
ਵਿਲ ਵਾਹੁਣਾ ॥

ਭੁਸ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਸਤ੍ਰਾਪ (ਭੁਸ ਆਉਣੀ, ਭੁਸ
ਨਿਕਲ ਜਾਣੀਆਂ) ॥

ਭੁੰਘ, ਸ:—ਭੁੰਘੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਭੁੰਘਰ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਰਾਹ ॥

ਭੁੰਘਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਤਹਿ ਬਹੁਤ ਠੀਂ ਵੀਹੋਵੇ ॥

ਭੁੰਘਾਈ } ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੁੰਘੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਭੁੰਘਿਆਈ } ਹੋਵੇ ॥

ਭੁੰਢ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ, ਭੇਡ ॥

ਭੁੰਢਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਸੋਜਿਆ ਜਾਵੇ,
ਭੇਡਾ ॥

ਭੁੰਢੀ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧੀ ॥

ਭੁੰਢੀ ਸਜਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਨਾ
ਭੁੰਢੀ ਲਾਉਣੀ } ਦੇਣਾ, ਪੰਜਾਹ ਸੈਂਕੜਾ ਬਿਆਜ
ਲੈਣਾ

ਭੁੰਨਾ } ਪੁ:—ਪਤਾ ਦਾ ਕੋਲ, ਭੋਨਾ ॥
ਭੁੰਨਾ }

ਭੁੰਮ, ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਗੀ, ਮਿਰਾਸੀ,
ਭੁੰਮਣੀ, ਸ: } (ਮਰਾਸਲ) ॥

ਭੁੰਮ ਡਰਾਵਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਨੀ ਧਮਕੀ, ਧੋਸ ॥

ਭੁੰਮਣਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਿਬ ਦੀ ਮੱਖੀ,
ਜੋ ਕਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਜਾਤ ਦੇ
ਲਕ ॥

ਭੇਰ (ਰੀ)

ਭੁੰਮੜਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਮ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ॥

ਭੇਉਢ, ਸ:—ਅੱਧਾ ਵਧਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨ
ਲਈ ਗੱਲ ਵਧਾਕੇ ਕਰਨੀ, ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ
ਹੇਠਲੀਆਂ ਭਾਗਾਂ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਭੇਉਢਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਹੋਰ ਮਿਲ
ਭੇਉਢਾ } ਜਾਵੇ ॥

ਪੁ:—ਕੋਈ ਰਲ ਮਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਭਲਵਾਨੀ ਸਿਖਲ
ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਲੜਾਕੂ ਵਾਲੇ ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ
ਹੌਸਲਾ ਵਧੇ ॥

ਭੇਉਢੀ } ਸ:—ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ, ਸਥ ਤੋਂ
ਭੇਉਢੀ } ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ, ਦਲੀਜ ॥

ਭੇਹਮ, ਪੁ:—ਭੁੰਢ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ,
ਜੋ ਉਡਦਾ ਹੈ ॥

ਭੇਹਰਾ, ਪੁ:—'ਭੇਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੇਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਢੇਕ, ਬਕਾਇਲ ॥

ਭੇਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹੁਣਾ, ਸੁੱਟਣਾ, ਮਾਦਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਭੇਢ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ, ਭੁਢ ॥

ਭੇਢ ਗਤ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ॥

ਭੇਢ ਪਾ ਬਿਚੜੀ ਅਲਗ ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਸਥ ਤੋਂ ਵੇਖਾਰ - ਕ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ॥

ਭੇਢਾ, ਵਿ:—ਭੁੰਢਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਹੋਰ
ਜਾਤਿਆਂ ਜਾਏ ॥

ਭੇਂਡੂ } ਪੁ:—'ਭੇਹਮ' ਵੇਖੋ ॥
ਭੇਂਡੂ }

ਭੇਰ (ਰੀ), 'ਏਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਡੇਰਾ

ਡੇਰਾ, ਪੁ:—ਬੌੜਾ ਚਿਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਝੰਬੂ,
ਝੰਬੂ ਦਾ ਸਮਿਆਲਾ, ਮਰਦਾ ਦਾ ਘਰ,
ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਜਗਾ

ਡੇਰਾ ਕਰਨਾ }
ਡੇਰਾ ਜਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਰਨਾ, ਅਟਕਨਾ,
ਡੇਰਾ ਪਾਉਣਾ } ਠਹਰਨਾ ।

ਡੇਰਾ ਖੜਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਝੰਬੂ ਗੱਡਨਾ, ਬਹੁਤ
ਡੇਰਾ ਲਗਾਉਣਾ } ਚਿਰ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਰਹਿਣਾ,
ਡੇਰਾ ਲਾਉਣਾ } ਵਿੱਲ ਲਾਉਣਾ ॥

ਡੇਲੜ, ਵਿ:—ਵੱਡੇ ਡੇਲੇ ਵਾਲਾ, ਕੋੜਾ ।

ਡੇਲਾ (ਡੇੱਲਾ) } ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਆਨਾ, ਕਰੀਬ
ਡੇਲਾ } ਦਾ ਫਲ ।

ਡੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰਹਿਣਾ' ਵੱਖੋ ।

ਡੇਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ ।

ਡੇਸਕ } ਸ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਸਲਾਮੀ ਦਰ
ਡੇਕਸ } ਮੇਜ਼ ।

ਡੇਣ, ਸ:—'ਡਾਇਲ' ਵੇਖੋ ।

ਡੇਬਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਹਰਾਲ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਡੇਬਰਨਾ } ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ ।

ਡੇਈ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਕੜਛੀ, ਗੁੜ
ਦਾ ਬਹੁਤ ਖੁਲਾ ਕੜਾਹੀ ॥

ਡੇਹਕਾ, ਪੁ:—ਖਸ਼ੂਰ ਦਾ ਕੱਚਾ ਫਲ ॥

ਡੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ੍ਹਨਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਵੀਫਲਾ,
ਖਲੋਰਨਾ ।

ਡੋਬ

ਡੋਹਾ, ਪੁ:—ਦੋਹਾ, ਤੀਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸਿਠਲੀ ।

ਡੋਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਦੁੱਧ ਚੈਨ ਮਗਰੋਂ
ਜੇਹੜਾ ਦੁੱਧ ਗਊ ਦੇ ਬਣ ਵਿੱਚ ਬਚ ਰਹੇ ॥

ਡੋਕਾ (ਕੇ) ਲੈਕੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕ ਜਾਂ ਇ-
ਤਕ ਜਾਂ ਅੱਖ ਥਾੜੇ ਨੂੰ ਮੁੜਨਾ ॥

ਡੋਗਰ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਗੁੱਸਰ, ਝੰਬੂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਡੋਗਰਿਆਂ ਦਾ
ਦੇਸ ॥

ਡੋਗਰਾ, ਪੁ: } ਝੰਬੂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ
ਡੋਗਰੀ, ਸ: } ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।
ਵਿ:—ਡੋਗਰ ਦਾ ।

ਡੋਰੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਕੜੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਣਾ ।

ਡੋਂਗਾ, ਪੁ: }
ਡੋਂਘਾ, ਪੁ: } ਝੰਘੀ ਬੋੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਡੋਂਗੀ, ਸ: } ਕਿਸ਼ਤੀ ॥
ਡੋਂਘੀ, ਸ: }

ਡੋਂਡਰੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਅਤੇ ਟਹਿਣੀਆਂ
ਨਾ ਹਨ ॥

ਡੋਡਾ, } ਪੁ:—ਪੱਸਤ ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਦਾ ਫਲ ਜਿਸ
ਡੋਡਾ } ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਡੋਂਨਾ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਲ, ਝੁੰਨਾ ॥

ਡੋਬ, ਸ:—ਟੁੱਭੀ, ਕੀਤਾ (ਦੇਨਾ), ਗਸ, ਮੁਰਛਾ,
(ਹੇਲੀ), ਡਾਮ ॥

ਨੌਕ ਭੋਬ ' ਮਰਨਾ

ਨੌਕ ਭੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸਰਮੀਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭੋਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਥੱਲੇ
ਭੋਬ ਦੇਣਾ } ਸੁਰਣਾ, ਗਾਰਕ ਕਰਨਾ, ਰੰਗਣਾ,
ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ, ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਭੋਬਾ, ਪੁ:—ਕਲਮ ਨੂੰ ਦੁਆਤ ਵਿਚ ਭੋਬ ਕੇ ਜੋ ਸਿਆਹੀ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਭੋਬਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗੋਤਾ ॥

ਭੋਬਾ ਸੋਕਾ, ਪੁ:—ਬਿਪਤਾ, ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਭੋਬੁ, ਪੁ:—ਭੋਬਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਭੋਬਾ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਰੁੱਝਾ, ਰੁਝਾਉ ॥

ਭੋਮਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਫੂਮ ਜਾਂ ਮਿਰਾਸੀ ॥

ਭੋਰ, ਸ:—ਰੱਸੀ, ਸੂਤੜੀ, ਪਾਗਾ, ਪਤੰਗ ਉਡਾਣ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ ॥

ਭੋਰਾ, ਪੁ:—ਰੱਸਾ, ਸੂਤੜੀ, ਪਾਗਾ, ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਖੋਸ ਦੁਤਰੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਫੀਨੀ (ਵੱਟੀ ਹੋਈ), ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲੀਹਾ (ਝੋਰੇ ਪੈਣੇ) ॥
ਵਿ:—ਥੋਲਾ ॥

ਭੋਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਹਾਕ ਉੱਤੇ ਘੋਉ ਪਾਉਣਾ ॥

ਭੋਰੀ, ਸ:—ਪਤਲੀ ਰੱਸੀ, ਸੂਤੜੀ, ਮੋਟਾ ਪਾਗਾ, ਖਿੱਲੇ ਦੀ ਫੋਰ, ਆਸਰਾ, ਸਧਾਰਾ, ਨਿਹਰਾ ॥

ਭੋਰੀਆ, ਪੁ:—ਧਾੜੀਦਾਰ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ, ਕੁੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਭਲ, ਪੁ:—ਮੁਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਰੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਸ:—ਹੱਲ ਜੱਲ, ਦੁਰਲ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੌਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸੱਜ ਪਏ (ਭੋਲ ਪੈਣੀ) ॥

ਭੋਰੂ

ਭੋਲਚੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੱਲ, ਚੰਮ ਦਾ ਗੜਵਾ ॥

ਭੋਲਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੱਲ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਗੜਵਾ, ਛੋਟਾ ਜੱਲ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਨਾ, ਦੁਰਨਾ, ਹਿਲਣਾ, ਓਦਰਨਾ ॥

ਭੋਲੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭੋਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਲਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੱਲ, ਗੜਵਾ ॥

ਭੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਕੀ, ਖੀਲਸ ॥

ਭੋਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿ ਸੇਵੇ ਨੂੰ ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਦੇਣੀ ॥

ਭੋਲੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਜੁਆਈ ਨਾਲ ਦੇਰਨੀ ॥

ਭੋਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੱਲਾ, ਰੋਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਭੋਂ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ ਦਾ ਸੜਨਾ, ਹੁੱਸਾ, ਸਾੜਾ, ਹੋਰ ॥

ਭੋਂ ਭੋਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੀੜੇਰਾ ਦੇਣਾ, ਨਿਸਰ ਕਰਨਾ ॥

ਭੋਂਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੜ, ਸਬ ਲੋਥਾਂ ਨੂੰ ਖਥਰ ਦੇਣੀ, ਭੋਂਗੀ ॥

ਭੋਂਡੀ ਪਿੱਟਣੀ (ਫਿਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵੀੜੇਰਾ ਫਿਰਨਾ ॥

ਭੋਂਡੀ ਪਿਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਢੇਰਨੀ ਜਾਂ ਢਿਰਾ-ਉਣੀ) ਵੀੜੇਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਂਟੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਬੋਝੀ ॥

ਭੋਰੂ, ਪੁ:—ਭਮਾ, ਭਥਰੂ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜੱਲਕ ॥

ਫੌਲ

ਫੌਲ, ਸੜ-ਤਰਕੀਬ, ਵੰਗ, ਜੁਗਤ, ਸਕਲ, ਬਣਾ-ਉਣ, ਹਾਲਤ ॥

ਫੌਲਟਾ, ਕ੍ਰਿੜ-ਬਣਾਉਣਾ, ਸਕਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਫੌਲਾ, ਪੁੜ-ਵਿੱਕ ਮੱਛੀ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਾਂਹ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਲੱਕ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਫ, ਪੁੜ-ਵੱਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਉੱਨੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਫਉਆ, ਪੁੜ-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫਲ ਪੈਸਾ, ਮੱਟੀ ਕੋੜੀ ॥

ਫਈਆ, ਪੁੜ-ਫਾਈ ਸੇਰ ਦਾ ਭਾਰ, ਫਾਈਆਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ (ਛਿੱਠਫਰ ਕਰਕੇ) ॥
ਵਿੜ-ਫਾਈਆਂ ਦਾ ॥

ਫਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿੜ-ਭਿਗਣਾ, ਅੜਕੇ ਬਾਂਹ ਜਾਣਾ, ਧਰਨਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਫਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ-ਫਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਭਿਗਵਾਉਣਾ ॥

ਫਹਾਈ, ਸੜ-ਫਹਿਣਾ, ਬਰਬਾਦੀ, ਰੁਸਤੀ ਵਿਚ ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ ॥

ਫਹਿ, ਸੜ-ਰੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਦਾ ਲਗਣਾ, ਬਰਬਾਦੀ, ਨਵੀਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ, ਵਿਰਲਾਪ ॥

ਫਹਿਣਾ }
ਫਹਿਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿੜ-ਭਿਗਣਾ, ਰੁਸਤੀ ਵਿੱਚ
ਫਹਿ ਪੈਣਾ } ਪਿੱਠ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਲਗ ਜਾਣੀ,
ਹਾਰਨਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ ॥

ਢਕੋਣੀ

ਢੱਕ, ਸੜ-ਢੰਦੀ, ਪੁੜ-ਲਾਲ ਢੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿੱਕ ਰੁੱਖ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਝਣਾ ਜੰਗਲ ॥

ਢੱਕਣ, ਪੁੜ }
ਢਕਣਾ, ਪੁੜ } ਢੱਕਣ ਜਾਂ ਕੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥
ਢਕੁਣੀ, ਸੜ }

ਢੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ-ਕੱਜਣਾ, ਭੰਦ ਕਰਨਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਢੱਕ ਮਕੜਾ, ਪੁੜ-ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕੀੜਾ, ਕੌਢਾ ॥

ਢਕਵੰਜ, ਪੁੜ-ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਸੜਕ ਦਾ ਮੈੜ, ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਦਾ ਢਲ, ਹੀਲਾ, ਢਰੇਬ ॥

ਢਕਵੰਜਾ (ਜੀ), ਪੁੜ-ਹੀਲਾ, ਢਲ, ਢਰੇਬ ॥

ਢਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ-ਕਜਾਉਣਾ, ਭੰਦ ਕਰਾਉਣਾ, ਲੁਕਵਾਉਣਾ ॥

ਢਕਵਾਈ, ਸੜ-ਢੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢਕਾਉਣਾ }
ਢਕਾਈ } 'ਢਕਵਾਉਣਾ' 'ਢਕਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਢਕਾਰ } ਪੁੜ-ਜਿਦ, ਸ਼ੇਖੀ, ਆਕੜ, ਹਕਾਰ
ਢਕਾਰ } (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਢਕਾਰਣ (ਢਕਾਰਣ), ਸੜ } ਜੋ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰੇ ਜਾਂ
ਢਕਾਰੀ (ਢਕਾਰੀ), ਪੁੜ } ਹਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਢੱਕੀ, ਸੜ-ਦੋ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੀੜੀ ਰਾਹ, ਵੱਕ ਦਾ ਜੰਗਲ ॥

ਢਕੁੰਜ, ਪੁੜ-'ਢਕਵੰਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਢਕੋਣੀ, ਸੜ-ਵੇਕ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਢਲ ॥

ਵੰਗ

ਵੰਗ, ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਚੱਲਣ, ਵਧ, ਰਾਹ, ਬਣਾ-
ਉਰ, ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ
(ਵੰਗ ਸੁਆਰਥ) ।

ਵੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਦ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਨੱਸ ਜਾਣ ਤੋਂ
ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਹ ਦੋ ਪੈਰ ਜਾਂ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ
ਬੰਨ੍ਹ ਜੋੜਣਾ ॥

ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ਬਲਦ, ਮੁਰਖ
ਆਦਮੀ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਭੋਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਮਾਜਾ ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ॥

ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਟੇਵਾ ਬਚਨ ਜਾਂ ਕਰਮ, ਬਣਾਉਣੀ
ਗੱਲ ॥

ਓਂਗੇ ਲਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ ਬਣਾਉਣੀ ।

ਓਂਗੀ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਓਂਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰਾ । ਵਿ:—ਬਾਰਾ, ਮੋਟਾ, ਤਕੜਾ,
ਡਾਢਾ ॥

ਓਂਠ, ਵਿ:—ਪੂਰਾ, ਭਰਪੂਰ, ਗਾੜ੍ਹਾ, ਮੋਟਾ ।
ਸ:—ਬਲਦ ਦੀ ਪਿਠ ਦਾ ਉਥਾਰ ॥

ਓਂਠਾ, ਵਿ:—ਝਿੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਜੋਗੀ, ਤਥਾਹ ।

ਓਂਠ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਫ (ਵੱਜਣੀ,
ਵੱਢ } ਵਜਾਉਣੀ) ।

ਓਂਠਾ, ਪੁ:—'ਢ' ਅਖਰ ਦਾ ਠਾਂਢਿ ॥

ਓਂਠਾਲ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ, ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਥਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਢਲਕਣਾ

ਢੰਡੇਰਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਬਚਨ
ਦਾ ਕੰਮ, ਢੰਡੀ (ਢੋਣਾ, ਢਿਰਨਾ, ਢੇਰਨਾ) ।

ਢੰਡੇਰੀਆ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਢਟੇਡੂ, ਵਿ:—ਅਧੀਣ, ਮੰਦਤ ਲੋਣ ਵਾਲਾ ।

ਢੰਨ } ਸ:—ਢੰਡ, ਢੋਡਾ ।
ਢੰਨੁ }

ਢੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਮਣਾ, ਢੱਕਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਢਬ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ, ਬਣਾਉਣ, ਢੰਗ, ਆਦਤ,
ਕੰਮ, ਕਾਰੀਗਰੀ, ਇਲਮ, ਹਾਲਤ ॥

ਢਬ ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਹੋਣਾ ।

ਢਬ ਤੇ ਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਹੋ
ਜਾਣਾ ।

ਢਬਾ, ਪੁ:—ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ, ਹੇਲਤ (ਪੈਣਾ) ॥

ਢਬੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਢਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,
ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਢਮੱਕਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਹੋਲਾ ।

ਢਮਕੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਲਕੜੀ ਜਾਂ
ਮਿਟੀ ਦੀ ਢੋਲਕੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਲ ਬੇੜਦੇ
ਹਨ ॥

ਢਲਕ, ਸ:—ਤਿਲਕਣ, ਰਿੜ੍ਹਣ ਜਾਂ ਅੱਖ
ਸਮਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਢਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਲਾ ਰ ਜਾਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ,
ਰਿੜ੍ਹਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ, ਅੱਖ ਸਮਕਣਾ ॥

ਢਲਕਾਉ

ਢਲਕਾਉ, ੫:—ਢਲਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ।

ਢਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜ੍ਹਨਾ, ਚਿਲਕਾਉਣਾ ॥

ਢਲਜਾਣਾ, } ੧:—ਸੱਚੇ ਵਿਚ ਪੈਣਾ, ਉਲ-
ਢਲਣਾ, } ਦਿਆ ਜਾਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ, ਚਿਕੁਣਾ,

ਪਟਣਾ, ਪੁੰਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੰਘਰਣਾ (ਬਰਫ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਬੁੱਢੇ ਹੋਣਾ, ਨਰਮ ਹੋਣਾ, ਬਾਹਰ ਮਾਲ ਆਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ ॥

ਢਲਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ੫: } ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੁਖ ਜ
ਢਲਦੀ ਛਾਂ, ਸ: } ੧:—ਏਕੋ ਜੇਹਾ ਨਹੀਂ
ਰਹਿੰਦਾ ॥

ਢਲਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਢਲਾਉਣਾ } ਉਣਾ ।

ਢਲਵਾਈ }
ਢਲਾਉਣ } ਸ:—ਢਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।
ਢਲਾਈ }

ਢਲੇਂਤ, ੫:—ਕਿਸੇ ਥੋੜੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਜਲੇ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨੌਕਰ, ਸਿਪਾਹੀ, ਢਾਲਵਾਲਾ ।

ਢਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਹਣ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਢਵਾਈ, ਸ:—ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢਾ, ਸ:—ਢਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ ਹਾਹੁਕਾ ॥

ਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਗਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਉਜਾੜਨਾ ॥

ਢਾਇਆ, ੫:—'ਢਾਈ' ਦਾ ਅੰਗ, ੨੬, ਢਾਹਾ ॥

ਢਾਈ, ਵਿ:—ਢੇ ਅਤੇ ਅਧਾ ।

ਢਾਹੁਣਾ

ਢਾਈ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਢਾਹਿ ਪੈਣਾ, ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਢਾਈ ਘਰ, ੫:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਢਾਈ ਟੋਟਰੂ, ੫:—ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ॥

ਢਾਈਆ, ੫:—'ਢਾਈਆ' ਵੇਖੋ ।

ਢਾਈਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ੪:) ਗੱਡੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਲੀ ਸਥਾਨ ।

ਢਾਸਣਾ, ੫:—ਤਕੀਆ, ਸਹਾਰਾ, ਘਾਸਰਾ ॥

ਢਾਹ, ਸ:—ਢਾਹਿ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲਗਣੀ (ਖਾਣਾ), ਤਬਾਹੀ ।

ਢਾਹ ਸਿੱਟਣਾ }
ਢਾਹ ਦੇਣਾ } ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਢਾਹ ਲੈਣਾ } ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ, ਉਜਾੜਨਾ, ।

ਢਾਹ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਟੁਰਦੇ ਨੂੰ ਰੋਣਾ ।

ਢਾਹ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ॥

ਢਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਉਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲਾ ਦੇਣੀ ॥

ਢਾਹਾ, ੨:—ਨਦੀ ਦਾ ਕੰਢਾ, ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ ਜੋ ਨਦੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਜੌਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਢੰਠੀ ॥

ਢਾਕ, ਸ:—ਪਾਸਾ, ਵੱਖੀ, ਛਿੱਛਰੇ ਦਾ ਥੂਰਾ ॥

ਢਾਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਢਾਈ ਗੁਣਾ ॥

ਢਾਂਗਾ

ਢਾਂਗਾ, ਢਾਂਗੁ, ਢਾਂਗੁਆਂ } ਪੁ:—ਖੇਡੀਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਢਾਂਗਾ ਸਿਸ ਨਾਲ ਰੁੱਖੀ ਵੀਆਂ ਰੀਹਣੀਆਂ ਹਿੱਠਾਂ ਮਿਚਦੇ ਹਨ ।

ਢਾਂਚ } ਪੁ:—ਕਲਬੂਤ, ਬਣਾਉਣ, ਤਦਬੀਰ, ਦੁਹਾਤ, ਵੰਗ ॥

ਢਾਟਾ } ਪੁ:—ਦਸਤਾਰੇ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਖੂਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ।

ਢਾਡਸ, ਸ:—ਹੌਸਲਾ, ਧੀਰਜ, ਵਸਾਹ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਢਾਡਟੋ, ਸ:—ਢਾਡੀ ਥਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਢਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸੌਢਾ, ਅਹਿਮਕ, ਮੂਰਖ ॥

ਢਾਂਡਾ } ਪੁ:—ਦੁਏ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਲਾ, ਢਾਂਡੀ, ਮੰਗਣਾ ।

ਢਾਂਢੀ, ਸ:—ਗਉ, ਮੂਰਖ ਤੀਮਤ ॥

ਢਾਂਡੂ, ਪੁ:—ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੱਛੇ ਵੱਲ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਾਉ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਵਾਉ, ਬੁਲਬੁਲ, ਮੈਣਾ ॥

ਢਾਂ ਢਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਨਾ’ ਥੇ ॥

ਢਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲੇ ਮੁੱਟਣਾ, ਤੇਗਣਾ । ਪੁ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥

ਢਾਣੀ, ਸ:—ਭੀੜ, ਇਕੱਠ, ਮੰਡਲੀ (ਜਮਾਉਣੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਢਾਣੀ ਝੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਣਾ, ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ॥

ਢਾਲਵਾਂ

ਢਾਬ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਬਲਾਇ, ਝੰਡ, ਝੰਡਾ, ਝੰਘਾ, ਝੰਝਿਆ ॥

ਢਾਮਣਾ, ਢਾਮਣੀ, } ਵਿ:—ਢਾਈ ਮਠ ਰੁਪਏ ਦੇ ਢਾਉ ॥

ਢਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਢਿੱਲ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਗੋਲਾ, ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਢਾਰਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਜਾਂ ਹੱਥੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਢਾਲ, ਸ:—ਗੋਰੇ ਦੇ ਰੰਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਚੀਜ ਜੋ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਵੱਟ ਨੂੰ ਚੰਕਦੀ ਹੈ । ਢਿੱਟ, ਬੁਕਾਉ, ਦਸਤੂਰ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ, ਢਾਲਣ ਵਿੱਚ ਧਾਂਤ ਦਾ ਘਟ ਜਾਣਾ, ਵਿਸਾ-ਉਰੀ ਮਾਲ, ਪਹਾੜ ਦਾ ਢਾਲਵਾਂ ਪਾਸਾ ॥

ਢਾਲ ਪਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਮਲਾ ਆਇਕ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ॥

ਢਾਲ ਬਾਂਛ } ਸ:—ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ, ਕਈ ਢਾਲ ਵਾਂਛ } ਭਰਾਂ ਦੇ ਮਸੂਲਾ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ॥

ਢਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਘਾੜਣਾ, ਗਾਲਣਾ, ਖਨਾਉਣ, ਮੁੱਟਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਬੁਕਾਉਣਾ, ਵੇਚਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਲ ਅੱਗੇ ਦੇਖਣਾ ॥

ਢਾਲਣਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ਰ, ਢਾਂਚੀ ਜਾਂ ਸਨੇ ਦਾ ਤਬੀਤ ॥

ਢਾਲਮਾਂ } ਵਿ:—ਬੁਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਢਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਢਾਲਵਾਂ

ਵਾਲਮਾਣ

ਵਾਲਮਾਣ } ੫੩ ਵਾਲ ਵਾਲਾ ਨਰਮ ਦਿਲ
ਵਾਲਵਾਣ } ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਲੂ, ਵਿ: ੫੩—ਵਾਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਤਾਂ
ਵਾਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਵਾਲਾਂ, ਪੁ:—‘ਵਾਲਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਗ, ਪੁ:—‘ਵਿਗਾਨ’ ਵੇਖੋ ।

ਵਿੱਗਰ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਭਾਈ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਵਿੱਗਰੀ, ਸ: } ਖੁੰਬ, ਨਾਮਣੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਲਾ ।

ਵਿਗਾਰਾ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦਾ ਉੱਚਾ ਬੰਨਾ, ਵਾਹ,
ਉੱਚੀ ਜਾ, ਪਹਾੜੀ ॥

ਵਿੱਗੀ ਢਾਉਣਾ (ਣੀ) } ੬੩ ਹਸਲਾ ਹਾਰ-
ਵਿੱਗੀ ਢਾਹ ਦੇਣਾ } ਨਾ ॥

ਵਿਠ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਹਠ (ਬੰਨ੍ਹਣੀ)

ਵਿਠਾਈ, ਸ:—ਘਮੰਡ, ਗਸਤਾਕੀ, ਬੇ ਹਯਾਈ ।

ਵਿੱਡ } ੫੩—ਘੋਟ, ਉਦਾਰ, ਗਰਬ, ਆਦਰਾਂ,
ਵਿੱਢ } ਉਲਾਦ ।

ਵਿੱਡ ਦਾ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਪੁ ੨ ॥

ਵਿੱਡ ਦੀ ਜਾਈ, ਸ:—ਧੀ ।

ਵਿੱਡ ਨਾਲ ਲਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਟ ਖਾਲੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਵਿੱਡਵਿੱਚ ਝੁਲਕਾ ਵਿਰਨਾ (ਵਗਣਾ) } ੬੩
ਵਿੱਡਵਿੱਚ ਬੁਢੀਆਂ ਨੱਚਣੀਆਂ }
ਬਹੁਤ ਫੁੱਫ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ॥

ਵਿੱਲ ਮੱਠਾ

ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਤ ਨਾ ਦੱਸਣਾ ॥

ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ ਵਲ ਪੈਣਾ } ੬੩—ਬਹੁਤੇ ਹੱਸ
ਵਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪੈਣੀਆਂ } ਨਾਲ ਵਖੀਆਂ ਦੁਖਾਣ
ਲਗਣੀਆਂ

ਵੱਡੇ ਵਿੱਡ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਬਖਤਵਰ, ਪ੍ਰਤਾਪੀ

ਵਿੱਡਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਵਿੱਡ ਵਡਾ ਹੋਵੇ ।

ਵਿੱਡੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਵਿੱਡ, ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਅ ਲੇ ਹਿੱਸੇ
ਦਾ ਉਭਾਰ ।

ਵਿੱਨਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦੇ ਰੋਲ ॥

ਵਿੱਮਕੜਾ } ੫੩—‘ਵਲਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿੱਮਕਾ }

ਵਿੱਮਵਿੱਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛੱਡ ॥

ਵਿੱਲ, ਸ:—ਦੋਰ, ਸਸਤੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ

ਵਿੱਲ ਮੱਠ ਸ:—ਅਦੋਰ, ਮੁਸਤੀ (ਜੋਣੀ, ਕਰ-
ਨੀ) ॥

ਵਿੱਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਰਿਜਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ ॥

ਵਿੱਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਲ੍ਹਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਤਿਲ-
ਕਾਉਣਾ ॥

ਵਿੱਲੜ, ਪ } ਜੋ ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ, ਪੋਲਾ,
ਵਿੱਲਾ, ਪੁ: } ਦੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਤ
ਵਿੱਲੀ, ਪੁ: } ਬਿਮਾਰ ।

ਵਿੱਲਾ ਮੱਠਾ, ਵਿ:—ਮਸਤ, ਰੋ ਪਰਵਾਹ ॥

ਵਿਵਾ

ਵਿਵਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੀਲਾ (ਧਰਨਾ) ।

ਵੀਆ (ਹਾ), ਪੁ:—ਸੱਟਾ, ਭਾਂਗ, ਲਾਠੀ ।

ਵੀਂਗਰ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਕੀਰਆ ਵਾਲੀ ਭਾਤੀ ॥
ਵੀਂਕਰੀ, ਸ: }

ਵੀਂਗਲੀ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ
ਵੀਂਗਲੀ } ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਾ

ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਫੁੱਲ ਦਾ । ਸ: ਬੰਨ੍ਹੀ
ਸਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਬੇਉੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ॥

ਵੀਂਗਾ ਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—‘ਪਿੰਗਾ ਮਸਰੀ, ਵੇਖੋ, ’

ਵੀਠ, (ਠਾ), ਵਿ:—ਜਿੰਦੀ, ਹਠੀ, ਰੁਸਤਾਕ,
ਬੇਹਯਾ ॥

ਵੀਠ ਵਾਈ (ਈ), ਸ:—ਜਿੰਦ, ਰੁਸਤਾਕੀ
ਸ਼ੀਸ਼ੀ ॥

ਵੀਂਡਾ, ਪੁ:—‘ਗੁਲੇਲਾ’ ਵੇਖੋ, ਭਾਂਬੜ ॥

ਵੀਮ } ਸ:—ਮਿੱਚੀ ਦਾ ਢਲਾ ॥
ਵੀਮੁ }
ਵੀਮਾ }

ਵੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਹਣ ਜਾਂ ਵਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵੁਆਈ, ਸ:—ਵੇਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ॥

ਵੁਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰ ਅਪੜਣਾ, ਜਣੇਰ ਦਾ
ਵੁਕਣਾ } ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਆਉਣਾ,
ਵੁਕ ਰੈਣਾ } ਲੱਭਣਾ ॥

ਵੁਲਕਣ

ਵੋਂ-ਵੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਵੁਕਾ } ਪੁ:—ਪਹੁੰਚਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਣੇਰ ਦਾ
ਵੁਕਾਉ } ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਅਪੜਣਾ ॥

ਵੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਭਿਜਵਾਉਣਾ ਪੁਚਾਉਣਾ ॥

ਵੁੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਘੋਉ ਦਾ ਪੁਆ
ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਵੁੰਗਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਘੋਉ ਦਾ
ਵੁੰਗਾਰਨਾ } ਪੁਆ ਦੇਣਾ ॥

ਵੁੱਚਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੱਜਰ, ਭਗੜਾ (ਭਾਰੁਣਾ) ॥

ਵੁੱਟ, ਸ:—ਕਈਆਂ ਭੰਗਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਉਭਾਰ ॥

ਵੁਡ } ਪੁ:—ਸਿਰਨਾਲ ਸੱਟ ਲਾਉਣੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥
ਵੁਢ }

ਵੁੱਡਰ, } ਸ:—ਕੰਢ, ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ।
ਵੁੱਡਰੀ }

ਵੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੁੱਡ ਭਾਲ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਵੁੱਡਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਵੁੱਡਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵੁੱਡਾਉ }

ਵੁੱਡਾਈਸ:—ਵੁੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ॥

ਵੁਨਣੀ, ਸ:—ਵੁੱਡਰੀ, ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਵੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਕਣਾ, ਚਿੜ੍ਹਣਾ, ਖੰ ਜਾਣਾ,
ਖੁੰਢਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਲਕਾਉਣਾ

ਦੁਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋੜ੍ਹਾ, ਲਿਟਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਦੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਣਾ, ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਦੁਲਮੁਲ ਅਕੀਣ, ਵਿ:—ਚੰਦਲ ਆਦਮੀ ਜੋ ਇਕ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਰਹੇ ॥

ਦੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਧਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦੁਲਵਾਈ, ਸ:—ਵੱਧਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਦੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਧਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਇਲ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਸੁਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਦੁਲਾਈ, ਸ:—ਵੱਧਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ

ਦੁਆ (ਹਾ), ਪ: }
ਦੁਈ (ਹੀ), ਸ: } ਚਿੱਤ੍ਰ, ਪਿਠ ॥

ਦੁੰਡ (ਦੁੰਢ), ਸ:—ਖੋਜ, ਭਾਲ, ਖਲਾਸ ॥

ਦੁੰਡ ਢਾਂਡ, ਸ:—ਭਾਵੀ ਖੋਜ ਭਾਲ (ਕਰਨੀ) ॥

ਦੁੰਡਣਾ }
ਢੁੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਜਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲੱਭਣਾ ॥

ਢੇਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲ ਜਿਸ ਦਾ ਅਚਾਰ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ॥

ਢੇਸੁ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ (ਖੇਡਣੀ) ॥

ਢੇਠ, (ਠਾ), ਵਿ:—ਜਿੰਦਾ, ਵਿਠਾਈ, ਵੀਠ, ਗੁਸਤਾਕ ॥

ਢੇਡ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਕਾਉ ॥

ਢੇਲਾ

ਢੇਡੂ }
ਢੇਈ } ਪ: ਸ:—ਭੈਣ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਣਾ ॥

ਢੇਮੁ, ਸ:—ਢੀਸ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਲਾ ॥

ਢੇਰ, ਪੁ:—ਤੋੜਾ, ਕੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਬਹੁਤੀ ਸ਼ੈ, ਰੁੜੀ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਬਹੁਤ, ਕਈ ॥

ਢੇਰਣੀ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਦੇ ਵੇਲਣੇ ਦਾ ਹਥਾ, ਪਿੰਜੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਢੇਰਾ, ਪੁ:—ਸੂਰ੍ਹ ਵੱਧਣ ਵਾਲਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਸੰਝ ॥

ਢੇਰੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਢੇਰ, ਢਿੱਸਾ ॥

ਢੇਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜ ਦੁਰ ਕੇ ਢਾਂਧ ਪੈਣਾ ॥

ਢੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਨ ਖੋਜ ਕੇ ਨਾਸ, ਕਰਨਾ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਢੇਰੀਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਮਤ ਹਾਰਨਾ ॥

ਢੇਰੂ, ਪੁ:—'ਢੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਢੇਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਲਾ, ਢੀਸ ॥

ਢੇਲਾ ਢੇਥ, ਸ:—'ਪੱਥਰ ਢੇਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਢੇਹ ਢੇਹ, ਸ:—ਕੰਧ ਭਿੰਗਣ, ਗੱਲੇ ਜੋਲਣ ਜਾਂ ਧੱਧੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਪੈਣੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ) ॥

ਢੇ ਖਾਣੀ }
ਢੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਢਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਢੇਣਾ }
ਢੇ ਪੈਣਾ }

ਢੇਲਾ, ਵਿ:—ਢਿੱਲਾ, ਸੁਸਤ, ਥੇ ਪਰਵਾਹ, ਜੋ ਭਗਤਾ ਢੁੰਡਣਾ ਚਾਹੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਵੇ

ਵੇ, ਪੁ:—ਹਾਲਤ, ਮੋਕਾ, ਭਾਣਾ, ਕਿਸਮਤ, ਲਕੜੀ
ਦੇ ਵੱਡੇ ਜੰਦਰੇ ਦਾ ਹੱਥਾ ॥

ਵੇਆ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਟਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਥੀਤੀ
ਹੋਈ ਝਾਲੀ (ਵਲ ਵੁੱਲ) ।

ਵੇਈ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਦਾਖਲ (ਮਿਲਣਾ)

ਵੇਹ, ਪੁ:—ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਪਹੁੰਚ, ਦੋ ਝਗੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਮੇਲ ਠਹਾਉਣਾ ॥

ਵੇਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਝਗੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਣਾ ॥

ਵੇਹ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਵੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸ ਲਿਆਉਣਾ, ਭੀੜਣਾ (ਬੁਹਾ) ॥

ਵੇਂਗ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਫੇਸ, ਨਕਲੀ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਢਲ ॥

ਵੇਂਗੀ, ਪੁ:—ਨਕਲੀਆ, ਨਾਟਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵੇਡਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਫਿਲਕਾ, ਸੁਆਰ
ਵੇਡਾ } ਜਾਂ ਜਾਜਰੇ ਦੀ ਹੋਫੀ, ਦਹਿਆ, ਉੱਜ ॥

ਵੇਡਾ ਪੈਣਾ (ਦੱਪਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਲਾਉਣੀ,

ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰ ਹੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਵੇ ਦੇਣਾ } ਪਚਾਉਣਾ, ਬੁਹਾ ਭੀੜਨਾ ॥

ਵੇਰੇ, ਪੁ:—ਵੀਗਰ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਵੇਰਾ } ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ
ਵੇਰੀ } ਕੀੜਾ ॥

ਵੋਣਾ

ਵੋਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਾਜਾ (ਵੋਲਣੇ ਦੀ ਸ਼ਬਲ ਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਪਾਸਿਆਂ ਪੂਰੇ ਰੰਮ ਨਾਲ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ) ਹਲਟ ਦਾ ਖੜਾ ਪਹੀਆ, ਪਿਆਰਾ, ਵਾਲ, ਝਕਾਉ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਵੋਲ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਸੁੱਮੇ ਲੱਗਾ
ਵਜਾਉਣਾ } ਹੋਇਆ ਨਾ ਝਾਉਂਦਾ ਰੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੋਲ ਢਮੱਕਾ }
ਵੋਲ ਢਾਲ } ਪੁ:—ਵੋਲ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵੱਜਣਾ ॥

ਵੋਲਕ (ਕੀ), ਸ:—ਵੋਣਾ ਵੋਲ ॥

ਵੋਲਕੀ (ਚੀ) }
ਵੋਲਕੀਆ } ਪੁ:—ਵੋਲਕ ਖਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵੋਲੀਆ }

ਵੋਲਣ, ਸ:—ਵੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਪਿਆਰੀ

ਵੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੋਲ ਝਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ॥

ਪੁ: ਇੱਕ ਜਠਾਨਾ ਗਲ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵੋਲਾ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਇਕ ਮਸਹੂਰ ਆਖਕ, ਮੁੰਡਾ, ਇੱਕ ਜਟਕਾ ਗੀਤ ॥

ਵੋਲੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ ॥ ਪੁ:—ਵੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵੋਂਕਾ, ਪੁ:—ਖੋੜੀ ਜਹੀ ਨੀਵਰ (ਲੋਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਵੋਂਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਵਾਈ ਗੁਣਾ ॥

ਵੋਂਚਾ, ਵਿ:—ਸਾਂਝੇ ਗਰ ॥

ਵੋਣਾ, ਵਿ:—ਚਾਈ ॥

ਣ

ਣ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਵੀਹਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਣਾਣਾ ।

ਣਾਣਾ, ਪੁ:—'ਣ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਤ

ਤ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਇੱਕੀਵਾਂ ਅੱਖਰ
ਤੋਤਾ ॥

ਤਉਨ, ਸ:—ਮਰੀ, ਥਵਾ, ਪਲਗ ॥

ਤਈਨਾਤ, ਵਿ:—ਮੁਕਰਰ, ਠਰਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਨੋਕਰ ॥

ਤਸਬਾ, ਪੁ: }
ਤਸਬੀ, ਸ: } ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ॥

ਤਸਬੀਰ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਚਿਤ੍ਰ।

ਤਸਮਈ, ਸ:—ਖੀਰ, ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਰਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚੌਲ।

ਤਸਮਾ, ਪੁ:—ਏਮ ਦਾ ਵੀਤਾ ਜਾਂ ਢੋਰੇ ॥

ਤਸਲਾ, ਪੁ: }
ਤਸਲੀ, ਸ: } ਰਾਬੇ ਲੰਗ ਜਾਂ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਚੌੜਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਤਸੱਲਾ }
ਤਸੱਲੀ } ਸ:—ਧੀਰਜ, ਸਾਂਤੀ, ਅਰਾਮ(ਦੇਣੀ) ॥

ਤਸਲੀਮ, ਸ:—ਬੈਦਗੀ, ਸਲਾਮ, ਨਮਸਕਾਰ ॥

ਤਸਵੀਰ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਚਿਤ੍ਰ ॥

ਤਸੀਰ, ਸ:—ਅਸਰ, ਫਲ, ਗੁਣ ॥

ਤਸੀਲ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਤਕ

ਤਸੀਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਮਾਲਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਸੂਲ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਅਵਸਰ ।

ਤਸੁ }
ਤੱਸੁ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ॥

ਤਹ }
ਤਹਿ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਪੈਂਟ, ਥੱਲਾ, ਪੇਂਦਾ ॥

ਤਹਿ ਕਰਨੀ (ਜਮਾਉਣੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ)
ਕੂ:—ਮੌਤ ਕ ਲਪਟਣਾ ॥

ਤਹਿ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਰਦ ਖਾਨਾ, ਜਮੀਨ ਦ
ਹੱਠਲਾ ਕਮਰਾ ॥

ਤਹਸੀਲ }
ਤਹਸੀਲਦਾਰ } 'ਤਸੀਲ' ਆਦਿਕ ਵਧੇ ॥

ਤਹਾਰਤ, ਸ:—ਸਫ਼ਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ, ਪੁ:—ਸਤਿਆਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ ।

ਤਹਿਕਣਾ, ਕੂ:—ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਤਹਿਣੇੜ, ਪੁ:—ਜੌਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦਾ
ਪਰੋਨਾ ।

ਤਹਿਮਤ }
ਤਹਿਮੰਦ } ਸ:—ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ॥

ਤਹਿੜ, ਵਿ:—ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਡੋਂਡਾ ॥

ਤਹਿੜ ਝੁੱਲਾ (ਲੀ), ਪੁ: ਸ:—ਖਹੂਤ ਮੋਟਾ(ਟੀ) ॥

ਤਹੁ, ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਤਹੁ ਹਣਾ = ਪਿੱਛੇ
ਜਾਣਾ) ॥

ਤਕ, ਕੂ: ਵਿ:—ਭਾਈ, ਭੜੀ, ਭੀਕ ॥

ਤੋਕ, ਸ:—ਇਕ ਮਾਪ, ਵੱਡੇ ਜੌਥੇ, ਨਮਰ ।

ਤੋਕ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁਲਣਾ
ਤੋਲਣਾ ॥

ਤੋਕ ਤੋਕ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਅਟਕਲ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਕੇ।

ਤੋਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਜਾਂ ਧਿਆਨ
ਰਖਣਾ ॥

ਤਕਸੀਰ, ਸ:—ਐਥ, ਦੋਸ, ਅਪਰਾਧ ।

ਤਕਸੀਰੀ ਪੁ: ਸ:—ਤਕਸੀਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਪਰਾਧੀ ॥

ਤੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਜਾਚਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਕਰਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਝਗੜਾ, ਕਰਾਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਤਕਰਾਰੀ, ਪੁ:—ਤਕਰਾਰ ਜਾਂ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਤਕਰੀਰ, ਸ:—ਬੱਲਕੇ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਲੈਕਚਰ ।

ਤੋਕਲਾ } ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪਤਲੀ ਸੀਖ,
ਤੋਕਲਾ } ਪਹੀਏ ਦਾ ਝੰਗ ॥

ਤੋਕਲੀ, ਸ:—ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਤੋਕਲਾ ॥

ਤਕਵਾ, ਪੁ:—ਦੀਠ ਦਾਰੀ, ਰੋਬ ਦਾ ਭਰ ॥

ਤੋਕੜ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਤਕੜਾ } ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਜੋਰ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਤਕੜੀ } ਨਰੋਇਆ (ਈ), ।

ਤਕੜਾ ਤਾਜਾ, ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਬਲੀ, ਮੋਟਾ ।

ਤਖਾਣੀ

ਤਕੜਾਈ, ਸ:—ਹੁਸਿਆਰੀ, ਚੌਕਸੀ, ਖਬਰ-
ਦਾਰੀ ॥

ਤੋਕੜੀ, ਸ:—ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਤਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਖਾਉਣਾ, ਨਜਰ ਪੁਆ-
ਉਣਾ, ਤਾੜਣਾ ।

ਤਕਾਲਾਂ, ਸ:—ਸੰਧਿਆ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਸੰਝ, ਸਾਮ ॥

ਤਕਾਵੀ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਜੋ
ਹੁਦਾਰ ਮਿਲੇ ।

ਤਕੀਆ, ਪੁ:—ਸਿਰ੍ਹਾਨਾ, ਆਸਰਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਰਕੀਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰਾ ॥

ਤਖਸੀਰ } ਤਕਸੀਰ ਤਕਸੀਰੀ ਦੇਖੋ ॥
ਤਖਸੀਰੀ }

ਤਖਤ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚੌਕੀ,
ਸੰਘਾਸਨ ॥

ਤਖਤ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਮੰਜਾ ॥

ਤਖਤ ਰਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਹ ਤਖਤ ਜੋ ਰਵ ਉੱਤੇ ਪਰਕੇ
ਮਨੁੱਖ ਮਵਿਆ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ॥

ਤਖਤਾ, ਪੁ:—ਫੱਰ, ਅਲਮਾਰੀ ਦਾ ਖਾਨਾ, ਮੁਰਦੇ
ਦੀ ਅਰਬੀ, ਬੁਰਾ, ਕਾਗ਼ਜ਼ ਦਾ ਤਾਉ, ਵੱਲ
ਦੀ ਕਿਆਰੀ ॥

ਤਖਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਵੱਟੀ, ਕਿਤਾਬ ਦਾ
ਮੋਰ ॥

ਤਖਤੇ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਰਖਤੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ॥

ਤਖਾਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਵੇ ।

ਤਖਾਣੀ, ਸ:—ਤਖਾਣ ਦੀ ਤੀਮਤ ।

ਤਖਾਣੀ

ਤਖਾਣੀ, ਵਿ:—ਤਖਾਣਾ ਦਾ ॥

ਤਖੀਰ, ਸ:—ਦੌਰ, ਜਿੱਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤੱਗ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਜਨੇਊ, ਧਰਮ, ਮਤ ॥

ਤੰਗ, ਵਿ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੰਦ, ਭੀੜਾ, ਦੁਖੀ, ਗਰੀਬ, ਬੁੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਲੰਡਵੰਦ ॥
ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਰਸਮਾ ॥

ਤੰਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਤੰਗਸੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ ॥

ਤਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕਣਾ, ਨਾਂ ਹਾਰਨਾ, ਪਰੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਤੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਂ ਦੇਣਾ (ਬਖਸ਼) ॥

ਤਗਪਾ, ਪੁ:—ਫੁਰਜ ਪਤ੍ਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਤਗਮਾ, ਪੁ:—ਮੋਹਰ ਜਾਂ ਰੁਪਏ ਆਦਿਕ ਵਰਗਾ ਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਤਗਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਤੰਗੜ, ਪੁ:—ਬੂੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲ (ਰੱਸੇ ਦਾ) ॥

ਤੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਚੋੜ ॥

ਤੱਗਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦਾ ਤਖੀਤ ॥ ਨਾਲੇ 'ਤਾਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕਾਉਣਾ, ਜੜਨ ਕਰਾਉਣਾ, (ਬਖਸ਼) ਸੁਆਉਣਾ ॥

ਤਜਾਉਣਾ

ਤਗਾਦਾ, ਪੁ:—ਜੌਰ ਪਾਉਣਾ, ਝਗੜਾ, ਐੱਖ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਤਗਾਰ } ਪੁ:—ਪੀਘਾ, ਕਾਠੜਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਘਾਟੀ ਹੋਵੇ ॥
ਤੰਗਾਰ }

ਤਗਾਰੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਤਗਾਰ ॥
ਤੰਗਾਰੀ }

ਤੰਗੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ, ਐੱਖ ॥

ਤੰਗੀ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਾਬੀ ਦੇ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਣੇ ॥

ਤੰਗੀ ਤੁਰਸੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਐੱਖ ॥

ਤਗੀਦ, ਸ:—ਬਾਰਬਾਰ ਕਹਿਣਾ, ਹਠ, ਤਗਾਦਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਤਗੀਦੀ, ਵਿ:—ਤਗੀਦ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ॥

ਤੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਪੜਨਾ, ਕੱਟਣਾ ॥

ਤਛਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਵਾਉਣਾ, ਪੜਵਾਉਣਾ ॥

ਤਜ, ਪੁ:—ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਤਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਗਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਤਜਰਬਾ, ਪੁ:—ਜਾਚ, ਪਰਖ, ਪਰਖਿਆ, ਪਰਖਾਵਾ, ਹੱਥੀ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਤਜਰਬਾ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਤਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਡਵਾਉਣਾ ॥

ਤਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਡਾਉਣਾ ॥

ਤਟ

ਤਟ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਕਿਥਾਰਾ (ਠੰਦੀ ਆਇਕ ਦਾ)

ਤਟ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ ॥ ਵਿ:—ਠਾਕ ਠਾਕ ॥

ਤਟ ਮੱਖਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਖੁਰਾਕ ਦਾ)
ਪਰ ਕੇ ਭਾਕਤ ਵੇਣਾ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਰਚ
ਜਾਣਾ ॥

ਤਟਕ, ਸ:—ਕਰਮਤ ਅਵਾਜ਼, ਹਿਲਾਹਿਲਾਟ ॥

ਤਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਚਣਾ, ਕੱਸਣਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ
ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤਟਕੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ ॥

ਤਟੇ ਤਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਧਸ ਕੇ ॥

ਤਟਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਡ ਦਾ ਪੱਸਾ, ਰੁੱਖ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜਾਂ
ਝੀਡੀ ॥

ਤਟੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘ ਆਇਕ ਕਰਕੇ
ਰੱਖੀ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਤਟਾਉ } ਪੁ: ਖਿਚ, ਵੇਲਾਉ, ਖਿਲਰ ॥
ਤਟਾਉਟ }

ਤਟਾਉ, ਸ:—ਤੰਬੂ ਦਾ ਹੱਸਾ, ਖੜੀਗ ਦੀ ਵੱਟੀ ॥

ਤਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਚਵਾਉਣਾ, ਕਸਾਉਣਾ ॥

ਤਟਾਵਾਂ, ਸ:—ਬਹੁ:ਬ:—ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੱਸ ॥ ਪਤੰਗ
ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਝੋਰਾਂ ॥

ਤਟੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੱਸਣ ਵਾਲੀ ਝੋਰੀ

ਤਟੁ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਭਾਕਤ, ਜੋਰ, ਬਲ ॥

ਤੱਤ, ਪੁ:—ਮੂਲ, ਪਦਾਰਥ, ਅਸਲ, ਈਸ਼ਰ ਦਾ
ਗਿਆਨ ॥ ਵਿ:—ਅਸਲੀ, ਸਚਾ, ਠੀਕ (ਤੱਤ
ਖਾਲਸਾ) ॥

ਤਤਰੀ

ਤੱਤ ਆਇ, ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਦਾ, ॥ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢੇ ਪੀ ॥

ਤੱਤ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ, ਕਿਸ ਵੇਲੇ, ਓਸੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਤੱਤ ਗਿਆਨੀ (ਤੱਤ ਦਰਸੀ) ਵਿ:—ਜਿਸਨੇ
ਸੂਫੀ ਦਾ ਮੂਲ ਜਾਣ ਲਿਆਹ, (ਬਿਬੇਕੀ) ॥

ਤਤਰੜਾ } ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਓਹਾਲਣ ਵਾਲਾ ਮਿਟੀ
ਤਤਹਿੜਾ } ਦਾ ਵਡਾ ਝੰਡਾ ॥

ਤਤਕਰਾ, ਪੁ:—ਦੇਰਵਾ, ਸੂਚੀ ਪੜ੍ਹ, ਨਾਵਾਂ ਦੀ
ਵਾਰਸਤ ॥

ਤਤਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸੇਵੇਲੇ, ਬੱਝ ਪੰਵ ॥

ਤੱਤ ਤੱਤ, ਵਿਸਮਯ:—ਗਉ ਬਲਦ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਤਤਪਰ, ਵਿ:—ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ, ਜੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਤਬੀਰ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਉਪਾਉ, ਵੰਗ, ਹਿਕਮਤ ॥

ਤਤਬੀਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਤਤਬੀਰ ਕਰ ਸੱਕੇ,
ਤਤਬੀਰੀ ਪੁ: } ਹਿਕਮਤੀ ॥

ਤੱਤ } ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ, ਹਰਦੁਆ ਦੇ ਉਹ
ਤੱਤਰ } ਧਾਮ ਪੁਸ਼ਕ 'ਜਨਾਂ' ਵਿਚ ਮੰ-
ਆਇਕਾਂ ਨਾਲ ਦਵਾਇਆ ਦੀ ਪੂਜਾ
ਅਤੇ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿੰਧੀਆਂ ਦਾ ਬਰਨਣ ॥

ਤੱਤਰੀ, ਪੁ:—ਤੱਤ ਸਾਪਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਗੀ ॥

ਤੱਤੜ, ਸ:—ਪਾਲੀ 'ਜਾ' ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਝੰਡਾ ॥

ਤੱਤੜਾ, ਪੁ:— } ਢੀਠ, ਕੱਢਾ, ਢਿੱਦੀ, ਸਸਾ
ਤੱਤੜੀ, ਸ:— }

ਤੱਤਾ

ਤੱਤਾ, ਪੁ: 'ਤ' ਅੱਖਰ । ਵਿ: ਗਰਮ, ਤਪਿਆ
ਹੋਇਆ, ਜਿੰਦੀ, ਕੁੰਧੀ, ਭੈੜਾ ।

ਤੱਤੀ, ਵਿ: ਸ: ਗਰਮ, ਤਪੀ ਹੋਈ, ਕੁੰਧਣ, ਜਿੰਦੀ
ਭੈੜੀ ॥

ਤੱਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਕੁਝ ਦੁਖ ਨਾਂ
ਹੋਣਾ ।

ਤੱਥ, ਪੁ: ਵਿ: 'ਤੱਤ' ਵੇਖੋ ।

ਤਥਾ, ਵਿ: ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਹੋ ਜੇਹਾ (ਸਥਾ ਰਾਜਾ
ਸਥਾ ਪਰਜਾ) ।

ਤਥਾਸਤੁ = ਜੋ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਤਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਉਸ ਵੇਲੇ, ਫੇਰ, ਮਗਰੋਂ ॥

ਤਦ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਤਦ ਪਰ, ਇਸੇ ਲਈ ।

ਤੰਦ, ਪੁ: ਧਾਗੇ ਦੀ ਤਾਰ, ਥਾਮੇ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤੰਦ ਤਾਣੀ, ਸ: ਕਪੜੇ ਦਾ ਤਾਣਾ ਜਾਂ ਤਾਲੇ ਦਾ
ਧਾਗਾ ॥

ਤੰਦਰੁਸਤ, ਵਿ: ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ, ਤਕੜਾ, ਰਾਜੀ ।

ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਸ: ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਰੋਇਆ ਹੋਣਾ ॥

ਤਦਾਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਯੋ: ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ॥

ਤੰਦਾਹਾ, ਪੁ: } ਗਲ ਦਾ ਇਕ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਢੇ
ਤੰਦਾਰੀ, ਸ: } ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤਦੀ }
ਤਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਯੋ: 'ਤਦੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੰਦੀ, ਸ: ਸਖਰਦਾਸਤੀ, ਸਖਤੀ, ਮੁਲਮ (ਹੱਟੀ
ਕਰਨੀ) ॥

ਤਨਾਲ ਮੁਨਾਲ

ਤੰਦੀ, ਸ: ਤਾਰ, ਪਸ਼ੂ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਸੁਕਾ ਕੇ
ਵੰਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪੋ: ਜੇ ਦੀ ਚੰਮ ਦੀ ਭੋਰੀ ॥

ਤੰਦੀਰਾ, : } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤੰਦੀ ਦਾ
ਤੰਦੀਰੀਸ: } ਗੱਛਾ ॥

ਤੰਦੂਆ, ਪੁ: ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਕ
ਜੀਵ ॥

ਤੰਦੂਰ, ਪੁ: ਭੋਟੀਆਂ ਪਕਾਣ ਵਾਲੀ ਉੱਚੀ ਛੱਠੀ,
ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਤੰਦੂਟੀ, ਵਿ: ਤੰਦੂਰ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਸ: ਛੋਟਾ,
ਤੰਦੂਰ ।

ਤਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਯੋ: ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ।

ਤਦੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਯੋ: ਉਸ ਵੇਲੇ, ਫੇਰ, ਤਾਂ ।

ਤੰਦੇ ਤਾਣਾ, ਵਿ: ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸਦੇ ਧਾਗੇ
ਖੁਲ੍ਹੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ । ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਨਿਬਲਕੁਲ
ਸਾਰਾ ਹੀ ।

ਤਨਖਾਹ, ਸ: ਜਲਬ, ਮਜ਼ਹੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਤ ਤੋੜਨ ਦਾ ਝੰਨ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਤਨਖਾਹੀਆਂ, ਪੁ: ਤਨਖਾਹ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸਨੂੰ ਰਹਿਤ ਤੋੜਨ ਦਾ ਝੰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ ॥

ਤੰਨਰ, ਵਿ: ਬਹੁਤ ਢੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਤਨਾਜਾ, ਪੁ: ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ।

ਤਨਾਮੀ, ਸ: 'ਤਨਾਵਾਂ' ਵੇਖੋ ।

ਤਨਾਲ } ਪੁ: ਮਿਆਨ ਦੇ ਉਪਰਲੇ
ਤਨਾਲ ਮੁਨਾਲ } ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਤਪ	ਤਬਾਰੀਖ
ਤਪ, ਪੁ:—ਤਾਪ, ਕਸ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਭਗਤੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਇਕਬਾਲ ।	ਤਵੀਕ, ਸ:—'ਤਵੀਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਤਪਸ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਤਾਉ (ਪੈਣੀ) ।	ਤਬਕ, ਪੁ:—ਵੱਕਲ, ਪੰਨਾ, ਥਾਲ, ਘਰ ਦੀ ਮਜਲਾ
ਤਪੱਸਣ, ਸ:—ਤਪ ਕਰਨੀ ਵਾਲੀ, ਸੰਤਨੀ ॥	ਤਬਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਦੁਕਾਨ, ਰੱਬ ॥
ਤਪੱਸਿਆ, ਸ:—ਤਪ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਲਿਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ।	ਤਬੀ, ਸ:—ਬੁਝੀਆ ਲਗੇ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਪਜਾਮਾ ॥
ਤਪੱਸੀ, ਪੁ:—ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਾਧੂ ॥	ਤਬਰ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ ਰੁਹੜਾ ॥
ਤਪਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਥਪਣਾ, ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਹੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਤਪ ਕਰਨਾ, ਚਮਕਣਾ ।	ਤੰਬਲ, ਪੁ:—ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥
ਤਪਤ, ਸ:—ਤਪਸ਼, ਗਰਮੀ, ਤਾਉ	ਤੰਬਲੀ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਤੰਬੂਰਾ ਜਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਜਣ ਵਾਲੀ ਵੱਲਕ ।
ਤਪ ਤਪ, ਪੁ:ਸ:—ਪਾਣੀ ਕਿਰਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।	ਤੰਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਗਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਇੰਨ੍ਹੇ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ।
ਤਪਦਾ, ਵਿ:—ਤਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੱਤਾ ॥	ਤਬਾਮੀਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟੰਬੀ ਦੁਆ ॥
ਤੱਪੜ, ਪੁ:—ਸਠ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸੋਟਾ ਕਪੜਾ ।	ਤਬਾਮੀਰੀ, ਵਿ:—ਨੀਲ ਦੀ ਥਹਿ, ਆਰਣ ਵਾਠੇ ਹਲਕੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ।
ਤਪਾ, ਪੁ:—ਤਪ ਜਾਂ ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।	ਤਬਾਹ, ਵਿ:—ਥਰਥਾਦ, ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਤੱਪਾ, ਪੁ:—ਜਿਲਾ, ਅਲਾਕਾ, 'ਠੱਪਾ,' ਥੀ ਵੇਖੋ ॥	ਤਬਾਹੀ, ਸ:—ਥਰਥਾਦੀ, ਸੰਤਿਆਨਾਸ, ਥਰਥਾਈ ।
ਤਪਾਈ, ਸ:—ਤਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਤਪਾਲੀ, ਤੰਨਾਂ ਪਾਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੌਕੀ ।	ਤਬਾਕ(ਖ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਪਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਤਬਾਖਰਾ(ੜ) } ਥਾਲ ॥
ਤਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਗਰਮ ਕਰਨਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ।	ਤਬਾਖੀਆ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਾਨਕਾਈ ਜਾਂ ਹਲਵਾਈ
ਤਪਾਲੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਪ ।	ਤਬਾਖੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥
ਤਪੀ (ਤਪੀਆ) } ਪੁ:—ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ਤਪੀਸਰ }	ਤਬਾਰੀਖ, ਸ:—ਇਤਿਹਾਸ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ ।

ਤੰਬੀ

ਤੰਬੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਤੀਰ ਮੋਹਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਤੰਬੀਅਤ, ਸ: ਮਜਾਜ, ਸੁਭਾਉ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਤੰਬੀਆ, ਪੁ:—'ਤਾਂਬੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੰਬੀਹ, ਸ: ਸਮਝਾਉਣਾ, ਖਬਰਦਾਰੀ (ਕਰਨੀ)

ਤੰਬੀਜ, ਸ:—ਵੱਟਕਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਜੋ ਖਰਾਬੀ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ ।

ਤੰਬੀਤ, ਸ:—ਤੰਬੀਅਤ, ਤੰਬੀਜ ॥

ਤੰਬੀਤਰੀ, ਸ:—ਮਸ਼ਾਇਆ ਹੋਇਆ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੀਤ, ਜਨਾਨੀਆਂ ਦਾ ਰੋਹਣਾ ॥

ਤੰਬੀਤੀਆ, ਪੁ:—ਤੰਬੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੰਬੂ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਘਰ ॥

ਤੰਬੂਰ, ਪੁ:—ਢੋਲ (ਪਲਰਣ ਦਾ) ॥

ਤੰਬੂਰਚਣ, ਸ: } ਜੋ ਤੰਬੂਰ ਵਜਾਏ ॥
ਤੰਬੂਰਚੀ, ਪੁ: }

ਤੰਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਸਤਾਰ

ਤੰਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਤੰਬੋਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ॥

ਤੰਬੋਲ, ਪ: ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਜੋ ਨਗਦੀ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਹਨ, ਨੇਉਂਦਾ, ਪਾਣ ਦਾ ਪੱਤ੍ਰ ।

ਤਮਾਸ਼ਾ

ਤੰਬੋਲਣ, ਸ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ, ਤੰਬੋਲੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਤੰਬੋਲੀ, ਪੁ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਭਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਥ ਉਠਣਾ, ਝਰ ਜਾਣਾ ।

ਤਭਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਥਾਉਣਾ, ਝਰਾਉਣਾ ।

ਤੰਭੜ, ਪੁ:—ਚੰਮ ਦੀ ਚਾਬਕ, ਕੋਰੜਾ (ਫਿਰਨੇ, ਮਾਰਨੇ) ॥

ਤਮੱਸਕ, ਪੁ:—ਟੋਝ, ਰਸੀਦ, ਲਿਖਤ, ਹੁਦਾਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਵੰਗ ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਤਮਕ, ਸ:—ਭੁੱਸਾ, ਕੂੜ, ਭੜਕ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਤਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ।

ਤਮੰਚਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਬੰਦੂਕ, ਪਿਸਤੌਲ (ਛੱਡਣਾ ਮਾਰਨਾ) ॥

ਤਮਤਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ।

ਤਮਰ ਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—ਇਮਲੀ ਦਾ ਫਲ ॥

ਤਮਾ, ਪੁ:—ਲੱਭ, ਲਾਲਚ, ਭਿੱਤੀ (ਦੇਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਤਮਾਸ਼ ਗੀਰ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਮਾਸ਼ਬੀਣ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ, ਲੁੱਚਾ ॥

ਤਮਾਸ਼ਬੀਣੀ, ਸ:—ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਤਮਾਸ਼ਾ, ਪ:—ਖੇਡ, ਵਿਖਾਵਾ, ਨਾਟਕ, ਮਨ ਪਰਚਾਵਾ, ਹਾਸਾ, ਨੱਠਾ ॥

ਤਮਾਕੂ (ਖੁ)

ਤਮਾਕੂ(ਖੁ), ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਆਂ
ਪੀਂਦੇ ਹਨ ।

ਤਮਾਚਾ, ਪੁ:—ਧੱਪਾ ਚਪੜ, ਤਮੰਗ (ਮਾਰਨਾ)।

ਤਮਾਚਾਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ ॥

ਤਮਾਮ, ਵਿ: ਸਾਰਾ, ਕੁੱਲ, ਪੂਰਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ)

ਤਮਾਲਪੱਤ੍ਰ, ਸ:—ਦਾਲਚੀਨੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ॥

ਤਮੇਸਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਮੇਲ, ਪੁ:—'ਤੀਬੇਲ' ਵੇਖੋ ।

ਤਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਢਲ, ਖਖੜੀ, ਲੰਮਾ ਖੀਰਾ ।

ਵਿ:—ਹਰਾ, ਗਿੱਲਾ ।

ਤਰ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਵਡਮੁੱਲੀ ਸ਼ੈ ॥

ਤਰਸ, ਪੁ:—ਦਧਾ, ਰਹਿਮ, ਡਰ, ਖੌਫ (ਕਰਨਾ,
ਖਾਣਾ) ॥

ਤਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਟਕਣਾ, ਲੱਚਣਾ, ਚਾਹ
ਹੋਣੀ ।

ਤਰਸਣਾ ਸ:—'ਤਿਸਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਟਕਾਉਣਾ, ਦਖ ਦੇਣਾ,
ਲਾਭੇ ਦੇਣੇ ।

ਤਰਮੂਲ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਕਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਲਾ, ਮਹਾ-
ਦੇਉ ਦਾ ਸਸੜਾ ।

ਤਰਸੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੌਥੇ ਦਿਨ (ਅਗਲੇ ਜਾਂ
ਪਛਲੇ) ॥

ਤਰੰਗ

ਤਰਕ ਸ:—ਤਿਆਗ, ਛੱਡਦੇਣਾ ॥ ਪੁ:—ਇੱਕ
ਸ਼ਾਸਤਰ, ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਤਰਕ ਉਠਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਜਰ ਕਰਨੀ ॥

ਤਰਕਸ਼, ਪੁ:—ਤੀਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖਾਨਾ ।

ਤਰਕਸ਼ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੇ ਤਰਕਸ਼ ਲਾਇਆ
ਹਵੇ ।

ਤਰੱਕਾਣ, ਸ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲਣ ਸੜਨ ਦੀ ਬੰਨ ॥

ਤਰਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਨਾ, ਖੁੱਸਣਾ ॥
ਤਰੱਕਣਾ }

ਤਰੱਕਲਾ } ਪੁ:—'ਤੱਕਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਤਰੱਕੁਲਾ }

ਤਰਕਾ, ਪੁ:—ਧਣ, ਦੇਲਤ, ਜਾਇਦਾਦ ॥

ਤਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਨਾ, ਖੁੱਸਾਉਣਾ ।

ਤਰਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਥਜੀ, ਭਾਜੀ । ਮਾਸ ॥

ਤਰਕਾਲਾ, ਸ:—ਸੰਤ, ਸਧਿਆ, ਸ਼ਾਮ ॥

ਤਰਕੀ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਜੁੜ ਕੇ
ਬਣਿਆ, ਹੋਇਆ ॥

'ਤਰੱਕੀ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਚੜ੍ਹਤੀ (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ,
ਪਾਉਣੀ) ॥

ਤਰਖਾਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਏ ॥

ਤਰਖਾਣੀ, ਸ:—ਤਰਖਾਣ ਦੀ ਤੀਸਰ ॥

ਤਰੰਗ, ਪੁ:—ਲਹਿਰ, ਖਿਆਲ, ਚਿੰਤਾ, ਭਾਵ ॥

ਤਰਗਸ

ਤਰਗਸ, ਪੁ:—‘ਤਰਕਸ’ ਵੇਖੋ ।

ਤਰਛ, ਸ:—ਬੇਚੋਣੀ, ਅਚਵੀ, ਪੀੜ (ਲੱਗਣੀ) ।

ਤਰੀਜਣ, ਸ:—ਕੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ॥

ਤਰਜਮਾ } ਪੁ: ਉਲਥਾ, ਇੱਕ ਥੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ
ਤਰਜੁਮਾ } ਥੋਲੀ ਵਿਚ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਉਲਟਾਈ ਹੋਈ ਗੱਲ (ਹੱਥਾਂ, ਕਰਨਾਂ) ।

ਤਰੋਟੀ ਸ:—ਪਰਦਾ, ਹੱਟੀ, ਫੂਹੜ ਦੀ ਚਿਕ ॥

ਤਰੋਟੀ ਚੌੜ, ਸ:—ਸੱਤਿਆਨਾਸ, ਦੁਆਲਾ ਠਿਕਲ
ਜਾਣਾ (ਹੱਟੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਤਰਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਿੱਕ ਸਾਗ, ਤਾਂਦਲਾ ।

ਤਰਬੱਲ, } ਰੋਲਾ, ਉਪਦਰ, ਅਨੂਰ (ਆਉਣੀ
ਤਰਬੱਲੀ, } ਮਰਦੀ) ।

ਤਰੋਦਦ, ਸ:—ਚਿਤਾ, ਫਿਕਰ, ਜਤਨ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤਰਦਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਤਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਤਰਦਾ ਤਰਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਵਝ ਖੁੱਲੀਆ
ਰੀਜਾਂ, ਚੀਜ਼ੇ ਹੋਸੇ ॥

ਤਰਦੋਈ, ਸ:—ਛੇੜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਤਰਨ, ਪੁ:—ਜਆਨੀ, ਜੰਬਲ ॥

ਤਰਪਣ, ਪੁ: ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫਿਰਨਾ (ਝੁੱਥਣਾ
ਨਾ) ॥

ਤਰਫ, ਸ:—ਪੱਸਾ, ਦਿਸ਼ਾ । ਅਰਥ—ਵੱਲ, ਵੇਨੇ ॥

ਤਰਾਹ ਕੱਢ ਲੈਣਾ

ਤਰਫਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਵਾਲਾ, ਹਮਾਇਤੀ ॥

ਤਰਫਦਾਰੀ, ਸ:—ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਹਮਾਇਤ, ਰਈ ॥

ਤਰਵੈਣ, ਪੁ: ਸ:—ਹੱਥੇ ਪਿਰਾਂ, ਗੈਰ, ਬੰਦੂਕ ਦਾ
ਗਜ ॥

ਤਰਬ, ਸ:—ਸਰੰਗੀ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤਰਬੂਜ, ਪੁ: ਹਦਵਾਨਾ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥

ਤਰਲਾ, ਪੁ:—ਬਿਆਰਬ ਜਤਨ, ਮਿਨਕ, ਬੇਨਤੀ
ਵਾਸਤਾ (ਤਰਲੇ ਲੈਣਾ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਤਰਲੀ, ਸ:—ਕੱਦੂ (ਮੁਲਤਾਨੀ) ॥

ਤਰਵਰ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ

ਤਰਵਾਰ, ਸ:—ਤ ਲਵਾਰ ॥

ਤਰਵਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ, ਦਾ ਧਨੀ, ਸੂਰ
ਬੀਰ ॥

ਤਰੜ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ ਜੜ੍ਹ ॥
ਤਰੜੀ, ਸ: }

ਤਰਾ }
ਤਰਾਂ } ਪੁ:—ਬਰਾਂਕਾ, ਫੰਗ, ਉਪਾਉ, ਰਾਹ ॥
ਤਰ੍ਹਾਂ }

ਤਰਾਉਤ, ਸ:—ਤਰੀ, ਟੰਡ, ਹਰਿਆਉਲ ॥

ਤਰਾਈ, ਸ:—ਵੱਲਦਲ, ਜੁਹ, ਹਿਮਾਲਯ ਦੀ
ਕੋਢੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਦਾਨ, ਤਰਾਉਲ ਦਾ
ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤਰਾਸ } ਪੁ:—ਤਰ, ਹਰਾਨੀ, ਸਚਿਮ, ਭੋਂ ॥
ਤਰਾਹ }

ਤਰਾਹ ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਤਰਾਹ ਤਰਾਹ	ਤਰੀ
ਤਰਾਹ ਤਰਾਹ ਵਿਸਮਯੋ-ਬਚਾਓ, ਬਹੁਤ ਭਰ ਹੈ, ਹਾਇ ਹਾਇ ।	ਤਰਾਬੀਆਂ, ਸਃ—ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਰਾਤੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰਾਨ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ॥
ਤਰਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਰਾਹਣਾ ।	ਤੋਰਾਰੋ, ਵਿਃ—ਰਣਾਕ ਨਾ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹੋਣਾ ਕਰੋ ।
ਤਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥	ਤਰਾਰਾ, ਪੁਃ—ਬੇਜੀ, ਵੁੜਤੀ, ਹੋਣਾ ॥
ਤਰਾਹਿ ਮਾਨ, ਵਿਃ—ਹਰਾਨੀ ਦਾ ਬਚਨ, ਬਖਸ਼ੀ ॥	ਤਰਾਰਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜਿੰਨੀ ਢੇਰੀ ਹੋ ਸਕੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ।
ਤਰਾਗੜੀ (ਤਜ਼ਾਗੜੀ) } ਸਃ—ਲੋਕ ਦੇ ਗਰ- ਤਰਾਗੀ (ਤਜ਼ਾਗੀ) } ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ॥ ਜਾਂ ਚਾਵੀ ਦੀ ਸੰਜੀਰੀ ॥	ਤਰਿਸ਼ਨਾ } ਸਃ—ਕੋਹ, ਇਛਿਆ, ਭੜਕੀ, ਚਾਹ। ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ }
ਤਰਾਜਵਾ, ਪੁਃ—ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਗਭਰੂ ਦੇ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥	ਤਰਿਹਾਇਆ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਹ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋ ॥
ਤਰਾਜੂ, ਪੁਃ—ਤੱਕੜੀ, ਜਿਸ ਚੋਜ ਨਾਲ ਤੋਲਦੇ ਹਨ ।	ਤਰਿਹਾਣਾ, ਵਿਃ—ਭਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ॥
ਤਰਾਟ, ਸਃ—ਸਿਰ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਚੁੰਭਵੀਂ ਪੀੜ ।	ਤਰਿਖਾ } ਸਃ—ਕੋਹ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ। ਤ੍ਰਿਖਾ }
ਤਰਾ ਏਜਕ, ਸਃ—ਇਕੋ ਰਿਖ ਸੁਆਦ ਵਾਲੀ ਥੁਈ ॥	ਤਰਿੱਖਾ } ਵਿਃ—ਤੇਜ, ਦੁਸਤ, ਵੁੜਤੀਲਾ ॥ ਤ੍ਰਿੱਖਾ }
ਤਰਾਣਮੇਂ } ਵਿਃ—ਭਿੰਨ ਉਤ ਨੰਦੇ । ਤਰਾਣਵੇਂ }	ਤਰਿਜਾ } ਪੁਃ—ਚੱਕਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ (ਵਰਕਾਰਲੀ ਤ੍ਰਿਜਾ } ਭੰਘੇਰੇ ਤੱਕ ਜੋ ਲਖੀਰ ਖਚੀ ਜਾਵੇ ॥
ਤਰਾਣਮਾਂ (ਵਾਂ) ਵਿਃ—ਜੋ ਤਰਾਣਵਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ।	ਤਰਿਣ } ਪੁਃ—ਘਾਹ, ਕੱਖ, ਪੱਠੇ ॥ ਤ੍ਰਿਣ }
ਤਰਾਣਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜ਼ਿਕਰਨਾ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ ਤਰਾਨਸਿੱਟਾ } ਲਾਭਿਨਾ, ਦੁਰਕਾਰਨਾ ਤਰਾਨਨਾ }	ਤਰਿਤੀਆ } ਸਃ—ਤੀਸਰੀ ਥਿਤ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਆ }
	ਤ੍ਰਿਪਤ } ਸਃ—ਦੱਸਣਾ, ਸੰਬੋਧ, ਜਾਤ । ਤਰਿਪਤ }
	ਤਰੀ, ਸਃ—ਰਿੱਧੀ ਹੋਈ ਭਾਸੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗਿੱਲ, ਹਿਸਾ, ਨਮੀ, ਰਹਾਉਤ, ਫੁੱਲ ਦੀ ਜੜ੍ਹ, ਪਾਣਾ, ਰਸਾ ॥

ਤਰੀਕ

ਤਰੀਕ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਿਨ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਹਨ
ਦਾ ਦਿਨ (ਪਾਉਣੀ, ਪੁਆਉਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਤਰੀਕਤ, ਸ:—ਗਾਹ, ਸੁਫੀ ਮਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ॥

ਤਰੀਕਾ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਰਾਹ, ਉਪਾਉ, ਮਤ, ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਤਰੀਜ਼, ਸ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਕਾਂਝਰ।

ਤਰੀਫ਼, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸ਼ੋਭਾ, ਉਸਤਤ।

ਤਰੀਤ, ਸ:—ਤਿੱਧੀ ਹੋਈ ਭਾਜੀ ਦੀ ਚਰੀ।

ਤਰੀਨੀ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਖਰਬੂਜਾ।

ਤਰੀਮਤ, }
ਤਰੀਮਤ, } ਸ:—ਜਨਾਨੀ, ਅਰਬ, ਵਹੁਟੀ।

ਤਰੀਫ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤੇਰਨਾ' ਦੇਖੋ।

ਤਰੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ, ਤੱਪਾ ਲਾਉਣਾ।

ਤਰੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟਣਾ, ਥੱਜਣਾ।

ਤਰੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਟੁੱਟਾ, ਥੱਜਾ।

ਤਰੁੱਠਾ ਪੁ:— } (ਗੁਰੂ, ਦਾਦਾ ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ਜੋ
ਤਰੁੱਠੀਸ:— } ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਾਂ ਦਿਆਲ ਹੋਵੇ।

ਤਰੇਉੜ, ਪੁ:—ਵਾਹ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਚੋਇਆ ਹੋਇਆ

ਤਰੇਹ } ਸ:—ਭੋਹ, ਪਿਆਸ, ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ
ਤਰੇਹ } ਚਾਹ ॥

ਤਰੇਹਟ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉਪਰ ਸੱਠ ॥

ਤਲਕਾ ਦਾਰ

ਤਰੇਹਟਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਤਰੇਹਟ ॥

ਤਰੇਤ, ਸ:—ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ।

ਤਰੇਤਾ, ਪੁ:—ਦੂਜਾ ਜੁਗ, ਸਤਜੁਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ।

ਤਰੇਰ, ਸ:—ਵਿਥ, ਵੇਹਲ, ਦਾਰਜ ॥

ਤਰੇਰੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੀਨਾ

ਤਰੇਲ, ਸ:—ਓਸ, ਰਾਖ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੱਠੀ
ਹੋਈ ਹੋਈ ਚਰੀ ॥

ਤਰੇੜ, ਸ:—ਵਿਥ, ਵਿਹਲ, ਦਾਰਜ ॥

ਤਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਜੋ ਸਰੀਰ
ਉੱਤੇ ਪਾਈ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ)।

ਤੈ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ, ਦੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਤੋੜਣਾ }
ਤੋੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜਨਾ, ਭੰਨਣਾ ॥

ਤਰੇਦਸੀ, ਸ:—ਤੇਰਵੀਂ ਥਿੱਤ ॥

ਤਲਕ, ਅਵ:—ਰਕ, ਤੀਕਰ, ਤੋੜੀ ॥

ਤਲਕ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਵਾਸਤਾ ॥

ਤਲਕਾ }
ਤਲਕਾ } ਪੁ:—ਅਲਾਕਾ, ਜਗੀਰ, ਜਿਲਾ ॥

ਤਲਕਾ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਤਲਕੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਗੀਰ
ਦਾਰ ॥

ਤਲਕਾਉਣਾ

ਤਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਝ ਲਾਉਣੀ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ
ਇਛਿਆ ਉਪਜਾਉਣੀ, ਝੂਠੇ ਲਾਭ ਦੇਣੇ ॥

ਤਲਖ, ਵਿ:-ਕੌੜਾ, ਭੱਤਾ, ਬਿੱਖਾ, ਰੋਜ਼, ਗਸੈਲਾ ।

ਤਲਖਾਈ } ਸ:-ਕੋੜੋਤਲ, ਗਰਮੀ ॥
ਤਲਖੀ }

ਤਲੰਗ, ਪੁ:-ਇਕ ਰਾਗ ।

ਤਲੰਗਾ, ਪੁ:-ਪੁਰਖੀਆ ਸਿਪਾਹੀ ।

ਤਲਚੱਟ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਡਾਉ, ਥਹੁਤ, ਵਾਢਰ ।

ਤਲਛੱਟ, ਸ:-ਮੇਲ, ਝੱਗ, ਗਾਰ ।

ਤਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਖੁਲ੍ਹੇ ਤਾਏ ਹੋਏ ਘੇਉ ਜਾਂ
ਤਲ ਦੇਣਾ } ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਤਲਪੱਟ, ਪੁ:-ਜੜ੍ਹ ਪੱਟ ਸੁੱਟਣਾ, ਇਕ ਵਰਸੀ
ਕਪੜਾ ॥ ਵਿ:-ਥਰਥਾਵਾ, ਭਥਾਹ, ਉਜੜਿਆ
ਹੋਣਾ ॥

ਤਲਪੱਟ ਪੁਣਾ, ਪੁ:-ਸ਼ਰਾਰਤ ॥

ਤਲਪੱਟੀ, ਵਿ:-ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੱਟਣ ਬੋਹਣ ਵਾਲਾ,
ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ।

ਤਲਸ, ਸ:-ਤਨਖਾਹ, ਮਜ਼ੂਰੀ, ਚਾਹ, ਇਛਿਆ ।

ਤਲਮਲਾਟ } ਸ:-ਸੜਕੀ, ਬੇ ਅਰਾਮੀ, ਅੱਖਾਂ
ਤਲਮਲੀ }

ਤਲਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਲ ਪੜਕਣਾ, ਘਾਬਰਨਾ

ਤਲੱਸਾ, ਸ:-ਛੋਟਾ ਤਲਾਉ ਜਾਂ ਸਰ ।

ਤਲਵਰੀਆ, ਪੁ:-ਰੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੂਰਮਾ ॥

ਤਲਾਵਾ

ਤਲਵਾਈ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤਲਵਾਰ, ਸ:-ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਥਿਆਰ ਲੋਹੇ ਦਾ ॥

ਤਲਾ, ਪੁ:-ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਇੱਕ ਚੜ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਘਾਹ ।

ਤੱਲਾ, ਪੁ:-ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ

ਤਲਾ } ਪੁ:-ਸਰ, ਛੋਭ, ਤਾਲ ॥
ਤਲਾਉ }

ਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤਲਾਈ, ਸ:-ਤਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਛੋਟਾ
ਤਲਾ ॥

ਤਲਾਸ, ਸ:-ਹਲ ਭਾਲ, ਖੋਜ, ਢੂੰਡ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤਲਾਸੀ, ਸ:-ਢੂੰਡ, ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਪਤਾ(ਲੇਣੀ)।

ਤਲਾਹ, ਸ:-‘ਇਤਲਾਹ’ ਦੇਖੋ ॥

ਤਲਾਕ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ਰਾ ਮੁਜਿਬ
ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਖੌਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ
(ਦੇਣਾ) ।

ਤਲਾਕ ਨਾਮਾ, ਪੁ:-ਤਲਾਕ ਦੀ ਲਿਖਤ ।

ਤਲਾਕਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਤਲਾਕ
ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਤਲਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਾਕ ਦੇਣਾ ॥

ਤਲਾਕੀ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਵੇ, ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਵੇਂ ਲਾਇਕ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਤਲਾਵਾ, ਪੁ:-ਗਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ (ਦੇਣਾ, ਛੋਰਨਾ) ॥

ਤਲਿਹਾਰਾ

ਤਲਿਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੱਸਾ, ਸਿਰ ਦੀ ਢਾਹੀ ॥

ਤਲੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤਰ, ਤਲਾ, ਪੈਰ ਦਾ
ਹੇਠਲਾ ਖਾਸਾ, ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਖੋਸਾ,
ਕੰਢੀ, ਲੋਥੀ ॥

ਤਲੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਥੀ ਕਰਨੀ ॥
ਤਲੀ ਢੇਰਨੀ }

ਤਲੀਮ, ਸ:—'ਤਾਲੀਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਲੂਆ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਤਲੂਆਂ } ਪੁ:—ਚਿਲਾ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥
ਤਲੂਨਾਂ }

ਤਲੂਣੀ, ਸ:—ਭੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਥਾਂਡਾ ॥

ਤਲੋ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ, ਹੇਠਲਾ ਲੋਕ ॥

ਤਲੇਮੱਛੀ, ਸ:—ਥੇ ਅਰਾਮੀ, ਥੇ ਚੈਨੀ, ਘਬਰਾਹ ॥

ਤਲੇਂਚਾ, ਪੁ:—ਝਿਕ ਰਗਾਂ ਦੀ ਸੀਰੇ ਵਾਲੀ ਖੰਡ ॥

ਤਵਕ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਗੱਲੂ ਬੰਦ, ਚੋਕ ॥

ਤਵੱਕਲ, ਪੁ:—ਖਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਭਰੋਸਾ, ਝੋਰੀ ॥

ਤਵੱਕਲੀ, ਪੁ:—ਸ:—ਜੋ ਤਵੱਕਲ ਰੱਖੇ

ਤਵੱਕਾ, ਪੁ:—ਸ:—ਆਸ, ਭਰੋਸਾ, ਚਾਹ ॥

ਤਵੱਜਾ } ਸ:—ਧਿਆਨ, ਭਿਰਪਾ, ਖਾਤਰ ॥
ਤਵੱਜਿਆ }

ਤਵਰ, ਸ:—ਝਿਕਤਰਾਂ ਦਾ ਚੌੜਾ ਕੁਹਾੜਾ ॥

ਤੜਤੜਾਉਣਾ

ਤਵਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟੇ ਦੀ
ਚੌਦਰ ਦਾ ਗੱਲ ਟੁਕੜਾ ॥

ਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਨੀ ਵਿੱਚ ਧਾਤ ਤਾਉਣੀ ॥

ਤਵਾਈ, ਸ:—ਘਬਰਾਹ, ਕਾਹਲੀ, ਨਾਸ (ਪੈਣਾ) ॥

ਤਵਾਜਾ, ਸ:—ਖਾਤਰ, ਖਾਹਰਲੀ ਮੋਹਰਬਾਨੀ ॥

ਤਵਾਰੀਖ, ਸ:—'ਤਬਾਰੀਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਵੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਤਵਾ ਜਾਂ ਕੜਾਹੀ, ਜੰਮੂ ਦੇ
ਪਾਸ ਇੱਕ ਠੰਡੀ ॥

ਤਵੀਜ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਜੁਗਤ, ਉਪਾਉ, ਤਵੀਤ ॥

ਤਵੀਤ, ਸ:—ਤਵੀਤ, ਜੰਤੂ, ਟੋਟਕਾ ॥

ਤਵੀਲ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਦੌੜਾ ॥

ਤਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਤੜਕ ਸਾਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਰਤਾ ਪਹਲੇ ॥

ਤੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਉ ਸਾੜ ਕੇ ਅਰ ਮਸਾਲਾ
ਪਾਕੇ ਤਾਜੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸੁਆਦਲੀ ਬਣਾਉਣਾ,
ਘੋਟਣਾ, ਕੁੜ ਆਉਣੀ, ਤੜ ਤੜ ਕਰਨਾ ॥

ਤੜਕਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਤੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਰੇਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਤੜਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ, ਸ਼ਲਾਂਗੇ ॥

ਤੜਛ, ਸ:—'ਤਰਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੜਤੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਟਣਾ, ਅਵਾਜ ਨਾਲ
ਖੌਲ੍ਹਣਾ ॥

ਤਰਜਮਾ

ਤਰਜਮਾ, ਸ:—ਪਾਟਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤਰਜਮਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਰਿਆ ਅਤੇ ਖਲੇਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਕੀਸਿਆ ਜਾਣਾ, ਤਪਣਾ, ਉਬਲਣਾ (ਤੋਲ, ਘੋਉ) ਹੀ ਨੂੰ ਕੰਧੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, (ਸੁਕੜ) ਬੰਦ ਹੋਣਾ ।

ਤਰਜਮਾ, ਸ:—ਪੜਕੀ, ਘਬਰਾਹਟ, ਬੇਚੈਨੀ ॥

ਤਰਜਮਾ, ਸ:—ਪੜਕਣਾ, ਹਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ, ਜਾਣ ਤੋੜਨੀ, ਉਜਲਣਾ, ਭਟਕਣਾ, ਤਰਸਣਾ ।

ਤਰਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਜਮਾ, ਤਰਜਮਾਉਣਾ ॥

ਤਰਜਮਾਟ, ਪੁ:—ਤਰਜਮਾ, ਘਬਰਾਟ ॥

ਤਰਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਕਾਉਣਾ, ਘਬਰਾਉਣਾ, ਤਰਸਾਉਣਾ ।

ਤਰਜਮਾਟ, ਸ:—ਤਰਜਮੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਤਰਜਮੀਲੀ, ਪੁ:—ਤਰਜਮੇ ਵਾਲਾ ।

ਤਰਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਕੁਲੰਕਾ, ਅੱਧੀ ਵਧਣਾ ॥

ਤਰਜਮਾ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਣ ਜਾਂ ਪਾਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਖਾ ਜਾਣਾ), ਗਵੀ ਖਿੱਖੀ ਪੁਪ (ਲੱਗਣਾ) ।

ਤਰਜਮੀ } ਸ:—ਤਰਜਮੀ ਵੇਖੋ ॥
ਤਰਜਮੀ }

ਤਰਜਮੀ, ਵਿ:—ਗੱਸੇ, ਖੰਭੇ, ਗੁੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ (ਹੀ ਜਾਣਾ) ॥

ਤਾ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ, ਗਰਮਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੜਾ, ਗਰਮੀ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਮੁੱਲ ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ।

ਤਾਇਆ

ਤਾ ਸਲਾਕਕੇ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ-
ਤਾ ਦੇ ਕ ਦੇਖਣਾ (ਵੇਖਣਾ) } ਖਣਾ, ਜਾਰ
ਨਾ ।

ਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬ ਕੇ ਕਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾ ਭਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ (ਤਾਂ ਭਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ) ॥

ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਦ । ਧੋ:—ਫੇਰ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ॥

ਤਾਉ, ਪੁ:—'ਤਾ' ਵੇਖ (ਤਾਉ ਪਾਉਣਾ = ਤਾ ਪਾਉਣਾ) ॥

ਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਖਣਾ, ਜਾਰਨਾ, ਗਰਮ ਕਰਨਾ ।
ਰ ਮਛ

ਤਾਉਣੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਚ ਜਾਂ ਢੋਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣਾ ।

ਤਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ (ਸਾਗਾ ਭਾਂਡੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ) ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਟਕਾ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ।

ਤਾਉੜੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ (ਸਾਗਾ ਭਾਂਡੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ) ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਝਣਾ ।

ਤਾਉੜੀ ਬਜਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ
ਤਾਉੜੀ ਵਜਾਉਣੀ } ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਨਾਲ
ਇਕ ਦੂਜੀ ਪੁਰ ਮਾਰਕੇ
ਅਵਾਜ਼ ਕਰਨੀ ।

ਤਾਉੜੀਮਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿੱਛੇ
ਤਾਉੜੀ ਲਾਉਣੀ } ਤਾਉੜੀ ਵਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਇਆ, ਪੁ:—ਪੈਉ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ॥

ਤਾਇਫ਼ਾ

ਤਾਇਫ਼ਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਜਰਾਂ ਦੀ
ਰਲੀ, ਮੰਡਲੀ ॥

ਤਾਈ, ਸ:—ਗਾਏ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਤਾਈ, ਅਵ:—ਤਕ, ਰੋੜੀ ॥

ਤਾਸ } ਮੇਰੇ ਕਾਗ਼ਤ ਦੇ ਪਤ੍ਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੋਜਦੇ
ਤਾਸ } ਸ:—ਹਨ, ਧਾਤ ਦਾ ਪਤ੍ਰਾ, ਸੋਲੇ ਵੀਆਂ
ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ ॥

ਤਾਸਾ, ਪੁ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਤ੍ਰਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਢੋਲ ॥

ਤਾਸੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਥਾਲੀ ॥

ਤਾਹ, ਪ:—ਉਸਨੂੰ, ਉਹ ॥

ਤਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਦੇਣਾ, ਪਿਛਾਹ ਹਟਾ-
ਤਾਹਦੇਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਤਾਹਰੀ, ਸ:—ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਥਾਲੀ ॥

ਤਾਹਰੁ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਦੇ ਦੋਨੇ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਰਾਹ ॥

ਤਾਹੀ, ਧ:—ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ॥

ਤਾਹੁ, ਵਿ:—ਚਾਹਵਾਨ, ਜੋ ਛੋੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ
ਹਿੰਮਤ ॥

ਤਾਕ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦਾ ਆਲਾ ਬੁਹਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
ਕਵਾੜ ॥

ਸ:—ਉਡੀਕ, ਆਸ, ਨਜ਼ਰ ॥

ਵਿ:—ਟਾਕ ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਕਚਾ, —ਆਲਾ

ਤਾਣ ਲੈਣੀ

ਤਾਕਤ, ਸ:—ਜੋਰ, ਬਲ, ਸਮਰਥ, ਲਿਆਕਤ ॥

ਤਾਕੀ }
ਤਾਕੀ } ਸ:—ਬਾਣੀ, ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਤਾਖ, ਵਿ:—ਭਿੱਖੀ, ਸਾਢ ॥

ਤਾਗਚਾ, ਪੁ:—ਆਲਾ ॥

ਤਾਗਤ, ਸ:—'ਤਾਕਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਗਾ, ਪੁ:—ਧਾਗਾ, ਸੂਤ ਦੀ ਤਾੜ, ਜੋਰ ॥

ਤਾਗਾ, ਪੁ:—'ਤਾਗਾ' ਦੇਖੋ

ਤਾਗੀਦ }
ਤਾਗੀਦੀ } 'ਤਾਗੀਦ' ਆਇਕ ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਂਘ, ਸ:—ਚਾਹ, ਉਡੀਕ, ਖਿੱਚ, ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਤਾਂਘੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਪਿਆਣ 'ਦੇਣਾ'
ਦੁਲਣਾ ॥

ਤਾਜ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਦੇਪੀ, ਮੁਕਟ ॥

ਤਾਜਾ, ਪੁ: }
ਤਾਜੀ, ਸ: } 'ਸੱਜਰਾ' (ਰੀ), ਨਵੀ (ਵੀ),
ਨਰਮ ॥

ਤਾਜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਨੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ 'ਬਾਂ'
ਨਵੀ ਰਖਣੀ ॥

ਤਾਜੀਆ, ਪੁ:—ਚੰਡਾ, ਦਹਿਆ ॥

ਤਾਣ }
ਤਾਨ } ਪੁ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਸੂਤ, ਗਤ ॥

ਤਾਣ ਮਾਰਣੀ }
ਤਾਣ ਲੈਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ਼ ਮੋਲਣੀ ॥

ਤਾਣਨਾ

ਤਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣਾ, ਕੱਸਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ,
ਫੇਲਾਉਣਾ ॥

ਤਾਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜਾ ਉਲਟ ਵਿਚ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੇ
ਪਾਸੇ ਦੇ ਧਾਗੇ (ਤਣਨਾ)

ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ, ਪੁ:—ਤਾਣਾ ਅਤੇ ਬਾਣਾ, ਘੜੀ
ਮੁੜੀ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ॥

ਤਾਣੀ, ਸ:—ਤਾਣਾ, ਖੰਭੀ ਵਿਚ ਉਲਟ ਵਾਲੇ
ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਧਾਗੇ, ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਧਾਰੀ
ਦਾਰ ਕੰਬਲ, ਰੋਸ਼ਮੀ ਨਾਲਾ ਉਂਲਿਆ ਹੋਇ-
ਆ ।

ਤਾਣੀ ਤਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਣੇ ਨੂੰ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਤਾਰ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ, ਭਾਵ ।

ਤਾਰ, ਸ:—ਰੀਦੀ, ਵਾਜੇ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤਾਰ ਪਰਜ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਲੋੜ, ਇਲਾਈ
ਦਲੀਲ ॥

ਤਾਰ, ਪੁ:—ਲੜੀ, ਲਾਮ ਹੋਰੀ, (ਬੰਨਣਾ, ਲੱਗਣਾ) ।
ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ ॥

ਤਾਂਦਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਗ ਦਾ ਸਾਗ ।

ਤਾਨ, ਪੁ:—'ਤਾਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਨ ਸਲਾ, ਪੁ:—ਧੁਨੇ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਪੱਥਰ ॥

ਤਾਨ ਸੈਣ, ਪੁ:—ਮੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗੀ,
ਗੁਣੀ ਰਾਗੀ ॥

ਤਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤਾਨਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਤਾਨਾ, ਪੁ:—ਬਿਕਰੀ, ਧੰਮਥੀ, ਮੋਹਣਾ (ਫੇਲਾ
ਮਾਰਨਾ) ॥

ਤਾਨੀ, ਸ:—'ਤਾਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਬਰਾ

ਤਾਪ, ਪੁ:—ਸੁਖਾਰ, ਕਸ, ਜਿਸ ਝੋਗ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾ
ਭਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਉਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ, ਉਤਰਨਾ) ॥

ਤਾਪਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਢੇ ਵਿਕਰ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ।

ਤਾਪ ਤਿਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤਾਪ ਵਿਚ ਤਿਲੀ ਵਧ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਤਾਪ ਦਿੱਕ, ਪੁ:—ਉਹ ਤਾਪ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਕਰੇ
ਗਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖੰਘ ਤਾਪ ॥

ਤਾਪਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਤਾਪ ਦਿੱਤਿਆ
ਹੋਵੇ ।

ਤਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਪੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਤਾਪ ਦਿੱਤਿਆ ਹੋਵੇ ।

ਤਾਫਤਾ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਤਾਬ, ਸ:—ਧੀਰਜ, ਸਹਾਰਾ, ਗਰਮੀ, ਚਮਕ,
ਚੇਹਰੇ ਦੀ ਹੋਣਕ, ਨੂਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਕੜਾ
ਹੋਣਾ ।

ਤਾਬ ਲੈ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨ ਜੋਗਾ
ਤਾਬ ਲੈਣੀ } ਹੋਣਾ ॥

ਤਾਂਬਸੀ, ਵਿ:—'ਤਾਂਬਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਬੜ, ਪੁ:—ਭਖਦੀ ਲਕੜੀ (ਬਾਲਣਾ) ।

ਤਾਂਬੜ ਤੋੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਝੱਟ ਪੱਥ, ਉਸੇ
ਵੇਲੇ ।

ਤਾਂਬਰਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਲ ਮੇਲ ਦਾ
ਨੁਆਹਰ, ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ,
ਕਿਸੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੇਖੇ ਵਾਲੇ ਇਨ
ਜੋ ਲਾਗ ਨਾਹਣ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਤਾਂਬਾ

ਤਾਂਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਾਤ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਬਾਜ਼
ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮਾਸ ॥

ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪੱਤਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਪਾਤ ।

ਤਾਂਬਿਆ, ਵਿ:—ਅਧੀਣ, ਆਗਿਆਧਾਰ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠਕ ਜਾਂ ਉਹਦੀ
ਜਗਾ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਂਬਿਆਦਾਰ, ਵਿ:—ਅਧੀਣ, ਆਗਿਆਧਾਰ ॥

ਤਾਂਬੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਦੇਗਚਾ,
ਪਤੀਲਾ ॥

ਤਾਂਬੇ, ਵਿ:—'ਤਾਂਬਿਆ' ਵੇਖੋ ।

ਤਾਂਮਸ, ਸ:—ਅਨੁਗ, ਮਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭ੍ਰੋਧ ॥

ਤਾਂਮਸੀ, ਵਿ:—ਅਨੇਗ, ਭ੍ਰੋਧ ਵਾਲਾ ।

ਤਾਂਮਨ, ਪੁ:—'ਤਾਂਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਮਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾ, ਪੇਸ਼ਾਂ, ਪਾਈ
ਆਦਿਕ ॥

ਤਾਂਮਾ, ਪੁ:—'ਰਜਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਮੇਸਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਤਾਰ, ਸ:—ਤੰਦ, ਧਾਗਾ, ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਸੀਖ,
ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਖਬਰ, ਕੋਈ
ਗੱਲ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ ।

ਪੁ:—ਤਾਲ, ਹੱਥ ਬਜਾਉਣੇ ॥

ਤਾਰ ਕਸ, ਪੁ:—ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਰਾਮੀਰਾ

ਤਾਰ ਕਸੀ, ਸ:—ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕਮ, ਪਘੜਾ ॥

ਤਾਰ ਘਰ, ਪੁ:—ਤਾਰ ਖਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ
ਦਫਤਰ ।

ਤਾਰ ਤਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤੁਕੜੇ ਦੁਕੜੇ, ਬਿਲਕੁਲ
ਪਾਟਾ ਹੋਇਆ ।

ਤਾਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਖਬਰ
ਪੁੱਗਾਉਣੀ ।

ਤਾਰ ਬੱਜਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਤਾਰ ਵੱਜਣੀ } ਬਰਾਬਰ ਨਿਕਲਦੀ ਜਾਣੀ,
ਇੱਕੋ ਖਿਆਲ ਦੇ ਹੋਣਾ ।

ਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਬਰਾਬਰ
ਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਇੱਕ
ਹਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣੀ ॥

ਤਾਰ ਲੱਗਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਮਹਿੰਗਾ
ਤਾਰ ਲਾਉਣੀ } ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਰਕ, ਪੁ:—ਤਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਤਿਆਗੀ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਤਾਰਣਾ (ਨਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਰਨ ਦੇਣਾ, ਪਾਰ
ਤਾਰ ਦੇਣਾ } ਕਰਨਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੁਕਾ
ਦੇਣਾ, ਹਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਛੁਡਾਉਣਾ, ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ
ਧਨ ਦੇ ਦੇਣਾ ।

ਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਚਮਕਣ ਵਾਲੇ ਨਛਰੇ,
ਕੋਈ ਚਮਕਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ।

ਤਾਰਾਮੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ, ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਝੋਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਤਾਰੂ

ਤਾਰੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਤਰ ਸਕੇ, ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਤੁੰਘਾ
(ਪਾਣੀ) ॥

ਤਾਲ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਫੀਫ, ਸਰ, (ਲਾਉਣਾ) ਰਾਗ
ਦਾ ਮੇਲ (ਚੋਲੀ) ਤਾਉੜੀ ਵਜਾਉਣੀ ॥

ਤਾਲਸਰ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ
ਨਸਵਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਤਾਲਮਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਜ
ਦੁਆ ਵਾਕਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਾਲਾ, ਪੁ:—ਜੀਦਰਾ, ਜੇਦਾ

ਤਾਲੀ, ਸ:—ਕੁੰਜੀ, ਰਾਗ ਨਾਲ ਹੋਥ ਵਸਾ ਕੇ
ਤਾਲ ਦੇਣੀ ॥

ਤਾਲੀਮ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਦਯਾ ਦੇਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਤਾਲੀਮ ਯਾਦਗਾਰ, ਵਿ:—ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੁਇਆ ॥

ਤਾਲੂ, } ਪੁ:—ਸ਼ਿਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਿਚਕਾਰਲੀ
ਤਾਲੂਆ, } ਬ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਛੱਤ
ਬਾਲ ਦੇ ਜੰਮਣ ਤੇ ਦਾਈ ਨੂੰ
ਜੋ ਕੁਝ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸੰਜਨਾਂ
ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਤਾੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥ ਸ:—ਸਮਝ, ਨਜਰ,
ਦੀ ਲੜ ਦਾ ਕੰਡਾ, ਬਾਲ ਨੂੰ ਡਗਕੇ ਜੋ ਸਮਝ
ਮੱਤ ਦਿਤੀ ਜਾਏ ।

ਤਾੜ ਡਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਡਿੱਗਣਾ ਕਿ
ਅਵਾਜ ਆਵੇ ॥

ਤਾੜ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਤਾਰੂ ਲਏ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ,
ਸਿਆਣਾ, ਖੋਜੀ, ਜੋ ਤਾੜ ਬਾਜੀ ਕਰੇ ॥

ਤਿਉਣਾ

ਤਾੜ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਕਿਸੇ ਤੀਮਰ
ਵੱਲ ਬੁਰੀ ਨਜਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੌਫ਼ ਨੂੰ ਅੰਡੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਤਾੜ ਦੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਨਿਗਾਹ
ਰੱਖਣੀ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾੜ ਮਾਰਨੀ, ਟਿਕਟਿਕੀ
ਲਾਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਲੱਗਣੀਆਂ (ਅੱਖਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨ ਦੇ
ਦੋਲੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਗ ਜਾਣੀ ॥

ਤਾੜਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਭੀਨ
ਦੇਣਾ, ਤਿੜਕਣਾ, ਸਮਝ ਲੈਣਾ, ਵੇਖਣਾ
ਭਾਲਣਾ, ਕੁੱਕੜਾਂ ਨੂੰ ਖੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾੜਾ, ਪੁ:—ਧੁਣਖੀ ਦੀ ਭੋਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ
ਲਕੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼, ਇੱਕ ਬਾਸ ਦਾ ਟੋਟਾ
ਜੋ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਚੋਸੀ ਨਾਲ ਥੱਪਾ ਹੀਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੱਖਿਰੂ ਉੜਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਾੜੀ, ਸ:—ਤਾੜ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਰਸ, ਇੱਕ ਛਕਾਥ,
ਛੋਟੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਚੋਕੜੀ ਮਾਰਨਾ
ਤੌੜੀ ਵਜਾਉਣੀ ॥

ਤਾੜੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਕੜੀ ਮਾਰਕੇ ਧਿਆਨ
ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ, ਤੌੜੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਤਿ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ (ਜੁੜਵੇਂ ਪਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੇ
ਤਿਉਣਾ) ॥

ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਵੇਂ, ਤਿਉਰ ॥

ਤਿਉਂਹ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ॥

ਤਿਉਣਾ,

ਤਿਆਗ

ਤਿਆਗ, ਪੁ:—ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਸਾਂਝ ਤੋੜਨਾ, ਤਰਕ ॥

ਤਿਆਗ ਪੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਤੀਵੀਂ ਜਾਂ ਖੋਦ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਤਿਆਗਨ, ਸ:—ਛੱਡਣ ਵਾਲੀ, ਸੰਤਾਨੀ, ਤਪੱਸਣਾ ॥

ਤਿਆਗਣਾ } ਫਿ:—ਛੱਡਣਾ, ਤਜਣਾ, ਤਰਕ
ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਤਿਆਗੀ, ਪੁ:—ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਤਿਆਰ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰਾਜੀ, ਤਕੜਾ, ਮੋਟਾ ਚੌਢਾ, ਜੁਆਲੇ ਉਸਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ, ਵਿ:—ਸਦਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ॥

ਤਿਆਰੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਲੇ, ਸ਼ਾਣ, ਓਲਾ ॥

ਤਿਸ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ ॥ ਪੜ:—ਉਸ, ਉਹ ॥

ਤਿਸਨਾ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਇਛਿਆ, ਬੜਕੀ, ਖਿੱਚ ਉਥਸਾਹਟ ॥

ਤਿਸਰਾਇਤ } ਪੁ: ਸ:—ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਦੋ ਧਿਰਾਂ
ਤਿਸਰਤ } ਦਾ ਫਗੜਾ ਨਬੇੜਣ ਵਾਲਾ
ਤੀਜੀ ਵਾਰ ॥

ਤਿਹ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ ॥ ਪੁ:—ਹਿਰ, ਮੋਹ ਵਿ:—ਤਿੰਨ ॥

ਤਿਹੱਤਰ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਤਿਹੱਤਰਮਾ } ਵਿ:—ਤਿਹਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਤਿਹੱਤਰਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਹੱਤ੍ਰਾ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਤਿਹੱਤ੍ਰ ॥

ਤਿਹਾਰ

ਤਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਤੀਜੀ ਵਾਰ, ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਪਲ ਵੇਰਨਾ ॥

ਤਿਹਰਮ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ॥

ਤਿਹਰਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥

ਤਿਹਰਾਉ, ਪੁ: }
ਤਿਹਰਾਉਟ, ਸ: } ਤਿਹੁਣਾ ਹਣਾ ॥

ਤਿਹਰਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਤਿਹੁਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਤਿਹਾ }
ਤਿਹਾਇ } ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ ॥

ਤਿਹਾਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਤਿਹ ਲੱਗੀ ਹੋ ਪਿਆਸਾ ॥

ਤਿਹਾਇਤ (ਤਣ), ਸ: }
ਤਿਹਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਤਿਸ ਰਾਹ ॥

ਤਿਹਾਈ, ਸ:—ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ॥ ਵਿ:—ਪਿਆਸੀ ॥

ਤਿਹਾਉਲਾ (ਲੀ), ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਖੰਡ ਅਤੇ ਮੈਦੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਇਕੋ ਜੇਹੇ ਹਿੱਸੇ (ਤਿਹਾਉਲੀ ਦਾ ਕੜਾਹ) ॥

ਤਿਹਾਸਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਛੱਤਾਂ ਵਾਲਾ (ਘਰ) ਤੀਜਾ ਛੱਤ ਦਾ ॥

ਤਿਹਾਕ }
ਤਿਹਾਤ } ਪੁ:—ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਗਰ ॥

ਤਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਖਸ਼ੀ ਦਾ ਇਨ, ਦਿਵਾਲੀ, ਬਸਾਖੀ ਆਦਿਕ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪੈਕਿਉ ਤਿਹਾਰ ਵਾਲੇ ਇਨ ਆਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ, ਮੋਢੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ਵਾਲੇ ਇਨ ਦਾ ਸੋਭਾ ॥

ਤਿਹਾਰੀ

ਤਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਤਿਹਾਰ ਦਾ, ਤਿਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿੱਕ, ਪੁ:—ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹੋਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਲੱਕ ॥

ਤਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਬੋਰੀ ।

ਤਿੱਕਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਵੇਂ ।
ਤਿੱਕੂ }

ਤਿਕੁਣਾ } ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਤਿੰਨ ਕੁਣੇ ਜਾਂ
ਤਿਕੁਣੀਆਂ } ਗੁੰਠਾਂ ਹੋਣ ॥

ਤਿੱਖਲ, ਸ:—ਤਿੰਨਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਧੀ ਜਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਪੁੱਤ੍ਰ ।

ਤਿੱਖੀ, ਸ:—ਤ੍ਰਿਹ, ਪਿਆਸ ॥

ਤਿੱਖੀ, ਵਿ:—ਤੇਜ, ਰਲਾਕ, ਛੋੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿੱਖੁਣਾ, ਪੁ:—ਤੁੱਖਣਾ, ਕੱਖ, ਭੀਲਾ, ਡੱਕਾ ॥

ਤਿੱਖੁਲ, ਪੁ: ਸ:—'ਤਿੱਖਲ' ਵੇਖੋ ।

ਤਿਗੁਣਾ } ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥
ਤਿਗੁਣਾ }

ਤਿੱਘੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤਿਨ ਘੜੇ ।

ਤਿੱਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤੀਘੜਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿੱਘੁੜਾ, ਪੁ: } ਕੰਮ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੇ
ਤਿੱਘੁੜੀ, ਸ: } ਬਲਦਾਂ ਨਾਲ ਜੋਇਆ
ਹੋਇਆ ਨਿੱਕਾ ਬਲਦ ॥

ਤਿਚਰ [ਤਿਚਿਰ] } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਨਾ ਚਿਰ
ਤਿਚਰਾਂ ਨੂੰ } ਤਕ, ਤਦ ਤਾਈਂ ॥

ਤਿੱਧਰੇ

ਤਿੱਜ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਤਿੱਜਣ, ਪੁ:—ਕੱਤਣ ਆਦਿਕ ਵਸਤੋਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜਾਂ ਭੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਤਿਣ, ਪੁ:—ਕੱਖ, ਘਾਹ, ਤਿਲ, ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਦਾਗ ॥

ਤਿਣਾ, ਪੁ:—ਸੋਠੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਵਰਕ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਤਿਤ, ਪੜ:—ਤਿਸ, ਉਸ, ਉਹ ॥

ਤਿਤਨਾ, ਵਿ:—ਉੱਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਤਿਤਰ, ਪੁ:—ਵਿੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਤਿਤਰ ਖੰਡੀ, ਵਿ:—ਤਿਤਰ ਦੇ ਖੰਡਾਂ ਵਰਗੀ (ਬਦਲੀ) ॥

ਤਿਤਰ ਬਿਤਰ, ਵਿ:—ਖਿੰ ਹੋਏ, ਅੱਥ ਅੱਥ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ) ॥

ਤਿਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਤਿਥ, ਸ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ॥

ਤਿੱਥੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਥੇ, ਉੱਥੇ ।
ਤਿੱਥੇ }

ਤਿਦਰਾ } ਪੁ:—ਜਿੰਨਾ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਾਲਾ ਘਰ
ਤਿਦਰੀ } ਜਾਂ ਚੋਕਟਾ ॥

ਤਿੱਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਿਸ ਦਿਨ, ਉਸ ਦਿਨ ॥

ਤਿੱਧਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸ, ਉਸੇ ਤਰਫ ॥
ਤਿੱਧਰੇ }

ਤਿਧਾਰਾ

ਤਿਧਾਰਾ, ਵਿਃ-ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕੰਢੇ ਹੋਣ ।

ਤਿੰਨ, ਵਿਃ-ਤੋ, ਦੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਤਿੰਨ ਤੇਰਾਂ, ਵਿਃ-ਖਿਓਂ ਹੋਏ, ਅੰਡ ਅੰਡ (ਹੋਣਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ) ।

ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਨੀਂ) ਪੜ੍ਹ:-ਉਨ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ।

ਤਿੰਨੀਂ } ਵਿਃ-ਤਿਠੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਜੋ ਤਿੰਨ ਹਨ ॥
ਤਿੰਨੇ }

ਤਿੱਪ } ਪੁਃ-ਪਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਕਤਰਾ,
ਤਿਪਕਾ } ਚੁਹੀ ॥

ਤਿੱਪਤਿੱਪ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ-ਇੱਕ ਥੱਲੇ 'ਭਗਣੀ'।
ਤਿੱਪ ਤਿੱਪ ਚੋਣਾ }

ਤਿਪਤ, ਵਿਃ-ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਸਿੰਨ।
ਸਃ-ਰਜ, ਸੰਰੱਖ ।

ਤਿੱਪਰ, ਪੁਃ-ਘਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਛੱਤ ॥

ਤਿੱਬ, ਸਃ-ਹਕੀਮੀ, ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ।

ਤਿੱਬਰ, ਪੁਃ-ਇੱਕ ਥਿਰਛ ਜਿਸਦੇ ਬਾਂਜ ਦੁਆ
ਵਾਕਰ ਵਰਤੇ ਮਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਿਬਾਰਾ, ਪੁਃ-ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ, ਤੀਜੀ ਵਾਰ ।

ਤਿਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-'ਤਿਮਕਣਾ' ਵੇਖ ।

ਤਿਮਣਾ, ਵਿਃ-ਤਿੰਨਾਂ ਮਣਾਂ ਦੇ ਭਾਉ ॥

ਤਿਮਰ, ਪੁਃ-ਹਨੇਰਾ, ਅੰਧਕਾਰ ।

ਤਿਮਰੂ } ਪੁਃ-'ਤਿੱਬਰ' ਵੇਖ ॥
ਤਿਮਲ }

ਤਿਰਿਕਟਾ

ਤਿਮਾਹਾ } ਪੁਃ-ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਲਬ।
ਤਿਮਾਹਾਂ }

ਤਿੰਯਣ, ਪੁਃ-'ਤਿੰਜਣ' ਵੇਖੋ ।

ਤਿਰਕੁਟਾ, ਪੁਃ-ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਸੁੰਢ ਅਤੇ ਦਾਲ-
ਚੀਨੀ ਵਾਲੀ ਦੁਆਈ ॥

ਤਿਰਖਾਣ, ਪੁਃ-ਲਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਰਖੁੰਟੀ, ਵਿਃ-ਤਿੰਨਾਂ ਖੁੰਜਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਰਛਾ, ਵਿਃ-ਟੇਰਾ, ਵਿੰਗਾ, ਝੁਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਤਿਰਛਾ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ-ਭੋਂਗਾ ਹੋਣਾ ।
ਤਿਰਛਾ ਵੇਖਣਾ }

ਤਿਰੀਜ, ਸਃ-ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਤਿੰਜ ॥

ਤਿਰਫਲਾ, ਪੁਃ-ਹਰੜ ਬਹੜ ਅਤੇ ਅਲੇ ਜਿਲੇ
ਹੋਏ ॥

ਤਿਰਬਰਾ, ਪੁਃ-ਪਾਲੀ ਉੱਤੇ ਬਿੱਧਿਆਈ ॥

ਤਿਰਮਰਾ, ਪੁਃ-ਤਿਰਬਰਾ, ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਲਾ ਭੁੱਖਾ ॥

ਤਿਰਲੋਕ ਸਃ } ਤਿੰਨੇ ਲੋਕ, ਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ।
ਤਿਰਲੋਕੀ ਪੁਃ }

ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ, ਪੁਃ-ਪਰਮੇਸਰ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ ॥

ਤਿਰਵਰਾ, ਪੁਃ-'ਤਿਰਬਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰੜ ਵਿਰੜ ਸਃ 'ਤਿਰੜ ਵਿਰੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰਾਸੀ, ਵਿਃ-ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਤਿਰਿਕਟਾ, ਪੁਃ-ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਲਾਲ ਮਿਰਚ
ਅਤੇ ਸੁੰਢ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ॥

ਤਿਰਿਕਟੀ

ਤਿਰਿਕਟੀ, ਸ:—ਤਿਨੇ ਗੁਣ ਅਰਥਾਤ ਸਤ੍ਰੇਗੁਣ,
ਰਸੇਗੁਣ, ਤਮੇਗੁਣ ॥

ਤਿਰਿਪਤ, ਸ:—'ਤਿਪਤ' ਵੇਖੋ।

ਤਿਰਿਫਲਾ, ਪੁ:—'ਤਿਰਫਲਾ' ਵੇਖੋ।

ਤਿਰਿਬਿਧ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ।

ਤਿਰੀ, ਪੁ:—ਠੱਪਾ ॥

ਤਿਰੀਆ } ਸ:—ਤੀਮਤ, ਇਸਤ੍ਰੀ, ਔਰਤ ॥
ਤਿਰੀਯਾ }

ਤਿਰੀਆ ਚਲਿਤ, ਪੁ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਫਰਬਾ।

ਤਿਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦੇ ਥੀਸ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਤਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਪਿਛੇ ਦਾ ਦਾਗ।

ਤਿਲ ਚੌਲੀ, ਸ:—ਤਿਲ ਅਤੇ ਚੌਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ।

ਤਿਲ ਫੁਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਸਰੇ ॥

ਤਿਲਕੁੰਗ, ਪੁ:—ਤਿਲ ਅਤੇ ਗੁੜ ਸ਼ੱਕਰ ਜਾਂ ਖੰਡ
ਭੁੰਟਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ।

ਤਿਲਸਮਾਤ, ਸ: ਅਨੰਧਾ, ਅਚਰਜ, ਅਨੋਖੀ
ਭੀਜ ॥

ਤਿਲਹਾਰਾ, ਪੁ:—'ਤਲਿਹਾਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਟਿੱਕਾ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ: ਇਕ
ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ ॥

ਤਿਲਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤਿਲਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਲਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਟਿੱਕਾ ਲਾਉਣਾ।

ਤਿੜ ਤਿੜ ਕਰਨਾ

ਰਾਮਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਗਦੀ ਉੱਤੇ ਖੜਨਾ ॥

ਤਿਲਕਣ, ਸ:—ਗਿੱਲੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਤਿਲਕ
ਪਏ।

ਤਿਲਕਣ ਬਾਜੀ, ਸ:—'ਤਲਕਣ' ਦੀ ਖੜ, ਨਸ਼ਤੀ,
ਖਰਚੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ।

ਤਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤਿੜ' ਦੇਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ।

ਤਿਲਕਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਦਾਗ, ਟਿੱਕਾ, 'ਤਿਲਕ'

ਤਿਲਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਨਾ ਖਿਸਕਾਉਣਾ
ਤਿਲਕਾਦੇਣਾ } ਭੁਲਾਉਣਾ, ਭੱਜਣਾ ॥

ਤਿੱਲੜਾ, ਪੁ: } ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇਕ
ਤਿੱਲੜੀ, ਸ: } ਗਹਿਣਾ

ਤਿਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੋਗ, ਤਿਲੀ ਦਾ ਵਧਾਉ, ਲਿੱਫ ॥

ਤਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਸੋਫ਼ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਧਾਗਾ

ਤਿਲੀ, ਸ:—ਫੁੱਟੇ ਅਤੇ ਜਿੰਦੇ ਖਿਲ, ਵਿੱਭ ਦੇ ਹੇਠਲੇ
ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਲੀ ਗਿਲਟੀ ਜਾਂਦੀ।

ਤਿਲੀਅਰ } ਪੁ:—ਸਿੱਕ ਪੱਖੇਰੁ
ਤਿਲੀਯਰ }

ਤਿਲੀਆ, ਸ:—'ਤਿਰੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿੜ੍ਹਾ, ਸ:—ਏਕ ਤਰਾਏ ਘਾਹ ਦੀ ਜੜ ਅਤੇ 'ਤੜ'

ਤਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠ ਆ ਜਾਣੀ, ਭੁੰਟਣਾ, ਟੁੱਟ
ਜਾਣਾ।

ਤਿੜ ਤਿੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੰਟਣ ਭੁੰਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ (ਜਿਕੌਰ ਦਾਨੇ ਫੁੱਲਦਿਆਂ
ਦੀ ਅਵਾਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਤਿੜਨਾ

ਤਿੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਟਨਾ, ਸੁੱਕਕੇ ਟੁੱਟਨਾ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ॥

ਤਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾੜਨਾ, ਭੇੜਨਾ, ਟੁੱਟਣ ਦੇਣਾ ॥

ਤੀਉੜੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ (ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ ਚਾੜ੍ਹਾਉਣੀ) ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਹਿਲਾਉਣਾ, (ਦੋਫੀ)

ਤੀਆ, ਪੁ:—'a' ਦਾ ਅੰਗ।

ਵਿ: ਤੀਜਾ, ਤੀਸਰਾ

ਤੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:ਖ:), ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਵੱਚ ਤੀਮਤਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਚਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤੀਸਰਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਤੀਸੀ, ਸ:—ਅਲਸੀ ॥

ਤੀਹ, ਵਿ:—ਤੀਹ ਅਤੇ ਦਸ, ਤਿੰਨ ਦਹਾਈਆਂ ॥

ਤੀਕ } ਅਵ:—ਤੱਕ, ਤਾਈ, ਤੋੜੀ ॥
ਤੀਕਣ(ਰ)

ਤੀਖਣਾ } ਵਿ:—ਗਰਮ, ਕਰਾਰਾ (ਮਸਲਾ)।
ਤੀਖਣਾ

ਤੀਖਾ, ਵਿ:—ਤਿੱਖਾ, ਤੇਜ, ਕਰਾਰਾ ਸੈਲਾ, ਚੁਸਤ ॥

ਤੀਗਣੀ, ਪੁ:—ਘੱਗਰਾ, ਲਹਿੰਗਾ ॥

ਤੀਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਤਰਸਣਾ ॥

ਤੀਜ, ਸ:—ਤੀਜੀ ਚਿੱਤ, ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਜਾਂ ਮੱਸਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਜਾ ਦਿਨ।

ਤੀਲ

ਤੀਜਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਤੀਸਰਾ।

ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ॥

ਤੀਜੋ, ਸ:—ਤੀਜੀ ਥਾਂ ਆਈ ਹੋਈ (ਵਹੁਟੀ) ॥

ਤੀਤ, ਪੁ:—ਝੋਲੇ ਦੇ ਫਲ ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਤੀਨਾਂ, ਵਿ:—ਤਿਥਿਆ, ਤਿੰਨ ਰੁਣਾ ॥

ਤੀਮਤ } ਸ:—ਇਸਤਰੀ, ਜਨਾਨੀ, ਰੋਨ। ਵਹੁਟੀ।
ਤੀਮੀ }
ਤੀਮੀਂ }

ਤੀਰ, ਪੁ:—ਥਾਣ, ਬੈਠ ਦਾ ਕਿੱਲ ॥

ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਤੀਰ ਛੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਥਮ ਕਰਕੇ ਪਛੋਤਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕੁਝ ਨ ਹੋ ਸੱਕਣਾ।

ਤੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ [ਹੋਣਾ], ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋਣਾ, ਸਿੱਧਾ ਨੱਠ ਜਾਣਾ ॥

ਤੀਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਿਲ ਨੂੰ ਚੁਭਣੀ ॥

ਤੀਰਥ, ਪੁ:—ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਂ (ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਤੀਰਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾਕੇ ਅਸ਼-ਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਨਾ ॥

ਤੀਰਥ ਜਾਣਾ, ਪੁ:—ਤੀਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ॥

ਤੀਰਥੀ, ਪੁ:—ਤੀਰਥ ਕਰਨਵਾਲਾ, ਜਾਤੀ ॥

ਤੀਲ, ਸ —ਕੱਖ, ਸਰ ਦੀ ਉਂਤਲੀ ਝੋੜੀ।

ਤੀਲਾ

ਤੀਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਖ, ਕਿਸੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਝੀੜੀ, ਤੀਲ ।

ਤੀਲੀ, ਸ:—ਤੀਲ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਗਹਿਣਾ, ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਦੀ ਸੀਖ ।

ਤੀਲੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਨਾਲ ਬਾਲਣਾ ।

ਤੀਵੀਂ, ਸ:—'ਤੀਮੀ' ਵੇਖੋ ।।

ਤੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤਲਾ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਠਿਕਲਣੇ ।

ਤੁਸਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—'ਤੂੰ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਆਪ
ਤੁਸੀਂ } ਆਪ ਨੇ ॥

ਤਹ, ਪੁ:—'ਤੋਹ' ਵੇਖੋ ।

ਤੁਹਮਤ, ਪੁ:—ਦੱਸ, ਉਸ, ਕਲੰਕ (ਲਾਉਣੀ) ।

ਤੁਹਮਤਣ, ਸ: }
ਤੁਹਮਤੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਤੁਹਮਤ ਲਾਵੇ ।

ਤੁਹਾ, ਪੁ:—ਤੋਹ, ਕਪਾਹ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਲੀਖ

ਤੁਹਾ }
ਤੁਹਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—ਤੁਸਾਂ ਆਪ

ਤੁਹਾਡਾ, ਪੁ: } ਪੜ੍ਹ:—ਤੁਸਾਂ ਦਾ (ਦੀ),
ਤੁਹਾਡੀ, ਸ: } ਆਪ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਤੁਕ, ਸ:—ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਤਰ, ਅਖਾਣ, ਸਬਕ ।

ਤੁਕਸ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਂਡੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਾਢੇ ਹਨ ॥

ਤੁੱਛ ਮੁੱਛ

ਤੁਕਹ, ਪੁ:—ਹੜ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਣੀ ਦੇਣਾ ।

ਤੁਕਮ ਲੰਗਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇ ਬੀਜ

ਤੁਕਮਾ, ਪੁ:—ਪੁੰਡੀ, ਥੀੜਾ, ਮਹਕਾ

ਤੁਕਲਾ, ਪੁ:—ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਰੁਖ ਦਾ ਫਲ ।

ਤੁਕਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਤੁਕੁਲ

ਤੁਕਾ, ਪੁ:—ਮਕਦੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਿੰਝੇ ਦੀ ਹੁੱਲੀ, ਖੀਵੇ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਹੋਲਾ ਤੀਰ ।

ਤੁਕੁਲ, ਸ:—ਇਕ ਵ੍ਰਿਥਾਥਿਤ ਵਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਪਤੀਲਾ ॥

ਤੁਖਣਾ ਪੁ: } ਕੱਖ ਜਾਂ ਘਾਹ ਦੀ ਝੀੜੀ, ਤੀਲਾ,
ਤੁਖਣੀ ਸ: } ਰੋਕਾ ॥

ਤੁਖਨਾ, ਪੁ:—ਪੁੰਡੀ, ਗੁਦਾਮ ।

ਤੁਖਮ, ਪੁ:—ਥੀੜ, ਥੀ, ਅਸਲ (ਤੁਖਮ ਤਸੀਰ, ਸੁਹਬਤ ਦਾ ਅਸਰ) ।

ਤੁਖਮਾ, ਪੁ:—ਤੁਕਮਾ, ਪੁੰਡੀ, ਥੀੜਾ ।

ਤੁਖਾਰ, ਸ:—ਸਰਦੀ, ਠੰਡ ॥

ਤੁੰਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪਤਲੇ ਗਲ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ, ਪਰਥਤ ਦਾ ਸਿਖਰ ।

ਤੁੰਗਲ }
ਤੁੰਗੁਲ } ਪੁ:—ਗਭਰੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤੁੱਛ, ਵਿ:—ਠਕਾਰਾ (ਰੀ), ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ ।

ਤੁੱਛ ਮੁੱਛ, ਵਿ:—ਟੱਟਾ ਥੱਜਾ, ਦੁਕੜੇ ਦੁਕੜੇ ॥

ਤੁੱਠਣਾ

ਤੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ: 'ਤੁੱਠਣਾ' ਵੇਖ।

ਤੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਪਰਸਿੰਨ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਟਿਆਲਾ।

ਤੁੱਠ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਬ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਤੁੱਠ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਦਾ ਬੀਜ।

ਤੁੱਠਾ(ਖਾ), ਪੁ:—ਤੀਲਾ, ਕੱਖ, ਛੋਕਾ॥

ਤੁੱਠ ਤੁੱਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੋਗੀ॥

ਤੁੱਠਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਸਲਾ ਕੇ ਹੱਲਾਂ ਕਰੇ॥

ਤੁੱਠਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਲਾ ਕੇ ਹੋਲਣਾ।

ਤੁੱਥ ਮੁੱਥ ਵਿ:—ਕੁਹਜਾ, ਛੇੜੀ ਸਖਲ ਦਾ॥

ਤੁੱਦ, ਵਿ:—ਤੇਸ, ਰਿੱਖਾ, ਰੁੱਭਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਾ॥

ਤੁੱਦ ਮਜਾਜ, ਵਿ:—ਕਰੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ।

ਤੁੱਦੀ, ਮ:—ਤੇਸੀ, ਚਸਤੀ, ਚਲਾਕੀ।

ਤੁੱਧ, ਪੜ:—ਤੁੱ, ਤੁੱਠੀ॥

ਤੁੱਠਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ।

ਤੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਧ ਨੱਧਕੇ ਭਰਨਾ, ਰਮਕ ਖਾਣਾ।

ਤੁੱਠੀ, ਸ:—'ਤੁੱਠੀ' ਵੇਖ।

ਤੁੱਧ, ਪੁ:—ਸੀਉਂਕੇ ਜੋੜਨਾ, ਰੀਝ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ।

ਤੁੱਧਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਰਨਾ, ਫੁਹੀ॥

ਤੁਰ

ਤੁੱਪਕ } ਸ:—ਤੋਪ, ਬੰਦੂਕ॥
ਤੁੱਪੁਕ }

ਤੁੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਂਕੇ ਜੋੜਨਾ, ਟਾਂਕਾ ਲਾਉਣਾ।

ਤੁੱਪਣੀ, ਸ:—ਸੂਈ, ਕਪੜਾ ਸੀਉਂਕੇ ਵਾਲੀ ਸੀਖ।

ਤੁੱਢਕ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ॥

ਤੁੱਢਾਨ, ਪੁ:—ਜੇਰ ਦੀ ਹਨੇਰੀ, ਹੜ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਸ਼ਗੜਾ, ਝੂਠ।

ਤੁੱਢਾਨ ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਣਾ, ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨੀ, ਝੂਠੀ ਦੂਜ ਲਾਉਣੀ।

ਤੁੱਢਾਨਣਸ: } ਜੋ ਖੜਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਹੋਲਾ ਪਾਵੇ॥
ਤੁੱਢਾਨੀਪੁ: }

ਤੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਂਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਚੁਗਣੀ॥

ਤੁੱਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਾਉਣੀ॥

ਤੁੱਥਾਈਸ:—ਤੁੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਤੁੱਥਾਤੜ, ਵਿ:—ਤੋਰੇ ਜੋਹਾ।

ਤੁੱਥਾਰ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਜਹਾਣੀ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ)॥

ਤੁੱਥਾਲਾ, ਪੁ:—ਚੁੰ ਦੀ ਫੁੱਟੀ ਜਾਂ ਮਾਸ ਦੀ ਬੰਟੀ।

ਤੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤੁੱਥਣਾ' ਵੇਖ।

ਤੁੱਥਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੜਾ ਵਲ ਜੋ ਥਾਈ ਦੀ ਦੁਆ ਹੋ।

ਤੁੱਥੇ ਮਾਰੀ ਜੁਐਣ, ਸ:—ਤੁੱਥੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸਮਾਨ।

ਤੁੱਰ, ਪੁ:—ਖੜੀ ਦਾ ਡੰਡਾ ਜਿਹਦੇ ਗਿਰਦ ਕਾੜਾ ਲਪੇਟਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੋ॥

ਤੁਰਸ

ਤੁਰਸ, ਵਿਃ—ਘੋਟਾ ॥

ਤੁਰਸਾਈ }
ਤੁਰਸਾਵਾ } ਸਃ—ਖਟਿਆਈ ।

ਤੁਰਚੀ, ਸਾ—ਬਿਗਲ, ਤੁਤੀ, ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਤੁਰਕ, ਪੁਃ—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ,
ਮੁਸਲਮਾਨ ।

ਤੁਰਕਸਤਾਨ, ਪੁਃ—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ
ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ।

ਤੁਰਕਣ, ਸਃ—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਤੁਰਕਣੀ, ਸਃ—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦੀ ਰਹਿਲ ਵਾਲੀ,
ਮੁਸਲਮਾਨੀ ।

ਤੁਰਕੀ, ਪੁਃ—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦਾ ਘੋੜਾ ।

ਤੁਰਕੀ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਤੁਰਕ ਦੀ ਖੋ, ਤੁਰਕੀ ਦੇ
ਗੁਣ, ਕੁਠਰ ਮਨ ਹੋਣਾ ।

ਤੁਰੰਜਬੀਣ, ਸਃ—ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਤੁਰਤ(ਤੁਰੰਤ) }
ਤੁਰਤ ਫੁਰਤ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਜ਼ੋਰ ਪੈਂਦੇ ਢੁੱਕੀ
ਚੰਸ ਲੇ ।

ਤੁਰਤੁਰਾ, ਵਿਃ—ਦੁਸਤ, ਚਲਾਕ, ਤਿੱਖੀ, ਗਾਲਤੂ ।

ਤੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਲਣਾ, ਫਿਰਨਾ, ਹਿਲਣਾ, ਜਾਣਾ

ਤੁਰਨਾ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੋਲ ਕਰਨੀ, ਭੋਣਾ

ਤੁਰਪ, ਸਃ—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਫੌਜ ॥

ਤੁਰਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੋਉਣਾ, ਵੱਕਾ ਲਾਉਣਾ ।

ਤੁਰੀਯਾ ਅਵਸਥਾ

ਤੁਰਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਪਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਰਪਾਈ, ਸਃ—ਤੱਪਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਰਫਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ, ਰਾਜੀ ਹੋਣਾ ।

ਤੁਰਫਾਨ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸ਼ਮ ॥

ਤੁਰਬ, ਖੁਃ—ਤਾਂਬ ਦੀ ਇੱਕ ਖਲ ॥

ਤੁਰਮ, ਪੁਃ—ਤੁਤੀ, ਬਿਗਲ, ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਤੁਰਮਚੀ, ਪੁਃ—ਤੁਰਮ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਤੁਰਮਤੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ॥

ਤੁਰਮਰ ਤੁਰਮਰ ਦੇਖਣਾ (ਵੇਖਣਾ), ਕ੍ਰਿਃ—
ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤੇ ਹਰਾਣ ਹੋਕੇ ਤੱਕਣਾ ॥

ਤੁਰਵੈਯਾ, ਪੁਃ—ਫਲ ਚੌੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੁਰਾ, ਪੁਃ—ਪਗੜੀ ਦਾ ਫੁੰਮਕ, ਕਲਗੀ, ਜੁਲਾਵ,
ਘੁੰਦਾ ॥

ਤੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਲਾਉਣਾ, ਵੇਰਨਾ ॥

ਤੁਰਾਈ, ਸਃ—ਤੋਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ।

ਤੁਰਾਤ, ਸਃ—ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ।

ਤੁਰਾਨੀ, ਵਿਃ—ਫਾਰਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਿਹਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ
ਦਾ ।

ਤੁਰੀ, ਸਃ—ਤੁਰਮ, ਤੁਤੀ ॥

ਤੁਰੀਯਾ ਅਵਸਥਾ, ਸਃ—ਸੀਵ ਦੀ ਚੌਥੀ
ਹਾਲਤ ਜੋ ਜਾਗਣ, ਸੋਣ ਅਤੇ ਸੁਪਣ ਤੋਂ
ਪਰੇ ਹੈ ॥

ਤੁਰੇਤ

ਤੁਰੇਤ, ਸਃ—'ਤੁਰਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੁਲ, ਸਃ—ਭਾਕਤ, ਖਲ, ਸਹਾਰਾ, ਅਤੇ ਸ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀਦਾ ਹੈ

ਤੁੱਲ, ਵਿਃ—ਬਰਾਬਰ, ਇਕੋ ਜੇਹਾ ।

ਤੁਲਸੀ, ਸਃ—ਇਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬੂਟਾ ॥

ਤੁਲਸੀ ਦਲ, ਪੁਃ—ਤੁਲਸੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ॥

ਤੁਲਜੀ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਤਰਨ ਵਾਲੀ
ਚੀਜ਼ ॥

ਤੁਲੀ, ਪੁਃ—ਤਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਜਿਸ ਚੀਜ਼
ਉੱਚੇ ਕੱਤਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀਵੇ ਭਾਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਤੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਘਲਾਉਣਾ ।

ਤੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਤੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਲਵਾਈ, ਸਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਲਾ, ਸਃ—ਤੱਕੜੀ, ਤਰਾਜ਼ੂ ॥

ਤੁਲਾ ਦਾਨ, ਪੁਃ—ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਏਣਾ ॥

ਤੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਲਾਈ, ਸਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਤੁਲਾਈ } ਸਃ—ਹੱਥਾਂ ਵਿਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾਰ
ਤੁਲਾਹੀ } ਕਪੜਾ ॥

ਤੁਤੀ

ਤੁਤਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੱਤਾ ਘੇਉ ਛੱਸੀ ਸਲੂਣੇ ਵਿਚ
ਪਾਉਣਾ, ਸੋਦਾ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਤਕਾ, ਪੁਃ—ਸਲੂਣੇ ਛੱਸੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ
ਭਾਇਆ ਹੋਯਾ ਘੇਉ ਮਸਾਲਾ, ਭਾਪੇ ਹੋਏ ਥਾਪੇ
ਵਿਚ ਛਿੱਰ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਲ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਤੁਤਵਾਈ, ਸਃ—ਫਲ ਤੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਤਾਉਣਾ }
ਤੁਤਾਈ } ਤੁਤਵਾਉਣਾ, ਤੁਤਵਾਈ' ਵੇਖ ।

ਤੁਤਾ, ਪੜਃ—ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਇਕ ਬਃ) ॥

ਤੁਈ, ਸਃ—ਮੇਥ ਦੀ ਟੋਕ, ਬਰਛੀ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਤੁਸ, ਸਃ—ਚੰਗੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਸ਼ਮ ॥

ਤੁਸੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਾ ਦੂਰਾ ਵੰਗ ॥

ਤੁਜਾਣਾ }
ਤੁਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜਨੇਰਾਂ ਦਾ ਗਰਬ ਛੱਤੀ
ਭਿਗਣਾ ।

ਤੁਤ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਮਿੱਠਾ ਚਲ, ਜਲੇਬਾ ॥

ਤੁਤਜਾ, ਪੁਃ }
ਤੁਤਜੀ, ਸਃ } ਛੱਟੇ ਤੁਤ ਦਾ ਭੁੱਖ ॥

ਤੁਤਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੁਸਤਾਕੀ ਨਾਲ ਖੱਲਣਾ ।

ਤੁਤੀ, ਸਃ—ਤੁੱਤੇ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਛੱਟੇ ਤੁਤ ਦਾ ਚਲ,
ਇਕ ਵਾਜਾ, ਤੁਤੀ ॥

ਤੂਨੀ

ਤੂਨੀ, ਪੁ:—ਮਰਦੀ ਮਰਦੀ

ਤੂਬੜ, ਪੁ:—ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਕੱਦੂ, ਚੋਹਰਾ, ਮਿਰ।

ਤੂਬੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਤੂਬੜ, ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਤੂਬਾ, ਪੁ:—ਤੂੰ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਗਊਆਂ ਦਾ ਇਕ ਰੰਗ, ਤੂਬੜ ਵਰਗੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ (ਗੜਵੇ ਵਰਗਾ) ਪਿਆ ਕੱਦੂ।

ਤੂਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ, ਫਕੀਰ ਦੀ ਗੜਵੀ ਛੋਕਾ,

ਤੂਮਤਜ਼ਾਕ (ਖ), ਪੁ:—ਸੱਭਾ, ਮਹਮਾ, ਸ਼ਾਣ

ਤੂਮਾਰ, ਪੁ:—‘ਤੂਥਾਰ’ ਵੇਖੋ।

ਤੂਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ।

ਤੂੜੀ, ਸ:—ਕੁਲਕ ਦਾ ਕੁੱਟੀ ਹੋਈ ਠਾੜ, ਕੁਲਕ ਜਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਪੱਥੇ ਕੁਰਰੇ ਤੋੜੇ ਜਾਂ ਦਲ ਹੋਏ ॥

ਤੇ, ਪੜ:—ਮਰ ਕਲੋਂ। ਅਵ:—ਤੇ, ਕਲੋਂ, ਉਪਰ ਦੀ ਰਾਹੀਂ, ਕਰਕੇ। ਯੋ:—ਅਤੇ ਨਾਲ। ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਭਾਂ।

ਤੇਉਂ ਤੇਉਂ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਹੀ।

ਤੇਉਰ, ਪੁ:—ਭਿੰਨ ਜਨਾਨੇ ਕਪੜੇ (ਘੋਗਰੀ, ਚਾਦਰ ਭਗਾ), ਮਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ।

ਤੇਉੜ, ਪੁ:—ਛਾਹ ਵਿੱਚ ਦੁਧ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤੇਉ, ਪੜ:—ਓਹੋਂ ॥ ਯੋ:—ਨਿਸੰਗ, ਸਚ ਮੁੱਚ ॥

ਤੇਈ, ਵਿ:—ਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵੀਚ ॥ ਪੜ: ਓਹੋਂ ॥

ਤੇਜਬਲ

ਤੇੱਸਾ, ਪੁ:—ਰਬਾਨ ਦਾ ਲਹ ਦਾ ਸੰਦ ਮਿਸ਼ ਨਾਲ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਪੱਚਰਾਂ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਤੇੱਸੀ, ਸ:—ਲਹੇ ਦਾ ਉਹ ਸੰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਇੱਥਾਂ ਘੜਦੇ ਹਨ ॥

ਤੇਹ, ਸ:—ਪਿਆਸ, ਹਿਤ, ਪਿਆਰ ॥

ਤੇਹਰ, ਪੁ:—ਭੀਜੀ ਵਾਰ, ਭਿੰਨ ਵਾਰੀ ॥

ਤੇਹਰਾ, ਵ:—ਭਿੰਨ ਗੁਣਾ।

ਤੇਹਾ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਓਹੋਂ ਜੇਹਾ।

ਤੇਹਾਂ, ਵਿ:—ਭਿੰਨ ਸਲਿਅ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ (ਜੋ ਭਿੰਨ ਜਣੇ ਸਨ)।

ਤੇਹਾਰ, ਵਿ:—‘ਤਿਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੇਹੀਂ } ਵਿ:—‘ਤੇਹਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥
ਤੇਹੂੰ }

ਤੇਹਾਂ, ਸ: } ਤਲਵਾਰ ॥
ਤੇਹਾਂ, ਪੁ: }

ਤੇਗਬੰਦ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੇਈ, ਗਾੜਾ

ਤੇਗਣਾ, ਪੁ: } ਪਰਾਲੀ ਅਤੇ ਪਾਟੀ ਹੋਈ।
ਤੇਗਣੀ, ਸ: } ਘਗਰੀ।

ਤੇਜ, ਵਿ:—ਬਿੱਖਾ, ਰੱਤਾ, ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ, ਦੁਸਤ, ਬੰਦਾ।

ਪੁ:—ਸੱਭਾ, ਪ੍ਰੀਤਪ, ਸ਼ਾਣ, ਬਲ ॥

ਤੇਜਪੱਤ(ਤਾ), ਪੁ:—ਵਾਲ ਚੀਨੀ।

ਤੇਜਬਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਤੇਜ ਵੰਤ

ਤੇਜ ਵੰਤ } ਵੰ—ਪ੍ਰਤਾਪੀ, ਬਲੀ, ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ
 ਤੇਜਵਾਨ }

ਤੇਜਾਬ, ਪੁੰ—ਸੌਰੇ ਰੀਧਕ ਆਇਕ ਦਾ ਤੇਜ ਅਰਕ ।

ਤੇਜੀ, ਸਃ—ਤਿਖਾ ਹੋਣਦਾ ਗੁਣ, ਤ੍ਰਿਦੀ, ਦੁਸਤੀ ।

ਤੇੜੀ } ਵਿਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥
 ਤੇੜੀ }

ਤੇਰ ਮੋਰ, ਸਃ—ਢੇਰਕ, ਫੁੱਰ, ਦੁਜਾਇਗੀ ॥

ਤੇਰਵਾਂ, ਵਿਃ—ਤੇਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ, ਪੁੰ—ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ।

ਤੇਰਾ, ਵਿਃ—ਪੜ੍ਹਾ—ਬੁਧ ਦਾ, 'ਤੇ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਾਲਾ
 ਪਦ ॥

ਤੇਰਾਂ, ਵਿਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਦੱਸਾ ।

ਤੇਰੇ, ਪੁੰ—ਇੱਕ ਬਿੱਰਾ ਗੀਨਾ ਲਾਲ ਧਾਰਾ
 ਵਾਲਾ ।

ਤੇਲ, ਪੁੰ—ਤਿਲ ਆਇਕੀ ਦਾ ਰੋਗਣ ।

ਸਃ—ਓਸ, ਤਰੇਲ (ਪੈਣੀ) ।

ਤੇਲ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਿਲ ਆਇਕੀ ਨੂੰ ਪੀੜ
 ਤੇਲ ਕੱਢਣਾ ॥

ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ
 ਹੋਣੀ ।

ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਲਦੀ ਆਇਕ ਨਾਲ
 ਅਲੇ ਜੇਏ ਤੇਲ ਨਾਲ ਵਹੁਟੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਦੇ
 ਸਿਰ, ਮੋਢੇ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਚੌਪੜਨਾ ॥

ਤੇਲ ਨਚੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੇਲ : ਕੱਢਣਾ, ਪਰਸੋਉ
 ਆਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਮੇਹਨਤ ਕਰਨਾ ॥

ਤੈਹੜ

ਤੇਲਣ, ਸਃ—ਤੇਲੀ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ।

ਤੇਲਾ, ਪੁੰ—ਇੱਕ ਲਾਲ ਧਾਗਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
 ਕੀੜਾ, ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਤੇਲੀ, ਪੁੰ—ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ।

ਸਃ—ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਪਰਸੋਉ ਆਵੇ ।

ਤੇਲੀਆ, ਪੁੰ—ਇੱਕ ਲਾਲ ਰੰਗ, ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰ ।

ਤੇਲੀਆ ਬੁੱਧ, ਵਿਃ—ਸਿਆਣਾ, ਬਹੁਤ, ਦੁਸ਼ਿਆਰਾ ।

ਤੇਲੀਆ ਰਾਜਾ, ਪੁੰ—ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਤੱਕ ਕੇ ਪਰਾਲ-
 ਭਰ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ।

ਤੇਲੂ, ਪੁੰ—ਤੇਲੀ, ਜੋ ਤੇਲ ਕੱਢੇ ।

ਤੇੜ ਸਃ ਤਰੜ, ਵਿਃ, ਵਿਰਲ (ਆਉਣੀ, ਪੈਣੀ)

ਪੁੰ—ਲਕ ਤੋਂ ਹੋਠਲਾ ਹਿਸਾ (ਮਨੁੱਖ ਦਾ) ॥

ਵਿਃ—ਹੋਠਲਾ ॥

ਤੇੜ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਸਾਮਾ ਪਹਿਨਣਾ ।

ਪੜ੍ਹਾ, ਪੜ੍ਹਾ—ਤੇੜ, ਤੋਰੇ ਕੱਲੇ ॥

ਤੇ, ਪੜ੍ਹਾ—ਤ੍ਰਿ, ਬੁਧ ॥

ਤੇਈਨਾਤ, ਸਃ—ਕਿਸੇ ਅਵਸਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਕਰੀ
 ਉੱਤੇ ਲਗਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਤੇਈਨਾਤੀ, ਸਃ—ਨਕਰੀ ਤੇ ਲਗਣਾ, ਪਾਸ ਨਕਰੀ
 ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਅਵਸਰ ॥

ਤੇਸਾ, ਪੜ੍ਹਾ—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ॥

ਤੈਹੜ, ਵਿਃ—'ਤਹਿੜ' ਵੇਖ ॥

ਤੜਾ

ਤੈਛਾ, ਪੁ:—'ਤਾਇਛਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੈਛੀ, ਪੁ:—ਤੁਹਾਡੀ, ਤੁਸਾਂ ਦੀ ।

ਤੈਨੂੰ, ਪੁ:—'ਤੂੰ' ਦਾ ਕਰਮ ਭਾਰਕ ।

ਤੈਂ, ਅਵ:—ਥਾਂ, ਥੀ, ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ, ਵਲੋਂ ।

ਤੋਇ, ਵਿਸਮਧ:—ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤੋਈ, ਸ:—ਬੱਲੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਪਰ ਵੱਖਰੇ ਰੰਗ
ਦੀ ਟਾਕੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ॥

ਤੋਸਕ, ਸ:—ਸੱਹਣੀ ਤੁਲਾਈ ॥

ਤੋਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਬਰ ਖੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ
ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਸਾਫਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ
ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ॥

ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਮੁੱਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰੱਖਣ
ਵਾਲਾ ਘਰਾ ॥

ਤੋਹਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਾਂ ਧਾਣ ਦੀ ਫਿੱਲ ॥

ਤੋਹਾ, ਪੁ:—ਤੋਹ, ਕਪਾਹ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਲੀਖ ॥

ਤੋਹੇ ਤੋਹੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤੋਕੜ, ਸ:—ਉਹ ਗੱਲ ਜਾਂ ਮਾਹਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਧ
ਦੀਦਿਆਂ ਸੱਤਾਂ ਅੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘਟ
ਨਹੀਂ ਹੋਏ ॥

ਤੋਕਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਤੋਖਾ ਖੀਰ, ਸ:—ਖੂਹ ਪੱਕੇ, ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ

ਤੋਟ, ਸ:—'ਟੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੋਪੀ

ਤੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁੰਨਣਾ, ਨੱਪ ਕੇ ਬਰਨਾ ॥

ਤੋਤਯਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਤੋਤਰੂ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਰਾਹ, ਥਾਂ
ਆਇਕ ਦਾ ਛੋਕ ॥

ਤੋਤਲਾ, ਵਿ:—ਬਥਲਾ ਕੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੋਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਥਲਾ ਕੇ ਬੋਲਣਾ

ਤੋਤਾ ਪੁ } 'ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੈਰੂ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ
ਤੋਤੀ ਸ: } ਘੋੜੀ ॥

ਤੋਂਦ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ, ਭਾਰਾ ਢਿੱਡ ॥

ਤੋਂਦਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ (ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ) ।

ਤੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਦਿਕੱਠ ॥

ਤਦਾ ਤੁਝਾਣ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ ਦੋਸ ॥

ਤੋਨਸ, ਪੁ:—ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁੱਖ

ਤੋਨਾ, ਪੁ:—ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ, ਕੇਂਦ੍ਰ ॥

ਤੋਪ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੰਦੂਕ, ਗੋਲਾ ਚਲਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਤੋਪਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਜਗਾ, ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਤੋਪਚੀ, ਪੁ:—ਤੋਪ ਖਾਨਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਅਵ-
ਸਰ, ਜੋ ਤੋਪ ਚਲਾਂਦੇ ॥

ਤੋੱਪਾ, ਪੁ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਟਾਂਕਾ, ਜੋੜ (ਛਰਨਾ,
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਤੋਪੀ, ਸ:—ਖੋਟਾ ਹੋਸਾ, ਢੁੱਟੀ ਹੋਈ ਤੋਪ ਦੀ
ਟਾਂਕਾ ਚਾਪੇਸਾ ॥

ਤੋੜਾ

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਅਣਖੀ ਸ਼ੈ, ਸੁਗਤ ॥ ਵਿ:—ਬਹੁਤ
ਹੋਛਾ, ਅਚਰਸ ॥

ਤੋੜ, ਸ:—ਤੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਚਾੜ੍ਹਨੀ) ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਨੂੰ ਦਾਨਾ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲੀ
ਚੰਮ ਜਾਂ ਰੋਪੜ ਦੀ ਚੈਲੀ ॥

ਤੋੜ, ਸ:—ਪਛਤਾਵਾ, ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ
ਕਰਾਰ ॥

ਤੋੜੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਤੋੜੀ ਹੋਈ ਚੂੜੀ ਦਾ
ਸੂਤ੍ਰ ॥

ਤੋੜ, ਸ:—‘ਤੋੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੋੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ‘ਜੀ ਖੰਘ’ ਦੀ
ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਤੋੜ, ਸ:—ਗਲ, ਵਰਤਾਰਾ, ਢੰਗ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਮਿਠੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਨਬਜ ॥

ਤੋੜਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਚਿਨਸੀਆਂ
ਬਾਲਾਂ ਦਾ ਰੋਗ। ਵਿ:—ਤੁਰਕ ਦੀ ॥

ਤੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਤੋੜਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ, ਚਤੁਰ। ਵਰਤਾਰਾ
ਅ ਜਿ ਆਰ ॥

ਤੋੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਘੀਆ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਭਾਜੀ
(। ਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ
‘ਜਿੰਡੀ’ ਮੁੰਗੀ, ਘੀਆ, ਰਾਮ) ॥

ਤੋੜੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਰਾਈ ॥

ਤੋੜ

ਤੋੜ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਵਜਨ ॥

ਤੋੜਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਖਣਾ, ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ
ਪਾਕੇ ਭਾਰ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਤੋੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਮਾਸਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋੜ ॥

ਤੋੜ, ਪੁ:—ਅੰਤ, ਸਿਰਾ, ਹੱਥ, ਮੁੰਢ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਅੱਤ ॥

ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਨਣਾ, ਟੁੱਟੇ ਕਰਨਾ, ਵੱਡਾ ਸਿੱਕਾ
ਨੇਕੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦੇਣੇ, ਲਾਹੁਣਾ (ਫਲ ਫੁੱਲ) ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਪਲੀਤਾ, ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ
ਦੀ ਚੈਲੀ, ਇੱਕ ਸਿਰ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਟੋਪੀ, ਘੋਂਟਾ, ਚੱਸੀ ਦਾ ਟੋਰਾ, ਸਤੀਰੀ ॥

ਤੋੜੀ } ਅਵ:—ਤੱਕ, ਤੀਕ, ਤਾਈ ॥
ਤੋੜੀ }

ਤੋੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ) ਰੀਮਤ ਦੇ ਪੇਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤੋ, ਪੁ:—ਤਾਉ, ਗਰਮੀ (ਪੇਠਾ) ॥
ਸ:—ਇਕ ਝਾੜੀ ॥

ਤੋਂਸ, ਸ:—ਘੜੀ ਘੜੀ ਤੋਹ ਲੱਗਣੀ, ਤਾਂਬਾ,
ਤਾਉ ॥

ਤੋਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤੋਹ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਲੱਗਣੀ,
ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਤੋਂਕ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਹੱਸ, ਪੰਜਾਲੀ ॥

ਹੋਣ

ਹੋਣ, ਸ:—ਸਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਣਾ ॥

ਹੋਈ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਉਨ੍ਹਾਲੇ ਦੀ ਹੁੰਤ ॥

ਹੋੜੀਕ, ਸ:—ਸਮਰੱਥ, ਤਾਕਤ, ਫੁਰਸਤ, ਸੌਰਿ-
ਆ ॥

ਹੋਥਾ, ਸ:—‘ਹੋਥਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਤਰੀਕਾ, ਰਾਹ, ਹਾਲਤ, ਇਕ
ਹੁੰਥ ॥

ਹੋਰ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹਰਾਣ ॥

ਹੋਲਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਦ ਤਕ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਈਂ ॥

ਹੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਚਾਟੀ ॥

ਹੋਲੀਆ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੰਭਣ ਵਾਲਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ
ਪਰਨਾ ॥

ਹੋੜ, ਪੁ:—ਖੁਲੀ ਥਾਂ, ਮਦਾਣ ॥

ਹੋੜਾ } ‘ਤਾਉੜਾ’ ‘ਤਾਉੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਹੋੜੀ }

ਥ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ‘ਥਾਈ’ਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਬੱਥਾ ॥

ਥਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਾਲ, ਮੱਸਿਆ ਦਾ ਦਹੀ
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਥਈ ਥਈ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਤਾਲ ਨਾਲ
ਥਈਯਾ ਥਈਯਾ ਕਰਨਾ } ਨੱਚਣਾ ॥

ਥਕੇਵਾਂ

ਥਹਾ, ਪੁ:—ਰੋਈਆਂ ਕਾਗਤਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ, ਵੇਰ,
ਦੱਥਾ ॥

ਥਹਿ, ਸ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਉੱਥੇਹੀ (ਥਹਿ ਰਖਣਾ,
ਰਹਿਣਾ, ਮਾਰਨਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਥਹਿ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ, ਨਿਰਾਸ
ਹੋਣਾ, ਥੋਥਾ ਖਾਣਾ, ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਥਹਿ ਦੂਟੇ ਹੋਏ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਥਹੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਥਹਾ, ਛੋਰੀ ॥

ਥਹੁ, ਪੁ:—ਫੇਰਾ, ‘ਥਿਆਣੁ, ਥਿਆਲ, ਪਤਾ
(ਥੋਹ’ ਵੇਖੋ) ॥

ਥੱਕਕੇ ਚੁਰ ਹੋਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਨਾ ਥੱਕਣਾ ਕਿ
‘ਹੋਲਣ ਦੀ ਥੀ ਤਾਕਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਥੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਮੇਹਨਤ
ਥੱਕਣਾ } ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ
ਨਾਂ ਰਾਹਣੀ ॥

ਥੱਕਾ, } ਵਿ:—ਜੋ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ।
ਥੱਕਾ ਮਾਂਦਾ }

ਥੱਕਾ ਥੰਨ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਤ੍ਰਾ ਹੋਣਾ, ਜੰਮਣਾ ॥

ਥਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਦੂਜੇ ਕਲਾ ਖੇਤਰ ਕੰਮ ਲੋਕ
ਥਕਾ ਦੇਣਾ } ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ
ਹਿੰਮਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣੀ, ਅਕਾਉਣਾ, ਇੱਕ
ਕਰਨਾ ॥

ਥਕੇਮਾਂ } ਪੁ:—ਥਕ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥
ਥਕੇਵਾਂ }

ਬਕੇਲਾ

ਬਕੇਲਾ } ਵਿ॥—ਜੇ ਵੇਤੀ ਬੱਕ ਜਾਵੇ ॥
ਬਕੇਲਾ }

ਬਣ, ਪੁ॥—ਮੰਮਾ, ਛਾਤੀ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਦੁੱਧ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ।

ਬਣਾਉਣ, ਸ॥—ਬਣਾਂ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ 'ਗਊ, ਬਕਰੀ

ਬਣੀਕ, 'ਬਣੀਕ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਥਲਾ, ਪੁ॥ } ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲ ਮੱਕਣ
ਬਥਲੀ, ਸ॥ } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।

ਬਥਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲਣਾ

ਬਥਾ, ਪੁ॥—ਬੜਾ ॥

ਬੱਥਾ, ਪੁ॥—'ਬ' ਅੱਖਰ, ਬਥਲਾ ।

ਬੱਥਾ ਬੰਡਾ, ਪੁ॥—ਬੱਥੇ ਚਿਰਦਾ ਸਹਾਰਾ ਜਾਂ
ਅਰਾਮ ।

ਬੱਥਿਆ, ਪੁ॥—ਘੁਮਿਆਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ॥

ਬੰਦਾ } ਪੁ॥—ਵਿ॥—ਪੁ॥, ਚਿਪਚਿਪਾ, ਘੋਰੇ ਤਲ
ਬੰਧਾ } ਆਵਿਕ ਵਾਲਾ ਘੋਰੇ ।

ਬੰਧਾ ਹੋਲਾ, ਪੁ॥—ਤਰਾਉਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਘੋਰੇ ।

ਬੰਧਿਆਈ, ਸ॥—ਬੰਧੇ ਹੋਲ ਦਾ ਹੁਲ, ਤਰਾਉਤ,
ਬੰਧੀ ਮੇਲ ।

ਬਣੀਕ, ਵਿ॥—ਵਾਹੂ, ਉਮਰ ਜਾਂ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ
ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ।

ਪੁ॥—ਕਿਸੇ ਦੀ ਥਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ।

ਬੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਭੁੰਦਕਾ, ਸੱਦਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਠਰਾ
ਉਣਾ, ਗੱਦੇ ਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਬਰਕਾਉਣਾ

ਬੱਪੜ, ਪੁ॥—ਬੱਪਾ, ਬੱਪੜ, ਤਮਾਚਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬਪਾਈ, ਸ॥—ਬੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਪੇੜ (ਜ਼ਾ), ਪੁ॥—ਬੱਪਾ, ਹੱਥ ਵੀ ਤਲੀ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ ।

ਬਪੋਕੀ }
ਬਦੁਕੀ } ਸ॥—ਹੋਲਾ ਜਹਾ ਬਪੇੜਾ ॥
ਬਫੋਕੀ }

ਬੰਬ }
ਬੰਡ } ਪੁ॥—'ਬੰਮੁ' ਦੇਖ ॥

ਬੰਬਣਾ }
ਬੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ॥—'ਬੰਮੁਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੰਮ (ਬੰਮੁ), ਪੁ॥—ਮੁਨਾਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਕੋਲਾ,
ਬੰਮੁ ।

ਬੰਮ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ॥—ਫੇਕਣਾ, ਦੁਕਣਾ, ਅਟਕਾਉ-
ਬੰਮੁਣਾ } ਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਬੰਮੁ, ਪੁ॥—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਝੂਮਾਂ, ਬਾਰਮਣਾਂ
ਅਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਬੰਮੁਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੁਆ-
ਉਣਾ, ਫੜਵਾਉਣਾ ॥

ਬੰਮੁਈ, ਸ॥—ਸਹਾਰਾ, ਫੜਾਈ ॥

ਬੰਮੁਈ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਪਕੜੇ ਜਾਣਾ ।

ਬੰਮੁ, ਸ॥—ਝੋਰਾ ਬੰਮੁ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕੜਾ ॥

ਬਰਕਣ, ਕ੍ਰਿ॥—ਕੰਬਣਾ, ਹਿਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ ॥

ਬਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਣਾ

ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਣਾ }
ਥਰ ਥਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਬਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ
ਥਰਥਰਾਉਣਾ } ਹਿੱਲਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ, ਝਰਨਾ ।

ਥਰਥਰਾਉਣਾ }
ਥਰਥਰਾਉਣਾ } ਸ:—ਕੰਬਣੀ, ਥਰਥਰਾਉਣ
ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਥਰਥਰੀ, ਸ:—ਕੰਬਣੀ, ਝਰ, ਝਾਪ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਥਰਥੱਲਾ, ਪੁ:—ਥਰਥੀ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ ।

ਥਰਮਾਮੇਟਰ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਲੂਮ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਲੀ ॥

ਥਰੀ, ਸ:—ਥਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ॥

ਥਲ, ਪੁ:—ਰੇਤਲਾ ਮਦਾਨ, ਰੇਤਾ, ਰੇਤੜ, ਸੁੱਕੀ ਧਰਤੀ

ਥਲ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾੜਾ, ਹੇ ਜਾਣਾ,
ਜੰਮਣਾ ॥

ਥਲਵਾਣ, ਪੁ:—ਥਲ ਦਾ ਊਂਠ ।

ਥਲਥਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੇ ਠੀਵੇਂ ਚੌਂਕਾ,
ਝੁੱਲਣਾ ॥

ਥੱਲਾ, ਪੁ:—ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਤਹਿ, ਬਚਿਆ ਖੁਰਿਆ
ਅਨਾਜ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪੋ
ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ॥

ਥਲੀ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲੌਕਾ, ਦੰਦੀਅ
ਦਾੜਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਥਾਲ ਦਾ ਸੁੱਜਾ ਹੋਇਆ
ਮਸ਼ਹੂਰਾ ॥

ਥੱਲੀ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੋਂ, ਪਾਣੀ ਛੋਟੀ
ਵਗੇ ॥

ਥਾਥੁ, ਪੁ:—ਚੋੜੜਾ, ਉੱਚੀ ਪੱਧਰੀ ਥਾਂ ॥

ਥਾਪਣਾ

ਥੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਥੜਾ ॥

ਥਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾ, ਸੀਗਾ, ਆਗਾ (ਹੈ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ) ॥

ਥਾਂ }
ਥਾਉਂ } ਪੁ:—ਸਗਾ, ਠਿਕਾਣਾ । ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਦਲੇ
ਥਾਉਂ } ਥਾਉਂ

ਥਾਉਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟ ਪੱਟ ਉੱਚੇ ਹੀ ਜਾਨੋਂ
ਮਾਰਨਾ ।

ਥਾਂਓਂ ਥਾਂਈਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ੨ ਥਾਂ ॥

ਥਾਹ, ਸ:—ਥੱਲਾ, ਡੂੰਘਾਈ, ਅਰਬ (ਨਾ ਆਉਂਦੀ,
ਲੈਣੀ) ॥

ਥਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਠਾਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਥਾਣਨਾ }
ਥਾਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਠਾਣਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਥਾਣਾ }
ਥਾਨਾ } ਪੁ:—'ਠਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਥਾਵੀ, ਸ:—ਮੂਲ ਧਣ, ਅਸਲ, ਰੁਪਯਾ, ਇਕੱਠ ।

ਥਾਨ, ਪੁ:—ਉੱਨਾ ਕਪੜਾ ਜੋ ਜਹਿ ਹੋਕੇ ਕਾਰਖਾਨੇ
ਵਿਚੋਂ ਬਿਕਣ ਵਾਸਤੇ ਠਿਕਲੇ, ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ
ਫੇਗਰਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਥਾਂ, ਅਖੌਟ ॥

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰ, ਸ:—ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ, ਹਰ ਥਾਂ ॥

ਥਾਪ, ਪੁ:—ਹੱਲਾ ਜੋਗ ਪੱਪਾ (ਮਾਰਨੀ), ਕੰਧ ਉੱਤੇ
ਹੱਥ ਦਾ ਠਿਸ਼ਾਣ, ਝੱਲ ਦੀ ਅਦਾਜ ॥

ਥਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਪ ਮਾਰਨੀ, ਠਹਾਉਣਾ,
ਲਿਖਣਾ ॥

ਬਾਪਨਾ

ਬਾਪਨਾ, ਸ:—ਬਾਪ, ਆਸਰਾ (ਦੇਣਾ)॥

ਬਾਪੜਣਾ,(ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਨੂੰ (ਸਥਾਪਿਤ
ਲਈ) ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੱਥ ਦੀ ਚਲੀ ਮਾਰਨੀ,
ਕੁੱਟਣਾ॥

ਬਾਪੀ,ਸ:—ਹਲਾ ਤਮਾਚਾ, ਗੀਹੇ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਟਿੱਕੀ,
ਲਕੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲਸਤਰ
ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਪੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਈ ਜਾਂ ਅਸੀਸ ਲਈ
ਖਿੱਠ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ॥

ਬਾਪੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੀਲਿਆ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਨੇ
(ਭਲਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗਰ, ॥

ਬਾਂਝੂ,ਵਿ:—ਜੋ ਬੰਮਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬਾਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਰਕੇਬੀ, ਤਬਾਕ, ਚੜ੍ਹਾ ਖੱਲੂ
ਗਲ ਭਾਂਡਾ।

ਬਾਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਲ, ਰਕੇਬੀ॥

ਬਿਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਆਉਣਾ, ਮਿਲਣਾ,
ਲੜਣਾ।

ਬਿਗਲੀ,ਸ:—ਟੁਕੜਾ, ਟੋਟਾ, ਟਾਕੀ

ਬਿਤ,ਸ:—ਚੰਦਮਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦਿਨ, ਸਰਾਪ।

ਬਿਤ ਗਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅਣਖ
ਬਿਤ ਡੋਬਣਾ } ਨਾਂ ਰਖਣੀ।

ਬਿੱਧਾ }
ਬਿੱਧਿਆਈ } ਬਿੱਧਾ,ਬਿੱਧਿਆਈ' ਵੇਖੋ॥

ਬਥਣੀ,ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ,ਪਰਖਿਸ਼ਕਣੇ॥

ਬੁਹੜੀ

ਬਿਬਿਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਣਾ, ਖਿਸ਼ਕਣਾ॥

ਬਿੰਮੂ,ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਢਾਗ॥

ਬਿਰ,ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਇਮ, ਟਿਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਪੱਕਾ॥
:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਾਹ,ਦਾ ਬੀਜ।

ਬਿੜਕਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਲਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ, ਕਾਇਮ ਨਾ
ਰਹਿਣਾ, ਸੰਤਖ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਬਿੜਕਾਉਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਤਿਲਕਾਉਣਾ,
ਕਾਇਮ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,ਉਦਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ॥

ਬਿੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ, ਖਿੱਡ ਜਾਣਾ॥
ਬਿੜਣਾ }

ਬਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਾਉਣਾ, ਝਾਲ ਢਾਹੁਣਾ॥

ਬੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਹੁਣਾ ਖੁਭ ਕਾਲ) ਸੀ, ਸੀਗੀ,
ਆਦੀ।

ਬੀਂ, ਅਵ:—ਤੋਂ, ਕੇਲਾਂ, ਪਾਸੋਂ॥

ਬੀਉਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ, ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ॥

ਬੀਏਟਰ, ਪੁ:—ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਥਾਂ॥

ਬੀਣ, ਪੁ:—ਆਲ, ਮਨ ਦੀ ਪਥਿਆਈ, ਲੱਜਿਆ
ਧਰਮ ਭਾਵ॥

ਬੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ॥

ਬੁਹੜੀ, ਸ:—ਰਾਂਦੀ ਸੌਣੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਚਲੀ॥

ਬੁਹੜ ਬਿਤਾ } ਪੁ:—ਬੁੜੇ ਬਿਤ ਵਾਲਾ,ਹੌਲਾ,
ਬੁਹੜ ਬਿਤੀਯਾ } ਟੁੱਢਾ, ਨਿਕੀਆ॥

ਬੁਹੜਾ }
ਬੁਹੜੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘੱਟ, ਥਮ॥

ਬੁੱਕ

ਬੁੱਕ, ਸਃ—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਲੋਸਲਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁੱਕ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਗਣਾ, ਪੁਰਾਨੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਵੇਂ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਦੁਕੜੇ ਨੂੰ ਅਲਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਬੁੱਕ ਕੇ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਦੇਕੇ ਪੁਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਧਾ ਦੇਣਾ, ਟਾਲਨਾ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਬੁੱਕ ਫਿੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਟਕਾਰਨਾ, ਝਾੜਨ ਨਿੱਦਾਨਾ ॥

ਬੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਬੁੱਕ ਕਾਢਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਬੁੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਕ ਸੁਟਾਉਣੀ, ਪੈਥੇ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਬੁੱਕਾ ਫਜ਼ੀਹਤ } ਸਃ—ਨਿਰਾਦਾਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ
ਬੁੱਕਾ ਫਜ਼ੀਹਤੀ } ਬਖ਼ੋੜਾ ॥

ਬੁੱਕਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬੁੱਕਨਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰ ਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਏ ॥

ਬੁੱਕਨੀ, ਸਃ—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਉਠ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਬੁੱਕੀ ॥

ਬੁੱਥ ਮੁੱਥ, ਵਿ:—ਥੇ ਡੌਲ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਵਾ ॥

ਬੁੱਥਲਾ, ਪੁ:— } ਬੁੱਥਲਾ, ਬੁੱਥਲਾਉਣਾ
ਬੁੱਥਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:— } ਵਧੇ ॥

ਬੇਈ

ਬੁੱਥ, ਸਃ—ਉਠ, ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਲੋੜ, ਗ਼ਰੀਬੀ (ਪੈਣੀ, ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ) ॥

ਬੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਥ ਹੋਣੀ, ਘਟ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਬੁੱਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁੱਥ ਪਾਉਣੀ ॥

ਬੁੱਥੀਯਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਬੁੱਥ ਹੈ, ਲੋੜਵੰਦ ॥

ਬੁੱਥੁ } ਪੁ:—ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ (ਬੁੱਥ ਬੁੱਥੁ
ਬੁੱਥਬੁੱਥੁ } ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬੁੱਥਪੁ:—ਬੁੱਕ, ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ ॥

ਬੁੱਥ, ਸਃ—ਬੁੱਕ

ਬੁੱਥਬੇਕੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਬੁੱਕਣਾ (ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੋੜ ਵਿਚ) ਕੋਈ ਫੀਮ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁੱਥਣੀ, ਸਃ—ਬੰਮ, ਮੁਨਾਰਾ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੀ ਲਾਨੀ ॥

ਬੁੱਥਾ, ਪੁ:—ਬੰਮ, ਸਹਾਰਾ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਦਮੀ, ਸੁੱਜੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਈ ਹੋਈ ਅਖ ॥

ਬੁੱਥਾਂ, ਪੁ:—ਹਨੁਆ

ਬੁੱਕਾ ਬਾਕੀ ਸਃ—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਬੁੱਕਣਾ, ਇੱਥੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਦ ਦੁਆਈ ਦੇਣੀਆਂ, ਝਗੜਾ ॥

ਬੁੱਥੀ, ਸਃ—ਸਟ, ਬਧੇਜਾ ॥

7 ਪੁ:—ਸਃ—ਬਾਉ, ਜਗਾ ॥ ਕਿ:—ਸੇ, ਸਨ ॥

ਬੇਈ, ਸਃ—ਦਹਾਂ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਚੱਲ ਨਾਲ ਦੇਵੇ, ਆਦਿਕ ਦੀ ਪੂਜਾ ॥

ਬੇਹ

ਬੇਹ, ਪੁ:—ਵਿੱਲਾ, ਵਿੱਥਾ, ਖੰਡਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ, ਬੇਲਾ ॥

ਬੇਵਾ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਠੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਪੰਥਰ, ਨਗਾ ॥

ਬੈਠੀ ਬੈਠੀ ਕਰਨਾ, } ਨੱਚਣਾ, ਤਾਲ
ਬੈਠੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਕਰਨਾ, } ਦੇਣੀ, ਭੁੰਦਣਾ ॥

ਬੈਲਾ ਪੁ: } ਗੁਥਲੀ, ਖੀਸਾ, ਬੋਝਾ
ਬੈਲੀ ਸ: }

ਬੈਂਕਸ } ਵਾਥ:—ਸੇਂ ਆਪ ਦਾ ਪੈਨਥਾਟ
ਬੈਂਕਸੁ } ਕਰਦਾ ਹਾਂ ॥

ਬੈਂ, ਅਵ:—ਤੋਂ ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ, ਥੀਂ, ਵਿੱਚੋਂ, ਗਾਹੋਂ

ਬੈਹਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਬੈਕ, ਪੁ:—ਕੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਮਾਲ, ਵੇਰ, ਨਗਦ ਰੁਪਯਾ,
ਹਿੱਸਾ ॥

ਬੈਕਦਾਰ, ਪੁ:—ਕੱਠਾ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੈਥਾ, ਪੁ:—ਨੀਲਾ ਬੋਝਾ, ਜਿਸ ਤੀਰ ਦੀ ਨੌਕ
ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਪੋਲਾ, ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ ਦੇ
ਦੰਦ ਨਹੀਂ ॥

ਬੈਪੀ, ਸ:—ਕੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ ਮੁੱਕਾ, ਬਪੇੜਾ ॥

ਬੈਬੜ } ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਭੇੜਾ ਜੇਹਾ ਮੂੰਹ ॥
ਬੈਬੜ }

ਬੈਥਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਲੀ ਪਤਲੀ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਜਿੰਨੀ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਭਿੱਝੇ ਸੁੱਟੀ ਜਾਏ ॥

ਬੈਠੀ, ਸ:—ਸਾਂਭ ਦੀ ਫਲੀ ॥

ਬੋੜਾ

ਬੋਮ, ਪੁ:—ਗੀਢੇ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਣ ਮੀਰੀ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕਣ ਵਾਲਾ
ਥਾਂ ॥

ਬੋੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜੇ ਉੱਤੇ ਬੁੱਕਣਾ,
ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣ ਬਾਝੋਂ ਹੀ ਛੇਤੀ ਮੁੜ
ਆਉਣਾ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ: } ਘੋਟ, ਕਮ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਾ
ਬੋੜੀ, ਸ: } ਹੋਸਕੇ ॥

ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ, ਲਗ ਭਗ ॥

ਬੋਹ } ਪੁ:—ਠਿਕਾਣਾ, ਸਗਾ, ਥਾਉਂ, ਪਤਾ, ਚੇਤਾ,
ਬੋਹੁ } ਨਾਪ ॥

ਬੋਹਸਿਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ॥

ਬੋਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਸੋਚਣਾ, ਪਤਾ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਬੋਹ ਠਿਕਾਣਾ } ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਠਾਹਰ, ਪਤਾ ॥
ਬੋਹ ਠਿਕਾਣਾ }

ਬੋਣਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਾਂ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਬੋਣੀ, ਸ:—ਮਾਲ, ਰਾਸ, ਧਨ, ਪਦਾਰਥ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਦ

ਦ

ਦ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਤੇਈਵਾਂ ਅੱਖਰ, ਦੰਦਾ ॥

ਦਉਦ ਖਾਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਕਣਕ

ਦਉਦੀ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਸ਼ਾਹੀ, ਇਕ ਸੈਂਜੇ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਦਉਦਖਾਨੀ ॥ਦਇਆ, ਸ:—ਤਰਸ, ਰਹਿਮ, ਕਿਰਪਾ (ਆਉਣੀ,
ਕਰਨੀ) ॥

ਦਈ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਹੋਣੀ, ਕਿਸਮਤ, ਦੇਈ

ਦਸ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਨੌਂ, ਦੋ ਪਾਸੇ ॥

ਦਸਦੁਆਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਨੱਕ ਆਦਿਕ ਦਸ ਰਾਹ
ਸਰੀਰ ਦੇ ॥ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਸ:—ਹਲਾਲ ਦੀ
ਕਮਾਈ, ਮਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖੋਟਿਆ ਹੋਯਾ ਧਨ ॥ਦਸਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ
ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਦੇ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਦਸਖਤ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਨਾਂਵਾਂ, ਸਹੀ (ਕਰਨਾ)

ਦੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਖਾਉਣਾ, ਆਖਣਾ, ਖਬਰ ਜਾਂ
ਪਤਾ ਦੇਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ ॥ਦੱਸ ਧੁਖ ਪੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰੀ ਦੇ ਮਾਲਿਆਦਿਕ ਦੀ
ਦੱਸਪੇਣੀ ॥

ਦੱਸ ਪਾਉਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਜਾਂ ਪਤਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦਸਤਾਰ

ਦੱਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਕੇ ਪਤਾ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਦਸਤ, ਪੁ:—ਪਤਲਾ ਸ਼ਾਸ਼ਾ, ਜੁਲਾਬ, ਹੱਥ ॥

ਦਸਤ ਆਉਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਲਾਬ 'ਗਣਾ' ॥
ਦਸਤ ਲੱਗਣੇ }ਦਸਤਆਵਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਸ਼ੈ ਨਾਲ ਦਸਤ
ਆਉਣ ॥

ਦਸਤ ਨਿਕਲ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤਰ ਜਾਣਾ

ਦਸਤਕ, ਪੁ:—ਕੁੰਝਾ ਖੜਕਾਉਣਾ, ਦੋਰੀ ਦਾ
ਜਰੀਮਾਨਾ ਪਰਵਾਨਾ ॥ਦਸਤਕ: } ਪੁ:—ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ
ਦਸਤਕੀਆ } ਦਸਤਕ ਲੈ ਜਾਵੇ ॥ਦਸਤ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਕਾਰੀਗਰ

ਦਸਤ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਕਾਰ, ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਦਸਤਖਤ, ਪੁ:—ਦਸਖਤ, ਨਾਂਵਾਂ, ਸਹੀ (ਕਰਨਾ)

ਦਸਤਰਖਾਨ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਜਿਸ ਕਪੜੇ
ਉੱਤੇ ਖਾਣੇ ਬੁਣਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥ਦਸਤਾ, ਪੁ:—ਹੱਥਾ, ਮੁੱਠਾ, ਮੂੰਗਲੀ, ਕਾਗਤ ਦੇ ਕੁਝ
ਭਾਉ, ਵੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥ਦਸਤਾਨਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਚੱਕਣ ਵਾਲਾ ਬੁਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਦਸਤਾਬੇਜ, ਸ:—'ਦਸਤਾਵੇਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਦਸਤਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਗ, ਪਗੜੀ, ਸਿਰ ਦਾ ਸਾਢਾ ॥

ਦਸਤਾਰਬੰਦ -

ਦਸਤਾਰ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਮਰਦ, ਪੜਿਆ ਹੋਯਾ ਆਦਮੀ ॥

ਦਸਤਾਰ ਝੰਦੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਸੀ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਠਵੀਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਦਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਗੜੀ (ਸਜਾਉਣਾ), ਦਸਾਂ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਤਾਰ ॥

ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਤ, ਤਮੱਸਕ, ਦੋਸ਼ੂ ॥

ਦਸਤੀ, ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ, ਹੱਥੀਂ ਥੋਸੀ ਹੋਈ, ॥
ਸ:—ਛੋਟਾ ਦਸਤਾ ॥

ਦਸਤੂਰ, ਪੁ:—ਰੀਤਰਸਮ, ਤਫੀਕਾ, ਢੰਗ, ਚਾਲ ॥

ਦਸਤੂਰ-ਉਲ-ਅਮਲ, ਪੁ:—ਕਨੂਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਰ-ਕਾਰੀ ਹੁਕਮੀ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਦਸਤੂਰੀ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ, ਕਮੀਸ਼ਨ, ਕਾਰ ॥

ਦਸਤੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਦਸਤੂਰ, ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਦਸਤੂਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਸੰਬਰ, ਪੁ:—ਅਗਰੇਜ਼ੋ ਸਾਨਦਾ ਬਾਰ੍ਹਤ ਮਹੀਨ ॥

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੁ:—ਹੁਰੂ ਗੋਖੰਦ ਸਿਖਮੀ ਦੀ ਬਨ੍ਹੇ ਹਈ ਬੀੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਕਬੀਲਰਾਂ ਦਾ ਬਾਨ ॥

ਦਸਮਾਂ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਦਸਮੀ, ਸ:—ਚੰਦ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਦਿਨ ॥

ਦਸਵੰਧ, ਪੁ:—ਜਦ ਬਾਲਕ ਦਸਾ ਖਰਸਾਂ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਛੇਤ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਜ. ਪੀਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਸੌਤਾ

ਜੋ ਪਰਮ ਅਰਥ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਦਸਵੰਧੀ, ਪੁ:—ਜਿਸਦੇ ਨਮਿੱਤ੍ਰ ਦਸਵੰਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਦਸਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਦਸਮਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਦਸਾ, ਸ:—ਹਾਲਤ, ਦਿਸ਼ਾ ॥

ਦਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਾਉਣਾ, ਖਬਰ ਦੁਆਉਣੀ ॥

ਦਸਾਉਰ } ਪੁ:—ਪਰਦੇਸ, ਪਰਦੇਸੀ ਮਾਲ ਦੇ
ਦਸਾਵਰ } ਵਿਕਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਯ ਹੋਯਾ ਮਾਲ ॥

ਦਸਾਉਰੀ } ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇਸ ਦਾ (ਦਸਾਉਰੀ
ਦਸਾਵਰੀ } ਮਾਲ) ॥

ਦਸਾਧ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥
ਦਸਾਧਣੀ, ਸ: }

ਦੱਸੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਾਉਣੇ ਹੋਏ ਧਾਗੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ॥

ਦੱਸੀਆਂ ਉਠਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸ ਨ
ਦੱਸੀਆਂ ਪਉਣੀਆਂ } ਕਰਨਾ ॥

ਦਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ, ਦਸ ਸੇਰ ॥

ਦਸੇ ਗਿਆਹਰੀ, ਸ:—ਵੰਡਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦਸ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਏ ਨੂੰ ਧਾਰਾਂ ॥ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਹਿੱਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ, ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਆਜ ਪੈਕੇ ੧੦ ਦੇ ੧੧ ਹੋ ਜਾਣ ॥

ਦਸੌਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਮਲੇ ਦਾ ੧੦ ਸੈਂਕੜਾ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹ ॥

ਦਸੋਦਿਸਾ

ਦਸੋਦਿਸਾ, ਸ:—ਦਸ ਪਾਸੇ (੧, ਉੱਤਰ (੨) ਦੱ-
ਖਣ (੩) ਪੂਰਬ (੪) ਪੱਛਮ (੫) ਲੀਸ਼ਾਨ
(੬) ਆਗਨੇਯ (੭) ਵਾਯਵੀ (੮) ਨੈਰਿਤ
(੯) ਉੱਪਰ (੧੦) ਹੇਠਾਂ ॥

ਦਸੋਂਧ } 'ਦਸਵੇਂਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦਸੋਂਧੀ ਦਸੋਂਧਣ }

ਦਸੋਰ } 'ਦਸਾਉਰ', 'ਦਸਾਉਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਸੋਰੀ }

ਦਹਨਾ, ਵਿ:—ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਦਹਲਾ, ਪ:—ਤਾਂਸ ਦਾ ਪੰਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਸ
ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ॥

ਦਹਾ, ਵਿ:—ਦਸ। ਪੁ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਸ
ਦਿਨ, ਦਹਿਆ ॥

ਦਹਾਈ, ਸ: }
ਦਹਾਕਾ ਪੁ: } ਦਸਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥
ਦਹਾਖਾ, ਪੁ: }

ਦਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਢ, ਲਗਾਮ ਦਾ ਕਰੜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਹਿਆ, ਪੁ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚ ਤਾਜੀਏ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਜੀਆ, ਵੋਗਾ।

ਦਹਿਸਰ } ਪੁ:—ਦਸਾਂ ਸਿਰਾ ਵਾਲਾ ਰਾਕਸ਼,
ਦਹਿਸਿਰ } ਰਾਵਣ ॥

ਦਹਿਸੇਰਾ, ਪ:—'ਦਸੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਸਾੜਨਾ,
ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਦਹਿੰਦ, ਪੁ:—ਦੇਣਵਾਲਾ ॥

ਦਖਤਾ

ਦਹਿ ਦਰ ਦਹੀ, ਵਿ:—ਦਸ ਰਾਜ ਲੰਮਾ ਤੇ ਦਸ
ਚੌੜਾ ॥

ਦਹਿਲ, ਪੁ: } 'ਡਹਿਲ' 'ਡਹਿਲਣਾ' ਵੇਖੋ।
ਦਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }

ਦਹੀ } ਪੁ: ਸ: ਖੱਟਾ ਪਾਕੇ ਜਮਾਧਾ ਹੋਯਾ ਦੁੱਧ ॥
ਦਹੀਂ }

ਦਹੀਂਡੀ, ਸ:—ਦਹੀਂ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ, ਦੇਉਤੇ ਨੂੰ ਬੜਾਧਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ ॥

ਦਹੇਜ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪੀ ਨੂੰ ਜੋ ਪਦਾਰਥ
ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਦਾਜ ॥

ਦਹੇਜੜ, ਵਿ:—ਦਹੇਜ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਦੌਕ, ਪੁ:—ਛਲਾਂਗ, ਛਾਲ, ਕੁੰਦ ॥

ਦੌਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅੰਗੂਰ ਦੀ ਬੇਲ ॥

ਦੌਕੀਕਾ, ਪੁ:—ਪਲ, ਬੋੜਾ ਚਿਰ, ਬੋੜੀ ਵਿੱਥ,
ਬਰੀਕ ਗੱਲ, ਸੂਖਮ ਵਿਚਾਰ ॥

ਦੌਖ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਸ਼ਕਲ, ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਦਖੰਦੂ, ਪੁ:—ਨੀਲੇ ਜੇਹੇ ਹੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਰਮ
ਬੂਟਾ ॥

ਦੱਖਣ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ ਜਾਂ ਪਹਾੜ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ
ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਪਾਸਾ, ਹਿੰਦ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦੱਖਣਾ, ਸ:—ਦਾਨ, ਭੋਜਨ 'ਜਮਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ' ਜੋ
ਨਗਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਦੱਖਣੀ, ਵਿ:—ਦੱਖਣ ਦਾ, ਦੱਖਣ ਦਾ ਬਸਨੀਕ ॥

ਦਖਣੂਤਾ, ਪੁ:—ਖਿਲਾਬ ਪੀੜ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬੋੜਾ
ਬੋੜਾ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਦਖਲ

ਦਖਲ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਹੁੰਚ, ਵੇਈ, ਕਬਜ਼ਾ (ਕਰਨਾ, ਖਾਉਣਾ, ਲੈਣਾ) ਦੁਖ, ਭੁਤ ਦਾ ਅਸਰ। ਹੱਥ ਖਾਉਣਾ (ਦੇਣਾ)।

ਦਖਲਾਵਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਰਲੀ ਭੜਕ, ਬਹਾਨਾ।
ਦਖਾਵਾ }

ਦਖੁੜਾ, ਪੁ:—‘ਦਖਲੁੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਗ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ, ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ ॥

ਦੰਗਈ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੰਗਾ ਕਰੇ, ਵਸਾਈ ॥

ਦਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਖਣਾ, ਤੋਪ ਚੱਲਣੀ ॥

ਦਗ ਦਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ,
ਦਗਦਗਾਉਣਾ } ਬਖਣਾ ॥

ਦਗਦਗਾਟ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸਕ, ਭੜਕ।

ਦਗਧ, ਵਿ:—ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੈ ॥ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਗਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਜਾਲਣਾ, ਦਿਲ ਦੁਖਾ-
ਉਣਾ ॥

ਦੰਗਲ, ਪੁ:—ਯੱਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ, ਅਖਾੜਾ ॥

ਦਗਲਾ, ਪੁ:—ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਦਾਰ ਬਪੜਾ, ਖਿਲਤਾ ॥

ਦਗੜ, ਪੁ:—ਸੜਕ, ਰਾਹ, ਰਸਤਾ ॥

ਦਗੜ ਦਗੜ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰਕੇ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਤੁਰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਗਾ, ਪੁ:—ਝਰੋਖ, ਛਲ, ਪੋਖਾ, ਉਸਤਾਦੀ (ਭਰਨਾ ਦੇਣਾ) ॥

ਦੱਥ ਲੈਣ

ਦੰਗਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਲੜਾਈ ਵਸਾਏ, ਉਪਦੰਗ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣੀ, ਸਾੜਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ, ਬਖਾਉਣਾ ॥

ਦਗੁਲਾ, ਪੁ:—‘ਦਗਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਗੇਤ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਦੰਗਾ ਕਰੇ ॥

ਦਘ ਦਘ, ਵਿ:—ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦੱਘਲ, ਵਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਢੱਠਾ ਹੋਯਾ (ਖਾਉਣਾ) ॥

ਦੱਛਣਾ, ਸ:—‘ਦੱਖਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਡ, ਪੁ:—ਸਜਾ, ਝੋਨ, ਝੰਡ, ਚੱਟੀ ॥

ਦੰਡੀ, ਪੁ:—ਸੰਨਿਆਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਦੰਡੋਤ, ਸ:—‘ਝੰਡੋਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਦ, ਪੁ:—ਦੋਉ, ਜਿੰਨ, ਰਾਕਸ਼, ਵੱਡਾ ਹਾਥੀ ॥

ਦਤਾਰ, ਪੁ:—ਦਾਤਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਦਤਾਰੀ, ਸ:—ਦੱਤੇ ਦਾ ਚੁਲ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੰਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਦੁਆ ॥

ਦੰਤੂਰ, ਪੁ:—‘ਧਤੂਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੱਥਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਸੀਂਦੀ ਲੇਣਾ ਜਾਂ ਮਿਲਣਾ,
ਦੱਥ ਲੈਣਾ } (ਰੱਸੀ) ਵੱਟਣੀ ॥

ਦੱਬਰ

ਦੱਬਰ } ਪੁ:—ਧਨ, ਮਾਲ, ਪਦਾਰਥ, ਵਡ-
ਦੱਬਲ } ਮੁੱਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ॥

ਦੱਬਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੁਲਾ, ਗੀਨਿਆਂ
ਦੀ ਫਰੀ, ਕਾਗੜਾਂ ਦਾ ਬੱਥਾ (ਦੋਨਾ, ਲੋਨਾ) ॥

ਦੱਬੇ ਭਰ, ਪੁ:—ਦੱਬੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਦੱਦ, ਸ:—ਧੱਦਰੀ ॥

ਦੰਦ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿੱਥਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ॥

ਦੰਦ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਹਾਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਤੋੜ ਦੇਣਾ,
ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੰਦ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੰਦ ॥

ਦੰਦ ਖਲਾਲ, ਸ:—'ਫੁੰਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਦੰਦ ਘਸਾਈ, ਸ:—ਦੰਦ ਘਸਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ,
ਦੰਫਣਾ ॥

ਦੰਦ ਝੜਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਲਹਿ, ਕੇ ਡਿਗ ਪੈਣੇ ॥

ਦੰਦ ਪੀਹਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਕੁੱਝੇ ਵਿੱਚ ਆਉ-
ਣਾ ॥

ਦੰਦ ਵੇੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦੰਦ ਦੌਣਾ ਹੋਵੇ
ਹੋਵੇ ॥

ਦੰਦ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਨਾਲ ਮਾਸ ਵੱਢਣਾ,
ਦੰਦ ਲੱਗਣਾ } ਦੰਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਦਦਾ ਦਾਈ

ਦੰਦ ਵੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਖਹਿਣਾ ॥

ਦੰਦ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਪਛੋੜਾਉਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੰਦ, ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਦੰਦ ਜੋ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਨਵੇਂ ਨਿਕਲਦੇ
ਹਨ (ਤਜਰਬਾ ਨਾ ਹੋਣਾ) ॥

ਦੰਦਈਯਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁੰਡ ॥

ਦੰਦਣ, ਸ:—ਦੰਦ ਜੁੜ ਜਾਣੇ, ਬੇਹੱਸੀ (ਪੈਜਾ-
ਣੀ, ਪੈਠੀ) ॥

ਦੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਬਿੱਥਣਾ, ਖਾਣਾ ॥

ਦਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪੜ ਵੱਡੇ ਤੇ
ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਦੱਦਰਾ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ॥

ਦੱਦਰੀ, ਸ:—'ਧੱਦਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਦੜਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਲੇ ਵਿੱਚ ਵੰਦ ਨਾਲ ਤੰਦ
ਵੰਜਣਾ ॥

ਦੰਦਾ, ਪੁ:—'ਦ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਦੰਦਾ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ ਅ ਦਿਕ ਦਾ ਫੇਰ, ਕੰਢਾ, ਕੰਘੇ
ਆਰੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਨਕਦਾਰ ਹਿਸੇ, ਫੁਰੀ
ਆਦਿਕ ਦੀ ਧਾਰ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ॥

ਦੰਦਾਸਾ, ਪੁ:—ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਛਿੱਲ ਜਿਸ ਦੀ
ਖ਼ੀਮੜਾਂ ਦਾਤਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਦਦਾ ਦਾਈ, ਸ:—ਪਰਾਏ ਬਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਾਂ
ਤੋਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ॥

ਦੀਦਾਨਾ

ਦਰਾ ਕਰਨਾ

ਦੀਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਘੇ ਜਾਂ ਆਰੀ ਦੀਆਂ ਨੱਥਾਂ ॥

ਦੀਦਲਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਵੱਜਾ ॥

ਦੀਦਾਲੀ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਪੀਜਾ ਜਾਂ ਜੰਦਰਾ ॥

ਦੀਦਿਔਰਾ } ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਪੇਉ ॥
ਦੀਦਿਔਰਾ

ਦੀਦੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੰਦ, ਮੱਜੇ ਦੀ ਉਹ ਰੱਸੀ ਜਿਸਦੇ ਆਸਰੇ ਸਾਰੀ ਉਠਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰੋਤ ਆਦਿਕ ਦਾ ਢੇਰ ॥

ਦੀਦੀੜ, ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਦੀਦੜ ਬੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਵਿੱਚ
ਦੀਦੀੜ ਵੱਟਣੀ } ਬਹੁਤ ਘੁੰਟਣਾ ॥

ਦੀਦੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਵੱਧੇ ਹੋਣ ॥

ਦੀਦੂ ਦਾਣਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥
ਦੀਦੇ ਦਾਣਾ }

ਦੀਦੇਹਸ } ਸ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਮਾਂ ॥
ਦੀਦੇਸੁ }

ਦੀਧ, ਪੁ:—ਗਿਲਣੀ, ਜਲਣ, ਥੇ ਨਸੀਬ ਆਦਮੀ, ਫੇਰੀ, ਫੇੜੀ ਗਲ ॥

ਦੀਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਣਾ, ਖਪਣਾ, ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਦੀਨ, ਪੁ:—ਗੋਭੀਆ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਗੋਭੀਆਂ ਦਾ ਡਿਗਣਾ, ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦੀਨ, ਸ:—ਜੁਆਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਟਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰਾ ॥

ਦਨਦਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੀ ਹੋਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣਾ ॥

ਦਨਾ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਚਤੁਰ ॥
ਦਨਾਉ }

ਦੀਨਾ, ਪੁ:—ਗੋਭੀ ਖਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਕੜੀਆਂ ॥

ਦਨਾਈ, ਸ:—ਸਿਆਣਪ, ਸਮਝ, ਚਤੁਰਾਈ ॥

ਦਪਟ } 'ਰਪਟ' 'ਰਪਟਣਾ' ਦੇ ਥੋ ॥
ਦੱਪਟ }
ਦਪਟਣਾ }

ਦਫ, ਪੁ: ਸ:—ਮਨੁਖਾਂ ਦੀ ਟੋਲ੍ਹੀ, ਮੰਡਲੀ ॥

ਦਫਤਰ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕਿਤਾਬ, ਰਜਿਸਟਰ, ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ ਜਾਂ ਹਿਸਾਬ ਕਿਰਾਬ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਲੰਮੀ ਕਥਾ ॥

ਦਫਤਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ

ਦਫਤਰੀ } ਪੁ:—ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖਣ
ਦਫਤਰੀਆਂ } ਵਾਲਾ, ਕਾਗਜ਼ ਕਲਮ ਸਿਆਹੀ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜੋ ਜਿਲਦਾਂ ਬੰਨ੍ਹੇ, ਅਤੇ ਲਫਾਢੇ ਆਦਿਕ ਬਣਾਏ ॥

ਦਫਤਰੀ, ਸ:—ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਧਾ

ਦਫਰੀ } ਸ:—ਭੱਫ, ਬਦਨਾਮੀ (ਮਚਨੀ, ਮਚਾਉਣੀ,
ਦਫੜੀ } ਲੱਗਣੀ, ਲਗਾਉਣੀ) ॥

ਦਫਾ, ਸ:—ਵਾਹੀ, ਹਿੱਸਾ, ਕਾਇਦਾ ॥

ਦਫਾ ਹੋਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟ ਜਾਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ
ਦਫਾ ਹੋਣਾ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦਫਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਫੌਕਣਾ, ਕੱਢਣਾ ॥ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦਫ਼ਾਦਾਰ

ਦਫ਼ਾਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਜ ਦਾ ਇਕ
ਵੱਡਾ ਅਵਸਰ ॥

ਦਫ਼ਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਨੁਨ ਮੁਜਿਬ ਕੋਈ ਅਪ-
ਰਾਧ ਲੱਗਣਾ ॥

ਦੱਬ, ਸ:—ਦਬਾਉ, ਭਾਰ, ਜੋਰ, ਘੁਟਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੱਬਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੋਰ ਨਾਲ ॥

ਦੱਬਚਾੜੁਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਕਾਉਣਾ, ਭਰਾਉਣਾ ॥
ਦੱਬ ਦੇਣੀ }

ਦੱਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਗੱਭਣਾ

ਦੱਬਦੱਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਜੋਰ ਜਾਂ
ਦੱਬ ਦੇਣਾ } ਧੱਖੇ ਨਾਲ ਥਕਾਓ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਦੱਬ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਫੇੜ ਲਕਾਉਣਾ ॥

ਦਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਕਣਾ,
ਵਾਜੇ ਦੀਆਂ ਭਾਰਾਂ ਵਜਾਉਣੀਆਂ, ਸੋਨ ਜਾਂ
ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਭਾਰ ਕੁੱਟਣੀ ॥

ਦਬਕਈਆ } ਪੁ:—ਜੇ ਗਿਲਟ ਕਰੇ ਭਾਰ ਕੁੱਟੇ
ਦਬਕਈਯਾ } ਜਾਂ ਕੁੱਪੇ ਬਣਾਵੇ ॥

ਦਬਕਾ, ਪੁ:—ਧਮਕੀ, ਖਿੜਕ, ਸੋਜ ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਦਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਕਾਉਣਾ, ਖਿੜਕਣਾ,
ਰੋਕਣਾ, ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਭਾਰ ਕੁੱਟਵਾਉਣੀ ॥

ਦਬਕੀ, ਸ:—‘ਦਬਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬਕਰ, ਪੁ:—‘ਦਬਕਈਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬਾ ਵੇਣਾ

ਦਬਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਬੇ ਜਾਣਾ, ਭਰਨਾ, ਘੁਟੀਣਾ,
ਦਬਣਾ } ਲੁਕੀਣਾ, ‘ਰਸਾਦ ਚੁਟਣਾ’, ਰੁਕਣਾ,
ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਟਣਾ, ਭਾਰ ਪਾਉਣਾ, ਗੱਭਣਾ ॥

ਦਬ ਦਬਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਰਾਪ, ਜੋਰ, ਦਬਾਉ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਦਬੱਲਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੱਬਕੇ, ਜੋਰ ਨਾਲ ॥

ਦਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬ ਚਾੜ੍ਹਨੀ, ਧਮਕਾਉਣਾ,
ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਦਬਵੇਂ ਪਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੌਲੀ ੨ ਪੈਰ ਧਰਕੇ ॥
ਦਬਵੇਂ ਪੈਰ }

ਦਬਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦਬੜ ਦਬੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਪੈਰ
ਮਾਰਕੇ ਭੁਰਨਾ ਜਾਂ ਦੌੜਣਾ ॥

ਦਬੜ ਘੁਸੜ, ਵਿ:—ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜੰਗਾ ਨਹੀਂ,
ਨਕਾਰਾ, ਕਮੀਣਾ ॥

ਦਬਾ } ਪੁ:—ਭਾਰ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਅਖਤਿਆਰ,
ਦਬਾਉ } ਅਧੀਨਗੀ ॥

ਦਬਾ ਸੱਟ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਟ ਪਟ ॥
ਦਬਾ ਦਬ }

ਦਬਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧੀਰੋਂ ਜਾਂ ਰੀ ॥

ਦਬਾ ਦਬੀ } ਵਿ:—ਲੁਕੀ, ਛਿਪੀ, ਲੁਕੀ ਹੋਈ ॥
ਦਬਾ ਦਬਾਈ }

ਦਬਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਿਠਾਚਾਂ ਨੂੰ ਘੁਟਣਾ, ਬੱਲੇ
ਗੱਭਣਾ ॥

ਦਬਾ ਬੈਠਣਾ

ਦਬਾ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਪਾ ਮਾਲ ਆਪ ਰੱਖ
ਦਬਾ ਲੈਣਾ } ਲੈਣਾ ॥

ਦਬਾਉ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪੀਣ ਹੋਣਾ, ਭਰਨਾ ।

ਦਬਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ।

ਦਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਗੱਭਣਾ, ਤਿਸ਼ਕਣਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ, ਬੋਲਾ, ਤਹਿ ਜਮਾਉਣੀ, ਬੱਚਣਾ, ਜੇਰ
ਜਾਂ ਛਲ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ।

ਦਬਾਉ, ਵਿ:—ਦੱਬਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਯਾ,
ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈ (ਧੱਕਾ
ਆਇਕ) ।

ਦਬਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਬਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਾਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਟਣਾ ਸਾਂਝੋਕਣਾ

ਦਬੈਲ } ਵਿ:—ਜੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਅਪੀਣ
ਦਬੈਲ }

ਦੱਡ, ਸਾਂ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ, ਕੁਸ਼ਾ ॥

ਦੰਡ ਪੁ:— } ‘ਦੰਡ’ ‘ਦੰਡਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਦੰਡਣਾ ਕ੍ਰਿ:— }

ਦਮ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਹ, ਸੁਆਸ, ਪ੍ਰਾਣ, ਪਲ, ਸ਼ੇਖੀ, ਜੌਰ
ਖੌਫੀ ਦਾ ਉਹ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਰਖਦੇ
ਹਨ ॥

ਦਮ ਉਲਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੁਕਣਾ,
ਦਮ ਉਲਟਣਾ } ਘਾਬਰਨਾ, ਦਮਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮ ਸਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਹਰਦਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਰਾਬਰ, ਸਦਾ ॥

ਦਮ ਦਾ ਲਾਹ ਹੈ

ਦਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁਕਾ ਮਾਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ ।
ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਪਕਾਉਣਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਬਲਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਦਮ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਰੱਖਣਾ, ਹੋਖਾ ਖਾਣਾ,
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸ਼ੇਖ ਮਿਲਣਾ (ਭਾਜੀ ਆਇਕ
ਨੂੰ) ॥

ਦਮ ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਕਰ ਰਹਿਣਾ, ਸਾਹ
ਨੀ ਲੈਣਾ ॥

ਦਮ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰ ਜਾਣਾ, ਸਹਿਮ
ਜਾਣਾ ।

ਦਮ ਘੁਟ ਜਾਣਾ }
ਦਮ ਘੁਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੁਕ ਜਾਣਾ ॥
ਦਮ ਘੁੱਟ ਜਾਣਾ }

ਦਮ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕ ਕੇ ਹੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਦਮ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੋਕਣਾ, ਜੋਗਾਸ਼,
ਆਸ ਕਰਨਾ

ਦਮ ਚੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਬਹਾ,
ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਚਾੜਨਾ ॥

ਦਮ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਠ ਆਉਣਾ,
ਦਮ ਟੁੱਟਣਾ } ਮਰਨ ਲਗਣਾ ॥

ਦਮ ਦਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਦਮ, ਸਦਾ ॥

ਦਮ ਦਲਾਸਾ, ਪੁ:—ਬੁਠੀ ਆਸ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਦਮ ਦਾ ਲਾਹ ਹੈ, ਵਾਕ—ਜੋਉਣਾ ਬੜੀ ਨਿਆ
ਮਤ ਹੈ ॥

ਦਮ ਦੇਣਾ

ਦਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਲਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਭਾਰ ਵਿਚ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਦਮ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਨੜਵਲਣਾ ॥

ਦਮ ਬੰਦ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਨਾਂ ਲੈਣਾ, ਬੋਲ ਨਾਂ ਸਕਣਾ ।

ਦਮ ਇੰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ॥

ਦਮ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਬਰੇਬੀ, ਫਲੀਆ ।

ਦਮ ਬਾਜੀ, ਸਾ—ਧੋਖਾ, ਬਰੇਬ, ਫਲ ॥

ਦਮ ਬੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨਣਾ, ਧਕੀਲ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਨਾ, ਅਭਿਆਨ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਰੁਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਨਾਂ ਆਉਣਾ ।

ਦਮ ਦੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਦਮ ਲੇਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਸ ਆਦਿਕ ਪੀਤੀ ਜਾਣੀ ॥

ਦਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਾ ਜਾ ਚਰਸ ਜੋਰ ਨਾਲ ਪੀਣਾ ।

ਦਮ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ, ਅਵਕਣਾ ॥

ਦਮ ਵੈਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਮ ਖਿੱਚਣਾ' ਦੇਖੋ ।

ਦਮ ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਸਾਹ ਰੁਕ ਸਕਣਾ, ਹੋਸਲਾ ਬਧ ਜਾਣਾ ।

ਦਮ ਵਧਾਉਣਾ, ਚਿਰ ਤਕ ਸਾਹ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ ॥

ਦਮਾ

ਦਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਖਾ ਦੇਣਾ ਰਸਾਉਣਾ ॥

ਦਮਾਂ ਦਾ ਗਾੜਾ, ਵਿ:—ਹਿੰਮਤੀ, ਧੀਰਜ ਵਾਲਾ ।

ਕੈਥੀ ਦਮ ਦਾ ਪਗਾਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੇ ਛੇਤੀ ਮਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ।

ਦਮ, ਪੁ:—ਧਣ, ਦੌਲਤ, ਮੂਲ, ਦਾਮ ॥

ਦਮਾਂ ਸਾਰੀ, ਪੁ:—ਇਵਾਲੀਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇਮੁਜਿਬ ਲਾਹੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆ ॥

ਦਮਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੱਭਾ, ਚਾਉ ॥

ਦਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ, ਖੁਸ਼ ਜਾਣਾ ॥

ਦਮਕੜਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਭਕੁਲੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਦਮ ਦੀ ਗੱਲ ਇੱਕੀ ॥

ਦਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਦਮ ਗੰਜਾ, ਪੁ:—ਬੁਠੀ ਸੋਧੀ ॥

ਦਮ ਦਮਾ, ਪੁ:—ਦਿਲਾ, ਚਿੰਚਾ ਰੋਪਖਾਨਾ, ਸਤਹਾਰਾ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਅਮਾਰਤ ॥

ਦਮੜਾ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਸੋਭਾ, ਦੌਲਤ, ਰੁਪਯਾ ॥

ਦਮੜੀ, ਸ:—ਪੇਸ਼ੇਦਾ ਚੈਬਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਆਖਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੁਰਾ ॥

ਦਮਾਕ

ਦਮਾਕ } ਪੁ:—ਮਗਜ, ਆਕੜ, ਹੰਕਾਰ, ਸੋਖੀ॥
ਦਮਾਗ

ਦਮਾਗ ਨਾਂ ਪਾਯਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਹੰਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮਾਗ ਵਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਣਾ, ਸਿਰ
ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਘੁੰਟ ॥

ਦਮਾਮਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਢੋਲ, ਧੌਂਸਾ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਦਮਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਗੜੀ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਲਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਲੜ, ਅਕਾਲੀਆ ਦੀ ਨੌਕਰਦਾਰ ਪਗੜੀ ॥

ਦਮੂਸਾ, ਪੁ:—‘ਦਿਮੂਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਮੋਦਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਦਯਾ, ਸ:—ਮਿਹਰਬਾਨੀ, ਕਿਰਪਾ, ਤਰਸ ॥

ਦਯਾਮਯ }
ਦਯਾਮਾਨ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਹੈ, ਮਿਹਰ
ਦਯਾਲ } ਥਾਣ ॥
ਦਯਾਵਾਨ }

ਦਯਾਲਗੀ, ਸ:—‘ਦਯਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਰ, ਪੁ:—ਬੁਧਾ, ਕੀਮਤ, ਮੁੱਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਉ ॥

ਦਰ ਦਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ ਪਰ, ਹਰ ਥਾਂ ॥
ਦਰਬਦਰ }

ਦਰ ਭਿੱਛ }
ਦਰ ਭਿੱਛਕ } ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਵਕੀਰ ॥

ਦਰਸਣੀ ਦਰਵਾਜਾ

ਦਰਸ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਦੇਖਣਾ, ਦਿੱਸਣਾ, ਸੰਬੰਧ,
ਸਬਕ ॥

ਦਰਸ ਪਰਸ,—ਦੇਉਤੇ ਆਦਿਕ, ਦੀ ਵੇਖਣਾ,
ਤੇ ਵੇਹਣਾ ॥

ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਦੇਖਣਾ, ਦੀਦਾਰ, ਮੇਲ ਗੇਲ, ਖਟ
ਸਾਮਤ੍ਰ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ॥

ਦਰਸਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਤੀਰਥ
ਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਰਸਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੇ ਮਿਲਣਾ ॥

ਦਰਸਣ ਪਰਸਣ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਮੁਲਾਕਾਤ, ‘ਦਰਸ’
ਪਰਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਰੋਖਾ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਮਹਿਲ ਦੀ ਜਿਸ ਥਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਠੀ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਵਿਖਾਲੀ ਦੇਂਦੇ ਸਨ ॥

ਛੁੱਤੇ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—‘ਛੁੱਤੇ’ ਵੇਖੋ: ਗੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਆਖਣ ਵਾਲੇ
ਬਚਨ ॥

ਦਰਸਣੀ }
ਦਰਸਣੀਆਂ } ਵਿ: ਦੇਖਣ ਦੇ ਲਾਇਕ, ਸੋਹਣਾ,
ਦਰਸਣੀਕ } ਸੁੰਦਰ (ਸੁਆਨ) ॥

ਦਰਸਣੀ ਹੁੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਹੁੰਡੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ
ਸਾਰ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲੇ ॥

ਦਰਸਣੀ ਦਰਵਾਜਾ, ਪੁ:—ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂ ਕੇ
ਬਜਾਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ॥

ਦਰਸ਼ਣੀ ਡੇਉਰੀ

ਦਰਸ਼ਣੀ ਡੇਉਰੀ, ਸ: ਮੰਦਰ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ
ਬੂਧਾ ।

ਦਰਕ, ਪੁ:—ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ, ਦਖਲ
(ਦੱਖਣ) ॥

ਦਰਕਣ, ਪੁ:—ਪਾਟਣਾ, ਭੋਜ ਆਦਿ ਨੀ, ਦਸਤ
ਲੱਗਣੇ ॥

ਦਰਕਾਰ, ਵਿ:—ਲੋੜੀਂਦਾ, ਜਰੂਰੀ । ਸ: ਲੋੜ ।

ਦਰਖਤ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ, ਵੱਡਾ ਬੂਟਾ, ਖਿਰੜ ।

ਦਰਖਾਸਤ, ਸ:—ਅਰਜੀ, ਅਰਦਾਸ ।

ਦਰਗਾਹ } ਸ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਥਾਵਸਾਹ ਦੀ
ਦਰਗਾਹ } ਹਜ਼ੂਰੀ, ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਦਰਜ, ਸ:—ਸੀਉਣ, ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰੇਜ ॥

ਵਿ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਯਾ, ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ
ਹੋਯਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਜਣ, ਸ:—ਦਰਜੀ ਦਾ ਤੀਮਤ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ
ਵਾਲੀ, ੧੨ ਦੀਜਾਂ ॥

ਦਰਜਾ, ਪੁ: ਪਦਵੀ, ਹੋਂਦਾ, ਜਗਾ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਰਜੀ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਕਪੜੇ ਸੀਉਣਾ ਹੈ ।

ਦਰਜੀਗਰੀ, ਸ:—ਦਰਜੀ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਦਰਦ, ਸ:—ਪੀੜ, ਦੁਖ, ਤਰਸ, ਹਿੱਤ ।

ਦਰਦੰਦ, ਵਿਦ) } ਵਿ: ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਸ ਹ ॥
ਦਰਦ ਮੰਦ

ਦਰਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਤਰਸ ਕਰੇ, ਦਰਦ ਵਾਲਾ
ਦਰਦੀ, ਪੁ: } (ਲੀ) ॥

ਦਰਵਾਰੀ

ਦਰਦਰਾ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ, ਆਂਧਾਂ ਖੀਠਾ ਹੋਯਾ (ਆਟਾ) ।

ਦਰਪਣ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਦਰਬ, ਪੁ:—ਧਨ, ਦੌਲਤ, ਰੁਪਯਾ ।

ਦਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ
ਨੌਕਰ ॥

ਦਰਬਾਨਣੀ, ਸ:—ਦਰਬਾਨ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ
ਉੱਤੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦਰਬਾਰ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਦਰਗਾਹ, ਰਾਜੇ ਦੀ
ਸਭਾ, ਅਮੀਰਾਂ ਰਈਸਾਂ ਦਾ ਕੱਠ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਬਾਰ } ਪੁ:—ਅਮੀਰਸਾਰ ਜੋ ਸਿਖਾਂ
ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ } ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਿਖ
ਮੰਦਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ॥

ਦਰਬਾਰੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਦਰਬਾਰ ਦਾ, ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ
ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ
ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਕੁਰਸੀ ਠਸੀਠ ॥

ਦਰਬੀ, ਪੁ:—ਧਨ ਵਾਲਾ, ਖਜ਼ਾਨੇਦਾਰ ।

ਦਰਮਾਹਾ } ਪੁ:—ਸਹੀਨ ਪਿਛੋਂ ਮਿਲਨ ਵਾਲੀ
ਦਰਮਾਹਾ } ਤ ॥

ਦਰਵੱਜਾ } ਪੁ:—ਬੂਟਾ, ਛਿੱਤ, ਕਵਾਜ਼, ਦੋਵੇਂ ਤਾਕ ॥
ਦਰਵਾਜਾ

ਦਰਵਾਜਾ ਉਚੇੜ ਸੱਟਣਾ } ਵਿ: ਬਹੁਤ ਡੇਰੇ
ਦਰਵਾਜਾ ਉਚੇੜ ਕੱਢਣਾ } ਪ ਉੱਤੇ ।

ਦਰਵਾਜਾ ਮਾਰਨਾ, ਵਿ: ਬਹੁਤ ਖੰਭ ਕਰਨਾ ॥

ਦਰਵਾਰੀ, ਪੁ:—'ਦਰਬਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਰਵੇਸ਼

ਦਰਵੇਸ਼, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ, ਸਾਂਈ, ਮੰਗਤਾ॥

ਦਰੜ } ਪੁ:—ਮੋਟਾ ਪੀਠਾ ਹੋਯਾ ਅਨਾਜ ਜਾਂ
ਦਰੜਾ } ਦੁਆ॥

ਦਰੜ ਫਰੜ } ਪੁ:—ਦਰੜ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਦਰੜਾ ਫਰੜਾ } ਨਾਲ ਭੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ॥

ਦਰੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਟਾ ਪੀਠਾ, ਵੱਸ ਕਰਨਾ,
ਦਲਣਾ ॥

ਦਰਾ, ਪੁ:—ਭਾਹ, ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਰਸਤਾ ॥

ਦਰਾਇਸ } ਸ:—ਮਾਹੜ, ਲੋੜ, ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ॥
ਦਰਾਸ }

ਦਰਾਜ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਦਾ ਖਾਂਡਾ, ਇੱਕ ਭੀੜਾ
ਪਜਾਮੀ ॥

ਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਦਾੜੀ ॥

ਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਰ ਦੀ ਵਹੁਣੀ ॥

ਦਰਾਤੀ, ਸ:—ਦਾਤੀ, ਦਾਤੀ ॥

ਦਰਾਬੀ, ਸ:—ਮੋੜੀ ਆਦਿਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਕੰਡੀ,
ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਮਾਹਲ
ਲਵਕਦਾ ਹੈ ॥

ਪੁ:—ਖੱਚਰਾਂ ਦਾ ਨੌਕਰ ॥

ਦਰਾਰ, ਪੁ:—ਕੁੰਡ, ਵਿੱਥ, ਦਰਜ ॥

ਦਰਿਆ } ਪੁ:—ਨਦੀ, ਨਾਲਾ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਦਰਿਆਉ } ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਗਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ,
ਦਰਿਆਇ } ਬਹੁਤ ਇਲਮ ਵਾਲਾ ॥

ਦਰਿਆ ਬੁਰਦ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਮੀਨ ਦਰਿਆ ਰੁੜ੍ਹਾ
ਲੈ ਜਾਏ ॥

ਦਰੁਸਤੀ

ਦਰਿਆਈ, ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਦਰਿਆਫਤ, ਪੁ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪਛਾਣ, ਪਤਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਿਸਦ, ਸ:—ਨਜਰ, ਨਿਗਾਹ, ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਦਰਿਸਦ ਕੂਟ } ਪੁ:—ਬੁਝਾਰਤ, ਮੋਖਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥
ਦਰਿਸਦ ਕੂਟ }

ਦਰਿਸਦਾਤ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ, ਨਮੂਨਾ, ਉਪਮਾ ॥

ਦਰਿਦਰ, ਪੁ: } ਗਰੀਬੀ, ਭੀੜਮੀ ॥
ਦਰਿਦਰਤਾਈ, ਸ: }

ਦਰਿਦਰਣ, ਸ: } ਗਰੀਬ ਜਿਸ ਦਾ ਹਥ ਭੀੜ
ਦਰਿਦਰੀ, ਪ: } ਹੈ ॥

ਦਰਿਸ਼ੁ } ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਸਲਾ,
ਦਰਿਸ਼ੁਤਾ } ਤਾਕਤ

ਦਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਦਰਾ ਜਾਂ ਦਰਵ ਸਿਆਈ ਵਾਲਾ (ਬਾਰਾ
ਦਰੀ) ॥

ਦਰੀਜਣਾ, ਪੁ:—ਮੋਲੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੰਦ ॥

ਦਰੀਦਾਈ, ਸ:—ਦਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਲ
ਜਮਾਉਣਾ ਹੋ ॥

ਦਰੁਸਤ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਮਨਾਸਬ, ਸਹੀ,
ਪੂਰਾ ॥

ਦਰੁਸਤੀ, ਪੁ:—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਸਫਾਈ, ਸੁਗਤ,
ਸੁਆਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦਰੁਦ

ਦਰੁਦ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੱਡੀ ਾਈ,
ਬਰਕਤ ।

ਦਰੁਦ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਿਆਈ ਕਰਨਾ,
ਪੈਨ, ਪੈਨ ਕਹਿਣਾ ॥

ਦਰੁਦ ਛਾਡਿਆ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ
ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਦਰੇਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਠੀਕ ।

ਦਰਸੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸ਼ਕਰ ਜਾਂ ਨੇਹਰ ਦੀ
ਪਟੜੀ ਦੀ) ਸਿਧਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਦਰੇਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਟੁੱਖ ।

ਦਰੇਜ਼, ਸ:—ਦਥਾਉ, ਦਰੇਜ਼ੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਰੋਜ਼ (ਹੇਠ ਆਉਣਾ) ।

ਦਰੇਜ਼ਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਥਾਉਣਾ, ਪੀਹਣਾ, ਰੋਜ਼ਾ-
ਉਣਾ ॥

ਦਰੇਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਦਰੇਈ } ਸ: 'ਦੁਹਾਈ' ਵੇਖੋ ।
ਦਰੇਈ }

ਦਰੇਗਾ, ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਰਸ਼ਾ, ਜੋ
ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇ ॥

ਦਰੇਵਾ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਪੱਤਰ ਦੀ ਛਿੱਲ ।

ਦਲ, ਪ:—ਫੌਜ, ਲਕਾਂ ਦੀ ਥੀੜ, ਟੈਲਾ ॥

ਦਲ ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਲ ਮਲ ਸੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਲਦਲ, ਸ:—ਚਿਕੜ, ਖੇੜਾ ॥

ਦਲਾਲੀ

ਦਲ ਬਾਦਲ, ਪੁ:—ਕਾਲੀ ਘਟਾ, ਖੜੀ ਝਾਰੀ
ਫੌਜ ॥

ਦਲ ਮਲ, ਪੁ:—ਤੱਤਨ, ਮਲਣ ਜਾਂ ਪੀਚਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦਲ ਮਲ ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਲ ਕੇ
ਫਿਹਣਾ ॥

ਦਲਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਦਾ ਪੀਹਣਾ, ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪੀਹ
ਕੇ ਚੌੜਨਾ ॥

ਦਲਬਾ } ਪੁ:—ਭਿੰਡੀ, ਧੋਖਾ, ਫੁਲ (ਦੇਣਾ) ॥
ਦਲਵਾ }

ਦਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦਲਵਾਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਦਲਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਦਿਲਵੇਯਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਲਾ, ਪੁ:—'ਡਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਲਾਲ, ਦਿਲੋਲਾ (ਦਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦੇਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਵਾਉਣਾ, ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਦਲਾਈ, ਸ:—'ਦਲਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਲਾਸਾ, ਪ:—ਰਸੌਲੀ, ਹੱਸਲਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਦਲਾਨ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅੰਦਰ ।

ਦਲਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸੌਦਾ ਹੋਵੇ,
ਦਿਲੋਲਾ ॥

ਦਲਾਲਗੀ } ਸ:—ਦਲਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਦਲਾਲੀ } ਮਿਹਨਤਗਾ, ਦਸਤੂਰੀ ॥

ਦਲਿੱਦਰ

ਦਲਿੱਦਰ, ਪੁ: }
 ਦਲਿੱਦਰਤਾਈ, ਸ: } ਰ ਰੀਥੀ, ਆਲਸ ਕੁਝ ।

ਦਲਿਦਰਣ, ਸ: }
 ਦਲਿੱਦਰੀ, ਪੁ: } ਗਾਰੀਬ, ਖੰਗ, ਸੁਸਤ ।

ਦਲੀਆ }
 ਦਲੀਯਾ } ਪੁ:—ਦਲਿਆ ਹੋਯਾ ਅਨਾਜ ।

ਦਲੀਜ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
 ਲੱਕੜ, ਸਰਦਲ ।

ਦਲੀਮਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਹਰਨਾ ਅਤੇ ਰਗ-
 ਜਨਾ ।

ਦਲੀਲ, ਸ:—ਸਬੂਤ, ਧੁਕਤੀ (ਦੇਲਾ, ਲਾਉਣਾ)
 ਪ੍ਰੇਮ, ਹਿਤ, ਪਿਆਰ, ਅਕਲ, ਇਫ਼ਿਆ
 (ਕਰਨਾ) ।

ਦਲੇਰ, ਵਿ:—ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਬਹਾਦਰ, ਸਖੀ ।

ਦਲੇਰੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਸਖਾਉਤ ।

ਦਲੇਲ, ਵਿ:—ਦਲੇਰ । ਸ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ
 ਕਵਾਇਦ ਦੀ ਸਜਾ ਵਿੱਤੀ ਜਾਵੇ (ਬੋਲਣਾ) ।

ਦਲੇਲੀ, ਸ:—‘ਦਲੇਰੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਦਵਾ, ਸ:—ਰੋਗ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਔਖਧ ।

ਦਵਾ ਦਰਮਲ }
 ਦਵਾ ਦਾਰੂ } ਪੁ:—ਦਵਾ, ਅਲਾਜ (ਕਰਨਾ) ।

ਦਵਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਵਾ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ।

ਦਵਾਇਣ, ਸ:—‘ਅਦੁਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਦਵਾਇਤ, ਸ:—ਸਿਆਹੀ ਪਾਕੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ
 ਕੁੰਜੀ ।

ਦਵਾਲੇ ਹੋਣਾ

ਦਵਾਈ, ਸ:—‘ਦਵਾ’ ਵੇਖੋ (ਦਵਾਈ ਮੁਬਾਰਕ,
 ਸ:—‘ਦਕ ਬੁਟੀ’) ।

ਦਵਾਖੜੀ }
 ਦਵਾਖੀ } ਸ: ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਮਾਦਾਣ,
 ਦੀਉਰ

ਦਵਾਣ, ਪੁ:—‘ਦੀਵਾਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਦਵਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਲਾ, ਪਾਗਲ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ।

ਦਵਾਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਇਤ’ ਵੇਖੋ ।

ਦਵਾਤਸੀ }
 ਦਵਾਦਸੀ } ਸ:—ਖਾਹੁਵੀਂ ਥਿਤ ।

ਦਵਾਪਰ, ਪੁ:—ਤੀਸਰਾ ਜੁਗ (ਕਲਜੁਗ ਤੋਂ
 ਪਹਿਲਾ) ।

ਦਵਾਰੀ, ਸ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ।

ਦਵਾਲ, ਸ:—ਕੰਧ । ਵਿ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।

ਦਵਾਲਗੀਰ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੰਘ,
 ਕੰਧ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੰਧ ਦਾ ਵਧਾ-
 ਉ ਜਿਸ ਪੁਰ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਥੀ ਜਾਵੇ ।

ਦਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ ਨਾਂ ਲਾਹ ਸਕਣ ਦੀ
 ਗਲਤ, ਗਾਰੀਬੀ, ਬੁਪਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟਾ, ਘੋਰ ।

ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲਜਾਣਾ }
 ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਾਲਤ
 ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ
 ਹੋਣਾ ਕਿ ਭਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਹੁਦਾਰ
 ਨਹੀਂ ਲਾਹ ਸਕਦਾ ।

ਦਵਾਲੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਪੈਂਣਾ, ਪਿੱਛਾ
 ਕਰਨਾ ।

ਦਵਾਲੀ	ਦਾ ਖਾਣਾ
ਦਵਾਲੀ, ਸ:—ਤਸਮਾ, ਪੇਟੀ, ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਦਾ ਭਿਹਾਰ ॥	ਦੜਬੜ, ਪੁ:—ਗਿਲੀ ਸੁਕੀ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੀ ਹੋਈ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥
ਦਵਾਲੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲੇ ॥	ਦੜਬਾ } ਪੁ:—ਕਬੂਤਰਾਂ ਜਾਂ ਕੱਕੜਾਂ ਦਾ ਘਰ ॥ ਦੜਬਾ }
ਦਵੈਤ, ਸ:—ਦਵਾਇਤ, ਦੁਜਾਇਗੀ	ਦੜੋਮ, ਪੁ:—'ਦੜੋਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਵੈਲੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਘਾਹ ਜੋ ਮਹੀਆਂ ਚਾਹ ਕੇ ਖਾਵੀਆਂ ਹਨ ॥	ਦੜੋਲਾ, ਪੁ:—ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜੀ ਨਾਲ ਧੜ ਦੇਣਾ, ਧੜੋਲਾ ॥
ਦੜ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਜੋੜ ਨਾਲ ਭਿਗਣ ਵੀ ਅਵਾਜ, ਰੁੱਪ (ਮਾਰਨੀ, ਵੋਟਣੀ) ॥	ਦੜਾ, ਪ:—ਆਹਮਦ ਸ਼ਾਹੀ ਰੁਪਯਾ, ਫਿਪਾਉ, ਵੁਟਕਲ, ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਲਥੇ ਹੋਏ ਸੱਜਰੇ ਪੱਤੇ ਅੰਬ ॥
ਦੜ ਜਮੀਣ ਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ; 'ਕੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧਾ ਭਿਗ ਪੈਣਾ ॥	ਦੜਾ ਮਾਰਨਾ, ਪੁ:—ਫਿਪ ਜਾਣਾ, ਵਿਭ ਜਾਣਾ (ਵੋਟਣੀ ਦਾ) ॥
ਦੜਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦਾ ਆਟਾ ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਵਾਲੇ ਇਨ ਖਾਏ ਹਨ ॥	ਦੜਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਫਿਪਾਉਣਾ, ਦਬਕਣਾ
ਦੜਕਣਾ, ਕੁ:—ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ, ਭਰ ਕੇ ਥਾਹ ਜਾਣਾ ॥	ਦੜੁਤ } ਪੁ:—ਦੋਉਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥ ਦੜੁਤ }
ਦੜਕਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਭਰਾਉਣਾ, ਦਬਕਾਉਣਾ ॥	ਦੜੁਹ, ਪੁ:—'ਦੜੋਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੜੋਕਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਮ, ਭਰ, ਦਬਕਾ ॥	ਦੜੋਨਾ, ਪੁ:—ਖੱਟਾ ਅਨਾਰ ॥
ਦੜੋਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕੁ:—ਭਰਾਉਣਾ, ਦਬਕਾਉਣਾ ॥	ਦਾ, ਅਵ:—ਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪਦ ॥
ਦੜਨਾ, ਕੁ:—ਭਰ ਕੇ ਟੁਕ ਜਾਣਾ (੨ ਹੋਣਿਆਂ ਵਾਕਰ) ॥	ਕੁ:—ਹੋਇਆ (ਗਿਆ ਦਾ ਆਇਕ) ॥
ਦੜੋਬ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਭਿਗਣ ਵੀ ਅਵਾਜ ॥	ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਮੋਕਾ, ਵਾਰੀ (ਦੋਣਾ), ਛਲ ਬਹਾਨਾ, ਚਲਾਕ, ਕੁਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਦਣਾ (ਕਰਨਾ) ਘਾਤ, ਸੂਏ ਦੀ ਜਿੱਤ (ਆਉਣਾ), ਪਾਸਾ ॥
ਦੜੋਬ ਕਰਕੇ ਭਿੰਗਣਾ, ਕੁ:—ਸਿੱਧੇ ਜਾ ਪੈਣਾ ॥	ਦਾ ਖਾਣਾ, ਕੁ:—ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ, ਛਲਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ

ਦਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸ ਕਰਨਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਦਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਸੁਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਧੱਖਾ ਖਾਣਾ ॥

ਦਾ ਲੱਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਦਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ ॥

ਦਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਲੈਣੀ, ਮੌਕੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਦਾਉ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਾਰ, ਘਾਤ, ਛਲ, ਝਰੇਬ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦਾਉ ਘਾਉ } ਪੁ:—ਇਕ ਬੇਰ, ਵੈਰੀ ਦੀ ਤਾਰ।
ਦਾਉ ਘਾਤ }

ਦਾਉਣ, ਸ:—ਅਦੁਆਇਤ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ, ਚੌਕੇ ਦਾ ਲੜ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਕੱਸਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ॥

ਦਾਉਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜ ਰੜਨਾ, ਆਸਰਾ ਖਾਲਣਾ ॥

ਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਬੇਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਦਾਉਣੀ, ਸ:—ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ਜੋਨੇ ਦਾ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਮਰਦੇ ਦੇ ਸਰਬਧੀਆ ਦਾ ਰੱਕਿਆ ਹੋਯਾ ਖੰਭਣ ਦਾ ਵੇਰਾ ॥

ਦਾਉਤ, ਪੁ:—ਜਿਆਫਤ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਦਾਉਤੀ, ਵਿ:—ਦਾਉਤ ਤੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਦਾਹ ਦੇਣਾ

ਦਾਉਲਾ, ਪੁ:—'ਗਾਉਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਉਦੀ, ਪੁ: ਸ:—'ਦਾਉਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਇਕ, ਪੁ: ਸ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)

ਦਾਇਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਨਿੱਝ ॥

ਦਾਇਰਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਦਾਈ, ਸ: ਪੁ:—ਬਾਲ ਜਨਾਉਣ ਜਾਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ, ਰਹਿਲਣ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਵਹੁੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੰਮਤ ॥ ਬੇਝਣ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਾਲ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਦਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਛਲੀਆ ॥

ਦਾਈ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਨਾ, ਠਠਣਾ ॥

ਦਾਈਆ, ਪੁ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਦਾਈਂ ਦਾਈਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ

ਦਾਸ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਗੁਲਾਮ, ਅਧੀਨ, ਚੇਲਾ, ਸੇਵਕ ॥

ਦਾਸਾ, ਪੁ:—ਵੱਢ ਦਾ ਗੱਹਾ, ਪੌੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਦਾਸੀ, ਸ:—ਰਹਿਲਣ, ਗੱਲੀ (ਬਰੋਣ ਦਾਸੀ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ) ॥

ਦਾਹ, ਪੁ:—ਲਾਟ, ਭਾਬੜ, ਅੱਗ, ਜੰਸ, ਪੀੜ ਦੁਖ, ਗਮ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਦਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ, ਦੁਖ ਦਾ ਕਰਾਣ ਹੋਣਾ ॥

ਦਾਹਜ

ਦਾਹਜ, ਸ:—ਤਾਪ ਵਿਚ ਜੋ ਭਾਵੀ ਤ੍ਵਹ ਲਗਦੀ ਹੈ ॥

ਦਾਹਜ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਚੱਬਣ ਵਾਲਾ ਦੰਦ ॥

ਦਾਹਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਲੇ ਦੀ ਨਾਲ ਚੱਬਣਾ ॥

ਦਾਹਜੀ, ਪੁ:—ਨੌਰੀ ਉਪਰ ਉਹ ਹੋਏ ਲੱਮੇ ਵਾਲ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦਾਹਜੀ ॥

ਦਾਹਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦਾਹਜ, ਬੇਹੜ ਦੀਆਂ ਲਮਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੜੀ ॥

ਲਮ ਦਾਹਜੀ, } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਦਾਹਜੀ
ਲਮ ਦਾਹਜੀਆ } ਲੱਮੀ ਹੈ ॥

ਦਾਹ, ਪੁ:—ਦਹਾਈ, ਦਸ ਇਕਾਈਆਂ ॥

ਦਾਹ ਫਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁਲਾਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥

ਦਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੇਵਾ, ਅੰਗੂਰ, ਸਾਉਗੀ ॥

ਦਾਖਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਸ਼ਾਮਲ, ਦਰਜ, ਗੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਰਖਿਆ ਹੋਯਾ
ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ ਜਾਂ ਥਹੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲ ਖਾਰਜ, ਸ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਇਕ ਏ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਦੂਏ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਸਾਠੀ ॥

ਦਾਖਲ ਦਫਤਰ, ਵਿ:—ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮਜ਼ਿਆ ਹੋਯਾ, ਥਾਗਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲਾ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵਜ਼ਨ ਦਾ ਫੰਮ, ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਫੀਸ ॥

ਦਾਖ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਦਾਖ ਦਾ ਥੀਜ, ਪੀੜ, ਦੁਖ (ਹੋਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਦਾਣਾ

ਦਾਗੀ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਭਲੀਕ, ਐਥੇ, ਜਖਮ, ਗਮ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਦਾਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ ॥

ਦਾਗ ਖੋਲ, ਸ:—ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੀਕ ॥

ਦਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ॥

ਦਾਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਦਾਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਐਥਣ ॥

ਦਾਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਤੋਪ) ਚਲਾਉਣੀ, ਸਾੜ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ, ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲਾਉਣੀ ॥

ਦਾਗੀ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਕਸ ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਜ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ
ਦਾਜ ਦਰੋਜ } ਪੈਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ॥
ਦਾਜ ਦੋਣ }

ਦਾਜਲ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਦਾਜ ਵਿਚ ਦੋਣ ਜੋਗਾ
ਦਾਜੜਾ, ਪੁ: } ਹੋਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ਸਸਤਾ
ਦਾਜੜੀ, ਸ: } ਨਿਕੰਮਾ (ਬਪੜਾ
ਦਾਜੁ, ਪੁ: } ਆਦਿਕ) ॥

ਦਾੜ, ਸ:—ਤਾਪ ਵਿਚ ਜੋ ਭਾਵੀ ਤ੍ਵਹ ਲੱਗੇ ॥

ਦਾਣ, ਪੁ:—'ਦਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਦਾਲ, ਛੱਲੇ ਆਦਿਕ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਖੁਰਾਕ, ਮੁਸਲ ਪਾਸਾ (ਜੁਆਰੀਆਂ ਦਾ), ਫਿਨਸੀ, ਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਦੇ ਦਾਣੇ ਅਨਾਜ ਦੇ), ਥੀਜ, ਫਿਨਕਾ, ਮਲਕਾ (ਮਾਲਾ ਦਾ) ॥

ਦਾਣਾ ਖਾਣਾ

ਦਾਣਾ ਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਰਸਤ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਦਾਣਾ ਦੁਣਕਾ } ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਮੰਨ ॥
ਦਾਣਾ ਦੂਣਾ, }

ਦਾਣਾਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਅਜੀਉਕਾ, ਦੁਜਗਾਰ ॥

ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਉਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: (ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ)
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਦਾਣਾ ਢੱਕਾ, ਪੁ: ਦਾਣੇ, ਅਨਾਜ, ਅੰਨ ॥

ਦਾਣੇ ਦਾਣੇ ਸਿਰ ਮੋਹਰ ਹੈ—ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਰ
ਮੇਸਰ ਨੇ ਠੀਠਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ਕਿ ਢਾਕਾ
ਦਾਣਾ ਢਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਖਾਵੇਗਾ ॥

ਦਾਤ, ਸ:—ਦਾਨ, ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਦਾਜ ॥

ਦਾਤਣ ਸ:—ਰੁਖ ਦੀ ਹਰੀ ਦਾਹੜੀ ਦਾ ਵੇਟ।
ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੀ ਦਾਸ

ਦਾਤਰੀ, ਸ:—ਪੱਤੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਠ ਵਾਲਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਦਾਤਾ } ਪੁ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸਖੀ, ਖਰੀਦਾਰ ॥
ਦਾਤਾਰ }

ਦਾਤਾਰੀ ਸ:—'ਦਾਤਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਤੀ, ਸ:—ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦਾਤੀ, ਸ:—'ਦਾਤਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਤਣ, ਸ:—'ਦਾਤਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਦ, ਸ:—ਦਾਤ, ਦਾਨ, ਨਿਆਉ, ਭੈ ॥

ਦਾਦ ਫਰਿਆਦ, ਸ:—ਨਿਆਉ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ,
ਦੁਹਾਈ (ਕਰਨੀ) ॥

ਦਾਨ ਤੋਂ ਕਲਜਾਣ

ਦਾਂਦ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸੇਢਾ, ਢੱਗਾ ॥

ਦਾਂਦਕ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਪੇਉ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇ,
ਦਾਦਾ ਆਦਿਕ ॥

ਦਾਂਦਕਾ, —ਵਿ:—ਦਾਦੇ ਪਰਦਾਦੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ॥

ਦਾਦ ਪਿਉਤ, ਸ:—ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਆਪੋ ਵਿਚ
ਹਿਤ ਚਲਿਆ ਆਯਾ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਾਦੀ ਗਾਮੀ
ਦੀ ਸਾਂਝ

ਦਾਂਦਰ } ਪੁ:—ਭੈਰਵ ॥
ਦਾਂਦਰ }

ਦਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਪਾਦ ਦਾ ਪਰੋਹਤ, ਭੱਟ ॥

ਦਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾ ਪੇਉ, ਥਾਥਾ, ਵੱਡਾ ਭੁੱਢਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਦਾਂਦੀ, ਸ:—ਦਾਦੇ ਦੀ ਭੀਮਤ, ਪੁਰਗਾਨੀ ॥

ਦਾਂਦੀ, ਸ:—ਪੇਉ ਦੀ ਮਾਂ, ਵੱਡੀ ਭੁੱਢੀ ਮਾਈ ॥

ਦਾਂਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਤ, ਚੜ੍ਹ ॥

ਦਾਂਦੂ ਪੰਥ, ਪੁ:—ਦਾਂਦੂ ਜੀ ਦਾ ਚਲਾਯਾ ਹੋਧ
ਮਤ ॥

ਦਾਂਦੂ ਪੰਥੀ, ਪੁ:—ਦਾਂਦੂ ਜੀ ਦੇ ਮਤ ਦੇ ਮੰਨਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਂਦੂ, ਪੁ: } 'ਦਾਂਦੂ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਾਂਦੇ, ਸ: }

ਦਾਨ, ਪੁ:—ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੁੰਨ, ਖਰੇਤ, ਦਾਤ
(ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਦਾਨ ਤੋਂ ਕਲਜਾਣ, ਅਖਾਣ-ਦਾਨ ਦੇਣ ਨਾਲ
ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹ ॥

ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ

ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਦਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ, ਜਿਸ
ਸੰਦੂਕੜੀ ਵਿਚ ਦਾਨ ਪਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਖਰੀਦ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ।

ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਗ੍ਰਹਿਣ
ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ।

ਵਿੱਦਿਆ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਫਤ ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾ-
ਉਣੀ ।

ਦਾਨਾ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝ ਵਾਰ, ਚਤੁਰ ।

ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਜਾਨਣ ਬੁੱਝਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਖੱਤਾ,
ਟੋਇਆ, ਕਬਰ ॥

ਦਾਨਾਈ, ਸ:—‘ਦਾਨਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਨੂ, ਪੁ:—ਅਨਾਰ, ਲਸਪਾਲ ॥

ਦਾਨੋ, ਪੁ:—ਦੋਤ, ਜਿੰਨ, ਦੇਉ ॥

ਦਾਬ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਦੀ ਚੁਗਾਨ ਦੀ ਉਪਰਲੀ
ਲਕੜ, ਦਾਬਉ, ਠੱਪੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਮੀਂਹ
ਪਿੱਛੇ ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹ ਕੇ ਸੁਹਾਗਾ
ਵਰਿਆ ਹੈ (ਕਣਕ ਛੇਲੇ ਬੀਜਣ ਨੂੰ),
ਦਾਬਕਾ ॥

ਦਾਬ ਦੇਣੀ, ਵਿ:—ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਦੱਬਣਾ, ਠੱਪਣਾ ॥

ਦਾਬਰ, ਸ:—ਕਰੜੀ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਦਾਬੜਾ, ਪੁ:—ਹੈਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ਛੱਪਰ, ਬੈੜੀ ਛੱਤ
ਵਾਲਾ ਘਰ, ਇਕ ਮਠਿਆਈ ਜੋ ਗਰਭ
ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਦੀਆਂ ‘ਘਰ’, ਦਾਬਕਾ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦਾਰੂ

ਦੌਬਾ, ਦੌਬਾ ਪੌਸਾ } ਪੁ:—ਤਰਾਵਾ, ਧਮਕੀ, ਦਾਬਕਾ
(ਦੋਣਾ) ॥

ਦਾਮ, ਪੁ:—ਪੈਸੇ ਦਾ ਪੰਝੀਵੀ ਹਿਸਾ, ਮੁੱਲ, ਰਕਮ,
ਪੰਝੇਰੂ ਵੜਣ ਦਾ ਜਾਲ ॥

ਦਾਮਣ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਲੜ, ਪੱਲਾ, ਕੰਨੀ
ਕੰਢੀ ॥

ਦਾਮਣੀ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਦਾ
ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਖੰਡਣ ਦਾ ਦੁਬੜਾ ।

ਦਾਮੀ, ਪੁ:—ਉਹ ਬਾਜ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰ ਜੰਗਲੀ
ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੋਣ ॥

ਦਾਮੋਦਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ।

ਦਾਮਕ, ਪੁ:—ਦੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ
ਹੋਵੇ ।

ਦਾਯਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਮਤਲਬ, ਮਨੱਰਬ, ਦਾਵਾ,
ਸਲਾਹ, ਦਾਈ ॥

ਦਾਯੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਵਾ ਕਰੇ, ਵਰਿਆਈ ॥

ਦਾਰ ਚੀਨੀ, ਸ:—‘ਦਾਲਚੀਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰ ਮਦਾਰ (ਰੀ), ਸ:—ਸਰਤ; ਸੁਲਾ ਸਫਾ-
ਈ, ਲਾਰੇ ॥

ਦਾਰਾ, ਸ:—ਤੀਮੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਦਾਇਰਾ ।

ਦਾਰੀ, ਸ:—ਖਾਤਰ, ਸੇਵਾ ॥

ਦਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਭ ॥

ਦਾਰੂ, ਪੁ:—ਬਰੂਤ, ਦੁਆ, ਅਲਾਜ, ਸ਼ਰਾਬ ॥

ਦਾਰੁ ਦਰਮਲ

ਦਾਰੁ ਦਰਮਲ, ਪੁ:—ਦੁਆ, ਔਖਪ ॥

ਦਾਰੁਦ, ਪੁ:—'ਦਾਰੁਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰੂੜਾ, ਪੁ: }
ਦਾਰੂੜੀ, ਸ: } ਦਾਰੁ, ਸਰਾਬ, ਠਸਾ ਪਾਣੀ ॥

ਦਾਲ, ਸ:—ਛੋਲੇ ਮੂੰਗ ਮਾਂਹ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਦਲੇ ਹੋਏ ।

ਦਾਲ ਆਟਾ }
ਆਟਾ ਦਾਲ } ਪੁ:—ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ ।

ਦਾਲ ਗਰ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਵਲਣ ਵਾਲਾ ।

ਦਾਲ ਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਦਾਲ ਚਿਕਨਾ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ।

ਦਾਲ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਸਬੂ ਦਾਰ ਰੁੱਖ
ਦੀ ਛਿੱਲ ਪਤ੍ਰ ਅਤੇ ਥੀ (ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ
ਪੈਂਦੀ ਹੈ) ।

ਦਾਲ ਦਲੀਆ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਨਾਂ ਕੁਝ, ਰੁੱਖ
ਮਿੱਸਾ ਖਾਣਾ ॥

ਦਾਵ, ਪੁ:—'ਦਾਉ' ਵੇਖੋ ।

ਦਾਵਹ } ਪੁ:—ਹੱਕ, ਸਾਹਸ, ਅਰਜੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ,
ਦਾਵਾ } (ਹੱਠਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅਰਜੀ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਮੁੱਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖ ਕੇ 'ਅਦਾਲਤ
ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ' ॥

ਦਾਵਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਟ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਸਾ

ਜਵਾਬ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਦਾਵੇ ਦੀ ਜਵਾਬ ॥

ਦਾਵੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਵਾ ਕਰੇ, ਮੁਦਈ ।

ਦਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਦਾਰੁ
ਦਾਰੂਨਾ
ਦਾਰੂ (ਜੀ) } 'ਦਾਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰੂਮ }
ਦਾਰੂ } ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਖੱਟਾ ਅਠਾਰ, ਨਸਪਾਲ ॥

ਦਿਆਂ, ਅਵ:—'ਦਾ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ ਬਹੁਬਲ ॥

ਦਿਆਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਲਕੜੀ ਅਮਾਰਤ ਦੇ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ, ਬਿਆਰ ॥

ਦਿਆਲ, ਵਿ:—'ਦਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸ, ਸ:—ਨਜਰ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ਼ ॥

ਦਿਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਸਟ, ਸ:—'ਡਿਸਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸਟਾਂਤ, ਪੁ:—'ਦਰਿਸਟਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਆਉਣਾ, ਵਿਖਾਲੀ ਦੇਣਾ ।

ਦਿੱਸਣਾ ਛਾਸਣਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੰਦਰ,
ਦਰਸਣੀਕ

ਦਿਸੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—1 ਦਿਸ, ਪਰਦੇਸ ॥

ਦਿਸੰਬਰ, ਪੁ:—'ਦਸੰਬਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸਾ, ਸ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ਼, ਟੱਟੀ (ਜਾਣਾ) ॥

ਚਾਰੋਂ ਦਿਸਾ

ਚਾਰੋਂ ਦਿਸਾ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ, ਦੱਖਣ, ਪੂਰਬ,
ਪੱਛਮ ।

ਦਿਸਾ ਸੂਲ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਦੂਰਨ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਠਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਰ ਦਿਸਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਹਾਲ ।

ਦਿਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਣਾ, ਖਬਰ ਦੇਣੀ ॥

ਦਿਸਾ_ਰ (ਦਿਸਾਵਰ) }
ਦਿਸਾਉਰੀ (ਦਿਸਾਵਰੀ) } 'ਦਿਸਾਉਰ' 'ਦਿਸਾ-
ਦਿਸਾਉਰੀ (ਦਿਸਾਵਰੀ) } ਉਰੀ' ਦੇਖ ॥
ਦਿਸੌਰ
ਦਿਸੌਰੀ

ਦਿੰਹ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਦਿਹਾੜਾ, ਰੋਜ਼ ।

ਦਿਹਰਾ, ਪੁ:—'ਤਿਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਹਲ, ਸ:—ਦਲੀਜ਼, ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਮੇਲਾਂ
ਨੂੰ ਜੋ ਮੰਨਿਆਈ ਅਤੇ ਦੌੜਾਣ ਦਿਖਾ
ਦੀ ॥

ਦਿਹਾੜਾ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਰੋਜ਼, ਵਾਰ ।

ਦਿਹਾੜੀ, ਸ:—ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਰੋਜ਼ ।

ਦਿਹੈ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਰੋਜ਼ ।

ਦਿੱਕ, ਪੁ:—ਖੰਘ ਤਾਪ, ਔਖ । ਵਿ:—ਬੀਗ, ਦੁਖੀ
ਔਖਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਿੱਕ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਔਖ, ਖੇਰਲ, ਦੁਖ, ਤੰਗਸੀ ।

ਦਿੱਕਤ, ਸ:—ਦੁੱਖ, ਔਖ, ਅਸੁਖ, ਅਸੁਖਤ ॥

ਦਿੱਤ ਦਾਤ

ਦਿੱਕੀ, ਸ:—ਬੇੜ, ਕੰਬਜੀ, ਪੋਟ ਦਾ ਅਵਾਰਾ ॥

ਦਿਖਲਾਉਣਾ }
ਦਿਖਲਾ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਖਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਲਾਈ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਸ਼ਕਲ ॥

ਦਿਖਲਾਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ।

ਦਿਖਲਾਵਾ, ਪੁ:—'ਦਿਖਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਵੱਯਾ }
ਦਿਖਵੈਯਾ } ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਣਾ, ਖਾਹਿਸ਼, ਕਰਨਾ,
ਸੈਲਤ ਕਰਨੀ ।

ਦਿਖਾਉ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਦਰਸਣੀਕ, ਬਾਹਰਲਾ ।

ਦਿਖਾਈ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਸ਼ਕਲ, ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੀ
ਦੇਖ ਭਾਲ ॥

ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਖਾਲਣਾ }
ਦਿਖਾਲੀ } 'ਦਿਖਾਉਣਾ', 'ਦਿਖਲਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਹਰਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਨਮੂਨਾ, ਭਜਕ,
ਜੋ ਰਾਹ ਦੱਸੇ ॥

ਦਿਗ, ਸ:—ਔਖ, ਨੇੜ ॥

ਦਿਗੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰਵਾਂਹ ॥

ਦਿੱਤ ਦਾਤ, ਸ:—'ਦਾਜ਼' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿੰਦਾਸਾ

ਦਿੰਦਾਸਾ, ਪੁ:—'ਦਿੰਦਾਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਦਾਰ } ਪੁ:—ਦਰਸਣ, ਮਕਲ, ਮੁਲਾਕਾਤ ॥
ਦਿਦਾਰਾ }

ਦਿਦਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਕੇ ਮਿਲਣਾ, ਚੇਹਰਾ
ਦਿਖਾਉਣਾ ॥

ਦਿਦਾਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਚੇਹਰਾ ਦੇਖਣਾ ॥

ਦਿਦਾਰੀ, ਵਿ:—ਦੇਖਣ ਦੇ ਨ, ਦਰਸਣੀਕ,
ਸੋਹਣਾ ॥

ਦਿਨ, ਪੁ:—ਉਹ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਾਨਣ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੋਜ, ਦਿਹਾੜਾ, ਸਮਾ, ਵਕਤ ।

ਦਿਨ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨਾ' ਵੇਖੋ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਣਾ ।

ਦਿਨ ਕੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ
ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਨਾ } ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ॥

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣਾ, ਸੂਰਜ
ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਵਖਤ ਬੀਤ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਦਿਨ ਢਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਨ ਘਟਣਾ, ਸੂਰਜ ਦਾ
ਲਹਿੰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਨ ਢਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਹਿੰਦੇ ਢਲੇ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਨੂੰ ।

ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ॥
ਦਿਨ ਦੀਵੀ }

ਦਿਨ ਪੁੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਦੇ ਸੰਮਤ ਦਾ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦਾ
ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਰਾਣੀ

ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਬ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਮਹੀਨਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ ਕੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਨ ਫਿਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਰਥੀ ਮਗਰੋਂ ਸੁਖਾਲ ਦਾ
ਸਮਾ ਆਉਣਾ ॥

ਦਿਨ ਬਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਜ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਦਿਨ ਮਾਨ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਦਿਨ ਰਹੇ, ਦਿਨ
ਦੀ ਲੰਮਾਈ ॥

ਦਿਨ ਮੁੜ ਆਉਣੇ (ਜਾਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ
'ਢਰਨੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਨ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੂਰਜ ਭੁੱਥਣ
ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ॥

ਦਿਨੋ ਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਜ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਦਿੱਬ } ਸ:—'ਦੱਬ' ਵੇਖੋ ।
ਦਿੱਭ }

ਦਿੱਬਾ, ਪੁ:—ਤਿੱਬਾ, ਛੱਬਾ ॥

ਦਿਮਾਕ } ਪੁ:—'ਦਮਾਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿਮਾਗ }

ਦਿਮੁੱਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੁਟਾ ।

ਦਿਮੁਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਡਾ ਧਰਤੀ
ਵਿੱਚ ਗੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਦਿਰਾਣੀ, ਸ:—ਦਰਾਣੀ, ਦਿਉਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਦਿਰਿਸਟ ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ

ਦਿਰਿਸਟ } 'ਦਿਰਿਸਟ' 'ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ }

ਦਿਲ, ਖੁਸ਼—ਮਨ, ਚਿੰਤ, ਦੁਹ, ਆਤਮਾ,
ਮਹੱਬਤ ॥

ਦਿਲ ਉੱਛਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਗਮ ਹੋਣਾ, ਪੇਰ
ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਹੋਣਾ ।

ਦਿਲ ਉੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਪਾਸੇ ਹੋਣਾ ।

ਦਿਲ ਹੋਰਦੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨੀ ॥

ਦਿਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਜੀ ਚਾਹੁਣਾ, ਮਰਜੀ
ਹੋਣੀ ।

ਦਿਲ ਖੱਟਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਹੁਸਨਾ
ਜਾਂ ਹੁਸਾਉਣਾ ॥

ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਸ਼—ਚਗੀ ਤਰਾਂ ਰੱਜਕੇ ।

ਦਿਲਗੀਰ, ਵਿਸ਼—ਉਦਾਸ ॥

ਦਿਲਗੀਰੀ, ਸ਼—ਉਦਾਸੀ ॥

ਦਿਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਛਾਹੁਣਾ, ਲਾਲਚ ਕਰਨਾ

ਦਿਲ ਚਲਾ, ਵਿਸ਼—ਜੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋਹੇ, ਧਿਆਰਾ,
ਦਲੇਰ, ਸਖੀ ॥

ਦਿਲ ਜਮਾ, ਸ਼—ਤਸੱਲੀ (ਕਰਨਾ) ।

ਦਿਲ ਠਹਿਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਮਨ ਨੂੰ ਸਭ ਆਉਣੀ

ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਿਆ, ਵਿਸ਼—ਸਖੀ, ਦਾਂਤਾ ॥

ਦਿਲ ਮਿਲ ਜਾਣੇ

ਦਿਲ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਵਿਸ਼, ਖੁਸ਼—ਜੇ ਅ ਪਣੀ
ਮਰਜੀ ਤੇ ਚਲੇ ।

ਦਿਲਦਾਰ, ਖੁਸ਼—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਦਿਲਦਾਰੀ, ਸ਼—ਦੁਏ ਦੀ ਖੁਸੀ ਚਾਹੁਣੀ ॥

ਦਿਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਦਿਲ ਪਸੰਦ, ਵਿਸ਼—ਜੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ।
ਸ਼—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਗੋਲ ਕੱਦੂ ॥

ਦਿਲ ਪੱਚਮਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਵਸਾਹ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਦਾ
ਜਾਨੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਲ ਫਸ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿਸ਼—ਮੋਹਿਆ ਜਾਣਾ,
ਦਿਲ ਫਸਣਾ, } ਆਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਲ ਫਿਰ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿਸ਼—ਬੁਰਾ ਲਗਣ
ਦਿਲ ਫਿਰਨਾ, } ਲਗ ਪੈਣਾ ।

ਦਿਲ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਛੱਡ
ਦੇਣਾ ॥

ਦਿਲਬਰ, ਖੁਸ਼—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ, ਦਿਲਦਾਰ

ਦਿਲਬਰੀ, ਸ਼—ਤਸੱਲੀ, ਹੌਸਲਾ (ਦੇਣਾ)

ਦਿਲ ਭਾਣਾ, ਵਿਸ਼—ਜੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ।

ਦਿਲ ਭਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਮਹੱਬਤ ਜਾਂ ਅਤਥਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਬਤ
ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਦਿਲ ਰੱਖਾ-ਦਿਲ ਰੱਖੀ

ਦਿਲ ਰੱਖਾ, ਪੁ: } ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਖਸਲੀ
 ਦਿਲ ਰੱਖੀ, ਸ: } (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਿਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰੀਤ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ,
 ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਲਗਾ, ਵਿ:—‘ਦਿਲ ਚਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਪਿਆਰ
 ਦੇਣਾ ॥

ਦਿਲ ਥਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਲਾ ਜਾਂ ਉਤਸਾਹ
 ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਵਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਸਣਾ ਵੱਡਾ ॥

ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਦਲੇਰ, ਬਹਾਦਰ, ਸਖੀ ।
 ਦਿਲ ਵਾਲੀ, ਸ: }

ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤ ਨਾਂ ਦੇਣਾ,
 ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਖਿੜਣਾ ॥

ਦਿਲਵੱਸਾ } ਪੁ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥
 ਦਿਲਵੈਸ }

ਦਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਲਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਲਾ, ਪੁ:—ਤਾਕ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ
 ਵੱਟੀਆਂ ॥

ਦਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
 ਮਾਲਕ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਦਲਾਉਰ, ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ, ਹੋਸਲੇ, ਵਾਲਾ,
 ਸਖੀ ॥

ਦਿਵਾਨਾ

ਦਿਲਾਉਰੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਸਖਾਉਤਾ ॥

ਦਿਲਾਸਜਾ } ਪੁ:—ਖਸਲੀ, ਹੋਸਲਾ, ਦਿਲਬਰੀ
 ਦਿਲਾਸਾ } (ਦੇਣਾ) ॥

ਦਿਲਾਵਰ } ‘ਦਿਲਾਉਰ’ ‘ਦਿਲਾਉਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਲਾਵਰੀ }

ਦਿਲੀ, ਵਿ:—ਦਿਲ ਦੀ, ਸੱਚਾ, ਅਸਲੀ ॥

ਦਿੱਲੀ, ਸ:—ਮਸਹੂਰ ਅਹਿਰ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੇ
 ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ
 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ ॥

ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਣ (ਲੀ), ਸ: } ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤ
 ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਦਿੱਲੀ ਹੈ ॥

ਦਿਲੋਰ } ‘ਦਿਲਾਉਰ’ ‘ਦਿਲਾਉਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਲੋਰੀ }

ਦਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ, ਦਿਲਾਉਣਾ ॥

ਦਿਵਾਖਾ, ਪੁ: } ‘ਦਵਾਖੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਵਾਖੀ, ਸ: }

ਦਿਵਾਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਵਾਨ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਫਤਾਰ, ਸਕਤ, ਵਜ਼ੀਰ,
 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਕ ਜੋੜ ਮੇਲ (ਖਾਲਸਾ
 ਦਿਵਾਨ) ॥

ਦਿਵਾਨ ਖੌਨਾ, ਪੁ:—ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ
 ਘਰ ॥

ਦਿਵਾਨਾ, ਪੁ: ਸ:—ਖਸਲਾ, ਪਾਗਲ, ਜਿਸ
 ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਦਿਵਾਨੀ

ਦਿਵਾਨੀ, ਸਃ—ਦਿਵਾਨ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੇਹਣੇ ਦੇਣੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੋਣ ॥

ਵਿਃ—ਦਿਵਾਨੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ, ਕਮਲੀ ਭੀਮਰ ॥

ਦਿਵਾਲ
ਦਿਵਾਲਾ
ਦਿਵਾਲੀ
ਦਿਵਾਲੀਆ } 'ਦਵਾਲਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਦਿੜੁ
ਦਿੜੁਤਾ } ਸਃ—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਟਿਕ ਉ ।

ਦੀ, ਅਵਃ—ਸੰਬੰਧ ਵਾਰਕ ਪਦ (ਸਤ੍ਰੀ ਨਿੰਗ)

ਦੀਉਟ, ਸਃ—ਦਵਾਖੀ ॥

ਦੀਉੜੀ, ਸਃ—ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਹਿਲਾਉਣੀ ॥

ਦੀਉੜੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਹਿਲਾ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਦੀਆ, ਪੁਃ—'ਦੀਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਖਿਆ, ਸਃ—ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਨਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਦੀਗਰ, ਵਿਃ—ਦੂਜਾ, ਹੋਰ ॥
ਸਃ—ਲੋਹੜਾ ਵੇਲਾ (ਵੇਲਾ) ।

ਦੀਗਰ ਦੀ ਨਿਮਾਜ, ਸਃ—ਲੋਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਿਮਾਜ ।

ਦੀਣ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬ, ਲੋੜ ਵੰਦ, ਇਮਾਨ, ਮਜ਼੍ਹਬ ॥

ਦੀਣੀ

ਦੀਣਗੁਆ_ਟਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਨੀ, ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ ॥

ਦੀਣਤਾਈ, ਸਃ—ਗਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਦੀਣਦਾਰ, ਵਿਃ—ਇਮਾਨਦਾਰ, ਪੱਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਦੀਣਦਾਰੀ, ਸਃ—ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਧਰਮ, ਵਿਚ ਦਿੜ੍ਹਤਾ ॥

ਦੀਣ ਦਿਯਾਲ, ਪੁਃ—ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਉੱਤੇ ਦੁਆ ਕਰੇ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੀਣ ਦੀਣ ਪੁਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਦੀਣ ਦੀ
ਦੀਣੋ ਦੀਣ ਪੁਕਾਰਨਾ } ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਲਈ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ

ਦੀਣ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਸਃ—ਧਰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜੋ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਦੀਣ ਦੁਣੀਆਂ ਬੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੋਕ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਸੁਖ ਤੋਂ ਵਾਜੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੀਣ ਝੰਧੂ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸਹਾਈ, ਪਰਮੇਸਰ

ਦੀਣ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਆਪਣੇ ਮਜ਼੍ਹਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਦੀਣਾ ਨਾਥ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੀਣਾ ਝੰਧੂ, ਪੁਃ—ਦੀਣ ਝੰਧੂ ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਣੀ, ਵਿਃ—ਦੀਣ ਦਾ, ਮਜ਼੍ਹਬੀ, ਇੱਕੋ ਅਤੇ ਦੋ, ਆਮਤਮਕ ॥

ਦੀਦ

ਦੀਦ, ਪੁ:—ਵੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਾਕ, ਝੱਕ ॥

ਦੀਦ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਜਾਂ ਤਾਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦੀਦੋ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇਤ੍ਰ, ਠੇਠ ॥

ਦੀਦਾਰ, ਪੁ:—'ਦਿਦਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਦਦਨਿਸਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣੇ ਬੁੱਝੇ ਕੇ
ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ।

ਦੀਪ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਦੇ ਚੁੰਨੇਰ ਜਲ
ਹੋਵੇ, ਪਰਤੀ ਦੇ ਸੱਤ ਥੜੇ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਗਿਰਦ ਸਮੁੰਦਰ ਹਨ ॥

ਦੀਪ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ
ਦਿਵਾਲੀ ॥

ਦੀਪਕ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇਕ
ਰਾਗ ॥

ਦੀਮਕ, ਸ:—ਸੋਊਂਕ, ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਫੀੜਾ ॥

ਦੀਰਘ, ਵਿ:—ਲੰਮਾ (ਮੀ) ॥

ਦੀਲਾ, ਪੁ:—'ਭੀਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਵਟ, ਪੁ:—ਦੀਉਟ, ਦਵ ਖੀ ॥

ਦੀਵਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਪਿਆਲੀ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਵੱਟੀ ਪਾ ਕੇ ਵੱਟੀ ਦਾ
ਸਿਰਾ ਮੂੰਹ ਤੇ ਥਾਲਦੇ ਹਲ ਚਾਲਣ ਕਰਨ
ਲਈ ।

ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਅੱਗ ਥਾਲਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਸ਼ਾਲਾ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਦੁਆਬਾ

ਦੀਵਾ ਵੱਟੀ, ਪੁ:—ਮਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਹੁੱਥ ਉੱਤੇ
ਹਿੰਦੂ ਦੀਵਾ ਰਖਦੇ ਹਨ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਦੀਵਾਣ } 'ਦਿਵਾਣ' 'ਦਿਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੀਵਾਰ }

ਦੁਅੰਨੀ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਦੋ ਆਨਿਆਂ
ਦਾ ॥

ਦੁਆ, ਸ:—ਅਮੀਸ, ਬੋਲਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਦਵਾ
(ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਕਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ
ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰ ਬੋਲਣਾ ॥

ਦੁਆ ਬੈਰ, ਸ:—ਅਸੀਸ ॥

ਦੁਆ ਪੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕੁਰਾਣ
ਵਿੱਚੋਂ ਪੜ੍ਹਣੀ ॥

ਦੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦੁਆਇਤ, ਸ:—'ਦਵਾਇਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਈ, ਸ:—'ਦਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਣ, ਪੁ:—'ਦਿਵਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਤ, ਸ:—'ਦਵਾਇਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਤਸੀ } ਸ:—ਬਾਹੁਵੀ ਖਿਤ ॥
ਦੁਆਦਸੀ }

ਦੁਆਨੀ, ਸ:—'ਦੁਅੰਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਪਰ, ਪੁ:—'ਦਵਾਪਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਆਬ } ਪੁ:—ਦੋ ਦੁਆਬਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ
ਪਰਤੀ, ਸਤੁੰਦਕ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ
ਦੁਆਬ } ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਦੁਆਬਣ-ਦੁਆਬੀਆ

ਦੁਆਬਣ, ਸਃ } ਦੁਆਬੇ ਵਿੱਚ ਰਹਣ
ਦੁਆਬੀਆ, ਪੁਃ } ਵਾਲਾ (ਲੀ)।

ਦੁਆਰ, ਪੁਃ—ਦਰਦਾਜਾ, ਬੁਹਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣ
ਦਾ ਰਾਹ ॥

ਦੁਆਰ ਸਾਖ, ਸਃ—ਰਗਾਠ ਦਾ ਪਾਸਾ।

ਦੁਆਰਕਾ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਚੀਰਬ
(ਕਾਠੀਆਵਾੜ ਵਿੱਚ) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ
ਰਾਜ ਧਾਨੀ

ਦੁਆਰੇ, ਅਵਃ—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੰਗ, ਰਾਹੀਂ, ਵਿੱਚੋਂ ।

ਦੁਆਲਾ, }
ਦੁਆਲਾ, }
ਦੁਆਲੀ, } 'ਦਵਾਲ' ਆਇਕ 'ਵੇਖੋ' ॥
ਦੁਆਲੀਆ }
ਦੁਆਲੀਆ }
ਦੁਆਲੀਆ }
ਦੁਆਲੀਆ }

ਦੁਆਲੀ ਬੰਦ, ਪੁਃ—ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਦੁਆਲੇ, ਅਵਃ—ਗਿਰਦੇ, ਦੁਵੇਰੇ ।

ਦੁਆਰੇ, ਸਃ—'ਦਵਾਇਤ' ॥

ਪੁਃ—ਅੱਖ, ਸੰਸਾਰ, ਦੁਜਾਇਗੀ, ਬਹੁਤ ਦੁਖਿਓ
ਮੰਨਣਾ, ਜੀਵ ਈਸਰ ਨੂੰ ਅਲਗ ਅਲਗ
ਮੰਨਣਾ ॥

ਦੁਇ, ਵਿਃ—ਦੋ ॥

ਦੁਸਹਿਰਾ, ਪੁਃ—'ਦਸਹਿਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਟ, ਵਿਃ—ਬੁਰਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਲੋਚਾ ਨਿਰਦਾਸੀ,
ਅਰੁਥ ॥

ਦੁਸਟਣ (ਟੀ), ਸਃ—ਦੁਸਟ ਕ੍ਰੀਮਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦਧਾ ਨਹੀਂ ॥

ਦੁਸਤਰ, ਵਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰਨਾ ਆਖਾ ਹੋ ॥

ਦੁੱਸਰ

ਦੁਸਪਚ, ਵਿਃ—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਜ਼ੋਰੀ ਨਾਂ ਪਏ
ਸਕੀਤ ਖਾਨਾ ॥

ਦੁਸਮਣ, ਪੁਃ—ਵੈਰੀ, ਬਿਰੋਧੀ, ਦੁਖੀ ॥

ਦੁਸਮਣੀ }
ਦੁਸਮਣੀਇਗੀ } ਸਃ—ਵੈਰ, ਵਿਰੋਧ, ਬੁਰਾ
ਦੁਸਮਣੀਇਗੀ } ਸਮਝਣਾ ॥

ਦੁਸਰ, ਪੁਃ—ਆਰ ਪਾਰ, ਦੁਆ ਪਾਸਾ ਜਾਂ
ਸਿਰਾ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਦੁਸਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਜੀ ਵਾਰੀ ਕ-
ਦੁਸਰਾ ਕੇ ਕਰਨਾ } ਹਿਣਾ, ਦੁਹਰਾਉਣਾ ॥

ਦੁਸਲ੍ਹ, ਪੁਃ—ਦੁਜਾ ਪਾਸਾ ਜਾਂ ਸਿਰਾ ॥
ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਵਿਚ ਦੋਂ ॥

ਦੁਸਾਕ } ਪੁਃ—ਦੁਹਰਾ ਸਾਕ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋ
ਦੁਸਾਕ } ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ਹੋਵੇ ।

ਦੁਸਾਂਗਰ } ਸਃ—ਦੋ ਭੈਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੇਟੀ ॥
ਦੁਸਾਂਗੀ }

ਦੁਸਾਂਦਾ, ਪੁਃ—'ਜੁਸਾਂਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਾਰ, ਪੁਃ—'ਦੁਸਲ੍ਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਾਲਾ } ਵਿਃ—ਦੋਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ॥
ਦੁਸਾਲਾ }

ਦੁਸਾਲਾ } ਪੁਃ—ਪਸਮੀਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ
ਦੁਸਾਲਾ } ਦਾ ਜੋੜਾ ॥

ਦੁੱਸਰ, ਪੁਃ—'ਦੁਸਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸੇਰਾ-

ਦੁਸੇਰਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਘੋਲ ॥
 ਦੁਸੇਰੀ, ਸ: }

ਦੁਸਤੀ } ਪੁ:—ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਲਿਆ ਹੋਯਾ
 ਦੁਸਤੀਆ } ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਦੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਚੋਣਾ ।

ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਦੁੱਧ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਦੁਹਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਦੁਹਤ }
 ਦੁਹਤਰਾ } ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
 ਦੁਹਤਾ }

ਦੁਹਤ ਜੁਆਈ, —ਧੀ ਦਾ ਜੁਆਈ

ਦੁਹਤ ਪੋਤ, ਪੁ:—ਦੋਹਰੇ ਪੋਤੇ, ਉਲਾਦ ਦੀ
 ਉਲਾਦ ॥

ਦੁਹਤ ਬਹੁ, ਸ:—ਦੋਹਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਦੁਹਤ ਵਾਣ, ਪੁ:—ਧੀ ਦੀ ਉਲਾਦ ॥

ਦੁਹਤਰੀ }
 ਦੁਹਤੀ } ਸ:—ਧੀ ਦੀ ਧੀ ॥

ਦੁਹੱਥੜ, ਸ:—ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਲਾਈ ਹੋਈ
 ਸੱਟ ।

ਦੁਹੱਥੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥੇ ਜਾਂ ਗਮ ਕਰਕੇ
 ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋਰ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਰਨੇ ॥

ਦੁਹਰ, ਸ:—‘ਦੋਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਹਰਤੀ, ਵਿ:—ਦੋਹਰਾਂ ਦਾ, ਬੋਰੀ ਗੱਲ
 ਵਾਲਾ ॥

ਦੁੱਕੜ

ਦੁਹਰਮ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਵਾਰੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਦੁਹਰਾ, ਵਿ:—ਦੁੱਛਾ, ਸੰਘਣਾ, ਮੋਟਾ ॥

ਦੁਹਰਾਉ, ਪੁ:—ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੁਹਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਦੁਜੀ
 ਵਾਰ ਆਖਣਾ ।

ਦੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਰੁਆਉਣਾ ॥

ਦੁਹਾਈ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ (ਦੋਣੀ), ਮਹੂੰ, ਦੁੱਛਾਂ
 ਹਿੱਸਾ, ਦੁਹਰਾਉ, ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
 ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਦੁਹਾਈ ਤਿਹਾਈ, ਸ:—ਦੁਹਰਮ ਤਿਹਰਮ
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਫਰਿਆਦਕਰਨੀ, ਹਾਲ ਪਾਰਿਆ
 (ਦੋਣੀ) ।

ਦੁਹਾਸਮਾ (ਵਾ), ਵਿ:—ਦੋ ਛੋਟਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੁਜੀ
 ਛੋੜ ਦਾ ॥

ਦੁਹਾਜੜ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੁਜੀ
 ਦੁਹਾਜੁ } ਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਮਾਜੂ ॥

ਦੁਹਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਨ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹੀ ॥

ਦੁਹਰਮ, ਦੁਹਰਾ } ‘ਦੁਹਰਮ’, ‘ਦੁਹਰਾ’
 ਦੁਹਰਾਉ, ਦੁਹਰਾਉਣਾ } ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਹੇਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਔਖਾ (ਖੀ) ॥

ਦੁਕੱਲੇ, ਵਿ:—ਦੋ ਜਣੇ ਜੋ ਬਾਹੀ ਸਾਰਿਆ
 ਕੱਲੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ॥

ਦੁੱਕੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਥੱਲ ਜੋ ਕਜਰੂ ਬਜਾਂ-
 ਉਂਦੇ ਹਨ ॥
 ਵਿ:—ਦੋ ॥

ਇੱਕੜ ਦੁੱਕੜ

ਇੱਕੜ ਦੁੱਕੜ, ਚਿ:—ਇੱਕ, ਦੋ, ਕਦੇ ਇੱਕ ਕਦੇ ਦੋ, ॥

ਦੁੱਕੜ ਬਜਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਭ ਵਜਾਉਣੀ,
ਦੁੱਕੜ ਵਜਾਉਣੀ } ਤੋੜੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਦੁੱਕਾਨ, ਸ:—ਹੱਥੀ, ਜਿਥੇ ਸੌਦਾ ਵਿਕੇ, ਕਾਜ-
ਖਾਨਾ ॥

ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨੀ, ਚਲਾਉਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥੀ
ਲਗਾਉਣੀ } ਕਰਨੀਆਂ ਆ-
ਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਕਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਕਾਨ ਬਣੇ ।

ਦੁੱਕਾਨ ਦਾਰਣ, ਸ:—ਦੁੱਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਵਹਣੀ,
ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦੁੱਕਾਨਦਾਰੀ, ਸ:—ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਮ,
ਸੌਦਾ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਵੇਚਣਾ ॥

ਦੁੱਕੀ, ਸ:—ਖਸ ਦਾ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ॥

ਦੁੱਕੜ, ਸ:—'ਦੁੱਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਖ } ਪੁ:—ਪੀੜ, ਗਮ, ਔਖ, ਬਿਖੜਾ,
ਦੁੱਖ } ਰੋਗ ॥

ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ
ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੁੱਖ ਹਰਤਾ } ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਖ ਹਟਾਵੇ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ॥
ਦੁੱਖ ਭੰਜਣ }

ਦੁੱਖ ਦਾਇਕ (ਈ), ਪੁ: }
ਦੁੱਖ ਦਾਇਣ, ਸ: } ਜੋ ਦੁੱਖ ਦਿਵੇ ॥
ਦੁੱਖ ਦੇਵਾ (ਈ) ਪੁ: ਸ: }

ਦੁੱਗਣਾ

ਦੁੱਖ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਗ ਲਗਣਾ, ਪੀੜ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁੱਖ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਪੈਲਣਾ, ਮੌਖੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਦੁੱਖ ਵੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਦੁੱਖ, ਸਮਝਣਾ, ਦੁੱਖ ਵੇਲੇ ਮੱਦਤ ਕਰਨਾ ॥

ਦੁੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਹੋਣੀ, ਗਮ ਜਾਂ ਪਛੋਤਾਵਾ
ਲਗਣਾ ॥

ਦੁੱਖਣੂਤਾ, ਪੁ:—'ਦੁੱਖਣੂਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਖੜਾ, ਪੁ:—ਦੁੱਖ, ਪੀੜ, ਮੁਸ਼ੀਬਤ, ਦੁੱਖ ਦੀ
ਕਹਾਣੀ ॥

ਦੁੱਖੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਦੁੱਖੀ ਦਾ ਹਾਲ
ਸੁਣਾਉਣਾ ॥

ਦੁੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਪੀੜ ਕਰਨੀ ॥

ਦੁੱਖਾਉ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਦੁੱਖ
ਹੋਵੇ ॥

ਦੁੱਖਿਆਣ (ਯਾਰਣ), ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ
ਦੁੱਖਿਆਰਾ (ਯਾਰਾ), ਪੁ:—ਪੀੜ ਜਾਂ ਰੋਗ
ਦੁੱਖਿਆਰੀ (ਯਾਰੀ), ਸ:— ॥

ਦੁੱਖੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇ ਬਠਸੀਬ
ਦੁੱਖੀਆ } ਗਰੀਬ, ਰੋਗੀ ॥

ਜਨਮ ਦਾ ਦੁੱਖੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਖਰਾਬ
ਬਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ॥

ਦੁੱਗਣਾ } ਕਿ:—ਦੁੱਗਣਾ, ਦੋ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਯ
ਦੁੱਗਣਾ } ਦੁੱਗਣਾ ॥
ਦੁੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕਰਨਾ ॥

ਦੁੱਗਲ

ਦੁੱਗਲ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ।

ਦੁਗਾਨਾ, ਪੁ:—ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰੀ
ਝਕਣਾ ॥

ਦੁਗਾਜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ
ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦੁਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਦੁਣਾ, ਦੋ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆਂ
ਹੋਇਆ ਦੁਹਰਾ ॥

ਦੁਚਿੱਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੋ ਪਾਸੇ
ਦੁਚਿੱਤਾ } ਹੋਵੇ, ਚਿੰਤਲ ॥

ਦੁਵਿੱਤੀ, - ਸ:—ਦੋਚਲਤਾਈ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਸੰਸਾਰੀ ॥

ਦੁਜਾਇਗੀ } ਸ:—ਦੂਜਾ ਸਮਝਣਾ, ਦੁਅਤ,
ਦੁਜੈਗੀ } ਵਿਰੋਧ, ਅਲਖਣ ॥

ਦੁਟੱਕ, ਪੁ:—ਕੱਟ ਕੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਖੀਤੇ ਹੋਏ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਦੁਟੱਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੌੜੇ
ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਉਣਾ, ਝਟ ਪਟ ਨਾਂਹ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਦੁਣਕਾ, ਪੁ:—ਦਾਣਾ, ਅਨਾਜ ॥

ਦੁਣਿਆਈ, ਵਿ:—ਦੁਣੀਆਂ ਦਾ, ਸੰਸਾਰਕ ॥

ਦੁਣੀਆ (ਆਂ), ਸ:—ਸੰਸਾਰ, ਜਗਤ, ਜੱਗ ਦੇ
ਲੋਕ, ਪਦਾਰਥ, ਧਣ ॥

ਦੁਣੀਆ ਵਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰੀ, 'ਗਿਰਿਸਤੀ'
ਦੁਣੀਆ ਦੇ ਰੀਝਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਦੁਦਕਾਰੀ

ਦੁਣੀਆ ਵਾਰੀ ਸ:—ਦੁਣੀਆ ਦੇ ਪੱਧੇ, ਗਿਰਿ
ਸਤ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਦੁੱਤ, ਪੁ:—ਦੋ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰ, ਸ਼ਿਸ਼ਕੀ, ਦੁਤ ॥

ਦੁਤਹੀ, ਸ:—ਬਿੰਕ ਮੋਟੀ ਥਾਵਾਰ ਜੋ ਦੁਹਰੀ ਕਰਕੇ
ਵਿਛਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉੱਪਰ
ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਦੁਤਕਾਰ, ਪੁ:—ਬਿੜਕ, ਝਾੜ, ਲਾਲ ਤਾਲਾ
ਧਮਕੀ ॥

ਦੁਤਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ, ਵਿਟਕਾਰਨਾ
(ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ) ਬਾਹਰ ਥੱਕਣਾ ॥

ਦੁਤਕਾਰੀ, ਸ:—'ਦੁਤਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਤਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਤਰਨਾ ਅਖਾ ਹੈ (ਸੰਸਾਰ
ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ) ॥

ਦੁਤਰਫੀ, ਵਿ:—ਦੋ ਝਰਥਾ ਵਾਲਾ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ॥

ਦੁਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਤੀਆ, ਸ:—ਦੂਜੀ ਥਿਤ ॥

ਦੁਤੇੜਾ, ਪੁ:—ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ॥

ਦੁੰਦ, ਪੁ:—ਗੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਬਸਾਦ
ਅਨਿਆਉਂ ॥

ਦੁਦਕਾਰ }
ਦੁਦਕਾਰਨਾ } 'ਦੁਤਕਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦੁਦਕਾਰੀ }

ਦੁੱਧ

ਦੁੱਧ, ਪੁ: ਬਣਾ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਚਿੱਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਈਆਂ ਬੁਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਚਿੱਟਾ ਰਸ ।

ਦੁੱਧ ਉਤਰ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਬਣਦੁੱਧ ਨਾਲ
ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ } ਭਰ ਜਾਣੇ, ਆਦਰ
ਆਉਣੀ ॥

ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ, ਪੁ: ਜੋਹੜੀ ਰੀਜ ਕਦੇ ਨੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਦੁੱਧ ਚੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਗਊ ਮਹਿ ਦਾ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਬਾਲ, ਪੁ: ਬੋੜੇ ਚਿਰ ਦਾ ਜੋਸ਼ ।

ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਦੰਦੀਆਂ, ਸ: ਨਿਕੇ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ 'ਦ, ਪੁ: } ਦਦ

ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਬਾਲ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਉੱਘਾ ਉੱਠਾ ॥

ਦੁੱਧ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਮਾਂ ਦੀ ਉੱਘਾਣੀ (ਬਾਲ ਦਾ)

ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ, ਪੁ: ਮਾਲ ਅਤੇ ਉਲਾਦ ।

ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਆਪਣੇ ਬਦਲੇ ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ।

ਦੁੱਧ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਦਾਣੇ ਤੋਂ ਪੈਹਲੇ ਰਸ ਬਣਨਾ ॥

ਦੁੱਧੀਂ ਨ੍ਹਾਵੇਂ ਪੁੱਤਾਂ ਫਲੇ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਉਲਾਦ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ (ਅਸੀਸ) ॥

ਦੁੱਧਕਲ, ਪੁ: ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਦੁੱਧਾਰ (ਗ), ਵਿ: ਦੋ ਧਾਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਤਿੱਖੀ (ਲਵਾਰ) ॥

ਦੁਪਾਇਆ

ਦੁੱਧੀ, ਵਿ: ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ।

ਸ: ਭ੍ਰੀਮਤ ਦੇ ਬਣ, ਸਿਕ ਬੂਟੀ ॥

ਦੁੱਧੀਆ, ਪੁ: ਦੁੱਧ, ਚਿੱਟੀ ਸਰਾਬ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਦੁੱਧੈਲ, ਵਿ: ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੇਵੇ ।

ਦੁੱਧਾਲੀ, ਵਿ: ਦੋ ਨਾਲਾਂ ਵਾਲੀ (ਬੰਦੂਕ) ।

ਦੁੱਧਰ } ਸ: ਇਨ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਦੁੱਧਹਿਰ } ਇਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਦੋ ਪਹਿਰ ਮਗਰੋਂ
ਦੁੱਧਹਿਰਾ } ਜੋ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਕਰ ਦੁੱਧਰ, ਸ: ਠੀਕ ਦੁੱਧਹਿਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਦ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਦੁੱਧਹਿਰ ਢਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਦੁੱਧਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਬੀਤਣ ਲਗਣਾ ।

ਦੁੱਧਹਰੀਆ } ਵਿ: ਦੁੱਧਹਰ ਦਾ, ਦੁੱਧਹਰ
ਦੁੱਧਹਰੀਆ } ਵੇਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਰਾਰਤੀ

ਗੁਲ ਦੁੱਧਹਰੀਆ, ਪੁ: ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਢੁੱਲ ॥

ਦੁੱਧਟਕਾ } ਪੁ: ਮੱਛਿਆਂ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਦੁੱਧਟਾ (ਟੀ) } ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਰਾਦਾਰ,
ਦੋ ਪੱਟਾਂ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਦੁੱਧਰਿਆਰਾ, ਵਿ: ਜੋ ਪਿਆਰਾ ਨਾਂ ਲੱਗੇ ॥

ਦੁੱਧੜ, ਸ: ਦੋ ਭਹਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੋਟੀ ਜਾਂ ਪਰੋਠੀ ॥

ਦੁੱਧਾਇਆ, ਪੁ: ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਦੁਪਿਆਜ਼

ਦੁਪਿਆਜ਼, ਪੁ:—ਰਿੱਧਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦੋ ਵਾਰ 'ਪਿਆਜ਼' ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਦੁਪਿਆਰ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਰਾ ਲਗਣਾ ।

ਦੁਪਿਆਰਾ } ਵਿ:—ਨੌ ਪਿਆਰਾ ਨ ਲਾਗੇ ॥
ਦੁਪਰਿਆਰਾ }

ਦੁਪੁਸਤਾ, ਵਿ:—ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ
(ਕਰਨ) ।

ਦੁੱਪੜ, ਸ:—'ਦੁਪੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਰਾਜ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਾਸ਼ਕੇ ਦੋ ਹੱਥੋਂ ਕੀਤੇ
ਹੋਏ ਹੋਣ, ਦੋ ਦੋਏ ॥

ਦੁਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਰਿਹੋਪ
(ਪਾਉਣਾ) ।

ਦੁੰਬ, ਸ:—ਪੁਛ, ਦੁਮ, ਜ਼ਿਆਦ ਦੀ ਛੱਲੀ ।

ਦੁੰਬਚੀ, ਸ:—ਪੁਛ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ।

ਦੁਬਧਾ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਰਿਕਰ, ਦੁਰਿੱਧੀ, ਬੇਚੈਨੀ
ਦੁਜਾਇਗੀ ॥

ਦੁੱਬਰ ਵਿ:—ਔਖਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਦੁਬਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲ ਨਹੀਂ, ਕਮਜ਼ੋਰ ।

ਦੁਬਲਤਾ } ਸ:—ਬਲ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ।
ਦੁਬਲਤਾਈ }

ਦੁਬਲਾ, ਵਿ:—ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਦੁਬਲਾਈ, ਸ:—ਲਿੱਸਾ ਹੋਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥

ਦੁੰਬਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਪੁਛ ਵਾਲਾ ਕੇਤੂ ॥

ਦੁਬਾਜਰਾ, ਵਿ:—'ਦੁਬਾਸਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਬਾਰਾ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੋ ਵਾਰੀ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਦੁਰ ਦੁਰ

ਦੁਬਾਰੀ, ਸ:—ਦੋ ਵਾਰੀ ਤਲ ਕੇ 'ਕਰਾਰੀ' ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਲੁੱਚੀ ।

ਦੁਭਤਾ, ਸ:—'ਦੁਬਧਾ' ਵੇਖੋ ।

ਦੁੱਭਰ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਦੁਭਾਸਰਾ, ਵਿ:—ਪੁ: ਜੋ ਇੱਕ ਗੱਲ ਬੋ ਨਾ ਰਿਕੇ,
ਜੋ ਕਦੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲ ਹੋਵੇ ਕਦੇ ਦੁਜੀ ਵਲ ॥

ਦੁਭਾਸੀਆ } ਪੁ:—ਜੋ ਦੋ ਬੱਲੀਆਂ ਸਮਝੇ, ਜੋ
ਦੁਭਾਖੀਆ } ਇੱਕ ਬੱਲੀ ਦਾ ਮਰਲਬ ਦੁਈ ਵਿਚ
ਦਸ ਸਕੇ ॥

ਦੁੰਮ, ਸ:—'ਪੁਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਮਾਦੁਆ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਪੰਗੜ, ਦੋ ਹਲਦਾ ਖੁਰ ॥

ਦੁਮੂੰਹਾਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਮੂੰਹੀ, ਵਿ:—ਸ:—ਦੋ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲੀ, ਦੋ ਮੂੰਹ
ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀ ॥

ਦੁਰ, ਵਿਸਮਯ:—ਪਰੇ ਹਰ, ਨਿਕਲ ਜਾ, ਖੜਾ
ਰਹੁ ॥

ਦੁਰਗਤ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਨਿਰਾਦਰੀ ।

ਦੁਰਗੰਧ, ਸ:—ਬਦ ਬੋ, ਖਰਾਬ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਦੁਰਜਨ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ, ਵਰੀ ॥

ਦੁਰਦਸਾ } ਸ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਨਿਰਾਦਰੀ ।
ਦੁਰਦਿਸਾ }

ਦੁਰ ਦੁਰ, ਸ:—ਵਿਦਕਾਰ, ਬਦਨਾਮੀ (ਹੋਣੀ) ॥
ਵਿਸਮਯ:—ਕੁੱਝੇ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਦੁਰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ

ਦੁਰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਕੁੱਤੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ)
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਛਿਟਕਾਰਨਾ ।

ਦੁਰ ਬਚਨ, ਪੁ:- ਭੈੜੀ ਗੱਲ, ਗਾਲ਼ੀ ॥

ਦੁਰਬਲ, ਵਿ:- ਕਮਜ਼ੋਰ, ਲਿੱਸਾ ॥

ਦੁਰਬਲਤਾਈ, ਸ:- ਕਮਜ਼ੋਰੀ

ਦੁਰ ਛਾਉ, ਪੁ:- ਨਿਰਾਦਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ
ਆਦਰ ਹੈ ਨਾ ਲਾਗ ॥

ਦੁਰ ਭਾਗ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਮੰਦੇ ਹਨ, ਬੇ
ਨਸੀਬ ॥

ਦੁਰ ਮੱਤ } ਵਿ:- ਸ:- ਖੱਟੀ ਮਤ ਵਾਯਾ, ਮੂਰਖ,
ਦੁਰ ਮੱਤੀ } ਮੂਰਖਤਾਈ, ਖੱਟੀ ਮਤ ।

ਦੁਰਲੱਭ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਦਾ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਵਡ-
ਮੁੱਲਾ, ਅਮੋਲਕ

ਦੁਰਕਾਨਾ }
ਦੁਰਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨੀ,
ਦੁਰਕਾਰਸੱਟਣਾ } ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਛਿਟ-
ਕਾਰਨਾ ।

ਦੁਰਗਾ, ਸ:- ਦਵੀ, ਭਗਵਤੀ, ਬਢਾਨੀ, ਮਾਯਾ ॥

ਦੁਰਗਾ, ਪੁ:- ਦੋ ਰਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੁਰਲਾ ॥

ਦੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਆਖਣਾ, ਮਰਾਬ
ਦੇਣਾ, ਅੰਗ ਬੱਲਣਾ ॥

ਦੁਰਾਹਾ, ਪੁ:- ਜਿਸ ਬਾਦ ਰਾਹ ਮਿਲਣ, ਜੋ ਇਕ
ਦੂਜ ਤੋਂ ਚਿਲਟੇ ਦੋ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਚਰਬੀ ।

ਦੁਰਾਚਾਰ, ਪੁ:- ਮੰਦੇ ਕੰਮ, ਭੈੜੇ ਚੱਲਣ ॥

ਦੁਲਾਰਾ

ਦੁਰਾਚਾਰੀ, ਪੁ:- ਮੰਦਾ ਆਦਮੀ, ਬਦਮਾਸ਼,
ਕੁਕਰਮੀ ।

ਦੁਰਾਜੀ, ਸ:- ਦੋ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਦੁੱਟ,
ਵਟਕ ॥

ਦੁਰਾਡਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:- ਦੁਰ, ਬਹੁਤ ਦੁਰ

ਦੁਰਾਨਾ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਦੰਡਾ ਅਤੇ
ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਦੁਰੀ, ਸ:- ਦੁ ਦਾਉ ।

ਦੁਰੁਕਾ (ਖਾ), ਵਿ:- ਜਿਸ ਦੇ ਦੁੱਢੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ
ਜੇਹੇ ਹੋਣ ।

ਪੁ:- ਹਿਕਮਤੀ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਦੁੱਢੇ ਪਾਸੇ
ਰੱਖੇ, ਦੁਬਾਜ਼ਗਾ ॥

ਦੁਰੇ, ਵਿਸਮਯ:- ਪਰੇ ਹਰ, ਨਿਕਲ (ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ)

ਦੁਰੇਡ }
ਦੁਰੇਡਾ } ਪੁ:- ਵਿ:- ਦੁਰੀ, ਦੁਰ, ਬਹੁਤ ਦੁਰ ॥
ਦੁਰੇਡੇ }

ਦੁਰੇਹੀ, ਸ:- ਦੁਰਾਈ, ਫ਼ ਰਿਆਦ, ਹਾਲ
ਪਾਰਿਆ ॥

ਦੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਦੁਲਕੀ ਚਲਣਾ, ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ,
ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਦੁਲਕੀ, ਸ:- ਘੋੜੇ ਦੀ ਤਿੱਖੀ, ਗਲ (ਜਾਣਾ,
ਪੈਣਾ) ।

ਦੁਲੱਤਾ, ਪੁ: } ਘੋੜੇ ਬੋਝੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੱਤ ਦੀ
ਦੁਲੱਤੀ, ਸ: } ਸੱਟ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦੁਲਜਾ, ਵਿ:- ਦੋ ਲੜਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਲਾਈ

ਦੁਲਾਈ, ਸ:—ਹਲਕੀ ਰਜਾਈ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦੁਲਾਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਲਾਡਲੀ ਸੰਤਾਨ (ਪੁਰੂ ਜਾਂ
ਦੁਲਾਰੀ, ਸ: } ਧੀ) ॥

ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਟੀ; ਸਜਾਦੀ ॥

ਦੁਵਾਲੀ, ਸ:—ਖਰਾਦ ਦਾ ਤਸਮਾ, ਤਸਮਾ ॥

ਦੁੜ } ਸ:—ਬਖਿਆੜ ਦਾ ਘੁਰਾ ।
ਦੁੜੁ }

ਦੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸਾਉਣਾ, ਭਜਾਉਣਾ ॥

ਦੁੜੁ, ਪੁ: ਬਦ ਦੁਆ, ਫਿਟਕਾਰ ।

ਦੁੜੁ ਦੁੜੁ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਂ ਪੈਣੀਆਂ

ਦੁੜੁ ਦੁੜੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਬਦ ਦੁਆ ਦੇਣੀ ॥

ਦੁਆ, ਪੁ:—'੨' ਦਾ ਅੰਗ ।

ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ

ਦੁਆ ਦੁਆਲ, ਵਿ:—ਹੋਰ ਕੋਈ, ਓਪਰਾ ॥

ਦੁਈ, ਸ:—ਦੋ ਹੋਣਾ, ਦੁਆਇ, ਦੁਜਾਇਗੀ ॥

ਦੁਬਣਾ, ਸ:—ਧਰਮ ਦਾ ਦੋਸ, ਕਲੀਕ, ਬ੍ਰਿਜ (ਲਗਣੀ) ॥

ਦੁਸਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ ।

ਦੁਹ ਬਦੁਹ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਮੂੰਹ ३ ॥

ਦੁਜ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਥਿੱਤ ॥

ਦੁਜਜ, ਸ:—ਦੁੱਤੀ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਦੁਰ

ਦੁਜਾ, ਵਿ:—ਦੁਸਰਾ, ਦੁਆ, ਹੋਰ ਕੋਈ ॥

ਦੂਣ, ਸ:—ਦੋ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ, ਦੁਹਰਾਉ ॥

ਦੂਣਾ, ਵਿ:—ਦੋ ਗਣਾ, ਦੁਹਰਾ, ਮੋਟਾ, ਦਲੇਰ ॥

ਦੂਈ, ਸ:—ਦੂਣ, ਦੋ ਗੁਣੀ, ਦੁਹਰਾਉ, '੨' ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਦੂਣੀਆਂ, ਵਿ:—ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਦੂਤ, ਪੁ:—ਵਿਚੋਲਾ, ਜੋ ਸਨੇਹਾ ਲੈ ਜਾਏ, ਜਿੰਨ, ਦੋਤ ॥

ਦੂਤੀ, ਸ:—ਦੂਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਵਿਚੋਲੀ ॥

ਦੂਤੀ ਦੁਸਮਣ, ਪੁ:—ਵੈਰ, ਦੌਖੀ ॥

ਦੂਦਾ, ਵਿ:—ਸੂਰਖ, ਅਹਮਕ ॥

ਦੂਦਾ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਰਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਣ ਵਕੀਰ, ਮਦਾਰੀ ॥

ਦੂਦੁ, ਪੁ:—ਫੌਲ ਵਰਗੀ ਆਵਾਜ ॥

ਦੂਧਲਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਦੂਧਾ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਧ ਪੀਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰੇ ।

ਦੂਧੀਆ (ਯਾ), ਵਿ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਦੂਨੋ ਦੂਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੂਣਾ ਅਤੇ ਦੂਣਾ ।

ਦੂ ਬਦੂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਦੁਹ ਬਦੁਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੂਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿਖ ਉੱਤੇ, ਫਾਸਲੇ ਪੁਰ ।
ਪੁ:—ਵਿਖ ॥

ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ਾ

ਦੁਰ ਅੰਦੇਸ਼ਾ } ਪੁ:—ਅਗਲੀ ਹੱਲ ਦੀ ਸੋਚ ॥
ਦੁਰ ਦੰਦੇਸ਼ਾ }

ਦੁਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਹੁਪਾਉਣਾ,
ਥਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਦੁਰ ਦੀ ਸੁਝਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਗਲੀ ਹੱਲ ਦੀ ਸੋਚ ਹੋਣੀ ॥

ਦੁਰ ਦੇ ਵੇਲ ਸੁਹਾਉਣੇ, ਦੁਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਚੀਜ਼ੀ
ਲਗਦੀ ਹੈ (ਅਖਾਉਤ) ॥

ਦੁਰ ਪਿਆਣੀ, ਪੁ:—ਜੇ ਅਗਲੀ ਹੱਲ ਸੋਚੇ ॥

ਦੁਰਬੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ
ਹਨ, ਵਿ:—ਦੁਰ ਪਿਆਣੀ ॥

ਦੁਰ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਰਾ ਸਮਝਣਾ, ਗਿਲਾਨੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੇੜੇ ਨਾ
ਵੁਕਣਾ, ਥਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਅਲਗ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੁੱਲੇ } ਪੁ:—ਲਾੜਾ, ਮਾਲਕ, ਦਲੇਰ ਆਦਮੀ,
ਦੁੱਲੇ } ਦਲਾਰ ॥

ਦੂਝਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਦੋਕਨ ਵਾਲਾ, ਉਰੋਂਕਾ ॥

ਦੇ, ਅਵ:—ਦਾ ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥

ਕ੍ਰਿ:—'ਦੇਣਾ' ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਰਬ ਲਕਾਰ ॥

ਪੁ:—ਦੇਉ, ਰਾਖਸ, ਭੁਤ ॥

ਦੇ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਲਕੁਲ ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਦੇਉਗਣੀ

ਦੇ ਥਾਪਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਜਣ ਨੂੰ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਮੂਰਤਾਂ
ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਦੇ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਟ ਕਰਨਾ, ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇਕੇ
ਹਿਸਾਬ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਦੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ ਹੋਠਾਂ ਸਿੱਕਣਾ, ਨਾਸ
ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜੀ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇਉ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ, ਜਿੰਨ, ਭੁਤ, ਰਾਖਸ ॥

ਦੇਉ ਦਾਨੋ, ਪੁ:—ਦੈਤ, ਰਾਖਸ ॥

ਦੇਉ ਦਾਰ, ਪੁ:—'ਦਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਉ ਨਾਗਰੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੀ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਦੇ
ਅਖਰ ॥

ਦੇਉ ਬਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਤਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ,
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ॥

ਦੇਉ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ, ਬੈਕੁੰਠ ॥

ਦੇਉ ਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਗਥਾਸ ਹੋਣਾ,
ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਦੇਹੁਗਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਰ, ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ ॥

ਦੇਉਤਾ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ, ਭਲਾ ਆਦਮੀ, ਸਿੱਧਾ
ਮੁਰਖ ॥ ਸੰਵਾ, ਸੰਧ, ਦਸਵ ॥

ਦੇਉਰ, ਪੁ:—ਥੋਂਦ ਦਾ ਛੋਟਾ ਛਰਾ ॥

ਦੇਉਗਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਰ ਦੀ ਵਧੂਣੀ ॥

ਦੇਈ

ਦੇਈ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਕੰਨਿਆ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ
ਤ੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹਾ
ਕਿ ਰਾਮ, ਦੇਈ ॥

ਦੇਸ, ਪੁ:—ਮੁਲਖ, ਅਲਾਕਾ, ਮਦਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਦੇਸ ਕਸਲੀ, ਵਿ:—ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਦੇਸ ਚਾਲ } ਸ:—ਦੇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਜਾਂ
ਦੇਸ ਢਾਲ } ਦਸਤੂਰ ॥

ਦੇਸ ਦਸੰਤਰ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਮੁਲਖ, ਕਈ ਦੇਸ ॥

ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸੋਂ ਕੱਢਣਾ
(ਦਣਾ) ॥

ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਫਿਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ
ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਫਿਰਨਾ } ਸੈਲ ਕਰਨੀ ॥

ਦੇਸ ਭਾਖਾ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦੀ ਚੋਲੀ ॥

ਦੇਸਣ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦੀ ਰਹਿਣਵਾਲੀ ॥

ਦੇਸਾ ਚਾਰ (ਲ) } ਸ:—ਦੇਸ ਦੀ ਚਾਲ
ਦੇਸਾ ਢਾਲ } ਜਾਂ ਰੀਤ ॥

ਦੇਸੀ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਜਾਂ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ॥

ਦੇਹ, ਸ:—ਦਿਨ, ਸਰੀਰ, ਪਿੰਡਾ, ਤਨ, ਪਿੰਡ,
ਗਿਰਾਂ ॥

ਦੇਹ ਉਬਰੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸੂਰਜ
ਦੇਹ ਚੜ੍ਹੇ } ਨਿਕਲੇ ॥

ਦੇਹ ਪਰਾਣ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰਾ
ਮਨੁੱਖ, ਆਪਣਾ ਸੰਜਨ ॥

ਦੇਗ

ਦੇਂਹ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ, ਦਿਨ ॥

ਦੇਹਰਾ, ਪੁ:—ਸਮਾਧ, ਗੁਰ ਦੁਆਰਾ, ਮੰਦਰ,
ਤੀਰਥ ਦਾ ਥਾਂ ॥

ਦੇਹੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ, ਤਨ, ਜਿਸਨ ॥

ਸੇਣੇ ਵਰਗੀ ਦੇਹੀ, ਸ:—ਸੋਹਣਾ ਸਰੀਰ ॥

ਦੇਕਰਾ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਅਧਿਕ ਹਿੰਨੂਣ ਵਾਲ
ਧਾਤ ਦਾ ਭਾਭਾ ॥

ਦੇਕਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੇਕਰਾ ॥

ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਕਰਨੀ, ਚੱਕਣਾ, ਵੇਖਣਾ,
ਸਹਾਰਨਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲਭਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਸੰਤੀ
ਰਖਣੀ, ਉਡੀਕਣਾ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਖਬਰਦਾਰ। ਸੋਝੀ ਚੱਖੋ ॥

ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਦੇਖਦੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਕਾ ਗੁਆ ਕੇ
ਨਿਰਾਸ ਹੋਣਾ ॥

ਵੇਖਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਰਖਣਾ, ਪਹਿ-
ਚਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇਖ ਭਾਲ, ਸ:—ਪਰਖ, ਭੱਕ, ਚੁੱਝ ॥

ਦੇਖਵਈਆ (ਯਾ) ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਦੂਏਦੀ
ਨਕਲ ਕਰਕੇ ॥

ਸ:—ਬੌਝੀ ਜੇਹਾ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ॥

ਦੇਗ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਦੇਕਰਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ
ਬੰਗ ਰਗੜਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨੂੰ
ਦੇਣ, ਲੰਗਰ, ਅੰਨ, ਪ੍ਰਸਾਦ (ਵਰਤਾਉਣੀ) ॥

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹ, ਸਦਾ ਅੰਨ ਵਰਤੇ, ਤਲਵਾਰ
ਚਲੇ ਆਰਥਾਤ ਪਰਤਾਪ ਬਾਲਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ
ਫਤੇ ਹੋਏ (ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ) ।

ਦੇਗਚਾ } 'ਦੇਕਚਾ' 'ਦੇਕਚੀ' ਵੇਖੋ
ਦੇਗਚੀ }

ਦੇਘ, ਸ:—ਦੇਗ ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਚਕਾ }
ਦੇਚਕੀ } 'ਦੇਕਚਾ', 'ਦੇਕਚੀ', ਵੇਖੋ ॥
ਦੇਜਕਾ }
ਦੇਜਕੀ }

ਦੇਣ, ਪੁ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ, ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼,
ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੇਣਹਾਰ, ਪੁ:—ਦਾਤਾ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੇਣਦਾਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਕਰਜਾਈ, ਜਿਸ ਤੇ ਉਪ-
ਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਦੇਣਦਾਰੀ, ਸ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ ॥

ਦਣ ਲੈਣ, ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਬੁਧਾਰ, ਵਰਤੋ ॥

ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਬਖਸ਼ਣਾ, ਪੁੰਨ
ਕਰਨਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ,
ਪਾਉਣਾ, ਪੁਰਾਉਣਾ (ਦੁਖ ਦੇਣਾ) ਧੰਕਣਾ,
ਵਾੜਨਾ, ਰੱਖਣਾ ॥

ਦੇਰ } ਸ:—ਢਿੱਲ, ਅਵੇਰ, ਸੁਸਤੀ, ਬਹੁਤ
ਦੇਰੀ } ਚਿਰ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਤਕ, ਲੱਗਣੀ,
ਲਗਾਉਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਦੇਰ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਥਤਾਂ ਪਿਛੇ, ਬਹੁਤ
ਚਿਰ ਤਕ ॥

ਦੈਂਤਨੀ

ਦੇਵ, ਪੁ:—ਦੇਉਤਾ । 'ਦੇਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਵਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਦੇਉਤੇ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਦੇਵਤਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਜੀਵ
ਫਰਿਸ਼ਤਾ, ਭਲਾ ਲੋਕ, ਮੁਰਖ, ਸਾਨੁ, ਮਧ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਦੇਵਰ, ਪੁ:—ਬੰਦਾ ਦਾ ਛੋ

ਦੇਵਾ, } ਸ:—'ਦੇਵੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੇਵਾ ਗਣੀ }

ਦੇਵਾ ਲੇਵੀ, ਸ:—ਲੈਣ ਦੇਣ, ਵਣਜ ਵਿਹਾਰ ॥

ਦੇਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਦੇਵਾਲੀ, ਸ:—'ਦਵਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਵੀ, ਸ:—ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਸਕਤੀ
ਦੁਰਗਾ, ਭਵਾਨੀ, ਭਗਵਤੀ, ਮਹਾਂ ਮਾਈ,
ਨੇਕ ਸਾਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀ । ਭੈੜੀ ਰੀਨ ॥

ਦੇਵੀ ਦਿਆਰ, ਪੁ:—'ਦਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੈਂਹਗੜ, ਦੈਂਹਗੜ, ਪੁ:—ਬੋਲਾ ਦਾ ਜੌਰ,
ਨਾਲ ਵਜਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਦੈਂਹਗੜ ਦੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਅਤੇ ਮਧਰਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਦੈਤ } ਪੁ:—ਦੇਉ, ਜਿੰਨ, ਰਾਖਸ਼, ਲੰਮਾ ਝੀਮਾ
ਦੈਂਤ } ਗਭਰੂ ॥

ਦੈਤਣੀ } ਸ:—'ਦੈਤ' ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਰਾਖਸ਼ਣੀ
ਦੈਂਤਣੀ } ਲੰਮੀ ਝੀਮੀ ਤੀਮਤ ॥

ਦੇ

ਦੇ, ਵਿਃ—ਇੱਕ ਤੇ ਇੱਕ, ਜੋੜਾ ॥

ਦੋਸਾਲਾ } ਵਿਃ—ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ, ਦੁਬਾਲਾ ।
 ਦੋਸੱਲਾ }

ਦੋਰੱਬੀ ਤੋੜੀ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੋ ਜਾਣਕਾਰਾਂ
 ਮਿਲਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ (ਲੜਾਈ ਆਦਿਕ) ।

ਦੋਗੁਣਾ, ਵਿਃ—ਦੋ ਵਾਰ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਦੋ ਜੀਆਂ ਨਾਲ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਤੀਮਰਨੂੰ ਦੋ ਰਭ
 ਦੋ ਜੀਵੀ } ਹੈ ।

ਦੋ ਜੀਭਾ, ਪੁਃ—ਜੋ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਕਰੇ ਕਿਤੇ ਕੁਝ,
 ਭੂਭਾ, ਵਰਥਾ ॥

ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣੀ, ਪੁਃ ਵਿਃ—‘ਸਸ ਦਾ’
 ਅੰਤ ਛੋੜੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਦੋ ਦਿਲਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹੈ ॥

ਦੋਧਾਰ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਂ ਹਨ,
 ਦੋ ਧਾਰਾ } ਜੋ ਕਿੱਖੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ (ਰਸਵਰ
 ਆਦਿਕ) ।

ਦੋ ਨਾਲੀ, ਸਃ—ਦੋਹਾਂ ਨਾਲਾ ਵਾਲੀ (ਬੰਦੂਕ) ॥

ਦੋ ਪੁਸਤ, ਵਿਃ—ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੋ ਪੁੜ, ਪੁਃ—ਚੌਕੀ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਜਿਸੀ
 ਅਸਮਾਨ, ਦੁੱਪੜ ।

ਦੋ ਪੁੜ ਮਿਲਦੇ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁੰਕਾਲੀ ਵੇਲੇ, ਜਦ
 ਸੂਰਜ ਭੁੱਬਲ ਲਗੇ ॥

ਦੋਬਰਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸਦੇ ਦੋ ਬਰ ਹੋਣ (ਕਪੜਾ) ॥

ਦੋਓ, ਵਿਃ—ਦੋਵੇਂ ॥

ਦੋਹਰ

ਦੋਆਬ, ਦੋਆਬਣ } ‘ਦੁਆਬ’ ਆਦਿਕ
 ਦੋਆਬਾ, ਦੋਆਬੀਆ } ਵੇਖੋ ।

ਦੋਸ, ਪੁਃ—ਬਸੂਰ, ਬਦੀ, ਪਾਪ, ਅੰਥ, ਪੀਦਾ, ਦੁੱਖ,
 ਕਲੰਕ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਦੋਸਣ, ਸਃ—ਜਿਸ ਤੀਮਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ ਹੈ ॥

ਦੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੋਸ ਦੇਣਾ, ਐਥ ਜਾਂ ਕਲੰਕ
 ਲਾਉਣਾ ॥

ਦੋਸਤ, ਪੁਃ—ਮਿੱਤਰ, ਯਾਰ, ਬੇਲੀ, ਸਾਥੀ ॥

ਦੋਸਤੀ, ਸਃ—ਦੋਸਤ ਦਾ ਵਰਤਾਉ, ਯਾਰੀ,
 ਮੁਹੱਬਤ, ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ ॥

ਦੋਸਾਂਦਾ, ਪੁਃ—‘ਜੁਸਾਂਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਸੀ, ਵਿਃ ਪੁਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ ਹੈ, ਐਥੀ,
 ਅਪਰ ਥੀ ।

ਦੋਹਜ, ਪੁਃ—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੋਹਜਣ, ਸਃ—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲੀ, ਗੁਜਰੀ ॥

ਦੋਹਜੀ, ਪੁਃ—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਗੁਜਰ ॥

ਦੋਹਤ }
 ਦੋਹਤਰਾ (ਰੀ) } ‘ਦੁਹਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਦੋਹਤਾ (ਤੀ) }

ਦੋਹਨਾ }
 ਦੋਹਨੀ } ‘ਦੁਹਨਾ’ ‘ਦੁਹਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਹਯਾ, ਪੁਃ—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਡੋਗਰ ॥

ਦੋਹਰ, ਸਃ—ਦੂਈ ਵਾਰ ਹਲ ਢੇਰਨਾ, ਦੁਹਰਾਉ,
 ਦੋਹਰੀ ਚਾਦਰ ।

ਦੋਹਰ ਪਾਉਣੀ

ਦੋਹਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਵੇਂ ਤਰਾਂ ਹਲ ਢੇਰਨਾ ।

ਦੋਹਰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਦੋਹਰਾ, ਵਿ:—‘ਦਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ ॥ (੧੩+੧੧ ਮਾਤ੍ਰਾ
ਦੋ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਛੰਦ)

ਦੋਹਰਾਉ, ਪੁ:—ਦੋਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਦੋਹਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਦੋਹੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ ॥
ਦੋਹਾ }

ਦੋਹਾ, ਵਿ:—ਦੋ ਹੀ, ਦੋ ਨੇ ਹੀ, ਦੋਵੇਂ ।

ਦੋਹਾਸਮਾ (ਮਾਂ), ਵਿ:—‘ਦਹਾਸਮਾਂ’ ਵੇਖੋ ।

ਦੋਹਿਆ } ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਗੁੱਜਰ ॥
ਦੋਹੀ }

ਦੋਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ, ਦੋਹਾ ॥

ਦੋਕ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਉਹ ਦੋ ਦੰਦ ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੇ
ਦੋਕੀ } ਦੰਦ ਲਹਿਣ ਪਿਛੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ
ਲਿਕਲਦੇ ਹਨ (ਦੋਕੀ ਲਿਆਉਣੀ) ।

ਦੋਖ, ਪੁ:—ਦੋਸ਼, ਐਸਾ, ਕਸੂਰ, ਬਿਘਨ, ਦੁਸ਼
(ਦੇਣਾ) ॥

ਦੋਖਣ, ਸ:—ਦੋਸਣ, ਵੇਰਣ, ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣ
ਵਾਲੀ ॥

ਦੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਲਾਉਣਾ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਦੋਖੀ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ, ਵੇਰੀ, ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ।

ਦੋਧੀ

ਦੋਗਲਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਹੋਰ ਨਸਲ ਦੀ
ਅਤੇ ਪੋਉ ਹੋਰ ਨਸਲ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਬਰਨ
ਸ਼ੀਕਰ ॥

ਦੋਗਨਾ, ਪੁ:—‘ਦੁਗਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਗੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਦੋ ਦਰਮੈਂ, ਦੁਮੀ ਬੀ ॥

ਦੋਘੜ, ਸ:—ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਏ ਦੋ ਘੜੇ ਜੋ ਇੱਕ
ਦੁਥੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੋਣ, ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਦੋਜਕ } ਪੁ:—ਨਰਕ, ਜਿਥੇ ਪਾਪੀ ਮਰਕੇ
ਦੋਜਖ } ਜਾਣਗੇ ॥

ਦੋਜਕਣ (ਖਣ), ਸ: } ਦੋਜਕ ਦਾ (ਦੀ,
ਦੋਸਕੀ (ਖੀ), } ਦੋਜਕ ਦੇ ਲਾਇਕ
ਜਿਸ ਨੇ ਬੜੇ ਪਾਪ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਦੋੜ, ਦੋਬਣ } ‘ਦੋਹਰਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦੋੜੀ }

ਦੋਤਹੀ, ਸ:—‘ਦੁਤਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਦਕ } ਸ:—ਇੱਕ ਠੰਢਾ ਤਸੀਰ ਵਾਲੀ ਥੁਟੀ
ਦੋਦਕ }

ਦੋਂਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਭੈਰਾਵ) ਦੇ ਦੋ ਦੰਦ ਹੋਣ ॥

ਦੋਦੀਆ, ਪੁ:—‘ਦੁਦੀਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋੱਧਾ, ਪੁ:—ਹਰੀ ਛੱਲੀ (ਜੁਆਰ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਦੋੱਧੀ, ਸ:—ਖਸਖਸ ਦਾ ਧਾਨੀ, ਹਰੇ ਅਨਾਜ
ਦਾ ਰਸ, ਨਸ਼ਾਸਤਾ, ਦੁੱਧ, ਚਾਰ ਮਗਜ
ਬਦਾਮ ਦੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਬਲਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਖੁਰਾਕ ॥

ਦੋਨਾ

ਦੋਨਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਫੋਟੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰਲੀ
ਧਰਤੀ, ਜਲੰਧਰ ਦੁਆਬ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦੋਨੋਂ, ਵਿ:—ਦੋਵੇਂ, ਦੋ ਹੀ ॥

ਦੋਮ, ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਅਗਲਾ, ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ।

ਦੋਲੀ, ਵਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੂਏ ਥਾਂ ਆਵੇ ।

ਦੋਵੇਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਹੀ (ਇੱਕ ਨਹੀਂ), ਜੋੜੀ ॥

ਦੋਥਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਵਰਗਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦੋ ਨਾਂ ਹੋਵੇ

ਦੋਣ, ਸ:—'ਅਦੁਆਇਣ' ਵੇਖੋ ।

ਦੋਣੀ, ਸ:—'ਦਾਉਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਤ, ਸ:—'ਦਾਉਤ' ਵੇਖੋ ।

ਦੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ,
ਝੰਡਾ, ਵੇਰ, ਵੇਲ, ਉਤਾਰ, ਚੜ੍ਹਾਉ ।

ਦੋਰਾ, ਪੁ:—ਫੋਰਾ ਦੋਰਾ, ਚੱਕਰ, ਹਾਕਮ ਦਾ
ਆਪਣੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ, ਦੋਰ, ਬਿਮਾਰੀ
ਦਾ ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਦੋਰੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਸ਼ਨ
ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ।

ਦੋਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ
ਨੂੰ ਨਿਕਲਣਾ (ਹਾਕਮ ਦਾ) ॥

ਦੋਰੇ ਤੇ, ਵਿ:—ਦੋਰੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਦੋਰੀ, ਸ:—ਫੋਰਾ ਦੋਰ ਝੰਡੀ, ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਘੋਟਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਦੋੜਾਕ

ਦੋਲਤ, ਸ:—ਘਣ, ਮਾਲ, ਪਦਾਰਥ ॥

ਦੋਲਤ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ, ਵਡੇ ਆਦਮੀ ਦਾ
ਘਰ ॥

ਦੋਲਤ ਮੰਦ, ਪੁ:—ਦੋਲਤ ਵਾਲਾ, ਧਨੀ,
ਅਮੀਰ ॥

ਦੋਲਤ ਮੰਦੀ, ਸ:—ਦੋਲਤ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਅਮੀਰੀ ॥

ਦੌਲਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਫਕੀਰ, ॥ ਖ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਦੌਲਾ ਮੌਲਾ, ਵਿ:—ਥੋ ਪਰੇਵਾਹ, ਭੁੱਲਾ,
ਸਿੱਧਾ ॥

ਦੌਲੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਬੁਹਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ
ਸਰ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ ।

ਦੌੜ, ਸ:—ਦੌੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੜ੍ਹਾਈ, ਤਾਕਤ
ਸਮਰਥ ॥

ਦੌੜ ਪੁਪ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਖਜਾਲਤ, ਖੇਚਲ

ਦੌੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਸਣਾ, ਭੱਜਣਾ, ਤਿੱਖਾ 'ਚੱਲਣਾ,
ਕਾਹਲੀ ਕਰਨਾ, ਕੁੱਦਣਾ ॥

ਦੌੜਾ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਦੌੜ ਕੇ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ

ਦੌੜਾ ਦੌੜੀ, ਸ:—ਖੇਚਲ, ਕਾਹਲੀ, ਲਗਾਤਾਰ
ਮਿਹਨਤ ॥

ਦੌੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਾਉਣਾ, ਨਠਾਉਣਾ,
ਘੱਲਣਾ, ਮਠ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ ਖੰਨਾ ॥

ਦੌੜਾਹਾ, ਪੁ:—'ਦੌੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਦੌੜਾਕ, ਪੁ:—ਤਿੱਖਾ ਦੌੜਨ ਵਾਲਾ ।

ਪ, ਪੁ: ਗਰਮਖੀ ਪੈਲੀ ਦਾ ਦੋਬੀਵਾਂ ਅਖਰ,
ਪੌਦਾ ॥

ਪਸਕ } ਪੁ:—ਤਰ, ਫੇਰ, ਭੋ, ਸਹਿਮ ।
ਪਸਕਾ }

ਪਸਣਾ, ਸ:—ਖਗ, ਖੁਭਣ ॥

ਪਸਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਭਣਾ, ਵਜਣਾ ਵਖਲ ਦੇਣ ॥

ਪੌਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਹੋਣਾ, ਅਗ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੌਸਲ, ਸ:—ਖਸਰਾ, ਨਿੱਕੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣ ॥

ਪਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,

ਪਸਾਉ, ਪੁ:—ਪਸਲ ਜਾਂ ਵਜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜ
ਹਾਲਤ ॥

ਪਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਤਾ, ਖੁਭਾਉਣਾ, ਵਾਜਣਾ,
ਹੋਣਾ ॥

ਪਸਾਉ, ਪੁ:—ਨਰਮ, ਪੌਲਾ ॥

ਪਸਾਕਾ, ਪੁ:—ਤਰ, ਭੋ, ਖੋਰ, ਸਹਿਮ ॥

ਪਸਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਾਣ, ਪੁ:—ਖੁਭਣ, ਖੋਤਾ, ਪੌਲੀ ਮਿੱਟੀ ਤਾਲੇ
ਧਰਤੀ ॥

ਪਸਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪੌਕ, ਪੁ:—ਪੌਕਾ, ਸੌਰ, ਠੰਕਰ, ਪਿਕਾਰ (ਪੈਣੀ,
ਵਗਣੀ) ॥

ਪੌਕ ਬਲਕਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਪੌਕਣਾ,
ਪੌਕ ਵਲਕਾ } ਜੋਗਾ ਵਰੀ ॥

ਪੱਖ

ਪੌਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਰੋਕਣਾ

ਪੌਕੜ, ਸ:—ਪੁ:—ਰਪਟੀ ਖਰਦਾਰੀ ਲਕੜ,
ਜਥਰ ਦਸਤ, ਮੋਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪੌਕਾ, ਪੁ:—ਪੌਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋਗਵਰੀ, ਜੁਲਮ,
ਫੇਰ, ਠੁਕਸਾਣ, ਬਿਪਤਾ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੌਕ ਦਾ ਪੌਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਕਰਨਾ,
ਜੋਰ ਦਸਣਾ ॥

ਪੌਕਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੁਕਸਾਣ ਹੋਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣੀ ॥

ਪੌਕੇ ਖਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੌਕਿਆ ਜਾਣਾ, ਖੁਆਰ,
ਪੌਕੇ ਪੈਣੇ } ਹਣਾ ॥

ਪੌਕੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਰਥਾਰ ਹੋਣੀ ॥

ਪੌਕੇ ਪੌੜੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਕਦੇ ਫਿਰਨਾ,
ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੌਕੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਜੋਗਵਰ, ਜਥਰਦਸਤ, ਮੋਰਾ
ਹੋਣੀ ॥

ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੌਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਕੇਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਪਕਣ' ਦੇਖੋ ॥
ਪਕੇਲ ਦੇਣਾ }

ਪਕੇਲੁ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਕੇਲੇ ॥
ਪਕੇਲ, ਸ: }

ਪੌਕੇ ਪੌਕੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜਥਰ-
ਦਸਤੀ ॥

ਪੱਖ, ਸ:—ਫੇਰੀ ਸ਼ੁੱ, ਲੀਖ, ਮਧਰੀ ਦੁਕੀ ॥

ਪੱਖਰੁ

ਪੱਖਰੁ, ਵਿਃ—ਬ . . . ਰਾਗ ॥

ਪੱਖੀ, ਸਃ—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ।

ਪੱਗ, ਪੁਃ—ਇਕ ਬੜਾ ਛਾਹਾ ਪੈਸਾ ॥

ਪੱਗ ਸੂਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਠ ਚਾਲ ਦੀ ਖੋੜ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣਾ ।

ਪੱਗੜ, ਪੁਃ—ਅੱਧੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਮੱਟੀ ਹੋਣੀ ।

ਪੱਗੜੀ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਚੌੜੀ ਅਤੇ ਪਤਲੀ ਹੋਣੀ ॥

ਪਗਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋਗਾਵਰਾ, ਸਫਰ ਦਸਤੀ

ਪਗਾਣੇ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ, ਬਦੇ ਬਦੀ, ਖਾਹ ਮਖਾਹ

ਪਜ } ਸਃ—ਲੱਕਲ, ਬਲਾਇ, ਚੀਗ, ਪੁਸ਼ਾਕ
ਪਜਾ } ਚਾਲਤ, ਝੰਡੀ, ਨਿਸ਼ਾਣ ।

ਪਜ ਉਠਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਜੰਗ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਪਜ ਖੜੀ ਕਟਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁੱਝ ਪਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਇੱਕ ਖੜੀ ਕਿਸੇ ਮੰਦਰ ਤੇ ਖੜੀ ਕਰਨੀ ॥

ਪਜ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖਾਸ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਣਾ ।

ਪਜਾ ਪਾਰੀ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਪਠ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ

ਪਜਾ, ਸਃ—ਧੀਰਜ, ਤਸਲੂ ।

ਪੋਜੀ, ਸ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਟਾਕੀ ਲੈਰ ।

ਪੋਜੀਆਂ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਤਕ ਲੋਗਾਂ ਕਰ ਨਾ, ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਕਿਸਦੀ ਬਰਿਆਈ ਪਰ ਗਵਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਪਜੀਲਾ, ਵਿਃ—ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਵਾਲਾ ॥

ਪਣ, ਪੁਃ—ਦੌਲਤ, ਪਦਾਰਥ, ਰੁਪਯਾ, ਮਾਲ, ਜਾਇਦਾਦ, ਭੀਰ, ਇੱਕ ਰਾਸ ॥

ਪੱਦ

ਪਣ ਪਣਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਸੀਸਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ

ਪਣ ਪਾਤ੍ਰ } ਪੁਃ—ਜਿਸ ਕੋਲ ਪਣ ਹੈ ॥
ਪਣਵੰਤ (ਪਣ) }

ਪਣ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਪਣਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਣਕ } ਪੁਃ—ਕਮਾਣ, ਲਿਫਟ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ
ਪਣਖ } ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਠਾਲ ਤੀਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪਣਖ ਬਾਣ, ਪੁਃ—ਤੀਰ ਅਤੇ ਕਮਾਣ ॥

ਪਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵੇਸ ਕਰਨਾ, ਹਾਰਾਉਣਾ, ਗੁਰਾ ਹੋ ਮਿਲਾਉਣਾ ।

ਪਣੀ, ਵਿਃ ਪੁਃ—ਜਿਸ ਪਾਸ ਪਣ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਉਸਤਾਦ ।

ਪਣੀਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਊ ਸਾਨੁ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ॥

ਪਣਕ (ਖ), ਪੁਃ—‘ਪਣਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਣਖੀ, ਸਃ—ਕਮਾਣ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸ਼ੁੰ ਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧ, ਸੁਲਖੀ ।

ਪਤ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਆਦਤ, ਬੁਲ, (ਪੈਣੀ) ॥

ਪਤਣੀ ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੁਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਕੀਤਿਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਥੀਸ ਜਹਿਰ ਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਪਤੁਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿਃ—ਪਤੁਰੇ ਦੇ ਰਸ ਠਾਲ ਮਸਤ ।

ਪੱਦ, ਸਃ—ਮਹੰਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ਬਹੁਤਾ ਹੋਂਦਾ, ਢੇਸ ॥

ਪੌਦਰ

ਪੌਦਰ } ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ
ਪੌਦੀ } ਖੁਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਪੌਦਲ, ਸ:—ਪੌਦ, ਤੰਤੀ ਸੁਆਹ ਜਾਂ ਖੇਹ ॥

ਪੌਦਾ } ਪੁ:—'ਧ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥
ਪੌਧਾ }

ਪੌਦਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਬਖੋੜਾ ॥

ਪੌਦਾਲ, ਸ:—ਕੰਮ ਪੌਦਾ, ਕਾਰ, ਚਾਹੀ ॥

ਪੌਦਾਲੀ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਪੌਨ, ਵਿ:—ਨਿਹਾਲ, ਸੁਖੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ
ਹੁੰਦੇ ॥

ਪੁ:—ਸ਼ੁਕਰ, ਅਸੀਸ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਪੌਨ ਜਨਮ ਹੈ }
ਪੌਨ ਪੌਨ } ਵਿਸਮਝ: ਸਾਬਾਸੇ, ਵਾਹਵਾਹ
ਪੌਨ ਭਾਗ } ਰੁਹਾਤ ਕਾਲਿਆਣ ਦੇਵੇ ॥

ਪੌਨਬਾਦ } ਪੁ:—ਪੌਨ ਪੌਨ ਕਹਿਣਾ, ਸ਼ੁਕਰ
ਪੌਨਵਾਦ } ਕਰਨਾ, ਵਧਾਈ ॥

ਪੌਨਬਾਦੀ } ਵਿ:—ਪੌਨ ਬਾਦ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਪੌਨਵਾਦੀ }

ਪੌਨਤਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਜਿਸਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ
ਥੀਆਂ ਦੀ ਦੁਆ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਪੌਨਤਰ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਵੈਦ
ਪੌਨਤਰੀ } ਸਿਆਣਾ ਹਕੀਮ ॥

ਪਨਾਸਰੀ, ਸ:—ਤੀਜੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪਨਾਸਰੀ ਮਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਵਾਦ
ਕਰਨਾ, ਬੇਸੁਰਾ ਗਾਉਣਾ ॥

ਪੌੜੀ

ਪੌਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੋਗ ਬਰਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੌਨਾ ਸੇਠ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਮਾਣਦਾਰ ਮਾਣੀ ॥

ਪਨਾਢ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਹੱਲ ਬਹੁਤ ਧਣ ਹੈ ॥

ਪਨਾਪ, ਵਿ: ਸ:—ਸੁਆਣ ਗਉ, ਉਹ ਸੁਆਣ
ਗਉ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਸੁਇਆ ਹੈ ਜਾਂ
ਜੋ ਗਭਣ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ॥

ਪੌਨੀ, ਸ:—ਪੌਨਹਾਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਪੌਨੀ ਘੋਪ } ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਹ ਅਲਾਕਾ
ਪੌਨੀ ਘੋਬ } 'ਜਿਥੇ' ਦੇ ਘੋੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ ॥
(ਜੇਹਲਮ ਦਾ ਅਲਾਕਾ) ॥

ਪੌਪ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਫੁੱਧ (ਚੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਪੌਪਾ } ਪੁ:—ਤਮਾਚਾ, ਰੁਪੜ, ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ,
ਪੌਫ } ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ (ਮਾਰਨਾ
ਫੌਫਾ } ਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੌਫੜ, ਪੁ:—ਮੱਛਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਲੜਨ ਨਾਲ
ਜੋ ਸੱਜ ਪੇ ਜਾਦੀ ਹੈ, ਪੌਪਾ (ਪੈਣਾ, ਮਾਰਨ
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੌਬ ਕਚੋਰੀ, ਸ:—ਤਮਾਚੇ ਜਾਂ ਸੁਤੀਆਂ ਮਾਰਨ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੌਬਲਾ; ਪੁ: }
ਪੌਬਲੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪੌਬਾ, ਪ:—ਪੌਪਾ, ਕਲੰਕ, ਦਾਗ (ਪੈਣਾ, ਮਾਰਨੀ
ਲੱਗਣਾ) ॥

ਪੌਬੀੜ, ਸ:—ਫੀੜ, ਕੱਠ ॥

ਪੌਬੋੜੀ, ਸ:—ਪਸ਼ੂ, ਭੇਡ, ਫੀੜ ॥

ਪਰਕਲਣਾ

ਪਮਕ, ਸ:—ਸੱਟ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਬਰਬਰਾਹਟ,
ਖੜਕ ॥

ਪਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਲੱਗਣੀ, ਕੰਬਣਾ,
ਬਰਬਰਾਉਣਾ ॥

ਪਮਕੜਾ, ਪੁ:—ਘੋੜ ਦਾ ਅੱਠੇ ਵਾਹ ਕੁੱਦਣਾ ॥

ਪਮਕਾਟ, ਪੁ:—ਖੜਕ, ਪਮਕ ॥

ਪਮਕੀ, ਸ:—ਫਰਾਵਾ, ਝਿੜਕ ॥

ਪਮਕੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਮਕੀ
ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪਮਚੱਕੜ }
ਪਮਚੜ } ਪੁ:—ਕੁੱਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਡੇਲਾ (ਪਾਉ-
ਪਮਚੜਾ } ਟਾ) ॥

ਪਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਬਹਿੰ-
ਗੀਆਂ, ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਸੱਪ,
ਇੱਕ ਘਾਹ ॥

ਪਮਪੁੱਸੜ }
ਪਮੜ ਪੁੱਸਾ } ਪੁ:—ਘੇਰਾਂ ਦਾ ਖੜਕ, ਪਮਕ ॥

ਪਮਾਹਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਆ ਜਾਂ
ਸਿਆਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ
ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ਪੁਆਂ ॥

ਪਮਾਕਾ, ਪੁ:—ਸੱਟ, ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਮਾਣ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਬਾਲ ਜਮਣ ਤੋਂ
ਪਮਾਣੁ } ੧੩ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਸਾਕਾ ਵਿੱਚ ਟੋਟੀਆਂ
ਅਤੇ ਸੀਰਾ ਵਰਤ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਪਰਕਲਣਾ

ਪਮਾੜ, ਪੜ:—ਬੁਹਾਏ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪਮਾ ਪਮ, ਪੁ:—ਧਾਣ ਆਦਿਕ ਫਸਲ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਮਾਰ, ਸ:—ਹੋਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਪਮਾਲ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਨੱਚਣ
ਟਪਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਪਮਾਲ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਚਣਾ ਟੱਪਣਾ, ਡੇਲਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਮਾਲੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ

ਪਮੀਆਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ਜੋ
ਬਾਹਲਾ ਚੰਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਪਮੁੱਕਾ, ਪੁ: }
ਪਮੁੱਕੀ, ਸ: } ਮੁੱਕਾ, ਮੁੱਕੀ, ਘਸੁੰਨ ॥

ਪਮੋੜੀ, ਸ:—ਰੋਹਮੁੰਡ ॥

ਪਰ, ਸ:—ਪੁਨੀ, ਪਰਨ (ਪੈਨੀ) ॥

ਪਰ ਦੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਮਕਾਉਣਾ, ਝਿੜਕਣਾ
ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਨਾ ਦੇਖ ॥

ਪ ਦੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ ਕੰਮ
ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ॥

ਪਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਸਭਰਾ

ਪਰਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਹੋਰ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਧਰਕੱਲਾ

ਧਰਕੱਲਾ } ਪੁ:—ਧੱਕਾ, ਭਰਾਵਾ, ਸਿਜ਼ਕੀ ।
ਧਰਕੱਲਾ }

ਧਰਕੋਨਾ, ਪੁ:—ਧਰੋਕ ਦਾ ਢਲ ।

ਧਰਤ } ਸ:—ਜਮੀਨ, ਭੋਂ, ਪਿਰਥੀ ।
ਧਰਤੀ }

ਧਰਤ ਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ, ਖੁਚਾਲਾ ।

ਧਰਨ, ਸ:—ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਨਾੜ, ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਨਾੜ ਦਾ
ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ (ਪੈਣੀ) ਵੰਗ, ਰੀੜ,
ਹਾਲ ॥

ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ, ਰਿਕਾਉਣਾ, ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚਿੱਤ੍ਰ
ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਨਾਲਸ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਏਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ
ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਅੜ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ (ਆਪਣੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ) ॥

ਧ ਨੀ, ਸ:—ਖਰਾਦੀਆ ਦਾ ਕਮਾਲ ਵਰਗਾ
ਸੰਦ ।

ਧਰਮ, ਪੁ:—ਮਤ, ਮਸੂਬ, ਇਮਾਨ, ਨਿਆਉਂ,
ਨੇਕੀ, ਸੱਚਿਆਈ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ, ਕਰਤਬ, ਰੀਝ,
ਪੁੰਨ ।

ਧਰਮ ਅਹਿਥ, ਪੁ: ਵਿ:—ਧਰਮ ਲਈ ਦਾਨ,
ਪੰਨ, ਮੁਵਰ ।

ਧਰਮ ਔਤਾਰ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਚਾਲਾ, ਨੇਕ ਮਨੁਖ ॥

ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਉਹ ਪੁਸਤਕ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਰਣਾ ਦੇ ਧਰਮ ਆਦਿਕ
ਲਿਖੇ ਹਨ ॥

ਧਰਮਸਾਲ (ਲਾ), ਸ:—ਮੁਸਾਵਰਾ ਦੇ ਟਿਕਣ
ਦੀ ਥਾਂ, ਲੰਗਰ ਖਾਣਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੰਦਰ
ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਧਰਮਰਾਜ

ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ, ਖਾਪ
ਕਰਨਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਧਰਮ ਕਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਅੱਗੇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਧਰਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ, ਨੇਕੀ ਕਰਨੀ,
ਬਚਨ ਦੇਣਾ

ਧਰਮ ਘੜੀ, ਸ:—ਵੱਜਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ॥

ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਸ:—ਧਰਮ ਬਾਬਤ ਗੱਲਾਂ, ਬਾਤਾਂ
ਬਹਿਸ, ਸ਼ਾਮਲਾਚ ॥

ਧਰਮ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੀਖਾਣੀ ॥

ਧਰਮ ਛੋਣ, ਪੁ:—ਸਿਸ ਦਾ ਧਰਮ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇ ॥

ਧਰਮਦਾ (ਪੁੱਤ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ), ਵਿ:—ਆਪੇ
ਬਣਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਸਾਕੇ ਨੀ ਹੋਵੇ ॥

ਧਰਮ ਧੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਾਥੇ ਛੇਕਣਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ
(ਟੋਕਾ) ॥

ਧਰਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਖਾ ਚੇ,
ਸਚੇ ਸੱਚ ।

ਧਰਮ ਪਤਣੀ, ਸ:—ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਇਸਤਰੀ
(ਜੋ ਧਰੇਲ ਨਹੀਂ) ।

ਧਰਮ ਭਰਿਸਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਹ ਫਿਰ ਕਰਾ
ਉਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਜਾਂਦੇ ।

ਧਰਮ ਮੂਰਤ, ਪੁ:—ਧਰਮਾਤਮਾ, ਰਾਜਾ, ਧਨੀ
(ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ।

ਧਰਮਰਾਇ } ਪੁ:—ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾ ਦਾ
ਧਰਮਰਾਜ } ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ,
ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਹੋਵੇ ॥

ਪਰਮਾਉਤਣ

ਪਰਮਾਉਤਣ, ਸ: }
 ਪਰਮਾਉਤੀ, ਪੁ: } ਧਰਮ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ਸੋਚਾ
 (ਚੀ), ਠੇਕ ॥

ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਿ: —ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਹੋਵੇ, ਠੇਕ,
 ਸਚਾ ॥

ਪਰਮਾ ਪਰਮੀ }
 ਪਰਮੇ ਪਰਮੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: —ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੁੰ
 ਖਾਕੇ, ਸੋਚੇ ਸੋਚ ॥

ਪਰਮੀ, ਵਿ: ਪੁ: —ਧਰਮ ਵਾਲਾ, ਸਚਾ, ਠੇਕ,
 ਜਿਸਨੂੰ ਧਰਮ, ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦਿੱਤ ਹੋਣਾ
 ਹਕੀਕਤ ਗਾਇ ॥

ਪਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਰਖਵਾਉਣਾ, ਚੁੱਲ੍ਹ ਉੱਤੇ
 ਚੜ੍ਹਵਾਉਣਾ, ਟਿਕਵਾਉਣਾ, ਨਾਲਸ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਪਰਵਾਈ, ਸ: —ਪੜਵਾਈ, ਪਰਾਈ ॥

ਪਰਵਾਸ, ਪੁ: —ਅਸਾ, ਧੀਰਜ, ਤਮਲਾ,
 ਭਰਮਾ ॥

ਪਰਵਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —'ਪਰਵਾਉਣਾ' ਵੇਖ ॥

ਪਰਾ, ਪੁ: —'ਪਰਾ' ਵੇਖ ॥

ਪਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਰਖਾਉਣਾ, ਟਿਕਵਾਉਣਾ,
 ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਪਰਾਈ, ਸ: —ਗੋਜਾ ਸਾਡੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ,

ਪਰਾਸ, ਪੁ: —'ਪਰਵਾਸ' ਵੇਖ ॥

ਪਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —'ਪਰਵਾਉਣਾ' ਵੇਖ ॥

ਪਰਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਰਖਾਉਣਾ, ਸੰਤੋਖ ਦੇਣਾ ॥

ਪਰਾਵਾ, ਵਿ: —ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੜ

ਪੜਿੰਗ } ਪੁ: ਵਿ: —ਦਸਟਗਾਈ, ਜੁਲਮ, ਚਿਟ-
 ਪੜੁੰਗ } ਕਾਰ, ਨਕੰਮਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾ
 (ਪੜਿੰਗ ਜਨਮ) ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ! ਲਖਲਾਨਤ ॥

ਪੜ੍ਹਹ, ਪੁ: —ਇੱਕ ਭਗਤ, ਇੱਕ ਭਾਰਾ ॥

ਪੜ੍ਹਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਪੂਹਣਾ, ਰੁਖ ਤੋਂ ਵਲ ਲਾਹਣਾ ॥

ਪੜੇਕ, ਸ: —ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਛਾਉ
 ਚੰਗੀ ਹੋਈ ਹ ॥

ਪੜੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਵਸ ਜਾਣਾ, ਕੈਦ ਹੋਣਾ ॥

ਪੜੇਲ, ਸ: —ਪਰ ਪਈ ਹੋਈ ਤੀਮਤ ॥

ਪੜੇਵਾ, ਪੁ: —ਕਿਸੇ ਤੀਮਤ ਤੋਂ ਪਰ, ਪਾਉਣ ਦੀ
 ਗੀਤ ॥

ਪੜ੍ਹਹ } ਪੁ: —ਫੁਲ, ਧੋਖਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ (ਕਰਨਾ,
 ਪੜ੍ਹਹ } ਕਮ ਉਣਾ) ॥

ਪੜ੍ਹਹਰ, ਸ: —ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਪਰੀ ਹੋਈ ਸ਼ੈ, ਅਮਾ-
 ਨਤ ॥

ਪੜ੍ਹਹੀ, ਪੁ: —ਜੋ ਪੜ੍ਹਹ ਕਰੇ ॥

ਪੜ੍ਹਿਆਗਾ, ਪੁ: —ਤੰਗਰੀ ਦੇ ਗਤ ਅਤੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ
 ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਰਸੇ, ਭਰਮ, ਧੋਖਾ ॥

ਪੜ੍ਹਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ: —ਰਤਾ ਕੁ ਘੋਉ ਨਾਲ ਜਾਣੀ
 ਚੋਪੜਨਾ ॥

ਪੜ੍ਹਹ } ਪੁ: —ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੋਧਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਮਿਆ
 ਪੜ੍ਹਹਾਂ } ਹੋਯਾ ਧੂਆਂ ॥

ਪੜ੍ਹ, ਪੁ: —ਸਿਰ ਤੋਂ ਛੱਤ ਕੇ ਥਾਕੀ ਸਰੀਰ,
 ਗਾਹਕ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਖੁਕੀ ਅਤੇ
 ਵਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਪੜ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ

ਪੜ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਧਰੰਗ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਪੜ ਰਹਿ ਜਾਣਾ } ਪੜ ਵਿਚ ਸਤਿਆ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਪੜਕ, ਸ:-ਪੁ:-ਤਰ, ਖੇਡ, ਸਹਿਮ ॥

ਪੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰ ਨਾਲ ਕੰਥਣਾ, ਦਿਲ ਦਾ
ਬਰਬਰ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਕਾ, ਪੁ:- } ਤਰ, ਸਹਿਮ ਦਿਲ ਦੀ ਬਰ-
ਪੜਕੀ, ਸ:- } ਬਰਾਟ, ਕੰਥਣੀ (ਪੈਣੀ) ॥

ਪੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰਾਉਣਾ, ਸਹਿਮ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੜਤ } ਪੁ:-ਪੜਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਿਕੀ ਹੋਈ
ਪੜਥ } ਜਿਨਸ ਦਾ ਦਸਤੂਰੀ, ਉਲਟ ਵਾਲੇ
ਅਠਾਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚੋਰ ॥

ਪੜੋਲ, ਵਿ:-ਨੰਗ (ਗੀ) ॥

ਪੜੋਲਾ, ਪੁ:-ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਗੜੇ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਭੋਤ ਦਾ ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਹਥੌੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਭੀੜ, ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਨੰਗ|ਪੜੋਲਾ, ਵਿ:-ਬਿਲਕੁਲ ਨੰਗ ॥

ਪੜਵਾਇਣ, ਸ:-ਪੜਵਾਈ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੜਵਾਈ, ਪੁ:-ਸ:-ਪਿੰਡ ਦਾ ਲੜੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੜਵਾਈ ਗਰੀ }
ਪੜਵਾਈ ਗਿਰੀ } ਸ:-ਪੜਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੜਾ, ਪੁ:-ਜੱਥਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੋਕ, ਧਿਰਾ
ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ਤੋਲ, ਜਿਸ ਭਾਵੇ ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤੋਲਣੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਤੋਲ ਦੇ
ਬਰਾਬਰ ਵੱਡੇ ਆਦਿਕ ਦੂਜੇ ਛਾਥੇ ਵਿੱਚ
ਪਾਏ ਹੋਏ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਪੜਾਕਾ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਕਰਤੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਜਾਂ ਬੰਦੂਕਆਦਿਕ ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਪੜੀ, ਸ:-ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ, ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ
ਵੱਟਾ, ਕਪੜੇ ਦਾ ਲਪੇਟ, ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿੱਸੀ
ਦੀ ਲੀਕ, ਤੀਮਤ ਦੀਆਂ ਪੁੜ ਪੁੜੀਆਂ ਉੱਤੇ
ਹੋਏ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਏੜਨਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ, ਪਾਵਾ
ਕਰਨਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਲਾਦ ਵਾਲਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਪਾਉਣੀ, ਸ:-ਧਾਵਾ, ਹੱਲਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਾਓ ਪਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਸਪਾ ਛਪ, ਝੱਟ ਖੱਟ
ਅਟਕਣ ਥਾੜੇ ॥

ਪਾਈ, ਸ:-ਹੱਲਾ, ਪਾਵਾ, ਕਾਹਲੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਾਈ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ, ਮੁੰਜੀ, ਪਾਨ ॥

ਪਾਂਸ, ਸ:-ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਖ, ਨਸਵਾਰ ਤਮਾਕੂ
ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਜੋ ਖੰਘ ਹੋਵੇ, ਤੀਗਰੀ ਦੀ
ਖੰਘ, ਹੋਕਣੀ ॥

ਪਾਂਸ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਮਕਾਉਣਾ, ਸਿਝਕਣਾ ॥

ਪਾਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਊ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੰਘਣਾ ॥

ਪਾਸਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਕ, ਧਮਕੀ, ਰਗਵਾ, ਦਾਬਾ ॥

ਪਾਹ, ਵਿਸਮਯ:-ਹਾਓ। ਓਹੀ ॥
ਸ:-ਹਾਹੁਕਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਪਾਹ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਹੁਕਾ ਕਰਨਾ, ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦੇ ਕੇ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਹੋਣਾ ॥

ਪਾਕ

ਪਾਕ } ਸਃ—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਨਾਉ ਸੱਭਾ, ਭਰ,
ਪਾਕ } ਸਾਹਮ ॥
ਪਾਕ }

ਪਾਗਾ, ਪੁਃ—ਵੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੂਨ੍ਹੇ ਦੀਆਂ
ਤਾਰਾਂ, ਫੇਰੀ, ਉਮਰ ॥

ਪਾਗਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਜ਼ਰ ਲਗਣ ਤੇ ਜਾਂ
ਬੁਤ ਪੁੱਤ ਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਪਾਗਾ
ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੰਤਰ
ਪੜ੍ਹਦਾ ॥

ਪਾਗਾ ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਿੰਦੂ ਰੂਮਾਂ ਦਾ ਮਘਰ
ਦੇ ਮਹਾਂਨੇ ਚੜ੍ਹੀ ਦੀ ਚੁਰੀ ਖਣਕਾ
ਆਪਣੀ ਬੀਨੀ ਤੋਂ ਪਾਗਾ ਲਾਉਂਦਾ (ਇੱਕ
ਰੀਤ) ॥

ਪਾਗਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਿੰਦੂ ਰੂਮਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ
ਦੇ ਮਹਾਂਨੇ ਬੀਨੀ ਉੱਤੇ ਪਾਗਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ
(ਇੱਕ ਰੀਤ) ॥

ਪਾਗਾ ਤਵੀਤ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਥਾਗੇ ਉੱਤੇ ਮੰਤ੍ਰ
ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤਵੀਤ ('ਪਾਗਾ ਕਰਨਾ'
ਵੇਖੋ) ॥

ਪਾਣ, ਪੁਃ—ਭੰਗ ਵਾਲੇ ਜੌਲ, ਬੰਨਾ, ਦਾਨ,
ਖਰੇਤ, ਹੋਕ, ਗਰਭ ॥

ਪਾਣ ਕੁਪਾਣ, ਪੁਃ—ਰੋਗਾ ਮੰਦਾ ਦਾਣ ॥

ਪਾਣੀ, ਸਃ (ਬਹੁਃ)—ਭਜੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ (ਭੁਜਣੀਆਂ,
ਫੁੰਨਣਾ) ਨਾਉਣਾ ॥

ਪਾਤ } ਸਃ—ਖਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਪਾਤ } ਲੱਗਾ ਆਦਿਕ, ਬੀਰਜ (ਪਤਲੀ ਹੱਡੀ,
ਪੈਣੀ, ਵਗਣੀ) ॥

ਪਾਰ ਕੱਢਣੀ

ਪਾਂਦਲ } ਸਃ—ਹੀਲਾ, ਪੋਖਾ, ਗੜ ਬੜ,
ਪਾਂਦਲੀ } ਬਧੇੜਾ ॥

ਪਾਂਦਲ ਪੈਣੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਪੋਖਾ ਹੱਡੀ, ਪਲਸ
ਪਾਂਦਲ ਮਚਣੀ } ਦੇ ਸਿਪਹੀਆ ਦਾ ਦੁਆ-
ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਆ
ਪੈਣਾ ॥

ਪਾਂਦਲਣ, ਸਃ }
ਪਾਂਦਲੀ, ਪੁਃ } ਜੋ ਹੀਲਾ ਜਾਂ ਵਰੇਬ ਕਰੇ ॥
ਪਾਂਦਲੀਆ, ਪੁਃ }

ਪਾਪਾ, ਪੁਃ—'ਠਾਹ ਠਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਂ ਪਾਂ, ਸਃ—ਤੋਪ ਵੱਲ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ ਦੇ
ਅਵਾਜ ॥

ਪਾਪ, ਸਃ—ਵੱਲ ਦੀ ਅਰਾਜ, ਵਿਥ, ਵਿਥ ॥

ਪਾਬ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਠਕ ਦੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਮ, ਪੁਃ—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਘਰ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਕਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਬਜਾਹ ਵੰਡਦੇ
ਹਨ

ਪਾਮਣ, ਪੁਃ—'ਪਾਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਮਾ } ਪੁਃ—ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਜੁਆਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਪਾਮਾਂ } ਸਦਕਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਪਾਰ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਲੋਕ, ਵਹਿਣ, ਨਦੀ, ਦੁੱਧ,
ਪਹਾੜ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਬਿਖਾ ਪਾਸਾ, ਮੂੜ ॥

ਪਾਰ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁੱਧ ਚੋਣਾ, ਪਾਰ ਲਾਉਣੀ ॥
ਪਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ ਮਾਂਹਿ ਆਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਪਾਰਾਂ ਦੇਣਾ } ਰੰਘਾਉਣਾ, ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਧਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਧਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੜ੍ਹਨਾ, ਪਰਵਾਹ ਨਾ
ਕਰਨੀ, ਧਾਰ ਖੁੰਵੀ ਕਰਨੀ ॥

ਧਾਰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਧਾਰ ਭੇਜ ਕਰਨੀ ।

ਧਾਰ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰ ਅ ਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਧਾਰਾਂ ਲੈਣਾ } ਚੁੰਘਣਾ ॥

ਧਾਰਨ, ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਜੋਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਨਣਾ, ਪਾਉਣਾ,
ਲੈਣਾ ॥

ਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਾਠਨਾ, ਮਿਥਣਾ, ਪਕੜਨਾ,
ਲੈਣਾ, ਰਖਣਾ, ਪਹਿਨਣਾ (ਜਨੇਊ ਧਾਰਨਾ) ॥

ਧਾਰਾ, ਸ:—ਧਾਰ, ਨਦੀ, ਵਹਿਣ ॥

ਧਾਰੀ, ਸ:—ਖਾਨਾ, ਲੀਕ, ਲੀਹ ॥
ਪੁ:—ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਧਾਵਾ, ਪੁ:—ਹੱਲਾ, ਰੜਾਈ, ਦੌੜ, ਦੁਤ, ਇੱਕ
ਬੁਟਾ ॥

ਧਾਵੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੁੱਲ ॥

ਧਾੜ, ਸ:—ਥੀੜ, ਥੱਠ, ਲਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥
ਵਿਸਮਧ:—ਹਾਇ ! ਅਵਸੇਸ ! ਚੋਰ !

ਧਾੜ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਦਾ
ਆ ਪੈਣਾ, ਡਾਕਾ ਪੈਣਾ ॥

ਧਾੜਵਣ, ਸ: } ਲਟੇਰਾ (ਰੀ), ਜੋ ਧਾੜਾ ਮਾਰ,
ਧੜਵੀ, } ਡਾਕੂ ॥

ਧੜਾ, ਪੁ:—ਲਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਟੋਲਾ, ਲੁੱਟ, ਡਾਕਾ ॥

ਧਿਆਰ

ਧਾੜਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਧਾੜ ਪੈਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਧਾੜਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਲੁੱਟਣਾ ॥
ਪੈਣਾ, ਧੱਧੇ ਠਾਲ ਲੈਣਾ, ਡਾਕਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਧਾੜਾ ਲੋਹੜਾ, ਵਿਸਮਧ:—ਹਾਇ ! ਅਵਸੇਸ,
ਚੋਰ ॥

ਧਿਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਵੇਣਾ ॥

ਧਿਅੱਤਾ, ਵਿ:—ਧੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ, ਧੀ ਦੇ
ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ॥

ਧਿਆ } ਪੁ:—ਪੋਥੀ ਦਾ ਇੱਕ ਠਿਕਾ ਜਿਹਾ
ਧਿਆਉ } ਹਿੱਸਾ ॥

ਧਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਇ ਕਰਨਾ, ਧਿਆਣ
ਕਰਨਾ, ਨਾਉਂ ਜਪਣਾ ॥

ਧਿਆਹਣ } ਸ:—ਧੀ, ਭੈਣ, ਧੀ ਭੱਠ ਦੀ ਧੀ,
ਧਿਆਹਣੀ } ਦੋਸਤੀ ਆਦਿਕ ॥
ਧਿਆਣ }

ਧਿਆਣਾ, ਪੁ:—ਧੀ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ
ਆਦਿਕ ॥

ਧਿਆਣੀ, ਸ:—'ਧਿਆਹਣ' ਵੇਖੋ, ਜਜਮਾਣ
ਦੀ ਧੀ ਭੈਣ ॥

ਧਿਆਨ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ, ਵਿਚਾਰ, ਚੇਤਾ, ਸੋਚ ॥

ਧਿਆਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਸੋਚਣਾ,
ਵਿਚ ਰਨਾ ॥

ਧਿਆਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਧਿਆਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਭਗਤ ॥

ਧਿਆਰ, ਪੁ:—'ਤ ਧਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਰੰਤਾ

ਪਿਰੰਤਾ, ਵਿਃ—'ਪਿਅੰਤਾ' ਵੇਖੋ ।

ਪਿੰਡਾਟ, ਪੁਃ—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਪਿੰਡਾਰਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਕਾਰਿਆ ਜਾਏ,
ਪਿੰਡਾਰੀ, ਪੁਃ } ਲਾਨਤ (ਤੀ) ।

ਪਿੰਡਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਲਾਨਤ ਦੇਣੀ,
ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਪਿੰਗ, ਪੁਃ—ਜੋ ਜੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਾਏ ।

ਪਿੰਗਾਣਾ }
ਪਿੰਗਾਟ } ਪੁਃ—ਜੋਰ, ਜੁਲਮ, ਸਖਤੀ ॥੨

ਪਿੰਗਾਣੇ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜੁਲਮ ਕਰਕੇ,
ਪਿੰਗਾਣੇ } ਬਾਹ ਮਖਾਹ, ਬਦੋ ਬਦੀ, ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ ।

ਪਿੰਗਾ ਮਸਤੀ }
ਪਿੰਗਾ ਜੋਰੀ } ਸਃ—ਜਬਰਦਸਤੀ, ਜੋਰਾਵਰੀ

ਪਿਜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰੋਸਾ ਰਖਣਾ, ਅਤਥਾਰ ਕਰਨਾ

ਪਜਾ } ਪੁਃ—ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਅਸਰਾ (ਆ-
ਪਣਾ, ਦੇਣਾ) ।

ਪਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ, ਜਕੀਨ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਪਿਤਕਾਰ, ਸਃ—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਪਿਟ, ਸਃ—ਪੱਖ, ਪੱਸਾ, ਬਚਾਉ, ਮੱਦਤ, ਧੜਾ ॥

ਪਿਰ ਪਿਰ ਦਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤਿਆਂ ਕੋਲੋਂ
ਹੁਦਾਰ ਲਿਆ ਹੋਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪਿਰਕਾਰ, ਸਃ—ਪਿੰਕਾਰ ਪਿਤਕਾਰ, ਫਿਟਕਾਰ ।

ਪੀਰਜ

ਪਿਰਵਾਸ, ਪੁਃ—'ਧਰਵਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਰਿਗ (ਘ) ਵਿਃ—ਲਾਨਤੀ, ਜੋ ਫਿਟਕਾਰਿਆ
ਜਾਏ ॥

ਪਿੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਿਰਵਾਉਣਾ, ਘਸੀਟ
ਵਾਉਣਾ ॥

ਪਿੜਵਾਈ, ਮਃ—ਬਿਚਲ ਪੁਰਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੀ } ਸਃ—ਬੇਰੀ, ਪੜ੍ਹੀ, ਕਾਕੀ, ਜਾਈ
ਪੀਆ } ਕੰਨਿਆ, ਲੜਕੀ ॥

ਪੀ ਪਿਆਣੀ, ਸਃ—ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਦੀ ਪੀ ਭੈਣ ॥

ਪੀਪੁੱਤ (ਤੁ) }
ਪੀਆਂ ਪੁਤਾ (ਤੀ) } ਪੁਃ, ਸਃ—ਉਲਾਟ, ਬਾਲ,
ਜਾਤਕ ॥

ਪੀਅੰਤਾ, ਵਿਃ—'ਪਿਅੰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂਗ, ਪੁਃ—'ਪਿੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂਗਾ ਧਾਂਗੀ }
ਪੀਂਗੇ ਧਾਂਗੀ } ਸਃ—'ਪਿੰਗਾ ਮਸਤੀ' ਵੇਖੋ

ਪੀਣਵਾਂ, ਪੁਃ—'ਪੇਣਵਾਂ' ਵੇਖੋ ।

ਪੀਮਾ, ਪੁਃ } ਵਿਃ—ਪੀਰਜ ਵਾਲਾ (ਤੀ), ਨਿਮ੍ਹ,
ਪੀਮੀ, ਸਃ } ਨਰਮ, ਸੁਸਤ, ਹੋਣਾ ।

ਪੀਮੇ ਪੀਮ ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਚੋਲੀ ਚੋਲੀ, ਪੀਰਜ
ਨਾਲ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ॥

ਪੀਟ } ਸਃ—ਸਬਰ, ਹੌਸਲਾ, ਵਿਚਾਰ, ਨਰਮੀ
ਪੀਰਜ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਪੀਰਜ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਲਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣਾ

ਪੀਰਜ ਮਾਣ

ਪੀਰਜ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਸਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਰਜ ਹੋ ।

ਪੀਰਜੀ } ਵਿ:—ਜੋ ਪੀਰਜ ਕਰੇ (ਹੁਣਾ) ॥
ਪੀਰ

ਪੀਰੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੀ ਪੁਖਲੀ ।

ਪੀਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੀਰਜ ਠਾਲ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ।

ਪੀੜ, } ਸ:—ਵਿ: ਪਸੀਟਾ ਹੁੰਦਾ ।
ਪੀੜ ਪਸੀਟਾ

ਪੀੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਸੀਟਾ ਪਸੀਟਾ
ਪੀੜਨਾ ਪਸੀਟਾ

ਪੁਆਉਟ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ
ਪੁਆਈ ॥

ਪੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਆਈ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਪੁਆਸ, ਸ:—ਮਾਂਹ ਦੀ ਧੌਣੀ ਹੋਈ ਵਾਲ ਦਾ
ਆਦਾ ।

ਪੁਆਹਾਂ, ਪੁ:—ਪੁਆ, 'ਪਵਾਹਾਂ' ਵੇਖੋ ।

ਪੁਆਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਏ' ਠਾਲ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ,
ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਹੱਠੋਂ ਸੜਕ ਲਗ
ਜਾਣਾ ।

ਪੁੱਸ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਗਾਹ ਕਰਕੇ ਠੱਠੇਦਾ ਕੰਮ ।

ਪਸ ਮਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਗਾਹ ਕਰਕੇ ਠੱਠੇਦਾ,
ਢੱਡ ਮਾਰਨਾ ।

ਪੁਸੜ, ਸ:—ਬੇਛੋਗੀ ਬਣਨ ਦਾ ਮੋਹਾ ਸੁਰਾਂ
ਕਪੜਾ ।

ਪੁਣਖਣਾ

ਪੁੱਸਾ ਪੁ:—ਪਸ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਣ ਮੁਲਾਇਮ
ਚਾਦਰ ।

ਪੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਪੁਕ ਪੁਕਾ, ਪੁ:—ਘਬਰਾਣ, ਡਰ, ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ
ਦਿਲ ਦੀ ਮਠੀ ਪੀੜ ।

ਪੁਕ ਪੁਕੀ, ਸ:—ਤੋਮਰਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਪੁਖ, ਸ:—ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ, ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ॥

ਪੁਖ ਉੱਠਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ, ਪੈਰ
ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸੌ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਅਸਰ
ਹੋਣਾ, ਦਸ, 'ਪੁਖ ਹੋਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਲੱਗਣੀ, ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ,
ਮਲਣ ਹੋਣੀ, ਬੱਕ ਜਾਣਾ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਸੌ ਜਾਣਾ, ਕੁਝਣਾ ॥

ਪੁਖ ਪੁਖੀ, ਪੁ:—'ਪੁਕ ਪੁਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖ ਪੁਖੀ, ਸ:—ਇਕ ਰੋਗ, 'ਪੁਕ ਪੁਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ ॥

ਪੁੰਗਾਰ } 'ਪੁੰਗਾਰ' 'ਪੁੰਗਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੁੰਗਾਰਨਾ

ਪੁੱਜ, ਪੁ:—ਵੇਰ ॥

ਪੁਣ } ਸ:—ਧਿਆਨ, ਲਗਨ, ਸਰ, ਤਾਨ ।
ਪੁਣ

ਪੁਣਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਣਖੀ ਠਾਲ ਨੂੰ ਸਾਰ
ਪੁਣਖਣਾ } ਕਰਨੀ, 'ਪਸੀਟਾ' ॥

ਪੁਣਕੀ

ਪੁਣਕੀ } ਸ:—ਰੁੰ ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ।
ਪੁਣਖੀ }

ਪੁਣਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਣਖਾਈ, ਸ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਸ਼ਹੂਰੀ ॥

ਪੁਣ ਪੁਣੀ, ਸ:—ਤੁਲ ਤੁਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਸਰੋਹੀ ॥

ਪੁਣੀਆਂ, ਪੁ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਵਾਲਾ, ਪੈਂਜਾ ॥

ਪੁੰਦ, ਸ:—ਕੁਹਰ, ਹਨੇਰਾ, ਘੱਟ ਪਿਸ਼ਟਾ, ਘੱਟ
(ਹੋਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਪੁੰਦਰ } ਸ:—ਬੱਤੀ ਸੁਆਹ, ਖੋਹ ॥
ਪੁੰਦਲ }

ਪੁੰਦਲਾ, ਵਿ:—ਪੁੰਦ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਂ
ਦਿੱਸੇ ॥

ਪੁੰਦਕਾਰ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੁੰਦ, ਹਨੇਰਾ
ਪੁੰਦਕਾਰ }

ਪੁਨ, ਸ:—‘ਪੁਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪੁੰਨੀ

ਪੁੰਨੀ, ਸ:—ਪਿੰਨ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਿਚਲੀ ਡੁਘੀ ਥਾਂ।

ਪੁੱਪ, ਸ:—ਸੁਰਜ ਦਾ ਚਾਨਣ, ਸੁਰਜਦੀ ਤਪਤ

ਪੁੱਪ ਘੜੀ, ਸ:—ਪੁੱਪ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨਾਲ
ਵਖਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਪੁੱਬਲੀ, ਸ:—ਬੱਬਲੀ, ਸੰਘਣੇ ਪਾਹ ਅਧਿਕ
ਦਾ ਪੁਲਾ ॥

ਪੁਰੇ

ਪੁੰਮ, ਸ:—ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਅਵਾਈ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ,
ਖਬਰ (ਪੈਣੀ, ਮਚਣੀ) ।

ਪੁੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਣਾ, ਗੱਲ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ।

ਪੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰਨਾ, ਸਬ ਨੂੰ
ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ।

ਪੁਰ, ਪੁ:—ਸਿਰਾ, ਮੁੱਢ ਅਸਲ ਹਵਾ, ਪਹੀਏ
ਦੀ ਲੋਠ, ਪਤ ਬਾਜਾ ਦੀ ਹੋਲੀ ਵਿੱਚ
ਦੇਹ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਸਾ ਕੇ ਉਹ ਦਾ
ਮਾਲ ਲੁਟਨਾ ਹੋ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲਿਕਲ, ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਵਿ:—ਠੋਕ, ਪੁਰਾ ॥

ਪੁਰ ਦਰਗਾਹ, ਸ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਪੁਰਨਾ, ਪੁ:—‘ਪੁਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਰਪਦ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ਨਾ ਛੰਦ ॥
ਪੁਰਬਤ }

ਪੁਰਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਸ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਫੁੱਦਣਾ,
ਦੋੜਨਾ ।

ਪੁਰਾ, ਪੁ: } ਪਹੀਏ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਲੋਠ ਜਾਂ ਮੋਟੀ
ਪੁਰੀ, ਸ: } ਲਕੜ ॥

ਪੁਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ‘ਪੁੰਜੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਪੁਟੇਲ, ਸ:—‘ਪਰੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਰੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਢਾ, ਉੱਮੇ ਥਾਂ ਹੋ, ਉੱਮੇ
ਵੇਲੇ ਹੋ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ॥

ਧਰੋਹ

ਧਰੋਹ } 'ਧਰੋਹ' 'ਧਰੋਹੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਧਰੋਹੀ }

ਧੁਲਧੁਲੀ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਕੰਬਣੀ,
ਬੁੜਕਣਾ ॥

ਧੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਧੁਲਵਾਈ, ਸ:—ਧੁਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਧੌਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਧੁਲਾਉਣ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੰਗ ॥

ਧੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਧੁਲਾਉ, ਵਿ:—ਧੌਣ ਜੋਗਾ, ਧੌਣ ਵਾਲਾ ॥

ਧੁਲਾਈ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਧੁਲਾਵਟ, ਸ:—'ਧੁਲਾਉਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਧੁੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੜਕਣਾ, ਘਾਬਰਨਾ,
ਬੁੜਕਣਾ ॥

ਸ:—ਸੱਸਾ, ਧੜਕੀ, ਤਿਜਕ, ਚਿੰਗਾ ॥

ਧੜਕਣੀ, ਸ:—'ਧੜਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਧੜਕਾ, ਧੁ: } ਸੰਸਾ, ਧੜਕੀ, ਤਿਜਕ, ਚਰ,
ਧੜਕੀ, ਸ: } ਚਿੰਗਾ ॥

ਧੜਕੁ, ਧੁ:—'ਧੜਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਧੁਆਂ } ਧੁ:—ਅੱਗ ਬਲਣ ਨਾਲ ਜੋ ਕਾਲਕ
ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਸੋਕਣ ਵਾਲੇ
ਕੱਖ ਅਦਿਕਾਂ ਦਾ ਬਲਦਾ ਵੇਰ ॥

ਧੁ ਕਸ, ਧੁ:—ਧੁਆਂ ਬਾਰਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਫੇਕ
ਜਾਂ ਨਾਲੀ ॥

ਧੁਣੀ

ਧੁਆਂ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਨਾ ਮਾਰ, ਕੇ
ਧੁਆਂ ਲਾਉਣਾ } ਬੈਠਣਾ ॥

ਧੁਆਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਧੁਏਂ ਨਾਲ ਥਰ
ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਧੁਈ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਕੱਖ ਕਾਲ ਦੀ ਵੇਰੀ, ਧੁਣੀ,
ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਧੁਸ, ਸ:—'ਧੁਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਧੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁੰਨ ਕੇ ਭਰਨਾ, ਦੁੜ ਕੱਢਕੇ
ਦੌੜਨਾ ॥

ਧੁਹ, ਸ:—ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਛਾਢੀ ਪੀੜ ਹੋਵੇ,
ਖਿੱਚ (ਪੈਠੀ) ॥

ਧੁਹ ਘਸੀਟ, ਸ:—ਫੜਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਧੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣਾ, ਘਸੀਟਣਾ, ਧੁੰਨ ਕੇ
ਭਰਨਾ ॥

ਧੁਹਾ ਧਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚ ਘਸੀਟ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥

ਧੁਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ, ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ
ਖੋਹ ਪੈਣੀ ॥

ਧੁਖ, ਸ:—ਜਲਣ, ਸੋਕ, ਹਵਾੜ ॥

ਧੁਖੜ, ਸ:—ਜਿਸ ਥਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਾਲ ਰਿੰਨਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਧੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਧੁਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਧੁਣਾ }

ਧੁਣੀ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਕੱਖ ਕਾਲ ਦੀ ਵੇਰੀ,
ਅੱਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਲਕੇ
ਧੁੜ ਖੋੜ ਹਵਾਈ ਜਾਣ (ਦੇਣੀ) ॥

ਪੂਣੀ ਸੁਲਗਾਉਣੀ

ਹੋਰ

ਪੂਣੀ ਸੁਲਗਾਉਣੀ }
ਪੂਣੀ ਪੁਖਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਾਲਣੀ ।

ਪੂਣੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਣੀ ਬਾਲ ਕੇ ਪਾਸ
ਬਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਪੂਤਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਬੁੱਧੁ ॥

ਪੂਧੂ } ਪੁ:—ਸ਼ੰਖ ਜਾਂ ਤੁਰਮ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪੂਪ, ਪੁ:—ਪੂਜਾ ਵੇਲੇ ਪੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਪੂਪ ਦੇਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੂਪ ਪੁਖਾਉਣਾ ॥

ਪੂਪਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਪ ਪੁਖਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇਣੀ ॥

ਪੂਪੀਆ, ਪੁ:—ਪੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਮ, ਸ:—'ਹੁਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੂਮ ਧਾਮ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਰੋਣਕ
(ਕਰਨੀ, ਮਰਣੀ, ਮਚਾਉਣੀ) ॥

ਪੂਮੀ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਪੂਰਤ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਬਦਮਾਸ਼, ਢਰੇਬੀ ॥

ਪੂਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਦੁੱਥ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ
ਪੱਖੋਰੁ ॥

ਪੂਲ, ਸ: } ਖੇਹ, ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼,
ਪੂਜ, ਸ: } ਘੱਟਾ, ਗਫ਼ਦ ॥

ਪੂੜ ਕੋਟ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ
ਜਾਂ ਸਫੀਲ ॥

ਪੂੜ ਗੱਡੀ, ਸ:—ਪੂੜ ਚਿਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ,
'ਮੋਰਰ ਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੂੜਨਾ, ਵਿ:—ਪੂੜ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਰ
ਉਪਰ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਪੂੜਾ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਪਲੇਬਣ,
ਖ਼ੀਮਤਾਂ ਦੇ ਕੁਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਰਖ
ਚੂਰਣ ॥

ਪੋਉਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਅਨਾਜ, ਪੁਰਾਣੀ ਕਣਕ ॥

ਪੋਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁੱਧ, ਧਰੋਕ ॥

ਪੋਣ, ਸ:—ਧਣ, ਗਉ ॥

ਪੋਣਵੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁੱਧ, ਖੱਟਾ ਦੁੱਧ, ਦੁੱਧ ਵਣ
ਵਾਲਾ ਖਸੂ ॥

ਪੋਤਾ, ਵਿ:—'ਧਿਅੱਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਧਾ ਹੋਸਾ ॥

ਪੋਲੀ, ਸ:—ਅੱਧਾ ਰੁਪਯਾ, ਅਠਿਆਨੀ ॥

ਪੈਹ ਪੈਹ }
ਪੈ ਪੈ } ਸ:—'ਵੇਹ ਵੇਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਣ, ਸ:—ਗਉ ॥

ਪੈ, ਪੁ:—ਧੋਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਧੁਆਈ ॥

ਪੋ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੋਈ, ਵਿ:—ਧੋਤੀ ਹੋਈ ॥

ਪੋਈ ਦਾਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੇ ਲੱਭ
ਹੋਣ ॥

ਪੋਹ, ਪੁ:—'ਧਰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰਣ

ਹੋਰਣ, ਸਃ } ਜੋ ਹੋਰ ਜਾਂ ਧਰੋਹ ਕਰ ॥
 ਹੋਰਾ, ਪੁਃ }
 ਹੋਰੀ, ਸਃ }

ਹੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਹੋਖਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਖਾ, ਪੁਃ—ਫਰੇਬ, ਛਲ ਬਹਾਨਾ, ਝਾਂਸਾ, ਭਰਮ
 (ਹੱਲਾ, ਕਰਨਾ ਖਾਣਾ, ਢੇਲਾ, ਲੱਗਣਾ) ॥

ਹੋਖੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਖਾ ਖਾਣਾ,
 ਛਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਖੇ ਵਿਚ ਹੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲਾਰੇ ਦੇ ਛਰਣਾ ॥

ਹੋਣ, ਪੁਃ—ਵਰਤਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਲੀ, ਜਿਸ ਪਾਲੀ
 ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੀਜ ਧਰੀ ਜਾਵੇ, ਨਕਾਰਾ
 ਆਦਮੀ ॥

ਹੋਣ ਧਾਣ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਪਾਲੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ
 ਧੱਕੀ ਜਾਵੇ ॥

ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਲੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਮੇਲ
 ਕੱਢਣੀ, ਕਲੰਕ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹੋਤਰ, ਸਃ—ਇੱਕ ਹੋਲਾ ਦੇਸੀ ਸੁਤੀ ਕਪੜਾ ॥

ਹੋਤੀ, ਸਃ ਹਿਦੁਆ . ਤੇੜ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
 ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਹੋੱਖਾ, ਪੁਃ—'ਹੋਖਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋੱਖਣ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ, ਹੋੱਖੀ ਦੀ
 ਵਰਤੀ ॥

ਹੋੱਖਾ } ਪੁਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਪੜੇ ਹੋਣਾ ਹੈ ॥
 ਹੋੱਖੀ }

ਹੋਂ ਜਾਣਾ

ਹੋਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਹੁਮਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰ, ਪੁਃ—ਧੁੜ, ਖੋਹ, ਘੋਟਾ ॥

ਹੋਰਮਾ, ਪੁਃ—ਰੁਪਯਾ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੈਸਾ ॥

ਹੋਰੀ } ਪੁਃ—ਬਲਦ, ਢੋਰ, ਢੱਗਾ ॥
 ਹੋਰੀਆ }

ਹੋੜ } ਪੁਃ—ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਥਾ,
 ਹੋੜਾ } ਵਿਟਕਾਰ ॥

ਹੋਂਸ, ਸਃ—ਧਮਕੀ, ਡਰਾਵਾ, ਹੋੱਖਾ (ਦੋਣੀ) ॥

ਹੋਂਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰ ਕੇ ਹੋੱਖਾ
 ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਂਸ ਦੇਣੀ, ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਹੋਂਸਾ, ਪੁਃ } ਢੱਗਾ ਢੋਲ, ਨਗਾਰਾ, ਤਕੜਾ (ੜੀ) ॥
 ਹੋਂਸੀ, ਸਃ }

ਹੋਂਸੀਆ, ਪੁਃ—ਢੱਸ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਹੋਂਸਾ ਵਜਾਉਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਹੋਂਕਣਾ, } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਂਕਣੀ ਨਾਲ ਫੁਕਣਾ ॥
 ਹੋਂਕਣੀ, }

ਹੋਂਕਣੀ, } ਸਃ—ਵਾਏ ਨਾਲ ਫੁਕਣ ਵਾਲਾ ਜੰਝੂ ॥
 ਹੋਂਕਣੀ, }

ਹੋਂਕੜਾ, ਪੁਃ—'ਧਮਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਂਖਣਾ, } ਕ੍ਰਿਃ—'ਹੋਂਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
 ਹੋਂਖਣਾ, }

ਹੋਂਖਣੀ } ਸਃ—ਹੋਂਕਣੀ ਦੇਖ
 ਹੋਂਖਣੀ }

ਹੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦਬ ਜਾਣਾ, ਲਿਫ ਜਾਣਾ
 ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਣ

ਪੈਣ, ਸ:—ਗਰਦਕ, ਗਿੱਚੀ, ੨੦ ਸੋਰ, ਖੜੀਆਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈ ਬਣਾ, ਦਬ ਜਾਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਣੀ, ਸ:—ਸੰਮਤ ੧੮੬੬ ਵਿਚ ਸੋ ਕਾਲ ਪਿਆ
ਸਾ ॥

ਪੈਰਾ, ਪੁ:—'ਧਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਕਣ ਵਾਲਾ ਥਲਦ, ਧਰਮ,
ਜੋਰ ਦਾ ਪੱਖਾ ॥
ਵਿ:—ਚਿੱਟਾ ॥

ਪੈਲ ਦਾੜਾ }
ਪੈਲ ਦਾੜੀ } ੧:—ਜਿਸਦੀ ਦਾੜੀ ਚਿੱਟੀ ਹੈ ॥

ਪੈਲਰ, ਪੁ:—ਚੁਕੀ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀ ॥

ਪੈਲਾ, ਪੁ: }
ਪੈਲੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਚਿੱਟਾ (ਦੀ), ਚਿੱਟਾ ਵਾਲ,
ਚਿੱਟਾ ਥਲਦ ।

ਪੈਲਾ ਦਾੜਾ, ਪੁ: }
ਪੈਲੀ ਦਾੜੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਦਾੜੀ ਚਿੱਟੀ ਹੈ ।

ਪੈਲੀ ਧਾਰ, ਸ:—ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਕ ਬਰਵ
ਵਾਲਾ ਪਹਾੜ ।

ਪੈਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਗੀਨਾ, ਇੱਕ ਘਾਹ, ਇੱਕ
ਚਿੱਟਾ ਥਲਦ ॥

ਪੈੜੀ, ੧:—ਮਹੀਂ ਦੀ ਖੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਖੱਕਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਨਾਦਾਨ

ਨਾ, ਪੁ:—ਨੈਨਾਂ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਝੀਵਾਂ
ਅੱਖਰ, ।

ਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ, ਨਿਸੰਗ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ
ਨਾ } ਨਾਵਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਅੱਗੇ ਲੱਗਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਨਾ } ਅਰਥ ਉਲਟਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਹਾਕੁ:—

ਨਲਾਇਕ }
ਨਲੈਕ } ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ॥
ਨਲਾਇਕ }

ਨਪਾਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਾਕ (ਪਵਿੱਤ੍ਰ) ਨਹੀਂ ਆਇਕ ।

ਨਾਉਮੈਦ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਉਮੈਦ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਾਸ ।

ਨਾਇਨਸਾਫ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ

ਨਾਸੁਕਰ }
ਨਾਸੁਕਰਾ } ਵਿ:—ਅਕਿਰਤਘਨ ।

ਨਾਹੱਕ }
ਨਾਹੱਕ } ਵਿ:—ਐਵੇਂ ਹੀ, ਜੋ ਹੱਕ ਨਹੀਂ,
ਅਨਿਆਉਂ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ ॥

ਨਾ ਗੁਆਚ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਾਂ, ਲੱਗੇ
ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵੇ ।

ਨਾ ਚੀਜ, ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਨਿਕੰਮਾ, ਝੁੱਛ ।

ਨਡਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਰ ਨਹੀਂ ॥

ਨਤਾਕਤ }
ਨਾਤਾਕਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ,
ਕਮਜ਼ੋਰ ।

ਨਤਾਕਤੀ }
ਨਾ ਤਾਕਤੀ } ਸ:—ਤਾਕਤ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ।

ਨਾਦਾਨ }
ਨਾਦਾਨ } ਵਿ:—ਅਵਾਣਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਜਾਣਦਾ, ਮਸੂਮ ॥

ਨਦਾਨੀ

ਨਦਾਨੀ } ਸੜ—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਜਹਾਲਤ ।
ਨਾਦਾਨੀ }

ਨਦਾਰ } ਵਿੜ—ਗਰੀਬ, ਭੁੱਖਾ, ਦੁਆਲੀਆ ।
ਨਾਦਾਰ }

ਨਾ ਪਸੰਦ, ਵਿੜ—ਜੋ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਗੁਆਰ ।

ਨਾ ਪਸੰਦੀ, ਸੜ—ਗੁੱਸਾ, ਖਵਗੀ, ਨਰਾਜ਼ੀ ।

ਨਾ ਫਰਮਾਨ, ਵਿੜ—ਜੋ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨੇ ॥

ਨਾ ਫਰਮਾਨੀ, ਸੜ—ਇੱਕ ਖੁੱਟੀ, ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ।
ਵਿੜ—ਨੀਲਾ ॥

ਨਾ ਬਾਲਿਗ, ਵਿੜ—ਅਥਾਨਾ, ਜੋ ਦੁਆਨ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਾ ਬਾਲਿਗੀ, ਸੜ—ਦੁਆਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ
ਅਵਸਥਾ ॥

ਨਮਰਦ } ਵਿੜ—ਜੋ ਉਲਾਦ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਨਾਮਰਦ } ਸਕਦਾ, ਰਹਾਕਲ ॥

ਨਾਮਰੂਲ, ਵਿੜ—ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਵਾਹਯਾਤ,
ਅਕਲਾਂ ਬਾਹਰਾ ।

ਨਾਮੁਰਾਦ, ਵਿੜ—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੋਈ, ਬੇਨਸੀਬ ॥

ਨਾਮੁਰਾਦੀ, ਸੜ—ਬੇਨਸੀਬੀ, ਅਰਾਦਤ, ਧੱਖੇ
ਬਾਸੀ ॥

ਨਰਾਜ } ਵਿੜ—ਤੁੱਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਗੁੱਸੇ ।
ਨਾਰਾਜ }

ਨਸਹੇਲ

ਨਈ, ਵਿੜ—ਨਵੀਂ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ॥

ਨਈਵੇਦ, ਪੁੜ—ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ
ਹੋਯਾ ਭੋਗ ॥

ਨਸ, ਸੜ—ਨਾੜੀ, ਰਗ ॥

ਨਸਈ, ਪੁੜ—ਜਿਸਨ ਨਸਾ ਪੀਤਾ ਹੋਯਾ ਹ, ਮਸਤ,
ਅਮਲੀ ॥

ਨਸਕਾ, ਪੁੜ—'ਨਕਸ਼ਾ' ਵੇਖੋ ।

ਨਸਟ, ਸੜ, ਵਿੜ—ਬਰਬਾਦੀ, ਰਬਾਹ, (ਹੋਣਾ
ਬਰਨਾ) ॥

ਨਸਟਾ, ਵਿੜ—ਦੌੜਨਾ, ਛੱਜਨਾ, ਬਹੁਤ ਭਿੱਖਾ
ਜਾਣਾ, ਗਏ ਮਹਿੰਦਾ ਦੁੱਧ ਦੇਣੇ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਨਸਤਰੇ, ਸੜ—ਲਹੂ, ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹਾਥ-
ਆਰ ।

ਨਸਤਰਾਉਣਾ, ਵਿੜ—ਨਸਤਰ ਮਾਰ ਕੇ ਲਹੂ ਜਾਂ
ਪਾਕ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਸਤਰਾਨਾ, ਪੁੜ—ਨਸਤਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੁਰੀ ।

ਨਸਤਾਰਾ, ਪੁੜ—'ਨਸਤਾਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਸਪਾਲ, ਪੁੜ—ਅਨਾਰ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ॥

ਨਸਪਾਲੀ, ਵਿੜ—ਨਸਪਾਲ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪੀਲਾ
ਜਿਹਾ ॥

ਨਸਰ, ਵਿੜ—ਸਬ ਬਾ ਬਦਨਾਮ (ਹੋਣਾ, ਬਰਨਾ) ।

ਨਸਹੇਲ, ਵਿੜ—ਪਾਸੇ ਦਾ, ਨੇਸ਼ਨਬ ਬੰਕ ਦ
(ਸਨਾ) ॥

ਨਸਲ

ਨਸਲ, ਸ:—ਕੁਲ, ਜੱਦ, ਦੋਬਰ, ਅਸਲ, ਬੰਸ ॥

ਨਸਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਕੁਲ ਦਾ ॥

ਨਸਵਾਰ, ਸ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਰੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁੱਟੀ
ਹੋਈ ਦੁਆ ॥

ਨਸਵਾਰੀ, ਵਿ:—ਨਸਵਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਨਸਾ, ਪੁ:—ਮਦ, ਮਸਤੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਅਸਲ, ਮਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਹੰਕਾਰ ॥

ਨਸਾ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਨਸੇ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋ
ਨਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, } ਜਾਣਾ ॥

ਨਸਾ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਖਾਣਾ, ਜਾਂ ਪੀਣਾ ॥

ਨਸੇਖੋਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਨਸਾ ਵਰਤੇ ॥
ਨਸੇ ਬਾਜ }

ਨਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਸ:—ਨਸਾ ਪੀਕੇ ਜੋ ਥੇ ਢਿਕਰੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨਸੇ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸਾ ਪੀ ਕੇ
ਬਹੁਤ ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਨਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੜਾਉਣਾ, ਭਜਾਉਣਾ ॥

ਨਸਾਬਿਣ, ਸ:—ਨਸਾ ਪੀਣ ਵਾਲੀ, ਜਿਸਨੂੰ
ਨਸਾ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ॥

ਨਸਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਕੁਲਕ ਦੀ ਸਤ ॥

ਨਸਾਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੂਣ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਸਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਤੀਰ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣੀ ਹੈ,
ਮਨੋਰਥ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਨਸਾਨੀ, ਸ:—ਪਛਾਣ, ਪਤਾ, ਉਲਾ ॥

ਨਾਉਣਾ

ਨਸੀਹਤ, ਸ:—ਸਿੱਖ, ਮਤ, ਉਪਦੇਸ਼, ਸਲਾਹ
ਸਿਤਕੀ (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਨਸੀਬ } ਪੁ:—ਕਿਸਮਤ, ਪਰਾਲਬਧ, ਭਾਗ ॥
ਨਸੀਬਾ }

ਨਸੀਬ ਸੜ ਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਨਸੀਬ ਛੁੱਟ ਜਾਣੇ } ਹੋਣੀ ॥

ਨਸੀਬ ਸੜਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ॥
ਬੇ ਨਸੀਬ }

ਨਸੀਬ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਹੋਣੀ ॥

ਨਸੀਬ ਜਾਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ
ਨਸੀਬਾ ਜਾਗਣਾ } ਹੋਣੀ, ਨਿਰਾਖ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਨਸੀਬ ਲੜਨੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਚਲ
ਨਸੀਬੇ ਲੜਨੇ } ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਲੱਗਣਾ ॥

ਨਸੀਰ, ਸ:—'ਨਕਸੀਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਸਾਅਰ } 'ਨਸਵਾਰ' 'ਨਸਵਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਨਸਾਅਰੀ }

ਨਸੂਰ, ਪੁ:—ਹੱਡੀ ਦਾ ਦੋੜਾ, ਜਖਮ, ਘਾਉ ॥

ਨਸੈਣ, ਸ:—'ਨਸਾਇਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੀਂ ਸੀ ॥

ਨਹਾਂ, ਪੁ:—ਖਰਾਦੀ ਦੀ ਰੋਲ ਕੀਵਿਆਂ ਵਾਲ
ਫੈਣੀ ॥

ਨਹਾਉਣ (ਨ੍ਹਾਉਣ) ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਨਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਾ ਧੋਣਾ, ਅਸਨਾਨ
ਨ੍ਹਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਨਹਾਸ

ਨਹਾਸ, ਪੁ:—ਨਸਵਾਰ ॥

ਨਹਾਰ, ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ ॥

ਨਹਾਰੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਜਾ, ਗੁੜ ਆਦਿ
ਮਿਲਾਕੇ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਨਹਿ } ਪੁ:—'ਨਹੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਹਿੰ }

ਨਹਿਸ, ਵਿ:—ਭੇੜਾ, ਥੋਂ ਨਸੀਬ, ਚੰਦਰਾ ॥

ਨਹਿੰਦਰ, ਸ:—ਜਨੌਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ॥

ਨਹਿਰ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਦੀ, ਬਣਾਉਣੀ ਨਦੀ ।

ਨਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ
ਬਲਦ, ਖੁਲਸੀ ਆਦਮੀ ॥

ਨਹਿਰੀ, ਸ:—ਖੁਲਸ ਦੀ ਨਿਗਾਹ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ
ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲੇ ॥

ਨਹਿਰੀਆਂ ਪਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲਸ ਦੀ
ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਨਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਨੌਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲਾ ਤਾਂਸ ਦਾ
ਪੰਗਾ ।

ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਂ, ਨ ॥ ਸ:—ਖਿਨਕਾਰ ॥

ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੇ ਇਹ ਹੱਲ ਨਾਂ ਹੋਵੇ
ਵੇਰ ।

ਨਹੀਂ, ਪੁ:—ਉਗਲੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਹੰਡੀਦਾਰ ਢੀਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖੁਰ, ਨਹਿੰਦਰ ।

ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਣਾ

ਨਹੀਂ ਲਾਹੁਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢ ਕੱਟਣ ॥

ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਤਿਲਕਣਾ, ਭੁੱਲ ਖੋ
ਜਾਣੀ, ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ ॥

ਨਹੂਸਤ, ਸ:—ਥੱਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਖਰਾਬੀ,
ਗਰੀਬ, ਭੇੜਾ ਪੰਖਾ ॥

ਨਹੂਸਤਣ, ਸ: } ਥੋਂ ਨਸੀਬ, ਗਰੀਬ, ਚੰਦਰਾ
ਨਹੂਸਤੀ, ਪੁ: } (ਚੀ) ॥

ਨਹੇਰਣਾ, ਪੁ:—ਨਹੇ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਨਹੇਰਣਾ ਮਿੱਘ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਨਾਈ ॥

ਨਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਬਰਬਾਦੀ, ਤਬਾਹੀ, ਨਾਸ ॥

ਨਹੇਰੀ, ਪੁ:—ਉਲ੍ਹਾਮਾ, ਮੋਹਣਾ, ॥

ਨੱਕ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਠਾਲ
ਸੁੰਘਦੇ ਹਨ, ਉੱਘਾ ਮਨੁੱਖ, ਉੱਘੀ ਝੰ
ਵਡਿਆਈ, ਮਾਣ ॥
ਸਬ ਤੋਂ ਚੰਗਾ (ਨਹਿਰ ਦਾ ਨੱਕ) ।

ਨੱਕ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਕ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਵਗਣਾ ।

ਨੱਕ ਸੁਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜੌਰ ਨਾਲ
ਸੀਰ ਕੱਢਣਾ ।

ਨੱਕ ਸੂਤਵੀ, ਪੁ:—ਪਰਲਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਨੱਕ ॥

ਨੱਕ ਕਟਾ, ਵਿ:—'ਨੱਕ ਵੱਢਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਭੇੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਢੁੱਧੀ
ਹੰਕਾਰੀ ॥

ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੀ ਢੀਜ ਬੁਰੀ
ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਣਾ } ਸਮਝਣਾ, ਗੁਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ

ਨੱਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਨੱਕ ਤੇ ਮੱਖੀ ਨਾਂ ਬੈਠਣ ਦੇਣੀ ਕ੍ਰਿ:—ਅਭ-
ਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਨੱਕ ਦੀ ਸੋਧੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਧੇ
ਰਾਹ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਕ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਜਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਂ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਨੱਕ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਆਉਣਾ' ਵੇਖੋ,
ਨੱਕ ਬੈਠਣਾ ॥

ਨੱਕ ਬੈਠਣਾ (ਬੈਠ ਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ: ਨੱਕ ਚੌੜਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਕ ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਥਰਾ ਲੈਣੀ ॥

ਨੱਕ ਰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਲੇ ਕਰਨੇ, ਮਾੜੀ
ਮੰਗਣੀ ॥

ਨੱਕ ਵਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਆਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਵੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਾਰੀ ਕਰਨੀ, ਬਦ-
ਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਨੱਕ ਵੱਢਾ, ਪੁ: }
ਨੱਕ ਵੱਢੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਮ ਹਿਯਾਉ
ਨੱਕ ਵੱਢੇ, ਸ: } ਨਹੀਂ ॥

ਨੱਕ ਵਾਲਾ, ਪੁ: }
ਨੱਕ ਵਾਲੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਸਤ ਸਥ
ਕਰਨ ॥

ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਦਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੰਗ ਹੋਣਾ,
ਇੱਕ ਹੋਣਾ ॥

ਨਕਲ ਖੁਜਾ

ਨਕਸ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਤਸਵੀਰ, ਸਕਲ ॥

ਨਕਸ ਨਿਕਾਹ, ਪੁ:—ਸਜਾਉਣ, ਰੂਪ ॥

ਨਕਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਤ, ਸਕਲ, ਨਮੂਨਾ ॥

ਨਕਸੀਰ, ਸ:—ਨੱਕ ਵੀਆਂ ਰਗਾਂ, ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਲਏ ਨਿਕਲਣਾ (ਵੁੱਟਣੀ, ਵੁੱਟਣੀ) ॥

ਨਕਸ਼ਿਕਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੱਛਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਨਕਟਾ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਵੱਡਾ, ਸਰਾਬਤੀ, ਲੁੱਚਾ ॥

ਨਕਟਾਈ, ਪੁ:—ਗਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਫੀਤ

ਨਕਤੋੜਾ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ, ਬਿੜਕੀ, ਆਕੜ
ਗੁੱਸਾ ॥

ਨਕਦ } ਸ:—ਚੌਕੜ, ਜੋ ਰੂਪਯਾ ਖੇਸਾ ਉਸ
ਨਕਦੀ } ਵੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਏ ॥

ਨਕਦ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਕੀਮਤੀ ਇਨਾਮ, ਨਿਆਮਤ ॥

ਨਕੰਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਛੇਰੇ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵੀਦ
ਨਹੀਂ ਲਏ ॥

ਨਕੰਦ ਬਛੇਰਾ, ਪੁ:—ਥੇ ਸਮਝ, ਅਲੁੱਕ ਮਨੁੱਖ ॥

ਨਕਰਮਣ, } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ
ਨਕਰਮਾ (ਮੀ), ਪੁ: } ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ॥

ਨਕਲ, ਸ:—ਦੂਏ ਵਾਕਰ ਕਰਨਾ, ਤਮਾਸ਼ਾ,
ਉਲਝਾ, ਉਬਾਰਾ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ)
ਨਕਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਕਲ ਖੁਜਾ, ਪੁ:—ਗਿਲਦੀਆਂ ਦੀ ਸੋਜ ਦਾ
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਨਕਲ ਨਵੀਸ

ਨਕਲ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਨਕਲ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕਲੀ, ਵਿ:—ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਵਰਗੀ ਹੋਈ ਹਲਕੇ
ਮੇਲ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਜੋ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ॥

ਨਕਲੀਆਂ, ਪੁ:—ਨਕਲ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਭੰਡ ॥

ਨੱਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਸਿਰ, ਗਲੀ, ਘੁਈ ਦਾ
ਛੋਕ, ਨਲੀ ॥

ਨਕਾਸ਼, ਪੁ:—ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ ॥

ਨਕਾਸ਼, ਪੁ:—ਨਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਮੂਰਤਾਂ ਖਿਚਣੇ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਨਕਾਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੂਰਤਾਂ ਖਿਚਣਾ ॥

ਨਕਾਸ਼ੂ, ਪੁ:—ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ, ਬਾਹਰ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਦਾ ਮਸੂਲ, ਨਦੀ ਵਿਚ
ਕੱਢਿਆ ਹੋਯਾ ਨਾਲਾ ॥

ਨਕਾਹ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ (ਹੋਣਾ)
ਕਰਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਨਕਾਹ ਮੁਤਾ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਲੋਕੋਂ ਬੱਚੇ ਚਿਰ ਲਈ ਜੋ
ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ) ॥

ਨਕਾਹਤੀ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਠਤਾਕਤੀ ॥

ਨਕਾਹੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬ੍ਰੀਮਤ ਦਾ ਨਕਾਹ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਨਕਾਣਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਾਖਲ
ਨਕਾਣੀ, ਸ: } ਹੋਵੇ ॥

ਨਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਏਕ ਵਾਜਾ ॥

ਨਖ

ਨੱਕਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਲੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ
ਪੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਆਉਣਾ, ਮੁਕਣਾ)
ਨਕਲੀਆ ॥

ਨੱਕੀ, ਸ:—'ਨੱਕੀ ਪੂਰ' ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਾਉ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈਆਂ
ਦੋ ਕੀਤੇ ਗਿਣ ਕੇ ਇੱਕ ਬਚੇ, ਬਾਂਸ ਜਾਂ ਦੀਣ
ਦੀ ਨਲੀ ॥

ਨੱਕੀ ਪੂਰ, ਪੁ:—ਕੋਭਾਂ ਨਾਲ ਖੋਰਣ ਵਾਲੀ
ਸਿੱਕ ਖੋਰ ॥

ਨੱਕੀ ਮੁੱਠ, 'ਨੱਕੀ ਪੂਰ' ਵਿੱਚ ਕੋਭਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ
ਹੋਈ ਮੁੱਠ ॥

ਨਕੀਬ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਰਾ, ਅਮੀਰ ਦੇ ਅੱਗੇ
ਚਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕੁੜਾ, ਪੁ:—ਨਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਕੁਆ, ਪੁ:—ਨੱਕ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਕੇਲ, ਸ:—ਉਠ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਲਕੜੀ, ਉਸ ਲਕੜੀ ਵਿੱਚ ਦੀ 'ਰੱਸੀ' ॥

ਨਕੈਈ, ਪੁ: } ਲਹੌਰ ਦੇ ਜਿਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਲਾਕੇ
ਨਕੈਣ, ਸ: } ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਨਕੈਈ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਉਸ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਸਿੱਖ ॥

ਨਕੋਨਕ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਥੇ ਤਕ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ
(ਭਾਰਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਨਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਨੱਕ ਉੱਪਰਲਾ ਤੰਸਮਾ ॥

ਨਖ, ਸ:—ਬਰੀਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਧਾਗਾ, ਕੁਲੀਣ
ਆਦਮੀ, ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਸਮਾ

ਨਖਸਮਾ } ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਨਕ ਕੋਈ
ਨਖਸਮਾ } ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਸਮੀ, ਸ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਖਸਮ ਗੁਸਾਈ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਨੀ ਖੱਟੇ, ਨਿਕੰਮਾ, ਨਕਾਰਾ

ਨਖੜ੍ਹ, ਪੁ:—‘ਨਛੜ੍ਹ’ ਵੇਖੋ ।

ਨਖੜ੍ਹਾ } ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਬੇ ਨਸੀਬ, ਅਹਸਕ
ਨਖੜ੍ਹਾ } ਨਕਾਰਾ ॥

ਨਖਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਮਜਾਜ਼, ਬਾਕ ਪੁਣਾ, ਦਿਖਾਵਾ
ਹੋ ਸਾ ॥

ਨਖਰਾ ਤਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਬਾਕ ਪੁਣਾ ॥

ਨਖਰੇ ਦੱਬਾ, ਪੁ: }
ਨਖਰੇ ਹੱਥੀ, ਸ: } ਜੋ ਨਖਰ ਕਰੇ, ਖਾਕਾ (ਕੀ)
ਨਖਰੇ ਬਾਜ, ਪੁ: }

ਨਖਰੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਬਾਕ ਪੁਣਾ, ਧੋਖੇ ਬਾਜੀ ॥

ਨਖਰੇਲੇ, ਸ:—ਨਖਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਨਖਜ਼ੀਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਾਸ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਪੌੜੇ ਤੇ ਝੰਗਰ ਵਿਕਣ,
ਮਾਲ ਮੰਡੀ ॥

ਨਖਾਰ, ਸ:—ਸਾਥਣ ਸੱਜੀ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਕਪੜੇ ਦੀ ਮੇਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਉੜ ਜਾਵੇ ॥

ਨਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣਾ, ਰੰਗ ਜਾਂ ਮੇਲ ਉੜਾ-
ਉਣੀ ॥

ਨਰੰਦਣਾ

ਨਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਲਾਈ ਨਾਲ ਧਾਗਾ ਰੰਦਣ ਦਾ
ਕੰਮ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਨਖਾਲਸ, ਵਿ:—ਖਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਟ ਜਾਂ
ਮੇਲ ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਿੱਧ, ਵਿ:—ਅਪਵਿਧ, ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ, ਨਿਕੰਮੀ
ਜਾਂ ਭੈੜੀ ਸ਼ੈ

ਨਖੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਘਰ ਕੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ॥

ਨਖੂਨ, ਪੁ:—ਨਹੁੰ, ਨਹਿੰਦਾਰ, ਖੁਰ ਦਾ ਅਗਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਨਹੁੰ ਵਰਗੀ ਤਿਕ ਸਿੱਪੀ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਨਖੂਨ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਨਖੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਨਣਾ, ਅੰਤ ਅੰਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਕ, ਪੁ:—ਆਹਰ, ਬੇਵਾ, ਪਹਾੜ, ਜਿਸ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਅਲਗ ਹੋਵੇ (ਪੰਜ ਨਕ = ਗਿਣਤੀ
ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ) ॥

ਨੰਗ, ਪੁ:—ਨੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਰਮ, ਹਥਾ, ਇੱਕ
ਰੁੱਖ ॥

ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ, ਗੁਸਤਾਕ, ਨਿਡਰ ॥

ਨੰਗ ਧੜੰਗ (ਗਾ) ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਗਾ ॥

ਨੰਗ ਧੱਲ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਨੰਗਾ, ਨਦਾਰ ॥

ਨੰਗ ਨਮੂਸ, ਪੁ:—ਪਤ, ਅਥਰੂ ॥

ਨਕਦ, ਵਿ:—‘ਨਕਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਰੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਦ ਲਾਉਣਾ ॥

ਨਗਦਵਾਉਣਾ

ਨਗਦਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਦਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਨਗਦਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ।
ਨੰਗਦਾਉਣਾ }

ਨਗਦਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਾਇਆ ॥

ਨਗਦਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਤੁਲਾਈ ਆਦਿਕ ਵਿਚ
ਜੋ ਭਰਕੇ ਜੋ ਫੱਧੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
(ਮਾਰਨਾ) ।

ਨਗਦਾਈ } ਸ:—ਨਗਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਫੰਗ
ਨੰਗਦਾਈ } ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਨਗਦੀ, ਸ:—‘ਨਕਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਗਦਵਾਈ, ਸ:—‘ਨਗਦਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਗਦੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ ਵੇਚ ਕੇ ਨਗਦ
ਮੁੱਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਨਗਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ, ਕਸਬਾ, ਵੱਡੀ ਬਸਤੀ ॥

ਨਗਰ ਕੀਰਤਣ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੇ
ਬਜਨ ਗਾਉਣੇ ॥

ਨਗਰ ਹੋਣ, ਪੁ:—ਕਾਂਗੜਾ (ਮਸਹੂਰ ਪਹਾੜੀ
ਸ਼ਹਿਰ) ॥

ਨਗਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਨਗਰ, ਸ਼ਹਿਰ, ਸ਼ਹਿਰੀਆ
ਵਿ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ

ਨਗਰੋਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਨਗਰ, ਕਸਬਾ, ਇੱਕ
ਕਸਬਾ ।

ਨੰਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਰ ਬਸਾਉਣਾ ॥

ਨਗੌਰੀ

ਨੰਗਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕਪੜੇ ਨਾ ਪਾਏ ਹੋਣ,
ਉੱਘਾ ॥

ਨਕਾਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਹਿਲ ਦੀ ਚੋੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ
ਜਿਥੇ ਨਗਾਰੇ ਵਜਦੇ ਹੋਣ ॥

ਨਗਾਰਚਨ, ਸ: }
ਨਗਾਰਚੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਨਗਰਾ ਬਜਾਵੇ ।

ਨਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ, ਦਮਾਮਾ,
ਪੋਸਾ ।

ਨਗਰੇ ਦੇ ਚੋਟ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਥ ਦੇ
ਸਾਮ੍ਹਲੇ ।

ਨਕਾਲੀ, ਪੁ:—ਨਕੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਨੰਗੀ, ਸ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ
ਨਹੀਂ, ਉੱਘਾ ।

ਨੰਗੀ ਲਵਾਰ, ਸ:—ਨਿਭਰ ਆਦਮੀ ॥

ਨਗੀਨਾ, ਪੁ:—ਨਗ, ਬੇਵਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਬਹੁ ਸਿਰ
ਠੀਕ ਟਿਕੇ (ਜੜਨਾ) ॥

ਨਕੀਲੇ ਵਰਗਾ, ਵਿ:—ਠੀਕ ਜਜ਼ਿਆ ਹੋਯਾ
ਨਿਕਾ ਜੇਹਾ, ਸੋਹਣਾ ॥

ਨੰਗੇਜ, ਪੁ:—ਨੰਗ ਹੋਣਾ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਗੁੱਤੇ ਅੰਗ,
ਪੜਦੇ ਵੀ ਥਾਂ ॥

ਨਗੌਡੀ, ਵਿ:—ਬਿਚਾਰਾ, ਗਰੀਬ, ਆਜ਼ਬ ॥

ਨਗੌਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ॥

ਨਗੌਰਾ, ਪੁ:—ਨਗੌਰ ਦਾ ਬਸਨੀਕ ॥

ਨਗੌਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਗੌਰ ਦਾ (ਨਗੌਰੀ
ਨਗੌਰੀ, ਸ: } ਬਲਦ) ॥

ਨੰਘਣਾ

ਨੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਨੰਘਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੰਘਾਰ, } ਪੁ:—‘ਭੋਭਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਤਬਾਹੀ (ਪੈਣਾ)।
ਨੰਘਾਰੀ, }

ਨੰਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਬਣਾ, ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ,
ਹਤੋਪ ਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਹੱਥ ਧੋਰ, ਮਾਰਕੇ
ਉੱਪਰ ਉੱਪਰ ਦੁਰਨਾ, ਕੁੰਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ
ਪੁ:—ਨਾਚ ॥

ਨੱਚਣਾ ਟੱਪਣਾ, ਪੁ: } ਨੱਚਣ ਟਪਣ ਵਾਲਾ,
ਨੱਚਣੀ ਟੱਪਣੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਨਚਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਚਵਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ-
ਨਚਾਉਣਾ, } ਉਣਾ ॥

ਨਚਵਾਈ, } ਸ:—ਨੱਚਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਨਚਾਈ, }

ਨਚਾਰ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਨਚਾਰੀ, ਸ: }

ਨਚੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਚੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨਚੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖੀੜ ਜਾਂ ਮਰੋੜ ਕੇ ਪਾਣੀ
ਕੱਢਣਾ, ਘੁੰਟਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਝੱਲਣਾ, ਚੋਣਾ,
ਲਹੁ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਚੋੜਾ ਪੁ:—ਨਚੋੜ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਯਾ ਰਸ
ਆਦਿਕ ॥

ਨਛੋੜੇ, ਪੁ:—ਤਾਰਾ, ਗ੍ਰਹਿ, ਅਗਾਸ ਦੇ
ਬੁਰਜ ॥

ਨਜਰ ਬੰਦ,

ਨਛਿੱਕ (ਕਾ), ਵਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ ॥

ਨਜਦੀਕ, ਵਿ: } ‘ਨਜੀਕ’ ‘ਨਜੀਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਨਜਦੀਕੀ, ਸ: }

ਨਜਰ, ਸ:—ਨੀੜ, ਨਿਗਾਰ, ਭੱਕ, ਦੇਖ ਭਾਲ,
ਪਛਾਣ, ਕ੍ਰਿਪਾ, ਖਿਆਲ, ਖਿਆਣ, ਦੇਖਣ
ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਡੇ ਦੀ ਡੇਰ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਨਜਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਦਿੱਸਣਾ

ਨਜਰ ਗੁਜਾਰਣੀ, ਸ:—‘ਨਜਰ ਵੇਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਸ:—ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਣਾ ॥

ਨਜਰ ਚੁਰਾਉਣੀ, ਸ:—ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਸਰਮ
ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੋੜ ਲੈਣੀਆਂ ॥

ਨਜਰ ਟਪਾਰ, ਸ:—‘ਨਜਰ ਲਗਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੇਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਬਲੀ
ਦੇਣੀ ॥

ਨਜਰ ਨਿਆਜ, ਪੁ:—ਭੋਟ, ਮੁਖਣਾ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ

ਨਜਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਤੱਕਣਾ ॥

ਨਜਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਸੁਰਾ ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਨਜਰ ਬਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਦਿੱਸਣਾ, ਖਿਸਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਨਜਰ ਬੱਟ, ਪੁ:—‘ਨਜਰ ਵੱਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਬੰਦ, ਵਿ:—ਜਾਦੂ, ਜੋ ਕੈਦੀ ਨਜਰ
ਵਿੱਚ ਰਹੇ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਨਜਰ ਬੰਦੀ

ਨਜਰ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕੇਦ, ਹਵਾਲਾਤ, ਹੱਥ
ਬਲਾਕੀ, ਨਜਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ॥

ਨਜਰ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਵਧਾ
ਕਰਨੀ, ਛੱਡ ਦੇਣੀ ।

ਨਜਰ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਤਾੜਨ ਵਾਲਾ ।।

ਨਜਰ ਫਰਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਟਿਕਾ
ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਹੁੱਸੇ ਨਾਲ ਡੱਕਣਾ।

ਨਜਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ ਭਾਲਣਾ,
ਡੱਕਣਾ ॥

ਨਜਰ ਮਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਚੇਹਰਾ
ਵੇਖਣਾ ॥

ਨਜਰ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਰੱਖਣਾ, ਰਾਖੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਨਜਰ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੇਖਣ ਦਾ
ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨਜਰ ਵੱਟੂ, ਪੁ:—ਨਜਰ ਨੀ ਲੱਗਣ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਕਾਲਾ ਮਨੁਕਾ, ਬੁਰੀ ਨਜਰ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਕੱਚੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਜਰ ਵਿੱਚ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿੱਸੇ, ਜਿਸ ਦਾ
ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ ॥

ਨਜਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਦੇ ਰਾਹਣਾ,
ਕਾਬੂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਨਜਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ, ਲਾਉਣੀ, ਅੱਖਾਂ
ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜਰ
ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੁਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਵਿਖਾਲਣਾ ॥

ਨਜ਼ਮੀ

ਨਜ਼ਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਡੇ ਦੀ ਭੇਦ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਦਿੱਸ
ਪੈਣਾ ॥

ਨਜ਼ਲਾ, ਪੁ:—ਨੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਨੀ ਵਗਣ ਵਾਂਗ
ਚੋਗ, ਰੇਸ਼ਾ, ਜੁਕਾਮ ॥

ਨਜ਼ੀਤ, ਸ:—ਮੁਕਤੀ, ਫੁਟਕਾਰਾ, ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਦੂਰ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਜ਼ਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਸੈਲ, ਤਮਾਸ਼ਾ ॥

ਨਜ਼ਿਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਬਾਹੁਣਾ,
ਸ਼ੱਲਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ ॥

ਨਜ਼ੀਕ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਨਜ਼ੀਕਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਖਤ ਨਾਲ ਨੇੜਦ
ਸਾਕ ਹੋਵੇ ॥

ਨਜ਼ੀਕੀ, ਪੁ:—ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਾਕ ॥

ਸ:—ਨਜ਼ੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਨਜ਼ੀਬ, ਪੁ:—ਦਲੇਰ, ਸਖੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ
ਨਜ਼ੀਬਣੀ, ਸ:—(ਲੀ) ॥

ਨਜ਼ੀਬ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਭਲਮਾਨਸੀ, ਸਖਾਉਤ,
ਨਜ਼ੀਬੀ, ਸ:—ਉੱਤਮਤਾਈ ।

ਨਜ਼ੁਮ, ਪੁ:—ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਇਲਮ ॥

ਨਜ਼ੁਮਣ, ਸ:—ਜੋ ਨਜ਼ੁਮ ਦਾ ਇਲਮ ਜਾਣੇ ॥
ਨਜ਼ੁਮੀ, ਪੁ:—

ਨਜੁਲ

ਨਜੁਲ, ਪੁ: ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ
ਦਾ ਮਸੂਲ, ਗੁੱਸਾ, ਬਿਪਤਾ, ਜੁਲਮ, ਨਜਲਾ ॥

ਨਟ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਥਾਜੀ ਗਰ,
ਮਦਾਰੀ ॥

ਨਟ ਖਟ, ਪੁ: ਵਿ:—ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ,
ਸਤਾਣ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਨਟ ਖਟੀ, ਸ:—ਸਰਾਰਤ, ਉਪਦਰ, ਰਲਾਕੀ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਨਟ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਥਾਜੀ ਗਰੀ, ਮਦਾਰੀ
ਨਟ ਵਿੰਦਿਆ } ਦਾਹੁਨਰ ॥

ਨਟਣੀ } ਸ:—ਥਾਜੀ ਗਰਨੀ, ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ
ਨਟੀ } ਵਾਲੀ ॥

ਨੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋੜਨਾ, ਭੱਜਣਾ, ਨੱਸਣਾ ॥

ਨਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਕਾਉਣਾ, ਭਿਜਾਉਣਾ,
ਨਸਾਉਣਾ ॥

ਨੱਥਾ, ਪੁ: } ਜੁਆਣ, ਤਕੜਾ (ਤੀ), ਮੁਟਿਆਰ
ਨੱਥੀ, ਸ: } ਮੁੰਡਾ, ਕੁੜੀ ॥

ਨਠਾਲ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਥੇ ਹੌਲ, ਜੋ ਹਿਲ ਨਾ
ਸਕੇ ॥

ਨਠਦ, ਸ:—ਖੌਦ ਦੀ ਭੇਟ, ਨਗਲ ॥

ਨਠਦੋਈਆ, ਪ:—ਨਠਦ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਨਠਾਨ, ਸ:—ਖੌਦ ਦੀ ਭੇਟ ॥

ਨੰਤ, ਪ:—ਇਕ ਗਹਿਣਾ, 'ਅਨੰਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੰਤਾ, ਪੁ:—ਕੋਲ ਪੁੰਝਣ ਵਾਲਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਮਜ਼ਾ,
ਪਰੋਤੇ ਦਾ ਪੁਰ ॥

ਨਬੂਰ

ਨਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਅਨਾਥ, ਥੇ ਹੌਲ ॥

ਨੱਤੀ, ਸ:—'ਨੱਥੀ' ਦੇਖੋ, ਪਰੋਤੇ ਦੀ ਧੀ ॥

ਨੰਤੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮੁਰਕੀ,
ਬੀਰ ਬਲੀ ॥

ਨਤੀਜਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਫਲ, ਫੋਬਜ਼ ॥

ਨੱਥ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੀ ਬਾਲੀ, ਬਲਦ ਆਂਦਕਾ ਦੇ
ਨੱਕ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਨੱਥ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਥਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੌਰ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਸਾ ਪਾਉਣਾ,
ਨੱਥੀ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਥਲਾ, ਪ:—ਵੱਡੀ ਨੱਥ ॥

ਨਥਲੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ 'ਥ'

ਨਥਲੁ, ਪ:—ਜੋ ਨਥ ਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ
ਨ ਛੋਟੀ ॥

ਨਥਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਨਥਾਉਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਨਥਵਾਈ } ਸ:—ਨਥਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਨਥਾਈ }

ਨੱਥੀ, ਸ:—ਕਾਗਤ ਗੰਢਣ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ, ਕਿਸੇ
ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਾਗਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਨੱਥੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਗਾ ਪਰੋਕੇ ਕਾਗਤਾਂ ਕੱਠੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਬੂਰ, ਪੁ:—'ਨਸੂਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਦੀ

ਨਦੀ, ਸਃ—ਦਰਿਆ, ਨਾਲਾ ॥

ਨੰਦੀ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੇਵੀ ।

ਨਦੀਦਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਭਿੱਠਾ ਨਹੀਂ,
ਲੋਭੀ, ਖਾਉਂਦਾ ॥

ਨੰਦੂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ।

ਨੰਦੂ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ
ਨੰਦੂ ਕੱਢ ਰਖਾਉਣਾ } ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਨੰਦੂ ਜੁਆਣ, ਪੁਃ—ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਦਾ ਬਾਦਰ ।

ਨੰਦੋਇ }
ਨੰਦੋਈਆ } ਪੁਃ—ਨਨਾਣ ਦਾ ਖੰਦ ।

ਨਪੜਕ, ਵਿਃ—ਨਿਰਕਰ, ਦਲਰ ਨੌਸਲੇ ਵਾਲਾ ।

ਨਪਾਨ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਸੰਭਾਉਕ
ਹਵੇ ॥

ਨੇਨੀ, ਪੁਃ—'ਨ' ਅੱਖਰ, ਨਾਂਹ, ਇਲਕਾਰ

ਨੰਨਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਹ ਕਰ ਦੇਣੀ ਨਾ
ਮੰਨਣਾ ।

ਨੰਨਾ }
ਨੰਨਾ } ਵਿਃ—ਛੋਟਾ, ਅਵਾਨ, ਨਦਾਨ ਕਾਕਾ

ਨਨਾਣ, ਸਃ—ਖੰਦ ਦੀ ਛੋਟ ।

ਨਨਾਣ ਵਈਯਾ, ਪੁਃ—ਨਨਾਣ ਦਾ ਖੰਦ ॥

ਨਨਿਐਹਰਾ, ਪੁਃ—ਸੱਸ ਦਾ ਪੈਉ ॥

ਨਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਾਪਿਆ ਜਾਣ, ਦੀਵਿਆ ਜਾਣਾ ।

ਨਫੀਰੀ

ਨੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੱਬਣਾ, ਘੁੱਰਣਾ, ਪਕੜਨਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਾਪ ਕਰਾਉਣਾ, ਮਿਲਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਪਾਈ, ਸਃ—ਨਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਨਪਾਣ, ਪੁਃ—ਨਾਪ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਨਪਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘੁੱਰਣਾ, ਦੱਬਣਾ ॥

ਨਪੀਰੀ, ਸਃ—'ਨਫੀਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਪੀੜ, ਸਃ—ਅੱਖ, ਦੁੱਖ ॥

ਨਪੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੀਰਨਾ, ਦਲਣਾ, ਦੱਬਣਾ,
ਸਹਾਰਨਾ, ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਨਪੈਬਰ, ਵਿਃ—ਅਨਾਥ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਨਰਸ, ਪੁਃ—ਸਾਹ, ਸਰੀਰ, ਆਤਮਾ, ਭੰਗ ਦੀ
ਇਜ਼ਿਆ ॥

ਨਰਰ, ਪੁਃ—ਨੌਕਰ, ਟਹਿਲੀਆ ॥

ਨਰਰ ਟਾ, ਪੁਃ—ਗੁਲਾਮੀ ॥

ਨਫੀਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ
ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਨਰਾ, ਪੁਃ—ਲਾਹ, ਛਾਇਦਾ, ਖੰਦੀ, (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਨਵਿੱਟ, ਵਿਃ—ਨਕਾਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ (ਕੋਰਾ)
ਨਹੀਂ ॥

ਨਫੀਸ, ਵਿਃ—ਬਰੀਕ, ਸੁੱਗ, ਖਰਾ ॥

ਨਫੀਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰਲੀ, ਸੁੱਸਰੀ,
ਬੂਤੀ ॥

ਨਬਜ

ਨਬਜ, ਸ:—ਨਾਜ਼ੀ, ਹੱਥ ਦੀ ਰਗ ।

ਨੰਬਰ, ਪੁ:—ਗਿਣਤੀ, ਦਰਜਾ, ਵਾਰੀ ।

ਨੰਬਰਦਾਰ
ਨੰਬਰਦਾਰਨੀ
ਨੰਬਰ
ਨੰਬਰੀ } 'ਲੇਬਰਦਾਰ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥

ਨਬਾਹ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਰਾਖੀ,
ਮੇਲ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਬਚਾਉਣਾ,
ਪਿਆਨ ਰੱਖਣਾ, ਪਰਮ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ
ਰਹਿਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਗਲ ਪਈ ਨੂੰ ਨਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਹੜਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਚਾਰ ਹੋਕੇ ਪੂਰ
ਕਰਨਾ ।

ਨਬਾਹੁ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਬਾਹ ਹੋ ਸੱਕੇ, ਪੱਕਾ ।

ਨਬਾਤੀ, ਵਿ:—ਮਿਸਰੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ
ਭੂਰਾ ।

ਨਬਾਬ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਹਾਕਮ,
ਰਈਸ ॥

ਨਬਾਬੀ, ਸ:—ਨਬਾਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ।
'ਬ:—ਨਬਾਬ ਦਾ ॥

ਨਬਾਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਬੀ, ਪੁ:—ਪਿਕੀਬਰ, ਰਸੂਲ ॥

ਨਬੀਣਾ, ਪੁ:—ਅਨ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਖੇ ਨਾ ॥

ਨਬੇ, ਵਿ:—ਦਸ ਘਰ ਸੌ, ਨੌ ਦਹਾਈਆਂ ॥

ਨਮਾਜੀ

ਨਬੇਜਨਾ,
ਨਬੇਜ ਤਬੇਜ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਕਰਜਾ ਉਤਾਰਨਾ,
ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ।

ਨਬੇਜਾ, ਪੁ:—ਅੰਤ, ਕੰਮ ਦਾ ਮੁਕਣਾ, ਵੇਸਲਾ ॥

ਨਬੇਜੁ, ਪ:—ਨਬੇਜਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ।

ਨਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੀਜ, ਵੜੇਵਾਂ ॥

ਨਭ, ਸ:—ਪੁੰਨੀ, ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਨਮ, ਸ:—ਹਰੀ, ਸਿੱਲ੍ਹਾ ॥

ਨਮਦਾਰ, ਵਿ:—ਭਰ, ਸਿੱਲ੍ਹਾ ॥

ਨਮਸਕਾਰ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਧੌਰੀ ਪੈਣਾ,
(ਕਰਨਾ) ।

ਨਮਸਤੇ, ਸ:—'ਉਨ੍ਹੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ' । ਆਰੀਆ
ਸਮਾਜੀਆ ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਨਮਕ, ਪੁ:—ਲੂਣ, ਮਸਹੂਰ ਮਸਾਲਾ ਦਾਲ ਭਾਜੀ
ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਮਦਾ, ਪ:—ਉੱਠ ਦਾ ਮੱਠਾ ਕਪੜਾ ਹੋਣਾ ਵਿਛਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥ *fold*

ਨਮਦਾ ਬੁੱਧ, ਵਿ:—ਬੌਦੀ ਅਕਲ, ਜਿਸਦੀ ਬੌਦੀ
ਅਕਲ ਹੋ ॥

ਨਮਾਜ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਵੇਲੇ ਦੀ
ਪੂਜਾ ॥

ਨਮਾਜ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਨਮਾਜਣ, ਸ: }
ਨਮਾਜੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹੇ, ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਹੋਵੇ ॥

ਨਮਾਜੀ, ਵਿ:—ਨਮਾਜ ਦਾ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਸਾਫ਼ (ਨਮਾ-
ਜੀ ਕਪੜੇ) ॥

ਨਮਾਣਾਂ

ਨਮਾਣਾ, ਪੁ: }
ਨਮਾਣੀ, ਸ: } ਗਰੀਬ, ਅਨਾਥ, ਸਾਡੇ ਬਾਹਰ,
ਕੌੜੀ 'ਨਮਾਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਨਮਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਾਲਭਧ
ਭਾਗ ।

ਨਮਿੱਤ, ਪੁ:—ਸਬਬ, ਕਾਰਣ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕਾ ।

ਨਮੁੱਕਰ, ਵਿ:—ਮੁੱਕਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ।

ਨਮੁੱਕਰ ਸਰਾਫ }
ਨਮੁੱਕਰ ਸਾਹ } ਪੁ:—ਲੋਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਿਸ
ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਖੋਟੇ, ਵਿਹਾਰ ਵਾਲਾ
ਬੁਖਾਰੀ ॥

ਨਮੂਜ, ਪੁ:—ਇਜਤ, ਨਾਇ, ਛੋਭਾ ॥

ਨਮੂਨਾ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਵੀਨਗੀ ॥

ਨਮੋਕਲਾ, ਵਿ:—ਨਵੇਕਲਾ, ਇਕੱਲਾ, ਵੱਖਰਾ ।

ਨਮੋਸ਼ੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਮ, 'ਨਿਰਾਦਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਨਮੋ ਨਗਾਇਣ }
ਨਮੋ ਨਰੈ } 'ਵਿਸਮਯਤ'—ਸੰਨਿਆਸੀਅ
ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਨਮੋਲੀ, ਸ:—ਨਿਮ ਦਾ ਭਲ, ਜੁੱਤੀ ਉੱਪਰ ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੇਲ ਦਾ ਬੂਢਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਢੰਗ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਨਮੋਤ, ਸ:—ਨੀਤ, ਮਨੋਰਥ, ਖਰੋਜਣ ॥

ਨਮਾਇ, }
ਨਮਾਈ, } 'ਨਿਅਾਇ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥

ਨਰ, ਪੁ:—ਮਰਦ, ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ । ਵਿ:—ਦੁਲੇਹ ॥

ਨਰੱਖਾ

ਨਰਸਿੰਘ ਔਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸਠ ਜੀ ਦਾ ਉਹ
ਔਤਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਧੜ ਸ਼ਰ ਦਾ
ਅਤੇ ਹੇਠਲਾ ਧੜ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾ ।

ਨਰਪਤ }
ਨਰਪਤੀ } ਪੁ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਈਂ, ਰਾਜਾ ॥

ਨਰਸਿੰਗਾ, ਪੁ: }
ਨਰਸਿੰਗੀ, ਸ: } ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁੱਤੀ, ਜੁਰਮ ।

ਨਰਸਿੰਗੀਆ, ਪੁ:—ਨਰਸਿੰਗਾ ਬਜ ਚੁੱਕ ਵਾਲਾ ॥

ਨਰਸੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੋਥੇ ਇਨ (ਅਗਲੇ ਸਾਂ
ਪਿਛਲੇ) ॥

ਨਰਕ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਖਾਪੀ ਪਾਪਾ
ਦਾ ਫਲ ਭਗੰਗੇਰੇ । ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਮਿਲੇ,
ਦੁੱਖ, ਕਸ਼ਟ ।

ਨਰਕ ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਨਰਕ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਢੇਲਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਪਾਪੀ ਧੰਨਗੇ ।

ਨਰਕਣ, ਸ: }
ਨਰਕੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਪਏ, ਨਰਕ ਦਾ
ਭਾਗੀ ।

ਨਰੱਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ਨਾ
ਰੱਖੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਨਰਖਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਵਿਚਲੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ
ਨਾਲੀ ॥

ਨਰੱਖਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ਨ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗੀ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਖੀ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਨਰਗਸ

ਨਰਗਸ, }
ਨਰਗਿਸ, } ਸ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ (ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ) ।

ਨਰਗਾ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ, ਗਿਰਦਾ, ਔਖ (ਕਰਨਾ,
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਨਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਢੋਂਟਾ ਸੀਰਾ ।

ਨਰੀਜਣ, ਪੁ:—ਮਾਧਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਸੁੱਖ, ਪਰਮੇਸਰ ।

ਨਰੀਜੀ, ਵਿ:—ਸੀਰੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਖੀਲਾ ।

ਨਰਦ, ਸ:—ਗੀਤ, ਰੋਪੜ ਜਾਂ ਸਰਜੰਜ ਦਾ
ਮੋਹਰਾ ॥

ਨਰਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੋਰੀ, ਵਹਿਣੀ ॥

ਨਰਬਾਹ (ਹਾ), ਪੁ: } 'ਨਬਾਹ' 'ਨਬਾਹੁਣਾ'
ਨਰਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਵੇਖੋ ॥

ਨਰਮਾ, ਵਿ:—ਪੌਲਾ, ਮੁਲਾਇਮ, ਕੁਲਾ, ਮੱਧਮ,
ਹੌਲਾ ॥

ਨਰਮ ਖੁਰਾਕ, ਸ: } ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਛੋਟੀ ਪਰ
ਨਰਮ ਫੋਜਨ, } ਜਾਵੇ ॥

ਨਰਮ ਗਰਮ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ, ਸੁਖ ਦੁਖ ॥

ਨਰਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਰਮ ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਨਰਮਾਇਸ }
ਨਰਮਾਈ } ਸ:—ਨਰਮ ਹੱਥ ਦਾ ਗੁਣ ।
ਨਰਮੀ }

ਨਰਵਾਰ } ਪੁ:—ਬਰਕ, ਪੁਜਾਣ, ਸੰਪੂਰਨ-
ਨਰਵੈਰ } ਤਾਈ ॥

ਨਰਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਡਾਨਾ, ਔਰ ਕਰਨਾ ॥

ਨਰਜ, ਪੁ:—ਭੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਠੇ, ਖੰਨੂਣ ਦਾ ਯੋਮ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਨਰਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਗਰਾਂ ਨੂੰ 'ਕੱਠੇ' ਖੰਨੂਣਾ,
ਜਕੜਨਾ ॥

ਨਰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਠੇ ਬਨਾਉਣਾ ।

ਨਰਾਇਣ }
ਨਰਾਇਣੀ } 'ਨਰੈਣ' 'ਨਰੈਣੀ' ਵੇਖੋ ।

ਨਰਾਤਰਾ } ਪੁ:—ਓੜ੍ਹ ਅਤੇ ਔਸ਼ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਜੋ
ਨਰਾਤਾ } ਨੌਂ ਨੌਂ ਬਰਤ ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਉਪ-ਬਕ
ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਨਰੀ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਬਕਰੀ ਦੀ ਖੱਲ ॥

ਨਰੇਲ, ਪੁ:—ਹਰਾ ਖੌਪਾ, ਗਾਰੀ, ਜੁੱਟ ॥

ਨਰੇਲਾ, ਪੁ:—'ਲਲੇਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਰੈਣ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਿਸ਼ਨ ਜੀ ॥

ਨਰੈਣੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜੋ ਨਰੈਣ ਦਾ ਆਸਰਾ
ਰੱਖੇ, ਨਰੈਣ ਦਾ ਭਗਤ, ਨਰੈਣ ਦਾ ॥

ਨਰੈਣੀ ਬਲ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ,
ਸਤਾਰਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਨਰੋਆ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਨਹੀਂ, ਗਜੀ,
ਨਰੋਇਆ } ਜੰਗਾ ਭਲਾ ॥

ਨਰੋਲ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਖਰਾ ਨਿਰਮਲ, ਨਖਾਲਸ ॥

ਨਲ, ਪੁ:—ਦੰਦ ਖੰਭ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਦਾ ਵੇਰਾ ਠੱਪਾ
ਲੱਹੇ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੀ ਨਾਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਪਾਣੀ ਵਗੇ, ਪਤਾਲੂ, ਪਤਾਲੂ ਦੀ ਸੋਜ (ਨਲ
ਉਤਰਨੇ) ॥

ਨਲਕਾ

ਨਲਕਾ, ਪੁ: } ਛੋਟਾ ਨਲ, ਟੀਲੇ ਆਦਿਕ
ਨਲਕੀ, ਸ: } ਦਾ ਭੋਜ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਰੁਬਾ
(ਕਾਗਜ਼ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ) ।

ਨਲਨੀ, ਸ:—ਕੋਨਾ, ਝਾਹੀ, ਥਿਲਕ ॥

ਨਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਲਣ ਦੇਣਾ, ਗਾਲ
ਕਢਵਾਉਣਾ ।

ਨਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਨਲੀ, ਵਗਦਾ ਪਾਲੀ ਜ
ਸੀਂਢ ॥

ਨਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਲਲਾਰੀ ।

ਨਲੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਲੀ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਾਲੀ
ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਪੋਲੀ ਨਲਕੀ, ਵਗਦਾ ਸੀਂਢ ।

ਨੱਲੀ, ਸ:—'ਕਿਆਰਾ' ਦੇਖੋ

ਨਲੀਂ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਧਰਤੀ

ਨਲੁਆ, ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪਾਲੀ ਦੀ
ਧਾਰ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਅਲ ॥

ਨਲੇਰ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਲੇਰਾ, ਪੁ:—'ਲਲੇਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਲੇਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਨਰੇਲ, ਨਰੇਲ ਦਾ ਛਿੱਲੜ
ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਨਵੇਬਰ, ਪੁ:—ਅਗੋਸ਼ੀ ਸਾਲ ਦਾ ਧਾਰਵਾਂ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਨਵਰਣ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸੱਜਰਾ ॥

ਨਵੇ

ਨਵਰਨੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ

ਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਬੱਤਰੇ ਚਿਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ
ਸੱਜਰਾ, ਤਾਜਾ, ਅਣੋਖਾ ।

ਨਵਾਂ ਕਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥ ਬਠਾਉਣਾ, ਪਹਿਲਾਂ
ਦਾਰ ਚਖਣਾ (ਫਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ।

ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ, ਵਿ:—ਗੁਸੀ ਥਾਮੀ, ਬੰਗਾ
ਭਲਾ

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ }
ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢੇ, ਫੇਰ ॥

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਜਨਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬਿਆਰਾ
ਪਾਕੇ ਚੰਚਰ ਰਕੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਨਵਾਬ }
ਨਵਾਬੀ } 'ਨਬਾਬ' 'ਨਬਾਬੀ' ਦੇਖੋ ।

ਨਵਾਟ, ਸ:—ਸੂਰ੍ਹ ਦੀ ਉੱਟੀ ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਘੱਟੀ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲੰਘ ਆਦਿਕ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ॥

ਨਵਾਹੀ, ਵਿ:—ਨਵਾਰ ਨਾਲ ਉੱਠਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਨਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਮਾ, ਗਰਾਹ ॥

ਨਵਿਸਤਾ, ਪ:—'ਨਾਮਸਤਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਵਿਰਤ } ਸ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ
ਨਵਿਰਤੀ } (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਨਵੀਂਨ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ॥

ਨਵੇ, ਵਿ:—ਅੱਸੀ ਅਤੇ ਦਸ, ਨੌਂ ਦਹਾਈਆਂ ।

ਨਵੇਕਲਾ

ਨਵੇਕਲਾ, ਵਿ:—ਅਲਗ, ਇਕਲਾ ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਵੇਲਾ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ । ਪੁ:—ਲਾਜ਼ਾ ॥

ਨਵੇਲੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਵਹੂਰੀ ॥

ਨੜ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਪੱਥਰ, ਖਿੱਪਰ ॥

ਨੜਾ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਪਤਲਾ ਨੜਾ, ਲੰਮਾ, ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਨੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਥਾਂਸ, ਪੋਲੀ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੂਤਰ ਲਪੇਰਦੇ ਹਨ ॥

ਨੜੀ, ਸ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਝੰਡੀ ਜਾਂ ਨਾਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੰਨ ॥

ਨੜੋਆ } ਪੁ:—ਮੁਢਦੇ ਨੂੰ ਲੰਕੇ ਜੋ ਲੰਕੇ
ਨੜੋਇਆ } ਮਸਾਣ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨ, ਨਹੀਂ । 'ਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ । ਪੁ:—ਨਾਉ, ਮਸਹੂਰੀ, ਸੋਗ ॥

ਨਾਂ, ਕਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਘਾ ਕਰਨਾ, ਜਸ ਦੇਣਾ ॥

ਨਾਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਹੂਰ ਹੋਣਾ, ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਨਾਂ ਗੁਆਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾ ਲੈਣੀ, ਬੇਉਲਾਸਾ ਮਰਨਾ ॥

ਨਾਂ ਪਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੋਲੀ ਨਾਉ ਕਾਪਣਾ, ਬੁਰੇ ਨਾਉ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਨਾਂ ਨਾਵੀਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਦਾ
ਨਾਂ ਪਛਾਣਾਂ } ਨਾਉ ਲੇਕੇ, ਇੱਕ ਪੀੜੀ ਤੋਂ
ਦੂਰੀ ਪੁੜੀ ॥

ਨਾਇਣ

ਨਾਂ ਨਿਬਾਣ, ਪੁ:—ਪਤਾ, ਬਹੁ, ਖੁਰ ਥੋਜ ॥

ਨਾਂ ਨੂੰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਬਾ ਕਹਿਣ
ਨਾਂ ਮਾਤਰ } ਵਾਸਤੇ, ਸੋਚ ਮੁੱਚ ਨਹੀਂ ॥

ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਭਾ ਖੱਟਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਮਸਹੂਰੀ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣੀ ॥

ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਾਂ' ਧਰਨਾ ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ ਰੋਸਣ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਹੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਂ ਰੋਸਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਾਂ' ਕੱਢਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੁੱਤੇ ਕੋਈ ਦਸ ਲੱਗਣਾ ॥

ਨਾਂ ਲੇਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਜਾਂਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪਿਛਲੰਗ ॥

ਨਾਂ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨੀ ॥

ਨਾਂ ਵਿਗਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾ ਲੈਣੀ ॥

ਨਾਉ, ਸ:—ਬੋਝੀ, ਕਿਸਤੀ ॥

ਨਾਉ, ਪੁ:—ਨਾਂ, ਅੱਲ, ਮਸਹੂਰੀ, ਸੋਗ ॥ 'ਨਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਇਆਂ, ਪੁ:—'ਟ' ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਨਾਇਕ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਦੇਸੀ ਵੋਜੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਨਾਇਕੀ, ਸ:—ਨਾਇਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਾਗ ॥

ਨਾਇਣ, ਸ:—ਨਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਨਾਈ

ਨਾਈ, ਪੁ:—ਹਜਾਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਲਾਗੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ॥

ਨਾਸ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੇ ਛੇਕ, ਨਸਵਾਰ (ਲੋਟੀ) ।
ਪੁ:—ਤਬਾਹੀ, ਸਰਬਾਦੀ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਨਾਸਮਾਨ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।

ਨਾਸਕ, ਪੁ:—ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਸਕਾ, ਸ:—ਨੱਕ, ਨਾਸ ॥

ਨਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਜੇ ਬੀਜ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰ ਖੀਧੀ ਜਾਵੇ ॥

ਨਾਸਤਿਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮਨੇ, ਕਾਰਰ ॥

ਨਾਸਪਾਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ, ਨਾਖ ॥

ਨਾਸ ਪਾਲ } 'ਨਸਪਾਲ' 'ਨਸਪਾਲੀ' ਵੇਖੋ ।
ਨਾਸ ਪਾਲੀ }

ਨਾਸੜਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਜੋਗਾ (ਬਦ ਦੁਆ) ॥

ਨਾਸੁਰ, ਪੁ:—'ਨਸੁਰ' ਵੇਖੋ ।

ਨਾਹ, } ਸ:—ਇਲਕਾਰ, ਨਾ ਮੰਨਣਾ
ਨਾਹ ਨੁਕਰ } (ਕਰਨਾ) ।

ਨਾਹਗਾ ਬਲਾ, ਸ:—ਅਚਲ ਰੇਤ ਜੋ ਬਿਪਤਾ ਆ ਪਏ ॥

ਨਾਹਰ, ਪੁ:—ਸ:—ਸ਼ਰ, ਚਿਤ੍ਰ, ਸ ਘ ।

ਨਾਹਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾ ਆਹਾ, ਨਹੀਂ ਸਾ ॥

ਨਾਗਰ

ਨਾਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਨਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਕ, ਸ:—ਨਾਖ, ਨਾਸਪਾਤੀ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥

ਨਾਕਬੇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਨਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਾਕੀ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਨਦੀ ਜਾ ਕੇ ਭਿੱਥੇ, ਦਰਿਆ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਮੰਝਲੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਨਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਆਮ ਫਲ, ਨਾਸਪਾਤੀ ॥

ਨਾਗ, ਪੁ:—ਪਤਲ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਸੱਪ, ਨਾਖ ॥

ਨਾਗ ਕੇਸਰ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗ ਦੋਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ (ਪਹਾੜ ਦੀ) ॥

ਨਾਗ ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ 'ਸਸ ਦਿਨ ਨਾਗ (ਸੱਪ ਦੇਉਤਾ) ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੀ ਹੈ ॥

ਨਾਗ ਪੱਤੀ, ਸ:—ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਕੁਰਸੀ ਨਾਮ ॥

ਨਾਗ ਫਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਦੁਆ ॥

ਨਾਗ ਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਨਾਗ ਬੇਲ, ਸ:—ਪਾਣ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗਣ (ਨ) } ਸ:—ਨਾਗ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ,
ਨਾਗਣੀ (ਨੀ) } ਸੱਪਣੀ, ਹੋਸਿਆਰੀ ਰੀਠ ॥

ਨਾਗਰ, ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਨਾਗਰ ਜਾਮੀਆਂ

ਨਾਗਰ ਜਾਮੀਆਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗਰ ਬੇਲ } ਸ:—ਪਾਣ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਇੱਕ
ਨਾਗਰ ਵੇਲ } ਭਰਾਂ ਦਾ ਖਸੀਦਾ ॥

ਨਾਗਰ ਮੁੱਥ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਪਦਾਰ ਘਾਹ
ਨਾਗਰ ਮੁੱਥਰਾ } ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਫਾਂਬਰ
ਨਾਗਰ ਮੋਥਾ } ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥
ਨਾਗਰ ਮੋਥੀ }

ਨਾਗਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਹਿੰਦੀ, ਭਾਖਾ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ॥

ਨਾਗਾ } ਪੁ:—ਛੁੱਟੀ, ਬੋੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਰਕ, ਹੋਰ
ਨਾਗਾ } ਹਾਜ਼ਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿਲਾ ਨਾਗਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਗਾ ਨਾ ਕਰਕੇ,
ਲਗਾਤਾਰ, ਸਦਾ, ਫੇਮ ਨਾਲ ॥

ਨਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਨਾਂਗਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਕੀਰਾ ॥

ਨਾਘਾ ਬਲਾ, ਸ:—ਨਾਹਗਾ ਬਲਾ ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਚ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਨਾਚ ਨਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਕਰਨਾ, ਖਪਾ-
ਉਣਾ, ਫਟਕਾਉਣਾ ॥

ਨਾਚਦਾ, ਪੁ:—ਨਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਿਰਤਕਾਰੀ ॥

ਨਾਚਾ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥
ਨਾਚਾਰ }

ਨਾਜ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਅੰਨ, ਸੁਹੱਪਣ, ਥਾਕ ਪੁਣਾ,
ਨਖਰਾ ॥

ਨਾਜਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਤੁਲਸੀ ॥

ਨਾਜਕ

ਨਾਜਕ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਕੌਮਲ, ਮੁਲੈਮ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਸੌਹਣਾ ॥

ਨਾਜਕ ਜਗਾ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੌਮਲ ਅੰਗ ॥

ਨਾਜਕ ਮਜਾਜ, ਸ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖ ਸੁਖ
ਛੋੜੀ ਪੈਂਦੇ ॥

ਨਾਜਕ ਮੁਆਮਲਾ, ਪੁ:—ਅਜੇਹੀ ਗੱਲ ਜਿਸ
ਦਾ ਫਲ ਭਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਥਾਤ ॥

ਨਾਜਕ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਔਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ॥

ਨਾਜਕੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ, ਕਰਿਆਈ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ,
ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਨਾਜਰ, ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਦਰੋਗਾ
ਵੱਡਾ ਮੁਨਸ਼ੀ (ਕਰਹਿਰੀ ਦਾ) ॥

ਨਾਜਿਲ, ਸ:—ਉਤਰਣਾ, ਰੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਲਹਾਮ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਨਾਜੇ, ਸ:—ਥਾਂਥੀ, ਨਾਜ ਜਾਂ ਨਖਰਾ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਲਾਡਲੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਨਾਟਕ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ, ਖੇਲ, ਸਾਹ, ਨਰ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਨਾਟਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ, ਖੋਲ੍ਹਾ
ਨਾਟੀ, ਸ: } (ਛੋਟੀ) ॥

ਨਾਠ, ਸ:—ਠੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਦੌੜ, ਭੱਜ
(ਪੈਂਠੀ) ॥

ਨਾਠੀ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ ॥

ਨਾਢੁਸਾਹ, ਪੁ:—ਮਜਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਚਿੰਟਿਆ
ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਣ

ਨਾਣ, ਸ:—ਰੋਟੀ ॥

ਨਾਣ ਬਾਈ } ਪ: ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਉਣ ਦੀ
ਨਾਣ ਵਾਈ } ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਣਕੇ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਉਕੇ ॥

ਨਾਣਾ, ਪੁ:—'ਣ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧ, ਧੀ ਭੈਣ ਦੀ
ਕੁੜਮਾਈ ॥

ਨਾਥ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈ, ਬੰਦ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਜਗੀ ॥

ਨਾਥਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਥ ਛੋਟੀ ਅਵਸਥਾ
ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਆ ਜਾਏ ॥

ਨਾਥ, ਪੁ:—ਸੰਥ, ਸਥਦ, ਅਵਾਸ, ਗ੍ਰੰਥ, ਸੁਰ,
ਚਾਗ ॥

ਨਾਥ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਚਾਗ ਦਾ ਹੁਨਰ ॥
ਨਾਥ ਵਿੰਦਿਆ }

ਨਾਥ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਨਾਥਰ, ਵਿ: ਪੁ:—ਅਚਰਜ, ਅਲੱਖਾ, ਉੱਭਮ,
ਸੋਹਣਾ ॥

ਨਾਥ ਸਾਹੀ } ਸ: ਲੁੱਟ ਮਾਰ, ਅਨੁਰ,
ਨਾਥ ਗਰਦੀ } ਉਪਦਰ ॥

ਨਾਨਕ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ, ਮਾਂ ਦੀ ਪੋਕੀ ਕੁਲ ॥

ਨਾਨਕ ਬਾਹੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ (ਪੈਸਾ,
ਰੁਪਯਾ) ॥

ਨਾਪ

ਨਾਨਕ ਦਾਦਕ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਤੇ ਪੋਉ ਦੇ ਪੋਕੇ
ਦੇਬਰ ॥

ਨਾਨਕ ਬਣ, ਸ: } ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ
ਨਾਨਕ ਪੰਥੀ, ਪੁ: } ਨੂੰ ਮੰਨੇ ॥

ਨਾਨਕਾ } ਪੁ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਕੇ, ਮਾਂ ਦਾ ਪੋਕੇ
ਨਾਨਕ } ਘਰ ਦਾ ॥

ਨਾਨਕਿਆਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਕੇ ਘਰੋਂ ॥
ਨਾਨਕਿਓਂ }

ਨਾਨਕੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦਾ ਪੋਕੇ ; ਘਰ
ਦਿੱਚ ॥

ਨਾਨਕੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਨਕੇ ਸਾਕੋਂ, ਨਾਨਕੇ
ਘਰੋਂ ॥

ਨਾਨਾ, ਵਿ:—ਕਈ, ਅਨੇਕ ॥

ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ } ਵਿ:—ਕਈ ਚਰਾਂ ਦੇ ॥
ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ }

ਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਪੋਉ ॥

ਨਾਨੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ॥

ਨਾਨੀ ਸੁਫਟੇ ਆਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਥਹੁਤ, ਅੰਧੇ
ਨਾਨੀ ਯਾਦ ਆਉਣੀ } ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਪ, ਪੁ:—ਮਿਨਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ॥

ਨਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਤਾ, ਨਾਪ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਨਾਪਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਸਤੂਰੀ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਉਗਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਫੁੱਲ ॥

ਨਾਲ ਬੰਦ

ਨਾਲ, ਸ਼:—ਪੁੰਨੀ, ਪਰਨ ॥

ਨਾਲਰਮਾਨੀ, —'ਨ' ਵੇਖੋ ।

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—'ਨਾਧਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾਂ ਮੀਓ ਆਖੇ ਨਾਂ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਾਲ (ਡੀ), ਸ਼:—ਪੁੰਨੀ, ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ ॥

ਨਾਲਮ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਯਾਦਗਾਰੀ 'ਨਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲ ਧਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਯੁਕਾ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਥ ਦਾ ॥

ਨਾਲਨਾ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ ਵਡਿਆਈ ॥

ਨਾਲਵਰ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ ਹੁੰਦੇ ।

ਨਾਲਵਰੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਨਾਲਮੀ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਰਕਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਏਨੀ ਹੋ, ਇੱਕ ਵੀਥਾ ਜਗਤ ॥

ਨਾਲਵਲੀ, ਸ਼:—ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਚਰਿਸਤ ॥

ਨਾਲਮੀ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਉੱਘਾ, ਬਦਨਾਮ ॥

ਨਾਲਮੇ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ॥

ਨਾਲਕ } 'ਨਾਲਕ' 'ਨਾਲਕੀ' 'ਨਾਲਕ' ਵੇਖੋ ।
ਨਾਲਕੀ }
ਨਾਲਟ }

ਨਾਲਰ, ਸ਼:—ਤੀਮਤ, ਜਠਾਨੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਨਾਲਰੀ } 'ਨਾਲਰੀ' 'ਨਾਲਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਲਰੀ }

ਨਾਲਰਜਲ, ਸ਼:—'ਨਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲਦ } ਪੁ:—ਹਿਦਾਯਾ ਇੱਕ
ਨਾਲਦ ਮੁਠ } 'ਚਿਖੀ, ਜੋ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਨਾਲਦ ਮੁਟੀ } ਸ਼ਗੜਾ ਪੁਆਏ ॥

ਨਾਲਮਾ, ਪੁ:—'ਨਾਲਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲਯਲ, ਪੁ:—'ਨਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਠੰਗ ॥

ਨਾਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਅਭੂਥ, ਆਕੜ ਭਾਜ, ਯੁਕ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਨਾਲਾਇਟ } 'ਨਾਲ' 'ਨਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਲਾਇਟੀ }

ਨਾਲੀ, ਸ਼:—ਇਸ਼ਰੀ, ਤੀਮਤ, ਜਠਾਨੀ, ਨਾਲੀ ॥

ਨਾਲੇਲ, ਪੁ:—'ਨਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲੇਟ } 'ਨਾਲ' 'ਨਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਲੇਟੀ }

ਨਾਲ, ਵਿ:—ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਵ:—ਸਾਥ, ਸੰਗ, ਘਾਸ, ਲੱਗੇ, ਕਰਕੇ ॥

ਸ਼:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਲੰਗਾ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਨਲੀ, ਕਿਸੇ ਭਰਾਂ ਦੀ ਨਲੀ, ਨਲਕੀ, ਵਿੱਚ ॥

ਨਾਲ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਨਾਲ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਲ

ਨਾਲ ਦਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਖਾਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਸਮੁੱਚਾ ॥

ਨਾਲਸ, ਸ:—ਸ਼ਕਤ, ਰਹਿਆਦਾ, ਅਰਜੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਨਾਲਸਣ ਸ: }
ਨਾਲਸੀ ਪ: } ਨਾਲਸ ਕਰੇ ॥

ਨਾਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਪਾਲਕੀ, ਨਲਕੀ ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਨਦੀ, ਪਸਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਿਚ ਪਾਇਲ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਨਾਲੀ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਬੂਟਾ ॥

ਸ:—ਕੁਠਕ ਜਾਂ ਜੀ ਦਾ ਟਾਂਗ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗਲੀ, ਮੋਰੀ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਦਥਾਉ, ਹਲ ਦਾ ਮਠੀਏ ਨਾਲ ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਬੀ ਕੇਰਣ ਵਾਲੀ ਨਲਕੀ, ਨਾਲੇ, ਯੋਜਕ ਦੋਹੇ-ਹੋਰ, ਫੀ, ਕੋਲ ਹੀ ॥

ਨਾਲਲ, ਸ:—ਬਠਾਉਣੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਿੱਸਾ, ਲੰਮੀ ਕਥਾ ॥

ਨਾਲਲਿਸਟ, ਵਿ:—ਨਾਲਲ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—'ਨਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲ, ਸ:—ਰਗ, ਨਸ। ਪੁ:—ਕੁਠਕ ਆਇਕ ਦਾ ਟਾਂਗ, ਤੀਲੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟਕਰੀਆਂ ਆਇਕ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਚੰਮ ਦੀ ਫੇਰੀ, ਬਾਂਸ ਦਾ ਚੀੜਾ, ਪਸਾਰੇ ਦਾ ਨਾਲਾ ॥

ਨਾਲੀ, ਸ:—ਰਗ, ਨਸ, ਨਬਜ, ਕੱਚੇ ਚੰਮ ਦੀ ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ ॥

ਨਿਆਨਾ

ਨਾਨੂ }
ਨਾਨੂਆ } ਪੁ:—ਪੁੱਠੀ ਦੀ ਨਾੜ ॥

ਨਿਉਂ, ਸ:—ਨੀਂਹ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਸਾਰੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਉਣਾ, ਵਿ:—ਸੁਰਣਾ, ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ॥

ਨਿਉਲਾ ਪੁ:—'ਨੋਉਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਆਂ }
ਨਿਆਉਂ } ਪੁ:—ਇਨਸਾਫ, ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ, ਹੱਕ
ਨਿਆਇ }

ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁ:—ਖਟ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਇੱਕ, ਤਰਕ ਵਿਦਯਾ, ਮੰਤਕ ॥

ਨਿਆਇਕ, ਪੁ:—ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਆਈ }
ਨਿਆਈਂ } ਵਿ: ਪੁ:—ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਆਈਂ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਲਗੇ ਰੁੜੀ ਵਾਲੀ ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਬਬੱਚਾ, ਘਰ ਦੇ ਪਾਸ ਦੀ ਖੱਤੀ : ਅਟ:—ਵਾਕਰ ॥

ਨਿਆਜ, ਸ:—ਫਕੀਰ ਦੀ ਫੋਟ ਜਾਂ ਨਸ਼ਰ ਬੇਨਤੀ ॥

ਨਿਆਜ ਬੋ, ਸ:—ਬੁਲਸੀ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਨਾਜ ਬੋ ॥

ਨਿਆਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਬੇਸਮਤੀ ॥

ਨਿਆਣਾ } ਵਿ:—ਨਦਾਨ, ਨਿੱਕਾ ਬਾਲ, ਬੇ
ਨਿਆਨਾਂ } ਅਕਲ ॥

ਪੁ:—ਗਊ ਮੈਂਹ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ (ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਦੇਣੇ), ਮਧਾਣੀ ਦੀ ਰੱਸੀ ॥

ਨਿਆਮਤ

ਨਿਆਮਤ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼, ਚਾਤ, ਸੁਗਾਤ ।

ਨਿਆਰਣ, ਸ:—ਨਿਆਰੀਏ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਸੁਮਣੀ ।

ਨਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਨਿਆਰੀਏ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੰਮਸ਼ੀ, ਸਰਫਾ ॥

ਨਿਆਰਾ ਪੁ:—ਛੱਕਰਾ, ਅਲੱਗ, ਅਲੱਖਾ, ਨਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਚਾਂਦੀ ਸਣੇ ਵਾਲਾ ਕੁੜਾ ॥

ਨਿਆਰੀਆ, ਪੁ:—ਸੌਣਾ ਚਾਂਦੀ ਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਰੋਤ ਆਇਕ ਪੈ ਕੇ ਸੌਣਾ ਕਵੇ: ਕੰਜੁਸ, ਸੁਮ ॥

ਨਿਸੰਕ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੇਸੱਕ, ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਕੇ,
ਨਿਸੰਗ } ਵਿ:—ਬੇਸਰਮ, ਚੀਠ, ਨਿਰਰ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨਿਸਚਾ ਪੁ:—ਸ਼ਕੀਲੇ, ਵਜਾਹ, ਭਰੋਸਾ ।

ਨਿਸਚਸਟੇ, ਵਿ:—ਸ਼ਾਤੀ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਨਾ ਝਗੜੇ ॥

ਨਿਸਫਿੰਦਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ ਰਚਿਤ, ਅਖੰਡ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਨਿਸਟ, ਪੁ:—ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ, ਨਾਸ (ਹੋਣਾ ਕਰਨਾ) ।

ਨਿਸਟਲ, ਵਿ:—ਜੋ 'ਦਲੇ ਨਾ, ਪੰਕਾ, ਬਿਰ ॥

ਨਿਸਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਾਉਣਾ, 'ਵੁਭਾਉਣਾ', ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਵੁਭਾਕਾਰਾ, ਮੁਕਤੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਿਸਤੰਜ, ਵਿ:—ਨਾਮੁਰਾਦ, ਸੁੰਦਰ, ਸੱਖਣਾ ॥

ਨਿਸਾਰ

ਨਿਸਫਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ 'ਫਲ ਨਹੀਂ' 'ਬਾਅਰਬਾ ॥

ਨਿਸਬਤ, ਸ:—ਸਾਥ, ਨਾਤਾ, ਸਾਥ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਨਿਸਭਉ, ਵਿ:—ਨਡਰ, ਦਲੇਰ ।

ਨਿਸਰ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ, ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਰਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਿਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਫੈਲਣਾ, ਚੁੱਟਣਾ (ਬੁਣਾ) ।

ਨਿਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਾਉਣਾ, ਫੈਲਾਉਣਾ ॥

ਨਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜਾਂ ਫੈਲਾਉਣੀਆਂ ॥

ਨਿੱਸਲਾ, ਪੁ: } ਸਿੱਧਾ (ਪੀ), ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਨਿੱਸਲੀ, ਸ: } (ਪੈਰ, ਲਾਜ)

ਨਿਸਾ } ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਖਬਰ, ਘਰ ਪੂਰਾ ॥
ਨਿਸੀ }

ਨਿਸਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਦਾ ਸਤ ।

ਨਿਸਾਣ, ਪੁ:—ਚਿਹਨ, ਠਕਸ, ਪਤਾ, ਝੰਡਾ ॥

ਨਿਸਾਣ ਸਾਚਿਬ, ਪੁ:—ਗੁਰ ਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਝੰਡਾ ॥

ਨਿਸਾਨਾ, ਪੁ:—'ਨਸਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਸਾਨੀ, ਸ:—'ਨਸਾਨੀ' ਵੇਖੋ ।

ਨਿਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਕ ਦੀ ਨਾਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਫਿਲੂ ਉਭੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਸਰਣਾ, ਨਿਸਲਣਾ, ਫੈਲਾਉ

ਨਿਹ

ਨਿਹ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮਹੱਬਤ, ਮੋਹ ॥

ਨਿਹਕਰਮਣ, ਪੁ: }
ਨਿਹਕਰਮ, ਸ: } ਜੋ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰੇ, ਕਰਮ
ਨਿਹਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਤੋ ਰਹਿਤ ।

ਨਿਹਕਾਮ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਜਾਂ
ਚਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਹੀਕ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਨਿਰੰਤ,
ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ (ਨੀਲ ਬਾਣੇ ਵਾਲਾ)

ਨਿਹਚਲ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਚਲੇ ਨਾਂ, ਅਟਕ, ਥਰ,
ਪਰਬਤ ॥

ਨਿਹਚਾ }
ਨਿਹਚੇ } ਪੁ: 'ਨਿਸਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਹਚੇ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਰ ਮੁੱਕ, ਠੀਕ ॥

ਨਿਹਚੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ
ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ॥

ਨਿਹਟ, }
ਨਿਹਟ ਬਿੰਦਿਆ, } ਸ:—ਦਿੱਕਸ਼ਾਰੀ, ਵਤ
ਫਾਤ, ਜਾਂ ਹਸਾਣ ਜਤਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਿਹਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਾਉਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਦੁਖਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਿਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਠੋਂ ਮਾਰਨਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ, ਹਥਿਆਰ
ਬਿਹੁਣਾ, ਸੱਖਣਾ ।

ਨਿਹੱਥਲ, ਵਿ:—'ਨਿਸ਼ਥਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਹਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ, ਉਡਾਕ ਜਾਂ ਤੱਕ
ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ, ਤਕਾਉਣਾ ॥

ਨਿਕੰਮਜੀ

ਨਿਹਾਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ॥

ਨਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਸਵੇਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਖਾਧਾ (ਮੂੰਹ) ॥

ਨਿਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਛਾਲਣਾ, ਤੱਕਣਾ,
ਉੜੀਥਣਾ ।

ਨਿਹਾਰੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਗੁਰੂ ਆਦਿ
ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨਿਹਾਲ, ਵਿ:—ਦੁਸ਼ੀਨ, ਖੁਸ਼, ਭਰਪੂਰ, ਮਾਲਾ
ਮਾਲ ।

ਨਿਹਾਲੀ, ਸ:—ਰਜਾਈ, ਲੋਢ, ਪੰਘ ਪੱਥ
ਸੁਖ ।

ਨਿਹੀ, ਪੁ: ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ, ਮਹੱਬਤ, ਇਸ਼ਕ ॥

ਨਿਹੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕਣਾ, ਨੀਵਾਂ ਹੋਣਾ ।

ਨਿਹੁਸਤ, }
ਨਿਹੁਸਤਣ (ਤੀ) } ਨਹੁਸਤ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਨਿਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਕਿਰਪਾ ਚੋਲੀ, ਮੋਹਣਾ ॥

ਨਿਕਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕਲਣਾ, ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਪੁ:—ਵੱਡੀਆਂ ਜੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ,
ਅਸਥਾਵ ॥

ਨਿਕਟ, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ, ਨਾਲ ॥

ਨਿਕੰਦ, ਵਿ:—ਜੌਂ ਪੁੰਦਿਆ ਹੋਯਾ, 'ਨਕੰਦ' ਥੀ
ਵੱਧੀ ॥

ਨਿਕੰਮਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, 'ਵਿਹਲਾ',
ਨਕਾਰਾ, ਤੁੱਛ, ਬਿਆਰਥ, ਬੁਰਾ, ਕੋਰਜਾ, ਜੋ
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਕੰਮਜੀ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮੀ, ਤੁੱਛ, ਨਕਾਰੀ ॥

ਨਿਕਟਮ

ਨਿਕਰਮ, ਪੁ: }
 ਨਿਕਰਮਣ, ਸ: } ਥੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਕੰਮਾ (ਮੀ)
 ਨਿਕਰਮਾ (ਮੀ) ਪੁ: } ਨਕਾਰਾ (ਰੀ) ।

ਨਿਕਰਮੀ, ਸ:—ਬੰਦੀ ਪਰਾਲਬਧ, ਭੇੜੀ ਕਿਸ-
 ਮਤ ।

ਨਿਕਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਆ-
 ਵਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ।

ਨਿਕਲਣਾ, }
 ਨਿਕਲਣਾ, } ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ, ਮੂੰਹ ਬੋਲਿਆ
 ਜਾਣਾ, ਨਿਹਰਾ ਹੋਣਾ, ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼
 ਬਣਨੀ, ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਬੰਦੂਕ ਚਲਣੀ, ਨਜ਼ਰ
 ਆਉਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਭਿਲਕਣਾ ॥

ਨਿਕਲ ਚਲਣਾ }
 ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਅਗਾਹਾਂ ਵਧ ਜਾਣਾ

ਨਿਕਲਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗ
 ਜਾਣਾ ।

ਨਿਕੜਾ }
 ਨਿੱਕਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਘੋਰਾ, ਬਾਲ, ਕੰਗਾ ।

ਨਿੱਕਾ ਸੁੱਕਾ }
 ਨਿੱਕਾਮੁੱਕਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ॥

ਨਿਕਾਸ, ਪੁ:—'ਨਕਾਸ' ਵੇਖੋ ।

ਨਿਕਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ।

ਨਿਕਾਸ਼, ਵਿ:—ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਲਾਇਕ (ਮਾਲ)

ਨਿਕਾਰ, ਪੁ:—'ਨਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਕਾਲ, ਪੁ:—ਨਿਕਲਣ ਵਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ ॥

ਨਿਕਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਕੇ ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਨਿਕਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ, }
 ਨਿਕਾਲ ਲੈਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਾਉਣਾ, ਲੈਕੇ
 ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੇਟ

ਨਿਕਾਲ ਰੱਖਣਾ, ਵਿ:—ਅਲੱਗ ਕੱਢਕੇ ਪਰ
 ਦੇਣਾ ।

ਨਿਕਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਸੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਿੱਕੀ, ਵਿ: ਸ:—ਛੋਟੀ।

(ਨਿੱਕੀ ਦੁਆਰ = ਚੜ੍ਹੀ) ॥

ਨਿੱਕੂ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ, ਛੋਟਾ ।

ਨਿਖਸਮੀ, ਸ:—'ਨਖਸਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਖੇਟੁ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਨੀ ਖੱਟੇ, ਨਿਕੰਮਾ, ਉਥਾਉ ॥

ਨਿਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ ਹੋਣਾ, ਮੇਲ ਨਾ ਰਹਿਣੀ,
 ਨਿੱਬਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੜੀਆ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਿਖਾਦ }
 ਨਿਖਾਧ } ਪੁ:—ਗਾਹ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰ, ਇਕ
 ਨੀਚ ਜਾਤ ।

ਨਿਖਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਖੰਡ ਜਾਂ ਕਪੜੇ
 ਸਫਾ ਹੋਣ ॥

ਨਿਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮੇਲ
 ਕੱਢਣੀ ।

ਨਿਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹੀ ਨਾਲ ਪਾਗਾ ਰੀਝਣਾ ॥

ਨਿਖਿੱਧ, ਵਿ:—'ਨਖਿੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਖੇਧ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ॥

ਪੁ:—ਨਿਖੇੜਾ ॥

ਨਿਖੇੜਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਪਛਾਣ, ਅੱਡ ਅੱਡ ਹੋਣਾ ॥

ਨਿਖੇਟ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੋਟ ਨਹੀਂ, ਨਖਾਲਸ ॥

ਨਿਗਮ

ਨਿਗਮ, ਪੁ:—ਵੇਦ ।

ਨਿਗਰ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰੜਾ, ਭਾਰਾ ।

ਨਿਗੰਦਣਾ

ਨਿਗੰਦਵਾਉਣਾ

ਨਿਗੰਦਵਾਈ

ਨਿਗੰਦਾ

ਨਿਗੰਦਾਉਣਾ

ਨਿਗੰਦਾਈ

ਨਿਗੰਦਾ' ਅਵਿਧ ਦੇਖੋ

ਨਿਗਮ, ਪੁ:—ਨਿਖੇੜਾ, ਚਰਕ, ਪਛਾਲ ।

ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸ:—ਦੇਖ ਭਾਲ, ਰਾਖੀ, ਸੰਭਾਲੀ ਪਹਿਰਾ ।

ਨਿਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਖਣ ਥਾੜੇ ਦੀ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾ ਲੈਣਾ, ਬੇਬੀਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਚੁੰਭਾ ਲੈਣਾ

ਜੀਉਂਦੀ ਮੱਖੀ ਨਿਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਲੈਣੀ ।

ਨਿਗੋਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕਲ ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨਿਗਾ } ਸ:—ਵਾਰੀ, ਦਫ਼ਾ (ਬਹੁਤ ਨਿਗਾਂ = ਕਈ ਵਾਰੀ) ॥

ਨਗਾ } ਸ:—ਨਜਰ, ਨੀਝ, ਤੌਰ, ਲਿਹ ਜਾ ਪਿਆਨ ॥

ਨਿਗਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਪਰਖਣਾ ॥

ਨਿਗਾ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਸਣਾ, ਨਜਰ ਆਉਣਾ ॥

ਨਿਗਾ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਨ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਗਾ ਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਚੁੰਭਣਾ ॥

ਨਿਚਿਟ

ਨਿਗਾ ਰੱਖਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣੇ ਰਹਿਣਾ,
ਨਿਗਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਸੋਝੀ ਰਖਣੀ ॥

ਨਿਗਾਹ, ਪੁ:—ਤਰਾ ਗਾਜੀ ਖਾਂ ਦੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਰ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਨਿਗੁਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅਸੂਲਾ ॥

ਨਿੱਘ, ਸ:—ਬੋਝੀ ਬੋਝੀ ਗਰਮੀ, ਤਾ ॥

ਨਿੱਘਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਕ ਜਾਣਾ, ਚਲੇ
ਨਿੱਘਰਨਾ } ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਘੁਟਣਾ,
ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿੱਘਾ, ਵਿ:—ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਗਰਮ, ਕੋਸਾ, ਦਲੇਰ, ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੁਖ ਸਹਿ ਲਏ, ਜੋ ਭੇਤ ਲੁਕਾ ਸਕੇ ।

ਨਿਘਾਰ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਬਰਬਾਦੀ (ਦੀ ਜਾਣਾ) ।

ਨਿਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਨਿੱਘਰਨਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਨਿਚੱਲ } ਵਿ:—ਨੁਪ ਦੁਪਾਤਾ, ਜੋ ਹਿੱਲੇ ਕੁਲੇ
ਨਿਚਲਾ } ਨਾਂ (ਰਹਿਣਾ) ।

ਨਿਚਲਾ, ਵਿ:—ਨੀਚੇ ਦਾ, ਹੇਠਲਾ, ਬੱਲੇ ਦਾ ॥

ਨਿੱਚੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਕਿਰਨੀਆਂ ॥

ਨਿਚਾਈ, ਸ:—ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ ।

ਨਿਚਾਣ, ਸ:—ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਪਾਣੀ ॥

ਨਿਚਿੱਟ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਨਿੱਥਲ, ਬੇ ਦਾਗ ॥

ਨਿਚਿੰਤ

ਨਿਚਿੰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਬੇਵਿਕਾਰਾ
ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਿਚਿੰਤਾਈ, ਸ਼:—ਬੇ ਵਿਕਾਰੀ, ਮੌਜ, ਅਰਾਮ ।

ਨਿਚੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਚੁੜਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਚੋੜ, ਪੁ:—ਸਭ, ਅਰਕ, ਜੋ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਕੱਠਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਨਿਚੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਨਚੋੜਨਾ ਅਤੇ 'ਨਚੋੜਾ
ਨਿਚੋੜਾ, ਪੁ: } ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਚੋੜੇ ਦਾ ਘੁੱਟ, ਪੁ:—ਛੇਕੜਲੀ ਬੰਦ, ਨਿਚੋੜ
ਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਨਿੱਛ, ਸ:—ਛਿੱਕ, ਠੱਕ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਵਾਉ ਅਵਾਜ
ਨਾਲ ਨਿਥਲੇ (ਆਉਣੀ) ॥

ਨਿੱਛ ਪਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਛਲ ਕਰਕੇ ਬਦ
ਸਗਣੀ ਹੋਣੀ ॥

ਨਿੱਛਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾ ਅਵਾਜ
ਨਿੱਛ ਮਾਰਨੀ } ਨਾਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਨਿਛਿੱਕਾ, ਵਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ, ਘਾਬਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਨਿਜ, ਵਿ:—ਅਪਣਾ, ਖਾਸ ।

ਨਿੱਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ ਨਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਜ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਾਸ ਚੇਰ ਤੇ ।

ਨਿੱਜਸਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕੰਜੂਸੀ, ਸੁਮ ਪੁਣਾ ।

ਨਿੱਜਸੀ, ਵਿ:—ਕੰਜੂਸ ਸੁਮ, ਬਖੀਫਾ ॥

ਨਿਤਰਾਉਣਾ

ਨਿਜਹ, ਪੁ:—ਮਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਦੁਖ ॥

ਨਿਜਾ, ਸ਼:—ਸ਼ਰਾਬਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਨਿਜਾਮ, ਪੁ:—ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੱਖਣ ਦੇ ਨਵਾਬ
ਦੀ ਅਲ ॥

ਨਿਜਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਜਿੱਠਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿੱਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਅਟਕਣਾ
ਨਿੱਠਰਨਾ, } ਉਡੀਕਣਾ ।

ਨਿਭਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਰ ਨਹੀਂ, ਦਲੇਰ
ਨਿੱਡਰ }

ਨਿਭੋਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਡੋਲੇ ਨਾਂ, ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਨਿੱਢਾ, ਪੁ: } 'ਨਿੱਢਾ' (ਢੀ) ਵੇਖੋ ॥
ਨਿੱਢੀ, ਸ਼: }

ਨਿਢਾਲ, ਵਿ:—'ਨਿਢਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿੱਤ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ
ਨਿੱਤ ਪਰਤ (ਤੀ) } ਰਮਿਸ਼ਾ, ਰੋਜ, ਲਗਾ,
ਭਾਰ ॥

ਨਿੱਤ ਨੇਮ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦੀ ਪੂਜਾ ਧਾਠ ॥

ਨਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖੇ ਜਾਣਾ, ਅਲਗ ਹੋਣਾ
ਮੇਲ ਦੇ ਬੰਨੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ (ਪਾਣੀ, ਆਦਿਕ,
ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਨਿੱਤਰਨਾਂ } ਵਿ:—ਨਿੱਤਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਾਫ਼,
ਨਿੱਤਰਵਾਂ } ਨਿਰਮਲ ॥

ਨਿਤਰਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਾਫ਼
ਨਿਤਰਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨਿਤਾਬਰਤ

ਨਿਤਾਬਰਤ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿ:—ਨਿੱਤ, ਸਦਾ, ਸਵੇਰੇ ।

ਨਿਤਾਬਰਤੀ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਸਦਾ ਬਰਤ ਰੱਖੇ ।

ਨਿਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਾਲ, ਨਿਰਬਲ ॥

ਨਿਤਾਰ, ਪੁ:—ਨਿਲ ਦੇ ਥੱਲੇ ਬਹਿਣ ਨਾਲ ਜੋ ਸਾਥ ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ।

ਨਿਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਾਥ ਕਰਨਾ, ਸੱਚ ਤੂਠ ਅੱਤ ਅੱਤ ਕਰਨਾ, ਬੁਟੀ ਭੇਉਂਦੇ ਰਸ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ॥

ਨਿਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਚ ਤੂਠ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਵੈਸਲਾ, ਨਿਰਨਾ ॥

ਨਿੰਦ, ਵਿ:—ਵਰਜਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵੇ, ਮੰਦਾ ॥

ਨਿੰਦਕ, ਪੁ:—ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿੰਦਕਾਲੀ, ਸ:—ਨਿੰਦਕ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਨਿੰਦਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨੀ, ਔਗਣ
ਨਿੰਦ ਦੇਣਾ } ਦੱਸਣੇ ॥

ਨਿੰਦਰਾ, ਸ:—ਨੀਂਦ, ਨੀਂਦਰ ।

ਨਿੰਦਰਾਕਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਪਈ ਆਵੇ ॥

ਨਿੰਦਾ } ਸ:—ਖਾਰਆਈ, ਘੋਰ, ਰਹਮਤ,
ਨਿੰਦਿਆ } ਬੁਝਾਈ (ਕਰਨੀ, ਹੱਲੀ) ।

ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਰਿਣਾ, ਔਗਣ ਦੱਸਣੇ ॥

ਨਿੱਧ, ਸ:—ਖਜਾਨਾ, ਪਣ, ਪਦਾਰਥ, ਬਖਸ਼ਾਵਰੀ ।

ਨਿੱਧ ਸਿੱਧ, ਸ:—ਬਖਸ਼ਾਵਰੀ, ਸਬ ਪਦਾਰਥ ॥

ਨਿਬਾਹੁ

ਨਿਧਜਕ, ਵਿ:—ਨਿਧਰ, ਦਲੇਰ, ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਧਾਣ, ਪ:—ਖਜਾਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹੀਸ ਰਹੇ ।

ਨਿਨਮੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਵਰਕ, ਪਛਾਣ ॥

ਨਿਨਾਣਵੇ, ਵਿ:—ਨੱਢੇ ਅਥੇ ਨੌਂ ॥

ਨਿਨਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਂਗਲੀ ਵੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਪੀੜ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਨਿਪਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਿਲਕੁਲ, ਹੱਦਾਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਨਿਪੁੱਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਉਲਾਦਾ ॥

ਨਿੱਬੇ, ਸ:—'ਨਿੰਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਨਿਬਲ } ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਬਲ ॥
ਨਿਬਲਾ }

ਨਿੱਬਲ, ਵਿ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਨੀ ਹੋਣਾ, ਸਾਥ ਅਸਮਾਨ ॥

ਨਿੱਬੜ ਤਿੱਬੜ, ਪੁ:—ਨਿੱਬੜਾ, ਵੈਸਲਾ, ਚੰੜਕ ॥

ਨਿੱਬੜਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੈਸਤਾ ਹੋਣ, ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਬਾਹ, ਪੁ: }
ਨਿਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਨਿਬਾਹ' ਆਇਕ ਵਧੇ ॥
ਨਿਬਾਹੁ, ਵਿ: }

ਨਿਬਾਲ

ਨਿਬਾਲ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ
ਨਿਬਾਲਾ } ਨਹੀਂ ।

ਨਿਬੂ } ਪੁਃ—ਖੋਟੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ
ਨਿਬੂ }

ਨਿਬੇੜਨਾ }
ਨਿਬੇੜਾ } 'ਨਿਬੇੜਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਬੇੜੂ }

ਨਿਭਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਨਿਭਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਭਰਮਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਭਰਮ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕੰਮ
ਇੱਥੇ ਜਾਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਭਾਉ }
ਨਿਭਾਉਣਾ } 'ਨਿਭਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਭਾਉ }

ਨਿਮੈ, ਸਃ—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੋਝੇ ਫਲ ਵਾਲਾ ਰੁਖ ॥

ਨਿਮਸਕਾਰ, ਸਃ—'ਨਿਮਸਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮਕ } ਪੁਃ—ਨਿਮਕ, ਲੂਣ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਸਾਲਾ,
ਨਿਮਿਕ } ਅੰਨ ।

ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ, ਵਿਃ—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਠਾਂ
ਜਾਣੇ, ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਧੋਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ, ਵਿਃ—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਣੇ, ਮਾਲਕ ਦਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥

ਨਿਮਕ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਇੱਥੇ ਅੰਨ
ਖਾਣਾ ॥

ਨਿਮੂਜ

ਨਿਮਕੀ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਮਕ ਹੋਵੇ,
ਨਿਮਕੀਣ } ਸਲੂਣਾ ।

ਨਿਮਕੀ ਪਤਾਸੇ, ਪੁਃ—ਲੂਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮ੍ਹ ਜਾਂ
ਜਾਮਣੂ ॥

ਨਿਮਖ, ਪੁਃ—ਪਲ, ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ॥

ਨਿਮਤਾ, ਵਿਃ—ਘਟੀਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਨਿਮ੍ਹ, ਵਿਃ—ਹਲੀਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੰਢਾਰ ਨੀ
ਹੋਵੇ, ਗਰੀਬ ॥

ਨਿਮ੍ਹਤਾ } ਸਃ—ਹਲੀਮੀ, ਗਰੀਬੀ,
ਨਿਮ੍ਹਤਾਈ } ਆਜਜੀ ॥

ਨਿਮਾਜ }
ਨਿਮਾਜਣ } 'ਨਿਮਾਜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਮਾਜੀ }

ਨਿਮਾਣ, ਪੁਃ—ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਥੋੜੇ ਪਹਾੜ ਦੇ ਚਿਰਲੀ
ਥਾਂ ॥

ਨਿਮਾਣਾ, ਪੁਃ } ਕੌੜਾ (ਕੁੜੀ) । ਵਿਃ—ਜਿੱਧਾ
ਨਿਮਾਣੀ, ਸਃ } ਗਰੀਬ, ਹਲੀਮ ।

ਨਿਮਾਣੀ ਇਕਾਦਸੀ, ਸਃ—'ਨਿਰਜਲਾ ਅਕਾ-
ਦਸੀ' ਵੇਖੋ ।

ਨਿਮਿਆ, ਵਿਃ—ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ, ਗਰਬ ਵਿੱਚ
ਆਪਾ ਜਾਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ ॥

ਨਿਮਿੱਤ, ਪੁਃ—'ਨਿਮਿੱਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮੂਜ, ਪੁਃ—ਵਫ਼ਿਆਈ, ਸੇਵਾ, ਨਾਉਂ ।

ਨਿਮੁਸ਼ਾਣ

ਨਿਮੁਸ਼ਾਣ } ਵਿ:—ਉਦਾਸ ਪਾਸ ਰਹਾ ਹੋਵਾ
ਨਿਮਸ਼ਾਣਾ }

ਨਿਮੋਸੀ, ਸ:—'ਨਮੋਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮੋਸ਼ੁਣਾ, ਵਿ:—'ਨਿਮੁਸ਼ਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਯਤ, ਵਿ:—ਨਰਾਇਣਾ ਹੋਇਆ, ਬਾਪਿਆ
ਹੋਯਾ, ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ।

ਨਿਯਮ, ਪੁ:—'ਨਿਮ' ਵੇਖੋ ।

ਨਿਰ, ਵਿ: ਵਿ:—(ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ)
ਨਹੀਂ, ਥਾੜੇ, ਬਿਨਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰ
ਅਪਰਾਧ—ਜਿਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ
ਨਿਰਬਲ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲ ਨਹੀਂ, ਕਮਜ਼ੋਰ) ।

ਨਿਰਗਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਈ

ਨਿਰਗੁਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ, ਤਿੰਨਾਂ
ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ (ਪਰਮੇਸਰ), ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਗੁਣ ਨਾਂ ਜਾਣੇ

ਨਿਰਗੁਣਿਆਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ,
ਦੱਸ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਿਰਪਣ, ਵਿ:—ਹਲੀਮ, ਗਰੀਬ, ਆਜ਼ਾਦ ॥

ਨਿਰਚੁ, ਵਿ:—ਨਿਰਚਿਤ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ (ਹੋਣਾ) ।

ਨਿਰਜਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ
ਬੇ ਉਲਾਟ, ਮੰਝ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ
(ਬਣ) ॥

ਨਿਰਜਲ, ਵਿ:—ਜਲ ਥਾੜੇ, ਸੁੱਕਾ (ਕੀ) ॥

ਨਿਰਜਲਾ ਅਕਾਦਸੀ, ਸ:—ਜੇਠਾ ਹਾਜ਼ ਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਕਾਦਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤ
ਦੁੱਖਕੋ, ਕਈ ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਬੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ।

ਨਿਰਲੋਜ

ਨਿਰਜੀਵ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦ ਨਹੀਂ
ਮਰਦਾ ।

ਨਿਰਦਈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਰਸਮ ।

ਨਿਰਦੇਹ, ਵਿ:—ਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਸਰੀਰ
ਰਹਿਤ ॥

ਨਿਰਦੋਖ (ਸ) } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ ਨਹੀਂ
ਨਿਰਦੋਖ (ਸਣ) } ਬੇ ਰੁਨਾਹ ।
ਨਿਰਦੋਖੀ (ਸੀ) }

ਨਿਰਪਣ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਖੁੱਖਾ, ਮੰਗਤਾ ।

ਨਿਰਪਰਾਧ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ
ਨਿਰਪਰਾਧੀ } ਨਹੀਂ

ਨਿਰਬੱਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ,
ਲਚਾਰ ।

ਨਿਰਬੰਧ, ਵਿ:—ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਅਟੱਕ ॥

ਨਿਰਬਿਕਾਰ, ਵਿ:—ਬਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸ ਬਿਨਾ,
ਪਰਮੇਸਰ ।

ਨਿਰਬੀਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਬੀ ਨਹੀਂ, ਬੇ
ਉਲਾਟ ।

ਨਿਰਭਾਗੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਨਸੀਬ ॥

ਨਿਰਮਲ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਸੁੱਧ, ਪਵਿਤਰ ॥

ਨਿਰਮੁੱਲ (ਲਾ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਨਿਰਮੁੱਲ } ਨਹੀਂ, ਦੁਰਲਭ, ਮੁਝਤ ॥

ਨਿਰਲੋਜ, ਵਿ:—ਬੇ ਸਰਮ, ਬੇ ਰੁਪਾ ॥

ਨਿਰਲੇਪ

ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿ:—ਬੇ ਦਾਗ, ਬੇ ਐਸ ॥

ਨਿਰਸ, ਵਿ:—ਬੇਟਾ, ਹੋਲੇ ਮੇਲ ਦਾ (ਦੀ), ਬੇ
ਸਆਦ, ਸੁੱਕਾ ।

ਨਿਰੰਕਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹੀਂ,
ਪਰਮਾਤਮਾ ।

ਨਿਰਖ, ਪੁ:—ਭਾਉ, ਮੁੱਲ, ਜਿਸ ਲੇਖੇ ਚੀਜ਼ ਵਿਕੇ ।

ਨਿਰਖ, ਸ:—ਪਤਾ ਪਛਾਣ, ਅਬਰ, ਗਿਆਨ,
(ਕਰਨਾ)

ਨਿਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਤਾ
ਲਾਉਣਾ, ਕਦਰ ਕਰਨੀ ।

ਨਿਰੰਗਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੰਧੋਜ ਨਹੀਂ,
ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ ॥

ਨਿਰੰਜਣ } ਵਿ: ਪੁ:—ਬੇਦਾਗ, ਬੇ ਦੱਸ,
ਨਿਰੰਜਣ } ਪਰਮਾਤਮਾ ।

ਨਿਰੰਜਾਂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਖੋਧਾ ॥

ਨਿਰਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ,
ਸਾਫ਼, ਠੀਕ ॥
ਸ:—ਪਛਾਣ, ਸਬੂਤ, ਵਖਿਆਨ ।

ਨਿਰਤ, ਸ:—ਨਾਰ, ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ,
ਕਦਰ ॥

ਨਿਰਤਕਾਰ (ਰੀ), ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ।

ਨਿਰਤ ਕਾਟੀ, ਸ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਰ ।

ਨਿਰਤਕ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਤ ਕਾਰ ॥

ਨਿਰੰਤਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਰਾਬਰ ।

ਨਿਰਾ

ਨਿਰਤਾ, ਵਿ:—ਉੱਕਾ ।

ਨਿਰਨਾ, ਪੁ:—ਪਛਾਣ, ਵਖਿਆਨ—ਪੂਰਾ ਬਿਆਨ,
ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖੋਧਾ ॥

ਨਿਰਨੇ ਚਾਰ, ਵਿ:—‘ਨਿਰਾਚਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਬਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਬੂਟੀ ॥
ਨਿਰਬਿਸੀ }

ਨਿਰਬਾਹ, ਪੁ:—‘ਨਬਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੋਂ ਛੁੱਟ
ਸਾਣਾ ॥

ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ, ਪੁ:—ਉਹ ਹਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਰਮਲਾ, ਪੁ:—(ਇਕ) } ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੇ
ਨਿਰਮਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ) } ਸਿੱਖ ਸਾਧੂ ।

ਨਿਰਮਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਬੂਟੀ ।

ਨਿਰਮੂਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਜਾਂ ਜੜ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਬਾਹ, ਪੁ:—‘ਨਬਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਸੁੱਝਣਾ,
ਪਛਾਨਣਾ ॥

ਨਿਰਵਿਰਤ, ਵਿ:—ਹਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ
ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹ ॥

ਨਿਰਵੈਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ॥
ਸ:—ਪਛਾਣ ।

ਨਿਰਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕੋ, ਹੀ, ਕੇਵਲ,
ਸਿਰਫ ॥

ਨਿਰਾਪੁਰਾ

ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਵਿ:—ਖਿਲਕੁਲ, ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ ।
 ਨਿਰਾਸ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਸ ਜਾਂ ਉਮੇਦ
 ਨਿਰਾਸ } ਨਹੀਂ ॥

ਸ:—ਆਸ ਜਾਂ ਉਮੇਦ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਨਿਰਾਸਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ,
 ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਾਗਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
 ਖਾਧਾ ॥

ਨਿਰਾਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਰੰਗ ਨਹੀਂ,
 ਨਿਰੰਕਾਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ।

ਨਿਰਾਰਥ, ਵਿ:—ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ
 ਫੇਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਾਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਵੇਖਰਾ, ਅਨੇਕਾ,
 ਨਿਆਰਾ ॥

ਨਿਰਗਰ, ਵਿ:—'ਨਿਰਾਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਿਤ, ਸ:—'ਨਿਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਰਿੰਦ, ਪੁ:—ਮਨੁਖਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ॥

ਨਿਰਿੰਦਰ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ ॥

ਨਿਰੁਪ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਨਹੀਂ,
 ਨਿਰੁਪ } ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
 ਨਿਰੁਪੀ }

ਨਿਰੇਗਰ, ਵਿ:—'ਨਿਰਾਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰੇਲ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ, ਹਰਾ ਥੋਪਾ, ਸੁੰਦ ॥

ਨਿਰੇਲਾ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ ਦਾ ਹੁੱਕਾ ॥

ਨਿਰੋਲ (ਗੀ), ਵਿ:—'ਨਰੋਲਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਵਾਰਨ ਹਾਰਾ

ਨਿਰੋਧ, ਪੁ:—ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ।

ਨਿਰੋਧਰ, ਵਿ:—ਬਚਾਉਣ ਜਾਂ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਰੋਲ, 'ਨਰੋਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਲੱਜ, ਵਿ:—'ਨਿਰਲੱਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਲੱਟਾ, ਵਿ:—ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਨਿਲਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ
 ਨਿਲਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਨਿਵਲੀ, ਪੁ:—(ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਕੰਨ ਪਿਛੇ
 ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ ॥

ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਘੋੜ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ
 ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਮੂੰਹ ਰਾਹ ਅੰਦਰ ਧਾਕੇ ਹੇਠੋਂ
 ਖੋਫ ਲੈਣਾ (ਜੋਗੀ ਐਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ) ।

ਨਿਵਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਛੁਕਾਉਣਾ, ਮੱਥਾ ਟਿਕਾਉਣਾ ॥

ਨਿਵਾਸ, ਪੁ:—ਰਹਿਣਾ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਘਰ,
 ਭੋਗ ॥

ਨਿਵਾਸੀ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਵਾਜਣਾ, ਵਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਸੁਖ
 ਦੇਣਾ, ਮੇਰਤਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਨਿਵਾਣ, ਸ:—'ਨਿਮਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਵਾਰ, ਸ:—ਮੰਦਤ, ਸਹਾਇਤਾ, ਨਵਾਰ ॥

ਨਿਵਾਰਨ ਹਾਰ (ਗੀ), ਪੁ:—ਜੋ ਮੰਦਤ ਥਾਏ ਜਾਂ
 ਬਚਾਏ, ਰੱਖਾ ॥

ਨਿਵਾਰਨਾ

ਨਿਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਛੁਡਾਉਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਮਾ, ਗਰਾਹ ।

ਨੀ } ਸ:—ਤੀਮਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ,
ਨੀ } ਅਜੀਏ, ਕੜੇ ॥

ਨੀਉਂ, ਸ:—'ਨਿਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਉਣ ਕੋਣ, ਪੁ:—ਸਮ ਕੋਣ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਕੋਣ ।

ਨੀਉਣੀਆ ਖੀਉਣੀਆਂ, ਸ:—ਬਣਾਉਣੀ ਨਿਮਤਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ।

ਨੀਅਤ, ਸ:—ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ, ਮਾਰਗ, ਮਨਸਾ, ਨੀਤ ।

ਨੀਹਲ, ਪੁ:—ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ । ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਹੇਠਾਂ, ਥੱਲੇ ।

ਨੀਹਲਾ, ਵਿ:—ਹੈਠਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ।

ਨੀਂਗਰ, ਪੁ:—ਮੂੰਡਾ, ਥਲ, ਥੱਲਾ ॥

ਨੀਂਗਰ ਦੰਦ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਾੜਾ ॥

ਨੀਚ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਕਮੀਨਾ, ਨਕਾਰਾ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਨੀਚ ਜਾਤ, ਸ: ਪੁ:—ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ, ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਨੀਚਣੀ, ਸ:—ਨੀਚ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਕਮੀਨੀ, ਨਕਾਰੀ ॥

ਨੀਚਲਾ, ਵਿ:—ਨਿਚਲਾ, ਹੇਠਲਾ, ਥੱਲੇ ਦਾ ॥

ਨੀਂਦ

ਨੀਚਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਹੇਠ, ਥੱਲਾ, ਹੇਠਲਾ ਪਾਸਾ, ਨੀਵ ॥

ਨੀਚਾਈ, ਸ:—ਨਿਵਾਲ, ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਨੀਚੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਅਵ: ਹੇਠ, ਥੱਲੇ, ਨੀਵੇਂ ਪਾਸੇ ।

ਨੀਵੋਨੀਵੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ, ਹੇਠਲੀ ਭਾਇਉਂ ॥

ਨੀੜ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਟਿਕਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਤ੍ਰਿਖੀ ਨਜਰ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਨੀਤ, ਸ:—ਨੀਅਤ, ਨੀਤੀ (ਦੇਵੇਂ ਵੇਖੋ) ॥

ਜੇਹੀ ਨੀਤ ਤੇਹੀ ਮੁਰਾਦ = ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮਨੁੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਓਹੋ ਜੇਹਾ ਉਸ ਨੇ ਵਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਨੀਤੀ, ਸ:—ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਢੰਗ, ਵਰਤਾਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਖਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿੱਕਰ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ) ।

ਨੀਂਦ, } ਸ:—ਸੌਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੌਂਕੇ ਅਰਾਮ
ਨੀਂਦਰ, } ਕਰਨਾ ॥

ਨੀਂਦ ਉਟਕ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਜਾਗ ਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਸੌਂ ਸਕਣਾ ।

ਸੁਖ ਦੀ ਨੀਂਦਰ ਸੌਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਕ ਸੌਣਾ, ਨਿਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਸੌਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨੀਂਦੁ, ਵਿ: ਪੁ:—'ਨਿਦਰਾਕਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਮ

ਨੀਮ, ਵਿਃ—ਅੱਧਾ, ਅੱਧਮ (ਨੀਮ ਰੰਗ), ਨਿਮ ॥

ਨੀਮਚਾ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ, ਚਲਵਾਰ ॥

ਨੀਮਾਂ, ਵਿਃ—ਹੋਠਲਾ, ਥੱਲੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਹਲੀਮ ॥

ਨੀਮਾ, ਪੁਃ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਨੀਮਾਂ ਕਾਰੀ, ਸਃ—'ਮੀਨਾਂ ਕਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਯਤ, ਸਃ—'ਨੀਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਰ, ਪੁਃ—ਖਾਲੀ ॥

ਨੀਰਨ, ਪੁਃ—ਕੱਖਾਂ ਪੱਠਿਆਂ ਦੀ ਭਰਿ, ॥

ਨੀਰੀ, ਪੁਃ—ਚਾਰਾ, ਘਾਹ ਪੱਠੇ ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਨੀਲ, ਵਿਃ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਅਸਮਾਨੀ ਰੰਗ, ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਨੀਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨੀਲਾ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਰੰਗ ॥

ਨੀਲ ਕੰਠ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਖੇਜ਼ੂ, ਗਰਜ਼, ਮਹਾਦੇਵ ॥

ਨੀਲ ਰੰਠੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਨੀਲ ਗਉ }
ਨੀਲ ਗਾਂ } ਸਃ—ਗਉ ਵਰਤਾ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਪਸ਼ੂ ॥

ਨੀਲ ਬੜੀ, ਸਃ—ਨੀਲ ਵਾਲੀ ਵੱਡਿਆ ਦੀ ਦਵਾ (ਨੀਲ ਦੀ ਬਲੀ) ॥

ਨੀਲਮਣ (ਣੀ) ਸਃ—'ਨੀਲਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਲਾਰਨੀ

ਨੀਲ ਸਬੰਦ, ਪੁਃ—'ਨੀਲਾ' ਵਿੱਚ ਨੀਲਾ ਘੀਰੀ-ਆ' ਦੋਖ ॥

ਨੀਲਕ, ਸਃ—ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਸੁਆਹਰ, ਥਾਂਦੀ ਸੱਠੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਲਹਿੰਗਾ, ਇੱਕ ਨੀਲੀ ਪਗੜੀ ॥

ਨੀਲਕੀਲ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਖੇਜ਼ੂ, ਨੀਲ ਕੰਠ ॥

ਨੀਲਨ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਛਿਰੀਆਂ ਬਾਲਦੇ ਹਨ ॥

ਨੀਲਮ, ਸਃ—ਅਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਦਾ ਵਰ ਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਨੀਲਾ, ਵਿਃ—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ, ਅਸਮਾਨੀ, ਥਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸ਼ੌਂਕ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨੀਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤ ਮਾਰ ਕੁੱਟਕੇ ਨੀਲਾ ਪਾ ਦੇਣੇ ॥

ਨੀਲਾ ਘੀਰੀਆ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨੀਲੀ ਬੂਟੀ (ਸਾਹਰ ਦਾ ਇਲਾਜ) ॥

ਨੀਲਾ ਬੋਥਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਂਬਾ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨੀਲਾ ਪੀਲਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਨੀਲਾਈ, ਸਃ—ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਗੂਣ, ਨੀਲ ॥

ਨੀਲਾਰਣ }
ਨੀਲਾਰਨੀ } ਸਃ—ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਵਾਲੀ ਝਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਲਲਾਰਣ ॥

ਨੀਲਾਰੀ

ਨੀਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ।

ਨੀਲੋਫਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਠੰਡਾ ਫੁੱਲ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਰਬਤ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕੰਮੀਆਂ ॥

ਨੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਬੁਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਹਿਠਾਹਾਂ ਨੂੰ, ਖਲੇ, ਉਚਾਈ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ॥

ਨੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕਾਉਣਾ, ਠੀਵ ਕਰਨਾ ।

ਨੁਆਜ, }
ਨੁਆਜਣ(ਜੀ) } 'ਨਮਾਜ' ਆਦਿਕ ਦੇਖ ।

ਨੁਆਣ }
ਨੁਆਰ } 'ਨਿਮਾਣ' 'ਨਵਾਰ' 'ਨਵਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਨੁਆਰੀ }

ਨੁਆਲਾ, ਪੁ:—ਨਵਾਲਾ, ਲੁਕਮਾ, ਗਰਾਹ ॥

ਨੁਆਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਥੋੜੀ, ਕਿਸਤੀ, ਥੋੜ ਵਿੱਚ ਨੈ ॥

ਨੁਸਕਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਗਜ ਉੱਪਰ ਵੇਗੀ ਵਾਸਤੇ ਦੁਆਈਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਣ, ਦੁਆ ਦੀ ਮੁਬਾਕ ॥

ਨੁਸਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਲਾਏ ਮੰਗਾ ਦੇਕਣਾ ॥

ਨੁਸਾਦਰ, ਪੁ:—'ਨਸਾਦਰ' ਦੇਖ ।

ਨੁਹਾਰ, ਸ:—ਚੋਹਰੇ ਦੀ ਬਣਾਉਣ, ਮਹਾਦਰਾ ।

ਨੁਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਬੇ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਧੋਨਾ, ਅਸ-
ਨੁਹਾਲਣਾ } ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਨੁਕਸਾਣ, ਪੁ:—ਘਾਵਾ, ਰੋਣਾ, ਜਾਨ, 'ਚੁਰਸ, ਵਿਗਾੜ ॥

ਨੁਚੜਾਉਣਾ

ਨੁਕਤਾ, ਪੁ:—ਖਿੰਦੀ, ਗੁੱਬਾ ਅਰਬ, ਛੋਤ ਦੀ ਗੱਲ ।

ਨੁੱਕਰ, ਸ:—ਕੂਨਾ, ਖੁਜਾ, ਸਿਰਾ, ਹੱਦ, ਮੋਕਾ ॥

ਨੁਕਰਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਟਾ (ਘੋੜਾ), ਸਾਫ, [ਖਰਚਾ] ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਨੁਕਲ, ਪੁ:—ਨਸ਼ਾ ਪੀਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਫਲ ਮਠਿ ਆਈ ਆਦਿਕ ਥੱਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨੁੱਕ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਨੁੱਕਰ, ਭਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁੱਕਰ ਵਾਲਾ ਸੰਦ, ਛੋਟੇ ਵੇਕ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨੁੱਕਰ, ਸ:—'ਨੁੱਕਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾ, ਪੁ:—'ਨੁਸਕਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾਣ, ਪੁ:—'ਨੁਕਸਾਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾਨੀ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਨੁਖਸਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨੁਖਤਾ, ਪੁ:—'ਨੁਕਤਾ' ਦੇਖੋ ।

ਨੁਗਦਾ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਦਾ ਬੱਲੇ ਜੋ ਬਹਿ ਜਾਵੇ, ਰੋਕ, ਭੰਗ, ਘੋਟੀ ਦੋਈ ॥

ਨੁਗਦੀ, ਸ:—ਬਸਣ ਦੀ ਭਲੀ ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ, ਉਂਦੀ ।

ਨੁਗੁਰਾ, ਵਿ:—'ਨਿਗੁਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੁਚੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਚੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਠਿੱਚ ਝਨਾ ॥

ਨੁਚੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਚੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨੁਚਜਾਈ

ਨੁਚਜਾਈ, ਸ:—ਨਚੋੜਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਨੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਟਾਉਣਾ, ਝਰੀਟ ਦੁਆ
ਉਣੀ, ਵੀਵੀ ਵਢਾਉਣੀ, ਪੰਜਾ ਮਰਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨੁਚਾਈ, ਸ:—ਪਾੜਣ ਖੁੰਦਣ ਛਿੱਲਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਨੁਮਾਇਸ਼ } ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਜਿਸ ਜਗਾ ਭਾਂਤ
ਨੁਮੈਸ਼ } ਭਰਤ ਦੀਆਂ ਅਰਚਨਾ ਵਸਤਾਂ
ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ॥

ਨੁਲਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੁਹਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਲਾਸੀ, ਸ:—ਹਰੀ ਭਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਹਣੀ,
ਨਾਲ ॥

ਨੂੰ, ਅਵ:—ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਉਸਨੂੰ,
ਪਰ ਨੂੰ) ॥

ਨੂੰਹ, ਸ:—ਪੁਛ ਦੀ ਵਹੁਣੀ ॥

ਨੂਣ, ਪੁ:—ਲੂਣ, ਨਿਮਕ, ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ,
ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ॥

ਨੂਰ, ਪੁ:—ਗਠਣ, ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਚੌਂਕੜ, ਝਲਕ,
ਅੱਖ ਦੀ ਜੋਤ ॥

ਨੂਰ ਮਹਲ ਦੀ ਸਰਾਂ, ਸ:—ਕੋਈ ਅਰਚਨਾ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨੂਰਾ, ਪੁ:—ਵਾਲ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਦੁਆ

ਨੂਰੀ, ਵਿ:—ਨੂਰ ਦਾ, ਨਿਹਾਜ਼, ਜੋ ਨਿਹਾਲ
ਕਰੇ ॥
ਪੁ:—ਫਿਰਸਤਾ ॥

ਨਿਸ਼ਾਨੀ

ਨੂਰੂ, ਪੁ:—ਉਹ ਕੋਈ ਜੋ ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਨੇ, ਅਵ:—ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਰਣ ਕਾਰਕ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਉਸ ਨੇ) ॥

ਨੇਉਹੁਲਾ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸੱਜਰਾ, ਭਾਜਾ, ਚਰਾ ॥

ਨੇਉਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਬਲ ਦਾ ਮੋਟਾ, ਚਿਲਗੋਜਾ ॥

ਨੇਉਂਦ, ਪੁ:—ਉਹ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ
ਲੱਕੜ ਰੱਖਕੇ ਤਰਖਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ

ਨੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਣਾ, ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਨੇਉਣੀ ਖੇਉਣੀ, ਸ:—ਅਧੀਨਗੀ ਅਤੇ ਅਭ-
ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਨੇਉਤਾ } ਪੁ: ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਭਜਣ ਲਈ
ਨੇਉਂਦਰਾਂ } ਖੁਲਾਉਣਾ, ਸਿਆਵਰ, ਖੋਲ ॥
ਨੇਉਂਦਾ }

ਨੇਉਰ, ਸ:—ਗਿੱਟੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਜੰਜੀਰੀ ॥

ਨੇਉਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਾਨੌਰ ਸੱਪ ਨੂੰ
ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਉਲੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਹੁੱਸੇ ਨਾਲ
ਪੈਨ ਪਿਛਾਹਾ ਸਿੱਟ ਲੈਣਾ (ਵੱਟਲੀ) ॥

ਨੇਉੜਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਖਾਧੀ ਜਾਵੇ,
ਭਲੁਣਾ, ਨਾਲ ਦਾ ॥

ਨੇਸਤੀ, ਸ:—ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਾਸ, ਸੁਸਤੀ ॥
ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਸੁਸਤ ॥

ਨੇਸਨ

ਨੇਸਨ, ਸ:—ਕੋਸ, ਜਾਤ ॥

ਨੇਸਨਲ, ਵਿ:—ਕੋਮੀ, ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ।

ਨੇਹ } ਪੁ:—‘ਨਿਹ’ ਵੇਖੋ ॥
ਨੇਹ

ਨੇਹਚਾ, ਪੁ:—‘ਨਿਸਚਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੇਹੀ } ਵਿ: ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸੱਜਣ ॥
ਨੇਹੀ

ਨੇਹੁ } ਪੁ:—‘ਨਿਹ’ ਵੇਖੋ ॥
ਨੇਹੁ

ਨੇਹੀਗ, ਪੁ:—ਲਹਿੰਗੇ ਜਾਂ ਘਗਰੀ ਦੇ ਉਤਲੇ
ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜੋ ਥਪੜਾਂ ਲਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਕ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਅੱਛਾ ॥

ਨੇਕ ਚਲਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੱਲਣ ਹੱਛਾ
ਹੋਵੇ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ॥

ਨੇਕ ਚਲਨੀ, ਸ:—ਭਲਮਾਲਸੀ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ
ਕਰਨੇ ॥

ਨੇਕਨਾਮ, ਵਿ:—ਨੇਕ ਚਲਣ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ
ਹੋਵੇ ॥

ਨੇਕ ਨਾਮੀ, ਸ:—ਸੱਭਾ, ਵਡਿਆਈ, ਜਸ ॥

ਨੇਕ ਬਖਤ, ਵਿ:—ਆਗਿਆ ਕਾਰ, ਕਿਸਮਤ
ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਕ ਬਖਤੀ, ਸ:—ਭਲਮਾਲਸੀ, ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ।

ਨਕੀ, ਸ:—ਚੰਗਿਆਈ, ਭਲਮਾਲਸੀ, ਭਲਿ-
ਆਈ ॥

ਨੇੜ

ਨੇਕੀ ਬਦੀ, ਸ:—ਦੁਖ ਸੁਖ ॥

ਨੇਖਤ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ॥

ਨੇਗ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਲਾਗ,
ਵਹਤਾਉ ॥

ਨੇਗੀ, ਪੁ:—ਗਜੇ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵ
ਮੋਹਰੀ ॥

ਨੇਚਾ } ਪੁ:—ਚੁੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਨੇਚਾ } ‘ਚਮ’ ਰੱਖੀ ਹੀ ਹੈ ।

ਨੇਚੇ ਗਰ (ਬੰਦ), ਪੁ:—ਨੇਚੇ ਬਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਚੀ } ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਜੋ
ਨੇਚੀ } ਸਾਡਾ ਸਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਜਾ, } ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਭਾਲਾ, ਬਰਛਾ, ਕਿਲਕਾਂ ਦਾ
ਨੇਜਾ, } ਕਾਨਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਘੜਦੇ
ਹਨ ॥

ਨੇਜੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਘੋੜਾ ਦੁਗਾ ਕੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਨੇਜੇ
ਨਾਲ ਕਿੱਲੀ ਘੁੰਟਣ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਨੇਜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬ:)—‘ਨੇਉਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੇਠੀ, ਸ:—ਕੱਠ, ਕੱਠੀ ਚੀਜ ॥

ਨੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਨੇਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਰਜੀ, ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਨੇਤਕੀ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦਾ ਤਾਪ ॥

ਨੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇਣ, ਦੀਦਾ । ਨੀਵੀਂ
ਧਰਤੀ ॥

ਨੇੜਾ

ਨੇੜਾ, ਪੁ:—ਮਧਾਲੀ ਦੀ ਰੱਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੜਕੇ
ਰਿੜਕੀਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇੜੀ, ਸ:—'ਨੇਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਨੇੜਾ } ਪੁ:—ਪਸਾਰੇ ਆਇਕ ਦੀ ਉਹ ਖਾਲੀ
ਨੇੜਾ } ਥਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਨੇੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਗੁਰਮ ਦੁਕਲ ਵਾਲੇ

ਨੇੜੀ, ਸ:—ਨੜਾ, ਛੇਦਾ, ਵਾਧਾ ।

ਨੇਮ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਖੰਧੇਜ, ਬਰਤ, ਰੀਤ, ਦਸਤੂਰ
(ਕਰਨਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ।

ਨੇਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿੱਭ, ਲਗਾਤਾਰ,
ਬੰਨ੍ਹ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ ॥

ਨੇਮੀ, ਵਿ:—ਨੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਨੇਮ ਪੂਰਾ
ਕਰੇ ॥

ਨੇਰਸ, ਪੁ:—ਉਹ ਸਿਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ
ਬੈਠਕ ਰਗੜਦੇ ਹਨ, ਆਟਾ ਰੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਕੋਲ ਚੌਕੀ ॥

ਨੇਵਤਾ, ਪੁ:—'ਨੇਉਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੇੜ, ਸ:—ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ, ਨਜ਼ੀਕੀ ॥

ਨੇੜਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਵ:—ਪਾਸ, ਲਗੇ, ਨਜ਼ੀਕ ॥
ਨੇੜੀ }

ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲੱਗੇ, ਦੂਰ ਨਾਂ ।

ਨੈ, ਅਵ:—'ਨੇ' ਵੇਖੋ ॥ ਸ:—ਨਦੀ, ਦਰਿਆ ॥

ਨੈਰਿਤ ਕੋਣ

ਨੈਇ, ਸ:—ਬੋਝੀ, ਕਿਸਤੀ ॥

ਨੈਇਆ, ਵਿ:—'ਨਵਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੈਈ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਬੱਝੇ ਚਿਰ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ॥

ਨੈਈਵੇਦ, ਪੁ:—ਏਉਤੇ ਦਾ ਛੋਗ ॥

ਨੈਹਦਰ }
ਨੈਹਰ } 'ਨਹਿਦਰ' 'ਨਹਿਰ' 'ਨਾਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੈਹਲਾ }

ਨੈਹਾ }
ਨੈਕ } 'ਨਹਾ' 'ਨਾਇਕ' 'ਨਾਇਕੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੈਕੀ }

ਨੈਚਾ, ਪੁ:—'ਨਚਾ' ਵੇਖੋ ।

ਨੈਣ, ਪੁ:—ਨੇੜ, ਅੱਖ ਸ:—'ਨਾਇਣ' ਵੇਖੋ ।

ਨੈਣ ਸੁਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਢੁੱਲ ॥

ਨੈਣ ਪ੍ਰਾਣ, ਪੁ:(ਬਹੁ:ਬ:)—ਸਰੀਰ, ਸੁਖ ਅੰਗ ॥

ਨੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ॥

ਨੈਣੂੰ, ਪੁ:—ਬਲ ਬੂਟੇ ਵਾਲੀ ਮਲ ਮਲ ॥

ਨੈਪਾਲ, ਪੁ:—ਜੰਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਮਲਖ ਜਿੱਥੇ ਗੋਰਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਨੈਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਾਕਮ ਦੇ ਬੱਲੇ ਜੋ ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ
ਹੋਵੇ ।

ਨੈਰਿਤ, }
ਨੈਰਿਤ ਕੋਣ } ਸ:—ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਵੱਖਲ ਦੇ
'ਵਰਲਾ' ਪਾਸ ॥

ਨੋ

ਨੋ } 'ਨੂੰ' ਅਤੇ 'ਨੂੰਹ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਹ }

ਨੋਕ, ਸ:—ਨੋਕਰ, ਬਰੀਕ ਸਿਰਾ, ਚੁੰਝ, ਕੋਣਾ ॥

ਨੋਕ ਜਬਾਨ, ਸ:—ਜਬਾਣੀ, ਇਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਣ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਨੋਕ ਝੋਕ, ਸ:—ਇਚਕਰ, ਹੁੰਜਤ, ਪੱਟ ਥੋਹ ॥

ਨੋਕੀ, ਵਿ:—ਨੋਕ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਆੜ੍ਹ,
ਇੱਕੀ ॥

ਨੋਕੀ ਤਮਾਕੂ, ਪੁ:—ਨੋਕਦਾਰ ਪਤਿਆਂ ਵਾਲਾ
ਤਮਾਕੂ ॥

ਨੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਝੀ ਵੱਢਣਾ, ਪੁੱਢਣਾ, ਖੋਹਣਾ ॥

ਨੋਚਾਈ, ਸ:—ਨੋਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਨੋਟ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ, ਲਿਖਤ, ਕਾਗਜ਼ ਦਾ
ਸਿਕਾ ॥

ਨੋਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖ ਲੇਣਾ ਕਿ ਫੁੱਲੇ
ਨਹੀਂ ॥

ਨੋਟ ਪੇਪਰ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਨੋਟ ਬੁਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਘਾਟ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੱਲਾ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਨੋਟਸ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ
ਛਾਪ ਕੇ ਜੋ ਗੱਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਨੋਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਘੱਟ ਦਸ, ਅੱਠ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਨੋਂ ਖੰਡ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦੇ ਨੋਂ ਹਿੱਸੇ (ਹਿੰਦੂ
ਮਤ ਮੁਜਿਬ) ॥

ਨੋਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ

ਨੋਂ ਰੁਹਿ (ਹੁ), ਪੁ:—ਸੂਰਜ, 'ਦਾ, ਮੰਗਲ, ਬੁੱਧ,
ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ, ਸ਼ੁੱਕਰ, ਛਨਿਡਰ, ਰਾਹੁ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ॥

ਨੋਂ ਘਰਾ, ਪੁ:—ਨੋਂ ਅੰਦਰਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਨੋਂ ਦੁਆਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਨੋਂ ਰਾਹ (ਅੱਖਾਂ,
ਕੰਨ, ਨਾਸਾਂ, ਮੂੰਹ ਆਦਿਕ) ॥

ਨੋਂ ਨਿੱਧ, ਸ:—ਨੋਂ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਖ (ਪਣ, ਉਲਾਟ
ਆਦਿਕ) ॥

ਨੋਂ ਨਿੱਧ ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸਿੱਧ (ਹੋਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ
ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਨੋਂ ਰਤਨ, ਪੁ:—ਨੋਂ ਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਜੜਿਆ
ਹੋਯਾ ਗਾਹਣਾ, ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਚਰਿਤ੍ਰ
ਦੀ, ਅਕਬਰ ਜਾਂ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੇ ਨੋਂ ਦਰ-
ਬਾਰੀ ॥

ਨੋਂ ਰਾਤੇ } ਪੁ:—'ਨਰਾਰੇ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਂ ਰਾਤੇ }

ਨੋਂ ਸਾ } ਪੁ:—ਲਾੜਾ ॥
ਨੋਂ ਸੇ }

ਨੋਂ ਸਾਦਰ } 'ਨਸਾਦਰ' 'ਨਹੂੰ' 'ਨਹੂੰਦਰ' ਅਤੇ
ਨੋਂ ਹ }
ਨੋਂ ਹਦਰ } 'ਨਹੁਰੀਆ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਂ ਹਰੀਆ }

ਨੋਂ ਕਰ } ਪੁ:—ਸੇਵਕ, ਰਹਿਲੀਆ, ਜੋ ਭਲਬ
ਨੋਂ ਕਰ } ਲੇਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਚਾਕਰ ॥

ਨੋਂ ਕਰੀ } ਸ:—ਰਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਨੋਂ ਕਰ ਦਾ ਕੰਮ
ਨੋਂ ਕਰੀ } ਅਸਾਮੀ ॥

ਨੋਂ ਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਨੋਂ ਕਰੀ ਕਰਨਾ
ਹੈ ॥

ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣੀ

ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਨੌਕਰਯਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰਾਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਉਠਿਆ
ਹੋਯਾ ਮੰਜਾ ॥

ਨੌਕਾ, ਪੁ:—ਨਾਇਆ, "੮" ਦਾ ਅੰਗ ॥
ਸ:—ਬੇੜੀ ॥

ਨੌਣਾ, ਵਿ:—ਨੌਂ ਗੁਣਾ ॥ ਕ੍ਰਿ:—ਨੋਉਣਾ, ਝੁਕਣਾ ॥

ਨੌਂਧਰ, ਸ:—'ਨਹੰਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੌਬਰ, ਸ:—ਭਿੱਕ ਵਾਜਾ, ਧੌਂਸਾ, ਵੇਲਾ, ਵਾਜੀ,
ਹਾਲਤ ॥

ਨੌਮਾਂ, ਪੁ: ਵਿ:—ਨੌਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਬਾਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਨੌਮੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਬਿਤ ॥

ਨੌਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਬੁਰਾ ਭਲਾ
ਕਾਹਿਲਾ ॥

ਨੌਵਾਂ, ਵਿ:—'ਨੌਮਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਪ

ਪ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤਾਂ ਦਾ ਛੇਥੀਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਪੱਧਾ ॥

ਪਉਆ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਖਜ਼ਾਉ,
ਸਰ ਦੀ ਰੋਥਾਈ, ਪਾਉ, ਕਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ
ਯੱਕਾ ॥

ਪਈ, ਵਿਸਮਲ:—'ਬਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਮਾਉਣਾ

ਪਈਯਲ, ਵਿ:—ਪੈ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ,
ਆਲਸੀ ॥

ਪਸੰਗ, ਪੁ:—'ਪਸੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸੰਜਰ ਦੇਨ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸਾ
ਫਰ ਚੜ੍ਹਨ ॥

ਪਸੁੱਡਣ } ਪੁ:—ਝਗੜਾਵਾਂ, ਲੜਾਕਾਂ, ਰਸਾਣੀ ॥
ਪਸੁੱਡਣ }

ਪਸਤਾ } ਵਿ:—ਮਧਗ, ਛਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥
ਪਸਤਾ ਕੱਦ }

ਪਸੱਤਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਪਸਿੱਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਛਤਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਤਾਕੀ, ਵਿ:—ਪਿਸਤਾਕੀ ॥

ਪਸਤਾਨਾ, ਪੁ:—'ਪੈਂਤਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਤਾਵਾ, ਪੁ:—'ਪਛਤਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸੰਦ, ਵਿ:—'ਪਸਿੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਮ, ਸ:—ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਬਕਰੀ ਦੀ ਮੁਲੰਮ ਉੱਠ,
ਨਕਾਰੀ ਭੈ, ਵਾਲ ॥

ਪਸਮ ਨਾਂ ਉੱਖੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਰ ਦੇ ਵੇਰ ਨਾਲ
ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਨਾ ਵਿਗੜਨਾ ॥

ਪਸਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਉਤਾਰਨ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਪਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਉਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਣ
ਕੇ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ ॥

ਪਸ਼ਮੀਨਾ

ਪਸ਼ਮੀਨਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ਮ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਪਸ਼ਮ ਦਾ ॥

ਪਸ਼ਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿਲਰਨਾ, ਫੇਲਣਾ ।

ਪੱਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿਲਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਹੱਥ ਕਰਨਾ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ ।

ਪਸਰੂ, ਪੁ: ਜੋ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ, ਪੱਸਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਸਲੀ, ਸ:—ਵੱਖੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਧੱਸਾ ॥

ਪਸਵਜ, ਕ:—‘ਪਸ਼ੁਆਜ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਉਣਾ, ਅਜਾਉਣਾ, ਫੜਾਉਣਾ, ਵਾੜਨਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਉੱਥਲੇ ਹੋਏ ਚੱਲਾ ਦੀ ਪਿੱਛ ਭੱਲ ਦੇਣੀ ॥

ਪਸਾਉੜੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਈ ਨੂੰ ਜੋ ਚੋਟੀਆਂ ਆਦਿਕ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਪਸਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾੜ ਨੂੰ ਨੁਹਾ ਸੁਆ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਪਿੱਛ ਭੱਲ ਦੇਣੀ ।

ਪਸਾਦ
ਪਸਾਦਣ
ਪਸਾਦੀ (ਦੀਆ) } ‘ਵਸਾਦ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ

ਪਸਾਬ, ਪੁ:—ਮੂਤ੍ਰ, ਉਲਾਟ

ਪਸਾਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂਤ੍ਰਕਨਾ ॥

ਪਸਾਬ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭਰਨਾ ॥

ਪਸਾਰ ਚੱਟਾ, ਪੁ:—ਪਸਾਰੀ ਦੀ ਚੱਟੀ ਜਾ ਬਜਾਰ ॥

ਪਸੇਰਾ

ਪਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਫੇਲਾਉਣਾ ।

ਪਸਾਰਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਪਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਫੇਲਾਉ, ਖਿਲਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ।

ਪਸਾਰੀ } ਪੁ:—ਦੋਸੀ ਦੁਆਵਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੰਸਾਰੀ }

ਪਸਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉਂ ਨਾਲ ਭਿੰਜ ਜਾਣਾ, ਇਲ ਉਭੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਪਸਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੱਸੇ, ਅਲਗ, ਠਵੇਂਕਲਾ ॥

ਪਸਿੰਦ, ਪੁ: ਵਿ:—ਪੁਸ਼ੀ, ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ, ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ (ਆਉਂਦਾ) ਕਰਨਾ ।

ਪਸੀਣਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਥੇ ਦੇ ਰੋਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਭਾਉ ਨਾਲ), ਭੁੱਲੀ ਪਰਸੇਉ, ਮੁੜ੍ਹਕਾ ।

ਪਸੁਆਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਘਗਰਾ ।

ਪਸੁਆੜਾ, ਪੁ:—ਪੱਸਾ, ਵੱਖੀ, ਪਸਲੀ ॥

ਪਸੂ, ਪੁ:—ਗਊ ਮਹਿੰ ਆਦਿਕ, ਡੰਗਰ, ਵੱਡੇ, ਮੁਰਖ ॥

ਪਸੂਜ, ਪੁ:—ਸਿੱਧਾ ਤੋਪਾ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਚਲਾ ਜਾਏ ॥

ਪਸੂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਤੋਪਾ ਮਾਰਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪਸੇਰ (ਰੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਠੰਡੀ ਬਟੀ ॥

ਪਸੇਰਾ, ਪੁ: } ਪੰਜਾ ਸੇਰਾ ਦਾ ਵੱਟਾ ॥
ਪਸੇਰੀ, ਸ: }

ਪਸ਼ੋਆ

ਪਸ਼ੋਆ, ਪੁ:—ਰੋਗੀ ਦੇ ਪੈਰ ਦੁਆਵਾਂ ਵਾਲੇ
ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਣ ਅਤੇ ਹਵਾਜ਼ ਦੇਣੀ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਹ, ਪੁ:—'ਪਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਰ, ਪੁ:—'ਪਹਿਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਨਾਮੀ, ਸ:—'ਪਹਿਮਾਨਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਲਾ, ਵਿ:—'ਪਹਿਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਵਰ, ਪੁ:—ਸੋਹਲਮ ਅਤੇ ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਦੇ
ਵਿਚਲਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਪਹਾ, ਪੁ:—'ਪਹਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ,
ਭੰਡੀ

ਪਹਾਉ, ਪੁ:—ਭੇਡ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ, ਇਕੱਲੀ
ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ, ਇੱਜੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ॥

ਪਹਾੜ, ਪੁ:—ਪੇਂਡਰੀ ਵਾਲੀ, ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ,
ਪਰਬਤ ॥

ਵਿ:—ਉੱਚਾ, ਵੱਡਾ, ਲੰਮਾ, ਗੁਰਾ ॥

ਪਹਾੜ ਤਲੀ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਦਾ ਮੁਲਖਾ।

ਪਹਾੜਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ ॥

ਪਹਾੜਣ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਸਰ ॥

ਪਹਾੜੀ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਦੇ ਗੁਠਨ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ
ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਪਹਿਰਾਚੌਕੀ

ਪਹਾੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਹਾੜ ॥ ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥ ਵਿ:—ਪਹਾੜ ਦਾ ॥

ਪਹਾੜੀ, } ਵਿ: ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜ
ਪਹਾੜੀਆ, } ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਹਿ, ਸ:—ਤੜਕਾ, ਸਵੇਰ ਸਾਰ ਦੀ ਲੋ ॥

ਪਹਿ ਪਾਟਣੀ (ਪੀਲੀ ਹੋਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਨ
ਪਹਿ ਵੱਟਣੀ (ਛੁੱਟਣੀ) } ਦੀ ਲੋ ਹੋ
ਜਾਣੀ ॥

ਪਹਿ ਫਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਲੋ
ਹੋ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹਿਆ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਰਸਤਾ, ਗਊਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ॥

ਪਹਿਨਣਾ (ਟੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਸਰੋਰ
ਪਾਉਣੇ, ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ, ਪੈਰੀਂ ਪਾਉਣੀ ॥

ਪਹਿਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀ ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਪਹਿਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾ
ਨੂੰ ਜੋ ਕਪੜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ॥

ਪਹਿਨਾਵਾ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਪਹਿਮਾਣਗੀ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਢਰੇਬ ॥

ਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਅੱਠਵੀਂ ਹਿੱਸਾ,
2½ ਘੜੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ॥

ਪਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਗੱਖੀ, ਸੱਕੀ ॥ ਚੌਕੀਦਾਰ,
ਸ਼ੰਤਰੀ, ਸਮਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਚੌਕੀ, ਸ:—ਗੱਖੀ, ਸੱਕੀ, ਗ਼ਰਦ ॥

ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ

ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਖੀ, ਕਰਨੀ, ਖਲੋਕੇ
ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਸੰਤਰੀ ਦਾ
ਕੁਝ ਹੋਰ ਰੰਗ ਦਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਰੀ
ਹੋਵੇ) ਆਉਣਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਗੱਖੀ
ਪਹਿਰਾ ਲੱਗਣਾ } ਲਈ ਬੈਠਾਏ ਜਾਣੇ ॥

ਪਹਿਰੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਤਰੀ, ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਪਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਰੇ
ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਜਾਣ
ਨਾਂ ਦੇਣ ॥

ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਗਤ ਦੇ ਛੇਕੜਲ
ਪਹਿਰ ਵਿੱਚ, ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ।

ਪਹਿਰਾਉਣਾ } 'ਪਹਿਨਾਉਣਾ' 'ਪਹਿਨਾਵਾ'
ਪਹਿਰਾਵਾ } ਵੇਖੋ ।

ਪਹਿਰੂ, ਪੁ:—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤਰੀ
ਗੱਖੀ ॥

ਪਹਿਲ, ਸ:—ਮੁੱਢ, ਆਦ, ਸ਼ੁਰੂ (ਕਰਨੀ) ॥
ਪੁ:—ਬਹੁ ਬੁਜ ਦੀ ਬਾਹੀ ਜਾਂ ਪਾਸਾ ॥

ਪਹਿਲਣ, ਸ:—ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਸੁਣ ਵਾਲੀ
ਗੱਖੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਸ਼ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਹਿਲਵਾਣ (ਠੀ)—'ਭਲਵਾਣ (ਠੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਿਲਾ, ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਦਾ, ਅਗਲਾ, ਅਸਲੀ,
ਵੱਡਾ ॥

ਪਹਿਰਿਆ ਹੋਯਾ

ਪਹਿਲਾ, ਪੁ: ਸ:—ਮੁੱਢ, ਆਦ, ਸ਼ੁਰੂ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਤੋਂ ॥

ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ, ਪਹਿਲੇ
ਸਮੇਂ ॥

ਪਹਿਲੂ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਬਾਹੀ, ਵੱਖੀ ॥

ਪਹਿਲੂਣ, ਸ:—'ਪਹਿਲੂਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਿਲੇ, } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ,
ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ, } ਅੱਗੇ, ਮੱਧਰੇ, ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ।
ਪਹਿਲੇ, }

ਪਹਿਲੋਣਾ, ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ
(ਪੁਰ) ॥

ਪਹਿਲੋਠੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਜਾਂ ਹੱਕ ।

ਪਹੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਪਿੰਜ, ਚੱਕਰ, ਉਹ ਘੇਰੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਗੱਡੇ ਚਿੜ੍ਹਦੇ
ਹਨ ॥

ਪਹੁਚ } ਸ:—ਪਹੁਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ,
ਪਹੁਚ } ਦਬਾਉ, ਜੱਥ, ਲਿਹਾਜ, ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹੁਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਜਣਾ, ਅੱਪੜਨਾ; ਪਕੜਨਾ,
ਪਹੁਚਣਾ } ਫੈਲਾ, ਕੱਲ ਜਾਣਾ, ਮੇਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪਹੁਚਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾ, ਵੀਣੀ ।

ਪਹੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਭਜਵਾਉਣਾ ॥

ਪਹੁਚਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਯਾ
ਸੰਤ, ਪੂਰਾ ਚਕੀਰ ॥

ਪਹੁੰਚੀ

ਪਹੁੰਚੀ, ਸ:—ਵੀਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਕਾ ।

ਪਹੁੰਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ: 'ਪਹੁੰਚਣਾ' ਵੇਖੋ
ਪਹੁੰਚਣਾ }

ਪਹੁਲ } 'ਪਹੁਲ' 'ਪਹੁਲੀਆ' ਵੇਖੋ ।
ਪਹੁਲੀਆ }

ਪਹਿਲੀ, ਸ:—ਸੁਜਾਰਤ, ਬਾਤ ॥

ਪਹੋੜਾ } ਪੁ:—ਤਖ਼ੇਲੇ ਆਦਿਕ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਪਹੋੜਾ } ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਖੁਰਦਣੀ ।

ਪਹੋੜੇ, ਪੁ: 'ਭੋੜੇ' ਵੇਖੋ

ਪਹੋੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਹੋੜਾ ॥

ਪੱਕ, ਪੁ:—ਪੱਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਸੱਚ,
ਨਿਹਚਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਕੀ ਤਰਾਂ, ਠੀਕ ਠੀਕ, ਪਰਾ
ਪੂਰਾ ।

ਪੱਕ ਪਕਾ, ਪੁ:—ਫੈਸਲਾ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ॥

ਪੱਕ } ਪੁ:—ਚਿੱਕੜ, ਖੁੰਭਣਾ ।
ਪੱਕੜ }

ਪੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ,
ਪੱਕਣਾ } ਰਜ਼ੂਲਾ, ਤਪਣਾ, ਫੌਜਾ ਭਰਨਾ,
ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ, ਚੁੱਕ ਰਾਣਾ, ਟਿਕਣਾ,
ਸੋਧਾ ਹੋਣਾ, ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ, ਜਿੱਤਣ
ਲੱਗਣਾ ।

ਪਕ ਤੋੜ, ਸ:—ਮਿੱਠੀ ਦਾ ਕੁਝ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ
ਲੱਗਿਆ ਜੋ ਤੋੜ ਆ ਜਾਵੇ ।

ਪਕਨਰਾਸ, ਸ:—ਫਿੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਪੱਕੀ

ਪਕਵੱਧ, ਪੁ:—ਪਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਸੋਈਆ ॥

ਪਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਕਵਾਈ, ਸ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੰਗ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਕਵਾਣ, ਪੁ:—ਮਠਿਆਈ, ਤਲੀ ਹੋਈ
ਚੀਜ਼ ॥

ਪਕੜ, ਸ:—ਪਕੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਾਬੂ, ਜਮਾਉ,
ਕੁਸ਼ਤੀ, ਹੁੰਜਤ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੋਣੀ) ॥

ਪਕੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਨਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਲੈਣਾ ॥
ਕੈਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪਕੜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਾਉਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਪਕੜਾਉ, ਸ: ਪੁ:—ਜੋ ਪਕੜਾਏ ॥
ਵਿ:—ਪਕੜਨ, ਜੱਗਾ ॥

ਪਕੜਾਈ, ਸ:—ਪਕੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਕੜਾਈ ਖਾਣੀ (ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਫੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੱਕਾ, ਪ: } ਵਿ: ਪੂਰਾ, ਪੱਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਹੋਕਿਆ
ਪੱਕੀ, ਸ: } ਹੋਯਾ, ਉਥਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਤਲਿਆ
ਹੋਯਾ, ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਫੌਜਾ
ਮਜ਼ਬੂਤ, ਨਾ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਇਲੈ ਠਾਨੀ
ਹੋਈ (ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ), ਇੱਟ ਪੱਥਰ ਦਾ
(ਘਰ), ਰੋੜਿਆਂ ਦੀ (ਸੜਕ), ਠੀਕ,
ਅਸਲੀ, ਅਸਲਾਮ ਵਾਲਾ (ਗਰਾਜ), ਜਿਸ
ਦਾ ਨਿਹਚਾ ਹੋਵੇ (ਗੱਲ), ਜੋ ਸਦਾ ਰਹੇ
(ਰੋਗ), ਕਰੜਾ, ਨਿਭਰਾ, ਦਲੇਰ, ਸਿਆਣਾ
ਚਤਰ, ਸਥਾ ਤੋਂ ਉੱਚਾ, ਮਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ

ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਚੇ ਤੋਪਿਆਂ ਮਗਰੋਂ
ਸੀਉਂਟਾ ।

ਪੱਕਾ ਪਲਸਤਰ, ਪੁ:—ਰੁਠੇ ਵੀ ਲੇਖੀ ॥

ਪੱਕੀ ਕਰਨਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਪੱਕੀ ਪਕਾਉਣਾ } ਨਿਹਾਰਾ ਜੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ,
ਅਸਵਾਮ ਲਿਖਾਉਣਾ ॥

ਪੱਕੀ ਤਰਕਾਰੀ, ਸ:—ਫਲ ॥

ਪੱਕੀ ਪਕਾਈ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਹੋਰੀ, ਤਿਆਰ
ਰੀਜ

ਪੱਕੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ
ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਕੈਮ ਰਹਿਣਾ ।

ਪਕਾਉ, ਪੁ:—ਪੱਕ ਸਾਣਦੀ ਚਾਲਤ ਜਾਂ ਗੁਣ ।

ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਕਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਥਾਪਣਾ,
ਪੱਕਣ ਦੇਣਾ, ਸਬਕ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪਕਾਈ, ਸ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਪਕਾਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣਾ ।

ਪਕਿਆਈ, ਸ:—ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਜ਼ਬੂਤੀ,
ਚਾਕਰ ॥

ਪਕਿਰਤ, ਸ:—ਅਸਲੀ ਚਾਲਤ, ਸੁਭਾਉ,
ਤਰੀਕਾ ॥

ਪਕੁਆਣ, ਪੁ:—‘ਪਕਵਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਕੌੜਾ, ਪੁ:—ਵੇਸਟ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਅਤੇ
ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਆਦਿਕ ਪਾ ਕੇ ਤਲਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਪਖਾਨ ਭੇਦ

ਪਕੌੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਕੌੜਾ ॥

ਪਕੌੜੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੌੜੀਆਂ
ਓਥਾਲ ਕੇ ਵਹੀਂ ਦੇ ਮਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀਆਂ ।

ਪੱਖ, ਪੁ:—ਹੋਣੂਆਂ ਦਾ ਅੱਧਾ ਮਹੀਨਾ, ਏਕਮ
ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਪੁਨਜਾ ਜਾਂ ਮੱਸਿਆ ਰੋਕ, ਪੌਸਾ,
ਧੜਾ, ਹਮੇਤ, ਰਿਸ਼ੇਤ, ਵਿਖਯ ।

ਪੱਖ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਰਈ, ਹਮੇਤ, ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ॥

ਪਖ ਪਾਤੀ, ਪੁ:—ਪੱਖ ਪਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖ ਪਾਤ ਕਰਨਾ, ਰਈ
ਕਰਨੀ ।

ਪੱਖ, ਪੁ:—ਪਰ, ਖੰਭ, ਥਾਜ਼ ॥

ਪਖੰਡ, ਪੁ:—ਮਕਰ, ਦਿਖਾਵਾ, ਖੰਡ, ਬਹਾਨਾ,
(ਕਰਨਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ) ॥

ਪਖੰਡਣ, ਸ: }
ਪਖੰਡੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਖੰਡ ਕਰੇ ॥

ਪਖੰਡੀ, ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ
ਖੰਡ ।

ਪੱਖਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਰੀਜ ਨਾਲ ਵਾਉ ਨੂੰ ਤੱਲ,
ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਖਾਉਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਭਬਲਾ ॥

ਪਖਾਉਜੀ, ਪੁ:—ਪਖਾਉਜ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਖਾਣ }
ਪਖਾਨ } ਪੁ:—ਪੱਖਰ, ਵੱਟਾ, ਬੁੱਤ, ਪਿਰਤਮਾ ॥

ਪਖਾਨ ਭੇਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਜੜੀ ਪੱਖਰ ਵਿੱਚ ਧੜ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਪਖਾਨਾ

ਪਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਝਾੜਾ ਵੱਟੀ, ਸੋਹਦਾ ਖਾਨਾ ॥

ਪਖਾਰਨਾ }
ਪਖਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣਾ ॥

ਪਖਾਲ, ਸ:—ਬਲਦ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੀ
ਮਸ਼ਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਪਖਾਵਜ }
ਪਖਾਵਜੀ } 'ਪਖਾਉਜ' 'ਪਖਾਉਜੀ' ਵੇਖੋ ।

ਪੱਖਿ, ਪੁ:—ਪੱਖ, ਪਰ, ਖੰਡ ।

ਪਖਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਅਰਾਈ, ਕਰੂੰਜੜਾ ॥

ਪੱਖੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪੱਖਾ, ਪੱਖੀ, ਹੁਮੈਤੀ, ਫੀਨ ॥

ਪੱਖੀ ਵਾਰਾ }
ਪੱਖੀ ਵਾਲ } ਪੁ:—ਨਰ, ਬਾਜੀਕਾਰ ॥

ਪੱਖੀ, ਪੁ:—ਪੱਛੀ' ਵੇਖੋ ।

ਪਖੀਰ, ਪੁ: }
ਪਖੀਰਣੀ, ਸ: } 'ਫਕੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਖੀਰੀ, ਸ: }

ਪੱਖੁਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ (ਪੈਣਾ
ਫਿਰਨਾ) ॥

ਪੱਖੁਲੀ, ਸ:—ਗੱਡੇ ਵਿੱਚ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਤੱਪੜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵੱਡਾ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਛਾਰ
ਧਰਦੇ ਹਨ ।

ਪੱਖੇਰੂ }
ਪੱਖੇਰੂ } ਪੁ:—'ਛੀ' ਵੇਖੋ ।

ਪਗਲਾ

ਪਗ, ਪੁ:—ਪੈਰ, ਪਾਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਇੱਕ
ਨਿਸ਼ਾਨ (ਪੈਣਾ) ॥

ਪੱਗ, ਸ:—ਸਿਰ ਤੇ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਲੰਮਾ
ਕਪੜਾ, ਸਾਫਾ ।

ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਪਰਾਏ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖ
ਹੱਥ ਦੇਣੀ } ਵਿਅਕਤ ਦੇ ਨੂੰ ਦੇ
ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਮੇਵਾਰ
ਆਪ ਹੋਣਾ ॥

ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਮਰਨ
ਪਿਛੋਂ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਹਦੀ ਬਾਂ ਮੱਲਣਾ
(ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਉਹਨੂੰ ਪਗ ਬੰਨ੍ਹਾਈ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ॥

ਪੱਗ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਉਤਾਰਨੀ, ਬੇ ਇੱਜਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੱਗ ਵਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਭਗ
ਗਤੀ ਪਾਉਣੀ, ਪੱਕਾ ਬੋਲੀ ਬਨਣਾ ॥

ਪਗੀ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ, ਨਿੱਕਾ ॥
ਪੁ:—ਪਸਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕੀੜਾ, ਕਣ, ਪਤਲੀ ਛਾਹ

ਪਗਡੰਡ', ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰਾਹ, ਬਹੁਤ ਛੀੜਾ
ਰਸਤਾ ॥

ਪਗਪੈਗ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਘੇਰਾ
(ਰੇਖਾ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ) ।

ਪਗੀਬਰ, ਪੁ: }
ਪਗੀਬਰੀ, ਸ: } 'ਪਿਰੀਬਰ' ਵੇਖੋ ।

ਪਗਲਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਣਾਈ, ਮੁਰਖ ॥

ਪੰਗੜ

ਪੰਗੜ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਪੰਗ ।

ਪਗੜਨਾ, ਵਿ:—‘ਪਕੜਨਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਗੜਾ, ਪੁ: }
ਪਗੜੀ, ਸ: } ‘ਪੱਗ’ ਵੇਖੋ ।

ਪੰਗ, ਪੁ:—ਕੰਡਾ, ਚੁੰਭਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਪਾਸ
ਦੀ ਭੀਗ ਧਾਰ ॥

ਪੰਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਖਲ ਦੇਕੇ
ਅੱਖੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਘਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਉ ਨਾਲ ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ,
(ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਘੋਉ), ਮਨ ਵਿਚ ਭਰਸ ਆਉਣਾ
(ਦਿਲ) ॥

ਪਘਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਾ ਕੇ ਪਤਲਾ ਕਰਨਾ,
ਪਘਾਰਨਾ } (ਘੋਉ ਆਇਕ) ॥

ਪਘੜਾ } ਪੁ:—ਬਾਲ ਦੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੀ ਮੰਜੀ
ਪੰਘੜਾ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਬੂਟੇ ਦਬਾਏ
ਹਨ, ਝੁਲਾ ॥

ਪਘੜੀ }
ਪੰਘੜੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਘੜਾ ।

ਪਚ, ਵਿ:—ਪੰਜ (ਦੂਜੇ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ) ।

ਪਚ, ਵਿ:—ਪੰਜ । ਪ:—ਪੈਰ, ਚੱਪਰੀ,
ਮੁਖੀਆ ।

ਪੰਚ ਆਹੁਤ, ਸ:—ਹੋਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ
ਪੰਜ ਅਹੁਤੀਆਂ (ਰਾਗਹੀਆਂ) ਹਿੰਦੂ ਅੰਗ
ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਪੰਚ ਭੂਤ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਭੂਤ (ਅੰਗ, ਪਾਣੀ
ਫਿੰਦੀ, ਵਾਉ, ਅਗਾਸ) ॥

ਪਚਾਧਾ

ਪਚ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਧਾ ਪੀਤਾ ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ
ਪਚਣਾ, } ਗਲਕੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਲ ਜਾਣਾ,
ਚਰਮ ਦਾ ਮਾਲ ਐਉਂ ਖੋਧਾ
ਜਾਣਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਣਾ ॥

ਪਚ ਪਚ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਕੇ
ਮਰਨਾ ॥

ਪੰਚਮ, ਵਿ:—ਪੰਜਵਾਂ ॥ ਪੁ:—ਪੰਜਵੀਂ ਸੁਰ ॥

ਪਚ ਮਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਛੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਥਿਤ ॥

ਪਚਮੇਲ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਗੜਬੜ ॥

ਪੱਚਰ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਛੱਟੀ, ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰਾਂ
ਚਾਸਤੇ ਜੋ ਛੱਟੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਰੁਝਾਉਣ,
(ਟੋਕਣੀ, ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਪਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਧਾ, ਪੀਤਾ ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ
ਗਲਕੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣਾ, ਗਲਾਉਣਾ,
ਪਚਾਉਣਾ ਮਾਲ ਐਉਂ ਖਾਣਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਾ
ਲੱਗੇ, ਮਾਧਾ ਦਾ ਬਲ ਮਹਾਰਨਾ ॥

ਪਚਾਇਤ } ਸ:—ਬਰਾਦਰੀ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਪੰਚਾਇਤ } ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਜੋ ਲੋਕ ਦੁਕਨ,
ਭਾਈ ਚਾਰ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਪਚਾਇਤੀ } ਵਿ:—ਪਚਾਇਤ ਦਾ (ਦੀ) ॥
ਪੰਚਾਇਤੀ } ਪੁ:—ਪਚਾਇਤ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ
ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਪਚਾਸੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਪਚਾਹਦਾ } ਪੁ:—ਲਹਿੰਦੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਠਗਾ
ਪਚਾਧਾ, } ਸ:—ਵਾਕਬੀ, ਦੋਸਤੀ ॥

ਪੰਚਾਂਗ	ਪਛੜਣਾ
ਪੰਚਾਂਗ , ਪੁ:—ਪੰਜ ਦਾ ਅੰਗ, ਪ, ਪੰਜਾਂ ਤਰੀਖੀ ਪੂਜਾ, ਪੰਜ ਅੰਗ (ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਪੱਤੇ, ਫਿੱਲ, ਜੜ) ॥	ਪੱਛ , ਪੁ:—ਪੱਖ, ਪਾਸਾ, ਪੜਾ, ਹਮੇਤ, ਮਾੜੇ ਮਾੜੇ ਘਾਉ (ਲਾਉਣਾ) ॥
ਪਚਾਨਮੇ } ਪਚਾਨਵੇ } ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ॥	ਪੱਛਾ ਉੱਤੇ ਲੂਣ ਫਿੜਕਨਾ , ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇ ਨੂੰ ਦੁਖਾਉਣਾ ।
ਪੱਚਾ ਇੱਕੀ , ਸ:—ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਸੱਜੀ ਕੁਹਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲਿਆਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਢੰਗ (ਮਾਰਨੀ), ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥	ਪੱਛੋਟਣਾ , ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ, ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ ॥
ਪਚੀ , ਵਿ:—ਲੱਗਾ ਜਾਂ ਦੁਬਿਆ ਹੋਯਾ, ਪਚਿਆ ਜਾਂ ਗਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਹੋਯਾ ਸ਼ਰਮੰਦਾ (ਹੋਣਾ) ।	ਪਛੰਡਣਾ , ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰਨੀਆ, ਨਿੰਦਣਾ ॥
ਪੱਚੀ , ਵਿ:—ਪੱਛੀ, ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥	ਪਛੰਡਾ , ਪੁ:—ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਸੱਟ (ਮਾਰਨਾ) ॥
ਪਚੀਸੀ , ਸ:—ਛੇਆਂ ਕੱਢਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੇਡ, ਪੰਛੀਆਂ ਫੀਦਾਂ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ।	ਪਛਣਵਾਉਣਾ , ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣੀ ।
ਪਚੇਉ , ਪੁ:—ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦ ਨਾਲ ਰਹੇ ॥	ਪੱਛਣਾ , ਛੱਟੇ ਛੋਟ ਘਾਉ ਲਾਉਣੇ, ਢੇੜਾ ਚੀਰਨਾ, ਨਸ਼ਤਰ ਮਾਰਨਾ ॥ ਪੁ:—ਪਛ, ਨਸ਼ਤਰ ਵੱਧਾਉ ॥
ਪਚੇਉ ਪਿੰਦਾ , ਪੁ:—ਜੋ ਇੱਕ ਥਾਂ ਨਾਂ ਰਹੇ, ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ।	ਪੱਛਣੀ , ਸ:—ਪੱਛ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਨਸ਼ਤਰ ॥
ਪਚੇਤ, ਪਚੈਤ } ਪਚੇਤੀ, ਪਚੈਤੀ } 'ਪਚਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥	ਪਛਤਾਉਣਾ , ਕ੍ਰਿ: } ਪਛਤਾਵਾ , ਪੁ: } ਪਛੋਤਾਨਾ 'ਪੱਛੋਤਾਵਾ' ਵੇਖੋ ।
ਪਚੇਤ੍ਰਾ } ਪੁ:—ਸੋ : ਪਿਛੇ ਪੰਜ, ਲੰਬਰਦਾਰਾਂ } ਪਚੇਤ੍ਰ } ਵਾਸਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਜੋ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਵਧੀਕ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।	ਪੱਛਮ , ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਭੁਬਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਲਹਿਦਾ ।
ਪਚੋਣਾ , ਵਿ:—ਪੰਜ ਗੁਣਾ, ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਯਾ ॥	ਪੱਛਮੀ , ਵਿ:—ਪੱਛਮ ਦਾ, ਪੱਛਮ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥
ਪਚੋਣੀ , ਸ:—ਰਿੱਝ, ਆਦਰਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਖੋਧਾ ਪੀਤਾ ਪਏ ॥ ॥	ਪਛਵਾਜ਼ਾ , ਪੁ: } ਪਛਵਾਜ਼ੀ , ਸ: } ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ ॥
	ਪਛੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਡਿਗਣਾ, ਪਿੱਛੇ ਚਰਿ } ਪਛੜਣਾ } ਜਾਣਾ, ਨਾ ਆ ਸਕਣਾ, ਮਾਏ } ਪੈ ਜਾਣਾ, ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪਛਾਉਣਾ

ਪਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਛ ਲੁਆਉਣਾ ॥

ਪਛਾਈ, ਸ:—ਪਛ ਲੁਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਛਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ।
ਪੁ:—ਪੱਛਮ ॥

ਪਛਾਣ, ਸ:—ਵਾਕਥੀ, ਜਾਨਣਾ, ਪਰਖ,
ਸਿਆਣ।

ਪਛਾਣਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਿਆਣਨਾ,
ਪਛਾਨਣਾ } ਪਰਖਣਾ ॥

ਪਛਾਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਪਛਾਦਾ, ਪੁ:—‘ਪਚਾਹਦਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਛਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਢਾਉਣਾ,
ਫੇਰਾਨਾ, ਠਾਸ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਪਛਾੜੀ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਪੱਤੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ
ਰੱਸਾ, ਪੱਸਤ ਦਾ ਫੇਕ ॥

ਪੱਛੀ, ਸ:—ਕਾਨ ਦੇ ਵੇਲਣ ਵਿੱਚ ਰਹੁ ਕੱਢਣ
ਮਗਰੋਂ ਗੰਠੇ ਦਾ ਫੇਕ ।

ਪੁ:—ਹੁਮੈਤੀ, ਭਰਫਦਾਰ, ਪੰਛੀ ॥

ਪੱਛੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਛੀ ਬਾਲ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ੈ
ਸਾੜਨਾ ॥

ਪੰਛੀ, ਪੁ:—ਪੰਥੇਰ, ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਪਛੇਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਕਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਵੇਲਾ, ਖੁੰਝਾ
ਕੇ, ਅਵਰੇ ॥

ਪਛੇਤਾ, ਵਿ:—ਚਿਰਕਾ । ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੇਰੀ ਨਾਲ
ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਪੰਜਗਵ

ਪੱਛੋ, ਪੁ:—‘ਪੱਛਮ’ ਵੇਖੋ ।

ਪੱਛੋ ਤਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੋਂ
ਪੱਛੋ ਤਾਣਾ } ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾ ॥

ਪੱਛੋਤਾਈ, ਸ: }
ਪੱਛੋਤਾਵਾ, ਪੁ: } ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਰਮਾਣ
ਪੱਛੋਤਾਵਾ, ਪੁ: } ਲਗੇ, ਅਫਸੋਸ ॥

ਪੱਜ, ਪੁ:—ਥਰਾਨਾ, ਉਸਰ, ਹੀਲਾ ॥

ਪੰਜ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਪੰਜ ਅਸਨਾਨ } ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ
ਪੰਜ ਅਸਨਾਨ } ਧੋਣੇ

ਪੰਜ ਅੱਖਾ }
ਪੰਜ ਅੱਖਾ ਸਿੰਘ } ਪੁ:—ਕਣਕ ਆਦਮੀ ॥

ਪੰਜ ਅੰਗੁਸ਼ਠ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਅਗੂਲੀਆਂ ਦਾ
ਸਕਲ ਦੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਪੰਜ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ, ‘ਇੰਦ੍ਰੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਪੰਜ ਕੱਕੇ, ਪੁ: (ਬ: ਬ:)—ਕੇਸ, ਕੰਘਾ, ਕੱਛ,
ਕੜਾ, ਕਿਰਪਾਲ—ਇਹ ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਹਰ
‘ਏਕ ਸਿੰਘ’ ਨੂੰ ਰਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ ।

ਪੰਜ ਕਲਿਆਨ (ਨਾ), ਪੁ:—ਚਿੰਟੇ ਪਰਾਂ ਅਤੇ
ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਚਿੰਟੇ ਦਾਗ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ ॥

ਪੰਜ ਗੱਭ }
ਪੰਜ ਗਵ } ਪੁ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਗਊ ਦੇਂਦੀ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਦੁੱਧ, ਘੋਉ, ਵਹੀ, ਗੁਤਰ,
ਗੋਹਾ ॥

ਪੰਜ ਤੱਤ

ਪੰਜ ਤੱਤ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਵਾਉ ਪਾਣੀ ਮਿੱਥੀ ਅਤੇ
ਅਰਾਸ ।

ਪੰਜਦਵਾਂਜੀ(ਦੁਆਂਜੀ) } ਪੁ: ਸ:—ਜਾ-
ਪੰਜ ਦੂ (ਦੁਆ) ਪੰਜਾ ਦੁਆ }

ਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਪੰਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨ ਦਿੱਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲੈ ਲਏ
ਅਤੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਦੁਲੀ ਧਿਰ ॥

ਪੰਜ ਭੀਖਮਾ ਦੀਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਜੋ
ਹਿੰਦੂ ਦਿਵਾਲੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਂ
ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਾਲਦੇ ਹਨ ।

ਪੰਜ ਰਤਨ(ਨਾ), ਪੁ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਸੋਨਾ,
ਚਾਂਦੀ, ਤਾਖ਼ਾਂ, ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਮੂੰਗਾ) ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਮਰਦੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਧਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਪੰਜੇ ਐਬ ਸਰਈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜੇ ਦੋਸ
ਹੋਣ (ਚੋਰੀ, ਧਾਰੀ, ਸੂਆ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ,
ਸੁਣ) ॥

ਪੰਜੇ ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਪੰਜੇ ਸ਼ੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇਆ
ਚੀਜ਼ਾਂ (ਧਨ, ਉਲਾਦ ਆਦਿਕ) ।

ਪੰਜ ਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ।

ਪੰਜਮਾ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਉ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ)॥

ਪੰਜਮੀ (ਵੀ) ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਪੰਚਮੀ ॥

ਪੰਜਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਸਣੇ ਚਲੀ, ਪਕੜ,
ਕਾਬੂ ॥

ਵਿ:—ਪੰਜ(ਪੜਵਾਈ ਤੱਲਦੇ ਤੱਲਦੇ ਆਖਦੇ
ਹਨ) ॥

ਪੰਜੀਰੀ

ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ:—ਗਵਲ ਪਿੰਡੀ ਦੇ ਲਾਰੇ
ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤੀਰਥ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ
ਹੈ ॥

ਪੰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਚੁ ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ
ਉਣਾ ॥

ਪੰਜਾਰ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਦਹਾਈਆਂ, ਅੱਧਾ ਸੈਂਕੜਾ॥

ਪੰਜ ਬੋ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਮੁਲਖ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਤ੍ਹੇ-
ਦਰ ਬਿਆਸ ਆਦਿਕ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ
ਹਨ ।

ਪੰਜਾਬਣ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੰਜਾਬੀ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥ ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ
ਦਾ ਵਸਣੀਕ ॥ ਵਿ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਪੰਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭੋਜ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਘੁੰਦਨਾ,
ਸੁੱਥਣ ॥

ਪੰਜਾਰ, ਪੁ:—ਜੱਤੀ, ਪੋਲਾ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪੰਜਾਲਾ ਪੁ: } ਹਲ ਦਾ ਅੰਤ ਵੱਗਿਆਂ ਦੇ ਗਣ
ਪੰਜਾਲੀ ਸ: } ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਪੰਜਾਵਾ } ਪੁ:—ਓਂਟਾ ਦਾ ਆਵਾ, ਭੋਂਟਾ ॥
ਪੰਜਾਵਾ }

ਪੰਜੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਪੰਜੀਚਾ, ਪੁ:—ਪੈਸਾ, ਰੁਪਯਾ ॥

ਪੰਜੀਰੀ, ਸ:—ਘੋਰ ਵਿੱਚ ਆਂਟਾ ਫੁੱਲਦੇ ਵਿੱਚ
ਸਿੱਠਾ ਪਾਸਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਜੇਬ

ਪੰਜੇਬ } ਸ:—ਇਕ ਛੁਣਕਣ ਵਾਲਾ ਪੈਰਾਂ ਦਾ
ਪੰਜੇਬ } ਗਹਿਣਾ ॥

ਪੰਜੇੜਾ, ਪੰਜੇੜਾ ਵੇਖੋ ॥

ਪੰਜੇਹਰ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਹਲ ਦਾ ਢੇਰਨਾ ॥

ਪੰਜੇਣਾ } ਦ:—ਪੰਜ ਗੁਣਾ, ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ
ਪੰਜੇਣਾ } ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਜੇਤਰ } ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥
ਪੰਜੇਤਰ }

ਪੰਝੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਪੱਟ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮ, ਲੱਭ ਦਾ ਉੱਤਲਾ ਮੋਟਾ ਧਿੰਸਾ,
ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਜੇਤੜ, ਪੁਟਾਈ, ਛੱਟ,
ਭਖਰਾ ॥ ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟਾ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਪੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਝੱਥੇ, ਉੱਘੀ
ਤਰਾ ॥

ਪੱਟ ਪਣ (ਪਾਣਾ) } ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਚਰਬ, ਸ਼ਰਾ,
ਪੱਟ ਪੋ (ਪੋ) } ਰਤ ॥

ਪੱਟ ਫੇਰਾ, ਪੁ:—ਪੱਟ ਦੀਆਂ ਤੇੜਾਂ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਟ ਬਸਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਪੱਟ ਟੰਗ (ਗੀ) ਪ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਪੱਟ ਤੰਗਣਾ
ਹੈ ॥

ਪਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਢਿੰਗਣਾ, ਵਗਾਹ
ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਪਟਕਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਧੱਗ, ਲੱਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਵਲਣ
ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਗਣਾ, ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਪਟਵਾਰੀ

ਪਟਕੀ, ਸ:—ਤਿੰਨ ਵਹਿ ਪੈਣਾ, ਧੋਖਾ, ਢੇਰਬ ॥

ਪਟਕੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਟਕਾਉਣਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ
ਢੇਗਣਾ ॥

ਪਟਕੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਜਿਮੀ
ਉੱਤੇ ਢੇਗਣਾ ॥

ਪਟੇਆ, ਪੁ:—ਫੁੰਡੀ, ਸਹਾਰਾ, ਪੱਠਾ ॥

ਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ ਨਿੱਬੜਨਾ, ਮਾਰਿਆ
ਸਾ ਭੀੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਰਲਣਾ ॥

ਪੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋੜ ਕੇ ਕੱਢਣਾ, ਜੌਰ ਉਖਾੜਨਾ,
ਘਲੁਣਾ ॥

ਪਟੰਬ, ਪੁ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲੀ ਭੜਕ ॥

ਪਟੰਬਰ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ, ਪੱਟ ਬਸਤ੍ਰ ॥

ਪਟਗਣੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਮਨ ਛਾਉਂਦੀ ਇਸ-
ਤੀ, ਵੱਡੀ ਗਣੀ ॥

ਪਟਲ, ਸ:—ਪੂਜਾ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ [ਕ
ਦੀ ਬਿਧੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਪੱਥੀ

ਪਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਟਵਾਉਣਾ, ਉਖਾੜਾਉਣਾ ॥

ਪਟਵਾਈ, ਸ:—ਪੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਪਟਵਾਹਾਂ, ਸ:—ਢਿੱਡ, ਪੇਟ, ਗਰਭ ॥

ਪਟਵਾਰ, ਸ:—ਪਟਵਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪਟਵਾਰਣ, ਸ:—ਪਟਵਾਰੀ ਦੀ ਭੀਮੀ ॥

ਪਟਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਟੜਾ

ਪਟੜਾ, ਪੁ:—ਤਖਤਾ, ਚੌਕੀ, ਫਟ ।

ਟੜੀ, ਸ:—ਤਖਤੀ, ਫਟੀ, ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਦਾ ਰਾਹ, ਛੋਟਾ ਪਹਿਰਾ, ਮੋਰੀਆਂ ਦੀ ਚਾਰ
ਨੁਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਤਖੀਤੜੀ ।

ਪਟਾ, ਪੁ:—ਪੰਨੀ ਵਰਗ ਲਕੜੀ ਦਾ ਤੋਗਾ, ਦੁਰ
ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਕੜਾ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਚਾਹੇ ਹੋਏ
ਮਰਦ ਦੇ ਵਾਲ, ਉਹ ਚੱਪੜ ਦਾ ਟੋਟਾ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਖੰਡ ਮਲ ਕੇ ਸਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਬਢੇਰੇ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰਬੀਤ, ਪੱਤੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀ
ਥੋੜੀ ਧਾਰੀ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ
ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਉਪਰਲਾ ਰੁਪਹਿਰੀ ਕੰਮ, ਜਿਮੀ
ਦਾ ਕਿਰਾਏ ਨਾਮਾ ।

ਪਟੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੇ ਤੋਗਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ।

ਪੱਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਮੀ ਦਾ ਕਿਰਾਏ ਨਾਮਾ, ਠੇਕੇ ਦਾ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਟਾਉਣਾ, ਦਆਉਣਾ,
ਪੂਰਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਜੰਗੇ ਜਾਂ ਕੱਦੇ ਨੂੰ ਵਾਹੀ ਦੇ
ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਕੇ ਖੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਪਿਟਾਉਣਾ ।

ਪਟਾਈ, ਸ:—ਖੁਦਾਈ, ਵੱਗੇ ਜਾਂ ਕੱਦੇ ਨੂੰ
ਪਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ।

ਪਟਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜਾ ਢੀਰਾ ਜੋ ਕੱਪੜੇ
ਠੇਕਣ ਵੇਲੇ ਕੰਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਪੜੇ
ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਧਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਉਸਤਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮੜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਟੋਟਾ ॥

ਪਟਾਸੀ, ਸ:—ਉਸਤਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮੜਾ ।

ਪਟਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ, ਖੁੱਟਣਾ,
ਭੇਗਣਾ, ਮਟ ਲਾਉਣਾ ।

ਪਟੁਕਾ

ਪਟਾਕਾ, ਪ:—ਫੁੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਮਾਲੀਆਂ
ਦੀ ਚਾਬਕ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਗੱਡਿਆਂ ਹੋਯਾ
ਬਾਸ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਖੇਰੂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ,
ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ।

ਪਟਾ ਪਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟ ਝੱਟ ॥

ਸ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਟਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਵਿ:—ਪਾਟਾ ਹੋਯਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾ
(ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਟਾਰ (ਗ), ਪੁ: } ਢੋਕਣ ਵਾਲਾ ਬਾਸ ਦਾ
ਪਟਾਰੀ, ਸ: } ਟੋਕਰਾ (ਗੀ) ॥

ਪਟਿਆਹੜ, ਸ:—ਰੱਸਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਚੁੜਿਆ ਹੋਯਾ ਭਾਰ ਲੋਕੋਂ ਖਿਸਕਣ
ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ।

ਪੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਉੱਨ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ 'ਲੀਰ', ਮੰਜੇ ਦੀ ਥਾਹੀ,
ਲਕੜੀ ਦੀ ਫੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ,
ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਹਲਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ
ਚੌੜਾਈ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹੇ ਹੋਏ ਜਨਾਨੀ ਦੇ
ਵਾਲ, ਇਕ ਮਠਿਆਈ, ਬੱਲਾ, ਮੋਟਾ ਢੀੜਾ,
ਤੰਬੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗੁਰਿਆਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਪੱਟੀ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਪੱਟੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਟੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਉਣਾ ।

ਪਟੁਆਹਣ }
ਪਟੁਆਹਾਂ } ਪੁ:—ਢਿੱਡ, ਪੇਟ, ਗਰਭ ॥

ਪਟੁਕਾ, ਪੁ:—'ਪਟਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਟੂ

ਪੱਟੂ, ਪੁ:—ਉਠ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ (ਕਈ ਪੱਟੀਆਂ ਦਾ), ਪੱਟਣ ਬੋਹਣ ਵਾਲਾ, ਨਕਾਰਾ, ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ।

ਪਟੋਇਣ } ਪੁ:—ਜੋ ਮੋਤੀ ਪਰੋਣ ਗਾਹਣਿਆਂ
ਪਟੋਈ } ਵਿੱਚ ਧਾਰੇ ਪਾਏ, ਲਾਲਤ ਬਣਾ-
ਪਟੋਹਲੀ } ਉੱਠ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ
ਪਟੋਹਲਾ } ਹੈ ॥

ਪਟੋਹਲਾ, ਪੁ: } ਗੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਕਪੜਾ ।
ਪਟੋਹਲੀ, ਸ: }

ਪੱਠ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਬੋਕਰੀ ਜੋ ਅਜੇ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁਕੜੀ ॥

ਪੱਠੀਗਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ, ਦਯਾ, ਆਸਰਾ, ਬਚਾਉ, ਨੌਰ, ਹੁੰਡੀ (ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ।

ਪਠਣਉ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ਦਾ ਸੁਭਾਉ, ਬਹਾਦਰੀ, ਵਲੇਰੀ ॥

ਪੱਠਾ, ਪੁ:—ਜੁਆਨ ਬੱਕਰਾ, ਕੁਕੜ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਬੰਹ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਆਹ, ਕੱਖ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਨਸ, ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਭਲਵਾਣ ਦਾ ਸ਼ਗਿਰਦਾ ॥

ਪਠਾਣ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਸਪੂਤ, ਅਰਗਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ।

ਪਠਾਣ ਭੇਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ ॥

ਪਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਜਣਾ, ਘੱਲਣਾ ॥

ਪਠਾਣੀ, ਸ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ, ਕੁਕੜੀ ਜਠਾਣੀ ॥

ਪਠਾਹਾਂ

ਵਿ:—ਪਠਾਣ ਦਾ, ਪਠਾਣਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਠੀ, ਸ:—ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ, ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲ ਵਾਲੀ ਮੁੰਦਰੀ, ਦੇਵਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦਾੜੀ ॥

ਪੱਠੋਰ, ਸ:—ਜੁਆਨ ਬੱਕਰੀ, ਜਾਂ ਕੁਕੜੀ, ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ ॥

ਪੱਠੋਰਾ, ਪੁ: } ਕੁਕੜ ਜਾਂ ਮੁਰਗ ਦਾ ਬੱਚਾ,
ਪੱਠੋਰੀ, ਸ: } ਜੁਆਨ ਮਰਦ ਜਾਂ ਭੀਵੀ ॥

ਪੱਠੋ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼, ਬੁਚਕਾ ॥

ਪੱਠਤ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪੱਠਤਾਈ, ਸ:—ਪੱਠਤ ਦੀ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਕਰਮ ॥

ਪੱਠਤਾਣੀ, ਸ:—ਪੱਠਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਪਤਨੀ ਹੋਈ ॥

ਪੱਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਤੀਰਥ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥

ਪੱਠਤ, ਪੁ:—‘ਪੱਠਤ’ ਵੇ ॥

ਪੱਠਕਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਪੱਠ ॥

ਪੱਠਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਪਿੰਡ ॥

ਪਠੋਲ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ਜਾਂ
ਪਠੋਲ } ਸਬਜੀ ॥

ਪਠ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ (ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ) ॥

ਪਠਹਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ
ਪਠਹਾਂ } ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਇੱਕਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜੰਮਣਾ) ॥

ਪਣਕੋਪਜ਼ਾ

ਪਣਕੋਪਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਸੱਟ ਦੁੱਭੇ ਸੇ ਕਪੜੇ ਦੀ ਹੱਲੀ
ਪੀੜ ਅਤ ਸਜ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਛੇਉਂ ਕੇ
ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ।

ਪਣਖ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ (ਕਮਾਨੀ
ਵਰਗਾ) ॥

ਪਣਾ, ਪੁ:—'ਪਣਹਾ' ਅਤੇ ਪਣਹਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਣਿਆਹੀ, ਸ:—ਦੂਰੇ ਪਾਣੀ ਲਿਆਚਿਣਾ,
ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੋਜਾ ॥

ਪਣਿਆਂਦ, ਪੁ:—ਖੁਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਪਣਿਆਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਲਾ ਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ
ਰੋਟੀ, ਸੀਤਲਾ ਦਾ ਦਾਣਾ ॥

੨੩—ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ

ਪਣਿਆਲੀ ਟਿੱਕੀ, ਸ:—ਹਥਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਕੇ
ਘੜੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ ।

ਪਣੀਆਂ ਫੰਦ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖਰਲਾ (ਦੁੱਧ
ਅੰ ਵਾਕ) ॥

ਪਤ, ਸ:—ਮਾਲ, ਇਜ਼ਤ, ਵਡਿਆਈ (ਉਤਰਨੀ,
ਰੱਖਣੀ) ॥

ਪੱਤ, ਪੁ:—ਪੱਤ੍ਰ, ਪੱਤਾ, ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਧਰਨ
ਵਾਲੀ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਝਲੀ ।

ਸ:—ਕੜਿਆਂ ਹੋਯਾ ਸਰਬਤ ॥

ਪੱਤ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਦੇ ਬਾਹਰ ਕੜ੍ਹ
ਜਾਣਾ (ਸਰਬਤ) ।

ਪੱਤ ਪੱਤ ਵੁਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥਾ ਬਾਂ ਲੱਭਣਾ,
ਵੁਡੇਰੇ ਭਾਲਣਾ ॥

ਪੱਤ੍ਰ

ਪਤੰਗ, ਸ:—ਹੰਡਟ, ਭੁੱਕੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਕਨਕਉਆ ॥

ਪਤੰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਹੰਡਟ, ਭੁੱਕੜ ॥

ਪਤ ਝੜ } ਸ:—ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਝੜਨਾ, ਜਿਸ
ਪਤ ਝੜ } ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਝੜਦੇ ਹਨ
(ਪੋਹ ਮਾਹ), ਨਮੂਜ਼ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ।

ਪੱਤਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਾਂ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ
ਲੰਘੀਏ, ਘਾਟ, ਜਿੱਥੇ ਖੋੜੀ ਪਏ ।

ਪਤਣੀ, ਸ:—ਵਹਣੀ, ਘਰ ਵਾਲੀ ।

ਪਤਣੀ ਪਤਿਗ੍ਰਹ, ਪੁ:—ਕੰਨਯਾ ਦਾਨ ਦੇ ਲੈਣ
ਦਾ ਪ੍ਰਾਗਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਦੂਝ ਕੁਲ
ਪਰੋਚਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪੱਤਣੀ } ਪੁ:—ਪੱਤਣ ਜਾਂ ਮੁਲ ਵਾਲਾ ਪੱਤਣ
ਪੱਤਣੀ } ਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ॥

ਪਤਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,
ਘਾਪੀ ॥

ਪਤਤ ਪਾਵਣ, ਪੁ:—ਘਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰਣ
ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ।

ਪਤੰਦਰ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਬਜ਼ੁਰਗ, ਬੱਧਾ (ਨਿੰਦਾ
ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਪਤਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਨਾਲਾ, ਜੌਤ ਤੋਂ ਪਾਣੀ
ਲਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਹਿਣੀ ।

ਪਤੰਬਰ, ਪੁ:—ਪਤੰਬਰ, ਪੱਤ ਜਾਂ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਪੱਤਰ } ਪੁ:—ਪੱਤਾ, ਵਿੱਟੀ, ਖਤ ॥
ਪੱਤ੍ਰ }

ਪੱਤਰਾ

ਪੱਤਰਾ } ਪੁ:—ਵਰਕਾ, ਵਿਧਾਥ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਗਤ;
ਪਤ੍ਰਾ } ਪੁ:—॥

ਪੱਤ੍ਰਾ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਭ ਜਾਣਾ, ਚੋਰੀ
ਪਤ੍ਰਾ ਵਾਚਣਾ } ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੱਤਰੀ, ਸ:—ਪੱਤ੍ਰੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਵੱਟੀ ।

ਪੱਤਰੀ } ਸ:—ਜੀਤ੍ਰੀ, ਚਿੱਠੀ, ਲਿਖਤ, ਲੋਹੇ ਦੀ
ਪਤ੍ਰੀ } ਪਤਲੀ ਵੱਟੀ, ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ, ਕੁਠਕ
ਦਾ ਮੋਟਾ ਛਾਨ ।

ਪਤਰੀਸ, ਸ:—‘ਪਰੀਸ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਤਰੋਹਰਾ, ਪੁ:—‘ਪਤਿਐਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਤਲ, ਸ:—ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਬਾਲੀ, ਪੱਤ੍ਰ ਸੀਉਂ ਕੇ
ਜੜੇ ਹੋਏ, ਬ੍ਰਹਮ ਭਜ, ਛਪਰ ਦਾ ਬੂਰਾ,
ਖਿੜਕਾ ।

ਪਤਲ ਕੰਨਾ, ਵਿ:—ਪਤਲੇ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੌਲੀ
ਅਵਾਜ਼ ਭੀ ਸੁਣ ਲਏ ॥

ਪਤਲ ਚੰਮਾ, ਵਿ:—ਜਮਾਦਰੂ ਲਿਸਾ, ਜੇ ਮੋਟਾ
ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ

ਪਤਲਾ, ਪ:—ਲਿਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬਰੀਕ, ਸੁਖਮ,
ਵਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਤਲਾਈ, ਸ: ਪਤਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ
ਬਰੀਕੀ ॥

ਪਤਲੀ ਪਤੰਗ, ਵਿ:—ਗੋਵੀ ਲਿਸੀ ਅਤੇ
ਨਾਜਕ ਤੀਸਰ ॥

ਪਤਾਮ

ਪਤਲੂਣ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਢੰਗ ਦਾ ਪਜਾਮਾ
(ਬਟਨਾ ਵਾਲਾ) ।

ਪਤਵੰਤ } ਵਿ:—ਪਤ ਜਾਂ ਇੱਜਤ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ
ਪਤਵੰਤਾ } ਦਾ ਮਾਣ ਹੋਵੇ ।

ਪਤਾ, ਪੁ: ਬਹੁ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਖੋਜ ॥

ਪਤਾ ਹੋਵਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ
ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ } ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਢੰਡਨਾ ॥

ਪਤਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਕਰਨੀ, ਬਹੁ ਟਿਕਾਣਾ
ਦੱਸਣਾ ॥

ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁ ਜਾਂ ਹਾਲ ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ

ਪੱਤਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ,
ਜਾਸ ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਪੱਤੋਬਾਜ, ਪੁ:—ਤਸ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁਆ
ਖੜਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਵਰੋਬੀ,
ਫਾਲ ਮਾ

ਪਤਾਸਾ } ਪੁ:—ਖੰਡੇ ਕੇ ਤੋ ਹੋਏ ਸਰਬਤ ਨੂੰ
ਪਤਾਸਾ } ਟੁੱਕ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਮਾਠਿਆਈ, ਮੂਲੀ ਦਾ ਕੋਟਿਆ
ਹੋਇਆ ਪਤਲਾ ਟੋਟਾ ।

ਪਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਗੋਲ ਝਲ,
ਜੀਆ ਪੋਤਾ ॥

ਪਤਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਫਸਾਣ
ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਵਿਰਲ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਪਤਾਰਨਾ

ਪਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ, ਦੋਸ
ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ।

ਪਤਾਰਨਾ, ਪੁ: } ਪਤਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਦੋਸ
ਪਤਾਰਨੀ, ਸ: } ਦੋਸੇ ।

ਪਤਾਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦੇ ਥਲੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆ,
ਨਰਕ ॥

ਪਤਾਲ ਜੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਧਾਰਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਣ-
ਕੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜੰਤ੍ਰ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ
ਜਾਣ ਅਤੇ ਅੱਗ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ
ਜਾਣ, ਪਤਾਲ ਚੀਕਰ ਸਜ਼ ਲੱਗੀ ਹੋਣਾ।
ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਚਰ੍ਹਾ ਕੰਮ ਹੋਣਾ, ਪੱਕੇ ਪੇਰਾਂ
ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਮਰਦ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰੀਵੀ ਹਠਲੀ ਥੇਲੀ
ਦੀਆਂ ਗਿਲਟੀਆਂ ।

ਪਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਤੀ ਦੇ ਤਲ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਚਮੜਾ।

ਪਤਿ, ਸ:—ਪਤ, ਮਾਣ, ਇੱਜਤ ।
ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਖੌਦਾ ॥

ਪਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਝੂਠਾ
ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪਤਿਆਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਸੱਲੀ ਦੇਣੀ, ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਕੇ
ਰਾਜੀ ਕਰਨਾ ॥

ਪਤਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ,
ਵਸਾਰਾ ॥

ਪਤਿਔਰਾ }
ਪਤਿਔਰਾ } ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਪਤਿਸਦਾ, ਸ:—‘ਪਤਿਤਸਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਤੀਰਾ

ਪਤਿਕਰ, ਪੁ:—ਦਾਠ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ ॥

ਪਤਿਗਰੀ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਠ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ
ਪਤਿਗੋ, ਸ: } ਲੱਗਾ ਹੈ ।

ਪਤਿਤ, ਵਿ:—‘ਪਤਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਤਿਬਿਰਤਾ, ਸ:—ਜੋ ਭੀਮਤ, ਆਪਣੇ ਥੋੜੇ
ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਦੂਜੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰੇ, ਭਲੀ-
ਮਾਨਸ, ਸਤਵੰਤੀ ॥

ਪਤੀ, ਪੁ:—ਖੌਦਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ ।

ਪੱਤੀ, ਸ:—ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ
ਮਾਲਕੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਢੱਟੀ, ਚਿੱਠੀ,
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਲੱਥੀ ਹੋਈ ਪਤਲੀ
ਛਿੱਲ, ਨਿੱਕਾ ਪਕੁ, ਦਾਲ ਦੇ ਛਿਲੜ, ਗਲ ਦੀ
ਸੋਜ (ਪਤੀਆਂ ਪੈਲੀਆਂ) ॥

ਪੱਤੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਜਾਂ ਜਮੀਨ
ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਹਵੇ ॥

ਪਤੀਹਸ }
ਪਤੀਸ } ਸ:—ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਭਰਜਾਈ ॥

ਪਤੀਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, (ਬਹੁਤ ਪੇਚ
ਵਾਲੀ) ॥

ਪਤੀਜ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ, ਵਸਾਰਾ ਭਰੋਸਾ ॥

ਪਤੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ ॥

ਪਤੀਰ, ਪੁ:—ਫੀਨਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਾ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਸਮੀਰ ਨਹੀਂ ॥

ਪਤੀਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੀਰ ਨਹੀਂ ॥

ਪਤੀਲ

ਪਤੀਲ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਕੱਚਾ ਕੇਪੜਾ ॥

ਪਤੀਲਾ, ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਂਜੀ ਰਿੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂਬੀਆ ॥

ਪਤੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਉਣਾ (ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ) ॥

ਪਤੋੜ(ੜਾ), ਪੁ:—ਘੁਲੇ ਹੋਏ ਵੇਸਟ ੨੬ ਕਚਾਲੂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਪਾਕੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਭਲੇ ਹੋਏ ॥

ਪਥ, ਪੁ:—ਗਾਹ, ਮਝ, ਮਜ੍ਥ, ਪਰਾਥਕ ਦੇ ਪੱਤਰ ॥

ਪੱਥ, ਸ:—ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ, ਰੋਗੀ ਲਈ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਵਕਾਓ ॥

ਪੱਥ, ਪੁ:—ਗਾਹ, ਰਸਤਾ, ਮਝ, ਮਜ੍ਥ, ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ॥

ਪਥਕਿਣ, ਪੁ:—ਗੋਹ ਪੱਥਲ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਧੇਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ, ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਣ (ਇੱਥਾ ਆਦਿਕ), ਕੁਚਾੜੀ ਨਾਲ ਲਕੜੀ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ, ਮਤਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਗੋਂਦ ਗੰਦਾਈ ॥

ਪੱਥਰ, ਪੁ:—ਵੱਟਾ, ਜੁਆਹਰ, ਕਰੜੀ ਜਾਂ ਅੱਖੀ ਗੱਲ ॥

ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਨਿੱਗਰ, ਨਿਰਦਈ, ਬਾਰਾ

ਪੱਥਰ ਰੋਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਸੱਫੀ। ਵਿ:—ਲੱਭੀ, ਸੁਮ, ਪਹਾੜੀਆ ॥

ਪੱਥਾ

ਪੱਥਰ ਚੌਥ, ਸ:—ਭਾਦ੍ਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਦੀ ਚੌਥ ਜਿਸ ਰਾਤ ਹਿੰਦੂ ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਅਰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੱਥਰ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਥੇ ਵੱਸਣੇ, ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਪੱਥਰ ਚੌਥ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਭੱਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਥਰ ਫੇੜ, ਪੁ:—ਜੇ ਪੱਥਰੀ ਨੂੰ ਥੀ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ॥

ਪੱਥਰ ਮਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਖੂਹੀ ॥

ਪਥਰਕਲਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਘੋੜੀ, ਚਕਮਕ ਦੀ ਰਰਾੜ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਕਲਾ ॥

ਪਥਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਥਰ ਮਾਰਨਾ, ਪੱਥਰ ਚਾਕਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪਥਰਾਹ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨੀ, ਦੋਲੀ ॥

ਪਥਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪੱਥਰ, ਚਕਮਕ, ਮਸ਼ਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੰਕਰੀ ਹੱਠ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਪਥਰੀਲੀ } ਵਿ:—ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ
ਪਥਰੈਲੀ } ਆਦਿਕ) ॥

ਪਥੱਲਾ, ਪੁ:—ਨਿਕੰਮੇ ਹੋਏ ਬੈਠਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਥਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਪੱਥਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪਥਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਥਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਥਵਾਈ, ਸ:—ਪੱਥਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੱਥਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਦੇ ਚੋਠਲੇ ਪੁੜ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਲਕੜੀ, ਜਿਸ ਲਕੜੀ ਦੇ ਬੰਦ ਨਾਲ ਟੁੰਡਾ ਹੋਯਾ ਪੁੜ ਚੁੜੇ ॥

ਪਥਾਉਣਾ

ਪਥਾਉਣਾ } 'ਪਥਵਾਉਣਾ' ਪਥਵਾਈ ਦੇਖ ..
ਪਥਾਈ }

ਪਥਾੜਾ, ਪੁ:—ਪਥਾੜਾ, ਝਗੜਾ, ਥਪੇੜਾ ।

ਪਥਿਕਣ } ਪੁ:—ਗੋਹਾ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥
ਪਥਿਣਿਕ }

ਪੱਥੀ, ਸ:—ਹਲ ਦਾ ਮੁੜਿਆ ਹੋਯਾ ਸਿਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੱਥੀ, ਪੁ:—ਭਿਸੇ ਖੰਥ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਦਾਦੁ ਪੱਥੀ, ਕਬੀਰ ਪੱਥੀ ਆਦਿਕ) ।
ਵਿ:—ਪੱਥ ਦਾ, ਪੱਥ ਸੰਬੰਧੀ ॥

ਪਥੀਕ, ਪੁ:, ਸ:—ਗੋਹਾ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਪਥੇਰ, ਸ:—ਓਂਟਾਂ ਦੀ ਪਥਾਈ ।

ਪਥੇਰਾ, ਪੁ:—ਓਂਟਾਂ ਪਥਣ ਵਾਲਾ

ਪਥੇੜ, ਪੁ:—ਓਂਟਾਂ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਪਦ, ਪੁ:—ਦਰਜਾ, ਫੈਦਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੰਗਤ, ਖੇਰ, ਸਥਦਾ, ਬਚਨ ।

ਦੱਬਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ॥

ਪਦਬੀ, ਸ:—'ਪਦਵੀ' ਵੇਖੋ ।

ਪਦਮ, ਪੁ:—ਕਰੋੜ ਦਾ ਦਸ ਲੱਖ ਗੁਣਾ, ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਕਮਲ, ਉ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਜਾਂ ਪੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਝਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਇੱਕ ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੰਧੜਾ

ਪਦਮ ਸਿਰੀ, ਸ:—ਨਾਜਕ, ਛੱਲਵਾਲੀ ਭੀਮਤਾ ॥

ਪਦਮਣੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਪਦਮਾਉਤ, ਸ:—ਗਾਜੇ ਰਤਨ ਸੈਂਟ ਦੀ ਗਣੀ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਰਵੀਰੀ, ਜਿਸ 'ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਾਲ ਹੋ ॥

ਪੰਦਰਾਂ, ਵਿ:—ਦਸ ਅਤੇ ਪੰਜ, ਤਿੰਨ ਪਾਜੇ, ੧੫ ॥

ਪਦਵੀ, ਸ:—ਰਾਹ, ਦਰਜਾ, ਅੱਲ, ਮਰਾਤਬਾ ।
ਵਿ: ਪਉਂਦਾਵੇ ਦੀ, ਵੰਡਿਆਂ ਦੀ ॥

ਪਦਾਇਸ਼, ਸ:—ਜਨਮ, ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਉਤਪਤ, ਕਮਾਈ ॥

ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਵਸਤ, ਦੁਰਲਭ ਚੀਜ਼, ਚੰਗਾ ਚੌਸਾ, ਥਣ, ਮਾਲ, ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ (ਗੁਣ, ਕਰਮ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਦਿਆ } ਸ:—ਭੌਤਕ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਪਦਾਰਥ ਬਿੱਦਿਆ } ਦੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ॥

ਪਦੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਖਾ ਕਰਨਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਤਰਾਉਣਾ ॥

ਪੰਦੂ ਖਾਂ, ਪੁ:—ਕਮੀਣਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਭੇਖੀਆਂ ਮਾਰੇ ॥

ਪਦੈਸ਼, ਸ:—'ਪਦਾਇਸ਼' ਵੇਖੋ ॥

ਪੰਧ } ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਥਾਵ, ਪੰਡਾ,
ਪੰਧੜਾ } ਦੂਰੀ ॥

ਪੱਧਤੀ

ਪੱਧਤੀ, ਸ:—ਪ੍ਰਯਾ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮਰਜ਼ਾਦਾ,
ਵਿਧੀ ॥

ਪੱਧਰ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਸਾਫ਼ ਥਾਂ, ਨਾਂ ਉੱਚੀ
ਨਾਂ ਨੀਵੀ ॥

ਪੱਧਰਾ, ਪੁ: } ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ (ਹੀ),
ਪੱਧਰੀ, ਸ: } ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਨਾਂ ਨੀਵਾਂ ।

ਪੱਧਰਾਈ, ਸ:—ਪੱਧਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗਣ, ਸਫ਼ਾਈ॥

ਪਧਾਉ, ਪੁ:—ਰਾਹੀ, ਪੈੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਮੁਸਾਫ਼ਰ ॥

ਪੰਧਾੜੀ, ਪੁ: ਸ:—ਪੱਧਰਾਈ, ਬਿਆਰਬ ਪੰਧ,
ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਦੀ ਜਗਾ ਦਾ ਰਾਹ ॥

ਪਧਿਆਈ, ਸ:—ਪਾਂਧੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਧਿਆਣੀ, ਸ:—ਪਾਂਧੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ।

ਪਨ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ)॥

ਪੰਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੁਦਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਨਾਲੇ 'ਪੰਨਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਸਾਰੀ, ਪੁ:—'ਪਸਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਾ } ਪੁ: ਕਪੜੇ ਦੀ ਰੜਾਈ ॥
ਪਨਰਾ }

ਪਨ ਕੱਪੜਾ, ਪੁ:—'ਪਨਕੱਪੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਪਨ ਘਟ, ਪੁ:—ਦੀਰਘਾ ਦਾ ਰਾਹ, ਪਾਣੀ
ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਘਾਹ ॥

ਪਨਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜੇ ਹੋਣ ਲੱਗਣਾ, ਵਧਣਾ,
ਫੁਲਣਾ ।

ਪਨੀਰ

ਪਨਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜਾ ਕਰਨਾ, ਵਧਾਉਣਾ,
ਫੁਲਾਉਣਾ ॥

ਪਨਰੇਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਪਰਨੇਹ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਪਨਵਾੜੀ, ਸ:—ਪਾਣ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਬਗ
ਪੁ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੰਨਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਉਤਲਾ ਪਿੱਛਾ, ਵਹੀ ਦਾ
ਪਰਾ, ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਰਕੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ
ਸਫ਼ਾ, ਇੱਕ ਰਤਣ, ਜਵਾਹਰ ॥

ਪਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸੰਦ ਦੀ ਧਾਰ ਤੋਂ
ਕਰਨੀ ॥

ਪਨਾਹ } ਸ:—ਬਚਾਉ, ਆਸਰਾ, ਸਰਣ,
ਪਨਾਹ ਪਾਖੀ } ਚਿਲਾ ॥

ਪਨਾਹ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਣੀ ਆ ਪੈਣਾ,
ਕਹਿਣਾ, ਕਿ ਬਚਾਓ ॥

ਪਨਾਹੀ } ਪੁ:—ਜੇ ਪਨਾਹ ਦੇਵੇ, ਬਚਾਉਣ
ਪਨਾਹੀ ਪੱਖੀ } ਵਾਲਾ ॥

ਪਨਾਲਾ, ਪੁ:—'ਪਰਨਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਿਆਲੀ, ਸ:—'ਪਨਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਿਹਾਰ (ਗ), ਪੁ: } ਜੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦਾ
ਪਨਿਹਾਰਣ (ਗੀ), ਸ: } ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਪੰਨੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਘਾਹ ਜਿਸਦੀ ਜੜ 'ਖਸ'
ਪੰਨੀ } ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪੰਨੀ, ਸ:—ਸੁਨਹਿਰੀ ਰਮੜਾ, ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਪਨੀਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਵਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ
ਹੋਵੇ (ਨਿਰੋੜ ਕੇ), ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਪਨੀਰੀ

ਪਨੀਰੀ, ਸ:—ਪਨੀਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਕੇ ਸੁੱਟੇ ਬੱਚੇ ।

ਵਿ:—ਪਨੀਰ ਦਾ, ਪਨੀਰ ਵਰਗਾ ।

ਪ:—ਜੋ ਪਨੀਰ ਵੇਚੇ ॥

ਨੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਲੋਸਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

੧, ਪ:—ਨਲਕਾ, ਖੰਥਾ, ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ
ਥਲਾ ॥

ਪਪਰੀ, ਸ:—‘ਚਿਕੜੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਪੜੀ, ਸ:—ਛਿੱਲ, ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸੁੱਕਣ
ਨਾਲ ਜੋ ਉਪਰਲੀ ਤਹਿ ਜੰਮ ਕੇ ਪਾਦ ਜਾਵੇ ।

ਪਪੜੀਆ ਕੱਥ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ
ਕੱਥ ॥

ਪੱਪੀ, ਪੁ:—ਛੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ
ਕੁਰੂਰਾ ।

ਪਪੀਹਾ, ਪੁ:—ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੰਛੀ ॥

ਪਪੀਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ।

ਪਪੋਲਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਥਾੜੇ ਮਸ਼-
ਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚਿੱਥਣਾ ।

ਪੱਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਠਪਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਥ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਪਥਕਾ, ਪੁ:—ਤਾਬੇ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਭਾਂਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅਰਕ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ।

ਪਥਲਿਸਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਛਾਪ ਕੇ ਪਰਗਟ ਕਰੇ ॥

ਪਰਲੋਕ

ਪਥਲਿਕ, ਸ:—ਆਮ ਲੋਕ, ਖਲਕਤ ॥

ਪੰਥੀ, ਸ:—ਵਾਉ ਨਾਲ ਉੱਡਣ ਵਾਲੇ ਜੁੜੀ ਦੇ
ਨਿੱਕੇ ਦੁਕੜੇ, ਸਥ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲੋਕ
ਕਮੀਣੇ ।

ਪੰਥੀ ਪਰਾਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਸੁੱਕੇ ਆਦਮੀ, ਲੰਡੀ
ਬੁੱਢੀ ॥

ਪੰਭਣ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਣਕ, ਵਡਾਣਕ ॥
ਪੰਮਣ }

ਪੰਮਾ } ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ (ਜੋਥਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਾਉਂ
ਪੰਮਾਂ } ਰਖਿਆ ਹੈ) ॥

ਪੱਯਲ, ਵਿ:—‘ਪਦੀਯਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰ, ਪੁ:—ਪੰਥ, ਖੰਭ, ਪਿਛਲਾ ਜਾਂ ਅਗਲਾ ਸਾਲ,
ਥਲ, ਸਮਰਥ ॥

ਪਰਜਕ:—ਇਸਤੀ, ਉਲਟ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ
ਵਿ: (ਚਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਕੇ) ਪਰਾਧਾ
ਦੂਜਾ, ਹੋਰ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਪਰ ਉਪਕਾਰ, ਪੁ:—ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰ ਅਧੀਣ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧੀਣ ਜਾਂ
ਆਸਰੇ ॥

ਪਰ ਕੱਢਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਪਰ ਵਿਖਾਉਣੇ ॥
ਪਰ ਨਿਕਾਲਣੇ }

ਪਰ ਬੈਸ, ਵਿ:—ਪਰਾਏ ਦੇ ਵੈਸ, ਦੂਏ ਦੀ
ਅੰਗਿਆ ਵਿਚ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ ਹਿੱਲਾ ਕੇ ਉੱਡਣ ਦਾ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਲੋਕ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਜਗ, ਮਰਕੇ ਜਿਥੇ
ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਨਾ

ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ
ਕਿ ਮਰ ਕੇ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਸਾ ਹੋਵੇ ।

ਪਰਸੰਗ, ਪੁ:—ਕਥਾ, ਮੇਲ, ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਥਾ, ਦੁਸ਼ਟ
ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਪਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣਾ, ਢੇਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ,
ਪੁਸ਼ਟਾ, ਤੀਰਥ ਤੇ ਜਾਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ } ਪੁ: ਰਿਸੇ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਸਾਬਤ
ਪਰਸ਼ਨ } ਜੋ ਕੁਝ ਜੋਤਸੋ ਕੋਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਏ,
ਸੁਆਲ (ਕਰਨਾ) ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ
ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋਤਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ ।

ਪ੍ਰਸੰਨ } ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਮਗਣ, ਮੰਨਣ
ਪਰਸੰਨ } ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ } ਸ:—ਖਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਤਸੱਲੀ
ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਈ } (ਹੱਲੀ) ॥

ਪਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਜਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਭੇਟ
ਚੜ੍ਹਵਾਉਣਾ ।

ਪ੍ਰਸਾਦ } ਪੁ:—ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਭੋਗ, ਭੋਜਨ,
ਪਰਸਾਦ } ਕਿਰਪਾ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ੁਭ (ਸ਼ੀਤ
ਪਰਸਾਦ } ਪਰਸਾਦ), ਕੜਾਹ ।
ਪਰਸਾਦਾ }

ਮਹਾਂ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਮਾਸ (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੱਲੀ,)

ਪਰਸਾਦ ਛਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ, ਅੰਨ
ਪਰਸਾਦਾ ਛਕਣਾ } ਖਾਣੀ ਕਰਨਾ ॥
ਪਰਸਾਦ ਪਾਉਣਾ }

ਪਰਸਾਦੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ, ਭੋਜਨ, ਅੰਨ, ਗੁਰੂ ਦੀ
ਸ਼ੀਤ ਪਰਸਾਦ ॥

ਪਰਕਾਜੀ

ਪਰਿਸਿੱਧਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉ ਆਉਣਾ, ਮੁਕਾ
ਆਉਣਾ ।

ਪਰਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਉੱਘਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ।

ਪਰਸਿੰਨ, 'ਵ:—'ਪਰਸੰਨ' ਦੇ ਪੈਂ ॥

ਪਰਸੀਨਾ } ਪੁ: ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਛੋਕਾ
ਪਰਸੇ } ਵਿੱਚੋਂ ਜ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮਤ੍ਰ-
ਪਰਸੇਉ } ਕਾ, ਮੁਲੀ ॥

ਪਰਸੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੱਲ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਅੱਜ
ਜੋ ਤੀਜਾ ਦਿਨ (ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੋ ਜਾਂ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ) ।

ਪਰ ਹੱਥੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰਾਏ ਹੱਥੀ, ਦੁੱਖ
ਪਰ ਹੱਥੀ } ਦੀ ਭਾਗੀ ॥

ਪਰਗ } ਸ:—ਸਭਾ, ਪ੍ਰੰਗਇਤ, ਕੱਠ, ਰਿਕ
ਪਰਗੇ } ਵੰਦ ॥

ਪਰਹੋਜ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਅਣਕਾਰੋ ॥

ਪਰਹੇਲੀ, ਸ:—ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਪਰਕਾਸ (ਸ), ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਉੱਪ,
ਚਮਕ, ਢੇਲਾਉ, ਸਥ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ,
ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ॥

ਪਰਕਾਸ਼ਤ } ਵਿ:—ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ, ਛਾਪ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ } ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢੇਲਾਯਾ ਹੋਯਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰਕਾਜ, ਪੁ:—ਦੁੱਖੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਨੋਰਥ ॥

ਪਰਕਾਜੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਖੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਸਰਾ-
ਇਕ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥

ਪਰਕਾਰ

ਪਰਕਾਰ } ਪ੍ਰ:—ਵੰਗ, ਰਚੀਕ, ਭਾਂਤ, ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਪ੍ਰਕਾਰ } ਕਿਸਮ ॥

ਸ:—ਰੱਕਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਿਜਾਰਾ ॥

ਪਰਕੇ ਸਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ ਸਾਲ ਅਗਲੇ ਸਾ
ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ॥

ਪਰਖ, ਸ:—ਜਾਚ, ਪਛਾਣ, ਸਬੂਤ, ਪਰੀਖਿਆ,
ਪਰਤਾਵਾ ॥

ਪਰਖਉਆ } ਪ੍ਰ:—ਪਰਖਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਤਾ-
ਪਰਖਈਆ } ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਚਣਾ, ਪਛਾਣਣਾ, ਦੇਖਣਾ
ਭਾਲਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਪ੍ਰ: ਪਰਖਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ, ਸਿਆਣਾ, ਖਰਾ,
ਸੁਚੇਤ ॥

ਪਰਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣ ਦਾ, ਕੰਮ
ਪਰਖਾਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਰਖਾਈ, ਸ:—ਪਰਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਰਗਟ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਜਾਹਰ, ਜਿਸ ਦੀ
ਸਬ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੈ ॥

ਪਰਗਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਵਿਸਠਾ,
ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਪਰਗਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਗਟਾਈ, ਸ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਪਰਗਣਾ, ਪ੍ਰ:—ਜਿਲਾ, ਮੁਲਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ,
ਅਲਾਕਾ ॥

ਪ੍ਰਚਾਰ

ਪਰੰਗਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨ ਲੈਣਾ ॥

ਪਰਗ ਸ, ਪ੍ਰ:—‘ਪਰਕਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਕਾਹ, ਸ:—ਖਾਸ ਮਿਹਰ ਬਾਨੀ, ਰਿਆਇਤ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਪਰਚੋਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਾਨ ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਉਪਕਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਘਟ, ਵਿ:—‘ਪਰਗਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਚ ਸਰਚ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲ ਜਾਣਾ, ਖੁਸ਼
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਚੁੱਲਣਾ ॥

ਪਰਚੰਡ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਲੇ, ਰੜਕ ਜਾਂ ਡੀਬੜ
ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੜਣਾ, ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਪਿਆਲ
ਹੋਰਥੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪਰਚ ਪਰਚਾ, ਪ੍ਰ:—ਜੀ ਦਾ ਲੱਗਣਾ, ਮਨ ਦਾ
ਟਿਕਾਉ, ਬਿਲਾਸ ॥

ਪਰਚਲਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ,
ਪ੍ਰਚਲਤ } ਸਾਰੀ, ਚਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪਰਚਾ, ਸ:—ਆਦਤ, ਰੀਤ, ਰੁਕ, ਰੁਚ (ਪੈਣਾ) ॥

ਪਰਚਾ, ਪ੍ਰ:—ਕਾਗਤ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਪਰਚਾਉ, ਪ੍ਰ:—ਦਿਲ ਦਾ ਲੱਗਣਾ, ਬਿਲਾਸ ॥

ਪਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਪਿਆਲ
ਹੋਰਥੇ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਰਚਾਰ } ਪ੍ਰ:—ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਰਗਟ
ਪ੍ਰਚਾਰ } ਕਰਨੀ, ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਵਿਲਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰਚਾਰਕ

ਪਰਚਾਰਕ } ਪੁ:—ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਪ੍ਰਚਾਰਕ }

ਪਰਚਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਗੱਲੇ ਜੀ ਪਰਚੇ, ਜੀ ਦਾ ਪਰਚਵਾ ॥

ਪਰਚੀ, ਸ:—ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਪਰਚੂਣ, ਪੁ:—ਛੋਟੀਆ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਆਟਾ, ਦਾਲ ਆਦਿਕ ॥

ਪਰਚੂਣੀਆ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਦਾਲ ਆਦਿਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਚੇ, ਸ:—ਵਾਕਫੀ, ਦੇਸਤੀ, ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ (ਪੇਜਾਣੀ) ।

ਪਰਚੇਲ, ਸ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਖੋਜ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਰਚੋਣੀ, ਸ:—‘ਜਲਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਰਚੋਡਾ, ਪੁ:—‘ਪਚੋਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਛਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਛਾਉ, ਸਾਧਾ, ਬਾਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੰਗ ।

ਪਰਜ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਦਾ ਇਕ ਵੰਗ ।

ਪਰਜਾ, ਸ:—ਰਈਧਤ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਅਧੀਨ ਹੋਕੇ ਜੋ ਜਿਮੀ ਵਾਰੇ, ਅਧੀਨ ।

ਪਰਜਾ ਪਤ, ਪੁ:—ਘੁਮਿਆਰ ।

ਪਰਜਾ ਪਤੀ } ਪ:—ਜੀਅ ਦੀ ਪਾਲਨਾ
ਪਰਜਾ ਪਾਲਕ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇ-
ਸਰ, ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ ॥

ਪਰਤਿਸਠਾ

ਪਰਜਾਤ, ਵਿ:—ਦੂਜੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥
ਸ:—ਪਰਜਾਤੀ ॥

ਪਰਜਾਤੀ, ਸ:—ਦੂਜੀ ਜਾਤ, ਵੇਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ॥

ਪਰਤ, ਪੁ:—ਤਹਿ, ਨਕਲ, ਉਤਾਰਾ, ਕਾਪੀ ॥

ਪਰਤੱਖ, ਵਿ:—ਪਰਗਟ, ਜਾਹਰ, ਮੌਜੂਦ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਪਰਤੱਗਿਆ } ਸ:—ਅਕਰਾਰ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ,
ਪਰਤੱਗਿਆ } ਬਚਨ, ਭਰੋਸਾ ॥

ਪਰਤੱਛ, ਵਿ:—‘ਪਰਤੱਖ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਵਰਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਪਰਤਲ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੋਯਾ ਅਸਥਾਥ ਕਿਸੇ ਅਸਵਾਰ ਦਾ, ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਰੁੱਖ ॥

ਪਰਤਲਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੇਟੀ, ਬੁਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਈ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਧੁਰਾ ਉੱਤਰ ॥

ਪਰਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਪਰਤਾਪ, ਪੁ:—ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ, ਬਲ, ਜੋਰ, ਦਲੇਰੀ, ਚੰਗੇ ਭਾਗ ॥

ਪਰਤਾਪੀ, ਵਿ:—ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਾ, ਵੱਡਾ ਬਲੀ ॥

ਪਰਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਪਰੀਖਿਆ ॥

ਪਰਤਿਸਟਾ } ਸ:—ਘਰ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਰ-
ਪਰਤਿਸਠਾ } ਵੱਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੀਤ, ਜੋਠ, ਮੂਰਤ ਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ॥

ਪਰਤਿਬਰਤਾ

ਪਰਤਿਬਰਤਾ, ਸ:—‘ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਤੀਤ, ਸ:—ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਪਰੰਤੂ, ਅਵ:—ਪਰ, ਮਗਰ ।

ਪਰਤੋਚ, ਸ:—ਪੁਰ੍ਹ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਨੂੰਹ ।

ਪਰਦੱਖਣਾ } ਸ:—ਦੁਆਲੇ ਫਿਰਨਾ, ਫੇਰਨਾ ।
ਪਰਦੱਛਣਾ }

ਪਰਦਰੋਹੀ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਦਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਦਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਰਦੇਸ, ਪੁ:—ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ; ਉਪਰਾ ਮੁਲਖ ॥

ਪਰਦੇਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਪਰਦੇਸ ਗਿਆ (ਗਈ,
ਪਰਦੇਸੀ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ, ਪਰਦੇਸ ਦਾ (ਦੀ)
ਗੀਹਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ।

ਪਰਪਾਨ, ਪ: ਸ:—ਸਰਦਾਰ, ਦੰਗ, ਆਗੂ, ਪੈਂਚ,
ਵਜੀਰ ॥

ਪਰਪਾਨਾ, ਵਿ:—ਪਰਪਾਨ, ਵੱਡਾ (ਦਾਨਾ ਪਰ-
ਪਾਨਾ) ॥

ਪਰਨੰਤਾ, ਪੁ: } ਫੇਰੀ ਪੀੜੀ ਦੀ ਉਲਾਟ ॥
ਪਰਨੰਤੀ, ਸ: }

ਪਰਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਮਾਲ, ਸਾਫ਼ੀ, ਅੰਗੋਛਾ, ਛਰੋਸਾ ॥

ਪਰਨਾਹ (ਹੁ), ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ॥

ਪਰਨਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਪਰਨਾਰ(ਗੀ), ਸ:—ਪਰਾਈ ਇਸ਼ਕੀ, ਦੁਏ
ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਪਰਬਤੀ

ਪਰਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਾਏ ਹੋ
ਸਾਲ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ, ਵਹਿਣੀ, ਮੋਰੀ,
ਪਾੜਛਾ ॥

ਪਰਨਾਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਰਨਾਲਾ, ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ
ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੀ ਚੰਗੀ ਦੋ ਦੋਹੀ ਪਾਸੀ
ਜੋ ਖਾਲੀ ਥੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪਰਨਾਮ, ਪ:—ਨਮਸਕਾਰ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ॥

ਪਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਸੇ, ਵੱਲ, ਦੋ ਭਾਰ (ਸਿਰ
ਪਰਨੇ) ।

ਪਰਨੇਹ, ਪ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਪਲੱਤਲ ਦਾ ਰੋਗ

ਪਰਪੰਚ, ਪੁ:—ਬੱਖਾ, ਛਲ, ਝੂਠ, ਸੰਸਾਰ ॥

ਪਰਪੰਚੀ, ਵਿ:—ਵਰਖੀ, ਝੂਠਾ, ਛਲੀਆ ।

ਪਰਪਾਟਾ } ਸ:—ਗੀਤ, ਗਲ, ਦਸਤੂਰ, ਸੁਭਾ-
ਪਰਪਾਟੀ } ਉ, ਜੋ ਭੇਦ ਦੱਸ ਦੇਵੇ, ਗੱਲਾਂ
ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਪਰਫੁੱਲਤ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਪਰਸੰਨ, ਖਿੜਿਆ,
ਹੌਸਾ ।

ਪਰਬ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਕਰਮ ਦਾ ਦਿਨ ਜਾਂ ਸਮਾਂ,
ਵੱਡੇ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ, ਮਹਾਭਾਰਤ
ਦੇ ਹਿੱਸੇ ॥

ਪਰਬਸੀਆ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੱਥ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਰ-
ਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਪਰਬਤ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਤਿਲਾ ॥

ਪਰਬਤੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ ਦਾ ਉੱਤਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਵਿ:—ਪਰਬਤ ਦਾ, ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜੀ ॥

ਪਰਬਤੀ

ਪਰਬਤੀ } ਪੁ:—ਪਹਾੜਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ।
ਪਰਬਤੀਆਂ }

ਪਰਬੰਧ, (ਪ੍ਰਬੰਧ), ਪੁ:—ਬੰਦੋਬਸਤ, ਨੇਮ ਮੁਜਬ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਨੇਜਰ ॥

ਪਰਬਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਕਰੜਾ, ਜੋਰਾਵਰ, ਜ਼ੋਰਾ ॥

ਪਰਬੀਣ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ, ਜਾਣੂ ॥

ਪਰਬੇਸ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ, ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ,
ਪਹੁੰਚ ॥

ਪਰਬੇਖਣ, ਪੁ: ਸ:—ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਪ੍ਰਭ } ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ । ਜਜ-
ਪਰਭ } ਮਾਨ (ਮਿਰਾਸੀ ਦਾ) ॥

ਪਰਭੱਕਰ } ਪੁ:—ਸੁਰਜ, ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਪਰਭਾਕਰ } ਜਾਤ ॥

ਪਰਭਾਉ, ਪੁ:—ਰੀਤ, ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਵਰ-
ਤਾਰਾ ॥

ਪਰਭਾਈ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਵਰਿਆਈ, ਸਰਦਾਰੀ

ਪਰਭਾਣੀ, ਸ:—ਮਿਰਾਸੀ ਦੀ ਜਸਮਾਨਣੀ,
ਵਡੇ ਘਰ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਪਰਭਾਤ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ।

ਪਰਭਾਤੀ, ਸ:—ਪਰਭਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਾਏ ॥

ਪ੍ਰਭੂ } ਪੁ:—‘ਪ੍ਰਭ’ ਜ਼ੋਰੇ ॥
ਪਰਭੂ }

ਪਰਮੇਉ

ਪਰਮ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਅੱਗਾ, ਉਤਮ, ਵੱਡਾ, ਬਹੁਤ ॥

ਪਰਮ ਹੰਸ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਸੰਤ ਜਿਸਨੇ ਮਨ
ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ ॥

ਪਰਮ ਗਤ, ਸ:—ਮੁਕਤੀ, ਮੋਖ, ਦੁੱਖੋਂ ਛੁੱਟਣਾ ॥

ਪਰਮ ਗਿਆਣ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਜਾਣ
ਏਣਾ ॥

ਪਰਮ ਪਦ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਦਰਜਾ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਪਰਮ ਪਰਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਪੀੜੀਆਂ ਤੋਂ ॥

ਪਰਮ ਪੁਰਖ (ਸ), ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਾਰ-
ਬ੍ਰਹਮ

ਪਰਮਲ, ਪੁ:—ਭੁੱਖ ਕੇ ਢੁੱਲੇ ਹੋਏ ਚੌਲ, ਮੁਰਮੂਰੇ ।

ਪਰਮਾਣ, ਪੁ:—ਸਬੂਤ, ਸਾਖੀ, ਹੱਦ, ਦਿਸ-
ਤਾਰ, ਦੁਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਚੀਜ਼ ਦਾ ਝੋਲ ਜਾਂ
ਮਾਪ । ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ, ਕਰ-
ਤਾਰ ।

ਪਰਮਾਨੰਦ, ਪੁ:—ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸੁਖ ॥

ਪਰਮਾਰਥ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਹੱਛਾ ਅਰਥ ਜਾਂ
ਪਰੋਜਨ, ਧਰਮ, ਗੁਣ, ਆਤਮ ਗਿਆਣ, ਮੋਖ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਪਰਮਾਰਥੀ, ਵਿ:—ਧਰਮਾਤਮਾ, ਠੇਕ, ਭਗਤ ॥

ਪਰਮੇ } ਪੁ:—ਗਾਥਮੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਚੋਰ ॥
ਪਰਮੇਉ }

ਪਰਮੇਸਰ

ਪਰਮੇਸਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਰਚਦਾ ਪਾਲਦਾ
ਪਰਮੇਸਰ } ਅਤੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਰਤਾਰ,
ਪਰਮੇਸਰ } ਖੁਦਾ ।

ਪਰਮੇਸਰ ਕਰੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਮੈਂ ਪਰਮੇਸਰ ਤੋਂ
ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ।

ਪਰਮੇਸਰੀ ਨੌਟ, ਪੁ:—'ਤਮਸਕ' ਵੇਖੋ, ਸਰਕਾਰੀ
ਤਮਸਕ ॥

ਪਰਲ ਪਰਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਲਗਾਥਾਰੀ ਕਰਨਾ (ਪੈਂਟਾ, ਰਣਾ) ।

ਪਰਲਾ, ਵਿ:—ਦੁਏ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਅਗਲਾ ।

ਪਰਲਾ ਪਾਰ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਦੁਏ ਪਾਸੇ, ਦੂਰ,
ਚੌਦੇ ਬਾਹਰਾ ॥

ਪਰਲਾ ਪੀਠ, ਸ:—ਤਥਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ।
ਵਿ:—ਤਥਾਹ ॥

ਪਰਲੇ ਸਿੰ ਦਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਅੰਤ,
ਪਰਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ } ਚੌਦੇ ਬਾਹਰਾ ॥

ਪਰਲਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਗਤ ॥

ਪਰਲ ਪਕ, ਵਿ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਵੇ ।

ਪਰਲੂ (ਲੋ), ਸ:—ਸਗਤ ਦਾ ਨਾਮ, ਕਿਆਮਤ,
ਮੁਲਮ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਪਰਲੋਕ, ਪੁ:—'ਪਰ' ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਵਸਤੀ, ਸ:—ਪਾਲਨੀ, ਰੱਛਿਆ, ਸਹਾਯਤਾ ।

ਪਰਵਦਗਾਰ }
ਪਰਵਦਗਾਰ } ਪੁ:—ਪਾਲਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਪਰਮੇਸਰ

ਪਰ

ਪਰਵਾ, ਪੁ:—ਬੇਕਮ ਦੀ ਬਿਭਾ ॥

ਪਰਵਾਈ, ਸ:—ਪੂਰਾ, ਪਰਬ, ਦੀ ਪੋਣ
(ਵਾਓ) ॥

ਪਰਵਾਹ, ਸ:—ਚਿੰਤਾ, ਵਿਕਰ ॥
ਪੁ:—ਨਦੀ ਦਾ ਵਹਿਣ ॥

ਪਰਵਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ੍ਹ ਦੇਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ ।

ਪਰਵਾਣ, ਵਿ:—ਮਨਸ਼ੁਰ, ਮੰਨਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿੱਕ
ਪੂਰਾ ।

ਪਰਵਾਣਗੀ, ਸ:—ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ ॥

ਪਰਵਾਨਾ, ਪੁ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਯਾ ਹੁਕਮ,
ਲਿਖਤਾ ॥

ਪਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਦੋਬਰ, ਕਬੀਲਾ, ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ
ਗਿਰਦੇ ਜੋ ਚਾਨਣ ਦਾ ਘੇਰਾ ਕਰੇ ਕਰੇ ਪੈ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪਰਵਾਲ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੇ 'ਦਰ ਉੱਤੇ ਹੋਏ
ਵਾਲ ॥

ਪਰਵਿਸਦਾ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਿਨ, ਤਰੀਕ ॥

ਪਰਵਿਰਤ, ਵਿ:—ਰੱਬਾ ਹੋਯਾ, ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ ॥

ਪਰਵਿਰਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ,
ਫੁੱਝਣਾ ॥

ਪਰਵੇਸ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵਜ਼ਨਾ, ਪਹੁੰਚ, ਨਵੇਂ
ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਰੀਤਾਂ-ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪਰਾ, ਪੁ:—ਕਤਾਰ, ਸੋਹਣਾ ਮਨੁਖ; ਲੰਬੇ ਦੀ
ਕਲਮ ਦੀ ਢੁੰਡ ॥

ਪਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ

ਪਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪਰ੍ਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਪਰ੍ਹੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਉਂਠਾ } ਪੁ:—ਘੇਉ ਲਾਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ
ਪਰਾਉਂਠਾ } ਰੋਟੀ ।

ਪਰਾਉਂਠੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਰਾਉਂਠਾ ।
ਪਰਾਉਂਠੀ }

ਪਰਾਇਆ, ਪੁ: ਵਿ:—ਓਪਰਾ, ਬਿਗਾਨਾ, ਦੁਏ ਦਾ ॥

ਪਰਾਇਚਾ, ਪੁ:—ਵਿਰਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪਰਾਇਣ, ਸ:—ਬਲਦ ਹੱਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ।

ਪਰਾਈ, ਸ:—ਵਿ:—ਓਪਰੀ, ਬਿਗਾਨੇ ਦੀ, ਦੁਏ ਦੀ ॥

ਪ੍ਰਾਈਮਰ, ਸ:—ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ, ਸ:—ਮੁੱਢ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ॥
ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ, ਵਿ:—ਖਾਸ ਆਪਣਾ, ਗੁੱਝਾ, ਘਰ ਦਾ, ਅੰਦਰਲਾ ।

ਪਰਾਸਚਿਤ } ਪੁ:—ਪਾਪ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਜੋ
ਪਰਾਸਚਿਤ } ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਹੁਣ ਚਾਰੀ, ਸ:—ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਬਰ ॥

ਪਰਾਹੁਣਾ, ਪੁ:—ਬੱਝੇ ਚਿਰ ਲਈ ਜੋ ਮਨੁਖ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਣ ਛੁੱਟਣੇ

ਪਰਾਕ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਪਾਕੇ ਘੇਉ ਵਿੱਚ ਰਲੀ ਹੋਏ ਵੱਡੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਰਾਕਰਮ } ਪੁ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ ॥
ਪਰਾਕ੍ਰਮ }

ਪਰਾਕਰਮਣ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਾ
ਪਰਾਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਕਰਮ ਹੈ, ਮਹਾਬਲੀ ॥

ਪਰਾਕਵਿਤ, ਸ:—ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਜਿਸ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਬੋਲੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ।

ਪਰਾਕੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਰਾਕ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਪਰਾਖੋਰੀ, ਸ:—ਨੋਕਰੀ, ਸੇਵਾ ॥

ਪਰਾਗ } ਪ:—ਜਿੱਥੇ ਗੰਗਾ ਜਾਮਣਾ
ਪਰਾਗ ਰਾਜ } ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਪਰਾਗਾ } ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਅਨਾਜ ਚੌਥੀ ਕੜਾਹ
ਪਰਾਗਾ } ਆਇਕ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਵਾਰ ਪਾਕਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਚਾ, ਪੁ:—ਪਰੋਲ ਵਾਲਾ (ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਰਾਚੀਣ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥
ਪ੍ਰਾਚੀਣ }

ਪਰਾਣ } ਪੁ:—ਸਾਹ, ਜਿਦ, ਰੂਹ, ਪਿਆਰਾ,
ਪ੍ਰਾਣ } ਮਨੁਖ ।

ਪਰਾਣ ਛੁੱਟਣੇ, ਤਿਆਗਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ,
ਵੇਣੇ ਜਾਂ ਨਿਕਲਣੇ } ਹੋਸਲਾਹਾਰਨਾ ।

ਪਰਾਣ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ

ਪਰਾਣ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ, ਸ:—ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਸੰਤਿਆ ਲਿਆਉਣੀ ।

ਪਰਾਣ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਪਰਾਣੀ } ਪੁ:—ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਮਨੁੱਖ, ਪ੍ਰੇਤ
ਪ੍ਰਾਣੀ }

ਪਰਾਤ } ਸ:—ਵਾਹੀ ਜਾਂ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਖੋਰ ਦੇ
ਪ੍ਰਾਤ } ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਰਹ ਬਣ ਜਾਏ, ਆਟਾ ਗੁਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਚੌੜਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਪਰਾਤ (ਤਾ) } ਸ:—ਸਵੇਰ ਵਾਲਾ (ਪ੍ਰਾਤ
ਪ੍ਰਾਤ (ਤਾ) } ਕਾਲ) ॥

ਪਰਾਤੜਾ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਗੁਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੜਾ ॥

ਪਰਾਂਦਾ, ਪੁ: } ਤੀਮਗ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਜਿਸ
ਪਰਾਂਦੀ, ਸ: } ਸੁਤ੍ਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਕੇ ਵੰਨੁੰਦੇ
ਚੁੱਠ। ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ।

ਪਰਾਧੀਣ, ਵਿ:—‘ਪਰ’ ਵਿੱਚ ‘ਪਰ ਅਧੀਣ’
ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਪਤ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮਿਲਣੀ, ਲਾਭ
(ਹੋਣਾ) ।

ਵਿ:—ਮਿਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਲਭੇ,
ਹਾਸਲ ॥

ਪਰਾਯਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਾਇਆ’ ਵੇਖੋ

ਪਰਾਰ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜਾਂ
ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਸਾਲ ।

ਪਰਾਰਥਣਾ } ਸ:—ਖੋਨਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਅਰਜ ॥
ਪ੍ਰਾਰਥਣਾ }

ਪਰੀ

ਪਰਾਲ, ਪੁ:—ਗੰਨੇ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕੱਖ ਕਾਣਾ,
ਤੋਹ ਆਦਿਕ ॥

ਪਰਾਲਭਤ } ਸ:—ਕਿਸਮਤ, ਭਾਗ, ਨਸੀਬ
ਪਰਾਲਭਦ } ਕਰਮ, (ਹੋਣੀ)

ਪਰਾਲੀ, ਸ:—ਧਾਨ ਆਦਿਕ ਦਾ ਠਾਕ ਜੋ
ਹੋਣਾ ਵਿਛਾਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਸੌਂਦੇ ਹਨ।
ਕਮੀਣਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼, ਪੁ:—ਇੰਗਲਿਸ਼ਤਾਨ ਦੇ
ਪਾਰਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਜਾਦਾ ॥

ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ, ਪੁ:—ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ।

ਪਰਿਹਾ, ਸ: ਪੁ:—ਪੰਦਤ, ਕੱਠ, ਸਭਾ ॥

ਪਰਿਖਕ, ਪੁ:—ਪਰਿਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਿਖਿਆ, ਸ:—ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਸਬੂਤ, ਪਰ-
ਤਾਵਾ, ਇਮਤਹਾਨ ॥

ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪੁ:—ਛਾਪਣ ਵਾਲਾ ।

ਪਰਿਤਮਾ } ਸ:—ਮੂਰਤ, ਬੂਤ ।
ਪ੍ਰਿਤਮਾ }

ਪਰਿਥਵੀ } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਭਾਂ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ }

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਥ } ਪੁ:—ਗੰਜਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈ,
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ } ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਾਲ }

ਪਰਿਭਾਖਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖਾਸ ਪਦ ॥

ਪਰੀ, ਸ:—ਪਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੁਦਾਰ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਹੋਈ
ਸੁਦਾਰ ਤੀਮੀ, ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਕੁੰਮਤ ॥

ਪਰੀਬੰਦ

ਪਰੀਬੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਪਰੀਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਮਨ ਵੰਡਣਾ ਜਾਂ ਥਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਖਾਣ, ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਰੋਸਣਾ ।

ਪਰੀਹਣੀ, ਸ:—ਪਰੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖ ਭਰ ॥

ਪਰੀਹਾ, ਪੁ:—ਪਰੀਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰੀਖਿਆ }
ਪਰੀਖਿਆ } ਸ:—‘ਪਰੀਖਿਆ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਰੀਠਾ, ਪੁ:—ਵੰਗ ਸੁਆਰਥ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸੈਂ ਬਾਈ ਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ । ਰੀਠਾ ॥

ਪਰੀਤ } ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹ, ਦੋਸਤੀ
ਪ੍ਰੀਤ } (ਹੋਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ।

ਪਰੀਤਮ } ਪੁ: , ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਹੋਵੇ,
ਪ੍ਰੀਤਮ } ਪਿਆਰਾ

ਪਰੀਤਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਾਉਣ
ਪ੍ਰੀਤਾ } ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਜੋ ਉੱਪ
ਚਲਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ।

ਪਰ੍ਹੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ, ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ।

ਪ੍ਰਫ, ਪੁ:—ਪਹਿਲੀ ਛਪਾਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ॥

ਪਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਦੂਰ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ, ਹੱਦ ਲੈਖ ਕੇ ॥

ਪਰੇ ਪਰੇਡੇ (ਰੇ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪਰੇ,
ਪਰੇ ਵਾਰ } ਵਿੱਥ ਨਾਲ ॥

ਪਰੇਸ (ਪ੍ਰੇਸ), ਪੁ:—ਛਾਪਾ ਖਾਨਾ ॥

ਪਰੇਲ

ਪ੍ਰੇਸ ਮਨ, ਪੁ:—ਛਾਪੇ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਛਪਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰੇਸਟਾ, ਪੁ:—ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਜਿੰਨ ।

ਪਰੇਸਨ, ਪੁ:—‘ਆਪਰਸਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੇਸਾਣ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਹਰਾਣ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰੇਤਾਣੀ, ਸ:—ਘਾਬਰਾਟ, ਹਰਾਣੀ ॥

ਪਰੇਖਾ, ਸ:—‘ਪਰੀਖਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੈਟ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕਵਾਇਦ ਵਾਲਾ ਮਦਾਣ, ਕਵੈਦ ॥

ਪਰੇਤ, ਪੁ: } ਮੇਏ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖਦੀ ਰੂਹ, ਭੂਤ,
ਪਰਤਣੀ, ਸ: } ਗੀਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪਰੇਤ ਕਰਮ, ਪ: } ਮੇਏ ਹੋਏ ਨੂੰ ਪਿਤਰ
ਪਰਤ ਕਿਰਿਆ, ਸ: } ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਉਣ
ਲਈ ਜੋ ਧਾਰਮਕ
ਰੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ॥

ਪਰੇਥਣ, ਪੁ:—‘ਪਲੇਥਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਪਰੇਮ } ਪੁ:—ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੇਤ,
ਪ੍ਰੇਮ } ਪਰਮ (ਪਰੇਮ ਦੁਖੀ) ॥

ਪਰੇਮਣ, ਸ: } ਦੋ ਪਰੇਮ ਜਾਂ ਸੱਚੀ ਮਹੱਬਤ
ਪਰੇਮੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤੀ, ਸ:—ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਜੋ ਭਗਤੀ ਕੀਤ ਜਾਵੇ ।

ਪਰੇਲ, ਸ:—ਭਾਸ ਨਾਲ ਇਕ ਥੋੜ (ਸੁਆਰੀ ਦੀ) ॥

ਪ੍ਰੈਸ

ਪ੍ਰੈਸ, ਪੁ:—ਛਾਪਾ ਖੋਲਾ ।

ਪ੍ਰੈਕਟਸ, ਸ:—ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਹੌਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਕੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਮਸ਼ਕ, ਕੰਮ ਦਾ
ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ ।

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ, ਪੁ:—ਸਭਾ ਦਾ ਮੋਹਰੀ, ਪਰਧਾਨ ॥

ਪ੍ਰੈਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਰੀਹਤਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਪ੍ਰੈਸਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੈਸਟ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਮਿਤ
ਜੋ ਮੰਨ ਅਲਗ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ ਜਾਂ
ਘੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਪ੍ਰੈਸੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਜਲ੍ਹਸ, ਸਵਾਰੀ ॥

ਪ੍ਰੈਹਤ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਦੀ ਰੀਤ ਰਸਮ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਪ੍ਰੈਹਤਣ (ਟੀ) } ਸ:—ਪ੍ਰੈਹਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ
ਪ੍ਰੈਹਤਣੀ
ਪ੍ਰੈਹਤਿਆਣੀ

ਪ੍ਰੈਖਾ, ਵਿ:—ਅੱਖੋਂ ਪਰੇ, ਜੋ ਦਿਸੇ ਨਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਪ੍ਰੈਖੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਹਲੇ, ਲੁਕ ਕੇ, ਛਪਕੇ

ਪ੍ਰੈਗਮ, ਪੁ:—ਜਲਜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵੰਡ
ਬੰਸਣ ਵਾਲਾ ਇਸਤਿਫ਼ਾਰਾ ॥

ਪ੍ਰੈਜਨ, ਪੁ:—ਮਤਬਲ, ਮਨੋਰਥ, ਮਨਸਾ ।

ਪ੍ਰੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਕੇ ਆਦਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧਾਰਾ
ਲੰਘਾ ਕੇ ਜੋੜਨਾ ।

ਪ੍ਰੈਤਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੈਤਾ, ਪਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਣ
ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੈਮਾਨਾ ॥

ਪੱਲਹ

ਪਰੋਤੀ } ਸ:—‘ਪੜੋਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪਰੋਤੀ

ਪਰੋਪਰਾਈਟਰ } ਵਿ:—ਕਾਰਖਾਨੇ ਆਦਿਕ
ਪ੍ਰੋਪ੍ਰਾਈਟਰ } ਦਾ ਮਾਲਕ ।

ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ, ਪੁ:—ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਉਸਤਾਦ, ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਾਨ ॥

ਪਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਦਾ ਖੁੜ ਖੁੰਝਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਪਰੋਠਾ, ਪਰੋਠਾ } ‘ਪਰਾਉਠਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਰੋਠੀ, ਪਰੋਠੀ

ਪਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਝੋੜਾ ਚਿਰ, ਘੜੀ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ
ਚਿੰਨਾ ।

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ
ਪਲ ਚਰ } ਛਤੀ

ਪਲ ਝਲ, ਪੁ: ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਚਰ ॥

ਪਲ ਪਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਹਰ ਵੇਲੇ ॥
ਪਲ ਪਲ ਵਿੱਚ

ਪੱਲ, ਸ:—ਬਾਂਸਾਂ ਦਾ ਖੋਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ ਚਿੰਨ
ਸੌ ਮਨ ਵਸਤ ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪਲਸ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਆਗਲੀਆਂ, ਪਛ
ਲੀਆਂ ਗਾਂ ਟੰਬੀਕੁਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸਾ (ਮਾਰ
ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ।

ਪਲਸਤਰ, ਪੁ:—ਚੂਨੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਲੋਥੀ ।

ਪੱਲਹ, ਪੁ:—ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਵੇਰ (ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇ) ।

ਪਲਸੇਟਾ

ਪਲਸੇਟਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਹੋਏ ਪਾਸਾ ਵੇਰਨਾ,
ਉਲਟ ਖੁਲਟ ਹੋਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਕ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਛਪਰ, ਪਲ, ਬੰਜਾ
ਚਿਰ ॥

ਪਲੰਘ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਜੌਹਣਾ ਮੰਜੀ ॥

ਪਲੰਘ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਪਲੰਘ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ
ਚਾਦਰ ॥

ਪਲੰਘੀਰੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਸੋਹਣੀ ਮੰਜੀ ॥

ਪਲਚਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਣਾ, ਚੰਬੜਨਾ, ਅਟ-
ਕਣਾ ॥

ਪਲੰਜ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਉਜਾਰਾ ॥

ਪਲਟਣ, ਸ:—ਪਿਆਰੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਸੱਥਾ ॥

ਪਲਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਮੁੜਨਾ, ਪਰਤਨਾ, ਉਲਟਣਾ ॥

ਪਲਟਾ, ਪੁ:—ਉਲਟ, ਨਾਸ, ਬਦਲੀ (ਖਾਣ
ਦੇਕਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ,
ਪਰਤਨਾ ॥

ਪਲਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਾਕ ਖਾਕੇ ਵਧਣਾ ਛੁੱਟਣਾ, ਮੱਧ
ਹੋਣਾ, ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ, ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਫਲ) ॥

ਪਲਥਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ
ਖੇਡ (ਖੇਡਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਥੀ, ਸ:—ਚਿਤੜਾ ਦੇ ਭਾਰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਢੰਗ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਲਾਉਣਾ

ਪਲਵੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਪਲਵਾ ਬੋਝਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਲਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਣਾ, ਲਮਕਣਾ ॥
ਪਲਮਣਾ }

ਪਲਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਾਉਣਾ, ਲਮਕਾ-
ਪਲਮਾਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਪਲਵਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ
ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖਾਏ ਹਨ ॥

ਪਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਲਵਾਈ, ਸ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੱਲੜਾ } ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕੰਠੀ, ਚਾਦਰ ਦਾ
ਪੱਲੜਾ } ਸਿਰਾ ॥

ਪਲਾ, ਪੁ:—ਭੋਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਕੜਵੀ ਵਰਗਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਛਾਤਾ ॥

ਪੱਲਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਥ, ਥਾਂ, ਤੱਕੜੀ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਕੰਠੀ,
ਖੀਸਾ, ਝਲੀ, ਗਥਤ, ਦਲੇਰੀ, ਘੱਤਿਆਂ
ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ॥

ਪੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ
ਅੰਤਰੀ ॥

ਪੱਲਾ ਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਾਧੇ ਉ-
ਛੁੜਣਾ ॥

ਪੱਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਤੀਖਣਾਂ
ਦਾ ਕਿਸੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਰੋਣਾ ॥

ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿਚ ਘਾਵ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ, ਪੀਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ, ਦੁੱਧ ਦੁੱਧਾਉਣਾ, ਮੱਧ ਲਾਉਣੀ,
ਗੱਲੀ ਮਾਰਨੀ ॥

ਪਲਾਇਣ

ਪਲਾਇਣ, ਸ:—ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਦੌੜ ਜਾਣਾ,
ਉਡਾਰੀ ॥

ਪਲਾਈ, ਸ:—ਪਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਲਾਸ } ਪੁ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ॥
ਪਲਾਹ }

ਪਲਾਸ ਗੈਂਦ, ਸ:—ਪਲਾਸ ਦਾ ਰਸ ਸੁਕਾਇ-
ਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪਲਾਸ ਪਾਪੜੀ, ਸ:—ਪਲਾਸ ਦੇ ਥੀਜ ॥

ਪਲਾਹ ਸੌਂਟਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਸੌਂਟੇ ਸਮਝੇ
ਥੱਲ ਪੈਣਾ ॥

ਪਲਾਹ ਜੜੀ, ਸ:—ਇਕ ਜੰਗਲੀ ਥੋਲ ॥

ਪਲਾਕ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲੇ,
ਪਤਲਾ ਦਸਤ, ਕੁੱਦ, ਛਾਲ, ਪੀਲ ਜਾਂ ਕੁੰਘਣ
ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੁੱਕਾ ਪੀਵੇ ॥

ਪਲਾਕ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕੁੱਦ ਕੇ
ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਬੁੱਕ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਪਲਾਕਾਂ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਲੇ ਦਸਤ
ਆਉਣੇ ॥

ਪਲਾਕੀ, ਸ:—ਕੁੱਦ ਕੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਲਾਘ, ਪੁ:—ਛਾਲ, ਕੁੱਦ ॥

ਪਲਾਂਘਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਖੇਡ ॥

ਪਲਾਹ, ਸ:—ਜੇ ਧਰਤੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤਕ ਵਾਹੀ
ਨਾਂ ਜਾਏ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥੰ ॥

ਪੱਲੁ

ਪਲਾਣ } ਪੁ:—ਪੱਲੇ ਖੋਰਰ ਅੰਦਰ ਪੁਰ
ਪਲਾਣਾ } ਪਾਣ ਵਾਲੀ ਗੋਦੀ ॥

ਪਲਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਫੜ, ਗੰਧ (ਪਲਾਲਾਂ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ) ॥

ਪਲਾਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਮਾਰੇ, ਗੰਧੀ ॥
ਪਲਾਲੀ, ਪੁ: }

ਪਲਿਆ ਪੋਸਿਆ, ਵਿ:—ਪਲ ਕੇ ਤਕੜਾ ਹੋਯਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਪਲਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ (ਖਰਚ
ਕਰਨਾ) ॥

ਪਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਲਾ ॥

ਪੱਲੀ, ਸ:—ਛੱਲਿਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਚਿੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਪਲੀਡਰ, ਪੁ:—ਵਕੀਲ ॥

ਪਲੀਤ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੈਲਾ, ਗਦਾ, ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥

ਪਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਤੰਬਾ, ਥੋਲ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜੀ
ਹੋਈ ਲੀਰ ਜੋ ਸਾਥੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸੂਈਆਂ
ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ॥

ਪਲੀਤੀ, ਸ:—ਮੈਲ, ਗੰਦ, ਪਲੀਤ ਹੋਣਾ, ਗੰਦਾ ਕੰਮ

ਪੱਲੁ, ਪੁ: ਸ:—ਖੰਡ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਿਸ
ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਖੰਡ ਪਾਕੇ ਸੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਹੇਠਾਂ ਸੀਰਾ ਠਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਪੱਲੁ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ, ਸੁਲ੍ਹਾ ਦਾ ਝੰਡਾ,
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥੀਜ, ਪੱਲਾ ॥

ਪੱਲੂ ਪਾਉਣਾ

ਪੱਲੂ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੱਲੂ ਪਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਲੂਤਾ, ਪੁ:—ਗਾਹਲ ॥

ਪੱਲੂਜਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ ॥

ਪਲੇਗ, ਸ:—ਮਰੀ, ਬਵਾ, ਮਹਾ ਮਾਰੀ, ਤਉਣ

ਪਲੇਟ, ਪੁ:—ਕੋਟ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਸੀਓ ਕੇ ਲਾਈ
ਹੋਈ ਲੰਮੀ ਪਟੀ (ਪਲੇਟ ਪਾਉਣ) ॥

ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ
ਲੰਮਾ ਬੜਾ ॥

ਪਲੇਠਣ, ਸ: }
ਪਲੇਠੀ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਹਿਲੀ ਉਲਾਦ, ਪਹਿ-
ਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ਬਾਲ ॥
ਪਲੇਠੀਦਾ, ਪੁ: }

ਪਲੇਥਣ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਜੋ
ਸੁੱਕਾ ਆਟਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੂੜਾ ॥

ਪਲੇਥਣੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ ॥

ਪਲੇਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਢੇਰਨਾ, ਹੱਥ ਨਾਲ
ਮਲਣਾ ॥

ਪਲੇਠਾ, ਪੁ: }
ਪਲੇਠੀ, ਸ: } 'ਪਲੇਠੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਲੇਣਾ }
ਪਲੇਵਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਉਜਾੜਨਾ ॥

ਪਵਣ, ਸ:—ਪੈਣ, ਵਗਦੀ ਵਾਉ ॥

ਪਵਣ ਚੱਕੀ, ਸ:—ਜੋ ਚੱਕੀ ਵਾਉਂਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ
ਢਿਰੇ ॥

ਪੜਛਾਈ

ਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਵਾਂਦੀ, ਸ:—ਮੰਜੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਪਵਾਰ, ਪੁ:—'ਪੁਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਵਿੰਡੂ, ਵਿ:—ਸਾਫ, ਸੁੱਖ, ਨਿਰਮਲ, ਪਾਕ,
ਸੁੱਕਾ ॥

ਪਵਿੰਡੂਤਾ } ਸ:—ਪਵਿੰਡੂ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਪਵਿੰਡੂਤਾਈ } ਸੁੱਕ ॥

ਪਵਿੰਡੂ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਾ ਦਾ ਛੋਲਾ, ਪਰੋਨਾ ॥

ਪੜ, ਪੁ:—ਛੱਕਣ, ਉੱਪਰਲੀ ਛਿੱਲ ਜਾਂ ਤਹਿ
(ਫਟਣਾ) ਰੋਥ, ਤੀਸੀ ਪੀੜੀ ਦਾ ਸਾਕ
ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਪੜਦਾਦਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੜਗਣਾ, ਪੁ:—'ਪਰਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਛਾ, ਪੁ:—ਛਿੱਲੜ ॥

ਪੜਛੱਤੀ, ਸ:—ਛੱਤ ਦੇ ਹੇਠ ਬੱਤੀ ਜੋਹੀ ਥਾਂ, ਛੱਤੀ
ਹੋਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼ ਰੱਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੜਛਾ, ਪ:—ਟੁੱਟਾ, ਟੁਕੜਾ ॥ ਵਿ:—ਟੁੱਟਾ ਭੱਜਾ,
ਤਬਾਹ ॥

ਪੜਛਾਗਤ, ਵਿ:—ਤਬਾਹ, ਬਰਬਾਦ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਪੜਛੇ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜ ਦੇਣਾ, ਹੱਲੀ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਛਾਈ, ਸ:—ਪੜਛਾਵਾਂ, ਛਾਉ, ਚਾਨਣ ਦੀ
ਰੋਕ ॥

ਪੜਛਾਵਾਂ

ਪੜਛਾਵਾਂ, ਪੜ—ਛਾਉਂ, ਚਾਨਕ ਦੀ ਹੋਕ, ਖਾਲੀ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ।

ਪੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ, ਮੁਸਕ ਜਾਂ ਰੰਗ ਉੱਡ ਜਾਣਾ
ਪੜਣਾ }

ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੇ ਹਏ ਨੂੰ ਵਾਚਣਾ, ਮੂੰਹ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਜਾ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਕਹਿਣਾ, ਮੰਦ ਉਚਰਨਾ ॥

ਪੜ੍ਹਣਾ ਗੁਣਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਣਾ ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ।
ਪੜ੍ਹਣਾ ਗੁੜ੍ਹਣਾ }

ਪੜਤ, ਸ:—ਗਿਰਾਉ, ਭਿਸੇ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਵੀਨਗੀ ਨਾਲ ਮੇਲਣਾ ।

ਪੜ੍ਹਤ } ਸ:—ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦੇਗ ।
ਪੜ੍ਹਤ }

ਪੜਤਲ, ਸ:—ਪਲਟਣ, 'ਸਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਲਸ਼-ਕਰ' ॥

ਪੜਤਲਾ, ਪੁ:—'ਪਰਤਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪੜਤਾਲ, ਸ:—ਖੋਜ, ਦੇਖ ਛਾਲ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ।

ਪੜਤਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕੱਛਣ ਦੇ ਮਗਰ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਛਾਲੇ ।

ਪੜਦਾ, ਪੁ:—ਛੁਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼, ਓਹਲਾ, ਘੁੰਡ, ਸਰਮ, ਪਰਚੀ ਦੀ ਭਹਿ, ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਰ, ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਆਂ, ਬਰੀਕ ਜਾਲਾ, ਔਖ ਦਾ ਛੱਪਰ, ਕੰਨ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਥੇ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਂਦੀ ਹ ॥

ਪੜਪੋਤੀ

ਪੜਦਾ ਉਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ,
ਪੜਦਾ ਚੁੱਕਣਾ } ਉੱਘਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾਉਣਾ, ਛੁਪਾਉਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਦਾ ਭੋਗਣਾ, ਓਹਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਦਾ ਢੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥ ਛੁਪਾਉਣਾ ।

ਪੜਦਾ ਨਸੀਣ } ਸ:—ਪੜਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਪੜਦੇ ਦਾਰ (ਵਾਲੀ) } ਰੱਹਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੜਦਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਣਾ, ਛਿਪ ਜਾਣਾ, ਨਾ ਦੇਸਣਾ ।

ਪੜਦਾ ਛਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਔਗਣ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥ ਜਾਂ ਭੋਰ ਛੁਪਾਉਣਾ

ਬਾ ਪੜਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲਕ ਛਿਪ ਕੇ ॥

ਪੜਦਾਦਾ, ਪੁ:—ਦਾਦੇ ਦਾ ਪੋਉ, ਪੋਉਦਾ ਦਾਦਾ

ਪੜਦਾਦੀ, ਸ:—ਪੋਉ ਦੀ ਦਾਦੀ, ਪੜਦਾਦੇ ਦੀ ਜੀਵੀ ॥

ਪੜਦੋਹਤਾ, ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਪੋਤਾ ਜਾਂ ਦੋਹਤਾ ॥

ਪੜਦੋਹਤੀ, ਸ:—ਧੀ ਦੀ ਪੋਤੀ ਜਾਂ ਦੋਹਤੀ ॥

ਪ ਨੱਤਾ, ਪੁ: } ਛੋਟੀ ਪੀੜੀ ਦੀ ਉਲਾਟ ॥
ਪੜਨੱਤੀ, ਸ: }

ਪੜਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਨਾ ਜਾਂ ਬਾਬਾ ॥

ਪੜਨਾਨੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਨਾਨੀ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ॥

ਪੜਪੋਤਾ, ਪੁ: } ਪੁੱਤ ਦਾ (ਦੀ) ਪੋਤਾ (ਤੀ) ॥
ਪੜਪੋਤੀ, ਸ: }

ਪੜਵਾਲ

ਪੜਵਾਲ, ਪੁ:—'ਪੜਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਵਾ, ਪੁ:—ਏਕਮ ਦੀ ਥਿੱਤ ॥

ਪੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਜਾਂ ਪੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਵਾਈ, ਸ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੜਵਾਲ; ਪੁ:—'ਪੜਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮੋਟੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਪੜਾਈ, ਸ:—'ਪੜਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਈ ਸ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸਿਖਿਆ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ॥

ਪੜਾਕੂ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੜਨ ਵਾਲਾ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਪੜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੜਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਪੜ੍ਹ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪੜਾਵਾ, ਪੁ:—ਪਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੋਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਪੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ; ਦੁਈ ਦਾ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਉਣ (ਬਿਧੁਲੀ) ॥

ਪੜ੍ਹਿਆਹ, ਪੁ:—ਕੋਲੂ 'ਵਿਹੋ' ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਸੱਜਰੀ ਖਲ ॥

ਪਾਉਂਟਾ

ਪੜੇਸਣ, ਸ: } 'ਪੜੇਸਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪੜੇਸੀ, ਪੁ: }

ਪੜੇਉਣ, ਪੁ:—ਪਲੇਥਣ, ਧੁੜਾ ॥

ਪੜੇਲੀ, ਸ:—ਨੀ, ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ, ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਪੜੇਵੀ, ਸ:—ਨਗਾਹੋਈ ਸੁੱਖਣਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੱਲਾਂ ਦੀ ਫਿਸ ਪੁਆਈ ਜਾਵੇ ॥

ਪੜੇਸ, ਪੁ:—ਗੁਆਂਢ, ਲਾਗੇ ਗਾਂਹਣਾ, ਹਮਸਾ ਗਾਹੀ ॥

ਪੜੇਸਣ, ਸ: } ਹਮਸਾਇਆ (ਈ), ਗੁਆਂਢੀ

ਪੜੇਸੀ, ਪੁ: }

ਪੜੇਤਾ(ਤਾ), ਪੁ:—ਪੜੇ ਦਾ ਪੁੜ, ਪੁੜ ਦਾ ਪੜਾ ॥

ਪੜੇਤੀ(ਤੀ), ਸ:—ਪੁੜ ਦੀ ਪੜੀ ॥

ਪੜੇਪਾ, ਸ: } ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਰ ਤੋੜ ਸੇਰ ਦਾਨ ਪੜੇਪੀ, ਪੁ } ਆਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੜੇਤੀ, ਸ:—ਸਿਖਾਉਤ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਈ ਜਲ ਸਿਖਾਉਣੀ ॥

ਪਾ } ਪੁ:—ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ, ਇੱਕ ਤੋਲ, ਸੇਰ ਦਾ

ਪਾਉ } ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਾਉ ਰੋਟੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਖਮੀਰੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਰਕ ਜਾਂ ਖਾਜ ॥

ਪਾਉਟਾ } ਪੁ:—ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਂਹਣਾ ॥

ਪਾਉਂਟਾ }

ਪਾਉਣਾ

ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭਣਾ, ਅਦਿਰ ਰਖਣਾ, ਘੱਤਣਾ,
ਪਹਿਨਣਾ, ਮਕਾਨ ਬਨਾਉਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ,
ਮਦਰਸੇ ਬਹਾਲਣਾ ।

ਪਾਉਂਤ (ਤੀ), ਸ:—'ਪੈਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਉਲਾ, ਪੁ: } ਰੁਆਨੀ, ਚਾਰ ਆਨਿਆਂ ਦਾ
ਪਾਉਲੀ, ਸ: } ਸਿੱਕਾ ।

ਪਾਉਲੀ, ਪੁ:—ਦਰਿਆਈ ਉਨਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਉੜ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਖੱਤੇ ਦਾ ਖੁਰ, 'ਪੈੜ'
ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਇਆ, ਪੁ:—ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲ ਪੁਰ
ਕੋਰਣਾ, ਦਰਜਾ, ਮਰਾਤਬਾ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਪਾਵਾ ॥

ਪਾਇਆ, ਸ:—ਤਾਕਤ, ਬਲ, ਸਮਰਥਾ ।

ਪਾਇਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਪੀੜੀ ॥

ਪਾਇੰਤ (ਤੀ) }
ਪਾਇੰਦ } ਪੈਂਦ ਵੇਖੋ

ਪਾਇੰਤਾ }
ਪਾਇੰਤਾ (ਤਾ) } ਪੁ:—'ਪੈਂਤਰਾ' ਵੇਖੋ ।

ਪਾਇ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਦੇ ਜਾਣਾ, ਛੇਤੀ
ਛੇਤੀ ਦੁਰਨਾ ।

ਪਾਇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਤੰਬੂ, ਪਕਾਉਣ
ਲਈ ਪਾਹ ਵਿੱਚ ਬਲੇਰੇ ਹੋਏ ਅੰਬ, ਮੋਰ ਦੀ
ਖਿਲਾਰੀ ਹੋਈ ਖੂਛ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸ
ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਨਾ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਪਾਸਣਾ

ਪਾਇਲੀ, ਵਿ:—ਪਾਇਲ ਵਿੱਚ ਪਕਾਯਾ
ਹੋਇਆ (ਅੰਬ) ।

ਪਾਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇਕ ਨਾਪ, ੧੮ ਮਣ
(ਕੁਲਕ), ੧੨ ਮਣ (ਜੋ), ਆਠੇ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ
ਜਾ ਬਾਰਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਚਾਰ ਰੋਪੇ (੧੬ ਤੋਂ ੨੫
ਸੇਰ ਅਨਾਜ) ।

ਪਾਈਯਾ, ਪੁ:—ਪਾਓ, ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਪਾਸ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੋਲ, ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ ॥
ਵਿ:—ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਉਤਰੇ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਸ ਨਾਂ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਨਾਂ ਵਰਤਣਾ ॥

ਪਾਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਗੱਡੀ ਦਾ) ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਭਿਗਣਾ ॥

ਪਾਸੀਂ ਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਵੱਲ ਫੈਲਣਾ ।
(ਮੱਧੇ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਦਾ)

ਪਾਸ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਪਾਸੀਂਗ, ਪੁ:—ਬੱਕੜੀ ਦੇ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਗਾਰ ਪੂਰਾ
ਕਰਨ ਲਈ ਜੂਰੀ ਰਖੀ ਜਾਏ, ਦੋ ਛਾਬਿਆਂ
ਦੇ ਗਾਰ ਦਾ ਵਰਕ, ਪਾਸਕੂ ।

ਪਾਸੀਂਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰ ਪਾਕੇ ਬੱਕੜੀ ਦੇ
ਛਾਬੇ ਸਿੱਕੇ ਜੇਹੇ ਕਰਨਾ ।

ਪਾਸੀਂਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਪਾਸੀਂਗ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਾਸਣਾ, ਪੁ:—ਅਜੀ, ਪਾਸਾ (ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ
ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ) ॥

ਪਾਸਣਾ ਦੇ ਜਾਣਾ

ਪਾਸਣਾ ਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਸਣਾ ਦੇਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਡੀ ਲਾਕੇ ਘੋੜਾ ਦੜਾਉਣਾ ॥

ਪਾਸਤੀ ਸ:—ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਸ ਬਾਣ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ, ਰਾਖਾ,
ਪਾਸ ਮਾਣ } ਛੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਤੀਰ ।

ਪਾਸਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਾਸ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ।

ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥੀਜ ਨੂੰ ਸਿੱਟ ਕੇ ਜੁਆ ਖੋਡਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਟਣਾ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਝਰਕ ॥

ਪਾਸਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਸਿੱਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਰੰਗੇ ਭਾਗ ਹੋਣੇ ॥

ਪਾਸੰਗ, ਪੁ:—‘ਪਾਸੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਸੋਂ, ਅਵ:—ਕੋਲੋਂ, ਨਾਲੋਂ, ਦੇ ਵਸੀਲੇ, ਦੀ ਰਾਹੀਂ ॥

ਪਾਸੋਂ ਪਾਸ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ।

ਪਾਹ, ਪੁ:—ਰੰਗਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕ ਪੜੇ ਨੂੰ ਵਟ-ਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਢੋਬਣਾ, ਅਸਰ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਅਵ:—ਪਾਸ, ਕੋਲ, ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਪਾਹਟ, ਪੁ:—ਛਿੱਤਰ, ਪੱਥਰ, ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ॥

ਪਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਖਾ ॥

ਪਾਹੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਸਿਰਾ, ਪੜਾਬੂ ॥

ਪਾਖਰ

ਪਾਹੜੀ, ਸ:—ਬਾਰਾਂ ਸਿਰੀ ॥

ਪਾਹੜੂ, ਪੁ:—‘ਪਾਹੜੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਦੁਏਦੀ ਜਿਮੀ ਕਿਰਾਏ ਪੁਰ ਵੀਹੁਲ ਵਾਲਾ ਕਿਰਸਾਲ ॥

ਪਾਹੁ, ਪੁ:—‘ਪਾਹੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੁਣਾ, ਪੁ:—‘ਪਾਹੁਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੁਲ, ਸ:—ਸੰਘ ਸਜਣ ਦੀ ਰੀਝ, ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਕੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਸ਼ਰਥਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਦੇਣੀ, ਲੋਣੀ) ॥

ਪਾਹੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ਹੋਵੇ ॥

ਪਾਹੋ ਪਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਪਾਸੋਂ ਪਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਕ, ਸ:—ਫੌੜੇ ਦੀ ਮੈਲ (ਪੈਣੀ) ॥

ਵਿ:—ਸੁੱਧ, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਸਾਫ਼, ਨਖਾਲਸ, ਨਿਰ-ਦੋਸ, ਸੁੱਚਾ ।

ਪਾਕਟ, ਸ:—ਜੇਬ, ਖੀਸਾ ।

ਪਾਕਟ ਬੁਕ, ਸ:—ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਨੋਟ ਬੁਕ ॥

ਪਾਕਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਪੱਕ ਜਾਣਾ, ਫੌੜੇ ਚਿੱਮ-ਣੀਆਂ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਪਾਕੀ, ਸ:—ਪਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਚੁਣ, ਸਫਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਉਸਰਗ ॥

ਪਾਖੰਡ }
ਪਾਖੰਡਣ(ਡੀ) } ‘ਪਾਖੰਡ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਖਰ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਸਾਰੇ ਸਮਿਆਨ ਸਮੇਤ ॥

ਪਾਖਾਨਾ	ਪਾਣ ਪਤ
ਪਾਖਾਨਾ ਪੁ:—'ਪਾਖਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥	ਪਾਟ, ਸ:—ਹਿਸਾ, ਸਾਖ ॥
ਪਾਖੀ ਸ:—ਬਰਾਉ, ਰੋਖੀ, ਥਣ ॥	ਪਾਟਕ, ਪੁ:—ਹਿਸਾ, ਫੁੱਟ, ਅਣ ਮੇਲ (ਪਣਾ) ॥
ਪਾਗ, ਸ:—ਚਾਣਿਆਂ ਸੌਫ ਆਦਿਕਾਂ ਉੱਪਰ ਜੋ ਖਰ ਰਾਹੀਂ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ।	ਪਾਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜ ਆਉਣੀ, ਟੁੱਟਣਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ ॥
ਪਾਗਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਣੇ ਆਦਿਕਾ ਤੇ ਖੰਡ ਜਾਂ ਲੁਣ ਚਾੜ੍ਹਣਾ ।	ਪਾਟੀਬਰ, ਪੁ:—ਪੱਟ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ।
ਪਾਗਲ ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਦਾਈ, ਕਮਲਾ, ਮੁਰਖ ॥	ਪਾਟਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ਹੋਯਾ (ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥
ਪਾਗੜੇ ਪੁ:—ਥਾਣਾ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕੜੀਆਂ	ਪਾਠ, ਪੁ:—ਸ਼ਬਕ ਸੰਗ, ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੜ੍ਹਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥
ਪਾਂਗੁਲਾ, ਵਿ:—ਲੰਗੜਾ, ਲੰਬਾ, ਲੁਲਾ ॥	ਪਾਠ ਸਾਲਾ, ਸ:—ਸਕੂਲ, ਮਦਰਸਾ, ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ॥
ਪਾਚਕ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੁਆ ਨਾਲ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਪਾਚਕ } ਭਾਭਤ ਵਧੇ, ਚੁਰਲ ਆਦਿਕ ॥	ਪਾਠਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪਾਚੁਣ }	ਪਾਠਾ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ।
ਪੌਛੂ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੇਰੀ ਨਹੀਂ ।	ਪਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਜੱਤਸੀ, ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਗੀਰਥ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥
ਪਾਜ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੇ ਜਾਂ ਚਾਈ ਦਾ ਮੁਲੰਮਾ, ਦਿਖਾਵਾ ॥	ਪਾਂਡੀ, ਪੁ:—ਪੰਤ ਉੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਮਨੁੱਖ ॥
ਪਾਂਸਾ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਦਾ ਅੰਗ, ਪ ॥	ਪਾਂਡੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕ ਰਾਜਾ ॥
ਪਾਂਜਾਮ, ਪੁ:—'ਪਾਂਜਾਮ' ਵੇਖੋ ॥	ਪਾਂਡੋ, ਪੁ:—ਪਾਂਡੂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੰਜ—ਪੁਤ੍ਰ, ਯੁਧਿਸ਼ਠਰ, ਅਰਜਨ, ਕੀਮ, ਨਕਲ ਅਤੇ ਸਹਦੇਵ ॥
ਪਾਜੀ, ਵਿ:—ਕਮੀਣਾ । ਪੁ:—ਲੀਚ ਆਦਮੀ, ਦੁਸ਼ਟ ॥	ਪਾਣ, ਪੁ:—ਕਲਵ, ਕਪੜੇ 'ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਇਆ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ), ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਾਕਿਆਈ (ਚਾੜ੍ਹਣੀ) ।
ਪਾਟ, ਪੁ:—ਪਰੜਾ, ਤਖਤਾ, ਭਾਕ, ਬੋਰੀ, ਨੇਦੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ॥	ਪਾਣ ਪਤ, ਸ:—ਇੰਜੜ, ਅੰਬਰੇ (ਲਹੇਰੀ, ਲਾਹੁਣੀ) ॥

ਪਾਣੀ

ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਪੀਠੇ ਜਵਾ ਜਾਂ ਖਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਧਾਯਾ ਹੋਯਾ ।

ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪੀਠ ਨਾਲ ਤ੍ਰੇਹ
ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਲ, ਆਬ, ਚਮਕ, ਸ਼ਰਮ,
ਹਯਾ, ਆਦਰ, ਮਾਣ ।

ਵਿ:—ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਪਤਲਾ ਜਾਂ ਠੰਡਾ, ਪਾਣੀ
ਵਾਲਾ, ਫਿੱਕਾ ।

ਪਾਣੀ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੋਠੇ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਪ:—ਮੁਖੀਆਂ ਸਨਹਿਰੀ
ਗਿਲਟ ।

ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰਨਾ, ਗਲਣਾ ॥

ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸਰਾਬ ॥

ਖਾਗ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸਲੁਣਾ ਪਾਣੀ, ਸੋਡਾਗਟਰ ॥

ਪਾਣੀ ਚੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਕਿਰਨਾ ।

ਪਾਣੀ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉ ਆਉਣਾ ।

ਪਾਣੀ ਦਾ ਬੁਲਬੁਲਾ, ਪੁ:—ਫੇਰੀ ਨਾਸ ਹੋਣ
ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ।

ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਦੀ ਸਭ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਪਾਉਣਾ, ਪੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵਗਾਉਣਾ,
ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਛਾਉਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਲੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਛੱਡਣਾ ।

ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ
ਭੁੱਲੀਆਂ ਜਾਣੀ

ਪਾਣੀ ਪੀਕੇ ਜਾਤ ਪੁੱਛਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਪਰ-
ਦਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸੋਚੇ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਨੀ ॥

ਪਾੜ

ਪਾਣੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਣੀ ਚੜ੍ਹਣੀ ।

ਪਾਣੀ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੀਆ ਕਰਨਾ, ਗਿਲਟ
ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ।

ਪਾਣੀ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੁਈ ਥਾਂ
ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ (ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਰੇਗਤ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਟਹਿਲ
ਕਰਨਾ ॥

ਪਾਣੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ
(ਪਰਤੀ), ਜਿਸ (ਗੱਲ) ਦਾ ਵਸਾਹੇ ਨਹੀਂ,
ਸਿਨ੍ਹਾਂ ਚੌਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿੱਛ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ॥

ਪਾਣੀ ਲਾਗ, ਪੁ:ਸ:—ਦੁਈ ਥਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਾਂ
ਸੁਖਾਉਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ
ਪਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਾ, ਸਬਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਗੜਨਾ
(ਚੋਟੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—ਰਾਜ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਲਾਕਾ,
ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਹਰੇਕ ॥

ਪਾਤਣੀ, ਸ:—ਜੇ ਪਤਨ ਦੇ ਖਾਸ ਰਹੇ, ਪੱਤਨ
ਦੀ ਨਬੀਕੀ । ਪੁ:—ਪੱਤਨ ਵਾਲਾ, ਮਕਾਹ ॥

ਪਾਤੰਬਰ, ਪੁ:—ਪੱਤ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪਾਤਰ } ਪੁ:—ਗਡਾ, ਅਸਥਾਰੀ ॥
ਪਾੜ }

ਪਾਤਲ

ਪਾਤਲ, ਪੁ:—ਕੰਘੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਆਰੀ, ਠੀਕਰੀਆਂ ਗੀਟੇ ਆਦਿਕ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਸੌਂਟਣੇ ।

ਪਾਤਲ, ਪੁ:—'ਪਤਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਤੀ, ਸ:—ਫਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹ, ਖਤ ॥

ਪਾਥਾ, ਪੁ: } ਗੋਰੇ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ,
ਪਾਥੀ, ਸ: } ਬੋਧੀ ॥

ਪਾਥੁ, ਪੁ:—ਪਾਥੀਆਂ ਪੱਥਣ ਵਾਲਾ ।

ਪਾਂਦ, ਸ:—'ਪੈਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਦਸਾਹ, ਪੁ: }
ਪਾਦਸਾਰੀ, ਸ: } 'ਪਾਤਸਾਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਪਾਦਰੀ, ਪੁ:—ਦੀਸਾਈ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਆਗੂ ॥

ਪਾਂਦੀ, ਸ:—'ਪੈਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਧਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਕਿਰਤ
ਪਾਂਧਾ } ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਜਾਂ ਲੇਖਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਪਾਂਧਣ, ਸ: } ਪੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਪਾਂਧੀ, ਪੁ: } ਰਾਹੀ, ਮੁਸਾਫਰ ।

ਪਾਨ, ਪੁ:—ਚੁਨਾ ਕੱਥ ਆਦਿਕ ਲਾਭੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ, ਤਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਲ ਰੰਗ, ਪਾਨ ਦੇ ਪੱਤੇ ਦੀ ਛਕਲ ॥

ਪਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣਾ ॥

ਪਾਨਦਾਨ, ਪੁ:—ਪਾਨ ਦੇ ਪੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਢੇਰਾ ॥

ਪਾਰ ਕਰਨਾ

ਪਾਨ ਲਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਨ
ਪਾਨ ਲਾਉਣਾ } ਨੂੰ ਚੁਨਾ ਕੱਥਾ ਆਦਿਕ ਮਸਾਲਾ ਲਾਉਣਾ ।

ਪਾਨੜੀ, ਪੁ:—ਪਾਨ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਹੱਥਾ ਪੱਤਾ ॥

ਪਾਪ, ਪੁ:—ਗੁਨਾਹ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਅਪਰਾਧ, ਦਸ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਪਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਪਾਪੀ ॥

ਪਾਪ ਕੱਟਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥
ਪਾਪ ਕੱਟਣਾ }

ਪਾਪਣ, ਸ:—ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਪਾਪਰੀ, ਸ:—'ਸਿਕੜੀ' ਵੇਖੋ ।

ਪਾਪੜ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਟਿੱਕੀ ।

ਪਾਪੜ ਵੇਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਝਾਗਣੇ, ਮਕਰ ਕਰਨੇ ॥

ਪਾਪੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਪਤਲੀ ਖੋਂਠੀ ॥

ਪਾਪੀ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਪਰਾਧੀ, ਠਿਰਦਾਰੀ ॥

ਪਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਦੂਰੇ ਪਾਸੇ, ਪਰਲੀ ਤਰਫ ॥

ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦਾ ਦੁਆ ਪਾਸਾ, ਸਿਰਾ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ॥

ਪਾਰ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਪਾਰ ਬਸਾਂਦੇ

ਪਾਰ ਬਸਾਂਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਆਪਣੀ
ਵਾਹ ਲੱਗੇ ॥

ਪਾਰ ਬੁਰਮ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਪਾਰ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ, ਦੂਰ
ਬੈਠੇ ।

ਪਾਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿੰ
ਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪਾਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ
ਸੋਹਾ ਸੋਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ,
ਇੱਕ ਮਲਖ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ । ਵ:—ਤਕੜਾ,
ਪੁਰਾ, ਪਕਾ ।

ਪਾਰਸਣ, ਸ: } ਪਾਰਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ (ਦੀ) ਵਸ ਪੀਕ,
ਪਾਰਸੀ, ਪੁ: } ਪਾਰਸ ਦੀ ਖੁਰਾਨੀ ਕੋਮ ਜੋ
ਬੀਬਲੀ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸ-
ਦੀ ਹੈ

ਪਾਰਸਲ, ਪੁ:—ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਛੱਕ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਗੰਢ, ਬਸਤਾ, ਬੁਰਗਾ ।

ਪਾਰਸੀ, ਸ:—ਵਾਰਸ ਦੀ ਬੋਲੀ । ਵਿ:—ਪਾਰਸ
ਦਾ ॥

ਪਾਰਸੀਕ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਵਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ

ਪਾਰਖੀ, ਪੁ:—ਪਰਖਣ ਵਾਲਾ, ਬੰਸੀ ॥

ਪਾਰਚਾ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਕਾਂਤਰ, ਲੀਰ ।

ਪਾਰਟੀ, ਸ:—ਟੋਲੀ, ਮੰਡਲੀ, ਧੜਾ, ਧਿਰ ।

ਪਾਰਬਤੀ, ਸ:—ਮਹਾਦੇਵ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਪਾਰਲਾ, ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦੂਥੇ ਪਾਸੇ
ਦਾ ॥

ਪਾਲੀ

ਪਾਰਲੀਮਿੰਟ, ਸ:—ਵਲੈਤ ਦੇ ਰਈਸਾਂ ਅਤੇ ਆਮ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ॥

ਪਾਰਾ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੀ ਧਾਰ,
ਵਿ:—ਭਾਰਾ ॥

ਪਾਰਾਵਾਰ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਬੰਨਾ, ਕੰਢੇ (ਉਰਲਾ ਤੇ
ਪਰਲਾ) ।

ਪਾਟੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੇਲ ਦਾ ਪਾਤਾ, ਕਾਠ ਦੇ ਜਿਸ
ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫੋਲਣੇ ਤੇ ਰਹਿਣਿਸ ਕ ਪੈਂਦੀ
ਹੈ, ਪਾਟਾ ਪੁੱਧਾ, ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਫੋਟਾ ਪਾਤਾ ।

ਪਾਠੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਾਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ।

ਪਾਲ, ਸ: ਪੁ:—ਝੀਕ, ਕਸਾਜ, ਪੰਗਿਨ, ਪਾਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਲਕ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਸਾਗ, ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ
ਰ:—ਜੋ ਪਾਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਨਾਉਣੀ ਪੁਤ੍ਰ ।

ਪਾਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ, ਪੀਲਸ ।

ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਅ ਪਿਆ ਕੇ ਵਡਾ ਕਰਨਾ,
ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪਾਲਨਾ, ਸ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਰਵਸਤੀ,
ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ॥

ਪਾਲੜਾ, ਪੁ:—ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਜ਼ੋਬਾ, ਪੱਲਾ ॥

ਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਟੋਲੀ, ਅਪਣੇ ਬਚਾਉ ਦਾ ਫਿਕਰ,
ਠੰਡ, ਸਿਆਲਾ, ਕੱਕਰ, ਸਰਦੀ ।

ਪਾਲਿਸ, ਪੁ:—ਚੰਗਣ, ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਲਿਸੀ, ਸ:—ਰਾਜਨੀਤਿ, ਚਿਕਮਤ, ਉਸਤਾਦੀ
ਛਲ ਛਲ ॥

ਪਾਲੀ, ਪੁ:—ਚੰਗਤਚਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ॥

ਪਾਲੇ ਪਾਲ

ਸ:—ਪਾਲ, ਕਤਾਰ, ਪੰਗਤ, ਲੜੀ ॥

ਪਾਲੇ ਪਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਲ ਜਾਂ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ॥

ਪਾਵਾ, ਸ:—ਚੌਕੀ ਮੰਜੀ ਕੁਰਸੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੱਤ ॥

ਪਾੜ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਈ ਮੋਰੀ, ਖੂਹ ਦਾ ਟੋਇਆ, ਚੀਰ, ਕਪੜਾ ਪਾੜਨ ਆਦਿਕ ॥

ਪਾੜ ਸਿੰਟਣਾ, ਦੇਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਪਾੜਨਾ
ਪਾੜ ਮਾਰਨਾ } ਛੱਕ ਕਰਨਾ, ਚੀਰਨਾ

ਪਾੜ ਪੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੀ ਵਾਹੀ ਕਰਨੀ ॥

ਪਾੜਣੀ, ਪੁ:—ਗਰਦ ਦੀਆਂ ਟਿੱਡਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਿਸ ਕਾਠ ਦੀ ਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਧੋਂਦਾ ਹੋ ਪਰਨਾਲਾ ॥

ਪਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਰਨਾ, ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਛੇਕ ਕਰਨਾ ॥

ਪਾੜਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਆ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ), ਹਰਨ ॥

ਪਾੜੀ ਸ:—ਇੱਕ ਪੱਖੇਰੂ, ਘੁੱਗੀ ॥

ਪਾੜੂ, ਵਿ:—ਪਾੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾੜੂ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਾੜਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪਾੜੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਦ ਤਕ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨਾਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਦੇਖੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾਂ ਖਾਕਾ ਪੀਣਾ (ਕਈ ਵਕੀਰ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਪਿਆਸੇ ਮਰਨਾ

ਪਿਓ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲਾਦ ਨੇ, ਖਾਪ, ਪਿਤਾ ॥

ਪਿਓ, ਵਿ:—ਪਿਓ ਦਾ ॥

ਪਿਓ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਓ ਦਾ ਘਰ ਜਾਂ ਟਬਰ ॥

ਪਿਓ }
ਪਿਓ ਦੀ } ‘ਪਿਓ’ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥

ਪਿਆ, ਅ:—ਕੁਝਾ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲੱਤ ਰਹੀ ਹੋਣਾ ਦਸਦਾ ਹੈ (ਪਿਆ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ) ॥

ਪਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਮੇਲ, ਖੇਤ, ਰੋੜ ਖਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪਿਆਈ, ਸ:—ਪਿਆਉਣਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ

ਪਿਆਸ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਤ੍ਰੇਹ, ਚਿੰਵਿਆ ॥

ਪਿਆ ਪੁਛਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤ੍ਰੇਹ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਮਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਤ੍ਰੇਹ ਹਟ ਜਾਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤ੍ਰੇਹ ਜੇਕ ਕੇ ਹਟ ਦੇਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣ ਦੀ ਚਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਪਿਆਸਾ, ਵਿ:—ਤ੍ਰਿਹਾਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਹੈ ॥

ਪਿਆਸੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮਰਨਾ ॥

ਪਿਆਰ

- ਪਿਆਰ, ਪੁ: ਪੀਣ ਦਾ ਲ, + 'ਕਮੇ' ਖਾਸ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੋਵੇ ।
- ਪਿਆਰ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਭਾਜੀ, ਗੰਢ, ਗੰਠਾ ॥
- ਪਿਆਰੀ, ਵਿ:—ਪਿਆਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਹਲਕਾ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ।
- ਪਿਆਰੀ, ਸ:—ਕਲੇ ਜਦੋਂ ਝਾਟੇ ਜੋ ਕਲਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ ॥
- ਪਿਆਰ, ਸ:—ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ ॥
- ਪਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਪੈਰੀਂ ਰਾਜ ਵਾਲਾ 'ਸਪਾਹੀ', ਰਾਖਵਾਸੀ, ਮ-ਰੋਜ ਦਾ 'ਦੋਤ' ਮੋਹਰਾ ॥
- ਪਿਆਰਾ ਦੋੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਆਦਮੀ ਮਗਰ ਫੇਜਣਾ ॥
- ਪਿਆਰੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਗੂਜੀ ਵਾਸਾ ।
- ਪਿਆਰ, ਪੁ:—ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹ, ਦੋਸਤੀ, ਹਿਤ, ਪ੍ਰੀਤ (ਕਰਨ, ਰਖਣਾ) ॥
- ਪਿਆਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਸਤੀ ਹੋਣੀ ।
- ਪਿਆਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ।
- ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ।
- ਪਿਆਰਿਜਿਆ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਪਿੱਸੂ

- ਪਿਆਲਣਾ (ਨਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਉਣਾ, ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥
- ਪਿਆਲਾ, ਪੁ: } ਕਰੋਗਾ, ਸ਼ਰਾਬ, ਬੰਦੂਕ, ਦਾ
ਪਿਆਲੀ, ਸ: } ਵੰਸ਼ਕ ਦਾਣਾ ॥
- ਹਮ ਪਿਆਲਾ ਹਮ ਨਿਵਾਲਾ, ਪ:—ਕੱਠੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤ, ਖੱਕੇ ਧਾਰ ॥
- ਪਿਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠੇ ਜਾਣਾ, ਦਲੇ ਜਾਣਾ, ਪੁੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
- ਪਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੇਰਾ, ਇੱਕ ਨਿੱਕੇ ਰੋਟ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਮਧਰਾ ਆਦਮੀ ॥
- ਪਿਸਤਾਕੀ, ਵਿ:—ਹਲਕੇ ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
- ਪਿਸਤੀ, ਸ:—ਪਿਸਤੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁੱਤੀ ॥
- ਪਿਸੌਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰਕੇ ਲਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਰਮਚਾ ॥
- ਪਿਸਲ, ਪੁ:—ਜਿਆਹੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਲਮ (ਸੁਰਮੇ ਜਾਂ ਪੰਚਰ ਦੀ) ।
- ਪਿਸਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਪਿਸਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ।
- ਪਿਸਵਾਈ } ਸ:—ਪੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਪਿਪਾਈ } ਮਜ਼ੂਰੀ ।
- ਪਿਸਾਰ, ਪੁ: } ਫੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਫੂਤਦੀ, ਭਾਂਡਣਾ
ਪਿਸਾਰਣੀ, ਸ: }
- ਪਿੱਸੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਬਕਰੇ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਦੀ ਪਿਚਕਾਰੀ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੂੰਹੋਂ ਖੜਦੇ ਹਨ) ॥

ਪਿੱਸੂ ਵੈਣੇ

ਪਿੱਸੂ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਕਰ ਲੱਗਣਾ, ਫਰ ਹੋਣਾ, ਘਾਬਰਨਾ ।

ਪਿੱਸੂ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੱਸੂਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਟੀ ।

ਪਿਰਾਉਣਾ } 'ਪਿਸਵਾਉਣਾ, ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ।
ਪਿਰਾਈ }

ਪਿਰਾਕ, ਪੁ:—ਪੀਹਣ ਵਾਲਾ ।

ਪਿਕੰਬਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭੋਜਨਾ ਹੋਣ ਨਹੀਂ, ਰਸੂਲ ॥

ਪਿਕੰਬਰੀ, ਸ:—ਪਿਕੰਬਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਰੁਲ ਜਾ ਸੱਤਿਆ ॥

ਵਿ:—ਪਿਕੰਬਰ ਦਾ (ਪਿਕੰਬਰੀ ਵਾਕ = ਅਹੰਮ ਦੀ ਬਾਣੀ) ॥

ਪਿੰਗਲ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਖੰਦੀ ਦੀ ਵਿੰਦਾ, ਪਿੰਗਲਾ ।

ਪਿੰਗਲਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਾੜੀ ॥

ਪਿੰਗਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸਦੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਨਾਂ ਚੱਲਣ,
ਪਿੰਗਲੀ, ਸ: } ਕੁਲਾ (ਲੀ) ॥

ਪਿਘਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿਘਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਘਲਾਉ, ਪੁ:—ਪਿਘਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਿਘਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿਘਰਨਾ' ਵੇਖੋ ।

ਪਿਘਲਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਿਘਰਿਆ ਜਾ ਸੱਕੇ ॥

ਪਿਘਲਾਈ, ਸ:—ਪਿਘਲਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿਘੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਪਿੱਭੇ ਜਾਣਾ, ਸੁੰਗੜਨਾ ।

ਪਿਛਾ ਕਰਨਾ

ਪਿਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਪਿੱਭਣਾ, ਖੁੱਟਣਾ, ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਪਿਚਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਖੋਰਾਂ, ਅਗ ॥

ਪਿਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਲਕੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਭਰਕ ਪਿਛੇ ਵੰਡੀ ਦੇ ਦਬਾਉ ਨਾਲ ਚਿਸਦੀ ਧਾਰ ਦੁਰ ਭਕ ਪੁਚਾਉਂਦੀ ਹਨ (ਚਲਾਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਿਚਕਾਰੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਪਿਚਕਾਰੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਪਿੱਛ, ਸ:—ਥੱਲੇ ਹੋਏ ਚੋਲਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ।

ਪਿਛਲ ਖੁਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ॥
ਸ:—ਭਾਇਲ ॥

ਪਿਛਲੋਂਗ, ਸ: ਪੁ:—ਪਿੱਛਲੇ ਖੰਦ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤੀਅਤ ਦਾ ਬਾਲ, ਜੋਕਣ ਦੀ ਖੁਲਾਦ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲੇ ॥

ਪਿਛਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਦਾ (ਦੀ), ਜੋ
ਪਿਛਲੀ, ਸ: } ਮਗਰੋਂ ਆਵੇ ॥

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਪ੍ਰਭਾਤ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ॥

ਪਿਛਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ: }
ਪਿਛਵਾਜ਼ੀ, ਸ: } ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਜਗਾ ।

ਪਿੱਛਾ, ਪੁ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਯਾ ਵੇਲਾ, ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣਾ, ਮ. ॥
ਲੱਗਣਾ ।

ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਣਾ

ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨ ਕਰਨੀ,
ਮਨ ਹਟਾ ਲੈਣਾ ॥

ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਚਾਹੀ ਥੋਂ
ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਪਿੱਛਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ, ਮਗਰ, ਪਿੱਠ
ਵੱਲ ॥

ਪਿੱਛਾਹੁਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲੇ 'ਚੋਏ ਹੋਲੇ' ਵਿੱਚ
ਪਿੱਛ ਕੱਢ ਦੇਣੀ ॥

ਪਿੱਛਾੜੀ, ਸ:—ਪਿੱਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ
ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਅੱਗੀਆਂ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਠ ਵੱਲ, ਮਗਰ, ਕਰਕੇ
ਖਾਤਰ, ਵਾਸਤੇ, ਨਾਂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ, ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਿੱਛ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵੇਰ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਪਿੱਛੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਜਮਾ
ਕਰਨਾ ,

ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਪਾਲ ਪਾਲ ॥

ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਲਗਣ, ਦਖ ਦਾਣਾ

ਪਿੱਛੇਤ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਕਰਨਾ ॥

ਪਿੱਛੇਤਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੱਛੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:, ਅਵ:—ਮਗਰੋਂ, ਜਦੋਂ ਸਮਾ
ਥੀਤ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੱਛੋਂ ਤੋੜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓੜਕ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ॥

ਪਿੱਛੇਕਾ, ਪ:—ਜਦ, ਕੁਲ, ਯਤਨ ਦੀ ਪਵਾੜੀ
ਵੀ. ਆਂ ਦਾ ਰੱਬਰ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ

ਪਿਟੋਟੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਟੀ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਪਿੱਠ
ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਛਾਰ ਕਾਬੂ ਚੱਖਣ
ਨਈਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੱਜ, ਪੁ:—ਪਹੀਆ, ਗੱਡੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਪਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁਨਖੀ ਠਾਲ ਤੇ ਸਾਡ ਅਥ
ਮੁਲੰਮ ਕਰਨੀ ॥

ਪਿੱਜਣੀ, ਸ:—ਥਾਹਰਲੀ ਲੱਕੜ ਜਿਸ ਠਾਲ ਹੱਥ
ਦੇ ਪਹੀਏ ਕਾਬੂ ਰਹਿਦੇ ਹਨ ॥

ਪਿੱਜਰ, ਪੁ:—ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਢਾਚਾ, ਛਾਤੀ ॥

ਪਿੱਜਰਾ, ਪੁ: } ਪਖੇਰੂਆ ਦਾ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਥਾਂਸ ਦਾ
ਪਿੱਜਰੀ, ਸ: } ਘਰ ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਉਤ ਨਾ
ਸਕੇ ॥

ਪਿੱਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਿੱਜਾਈ, ਸ:—ਤੂੰ ਪਿੱਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿੱਜੁਣ, ਪੁ:—ਤੂੰ ਪਿੱਜਣ ਵਾਲਾ ਜੰਬੂ, ਧੁਨਖੀ ॥

ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਨੀ ਮੇਥੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਜੋਰ
ਠਾਲ ਚੱਥ ਮਾਰਨੇ, ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ,
ਖਿੜਨਾ, ਛਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪਿੱਟ ਪਟਉਆ, ਪੁ:—ਸਿਆਪਾ, ਪਿੱਟਣ ਰੇਲ
ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ ॥

ਪਿੱਟਵਾਹਾਂ, ਪੁ:—ਪੇਟ, ਵਿਕ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ, ਪ:—ਪਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ, ਥਖੇੜਾ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਪਿਟਾਰ

ਪਿਟਾਰ (ਰਾ) } 'ਪਟਾਰ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਿਟਾਰੀ

ਪਿੱਠ, ਸੁ:—ਧੜ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਕੰਡ
ਵੁਹੀ ॥

ਪਿੱਠ ਦੇ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਡਕੇ ਨੱਠ ਜਾਨਾ ॥

ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਠਾਂ
ਹੋਵੇ ॥

ਪਿੱਠ ਪੂਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਢਹਿ ਪੈਣਾ,
ਪਿੱਠ ਦੇ ਛਾਰ ਪੈਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਗਲ
ਜਾਣੀ ॥

ਪਿੱਠ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਦਕਰੀ ॥

ਪਿੱਛ, ਪੁ:—ਗਿਰਾਂ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਬਸਤੀ, ਪਿਤਰਾਂ
ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਚਲ ਆਇਕ ਦਾ
ਗੱਲਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਜੂਰ ॥

ਪਿੱਛ ਪਾਉਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲ ਆ ਦਵ ਦੇ ਗਲ
ਪਿੱਛ ਛਰਾਉਣੇ } ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਦੇਣੇ
(ਸਰਾਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ) ॥

ਪਿੱਛੇ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਤ
ਹੱਥ ਰਖਕੇ ਉਹ ਦੀ ਸਹੀ ਖਾਣੀ ॥

ਪਿੱਛਾਰਾ ਪੁ:—ਦੱਖਣ ਦੇ ਸੁਰੋਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਸਾਤ ॥

ਪਿੱਛੀ ਸੁ:—ਇੱਕ ਆਧਿ ਗੱਲੇ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ
ਪਥਰ 'ਸਸ' ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਕਰਕੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ,
ਰੇਤ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਮੱਟੀ ਦੀ ਬੁਰਜੀ, ਇੱਕ
ਸਾਹਿਰ (ਗਵਲ ਪਿੱਛੀ) ॥

ਪਿਤਰਾਈ

ਪਿੱਛਰਾ ਪੁ:—ਛੋਟਾ, ਪੁੱਤ ਜਾਂ ਕੁਰਾ ॥

ਪਿੱਛਲ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਰਾਸੀ ॥

ਪਿੱਤ ਪੁ:, ਸੁ:—ਗਰਮੀ, ਵਾਰੀ, ਮੌਕਾ, ਗਰਮੀ
ਕਰਕੇ ਪਿੱਤ ਉੱਤੇ ਜੋ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਦਾਣੇ
ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਕੋੜਾ
ਪਾਣੀ ਜੋ ਜਿਗਰ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਪਿਤਕਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਥਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ ਕਰ ਜੋਣਾ
ਅਥਾ ਕਰਨਾ, ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਥਲਣਾ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪੁ:—ਪੇਉ, ਦਾਦਾ, ਵੱਡਾ, (ਨਿੰਦਾ
ਵਾਰਕ) ॥

ਪਿੱਤ ਪਾਪੜਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਠੰਢੀ ਦੁਆ, ਇੱਕ
ਬੂਟੀ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪੁ:—ਪੀਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪਾਰੀ ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਉਗ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ

ਪਿਤਰੁ ਪੁ:—ਪੇਉ, ਦਾਦਾ, ਵੱਡਾ, ਜੋ ਵੱਡੇ ਮਰ ਗਏ
ਹਨ ॥

ਪਿਤਰ ਤਰਪਣ ਪੁ: } ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਪਿਤਰਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ } ਦੇ ਪਾਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਵਿਚ ਲੋਕ ਮੰਦ੍ਰ
ਪੜ੍ਹਕੇ ਛੱਡ ਦੱਣਾ ॥

ਪਿਤਰ ਪੱਖ ਪੁ:—ਅਸੁ ਦਾ ਕਿਸ਼ਨ ਪੱਖ

ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਵਿ:—ਪਿਤਰ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਜੋ ਕੜ ਇੱਥਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿਤਰਾਈ ਸੁ:—ਪਿਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜੀਆਂ,
ਪੇਉ, ਦਾਦਾ, ਪੜਦਾਦਾ ॥

ਪਿੱਤਲ	ਪਿਰਚ
ਪਿੱਤਲ, ਪੁ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਾਤ ।	ਪਿਨਸਨਰ, ਪੁ:—ਪਿਨਸਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪਿੱਤਲੀ, ਵਿ:—ਪਿੱਤਲ ਦਾ (ਦੀ) ॥	ਪਿੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, (ਫਕੀਰਾਂ ਵਾਕਰ) ।
ਪਿੱਤਲੀਆ ਵਿ:—ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇ ।	ਪਿੰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਤ੍ਰ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਮਨਿਆਈ ਜਾਂ ਮੱਟੀ ਦਾ ਗੱਲਾ ।
ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਬਾਪ, ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਉਲਾਦ ਹੋ ॥	ਪਿੰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਿੰਨਾ, ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛ ਗੜੇ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਲੱਭੇ ਦਾ ਮੱਟਾ ਹੋਂਦਾ ॥
ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾਦਾ, ਵੱਡੇ ।	ਪਿੱਪ, ਸ:—ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ॥
ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਲ ਵੱਡਿਆ ਤੋਂ ਹੋਈ ਆਈ ਹੋ ॥	ਪਿੰਨੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੇ ਪਤਾ ਦਾ ਦੋ ਵਾਲ ॥
ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਿੱਤ ਦੀ ਬਲੀ, ਹੌਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ, ਗੁੱਸਾ, ਤੇਜ਼ੀ, ਜੋਸ਼, ਹਠ ॥	ਪਿਪਰਮਿੰਟ, ਸ:—ਪੂਦਨ ਦਾ ਵਲੋਤੀ ਸਰ ॥
ਪਿੱਤਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸਾ ਰੋਕਣਾ, ਮਨ ਵੱਸ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥	ਪਿੱਪਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਿਰਤ ॥
ਪਿੱਤੇ ਛੋਹੀਆਂ ਸ:—(ਬਹੁੜੀ, ਰਿਚਕਰਾ, ਤਿਕ-ਕੀਆਂ, ਧਮਕੀਆਂ (ਲਾਉਣੀਆਂ) ॥	ਪਿੱਪਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁੜੀ) ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਰਸ, ਲਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ॥
ਪਿਦੜਾ (ਪਿੱਦਾ), ਪੁ: } ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪੀੜਾ, ਪਿਦੜੀ (ਪਿੱਦੀ), ਸ: } ਨੱਕਾ ਮਨੁੱਖ ॥	ਪਿੱਪਲਾ ਗੋਂਦ, ਸ:—ਕਿੱਕਰ ਦੀ ਲਾਲ ਗੋਂਦ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਬਣਦੀ ਹੋ ॥
ਪਿਨ, ਸ:—ਕਾਗ਼ਤ ਨੱਥਣ ਵਾਲੀ ਸੁਈ (ਨੱਕੇ ਬਿਨਾ) ॥	ਪਿੱਪਲਾ ਮਿੱਟ, ਸ:—'ਪਿਪਰ ਮਿੱਟ' ਵੇਖੋ ॥
ਪਿੰਨ, ਪੁ:—ਚੱਲ ਜਾਂ ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਗੋਹੇ ਦੀ ਗਲਟੀ, ਬਕੇਵੇਂ ਦੇ ਵੱਡੇ (ਪੇ ਜਾਣੇ), ਆਲਸੀ ॥	ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਮਿਰਚ ਦੀ ਜੜ ॥
ਪਿਨਸਨ, ਸ:—ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਕਰ, ਨੂੰ ਨੋਕਰੀ ਛੱਡਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਰਕਮ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਿਲਦੀ ਹੋ ॥	ਹਰ ਮਸਾਲੇ ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਰ ਰੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ॥
	ਪਿਪਲੀਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥
	ਪਿੱਪੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥੱਟੀ ਜੋਹੀ ਬੂਟੀ ॥
	ਪਿੱਚ, ਪੁ:—ਖੋਦ, ਖਸਮ ॥
	ਪਿਰਚ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਰਕਾਬੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦੀ ਪਿਆਲੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪਿਰਤ	ਕੱਚੀ ਪਿੱਲੀ ਗੱਲ
ਪਿਰਤੰ, ਸ:—ਦਸਵਰ, ਆਦਤ, ਚਾਲ ॥	ਪਿਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਕਰਨਾ, ਲਭਾਜਨਾ, ਉੱਖਰ ਜਾ ਪੈਣਾ ॥
ਪਿਰਤਪਾਲ (ਲਾ), ਸ: ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਰਵਸਰੀ (ਕਰਨਾ) ॥	ਪਿਲਪਿਲਾ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਪੱਲਾ(ਫਲ ਆਦਿਕ) ॥
ਪਿਰਤ ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਮੂਰਤ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥	ਪਿਲਪਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਜਾਂ ਪੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥
ਪਿਰਤਮਾ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਬੂਤ ॥	ਪਿਲਪਿਲਾਟ, ਸ: ਪਿਲਪਿਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਪਿਰਥਮੀ } ਪਿਰਥਵੀ (ਥੀ) } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਸੰਸਾਰ	ਪਿਲਵਈਯਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਪੀਣ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥ ਪਿਲਵੰਯਾ }
ਪਿਰਥੀ ਨਾਰ } ਪਿਰਥੀ ਪਤੀ } ਪ:—ਰਾਜਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਪਿਰਥੀ ਪਾਲ } ਪਿਰਥੀ ਰਾਜ }	ਪਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣ ਜਾਂ ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਗਲਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਲਤੜ ਵਾਉਣਾ ॥
ਪਿਰੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਰੇਂਕਾ' ਵੇਖੋ ॥	ਪਿਲਵਾਈ, ਸ: ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਪਿਲਸਣ, ਸ:—'ਪਿਸਲ' ਵੇਖੋ ॥	ਪਿਲਾ, ਪੁ: ਵਿ: ਪੀਲਾ, ਜਰਦ, ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ, ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬਚਾ, ਸ਼ੱਖ ਆਦਮੀ ॥
ਪਿਲਕਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਅੰਬ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਵਾਂਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ੋਟੇ ॥	ਪਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪੀਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਪਿਲਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਣਾ, ਚੰਬੜਨਾ ॥	ਪਿਲਾਈ, ਸ:—ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਪਿਲਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਾਉਣਾ, ਚੰਬੜਾਉਣਾ ॥	ਪਿਲਾਕ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪੀਣ ਵਾਲਾ, 'ਪਲਾਕ', ਖੀ ਵੇਖੋ ॥
ਪਿਲਛੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵਹਿਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥	ਪਿੱਲੀ, ਸ: ਵਿ:—ਪੀਲੀ, ਅੱਧੀ ਪੱਕੀ (ਭੋਟ) ॥
ਪਿਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣ ਜਾਣਾ, ਮਥ ਦਲੇ ਜਾਣਾ, ਧੱਕੇ ਜਾਣਾ ॥	ਕੱਚੀ ਪਿੱਲੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ॥
ਪਿਲੱਤਣ, ਸ:—ਪੀਲਾ ਰੰਗ, ਜ਼ਰਦੀ ॥	

ਪਿਵਾਉਣਾ

ਪਿਵਾਉਣਾ } 'ਪਿਲਾਉਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਪਿਵਾਈ }

ਪਿੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਅਨਾਜ ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝਤੀ ਖੇਡ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ । ਬਧੌੜ ।

ਪਿੜ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ ਪਾਕੇ ਖਲੋ ਜਾਣਾ ।

ਪਿੜੜਾ, ਪੁ:—ਪਟਾਰਾ, ਟੋਕਰਾ ॥

ਪਿੜਾ, ਪੁ:—ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵੱਕਣ ਵਾਲੀ ਪਟਾਰੀ ।

ਪਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਮ ਬਣਾਉਣਾ, ਪਿਸ਼ਵ ਉੱਠਾ, ਖਿੜਵਾਉਣਾ, ਪਾੜ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪਿੜਿਆਈ, ਸ:—ਜੀਨੇ ਦੀਆਂ ਕੁੰਥਲਾਂ ॥

ਪਿੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿਕੀ ਜਿਹੀ ਚੋਰਸ ਸ਼ਕਤ ਜੋ ਖਿੱਧੇ ਜਾਂ ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਠਨ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵੀਸ ਜਾਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਪੀ } ਪੁ:—ਬੈਂਦ, ਪਿਆਰਾ, ਮਿੱਠਾ, ਆਸ਼ਕ,
ਪੀਆ } ਮਸ਼ੂਕ ।

ਪੀਆ ਬਾਂਸਾ, ਪੁ:—'ਬਾਂਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂ, ਪੁ:—'ਪੀਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਉ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਆਸ਼ਕ, ਬੈਂਦ, ਪੇਉ ।

ਪੀਸਕ, ਪੁ:—ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਝੋ, ਰੁਰਣ ਜਾਂ ਧੁੜਾ ॥

ਪੀਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਰਣਾ, ਦਲਣਾ, ਰੁਰਾ ਰੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੀਰਣਾ

ਪੀਰ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਪੀਰਣ, ਪ:—ਅਨਾਜ ਜੋ ਪੀਰਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਢਿੱਲ ॥

ਜਿੱਲਾ ਪੀਰਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰ ਕੰਮਕ ਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲੱਗੇ ।

ਪੀਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣਾ, ਰੁਰਾ ਰੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥
ਪੁ:—ਢਿੱਲ ॥

ਪੀਰਣੀ, ਸ:—ਵਠ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ॥

ਪੀਰੜ, ਪੁ:—ਜਥਾਵੇ ਵਿੱਚ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲ ॥

ਪੀਰੜਾ, ਪੁ: } ਬੇਠਣ ਵਾਲੀ ਉੱਠੀ ਹੋਈ ਚੰਕੀ,
ਪੀਰੜਾ, ਸ: } ਬੈਸ, ਕਲ ॥

ਪੀਰੁ, ਪੁ:—ਝੁਨਾ ਟਾਵ, ਝਗੜਾ, (ਪਾਉਣਾ, ਪੀਰਣਾ) ॥

ਪੀਕ, ਸ:—ਕਸ਼ੀਰ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਪਾਣ, ਪਾਣ ਚੰਥ ਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸੁੱਟੀ ਜਾਵੇ, ਭੋਰ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭੋਰ ਆਦਿਕ ਭੀੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੇ ਛਾਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ॥

ਪੀਕ ਦਾਣ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਭਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕਦੇ ਹਨ।
ਪੀਕ ਦਾਣੀ, ਸ: }

ਪੀਂਗ(ਘ), ਸ:—ਦੋ ਪਾਸਿਆਂ ਲਮਕਣ ਵਾਲਾ ਰੰਗ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੇਠਕੇ ਜਾਂ ਖਲੋਕ ਸੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇੰਦਰ ਧਲਖ ॥

ਬੀਬੀ ਬਾਈ ਦੀ ਪੀਂਘ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਧਲਖ ॥

ਪੀਚ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਰੜਾ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਪੱਕੀ ਜੀਵ ॥

ਪੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸਿਆ ਜਾਂ ਘੁੰਦਿਆ ਹੋਣਾ, ਪੱਕੀ ਹੀਵ ਪੈਕੀ ॥

ਪੀਜ

ਪੀਜ, ਸ:—ਕਤਾਰ, ਪਾਲ, ਲੋਕ, ਲੜੀ ।

ਪੀਜੇ ਪੀਜ, ਕ੍ਰ:—ਕਤਾਰ ਜਾਂ ਪਾਲ ਵਿਚ

ਪੀਝ, ਪੁ:—ਕਤਾਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਪੱਕਾ ਫਲ ।

ਪੀਠ, ਸ:—ਪਾਠ ਹੋਏ ਜਣੀ ਵਿਚ ਪਾਤੀ ਮਿਲਾ-
ਇਆ ਹੋਣਾ, ਕੰਪਣ ਦਾ ਸਭ ਪਾਸਾ, ਧੂਸਾ
ਦੀ ਥੀ ॥

ਪੀਠਣ, ਕ੍ਰ:—ਪੀਰਠ, ਦਫਤਰ, ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ
ਕਰਨਾ ।

ਪੀਠੀ, ਸ:—ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਦਾਕ ਪੀਸੀ ਹੋਈ ॥

ਪੀਠ, ਪੁ:—ਕੋਸਰ ਦਾ ਪੀਸ ਰਸ, ਇੱਕ ਪੀਥੇਰੂ ॥

ਪੀਠਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੇਲੀ, ਪਾਲਕੀ,
ਪੀਠਕ ॥

ਪੀਠੜ, ਸ:—ਪਾਠੀ, ਹਵਾਮ ਦ ਠਸੇ ਦੀ
ਝੰਕ ॥

ਪੀਠਾ, ਕ੍ਰ:—ਪਾਠੀ ਵਰਗੀ ਸ ਦਾ ਅੰਤਰ
ਲੰਬਾਈ, ਉਪਨਾ, ਦੁਸਤਾ, ਸਹਰ ਸਹਾ-
ਰਨਾ । ਪੁ:—ਪਾਠ ॥

ਪੀਤ, ਸ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਪਿਆਰ । ਇ:—ਪੀਲਾ ॥

ਪੀਤੋਬਰ, ਪੁ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ, ਪੀਲੇ
ਬਸਤੀ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਪੀਤਮ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਾ ॥

ਪੀਨ, ਸ:—ਕਸ਼ੁਥੇ ਦਾ ਧੋਲ ਧਾਣ, ਕੁਝ ਜਾਂ
ਰੰਝ ਦਾ ਛੇਕ ॥

ਪੀਪ, ਸ:—ਫੌਜੇ ਦੀ ਮੀਲ, ਪਾਕ ॥

ਪੀਲਕ

ਪੀਪਨੀ, ਸ:—ਪਿਪਕ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅ ਇਕ ਦੀ
ਬ ਸਰੀ ॥

ਪੀਪ, ਪੁ:—ਟੀਠ ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਝੋਝਾ,
ਇਹੀ ਦਾ ਧੂੜਾ ॥

ਪੀਪਾ ਦੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਪਿਸ ਕੇ ਧੂੜਾ ਹੋ
ਪੀਪ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਪੀਪੀ, ਸ:—‘ਪੀਪਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਥ, ਸ:—ਪੀਪ, ਪਾਕ, ਫੌਜੇ ਦੀ ਮੀਲ ॥

ਪੀਰ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਧਰਮ ਦਾ ਆਗੂ
ਹੋਂ ਗੁਰੂ, ਮੁਰਸ਼ਿਦ, ਸੰਤ, ਸੰਮਤਾਰ, ਬੜ
ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਪੀਰ ਜਾਣਾ, ਪੁ: } ਪੀਰ ਦੀ ਉਥਾਹ ਜਾਂ
ਪੀਰ ਜਾਣੀ, ਸ: } ਮੁਰੀਦ

ਪੀਤ ਭਾਈ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪੀਰ ਦੇ ਮਰੀਦ,
ਪੀਰ ਛੇਣ, ਸ: } ਨਗਰ ਵਲੋਂ ਪੀਰ ਦੇ
ਮਰੀਦ ਜਾਂ ਚੌਹ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਪੀਰੀ, ਸ:—ਪੀਰ ਚੰਨ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਗਲਤ,
ਬੁਝੇਪਾ, ਕਰਾਮਾਤ ॥

ਪੀਰੀ ਮੁਰੀਦੀ, ਸ:—ਪੀਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੀਰ ਅਤੇ
ਉਸਦੇ ਮੁਰੀਦ ॥

ਪੀਲ, ਸ:—‘ਪੀਲੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਲੜ, ਸ:—ਸਰੀਰੀ ਦੇ ਹਠਲੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਫੱਟੀ
ਜਿਸਦੇ ਸਹਾਰੇ ਤਾਰਾਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ
ਪੀਪੁੜਾ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਪੀਲ ਪਾਇਆ

ਪੀਲ ਪਾਇਆ } ਪੁ:—ਬਮੁ ।
ਪੀਲ ਪਾਵਾ }

ਪੀਲਣ, ਸ:—(ਹੁ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ
ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਲਕ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ।

ਪੀਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ, ਜਾਰਦ,
ਪੀਲੀ, ਸ: } ਬਸੰਤੀ ॥

ਪੀਲਾਈ, ਸ:—ਪਾਲਾ ਰੰਗ, ਪਿਲੋਤਲ, ਜਾਰਦੀ ।

ਪਲੂ(ਲੂ), ਸ:—ਦਲ ਦੇ ਰੋਖ ਦਾ ਢਲ ।

ਪੀਲੋ, (ਲੋ), ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ।

ਪੀੜ, ਸ:—ਦਰਦ, ਦੁਖ, ਐਥ ।

ਪੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੇਲਣੇ ਜਾਂ ਕੋਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਪਿੱਤਣਾ,
ਨਹਿੜਨਾ, ਘੁੱਟਣਾ ।

ਪੀੜਾ }
ਪੀੜੀ } 'ਪੀੜਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਰੋ ।

ਪੀੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿੜਾਉਣਾ' ਵੇਰੋ ।

ਪੀੜਾਈ, ਸ:—ਪੀੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਾਉਣਾ, ਧਰੁਆਉਣਾ,
ਅੰਦਰ ਲਫਾ, ਹਦਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ
ਹੋਰ ਸੌ ਲੈਣਾ ॥

ਪੁਆਹ, ਪੁ:—ਅਲਾਕਾ, ਜਿਲਾ, ਲਾਗੇ ਦੀ ਥਾਂ ।

ਪੁਆਦ(ਧ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ ।

ਪੁਆਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਚਿਰ ਦੀ ਮੌਤ, ਬੇ ਸਹੀ ।

ਪੁਆਰ ਹੋ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੌਤਾ ਚਿਰ ਮਰ ਕੇ
ਵੇਰ ਹੋਸ਼ ਆ ਜਾਣੀ ।

ਪੁਹਾਰਾ

ਪੁਆਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਰਦਾ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੁਆੜਾ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਛੋਟਰ (ਪਾਉਣਾ,
ਧੋਣਾ) ॥

ਪੁਸਟ, ਵਿ:—ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੋਟਾ ਛੋਟਾ
ਤਕੜਾ ॥

ਪੁਸਟ }
ਪੁਸਟਈ } ਸ:—ਭਾਕਤ, ਬਲ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਪੁਸਤਕ, ਪੁ: ਸ:—ਕੁੰਝ, ਪੱਥਰ, ਪੱਥਰੀ ਮੱਥੀ
ਲਾਕੇ ਹੱਥਲਾ (ਢੇਲਾਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪੁਸਤਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੋਯਾ ਪਾਸਾ,
ਨਿੱਕੀ ਕੰਧ ॥

ਪੁਸਤਾਰ, ਸ:—ਕੁਲ, ਪੀੜਤੀ, ਨਸਲ, ਪੋਰ ॥

ਪਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਤੋਂ ਢੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜੀ
ਪਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਰੱਖ, ਰੰਧ ਦੀ ਠੀਹ
ਬੰਨ੍ਹ ॥

ਪੁਸਪ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ॥

ਪੁਸਾਕ (ਕੀ), ਸ:—ਕੱਪੜੇ, ਬਸਤ੍ਰ, ਲੀੜੇ (ਸੀਤੇ
ਹੋਏ) ॥

ਪੁਹਲੋ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ । ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ
ਬੋਝਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਥੋੜ ॥

ਪੁਹਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਮੀਂਹ
ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ॥

ਪੁਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਤਖ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਦਾ ਜੋਰ,
ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੋਣ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਪਰ ਨੂੰ
ਉੱਛਲਣਾ, ਪਾਣੀ ਫੀਕਣਾ ।

ਪੁਰੁਣਾ

ਪੁਰੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ ।

ਪੁਰੁਰਿਆ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਕੰਮ, ਕਾਜ ॥

ਪੁਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ,
ਬਹੁਰਨਾ, ਟੁੱਠਣਾ ।

ਪੁੱਕਾ, ਵਿ:—ਨਿਰਾ, ਉੱਕਾ ।

ਪੁਕਾਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ, ਹੋਲਾ, ਸੱਦਾ, ਵੰਬ ।

ਪੁਕਾਰ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਹੱਲ ਸਬ ਬ
ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ।

ਪੁਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉ-
ਣਾ, ਸੱਦਣਾ ॥

ਪੁਖਰਾਜ, ਪੁ:—ਹਿੰਕ ਵਰਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ, ਇੰਦ
ਸਭਾ ਦੀ ਇਕ ਪਰੀ ॥

ਪੁੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਜਗਾ ਮਿਲਣੀ,
ਮਰਜੀ ਮੁਜਿਬ ਹੋਣਾ ।

ਪੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਭਰਨਾ
ਨਿਬਾਉਣਾ ।

ਪੁੱਚ ਪੁੱਚ, ਵਿਸਮਯ:—ਬੀਗਰ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਪੁਚਕਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਨਾ,
ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਪੁਚਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਨ
ਪੁਚਕਾਰੀ, ਸ: } ਦਾ ਕੰਮ (ਦੇਣਾ) ।

ਪੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਛੱਡ ਜਾ ਕੇ
ਛੁਡਣਾ ॥

ਪੁੱਜ

ਪੁਚਾਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਲੇਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ
ਮਿੱਟੀ ॥

ਪੁਚਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਲਿਖਣੀ, ਧੋਖਾ
ਦੇਣਾ ।

ਪੁੱਛ, ਸ:—ਬੋਲ ਅਗੰਮ ਦਾ ਪਤਾ, ਸਵਾਲ, ਆਦਰ
ਭਾਉ ।

ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਸ:—ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਜਾਂ ਬੋਲ ॥

ਪੁੱਛ ਦੱਸਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ
ਪੁੱਛ ਦੇਣੀ } ਪੁੱਛੀ ਜਾਵ ਉਹ ਦਾ ਪਤਾ
ਦੇਣਾ ।

ਪੁੱਛ ਪੁਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ
ਪੁੱਛਣੀ (ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ) ।

ਪੁੱਛ ਪੁਰਸਿਸ਼, ਸ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪੂਰਾ ਬੋਲਾ,
ਪਤਾ ।

ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਾ ਲੈਣਾ, ਕੋਈ ਗਲ ਦੂਜੇ
ਕੋਲੋਂ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ, ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਲੇਖਾ
ਮੰਗਣਾ, ਸੁੱਖ ਸਾਂਝ ਦਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣ ਨੂੰ
ਕਹਿਣਾ, ਸਮਾਲ ਕਰਨਾ ।
ਸ:—ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਪੁੱਛੀ ਜਾਏ ॥

ਪੁੱਛਣਾ ਗਿੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੁਛਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਖੱਜੀ ॥

ਪੁਛਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ
ਪੁਛਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣੀ ।

ਪੁੱਜ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਸਮਰਥ, ਰਸੀਦ ।

ਪੁੱਜ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ, ਇਕੱਠ ॥

ਪੁੱਜਣਾ

ਪੁੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹੁੰਚਣਾ, ਅਪ੍ਰਜਣਾ, ਆ (ਜਾ) ਵਜ਼ਨਾ ॥

ਪੁੱਜਤ, ਸ:—ਪੁੱਜੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ॥

ਪੁਜਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਪੁਜਾਉਣਾ } ਜਾਂ ਪਚਾਉਣਾ ।

ਪੁਜਾਰਾ (ਰੀ), ਪੁ:—ਪੁਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁੰਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੰਝਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਟੈਡਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਪੁਟੈਡਾ ਪੱਕਦਾ ਹੈ ॥

ਪੁਟੈਡਾ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਦਣਾ, ਜੜ੍ਹ ਉਖੇੜਨਾ ॥

ਪੁਟਪੜੀ, ਸ:—‘ਪੜਪੜੀ’ ਦੇਖੋ ।

ਪੁਟ ਪੁਟ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਬੋਲ ਸਕਣਾ (ਬਾਲ ਦਾ) ॥

ਪੁਟਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣ ਜਾਂ ਉਖੇੜਨ ਦਾ
ਪੁਟਾਉਣਾ } ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਟਵਾਈ, ਸ:—ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਪੁਟਾਸ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਰ, ਸਜੀ ।

ਪੁਟੀਣ, ਸ:—ਚੋਖਟੇ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਜੜਨ ਵਾਲਾ ਮਸਾਲਾ ॥

ਪੁੱਠ, ਸ:—ਪੁੱਠਾ ਪਾਸਾ, ਉਲਟ, ਦੁਆ ਸਥਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ।

ਪੁੱਠਾ

ਪੁੱਠ ਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਝੂਟੀ, ਠੀਲ ਕੀਟੀ ।

ਪੁੱਠ ਦਾ ਮਾਸ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਮਾਸ ।

ਪੁੱਠ ਵੇਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਨੂੰ ਭਉਣ ਜਾਂ ਚੋਬਣਾ

ਪੁੱਠ ਪੈਰੀ, ਸ:—ਪੁੱਠੇ ਪੈਰ ਵਾਲਾ, ਭਾਇਣ ।

ਪੁੱਠ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਸ:—ਭਰਾ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਦਾ ਪੁੱਠਾ

ਪੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ ਵਿੱਚ ॥

ਪੁ:—ਉਲਟ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੁੱਠ ਵੱਟਣ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਕੱਬਾ ।

ਪੁੱਠਾ ਬੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੌਛੀ ਹੋਣੀ, ਫੌਜ ਦੀ ਕਤਾਰ ਭਰੀ ਰਹਿਣੀ ।

ਪੁੱਠੀ, ਸ:—ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਹੱਥਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ, ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ ਬਠਨਾ ॥ ਵਿ:—ਉਲਟੀ ।

ਪੁੱਠਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਛਾਨਣਾ, ਕਪੜੇ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਛੇਕ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣਾ, ਹੋਲਣਾ ।

ਪੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਗੁਣ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ਦਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਮਨਖ ਪਣਾ) ।

ਪੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਪੁੱਠਾਈ, ਸ:—ਪੁੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਪੁੱਠ } ਪੁ:—ਮਰਦਾਵੀਂ ਉਲਾਟ, ਪੁੱਠਾ, ਸੰਸਾਰ ।
ਪੁੱਠੁ }

ਪੁੱਠੜਾ, ਵਿ:—ਲਾੜ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਪੁੱਠ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ॥

ਪੁੱਤੀ	ਪੁਰਾ
ਪੁੱਤੀ, ਸਾ:—ਸੀ, ਬੇਟੀ, ਜਨਾਨੀ ਉਲਾਵ ॥	ਪੁਰ, ਅਵ:—ਉੱਪਰ, ਉੱਚੇ, ਤੇ। ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ॥
ਪੁੱਤਲਾ, ਪੁ:—ਬਲਾਉਣੀ ਖੜ੍ਹ, ਕੋਲੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥	ਪੁਰਸ, ਪੁ:—ਪੁਰਖ, ਮਰਦ, ਬੰਦ ॥
ਪੁਤਲਾ, ਪੁ:—ਬਲਾਉਣੀ ਸ਼ਕਲ, ਕਾਗਰ ਦੀ ਮੂਰਤ।	ਪੁਰਸਾਰ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਨਸਲ, ਪੋਰ ॥
ਪੁਤਲੀ, ਸਾ:—ਛੋਟਾ ਪੁਤਲਾ, ਲੋਕੜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮੂਰਤ, ਅੱਖ ਦੀ ਪੀਰੀ।	ਪੁਰਸਾਰਥ, ਪੁ:—ਉਦਮ, ਮਿੱਤਰ ਤਾਕਤ, ਬਚਾਵਰੀ ॥
ਪੁਤਲੀਆਂ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਲੋਕੜ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੂਰਤਾਂ ਦਾ ਨਾਚ।	ਪੁਰਸਾਰਥੀ, ਵਿ:—:—ਸੇ ਪੁਰਸਾਰਥ ਕਰੇ
ਪੁੱਤਾ ਧੀਆ, ਸਾ:—ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਉਲਾਵ।	ਪੁਰਸੀਸ, ਸਾ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ।
ਪੁੱਤ੍ਰੇ ਇਤਾ } ਵਿ:—ਪੁੱਤ੍ਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ, ਲਾਜ ਦਾ।	ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਪੁਰਖ, ਮਰਦ, ਮਨੁੱਖ।
ਪੁੱਤ੍ਰੇ ਤਾ } ਪੁਰਖਾਰਥ } ਪੁਰਖਾਰਥੀ } ਪੁਰਖਾਰਥ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ।	
ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਵਾਨ, ਖਰੜ, ਧਰਮ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦਾ ਫਲ (ਕਰਨਾ) ॥	ਪੁਰਚਕ, ਸਾ:—ਉਕਸਾਉਣ, ਸੋਝ।
ਪੁੰਨ ਦਾਸਾਕ ਛੋਲਾ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਨ ਕੱਢੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥	ਪੁਰਜਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਵਾਨਿਕਾ ਜਹਾ ਵਕਸ਼ਾ, ਰਿਸ ਕਲਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ॥
ਪੁਨਹਚਾਰ, ਸਾ:—ਅਭਿਆਸ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪ ਆਦਿਕ ॥	ਪੁਰਤਾਣੀ, ਸਾ:—ਪਰੋਹਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥
ਪੁਨਰ, ਵਿ:—ਫੇਰ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ (ਪੁਨਰ ਜਨਮ, ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ) ॥	ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਤਿਹਾੜ, ਸੁਭ ਦਿਨ।
ਪੁੰਨਿਆ, ਸਾ:—ਗਨਣੀ ਪੱਖ ਦੀ ਫਿਕਸਲੀ ਬਿਨ, ਪੁਰਣਮਾਸੀ ॥	ਪੁਰਖਾਸੀ, ਪੁ:—ਪੁਰ ਵਿਚ ਗਾਹਨ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਹਿਰੀਆ ॥
ਪੁਨੀਤ, ਵਿ:—ਪਵਿਤ੍ਰ, ਸੁੱਧ, ਪੁੰਨ ਵਾਲਾ	ਪੁਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੋਣ ਜਾਂ ਪੁਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।
ਪੁਨੂੰ, ਪੁ:—ਸਮਾ ਦਾ ਆਸ਼ਕ, ਸੋਹਣਾ ਮਰਦ।	ਪੁਰਵਾਈ, ਸਾ:—ਪਰੋਣ ਜਾਂ ਪੁਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥
	ਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਾਉ, ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ, ਮਹੱਲਾ।

ਪੁਰਾਉਣਾ

ਪੁਰਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਪਰਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ।

ਪੁਰਾਇਣ, ਸ:—ਪੁਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਜਿਸ
ਸ ਜ ਨ ਤ ਪਤਨ ਨੂੰ ਫੜੀ ਫੌਰੇ ਹਨ
ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਗਸ ।

ਪੁਰਾਈ, ਸ:—ਪਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਪੁਰਾਈ ॥

ਪੁਰਾਹਣ ਚਾਰੀ } ਸ:—ਪੁਰਾਹਣੇ ਸੀ ਖਾਤਰ
ਪੁਰਾਹਣ ਚਾਰੀ } ਕਰਨੀ ॥

ਪੁਰਾਣ; ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਠਾਰਾਂ
ਪੁਸਤਕ, ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਢਾਪਾ, ਪੁਰਾਇਣ ।

ਪੁਰਾਤਨ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ,
ਪੁਰਾਤਨ } ਮੁੱਢੇ ਜੋ ਹੋਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ॥
ਪੁਰਾਤਮੀ }

ਪੁਰਾਨਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ, ਸਿਆ-
ਣਾ ॥

ਪੁਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਤੀਰਥ, ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ,
ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਤ ।

ਪੁਰੋਣਾ, ਵਿ:—ਪਰੋਣਾ ਦੇਖੋ ।

ਪੁਲ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਨਦੀ ਆਦਿ ਉੱਤੇ
ਫੈਲਣ ਦਾ ਰਸਤਾ, ਬੈਠ, ਚੌਕ ॥

ਪੁਲ ਸਰਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਆਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਪੁਲ
ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪਹਿਰਸਤ ਨੂੰ
ਜਾਣਗੇ ॥

ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਲ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁਲਸਰ } ਸ:—ਵੱਡੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਪੁਲਸਰ } ਲੋਹੀ, ਲੁਪਰੀ ॥

ਪੁਇਦੇ

ਪੁਲਾਉ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਖਾਣੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਰਿੰਦੇ ਹੋਏ,
ਪੁਲਾਈ ।

ਪੁਲਸ, ਸ:—ਰੱਖੀ ਕਰਤ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਮਹਿਰਮਾ ।

ਪੁਲਾਈ, ਸ:—ਪੁਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ
ਹੋਣ, ਦੁਆ ॥

ਪੁਲਾਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੱਖ ॥

ਪੁਲਾਟ, ਪੁ:—ਖਾਣਾ ਭਾ, ਪੁਲਾਈ, ਅਸਮਾਨ ॥

ਪੁਲਾਦ, ਪੁ:—ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ॥

ਪੁਲਾਈ, ਵਿ:—ਪੁਲ ਤੋਂ ਦਾ, ਬਣਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਪੁਲਾੜ, ਪੁ:—‘ਪੁਲਾਟ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪੁਲਿਟਿਕਲ, ਵਿ:—ਮੁਢਲੀ, ਰਾਜ ਸੰਬੰਧੀ,
ਰਿਕਸਤੀ ॥

ਪੁਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਉਂ, ਪੁਰਖ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ ॥

ਪੁਲ, ਪੁ:—ਠੰਡੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਥਰ, ਤਹਿ, ਵੇਰ
ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣੀ ।

ਪੁਲਪੁਲੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਅਤੇ ਕੰਨ ਦੇ ਫਿਰਕਾਰਤੀ
ਥਾਂ ॥

ਪੁਲਾ, ਪੁ:—ਚੰਤਨ, ਬਤਵ ਦੀ ਪੁੱਲ ਉੱਤੇ
ਪੁਰਾਇਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਰਗੜ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਵੱਡੀ ਪੁਲੀ ॥

ਪੁਲੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਫਿਰਕਾਰਤੀ ਹੋਈ ॥

ਪੁਇਦੇ, ਪੁ:—‘ਪੁਰੇ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਤਤਮ ਜੀ ਅਣਮ (ਕਰਨ) ।

ਪ੍ਰਿਧੁਮਣ } ਪ:—ਕਿਸੇ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬੱਲੇ ਜੋ
ਪ੍ਰਿਧੁਜੁਣ } ਕੁਝ ਬਹਿ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਿਧੁਮਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣਾ, ਫਿ:—ਪ੍ਰਿਧੁਜੁਣ ਦੇਖੋ

ਪ੍ਰਿਧੁਗਰ, ਪੁ:—ਦਕ ਨਿਕਾ ਜੰਗ ਪਾਲੀ ਦਾ ਕੀੜਾ

ਪ੍ਰਿਧੁ } ਸ:—ਮਿਸ, ਜੰਗ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ
ਪ੍ਰਿਧੁ } ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ।
ਪ੍ਰਿਧੁਲ }

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਪੁ:—ਜੰਗੀ ਸਾਧੂ, ਪ੍ਰਿਧੁ ਦੇ ਜੰਗ ਮਨੁਖ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਮਨ, ਫਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਿਧੁ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਿਧੁ ਦੇ
ਜੰਗ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਮਨ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਮਣ, ਫਿ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨਾ, ਛੋਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ,
ਬਿਅਰਥ ਖਰਚ ਕਰਨਾ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਮਣੀਕ, ਫਿ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਮਾਨ ਦੇ
ਜੰਗ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਮਾਲ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਹੱਠ ਜਾਂ ਕੰਠ ਦੇ ਗਿਰ ਜੋ
ਕੰਠ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲ ਹੋਸਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਆਦਰ, ਸੇਵਾ, ਭਗਤੀ, ਭੇਟ,
ਅਸਨਾਨ, ਭਜਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ, ਸ:—ਆਦਰ ਭਾਉ, ਸੇਵਾ,
ਖਾਤਰ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਲਗਮ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਭਗਤ

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਆਖ, ਪਤਾਭ, ਕੁਪਾਰ ਵਿੱਚ
ਲਾਯਾ ਹੋਯਾ ਧਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਣ, ਫਿ:—‘ਪ੍ਰਿਧੁਮਣ’ ਦੇਖੋ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਣੀ, ਫਿ:—ਕਪੜਾ ਫੇਰ ਕੇ ਸਫ ਕਰਨਾ,
ਸਫ ਚ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ।

ਪ੍ਰਿਧੁ ਸੁਭਾਈ } ਸ:—ਪ੍ਰਿਧੁਆ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ
ਪ੍ਰਿਧੁ ਵੰਡਣੀ } ਭੀੜੀ ।

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਸੱਤ ਭਗਤੀ ਪਿਧੁ ਹੋਈ ਕੇ ਭੀਲ
ਜਾਂ ਵਲੇਦੀ ਹੋਈ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ, ਪੁੱਤ੍ਰ, ਬੇਟਾ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਲਾ } ‘ਪ੍ਰਿਧੁਲਾ’ ‘ਪ੍ਰਿਧੁਲੀ’ ਦੇਖੋ ॥
ਪ੍ਰਿਧੁਲੀ }

ਪ੍ਰਿਧੁਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਨੀ
ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਪੁ:—ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨਾ
ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੰਗ, ਬੇੜੀ ਦਾ ਭਾਰ,
ਕੋਈ ਮੀਂਹੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਗੰਭੀਰ ਜਾ ਕੀੜੇ ।

ਪ੍ਰਿਧੁਮਨ, ਪੁ:—ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਖਿਚਣ ਦਾ ਅਭਿ-
ਆਸ, ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਣ } ਪੁ:—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਪ੍ਰਿਧੁਣ } ਕੁਝ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ । ਫਿ:—ਭਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਪੂਰਾ, ਭਰਪੂਰ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਪਾਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਕੋਰੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ / ਵੱਡੇ ਕੱਜੇ
ਆਦਿਕ ਜੋ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਜਨੇਝੇ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਭਗਤ, ਪੁ:—ਗਜਾ ਸਲਵਾਹਣ ਦਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਰਮੀ ਪੁੱਤ ॥

ਪੂਰਣਮਾ

ਪੂਰਣਮਾ } ਸ:—ਰਾਨਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਛੇਕੜਲੀ
ਪੂਰਣਮਾਸੀ } ਚਿੱਤ, ਪੂਰਾ ਚੰਦ ॥

ਪੂਰਣਾ, ਪੁ:—ਅੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ, ਸ਼ਕਲ ਬਣਾ-
ਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕਤ ॥

ਪੂਰਣਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮੁਨੇ ਦੀ ਨਕਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਪੂਰਣੇ ਪਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਕੱਲੇ
ਕਰਾਉਣੀ ਹੋ ਉਹ ਕਰਕੇ ਚੱਲਣੀ, ਨਮੂਨਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਸਖ ਵਜਾਉਣਾ, ਪੂਰਾ
ਫਲ ਵੇਲਾ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਕਰਜਾ ਲਾਹੁਣਾ ॥
ਸ:—ਪੂਰਣਮਾਸੀ ॥

ਪੂਰਬ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸਿਓਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੋ,
ਚੜ੍ਹਦਾ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਦੇਸ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ॥

ਪੂਰਬਣ, ਸ:—ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੂਰਬਣਾ, ਸ:—ਪੂਰਣਮਾਸੀ ।

ਪੂਰਬਲਾ, ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ ॥

ਪੂਰਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ।

ਪੂਰਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗ । ਵਿ:—ਪੂਰਬ ਦਾ।
ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਮਾਕੁ ॥

ਪੂਰਬੀਆ, ਪੁ:—ਪੂਰਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਰਾ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਬਥੇਰਾ, ਸਾਰਾ,
ਸਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਸੱਚਾ, ਢਰੇਬੀ ॥

ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਣਾ ॥

ਪੂਲਾ ਬਾਲਣਾ

ਪੂਰਾ ਸਰਨਾ, ਵਿ:—ਸਥ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਬਹਾਦਰ
ਭਰਪੂਰ, ਸਤਿਆ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ,
ਨਿਬਣਾ ॥

ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਨਿਧਾ-
ਹਣਾ ॥

ਪੂਰਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ (ਜਿਸ
ਪੂਰਾ ਪਟਣਾ } ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਵੇ) ॥
ਪੂਰਾ ਪੈਣਾ }

ਪੂਰੇ ਦਿਨ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਗਰਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨੇ
ਮਹੀਨੇ ॥

ਪੂਰਾਈ, ਸ:—ਪੂਰਨ (ਭਰਣ) ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੂਰੀ, ਵਿ:—ਸਾਰੀ, ਬਹੁਤ, ਭਰੀ ਹਈ ਸੱਚੀ
ਢਰਬਣ । ਸ:—ਪੂਰੀ ॥

ਪੂਰੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਣਾ, ਚੀਜ਼
ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ॥

ਪੂਰੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ
ਕੀੜੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੂਰੇ ਪੂਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਜੁਗਤ ਨਾਲ,
ਪਾਲ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ॥
ਵਿ:—ਭਰਪੂਰ, ਬਿਲਕੁਲ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਪੂਲਾ, ਪੁ: } ਘਾਹ ਦੀ ਗੰਢ, ਬੱਝੇ ਹਥੇ ਪੌਣੇ,
ਪੂਲੀ, ਸ: } ਰੁੱਖ ॥

ਪੂਲਾ ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਪ-
ਗਾਧ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਵਾਹ

ਪ੍ਰਵਾਹ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਮਲੂਜ਼ ਪਾਯਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਤਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪ੍ਰਤੀ, ਸ:—ਤਲੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ (ਖੁਲ੍ਹੇ ਘੇਉ ਜਾਂ ਓਲ ਵਿੱਚ) ॥

ਪੇ } ਪੁ:—ਪਿਰੇ, ਪਿਤਾ, ਥਾਪ, ਬੱਪੂ, ਲੱਲਾ ॥
ਪੇਊ }

ਪੇਉ ਦੇ ਪੇਉ ਨੂੰ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਖ ਕਰਨਾ ॥

ਪੇਉਸੀ, ਸ:—ਘੇਉ ਵਿੱਚ ਤਲੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ, ਮਿੱਠੀ ਟਿਕੀ ॥

ਪੇਉਕਾ }
ਪੇਉਕੇ } 'ਪਿਉਕਾ (ਕੇ)' ਵੇਖ ॥

ਪੇਉਂਦ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੁਏ ਦੀ ਟਹਿਲੀ ਲੱਗੇ, ਜੋੜ, ਟਾਕੀ (ਕਰਨੀ, ਰਾਹੁਲੀ, ਲਾਉਲੀ, ॥

ਪੇਉਂਦੀ, ਵਿ:—ਪੇਉਂਦ ਦਾ, ਪੇਉਂਦ ਲਾਕੇ ਉਗਾਯਾ ਹੋਇਆ ॥

ਪੇਉਂਦੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਏ ਦੀ ਟਹਿਲੀ ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੇਉਰੀ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਸੁਕਾ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਰੋਗ ॥

ਪੇਈਆ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਥਾਥਲ (ਜਨਾਨੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਪੇਚ

ਪੇਈਅੜੇ (ਪੇਈਏ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੇਕੇ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ॥

ਪੇਸ, ਮ:—'ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣ ਅਗ ਹਾਂ, ਹਾਜ਼ਰ ॥

ਪੇਸ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ, ਭਾ ਪੈਣੀ, ਵਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੇਸ ਕਬਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਟਾਰ, ਜੁਰਾ ॥

ਪੇਸ ਚੱਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਜੋਰ
ਪੇਸ ਜਾਣੀ } ਲੱਗ ਸਕਣਾ ॥

ਪੇਸਵਾਈ, ਸ:—ਅਗਵਾਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਕੇ ਲੇਣ ਆਉਣਾ ॥

ਪੇਸਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੇਸੀ (ਪੀ), ਸ:—ਹਾਜ਼ਰੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੁਨਣ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਪੇਸੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਦੁਪਹਿਰੇਂ ਪਿੱਛੇ, ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਪੇਕਾ }
ਪੇਕੇ } 'ਪਿਉਕਾ' 'ਪਿਉਕੇ' ਵੇਖ ॥

ਪੇਖਨਾ, ਪੁ: } ਰਮਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੁਰਤ, ਪੁਤਲੀ ॥
ਪੇਖਨੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ ॥

ਪੇਚ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕਿੱਲ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੱਤੀ ਜੋੜਦੇ ਜਾਂ ਕੱਸਦੇ ਹਨ, ਵਲ, ਲਪੇਟ, ਘੇਰਾ, ਮੱਝ, ਘਬਰਾਟ, ਵਰੇਖ, ਦਾਉ, ਧੇਰਾ ॥

ਪੈਚਕਸ਼

ਪੈਚਕਸ਼, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਪੈਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪੈਚ ਪੈਚ, ਪੁ:—ਗੁੰਝਲ, ਘਬਰਾਹਟ, ਵਰੋਥ ॥

ਪੈਚਦਾਰ } ਵਿ:—ਪੈਚ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰ
ਪੈਚਵਾ } ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਪੈਚਵਾਨ (ਵਾਨੀ), ਸ:—ਪੈਚਦਾਰ ਨਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪੈਚਸ, ਸ:—ਮਰੇਤ ਤੇ ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਬਿਆਰੀ ॥

ਪੈਚਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਪਗੜੀ, ਜਰੀ ਦਾ ਸਾਢਾ ਪੜ੍ਹੇਗਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਆੜੀਆਂ (ਪੈਚਾ) ॥

ਪੈਚੀਲਾ, ਵਿ:—ਪੈਚ ਵਾਲਾ, ਵਰੋਥਾ, ਕਪਟੀ, ਸੁਖਮ ॥

ਪੈਛੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂਸ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਪੈਂਜਾ, ਪੁ:—ਹੁੰ ਪਿੰਜਣ ਵਾਲਾ ॥ ਸ:—ਹੁੰ ਪਿੰਜਣ ਦੀ ਕਲਾ ॥

ਪੈਂਡੂ, ਪੁ:—ਕਰੀਬ ਦੇ ਹੁੰ ॥ ਪੈਂਕਾ ਫਲ ॥

ਪੈਟ, ਪੁ:—ਛਿੱਤ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੀਧਾ ਪਾਤਾ ਜਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਗਰਭ ॥

ਪੈਟ ਘਰੇੜੀ, ਵਿ:—ਸਥ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਜੀਮਿਆ ਹੋਯਾ ਖਾਲ ॥

ਪੈਟ ਨਾਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਭ ਹੈ ॥

ਪੈਟ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਮਿਲੇ ਥਾ ਪੀ ਕੇ ਦੁੱਧ ਪਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਂਦੀ

ਪੈਂਦੀ, ਪੁ:—ਨੀਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਚੰਦਰ ਦੰਦ ਦੀ ਸਨਦ (ਹੋਣਾ, ਝਗੜਾ) ॥

ਪੈਂਦੜਾ, ਪੁ:—ਪੈਂਟ, ਛਿੱਤ

ਪੈਂਟਾ } ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਥਾਣਾ, ਜੰਗਾਈ,
ਪੈਂਟਾ } ਫੈਲਾਈ, ਆਂਦਰਾਂ, ਧਨ ਪਦਾਰਥ, ਸਪੁਰਦਗੀ, ਸੰਭਾਲ ॥

ਪੈਂਟੇ ਪਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਸੌਂਪਣਾ ॥

ਪੈਂਟਾ ਰੋਨਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਖਾ ਨੀਤ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਖਾਣ ਦੀ ਸੁੱਝੇ ॥

ਪੈਂਟੀ } ਸ:—ਲੋਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
ਪੈਂਟੀ } ਪਟਕ ਜਾਂ ਤਸਮ, ਖੰਡ ਸੰਕ, ਕਲਾ
ਪੈਂਟੀ } ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰਸਮ ॥

ਪੈਂਟੀ ਝੰਗਾ, ਪੁ:—ਛਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਟੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਧਯੁਗ ਫਲ ਵੱਲ ਵਰਗਾ ॥

ਪੈਂਡੀ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਉੱਗੀ ਹੋਈ ਤਮਾਰ ਦੀ ਫਲ ॥

ਪੈਂਡੂ, ਪੁ:—ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਪੈਂਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੈਂਡੂ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਗੁਆਰ ॥

ਪੈਂਤਲਾ, ਵਿ:—ਪੱਪਰਾ, ਸਾਵ, ਘੱਟ ਢਾਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਪਿੱਤ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ (ਲਾ), ॥

ਪੈਂਦਾ, ਪੁ: } ਥਲਾ, ਹੱਥਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਭਾਂਡੇ, ਖੋੜੀ
ਪੈਂਦੀ, ਸ: } ਆਦਿਕ ਵਾ) ॥

ਪੇਪੜੀ

ਪੇਪੜੀ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਰਾਬ ਕਵੱਲ
ਲੰਗਿਆ ਜੇਹੜੀ ਖੰਡ ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਜੰਮ
ਜਾਈ ਹੈ ॥

ਪੇਮ } 'ਪੇਮ' 'ਪ੍ਰੇਮੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੇਮੀ }

ਪੇਯਾ, ਵਿ:—ਪੇਥਿਆਂ ਦਾ, ਪੇਊਕਾ ॥

ਪੇਵਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਭੀਮਤਾਂ ਨਚ ਕੇ ਮੰਗਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਪੇਰੁ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਖੋਂ ਵੱਡੇ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਪੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਵਿਖਾਉਣਾ,
ਪੱਕਣਾ, ਘੁਟਾਉਣਾ ॥

ਪੇਲ੍ਹ, ਪੁ:—ਪੇਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੇਵੰਦ } 'ਪੇਉਂਦਾ' 'ਪੇਉਂਦੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੇਵੰਦੀ }

ਪੇਵੜੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਪੀਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਪੇਵਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਸੱਜ ॥

ਪੇਵੀ, ਪੁ: ਸ:—ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ, ਗੰਠੇ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਥੀੜਾ ॥

ਪੇੜ, ਪੁ:—ਸੁਨਿਆਰ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਸੰਦਾਂ ਦਾ
ਤੱਥਾ, ਟੁੱਕ ॥

ਪੇੜਾ, ਪੁ:—ਖੈਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਠਿਆਈ, ਗੁੱਠੇ ਹੁੰਦੇ
ਆਏ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਨਾ ਚੋਟੀ ਵੇਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪੈਕਾਸ਼ਤ

ਪੈੜੀ, ਸ:—ਸੰਦਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭੱਥਾ ॥

ਪੈ, ਸ:—'ਪਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਈ ਦੱਬ, ਵਿ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੰਗਵੀ ਚਾਜ਼
ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਆਵੇ ॥

ਪੈਂਸ, ਪੁ: ਇੱਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸ਼ਿਕਾ 'ਜਸ' ਦੀ
ਕੀਮਤ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਹੈ ॥

ਪੈਂਸਠ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਪੈਸਾ } ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਿਕਾ, ਆਠੇ
ਪੈਸਾ } ਦੀ ਦੁਬਾਈ, ਪਲ ॥

ਪੈਸਾ ਪੇਲਾ, ਪੁ:—ਧਣ, ਰੁਪਯਾ, ਦੌਲਤ ॥

ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਧਨੀ, ਬਖ਼ਤਾਵਰ ॥

ਪੈਂਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੌਰਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ (੫੦੦
ਤੰਦਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਪੈਂਹਿ, ਸ:—'ਪਹਿ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਕ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਰਾ, ਚਿਠੀ ਲੈਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਕਟ, ਪੁ:—ਕਿਰਾਧਾ ਜਾਂ ਕਾਰਾਤ ਥੱਲੇ ਕਰਕੇ
ਖੈਨੂੰ ਹੋਏ ॥

ਪੈਕੜ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਪੈਕਕਾ, ਪੁ:—ਸਰੀ ਵਾਦੀ ਜਾਂ ਰੀਤ ॥

ਪੈਕੜੀ, ਸ:—ਲਹੇ ਦਾ ਢੱਲਾਂ ਜਾਂ ਮੰਗਲ ॥

ਪੈਕਾਸ਼ਤ, ਸ: ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਚੋੰਠਾ ਚੁੱਲ ਕਰਕੇ
ਦੁਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ
ਵਾਹੀ ਖਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪੈਕੇ

ਪੈਕੇ, ਪੁ:—ਪੈਕੇ, ਮੱਧਿਅਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰ ਜਾਂ ਘਰ ।

ਪੈਖੜ } ਪੁ:—‘ਪੈਕੜ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪੈਖੜ

ਪੈਖੜਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੈਰੀਬਰ } ਮ:—‘ਪੈਰੀਬਰ’ ‘ਪੈਰੀਬਰੀ’ ਵੇਖੋ ।
ਪੈਰੀਬਰੀ

ਪੈਗਮ, ਪੁ:—ਸੁਨੇਹਾ, ਬਖ਼ਰ ਸਾਰ, ਗਲ ਕਹਾਓ
ਭੇਜੀ ਹੋਈ ॥

ਪਾਂਚ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕੌਮਲ ਦਾ ਪਰ
ਪਾਣ, ਲੰਬਰਦਾਰ, ਚੋਖਰੀ । ਮਹਿਰਾ ।

ਪੈਂਚਕਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਖਾਸ ਬਿੱਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਚਿੰਦੁ ਮਰੇ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ
ਜਨੇ ਮਰਨਗੇ ॥

ਪੈਂਚਣੀ, ਸ:—ਪੈਂਚ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਚੁਪਰਾਣੀ ॥

ਪੈਂਚਮੀ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਬਿਰ ॥

ਪੈਂਚਾਇਤ, ਸ: } ‘ਪਚਾਇਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪੈਚਾਇਤੀ, ਵਿ: }

ਪੈਛਲ (ਜ), ਸ:—ਪੈਰ ਧਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਪੈਂਛੀ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂ, ਉੱਛਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ
ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪੇਜ, ਸ:—ਮਨੋਰਥ, ਕਰਾਰ, ਧੱਕ ਸਾਹ, ਸ਼ਰਮ, ਲਾਜ ॥

ਪੇਜਾਮਾ, ਪੁ:—‘ਪਜਾਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਂਦੜ

ਪੈਂਠ, ਸ:—ਗੁਆਰੀ ਹਈ ਹੁੰਦੀ ਦੇ ਬਦਲੇ
ਜੋ ਲਿਖਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਮਾਲ ਨਹਿਰਨ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਪੈਂਡਾ ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਪੰਧ, ਵਿਥ, ਫਾਸਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪੈਣ, ਸ:—ਇੰਚ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੈਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਪੌਦੇ ਦਾ ਵੰਦਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ, ਝਿਗਣਾ, ਥਾਂ ਹੋਣਾ, ਮੋਟਾ,
ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਨਾ ਵਰਤਣਾ, ਖਿਲ-
ਰਨਾ, ਦੁਖਲ ਹੋਣਾ, ਖਾਲੀ ਹੋਣਾ, ਵਾਸਤਾ
ਰੱਖਣਾ, ਪਿੱਠ ਦੇ ਛਾਰ ਟਿਕਣਾ ॥

ਪੈ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਤਰ ਹੋਣਾ, ਸਾਫ਼ਾ ਦਿਨ
ਸੁੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਪੈਂਤਦਾ } ਪੁ:—ਕਦਮ, ਦੁਰਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ
ਪੈਂਤਾ } ਚੀਜ਼ ਅੱਗੇ ਪੁੱਲੀ ਜਾਵੇ, ਪੈਰ ਧਰਨ
ਦੀ ਸ਼ੁੱਕਾਂ ਥਾਂ ॥

ਪੈਂਤਾਹਲੀਆ, ਵਿ:—ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਸੰਮਤ
ਪੰਗਲੀ ॥

ਪੈਂਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਪੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥
ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਖਰ ।

ਪੈਂਦ, ਸ:—ਮੱਜੇ ਦਾ ਪੈਰਾ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਪੈਦਲ, ਵਿ:—ਪੈਰੀਂ ਦੁਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਦੜ, ਪੁ:—ਗਾਊ, ਪਾੜਵੀ, ਅਚਾਨਕੋਂ ਆ
ਪੈਣ ਵਾਲਾ ।

ਪੈਦਾ

ਪੈਦਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਲਾਗਾ, ਬੱਟੀ, ਕਮਾਈ, ਜੋ
ਰੀਜ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਹੱਥ
ਆਵੇ, ਜੋ ਉਘੇ, ਜਾਹਰ ॥

ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਣਾ, ਜੰਮਣਾ, ਹੱਥ
ਆਉਣਾ, ਉਗਮਣਾ ॥

ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਮਾਉਣਾ, ਉਗਾਉਣਾ,
ਕਿਤੋਂ ਨਾਂ ਕਿਤੋਂ ਲਿਆਉਣਾ, ਕੱਢਣਾ,
ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਦਾਵਾਰ, ਸ:—ਵਿ:—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਪੈਦਾਵਾਰ } ਸ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਗੇ, ਨਵਾ,
ਪੈਦਾਵਾਰੀ } ਲਾਹ ॥

ਪੈਨੀ, ਸ:—'ਪੈਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਮਾਇਸ਼, ਸ:—ਜਿਸੀ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਨਾਪਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਪੈਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਨਾਪਣ ਦਾ ਉਜਾਰ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਪੈਰ, ਪ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜੋ ਸਾਰੇ
ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੈਰ ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕ ਨ ਸਕਣਾ, ਹਾਰ ਕੇ
ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਉਠਾ ਕੇ ਵੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ
ਟੁਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਦੀ ਚੌੜੀ ਆਪਣੀ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿਲ ਜਾਣੀ ॥

ਪੈਰ ਅੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਲ ਦੇਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪਾਉਣਾ

ਪੈਰ ਮੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਹਿਲ
ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਪੈਰ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਸਭਾਉ ਦੱਸਣਾ, ਹਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਚੁੰਮਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਲ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਜੰਮਣੇ (ਟਿਕਣੇ ਜਾਂ ਨੱਗਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—
ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਜਮੀਣ ਤੇ ਨਾਂ ਟੱਬਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਤਾਉਣਾ ॥

ਪੈਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ
ਬਹਿਣਾ ॥

ਦੋ ਪੈਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੈਰ
ਸੁਖਕੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਵਾਜ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਪੈਰ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ, ਅੱਗੇ
ਪੈਰ ਰਖਣਾ } ਵਧਣਾ ॥

ਪੈਰ ਧੋ ਧੋ ਕੇ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥

ਪੈਰ ਪਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਿਸਲਣੀਆਂ,
ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਰੀਸਾਂ ਲੈਣ ਦਾ
ਮਤਨ ਕਰਨਾ, ਬਹੁਤ ਥਾਂ ਮਲਣੀ ॥

ਪੈਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸਜਣ ਦੇ ਪਰ ਜਾਣਾ,
ਕੁੜਮਾਈ ਦੀ ਰੀਤ ਤੇ ਕੁੜਮਣੀਆਂ ਦਾ
ਘਰ ਆਉਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪੁਜਣੇ

ਪੈਰ ਪੁਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਡਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਮਿਲਣੀ
ਕਰਨੀਆ ॥

ਪੈਰ ਫੈਲਾਕੇ ਸੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਚੀ ਘੜ ਸੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰ ਭਾਟੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਗਾਰਭ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕ ਜਾਣਾ, ਪੈਰੀਂ
ਪੈਣਾ ॥

ਪੈਰ ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰੀ ਜਾਂ ਹਿੰਸੇਵਾਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚੱਮਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਾ ਭੋਂਦੇ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ; ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰ
ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ (ਪੈਣਾ), ਪੁ:—ਪਰਨਾਮ, ਨਮਸ: ਕਾਰ ॥

ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਨਮਸਕਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰੀਂ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਾ ਅਧੀਨਗੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਪੈਰਵਈ } ਸ:—ਪਿੱਛਾ, ਉੱਦਮ, ਜਤਨ
ਪੈਰਵਹੀ } (ਕਰਨੀ)

ਪੋਸਣਾ

ਪੈਰਾ, ਪੁ:—ਪਰ, ਕਦਮ, ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰਾ } ਪ:—ਭਗਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ,
ਪੈਰਗਾਫ } ਵਾਕ ਦਾ ਕਠ

ਪੈਰ ਪੈਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਦਮ ਕਦਮ, ਹਰ
ਕਦਮ ॥

ਪੋਲ, ਸ:—'ਪਾਲਿਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਜ ਪੁ: } ਬੁਰ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕਢਾਇਆ ਮੋਹੜੀ
ਪੈਜੀਸ: } ਢਾਲਵੀਂ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਥਲਦ ਚਲਦੇ ਹਨ,
ਕੋਹਲੁ ਆਦਿਕ ਦੇ ਥਲਦਾ ਹੋਲ
ਗਏ, ਪੈਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ ॥

ਪੈੜਾ, ਪੁ:—'ਪੈਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਆ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਦੀ ਹਰੀਂ ਰਹਿਣੀ, ਕੰਬਲ
ਗਲ ॥

ਪੋਈਆ, ਪ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਖਿੱਖੀ ਗਲ
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਪੋਸ } ਵਿਸਮਧ:—ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਵੇ । ਇੱਕ ਪਾਸ
ਪੋਸਾ } ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਪੋਸਟ ਆਡਿਸ, ਪੁ:—'ਭਾਕ ਖਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ, ਪ:—ਮੋਟੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ
ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਖਤ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਡਾਕ ਖਾਨੇ ਦਾ ਸਥਾਪਕ
ਵੰਗ ਅਫਸਰ ॥

ਪੋਸਟ ਮੈਨ, ਪੁ:—'ਚਿੱਠੀ ਰਸਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਖਬਰ ਰੱਖਣੀ ॥

ਪੋਸਤ

ਪੋਸਤ, ਪੁ:—ਛੱਲੜ, ਇਕ ਭੱਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਖਸਖਸ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਪੋਸਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਪੋਸਤ ਪੀਏ, ਸੁਸਤ,
ਪੋਸਤੀ, ਪ: } ਆਲਸੀ ॥

ਪੋਸਾ, ਵਿਸਮਧ:—'ਪੋਸ' ਵੇਖੋ ।

ਪੋਸਾਕ (ਕੀ), ਸ:—'ਪੁਸਾਕ' ਵੇਖੋ ।

ਪੋਹ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇਕ ਮਹੀਨਾ, ਮੱਘਰ
ਤੋਂ ਫਿਰਦਾਰਾ ॥

ਪੋਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ, ਢਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੋਹਲੀ, ਸ:—ਉੱਕ ਬੂਟ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦਾ
ਤੋਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਪੋਹਲੀਆ ਦਾ ਤੋਲ) ।

ਪੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਖੁਆ ਪਿਆ ਕੇ ਤਕੜਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੋਖਰ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਛੱਡ, ਬੀਲ ॥

ਪੋਂਗਾ, ਪੁ:—'ਪੋਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਚ, ਪੁ:—ਨਸਲ, ਇਕ ਵੇਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
(ਅਗਨਾ ਪੋਚ) ॥

ਪੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਂਗ ਪਾਉਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਮਿੱਟੀ
ਘੋਲ ਕੇ ਮਲਣੀ ॥

ਪੋਂਚਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਘੋਲ ਕੇ ਫਸੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲਣ
ਦਾ ਕੰਮ, ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਦੇ
ਹਨ, ਕੰਪ ਨੂੰ ਫੰਗਣਾ ॥

ਪੋਂਚਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਚਣਾ, ਭੇਤ ਨੂੰ ਲੁਕਾ
ਦੇਣਾ, ਖੁਰੀ ਗੱਲ ਮੋਢ ਦੇਣੀ ॥

ਪੋਤਣਾ

ਪੋਂਚਾ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਘੋਲ ਕੇ ਕਿਤੇ
ਮਲਣੀ ॥

ਪੋਜ, ਪ:—'ਪੋਚ' ਵੇਖੋ ।

ਪੋਟ, ਸ:—ਭਾਰ, ਨੀਵ, ਥੋਲਾ ॥

ਪਟਰ, ਪ:—'ਪਰਟਰ' ਵੇਖੋ ।

ਪੋਟਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਰੀਝ, ਗੁਬਲੀ ॥

ਪੋਂਗਾ } ਪ:—ਸੰਹਲਮ ਅਤੇ ਅਟਕ ਦੁਰਿ-
ਪੋਂਗਾਰ } ਆਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ ।

ਪੋਂਗਾਰੀ }
ਪੋਂਗਾਰੀ } ਵਿ:—ਪੋਂਗਾਰ ਦਾ ।

ਪੁ: ਪੋਂਗਾਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ॥

ਪੋਂਡਾ, ਪੁ:—ਉੱਕ ਥਰਾਂ ਦਾ ਚੁਪਲ ਵਾਲਾ ਮੱਟੀ
ਗੀਨਾ ।

ਪੋਣ, ਪ:—ਛੋਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੱਖਣ ਕੱਢਕੇ ਅਤੇ ਪੁਣ
ਦੇ ਜੋ ਰੀਝ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ॥

ਪੋਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਣਨ ਵਾਤਾ ਕਪੜਾ, ਨਹਿਰ
ਬਲਾਉ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਤੀਸਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕੂਣ
ਦੀ ਪੜਦੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਪੋਣੀ, ਸ:—ਲੋਹ ਦੀ ਜਿਸ ਛਾਨਣੀ ਵਰਗੀ
ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਹਲਵਾਈ ਕੜਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤਲੀ
ਹੋਝਾ ਚੀਜ਼ ਕਢਦੇ ਹਨ ॥

ਪੋਤ, ਸ:—ਪੜ ਦਾ ਪੜ, ਸੀਸ ਦੇ ਮਤਕੇ ॥

ਪੋਤ ਬਹੁ, ਸ:—ਪੋਤ੍ਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੋਚਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਤਰਾ

ਪੋਤਰਾ } ਪੁ:—ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
ਪਤ੍ਰ

ਪੋਤਰੀ } ਸ:—ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਧੀ ॥
ਪੋਤ੍ਰੀ

ਪੋਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਲਾ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਪੋਤਾ, ਪੁ:—ਭੰਗਾਰ, ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਪੋਤਾ, ਪੁ:—ਪੋਤਾ, ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਪੋਤੀ, ਸ:—ਪੋਤ੍ਰੀ, ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਧੀ ॥

ਪੋਥਾ, ਪੁ:—ਵਡੀ ਭਾਰੀ ਪੋਥੀ ॥

ਪੋਥੀ, ਸ:—ਪ੍ਰਸਤਕ, ਕਿਤਾਬ, ਛੋਟਾ ਹੱਥ, ਬੋਮ
ਦੀ ਤਰੀ ॥

ਪੋਨਾ } ਪੁ:—‘ਪ’ਰਾ ਵੇਖੋ ॥
ਪੋਨਾ

ਪੋਪਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਟਾਕਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਇੱਕ
ਵੰਗ ॥

ਪੋਪਨਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਸੁੰਦਰ, ਸਫਾ
ਪੋਪਨੀ, ਸ: } (ਪੋਪਨਾ ਜਿਹਾ) ॥

ਪੋਪਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਬੱਝਾ
ਪੋਪਲੀ, ਸ: } (ਬੀ) ॥

ਪੋਰ, ਸ:—ਪੋਲਾ ਬਾਂਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜੋ ਹਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ
ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਜ ਕਿਰਦ
ਹਨ ॥

ਪੋਰਟਰ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਉੱਤੇ ਅਸਥਾਈ ਢੋਣ ਵਾਲਾ,
ਮਸ਼ਰ, ਚੁਲੀ ॥

ਪੋਹਚੀ

ਪੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਰ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਜ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੋਰੀ, ਸ:—ਉਂਗਲੀ ਗੰਨੇ ਬਾਂਸ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ
ਦੋ ਰੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਟੀ ॥

ਪੋਰੀ ਵਰਕਾ ਜੁਆਣ, ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ
ਗਭਰੂ ॥

ਪੋਲ, ਪੁ:—ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਖਣੀ ਥਾਂ ॥
ਸ:—ਤ੍ਰਿਖੀ ਚਾਲ ॥

ਪੋਲ } ਵ:—ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ, ਨਰਮ, ਕੁਲਾ ॥
ਪੋਲਾ

ਪੋਲੀ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਹੋਣੀ ॥
ਪੋਲੀ

ਪੋਲੋ, ਸ:—ਪੋਤ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਖਿੱਚੇ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਖੋਜ ॥

ਪੋ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਆਰਥ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣ ਵਾਲੀ
ਥਾਂ ॥

ਪੋ } ਪੁ:—ਪੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਖੋਜ ਦਾ
ਪੋ } ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਪੋਹ, ਸ:—‘ਪਹਿ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਖੜ } ਪੁ:—ਭੰਗਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਪੋਖੜ } ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ ਆਦਿਕ ॥
ਪੋਖੜ

ਪੋਹਚਣਾ }
ਪੋਹਚਾ } ‘ਪਹੁੰਚਣਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪੋਹਚੀ }

ਫਸਲੀ

ਫਸਲੀ, ਵਿ:—ਫਸਲ ਦਾ, ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ।

ਫਸਲੀ ਬਟੋਰਾ, ਪੁ:—ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਵਾਲਾ ।

ਫੱਸੜਾ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਕੁੜੀ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ) ॥

ਫਸਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਬਾਧਾ (ਪਾ ਦੇਣਾ)

ਫਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਾਉਣਾ ਅਟਕਾਉਣਾ ਅਟਕਾਉਣਾ ।

ਫਸਾਉ, ਪੁ:—ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਵਿ:—ਜੇ ਫਸ ਸਾਂ ।

ਫਸਾਈ, ਸ:—ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਸੂਚੀ ॥

ਫਸਾਦ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ, ਫਤੁਰ, 'ਬਖੇੜਾ' ਬਿਗਾੜ

ਫਸਾਦ ਦਾ ਝੂਲ, ਪੁ: } 'ਸਸ ਰੀਲ ਜਾਂ ਮ' ਤੋਂ ਫਸਾਦ ਪਾਏ ।

ਫਸਾਦਣ, ਸ: } ਜੇ ਫਸਾਦ ਪਾਏ ।

ਫਸਾਦੀ, ਪੁ:

ਫਹਮ, ਪੁ:—ਸਮਝ, ਅਕਲ, ਸਿਆਲਪ ॥

ਫਹਾ, ਪੁ:—ਫੜ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰ ਜਾਂ ਟਾਕੀ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਫਹਾਉਣਾ } 'ਫਸਾਉਣਾ' 'ਫਸਾਈ' ਵੇਖ

ਫਹਾਈ,

ਫਹਿਆ, ਪੁ:—'ਫਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੱਕਾ ਨਾਂ ਛੱਡਣਾ

ਫੱਕ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰੀਕ ਕਣੀਆਂ (ਪੈਲੀ), ਬਰੀਕ ਤੌਹ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ॥

ਫੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਜੋੜੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਣੀ, ਚੀਜ਼ ਅੰਦਰੋਂ ਗਿਆਉਣੀ ।

ਫੱਕਰ } ਪੁ:—ਥੋਂ ਪਰਵਾਹ ਫਕੀਰ, ਦਾਸਾ
ਫੱਕਰ ਲੋਰ } ਵਾਲਾ ਭਲਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਫੱਕੜ, ਸ:—ਬਕਵਾਸ, ਗਾਲੀਆਂ, ਹਾਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਗੀਦ ਬੋਲਣਾ, ਬਕਵਾਸੀ, ਗੀਦ ਬਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੱਕੜ }
ਫੱਕੜਨਾ }
ਫੱਕੜਾਉਣਾ } 'ਫੱਕੜ', 'ਫੱਕੜਨਾ' ਆਦਿਕ
ਫੱਕੜਾਉ } ਵੇਖੋ ॥
ਫੱਕੜਾਈ }

ਫੱਕੜਿਆਨਾ, ਵਿ:—ਮਖੌਲੀਆਂ, ਜੋ ਫੱਕੜ ਪਾਏ ।

ਪੁ:—ਫੱਕੜੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮਸੂਰੀ

ਫੱਕੜੀ, ਸ:—ਬਥਾਹੀ, ਗਾਲੀ, ਬਦਨਾਮੀ ਬਿਗਾੜ, ਝਗੜਾ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਫੱਕੜੀਆਂ, ਪੁ:—ਜੋ ਫੱਕੜੀ ਪਾਏ, ਗੀਦ ਬਕਣ ਵਾਲਾ ।

ਫੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਧਰ ਕੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਪਾਈ ਜਾਵੇ (ਮਾਰਨਾ), ਜਿੰਨੀ-ਦਾਰ ਜੋ ਅਨਾਜ ਕਮੀਲਾਂ ਹੋ ਦੇ ਹਨ ॥

ਫੱਕਾ ਨਾਂ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਕੁਝ ਲੈ ਲੈਣਾ ।

ਫੌਕਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ

ਫੌਕਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਫੌਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਲੀ ਉੱਚੇ ਧਰ ਕੇ ਮੂੰਹ
ਫੌਕਾ ਦੇਣਾ } ਵਿਚ ਪੁਆ ਦੱਖਣਾ ।

ਫੌਕੀ, ਸ:—ਖੀਨੀ ਹੋਈ ਫੌਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫੌਕੀਰ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ, ਮੰਗਤਾ, ਮਾਧੂ, ਸੰਤ ।

ਫੌਕੀਰ ਦੀ ਸਦਾ, ਸ:—ਜੋ ਗੱਲ ਉੱਚੀ, ਉੱਚੀ ਕਹਕੇ ਫੌਕੀਰ ਮੰਗਦੀ ਹਨ ।

ਫੌਕੀਰ ਦੋਸਤ, ਪੁ:—ਫੌਕੀਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਫੌਕੀਰਨੀ, ਸ:—ਗਰੀਬਣੀ, ਮੰਗਤੀ, ਸੰਤਨੀ

ਫੌਕੀਰੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬਿੱਖ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਫੌਕੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ॥
ਵਿ:—ਫੌਕੀਰ ਦਾ ॥

ਫੌਕੀਰੀ, ਪੁ:—ਭਾਲਾ ਜਾਂ ਬਰਛੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਫੌਗਣ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਛੇਕੜਲਾ
ਫੌਗਣ } ਮਹੀਨਾ ॥

ਫੌਗਣ } ਵਿ:—ਪੁ:—ਚਤੁਰ, ਸਿਆਣਾ, ਉਸ
ਫੌਗਣ } ਭਾਵੇਂ । ਬੁਧੁ ।

ਫੌਗਵਾੜਾ ਪੁ: }
ਫੌਗਵਾੜੀ ਸ: } ਇੱਕ ਫਲ ॥

ਫੌਗੁਆ, ਪੁ:—ਹੌਲੀ ਦਾ ਤਿਹਾਰ, ਹੌਲੀ ਦੀ ਸੁਗਤ ॥

ਫੌਘ, ਪੁ:—ਖੰਭ, ਪਰਾ ॥

ਫੌਧ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਫਜ਼ਰ }
ਫਜ਼ਰੇ } ਸ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ।

ਫੌਡੀ ਫਜ਼ਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰੇ, ਤੜਕੇ ।

ਫੌਜਲ, ਪੁ:—ਕਿਰਪਾ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਫੌਜਲ ਮੌਲਾ, ਮਿਹਰ ਮੌਲਾ । = ਪਰਮੇਸਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ । (ਮੁਸਲਮਾਨ ਫੌਕੀਰਾਂ ਦੀ ਸਦਾ) ॥

ਫੌਜੀਹਤ, ਸ:—ਬਦਨਾਮੀ, ਬੇ ਇਜ਼ਤੀ, ਨਿੰਦਾ (ਹੌਨੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਫੌਜੂਲ, ਵਿ:—ਵਧੀਕ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ॥
ਬਿਆਰਥ ।

ਫੌਜੂਲੀ, ਸ:—ਐਵ ਰੁਪਯਾ ਉਡਾਉਣਾ, ਲੁਚ-ਪੁਣਾ ।

ਫੌਟ, ਸ:—ਪੁ:—ਕੁੰੜ, ਫੋਟਕ, ਵਿਰਲ ॥

ਫੌਟ, ਪੁ:—ਰਖਤਾ, ਜਖਮ, ਘਾਉ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਸਟ (ਲਗਣਾ) ॥

ਫੌਟ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਫੌਟ ਵਾਹੁਣਾ } ਵਢਣਾ ॥

ਫੌਟਕ, ਪੁ:—ਬਲੌਰ, ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਚਮਕਦਾਰ ਪੱਥਰ ॥

ਫੌਟਕਣ } ਪੁ:—ਫੌਟ ਕੇ ਛੱਖ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਤੁੜੀ।
ਫੌਟਕਣ }

ਫਟਕਣਾ

ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝਟਕਾ ਦੇਣਾ, ਟਿੱਲਣਾ, ਜਾਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ॥

ਫਟਕੜੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਲੂਣ ਵਰਗੀ ਮਸਹੂਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਟਕ; ਪੁ:-ਮਰਨਦੇ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰਦਾ ਝੜਫਣਾ, ਛੱਟਣਾ ॥

ਫਟਕਾ ਨਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜਾ ਪਟ ਮਰ ਜਾਣਾ

ਫਟਕਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਾਜ ਛੱਟਣਾ ॥

ਫਟਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹਿਲਾਉਣਾ, ਛੱਟਣਾ
ਫਟਕਾਰਨਾ } ਫੰਡਣਾ, ਝਾੜਨਾ ॥

ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਟਣਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ ਆਉਣੀ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਨਿਕਲਣਾ, ਅਲਗ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਟਣਾ (ਦੁੱਧ) ਅਣਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਆਉ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛਟਛਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜਤੀਆਂ ਮਾਰਨਾ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਛੱਟੜ, ਵਿ:-ਸਿਸ ਨੂੰ ਛੱਟ ਲਗਾ ਹੈ, ਜਖਮੀ ॥

ਛਟਾਕਾ, ਪੁ:-ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਛੱਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਲਾਰਾ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਪੱਟੀ, ਰਖਨੀ, ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਛੰਡ, ਸ:-ਝਾੜ, ਮਾਰ ਕਟਾਈ (ਚਾੜ੍ਹਣੀ), ਜਮਾ ਹੋਈ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਪੂੰਜੀ ॥

ਛੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਿਹਨਤ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਝਾੜਨਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਫਤੇ ਨਸੀਬ

ਫੈਡਰ, ਵਿ:-ਸੰਭ ਗਊ ਮੈਂਹ ਆਦਿਕ, ਜੋ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਵੇ ॥

ਫੈਡਾਣੀ, ਵਿ:-ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਉਣਾ ॥

ਫਟ } ਪੁ:-ਸੱਪ ਦਾ ਖੱਲਾ ਮੁੰਹ ॥
ਫਟੁ }

ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਲਤ ਅੱਛੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਫਟਰਣਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਸੁੱਕਾ, ਸਿਲ੍ਹਾ, ਅਲਗ ੨ ਦਾਇਆਂ ਵਾਲਾ (ਚੱਲ ਅ ਦਿਕ) ॥

ਫਟਰਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-(ਸੱਪ ਦਾ) ਸਿਰ ਉਕਣਾ, ਬੱਗ ਸਟਰੀ, ਉੱਥਲਣਾ ॥

ਫਟੀ, ਵਿ:-ਫਟ ਵਾਲਾ (ਸੱਪ), ਫਟ ਵਰਗਾ ॥

ਫਟੀਅਰ, ਪੁ:-ਫਟ ਵਾਲਾ ਸੱਪ ॥

ਫਤਹ (ਤਾ), ਸ:-ਜਿੱਤ, ਕੰਮ ਦਾ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ (ਹੱਠੀ, ਕਰਨਾ) ॥

ਫਤਵਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਨੂਨ (ਬਰਾ), ਮੁਜਿਬ ਫੈਸਲਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਫਤਿਕ, ਪੁ:-ਫਿੱਥ, ਦੁਰੀ, ਫਾਸਲਾ ॥

ਫਤੂਰ, ਪੁ:-ਫਸਾਦ, ਉੱਪਦਰ, ਖਰਾਬੀ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫਤੂਰੀ } ਪੁ:-ਫਤੂਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਫਤੂਰੀਆ } ਫਸਾਦੀ ॥

ਫਤੇ, ਸ:-ਜਿੱਤ, ਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ (ਹੱਠੀ ਕਰਨਾ) ॥

ਫਤੇ ਨਸੀਬ, ਵਿ:-ਜਿਸਦੀ ਫਤੇ ਜਾ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇ ॥

ਫਤੇ ਪਉਣੀ

ਫਤੇ ਪਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਭਣਾ ॥

ਫਤੇ ਬੁਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾ
ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ' ਕਹਿਣਾ ॥

ਫੱਦੇ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੰਦ ਲੰਗੇ ਹੋਏ
ਹੋਣ ਹਨ ॥

ਫੰਦੇ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦੀ, ਬਾਰੀਗਰੀ, ਚਲਾਕੀ,
ਫਲ ॥

ਫੰਦਣ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਚਲਾਕ ਤੀਮਤ, ਫਰੇਬਲ ॥

ਫੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਫਦਰੂਲ, ਸ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਚੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਫਦ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਫੜਨਾ, ਕਾਫ਼
ਕਰਨਾ ॥

ਫੰਦੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਕੱਚਾ, 'ਨਕੇਸ਼
ਆਦਮ' ॥

ਫੰਦਾ, ਪੁ:—ਫਾਹੀ, ਜਾਲ, ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ
ਆਦਮ ॥

ਫੰਦੀ, ਪੁ:—ਬੁਠਾ, ਚਲਾਕ, ਫਰੇਬੀ ਆਦਮੀ ॥

ਫੰਧੜ } ਪੁ: ਚਿੜੀਆਰ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਫਾਹਣ
ਫੰਧੁਕ } ਵਾਲ ॥

ਫੰਦਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਟਾ, ਜਾਲ ਜਿਹਾ ਵਸਤੂ
ਉਦਾਹਰਣ ॥

ਫੰਧਾ, ਪੁ:—ਸਾਲ, ਫਾਹੀ, ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੇ
ਸ਼ੀ ॥

ਫੰਡਾ

ਫਨਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਮਰ ਗਿਆ, ਨਾਸ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਟ, ਬਰਖਾਸ, ਨਾਸ, ਨਾ ਰਹਿਣਾ
'ਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਫੰਨੂੰ, ਪੁ:—ਲਾਹਾ, ਫੰਦਾ, ਠਕਾ (ਬੰਹਣਾ
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫਨੂਸ, 1:—ਫੰਦੀਲ, ਇੱਕ ਗੋਲ ਪੱਲਾ ਲੰਘ ॥

ਫਫੜੇ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਮਦਾ, ਬੁਠਾ, ਫਰੇਬ ॥

ਫਫੜੇ ਥਾ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਮਦੀ, ਬੁਠਾ, ਫਰੇਬੀ ॥

ਫਰਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਜ ਪੈਣੀ, ਢੁੱਲਣਾ ॥

ਫੰਬ, ਸ:—ਮਨੋਮ ਚਿੱਠ, ਪਸਮ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਫਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲਗਣਾ, ਮਨਾਸਬ
ਫਬਣਾ } ਹੋਣਾ, ਫਦੀਸਾਣੀ ਨਾਲ ਲੈ ਚਾਯਾ
ਫਬਜਾਨਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਫੰਬਾ, ਵਿ:—ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਿੰਜਿਆ ਹੋਯਾ ਉੱਠ
ਜਾਂ ਤੇ ਦਾ ਗੋਬ੍ਰਾ, ਬੋਜਾ ਬੋੜਾ ਵੱਟਿਆ ਹੋਯਾ,
(ਸੁਰ) ॥

ਫਬਾਉ, ਪੁ:—ਫਬਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਸਜਾਉਣ ॥

ਫਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਾਉਣਾ, ਸੋਹਣੀ ਸ਼ਕਲ
ਵੱਟਾ ॥

ਫੰਬਿਆ ਹੋਯਾ } ਪੁ: ਸੋਹਣਾ ਫੰਬੀ ਪਾਸ਼ ਕ
ਫਬੀਨਾ } ਵਾਲਾ, ਸਾ ਨਦਾਰ ॥

ਫੰਬ } 'ਫੰਬੀ', 'ਫੰਬਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਫੰਬਾ }

ਫਰ

ਫਰਨ ਫਰਨ

ਫਰ } ਪੁ:—ਮਥ ਦੀ ਹਨਲੀ ਹੋਵੇ ।
ਫਰ } ਫਰ

ਫਰ ਫਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫਰਨ ਫਰਨ ਦੇਖੋ

ਫਰਸ, ਪੁ:—ਧੱਕੀ ਥਾਂ, ਮੀਟ, ਜਾਂ ਛਾਇਣ
ਕਪੜਾ, ਕਲੀਏ ਆਦਿ, ਜਿਕਰੇ ਮੇਂ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਫਰਸੀ, ਵਿ:—ਫਰਸ ਦਾ ਫਰਸ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ॥

ਫਰਸੀ ਸਲਾਮ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ
ਸਲਾਮ ।

ਫਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਛੱਟ ।

ਫਰਹੀ, ਸ:—ਇਕ ਛੋਟੀ ਢਾਲ, ਜਦਾ ਹੋਣੀ
ਜਲ ਲਿਫ

ਫਰਹੇ, ਪੁ:—ਹੋਣਾ, ਲਾਭ, ਨਫਾ, ਵਾਧਾ
(ਉੱਠਾ) ॥

ਫਰਕ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ, ਭੇਦ, ਵਿੱਥ, ਆਟਾ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਫਰਕ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਫਰਕ ਆ ਜਾਣਾ } ਘਟਣਾ ॥

ਫਰਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਖਰਾ ਜਾਂ ਨਿਆਰਾ ਹੋਣਾ

ਫਰਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਨਣਾ, ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ
ਬਦਲਣਾ ।

ਫਰਕ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰਕ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ।

ਫਰਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਦੂਏ ਤੋਂ ਦੂਰ,
ਵਿੱਥ ਉੱਤੇ ॥

ਫਰਕ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ
ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਆਉਣਾ } ਜਾਂ ਨਾ-ਹੁੱਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਫਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਖ ਸਮਕਣਾ, ਹਿਲਣਾ
ਕੱਥਣਾ, ਫਰਕ ਪੈਣਾ ।

ਫਰਕਾ } ਪੁ:—ਅਸਮਤ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਫਰਕਾ } ਮਾਂਹ ਵਾਲ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ

ਮਾਂਹ ਪਿੱਛੇ ਧਰਤ ਜ ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ
ਸਕਣਾ (ਹੋਣਾ), ਲਹੇ ਵਿਚ ਛੋਕ ਕਢਣ
ਵਾਲਾ ਬਰਮਾ ।

ਫਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖ ਸਮਕਣੀਆਂ ।

ਫਰੇਗ, ਪੁ:—ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੇਸ, ਵਿਲਾਇਤ,
ਇੱਕ ਰੋਗ, ਆਰਸ਼ਕ, ਗਰਮੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਫਰੇਗਣ, ਸ: } ਫਰੇਗ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਫਰੇਗੀ, ਪੁ: } ਮੇਮ, ਸਾਹਿਬ ॥

ਫਰੇਜ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੰਮ ਕਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ, ਜਬੂਰੀ ਹੈ,
ਕਰਤਬ (ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ) ॥

ਫਰਜੇਦ, ਪੁ:—ਪੁੜ੍ਹ, ਬੋਟਾ ।

ਫਰਜੀ, ਪੁ: ਸ:—ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ॥

ਫਰਦ, ਪੁ:—ਇਕਲੀ ਛੀਮ, ਇਕਹਿਰੀ ਚਾਦਰ
(ਉੱਠ ਜਾ ਪਸਮਾਨੇ ਦੀ ਭਾਹ) ॥

ਫਰਦ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਕਨੁਨ ਮੁਜਿਬ
ਅਪਰਾਧ ਲਗਣਾ ।

ਫਰਨ ਫਰਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੋਲਾ ਹੋਲੀ, ਸਾਫ,
ਤਜ਼ਾਤਾਰ ।

ਫਰਨਾਹੀ

ਫਰਨਾਹੀ, ੧੩—ਚੋਰਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ
ਚੋਰਸ ਅਰਥ ॥

ਫਰਨਾਹੁਣਾ, ੧੩—ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣਾ,
ਵਿਆਹੁਣਾ ॥

ਫਰਫੇਦ } ੧੩—ਫੂਠ, ਧੱਖਾ, ਫਰਬ, ਫੜ ॥
ਫਰਫੇਜ

ਫਰਫੇਦਣ, ਸ: }
ਫਰਫੇਦੀ, : } ਜੋ ਫਰਫੇਦ ਕਰੇ ॥
ਫਰਫੇਦਿਆ, ੧ }

ਫਰਫੇਸੀ, ੫੩—ਫਰੇਬੀ ਕਪਟੀ, ਬੁਠਾ ॥

ਫਰੇਟ, ੧੩—ਜੋ ਸਾਹੁ ਲਾ ਕੇ, ਵਿਛੋੜਾ, ਬੰਸਾ
(ਹੋ ਜਾਣਾ) ॥

ਫਰਬਾ, ੧੩—ਮੋਟਾ ਹਟ ਜਿਸ ਉੱਤਰ ਜਾਸ
ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ॥

ਫਰਮੁਣਾ, ੧੩—ਭੁਕਣਾ, ਪਿਆਲ ਵੇਣਾ ॥

ਫਰਮਾ, ੫੩—ਫਰਮਾ ਜੋੜਕੇ ਲਕੜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਮ
ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਮੂਨਾ, ਪੂਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਛਾਪਣ
ਲਈ ਟੇਪ ਦੇ ਜੋੜੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਚੋਕਟ
ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਛਪੇ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਫਰਮਾਉਣਾ } ੧੩—ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮੌਜ਼ ਦੇਣਾ
ਫਰਮਾਨਾ } (ਵੱਡੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ) ॥

ਫਰਮਾਇਸ } ਸ:—ਹੁਕਮ, ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਗ,
ਫਰਮੈਸ } ਸਪਰਸ (ਲਊਣੀ) ॥

ਫਰਮਾਣ, ੫੩—ਲਿਖਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮ ॥

ਫਰਿਆਈ

ਫਰਵਰੀ, ਸ:—ਅਕਤੂਬਰੀ ਸਾਲ ਦਾ ਦੂਜਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਫਰਵਾ } ੫੩—ਫਿਕਰੁਖ ॥
ਫਰਵਾਂਚ

ਫਰਜ਼, ੫੩—ਨਾਂ ਸੁਣ ਵਾਲਾ ਬੰਗਰ, ਜਾਂ ਉੱਧ ਨ
॥

ਫਰਾਸ਼, ੫੩—ਮੋਹਤਾ ਨੌਕਰ ਭੀਬੂ ਲਾਵੇ ਅਤੇ
ਦੁਰਾਸ਼ਾ ਵਿਵਾਦ ॥

ਫਰਾਸ਼ਖਾਨਾ, ੫੩—ਤੰਬੂ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਥਾਂ ॥

ਫਰਾਸ਼ ਗੀਰੀ } ਸ:—ਫਰਾਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਫਰਾਸ਼ੀ

ਫਰਾਸ਼ੀਸੀ, ੫੩—ਫਰਾਸ਼ ਦੇਸ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ॥

ਫਰਾਹਾ, ੧੩ } ਫਾਹੀ, ਜਾਲ, ਰੋਕ (ਪਾਉਣਾ)
ਫਰਾਹ, ਸ: }

ਫਰਾਹ, ੫੩—ਸੁੱਕਣਾ, ਧੁਪ ਲਗਣੀ, ਮੀਂਹ ਵਾਲੇ
ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ, ਮੀਂਹ ਪਛੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਫਰਾਹੀ, ਸ:—ਘੋਰਾ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੋਟੀ, ਤੰਗ ॥

ਫਰਾਹਾ, ੫੩—ਉੱਡਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਫਰਿਆਦ, ਸ:—ਸ਼ਕੀਤ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਨਾਲਸ
ਦੁਹਾਈ (ਕਰਨੀ) ॥

ਫਰਿਆਦਣ, ਸ: }
ਫਰਿਆਦੀ, ੫੩ } ਜੋ ਫਰਿਆਦ ਕਰੇ ॥

ਫਰਿਸਤ

ਫਰਿਸਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ॥

ਫਰਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਦੋਉਤਾ, ਜਮ ਦੂਤ, ਅਸਮਾਨੀ
ਜਾਂਵ ॥

ਫਰੀ, ਸ:—'ਫਰਹੀ' ਵਧੋ ॥

ਫਰੀਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਕੀਰ ॥

ਫਰੇਬ, ਪੁ:—ਫਲ, ਧੱਖਾ, ਮਕਰ, ਕਪਟ ॥

ਫਰੇਬਣ ਸ: }
ਫਰੇਬੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਫਰੇਬ ਕਰੇ ॥

ਫੈਮ, ਪੁ:—ਚਕਰਾ, ਢਾਂਗਾ ॥

ਫਰੋ, ਪੁ:—'ਫਰਹੀ' ਵਧੋ ॥

ਫਰੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਠਾਂਹ ਉਤਾਂਹ ਕਰਨਾ,
ਫਲਣਾ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਫਰੋਣ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਭਮਾਨੀ
ਪਾਦਸ਼ਾਹ, ਹੰਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਹਾ
ਮਰਜੀ ਪਰ ਚਲੇ ॥

ਫਲ, ਪੁ:—ਮੇਵਾ, ਲਾਗਾ, ਅਸਰ, ਇਨਾਮ,
ਸਿਧਾਂਤ, ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕੱਟੀਦਾ ਹੈ ॥

ਫਲ ਫੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਫਲ ਮੇਵੇ ਆਦਿਕ, ਸਬਜੀ ॥

ਫਲਾ, ਪੁ: }
ਫਲੀ, ਸ: } ਗਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਰਖਤਾ, ਖਿੜਕਾ,
ਭੀੜਾ ਰਾਹ ॥

ਫਲਕ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ, ਅਸਮਾਨ, ਵਡਾ ਸਹਾਈ,
ਬਿਧਾਤਾ ॥

ਫਲੀ

ਫਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਦਾ, ਚਿਲਾਤਾ ਹੋਣੀ, ਵੇਚੇ
ਆਦਿਕ ਨਿਬਲਣੇ ॥

ਫਲਨਾ ਫੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਫਲ ਲੱਗਣੇ,
ਸੰਤਾਨ ਹੋਣੀ ॥

ਫਲਰਾਜਾ }
ਫਲਵਾਨ } ਫਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਲ ਲੱਗੇ ਹਨ ॥

ਫਲਾਉ, ਪੁ:—ਫੇਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਪਸਾਰਾ,
ਖਲਾਰਾ ॥

ਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਖਲੋਰਨਾ,
ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਫਲਾਸਰਾ (ਥਾ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਦੁਆ, ਮਜ਼੍ਹਨ ॥

ਫਲਾਇਰ }
ਫਲਾਹਰ (ਹਾਰ) } ਸ:—ਵਰਤ ਵਾਲ ਦਿਨ
ਫਲਾਹਲ } ਖਾਣ ਵਲੋਂ ਫਲ
ਆਦਿਕ (ਕਰਨੀ,
ਖਾਣੀ) ॥

ਫਲਾਂਘ, ਸ:—ਫਲਾਂਗ, ਗਲ, ਥੱਦ ॥

ਫਲਾਣਾ (ਨਾ), ਪੁ: }
ਫਲਾਣੀ, (ਨੀ), ਸ: } ਖਾਸ ਆਦਮੀ,
ਐਸਾ, ਕੋਈ ॥

ਫਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਵਧਾਉ, ਢੇਢਾਉ ॥

ਫਲਾਣੈਣ, ਸ:—ਉੱਠ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਲੰਮ ਕਪੜਾ ॥

ਫਲਿਆਟ (ਤ), ਪੁ:—ਕਈ ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ
ਦੌਣੇ, ਸੁੜੀ, ॥

ਫਲੀ, ਸ:—ਮਟਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਨਿਆਂ ਵਾਲੀ
ਠਾਠੀ, ਇੱਕ ਕੋਲਾ, ਲਾਖ ਦੀ ਬੱਤੀ, ਘੋਗ ॥

ਫਲੀਰ

ਫਲੀਰਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਫਲ (ਲੋਹੇ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ॥

ਫਲੀਰੀ, ਸ:—ਹਲ ਦਾ ਘੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਫਲ

ਫਲੁਹਾਰ, ਪੁ:—'ਫਲਾਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਲੂਸ, ਪੁ:—'ਫਲੂਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਲੁਹਮਣ } ਸ:—ਟਹਿਣੀ ਜਾ ਵੇਲ ਦਾ ਸਿਰਾ
ਫਲੁਹਮਣੀ } ਨਰਮ ਫਲੀ ।

ਫਲੁਹਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਸੋਹਾ ਫੁੱਖਦਾ ਫੇਲਾ, ਸੜਨ ਨਾਲ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਫੇਲਾ, ਚਿੱਟੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਫੇਲਾ, ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ, ਫਾਲਸਾ ।

ਫਲੂਦਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਸਤਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲਕ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਲੋਹਾਰ, ਸ:—'ਫਲਾਹਰ' ਵੇਖੋ ।

ਫਲੁੜਾ ਪੁ }
ਫਲੁੜੀ ਸ: } ਲਕੜੀ ਦਾ ਖੁਰਪਾ ॥

ਫਵਹੀ, ਸ:—ਗਿਦੜੀ ॥

ਫੜ, ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਧੋਖਾ, ਦਿਖਾਵਾ, ।
ਸ:—ਗੱਡੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲੋਕੜ, ਸੋਖੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਫੜ ਜਗਾਉਣਾ } ਫੜ:—ਧੋਖੇ ਦਾ ਜਾਲ
ਫੜ ਮਚਾਉਣਾ } ਫੇਲਾਉਣਾ ॥

ਫੜ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਆਵਣੀ ਸ਼ਾਨਦੇਸਣਾ ॥

ਫੜ੍ਹ, ਸ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਪਹੀਏ ਦੀ ਥੱਟੀ, ਸੋਖੀ ॥

ਫੜਾਉਣਾ

ਫੜਕਣਾ, ਫੜ:—ਪਰ ਸਾੜਨੇ, ਬੰਬਣਾ ਹੁਲਣਾ, ਪੜਕਣਾ, ਤੜਫਣਾ, ਮੱਢੇ ਹਿਲਾਉਣੇ ਫੈਲ ਹਿਲਾਉਣੇ ॥

ਫੜਕਾ, ਪੁ:—ਫੱਪਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁੱਟਾ, ਥੋਰਹਮੀ, ਜੁਲਮ, ਭੱਟੀ ॥

ਫੜਕਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਪਰ ਸੜਵਾਉਣਾ ਤੜਵਾਉਣਾ ।

ਫੜਕਾ ਚੱਕਣਾ, ਫੜ:—ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇਸਣੀ ॥

ਫੜਕਾ ਨੀ ਖਾਣਾ, ਫੜ:—ਅਚਾਨਚਕ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੜਕੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਅਠਿਆਉ, ਪਰ ਸਾੜਨੇ ।

ਫੜਕੀ ਪੈਣਾ, ਫੜ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ ॥

ਫੜਕੀ ਲੈਣੀ, ਫੜ:—ਫੜਕਣਾ, ਤੜਫਣਾ ॥

ਫੜਨਾ } ਫੜ:—ਪੜਕਣਾ, ਥਾੜ ਕਰਨਾ
ਫੜ ਲੈਣਾ } ਲੈਪਣਾ ॥

ਫੜ ਫੜ ਕਰਨਾ } ਫੜ:—ਪਰ ਸਾੜਨੇ ॥
ਫੜ ਫੜਾਉਣਾ }

ਫੜ ਫੜ ਟ, ਸ:—ਪਰਾਂ ਦਾ ਸਾੜਨਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਫੇਲਤ ॥

ਫੜ ਫੜੀਆ, ਪੁ:—ਸੋਖੀ ਥੱਟਾ, ਫੜਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਫੜਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਪੜਕਾਉਣਾ, ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ॥

ਫੜਾਉ

ਫੌਦਣਾ

ਫੜਾਉ, ਵਿ:-ਫੜਾਉਣ ਦੇ ਜੋਗ । ਪੁ:-ਜੋ ਫੜਾਏ।

ਫੜਾਈ, ਸ:-ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਫੜਾਸਹੋਰਸ, ਸ:-ਗੰਧਕ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਥਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫੜੀਆ, ਪੁ:-ਜੁਆ ਖਾਨੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਸੇਖੀ ਖੋਗਾ ॥

ਫੜਾਇਦਾ, ਪੁ:-ਲਾਭ, ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਅਸਰ, ਫਲ ।

ਫੜਾਟ, ਵਿ:-ਛੋਟੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ (ਘੜੀ), ਅਸਲ ਵਕਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ॥

ਫੜਾਇਦੇਦਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸਦਾ ਹੁਕਮ ਫੜਾਇਦਾ ਹੈ ॥

ਫੜਾਸਲਾ, ਪੁ:-ਵਿੱਥ, ਦੂਰੀ, ਦੋਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ-ਕਾਰਲੀ ਜਗਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ॥

ਫੜੀਸੀ } ਸ:-ਫਾਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ, ਫੜਾਉਣ
ਫੌਸੀ } ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਜਾਲ, ਬੰਧਣ ॥

ਫਾਹ, ਪੁ:-ਫਾਹੇ ਦੇਣਾ, ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫਾਹ ਸੋਟਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇ ਸੋਢੇ ਸਮਝੇ 'ਬੋਲ ਉਠਣਾ ॥

ਫਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਫਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਫੜਾਉਣਾ, ਅੱਖਾ ਕਰਨਾ, ਫਾਹ
ਫਾਹੁਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਫਾਹਾ, ਪੁ:-ਫਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਾਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ, ਫਾਹਾ ॥

ਫਾਹੀ, ਸ:-ਫਾਹਾ, ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਅੱਖ ॥

ਫਾਹੁੜਾ, ਪੁ: } ਸੈਲਾ ਹੁੰਦਲ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਫਾਹੁੜੀ, ਸ: } ਖੁਰਖਾ ॥

ਫਾਹੇ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਫਾਹੇ ਦੇਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਾਕ } ਸ:-ਟੁਕੜਾ, ਫਾੜੀ, ਹਿੱਸਾ ॥
ਫਾਕੜ }

ਫਾਕੜਾ, }
ਫਾਕੜੀ, } ਜੋ ਫੜੀ ਮਾਰੇ, ਥਾਂਕਾ (ਕੀ) ॥
ਫਾਕੜੀਆ, }

ਫਾਕਾ, ਪੁ:-ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਨਾ, ਫੁੱਖਾ ਰਹਿਣਾ ।

ਫਾਗ, ਪੁ:-ਹੌਲੀ ਦਾ ਤਿਹਾਰ, ਫਗਵਾੜੇ ਦਾ ਫਲ ॥

ਫਾਂਚਾ, ਵਿ:-ਵਿੱਥੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਫਾਂਜਲ, ਵਿ:-ਪੂਰੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਂਟ, ਸ:-ਮਾਰ ਕੁਝਾਈ (ਖਾਣੀ, ਪੈਂਟੀ)

ਫਾਂਟ, ਸ:-ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ, ਦਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਨਾਲਾ, ਮੰਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਫਾਂਟਕ, ਪੁ:-ਫਾਂਟਕ, ਅਣਜੋੜ, ਵਫਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਚੋਰ ॥

ਫਾਂਟਕੀ, ਪੁ:-ਫਾਂਟਕ ਵਾਲਾ, ਚੋਕੀਦਾਰ ॥

ਫਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਫਣਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਅਣ-ਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਫਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਰਨਾ ਫੁੱਟਣਾ

ਫਾਟਾ

ਫਾਟਾ, ਵਿ:—ਪਾਟਾ ਜਾਂ ਲੀਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਡਣ, ਸ: } ਫੋਡੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੇਹੜਾ
ਫੋਡੀ, ਪ: } ਮਨਖ ਨਿਸ਼ਾਣੇ ਤੇ ਸਖ ਫੋਲੇ
ਪਿਛੇ ਚਿਹ ਜਾਵੇ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਢੀ ਹੋਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਬਠਣਾ, ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾਤਾ } ੧:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਰਦ ਦੇ
ਫਾਤਿਆ } ਭਲੇ ਫਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਰਾਣ ਦਾ ਕਲਾਮ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਫਾਤਿਆ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਾਣ ਦਾ ਕਲਾਮ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਜ਼ ਦੇਣੀ ॥

ਫਾਂਧਣ, ਸ: } ਪੰਥੇਰੁ ਫੜਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜ
ਫਾਂਧੀ, ਪ: } ਫਾਂਹ ਲਏ ॥

ਫਾਨਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਕੰਢੇ ਵਲ ਫਲਣ ਵਾਲਾ
ਵੱਨਾ } ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਧਾਂਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੰਗਰ ਚੀਜ ਪਾੜਦੇ ਹਨ, ਪੱਚਰ, ਕੱਲੀ
ਰੋਕ ॥

ਫਾਨੀ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਦ ਨਹੀਂ ਰਾਹਨਾ ॥

ਫਾਮ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦੇ ਕਤਾਰ ਖਿੰਨੂ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਫਾਮਾ ਵਿ:—ਬੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ) ॥

ਫਾਰਸੀ, ਸ:—ਫਾਰਸ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਾਨ ॥

ਫਾਰਖਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਫਾਜ਼ ਮਾਰਨਾ

ਫਾਰਮ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਫਾਲ ਪੁ:—ਸਗਣ, ਕਿਸਮਤ ਮਨੁੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਫਾਲਸਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ਜਿਸ ਦੇ ਖੰਢੇ ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਲੂਹਾ ॥

ਫਾਲੂ, ਵਿ:—ਵਧੀਕ ਦਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਦਾ ॥

ਫਾਲੜੀ, ਸ:—ਪਤ ਦੀ ਢਾਕੀ, ਖੁਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਫਾਲਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਲੋਹੇ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ (ਨੋਕ) ॥

ਫਾਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲ ਦੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾਲੀ, ਸ:—ਢੋਰਾ ਵਾਲਾ ॥

ਫਾਲੂ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਫਲ ਜਾਂ ਨੋਕ (ਲੋਹੇ ਦੀ) ॥

ਫਾਵਾਂ } ਵਿ:—ਫੌਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ) ॥
ਫਾਵੇ }

ਫਾੜ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਾੜ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਟੁੱਟਾ ॥

ਫਾੜ ਸਿਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾੜਨਾ, ਚੀਰਨਾ,
ਫਾੜਣਾ, } ਟੁੱਟੇ ਕਰਨਾ ॥
ਫਾੜ ਮਾਰਨਾ }

ਫਾੜ ਖਾਣਾ

ਫਾੜ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੰਦੀ ਨਾਲ ਪਾੜ ਕੇ ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾੜਾ, ਪੁ:—ਟਾਕਾ, ਜੋੜ ॥

ਫਾੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਦੁਕੜਾ, ਫਲ ਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਫਾੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਫਾੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭੱਜਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ, ਚੱਲ ਲਗ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿਸਫਿਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲ ਚੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਫਿਲ ਦਾ ਗੁਧਰ ਚੋ ਕ ਜਾਂ ਚਾਕ ਕੇ ਕੱਢਣਾ ॥

ਫਿਸਲਣ, ਸ:—ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਫਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਣਾ, ਖਿਸਕ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿਸਲਣੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਤਿਲਕ ਪਵੇ ॥

ਫਿਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਾਉਣਾ, ਖਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਫਿਸਲਾਟ, ਸ:—ਫਿਸਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫਿਹ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਣਾ, ਘੁੱਟਣਾ, ਮਿੱਥ ਕੇ ਫੀਨਣਾ ॥
ਫਿਹਣਾ

ਫਿੱਕ, ਪੁ:—ਥੋ ਸੁਆਦੀ, ਮਿੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਠਜੋੜ (ਪੈਣਾ) ॥

ਫਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਫਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜਬੀ ਕਨੂਣਾ ॥

ਫਿੱਡ ਖੁੰਡੀ

ਫਿੱਕਾ, ਵਿ:—ਥੋ ਸੁਆਦ, ਹਲਕੇ ਫੰਗ ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ॥

ਫਿੱਸੁਲ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ, ਬਿਅਰਥ, ਵਾਹਿਧਾਤ ॥

ਫਿੱਟ, ਸ:—ਲਾਨਤਾ ਪਿਰਕਾਰ ॥

ਫਿਟ ਫਿਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟ ਕਾਰਨਾ ॥

ਫਿਟਕ } ਸ:—ਪਿਰਕਾਰ, ਦੁਰਦਸਾ, ਛੇੜੀ
ਫਿਟਕਾਰ } ਵਾਦੀ ॥

ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਲਾਨਤ ਪਾਉਣੀ ॥

ਫਿੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜਨਾ, ਫਿੱਕਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਫਿਟਕਾਰਿਆ ਜਾਣਾ,
ਫਿੱਟਣਾ } ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਜੰਮ ਕੇ ਫੁੱਟੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿਟਮੂੰਹਾਂ, ਪੁ:—ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਿਲਟੀ ॥

ਫਿੱਟੜੀ, ਸ:—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਫਿੱਟੜੀਆਂ ਦਾ ਫੇਟ (ੜ), ਪੁ:—ਫਸਾਦੀ ਆਦਮੀ, ਬਗ਼ਾਵਾਲ ॥

ਫਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਜਮਾ ਕੇ ਫੁੱਟੀਆਂ ਕਰਨਾ, ਵਿਗੜਨਾ, ਹੰਕਾਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਫਿੱਟ ਪੁੱਪ, ਵਿਸਮਧ:—ਪਿਰਕਾਰ ਦਾ ਬੜਕ ॥

ਫਿੱਡ, ਪੁ:—ਖੜਕ ਵਾਲਾ ਖਿੱਧੇ, ਗੋਂਦ ॥

ਫਿੱਡ ਖੁੰਡੀ, ਸ:—ਖਿੱਧੇ ਅਤੇ ਪੱਟੀ ਦੀ ਖੇੜ ॥

ਵਿੱਡਾ (ਡੀ)

ਵਿੱਡਾ (ਡੀ), ਵਿ:—ਵਿੱਡੀ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਨਿੱਥਾ (ਬੀ) ॥

ਵਿੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਥਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਨਸੀ, ਸ:—'ਵਿੰਮੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਫਰ ਗੱਲਾਂ, ਪੁ:—ਵੁੱਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਵਾਲਾ ॥

ਵਿੱਫਰਾ (ਜ਼ਾ), ਪੁ:—ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅੰਗ ॥

ਵਿਫਰੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਵਿੰਮੁਣੀ,—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਵੱਡਾ, ਵਾਲਾ ॥

ਵਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੁੱਜੀ ਵਾਰ, ਮੁੜ, ਹਟਕੇ,
ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਮੁੜ ਕੀ ਹੋਇਆ ॥

ਵਿਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟ ਜਾਣਾ, ਆਖ ਕੇ
ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਵਿਰ ਵਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਬਾਰੰਬਾਰ ॥

ਵਿਰ ਬੀ (ਵੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਹੋਰ,
ਤਾਂ ਬੀ ॥

ਵਿਰਕਣੀ, ਸ:—ਧੁਰੇ ਉੱਤੇ ਵਿਰਣਾਂ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ
ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਵਿਰਕਾ, ਪੁ:—ਵੇਰਾ ਵੇਰਾ, ਸੇਲ, ਪੰਥ, ਮਤ,
ਮੰਤਰੀ ॥

ਵਿਰੰਗੀ, ਪੁ:—'ਵਰੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਤ, ਪੁ:—ਵਿਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੱਕਰ, ਬਦਲਾ ॥

ਵਿਰਾਉ

ਵਿਰਤ ਪਿਰਤ, ਸ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਵੇਰਾ
ਵੇਰਾ ॥

ਵਿਰਤਾ, ਪੁ:—ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਵਿਰਤੀ, ਸ:—ਵਿਰਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਬਦਲਾ, ਮੁੜ ਆਉਣ ਦਾ ਭਾਗ, ਗਠੇ ਅਤੇ
ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ (ਅਨੁਰੀ
ਕਰਕੇ) ॥

ਵਿਰਤੁ ਪਿਰਤੁ } ਵਿ:—ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ, ਹਿੱਲਣ
ਵਿਰਤੁ ਪਿਰਤੁ } ਵਾਲਾ ॥

ਵਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਛੱਡਣਾ, ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ,
ਸਲ ਕਰਨਾ, ਵਿੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਕਣਾ, ਆਪਣੀ
ਹੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਠੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਵਿਰਨੀ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਖੜ ਅਤੇ ਪੀਠੇ ਹੋਏ
ਚਾਉਣਾਂ ਦਾ ਪਕਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਯਾ ਇੱਕ
ਖਾਜਾ ॥

ਵਿਰੁਮਣੀ } ਸ:—'ਵਿੰਮੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਰਮੁਣੀ }

ਵਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਵਿਰਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਿਰਾਉਟੀ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਨਾਲ ਵੇਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪਹੀਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੰਬ ਜਾਂ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਉਤਾਹ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿਰਾਉਣ, ਪੁ:—'ਵਰੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ, ਚੱਕਰ ਦੇਣਾ,
ਸੇਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਿਰਾਉ, ਵਿ:—ਜਸ ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਵਿਰ
ਜਾਂ ਬਦਲ ਜਾਏ ॥

ਫਿਰਾਇਤ

ਵੁਕਲਾ

ਫਿਰਾਇਤ, ਪੁ:—ਘਰ ਘਰ ਫਿਰਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿਰਾਕ, ਪੁ:—ਵਿਛੋੜਾ, ਚਿੰਤਾ, ਰਿਕਾਰ ॥

ਫਿਰੋਣ, ਪੁ:—'ਫਰੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿੱਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀ ॥

ਫਿੱਲੀ, ਸ:—ਉਕਸਾਹਟ, ਸ਼ਹਿ, ਜੋਸ਼ (ਦੋਲੀ) ॥

ਫਿਲਾਸਫਰ, ਪੁ:—ਗਿਆਨੀ, ਵਿਚਾਰ ਵਾਨ, ਚੰਤ ਦਰਸ਼ੀ ॥

ਫਿਲਾਸਫੀ, ਸ:—ਗਿਆਨ, ਚੰਤ ਵਿਦਯਾ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਫੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ, ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ, ਇੱਕ ਦੇ ਲੱਖੇ, ਇੱਕ ਲਈ ॥

ਫੀਹ } ਸ:—ਸੀਸਾ, ਫੁੱਰਰ, ਚੰਕ ॥

ਫੀਸ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਮਸ਼ੁਲ, ਮੋਹਨ-ਸ਼ਾਨਾ ॥

ਫੀਸ ਕੋਟ, ਪੁ:—ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਸਫ਼ਟਮ ॥

ਫੀਹਨਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਚੌੜਾ ਹੋਵੇ ॥
ਫੀਹਨੀ }

ਫੀਂਚੀ, ਸ:—ਗੋਤੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਚਰਤਲ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ ਲੱਕੜੀ ॥

ਫੀਤਕੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਲਚਕਦਾਰ
ਫੀਬੁਕੀ } ਲੱਕੜੀ ॥

ਫੀਤਾ, ਪੁ:—ਸੂਤ ਜ ਰੇਸ਼ਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੌਲੀ ਝੰਗ ਪੱਟੀ ॥

ਫੀਂਡਾ, ਪੁ:—ਛਾਲਾ (ਥਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਝਰਾਂ ਹੋ ਜਾਏ) ॥

ਫੀਮ, ਸ: }
ਫੀਮਣ, ਸ: } 'ਅਫੀਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਫੀਮੀ, ਪੁ: }

ਫੀਲ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ॥

ਫੀਲਾਂ, ਪੁ:—ਸਤਰੰਜ ਦਾ ਹਾਥੀ (ਇੱਕ ਮੁਹਰਾਂ) ॥

ਫੁਆਰ } ਸ:—'ਫੁਹਾਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਫੁਆਰ }

ਫੁਆਰਾਂ, ਪੁ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਢੋਕ, ਫੁੰਡ ॥

ਫੁਸਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਫਿਰਲਾਪ
ਫੁਸ ਫੁਸ ਕਰਨਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਫੁਸ ਫੁਸਾਟ, ਪੁ:—ਰੋਣ, ਫਿਰਲਾਪ ॥

ਫੁਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਫੁਹਾਰ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ, ਨਿੱਕੇ
ਫੁਹਾਰ } ਨਿੱਕੇ ਕਤਰੇ ॥

ਫੁਹਾਰਾਂ, ਪੁ:—'ਫੁਆਰਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਤਾਂ, ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਧੌਂਕਲੀ ਨਾਲ ਫੁਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਫੁਕਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਬਹਾਰਾ, ਡਿੱਕਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ ॥

ਵੁਕਾਉਣਾ

ਵੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਵਾਉਣਾ, ਜਲਆਉਣਾ ।

ਵੁਕਾਰ } ਸ:—ਸੱਪ ਦੀ ਵੁਕ, ਚੰਦਰ ਦਾ ਸਾਹ ॥
ਵੁਕਾਰ

ਵੁਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੁਕ ਮਾਰਨੀ, ਜੋਰ ਨਾਲ
ਵੁਕਾਰਨਾ } ਸਾਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਵੁਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਸੱਪ ਦੀ ਵੁਕਾਰ, ਜੰਦ ਦੀ ਵੁਕ ।
ਵੁਕਾਰੀ, ਸ: }

ਵੁੱਟ, ਸ:—ਭੇਮਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਅਨੁਜੰਤ, ਝਰਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਘਸੇ ਹੋਏ ਧਾਤ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ॥
ਪੁ:—ਗਜ ਦਾ ਚੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਵੁੱਟ ਵੁੱਟ ਕੇ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਖਲ ਕੇ ਰੋਣਾ ।

ਵੁਦਕਲ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਕਿਪਟ ਕੋਈ ਕਿਪਟੋ, ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ॥

ਵੁਦਕੜੀ, ਸ:—ਦਹੀ ਦੀ ਵੁੱਟੀ, ਦਾਗ, ਧੱਬਾ ॥

ਵੁਟਕੀ, ਸ:—ਅਨੁਜੰਤ, ਵਿਹੌੜਾ, ਬਰਥਾਦੀ (ਪੇ ਜਾਣੀ) ॥

ਵੁਟਕੁਰ } ਵਿ:—ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜਾਂ
ਵੁਟਕੁਰ } ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਵੁੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੁੱਟ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਖੱਜਣਾ,
ਵੁੱਟਣਾ } ਉੱਥਲਣਾ, ਕੱਟੀਆਂ ਨਿਕਲਣਾ,
ਉੱਗਣਾ ॥

ਵੁੱਟ ਬਾਲ, ਪੁ:—ਵੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਲਾ ਵੱਡਾ ਗਾਂਢ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਰ ਨਾਲ ਉਛਾਲ ਕੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਵੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੁਰਾਪੁਣਾ, ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਢੀ

ਵੁੱਟੀ, ਸ:—ਭੋਭੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਨੀ ਕਪਾਹ ਨਿਕਲੇ, ਨਾਂ ਪਿੰਜੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਰਤਾ ਬੁ ਦਾਹੀ, ਦਾਗ, ਧੱਬਾ ॥

ਵੁਟੇਲ, ਵਿ:—ਅਲਗ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਵੁੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨਾ - ਮਾਰਨਾ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਡਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ (ਖਾਣੀ) ।

ਵੁਟਸੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਵੱਡਾ, ਦਾਣਾ, ਵਿਰੁਮਣੀ ॥

ਵੁਦਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਢਲਣਾ, ਕੁਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ ॥

ਵੁਦਕੀ, ਮ:—ਵੁਦਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਪਖਿਰੂ ॥

ਵੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਵੁੱਡ, ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਵੁੱਰਜ } ਪੁ:—ਪੇਚ ਦੀ ਛੇਕ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥
ਵੁੱਰਾ }

ਵੁਢਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕ ਕੇ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਵੁੱਲਣਾ (ਵੱਡਾ, ਰਿਹਰਾ, ਪਰਤੀ ਮੀਂਹ ਨਾਲ) ॥

ਵੁਢਿਆਹਰਾ, ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਛੇਕ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਵੁੱਢੀ, ਸ:—ਪੇਚ ਦੀ ਛੇਕ, ਕੁਆ ॥

ਵੁਫੇਹਸ

ਵੁਫੇਹਸ, ਸ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਛੈਣ ॥

ਵੁਫੇਰਾ ਛਾਈ, ਪੁ:—ਵੁਫੇਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਵੁਫੇਰੀ ਛੈਣ, ਸ:—ਵੁਫੇਰ ਦੀ ਧੀ ।

ਵੁਫੇਰਾ, ਪੁ:—ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸ਼ਮ ਦਾ ਵੁੱਲ ।

ਵੁਫੇਰੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਗੁਆਰੀ ਨਾਚ (ਪਾਉ-
ਣੀਆਂ) ।

ਵੁਰਸਦ, ਸ:—ਵੇਹਲ, ਅਰਾਮ, ਸਮਰਥ, ਅਛੀ
ਹਲਤ, ਗਰੀਬੀ ਮਗਰੋਂ ਅਮੀਰੀ (ਹੌਣੀ,
ਦੁਨੀ, ਮਿਲਣੀ) ॥

ਵੁਰਕਣਾ, ਵਿ:—ਧੜਕਣਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਹਿਲਣਾ ॥

ਵੁਰੇਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਨੌਕ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ
ਫਰਨਾ, ਨੌਕ ਦਾ ਸਾਥ ਕਰਨ (ਖੜੇ, ਖੰਡੇ,
ਖੰਭਰ ਦਾ) ॥

ਵੁਰਤ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਤ੍ਰਿਕਾ, ਵੁਰਤੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵੁਰਤੀ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਰਸਤੀ, ਤੇਜ਼ੀ ॥

ਵੁਰਤੀਲਾ, ਵਿ:—ਵੁਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਾਹਲਾ,
ਵੁਰਤੀ ॥

ਵੁਰਦਾ ਵੁਰਦਾ, ਵਿ:—ਪੁਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਜਰਾ ਕੱਢਿਆ
ਹੋਇਆ (ਪਾਣੀ) ॥

ਵੁਰਨਾ, ਵਿ:—ਚੋਰੇ ਆਉਣਾ, ਆਸਾ ਹੌਣੀ,
ਵੁਰਨਾ } ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਕੰਥਣਾ ॥

ਪ:—ਹੱਸ ਦੀ ਹੱਤੀ ਦਾ ਦੋਇਆ, ਗਲ ਦਾ
ਇੱਕ ਗਾਹਕਾ, ਵਿਲ, ਮਨੋਰਥ, ਪੰਥੀ
ਸਫਾਹ ॥

ਵੁੱਲ ਖਾੜਨਾ

ਵੁਰਮਾਣ, ਪ:—‘ਵਰਮਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਰਕਾ, ਪੁ:—‘ਵੁਰਕੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਰਾਟਾ, ਪੁ:—ਸੌਪ ਦਾ ਵੁੱਕਾਰਾ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਵਰ-
ਕੜਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਦਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ
ਜਸ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਵੇ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਵੁੱਲ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ਪ, ਬੂਟੇ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ, ਫਲ
ਚੋਂ ਪੈਂਦੇ ਨਿਰਲਜ਼ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਵੁੱਲ
ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬੰਗਾਰ, ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ
ਹਨ, ‘ਘੱਕ ਧਾਂਤ, ਧਾਂਤ ਦੀ ਪਿਆਲੀ,
ਤਾਲੂ, ਉਂਗੀ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਪੰਧਾਰੇ ਹੱਥੇ ਘੋੜੇ
ਦੀ ਪਰਤੀ ਮੇਲ, ਸਿਰ ਦੇ ਪੰਧਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਗਾਹਕਾ, ਬਹੁਤ ਬਹਾਵ ਬੰਡ, ਪਸ਼ੂ ਦੇ
ਮਥੇ ਦਾ ਚਿੰਟਾ ਦਾਗ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਰਤੇ
ਤੀਮ ਸ਼ਕੀਆ ਹਥੀਆਂ ਹਥੀਆਂ, ਅੱਗ
ਵਰ ਪਕ ਵੁਝਾਈ ਹੋਈ ਰੀਜ (ਕਰਤਾ)
ਕੋਈ ਹੌਲੀ ਰੀਜ ॥

ਵੁੱਲ ਆਉਣੇ, ਵਿ:—ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਵੁੱਲ ਚੁਗਣੇ, ਵਿ:—ਤੀਮਤ ਵਿੱਚ ਪਥੁਣ
ਵੁੱਲ ਚੁਨਣੇ } ਘੋੜੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ
ਹੱਥੀਆਂ ਚੁਗਣੀਆਂ

ਵੁੱਲ ਜੇਹਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹਲਕਾ, ਹੌਲ ॥

ਵੁੱਲ ਝੜਨੇ (ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ), ਵਿ:—ਪੁਰ ਦੇ
ਗੀਆਂ ਅਤ ਮਨ ਕ ਉਂਦੀਆਂ ਗੰਥ ਕਰ-
ਨੀਆਂ ॥

ਵੁੱਲੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਅਸਰਥਾਜੀ ।

ਵੁੱਲ ਖਾੜਨਾ, ਵਿ:—ਦੀਵੇ ਜਾਂ ਲੰਪ ਦੀ ਬੱਤੀ
ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਸ਼ਕੀਆ ਹਥੀਆਂ ਹਿੱਸਾ
ਲਾਹ ਦੇਣਾ ॥

ਫੁੱਲ ਫੁੱਲ ਬਹਿਣਾ

ਫੁੱਲ ਫੁੱਲ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ
ਅਤੇ ਆਖਣਾ ॥

ਫੁਲਵਾਸੀ, ਸ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਬਹੀਰਾ ॥

ਫੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਧੋ ਕੇ ਹੌਲਾ ਕਰਨਾ,
ਕਈ ਹੌਲੀ ਸੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਫੁੱਕ ਠਾਲ ਉਡਾ-
ਉਣੀ ॥

ਫੁਲਕਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ
ਫੁਲਕੀ, ਸ: } ਹੋਈ ॥

ਵਿ:—ਫੁਲਕਾ (ਫੁਲਕਾ ਫੁਲਕਾ) ॥

ਫੁਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਾਲ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਮ ਨਾਲ
ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਫੁੱਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਟਾ ਹੋਣਾ, 'ਅਕਾਰ
ਫੁੱਲਣਾ } ਵਧ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਨਾ, ਖਸ਼ ਹੋਣਾ,
ਅਭਿਆਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੁੱਜਣਾ ॥

ਫੁਲ ਫੁਲਾਉ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਮੱਥੇ
ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ॥

ਫੁਲ ਬੈਹਰੀ } ਸ:—ਮੂੰਹਿ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ,
ਫੁਲ ਬੈਹਿਰੀ, } ਚਿੱਟੇ ਦਾਗ ॥

ਫੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਲਤ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ, ਮਕਈ ਦਾ ਦਾਣਾ ਜੋ ਫੁੱਲ ਕੇ
ਫੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਫੁਲਾਉ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੱਜ,
ਖੜਕ ਦਾਰ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਜਲੇ, ਦਿਖਾਵਾ, ਬਾਹ-
ਰਲਾ ਨਮੂਨਾ ॥

ਫੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਵਡਿਆਈ
ਕਰਕੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਅਕਾਰ
ਵਧਾਉਣਾ, ਵਾਧੇ ਕਰਨਾ ॥

ਫੁਹਰ

ਫੁਲਾਹ } ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀਆਂ ਦਾਤਨਾਂ
ਫੁਲਾਹੀ } ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਫੁਲਾਟ, ਸ:—ਖਲੋਗ, ਸੱਜ, ਦਿਖਾਵਾ, ਖੜਕ ॥

ਫੁਲਿਆ, ਪੁ:—'ਫੁਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁੱਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਅਛੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਖਾਰ ॥

ਫੁੱਲੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:)—ਫੁੱਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ
ਦਾਣੇ ਛੱਜ ਕੇ ਫੁੱਲੇ ਹੋਏ ॥

ਫੁਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੁਲੇਲ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਤਰ ਵਾਲਾ ਤੇਲ ॥

ਫੁੱਲੋ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ ॥

ਫੁਲੋਰੀ, ਸ:—ਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਇੱਕ ਤਲੀ ਹੋਈ
ਰੀਜ ॥

ਫੁਲ ਫੁਲ, ਪੁ:—ਬੜੀ ਬੜੀ ਹਵਾ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਫੁਲਿਆਹਣ } ਸ:—ਥਿਧੀ ਸ਼ੈ, ਬਾਲ ਜਾਂ ਪਰ
ਫੁਲਿਆਂਪ } ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸੜਕ ਦੀ ਬਦ
ਫੁਲਿਆਨੁ } ਬ ॥

ਫੁਲ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਸੁੱਕਾ ਪਾਹ ਜਾਂ ਕੱਖ,
ਬੁੱਢਾ ਜਾਂ ਬੁੱਢੀ ॥

ਫੁਲੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਲੀਰਾ, ਪਾਟੇ ਪੁਰਾਣੇ
ਕਪੜੇ ॥

ਫੁਹਰ, ਸ:—'ਫੁਹਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਹੜ

ਫੇਟਾਂ

ਫੁਹੜ, ਸ:—ਪੁ:—ਸਫ, ਚਟਾਈ, ਚੁੰਨੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਵਿ:—ਅਣ ਪੜ, ਮੁਰਖ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬਕਵਾਲੀ ।

ਫੁਹੜਾ, ਪੁ:—ਗੰਦ ਬਕਲ ਵਾਲਾ, ਪੱਛੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਸਫ ਚਟਾਈ ॥

ਫੁਹੜੀ, ਸ:—ਚਟਾਈ, ਮੋਟੀ ਸਫ ॥

ਫੁਹੜੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਫੁਹੜੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਵਰ੍ਹਾ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ॥

ਫੁਹੀ, ਸ:—ਬੁੰਦ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਬਣੀ ॥

ਫੁਹੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੁੜ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਸ਼ੀਤਲਾ ਪੂਜਣੀ ॥

ਫੁਕ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਧੌਂਕਣੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਾਹਿ ਵਗਾਈ ਜਾਵੇ (ਮਾਰਨੀ) ਸਾਹ, ਵੀਕਾਰ ॥

ਫੁਕ ਚਾੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਫੁਕ ਨਿਕਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁਕ ਮਾਰਨੀ, ਸਾੜਨਾ, ਜਾਲਣਾ ॥

ਫੁਕਣੀ, ਸ:—ਫੁਕ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ, ਫੋਕਣੀ

ਫੁਕਾ ਸਾੜੀ, ਸ:—ਸੌਂਠਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਸ ਤੇ ਧਾਤਾ ਸਾੜਨਾ ॥

ਫੁਟ, ਸ:—ਅਣਜੋੜ, ਵਿਛੜਾ, ਵਿਗੜ (ਧੋਲੀ) ॥

ਫੁਤਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, ਬੀਸਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਆ ॥

ਫੁੱਫਾਂ } ਸ:—ਆਕੜ, ਸੋਸ਼ੀ (ਕਰਨੀ) ।

ਫੁਲ, ਪੁ:—ਪਰਿਆਲਾ ਜੀ ਦ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸ:—ਜਿਸ ਮਹਿੰਦੇ ਮੱਥੇ ਪੁਰ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ਹੋਵੇ ।

ਫੁਲ ਕਰਨ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਫੁਲਕੀਆਂ, ਸ:—ਵਿ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਸਲ, ਉਹ ਰਿਆਸਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਲਦੀ ਉਲਾਦ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਫੁਲ ਮਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਫੁਲੀ, ਪੁ:—ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੌਂਘ ॥

ਫੁਲੋਂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸੰਢੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ਹੋਵੇ ॥

ਫੁੱਫੂ } 'ਫੁਹੜ' 'ਫੁਹੜੀ' ਆਦਿ ॥

ਫੇਟ, ਸ:—ਕਮਰ ਕਸਾ, ਤਿਆਰੀ, ਭੇਜੀ ਤੀਮਤ ॥

ਫੇਟਾਂ, - } ਬਿਪਤਾ, ਆਖ (ਧੋਲਾ, ਧੋਲੀ),
ਫੇਟਾਂ, ਸ: } ਉਠਾਂ ਅਤੇ ਉੱਠਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ।

ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਬਿਅਰਬ ॥

ਫੇਟੀ

ਫੇਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੈਦੇ ਦੀ ਟਲੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼
ਜੋ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਫੇਰ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ, ਚੱਕਰ, ਮੋੜ, ਔਖ, ਘਨਗਟ ।
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੁਜੀ ਵਾਰ, ਮੁੜ, ਰਦ ॥

ਫੇਰ ਘੋਰ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਅਗਾਂਹ ਪਛਾਹ ਹੋਣਾ,
ਰੱਖਾ ਬਹਾਨਾ ॥

ਫੇਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਫੇਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਥੀ ਹੋਈ ਜੋ ਮੁੜ ਲੈ
ਲੈਣੀ ॥

ਫੇਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਖ ਵਿੱਚ ਫਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਮੁੜ ਦੇ
ਦੇਣਾ ॥

ਫੇਰਮਾਂ } ਵਿ:—ਫੇਰਨ ਦੇ ਜੋਗ, ਮੋੜਨ ਵਾਲਾ,
ਫੇਰਵਾਂ } ਇਕ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜਾ ॥

ਫੇਰਮਾਂ, (ਵਾਂ) ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਦਾ
ਬਦਲਦਾ ਰਹੇ ।

ਫੇਰਮਾਂ (ਵਾਂ) ਪੇਰਮਾਂ (ਵਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—
ਕਦੇ ਇੱਕ ਕਦੇ ਦੁਆ, ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਬਦਲ
ਕੇ ।

ਫੇਰਾਂ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਦੌਰਾ, ਲਵਿ (ਫੇਰੇ) ॥

ਫੇਰ ਘੋਰ } ਪੁ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਮੇਲ
ਫੇਰਾ ਵੇਰਾ } ਗੇਲ ॥

ਵੇੜਨਾ

ਵੇਰਾ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਗਿਰਦ
ਚਲਣਾ ॥

ਵੇਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ ਵੇਰਨ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ
ਥਾਂ ਭੇਰਨਾ ॥

ਵੇਰੇ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੇਰੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝੀ ਵਾਰ ਆਉਣਾ ॥

ਵੇਰੀ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਦੌਰਾ, ਚੱਕਰ, ਘੋਰਾ, ਬਿੰਬ
ਘਸੀਟ, ਫਕੀਰ ਦਾ ਢਰਾ ॥

ਵੇਰੀ ਘੋਰੀ, ਸ:—ਫਿਰਨਾ ਦੁਰਨਾ, ਆਉਣਾ
ਜਾਣਾ ॥

ਵੇਰੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੰਬ ਮੰਗਣ ਲਈ
ਜਾਣਾ ।

ਵੇਰੀ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ, ਬਿੰਬ
ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਮਾਲ ਵੇਚਦੇ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵੇਰੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਫਿਰ ਕੇ ਚੀਜ਼ ਵੇਚਣਵਾਲਾ,
ਫਕੀਰ ॥

ਵੇਲ, — ਵਿ:—ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨਾਂ
ਹਵੇ

ਵੇੜ, ਸ:—ਬਦੀ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਖਰਾਬੀ ।

ਵੇੜ ਨੂੰ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਚੁੱਕੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫਲ ਪਾਉਣਾ ।

ਵੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬੀ ਕਰਨਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ ।

ਵੈਸਨ

ਵੈਸਨ, ਪੁ:—ਨਵਾਂ ਵੈਰਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਨਮੂਨਾ,
ਉਸ ਨਮੂਨੇ ਮੁਜਿਬ ਜੋ ਬਾਲਕ ਕੰਮ ਸੁਆਈ
ਵਿਚ ਹੋਵੇ ॥

ਵੈਸਨੇਬਲ, ਵਿ:—ਵੈਸਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ।

ਵੈਸਲਾ, } ਪੁ:—ਨਿਆਉਂ, ਨਿਬੜਾ ਬੰਦਬਸਤ
ਵੈਸਲਾ } (ਕਰਨਾ), ਰਾਸਲਾ ॥

ਵੈਰਾ, ਪੁ:—'ਵਹਾ' ਵੇਰੋ ॥

ਵੈਕਟਰੀ, ਸ:—ਕਾਰਖਾਨਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਨਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਵੈਚਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਕੱਠਾ ॥

ਵੈਜ, ਪੁ:—ਵੈਦਾ, ਮਿਹਰ ਬਾਨੀ, ਗੀਤਾ, ਦਾਨ,
ਉਪਕਾਰ ।

ਵੈਜ ਬਖਸ਼ } ਵਿ:—ਮਿਹਰਬਾਨ, ਦਾਤਾ, ਜੋ
ਵੈਜ ਮੰਦ } ਵੈਦਾ ਪੁਚਾਵੇ ॥

ਵੈਟ, ਸ:—ਗੱਦੀ, ਪੇਂਟੀ, ਕਮਰਬੰਦ ॥

ਵੈਟਾ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਪਗੜੀ ॥

ਵੈਣ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਵੱਡਾ (ਹੋਣਾ, ਹ
ਜਾਣਾ) ॥

ਵੈਣ, ਸ:—ਝੰਗ, ਉਪਰ ਆਈ ਹੱਈ ਮੈ

ਵੈਦਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਲਾਹਾ, ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਅਸਰ,
ਫਲ ॥

ਵੈਦੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਵੈਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਵੋਹਾ

ਵੋਹਾ } ਸ:—ਹੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਬੰਮ
ਵੋਲ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਵੋਲਸੂਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖੀ ਖੇਡਾ, ਬਾਂਬਾ, ਚਲਾਕ,
ਉਮਾਉ ॥

ਵੋਲਟੂਫੀ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਵਲਾਫੀ, ਬਹੁਤ ਖਰਚ
ਕਰਨਾ ।

ਵੋਲਣ, ਸ:—ਵਿ:—ਬਰਾਬ, ਧੌਬੇ ਬਾਜ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਵੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਲਰਨਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਉਗਾ ਕੇ
ਵੋਲਰਨਾ } ਵਧਣਾ ।

ਵੋਲਾਉ, ਪੁ: } ਖਲੇਰਾ, ਪਸਾਰਾ, ਵਾਧਾ,
ਵੋਲਾਉਣ, ਸ: } ਪ੍ਰਚਾਰ ॥

ਵੋਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੇਰਨਾ, ਚੌੜਾ ਕਰਨਾ, ਲੰਮਾ
ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਵੋਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਲੇਰਾ, ਵਾਧਾ, ਪਸਾਰਾ ॥

ਵੋਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੇਰਨਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਉਗਾ-
ਉਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਵੋਲੀ, ਵਿ:—ਬਰਾਬ, ਧੌਬੇ ਬਾਜ, ਦੁਸ਼ਟ, ਲੱਚਾ ॥

ਵੋਇਲਸਾਹ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪਏ ॥

ਵੋਸ, ਪੁ:—ਸੱਜਰਾ ਗਹਾ ॥

ਵੋਸੜ, ਪੁ:—ਨਿਕੰਮਾ ਮਨੁੱਖ, ਢਿੱਲਾ, ਸੁਸਤ ॥

ਵੋਸੀ, ਸ:—ਸੱਜਰੇ ਗੋਹੇ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਵੋਹਾ, ਪੁ:—ਖਾਨੀ ਦਾ ਕਤ ॥

ਫੋਕ

ਫੋਕ, ਪੁ:—ਫੋਕਟ, ਚੋਗ (ਦੋਵੇਂ ਵੇਖੋ) ॥

ਫੋਕਟ, ਪੁ:—ਫੋਕੀ, ਨਿਕੰਮੀ ਵਸਤ, ਚੋਗ
ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਸੁੱਕੀ ਮੈਲ ਬਚ ਰਹੇ ॥

ਫੋਕਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਫਿੱਕਾ ਫੁਕਲਾ ॥

ਫੋਕੜ } ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੱਕਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ, ਅਸ ਦਾ
ਫੋਕ } ਕੁਝ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ॥

ਫੋਕੀ, ਸ:—ਸਿੱਕੀ ਜੋ ਪਿੱਤਿ ਉੱਤੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਫੋਗ, ਪੁ:—ਬਰੀ ਹੋਈ ਮੇਲ, ਹਲਕਾ ਪੱਠ ॥

ਫੋਟ, ਵਿਸਮਧ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ! ਚੁੱਪ ਕਰ, ਮੈਰਾ ॥

ਫੋਟਕ, ਪੁ:—ਫੋਕਟ, ਮੇਲ, ਅਣਜੋੜ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਫੋਟੋ, } ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੇ ਚਾਨਣ ਦੇ ਅਕਸ
ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ } ਨਾਲ ਜੋ ਤਸਵੀਰ ਬਣੇ ॥

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ, ਪੁ:—ਫੋਟੋ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਸ:—ਫੋਟੋ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ
ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥

ਫੋਫੀ, ਪੁ:—ਨਲ, ਪਤਾਲੂ ॥

ਫੋਨੂ ਗ੍ਰਾਫ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼
ਫੋਨੋਗ੍ਰਾਫ } ਦਰਜ ਹੋਕੇ ਸੁਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਫੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖੇੜਣਾ, ਫਿਲਾ ਕਰਨਾ,
ਪੁੱਟਣਾ, ਝਾੜ ਕਰਨਾ ।

ਫੌਜਦਾਰੀ

ਫੌਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ,
ਚਿੱਟਾ ॥

ਫੌਲੀ, ਸ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ॥

ਫੌਲੂਕ } ਪੁ:—ਫੋਕ, ਫੋਹ, ਸੁਹੜੀ, ਖਲੇ ਬਹਿਣ
ਫੌਲੂਰ } ਵਾਲੀ ਮੇਲ ॥
ਫੌਲੂੜ }

ਫੌਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜਨਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ॥

ਫੌਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਿ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਉੱਛਰੀ ਹੋਈ ਬਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਥ ਪਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੀੜ ਹੋਵੇ।

ਮੋਗਲੀ ਫੌਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਫੌਜਾ ॥

ਫੌਹ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਨੂੰ
ਸੂਝ ਬੋਝਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਫੌਹੜਾ, ਪੁ:—ਫੌਜਾ ਵੇਖੋ ॥

ਫੌਹੀ, ਸ:—ਗਿੱਦੜੀ ॥

ਫੌਜ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਸੈਨਾ, ਪਲ-
ਟਨ ॥

ਫੌਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ, ਫੌਜ ਦਾਰੀ
ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਖੇੜਣ ਵਾਲਾ ਹਾਕਮ,
ਮਹੱਤ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ, ਸ:—ਫੌਜਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਲੜਾਈ
ਦੀ ਗਾ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਤੋੜਨਾ, ਦੀਰੀ ਦਾ
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹਾ
ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਰਨੀ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਗਾ ਆਦਿਕ
ਕਰਨਾ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸਾਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਚੇ
ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਤੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਜ ਵਿੱਚ
ਨੇਕਰ ਹੋਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਜਾਣਾ ॥

ਫੌਜੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਫੌਜ ਦਾ, ਫੌਜ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ
ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਫੌਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੇਰੀ ਨਾਮੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਸੋਝ ਦੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਲਿਖੇ ਹੋਣ ॥

ਫੈਲਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਲੋਹਾ ॥

ਫੈਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਬੁਨ, ਰੋਬ ॥

ਬ

ਬ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਅਠਾਈਵਾਂ
ਅਖਰ, ਬੱਬਾ ॥

ਬਬੇ, ਵਿਸਮਕਸ਼—ਭਾਈ, ਕਿ, ਪਝਾ, ਬਰੀ, ਮੇ
ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ॥

ਬੰਸ, ਪੁ:—ਭਾਕਤ, ਅਖਤਿਆਰ, ਮੋਕਾ, ਬਹੁਤ,
ਬਰੇਰਾ ॥

ਵਿਸਮਕਸ਼—ਤਹਿਰ ਜਾਓ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ॥

ਬਸਤਨੀ

ਬੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਦੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਏ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬੰਸ, ਪੁ:—ਉਲਾਦ, ਬੁਲ, ਨਸਲ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਬੰਸਣ, ਸ:—ਬੰਸ ਜਾਂ ਕੁਲ ਦੀ (ਕਬੀਰ ਬੰਸਣ
ਆਦਿਕ) ॥

ਬਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਬਸੇ ॥

ਬਸਤ, ਸ:—ਬੀਬ, ਸ਼ੇ, ਜਿਲਸ, ਮਠਿਆਈ ॥

ਬਸਤੁ, ਪੁ:—ਉਨ੍ਹਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰੁੱਤ, ਬਹਾਰ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਬਸੰਤ ਖਿਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ
ਦਾ ਖਿਜਨਾ ॥

ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਮਾਘ ਦੇ ਸ਼ੁਕਲ ਪੰਚ ਦੀ
ਪੰਜਵੀਂ ਬਿੱਤ ਜੋ ਹੋਦੁਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ
ਹੈ ॥

ਬਸੰਤ ਢੁੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰ੍ਹੇ ਦੇ ਢੁੱਲ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਬਸੰਤ ਮਾਲਤੀ, ਸ:—ਖੰਘ ਤਾਪ ਦੀ ਇੱਕ
ਕੀਮਤੀ ਦੁਆ ॥

ਬਸਤਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕਪੜੇ
ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਮਾਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਨਿਕਾ
ਬਸਤਾ ॥

ਬਸਤਣੀ ਵਾਲਾ

ਬਸੇਖ

ਬਸਤਣੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬਸ-
ਤਣੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਬਸਤਰ } ਪੁ:—ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ, ਪੁਸ਼ਾਕ
ਬਸਤਰ }

ਬਸੰਤਰ } ਸ:—ਅਗ, ਅਗਨ ਦੇਉਤਾ ।
ਬਸੰਤਰ ਦੇਉਤਾ } ਪੁ:

ਬਸਤਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੈਲੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਕਾਗਤ ਕਾਗਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਿੱਕ
ਬੈਲਾ, ਠੋਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਖਾਸ ਵਕਤ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾਸ
ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੇ ॥

ਬਸਤੀ, ਸ:—ਘਰ, ਪਿੰਡ, ਵਸਾ, ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖ
ਰਹਿਣ ॥

ਬਸੰਤੀ, ਵਿ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ । ਸ:—ਪੀਲੇ
ਕੱਪੜੇ ॥

ਬਸਤੁ } ਸ:—'ਬਸਤ' ਵੇਖ ॥
ਬਸਤੁ }

ਬਸਥਾ, ਸ:—ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਉਮਰ, ਹਾਲਤ ॥

ਬਸਰਾ, ਪੁ:—ਚੇਹਰਾ, ਮੂੰਹ ਦੀ ਬਕਲ ॥

ਬਸਰੀ, ਸ:—ਵੰਡਲੀ, ਮੁਰਲੀ ॥

ਬਸਲੋਚਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਦੁਆ, ਤਬਾਸ਼ੀਰ ॥

ਬਸਮ, ਪੁ:—ਜੋ ਬੱਸੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ॥

ਬਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਥਾਵ ਕਰਨਾ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਵੱਸ ਕਰਨੀ, ਸੰਕਲਪ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਬਸਾਖ, ਪੁ:—'ਹੰਦੁਆ' ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਬਸਾਖੀ, ਸ:—ਬਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਦਿਨ, ਝੰਡ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਬਸਾ, ਪੁ:—ਜਾਸਦਾ, ਪੁੰਜਾ, ਸਮਰਥਾ,
ਚੋਵੀਕ ॥

ਬਸਾਤੀ, } ਪੁ:—ਜੋ ਜੇਹੀ ਮੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਵੇਖੇ,
ਬਸਾਤੀਆ } ਵੇਰੋ ਵਾਲਾ ॥

ਬਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਬਸਿੱਠ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਨੇੜ ਜਾਤ ॥

ਬੰਸੀ } ਵਿ:—ਬੰਸ ਜਾਂ ਕਲ ਵਾਲਾ (ਕਬੀਰ
ਬੰਸੀਆ } ਬੰਸੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੰਸੀ, ਸ:—ਬਾਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ ॥

ਬਸੀਠ, ਪੁ:—ਵਿਚੋਲਾ, ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਝੋਲੀ ॥

ਬਸੀਲਾ, ਪੁ:—'ਵਸੀਲ' ਵੇਖ ॥

ਬਸੀਵਾਂ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਚੀਨਾ ॥

ਬਸੂਆਂ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਥਾਂ, ਘਰ, ਚੋਗ ॥

ਬਸੂਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝਾੜੀ ॥

ਬਸੂਲਾ, ਪੁ: } ਤਰਖਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ, ਭੋਸਾ ॥
ਬਸੂਲੀ, ਸ: }

ਬਸੇਖ, ਵਿ:—ਖਾਸ, ਵਧੀਕ, ਜ਼ਿਆਦਾ ॥

ਬਸੇਖਤਾ

ਬਹਿਆ

ਬਸੇਖਤਾ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਵਧੀਕੀ, ਖਾਸ
ਹੁਣ ।

ਬਸੇਬਾ, ਪੁ:—ਵਾਸਾ, ਰੋਸਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਸਤੀ ॥

ਬਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਭੋਗ, ਆਲ੍ਹਣਾ ॥

ਬਸੇ, ਸ:—ਅਥਾਵਾਂ, ਬਸਤੀ, ਭੋਗ ॥

ਬਸੇਆ, ਪੁ:—ਬਸਾਖੀ, ਗਰਮੀ ਦੀ ਹੁੰਤ ਦਾ
ਮੁੱਢ ॥

ਬਹਣ, ਪੁ: ਸ:—ਵਾਹਨ ਵਗਣਾ ਖੁੱਕ ਰੱਖ

ਬਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਹਿਣਾ' ਦੇਖੋ ।

ਬਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਤ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ।

ਬਹੱਤਰਮਾਂ (ਵਾਂ) ਵਿ:—ਬਹੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਬਹੱਤਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਬੁਝਾਪ ਕਰਕੇ
ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਏ, ਸੱਤਰਾ
ਬਹੱਤਰਾ ॥

ਬਹੱਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਬਾਹਲਾ

ਬਹਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਉ, ਛੈਦ ਦੀ ਬਠਾਉਣ ।

ਬਹਾਉ, ਪੁ:—ਵਹਣ ਜਾਂ ਹੁਣ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਉਣਾ, ਹੁਣ੍ਹਾਉਣਾ, ਖੁਰ
'ਵੇਖ' ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰੱਸਾ ਬਲੇ ਬਰਨਾ,
ਬਠਾਉਣਾ ॥

ਬਹਾਉ, ਵਿ: ਜਾਂ ਵਗਾ ਸੱਕੇ, ਜਾਂ ਵਹਿਆ ਜ
ਸੱਕੇ ॥

ਬਹਾਈ, ਸ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹਾਂਗਾ, ਪੁ: }
ਬਹਾਂਗੀ, ਸ: } ਭਾਰ ਦਾ ਬਹਿੰਗਾ ।

ਬਹਾਦਰ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੁਰਬੀਰ, ਹੋਸਲ ਵਾਲਾ
ਦਲੇਰ ।

ਬਹਾਦਰੀ, ਸ:—ਦਲੇਰੀ, ਹੋਸਲ, ਸੁਰਮਤਾਈ ॥

ਬਹਾਦਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਕੰਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ।

ਬਹਾਨੜਾ } ਪੁ:—ਟਾਲ ਮਰੋਲਾ, ਉਜਰ, ਹਿਕ
ਬਹਾਨਾ } ਮਰ, ਵਸੀਲਾ ॥

ਬਹਾਰ, ਸ:—ਬਸੰਤ, ਸਹੱਪਣ, ਸਭਾ, ਖੁਸ਼ੀ,
ਰਸ, ਹੁੰ, ਵੱਲਾਂ ਦੀ ਛਿਟੀ,

ਬਾਹਰ ਲੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਹਾਰ ਦਾ ਹੁੰਤ ਦਾ ।

ਬਹਾਰੀ (ਰੂ), ਸ:—ਬੋਹਰ, ਬਾਹੂ (ਹੋਣਾ,
ਵੇਚਨੀ) ।

ਬਹਾਰੀ ਫਿਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਖ ਨ ਰਹਿਣਾ ।

ਬਹਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਠਾਉਣਾ, ਬਾਪਣਾ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਹਿਆ, ਵਿ:—ਪਿਛਲ ਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜੋ
ਮੱਜਰਾ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹਿਸ

ਬਹਿਸ, ਸ:—ਬਗੜਾ, ਤਕਰਾਰ, ਸਾਸ਼ਵਰਥ, ਚਰਚਾ ॥

ਬਹਿਸਣਾ, ਵਿ:—ਬਗੜਨਾ, ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ, ਬਹਿਸ ਕਰਨੀ ॥

ਬਹਿਸਤ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਰਗ

ਬਹਿਸਤਣ, ਸ: } ਬਹਿਸਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਬਹਿਸਤੀ, ਪੁ: } (ਲੀ), ਮਾਸਕੀ ॥

ਬਹਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਸਕੀ (ਹੱਸੇ ਦਾ ਬਰਨ) ॥

ਬਹਿਕ, ਸ:—ਪਿਤ੍ਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਬੁੱਲੀ ਬਾ ਮਿੱਥੇ
ਬੰਗਰ ਦੁਰਨ ਫਿਰਨ, ਬੰਗਰਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ
(ਉੱਠ ਨਾ ਸਕਣਾ) ॥

ਬਹਿਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਸਨਾ, ਬੁੱਲਨਾ,
ਬਹਿਕਣਾ } ਪਖਾ ਖਾਣਾ, ਨਿਰਾਸ ਹੋਣਾ,
ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਬੰਗਰਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਹਿਕਲ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਬਹਿ ਰਹੇ, ਕੰਮ
ਨਾਂ ਕਰੇ ॥

ਬਹਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਖਾ ਦੇਣਾ, ਠਨਾਉਣਾ,
ਘੁਸਾਉਣਾ ॥

ਬਹਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਹੰਫੀ ਬਹਿੰਗੀ ॥

ਬਹਿੰਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਜਿਸ
ਦੇ ਪਾਸਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰ ਪਾਕੇ ਮਹਿਰੇ ਵਾਂਗ
ਹਨ ॥

ਬਹਿ ਚੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗੜ ਲੱਗਣਾ, (ਪਾਣੀ),
ਬਦੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸਦੇ ਜਾਣਾ, ਧਰਮ ਤੋਂ
ਪਰਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਬਹਿਲਣਾ

ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠਣਾ, ਵਗਣਾ, ਝੁੱਥਣਾ
ਲਗਣਾ, ਧਰਮ ਤੋਂ ਗਿਰਨਾ ॥

ਬਹਿਣ, ਪੁ:—'ਵਹਿਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਝੁੱਥਣਾ
ਬੈਠਣਾ ॥

ਬਹਿਣੇਈ, ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਬਹਿਤਰ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ
(ਬੰਗ ਮਾਦਿਕ) ॥

ਬਹਿਮ }
ਬਹਿਮਣ } 'ਵਾਹਮ' ਮਾਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਹਿਮੀ }

ਬਹਿਰ, ਪੁ:—ਬਾਮ, ਭੋਗ ਦੀ ਬਿਛਿਆ, ਛੈਂਦ
ਦਾ ਰੋਂ ॥

ਬਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਨੇਕਰ (ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ
ਦਾ) ॥

ਬਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਭੋਗ
ਦੀ ਬਿਛਿਆ ਹੈ ॥

ਬਹਿਰੀ, ਸ:—ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀ ॥

ਬਹਿਲ } ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ
ਬਹਿਲੀ } ਇੱਕ ਗੋਭੀ ॥

ਬਹਿਲਵਾਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਿਲ ਟੋਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਪਰਚਣਾ ॥

ਬਹਿਲਾਉਣਾ

ਬਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਦੁਸ ਕਰਨਾ
ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਬਹਿਜਾ, ਪੁ: } ਬੱਛਾ, ਬੱਛੀ, ਛੋਟਾ ਪਸ਼ੂ.
ਬਹਿਜ (ਜੋ), ਸ: }

ਬਹੀ, ਸ:—ਹੋਈ ਆਇਕ ਦੇ ਲੇਖ ਦੀ ਲਿਖੀ
ਧੰਧੀ ॥

ਵਿ:—ਚੀਜ਼ ਚਿਰ ਦੀ ਰਖੀ ਹੋਈ ਹੈ,
ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹੀ ਖਾਤਾ, ਪੁ:—ਛੋਥੇ ਦੀਆਂ ਧੰਧੀਆਂ (ਸਬ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ) ।

ਬਹੀਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੋਰੀ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਆਇਕ
ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਾਲੀ,
ਟੂਟੀ ॥

ਬਹੀਰ, ਸ:—ਭੀੜ, ਫੌਜ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਜੋ ਕੱਠਾ
ਜਾਵੇ, ਹੱਠੇ ਹੋਕੇ ਜੋ ਲੋਕ ਦੁਰਲ ॥

ਬਹੁ, ਪੁ:—ਬੱਖਾ, ਫਰੇਬ (ਮਾਰਨਾ) ਵਿ:—ਬਹੁਤ
ਕਈ ॥

ਬਹੁ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਣ
ਹੋਣ, ਜੇਹੜਾ ਭਾਵ ਕਈ ਕੰਮ ਆਵੇ ।

ਬਹੁ ਦਰਸੀ, ਪੁ:—ਨਾਟਕ ਭਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਕ-
ਲੀਆਂ ॥

ਬਹੁ ਬਚਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤ
ਦੱਸੇ ।

ਬਹੁ ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿੰਦਗੀ ॥

ਬਹੁਤਾਤ

ਬਹੁ ਬਿੰਦ, ਵਿ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਸਤਾਦ
ਸਿਆਣਾ ॥

ਬਹੁ ਟੇਕੀ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ, ਜੋ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ ॥

ਬਹੁ ਰੂਪੀ } ਪੁ:—ਕਈ ਰੂਪ ਧਾਰਣ
ਬਹੁ ਰੂਪੀਆਂ } ਵਾਲਾ ।

ਬਹੁ ਭੁਜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਭਜਾ ਵਾਲੀ
ਸਕਲ

ਬਹੁਤ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ।

ਬਹੁਟਾ, ਪੁ:—ਹੋਣੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਬਹੁਟੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ, ਬੰਨ,
ਤੀਸਤ ॥

ਬਹੁਤ, ਵਿ:—ਢੇਰ, ਬਾਹਲਾ, ਕਈ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਸਰ, ਆਮ
ਫੇਰ ਪੁਰ ॥

ਬਹੁਤ ਕੁਝ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਦਾਰਥ, ਚੌਖਾ ਮਾਲ ॥

ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਵਿ:—ਢੇਰ ਸਾਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ॥

ਬਹੁਤਾ, ਵਿ:—ਚੌਖਾ, ਢੇਰ, ਬਾਹਲਾ, ਕਈ ॥

ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਢੇਰ ਸਾਰਾ ॥

ਬਹੁਤਾਇਤ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਬਹੁਤਾਤ }

ਬਹੁਰੇਰਾ

ਬਹੁਰੇਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਰਾ, ਬਾਹਲਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਥਾ ॥

ਬਹੁਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰ, ਓੜਕ ਨੂੰ, ਅਜੇ, ਮੁੜ
ਕੇ ॥

ਬਹੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੜਕੇ ਆਉਣਾ, ਪੁੱਕਰਨਾ
ਪਹੁੰਚਣਾ ॥

ਬਹੁ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਨੂੰਹ, ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਬਹੁਣੀ, ਸ:—ਧੀ ਛੋਟ; ਘਰ ਦੀਆਂ
ਤੀਮਤਾਂ ॥

ਬਹੁਸ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੋਲਾ, ਅਹਮਕ ॥

ਬਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦਾ, ਗਰੀਬ, (ਕਿਸੇ ਰੱਲ,
ਰਹਿਤ ॥

ਬਹੇਤਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਵੱਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹੇਲ, ਸ:—ਨਿਕੰਮੀ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਹੇਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ
ਹਨ ॥

ਬਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਬਹੇਜਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਧਿਆਂ ?
ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ॥

ਬਕ, ਪੁ: } ਬੇ ਵੈਦਾ ਬੋਲਣਾ, ਰੋਪਾਂ (ਬਕ-
ਬਕ ਕਰਨਾ) ॥

ਬੱਕ, ਪੁ:—ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਚੁੱਖ ਜਾਂ ਫਲ ਦਾ
ਵਿੱਲੜ ॥

ਬਕ ਬਕਾਟ

ਬੈਕ } ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੇਣ ਦੇਣ ਕਰਨ
ਬੈਕ ਘਰ } ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ॥

ਬਕਸ, ਪੁ:—ਸੰਦੂਕ ਪੈਰੀ ॥

ਬਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਤ ਦੇਣਾ, ਖਰੋੜ ਕਰਨੀ,
ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਬਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੁਆ-
ਉਣਾ ॥

ਬਕਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵੱਜ ਦੀ ਬਲਬ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵੱਜ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ॥

ਬਕਸ਼ੀਸ਼, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਖਰੋੜ, ਦਾਨ
ਮਾਫ਼ੀ ॥

ਬਕਸ਼ੁਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਤਸਮੇਂ ਜਾਂ
ਫੀਰੇ ਕੰਮਦੇ ਹਨ ॥

ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਵੈਦਾ - ਬੋਲਣਾ, ਗੀਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਆਖਣੀਆਂ ॥

ਬਕਤਾ, ਪੁ: ਸ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਉਪਦੇਸ਼ਕ,
ਗਾ ਲੂੜ ॥

ਬਕ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਮੁੰਕਰ ਕੇ ਫੇਰ ਸੋਚ
ਬੋਲ ਦੇਣਾ ॥

ਬਕਬਕਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਛਿੱਕਾ, ਜਿਸ
ਨਾਲ ਜੀ ਘਿਰੇ ॥

ਬਕ ਬਕਾਉ, ਪੁ: } ਬੇ ਵੈਦਾ ਗੱਲਾਂ, ਜੀ ਕੱਚਾ
ਬਕ ਬਕਾਟ, ਸ: } ਹੋਣਾ ॥

ਬਕਬਕਾਉਣਾ

ਬਕਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਟ ਵਿਚ ਗੜ ਬੜ
ਹੋਣੀ, ਜੀ ਘਿਰਨਾ ॥

ਬਕਬਕੀ, ਸ:—ਜੀਵਾ ਘਿਰਨਾ ਜਾਂ ਕੱਚਾ ॥
ਹੋਣਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਬਕਰ } ਪੁ:—ਬੱਕਰਾ (ਬਕਰ ਕਸਾਇਲ ਜਾਂ
ਬੱਕਰ } ਕਸਾਈ = ਜਹੜੀ ਕਸਾਇਲ ਜਾਂ
ਕਸਾਈ ਬੰਦੇ ਮਰੇ) ।

ਬਕਰਾ } ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਬੱਕਰਾ } ਬਹੁਤ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਬਕਰਾਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੁਕਰਾਲਨਾ' ਵੇਖੋ ।

ਬਕਰੀ, } ਸ:—ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਮਦੀਠ ॥
ਬੱਕਰੀ, }

ਬਕਰੀਦ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਕਰੇ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਕਰੋਟ, ਪੁ: ਸ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ (ਦੀ)
ਬਕਰਾ (ਰੀ) ॥

ਬਕਰੋਟੀ, ਪੁ:—ਪਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ਬੱਕਰੀ ਦਾ
ਬੱਚਾ, ਗਭਰੂ, ਮਧਰੇ ਕੱਦ ਦਾ ਆਦਮੀ ।

ਬਕਰੋਟੀ, ਸ:—ਬਕਰੀ ਦੀ ਬੱਚੀ ਜਾਂ ਮੁਲਮਾਰ
ਕਰੀ, ਮਧਰੀ ਆਦਿ ॥

ਬਕਲਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ, ਬਹੁਤ
ਬਕਲਣਾ } ਡਿਰਾਏ ਹੋਣਾ

ਬੱਖ

ਬਕਲਾ, ਪੁ:—'ਬਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੱਕਲੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੀਆਂ
ਘੁਕਲੀਆਂ ॥

ਬਕਵਾਸ (ਹ) } ਪੁ:—ਬ ਵੇਦਾ ਜਾਂ ਰੀਦੀਆਂ
ਬਕਵਾਦ (ਧ) }
ਬਕਵਾਨ } ਤਲ, 'ਪ'

ਬਕਵਾਸਣ, ਦਣ ਪਣ, ਜਾਂ ਦਿਨ, ਦਿਣ, ਸ: }
ਬਕਵਾਸੀ (ਹਾ, ਹੀ, ਦੀ, ਧੀ,) ਪੁ: }
ਬਕਣ ਵਾਲੀ (ਲਾ) ।

ਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਵੇਦਾ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਸੱਚੀ
ਗੱਲ ਕਹਾ ਲੈਣੀ ॥

ਬਕਾਇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਫੁੱਖ, ਧਰੋਕ ॥

ਬਕਾਵਾਦ }
ਬਕਾਵਾਦਣ (ਧਣ) } 'ਬਕਵਾਦ' ਆਦਿਕ
ਬਕਾਵਾਦਣ (ਦੀ) } ਵੇਖੋ ॥

ਬੱਕੀ, ਸ:—ਹਰਨ ਦੀ ਬੱਚੀ, ਮਿਰਚੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਬਕੀਲ } 'ਵਕੀਲ', 'ਵਕੀਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਕੀਲੀ }

ਬੱਕਲੀਆਂ, ਸ:—'ਬੱਕਲੀਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਕੈਣ, ਸ:—'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੱਕੇਦ, ਦਿ:—ਗਭਣ (ਗਭੂ ਮੇਂ ਹੁ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੱਖ, ਸ:—ਬੱਖੀ, ਇੱਕ ਪਾਸਾ ।
ਦਿ:—ਅਲਗ, ਜੁਦਾ ॥

ਬੱਖ ਫ਼ਾਰ

ਬੱਖ ਫ਼ਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੱਖੀ ਪਰਲੇ, ਇੱਕ ਪਾਸ ।

ਬਖਸ਼, ਸ:—ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਸੱਚਿਆ ।
ਬਖਸ਼ਣ ਜੋਗ, ਵਿ:—ਸੋ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਹੋਏ ।

ਬਖਸ਼ਣਾ } 'ਬਕਸ਼ਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਖਸ਼ਾਉਣਾ }

ਬਖਸ਼ਿਦ, ਵਿ:—ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ, ਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖਸ਼ੀ } 'ਬਕਸ਼ੀ' 'ਬਕਸ਼ੀਸ਼' ਵੇਖੋ ।
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ }

ਬਖਸ਼ੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀ ਦਾ ਦਫਤਰ ਜਿਥੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਤਲਬ ਮਿਲੇ ।

ਬਖਤ, ਪੁ:—ਵਖਤ, ਵੇਲਾ । ਕਿਸਮਤ, ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਭਤ ।

ਬਖਤਾਵਰ, ਵਿ:—ਨਸੀਬੇ ਵਾਲਾ, ਧਨੀ, ਅੰਬੀਰ ॥

ਬਖਤਾਵਰ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਭਤ, ਅੰਬੀਰੀ ।

ਬੱਖਰ, ਪੁ:—'ਵੱਖਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਤ ਅੰਤ ਕਰਨਾ, ਨਿਖੇੜਨਾ

ਬਖਰਾ } 'ਵਖਰਾ, ਅਤੇ 'ਵੱਖਰਾ' ਵੇਖੋ ।
ਬੱਖਰਾ }

ਬਖਾ, ਪੁ:—'ਬਖੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖੁਹਾ

ਬਖਾਵੇਦਾ, ਵਿ: ਜਾਂ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੱਥੇ ਪੱਸੇ, ਰਾਹ ਤੋਂ ਪਏ ॥

ਬਖਾਣ, ਪੁ:—ਬਿਆਲ, ਬਰਠਲ, ਪੁਰਾ ਹਾਲ ॥

ਬਖਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਣਾ, ਬਿਆ-
ਨ ਕਰਨਾ ।

ਬਖਾਧ, ਸ:—ਵੇਰ, ਵਿਰੋਧ, ਝਗੜਾ, ਬਏਜਾ ॥

ਬਖਾਧਣ, ਸ: } ਜਾਂ ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਝਗੜਾ
ਬਖਾਧੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਬਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਗੋਭੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਸੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਟੋਕਰਾ, ਇਕ ਬਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਖਾਰੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੋਠੜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਕੋਠੀ ਨਿੱਕੇ ਮੁੱਕ ਖਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਖਿਆਉਣਾ, ਪ੍ਰਿ:—ਬਖੀਆਕਰਕੇ ਸੀਉਣਾ ।

ਬੱਖੀ, ਸ:—'ਵੱਖੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖੀਆ, ਪੁ:—ਪੱਕੀ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਸੀਉਣ, ਦੋਹਰਾ ਢਾਕਾ ॥

ਬਖੀਲ, ਵਿ:—ਸੁਮ, ਕੰਜੂਸ, ਬਖਾਧ ਕਾਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖੀਲੀ, ਸ:—ਸੁਮ ਪੁੱਠਾ, ਕੰਜੂਸੀ, ਲੋਭ, ਬਖਾਧ ।

ਬਖੁਟੁਰ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਣ ਵਾਲਾ ।

ਬਖੁਹਾ, ਪੁ:—ਖਿਤਰਾਂ ਦੀ ਪੁਜਾ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਬਖੇਰਨਾ

ਬਖੇਰਨਾ, ਵਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਕੋਰਨਾ, ਇਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਬਖੇੜਾ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਪੁਆੜਾ, ਪੀਦਾ ॥

ਬਖੇੜੀਆਂ, ਪੁ:—ਬਖੇੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ।

ਬਖੇੜੇ ਦੱਬਾ, ਪੁ: }
ਬਖੇੜੇ ਹੱਥੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਖੇੜਾ ਜਾਂ ਬਗੜਾ ਕਰੇ

ਬਖੋਧ }
ਬਖੋਧਣ (ਧੀ) } 'ਬਖਾਧ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ।

ਬੱਖੋ ਬੱਖ }
ਬੱਖੋ ਬੱਖੀ } 'ਵੱਖੋ ਵੱਖ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥

ਬੱਗ, ਪੁ:—ਬੀਰਾ ਦਾ ਕੋਠ, ਬੱਗ ॥

ਬੀਗ, ਸ:—ਕੋਠ ਜਾਂ ਲਾਖ ਦੀ ਚੁੜੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਜੋ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਕਮਾਣੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਕਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਬਗਸੁਆ, ਪੁ:—'ਬਕਸੁਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਗਛੂਟ, ਵਿ:—'ਬਾਗ' ਵਿੱਚ 'ਬਾਗਛੂਟ' ਦੇਖੋ

ਬਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਗਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੀਗਣਾ, ਪੁ:—ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜੋੜ ਨਾ ਗੰਧਣਾ, ਗਾਗਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰਸਾ ॥

ਬੀਗਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੜੀ ॥

ਬਗਲ, ਪੁ:—ਕੱਛ, ਜੇਏ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ, ਪਾਸੇ ਵਲਗਣ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੋਰਾ, ਕੰਧ, ਬਾਜ਼, ਰੀਂਗ ॥

ਬਗਲੀ

ਬਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ }
ਬਗਲ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਬਗਲ ਰੀਧ, ਪੁ:—ਕੱਛ ਵਿਚੋਂ ਬੈਠਾਉਣੀ ॥

ਬਗਲ ਝਾੜੀ, ਸ:—ਬਗਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਜਾਦਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਚੰਗਾ

ਬਗਲ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ ਬਣਨਾ, ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਗਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਬਗਲ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਅਗਾਹਾਂ ਲੰਘਾਣਾ ॥

ਬਗਲ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉਣਾ (ਮਾਰਨਾ) }
ਬਗਲ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਛ ਬਲੀ ਲਵਾਉਣਾ ਜਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਬਗਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ }
ਬਗਲੇ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਗੀ ਪਾਉਣੀ

ਬਗਲਤ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਟਕਾਉਣ ਲਈ ਗਿਰਤੀ ਫਿਰਕੇ ਅਗਾਹਾਂ ਲੰਘਾ ਜਾਣਾ । ਵਲਣਾ, ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਬਗਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪੱਖੇਰ, ਮੱਛੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਗਲਾ ਡੰਡੀ, ਪੁ:—ਪਖੰਡੀ, ਜੋ ਵਿਖ ਵੇਂਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰੇ ॥

ਬੀਗਲ, ਪੁ:—'ਬੀਗਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਗਲੀ, ਸ:—ਭਗੀਰ ਦੀ ਗਿਫ਼ਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਲੀ ॥

ਬਗੜ

ਬਗੜ, ਸ:—ਜਾਕ ਪਾਹ ਜਿਸਦਾ ਮੇਰਾ ਰਸਵੀਟੀ
ਹਨ, ਲਾਲ ਚੋਲ ।

ਬੱਗੀ, ਵਿ:—ਚਿਟਾ, ਸਪੰਦ ॥

ਪੁ:—ਚਿਟਾ ਬਲਦਾ ਚੰਮੀ ।

ਬਗਾਹ ਮ ਰਨਾ } ਨੁ:—ਮੇਰਾ ਰਸ
ਬਗਾਹੁਣਾ } ਸਟਨਾ ।

ਬਗਾਨਾ, ਵਿ:—ਉਪਰਾ, ਧਰਾ ਏਆ, ਗੋਰ ।

ਬਗਾਰ, ਸ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਕੰਮ ਲਭਾ ।

ਬਗਾਰ ਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈ ਪਾਵਾਹੀ ਨਾਲ
ਕਮ ਕਰਨਾ ।

ਬੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਦੇ ਸਮੁਲੇ ਕਈ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਚ ਹੁਣਾ ।

ਬਗਾਰੀ, ਪੁ:—ਜਸ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕੰਮ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਬਗਾਰੀ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਬਰ ਦਸਤੀ ਕੰਮ
ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਪਕੜਨਾ ।

ਬੰਗਾਲਣ, ਸ:—ਬੰਗਾਲੇ ਦੀ ਗੰਗਲ ਵਾਲੀ,
ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ॥

ਬੰਗਾਲਾ, ਪੁ:—ਪੂਰਬ ਵਲ ਇਕ ਉੱਪਾ ਦੇਸ ॥

ਬੰਗਾਲੀ, ਪੁ: ਸ:—ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਵਾਸਨੀਕ,
ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾਲਾ (ਬੋਲ
ਬਜਾਏ) ॥

ਬਗਿਹਾੜ } 'ਬਾਘਆੜ' ਆਦਿਕ ਵੱਖ ॥
ਬਗਿਹਾੜੀ }

ਬਘ ਬਘਾਉਣਾ

ਬੱਗੀ, ਸ:—ਬਾਘੀ ਵੇਖ

ਬਗੀਚਾ, ਪੁ: } ਛੋਟਾ ਬਾਗ, ਫੁਲਵਾੜੀ ॥
ਬਗੀਚੀ, ਸ: }

ਬਗੁੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੇ ਰੀਜ ਦੀ ਥੜ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਆਖ ਹੋਣਾ ।

ਬੋਰਣ, ਪੁ:—ਸੰਗਲਾ ਰੱਖਾ ।

ਬਗੁ }
ਬਗਨਾ } 'ਬਗਲ ਆ' ਦਾ ਥੋ ।
ਬਗੁਲੀ }

ਬਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਹਗ ਦੀ ਕੱਠੀ, ਉੱਪਰਲਾ
ਦੁਆਰਾ ॥

ਬੋਗੁਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਸੋਹ ਬੰਗਲਾ ।

ਬੋਗੁੜੀ }
ਬੋਗੁੜੀ } ਸ:—ਗੰਨੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਖੁਰਧਾ

ਬਗੋਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਹ, ਬਾਝ, ਛੱਡਕੇ
ਸਭਾ ।

ਬਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਖ
ਹੋਵੇ (ਆਉਣਾ) ।

ਬਗੋਣਾ }
ਬਗੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ
ਪਹਾਉਣਾ 'ਏਮਾਨ' ॥

ਬੱਘਤਾ }
ਬੱਘਤਾਈ } ਸ:—ਬਰਫੀ ਆਦਿਕ ਆਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ ।

ਬਘ ਬਘ ਕਰਨਾ }
ਬਘ ਬਘਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚ ਸ਼ਰ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਲੰਮੀ
ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਘ ਬਘਾਟ

ਬਘ ਬਘਾਟ, ਪੁ:—ਬਘ ਬਘ ਕਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੱਘਮਾਂ, ਪੁ: }
ਬੱਘਮੀ, ਸ: } 'ਬੱਘਤਾ, ਵੇਖੋ ॥

ਬਖਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਾਲਾ ਪੁਆਕੇ ਤੜਕਾ
ਲੁਆਉਣਾ ॥

ਬਘਾਰੇ, ਪੁ:—ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਘੋੜੇ ਪੰਘਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬਘਾਰ ਦੇਣਾ }
ਬਘਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਾਲਾ ਪਾਕੇ ਘੋੜੇ
ਬਘਾਰ ਲੈਣਾ } ਵਿਚ ਤੜਕਣਾ ॥

ਬਘਿਆੜ }
ਬਘਿਆੜੀ } ਪੁ:—ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਪੜ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜੰਗਲੀ, ਜਿਸ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਥੱਲਣ ਉੱਤੇ, ਬੈਰ
ਦੇ ਪੁਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ॥

ਬਘਿਆੜ }
ਬਘਿਆੜੀ } ਪੁ:—ਬਘਿਆੜ ਜੰਗਲ ਦੀ
ਮਤੀਲ, ਸੁੱਤ ਕਤਨ ਵਾਲਾ
ਕੀਨੀ, ਦੁੱਧੇ ਹੋਏ ਵੇਲਣੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਸੀੜ (ਬਘਿਆੜੀ ਚਾੜ੍ਹਨੀ = ਲਾਉਣੀ) ॥

ਬੱਘੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਬੱਘੂ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ, ਅਹਿਮਕ, ਮੂਰਖ, ਹਉਆ ॥

ਬਘੂਤਰ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ ॥

ਬਘੇਲ, ਪੁ:—ਚਕੋਰਾਂ ਬਟੋਰਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋਹਸ਼ਾ ਜਨੌਰ ਹਾਰ ਕੇ ਲੱਠ
ਸਾਏ, ਭੱਜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਚ ਰਹਿਣਾ

ਬਘੇਲਾ ਪੁ: }
ਬਘੇਲੀ ਸ: } ਬਾਘ ਜਾਂ ਚਿੜ੍ਹੇ ਦਾ ਬਚਾ ॥

ਬੱਚ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਜਾਂ ਬੀੜਿਆਂ ਦੇ ਆਏ, ਸ
ਨਿਕੇ ਬੱਚੇ, ਬਾਲਕ ॥

ਬੱਚ ਕੱਚ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ, ਜੋਟੇ ਆਏ ॥

ਬੱਚ, ਸ:—ਬਹਿਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਮੇਜ਼, ਜੱਜਾਂ ਦੀ
ਟੇਲੀ ॥

ਬਚਕ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਮੂੰਹ
ਘੁੰਟ ਘੁੰਟ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਮਚਕ ॥

ਬਚਕਾਨਾ ਪੁ: }
ਬਚਕਾਨੀਸ: } ਨਿਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਬਚ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਚ ਰਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟਣਾ, ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ, ਰੁਕਣਾ,
ਹਟਣਾ ॥

ਬੱਚਤ, ਸ:—ਜੋ ਰਕਮ ਬਚ ਰਹੇ, ਲਾਹਾ, ਨਵਾ ॥

ਬਚਨ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਵਾਕ, ਬਾਣੀ, ਅਕਰਾਰ ॥

ਬਚਨ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਦੇਕੇ ਪੂਰਾ ਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ, ਬਚਣਾ

ਬੋਰ ਪੁਟ (ਣਾ)

ਬੋਰ ਪੁਟ, (ਣਾ), ਪੁ: } ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਛੋਟੀ
ਬਚਵਾਈ, ਸ: } ਉਮਰ ॥

ਬੋਰਲ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ, ਜਾਹਲ ॥

ਬੋਰਜ ਵਾਲ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸਦੇ ਘਰ ਬੋਰੇ ਹਨ ।

ਬਚੜ, ਪੁ: }
ਬਚੜੀ, ਸ: } ਬਾਲਕ ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ, ਅਯਾਣਾ
ਬਚੜ, ਪੁ: } ਮਸ਼ੂਮ ॥

ਬਚਾ, ਪੁ:—‘ਬਚਾਉ’ ਵੇਖੋ ।

ਬਚਾ } ਪੁ:—ਬਾਲ, ਪੁੱਤ੍ਰ, ਮੁੰਡਾ, ਅਲੁੜ, ਸਿਪਾ ।
ਬਚਾ } ਬਚਾ

ਬਚਾਉ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ, ਛੁਡਕਾਰਾ, ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਚਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਬਾਕੀ ਰਖਣਾ, ਦੁੱਖ ਤੋਂ
ਛੁਡਾਉਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਮਦਤ ਕਰਨੀ,
ਪਣ ਜੋੜਨਾ ॥

ਬਚਾਉ, ਪੁ:—ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬਚਾਉਣ ਦੇ
ਮਰਾ ॥

ਬਚਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਖਾ ॥

ਬੋਚੀ, ਸ:—ਘੀ, ਲੜਕੀ, ਪੰਚਰ (ਲਾਉਣਾ)
ਗੁਲੀ ਝੰਡ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਵਾਰੀ ॥

ਬੋਚੁ ਪੁ:—ਬਚੜਾ, ਪਿਆਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਬਚੁਕੜਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ, (ਨਿੰਦਾ
ਬਚੁਗੜੀ, ਸ: } ਵਾਰਕ) ।

ਬਚੇਲਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਪਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲ ਆਇਕ
ਬਚੇਲੀ, ਸ: } ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਬੰਡੀ

ਬਠੜਾ, ਪੁ: } ਗਉ ਦਾ ਬੱਚਾ ।
ਬਠੜੀ, ਸ: }

ਬਠੜੂ, ਪੁ: }
ਬਠਾ, ਪੁ: } ਗਉ ਦਾ ਬੱਚਾ ।
ਬਠੀ, ਸ: }

ਬਠਾਉਣਾ, ਪੁ:—‘ਬਿਠਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਠਾਈ, ਸ:—‘ਬਿਠੋਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਠੀਕ, ਸ:—ਧੰਡੇ ਬਠੀਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ॥

ਬਠੀਕੀਯਾ, ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ॥

ਬੰਨਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਛੜਣਾ, ਕਿਸੇ ਸੇ ਦਾ
ਬੁਝ ਹੋਣੀ ।

ਬਠੇਰਾ, ਪੁ: }
ਬਠੇਰਾ, ਸ: } ਬਹੁਤ ਠਿਕਾ ਬਠੇਰਾ ਜਾਂ ਬਠੇਰੀ
ਬਠੇਰਾ, ਪੁ: }

ਬਠੇਰਾ, ਪੁ: } ਘੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਬਠੇਰੀ, ਸ: }

ਬੋਜ, ਪੁ:—ਅੰਗ ਹੀਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲੋਕ
ਬੋਜੇ, ਦੋਸ, ਘੋਟਾ, (ਲਗਣਾ), ਨੁਕਸਾਨ
(ਪੇ ਜਾਲੀ) ॥

ਬਜਣਾ } ‘ਵੱਜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਬਜਣਾ }

ਬਜੜ, ਪੁ:—ਬਾਜਾ, ਜੋ ਬਾਂਜਾ ਬਜਾਵੇ, ਹੁੰਕਾ ॥

ਬਜੜੇਣ, ਸ: } ਜੋ ਬਾਂਜਾ ਬਜਾਵੇ ॥
ਬਜੜੀ, ਪੁ: }

ਬਜਨ

ਬਜਨ, ਪੁ:—ਭੱਲ, ਭਾਰ,

ਬਜਨਦਾਰ, ਵ:—ਭਾਰਾ ।

ਬਜਨੀ, ਸ:—ਬੇਤ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ ਜੋ ਹਿਸਾ
ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਲਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਬੱਜਰ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਕਰੜਾ, ਜੋ ਦਾਨ ਅੰਧਾ
ਪਰੇ ॥

ਬੈਂਜਰ, ਵਿ:—ਭੱਲਰੀ ਧਰਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ
ਨੀ ਉੱਗੇ ॥

ਬਜਰ ਬੱਟੂ, ਪੁ:—'ਠਜਰ ਬੱਟੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਜਰਾ, ਪੁ:—ਬੇੜੀ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸਤੀ

ਬਜਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਬਾਜਾ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ,
ਪ੍ਰਕਾਰਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣਾ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ,
ਕੰਮ ਠਿਥਾਹੁਣਾ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਢੇਲ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ
ਨੂੰ ਠਾ ਜੀ ਕਰੇ ਉਹ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ॥

ਠੱਕ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਕਾ ਕ
ਠੱਕ ਬਜਾਕੇ ਲੈਣਾ } ਵੱਖਣਾ, ਪਰਖਣਾ ।

ਬੀਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜਾਈ ਗੁਆਉਣਾ, ਨਸ਼ਟ
ਕਰਨਾ

ਬੱਜਾਇਤਾ, ਵਿ:—ਬੱਜ ਵਾਲਾ ਟੁੱਟਾ ਹੋਯਾ, ਅੰਗ
ਹੀਨ ॥

ਬਜਾਕ, ਪੁ:—ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਜ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ । ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਦੀ
ਕ ਜਾਤ ॥

ਬੱਝਣਾ

ਬਜਾਜੀ, ਸ:—ਬਜਾਜ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਜਾਜ ਦੀ ਹੱਦ
ਦਾ ਮਾਲ ॥

ਬਜਾਵ, ਪੁ:—ਜਿਸਗਲੀ ਜਾਂ ਸੜਕ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵਿਕਣ, ਮੰਡੀ ॥

ਬੱਜਾ ਟੱਤਾ, ਵਿ:—'ਬੱਜਾਇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਜਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਜਾਰ ਦਾ (ਦੀ) ।

ਬਜਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਰੂ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ ਦਾ (ਦੀ) ।

ਬਜਾਰੂ ਖਬਰ, ਸ:—ਜੋ ਖਬਰ ਬਜਾਰ ਵਿੱਚ
ਉੱਭਰੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ॥

ਬਜਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਕੰਮ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਬਜਰਗ, ਵਿ:—ਬੱਝਾ ।

ਬਜਰਗੀ, ਸ:—ਦਰਿਆਈ, ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ
ਗਲ ॥

ਬਜੇਗ, ਪੁ:—ਵਿਛੋੜਾ, ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਜੇਗੀ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬੈਝ, ਵਿ:—ਮੈਝ (ਜੀਮਤ) ॥

ਪ:—ਬਾਂਸ ॥

ਬੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਾ, ਫੌਸਣਾ, ਕੰਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਬੰਬਲੀ

ਬੰਬਲੀ } ਸ:—ਬਾਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ॥
ਬੰਬਲੀ }

ਬੱਟ, ਪੁ:—ਬੱਟਾ, ਗਾਉ, ਚੁੰਮ, ਫੇਰ, ਗੁੱਸਾ, ਮੱਝ,
ਬਰਤੀ, ਵਿੱਛ ਦੇ ਮਰੇੜ, ਦਾਲ ਦੀ ਕਰੜਾਈ
(ਨਾ ਗਲਣ ਕਰਕੇ) ॥

ਬਟਟਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਜੰਤੂ ਨਾਲ ਰੱਸੇ, ਫੇਰੀ,
ਬਟਣੀ, ਸ: } ਜਠੇਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਜਦ
ਬਟਣ, ਪੁ: } ਹਨ ॥

ਬੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਮੱਝਣਾ, ਬਦਲਣਾ
ਦੇਰ ਕੇ ਰਕਮ ਲੈਣੀ ॥

ਬੱਟੜ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੇਰ ਕੇ ਜੋ ਰਕਮ ਹੱਥ
ਆਵੇ ॥

ਬਟਨ, ਪੁ:—ਗੁਦਾਮ, ਕਪੜੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਘੁੰਡੀ ॥

ਬਟਨਾ, ਪੁ:—ਪਿ ਤੇ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਵੇਸਣ
ਭੇਲ ਆਦਿਕ ॥

ਬੱਟਪਾੜ, ਪੁ:—ਗਾਹ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਝਾੜੂ,
ਧਾੜਵੀ ॥

ਬਟਪਾੜੀ, ਸ:—ਗਾਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੁੱਟ ਪਏ
ਧਾੜਾ, ਝਾੜਾ ॥

ਬਟਲੋਹ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਵੇੜਾ ਦੇਰਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬਟਲੋਹਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਦੋ ਮਲ ਚੀਜ਼ ਰਿਝ
ਸਕੇ ॥

ਬਟਲੋਹੀ, ਸ:—ਫੋਟਾ ਬਟਲੋਹਾ ॥

ਬੱਟੀ

ਬੱਟਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਭਾਰ ਸਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਤਕੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਦੂਜੇ ਛਾਬੇ
ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੋਲੀਦਾ ਹੈ, ਪੱਥਰ,
ਥਾਟ, ਦਸਤੂਰੀ, ਬਦਲਾ, ਘਾਟਾ (ਦੇਣਾ, ਲੱਗਣਾ,
ਲਾਉਣਾ), ਮੂਰਖ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੱਟਾ ਸੱਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈਣੀ
ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਕ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੁੜੀ
ਵਿਆਹ ਲਿਆਉਣੀ ॥

ਬੱਟੇ ਖਾਤੇ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਰਜੇ ਦੀ ਉਗਰਾਰੀ
ਦੀ ਅਸ ਨਹੀਂ ॥

ਬਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾਉਣਾ, ਬੱਟ ਜਾਂ ਵਲ
ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਬਟਾਉ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਟਾਉਣ ਦਾ ਲਾਹਾ, ਰਾਹੀ
ਮਸ਼ਾਵਰ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਬਟਾਉਆ ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਬਟਾਈ, ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ
ਬਦਲੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਲੈਣਾ, ਵਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ
ਦਾ ਹਿਸਾ, ਥਾਟ, ਦਸਤੂਰੀ, ਬੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਟਾਂਦਰਾ, ਪੁ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ
ਕੰਮ ਅੱਪ ਵਿੱਚ ਵਟਾ ਲੈਣਾ, ਬਦਲ, ਵੱਟਾ
ਸੱਟਾ ॥

ਬਟਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਟਾ' ਲੈ 'ਵੇਖੋ' ॥

ਬਟਿਗਾੜਾ, ਪੁ:—ਧੰਦਾ ਸਾਕ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੇ
ਬਦਲੇ ਪੁੱਕੂ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬੱਟਾ ਸੱਟਾ
ਕਰੇ ॥

ਬੱਟੀ, ਸ:—ਦੀਵੇ ਦੇ ਬੱਤੀ, ਪਜ ਸੇਰ ਦਾ ਤੋਲ,
ਨਿੱਕਾ ਬੱਟਾ, ਗੋਲੀ ॥

ਬਣਿਆ

ਬਣਿਆ, ਪੁ:—ਨਗਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ
ਬੋਲੀ, ਖੀਸਾ ॥

ਬਣੇਹਰੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜੀਵ ਵਾਸਤੇ ਕਰਮਾਂ
ਦੇ ਘਰੇ ਜੋ ਰਸਮ ਛੇਰੇ ਪੁਰ ਆਵੇ ।

ਬਣੇਰ, ਪੁ: }
ਬਣੇਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਥੇਰੂ ॥
ਬਣੇਰੀ, ਸ: }

ਬਣੈਤ, ਪੁ:—ਬੰਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਣੇਹਲੀ, ਸ:—ਬਣੇਰੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ
ਪੰਛੀ ॥

ਬੰਠਲ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਬੰਠਲੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਬਠਾਉਣਾ }
ਬਠਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ: 'ਬਿਠਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੰਡ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ, ਘੀਆ
ਵਰਗੀ ॥

ਬੰਡ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਛਿਲਕਾਂ ਸਮੇਤ, ਦੁਆਵਾਂ
ਆਦਿਕ ਪੀਰਣ ਵਿਚ ਜੋ ਵੇਰੇ ਬਚ ਰਹਿਣ,
ਵੀਗਰਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਵਧਦਾ
ਹ ॥
ਸ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਿੱਸਾ

ਬੰਡ ਛੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਡਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਬੰਡ ਬੰਡਾਉ (ਬੰਡ) ਪੁ:—ਬਹੁਰੀ ਥਾਈਂ ਵੰਡਣ
ਦਾ ਕਮ ॥

ਬੰਡਾਵਾ

ਬਡਵੰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ, ਗੀਤ ॥

ਬੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਸੇ ਕਰਨੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼
ਵਿਚੋਂ ਬੰਡੀ ਬੰਡੀ ਸਥ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ॥

ਬਡ ਨਾਮਾ }
ਬਡ ਨਾਵਾਂ } ਪੁ:—ਕਿੱਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥

ਬਡਨਾਮੀ(ਵੀ) ਸ:—ਕਿੱਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਵਾਲੀ ॥

ਬਡ ਫੂਲਕੀ }
ਬਡ ਫੂਲੀ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਖਰਚ ਕਰਨਾ, ਬੁਠੀ
ਬੰਖੀ ॥

ਬਡ ਫੋਲ, ਸ: }
ਬਡ ਬੋਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ, ਜੋ
ਬਡਬੋਲੀ, ਸ: } ਅਭਿਮਾਨ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, ਜੋ ਬੋਖੀ
ਮਾਰੇ ॥

ਬਡਾ, ਵਿ:—ਬਡਾ, ਵੰਡਾ, ਬਜੁਰਗ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੰਡਾ, ਪੁ:—ਬੰਡ, ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ ॥

ਬਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬੰਡਾਈ, ਸ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਡਾਣਕ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਟੀ ਕਣਕ

ਬਡਾਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂਦੇਸ਼ੋਰਨਾਲ ਬੂਤ ਕੰਢਣ ਵਲ ॥

ਬਡਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕੰਢਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਬਡਾਰੂ, ਪੁ:—ਵੰਡਾ ਆਦਮੀ, ਬਜੁਰਗ, ਵੰਡਾ ॥

ਬੰਡਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਮੀਦਾਰ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਨੂੰ
ਬੰਡਾਕੇਸ਼ਾਹ ਨਾ ਹਿੱਸਾ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਡਿਆਉਣਾ

ਬਡਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹੁਣਾ, ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ॥

ਬਡਿਆਈ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਸਭਾ, ਮਾਣ, ਤਰੀਫ਼॥

ਬਡਿਰਾਂਡ, ਵਿ:—ਬਡਾ ਮੰਟਾ ਖਾਲਿਆ ਹੋਆ ਪਸ਼ੂ॥

ਬੰਡੀ, ਸ:—ਲੰਮੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲੀ ਫੜ੍ਹਹੀ॥

ਬਡੀਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਡਿਆਉਣਾ, ਸਲਾਹੁਣਾ॥

ਬਡੇਰਾ, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਬਜੁਰਗਾ, ਦੁਏ ਕੱਲੇ ਬਡਾ॥

ਬਡੌਲ, ਵਿ:—ਸਿਸ ਦੀ ਸਕਲ ਜਾਂ ਬ: ਹਿੱਟ ਬੁਰੀ ਹੈ॥

ਬੱਢ, ਪੁ:—ਅਨਾਮ ਦੀ ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਸਿਰੇ ਜਾਂ ਸਜ਼ੀ ਰਹਿ ਜਾਣ, ਫੌਂਟਾ, ਬੀਰ ਲੋਕੜ ਦਾ ਦੁਕੜਾ॥

ਬੱਢ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਢਾਂ ਠਾਲ ਚੰਕ ਮਾਰਨਾ॥

ਬੱਢ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟ ਕੇ ਅੱਢ ਕਰ ਦੇਣਾ॥

ਬੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਚੰਕ ਮਾਰਨਾ, ਖੱਟਣਾ, ਕਮਾਉਣਾ॥

ਬਢਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੱਖ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਢਲ॥

ਬਢਵਾਉਣਾ } 'ਬਢਾਉਣਾ', 'ਬਢਾਈ' ਵੇਖੋ॥
ਬਢਵਾਈ }

ਬੱਢਾ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਬੀਰ, ਭੰਨ॥

ਬਣਵਾਸ

ਬਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਢਣ ਜਾਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ॥

ਬਢਾਈ, ਸ:—ਵਸਲ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਬਢਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਨ ਵੱਢਣ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ)॥

ਬੱਢੀ, ਸ:—ਜੋ ਰੁਪਯਾ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਠਹੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਖਾਣਾ, ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ)॥

ਬੱਢੁ, ਪੁ:—'ਬੱਢ' ਵੇਖੋ॥

ਬੱਢੁ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਵਾਲਾ॥

ਬੱਢੁ ਖਾਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੜਕਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ॥

ਬਣ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ, ਬੀਆਬਣ॥

ਬਣਚਰ } ਪੁ:—ਸੰਗਲੀ ਜਨੌਰ॥
ਬਣ ਪਸ਼ੂ }

ਬਣ ਬਣ ਪੈਣਾ, ਵਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ॥

ਬਣ ਬਜੀਰ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹਵੇ॥

ਬਣ ਬਣਾਸਤੀ, ਸ:—ਸੰਗਲੀ ਢਲ ਆਦਿਕ॥

ਬਣਬਾਸ } ਪੁ:—ਬਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ॥
ਬਣਵਾਸ }

ਬਣਬਾਸਣ

ਬਣਬਾਸਣ } ਸ: ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ।
ਬਣ ਬਾਸਣ }

ਬਣਬਾਸੀ } ਪੁ: ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬਣਵਾਸੀ }

ਬਣਮਾਹਣੁ } ਪੁ: ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਬਣਮਾਨਸ } ਜੰਗਲੀ ਜੰਗਰ ॥

ਬਣਗਜਾ, ਪੁ: ਜੰਗਲ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸ਼ੇਰ ॥

ਬਣਜ, ਪੁ: ਬੁਧਾਰ, ਸੁਦਾਗਰ, ਮਾਲ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਬੇਚਣਾ ॥

ਬਣਜਣਾ, ਕੁ: ਖਰੀਦਣਾ, ਅਠਾਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸੋਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਣਜਾਰਣ, ਸ: 'ਬਣਜਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਣਜਾਰਾ, ਪੁ: ਬੁਧਾਰੀ, ਫਿਰ ਦੁਰਕ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਜਾਰ ॥

ਬਣਜਾਰੀ, ਸ: ਬਣਜਾਰਾ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਬਣਜਾਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਬਣਜਾਰਣ ॥

ਬਣਤ } ਸ: ਤਿਆਰੀ, ਜੋੜ, ਦੇਸਤੀ,
ਬਣਤ ਬਣਾ } ਮੇਲ, ਯੋਜਨਾ ॥

ਬਣਨਾ, ਕੁ: ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਸਜਣਾ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ (ਕੰਮ), ਬਣਾ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਣਨਾ ਠਣਨਾ, ਕੁ: ਹੱਥੀ ਕੱਪੜੇ ਧਾਉਣਾ, ਸੰਗਰ ਕਰਨਾ ॥

ਬਣਵੇਯਾ, ਪੁ: ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਬਤਰਨੀ

ਬਣਵਾਉਣਾ, ਕੁ: ਦੁੱਧੇ ਕੱਲੇ ਤਿਆਰ ਕਰਾਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਣਾਉਣਾ, ਕੁ: ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਬਣਾਹ, ਪੁ: 'ਵਣਾਹ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਣਿਆ ਬਣਾਇਆ, ਿ: ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਪੂਰਾ ॥

ਬਣੋਈ, ਪੁ: ਭੁਣਵੇਯਾ, ਭੋਣ ਦਾ ਘਰਵਾਲਾ ॥

ਬਣੇਟਾ } ਪੁ: ਦਸਤੂਰੀ ਲੋਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਬਣੇਤਾ } ਵਾਲਾ, ਦਲਾਲ

ਬੋਤ, ਪੁ: ਉਬੋਤ, ਕੇ, ਬੇ ਹੋਥੀ (ਆਉਣਾ), ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਫਿਕੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ (ਪੈਣਾ) ॥

ਸ: ਫਰੋਬ, ਜਮਣ ਦੀ ਤਰੀ (ਆਉਣੀ ਜਾਂ ਏਣੀ), ਅਟਕਲ, ਉਸਤਾਦੀ, ਵੱਲ ॥

ਬੋਤ ਸਿਰ ਆਉਣਾ, ਕੁ: ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਰਾਸ ਆਉਣਾ ॥

ਬੋਤਕ } ਸ: ਇੱਕ ਰਗ ਦੀ ਮੁਰਗਾਥੀ ॥
ਬੋਤਖ }

ਬੋਤਰ, ਸ: ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਰੀ, ਹਲ ਚਾਹੁਣ ਦਾ ਮੋਕਾ ॥

ਬਤਰਨੀ, ਸ: ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਆਤਮਾ ਜਿਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣ ਵਾਸਤੇ ਮਰਠ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗਏ ਮਨਸੀ ਜਾਏ ॥

ਬੱਤਰੀ

ਬੱਤਰੀ, ਵਿ॥—ਬੱਤੀ, ਤੀਰ ਤੇ ਵੇ ॥

ਬਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਵੇਲਾ ਦਫਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਨਾ,
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ।

ਬਤਾਉਂ, ਪੁ॥—ਅੱਥਕ ਮਥ ਹੂਰ ਛਾਜੀ ਵੇਗਣ ॥

ਬਤਾਸਾ, ਪੁ॥—'ਪਤਾਸਾ, ਵੇਖ' ।

ਬੱਤੀ, ਸ॥—ਦੀਵੇ ਦੀ ਵੱਟੀ ।
ਵਿ॥—ਦੋਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਰ ॥

ਬੱਤੀ ਧਾਰੀ, ਸ॥—(ਬਹੁ॥)—ਮਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ
ਦੁੱਧ ।

ਬੱਤੀ ਧਾਰੀ ਬਖਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ
ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਤੀਸਾ, ਵਿ॥—ਬੱਤੀਆਂ ਰੀਜਾਂ ਵੀ (ਦੁਆ,,
ਬੱਤੀਆਂ ਵੀਦਾਂ ਵਾਲਾ (ਮਨੁੱਖ), ਬੱਤੀ
ਕਹਾਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਪੱਥੀ, ਪਤੀਸਾ ॥

ਬਤੀਤ, ਵਿ॥—ਬੀਤਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਗੁਜਰ ਗਿਆ ।
ਹੋ ॥

ਬਤੀਤਮਣ, ਵਿ॥—ਬੀਤ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਤੀਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਬੀਤ ਜਾਣਾ, ਗੁਜਰਨਾ ॥

ਬਤੁਆ, ਪੁ॥—ਜਿੰਨੀ ਹੁੰ ਕੱਤਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਲਈ ਜਾਵੇ ॥

ਬਤੋਲ, ਪੁ॥—ਰੰਗੀ ਤਰੀ ਵੱਟਿਆ ਹੋਯਾ
(ਧਾਗਾ) ॥

ਬਦਨੀਤੀ

ਬਤੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਥੇਰਾ, ਵਿ॥—ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਥਈ, ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ
ਦੇਵੇ ।

ਬਦ, ਵਿ॥—ਬੁਰਾ, ਮੰਦਾ, ਚੁਸ਼ਕ, ਸਰਾਰਤੀ ॥
ਚ॥ ਸੂਰ ॥

ਬਦ ਸਕਣ, ਪੁ॥—ਬਰ ਸਕਣ ।

ਬਦ ਸਕਲ } ਵਿ॥—ਬੁਰੀ ਸਕਲ ਵਾਲਾ,
ਬਦ ਚਤ } ਕੰਝਾ ॥

ਬਦਕਾਰ, ਵਿ॥—ਲੁੱਠਾ, ਜੋ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਬਦਕਾਰੀ, ਸ॥—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਠ ਪੁਣਾ ॥

ਬਦਗੋਈ, ਸ॥—ਨਿੰਦਿਆ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਬਦਜਾਤ; ਵਿ॥—ਕਮੀਣਾ, ਦੁਸ਼ਟ, ਰਿਗੜਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬਦ ਦਮਾ, ਸ॥—ਸਰਾਪ ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਬਦ ਨਸੀਬ, ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਹੈ ॥

ਬਦਨਾਮ, ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਰਆਈ ਹੋਵੇ,
ਨਿਸ਼ਰ ॥

ਬਦਨਾਮੀ, ਸ॥—ਬੁਰਿਆਈ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਬਦਨੀਤਾ } ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਤ ਬੁਰੀ ਹੈ,
ਬਦ ਨੀਯਤ } ਲੋਭੀ ॥

ਬਦਨੀਤੀ, ਸ॥—ਬੁਰੀ ਨੀਤ, ਦੁਸ਼ਟੀ, ਬੁਰਿਆਈ ॥

ਬਦ ਪਰੇਜ਼ੀ

ਬਦ ਪਰੇਜ਼ੀ, ਸ:—ਪਰੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਕਾਉ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬਦ ਡੇਲੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਬਦਕਾਰੀ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਦ ਬਲਾ, ਸ:—ਖਰਾਬ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਬੁਰੀ ਖੁਰਾਕ

ਬਦ ਬੁ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਮੁਸ਼ਕ, ਦੁਰਗੰਧ ॥

ਬਦ ਮਸਤ, ਵਿ:—ਸਰਾਬ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇ ਸੁਰਤ ।

ਬਦਮਜਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਵਿੱਕਾ ।

ਬਦਮਾਸ਼, ਵਿ:—ਦਸ਼ਟ, ਲੁੱਚਾ, ਕੁਕਰਮੀ, ਅਵਾਹ ॥

ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਦਰੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਉਭ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਖਾਸ ਰੰਗ ਦਾ ਤਾਂਸ ਦਾ ਪੱਤਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਬਦਰਾਹੀ, ਸ:—ਉਲਟੇ ਰਾਹ ਧੋਣਾ ਬੱਟੀ ਚਾਲ ॥

ਬਦਲਗਾਮ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਗਾਮ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ ਨਾ ਆਵੇ, ਸ਼ੱਸ਼, ਮੂੰਹ ਜੋਰ ॥

ਬੰਦ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ, ਗੰਢ, ਬੰਧਣ, ਬੰਧੋਜ, ਰੱਸਾ, ਠਪੀ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਬੰਬਾ, ਰੋਕ, ਅਣਕਾਉ, ਕੇਦਾ, ਭਲਵਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਚਾਉ, ਚਲਾਕੀ, ਕਾਗਰ ਦਾ ਪਰਜਾ ਹੱਥ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੁੜੀ ॥

ਵਿ:—ਭੀਜਿਆ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨੌਧਾ, ਖੜਾ, ਉੱਪ, ਜਾਤੋਂ ਥਾਹਰ ॥

ਬੰਦਗੀ

ਬੰਦ ਹੈਜਾ, ਪੁ:—ਹੋਏ ਦਾ ਰੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ਪਰ ਦਸਤ ਕੈ ਨਾਂ ਆਉਣਾ ।

ਬੰਦ ਬੰਦ } ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੋੜ ॥
ਬੰਦੋ ਬੰਦ

ਬੰਦਕੀ } ਸ:—ਸੇਵਾ, ਪੁਜਾ, ਬਗਤੀ, ਨਮਸਕਾਰ,
ਬੰਦਗੀ } ਸਨਾਮ ।

ਬਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦਨਾ, ਥਾਪਨਾ, ਮੰਠਨਾ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ, ਪਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪੁ:—ਕਟੋਰਾ, ਪਿਆਲਾ ॥

ਬੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਰੀ ਧੋਣਾ ।

ਸ:—ਨਮਸਕਾਰ, ਦੀਵੇਤ ॥

ਬਦਨ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ, ਗੁੱਤੇ ਅੰਗ ।

ਬਦਨ ਟੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦਖਣਾ ਆਕੜਨਾ ਜਾਂ ਝੁਕਣਾ, ਜੋਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਾਧਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਨ ਤੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਧਣਾ ॥

ਬਦਨ ਫਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲਾਂ ਠਿਕਲਣੀਆਂ ॥

ਬਦਨੀ, ਸ:—ਜੁਏ ਦਾ ਬੁਧਾਰ ॥

ਬੰਦਬਸਤ, ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਠਰਾ ਉਣਾ, ਦੁਗਤ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸੰਜਮ, ਠਿਕਾਨਾ, ਇੰਤਜਾਮ ।

ਬੰਦਰ, ਪੁ: } ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਾਲ,
ਬੰਦਰੀ, ਸ: } ਉੱਪਾ ਜਨੇਰ । ਮੁਰਖ, ਚੰਚਲ ॥

ਬਦੌਕਾ

ਬਦੌਕਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਰਾਹ ਦੋਸੇ ਜਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰ
ਬਦੌਕੀ, ਸ: } ਕੇ ਜਾਵੇ ॥

ਬਦਰਾ, ਪੁ:—ਹਜਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੇਲੀ ।

ਬਦਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਲੈਣਾ
(ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ), ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਹੋ ਜਾਣੀ
(ਜਾਣਾ), ਹੋਰ ਥਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ (ਜਾਣਾ) ॥

ਬੱਦਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਰ ਬਣ ਕੇ ਜੇਹ: ੧
ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਛਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਘ, ਬੱਦਲ
ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ਾ ।

ਬੱਦਲ ਚਾਲ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਉਡਣਾ ।

ਬੱਦਲ ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਦਲ ਹਟ ਕੇ ਅਸ-
ਮਾਨ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰ ਹਾਲਤ ਹੋ ਜਾਣੀ,
ਵੱਟਣਾ, ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੂਜੇ ਥਾਂ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਰੰਗ ਉੱਡਣਾ। ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ
ਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈਣੀ, ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ
ਭਜ ਜਾਂ ਰੱਖ ਦੇਣਾ, ਹੋਰ ਭੇਖ ਕਰ ਲੈਣਾ
ਨੁਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੀਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਦਲਵਾਈ, ਸ:—ਬੜਾ, ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਬੱਦਲ
ਛਾ ਜਾਣੇ ॥

ਬਦਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਟਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਜੋ ਦੂਜੀ
ਚੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਰਗੀ ਜਾਂ ਮੰਦੀ ਕਰਣੀ
ਦਾ ਫਲ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਬਦਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਟਾਉਣਾ, ਬਦਲਨਾ,
ਬਦਲਵਾਉਣਾ ॥

ਬਦਾਬਦੀ

ਬਦਲਾਉ, ਵਿ:—ਬਦਲਾਉਣ ਜੋਗਾ ॥

ਬਦਲਾਈ, ਸ:—ਬਦਲਾਉਣ ਦਾ ਭਾਉ ॥

ਬਦਲਾਖੀ ਧੁੱਪ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਜੋ
ਸਾਫ਼ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਆਵੇ ॥

ਬਦਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੱਦਲ, ਬਦਲ, ਵੱਟਾ,
ਪਹਿਰਾ ਬਦਲਣਾ ॥

ਬਦਲੀ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬਦਲੇ, ਵੱਟੇ, ਕਿਸੇ
ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਬਦਲੋ, ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ, ਖਾਤਰ, ਵੱਟੇ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਬਦਵਾਣੀ, ਸ:—ਬੱਦ੍ਰ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬੰਦਜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਾ, ਮਨੁੱਖ, ਨੌਕਰ, ਦਾਸ ॥

ਬੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਨੌਕਰ, ਗ਼ਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੋਦਾਰੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਬੰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦਣਾ ਕਰਾਉਣੀ, ਪੈਰੀ
ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਬਦਾਣ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਵੰਡਾ
ਹਥੋੜਾ ॥

ਬਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਹੱਲ ਝੂੜ, ਹੱਲ ਝੂੜ ਵਰਗੀ
ਮਠਿਆਈ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਨਹੀਂ (ਅਨਾਰ
ਅੰਗੂਰ) ।

ਬਦਾਬਦੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ, ਹਿੱਸੇ ਜੋਰੀ,
ਜਥਰਦਸਤੀ ॥

ਬਦਾਮ

ਬਦਾਮ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੇਵਾ ॥

ਬਦਾਮ ਰੋਗਣ, ਪੁ:—ਬਦਾਮ ਦੀ ਗਿਰੀ ਦਾ ਰੋਲ ॥

ਬਦਾਮੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਬਦਾਮ ਦੀ ਬਕਲ ਜ ਰੋਗ ਦਾ ॥

ਬਦੀ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਬੇਦੀ, ਸ:—ਬੀਮਤ, ਟਹਿਲਣ, ਲੋਭੀ, ਲੋਧੇ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ॥

ਪੁ:—ਕੇਦੀ ॥

ਬੇਦੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੇਦ ਖਾਨਾ, ਜਲ ਖਾਨਾ ॥

ਬੇਦੀ ਮਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ: ਸ:—ਕੈਤੀ, ਕੈਣਣ ॥

ਬੇਦੂ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬੇਦੂ } ਪੁ:—ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ
ਬੇਦੂ (ਦੀ) } ਸ਼ਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਥਾਂ
ਟਿਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ॥

ਬੇਦੂਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ ॥

ਬੇਦੂਕ } ਸ:—ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਬੇਦੂਕ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਬੇਦੂਕੀ } ਪੁ:—ਬੇਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬੇਦੂਕੀ }

ਬੇਦੂਕੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਰੀ ਬੇਦੂਕ, ਵੱਡੀ ਤਲ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਬੇਦੂਕ ॥

ਬੇਦੂਕੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਬੇਦੂਕੜਾ ॥

ਬਪਾਈ

ਬੈਦੋਬਸਤ, ਪੁ: } 'ਬੈਦ ਬਸਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੈਦੋ ਬਸਤੀ, ਸ }

ਬੈਦੋਬਦੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਬਦਾ ਬਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਧ, ਸ:—ਗਿਲਦੀ, ਫੌਜਾ ॥

ਪੁ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੋਹਣਾ ॥

ਵਿ:—ਬੈਧ, ਬਹੁਤ ॥

ਬਪੁਕ } ਪੁ:—ਚਿੜੀ ਮਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਕਸ਼ਾਦੀ ॥
ਬੋਪਕ }
ਬੋਪਕ }

ਬੋਪਣ, ਪੁ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚੋਬ, ਰਕ, ਵਿਅਨ, ਢਾਹੀ, ਬਾਧਾ ॥

ਬਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਪੇਤ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ॥

ਬੋਪਪ, ਪੁ:—ਭਰਾ ਭਾਈ, ਸਾਥ, ਸਬੰਧੀ ॥

ਬੋਪਰੀ, ਸ:—ਭੁੱਤੇ ਦਾ ਪਠਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ਜਾਂ ਪੱਟੀ ॥

ਬਪਵਾਉਣਾ } 'ਵਪਵਾਉਣਾ' ਵਪਵਾਈ ਵੇਖੋ ॥
ਬਪਵਾਈ }

ਬੋਧਾ, ਵਿ:—ਬੀਨਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਕੇਦੀ ॥

ਬੋਧਾ, ਪੁ:—ਬਾਧਾ, ਰੋਕ, ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਬਪਾਉ } 'ਵਪਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਪਾਉਣਾ }
ਬਪਾਉ }
ਬਪਾਈ }

ਬਧਾਨ

ਬਧਾਨ } ਪੁ:—ਬੁਧੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜੋ ਰਕਮ
ਬੰਧਾਨ } ਧਰਮ ਅਰਥ ਦੇ ਨੀ ਠਹੁਏ ਜਾਵੇ,
ਲਾਗੇ ॥

ਬਧਾਵਾ, ਪੁ:—'ਵਧਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੀ, ਸ:—'ਬਧੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੀਆ }
ਬਧੀਕ } 'ਵਧੀਆ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਬਧੀਕੀ }

ਬੰਧੂਆ, ਪੁ:—ਕੈਦਾ, ਬੰਦਾ ਆਦਿ ਹੋਇਆ ॥

ਬਧੇਸ } ਪੁ:—ਸੁਖ ਪੁਣਾ ਅਰਥਾਏ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ
ਬਧੇਸ } ਕੰਮ, ਸੁਗਤ, ਬੰਦਬਸਤ, ਬਧਾਨ, ਲਾਗੇ ॥

ਬਧੇਜੀ } ਵਿਛ—ਜੋ ਬਧੇਸ ਰਖੇ, ਬੰਨ੍ਹ ਕ
ਬਧੇਜੀ } ਰੰਗਿਆ ਹੋਵਾ ॥

ਬਧੇਰਾ, ਵ:—'ਵਧੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੇਤ, ਪੁ:—'ਬਧਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੇਤਰ } ਸ:—ਟਾਪੂ, ਸਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮੀ ਵਿਚ
ਬਧੇਤਰੀ } ਵੰਡ ਕੇ ਕੇ ਅਨਾਜ ਬਰ ਰਹੇ ॥

ਬਨਸ, ਪੁ:—'ਬੰਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਨਸਪਤ } ਸ:—ਸੰਗਲੀ ਫਲ, ਛਾਸੀ ਤਰ-
ਬਨਸਪਤੀ } ਕਾਰੀ, ਸਬਜੀ ॥

ਬਨਸਣ, ਸ: } 'ਬੰਸਣ' 'ਬੰਸੀ' ਵੇਖੋ ।
ਬਨਸੀ, ਪੁ: }

ਬੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਗੰਧਾ, ਰੱਕ, ਬੰਦ, ਕਬਜ਼ੀ, ਪਸਾਬ
ਨਾ ਆਉਣਾ ॥

ਬੰਨਾ

ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਦ ਬੰਦੀ ਕਰਨੀ,
ਬੰਨ੍ਹ ਲਾਣਾ } ਪਾਠੀ ਦੀ ਰੋਕ ਬਨਾਉਣੀ ॥

ਬੰਨ੍ਹਣ, ਪੁ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ, ਰੱਸੀ, ਪੱਟੀ
ਮੇਲ, ਜੋੜ ।

ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਥੇ ਪਾਬ ਨੀ ਮੰਤਰਾ, ਬਨਾ-
ਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ ।

ਬੰਨਗੀ, ਸ:—'ਬੰਨਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੰਨਦੁਆ, ਸ:—ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲਕ
ਨੂੰ ਮਿਟੀ ਦੇ ਵੇਰ ਉੱਪਰੋਂ ਬੁਟਾਉਣ ਦੀ
ਰੀਤ ॥

ਬੰਨਫਸੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਘਾਹ ॥

ਬੰਨਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਨਾ, ਲਾਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਮੁੰਢੇ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਹੋਵੇ ।

ਬੰਨਰੀ, ਸ:—ਭੀ, ਨਵਰਤੀ, ਨਵੀਂ ਵਹੁਟੀ ॥

ਬੰਨਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਉੱਠਾ ਛੱਜਾ
ਜੁੜਾਉਣਾ ॥

ਬੰਨਵਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਰੀਜ ਬੰਨਾਉਣ ਦੀ
ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਬੰਨਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਬੰਨਾ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਕੈਦਾ, ਪਾਸਾ, ਉੱਚਾ ਕਿਨਾਰਾ,
ਲਾਜ਼ਾ ॥

ਬੈਨਾ ਬੈਨਾ

ਬੈਨਾ ਬੈਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਮਿੱਠੀ ਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ
ਬਣਾਈ ਹੋਈ ॥

ਬਨਾਉ, ਪੁ:—ਬਨਾਉਣ, ਸ਼ਕਲ, ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਬਨਾਉਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਰਾ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣੀ
ਹੋਵੇ, ਕਾਰੀ ਯਾਰੀ, ਝੁੱਠੀ ਗੱਲ, ਟਿਪਾਵਾ ॥

ਬਨਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਨਾਈ, ਸ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਨਾਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਨਾਤੀ, ਵਿ:—ਬਨਾਤ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਬਨਾ ਬਨਾਇਆ, ਵਿ:—'ਬਣਿਆ 'ਬਣਾਇਆ'
ਵੇਖੋ ॥

ਬਨਿਆਇਨ } ਸ:—ਬਾਣੀਏ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ
ਬਨਿਆਨੀ } ਪੀ ਭੋਲ ॥

ਬੈਨੀ, ਸ:—ਨਹੀਂ ਵਹੁਟੀ, ਨਵਰਨੀ ॥

ਬਨੀਆ, ਪੁ:—ਭਿਕ ਜਾਤ, ਹਟਵਾਣੀਆ, ਸੁਮ,
ਭਗਵਾਲ ॥

ਬਨੀਤ (ਤਾ), ਵਿ:—ਬਣਨੀਤ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ
ਵਾਲਾ, ਲੋਭੀ ॥

ਬਨੇਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਨਾ, ਛਤ ਦੇ ਉਢੇ ਹੋਏ ਦੇ ਵਾਸਤੇ
ਉੱਚੀ ਕੰਧ ॥

ਬਨੈਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਡਿਆ ਹੋਇਆ
ਕੁੜੀ ॥

ਬਬਾਣ

ਬਬਾਣ, ਸ:—ਪੁਲ, ਬੀਬੀ, ਪਿਆਰੀ ਕੁੜੀ, ਜਨਾਨਾ
ਨਾਉ ॥

ਬ-ਤਿਸਮਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਕੇ
ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗੱਤਾ ਦੇ ਕੇ ਦੀਸਾਈ
ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਗੱਤ (ਦੇਣਾ, ਲੇਣਾ) ॥

ਬਰਾ } 'ਬਰਾ' ਅਤੇ 'ਵਫ਼ਾਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਰਾਤ }

ਬੋਬ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਬਾਪੂ ॥

ਬੋਬ, ਪੁ:—ਗਡੀ ਤੀਆ ਅਗਲੀਆਂ ਲਮੀਆਂ
ਲਕੜੀਆਂ, ਪਾਟਣ ਵਾਲਾ ਗੱਲਾ, ਨਾਲੇ
'ਬੋਬਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਬਰੇ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ
ਪਾਸ, ਨੀਕਰਾ ॥

ਬੋਬਰਾਨਾ, ਸ:—ਬਾਵਰਾਨਾ, ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਬਰੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ,
ਮੰਨ ॥

ਬੋਬਲ, ਪੁ:—ਝਾਲਰ, ਕੈਨੀ, ਢੁੰਮਕ ॥

ਬਬਾ, ਪੁ:—ਅਖਰ 'ਬ' ॥

ਬੋਬਾ, ਪੁ:—ਛੁੱਟ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਧਾਰ, ਨਕਸ਼ਾ, ਟੂਰੀ, ਨਾਲੀ, ਚੋਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲੀ ਭਾਫ਼ ਦੀ ਗੱਤੀ ਇੰਜਣ ॥

ਬਬਾਣ, ਪੁ:—ਛੁੱਟੇ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਅਰਥਾਤ ਜਸ
ਨੂੰ ਦਫਿਨਾਈ ਅਸੰਫਕ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਹੋਵੇ, ਦੇਉਤਿਆਂ ਦਾ ਉਤਰ ਖਰੋਲਾ ॥

ਬੰਬੀ

ਬੰਬੀ, ਸਃ—ਬੰਬੀ ॥

ਬੰਬੀਹਾ, ਪੁਃ—ਇਕ ਨਿਰਾ ਜੇਹਾ ਪੰਖੇਰੁ ॥

ਬੰਬੀਰਾਟ, ਸਃ—ਸਿਕ ਦਾ ਪੀਆਂ ਵਾਲੀ
ਗੰਗੀ ॥

ਬਬੁਲ } ਪੁਃ—ਇਕ ਤਰਾਂ ਕਾ ਕਿਕਰ ॥

ਬੰਡਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ, ਬਥੇਰਾ, ਵਰ ਸਾਰਾ
(ਪਾਣੀ) ॥

ਬਮ } ਸਃ—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਾਗ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਬੰਬ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੀ ਨੁਕਤਾ ਦੀ
ਰੱਸੀ ॥

ਬਮੁਣਉ, ਪੁਃ—ਬਾਹਮਣ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਬਾਹਮਣ ਪ੍ਰਤਾ ॥

ਬਮੁਣੈਟਾ, ਪੁਃ—ਬਾਹਮਣ ਦਾ ਬੇਟਾ ॥

ਬਮੁਣੈਟੀ, ਸਃ—ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਬੰਟੀ, ਬਾਹ-
ਮਣੀ ॥

ਬਮ ਮਹਾਦੇਉ, ਵਿਸਮਯਕ—ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੀ
ਜਧ ॥

ਬਮਾਣ, ਪੁਃ—‘ਬਰਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਮਾਰ, ਵਿਃ—ਜੇ ਤਕੜਾ ਨਹੀਂ, ਜੰਗੀ ॥

ਬਮਾਰੀ, ਸਃ—ਸਰੀਰ ਦਾ ਠੀਕ ਨਾਂ ਹੋਣਾ
ਹੋਗ ॥

ਬਮਾਲਕ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ,
ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਖੁੱਸ ਗਈ ਹੋਵੇ ॥

ਬਰ ਦੇਣਾ

ਬਸਤਾ } ਪੁਃ—ਨਿਕਾ ਪੰਛੀ ਜੋ ਸਿਖਾਇਓ ਨਾਲ
ਬੋਝ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਯਾ, ਪੁਃ—ਬਾਸ ਬਿਹਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਗੁਣੇ,
ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਨੂਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ
ਸੱਸਾਂ ਜਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਬਯਾਸ
ਬਯਾਸੀ
ਬਯਾਹ
ਬਯਾਹਣਾ
ਬਯਾਕਲ
ਬਯਾਕਲਤਾ
ਬਯਾਜ
ਬਯਾਜੜ
ਬਯਾਜੜੀਆ } ‘ਬਿਆਸ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਯਾਜੀ
ਬਯਾਜੁੜ
ਬਯਾਜੂ
ਬਯਾਣਾ
ਬਯਾਹ
ਬਯਾਪਣ
ਬਯਾਧੀ

ਬਰ, ਪੁਃ—ਲਾਗਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਸੱਚੀ
ਅਸੀਸ, ਜੋ ਰਿਸ਼ੇਰ ਦੇਵਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜਾ
ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਬਰ ਜੋਗ } ਵਿਃ—ਵਿਆਹੁਤ ਜੰਗੀ (ਕੁੜੀ),
ਬਰ ਪਰਾਪਤ } ਮੁਟਿਆਰ ॥

ਬਰ ਦੇਣਾ, ਵਿਃ—ਸੱਚੀ ਅਸੀਸ ਦੇਣੀ, ਕੰਨਯਾ
ਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਬਰ ਮਿਚਣਾ

ਬਰ ਮਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਹੋ ਸਕਣਾ, ਵਿਆਹੋ
ਆਉਣਾ ॥

ਬਰਸ, ਪੁ:—ਵਰ੍ਹਾ, ਸਾਲ, ਬਾਰੀ ਮਹੀਨੇ ।

ਬਰਸ ਹੋਢ, ਸ:—ਵਰ੍ਹੇ ਗੀਢ, ਜਨਮ ਦਾ
ਦਿਨ ॥

ਬਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਣਾ, ਵਰ੍ਹਣਾ, ਮੀਂਹ
ਪੈਣਾ ॥

ਬਰਸਰ, ਪੁ:—ਕਦਰ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ।

ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ ॥

ਬਰਸਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਹੋ ਸਕਣਾ,
ਵਾਰੇ ਆਉਣਾ ॥

ਬਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੀਂਹ ਪੁਆਉਣਾ,
ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ।

ਬਰਸਾਉ, ਵਿ:—ਬਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ
ਬਰਸਣ ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ।

ਬਰਸਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਮਾਏ ਜਾਂ ਸੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰ
ਨੀਆਂ, ਚੰਡਣਾ ॥

ਬਰਸਾਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ
ਪੈਣਾ ਹੋ, ਬਰਖਾ ॥

ਬਰਸਾਤੀ, ਸ:—ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਹਵਾਦਾਰ ਥਾਂ
ਸਥਾਤ, ਮੌਮ ਜਾਮਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਰੋਗ ॥

ਵਿ:—ਬਰਸਾਤ ਦਾ ॥

ਬਰਸਾਤੂ, ਵਿ:—ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜੋਗਾ
(ਕਪੜਾ), ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆ
ਘਾਹ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੀ

ਬਰਸੀਣੀ, ਸ:—ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਦੀ ਨਿਆਜ ਜੋ ਮੁਸਤਮਾਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ।
ਵਰ੍ਹੀਣੀ ॥

ਬਰੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰ੍ਹਣਾ, ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ, ਬਰਖਾ
ਹੋਣੀ, ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਰੁਣਾਉ, ਵਿ:—ਬਰੁਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਰੁਣ
ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਬ੍ਰਹਮ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ, ਜਗਤ ਦਾ ਆਦਿ
ਕਾਰਣ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਯਾ, ਸ:—ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਜਾਨਣਵਾਲਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ (ਚਰਯ), ਪੁ:—ਜਤੀਸਤੀਰਹਿਣਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਪਸ਼ੁਣ ਵਾਲਾ,
ਵਿਦਵਾਨਥੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਪ,
ਤਪੱਸੀ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸੰਗ ਠਾਂ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਭੰਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ, ਦੁਆ ॥

ਬ੍ਰਹਮਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ
ਦੀ ਬਿੰਦਿਆ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਣ ਜੁਆਲਣੇ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ,
ਸਰਗ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣ } 'ਬ੍ਰਾਹਮਣ' ਅਧਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬ੍ਰਹਮਣੀ }

ਬ੍ਰਹਮਾ

ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪੁ:—ਸਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮੰਡ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ, ਭੂਯੋਲ, ਸਰਿਸ਼ਟ ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਪੁ:—ਬਰਸ, ਸਾਲ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਉਣਾ } 'ਬਰਸਾਉਣ' 'ਬਰਸਾਉ' ਵੇਖੋ ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਉ

ਬ੍ਰਹ੍ਮੀਣਾ, ਪੁ:—'ਵ੍ਰਹ੍ਮੀਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮੀਣੀ, ਸ:—'ਬਰਸੀਣੀ' ਵੇਖੋ ।

ਬਰਹ੍ਮਣ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਆਦਿ ਦੀ ਸੋਜ ॥

ਬਰਕ, ਪੁ:—'ਵਰਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਕਣ } ਪੁ:—ਪਲਸ਼ ਦਾ ਸੰਪਾਰਾ,
ਬਰਕਣ ਦਾਜ } ਪੰਥ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰ

ਬਰਕਣ ਦਾਜੀ } ਸ:—ਬਰਕਣਦਾਜ ਦਾ
ਬਰਕਣੀ } ਕੰਮ ।

ਬਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਡ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਗਲਵੇ ਹੋਣਾ, ਚੰਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਿਟਾ
ਅਤੇ ਸਾੜ ਹੋਣਾ, ਚਮਕਣਾ । ਬੋਲਣਾ ।

ਬਰਕਤ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਬਧ, ਚੋ ਕ,
ਗਿਨਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ।

ਬਰਕਤੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਟੁਕੜਾ ।

ਬਰਕਾ, ਪੁ:—'ਵਰਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਖਣਾ, ਪੁ:—ਬਰਖਾ ਹੋਣੀ, ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ,
ਜੰਸਣਾ ॥

ਬਰਤ ਸਰਤ

ਬਰਖਾ, ਸ:—ਮੀਂਹ, ਬਾਰਸ਼, ਅਗਸਤੋਂ ਜੋ
ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਰਖਾ ਹੁੰਤ, ਸ:—ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਬਹਾਰ ॥

ਬਰਖਿਲਾਫ਼, ਵਿ:—'ਬਿਰੁੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਖੁਰਦਾਰ, ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਨੇਕ ਲੜਕਾ,
ਬੀਬਾ ।

ਬਰਖੁਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਅਸੀਸ, ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ॥

ਬਰਗ, ਪੁ:—'ਵਰਗ' ਵੇਖੋ, ਹੋਟੀ ਦਾ ਟੁੱਕ ॥

ਬਰਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟੋਰਨਾ, ਮਨਾਉਣਾ
ਸਮਝਾਉਣਾ, ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਲਾਉਣਾ ।

ਬਰਗਾ, ਪੁ:—'ਵਰਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਿਚ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਛੋਟਾ
ਸਕੂਲ ਜੋ ਉਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬਰਛਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਨੌਕਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ।

ਬਰਛੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਰਛਾ ॥

ਬਰਛੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਬਰਛੀ ਮਾਰੇ ॥

ਬਰਜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਵਰਜਣਾ' ਆਦਿਕ
ਬਰਜਾਣਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਬਰੀਜੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਕਿੱਲ ਜਾਂ ਮੇਖ ॥

ਬਰੇਤ, ਪੁ:—ਪੁੰਨ ਬੰਦਣ ਵਾਸਤੇ ਛੁੱਛਾ ਰਹਿਣਾ
ਰੋੜ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਬਰਤ ਸਰਤ, ਪੁ:—ਹਿੰਸਾ, ਮੇਲਗੋਲ, ਵਰਗਾਡਾ,
ਸਲੂਕ ॥

ਬਰਤਮਾਨ

ਬਰਤਮਾਨ, ਵਿ:-ਸੋ ਹੁਣ ਵਰਤੀਆ ਹੈ, ਹੁਣ
ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਬਰਤਵਾਰਾ, ਪੁ:-ਰੀਤ, ਵਰਤਾਰ, ਵੰਗ, ਸ ਝ ॥

ਬਰਤਣ, ਪੁ:-ਭਾਂਡਾ ॥

ਸ:-ਵਰਤਾਰਾ, ਬਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੋਭ ਦੇਣ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ
ਲੈਣਾ ॥

ਬਰਤਾ, ਪੁ:-ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ,
ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਬਰਤਾਰਾ, ਪੁ:-ਹਿੰਸਾ, ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਰਿਵਾਜ,
ਦਲਣ ॥

ਬਰਤੀ, ਪੁ:-ਬਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਬਰਤੋਂ, ਸ:-ਫੈਲ ਦੇਣ, ਮੇਲਗੇਲ, ਸ ਝ ।

ਬਰਦਾ, ਪੁ:-ਨੌਕਰ, ਗੁਲਾਮ ॥

ਬਰਦੀ, ਸ:-ਲੋੜੀ, ਗੋਲੀ, ਸੀਂਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਇੱਕੋ
ਜੇਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ।

ਬਰਨ, ਪੁ:-ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ,
ਰੰਗ, ਪੁਸ਼ਾਕ, ਵੰਗ, ਅੱਖਰ ।

ਬਰਨ ਫਿਕਰੇ, ਪ:-ਸੋ ਜਾਤ ਪਾਤ ਸ ਬਿਚਾਰ
ਨਾ ਕਰ ॥

ਬਰਨਣ, ਪੁ:-ਬਿਆਣ, ਕਥਾ, ਹਾਲ, ਵਿਬਿਆ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਬਰਲ

ਬਰਨਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਛਲ ਦਾਰ ਰੁੱਖ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ
ਪਾਇਏ ਜੋ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਰੁੜੀ
ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ॥

ਬਰਛ, ਸ:-ਠੰਡ ਨਾਲ ਜੀਮਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਲੀ ।

ਬਰਛਾਣੀ, ਵਿ:-ਬਰਛ ਦਾ, ਬਰਛ ਨਾਲ ਜਾਂ
ਬਰਛ ਵਰਗਾ ਠੰਡਾ ॥

ਬਰਛੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੀ ਮਠਿਆਈ, ਖੌਂਦੇ ਦੀ
ਟਿੱਕੀ ॥

ਬਰਬਰ } 'ਬਰਾਬਰ' ਅ ਦੁਕ ਰੇਰ

ਬਰਬਾਦ, ਵਿ:-ਤਬਾਹ, ਉਜੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ
ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ॥

ਬਰਬਾਦੀ, ਸ:-ਤਬਾਹੀ, ਮੱਤਿਆ ਨਾਸ, ਉਜੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਬਰਮ, ਪੁ:-'ਵਰਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਮ, ਪੁ:-'ਬਰਮ' ਵੇਖੋ

ਬਰਮਾ } 'ਵਰਮਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਬਰਮੰਉਣਾ
ਬਰਮੀ

ਬਰਮੇਰੇ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਮੋਟਾ ਉੱਨ ਦਾ
ਕਪੜਾ ।

ਬਰਯਾਮ, ਵ:-'ਵਰਿਆਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਲ, ਪੁ:-ਮਸਰੀ, ਪਾਗਲ ਪੁੱਠਾ, ਬੇ ਬਰਮੀ
(ਜਾਣਾ) ॥

ਬਰਲਾਟ

ਬਰਲਾਟ, ਸ਼ਾ-ਬਕਵਾਦ, ਮੁਰਖਤਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਬਰਵੱਟਾ, ਪੁ:-'ਬਹੁੱਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਵਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਗਾਗਣੀ, ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥

ਬਰਵਾਲਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ, ਚੌਕੀਦਾਰ ॥

ਬਰਵਾਲੀ, ਸ਼:-ਬਰਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਰੜ, ਪੁ:-ਬਕਵਾਦ, ਬੁਠੀ ਸ਼ੇਖੀ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ), ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਮੰਗਤਿਆਂ ਦੀ ॥

ਬਰੜੀ, ਪੁ:-ਬਕਵਾਦ, ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੱਲ ਦਾ ਵਸਾਹ ਠਹੀ ॥

ਬਰੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਣਨਾ, ਨੀਂਦਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ॥

ਬਰੜੀ, ਸ਼:-ਬਕਵਾਦਣ, ਬਰੜ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਰਾ, ਪੁ:-ਬਰਮ, ਕਲੰਕ, ਉੱਜ, ਬੁਠਾ ਦੱਸ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਬਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਜੀ ਲਾਉਣਾ ॥

ਬਰਾ ਸੂਹੀ, ਸ਼:-ਜੋ ਕਪੜੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲ ਦਿਨ ਲਾਏ ਦਾ ਪੋਉ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ
ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ, ਸ਼: } ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਦਰੀ

ਬਰਾਗੀ, ਪੁ:-ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣਾ, ਮੋਹ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਤਪੱਸਿਆ ॥

ਬਰਾਗ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਛੱਡ ਦੇਣੇ ॥

ਬਰਾਗਣ, ਸ਼:-ਬਰਾਗੀ ਮਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸਕਲ ਹੋ ॥

ਬਰਾਗੀ, ਪੁ:-ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉਦਾਸ, ਤਪੱਸੀ, ਇੱਕ ਬਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਮਾਸ ਸਰਾਬ ਨਹੀਂ ਛੋਹਦੇ ॥

ਬਰਾਛਾਂ, ਸ਼:-(ਬਹੁ: ਬਸ)-ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਠੁੱਕਰਾਂ ॥

ਬਰਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੋਭਾ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੈਠਣਾ, ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣਾ, ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰਹਿਣਾ, ਵੱਸਣਾ ॥

ਬਰਾਜਮਾਣ, ਵਿ:-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਯਾ, ਚਮਕਦਾਰ, ਮੌਜੂਦ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਰਾਂਡਾ, ਪੁ:-ਕਮਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਬਰਾਂਡੀ, ਸ਼:-ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਗਰਮ ਕੋਟ, ਇੱਕ ਸਰਾਬ ॥

ਬਰਾਣੀ ਜਮੀਨ, ਸ਼:-ਮੀਂਹ ਦੇ ਆਸਰੇ ਜੋ ਧਰਤੀ ਹੈ ॥

ਬਰਾਤ, ਸ਼:-ਸੰਵ, ਜਨੇਤ, ਹਿੰਸਾ, ਭਾਗ

ਬਰਾਤੀ, ਪੁ:-ਜਾਵੀ, ਜਨੇਤੀ ॥

ਬਰਾਦਰੀ, ਸ਼:-ਇੱਕੋ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਾਈ ॥ ਭਾਗ, ਸਭਾ ॥

ਬਰਾਬਰ

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:—ਜਿਹੜੇ ਜੇਹਾ, ਇੱਕਸਾਰ, ਠੀਕ, ਸਧਾ, ਖੋਧਰਾ, ਮਿਲਦਾ, ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਜਾਂ ਹਾਠ ਦਾ ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਗਾ-ਤਾਰ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪ:—ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਵਾਕਰਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਭਾਵ ਦੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਏਕ ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਬਰ ਬੰਸ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸ ਜਾਂ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ, ਕੰਮ ਸਰਨਾ ।

ਬਰਾਬਰੀ, ਵਿ:—ਤਕੜ, ਤਲੇਰ, ਬਹਾਦਰ ।

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਤਜਾਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨੀਰ ਜਾਤ ।

ਬਰਾਬਰੀ, ਵਿ:—ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਜਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦਾ (ਰਾਜ ਆਦਿਕ) ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਵਿ:—ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਛੁੱਟਣ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਸ:—ਵਰੀ ਦੇਖੋ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਵਿ:—ਮਹੀੜ, ਪਤਲ, ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:—ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਘਾਹ ॥

ਬਰਾਬਰੀ (ਦ), ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਦਾਗ ॥

ਬਲ ਸੁਰਾ

ਬਰਾਬਰੀਆ, ਪੁ:—ਜੋ ਬਦੀ ਰੂਪ ਪਾਰਣ ਕਰੇ, ਪਖੰਡੀ, ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਵਾਗ, ਚਟਾਕ, ਵਿੰਸੀਆ ਜਿੱਥੇ ਥੀਰ ਜਾਂ ਜੋਆ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਰ੍ਹਾ ਨਾ ਵਾਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥ *follow*

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:—ਬਰਾਬਰ, ਬੇਬੀ, ਜੋ ਬਖਸ਼ੇ ਪੈਂਦੇ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਦੇ ਵਿਰਕਾਰ ਸੁੱਕੀ ਰੋਤਲੀ ਪਰਤੀ ॥

ਬਰਾਬਰੀ (ਦੋ), ਸ:—ਅੰਨ, ਰਸਤ, ਬੁਰਾਕ ॥

ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਆਮ੍ਰੇ ਸਾਮ੍ਰੇ ॥

ਬਰਾਬਰੀ ਬਰਾਬਰੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਢਣਾ, ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:—ਰੀਲ ਦੇ ਚੁੱਖ ਦੀ ਗੰਦ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਬੰਦੂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਢਲ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:—ਬਰਾਬਰ 'ਬਰਾਬਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਲ, ਪੁ:—ਜੇਰ, ਵਲ, ਵੇਰ, ਮੇਰ, ਪੇਰ (ਬਲ-ਦਾਰ = ਮੁੜਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਸ:—ਕਰਬਾਨੀ, ਵਾਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ ॥

ਬਲ ਸੁਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਤਕੜਾ, ਛੋਟਾ ਜੋਰ-ਬਰ ॥

ਬਲ ਖਾਣਾ

ਬਲ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ
ਖਿੜਨਾ ॥

ਬਲ ਛੱਲ, ਪੁ:—ਧਖਾ, ਫਰੋਬ, ਮਕਰ ॥

ਬਲ ਦਾਣ, ਪੁ:—ਬਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੁਰਬਾਨੀ ॥

ਬਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋੜਨਾ, ਫਰਨਾ, ਚਾਰਨਾ,
ਕਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਬਲ ਪੈਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ ਪੈ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਬਲ ਬੱਕਰਾ, ਪੁ:—ਤੋਵੀ ਦੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ
ਹੋਯਾ ਬਕਰਾ ॥

ਬਲ ਬਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਿਹਾਰ ਜਾ ਕੁਰ-
ਬਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਲ ਭੱਖ, ਪੁ:—ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਨਕੀ-
ਮੀ ਸੇ, ਦਵੇਰੇ ਦੀ ਬਲੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਲ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ,
ਬਲ ਵੰਤ (ਵਾਨ) } ਭਾਵ ॥

ਬਲ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਚੁਵੇਰੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਬੱਲ, ਸ:—ਸੁਹਾਗੇ ਜਾਂ ਹਲ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥

ਪੁ:—ਵੱਲ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਵੱਲ ॥

ਬਲੁਣਾ, ਪੁ: } ਚੰਡੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਠੀ ਦਾ
ਬਲੁਣੀ, ਸ: } ਭਾਵ ॥

ਬਲ ਹਾਰ } 'ਬਲਿਹਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਲ ਹਾਰੀ }

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ

ਬਲਕ } ਯੰਜਕ:—ਪਰ, ਸਗੋਂ, ਹੱਥ, ਹੋਰ
ਬਲਕਣ } ਬੀ ॥
ਬਲਕੇ }

ਬਲਕਾਰ, ਪੁ:—ਜੋਰ, ਜਾਕਤ, ਘਮੰਡ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਬਲਖੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਛਾਲਰ ॥

ਬਲਗਮ, ਸ:—ਕੜ, ਖੰਘ ਨਾਲ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੀ ਮੈਲ ॥

ਬਲਗਮੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲਗਮ ਦਾ
ਜੋਰ ਹੈ, ਖੰਘਲ ਵਾਲਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਬਲਗਣ } ਸ:—ਘੋਰਾ, ਬਾੜ, ਮਦਾਣ ਦੇ
ਬਲਗੁਣ } ਗਿਰਦੇ ਦਾ ਕੰਧ ॥

ਬਲਟੇ (ਹਾ), ਪੁ: }
ਬਲਟੇਹੀ, ਸ: } 'ਬਲਟੇ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸ ਭੜਕਣੀ, ਜਲਨਾ, ਸੜਨਾ,
ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਬਖ
ਦੇਣਾ ॥

ਬਲਦੀ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ
ਜਾਂ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਬਲਦ } ਪੁ:—ਬੈਲ, ਵੱਗਾ, ਸਾਨ੍ਹ ॥
ਬਲਧ }

ਬੱਲਮ, ਸ:—ਬਰਛਾ, ਠੰਜਾ, ਭਾਝਾ ॥

ਬੱਲਮਟੇਰ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋ
ਸਿਪਾਹੀ ਬਣੇ ਅਤੇ ਤਲਵ ਨਾਲਏ ॥

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਬੱਲਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰੀ

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਬਲਮਾ, ਪੁ:—ਆਸਕ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਕੰਤ, ਖਸਮ ॥

ਬਲੱਯਾ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਬਲਾਈਆਂ, ਬਲਾਵਾਂ, ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ।

ਬਲੱਲਾ, ਪੁ: }
ਬਲੱਲੀ, ਸ: } ਮੁਰਖ, ਸਿੰਧਾ, ਭੱਲਾ, ਅਲੁੜ ।

ਬਲਾ, ਪੁ:—ਵਲਾ, ਲੰਮੀ ਗੋਲ ਲਕੜੀ ॥

ਬਲਾ, } ਸ:—ਮੁਸ਼ੀਬਤ, ਬਿਪਤਾ, ਔਖ, ਬੁਝੇਲ,
ਬਲਾਇ } ਭੁਤ ॥

ਵਿ:—ਤਰਾਰੀਤਾ (ਨੀ), ਬਗ਼ਾਲੂ, ਖੋਬ
ਦੁਸਤ ॥

ਕੀ ਬਲਾ ਹੈ, ਬੁਝ ਜਾਂ ਨਕਾਰ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ॥

ਬਲਾ ਤੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਬਲਾ ਲੈਣਾ }
ਬਲਾਈਂ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਫਰਨਾ ।

ਬੱਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਂਦ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਫੱਟੀ ॥

ਬਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਪਰਗਾਉਣਾ ॥

ਬਲਾਇਤ }
ਬਲਾਇਤਣ } 'ਵਲਾਇਤ' ਆਤਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਲਾਇਤੀ }

ਬਲਾਈਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਬਹੁਤ ਬਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ॥

ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਦੁਰ ਬਲਾਈਂ, ਅਸੀਸ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਦੁਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਚੜਿਆਈ ਹੈ ॥

ਬੱਲੁ

ਬਲਾਸ, ਪੁ:—ਖਸੀ, ਭੋਗ, ਅਨੰਦ ।

ਬਲਾਜ, ਪੁ:—ਇਵਾਲੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਤਿਨ ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੋਰਾਂ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਬਲਾਲਾ }
ਬਲਾਲੇ } 'ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੇਰੀ ਗਾਰ ਹੈ (ਕਿ ਭਲਾਨਾ ਕੰਮ ਅਉਂਦਾ) ।

ਬਲਿਸਟਰ, ਪੁ:—ਵਧੇਰੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਾ ਹੋਯਾ ਟਕੋਲ ॥

ਬਲਿਸਟਰੀ, ਸ:—ਵਲੇਰ ਦਾ ਵਕਾਲਤ ਦਾ ਇਮਤਹਾਨ ।

ਬਲਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਵਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਬੁਰਥਾਨ, ਸਦਕੇ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਸਾਥੀ, ਚੱਲੇ, ਅਫਰੀਨ ॥

ਬਲਿਹਾਰਣ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਟੰਗ ਤੇ ਵਾਲਾ ਝੰਡਾ ।

ਬਲਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਤਰਥਾਨ, ਸਦਕੇ, ਵਾਰੀ, ਘੋੜੀ

ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਥਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਲੀ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਜੋਗਵਰ ॥

ਸ:—ਕੁਰਥਾਨੀ, ਝੰਡਾ ॥

ਬਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀੜੇ ਗੋਡਣਾ ॥

ਬੱਲੀ, ਸ:—ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ (ਮਾਂ ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਬੱਲੁ, ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਚਤਰਾਈ, ਲਿਆਕਤ, ਚੰਜ ॥

ਬਲੁਗੜਾ

ਬਲੁਗੜਾ (ਗਾ), ਪੁ: } ਬਿੱਲਾ ਦਾ ਬੱਚਾ ।
ਬਲੁਗੜੀ (ਗੀ), ਸ: }

ਬਲੁਛੀ, ਸ:—ਸੂਰ ਦੇ ਵਾਲਾ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਕੂਚੀ ॥

ਬਲੁਧਰ, ਪੁ:—ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਪੰਜਾ ਮਾਰਨਾ,
ਪੰਜੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਟਕ, ਸਿਟਕ,
ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬਲੁਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਮਾ ਤਲ ਮਰਚਨਾ ।

ਬਲੁਰ, ਪੁ: ਸ:—ਬੱਚਾ ਬਲੁਗੜਾ ।

ਬਲੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਸਾਥੀ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਅਸਥੇ ॥

ਬਲੇਦ, ਪੁ: ਸ: }
ਬਲੇਦਾ, ਪੁ: } ਬਲਦ ਦਾ ਓਕਣ ।

ਬਲਦੀ, ਪੁ:—ਬਲਦੀ ਨੂੰ ਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਲੇਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਕਈ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬਹੁਤ ॥

ਬਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਅਸਥੇ, ਕਪੜਾ ਲੱਭਾ ॥

ਬਲੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਬਲੇ ਦੇਖੋ ॥

ਬਲੈਡਰ, ਪੁ:—ਫੁਰ ਬਾਲ ਦੇ ਅੰਤਰਤਾ ਰਕਤ
ਦੀ ਥੈਲੀ ॥

ਬਲੇਤ, ਸ:—'ਵਲਾਇਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਲੈਕਨਾ, ਪੁ:—ਪੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬਿਖਨ ਵਾਲੇ
ਰਗ ਦੀ ਭੁੱਜੀ ॥

ਬਲੁਕਣਾ

ਬਲੋਚ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੌਮ, ਉਠਾ
ਵਾਲਾ ।

ਬਲੋਚਣੀ, ਸ:—ਬਲੋਚ ਕੌਮ ਦੀ ਭੀਮਰ ॥

ਬਲੋਰ, ਪੁ: ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਵਰਗਾ ਸਾਫ
ਪੱਥਰ ।

ਬਵੇਜਾ, ਪੁ:—ਏ ਕੁੱਝ ਪੰਜਾਹ ॥

ਬਵੋਟਾ, ਪੁ:—ਬਾਹਰੋਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਵੀਰ
(ਮਸ਼ਿਨਾ ਹੜ) ॥

ਬਵੋ, ਸ:—ਫੇਲਣ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਮਰੀ
(ਪੇਲੀ), ਲਗਾਈ ਤੀਵੀਂ ॥

ਬਵਾਸੀਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਫ਼ੇ
ਵਿਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਚੌੜੇ ਮਹੁਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਵਾਸੀਰ ਖੁਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਵਾਸੀਰ ਵਿਚ
ਮਹੁਕਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗੂ ਨਿਕਲੇ ।

ਬਵਾਸੀਰ ਬਾਦੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਵਾਸੀਰ ਵਿੱਚ
ਲਗੂ ਨ ਜਾਂਦੇ ॥

ਬਵੇਸੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਦਾ ਰੰਗ
ਹੋ ॥

ਬਵੇਸੀਆ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਬਵਾਸੀਰ ਦੇ ਮਹੁਕੇ ॥

ਬੜ, ਪੁ: ਸ:—ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਬਿਰਫ਼, ਬੰਗਲ ਦੀ
ਬਸੀਰ ।

ਬੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ (ਸੰਢੇ ਚਾੜ੍ਹ), ਭਾਰੀ
ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਜਨਾ

ਬਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਜਨਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਜ ਬਜ } ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਨ ਖੀ, ਬਿਆਰਬ
ਬਜ ਬਜਾਟ } ਰੱਲਾਂ (ਕਰਨਾ)

ਬਜ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਨਾ, ਬਿਆਰਬ
ਬਲਣਾ ॥

ਬਜ ਬਜੀਆ(ਜਾ), ਪੁ:—ਬਜ ਬਜ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਬਕਵਾਦੀ ॥

ਬਜ ਬੋਲ, ਪੁ: }
ਬਜ ਬੋਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਜੀਆਂ ਰੱਲਾਂ ਕਰ ਜਾ
ਬਜ ਬੋਲੀ, ਸ: } ਸੋਖੀਆਂ ਮਾਰੇ

ਬਜਾ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਦੀ ਭਲੀ ਹੋਈ ਟਿੱਕੀ ।
ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ, ਬਹੁਤਾ, ਮਹਾਂ ॥

ਬਜਾ ਕੋਈਦਾ, ਵਿ:—ਭਾਂਡਾ, ਜੋਰਾਵਰ, ਬਰਾ-
ਰਤੀ ॥

ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣਾ, ਸੁੱਚੇ ਪੌਣੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਜੀ, ਸ: } ਪੀਠੀ ਦੇ ਰਲੇਏ ਜੋ ਸੁਕਾ
ਬਜੀਆ, ਸ: (ਬਹੁ:) } ਕੇ ਰਿੰਨ੍ਹੇ ਹਨ ॥

ਬਜੇਮਾਂ(ਵਾਂ), ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੀ

ਬੀ, ਸ:—'ਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀ, ਸ:—ਖੁਹ ਜਾਂ ਹੋਦ ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਸੱਕ
ਪੋੜੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਬੀ ਬੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜ ਕੇ
ਵਿਰਨਾ, ਦੇਣੇ ਕਰਨਾ, ਬਕਨਾ, ਰੋਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਬੀ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਈ, ਬੱਲਾ

ਬਾਸ ਹੈ ਬਝਾਉਣਾ

ਬਾਇ, ਸ:—ਵਾਇ, ਹਵਾ, ਟਿ ॥

ਬਾਇਲੀ(ਵੀ), ਸ:—੨ ਕੀਆਂ ਵੰਧਾਂ ਵਾਣਾ
ਪਹਾੜੀ ਸੋਭਾ, ਜਿਸ ਖੂਹ 'ਚੋਂ' ਆਵੇ ॥

ਬਾਇਆਂ } ੧:—ਵੱਡਾਵੀ, ਪੱਥੇ ਵੱਡੇ ਨਾਲ
ਬਾਇਆਂ } ਵਸਾਇਤ ਵਾਲਾ ਢੱਲ ॥
ਵਿ:—ਬੱਥਾ ॥

ਬਾਇਸੁਲ, ਪੁ:—ਬਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਬਾਇਬ ਕੋਣ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਵਿਚ
ਕਾਰਲਾ ਪੱਥਾ ॥

ਬਾਈ, ਸ: ਪੁ:—ਬਾਈ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵਾਉ
ਭਾਈ (ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ), ਖੋਊ, ਦਾਦਾ
(ਲਏਹਾਨੇ) ॥ ਬੀਬੀ (ਮਰਹਟਿਆਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਬਾਈਸਿਕਲ, ਸ:—ਘੋਰਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਲੰਬੇ ਦੀ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਸਵਾਰੀ ॥

ਬਾਈਮਾਂ(ਵਾਂ), ਵਿ:—ਜੋ ਬਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਬਾਸ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਾਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਨੀਮਾ ਪਤਲਾ ਰੀਝਾਂ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ
ਜੋ ਅਰਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਬਾਸ ਹੈ ਬਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਸ ਹੈ ਬਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਂਸ ਫੌਜ

ਬਾਂਸ ਫੌਜ } ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦਾ ਰੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਬਾਂਸ ਫੌਜ } ਜਾਤ ॥

ਬਾਂਸਕ ਨਾਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਬਿਆਲੀ ਵੱਖਾ
ਬਾਂਸਕ ਨਾਰਣੀ, ਸ: } ਸੱਪ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਤੀ ਨੂੰ
ਵਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਬਾਂਸਣ, ਪੁ:—ਬਰਤਣ, ਛੇਡਾ ॥

ਬਾਂਸਣੀ, ਸ:—ਲੱਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ
ਭੀੜੀ ਹੁਥਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੁਪਏ ਆਦਿਕ
ਰੱਖਏ ਹਨ ॥

ਬਾਂਸਨਾ } ਸ: ਮੁਸ਼ਕ, ਸੁਰੰਧ, ਇਛਿਆ,
ਬਾਂਸਨਾ } ਚਾਹ ॥

ਬਾਂਸਨੀਕ, ਵਿ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਂਸਰੀ } ਸ: ਮੁਰਲੀ, ਵੰਡਲੀ, ਬਜਾਉਣ
ਬਾਂਸੁਰੀ } ਵਾਲੀ ਬਾਂਸ ਦੀ ਧੋਰੀ ॥

ਬਾਂਸਲਾ, ਪੁ:—ਤਿਲਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਾਂਦੀ ਦਾ
ਛੋਟਾ ਛੱਡਾ ॥

ਬਾਂਸਲੀ } ਸ: ਬਾਂਸਣੀ, ਬਾਂਸਰੀ (ਦੋਵੇਂ
ਬਾਂਸੁਲੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਖੰਡੀ, ਚਲਾਕ
ਆਦਮੀ ॥

ਬਾਂਸਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਾਂਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੁਟਾ ਜਿਸ 'ਤੇ' ਪੱਕਾ
ਲੱਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਬਾਂਸੀ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਜੀਗਾ ਬਾਂਸੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਬਾਂਹਮਣ

ਬਾਂਸੀ, ਵਿ:—ਬਹਿਆ, ਬਹੀ, ਰਿਰ ਦੀ ਰੱਬੀ
ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਬਾਂਸੀ ਸ:—ਰੋਲੀ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਂਸ,
ਨੜਾ ॥

ਬਾਂਸੂ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਂਹ, ਸ:—ਤਾਕਤ, ਸਮਰਥ, ਬਲ, ਹਿਮਤ, ਵਾਹ ॥

ਬਾਂਹ, ਸ:—ਹੱਥ ਤੋਂ ਮੌਢੇ ਚੱਕ ਜੋ ਅੰਗ ਹੈ,
ਸਹਾਰਾ, ਹੁੰਦੀ, ਛਾਈ ਬਾਰਾ, ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਬਾਂਹਵੁੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ: ਬਾਰਾ ਜਾਂ ਸਜਣ ਦਾ
ਬਾਂਹ ਭੰਜਣੀ } ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ ॥

ਬਾਂਹਗੜ, ਪੁ: }
ਬਾਂਹਗੜੀ, ਸ: } ਹਉਆ, ਇੱਕ ਬਿਆਲੀ ਤਰਾ-
ਬਾਂਹਗੜ, ਪੁ: } ਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇ ॥

ਬਾਂਹਗੜ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲੀ,
ਹਉਆ । ਮੋਟਾ ਕੰਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਬਾਂਹਜ, ਅਵ:—ਬਿਨਾ, ਬਗੈਰ, ਛੱਡਕੇ ॥
ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਡੱਲਾ, ਵਾਹਿਆ ਰੋਧਾ ਥੋੜਾ ॥

ਬਾਂਹਜੜੀ, ਪੁ:—'ਬਾਂਹਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਹਨਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ (ਚਿੱਤ ਮਿਥਾਲਾ) ।
ਬੰਦੋਬਸਤ ॥

ਬਾਂਹਨਣ ਝੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਂਹਮਣ, ਪੁ:—'ਬਾਂਹਮਣ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਹੱਥ
ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਪੰਛੀ ॥

ਬਾਹਮਣੀ

ਬਾਹਮਣੀ, ਸ:—'ਬਾਹਮਣੀ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਕਿਰਲੀ, ਇੱਕ ਰੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਮਣੀਆਂ ਬੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਨਾਜਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਕਾ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾਗ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਾਹਯਾ, ਪੁ:—ਬਾਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਬਾਹਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਦਾ ਉਲਟ, ਅਸਲ ਥਾਂ ਤੋਂ ਅਲਗ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੰਨੇ, ਪਰੇ, ਅਲਗ, ਦੂਰ ॥

ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਥਾਨੀ ਬਾਈ
ਬਾਹਰ ਭੀਤ ॥

ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੈਲ ਕਰਨ
ਬਾਹਰ ਫਿਰਨ ਜਾਣਾ } ਜਾਂ ਬਾਹਰੇ ਫਿਰਨ
ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਰਹਿਣਾ, ਅਨਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਤੀ ਵੇਕਣਾ, ਭਲਾਕ
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਥਾਂ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ, ਗਰ ॥

ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਬੁੜ, ਬੁੜੇਲ ॥
ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ, ਸ: }

ਬਾਹਰ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲਾ, ਹੁੰਦਿਆ ॥
ਬਾਹਰਲਾ, ਵਿ:—ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ, ਬਾਹਰ ਦਾ
ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਬਾਹਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਪਿੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿਣ ॥

ਬਾਹੁਣਾ

ਵਿ:—ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਗਲਾ ਰੋੜਾ' (ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ) ਵੇਖਣਾ, ਵਿਰੋਧੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਾਝੇ ॥

ਬਾਹਰੀ, ਪੁ:—ਬਾਹਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਬਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਹੁਮੇਤੀ, ਮਦਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਬਾਹਰ, ਕੁਝ, ਵਧੀਕ ॥
ਬਾਹਲੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਝਾ, ਅੱਤ ॥

ਬਾਹਲੂ, ਪੁ:—ਹੁੰਦਿਆ, ਭਰ ਦਾ ਬਣਾਉਣੀ ਕਾਰਣ ॥

ਬਾਹਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਠਣੀ ਜਾਂ ਨਹਿਰ ਜੋ ਵੱਡੀ 'ਵੱਡਾ' ਨਿਕਲੇ, ਰੇਖੇ ਜਾਂ ਕੁਹਾੜੇ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਚੰਜਾਈ, ਮੁੱਲ ॥

ਬਾਹਿੜਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਆ ਅੰਨ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਾਹੀ, ਸ:—ਮੱਜੇ ਦੇ ਲੰਮੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲੋਕਤ, ਬਾਹ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਪਾਸਾ, ਕਿਲ ਦੀ ਵਸੀਲ, ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਾਹੀ ਤਾਹੀ, ਸ:—ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਬਾਹੀ ਮੱਲਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਗਹੁਣੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਠਹਿਰਨਾ ॥

ਬਾਹੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—'ਬਾਈਮਾਂ(ਵਾਂ)' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਾਹੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਹੁਲੀ

ਬਾਹੁਲੀ, ਸ:—ਕੁਰਤੇ ਦੀ ਬਾਂਹ, ਅਸਤੀਤ, ਬੋਹਲੀ ॥

ਬਾਹੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਹੁਲਨਾ' ਦੇਖ ॥

ਬਾਹੁਲੀ, ਵਿਸਮ:—ਦੁਹਾਈ, ਹਾਲ ਪੁਕਾਰਾ
ਰਹਿਮਾਦ ॥

ਬਾਹੁਲਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: } 'ਬਾਹੁਲਾਹ' 'ਬਾਹੁਲਾਹ' }
ਬਾਕ, ਪੁ: } 'ਬਾਹੁਲਾਹ' 'ਬਾਹੁਲਾਹ' }

ਬਾਕ, ਸ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ,
ਗੱਖੜ, ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ, ਘੋਰੁ ਤੇਲ
ਵਾਲਾ ਛੱਡਾ ਰੰਮ ਦਾ ॥

ਬਾਕ ਪਟਾ, ਪੁ:—ਲੜਕੀ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ
ਖੇਡ ॥

ਬਾਕ ਪਣ } ਪੁ:—ਬਾਕਾ ਹੱਥ ਦਾ ਗੁਣ,
ਬਾਕ ਪੁਣ } ਦਿਖਾਹਾ ॥

ਬਾਕ ਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ॥

ਬਾਕਾ, ਵਿ:—ਟੇਂਡਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਲੁੱਗ, ਸ਼ੋਕੀ ॥

ਬਾਕੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਚ ਰਹੇ, ਵਾਪਸ, ਅਥਿਕਾਸ਼ੀ ॥
ਪੁ:—ਬਚੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਦੋਲ ਵਾਲਾ ਹੁਦਾਰ,
ਬੋਧਾ ॥

ਬਾਕੀ ਉਗਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ
ਲਖਾ ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਕੀ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਮਰਣ ਅਤੇ ਬਰਫ
ਦਾ ਸਾਗ ਵੇਰਵਾ ਤਿਖਕੇ ਬਰਫ ਦੱਸਣੀ ॥

ਬਾਗ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀ

ਬਾਕੀ ਚਲੀ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚੀ ਹੋਈ
ਰਕਮ ਬਰਾਬਰ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾਣੀ ॥

ਬਾਕੀ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਲ ਵਾਲਾ ਹੁਦਾਰ
ਦੱਕੇ ਲੇਖਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਬਾਕੀ ਦੇ ਦਿਤ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ,
ਚੇਮਰ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਬਾਕੀ, ਸ:—ਕੇ, ਉਲਟੀ, ਉਪਰਛਲ (ਆਉਣੀ) ॥

ਬਾਖੜਾ, ਵਿ:—ਸਾਰੇ ਮੋਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚਿਰ
ਦੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਗਾੜਾ ਦੁੱਖ ॥

ਬਾਖੜੀ, ਸ:—ਕੱਚੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਸੁਕਾਏ
ਹੋਏ ॥ ਅੰਬਾਖੜੀ ॥

ਬਾਗ, ਪੁ:—'ਬਿਯਾ' ਵਾਲੀ ਫੁਲਫਾਰੀ, ਜਿਸ ਬਾਂ
ਬੁੱਖ ਬਹੁਤ ਹੌਲ, ਬਾੜੀ, ਫੁਲਗੜੀ ॥
ਸ:—ਬਾਂ ਪੀ ਦੇ ਅੰਤਰ ਅੰਦਰ ਨੀ ਚੋਕਣ ਅਤੇ
ਮੋੜਨ ਵਾਲਾ ਭਸਮਾ ॥

ਬਾਗ ਉਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਗਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘੋੜਾ
ਦੁੜਾਉਣਾ ॥

ਬਾਗ ਹੱਥੋਂ ਛੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ
ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਮੌਕਾ ਖੁੰਝ
ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਗ ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਗ ਛੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੀ 'ਅੰਦਰ' ਨੂੰ
ਆਪਣੀ ਗਲੇ, ਚੱਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਗ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਅਥਤਿ
ਆਰ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਾਗ ਛੂਟ

ਬਾਗ ਛੂਟ, ਵਿਃ—ਜੇਹੜਾ ਰਸ ਵਿਚ ਠਹੀ, ਜੋ
ਠੇਰੇ ਵੇਖੇ ॥

ਬਾਗ ਝੋਰ, (ਰੀ) ਪੁਃ—ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ।

ਬਾਗ ਵਿੱਲੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੂਰ ਨੂੰ ਛੱਡਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਗ ਪਰਵਾਰ, ਪੁਃ—ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਮੰਡਾਨ

ਬਾਗ ਰਜਾਈ, ਸਃ—ਲਾਝੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਬਾਗ
ਰਜਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਰਕਮ ਭੁੱਖਾਂ ਹੋ ਮਿਲੇ ।
ਘੋੜਾ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਸਦੀਸਣ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼
ਦੇਵੇ ॥

ਬਾਗ ਬਾਗ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਖਸ, ਬਹੁਤ ਪਰਸਿਦ
ਬਾਗ ਬਾਗਾਂ } (ਹੁਣਾ) ॥

ਬਾਗ ਬਾਣ } ਪੁਃ—ਬਾਗ ਦਾ ਰਾਂਖਾ, ਜੋ ਬੂਟਿਆਂ
ਬਾਗ ਬਾਣ } ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਦੇਵੇ ॥

ਬਾਗ ਬਾਣੀ } ਸਃ—ਬਾਗਬਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ।
ਬਾਗ ਵਾਣੀ }

ਬਾਗ ਮੋੜਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਾਲ ਬਦਲਣੀ, ਮੁੜਨਾ,
ਸੀਖਲਾ ਦਾ ਜੋਰ ਘਟਨਾ ।

ਬਾਗ ਵਾਲ, ਪੁਃ—ਬਾਗ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਬਾਗਵਾਲ ।

ਬਾਂਗ, ਸਃ—ਕੁੰਕੜ ਦਾ ਬੱਲਕਾ, ਨਮਾਸ ਪੜ੍ਹਨ
ਵਾਸਤੇ ਲੇਖੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ
ਮੂੰਹੋਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ (ਲੀ) ॥

ਬਾਗਸੁਆ, ਪੁਃ—'ਬਕਸੁਆ' ਵੱਖੋ ।

ਬਾਘੀਬਰ

ਬਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘੋੜੀ ਦੇ ਪਹੀਏ, ਨੂੰ ਚਰਬੀ +
ਘੋਉ ਮਲਨਾ ॥

ਬਾਂਗਰ, ਪੁਃ—ਰੋਤਲਾ ਦਸ, ਕੈਬਲ ਮੀਂਹ ਆਇਕਾਂ
ਦਾ ਅਲਾਕਾ ।

ਬਾਂਗਰਨੀ } ਸਃ—ਬਾਂਗਰ ਦੇਸ ਦੀ
ਬਾਂਗਰਿਆਣੀ } ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਾਂਗਰੂ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗਰ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ

ਬਾਂਗੜੀ, ਪੁਃ ਸਃ—ਬੀਰ ਸੌਦੀ ਜਾਂ ਭਾਗ ਦੇ ਸਿਰੇ
ਦਾ ਵੇਵਾ, ਬੀਕਾਠੇਰ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਇੱਕੋ
ਹਿਸਾ ॥

ਬਾਂਗੜਾ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗੜ ਦੀ ਹੂੰ ਦੀ ਚਿਢਣੀ ਜਾਂ
ਪਲੰਗ ਪੇਸ਼ ॥

ਬਾਂਗੜੀ } ਪੁਃ—ਬਾਂਗੜ ਦਾ ਰਹਿਣ
ਬਾਂਗੜਿਆਂ } ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵੱਡਾ ਲਾਟੂ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਸਃ—ਜੁੱਮੀ ।
ਪੁਃ—ਘਾਟਾਲੀ, ਪਾਲੀ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਲਾਟੂ ॥

ਬਾਂਗੂ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਘ } ਚਿੰਤਾ ਸਰ, ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚਣਾ
ਬਾਘਣੀ, ਸਃ }

ਬਾਘੀਬਰ, ਪੁਃ—ਚਰਣ ਜਾਂ ਚਿੱਤ੍ਰ ਦੀ ਖੋਲ ॥

ਬਾਘੜ ਬਿੱਲਾ

ਬਾਘੜ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਬਿੱਲੀ, ਜੰਗਲੀ
ਬਿੱਲਾ, ਮੋਟਾ ਕੋੜਾ ਆਦਿ ॥ ਹਉਆ ॥

ਬਾਘੀ, ਪੁ:—ਗਿਲਟੀ, ਕੱਛਾਂ ਵਜਾਉਣਿਆ
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਬਾਚ, ਸ:—ਵੱਧ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਮਸੂਲ ॥

ਬਾਚ ਬਿਗਾਰ, ਸ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਜੋ ਮਸੂਲ
ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਾਈ
ਜਾਏ ॥

ਬਾਚਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ॥

ਬਾਚੀ, ਸ:—ਹੇਠਲੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਬੀੜ ਦਾ ਇੱਕ
ਪਾਸਾ ॥

ਬਾਚੀਆਂ ਬੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੌਸ
ਠਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਛ, ਸ:—'ਬਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਛੜ, ਸ:—'ਵਾਛੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਥਿਰ, ਬਾਜਾ, ਬਾਜੇ
ਦਾ ਬਸਣਾ, ਬਾਜੀ ਜਾਂ ਖੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
(ਜੁਏ ਬਾਜ ਆਦਿਕ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਹ, ਮੁੜ, ਹਟਕੇ ॥

ਬਾਜ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਹਟਣਾ, ਛੱਡਣਾ ॥

ਬਾਜ ਗਾਜ, ਪੁ: ਸ:—ਬਾਜੇ, ਬਾਜੇ ਬਸਣੇ ॥

ਬਾਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਬਾਜ ਪਾਲਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਸ਼ਿਕਾਰੀ ॥

ਬਾਜ਼ੂੜ

ਬਾਜ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰਨਾ,
ਦੁਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਾਜ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ,
ਮੰਜ਼ ਨਾ ॥

ਬਾਜਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਅਨਾਜ ॥
ਬਾਜਰੀ, ਸ: }

ਬਾਜੀ, ਪੁ:—ਕੋਈ, ਵਿਰਲਾ ॥

ਬਾਜਾ, ਪੁ:—ਬੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੋਜ (ਤਥਲਾ
ਸਰੀਰੀ ਆਦਿਕ) ਮੁਰਖ, ਬੱਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬਾਜਾ ਗੱਜਾ, ਪੁ:—ਸਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਜੇ ॥

ਬਾਜਾ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਬਾਜੀ, ਸ:—ਖੜ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ
ਜਾਏ, ਦਾਉ, (ਹਾਰਨੀ, ਖੇਡਨੀ, ਜਿੱਤਨੀ,
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਬਾਜੀ ਜਿੱਤਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ
ਬਾਜੀ ਲੈ ਜਾਣੀ } ਦੇਣਾ, ਸਥ ਤੇ ਵਧਣਾ ॥

ਬਾਜੀਗਰ, ਪੁ:—ਬਾਜੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਠੱਟ,
ਰੱਸੇ ਉੱਤੇ ਨੱਚਣ ਆਦਿਕ ਦੇ ਕਰਬਾਬ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਜੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰਏ ਛਾਰ 'ਸਰੀਰ
ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ॥

ਬਾਜੀ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਤੀਮਤ, ਬੱਲੀ ॥

ਬਾਜੁੜੇ, ਪੁ:—ਬੱਲਾ, ਭੁੱਧ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਬਾਨੁ

ਬਾਨੁ, ਪੁ:—ਬਾਂਹ, ਪਰ, ਬੁਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਬਾਰੇ,
ਬਰਾ, ਸਾਥੀ ॥

ਬਾਨੁਖੰਦ, ਪੁ:—ਬਾਂਹ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਬਹੁੰਗਾ ॥

ਬਾਜੇ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਕੋਈ, ਬੋਜੇ, ਵਿਚਲੇ, ਕਈ ॥

ਬਾਝ(ਝੋ), ਅਵ:—ਨਾਂ ਹਲ ਕਰਕੇ, ਬਿਨ
ਬਰੀਰ, ਛੁੱਟ ॥

ਬਾਟ, ਸ:—ਰਾਹ, ਪੰਥ, ਪੈਂਡਾ, ਵਿਥ, ਦੁਕੀ ॥

ਬਾਟਾ, ਪੁ:—ਉੱਕ ਵੱਡਾ ਚੌੜਾ ਖਿੱਤਲ ਜਾਂ ਲੋਹੇ
ਦਾ ਛਾਂਡਾ, ਹਿੱਸਾ, ਵੇਰ, ਕਰੀਰ ਦਾ ਹਰਾ
ਫਲ ॥

ਬਾਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਟਾ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵਾਹੁ
ਰਸਤ ॥

ਬਾਂਡ, ਸ:—ਘੋਟਾ, ਦੌਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਬਾਂਡਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਜਾਂ ਹੱਥ
ਬਾਂਡੀ, } ਵਿਭੇ ਹੋਣ ॥

ਬਾਂਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਲੱਠੀ ਦੇ ਬਲੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੱਜੇ
ਹੋਣ ॥

ਬਾਂਡੀ ਗਾਰਡ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਬਾਢ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਕੰਢਾ,
ਕੱਟ, ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹੁਮਾ ਖਾਣਾ ॥

ਬਾਢਾ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਝੰਨ, ਬੰਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਢਾ, ਵਿ:—'ਗਾਂਢਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਤੁਨੀਆ

ਬਾਦੀ, ਸ:—'ਵਾਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਦੀ, ਪੁ:—ਬਰਖਾਨ ॥

ਬਾਦੁ, ਪੁ:—'ਵਾਦੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਣ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੀ ਚੱਸੀ, ਤੀਰ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਛੁੰਡਾ, 'ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ, ਘੋਉ ਦੀ
ਸਤਿਆਪ ॥

ਸ:—ਹੋੜ, ਵਾਜੀ, ਸੁਭਾਉ (ਪੈ ਜਾਣੀ),
ਘੋਟਾ (ਲੋਗਣੀ) ॥

ਬਾਣੀ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਰਦੀ,
ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਵਿੱਚ ਉੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ, ਪੁਸ਼ਾਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
ਖੋਲੀ ॥

ਬਾਣੀ, ਸ:—ਬੋਲੀ, ਬਚਨ, ਹੱਲ, ਸਬਦ, ਸੰਤਾਂ
ਜਾਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਵਾਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿੱਤਰ
ਨੇਮ ॥ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ

ਬਾਤ, ਸ:—ਗੱਲ ਕੱਥ, ਬਚਨ, ਮਾਮਲਾ, ਕਹਾਣੀ,
ਬਜ਼ਾਰ ॥

ਬਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਮੁਸਲ-
ਮਾਣ ਰਾਜਾ, ਦੇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਬਾਤਨ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ, ਗੁੱਝੀ ਥਾਂ, ਦਿਲ, ਮਨ ॥

ਬਾਤਰੀ, ਸ:—ਮੋਰਚਾ ਦਮਦਮਾ, ਡੋਪਖੌਠਾ ॥

ਬਾਤਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗੱਲ, ਨਕਾਰੀ ਬਾਤ ॥

ਬਾਤੁਨ, ਪੁ:ਸ: }
ਬਾਤੁਨਣ, ਸ: } ਜ ਬਾਤਾਂ ਜਾਂ ਗੱਲਾਂ
ਬਾਤੁਨੀ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਕਰੇ ॥
ਬਾਤੁਨੀਆ, ਪੁ: }

ਬਾਬਰਾ

ਬਾਬਰਾ, ਪੁ:—ਅਦਰਸ ਨਾਲ ਸੰਤਾ ਹੋਯਾ
ਰਜਾਈ ਜਾਂ ਹੁਲਾਈ ਦਾ ਅੰਬਰਾ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਅਜੇ ਹੁੰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ॥

ਵਿ:—ਖਾਨੀ (ਅੰਬਰਾ ਅਦਰਸ ਨਾਲ ਸੰਤਾ
ਹੋਯਾ) ॥

ਬੋਝ, ਪੁ:—ਵਿਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਗ ॥

ਬਾਦ, ਪੁ:—ਵਿਦੁਰ ਦਾ ਵਿਕ ਰੋਗ, ਸ਼ਕਤੀ,
ਬਹਿਸ, ਚੰਗੀ ਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬੋਝੀ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਅਵਤ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਵਿ:—ਨਾ ਮਨਕੁਰ, ਵਿਅਰਥ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਬਾਂਦ, ਸ:—ਬੰਧਣ, ਕੈਦ, ਫਸ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—‘ਬਾਦਸ਼ਾਹ’ ਵੇਖੋ, ਮਾਲਕ,
ਸਾਈ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜ਼ਾਦਾ, ਪੁ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਸ ਜਾਦਾ, ਸ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਧੀ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ } ਸ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ,
ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ } ਰਾਜ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ, ਵਿ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਵੱਲੋਂ ॥

ਬਾਂਦਰ, ਪੁ: } ਮੁੱਖ ਵਰਗਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ,
ਬਾਂਦਰੀ, ਸ: } ਮੁਰਖ ॥

ਬਾਂਦਲਾ, ਪੁ:—ਜਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਾਂਦਰ, ਪੁ:—ਹੁੰਝਾ, ਤੋਢੀਕ, ਸਮਰਥ, ਬੁਰ
ਹੱਛੀ ਸੀ ॥

ਬਾਨਸੀ (ਵੇ)

ਬਾਂਦਾਂ, ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਅਲਗ, ਵਿਕ ਪੱਸੇ
(ਰਹਿਣਾ) ॥

ਬਾਂਦੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦੀ ਵਾਈ, ਵਾਈ ਦਾ
ਰੋਗ ॥

ਬਾਂਦੀ, ਸ:—ਗੋਲੀ, ਰਹਿਲਣ, ਦਾਸੀ ॥

ਬਾਂਦੀਆਂ } ਪੁ:—ਮੱਟੀ ਜਾਂ ਤਾਬੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਬਾਂਦੀਆਂ } ਵੱਡਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਬਾਂਦੀਆਂ, ਸ:—ਸਾਰ (ਅਰਕ ਬਾਂਦੀਆਂ) ॥

ਬਾਂਧ, ਸ:—‘ਵਾਧ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਇਕਰਾਰ, ਕਿਸੇ ਸੇਵੇ ਵਿਚ ਠਹੁਇਆ
ਹੋਯਾ ਭਾਉ, ਸਦਾ ਦਾ ਨਿਰਖ ॥

ਬਾਂਧਨੁ, ਪੁ:—‘ਬਾਹਨਨੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧਾ, ਪੁ:—‘ਵਾਂਧਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਦੀਜ ਅੰਬ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਧਰਮ
ਅਰਥ ਚੌਥਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਜ ਲਾਲ ਪਾਗਾ ਰਲ ਵਿਚ ਪਾਇਆ
ਜਾਵੇ, ਸਿਸੂ ਸੇ ਦਾ ਆਮ ਭੋਰ ਤੇ ਵਿਕਣਾ
ਬੰਦ ਹੋਵੇ ॥

ਬਾਂਧ } ‘ਵਾਂਧ’ ‘ਵਾਂਧ’ ਵੇਖੋ ॥
ਬਾਂਧੀ }

ਬਾਂਧਨੁ, ਪੁ:—‘ਬਾਹਨਨੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਨਸੀ (ਵੇ), ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਠੰਢੇ ॥

ਬਾਨਾ

ਬਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਮਿਆਲ ਅਸਥਾਵ, ਹਥਿਆਰ, ਥੀਵੇਬਸਤ ॥

ਬਾਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ ਉਸਾਰਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਵਸਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਛੱਡਣੀ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਨੀਆਂ } —ਇਕ ਜਾਤ, ਦਕਾਨਦਾਰ,
ਬਾਨੀਆਂ } ਸੂਮ, ਰਗਕਥ ।

ਬਾਪ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਉਲਾਦ ਹੋਵੇ ।

ਬਾਪਨਾ } —ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਜਾਣੀ, ਭਾਤਾ
ਬਾਪਰਨਾ } ਵਰਤਣਾ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਬਾਪੂ, ਪੁ:—ਬਾਪ, ਪੇਉ (ਗੁਆਰੀ ਬੋਲੀ) ।

ਬਾਫਤਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦਾ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਰਸਮੀ ਕਪੜਾ ।

ਬਾਬ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਵੰਗ, ਹਾਲ, ਪਿਆਉ ॥
ਅਵ:—ਬਾਬਤ ॥

ਬਾਬ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣਾ, ਮੰਨਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਾਬਤ, ਪੁ: ਸ:—ਗੱਤ, ਮਾਮਲਾ (ਜੋ ਬਾਬਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ) ॥
ਅਵ:—ਵੱਲਾ, ਲਈ, ਵਾਸਤੇ, ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧ ਕਰਕੇ ॥

ਬਾਬਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬ)ਹੁ 'ਬਾਬਰੀਆਂ' ਵੇਖੋ ।

ਬਾਬਲ, ਪੁ:—ਪੇਉ (ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਬਾਰਸ

ਬਾਬਜੀਰੀ, ਸ:—ਬੌਦੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਬਾਬਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਪੇਉ ਦਾ ਪੇਉ, ਬੁੱਢਾ ਮਰਦ, ਵੱਡਾ ਮਹੰਤ, ਵੱਡੇ ਲਈ ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ, ਪਰ ਦਾ ਮਾਲਕ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ), ਸੱਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ॥

ਬਾਬੂ, ਪੁ:—ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ, ਲਾਲਾ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ, ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ, ਬੰਗਾਲੀ । ਬਾਪੂ ॥

ਬਾਨੀ, ਸ:—ਗਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਧਮ ਲਫ਼ਜ਼, ਇੱਕ, ਤਰੀ ਦੀ ਮੰਡੀ ॥

ਬਾਮੁਣ, ਪੁ: } —'ਬਾਹਮਣ' 'ਬਾਹਮਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਾਮੁਣੀ, ਸ: }

ਬਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਣਾ ।

ਬਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਜਬੀ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੱਛੇ ਦੇ ਵਿਰਕਾਰਤੀ ਚਰਚ ॥

ਬਾਜਾ(ਯੀ), ਪੁ:—ਚੋਗਈ, ਚੁੜੱਤਣ ॥

ਬਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਕਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਆਇਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰੀ, ਸੰਦ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਬਜਾ(ਖਲ, ਦਾਤਾ) ॥
ਸ:—ਮੋਕਾ, ਵੇਲਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਮਾਈ ਦਾ ਗੀਤ, ਜਗਤ, ਸੁੰਢਾ ਦੇਸ, ਲਾਰਲਪੁਰ ਦਾ ਅੰਗਕਾ ॥

ਰਬਾਬ, ਸ:—ਬਰਖਾ, ਮੀਂਹ, ਬੜੀ ॥

ਬਾਰਕ ਮਾਸਟਰੀ

ਬਾਰਕ ਮਾਸਟਰੀ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਾਰੀ
ਸੜਕਾਂ ਆਦਿਕ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਮਹਿਕਮਾ ॥

ਬਾਰਖੀ, ਸ:—'ਵਰ੍ਹੀਨਾ' ਵੇਖ ॥

ਬਾਰਤਾ, ਸ:—ਕਥਾ, ਕਹਾਨੀ, ਗੱਲਾਂ ਬਾਰਾਂ,
ਬਿਆਨ ॥

ਬਰਨ ਬਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਾਰੀਬਾਰ, ਪੜੀਮੜੀ ॥

ਬਾਰਨਾ, ਪ: } 'ਵਾਰਨਾ' 'ਵਾਰਨੀ' ਵੇਖ ॥
ਬਾਰਨੀ, ਸ: }

ਬਾਰ ਬਾਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੜੀ ਮੜੀ, ਬਹੁਤ
ਬਾਰੀਬਾਰ } ਵਾਰ ॥
ਬਾਰਮਬਾਰ }

ਬਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ (ਦੋਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਬਾਂਗ) ॥

ਪੁ:—ਚੰਮ ਦਾ ਭੋਲ, ਸਮਾ, ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਤਾਰ ਖਿਚਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਜੰਤੂ,
ਮਿਕਦਾਰ, ਕੰਮ, ਅੰਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਦਾ
ਵੇਲਾ ਹੈ ॥

ਬਾਰੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਟਾਕਰਾ
ਕਰ ਸਕਣਾ ॥

ਅਗਲੇ ਬਾਰ ਦਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਦਾ } ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਅਗਲੇ ਬਾਰੇ ਹੋਕੇ ਬਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਦੇ ੨
ਬਰਣਾ ॥

ਬਾਰਾ ਖਾ ਸੌੜਣਾ(ਖਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਗਣਾ,
ਨਿਭਣਾ ॥

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ

ਬਾਰੀ ਪਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਗਣਾ, ਕਮ ਨਿਭਣਾ ॥

ਬਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਦਸ ॥

ਬਾਰਾ ਸਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹਰਣ
ਜਿਸਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਿੰਗ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ
ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਬਾਰਾਂ ਤਾਲਾ(ਲੀ), ਵਿ:—ਫਰੋਬ(ਬਣ, ਚਲਾਕ,
ਜਿਸਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ) ॥

ਬਾਰਾਂਦਰੀ, ਸ:—ਸਸ ਵੇਰਸ ਮਕਾਨ ਦੇ ਚਫੇਰ
'ਤੰਤ' ਤਿੰਨ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੋਣ ॥

ਬਾਰਾਂ ਪੱਥਰ, ਪੁ:—ਛਾਪੁਣੀ ਦੀ ਹੱਦ ॥

ਬਾਰੀ, ਸ:—ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਵੇਲਾ, ਰਹੁ,
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ, ਭੋਲ
ਜਾਂ ਪਾਉ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਬਿਆਸਾ ਅਤੇ ਗਵੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਦੁਆਬਾ,
ਨਿਸਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਵ:—ਸਦਾਕੇ, ਕੁਰਬਾਨ (ਜਾਣਾ) ॥

ਬਾਰੀ ਬਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮੌਕੇ
ਪੁਰ ॥

ਬਾਰੂਤ(ਦ) ਪੁ:—'ਬਰੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਰੇਬਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅ ਪਣੀ ਅ ਪਣੀ ਵਾਰੀ,
ਬਾਰੇਬਾਰੀ } ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁਆ ॥

ਬਾਲ, ਪੁ:—ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ
ਉੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਰਾਂ, ਭਾਭੇ ਆਦਿਕ ਦੀ,
ਬੂੜ, ਆਸਰਾ, ਵਾਉ, ਪੈਣ, ਬੱਚਾ (ਮੁੰਡਾ ਜਾਂ
ਕੁੜੀ) ॥

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਸ:—ਫੇਰੀ ਉਮਰ ॥

ਬਾਲ ਗੋਪਾਲ

ਬਾਲ ਗੋਪਾਲ, ਪੁ:—ਬੱਚੇ, ਅਵਾਣੇ, ਚੇਲੇ ॥

ਬਾਲਤੋੜ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਹੋਯਾ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੇ ਨਿਯਾਣੇ, ਟੱਬਰ, ਸੰਯਾਨ ॥

ਬਾਲ ਬੇਨੀ ਕੋਠੀ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਯਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਲ ਬਿੰਨ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਤਾ ਵਿਯਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਲ ਬੁੱਧ(ਧ), ਸ:—ਵੈਰਾਗ ਵਰਗੇ ਸਮਝ, ਬੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਸਮਝ ਬਾਲਾ ਮੰਗੀ ਹੋ, ਮੁਰਖ ॥

ਬਾਲ ਛੇਗ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਸਵੇਰ ਦੇ ਚਲੇ ਦਾ ਪਰਸਾਦ ॥

ਬਾਲ ਹੰਡ } ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ
ਬਾਲ ਵਿਧਵਾ } ਰੋੜੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਤੀਵੀਂ ॥

ਬਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਮੱਦਤ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਲਕ, ਪੁ: ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਲ, ਬੱਚਾ, ਜਾਤਕ ਮੁੰਡਾ, ਕੁੜੀ ॥

ਬਾਲਕ ਕੁਹ, ਪੁ:—ਬੱਚੇ ਦਾ ਹਠ, ਜਿਤ ॥

ਬਾਲਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਕ ਹੰਠ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਬਾਲਕਵਾਈ, ਸ: }

ਬਾਲਾ ਛੇਲਾ

ਬਾਲਕਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਥਾਰਾ (ਪੱਖਰੁ) ॥

ਬਾਲਕਾ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਚੇਲਾ, ਸ਼ਗਿਰਦ ॥

ਬਾਲਕੀ, ਸ:—ਚੇਲੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਬਾਲਕੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਬਾਲਕੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਕੁਲਵੰਤੀ

ਬਾਲਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁਰਜ, ਸੁਨਿਆਰਿਆ ਦਾ ਕੁਚੀ ॥

ਬਾਲਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਨੰਧਣੀ ਪਿਯਾੜ, ਵਲ ਖੜਕੀ ਦਾ ਛੱਡ, ਲਹੇ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਚੋੜਾ ਭਾਗ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭੱਲ ॥

ਬਾਲਣ, ਪੁ:—ਲਕੜੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜੋ ਬਾਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ

ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ, ਸੜਨਾ, ਸ਼ੀਸ਼ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਤੜਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਲਮ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ, ਕੰਤ, ਮਹੁ ॥

ਬਾਲੜੀ, ਸ:—ਅਵਾਣੀ, ਕੁੜੀ, ਧੀ ॥

ਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਨੀਂਗਰ, ਕੰਨ ਦਾ ਜਹਿਣਾ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ(ਬਾਲਾ ਸ਼ਾਨਾ = ਉੱਪਰਲਾ ਹੁਥਾਰਾ) ॥

ਬਾਲਾ ਛੇਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਲ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਬੋਲਾ

ਬੋਲਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀ ਸ਼ੀਰੀ, ਮੁਗਦਰ ਛੁੱਕਣਾ ।

ਬਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੀ ਮੁਰਕੀ, ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬਾਲੂ, ਪੁ:—ਹਉਆ, ਥੂੜ, ਰੇਤ ।

ਬਾਲੂਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਠਿਆਈ ।

ਬਾਵਰ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਈ, ਬੱਲਾ ॥

ਬਾਵਰਾਂ, } ਸ:—(ਬਹੁੜ) ਲੰਮੇ ਘੰਗਰਿਆਲੇ
ਬਾਵਰੀਆਂ } ਵਲਾ ਦਾਅ ਲਿਟਾ (ਫਕੀਰ
ਵਰਜੀਆ) ।

✓ ਬਾਵਾ, ਪੁ: } ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਰੂਆਂ
ਬਾਵੀ, ਸ: } ਦੀ ਅੰਸ, ਸਾਧੂ, ਫਕੀਰ, ਮਹੰਤ,
ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ, (ਫਕੀਰ
ਦ ਬੋਲੀ), ਕੋਈ ਜਲਾ ਸੰਬੰਧਨ, ਜਿਹਾਦਿਕ
ਬਾਵਾ ! ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਹੋ) ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਦ ਬੰਬਾ ॥

✓ ਬਾਵਾ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਦੇ ਬੰਬੇ ॥

ਬਾੜ, ਸ:—ਖੇਤ ਦ ਦੁਆਲੇ ਕੰਢਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ
ਦੀ ਯਾਤਰ ਜਾਂ ਰੋਕ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ।

ਬਾੜ ਬਾੜੀ, ਪੁ:—ਕੁਠੀਆਂ ਗਲੀਆਂ
ਚਲਾਉਣੀਆਂ ।

ਬਾੜ੍ਹ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਛੁਰ ਦੀ ਧਾਰ, ਚਰਖੇ
ਦੀ ਉਹ ਰੱਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਮਾਲੂ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਾੜ੍ਹ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—‘ਬਾਅੜ ਬਿੱਲ’ ਦੇਖ ॥

ਬੜ ੧, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਲੰਭਾ,
ਪਾਉਣਾ, ਗਵਾਹਨਾ ।

ਬਿਆਹਤਾ

ਬਾੜਾ, ਪੁ:—ਵਲਗਣ, ਜਿਸ ਘੋਰੇ ਵਿੱਚ ਭੇਡਾਂ
ਬੰਦ ਹੋਣ, ਕਿਲਾਬੰਦੀ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਖਰਬੂਜ ਆਦਿਕ ਬੀਜੇ ਜਾਣ, ਪਸ਼ੋਰ ਦੇ
ਪਾਸ ਇੱਕ ਆਲਾਕਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਚੋਲ ਬਹੁਤ
ਹੱਛ ਹੋਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਾੜਾ ਦਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਰ ਵਿੱਚ ਬਾਹ-
ਮਣ ਅਤੇ ਮੰਗਤਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ ਬਣਾਕੇ
ਦਾਣ ਦਣਾ ॥

ਬਾੜੀ, ਸ:—ਵਲਗਣ, ਬਗੀਚਾ, ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦਾ
ਖੇਤ, ਥੂਹਮਣ ਦ ਜਜਮ ਤ, ਉਲਾਟ ॥

ਬਿ, ਅਵ:—ਬਗੈਰ, ਬਿਨਾ (ਜਿਹਾਦਿਕ ਬਿਤਰਸ =
ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਸ ਨਹੀਂ) ।

ਬਿਉਂ, ਸ:—ਖਪੜੇ ਦਾ ਕਾਟ, ਜੁਗਤ, ਤਤਬੀਰ ।

ਬਿਆਈ, ਸ:—ਠੰਡ ਨਾਲ ਅੰਡੀਆਂ ਦਾ ਫਰ
ਜਾਣਾ, ਬੀ ਪਾਉਣਾ, ਬੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵੱਲਾ,
ਬੀ ਪਾਉਣ ਵੱਲ ਜਿਸਦੀ ਦਾਰ ਜੋ ਦਾਣੇ ਤਰ-
ਖਣ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਆਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਉੱਘਾ ਰਿਖੀ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਇੱਕ ਦਰਿਆ ॥

ਬਿਆਸੀ, ਵਿ:—ਦੁਹੇ ਉੱਤ ਅੱਸੀ ॥

ਬਿਆਹ, ਪੁ:—ਸਾਈ, ਕਾਜ, ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵੇਰੇ
ਜਾਂ ਤਿਕਾਰ ॥

ਬਿਆਹਣੁ, ਵਿ:—ਬਿਆਹ, ਵਾਲਾ, ਬਿਆਹ ਤੋਂ
ਦ ਇਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਸੋਹਰਿਆਂ ਆਕਾ
ਹੋਇਆ ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ॥

ਬਿਆਹਤਾ, ਵਿ:—ਮਰਜ਼ਦਾ ਨਾਲ ਬਿਆਹ
ਹੋਈ ਹੀਮਤ ॥

ਬਿਆਹਣਾ

ਬਿਆਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਹ ਜਾਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨਾ,
ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਆਕਰਣ, ਪੁ:—ਬੱਝੀ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਬਿਆਕਰਣੀ, ਪੁ:—ਬਿਆਕਰਣ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਕਲ } ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਘੋਬਾ,
ਬਿਆਕੁਲ } ਦੁਖੀ ।

ਬਿਆਂਗੁ, ਸ:—ਚੰਮ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੋਕੜ
ਦਾ ਹਥਿਆਰ ।

ਬਿਆਜ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਰੁਪਏ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ, ਨਫਾ, ਸੁਦਾ ॥

ਬਿਆਜੜ } ਪੁ:—ਬਿਆਜ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬਿਆਜੜੀਆ

ਬਿਆਜੀ } ਵਿ:—ਬਿਆਜ ਤੇ ਹੁਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ
ਬਿਆਜੂ } ਹੋਈ (ਰਕਮ), ਬਿਆਜ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ।

ਬਿਆੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੀਦਣਾ, ਤੀਮਤ ਨਾਲ
ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਆਣਵੇ, ਵਿ:—ਥਾਣਵੇ, ਦੋ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ।

ਬਿਆਂਦੜ } ਪੁ:—ਬਿਆਹ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ,
ਬਿਆਂਪੜ } ਲਾਜਾ ॥

ਵਿ:—ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੋਈ (ਵਹੁਟੀ)

ਬਿਆਧ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਝੁੱਖ, ਕਲੱਲ ॥

ਬਿਆਧਨ, ਸ: } ਜੋ ਬਿਆਧ ਕਰੇ, ਝਸਾਦਨ
ਬਿਆਧੀ, ਪੁ: } (ਦੀ) ॥

ਬਿਸ ਪੋਲਣਾ

ਬਿਆਨ, ਪੁ:—ਹੱਲ ਵੇਖ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਸਾਰੀ
ਗੱਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ
ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਕੇ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ।

ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਕਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ
ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਉਸਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਨਾ ॥

ਬਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਅਗਾਊ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ
ਸਾਈ ॥

ਬਿਆਪ, ਸ:—ਸਰਾਪ, ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਅਪਤਾ ।

ਬਿਆਪਕ, ਵਿ:—ਬਿਆਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਣਾ, ਫੈਲਣਾ, ਅਸਰ
ਪੈਣਾ, ਖਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ॥

ਬਿਆਪੀ, ਵਿ:—ਬਿਆਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਟੋਕਰੀ ਨਾਲ ਬੇੜੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਖਾਲੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, 'ਦਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਆਰ } ਪੁ:—ਬੀਜ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ
ਬਿਆੜ } ਸਬਜੀ ਜਾਂ ਫਲ ॥

ਬਿਸ, ਸ:—ਸੱਖ ਆਦਿਕ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ, ਜਿਸ
ਰਾਜ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਜਾਵੇ
ਜ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਬਿਸ ਖਪਰਾ, ਪੁ:—'ਏਕ ਬੂਟੀ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ
ਕਿਰਲੀ' ।

ਬਿਸ ਪੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ, ਸੱਖ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਜਾਨ ਚੋੜਨਾ, ਨੌਂ ਵਿਆ ਕਰਨੀ
ਬਟੁਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਬਿਸ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ

ਬਿਸ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਸਤੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ,
ਰਸੀਆ, ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਰੋਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਬਿਸਕੁਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਚੀ ਛੋਟੀ
ਚੋਟੀ ॥

ਬਿਸਟਾ, ਪੁ:—ਮੇਲਾ, ਹੀਦਕੀ, ਝਾੜਾ ॥

ਬਿਸਤਰ(ਰਾ) ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣਾ, ਬਿਛਾਈ
ਢਕੀਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ॥

ਬਿਸਤਾਰ, ਪੁ:—ਫੈਲਾਉ, ਖਲ੍ਹਕੇ ਥੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਬਿਆਨ ॥

ਬਿਸਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਲਾਉਣਾ, ਖਲ੍ਹਕੇ ਬਿਆਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਸਨ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰ, ਵਾਲਾ
ਦੇਵਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ॥

ਬਿਸਨਪਤਾ(ਦਾ), ਪੁ:—ਬਿਸਨ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ
ਦਾ ਭਜਨ । ਕੋਈ ਭਜਨ ॥

ਬਿਸਨ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਫਾਈ, ਸਫਾਏ ਦੀ ਸੁੱਚਾ

। ਬਸਨੀ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਧਾਰ, ਲੁੱਚਾ, ਗਾਹਕ ॥

ਬਿਸੰਫਰ, ਪੁ:—ਕਿਸਨ ਜੀ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਬਿੱਸਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਮ ਕਰਨਾ, (ਦੀਵਾ)
... ਬੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਦੀਵਾ) ਬੁਝਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਵਾਸ

ਬਿਸਮਾਦ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋਆ ਹੋਆ,
ਅਚਰਜ ॥

ਬਿਸਮਾਰ, ਪੁ:—ਸਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਹਵਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਚੋਬ ਬੂਟੀ, ਉੱਸ ਦੀ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਬਿਸਮਿਲ, ਵਿ:—ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਆ (ਜੇਹੋਰ) ॥

ਬਿਸਰਜਣ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਵਿਸ਼ਿਆ ਕਰਨ ਦੀ
ਰੀਤ ॥

ਬਿਸਰਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ ॥
ਬਿਸਰਨਾ }

ਬਿਸਰ ਫੈਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੁੱਲਕੇ, ਜਾਣ ਬੁੱਝਕੇ
ਨਹੀਂ ॥

ਬਿਸਰ ਫੈਲਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਲ, ਟਪਲਾ, ਚਲਾਭੀ, ਧੱਖਾ

ਬਿਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ,
ਖੁੰਝਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਰਾਮ, ਪੁ:—ਅਗਮ, ਸੁਖ, ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ
ਦਣਾ ॥

ਬਿਸਰਾਮਣ, ਸ: } ਮੈਂ ਬਿਸਰਾਮ ਕਰ ॥
ਬਿਸਰਾਮੀ, ਪੁ: }

ਬਿਸਵਾ, ਪੁ:—ਵੀਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਿਘੇ
ਦਾ) ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮੈਂ ਬਿਸਵਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੋਕਿ।
ਬੀਹ ਬਿਸਵੇ, }

ਬਿਸਵਾਸ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਭਰ, ਭਰਮ । ਭਰੋਸਾ,
ਯਕੀਨ (ਕਰਨਾ, ਲਿਆਉਣਾ) ॥

ਬਿਸਵਾਸਣ

ਬਿਸਵਾਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਬਿਸਵਾਸ ਕਰੇ ॥
ਬਿਸਵਾਸੀ, ਪੁ: }

ਬਿਸਵਾਦ, ਵਿ:—'ਬਿਸੁਆਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਸਾ, ਪੁ:—ਇੰਦ੍ਰੀਯਾਂ ਦਾ ਸੁਖ, ਭੋਗ, ਐਸ ॥

ਬਿਸਾਹ, ਪੁ:—ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਅਤਬਾਹ (ਕਰਨਾ, ਖਾਨਾ) ॥

ਬਿਸਾਹਨ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਦੁਰਰੰਧ, ਸਤਿਆਪ

ਬਿਸਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੂਠਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਕੇ ਭੁਲਾਉਣਾ, ਧਕੀਕਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਾਖ }
ਬਿਸਾਖੀ } ਬਿਸਾਖੀ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਸਾਤ }

ਬਿਸਾਪ } ਸ:—ਬਦਬੋ, ਸਤਿਆਪ ॥
ਬਿਸਾਨੁ }

ਬਿਸਾਪਾ, ਵਿ:—ਬਦਬੁਦਾਰ, ਗਲਿਆ ਸਤਿਆ

ਬਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਬਿਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਿਸਰ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਭੁਲੇਵਾ, ਭੁੱਲ ॥

ਬਿਸਾਰਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ ॥
ਬਿਸਾਰਨਾ }

ਬਿਸੁਆਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ, ਭਿੰਕਾ ॥

ਬਿਹਾਗੜਾ

ਬਿਹੁਚਕਾ } ਪੁ:—ਉਪਰਛਲਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਂ
ਬਿਸੁਤਕਾ } ਦਾ ਭੋਗ, ਚੰਜਾ ॥

ਬਿਸੇਖ, ਵਿ:—ਖਾਸ, ਅਨੋਖਾ, ਚੰਗਾ, ਬਹੁਤਾ ॥
ਸ:—ਖਾਸ ਗਣ ॥

ਬਿਸੇਖਤਾ } ਸ:—ਚ ਕੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਟੋਲ ਦਾ
ਬਿਸੇਖਤਾਈ } ਗੁਣ ॥ ਬਾਮ ਗੁਣ ॥

ਬਿਹ, ਸ:—ਵਿੱਸ, ਜਹਿਰ ॥

ਬਿਹੰਗਮ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਹੀਂ, ਢਕੀਰ ॥

ਬਿਹਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨੀਂ ਹੋਵੇ ॥

ਬਿਹਲਣ, ਸ:—'ਬੇਹਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਹਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ॥
ਬਿਹਲੀ }

'ਬਿਹਲੀ' (ਵੀ), ਸ:—ਦਾਲ ਪਾਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਰਟੀ ॥

ਬਿਹੜਾ ਪੁ: } ਘਰਾਣੇ ਅਤੇ ਪੁਲੀ ਬਾ, ਸਹਿਨ,
ਬਿਹੜੀ, ਸ: } ਅੰਗਣ ॥

ਬਿਹਾ, ਵਿ:—'ਬੇਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਝਣਾ, ਗੁਜਰਨਾ, ਗੁਜਾ-
ਰਨਾ (ਵੇਲਾ, ਉਮਰ) ॥

ਬਿਹਾਗ } ਪੁ:—ਅਮੀਰ ਤੇ ਦਾ ਇਕ ਰਾਗ,
ਬਿਹਾਗੜਾ }

ਬਿਹਾਜਣਾ

ਬਿਹਾਜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਲੈਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ
ਬਿਹਾਜਣਾ }

ਬਿਹਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਡਣਾ, ਹੁਜਰਨਾ
(ਵੇਲਾ, ਉਮਰ) ॥

ਬਿਹਾਜੀ (ਬੀ), ਸ:—ਦੁਆਰ ਲੈਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ
ਚੀਜ਼ ਖਰੀਦਣਾ, ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਦਾਣਾ
ਛੱਕਾ ਖਰੀਦਣਾ ।

ਵਿ:—ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਬਿਹਾਜੀ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਾਹ ਕੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹੀ
ਰਕਮ ਦੁਆਰ ਲੈਣੀ ॥

ਬਿਹਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਜਰਨਾ, ਖੀਡਣਾ ॥

ਬਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਬੁਧਾਰ, ਲੈਣ ਦਾਣ,
ਵਰਤੋਂ ॥

ਬਿਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇ
ਸ਼ਰ ॥

ਬਿਹਿੰਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਸਮ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਘ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੀਸਰੇ ਨੂੰ ਰਾਹੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ
ਲੈਣ ਦੀ ਉੱਲ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਬਿਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਸੇਉ ਵਰਗਾ ਫਲ, ਗਲੀ,
ਮਹਲਾ, ਬੀਹ ॥

ਬਿਹੀਣ, ਪੁ:—ਵਹਿਣੀ, ਮੋਰੀ ।

ਬਿਹੁ, ਪੁ:—ਵਿਸ, ਜਹਿਰ ॥

ਬਿਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਿਹੋਰਾ, ਵਿਹੋਰਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ
ਦੁਰ ਹੋਣਾ ।

ਬਿਕਾਰੀ

ਬਿਹੋਗਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਵਿਹੋਰੇ
ਬਿਹੋਰੀ, ਪੁ: } ਦਾ ਦੁਖ ਹੈ ॥

ਬਿਕਟ, ਵਿ:—ਯੋਧਾ, ਕਠਨ, ਰਬਾ, ਦੁਖਦਾਈ ॥
ਸ:—ਕੰਪੂ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਦੇ ਨਿਪਾਹੀ ॥

ਬਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਜਾਣਾ ।

ਬਿਕਰਮਾਜੀਤ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਮਤ ਚਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਹੈ ॥

ਬਿਕਰਮਾਜੀਤੀ, ਵਿ:—ਬਿਕਰਮਾਜੀਤ ਦਾ
(ਸੰਮਤ) ॥

ਬਿਕਰਾਲ, ਵਿ:—ਭਯਾਨਕ, ਭਰਾਉਣਾ, ਭੇੜੀ
ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਬਿਕਰੀ, ਸ:—ਬਿਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੇਟਕ ॥

ਬਿਕਲ, ਵਿ:—ਬਿਆਕਲ, ਸੁਦਾਈ, ਛੱਬਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਬਿਕਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਕਾਉ, ਵਿ:—ਬਿਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਬਿਕਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਰੋਗ,
ਖਰਾਬੀ, ਅੰਗਣ ਐਥ ॥

ਬਿਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਐਥੀ ॥

ਬਿਖ

ਬਿਖ, ਸ:—ਵਿਹੂ, ਚਹਿਰ ।

ਬਿਖਮ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਬੇ ਚੜ੍ਹ, ਸਖਤ, ਜੋ ਜਿੱਕ
ਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬਿਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਤ ਜਾਣਾ, ਖਿਲਰਨਾ ।

ਬਿਖਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਖਿੰਤਾਉਣਾ ।

ਬਿਖੜਾ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਗੰਢਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿੱਥੇ
ਲੰਘ ਨਾ ਸੱਕੀਏ ॥

ਬਿਖਾਪ, ਪੁ: } 'ਬਖਾਪ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਖਾਪਣ, ਸ: }
ਬਿਖਾਪੀ, ਪੁ: }

ਬਿਖਿਆ, ਪੁ:—ਬਿਖ, ਚਹਿਰ, ਖੁਰੀ ਚੀਜ਼,
ਤਮਾਕੂ (ਜਿੱਥੇ ਦੀ ਖੋਲੀ) ॥

ਬਿਖੇਪ } 'ਬਖਾਪ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਖੇਪਣ }
ਬਿਖੇਪੀ }

ਬਿੰਗ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਟੋਂਡਾ ਹੋਣਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਗਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਨਾ, ਖੁਸ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿੰਗਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਜਿੱਸ ਵਿੱਚ ਬਿੰਗ ਹੋਵੇ,
ਟੋਂਡਾ ॥

ਬਿਗਰ, ਅਵ:—ਬਗੋਰ, ਬਿਨਾਂ, ਥਾੜੇ ॥

ਬਿਗਲ, ਪੁ:—ਵਲੋਤੀ ਭੁਰਮ, ਨਰਸਿਆ (ਸੁੱਟਕਾ,
ਹੋਂਕਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿੱਘਾ

ਬਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹ ਜਾਣਾ, ਲੜਨਾ,
ਝਗੜਨਾ, ਵਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਵਾਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਗੜ, ਖਰਾਬੀ, ਝਗੜਾ,
ਫੋਟਕ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਬਿਗੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰਾ
ਉਣਾ ।

ਬਿਗੜਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਗੜਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਗੜੂ ॥

ਬਿੰਗ } ਵਿ:—ਟੋਂਡਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ,
ਬਿੰਗਾ ਤਹਿੰਗ } ਰੱਸਆ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਗਾਸ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਬਿਗਾਉ ।

ਬਿਗਾਰ, ਸ:—'ਬਗਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਗਾਨ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ, ਨੁਕਸਾਨ, ਝਗੜਾ,
ਲੜਾਈ, ਵਸਾਦ ॥

ਬਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ
ਪ੍ਰਚਾਨਾ, ਸੱਜਣਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਟਕ ਪਾਉਣਾ ।

ਬਿਗੜੂ, ਪੁ:—ਬਿਗੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਗੋਰ (ਰਾਂ) } ਅਵ:—'ਬਗੋਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਗੋਰੇ (ਰਾਂ) }

ਬਿਘਲ, ਪੁ:—ਰੱਕ, ਅਟਕ, ਨੁਕਸਾਨ, ਬਿਗੜ
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਬਿਘਾ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਖ, ਚਾਰ ਕਨਾਲ ॥
ਬਿਘਾ }

ਬਿੰਬ	ਬਿਛਨਾ
ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਬੰਬੀ, ਬੰਬੀ ॥	ਬਿਚਾਰ, ਪੁ:—ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਸਮਝ ॥
ਬਿੱਚ, ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਗੱਭੇ ॥	ਬਿਚਾਰ ਵਾਣ, ਵਿ:—ਸਮਝਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ ॥
ਬਿੱਚ ਹੋ ਕੇ (ਪੈਰੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਲਸ ਬਣ ਗਿਆ ॥	ਬਿਚਾਰਕ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥
ਬਿੱਚ ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਵਿੱਚ ਸ ਗੱਭੇ ॥	ਬਿਚਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ॥
ਬਿਚਕਾਰਾ } ਬਿਚਕਾਲਾ } ਪੁ:—ਅੰਤਰਾਲ ਦਾ ਗੁਣ ॥	ਬਿਚਾਰਾ, ਵਿ:—ਅਨਾਥ, ਗਰੀਬ, ਬੇਨਸੀਬ, ਅਸਮਰਥ ॥
ਬਿਚਕਾਰੇ } ਬਿਚਕਾਲੇ } ਅਵ:—ਗੱਭੇ, ਵਿਚਕਾਰ, ਮੱਧ ॥	ਬਿਚਾਲ, ਪੁ:—ਨੁਕਸਾਨ, ਬਿਗਾੜ, ਬਖੇੜਾ, ਵਿੱਥ ॥
ਬਿਚਕਾਨਾ, ਪੁ: } ਬਿਚਕਾਨੀ, ਸ } ਬੱਚ ਦੀ ਜੱਤੀ, ਨਿੱਕੀ ਮਸ਼ਕ, ਕੁੱਟੀ ਛੋਟੀ ਸ਼ੈ ॥	ਬਿਚਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗਾੜਨਾ, ਚੋੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਫਸਾਦ ਪੁਆਉਣਾ, ਦੁਆਲਿਆ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥
ਬਿਚਕਾਰ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਅੰਦਰ, ਗੱਭੇ, ਮਿਆਨੇ ॥	ਬਿਚਾਲਾ, ਪੁ:—ਦੋਹਰਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ, ਫਾਸਲਾ ॥
ਬਿੱਚ ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਬਿੱਚ, ਗੱਭੇ ॥	ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਬਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ, ਮਿਆਨੇ
ਬਿਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਚ ਲੇਖਣਾ ਬਿਚਰਨਾ, ਟੁਰਨਾ ॥	ਬਿੱਚੀ, ਅਵ:—ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਚ ਦੀ, ਬਿੱਚ ਬਿੱਚ ਬਝਾਬਰ ਗੱਭੇ ॥
ਬਿਚਲ ਜਾਣਾ } ਬਿਚਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਨਾ, ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਵੇਰ ਕਰਨਾ, ਫਸਦ ਮਚਾਉਣਾ, ਫਿਰ ਜਾਣਾ, ਬਰਨ ਹਾਰਨਾ, ਬੇਖੀ ਕਰਨੀ ॥	ਬਿੱਚੋ, ਅਵ:—ਅੰਦਰੋਂ, ਗੱਭੇ ਤੋਂ ॥
ਬਿਚਲਾ, ਵਿ:—ਅੰਦਰਨਾ, ਗਭਾ, ਬਿਚਕਾਰਨਾ ॥	ਬਿਚੋਲਾ, ਪੁ: } ਬਿਚੋਲੀ, ਸ: } ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥ ਬਿਚੋਲੀਆ, ਪੁ: }
ਬਿਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗਾੜਨਾ, ਦੁਰ ਨੂੰ ਖਿਸਕਾਉਣਾ ॥	ਬਿਛਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਛਕਾ, ਖਿਲਰਨਾ, ਸਿੰਧਾ ਜਾਂ ਨਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਛਵਈਆ

ਬਿਛਵਈਆ }
ਬਿਛਵੱਯਾ } ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਛਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਛਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਛਵਾਈ, ਸ:—ਦਰੀ ਆਦਿਕ ਬਿਛਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਿਛੜਨਾ }
ਬਿਛੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੁਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਛਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਬਿਛਾਈ, ਬਿਸਤਰਾ, ਬਿਛਣਾ ॥

ਬਿਛਾਉਣਾ }
ਬਿਛਾ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਾਉਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ, ਬਿਸਤਰਾ ਕਰਨਾ, ਥਾ ਕੇ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਬਿਛਾਈ, ਸ:—'ਬਿਛੋਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿੱਛੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਅਨੁਗਾ ॥

ਬਿਛੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਗ ਦੀ ਕਟਾਰ, ਇਕ ਰਗ ਦਾ ਅੰਗੂਠੜਾ, ਝੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਬਿਛੂਫਕ, ਪੁ:—'ਬਿਸੂਚਕ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿਛੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ, ਵੰਡਕ ਪਾਉਣਾ ॥

ਬਿਛੋੜਾ, ਪੁ:—ਬਿਛੋਗ, ਜੁਦਾਈ, ਸੱਜਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਛੋਣਾ, ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਾਂ ਕਪੜੇ, ਬਿਸਤਰਾ ॥

ਬਿਟਰਨਾ

ਬਿੱਜ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ, ਆਰਾਨਰੋਕ ਜੋ ਬਿਪਤਾ ਆ ਪਏ (ਪੈਣਾ) ॥

ਬਿਜਯਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ, ਭੰਗ, ਸੁੱਖਾ ॥

ਬਿਜਲੀ, ਸ:—ਅਸਮਾਨੀ ਅੱਗ, ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਮਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ (ਲਿਸ਼ਕਣਾ, ਚਮਕਣਾ), ਜਿਸ ਥਾਂ ਤ ਨਾਲ ਉਹ ਚਮਕਦੀ ਹੋ ॥

ਬਿਜਲੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਡਿਗਣਾ ॥

ਬਿਜੜਾ, ਪੁ:—ਸੋਚਣਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਪੰਛੀ ॥

ਬਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਜਾਈ, ਸ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਿਜਾਰ, ਪੁ:—ਬੀਜਣ ਵਾਲਾ, ਬਜਾਰ, 'ਡੀ' ॥

ਬਿੱਜੂ, ਪੁ:—ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਰਦੇ ਕੱਢ ਕੇ ਥਾ ਜਾਲ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਮੁਰਖ ਕੋਹਜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਬਿਜੋਗ, ਪੁ:—'ਬਿਛੋੜਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿਜੋਗਣ, ਸ: }
ਬਿਜੋਗੀ, ਪੁ: ਸ: } ਸਜਣ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆ (ਕੀ) ਹੋਇਆ (ਈ) ॥

ਬਿਜੋਤ, ਸ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ॥

ਬਿਟਰਨਾ }
ਬਿਟਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਨਾ, ਬਿਚਲਣਾ
ਬਿਟਰਨਾ } ਭੁੱਸਣਾ ॥

ਬਿਟਰਾਉਣਾ

ਬਿਟਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗਾੜਨਾ, ਹੁਸ ਉੱਠਾ,
ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿੱਠ, } ਸ:—ਪੰਥੇਰੂਆਂ ਦਾ ਬਿਸਟਾ ॥
ਬਿੱਠੁ }

ਬਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਥੇਰੂਆਂ ਦਾ ਹੱਗਣਾ ॥

ਬਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—੩੫੩ ਉੱਠਾ, ਬਹਾਲਣਾ,
ਫਿਕਾਉਣਾ, ਬਿਠ ਕਰ ਉੱਠਾ ॥

ਬਿੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਤਿਤਾ ਨੂੰ ਸੁਕਾ-
ਉਣ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬਿੱਡ, ਪੁ:—'ਵੀਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੱਡੀ, ਸ:—ਅਭਾਗ ਫਿਰਨ ਦਾ ਅੰਖ,
ਖਸਾਝੜ (ਰੇਤੀ) ॥

ਬਿੱਢ ਪੁ:—ਪੁਰ ਦੀ ਚਰਖੜੀ ਨੂੰ ਸਮਾਰਤ
ਦ ਯੋਯ ਲੜਕ, ਕੱਟ, ਡੀਝ, ਮੰਗਤੀ ॥

ਬਿੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਝ ਪੀੜਨ ਵਾਲੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ
ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਸੁਆਰਕੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਬਿਠ (ਣਾ), ਅਣ:—ਬਘੇਰ, ਬਾਝੇ, ਸਿਰਾ,
ਛੁੱਟ ॥

ਬਿਠਤੀ, ਸ:—ਅਰਜ, ਮਿਨਤ, ਅਰਦਾਸ,
ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥

ਬਿਠਾਸ (ਹ), ਪੁ:—ਬਰਥਾਦੀ, ਦਥਾਹੀ, ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ, ਮੌਤ ॥

ਬਿਤ, ਪੁ:—ਕੱਢ, ਡੀਲ, ਸਮਰਥ, ਖੁੱਤਾ, ਧਨ,
ਹਿੰਮਤ ॥

ਬਿਟ

ਬਿਤਰ ਬਿਤਰ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਨ ਹੋਕੇ
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਚੱਕਣਾ ॥

ਬਿਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਦੁਰੀ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਬਿਤੀਤ, ਵਿ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁਜਰਿਆ
ਹੋਆ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਿਤੀਤਮਾਨ, ਵਿ:—ਬੀਤ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ
ਬੜਾ ਚਿਰ ਰਹੇ ॥

ਬਿਤੀਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਤ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਿਤੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੋਣੇ ਨਾਲ ਭਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਤੋਰੀ, ਸ:—ਏਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੰਥੇਰੂ ॥

ਬਿੱਥ } ਸ:—ਫਾਸਲਾ, ਦੂਰੀ, ਫਰਕ, ਬਿਛੋੜਾ ॥
ਬਿੱਥੁ }

ਬਿਥੜ } ਪੁ:—ਦੂਰੀ, ਫਾਸਲਾ, ਫਰਕ ॥
ਬਿਥਾਕ }

ਬਿਥਾ } ਸ:—ਪੀੜ, ਦੁਖ, ਸਾਰਾ ਹਾਲ,
ਬਿਥਿਆ } ਥਰਨਣ ॥

ਬਿੱਥੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਦੁੱਧ) ਜੰਮਣਾ, ਦਹੀਂ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਬੜਾ ਤਾਉ ਲੱਗਣਾ ਅਤੇ ਪਰਸੋਉ
ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿੱਦ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਸੀਤੀ ਹੋਈ ਗਵ
(ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਬਿੱਦ, ਸ:—ਪਲ, ਬੋੜਾ ਚਿਰ, ਬੁੱਢ, ਕਤਰਾ,
ਭਰੂ, ਬਿੰਦੀ ॥

ਬੰਟ ਇੰਦ

ਬੰਟ ਇੰਦ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੀ ਕਮਕ, ਬਹੁਤ ਬੰਨਾ
ਚਿਰ ॥

ਰਤੀ ਇੰਦ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਬੰਨਾ ॥

ਬਿਦੰਗੀ, ਸ:—ਵੇਦ ਦਾ ਫੰਮ, ਵੇਦਗੀ,
ਹਕੀਮੀ ॥

ਬਿਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਥੇ ਕਰਨੀ, ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ,
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣਾ ॥

ਇੰਦਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਲਾਲ
ਹੋਣਾ (ਅੱਖਰ) ॥

ਬਿੰਦਮਾਨ, ਵਿ:—ਮੋਜੂਦ, ਹਾਜਰ, ਉੱਪਾ,
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਬਿਦਮਕ, ਵਿ:—ਬਿਦਮਾ ਸੰਬੰਧੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ
ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਬਿਦਮਾ, ਸ:—'ਬਿੰਦਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਦਰੀ, ਵਿ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਹੱਕਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਚਾਂਦਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਬਿਦਜਾਲਯ, ਪ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਮਦਰਸਾ
ਜਿਥੇ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਦਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਬਿਦਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ॥

ਬਿਦਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਰਨ ਦਾ ਫੰਮ, ਛੁੱਟੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੇ, ਦੁਰਨ ਵਾਲਾ,
ਰੁਖਸਤ ॥

ਬਿਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਤ ਦੁਆਉਣਾ, ਹਠ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਧ ਮੇਲਣਾ

ਬਿਦਾਇਗੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਰਨ ਲਗਾਉਣਾ
ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਬਿੰਦਿਆ ਹੋਣ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਰਕਮ
ਅਤੇ ਕਪੜੇ ਪੈਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਦਾਮ, ਪੁ:—'ਬਦਾਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਦਿਆ, ਸ:—'ਬਿਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਇਲਮ, ਗਿਆਨ, ਪੜ੍ਹਾਈ,
ਹੁਨਰ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਬਿੰਦਿਆਰਥੀ, ਪੁ:—ਬਿੰਦਿਆ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿੰਦਿਆ ਮਾਨ } ਵਿ:—ਬਿੰਦਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਬਿੰਦਿਆ ਵਾਨ } ਹੋਇਆ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੋਦਾਂ ਬਿੰਦਿਆ ਨਿਧਾਣ, ਵਿ:—ਬੋਦੀ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਬਿੰਦਿਆ ਸਾਨਣ ਵਾਲਾ (ਗਰ ਵੇਦ, ਛੇ
ਅੰਗ, ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਪੁਰਾਣ, ਮੀਮਾਂਸਾ ਅਤੇ
ਤਰਕ ਇਹ ੧੪ ਬਿੰਦਿਆ ਹਨ), ਬੜਾ
ਕਾਰੀਗਰ, ਮਹਾਂ ਮੁਰਖ ॥

ਬਿੰਦੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਗੋਲ ਨਿਝਾਲ,
ਨੁਕਤਾ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬਿਧ, ਸ:—ਬਰੀਕਾ, ਵੰਗ, ਜੁਗਤ, ਧਰਮ ਅਨੁ
ਸਾਰ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਾ,
ਲਖੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ॥

ਬਿਧ ਮਾਤਾ, ਸ:—ਜੋ ਦੇਵੀ ਪਰਾਲਭਤ ਲਿਖਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਿਧ ਮਿਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਾਬ ਦੀ ਪੜ੍ਹ-
ਬਿਧ ਮੇਲਣਾ } ਤਾਲ ਕਰਨੀ, ਲੇਖਾ ਠੀਕ
ਕਰਨਾ, ਬਾਕੀ ਕੱਢਣੀ ॥

ਬਿਧਨਾ

ਬਿਧਨਾ, ਸ:—ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾ
ਲਗਤ, ਬਿਧਮਾਤਾ ॥

ਬਿਧਵਾਂ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਸਰੇ ਦਾ ਬੈਠਾ ਮਰ ਜਾਵੇ,
ਦੀਤੀ ॥

ਬਿਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕਢਵਾਉਣਾ, ਬਿਨ੍ਹਾ
ਉਣਾ ॥

ਬਿਧਾਤਾ, ਪੁ:—ਕਰਤਾਰ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਧੀਆ (ਯਾ), ਵਿ:—ਬਿਧ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ
ਜੁਗਤੀ ॥

ਬਿਨ, ਅਵ:—ਬਾਜ਼, ਬੀਰ, ਸਿਵਾ, ਛੁੱਟ ॥

ਬਿਨਸੰਗ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿਤਰ ਹੋਕੇ, ਬੇਸ਼ਕ,
ਨਿਸੰਗ ॥

ਬਿਨਸਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਨਾ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕੱਢਣਾ, ਚੰਡ ਕੇ ਪਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕਢਾਉਣਾ ॥

ਬਿਨ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਬਿਨ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ■
ਮਜ਼ਦੂਰੀ ॥

ਬਿੰਨਾ, ਪੁ:—ਬੰਨੀ ਦਾ ਮੁਕਾ, ਉਨ੍ਹ, ਭਾਂਡੇ ਦੇ
ਹੱਥ ਦਾ ਘਾਹ ਦਾ ਨੂੰਮੁਕਾ ॥

ਬਿਨਾਸੰਗ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਬਿਨਸੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਭੂਤ

ਬਿੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਬਿੰਨਾ, ਇੰਨ੍ਹ, ਮੁਕਾ ॥

ਬਿਪਤ (ਤਾ), ਸ:—ਮੁਸੀਬਤ, ਦੁਖ, ਕਥੇਸ਼ (ਵਿੱਚ
ਪੈਣਾ) ॥

ਬਿਪਰੀਤ, ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਪੁੱਠਾ, ਵਿਰੋਧੀ ॥
ਸ:—ਵਿਰੋਧ ॥

ਬਿੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਗੜਨਾ, ਜਿਦ ਕਰਨੀ,
ਬਿੱਢਲਨਾ } ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਬ, ਪ:—ਝੱਗੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਥ ਲਕਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਪੜਾ ਪਹਿਨਾ
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿੱਬ, ਵਿ:—ਹੜ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਰੜ੍ਹ ਜਾਣਾ (ਜਲ
ਬਿੱਬ), ਅਕਸ ॥

ਬਿਬ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ
ਹਾਸੀ ਹੋਣੀ ॥

ਬਿਬੇਕ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰ, ਸੋਚਾ ਗਿਆਨ, ਰਹਿਤ,
ਮਰਸਾਦਾ

ਬਿਬੇਕੀ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ, ਜੋ
ਰਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਿਭਚਾਰ, ਪੁ:—ਪਰਾਏ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤੀ
ਦਾ ਸੰਗ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਿਭਚਾਰਣ (ਣੀ), ਸ: } ਜੋ ਬਿਭਚਾਰ ਕਰੇ ॥
ਬਿਭਚਾਰੀ, ਪੁ: }

ਬਿਭੂਤ, ਪੁ:—'ਬਭੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਮਾਰ

ਬਿਰਾਜਣਾ

ਬਿਮਾਰ } 'ਬਮਾਰ' 'ਬਮਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਮਾਰੀ }

ਬਿਯੋਗ } 'ਬਿਯੋਗ' 'ਬਿਯੋਗੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਯੋਗੀ }

ਬਿਰਹ (ਹ) } ਪੁ:—ਸੰਜਣਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ
ਬਿਰਹੋਂ } ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ॥

ਬਿਰਹੀ, ਵਿ:—ਸੰਜਣ ਤੇ ਵਿਛੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਬਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਦੇ ਮਾਰੇ ਮੋਲਣਾ, ਜਵਾ
ਹਿਲਾਉਣੀ ॥

ਬਿਰਖ } ਪੁ:—ਬੁੱਖ, ਬੁਟਾ, ਦਰਖਤ ॥
ਬਿਰਛ }

ਬਿਰਜਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੀੜੀਆਂ ਲੱਤਾਂ
ਵਾਲਾ ਪਜ਼ਾਮਾ, ਵਲੋਤੀ ਤੀਥੀ ॥

ਬਿਰਤ, ਸ:—ਅਜੀਉਕਾ, ਗੁਜਾਰਾ, ਜਜਮਾਨਾਂ
ਦਾ ਆਸਰਾ ॥

ਬਿਰਤੰਤ } ਪੁ:—ਹਾਲ, ਬਰਨਣਾ, ਬਿਆਨ,
ਬਿਰਤਾਂਤ } ਬਿਆਨ ॥

ਬਿਰਤੀ, ਸ:—ਬਿਆਨ, ਮਨ ਦਾ ਟਿਕਾਉ
ਸੁਰਤ ॥

ਬਿਰਥਾ, ਵਿ:—ਬਿਆਰਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਫੈਦਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐ ਵੇ, ਬਿਆਰਥ ॥

ਸ:—ਪੀੜ, ਬਿਥਿਆ ॥

ਬਿਰਦ, ਪੁ:—ਅਭਿਆਸ, ਵਰਤਾਰਾ, ਲਗਾਤਾਰ
ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਸਾਧੂ ਦਾ ਛੇਖ, ਥਾਨਾ, ਲਾਜ ॥

ਬਿਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ
ਜਪਣਾ ॥

ਬਿਰਦ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ
ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ ॥

ਬਿਰਧ, ਵਿ:—ਬੁੱਢਾ, ਬੜੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਬਿਰਬਿਰੀ, ਸ:—ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਸੀਆਂ
ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ
(ਉੱਠਣੀ) ॥

ਬਿਰਮੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਾ, ਅਟਕਣਾ, ਘਰੋਂ
ਬਿਰਮਣਾ } ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ, ਪਰਦਸ਼ ਦਿੱਤ ਦਿਲ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹੁਰਾਉਣਾ, ਜੀ ਲਾਉਣਾ,
ਭੁਲ ਉੱਠਾ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਭਾਬੇ ਕਰ
ਲਣਾ ॥

ਬਿਰਲ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਛੇਕ, ਮੋਰੀ, ਫਰਕ ॥

ਬਿਰਲਾ, ਵਿ:—ਤੁੱਲਾ, ਵੱਖੇ ਵੱਖ, ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵੀ,
ਹਜਾਰਾਂ ਦਿੱਤ ਕੋਈ ॥

ਬਿਰਭਾਪ, ਪੁ:—ਗਮ, ਹੁਦਣ, ਵੈਠ, ਦੁਖ ਠਾਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਰਵਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ, ਹੁੱਖ, ਬਿਰਛ ॥

ਵ:—ਲੇੜਵੇਂਦਾ, ਮਥਾਜ ॥

ਬਿਰਾਗਣ } 'ਬਿਰਾਗਣ' 'ਬਿਰਾਗੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਰਾਗੀ }

ਬਿਰਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਿਰਾਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰਾਜਮਾਣ

ਬਿਰਾਜਮਾਣ, ਵਿ:—'ਬਿਰਾਜਮਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰਾਣ (ਣੀ), ਸ:—ਜੋ ਧਰਤੀ ਮੀਂਹ ਦੇ
ਆਸਰੇ ਹੋਵੇ ।

ਵਿ:—ਉਜਾੜ, ਜਿਥੇ ਨੋਂਕ ਨਹੀਂ ॥

ਬਿਰਾਤ } 'ਬਿਰਾਤ' 'ਬਿਰਾਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਰਾਤੀ }

ਬਿਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਉਜਾੜ, ਜਿਥੇ ਵੱਸੋਂ ਨਹੀਂ ।
ਵਿ:—ਓਪਰਾ ।

ਬਿਰਿਹੀ, ਪੁ:—'ਬਿਰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰੀ } ਵਿਸਮਯ:—ਹੱਥੀ ਨੂੰ ਠਰਾਉਣ ਦੀ
ਬਿਰੀ } ਆਵਾਜ਼ ॥

ਬਿਰੁੱਪ, ਵਿ:—ਵੇਰੀ, ਉਲਟਾ, ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟਾ
ਕੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ, ਹੱਥ
ਸਰਾਮ ।

ਬਿਰੁਰੀ, ਸ:—'ਬਿਰੁਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰੋਪ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਝਗੜਾ, ਟਾਕਰਾ ॥

ਬਿਰੋਪਣ, ਸ: } ਨੇ ਬਿਰੋਪ ਕਰੇ ॥
ਬਿਰੋਪੀ, ਪੁ: }

ਬਿਲ, ਪੁ:—ਭੜੱਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਖਿੱਲ ॥

ਬਿੱਲ, ਪੁ:—ਕਰੜੇ ਛਿੱਲੜ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿਠਾ
ਫਲ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਹਰਿਆਈ, ਬਿਲੀ ਦੀਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਲੱਖੇ ਦਾ ਕਾਗਜ਼, ਟੁੰਡੀ,
ਬੀਜਕ ।

ਬਿਲਮ

ਬਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਸਕਣਾ, ਹੋਣਾ, ਭੜਕਣਾ,
ਫਟਕਣਾ ॥

ਬਿਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਆਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ,
ਫਟਕਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲਗਣ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸੇ
ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੰਗਣਾ (ਲੰਮੇ
ਬਿਲਗਣ } ਦਾਉ ਤਾਣਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਬਿਲੰਗ ਗਣ, ਸ: } ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਛੱਤ
ਬਿਲੰਗਣੀ, ਸ: } ਨਾਲ ਲਟਕਾਈ ਹੋਈ
ਬਿਲੰਗਾ, ਪੁ: } ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਲਕੜੀ, ਟੰਗਣਾ।
ਬਿਲੰਘ, ਸ: }

ਬਿਲਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾਂ ਮਾਨਣੀਆ, ਰੁਪਧਾ
ਉਡਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲੰਦ, ਵਿ:—ਉੱਗਾ ॥

ਬਿਲੰਦੀ, ਸ:—ਉਗਾਈ ॥

ਬਿਲਪ, ਪੁ:—'ਬਿਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲਪੇਤੀ, ਸ:—ਖਿੱਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਜੋ ਖਿਚ-
ਜੀ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਲੰਬ, ਸ:—ਵੇਰ, ਢਿੱਲ, ਚਿਰ ॥

ਬਿਲਬਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ,
ਪੀੜ ਜਾਂ ਗਮ ਨਾਲ ਭੜਕਣਾ, ਰੋਣਾ ।

ਬਿਲਬਿਲਾਟ, ਪੁ:—ਬਿਲਬਿਲਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਬਿਲਮ, ਸ:—ਵੇਰ, ਢਿੱਲ, ਚਿਰ ॥

ਬਿਭਮਣਾ

ਬਿਭਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਰਹਿਣਾ, ਭਿ: ੩
ਕਰਨੀ ॥

ਬਿਲੋਲਾ, ਵਿ:—ਅਠਪੜ੍ਹ, ਬੱਲਾ, ਮੂਰਖ, ਬੁੱਧੁ ॥

ਬਿਲਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਕਰਕਾਉਣਾ, ਬਿਰ-
ਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੋਰ, ਸਿਪਾਹੀ
ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜੋ ਉਹ ਕਪੜਿਆ
ਉੱਪਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਿੱਲੀ ਵਰਗੀਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਬਿਲਾਇਤ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਅ ਇਕ
ਬਿਲਾਇਤਣ (ਤੀ) } ਫੇਰ ॥

ਬਿਲਾਉਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜ਼ੰਗ ॥

ਬਿਲਾਸ, ਪੁ:—ਖਸ਼ੀ, ਅਤੌਲ, ਹਾਸੀ (ਕਰਤਾ) ॥

ਬਿਲਾਸੀ, ਵਿ:—ਖਸ਼ੀ, ਜੋ ਬਿਲਾਸ ਕਰੇ ॥

ਬਿਲਾਠੀ, ਸ:—ਬਿੱਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਲੜਕ ਜੋ
ਤਿਲਕ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਘਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਲਾਂਦ, ਸ:—ਬਿਲੀਂਦੀ, ਓਗਈ ॥

ਬਿਲਾਪ, ਪੁ:—'ਬਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲਾਪਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ, 'ਰੋਣਾ',
ਕੁਰਲਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲਾਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜ਼ੰਗ ॥

ਬਿੱਲਾ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਜਨੋਰ, ਰਿਟਕਣੀ, ਚੰਦੂ

ਬੀ. ਏ.

ਬਿੱਲੀ ਲੋਟਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਜਿਸ ਦੀ
ਖੁਸ਼ਬੀ ਨਾਲ ਬਿਲੀ ਲੋਟਣ ਪੈਂਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਿਲੀ ਪਾਪ, ਪੁ:—'ਬਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲੇਲ, ਸ:—ਤੀਵੀ ਅਵਸ (ਕੋਠੀ ਬਿਲੇਲ
ਪੈਣੀ) ॥

ਬਿਵਸਥਾ, ਸ:—ਅਵਸਥਾ, ਅਵਸਥਾ ਵਿਸੇ ਗੱਲ
ਦਾ ਫੇਸਲਾ ॥

ਬਿੜੜ, ਸ:—ਪੇਰਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ
ਖੜਕੇ ਦੀ ਥਲਸੀ (ਲੇਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਬਿੜ ਬਿੜ ਤੜਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਬਿੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦਾ ਰੁੱਖ, ਕੋਠਿਆਂ ਜਾਂ
ਬਾਂਸਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੰਗੀ ॥

ਬੀ, ਪੁ:—ਬੀਜ, ਕਾਰਣ, ਅਸਲ ॥

ਸ:—ਕੰਜਰੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਰਨ (ਬੀ
ਸਾਹਿਬਾ) ॥

ਕ੍ਰਿ-ਵਿ:—ਨਾਲ ਹੀ, ਭੀ, ਵੀ ॥

ਬੀ ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿਣਾ,
ਕਿਸੇ ਕਲ ਦੇ ਸਭ ਮੁੱਖ ਮਰ ਜਾਣੇ ॥

ਬ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬੀਜਣ ਵਾਸਤੇ
ਬੀ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਬੀਆਬਾਣ, ਪੁ:—ਜਗਲ, ਉਸਾਰ, ਬਣ ॥

ਬੀ, ਏ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵੱਡੇ ਦਰਖੇ ਦਾ
ਇਮਤਿਹਾਨ ॥

ਬੀ. ਏ.

ਬੀ. ਏ. } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਬੀ. ਏ. ਦਾ
ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ } ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਬੀਸਵੀ, ਵਿ:—ਬੀਹਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬੀਸਾ, ਪੁ:—ਬੀਹਾਂ ਨਹਿੰਦਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁੱਤਾ, ਇੱਕ
ਜੰਤੂ ।

ਬੀਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਹ ਚੀਜ਼ਾਂ,
ਬੀਹਾਂ ਨਹਿੰਦਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੱਤੀ ।

ਬੀਹ, ਸ:—ਇੱਕ ਸਉ ਵਰਗਾ ਫਲ, ਗਲੀ,
ਮਹੱਲਾ ॥

ਵਿ:—ਦੋ ਦਹਾਈਆਂ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਉੱਠੀ ॥

ਬੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—'ਬੀਸਵਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਹੜ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ (ਦੋ
ਬੀਹੜ ਹਨ, ਇੱਕ ਉੱਤਲਾ, ਇੱਕ ਹੇਠਲਾ) ॥

ਬੀਹੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਹ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਕੱਠੀਆਂ ॥

ਬੀਚ, ਪੁ:—ਵਿਚਲਾ ਵਾਸਲਾ, ਵਿੱਥ ॥

ਬੀਜ, ਪੁ:—ਦਾਣੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਉਗਦੀ
ਹੈ, ਮੂੜ, ਅਸਲ, ਕਾਰਣ ॥

ਬੀਜ ਗਣਿਤ, ਪੁ:—'ਅਲਜਬਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਥਾਣੀ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਬੀਜ ਮਾਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਚਿਆ ਖੁਰਿਆ ॥

ਬੀਣ

ਬੀਜ ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੀ ਨਾਸ ਹੋਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਜਕ, ਪੁ:—ਜੇ ਮਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਉਸ
ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੁੱਲ ਸਮੇਤ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਬੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਬੀ ਪਾਉਣਾ, ਬੂਟਾ
ਲਾਉਣਾ ।

ਬੀਟੀ, ਸ:—ਚਿਕੜੀ ਆਦਿਕ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੋਈ
ਜਾਂ ਚੰੜਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬੀਠਲ, ਪੁ:—'ਬੱਠਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਡਾ, ਸ:—ਕੱਚ ਖੂਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਲਿਆ ਹੋਵਾਂ
ਰੱਸਾ, ਸਪ ਫੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੀਣ,
ਉੱਭਰਿਆ ਹੋਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਐਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ
ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ (ਬਜਾਉਣਾ, ਰੱਸ
ਜਾਣਾ) ।

ਬੀਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥੀੜਾ,
ਇਕ ਕਿੜ ਕਿੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੜੋਲਾ, ਕੁਹਾੜੀ
ਦਾ ਦਸਤਾ, ਬਹੁਤ ਚੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਮੂੰਗ ॥

ਬੀਡੀ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਗੱਡੇ ਨਾਲ ਜੁੱਧੀ ਹੋਈ ਮੋਹ-
ਰਲੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਵਿੱਗੀ ਮੋਹੀ ਲੱਕੜ
ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੇਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ
ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਬੀਡੀਆ, ਪੁ:—ਕੱਠੇ ਜੱਥੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਂ
ਬਲਦਾਂ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ॥

ਬੀਣ, ਸ:—ਬੀਸਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਥਾਣਾ ॥

ਬੀਣਕਾਰ

ਬੀਣਕਾਰ, ਪੁ:—ਗਾਰੀ ਵਾਲੀ ਬੀਣ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਬੀਣੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਅਤੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਲਾ ਮਤਰ ॥

ਬੀਣੀ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜਣਾ ਦੂਜਾ ਨਾਲ ਦੂਰੇ ਦੀ ਬੀਣੀ ਫੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਬੀਤ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਜਰਨਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ
ਬੀਤਣਾ }

ਬੀਨਾ } ਵਿ:—ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਵਸਤੂ
ਬੀਨਾਕਾਰ }

ਬੀਨਾਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਿਆਲਪ ਜਾਂ ਗਾਈ ਵਨਾਈ ॥

ਬੀਨੀ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੱਧਰਾ ਪਾਸਾ, ਤਾਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਾਈ ਗਈ ਨਾਲ ਦੂਰੇ ਤਾਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਦਾ ਬਚਾਉ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਬੀਬੜ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ ਜਾਂ ਫਲ ਜੋ ਬੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬਰ ਰਹਿਣ, ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਖਾਏ ।
ਵਿ:—ਕੋਈ, ਕਰੂਪ

ਬੀਬੜੀ, ਸ: ਛੋਟਾ ਬੀਬੜ ।
ਵਿ:—ਬੁਰਜੀਆ ਵਾਲ (ਚਹਰਾ) ।

ਬੀਬਾ, ਪੁ: } ਚੰਗਾ (ਗੋ), ਪਾਕਰਾ (ਰਾਂ)
ਬੀਬਾ, ਪੁ: } ਕੋਮਲ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਛੋਟਾ
ਬੀਬੀ, ਸ: } ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ ।

ਬੀਲਾ

ਬੀਬੀ ਦਾੜੀ, ਸ:—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਸਾਫ਼ੀ ।

ਬੀਬੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ, ਨਨਾਣ ਮਾਂ, ਬੇਬੇ ॥

ਬੀਮਾ, ਪੁ:—ਠੇਕਾ, ਜਮਾਨਤ, ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਮਾਲ ਪੁਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁੰਮ, ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁੱਲ ਭਰਨ ਦਾ ਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵੇ ਜਾਣਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਖੈਨੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਕਸੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਮਿਲੇਗੀ, ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਬੀਮਾਰ } 'ਬਮਾਰ' 'ਬਮਾਰੀ' ਵੇਖੋ ।
ਬੀਮਾਰੀ }

ਬੀਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ, ਭਰਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ ॥
ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ ।
ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਾਬ ॥

ਬੀਰ ਬਹੁਦੀ, ਸ: ਇੱਕ ਕਿੱਕਾ ਬਰਸਾਂ ਤੀ ਕੀੜਾ ।

ਬੀਰ ਬਲੀ, ਸ: ਕੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮਰਕੀ, ਅਨੰਤੀ ।

ਬੀਰਜ, ਪੁ: ਨਰ ਦੇ ਜਿਸ ਰਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਵੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਬੀਰਤਾ (ਤਾਬ), ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਸਰਮ-ਜਾਈ ।

ਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਬਾਈ ਨਾਲ ਜੋ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਸੁਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਬੀ

ਬੀਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨੀ ॥

ਬੀੜ, ਸ: ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੱਖੀਆਂ ਛੱਠੀਆਂ ਫਰਕੇ
ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪ੍ਰਸਤਕ ਬਣਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਲਦਾ
ਕਤਾਰ, ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਖੇਤਾਂ ਦੀ
ਹੱਦ, ਸਰਕਾਰੀ ਜੂਹ, ਇਕੱਠ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਬੀਰੂ, ਪੁ:—‘ਬੀਹੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਾਰ ਖੜੀ ਕਰਨੀ, ਛੱਠਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਬੀੜਾ, ਪੁ:—ਬੱਤਲ ਦਾ ਵੱਕਲ, ਮਰਮੇ ਦਾਣੀ,
ਮਸਾਲ ਵਾਲਾ ਪਾਣ (ਬੱਥਣ ਦਾ ਸਰੋ),
ਕਪੜੇ ਦੀ ਘੁੰਤੀ ਦਾ ਛੇਕ ॥

ਬੀੜਾ ਉਠਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਔਖਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ
ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਣਾ } ਉੱਠੇ ਲੈਣਾ ॥

ਬੀੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਬੀੜਾ, ਚਰਖੇ ਦੇ ਝੱਕਲੇ ਦੀ
ਠਲ, ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਪਾਣ ॥

ਬੁਆਰ } ਪੁ:—ਭਿੰਨਾਂ ਦਾ ਸੁੰਝਾ ਸੱਖਣਾ
ਬੁਆਜ } ਟਾਂਡਾ ॥

ਬੁਆਲ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਸ ਕਾਤ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਦਾ
ਤੋੜਾ ॥ਬੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਾਂ ਵਾਂਗਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਚੱਟਾ, ਸਿਸਕਣਾ ॥

ਬੁਸਤਰ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਥੋ ਅਥਲ ਆਦਮੀ ॥

ਬੁੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੋ ਛੱਡਣਾ,
ਫੁੱਕਣਾ ॥

ਬੁਹੁਟੀ

ਬੁਸਬੁਸ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਕਣਾ, ਚੱਟਾ, ਚੋੜ੍ਹੇ
ਬੁਸਬੁਸਾਉਣਾ } ਚੱਟਾ ॥

ਬੁਸਬੁਸਾਟ, ਸ:—ਬਸਕਣ ਜਾਂ ਬੁੱਸਣ ਦੀ
ਹਲਤ, ਬੁੜ ਬੜ ॥

ਬੁਸਬੁਸੀਆਂ, ਸ:—ਸਿਸਕੀਆਂ, ਹੜਕੌਰੇ ॥

ਬੁੱਸ, ਵਿ:—ਸਿਸ ਦਾ ਚੋਹਰਾ ਉਦਾਸ ਹੈ,
ਫੇਰ ਵਾਲਾ, ਗਹਿਣਿਆ ਬਾਝ, ਅਨੋਖੀ
ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਸਗ ॥

ਬੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਕਾਉਣਾ, ਚੁੰਮ ਬਹੀ
ਰਖਕੇ ਥ ਛੁਡਾਉਣਾ ॥ਬੁਹੁ, ਸ:—ਗੱਭਰ ਮੱਝ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪਹਿਲਿਆ
ਦਿਠਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥ਬੁਹਲ, ਪੁ:—ਗਾਹੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਵੇਰ ॥ਬੁਹਾਰ, ਪ:—ਕੰਮ, ਚਲਣ, ਰੁਜਗਰ, ਸੁਦਾ
ਗਰੀ ॥ਬੁਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਹਾਰੀ ਛੋਰਨੀ, ਬੁੜਾ
ਹੁੰਝਣਾ ॥ਬੁਹਾਰੀ, ਸ:—ਬੰਹਾਰ, ਝਾੜ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਬੁੜਾ ਹੁੰਝਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਸੱਚਾ ਬੁਹਾਰ ਕਰੇ, ਬਪਾਰ, ਜੋ
ਚੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਖਰੀਦੇ ਨਹੀਂ ॥

ਬੁਹੁਣੀ, ਸ:—‘ਬੋਹਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਹਲ

ਬੁਹਲ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਢੇਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ
ਕਣਕ ਦਾ) ॥

ਬੁਹਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ, ਭੇਡਾ ॥

ਬੁੱਕ, ਪੁ:—ਦੋਵਾਂ ਹਥ ਸਿਧੇ ਜੋੜ ਕੇ ਕਲ ਦੀ
ਸਥਲ ਬਣਾਈ ਹੋਈ, ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ ਉਸ
ਵਿੱਚ ਆਵੇ ॥

ਬੁਕਚਾ, ਪੁ: } 'ਬੁਚਕਾ' ਵੇਖੋ
ਬੁਕਚੀ, ਸ: }

ਬੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਸਣਾ, ਬਹੁਤ ਚਿੰਚੀ ਬੋਲਣਾ,
ਅਸ਼ਾਨਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ
ਨਿਭਰ ਹੋਣਾ ॥

ਬੁਕਰਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਜਾਂ ਘਾਬਰ
ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਬੁਕਰਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਿਹਾਯਾ, ਕਾਮ ਨਾਲ ਮਸਤ
(ਸੌਂਢਾ ਜਾਂ ਬੰਕਰਾ), ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬੁੱਕਲ } ਸ:—ਚਾਦਰ ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ
ਬੁੱਕਲ } ਢੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੜ ਮੌਢੇ
ਉੱਤੇ ਹੋਕੇ ਪਿੱਛੇ ਲਮਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ
ਤਰਾਂ ਲਈ ਹੋਈ ਚਾਦਰ ॥

ਬੁਕਾ, ਪੁ:—ਪੈਣ ਨਾਲ ਉੱਡਕੇ ਆਇਆ ਹੋਯਾ
ਬੁੱਕ ਬੁਘਾ ॥

ਬੁੱਕੇ ਬੁੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੁੱਕ ਬੁੱਕ ਕਰਕੇ ॥

ਬੁੱਖਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਦ ਵੱਡਾ ਪਰ ਅਕਲ
ਬੜੀ ਹੈ ॥

ਬੁਚਕੀ

ਬੁਖਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਬ, ਗਰਮੀ, ਭਾਪ, ਕਸ, ਗੁੱਸਾ,
ਮਸ, ਗਮ, ਗੰਭੀ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਟੋਕਰੀ ਜਾਂ
ਸੰਦੂਕ (ਨਿਕੀ ਸੱਕੀ ਜਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ), ਅਨਾਜ
ਦੀ ਕੋਠੀ ॥

ਬੁਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਸੁੰਬਣਾਂ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬੁਖਾਰੀ, ਸ:—'ਬਖਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁੱਗ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਢਾਲ ਬਾਜੇ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਛਾਤ, ਮੋਟਾ ਆਕੜਿਆ
ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ, ਚਾਬਕ ਦੀ ਸਜਾ ਦੇਣ
ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ॥

ਬੁਗਚਾ, ਪੁ: } 'ਬੁਚਕਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੁਗਚੀ, ਸ: }

ਬੁਗਦਰ, ਪੁ:—'ਮੁਗਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੰਗੀ, ਪੁ:—ਬੰਨਕ, ਘਰ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਰ
ਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੁਰੇਰੇ ਜੋ ਹਵੇਲੀਆਂ
ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ,
ਅਕਲੀ ਦੇ ਦਸਤਾਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ॥

ਬੁੱਘੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਬੁਲੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਬੁਚਕਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ॥

ਬੁਚਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਸ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂ
ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਬੁਚਕੀ, ਸ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਜੋਟੀ ਜੋਹੀ ਗਵ ॥

ਬੁੱਚੜ

ਬੁੱਚੜ, ਪੁ:—ਗਉ ਹੋਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕਸਾਈ ।

ਬੁੱਚੜ ਖਾਨਾ; ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਗਾ ਕਸਾਈ
ਗਉ ਹੋਤਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਬੁੱਚਾ } ਜਿਸ ਦਾ ਚੰਨ ਕਾ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ
ਬੁੱਚੀ } (ਲਾ ਕਰ) ।

ਬੁੱਚਕਾ (ਕੀ, 'ਬੁੱਚਕਾ' ਬੁੱਚਕੀ' ਦੇਖੋ ।

ਬੁੱਚਾ, ਪੁ:—ਬੇਤਲ ਦਾ ਵੱਕਲ, ਪੁਰਾਣੀਆ
ਲੀਰਾ ਦਾ ਦੱਬਾ ।

ਬੁੱਚੀ, ਪੁ:—ਬੁੱਚੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਈ ਜਾਤਾਂ ਹਨ ।

ਬੁੱਚੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁੱਚਾ, ਨਿੱਕੀ ਲਾਚੀ (ਬੁੱਚੀ
ਲਾਚੀ) ।

ਬੁੱਚਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲ ਲੈਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਲਾਟ
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਹਟ
ਜਾਣੀ, 'ਬਿਸਮਣਾ' (ਦੀਵਾ) ।

ਬੁੱਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਦੀਵਾ ਬਿਸਮਾ-
ਉਣਾ, ਲਾਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ੈ ਦੀ ਗਰਮੀ
ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁੱਚਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁੱਚ ਲਏ ।

ਬੁੱਚਾਰਤ, ਸ:—ਗੱਲ ਮੱਲ ਗੱਲ ਜਿਸ ਦਾ
ਮਤਲਬ ਸਨਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਅਕਲ
ਦੁਜ਼ਾਕੇ ਮਲੂਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁੱਟ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਸੂਹੜੇ ਵਿੱਚ ਦੰਦ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ

ਬੁੱਟਾ, ਖਾਲੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਹਣ ਨਹੀਂ
ਹੋ, ਬੁਸਾ ।

ਬੁੱਠਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਠਾਸਿਆ, ਵ'ਰੁਆ (ਮੀਰ) ।

ਬੁੱਢਾ, ਪ:—ਬੁੱਢੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਥਾ
ਸੋਖੀ

ਬੁੱਢ ਸਹਾਗਣ, ਸ:—ਮੋਹੜੀ ਭੀਮਤ ਬੁੱਢੀ
ਹੁਕੇ ਸੀ ਸਹਾਗਣ ਰਹੇ, 'ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ
ਸਹਾਗਣ (ਅਸੀਸ) ।

ਬੁੱਢੜਾ, ਵਿ:—ਚੰਚਲ ਰਸਤ, ਚਲਾਭ (ਬਾਲਕ) ।

ਬੁੱਢ ਬਲੇਦ, 'ਵ:—ਬੁੱਢੀ ਪਰ ਮੁਰਖ ।

ਬੁੱਢ ਓਸ, ਪੁ:—ਲਾਗਾ ਤੇ ਛੋੜਾ ਬੁੱਢਾ ।

ਬੁੱਢੜ, ਪੁ: } ਬੁੱਢਾ, ਬੁੱਢੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ।
ਬੁੱਢੜੀ, ਸ: }

ਬੁੱਢੜਾ, ਪ: } ਬੁੱਢਾ, ਬੁੱਢੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥
ਬੁੱਢੜੀ, ਸ: }

ਬੁੱਢਾ, 'ਵ: } ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਬਿਰਧ ॥
}

ਬੁੱਢਾਪਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਮਰ, ਬਿਰਧ
ਅਵਸਥਾ ।

ਬੁੱਢੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀ ਭੀਮਤ, ਕੋਈ
ਜਨਾਨੀ ।

ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ, ਸ:—ਇਥੇ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ, ਅੱਕ
ਦੀ ਭੰਡੀ ਦੀ ਨਰਮ ਚਿੱਟੀ ਰੁਈ ਜੋ ਉਡਦੀ
ਫਿਰਦੀ ਹੈ ।

ਬੁਢਾਂਦੀ ਵਾਰੀ

ਬੁਢਾਂਦੀ ਵਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧ—ਬਢਾਪਾ ਵਿਚ

ਬੁਢੇਪਾ, ਪੜ:—'ਬਢਾਪਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਤ, ਸ:—ਬਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ ॥

ਬੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਝ ਨੂੰ ਮੰਚਾਂ ਜ: ਨਾ ਕਿ ਕਪੜਾ
ਬਣ ਜਾਣਾ ॥

ਬੁਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਣਵਾਉਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਵਾਈ } ਸ:—ਬੁਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਬੁਣਾਈ } ਮੰਚਾਂ ॥

ਬੁਣਾਉਣਾ, ਸ:—'ਬੁਣਵਾਉਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਉਣਾ ॥

ਬੁੱਤ } ਪੜ:—ਪਥਰ ਦਾ ਮੂਰਖ, ਕਲਬੂਤ, ਇੱਕ ਖੜ
ਬੁੱਤ } ਵੱਲ ਕੱਢ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਵਿ:—ਬੁੱਤ, ਹਰਾਣ, ਬਸਰਤ ਹਨ ॥

ਬੁੱਤਾ, ਪੜ:—ਪਥਰ ਦਾ ਲਾ ਦਾ, ਮਾਰਨਾ,
ਸਮਰਥ ਚੋਰਾਕ ॥

ਬੁਤਾਇਤ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੱਲ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਵੱਧਿਆ ॥

ਬੁੱਤੀ, ਸ:—ਬਿਗਾਰ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ, ਜਾਨਾ),
ਹਦ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ॥

ਬੁੱਥਾ, ਪੜ:—ਜਮੀਨ ਦੇ ਟਾਂਬੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ, ਫੜ ਦਾ
ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਾਸ ਦਾ ਵਧਾਉ ਜੰਮੇ
ਹਏ ਲਹੂ ਦਾ ਗੁਲਾਬਾ ॥

ਬੁਥਾਜ, ਪੜ:—ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼, ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੇ
ਜਹਾਜ਼ ॥

ਬੁੱਧੇ

ਬੁਥਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਬੁਥਾਜ ਕਰਨ
ਸੁਣਨਾ ॥

ਬੁੱਧੇ, ਸ:—'ਬੁੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਧੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਮੋਹਰ, (ਸੋਲੇ ਦਾ ਚਿੱਕ
ਸਿੱਕਾ) ॥

ਬੁੱਧੇ, ਪੜ:—ਛੋਟੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਬੁੱਧੇਲਖੰਡ } ਸ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ,
ਬੁੱਧੇਲਖੰਡ } ਇੱਕ ਦੇਸ ॥

ਬੁੱਧੇ(ਧੇ) ਲਣ, ਸ: } ਬੁੱਧੇਲਖੰਡ ਵਿਚ ਰਾਹਲ
ਬੁੱਧੇ(ਧੇ) ਲੀ, ਪੜ: } ਵਾਲੀ (ਲ)

ਬੁੱਧ, ਪੜ:—ਇੱਕ ਦਿਨ, ਮੰਗਲ ਤੇ ਅਗਲਾ ਵਾਰ
ਏਕ ਜਾਰਾ, ਇੱਕ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤ
ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਸ:—ਅਕਲ, ਸਮਝ, ਮੱਤ, ਸਿਆਣਪ,
ਦਲਾਈ ॥

ਬੁੱਧ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਸਮਝਦਾਰ,
ਬੁੱਧਵਾਣ } ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੁਧਕਾ, ਪੜ:—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਲਕੜ ਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਪਟੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਚੰਗਾ ਪਾਉਂਦਾ
ਹਨ ॥

ਬੁੱਧੀ, ਸ:—ਬੁੱਧ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ, ਦਲਾਈ ॥

ਬੁੱਧੀਮਾਣ } ਪੜ:—ਬੁੱਧਵਾਲ, ਇੱਕ ਖਰੀਦਿਆ ॥
ਬੁੱਧੀਵਾਣ }

ਬੁੱਧ, ਪੜ: } ਮੂਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ ਜੋ ਬੁਧਵਾ
ਬੁੱਧੇ, ਸ: } ਜੰਮੇ ॥

ਬੰਨ੍ਹ

ਬੰਨ੍ਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੇਠਾਂ, ਥੱਲੇ ॥

ਬੁਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬੁਨਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਨਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਬਨਵਾਉਣਾ ॥

ਬੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਖੋਸਮਝ, ਅਲੋੜ ॥

ਬੁਨਾਉਣਾ, ਸ:—ਬਨਾਉਣ, ਬਕਲ, ਚੰਗਾ, ਢਾਂਚਾ
ਬੁਨ, ਘੜਤ ॥

ਬੁਨਿਆਦ, ਸ:—ਨੀਂਹ, ਮੁੱਢ, ਮੂਲ, ਅਸਲੀ
ਸਬੰਧ ॥

ਬੁਨਿਆਦੀ, ਵਿ:—ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ ॥

ਬੁਪਾਰ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਕੰਮ, ਬੁਹਾਰ, ਸਦਾਗਰੀ ॥

ਬੁਪਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਬੁਪਾਰ ਕਰੇ ॥
ਬੁਪਾਰੀ, ਪੁ: }

ਬੁਝੋ, ਸ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨਾ)

ਬੁਰ, ਪੁ:—ਭਪੜੇ ਦੀ ਤਹਿ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਵਰਗੀ
ਨਰਮ ਚੀਜ਼ ॥

ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਕੁਚੀ ॥

ਬੁਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਾ ਬੋੜਾ ਕੱਟਣਾ, ਰੁਝਾ ॥
ਬੁਰਸਾਉਣਾ } ਕੱਟਕੇ ਚਮੜਾ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਰਹਾਲ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਦਰਦਸ਼ਾ ॥

ਬੁਰਕ, ਪੁ:—ਚੱਕ ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਰਾਹ,
ਲੁਕਮਾ ॥

ਬੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੜਕਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਫੁੱਟਣਾ ॥

ਬੁਰਾ

ਬੁਰਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪੜਦੇ ਦਾਰ
ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕਸਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸ ਵਿੱਚ
ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਛੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਬੁਰਕੀ, ਸ:—ਗਰਾਹੀ, ਨਵਾਲਾ, ਛੋਟਾ ਬੁਰਕ ॥

ਬੁਰਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਤਾ ਰਤਾ ਕੱਟਣਾ ਜਾਂ ਕੈਚੀ
ਨਾਲ ਛਾਂਦਣਾ ॥

ਬੁਰਛਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਛਾ ॥

ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅੜਬ, ਡੋਵਾ, ਮੁਰਖ, ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਬੁਰਛੇ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਉੱਪਦਰ, ਕਲਹ, ਰਾਜ-
ਰੋਲਾ ॥

ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਮੁਠਾਰਾ, ਰਾਸ, ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਕਾਗਜ਼
ਦਾ ਬੁਰਜ ਵਰਗਾ ਖੜੋਨਾ ਜੋ ਵਿਲੋਂ ਸੁੱਖਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ
ਥਾਲ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁਰਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁਰਜ, ਨਿੱਕਾ ਸਿਹਾ ਮੁਠਾਰਾ
ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵਿੱਥਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਵਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ
ਹਨ ॥

ਬੁਰਦ, ਸ:—ਕਕੜ ਆਦਿਕ ਜੋ ਸਰਤ ਲਾਕੇ
ਲੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ॥
ਵਿ:—ਨਾਸ (ਹੋ ਜਾਣਾ) ॥

ਬੁਰਦਾ ਬੁਰਦ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਕੜ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਬਰਦੇ ਬੁਰਦੀ } ਲੜਾਈ ਇਸ ਸਰਤ ਉੱਤੇ ਕਿ
ਜਿੰਤਨ ਵਾਲਾ ਦੋਵੇਂ ਜਨੌਰ ਲੈ ਜਾਵੇ ॥

ਬੁਰਾ, ਵਿ:—ਖਰਾਬ, ਭੈੜਾ, ਮੰਦਾ, ਚੰਦਰਾ, ਦੁਖ
ਦੇਵਾ ॥

ਪੁ:—ਨੁਕਸਾਨ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਖਰਾਬੀ, ਵੇਰੀ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰਨਾ

ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਨੁਕ-
ਸਾਣ ਪੁਰਾਉਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਬੁਰਾ ਚਾਹਨਾ ।

ਬੁਰਾ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੰਦ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ
ਤੇ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਬੁਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰੇ ਦਿਨ ਸਾਕਾ ਦਾ
ਰੋਗੀ ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ
ਉਹਦੇ ਆਰੇ ਸੁੱਟਣਾ ।

ਬੁਰਾ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਉੱਜ ਲੱਗਣੀ ॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਗੱਲਾਂ, ਗਾਲੀਆਂ ।

ਬੁਰਾ ਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਦਿਲ ਦਾ
ਦੁਖਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਭਾਉਣਾ ।

ਬੁਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਬਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੁਰਿਆਈ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਗੱਲ, ਖਰਾਬੀ, ਬਦੀ,
ਨਿੰਦਾ ॥

ਬੁਰਿਆਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ।
ਸ: }

ਬੁਰੀ, ਸ:—ਖਰਾਬ, ਬੇੜੀ, ਰਦਰੀ, ਕੁਥਰਮਣ
ਸ਼ਹਾਰਤਣ ॥

ਰੀ ਵਸਤ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸਹੀ, ਗਏ ਦਾ ਮਾਸ

ਬੁਲਾਲਾ

ਬੁੱਲ੍ਹ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਲਬ, ਹੋਠ ॥

ਬੁਲ੍ਹਣ, } ਪੁ:—ਇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ, ਇੱਕ
ਬੁੱਲ੍ਹਣ, } ਮੱਛੀ ।

ਬੁਲ ਭਾਰੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਭਾਰੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭੱਤਾ

ਬੁਲੰਦ } 'ਬਿਲੰਦ', 'ਬਿਲੰਦੀ' ਵੇਖੋ ।
ਬੁਲੰਦੀ }

ਬੁਲਬੁਲ, ਸ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਛੀ

ਬੁਲਬੁਲ ਚਬਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਰੰਗਾਂ ਕੱਪੜਾ

ਬੁਲਬੁਲਾ, ਪੁ: } ਪਣ ਨਾਲ ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਬੁਲਬੁਲੀ, ਸ: } ਪਾਣੀ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ
ਬੀਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ॥

ਬੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾ
ਣਾ ॥

ਬੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ ਦਾ ਧੱਕਾ ।

ਬੁੱਲੇ ਲੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾਂ ਕਰਨਾ ।

ਬੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਦਾ, ਕਹਾ ਭੇਜਣਾ, ਭੇਲ
ਕਰਨੀ, ਅਵਸੱਸ ਕਰਨਾ ।

ਬੁਲਾਹਟ, ਸ:—ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਭਲਬੀ,
ਸੱਦਾ ।

ਬੁਲਾਕ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਕ ਵਿਚ ਪਾਉਣ
ਬੁਲਾਕੜਾ } ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥
ਬੁਲਾਕੁ }

ਬੁਲਾਰਾ } ਪੁ:—ਜਨੌਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋਲਾ,
ਬੁਲਾਲਾ } ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ
ਦਾ ਕੰਠ ਜਾਂ ਅਵਾਜ਼ ।

ਬੁਲਾਵਾ

ਬੁਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਸਵਾ, ਤਲਬੀ, ਜਾਣੇ ਦਾ ਹਵਾਸ ॥

ਬੁਲਾਵੀ, ਸ:—ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬੁਲਾਕੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਰ ।

ਬੁੱਲੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਬੁੱਲ, ਬਚੇ ਦਾ ਹੋਠ

ਬੁੱਲੀਆਂ ਦੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲ ਕੱਢ ਕੇ ਹੋਣੀ ਸਕਲ ਬਣਾਉਣਾ ।

ਬੁਲੇਲ, ਸ:—ਬਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਗੱਲ, ਬਬਰ, ਬਿਲਕ ॥

ਬੁਲ੍ਹਾਕਾ } ਪੁ:—ਹੁਕਮ ਪੀਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥
ਬੁਲ੍ਹਾਕਾ }

ਬੁਲ੍ਹ ਬੁਲ੍ਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਰ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਗੱਲੇ ਨਾਲ ਬੋਲਨਾ ॥

ਬੁਲ੍ਹਬੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣਾ ਚਿਖ ਚਿਖਾ ਕਰਨਾ ।

ਬੁਲ੍ਹ ਬੁਲ੍ਹਾਟ, ਸ:—ਬਕਵਾਪ, ਮੁਰਖਪੁਣੇ ਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਬੁਲ੍ਹਬੁਲ੍ਹੀ } ਸ:—ਵੱਡਾ ਜਿਹਾ ਬੁਲਬੁਲਾ ॥
ਬੁਲ੍ਹਬੁਲ੍ਹੀ }

ਬੁਲ੍ਹਲੇਸ, ਪੁ:—ਨਕਾਰਾ ਅਤ ਭੇੜਾ ਬੱਢਾ ।

ਬੁਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਵਬਰ ॥

ਬੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ।

ਬੁਲ੍ਹਾਟ, ਸ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਬੁਲ੍ਹਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ।

ਬੂਟੀ

ਬੂਸਰ, ਵਿ:—ਮੱਧਾ ਬੇਅਕਲ ਆਦਮੀ ।

ਬੂਹਾ, ਪੁ:—ਦਰਵਾਜਾ, ਖਿੜਕੀ, ਤਾਕੀ, ਘਰ ।

ਬੂਹਾ ਬੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਹੋਕੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ॥

ਬੂਹਾ ਬੋਣਾ (ਏ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹਾ ਭੀ, ਨਾ ਪਰ ਕੁੜੀ ਨਾਂ ਲਾਉਣੀ ।

ਬੂਹਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹਾ ਫੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਬੂਕਣੀ, ਸ:—ਫਟ ਵੇਖ ਵਿਚੋਂ ਜ ਧਾਰ ਵੇਖੇ ਵਕਣ ॥

ਬੂਚਰ, ਵਿ:—ਮ ਟਾ ਬੇ ਅਕਲ ਆਦਮੀ ।

ਬੂਚੜ, ਪੁ:—‘ਬੂਚੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੂਚੜ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮਾਸ ਲਈ ਗਊਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਬੂਜਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੰਨ ਦਾ ਗਾਹਨਾ ॥

ਬੂਝ, ਸ:—ਸਮਝ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ, ਪਛਾਣ ॥

ਬੂਝਾ, ਪੁ: } ਸੇ ਰੱਲ ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਲਏ, ਸਿਆਣ
ਬੂਝੇ, ਸ: } (ਣੀ) ॥

ਬੂਟ, ਪੁ:—ਫਲੀਆ, ਕੁਲ, ਅੰਧੀਵੀ ਵੰਗ ਦੀ ਸੱਤੀ ॥

ਬੂਟੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਜ਼ੀ, ਹਰਾ ਦਰਖਤ, ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਟਾਡਾ, ਕਾਹੀ ਦਾ ਘਾਹ, ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਕਢੀ ਜਾ ਨੱਪੀ ਹੋਈ ਢੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ।

ਬੂਟਾ ਬੋਚਾ, ਪੁ:—ਹਰੇ ਹਰ ਨਿੱਕੇ ਬਿਰਥ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਬੂਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਬੂਟਾ, ਭੰਗ, ਅੰਧਾ, ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਰਸਤੇ ਉੱਪਰ ਢੁੱਲ ਅ ਫਿਕ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ।

ਬੁਟੇਦਾਰ

ਬੁਟੇਦਾਰ, ਵਿ:—ਬੁਟੀਆ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੁਟੇਮਾਰ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਟਾ ਮਿਲੇ ॥

ਬੁਟੇਮਾਰੀ, ਸ: ਜੰਗਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪੱਟਾ ॥

ਬੂਥ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਚੌਹਰਾ, ਨਕੇ ਨਕ ਭਰਨਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ (ਚਾਕੂਲਾ) ॥

ਬੂਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕੇ ਨਕ ਜਾਂ ਕੰਢਿਆਂ ਭਰਨਾ ॥

ਬੂਥਾ, ਪੁ: } ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਜੇਹਾ ਮੂੰਹ ॥
ਬੂਥੀ, ਸ: }

ਬੂਟੇ, ਸ:—ਕਤਰਾ, ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵੂਹੀ ਛਿਟ, ਕਣੀ, ਘੋਗਰੀ ਦਾ ਕਪੜਾ ਜਿਹਾ ਇਮਕਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਬੂਟੀ, ਸ:—ਵੇਸ਼ਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਨਿਆਈ ਜਿਸਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਘੋਉ ਵਾਲੀ ਸੀਰਨੀ, ਖਕੌੜੀ ॥

ਬੂਥਾ, ਪੁ:—ਝੋਂਗ ਦਾ ਉਲਬੁਲਾ, ਹੁੰ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਬੁੱਝਾ ॥

ਬੂਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਧੁੜ ਨਾਲ ਬੂਟੇ ਢਲਦੇ ਹਨ (ਧੋਣਾ), ਖੜੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਹਰੀ ਮੈਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਆਉਣਾ), ਚਿਰੀ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਫੋਗਾ ॥

ਬੂਰ ਦੇ ਲੱਛ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬੇਈਮਾਨੀ

ਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਛਾਣ, ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਖੰਡ ॥

ਵਿ:—ਫੂਰਾ (ਸੰਵਾ) ॥

ਬੂਰਾ ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਕਣਕਦਾ ਛਾਣ ਅਤੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੇ ਛਿਲੜ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਛਾਣ ਬੂਰਾ ॥

ਬੂੜਾ, ਪੁ: } ਸਸ ਦਾ ਕੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਂ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ
ਬੂੜੀ, ਸ: } ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਬਿਗੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਿੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਬੂੀਆ, ਪੁ:—ਦੰਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਹੀਏ ਦਾ ਦੰਦਾ ॥

ਬੇ, ਸ:—ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਦੁਨਾ ਅੱਖਰ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਓਇ, ਵੇ, ਅਜ਼ਿਆ (ਤੀਸਰਾਂ ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਅਵ:—ਬਾਝ, ਬਗੈਰ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਬੇ ਉਲਾਟ ਅਰਥਾਤ ਕਿਲਾਟ ਬਾਝੋਂ, ਬੇ ਰਹਮ ਅਰਥਾਤ ਰਹਮ ਬਾਝੋਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦਈ, ਬੇ ਸਮਝ ਅਰਥਾਤ ਸਮਝ ਬਾਝੋਂ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੁਤ, ਬੇ ਫਿਕਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਿ:—ਬੂਰਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਬੇ ਨਸੀਬ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੇ ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਤੌਲ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੀ ਤੌਲ ਜਾਂ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਸੁਰਾ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੀ ਸੁਰ ਵਾਲਾ) ॥

ਬੇਅਖਤਿਆਰ, ਵਿ:—ਲਾਚਾਰ, ਬੇਵਸ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਹਿ ਸੁਭਾ, ਅੱਪੇ ਹੀ ॥

ਬੇਅੰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਬੇ ਅਤਬਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਅਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇ ਅਰਾਮ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਹੀਂ, ਰੋਗੀ ॥

ਬੇਈਮ ਨਰੀ } ਸ:—ਅਧਰਮ, ਕੁੜ, ਢਲ,
ਬੇਈਮਾਨੀ } ਅਮਾਨਤ ਵਿਚ ਖਿਆਨਤ ॥

ਬੇ ਸਦੂਰ

- ਬੇ ਸਦੂਰ, ਵਿ:—ਬੇਅਕਲ, ਮੁਰਖ ॥
- ਬੇਸੁਮਾਰ, ਵਿ:—ਅਲਗਿਣਤ, ਜੋ ਗਿਣੇ ਨਾ ਜਾਣ
- ਬੇ ਸਵਾਦੀ, ਸ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਦਾ ਬਗੜਾ ਅਤੇ
ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ ॥
- ਬੇ ਸੁਰਾ, ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਸੁਰ ਵਾਲਾ, ਕੱਚਾ ॥
- ਬੇ ਹਿਸਾਬ, ਵਿ:—ਅਲਗਿਣਤ, ਅਣਹੋਣਾ
- ਬੇ ਕਰਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਜਾਂ ਚੈਣ
ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਕਲ, ਵਿ:—“ਬਿਅ ਕਲ” ਵੇਖੋ, ਬਹੁਤ ਬਿਮਾਰ ॥
- ਬੇਕਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ
ਦਿੱਤਾ ॥
- ਬੇ ਕਲੀ, ਸ:—“ਬਿਅਕਲਤਾਈ” ਵੇਖੋ ॥
- ਬੇ ਖਬਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਖਬਰ ਨਹੀਂ, ਮੁਰਖ ॥
- ਬੇ ਖੁਦ, ਵਿ:—ਬਿਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਰਤ
ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਗਮਰਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਨਿਡਰ ਨਚਿੱਤ ॥
- ਬੇ ਗਰਜ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਗਰਜ ਜਾਂ ਗੋ
ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਜ਼ਾਰ, ਵਿ:—ਦੁਖੀ, ਬਿਮਾਰ, ਅੱਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥
- ਬੇ ਤਾਬ, ਵਿ:—ਬੇਸੁਰਤ, ਬਿਅਕਲ, ਢਿੱਲਾ ॥
- ਬੇ ਤੌਰ(ਰਾ), ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਬਨਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਸੁਰਤ ਠਿਕਾਣੇ ਨਹੀਂ, “ਰ”
ਭੋਰ ॥

ਬੇ ਮੁਥਾਜੀ

- ਬੇ ਦਰਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਖ ਦਾ ਦਰਦ ਜਾਂ
ਦੁਆ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਦਰੇਗ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਰੇਗ ਜਾਂ
ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇਦਿਲ, ਵਿ:—ਨਿਰਾਸ਼, ਗਾਰੀਜ ਉਦਾਸ ਜਿਸ
ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਟੁੱਟ ਜਾਏ ॥
- ਬੇ ਧੜਕ, ਵਿ:—ਨਿਡਰ, ਦਲੇਰ, ।
ਕੁਝ “ਦ” —ਨਡਰ ਹੁੰਦੇ ॥
- ਬੇ ਨਿਆਈਂ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ, ਬੇ ਇਨਸਾਫੀ
- ਬੇ ਪਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਮੈਤੀ ਨਹੀਂ,
ਅਨਾਥ ॥
- ਬੇ ਪਰਤੀਤੀ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਬੇਵਸਾਹੀ,
ਬੇ ਅਤਥਾਹੀ ॥
- ਬੇ ਪਰਦਗੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹ, ਸਰਮ ਚਧਾ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥
- ਬੇ ਪੀਰ, ਵਿ:—ਨਿਗੁਰਾ, ਮਨਮੁਖ, ਦੁਸ਼ਟ
ਅਲਗਰਜੀ ॥
- ਬੇ ਬਸ, ਵਿ:—ਬੇਵਸ, ਲਚਾਰ ॥
- ਬੇ ਬਹਾਰ(ਗ), ਪੁ: } ਜਸ ਦੀ ਬਹਾਰ ਚਲੀ
ਬੇ ਬਹਾਰੀ, ਸ: } ਗਈ ਹੈ ॥
- ਬੇ ਮਤਬਲੀ(ਲਬੀ), ਸ:—ਕੁਝ ਮਤਲਬ ਨ
ਰੱਖਣਾ ॥
- ਬੇ ਮੁਖ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਆਪ ਹੁਦਰਾ, ਜੋ
ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰੇ ॥
- ਬੇ ਮੁਤਾਜ } ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਤਾਜ ਨਹੀਂ ॥
ਬੇ ਮੁਥਾਜ }
- ਬੇ ਮਤਾਜੀ } ਸ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਤਾਜ ਨਾ ਹੋਣਾ
ਬੇ ਮੁਥਾਜੀ } ਭੰਗ ਛਾਨਣ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਨੂੰ
ਤਾਨਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕੜ ॥

ਬੇ ਮੌਸਮ

ਬੇ ਮੌਸਮ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਮੌਸਮ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਬਹਾਰਾ।

ਬੇ ਮੋਕਿਆ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਮੋਕਿਆ ਜਾ ਵੇਲਾ
ਨਹੀਂ।

ਬੇ ਰਯਾ } ਵਿਃ—ਜੋ ਪਖੰਡੀ ਨਹੀਂ, ਦਿਲ ਦਾ
ਬੇ ਰਿਆ } ਸੱਚਾ।

ਬੇ ਲਗਾਮ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨਹੀਂ,
ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਬੇ ਲੱਜ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਜਿਆ ਨਹੀਂ
ਬੇਸ਼ਰਮ।

ਬੇ ਲਿਹਾਜ, ਵਿਃ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਿਹਾਜ ਨਾਂ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ।

ਬੇ ਵਸ(ਸਾ), ਵਿਃ—ਜਿਸਦੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਕਮਜ਼ੋਰ।

ਬੇ ਵਸਾਹੀ, ਸਃ—ਵਸਾਹ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

ਬੇ ਵਸੀ, ਸਃ—ਲਗਾਰੀ, ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨ
ਹੋਣਾ॥

ਬੇਵਕੂਫ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਮੂਰਖ॥

ਬੇਵਕੂਫੀ, ਸਃ—ਬੇ ਅਕਲੀ, ਮੂਰਖਤਾਈ॥

ਬੇਉਂਤ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ, ਦੁਗਤ, ਤਤਥੀਰ,
ਬਨਾਉਣ।

ਬੇਉਂਤਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰਨੀ।

ਬੇਉਂਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰਾਉਣਾ

ਬੇਉਰ, ਪੁਃ—ਜਨਾਨੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਿਰ ਦੀ॥

ਬੇਉਰਾ, ਪੁਃ—'ਬੇਰਵਾ' ਵੇਖੋ॥

ਬੇਹੁਜ਼

ਬੇਇਲ, ਪੁਃ—ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਲ ਢੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ॥

ਬੇਈ, ਸਃ—ਛੋਟੀ ਨਦੀ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਂ ਵਗੇ।

ਬੇਸਕ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਨਿਸ਼ਗ, ਨਿਭਰ ਹੋਕੇ॥

ਬੇਸਣ, ਪੁਃ—ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਘੋਟਾ।

ਬੇਸਣੀ, ਸਃ—ਬੇਸਣ ਪਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ (ਰੋਟੀ
ਆਦਿਕ)॥

ਬੇਸਰ, ਪੁਃ—ਨੱਥ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਨੱਥ॥

ਬੇਸਰਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬਾਜ ਵਰਗਾ ਪਖੰਡ॥

ਬੇਸਲਾ, ਵਿਃ—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਫਿਕਰ ਸੁਸਤ।

ਬੇਸਵਾ } ਸਃ—ਕੰਜਰੀ, ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ॥
ਬੇਸਵਾਂ }

ਬੇਹ, ਪੁਃ—ਛੋਕ, ਮੋਰੀ॥

ਸਃ—ਬਿਹੂ, ਜਹਿਰ॥

ਬੇਹਣ, ਪੁਃ—ਧਣੀਏ ਦਾ ਬੀਜ॥

ਬੇਹੜਮੀ(ਵੀਂ), ਵਿਃ—'ਬਿਹੜਮੀ' ਵੇਖੋ॥

ਬੇਹੜਾ, ਪੁਃ } 'ਬਿਹੜਾ' (ਜੀ) ਵੇਖੋ॥
ਬੇਹੜੀ, ਸਃ }

ਬੇਹਾ, ਵਿਃ—ਜੋ ਸੱਜਰਾ ਨਹੀਂ, ਚਿਰੰਭਣਾ ਪਿਆ
ਹੋਯਾ॥

ਬੇਹਾਨ, ਸਃ—ਛਿਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕੇ ਦੇ
ਬਰਸਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੀ ਬਛੇਰੀ॥

ਬੇਹੀ, ਸਃ—ਮਿੱਠਾ ਭੱਤ, ਖੁਰਲੀ॥

ਵਿਃ—ਜੋ ਸੱਜਰੀ ਨਹੀਂ॥

ਬੇਹੀ ਰੇਹੀ } ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਬਹੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਬੇਹੀ ਰੇਬੇਹੀ } ਦੀ ਬੇਹੀ॥

ਬੇਹੁਜ਼, ਪੁਃ—'ਵੇਹੁਜ਼' ਵੇਖੋ॥

ਬੇਗ

ਬੇਗੀ, ਪੁ:—ਮੁਗਲ ਸਰਦਾਰ, ਭੇਸੀ, ਜੋਰ, ਕੁੰਡੇ
ਵਾਲਾ ਬੇਲਾ ।

ਬੇਗ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫ਼ੌਜੀ, ਜਲਦੀ, ਸਰਾਬੀ ।

ਬੇਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਦਾ ਜੋਰ ਹੋਣਾ
(ਬੇਗਰਾ ਵਿੱਚ) ।

ਬੇਗਮ, ਸ:—ਮੁਗਲ ਬੀਬੀ, ਮਲਕਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਰਾਨੀ ॥

ਬੇਗਮੀ, ਵਿ:—ਬੇਗਮ ਦਾ । ਸ:—ਇੱਕ ਚੰਗੀ
ਤਰੀ ਦੇ ਚੋਲ ॥

ਬੇਗਾਂ ਨੜਾ } ਵਿ:—ਓਪਰਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ
ਬੇਗਾਨਾ } ਸ਼ਾਤ ਨਹੀਂ ਪਗਾਯਾ ।

ਪੁ:—ਪਰਦੇਸੀ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਯਾ ਹੋਯਾ ।

ਬੇਗਾਰ, ਸ:—ਸਬਰਦਸਤੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਬੇਗਾਰ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਬੇਗਾਰੀ } ਵਿ:—ਬੇਗਾਰ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ
ਬੇਗਾਰੂ } ਕੰਮ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਬੇਗੀ, ਸ:—ਬੇਗਮ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਾਲਾ ਤਾਸ ਦਾ
ਪੱਤਾ ।

ਬੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਲੇਕੇ ਵੀਚ ਦੋਲੀ ॥

ਬੇਂਜਾ, ਪੁ:—ਥੁਠਾ ਬਰਾਨਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬੇਬਜ਼, ਸ:—ਕਈ ਅਠਾਜਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਹੱਜਰਾ ॥

ਬੇਟ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਲੱਗੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਪਰਤੀ ॥

ਬੇਦੀ

ਬੇਦਾ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ੍ਰ, ਲਾਕਾ, ਬੋਝਾ, ਸਾਗਰਦ, ਜੱਲਾ
ਕੀਕਾ ।

ਬੇਦਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਾਪਣਾ ।

ਬੇਦੀ, ਸ:—ਧੀ, ਕੀਕੀ, ਪਤੀ, ਕੀਨਿਆ, ਕੁੜੀ ।

ਬੇਦਤੀ, ਸ:—‘ਬਿਦਤੀ’ ਦੇਖੋ ।

ਬੇਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਲਕੜੀ ॥
ਸ:—ਬੇਉੱਤ ।

ਬੇਤਾਲ, ਪੁ:—ਭੁਤਨਾ, ਜਿੰਨ ॥
ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇਦ, ਪੁ:—‘ਵੇਦ’ ਦੇਖੋ, ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਲਕੜੀ ॥

ਬੇਦ ਮੁਸਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ ਦਰਖਤ
ਜਿਸ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਅਰਕ ਬਹੁਤ ਠੰਡਾ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਬੇਦਣ } ਸ:—ਬੇਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ ॥
ਬੇਦਣ ਬਾਵੀ }

ਬੇਦਨ } ਸ:—ਪੀੜ, ਅੱਖ ਅੰਦਰਲਾ ਦੁੱਖ ।
ਬੇਦਨਾ }

ਬੇਦਾਂਤ } ਵੇਦਾਂਤ ਮਾਦਕ ਵੇਖੋ ।
ਬੇਦਾਂਤੀ }

ਬੇਦੀ, ਪੁ:—ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ॥
ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਜਾਂ ਜੋਗ ਹੋਮ ਵਾਸਤੇ
ਲਕੜੀ ਗੱਡ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਥਾ ॥

ਏਦੀ ਬਾਵਾ

ਏਦੀ ਬਾਵਾ, ਪੁ:—ਏਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਖਾਸੀ ।

ਏਂਪਵਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਲੱਗਣਾ) ।

ਏਂਪਵਾਰ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਕਰਮਾਣੀ, ਰਸਮੀ ਹੋਯਾ, ਬੁਰੇ ਹਾਲ ।

ਏਧਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪੈਲ ਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ॥

ਏਨੰਤੀ, ਸ:—'ਬਿਲੁਤੀ' ਵੇਖੋ ।

ਏਨਵਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਜਗਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਫਕੀਰ ॥

ਏਏ, ਸ:—'ਸਿਆਣੀ ਤੀਮਤ, ਮਾਂ, ਸੱਸ, ਵੱਡੀ ਬਲ ਆਦਿਕ ॥

ਏਏਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਰੇ, ਬੁਰੇ ਦੀ ਨਾ ਮਨੇ ।

ਏਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਚੰਦ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿੰਕੇ ਵਾਲ ।

ਸ:—ਵਾਰੀ (ਬਰ ਬੋਰ, ਕੂ: ਵਿ:—ਅਕਸਰ)

ਏਰਵਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਪਛਾਣ, ਸਾਹ ਹਾਲ ।

ਏਰਜੀ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਅਤੇ ਛੋਲੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਜਿਸਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਇਕੋ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ । ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਏਰਜੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਅਤੇ ਛੋਲੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਦੁੱਤ ਪਲ ਹੋਏ (ਏਰਜੀ ਵਿਚ ਜਾਣਾ) ॥

ਏਰਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਯਾ ਮਸ, ਕਬਾਬ ॥

ਏਲਨਾ

ਏਰੀ, ਸ:—ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵਾਰੀ, ਵਿੱਲ, ਬੋਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ।

ਏਲ, ਸ:—ਪਰਤੀ ਦਿਨੋਂ ਵੇਲਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵੇਂ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਚੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ, ਲੁਕਾਰੀ, ਫੀਤਾ, ਪਸ਼ੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਲਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਪੁਰ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਕੱਟੀਆਂ ਜੋਈਆਂ ਹਈਆਂ ਬਲਦਾ ਦੀਆਂ ਦਸਾਂ ਵਧੀਕ ਜੋੜੀਆਂ, ਚੁਲਾਦ, ਨਸਲ ।

ਏਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਜੁੱਤੀ ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਚੰਗਾ ਲੰਮਾ ਪਸ਼ੂ ।

ਏਲ ਝੂਟਾ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਜੁੱਤੀ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਕੱਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪੱਤਿਆਂ, ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ।

ਏਲ ਵਧਣਾ, ਕੂ:—ਫਲ ਲੱਗਣਾ ਚੁਲਾਦ ਹੋਣੀ ॥

ਏਲਚੀ, ਸ:—ਹਲ ਸਾਹ ਰੰਗ ਦੀ ਭੇਡ ਜਾਂ ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਬਲ ।

ਏਲਣ } ਸ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਸਦ (ਫੁੱਲ ਗਾਨਾ ਬੋਲਣ } ਅਦਕ) ਹਲਣ ਦਾ ਧਰਾ, ਜੋ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਪੱਥਰ ਦਾ ਸੀਦ ।

ਏਲਣਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਦ ਨਾਲ ਹੀਨ ਪੀੜਕੇ ਬੋਲਣਾ } ਚੰਗੇ ਕਵਢੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਨਿਪੋਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਵਢੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚਕਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਕੇ ਹੋਟੀ ਚੌੜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੇਰਨੀ ॥

ਕੂ:—(ਹੀਨ) ਪੀੜਨਾ, (ਕਪਾਹ) ਨਿਪੋਤਨੀ, (ਹੋਟੀ) ਚੌੜੀ ਕਰਨੀ, ਵੇਰਨੀ (ਲਾਝੇ ਦੇ ਦੋਬ ਉੱਤੇ) ਮਾਸਨੀ ॥

ਬੇਲਣੀ

ਬੇਲਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੇਲਣਾ (ਕਪਾਹ ਵਲਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰਾਂ ਦਾ) ।

ਬੇਲੜਾ, ਪੁ:—'ਬੇਰੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਦੁਖਤ, ਸਮਾ, ਮੈਕਾ, ਵੇਹਲ, 'ਵੇਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਝੰਗੀ, ਜਿਥੇ ਘਾਹ ਅਤੇ ਕਾਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ, ਕੰਠੇ ਜੋਧੇ ਹੋਏ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਦੁਸੀ ਜਾਂ ਭੀਜੀ ਜੋੜੀ ॥

ਬੇਲੀ, ਪੁ:—ਸਿੰਝੂ, ਸਾਬੀ, ਯਾਰ, ਦੋਸਤ, ਆਸ਼ਕ ।

ਬੇਲੁਆ, ਪੁ:—(ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਤਾਂਬੇ ਦੀ) ਛੋਟੀ ਪਿਆਲੀ ।

ਬੇਵਰ, ਪੁ:—'ਬੇਓਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਵਾ, ਸ:—ਵਿਧਵਾ, ਚੰਗੀ ।
ਵਿ:—ਜੋ ਇੱਧਰ ਓੱਧਰ ਫਿਰੇ (ਪਸ਼ੁ) ॥

ਬੇਵੇ, ਸ:—'ਬੇਬੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੇੜ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਅਤੇ ਕੱਖਾ ਦਾ ਰਸਾ

ਬੇੜ ਬਟਨਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਜਾਂ ਸਣ ਦਾ ਰਸਾ
ਬਟਨਾ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸੰਦ ॥

ਬੇਰੁਮੀ, ਸ:—ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਲ ਹੋਵੇ (ਹੋਟੀ) ।

ਬੇਰੁ, ਪੁ:—ਬੇਰੜਾ, ਸਹਿਣ, ਅਹਿਣ ।

ਬੇੜਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਬੇੜੀ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਫੌਜ, ਲਸਕਰ, ਕੰਠੀਆਂ ਬੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ॥

ਬੇ ਨਾਮਾ

ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋਣਾ (ਜਾਣਾ) } 'ਕੁ:—ਕੱਖ
ਬੇੜਾ ਛੁੱਬਣਾ (ਛੋਬ ਬੈਠਣਾ) } ਨੀ ਰਹਿਣਾ,
ਬੇੜਾ ਹੁੰਦਾ, } ਸਬ ਕੁਝ
ਜਾਣਾ ॥ } ਨਸ਼ਟ ਹੋ

ਬੇੜਾ ਛੱਲਣਾ, ਕੁ:—ਖਤਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣੀ ।

ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਣਾ (ਲੱਗਣਾ), ਕੁ:—ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਣੇ, ਮੁਹਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਕਰਨਾ } ਕੁ:—ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਕੇ
ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਲਾਉਣਾ } ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਰੀਮ ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਬੇੜੀ, ਸ:—ਕਾਠ ਦੀ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਜਾਣਾ ਦਾ ਹੈ, ਲੰਗੇ ਦਾ ਕੜਾ ਕਈਆਂ ਦੀ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬੰਧਣ, ਵਿਆਹ ॥

ਬੇੜੀ ਕੱਟਣਾ } 'ਕੁ:—ਕੋਈ ਛੁੱਟਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ
ਬੇੜੀ ਵੱਢਣਾ, } ਜਾਣਾ ॥

ਬੇੜੀ ਪੈਣੀ, ਕੁ:—ਕੈਦ ਹੋਣਾ, ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦੋ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਤ ਹੋਣੀ, ਕੁ:—ਅਜੇਹੇ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਫਸੇ' ਹੋਣਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨਾ ਨਿਭ ਸਕਣ ।

ਬੇੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਟੇ ਪੈਣੇ, ਕੁ:—ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬਝਣਾ ।

ਬੈ, ਪੁ: ਸ:—(ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ) ਬਿਕਰੀ, ਮੁੱਲ ਠਹਾਰਾਉਣਾ ।

ਬੇ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਬਿਕਰੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਅਜ਼ਾਦਾਨ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਬੈਆ

ਬੈਆ, ਪੁ:—‘ਬਧਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਬੈਸ (ਨ), ਪ:—ਬੀਜਾ ਬਰਨ, ਬਾਣੀਓਂ ਦੀ
ਰਾਤ ॥

ਬੈਸੰਤਰ } ਪ:—ਅਗ, ਅਗਨ ਦੇ-
ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਉਤਾ } ਉਤਾ ।

ਬੈਸਨੋਂ, ਪੁ:—ਬਿਸਨ ਜੀ ਦਾ ਉਪਾਸਕ, ਜੋ ਮਾਸ
ਨਾ ਖਾਵੇ ।

ਬੈਸੁਲ, ਪੁ:—ਬਾਈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਪੀੜ ਹੋਵੇ ॥

ਬੈਕੁੰਠ, ਪ:—ਸੁਰਗ, ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਬੰਗਣ, ਪ:—ਬਤਾਉਂ, ਮਸਹੂਰ ਭਾਜੀ ।

ਬੰਗਣੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਬੰਗਣ ਵਰਗਾ
ਰੰਗ ਹੋ ॥

ਬੰਛਰ, ਪੁ:—ਮੌਰਾ ਅਤੇ ਤਕੜਾ ਪਰ ਮੂਰਖ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੰਛਰੀ, ਸ:—ਨ ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਮੱਝ (ਜੋ ਭਾਰ
ਢੇਵੇ ਅਤੇ ਹੜ ਵਾਹੇ) ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਤਕੜੀ
ਪਰ ਬੇ ਅਕਲ ਤੀਮਤ ॥

ਬੈਟ, ਪ:—ਬੈਲਾ, ਜਸ ਨਾਲ ਗੋਦ ਖੰਡਦੇ ਹਨ ।

ਬੈਠਕ, ਸ:—ਬੈਠਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬੈਠਨ
ਦਾ ਕਮਰਾ, ਬੈਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਂ ਚਾਲਤ,
ਉੱਠਨ ਬੈਠਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ।

ਬੈਣ

ਬੈਠਕਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਵਾਰ ਉੱਠਨ
ਬੈਠਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ । ਉਠਕ ਬੈਠਕ
ਕਰਨੀ ।

ਬੈਠਣ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਚੋਤਰੀ’ ਗੋਂਤਿਆਂ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ
ਭਾਰ ਟਿਕਣਾ, ਕਮ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ ਜਾਂ
ਗੋਂਤਿਆਂ ਜਾਣਾ (ਪੰਥਰ, ਕਿੱਲ, ਫੱਟ ਆਦਿਕ),
ਡਿਗ ਪੈ ਜਾ (ਛੱਤ ਆਦਿਕ), ਅਸਰ ਹੋਣਾ
(ਉਪਦੇਸ਼ ਆਦਿਕ), ਹੋਰਾਂ ਲਗ ਜਾਣਾ
(ਖੰਡ, ਘੋਟਾ ਆਦਿਕ), ਕਿਸੇ ਕਾਰੋ ਲੱਗਣਾ
‘ਇਮਤਿਹਾਨ’ ਦਣ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਉਸਤਾਦ ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ,
ਪੜ੍ਹਨੇ ਪੈਣਾ (ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਮਦਰਸੇ ਬੈਠਣਾ) ॥

ਸੰਘ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਠਿਕਲ
ਗਲਾ ਬੈਠਣਾ } ਸਕਣੀ ॥

ਢੋੜਾ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋੜੇ ਤੋਂ ਅਰਾਮ ਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਬੈਠਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਬੈਠਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਬੈਠਾ ਹੋਯਾ ।

ਬੈਠਵਾਂ ਜੋੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਅੱਡੀ
ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ ।

ਬਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠਨ ਦੇਣਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ,
ਬੈਠਾਲਣਾ } ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕਾਰ ਲਾਉਣਾ, ਠੀਕ
ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ ।

ਬੈਂਡ, ਪੁ:—ਢੋੜੀ ਵਾਲਾ ।

ਬੈਂਡਾ, ਵਿ:—ਢੇਢਾ, ਵਿੰਗਾ, ਅੜ, ਥ, ਕੱਥਾ ॥

ਬੈਣ, ਪੁ:—ਮਰਦੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਜੋ ਬਿਡ-
ਲਾਪ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਪਾਉਣੇ) ॥

ਬੈਂਤ

ਬੈਂਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਲਰਕਦਾਰ ਲਕੜੀ, (ਮਾਰਨਾ ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਛੈਂਦ ਦੋ ਰੱਖਿਆਂ ਵਾਲਾ ।

ਬੈਂਤਲ, ਪੁ: ਸ:—ਆਲਸੀ, ਮੂਰਖ, ਅਵਾਰਾ ।

ਬੈਂਤਲੀ, ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਪਰ ਚਾਲੀ ।

ਬੈਂਦ, ਪੁ:—ਹਕੀਮ, ਰੋਗੀਆਂ ਦਾ ਆਸ਼ਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬੈਂਦਕ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆ,
ਬੈਂਦਗੀ } ਬੈਂਦ ਦਾ ਕੰਮ ।
ਬੈਂਦਗੀ }

ਬੈਂਦਣ (ਣੀ), ਸ:—ਹਕੀਮਣੀ, ਬੈਂਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ।

ਬੈਂਦੜਾ, ਪੁ:—ਬੂਠਾ ਬੈਂਦ, ਸ਼ੰਖੀ ਬੈਂਦ, ਦੁਸ਼ਟ ਗਭਰੂ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੈਂਨ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਬੋਲੀ, ਗੱਲ ਬਾਤ ।

ਬੈਂਨ ਬਾਠਲੀ } ਸ:—ਕੱਜੀ ਜੋੜੀ ਬਾਠਲੀ ॥
ਬੈਂਨ ਬੈਰੀ }

ਬੈਂਪਾਰ } 'ਬੁੱਪਾਰ' 'ਆਇਕ ਵੇਖੋ' ।
ਬੈਂਪਾਰਣ }
ਬੈਂਪਾਰੀ }

ਬੈਰ, ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਬਿਰੋਧ, ਦੌਰਥਾ, ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣਾ । ਨਾਲੇ 'ਬੈੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਰਕ (ਖ), ਸ: ਪੁ:—ਬੰਡਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ॥

ਬੈਸਾ

ਬੈਰਨ, ਸ:—ਬੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ, ਦੌਖਣ ॥

ਬੈਰਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀਆਂ ਵਿਰੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੇ ਇਕਾਠ ਲਈ ਜੋ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵਿੱਚ ਢਸਾਯਾ ਜਾਵੇ, ਪਕਿਆਈ ਵਾਸਤੇ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣੀ ਜੋੜੀ ਲੜਕੀ ॥

ਬੈਰਾਗ } 'ਬੈਰਾਗ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬੈਰਾਗਣ }
ਬੈਰਾਗੀ }

ਬੈੜੀ, ਪੁ:—ਬੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ, ਦੌਖੀ,

ਬੈਲ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸਾਨ੍ਹ, ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ, ਅਹਿਮਕ, ਦੱਗਾ ।

ਬੈਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਲੁੱਚਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਚੁੜਾਊ, ਐਥੀ ॥

ਬੈਲੀ, ਪੁ:—'ਬੈਲਦਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈੜ, ਸ:—ਚਲਣ ਦਾ ਦੂਰ ਚੱਕਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹ, ਕੱਤਣ ਵਾਲ ਚਰਖੇ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੇ ਦੋ ਹੱਦੀਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ॥

ਬੈੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਏਅਕਲ, ਬੇ ਅਨੁਭਾ ॥

ਬੈਂ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਮੁਸਕ, ਹੰਕਾਰ, ਮਜਾਜ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਸਮਿਆਣ ਦੀ ਇਕ ਚੀਜ਼, ਬਰੀ ਖਬਰ (ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ) ॥

ਬੈਂ, ਪੁ:—ਦੁਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਜੁਲਾਹਾ ॥

ਬੈਂਸਾ, ਪੁ:—ਚੁੰਮੀ ।

ਬੋਹਣੀ

ਬੋਹਣੀ, ਸ:—ਸਥ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵੱਟਕ(ਕਰਨੀ)॥

ਬੋਹਲ } ਪੁ:—'ਬੁਹਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੋਹਲ }

ਬੋਹਲੀ } ਸ:—ਛੋਰਾ ਬੋਹਲ, ਵੇਰੀ, ਜੋੜੇ
ਬੋਹਲੀ } ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਕੰਠ ॥

ਬੋਹੜ } ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ਬੜੀ ਛਾਉਂ ਵਾਲਾ।
ਬੋਹੜ }

ਬੋਕ, ਪੁ:—'ਬੋਕ' ਬੰਗੀ ਨਸਲ ਦਾ ਬਕਰਾ,
ਕੋਈ ਬਕਰਾ ॥

ਬੋਕਾ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਲੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਚੰਮ ਦਾ ਡੋਲ, ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ
ਵੰਗ ਦੀ ਕੁੱਸੀ ॥

ਬੋਕੀ, ਸ:—ਛੋਰਾ ਬੋਕਾ ॥

ਬੋਗਨਾ, ਪੁ:—ਗੜਦੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਚੜਨ ਵਾਸਤੇ
ਜਾਂ ਰਸਾ ਜਾਂ ਕਪੜਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣ,
ਬੋਗਨਾ ॥

ਬੋਰਣਾ, ਪੁ:—ਉਪਰੋਂ ਤਿਗਦੇ ਖਿਧੇ ਜ
ਕਿਸ ਹੋਰ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣਾ,
ਬੋਰਣਾ ॥

ਬੋਝ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਔਖ, ਚਿੰਤਾ, ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਨਾਂ
ਪਰਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬੋਝਲ ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਜੋ ਝੱਲਿਆ ਨਾਂ ਜਾਏ, ਜੋ
ਨਾਂ ਪਏ ॥

ਬੋਝਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਬੋਗਾਰੀ ਦਾ ਭਾਰ, ਜੇਬ, ਖੀਸਾ ॥

ਬੋਦੀ

ਬੋਦ, ਪੁ:—ਚਿੜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਜੋ ਉੱਡ
ਨੀ ਸਕੇ ॥

ਬੋਟਾ, ਪੁ:—ਹੀਨ ਦਾ ਟੋਟਾ (ਬੀਜਣ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਬੋਟੀ, ਸ:—ਆਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਦੁਕੜਾ ॥

ਬੋਡ } ਸ:—ਪੁਰਾਨਾ ਜਾਂ ਸਲਾਬੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਬੋਡੀ } ਹੋਯਾ ਅਠਾਜ ॥

ਬੋਡਾ } ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਹੁਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਯਾ
ਬੋਡੀ } ਹੋਯਾ, ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਖਾਧਾ ਹੋਯਾ,
ਗਲਿਆ ਸਜਿਆ (ਕਪੜਾ, ਲਕੜਾ,
ਨਿਕੰਮਾ, ਬਾਹਿਆ, ਨਿਰਬਲ, ਤਰਪੋਕ
(ਮਨੁੱਖ) ॥

ਬੋਣਾ, ਪੁ: } ਕੁਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ (ਦੀ)
ਬੋਣੀ, ਸ: } ਸੁਲਾਹਾ (ਹੀ) ॥

ਬੋਤ, ਪੁ:—'ਬੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਤਲ } ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਬੋਤਲ }

ਬੋਤਾ, ਪੁ: } ਉੱਠ ਦਾ ਬੰਗ ॥
ਬੋਤੀ, ਸ: }

ਬੋਦਲਾ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਏ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵੱਢਣ ਦਾ
ਅਸਰ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਕਰ ॥

ਵਿ:—ਸਿੰਧਾ, ਮੂਰਖ, ਭੱਲਾ ॥

ਬੋਦਾ, ਵਿ:—'ਬੋਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਬੋਦੀ ॥

ਬੋਦੀ, ਵਿ:—'ਬੋਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਜੋ
'ਹਟ' ਰਕਮ ਹਨ, ਪਗਾਂਦੀ ॥

६५

ਬੈਧ, ਪੁ:—ਗਿਆਨ, ਦਿਲਮ, ਸਮਝ ॥

ਬੋਧਾ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੋਧ ਹੋਵੇ, ਸਮਝਦਾਰ।
ਬੋਧੀ }

ਬੈਥਾ } ਪੁਰ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਅਸਥਾਈ
ਬੈਥਾ } (ਵੇਰ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਏਥੀ } ਸਃ-ਥੈਲ, ਮਾਂ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਥਰਨ) ।
ਏਥੀ }

ਬੈਰ, ਪੁਸ਼-ਸੈਣੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਛਲਕਲ ਵਾਲਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਬੈਰਡ, ਖੁ:-ਫੌਂਦ, ਕਾਲਾ ਤਖਤਾ, ਬੀਟਾ ਬਸਤ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ॥

ਬੈਰਡ ਸਕਲ, ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਰ ਦੀ
ਭਮੇਟੀ ਦਾ ਮਦਾਰਸਾ ।

ਬੇਰਹਿੰਗ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ
ਬੇਰਹਿੰਗ ਹੋਸ, } ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲ ਮੰਝੇ ਕਰੇ
ਚੌਕੇ ਕਿਸੇ ਮਨਖਾ ਦੀ
ਜ਼ਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ॥

ਬੋਰੜਾ, ਪੜ—ਮੀਂਹ ਦਾ ਥੌੜਾ ਜਿਹਾ ਛੱਟਾ, ਥੌੜਾ
ਮੀਂਹ ॥

ਬੇਰਾ, ਪਾ-ਵੱਡਾ ਬੈਲਾ ਤੋਪੜ ਦਾ, ਛੋਟਾ ॥

ਬੈਰੀ, ਸਾ-ਛੋਟਾ ਬੈਰਾ, ਰੁਪਯ ਪਾਉਂਦਾ ਵਾਲੀ
ਮੋਟੀ ਬੈਲੀ ॥

ਬੋਰੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਾ, ਝਿੜ-ਖੁੱਲ੍ਹ ਜੀ
ਨਾਲ ਖਰਰ ਕਰਨਾ ॥

ਵੈਲਾਨਕ

ਬੈਲ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਬਾਤ, ਬਚਨ, ਬੈਲਣ ਦਾ ਵੰਗ,
ਅਵਾਜ਼, ਛੋਟਾ ਗੀਤ, ਤੁਕਾਂ ਜੋ ਗੁਆਰ
ਲੋਕ ਕਠੇ ਹੱਕੇ ਕਈ ਬਈ ਵਾਰ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਪਾਉਲੇ) ।

ਬੋਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਦਿੱਤੀ ਕੁਝ
ਕਹਿਣਾ, ਕਥਨਾ ।

ਬੈਲ ਸਾਲ, ਮ:—ਵਰਗਾ, ਵਾਕਖੀ ਗੱਲ ਬਾਤ,
ਸੁਗੰਧ ।

ਬੇਲ ਬੋਲਾ, ਪੜ੍ਹ-ਪੁਤਾਪ, ਫਡਿਆਈ,
ਮਸ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਅਸੀਸ) :

ਖੋਲ ਬਯਾਨ } ਕਿੰਨੇ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
 ਖੋਲ ਬਿਗਾਨ } ਬੜਾ ਖੋਲਾ ॥
 ਖੋਲ ਬਿਕਾਨ }

ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਪ੍ਰਭੂ—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਜਾਂ
ਬੁਗਭਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼।

ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਮੂੰਹ ਕੁਝ ਕਾਹਲੀ, ਗੱਲ
ਕਰਨੀ, ਅਵਾਜ਼ ਕੰਢਲੀ, ਆਖਣਾ, ਝਗ-
ੜਨਾ, ਗੱਲੇ ਦੇ ਬਰਨ ਕਾਹਲੇ।"

ਬੋਲਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ
ਤਾਕਤ, ਆਤਮਾ, ਚਰ, ਮਨ, ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਬੋਲਾ } ਦਿਸ਼—ਜੋ ਮੁਲ ਨਹੀਂ ਮੱਕਦਾ (ਦੀ)
ਬੋਲੀ } ਹੋਵਾ (ਰੀ) ।

ਬੋਲਾ ਬੋਲ, ਵਿਹ—ਬਿਲਕੁਲ ਬੋਲਾ, ਬੋ
ਪਰਵਾਰ ॥

ਫੈਲਾਕਨ, ਵਿਃ—'ਥੈਲ ਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲ ਬੋਲੀ

ਬੋਲਾ ਬੋਲੀ } ਸ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਲੜਾਈ
ਬੋਲਾ ਬੋਲੀ } ਬਗੜਾ ॥

ਬੋਲਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤ ਬੋਲੇ, ਬਾਗੜਾ, ਗੱਪੀ ॥

ਬੋਲਾਰਾ, ਪੁ:—‘ਬੁਲਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲੀ, ਸ:—ਜਬਾਨ, ਗੱਲ, ਸੈਠਰ, ਮਿਹਣਾ,
ਬੋਲਕ, ਬੋਲ ॥

ਬੋਲੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਝੇਲ ਜਾਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਾ-
ਉਣੀ, ਭਾੜ ਜਾਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ॥

ਬੋਲੀ ਠੋਲੀ, ਸ:—ਮੋਹਣਾ, ਹਾਸਾ ਠੋਠਾ
ਦਿਸਕਰ ॥

ਬੋਲੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਬੋਲਕੇ ਮੱਲ
ਪਾਉਂਦਾ ॥

ਬੋਲੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਣਾ ਦੇਣਾ, ਭਾੜ
ਬੋਲੀ ਲਾਉਣੀ } ਪਾਉਣੀ ॥

ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬੋਲ ਪਾਉਣੀ’
ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾੜ ਭਾੜ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਜਾਂ ਸੁਰਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ,
ਜਨੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨੀ
ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਬੋਲ, ਪੁ:—ਬੋਲ, ਕਤਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ, ਹੱਦ ਦਾ ਭਜਣਾ ॥

ਬੋਲ੍ਹ, ਪੁ:—‘ਬੋਹੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਦ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ
ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾੜੇ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਉੱਚ
ਗਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਬੋਰਾਂ

ਬੋਹਕਰ, ਸ:—ਤੀਲੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ ਕੁੜਾ ਹੁੰਦਾ
ਵਾਲਾ, ਬਹਾਰੀ ॥

ਬੋਹਲੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਸੁੱਈ ਹੋਈ ਗਊ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਗਾੜਾ ਦੁੱਧ ॥

ਬੋਹੜ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੁੜ, ਫੇਰ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਬੋਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਵੇਰੀ ਤੋਂ
ਬਚਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਂ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੇਲੇ
ਸਿਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬੋਰੇ ਦਿਹਾੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਦੁਖ ਜਾਂ ਗਰੀਬੀ
ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਬੋਂਗਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੁਰਖ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਬ ਨੂੰ
ਬੋਂਗੀ, ਸ: } ਭਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਨੀ
ਰਹ ਸਕੇ, ਗਾਲੜੂ ॥

ਬੋਂਚ, ਪੁ:—ਸੰਘਣਾ ਬਣ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ॥

ਬੋਂਡਰੀ, ਸ:—ਹੱਦ, ਕ੍ਰਿਬਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਦੀ
ਮਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ॥

ਬੋਂਟਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਮਧਰਾ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥

ਬੋਂ ਬੋਂ, ਸ:—ਫੌਕਾ ਜ਼ੋਰ, ਬਿਆਰਥ ਜਬਨ,
ਕੰਮ ਵਿਗੜਨ ਤੇ ਜੋ ਦੁਰਗਤ ਹੋਵੇ (ਖੱਜ
ਜਾਣੀ, ਬੱਜਣੀ) ॥

ਬੋਰ, ਸ:—ਹਰਨ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲ ॥

ਬੋਰਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਦਾਈ ॥

ਬੋਰਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਜਨੋਰ ਭੜਨ ਵਾਲਾ ਫੰਦਾ
ਜਾਂ ਜਾਲ ॥

ਬੈਰੀਆ

ਬੈਰੀਆ, ਪੁ:—ਇਕ ਨੀਚ ਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ (ਜਿਹੜੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਰ ਨਾਲ ਜਨਰ ਵਜ਼ਦੇ ਹਨ) ॥

ਬੈਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) 'ਬਾਵਰੀਆਂ' ਵੇਖੋ ।

ਬੈਲ, ਪੁ:—ਪਸ਼ਾਬ, ਮੁੜ (ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਬੈਲੀ) ॥

ਬੈਲਦ, ਪੁ:—'ਬਲਦ' ਵੇਖੋ ।

ਬੈਲੀ, ਸ:—'ਬਾਉਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਭ, ਪੁ:—ਭਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਉਲੰਭੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਭਉ } ਪੁ:—ਭਰ ਦਾ ਬਨਾਉਣੀ ਕਾਰਣ,
ਭਉਆ } ਹਉਆ ॥

ਭਈ, ਵਿਸਮਯ—ਭਾਈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਈ, ਬਈ ॥

ਭਈਆ, ਪੁ:—ਪਫਥੀਆ ਸਰਦਾਰ, ਹੈ ਭਰਾਵਾ ॥

ਭੋਸ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਖੇਹ (ਪਾਉਣੀ, ਪੈਣੀ) ।

ਭੋਮ ਖਰਾਬ, ਪੁ:—ਭਥਾਹੀ, ਅੱਕੜ, ਘਬਰਾਣ ॥

ਭੋਸ ਭਰਾਰ, ਪੁ:—ਅਨੁਪਰ, ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ।

ਭੋਸਨਾਭੁਸ, ਵਿ:—ਭਿਲੁਲ ਮੁੱਥਾ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਲੰਗ ਚੁੱਥਾ ਹੈ ॥

ਭਹੋੜੀ

ਭਸਭਸਾ, ਵਿ:—ਬੱਟੀ, (ਰੱਖੀ (ਢੱਡ ਦੀ ਵਾਈ) ।

ਭਸਮ, ਸ:—ਸੁਆਹ ।

ਵਿ:—ਸਭ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਬਿਲ-ਕੁਲ ਪਚਿਆ ਹੋਯਾ ਅੰਨ ਆਦਿਕ (ਹੋਲਾ ਕਰਨਾ) ॥

ਭਸਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਸੁਆਹ ਮਲਣੀ (ਸਾਧਾਂ ਵਾਕਰ) ।

ਭੱਸਰ, ਵਿ:—ਭੋਹ ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ) ।

ਭਸਰ ਭਸਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਲੰਭ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਾ ਖਾਣਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਹਥ ਆਵੇ ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਭੱਸਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਡਿਆਲੇ ਸਿਰੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਘਾਹ ।

ਭਸਾ, ਪੁ:—ਬੱਟਾ ਭਕਾਰ, ਇਲ ਦੀ ਜਲਣ ॥

ਭੱਸੀ, ਸ:—ਭੋਹ ।

ਭਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਧਾਤਾਂ ਗਾਲਣ ਵਾਲੀ ਸੁਣਿਆ-
ਭਹਾਰੀ, ਸ: } ਰਿਆ ਦੀ ਛੱਠੀ ॥

ਭਹਿ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰੰਗ ਤੇ ਮੇਲ, ਹਲਕਾ ਰੰਗ (ਮਾਰਨਾ) ।

ਭਹੋੜਾ, ਪੁ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗਰਬ ਹੋਣ ਕੇ ਸੱਤਰੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਰੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਰੀਤਾ (ਬੜਾਣਾ) ।

ਭਹੋੜਾ, ਪੁ: } 'ਪਹੋੜਾ' ਵੇਖੋ
ਭਹੋੜੀ, ਸ: }

ਭਰੀਦਰ

ਭਰੀਦਰ, ਪੁ:—'ਭਰੀਦਰ' ਵੇਖੋ

ਭਰਰ ਭਰਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਸਰ ਭਸਰ ਖਾਣਾ ਵੇਖੋ ।

ਭਕਤੂਲ, ਪੁ:—ਬੇਹ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੇਹ ਪਈ ਹੈ ।

ਭਕਤੂਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਹ ਨਾਲ ਭਰਨਾ, ਉੱਪਰ ਬੇਹ ਪਾਣੀ ।

ਭੱਕੜਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਬੂਟਾ
ਭੱਖੜਾ }

ਭੱਕੁਆ, ਵਿ:—ਪੁਰਖ, ਆਹਮਕ ।

ਭਖ, ਸ:—ਤਾਪ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਮੱਠੀ ਕਸ, ਹਰਾ-ਰਾ

ਭਖ ਭਖ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਖ-ਕਣਾ

ਭੱਖ, ਸ:—ਭੌੜੀ ਭੌੜੀ ਕਸ, ਹਰਾਰਤ

ਭੱਖ ਲੈਣਾ (ਣੇ) ਪੁ:—ਤਪੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਦੀ ਚਮਕ, ਦੂਰੋਂ ਤਪੇ ਹੋਏ ਜੌਤ ਦੀ ਥਕਲ ਮਰਗੀਤਸਨਾ, ਵਰਮ ।

ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਛਕਣਾ, ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ

ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਤ ਪਧਣਾ ਬਲਣਾ, ਖਾਣਾ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ।

ਭਖਲਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਭੁੱਖ ਗਰਮ ਹੋਣ (ਪਿੰਗ), ਅਥਾ ਤਪਾ ਬੋਲਣਾ (ਬੁਖਾਰ ਜ ਨਾਇਰ ਵਿੱਚ) ।

ਭਰਤਣੀ

ਭੱਕੜਾ ਪੁ:—'ਭੱਕੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਭੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਤਪਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ ।

ਭੱਖੀ, ਵਿ:—ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ('ਸਰਬ ਭੱਖੀ' ਵੇਖੋ) ।

ਭਰਾ ਸ:—ਇਸਦੀ ਗੱਲਾਂ ਅੰਗ ।

ਭੰਗ, ਸ:—ਭੌੜਨਾ, ਵਿਗਾੜ, ਨਾਸ, ਅਟਕਾਉ ਜਿਹੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਬੂਟੀ ਸੁੱਖ ।

ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਜਾਣਾ (ਗੁਆਚਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਐਸੇ ਬਿਆਰਥ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ।

ਭੰਗ ਭੁੱਸਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰੀਬੀ ਹੋਣੀ, ਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕੱਖ ਨਾ ਹੋਣਾ ।

ਭੰਗਣ, ਸ:—ਭੰਗੀ ਦੀ ਜਨਾਨੀ, ਦੁਹਰੀ ਭੰਗ ਖੀਲ ਵਾਲਾ

ਭਗਤ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰ ਮਹਾ-
ਭਗਤ } ਤਮਾ
ਸ:—ਭਗਤ

ਭਗਤ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹਿਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਦਾ ਵਰਨਨ ਹੈ, ਭਗਤ ਮਾਰਗ ।

ਭਗਤ ਵੈਡਲ, ਵਿ:—ਭਗਤੀ ਦਾ ਪਿਆਰਾ (ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ।

ਭਗਤਣ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਜਾਂ ਭਗਤੀ ਕਰਨ
ਭਗਤਣੀ } ਵਾਲੀ

ਭਗਤਾਈ

ਭਗਤਾਈ } ਸ:—ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੋ ਪੁਸ਼ਾ
ਭਗਤੀ } ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰੇਮ, ਭਜਨ ਪਾਵਨ-
ਤਾਈ ।

ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਭਜਨ
ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਮਾਰਗ,
ਭਗਤੀ ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਭਗਤੀਆਂ, ਪੁ:—ਨਰਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਗਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਸਧਾਰੀਆਂ ।

ਭਗੀਦਰ, ਪ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਇੱਕ ਫੌਜ਼ਾ ॥

ਭੰਗਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਚ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਭੌਂਗਰਾ, ਪੁ:—ਨਗਰੀ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਲਿਆਂਦੀ
ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ।

ਭੰਗਲ, ਪੁ:—ਰਾਸ ਪੁਲ੍ਹੇ ਬੁਧਾਰ ਕਰਨਾ
ਦਿਵਾਨਾ, ਪਖੰਡ ॥

ਭੁੱਗਲ, ਵਿ:—ਗਰਿਆ ਹੋਯਾ (ਬਦੇਰਾ) ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਕਾਨਾ ਭੁਰਾ (ਫਟਿਆ
ਪੁਰਾਣਾ), ਮੂਲ ਦੀ ਰਕਮ ॥

ਭਗਲੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਬੁਧਾਰਾ ਦਾ ਵਸਤਰ
ਭਗਲੀਆ } ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ
ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਖੰਡੀ

ਭਗਵਤ } ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ।
ਭਗਵੰਤ }

ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ
ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ।

ਭਗਵਤੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ, ਸ਼ਕਤੀ ।

ਭੰਗਰਾ

ਭੰਗਰਾ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਗੇਰੂ ਦਾ 'ਗਿਆ' ਹੋਯਾ
ਕਪੜਾ ਜੋ ਸਾਧੂ ਪਾਹਨਦੇ ਹਨ ।

ਭੰਗਵਾਨ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਨਰਾ.
ਇਣ ।

ਭੰਗਾਰੋ, ਪੁ:—'ਥਘਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੰਗਾਰਾ } ਪੁ:—'ਭੰਗਾਰਾ' ਵੇਖੋ ।
ਭੰਗੜਾ }

ਭੰਗੜ, ਪੁ:—ਭੰਗ ਪੀਣ ਵਾਲਾ, ਮੂਰਖ, ਬਕ-
ਵਾਦੀ ।

ਭੰਗੜ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਭੰਗ ਘੁਟੀਦੇ ਜਾਂ
ਖਿੜ ॥

ਭੰਗੀ, ਪੁ:—ਭੰਗੜ, ਇੱਕ ਮਿਸਲ, ਦੁਸ਼ਮਣ ॥

ਭੰਗੂਰ, ਪੁ:—ਫੱਲੇ ਭੰਗੂ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ (ਭਾਵੇਂ
ਕਰੇ ਭਾਵੇਂ ਜਲੇ ਹੋਏ ਲੂਣ ਮਿਰਚ
ਵਾਲੇ) ॥

ਭੰਗੂੜਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਬੁਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫਰ
ਭੰਗੂੜਾ ਪੁ: } ਨਾਲ ਲਟਕਾਈ ਹੋਈ ਪਾੜੀ
ਭੰਗੂੜੀ, ਸ: } ਆਦਿਕ, ਇਕ ਥੋੜ ਜਿਸ
ਭੰਗੂੜੀ, ਸ: } ਵਿਚ ਬਾਲਕ ਬੈਠਕੇ ਉਤਾਰ
ਭੰਗੂੜੀ, ਸ: } ਚਿਠੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚੱਕਰ
ਖਾਦੇ ਹਨ

ਭੰਗਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਭੰਗ ਵਿਖੇ ਅਰੇ
ਪੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਭੰਗੋਰਣ, ਸ: } ਭੰਗ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ,
ਭੰਗੋਰਾ, ਪੁ: }

ਭੰਗੇਰਿਆ ਹੋਇਆ

ਭੰਗੇਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਭੰਗ ਪੀਣ ਕਰਕੇ
ਮਸਤ ॥

ਭਗੋਲ, ਵਿ:—ਭਗੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨੱਸ ਜਾਣ
ਵਾਲਾ, ਭਗੋਲ ॥

ਭਗੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਗੋਤਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ, 'ਸਿਰੀ ਸਾਹਿਬ' ॥

ਭਗੋਤੀ, ਸ:—ਭਗਵਤੀ, ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ, ਚਲ-
ਦਾਰ ॥

ਭਗੋੜਣ, ਸ: } ਭਗੋਲ, ਭਗੋਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਭਗੋੜਾ, ਪੁ: } ਕੜ ਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੜ, ਜਿਸ
ਭਗੋੜੀ, ਸ: } ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਭੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਠਣਾ, ਖਾਣਾ, ਛਕਣਾ, ਨਿਗ-
ਲਣਾ ॥

ਭੱਠ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਠਣਾ, ਰਾਖਾਉਣਾ, ਨਸ
ਭੱਠਨਾ } ਜਾਣਾ, ਗਾਉ ਮੰਗੇ ਦਾ ਦੁਪ
ਭੱਠਨਾ } ਦੇਣਾ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਭਜਨ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ,
ਭਗਤੀ, ਪੂਜਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਨ ਕਰਨਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਭਜਨੀਆ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਭਜਨੀਕ }

ਭਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਨ ਕਰਾਉਣਾ, ਭੋਜਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਜਾਉਣਾ, ਨਸਾਉਣਾ, ਭਜਨ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਟੇਰੀ

ਭੱਟ, ਪੁ:—ਬਜ਼ਸੀਸ਼ ਲੋਕ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁਣ
ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖ, ਪੜਤ,
ਵਿਦਿਆਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ ॥

ਭਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰਨਾ,
ਰਾਹ ਭੁੱਲ ਕੇ ਛੋੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਚੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ,
ਲੋਚਣਾ ॥

ਭਟਕਦਾ, ਵਿ:—ਭਟਕਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਬੜੀ ਚਾਹ ਹੈ ॥

ਭਟਕਦਾ ਫਿਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ
ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਨਾ } ਆਵਾਹਾ ਭੇਟਾ ॥

ਭਟਕਾ, ਪੁ: } 'ਚੰਡਾ, ਚਾਹ, ਭੁਸ਼ਨਾ, ਸੰਸਾ,
ਭਟਕੀ, ਸ: } ਚਰ ॥

ਭਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ, ਭੁਲਣਾ,
ਪੈਰਾ ਦੇਣਾ, ਤਰਸ ਉਣਾ ॥

ਭੱਟਣ } ਸ:—ਭੱਟ ਜਾਤ ਦੀ ਕ੍ਰੀਮਤ ॥
ਭੱਟਣੀ }

ਭਟਿਆਣੀ, ਸ:—ਭਾਟੀਆ ਜਾਤ ਦੀ
ਕ੍ਰੀਮਤ ॥

ਭੱਟੀ, ਪੁ:—ਅਜਪੁਛਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਪੀ ਜਾਤ ॥

ਭਟੂਰ (ਰਾ) } ਪੁ:—ਖਮੀਰ ਆਟੇ ਦੀ ਚੱਟੀ ॥
ਭਟੂਰੂ }
ਭਟੂਰਾ }

ਭਟੇਰਾ, ਪੁ: } ਭੱਟ ਦਾ ਖੇਰਾ (ਚੋਟੀ) ॥
ਭਟੇਰੀ ਸ: }

ਭੱਠ

ਭੱਠ, ਪੁ:—ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਿਹਾ ਥਾਂ ਦਾ
ਭੰਦਰ, ਵੱਡਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਭੱਠ ਪੈਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਭੱਠਾ, ਪੁ:—ਭੱਠੀ, ਭੱਠੀ, ਭੰਦਰ, ਵੱਡਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ
ਆਦਿ, ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਥਰੇਲੇ ਵਾਲੀ
ਭੱਠੀ ॥

ਭਠਿਆਰ, ਪੁ: } ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲੀ ਭੱਠੀ,
ਭਠਿਆਲਾ, ਪੁ: } ਉਸੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਵੱਖਣ
ਭਠਿਆਲੀ, ਸ: } ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ॥

ਭਠਿਆਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਭਰਭੁੰਜ ਦੀ ਹੋਣੀ,
ਸਰਾਭੰਦਰ ਜਿਥੇ ਚੌਂਟੀ ਖਾਣ ਲਈ ਵਿਖਾਈ
ਹੈ ॥

ਭਠਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਭਠਿਆਰੇ ਦਾ ਰੰਮ ॥

ਭਠਿਆਰਣ, ਸ: } ਸਰਾ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ਮਸਾ-
ਭਠਿਆਰੀ, ਪੁ: } ਫਰ ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਲਾ ਕੇ
ਭਠਿਆਰੀ, ਸ: } ਦਾਣੇ ਅਤੇ ਚੌਂਟੀ ਖਾਣ ਲਈ
(ਜੀ) ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਭਰਭੁੰਜ

ਭੱਠੀ, ਸ:—ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਰਾਥ
ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲਾ ਭੰਦਰ,
ਕਈ ਢਾਂਚੇ ਮੇਰਾ ਭੰਦਰ ਚੌਂਟੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਢਾਂਚਾ ਆਦਿ, ਭਰਭੁੰਜ ਦੀ ਹੋਣੀ, ਜਿਥੇ
ਸਰਾਥ ਨਿਕਲੇ ॥

ਭਠੂਹਰ (ਰਾ) } ਪੁ:—ਖਮੀਰ ਆਦਿ ਦੀ ਹੋਣੀ
ਭਠੂਰਾ }
ਭਠੂਰਾ }

ਭੰਡ, ਪੁ:—ਨਬਾ ਲਾਕੇ ਅਤੇ ਹਾਂਸੇ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ

ਭੰਡਿਆ

ਭੰਡਿਆ, ਪੁ:—ਉਸ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਹੈ, ਨਕ-
ਲੀਆ ॥

ਭੰਡਸਰਾਪੀ, ਸ:—ਗਾਲੀਆ, ਨਿੰਦਿਆ, ਬਰਿ-
ਆਈ ॥

ਭੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਾ, ਬਰਾ ਕਾਹਣਾ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ ਕਰਨਾ ॥

ਭੰਡ ਰੇ, ਪੁ:—ਖਮੀਰ, ਮਾਲ ਅਸਥਾਵਰ ਥਾਵਾਂ
ਦੀ ਸ, ਸਾਧਾ ਦਾ ਰਸੋਈ ਜਾਂ ਭੰਡਨ,
ਢਿੱਡ, ਕੋਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਠਾਨੀਆਂ ਦਾ
ਕਰ ॥

ਭੰਡ ਰਾ, ਪੁ:—ਸਾਧੂ ਜਾਂ ਭਕੀਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਜਾਂ
ਭੋਜਨ, ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਆ ਜਾਵੇ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਭੰਡਾਰਣ, ਸ: } ਖਮੀਰਦੀ, ਮਾਲ ਅਸਥਾਵਰ
ਭੰਡੀ, ਪੁ: } ਜਿਸ-ਸਪਰਦਾ ਦੇ ਸਾਧੂ ਦੀ
ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਭੰਡਿਆ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਭੰਡੀ’ ਵਿੱਚ ‘ਭੰਡੀ’
ਭੰਡ ਜਾਣਾ } ਹੋਣਾ ਵੇਖੋ

ਭੰਡੀ, ਸ:—ਨਿੰਦਾ, ਬਦਨਾਮੀ, ਅਪਮਾਨ, ਹਾਨ,
ਬੁਰਿਆਈ ॥

ਭੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਪੈਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਿਆ ਬਰਿ-
ਜਾਂ ਮਰਣੀ } ਆਈ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ
ਸਥਾ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣੀ ॥

ਭੰਡੂਆ, ਪੁ:—ਭੰਡੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੱਲ ਜਾਂ
ਗੀਤ, ਸਿੱਠ ॥

ਭਟਵਈਯਾ

ਕੋਲ ਕਰਾਰ ਭੈਨਣਾ

ਭਟਵਈਯਾ

ਭਟੂਜਾ

ਭਟੋਈ

ਭਟੋਸਾ

ਭਟੋਂਜਾ

ਭਟੋਯਾ

ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ,
ਜੀਜਾ ॥ਭੱਤ, ਪੁ:—ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੌੜ, ਗੜ ਵਾਲਾ
ਦਲੀਆ ॥

ਭਤਰੀਜਾ

ਭਤਰੀਯਾ

ਪੁ:—ਭਰਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ । (ਜੀ)ਸ:—ਭਰਾ
ਦੀ ਧੀ ।ਭੱਤਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਯੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ
ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਘਰੋਂ ਜਾਵੇ,
ਸਪਾਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ
ਰਕਮ ਰਲਥ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਮਿਲੇ ।ਭੁਤੀ, ਸ:—ਮੌਏ ਹੋਏ ਦੇ ਵੱਥਰ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ
ਕੋਈ ਸਾਕ ਜਾਂ ਸੌਜਣ ਤਿਆਰ ਕਰੇ, ਜਿਸੀ
ਦਾਰ ਜੋ ਦਾਣੇ ਲੁਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ॥

ਭਤੀਜ (ਜਾ)

ਭਤੀਯਾ

ਪੁ:—ਭਰਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ।

ਭਤੀਜ ਨੌਂਹ

ਭਤੀਜ ਬਹੁ

ਸ:—ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਵਹੁੜੀ, ਭਰਾ
ਦੀ ਨੌਂਹ ।

ਭਤੀਯ

ਭਤੀਜੀ

ਸ:—ਭਰਾ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੱਤੇ ਹਾਰ, ਪੁ: ਸ:

ਭੱਤੇ ਹਾਰਾ, ਪੁ:

ਭੱਤੇ ਹਾਰੀ, ਸ:

ਜੋ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸੀ-
ਦਾਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਲੈ
ਜਾਵੇ ।

ਭੱਤੇਰ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਸੋਈਆ ॥

ਭੱਤੇ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਭੱਤਾ ਖਾਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਖਹਿਰ
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ॥

ਭੱਦ, ਪੁ:—ਭੁੱਖ, ਵਿਰਲ, ਵਿੱਥ, ਭੱਦਲ ॥

ਭੱਦਣ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਮੁਠਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ, ਕੱਖ ਨਾ
ਰਹਿਣਾ (ਕਰਵਾਉਣਾ) ॥

ਭੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਮੁਠਨਾ ॥

ਭੱਦਰ, ਪੁ:—ਹੱਛਾ ਰੰਗਾ, ਭਲਾ, ਨੇਕ ॥

ਭੱਦਰ ਕਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਭੱਦਰ ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਨੇਕ
ਆਦਮੀ ॥ਭੱਦਾ, ਵਿ:—ਕੋਝਾ, ਥਿਰੋਲ, ਕੁਰਪ, ਮੁਰਖ,
ਸਿੱਧਾ, ਅਣਜਾਣ ॥ਭੈਨ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ ਥਾਗਰ ਆਦਿਕ ਮੋੜਨ ਦਾ
ਨਿਸ਼ਾਨ, ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਥੀਆਂ
ਦੇ ਟੋਟੇ ॥ਸ:—ਮਾਰ, ਚੁੱਟ (ਮੁੱਟਲੀ ਖਾਣੀ,
ਚਾੜ੍ਹਣੀ) ॥ਭੈਨਘੜ, ਪੁ:—ਜੌੜ ਤੋੜ, ਬੇਢਬਾ ਕੰਮ, ਮਰੋੜ,
ਵੱਡਾ ਸਿੱਕਾ ਏਕੇ ਢੋਰੇ ਲੈਣੇ, ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ
ਤਰਾਂ ਧਣ ਖੱਟਣਾ ॥

ਭੈਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋੜਨਾ, ਮੋੜਨਾ, ਮਰੋੜਨਾ ॥

ਕੋਲ ਕਰਾਰ ਭੈਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਨ ਦੇ ਕੇ
ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ (ਭੁੱਕਾ) ਭੰਨਣਾ

ਘਰ (ਭੁੱਕਾ) ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਧ ਪਾੜਨੀ ॥

ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਰੋੜੀ ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਰ ਲੁਕਾ ਰੱਖਣਾ ॥

ਭੰਨਮੀ (ਵੀ), ਵਿ:—ਜਸਦੀ ਔਰੀ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਜੋੜਾ) ॥

ਭੁਨਵਈਆ } ਖੁ:—ਭੋਲੇ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ।
ਭੁਨਵੇਸਾ }

ਭੁਨਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾਉਣਾ, ਕਪੜਾ ਖੁਆ-
ਭੁਨਾ ਲੈਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਭੁਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਸਾਦੀ ਜਾਂ ਗਮੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਪੜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ॥

ਭੁਨਾਈ, ਸ:—ਭੰਨਣ ਦਾ ਕਮ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ।

ਭੁਨੇਵਾਂ, ਖੁ:—ਭੋਲੇ ਦਾ ਖੁੜ੍ਹ ।

ਭੁਨੇਵੀ, ਸ:—ਭੋਲੇ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੁੱਪਾ, ਖੁ:—ਦਲੀਆ, ਚੋਲ ਬਹੁਤ ਚਿੱਲ ਕੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਆਕਰੀ ਰਿੱਝੀ ਹੋਈ ਖਿਰੜੀ, ਖੋਰੇ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਭੁੱਪੀ, ਸ:—ਭੁੱਪੀ ॥

ਭੁਫਾਰਾ, ਖੁ:—ਰੋਗ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਫ਼ ਲੈਣਾ ।

ਭੁੱਬ, ਖੁ:—ਦੂ ਜਾਂ ਮਸ਼ਣ ਦਾ ਵੀਭਾ, ਭੁੱਬਾਲ

ਭੁੱਬੜੀ

ਭੁੱਬਕ, ਸ:—ਬਦਬੀ, ਸਭਿਆਪ, ਅਚਾਨਚਕ ਅਗ ਦਾ ਬਲਣਾ, ਜਸ, ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਜੋਰ, ਹੁੰਦੀ, ਗਰਮੀ ।

ਭੁੱਬਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਬਾ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਅਚਾਨਚਕ ਜਾ ਪੈਣਾ, ਗੱਜਣਾ, ਭੌਂਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ਅੱਗ ਖਲ ਪੈਣੀ (ਭੁੱਬਕ ਕੇ ਪੈਣਾ) ।

ਭੁੱਬਕੜ, ਖੁ:—‘ਭੁੱਬਕ’ ਵੇਖੋ ।

ਭੁੱਬਕਾ, ਖੁ:—ਭਰਤ ਦਾ ਗਲਾਸ ਅਰਕ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਭੁੱਡੀ ਗਾਗਰ ਜਾਂ ਸੁਰਾਹੀ (ਤਾਂਬੇ ਦੀ) ॥

ਭੁੱਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਝਾਉਣਾ, ਭੌਂਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭੁੱਬਕੀ, ਸ:—ਧਮਕੀ, ਭਰਾਵਾ, ਜੋਸ਼ ॥

ਭੁੱਬਟ, ਖੁ:—ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਲਾਟ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ ਮਰਦਾ ਹੈ ॥

ਭੁੱਬਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲੂੜ ਹੋਵੇ, ਫੁੱਲਿਆ
ਭੁੱਬਰਾ } ਹੋਯਾ (ਢਿੱਡ), ਮਣਾ ॥

ਭੁੱਬਲਭੁਸੇ, ਖੁ:—(ਬਚ:) ਭਾਟਕਾ, ਰੁੜ੍ਹ 'ਨਾ ਜਾਨਣਾ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਏ (ਖਾਣਾ) ॥ ੮੫੯

ਭੁੱਬੜ, ਖੁ:—‘ਭੁੱਬੜ’ ਵੇਖੋ ।

ਭੁੱਬੜਾ ਭੁੱ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਰ ਖੋਜ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਭੁੱਬੜੀ, ਖੁ:—ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਭਾਂਬੜ ॥

ਭੰਬੀਰੀ

ਭੰਬੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਘੁਮਣ ਵਾਲਾ ਖਿਡੌਣਾ,
ਇੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥

ਭੰਬੂਕਾ, ਪੁ:—ਭਾਬੜ, ਲਾਹ ॥
ਵ:—ਸੋਹਣਾ, ਅਸਲੀ (ਹੋਣਾ) ॥

ਭੰਬੂਤ, ਸ:—ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਂ ਜਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਧੂਨੀ
ਦੀ ਸੁਆਹ, ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਮਲਣ
ਵਾਲਾ ਸੁਆਹ (ਲਾਉਣਾ, ਮਲਣਾ)

ਭੰਬੂਤੀ, ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਸੁਆਹ,
ਧਣ, ਪ੍ਰਤਾਪ ॥

ਭੰਬੂਤੀਆ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਸੁਆਹ ਮਲਣ
ਵਾਲਾ ਫਕੀਰ ॥

ਭੰਬੋਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਸਿੱਟਣਾ, ਚਾਹੁਣ
ਭੰਬੋਨਾ } ਪਾੜਨਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ ॥

ਭੰਬੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਫਲ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਭਯ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੋ, ਭੋੜ, ਭੋ, ਖਤਰਾ, ਜੱਥੇ ॥

ਭਯਮਾਣ, ਵਿ:—ਭਯ ਵਾਲਾ, ਭਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਭੱਯਾ, ਪੁ:—ਭਰਾ, ਪੂਰਬੀਆ, ਮਹਾਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਜ਼ਦਗੀ ॥

ਭੱਯਾ ਚਾਰਾ, ਪੁ:—'ਭਾਈ ਚਾਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭਯਾਣਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਯ ਜ ਭਰ
ਆਵੇ ॥

ਭਯਾਨਾ, ਵ:—'ਭਿਆਨਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭਰਤ

ਭਰ, ਪੁ:—ਭਰੇ ਹੋਏ ਚੋਲ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਬੁਰਾਇਤ,
ਜ਼ੋਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ, ਭੀ, ਵੀ ॥

ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ, (ਜਿਹਾ ਕਿ ਸੋਰ ਭਰ) ॥

ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਓਵਾਸ ਹੋਣਾ, ਪੰਘਾਰਨਾ
(ਜੀ, ਦਿਲ), ਘਾਉ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ
(ਅੰਗੂਰ) ॥

ਭਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਚਿੱਕੜ ਆਦਿਕ
ਲੰਗਨਾ (ਪੈਰ, ਕਪੜਾ), ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਹੋ
ਜਾਣੀ (ਥਾਂ, ਮੋਲਾ), ਪੱਕ ਜਾਣਾ (ਫੋੜਾ) ॥

ਭਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਕਰਜਾ ਉਤਾਰਨਾ,
ਨੁਕਸਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਗੁਆਚੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਮੱਲ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਧਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਾਂ
ਹਦਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਲੈ
ਲੈਣਾ, ਮਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ
ਦਾ ਫਲ ਨੀ ਮਿਲਣ ਤੇ ਸ਼ਬਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਭਰਸ਼ਟ, ਵਿ:—ਪਤਤ, ਮਲੀਨ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ,
ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਯਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਜਾਣਾ) ॥

ਭਰਸ਼ਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸ਼ਰਾਪ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਭਰਜਾਈ, ਸ:—ਭਰਾ ਜਾਂ ਮਿਤ੍ਰ ਦੀ ਵਹੁੜੀ,
ਭਾਬੀ ॥

ਭਰਤ, ਪੁ:—ਤਾਂਥੇ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ,
ਧਤ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੀ
ਜਾਵੇ, ਵਿੜ, ਇੱਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਭਰਤ ਭਰਨਾ

ਭਰਤ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਨ ਕੇ ਵਿੱਚ ਭਰਨਾ,
ਘਾਟਾ ਪੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਭਰਤ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਿਲਾਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਤਾ } ਪੁ:—ਧੰਦਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ, ਆਸਰਾ
ਭਰਥਾ } ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਭਰਤੀ, ਸ:—ਹੱਥੇ ਜਾਂ ਵਿਹਲ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲੀ
ਮਿਟੀ, ਲਕੜੀ, ਲੀਰਾਂ ਆਦਿਕ (ਪਾਉਣੀ)
ਬੱਧਾ, ਭਾਰ ਦੇ ਲਜਾਣ ਦਾ ਉਪਾਉ, ਵੱਜ ਜਾਂ
ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥
ਵਿ:—ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਹੋਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਅਸਥਾਥ ਭਰਨਾ, ਇਕੱਠਾ
ਕਰਨਾ, ਵੱਜ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤ ਨੌਕਰ ਰੱਖਣਾ,
ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਖਰਾਕ ਰੱਜ ਕੇ ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਭਰਤੀ ਪਾਉਣਾ, ਸ:—ਛੱਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖਾਲੀ
ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ॥

ਭਰਤੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੋਗ ਉੱਤੇ ਅਸਥਾਥ
ਲੱਦਣਾ, ਖਾਲੀ ਜਗਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਖਣਾ,
ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਲੀਰਾ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ॥

ਭਰਥ, ਪੁ:—ਤਾਖ ਅਖ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ
ਧਤ ॥

ਭਰਥ, ਪੁ:—‘ਭਰਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਵਾਨ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਪਰਧਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀ ਥਾਂ ਰੁਕ ਜਾਣੀ, ਪੂਰਾ
ਹੋਣਾ, ਅੰਦਰ ਪੈਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਜਾ
ਜਾਂ ਹੁੰਡੀ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਰੱਜ

ਭਰਮਣਾ

ਜਾਣਾ, ਫਲ ਪਾਉਣਾ, ਸਹਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ,
ਬਹੁਤ ਜਾਂ ਗੱਲੀ ਪਾਉਣਾ (ਤੰਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ),
ਕਿਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਂ ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਨਾ (ਚੌਕੀ),
ਦੇਣਾ (ਜਰਮਾਨਾ, ਚੋਟੀ), ਘਾਉ ਮਿਲਣਾ
(ਅੰਗੂਰ), ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ (ਖੇਤ ਜਾਂ ਪੀਲੀ)
ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਣਾ (ਮੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰੰਗ), ਮੈਲ
ਚਿੱਕੜ ਆਦਿਕ ਲੱਗਣਾ (ਕਪੜੇ, ਪੈਰ),
ਖੂਹ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ,
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ (ਪਾਣੀ) ॥

ਭਰੇ, ਸ:—ਪਰ ਸਕਾਉਣ ਲਈ ਰਖੀ
ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਨਕਲਿਆ ਹੋਯਾ ਸ਼ਰਥਤ,
ਇਕ ਵਧੀਆ ਸੋਰਾ, ਕਰਨੀ ਦਾ ਢਲ ॥

ਭਰਪੂਰ, ਵਿ:—ਨਕ ਨਕ ਭਾਰਿਆ ਹੋਯਾ,
ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ, ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ (ਪਰਮੇਸਰ) ॥

ਭਰਬੋਟਾ, ਪੁ:—‘ਭਰਵੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਬਾਉ, ਪੁ:—ਰੀਤ, ਵਰਤਾਰਾ, ਸ: ਦਾ
ਚਰ ਵੇਰ ॥

ਭਰਖਾਤ, ਸ: } ‘ਪਰਤਾਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਰਬਾਤੀ, ਸ: }

ਭਰਮ, ਪੁ:—ਸਸਾ, ਝੂਠਾ ਖਿਆਲ, ਭੁੱਲ, ਸਾਖ,
ਪਰਭੀਤ ॥

ਭਰਮ ਭਾ ਬਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਖ ਜਾਂ ਪਰ-
ਭਰਮ ਭਾ ਬਨਾਉਣਾ } ਤਾਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਭਰਮਣ, ਸ:—ਭਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ ॥

ਭਰਮਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ,
ਅਵਾਰਾ ਵਿਰਨਾ ਭੋਣਾ ॥

ਕਰਮਚਾਰੀ

ਭਰੋ

ਭਰਮਚਾਰੀ, ਵਿਃ—ਨਿਭਰ, ਦਲੇਰ, ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ ॥

ਭਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭੁਭਾਉਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਬਕਾਉਣਾ ॥

ਭਰਮਾਰ, ਸਃ—ਬਤਾਇਤ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਭਰਮੀ } ਵਿਃ—ਭਰਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਭੁੱਲਿਆ
ਭਰਮੀਲਾ } ਹੋਣਾ ॥

ਭਰਵੇਟਾ, ਪੁਃ—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਚਿਪਰਲੇ ਕੰਢੇ ਦੇ ਵਾਲ, ਬਰਵੇਟਾ ॥

ਭਰਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਭਰਵਾ ਦੇਣਾ } ਉਣਾ

ਭਰਵਾਈ, ਸਃ—ਭਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭਰਾ } ਪੁਃ—ਆਪਣੇ ਪੇਉਂ ਜਾਂ ਮਾਂ ਜ
ਭਰਾਉ } ਰਚੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਮਿਥੁ ਆਪਣੀ
ਜਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਭਰਾਗਤੀ, ਸਃ—ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਸਰਬੰਧ, ਭਰਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਪਿਆਰ

ਭਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਭਰਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਾਇਣ, ਸਃ—ਭਰਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਭਰਾਈ, ਸਃ—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮਜਾ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਃ—ਨਗਾਰੇ ਦੇ ਪੀਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫੁੰਮੁਣ ਅੰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸ-ਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵੱਲੀ, ਮਜ਼ੋਰ ॥

ਭਰਾਤੀ, ਸਃ—ਭਰਮ, ਭੁੱਲ ਅਗਿਆਨ, ਕਰਾਹ ਪੈਣਾ ॥

ਭਰਾਵਾ, ਪੁਃ—ਖੁਸ਼ਾਕ ਦਾ ਵੇਰਾ, ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਕਪੜਿਆ ਦਾ ਨਮੂਨਾ, ਫੈਸਨ ॥

ਵਿਸਮਯਃ—ਜੋ ਭਰਾ, ਮਿਥੁ, ਬੋਲੀਆ ॥

ਭਰਾਜ, ਪੁਃ—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਵਗ ਸਾਰਾ ਲੰਗਾਰਾ ॥

ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ } ਵਿਃ—ਜਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ } ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਭਰਿਸ਼ਟ } 'ਭਰਸ਼ਟ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਰਿਸ਼ਟਣਾ }

ਭਰਿੰਡ, ਪੁਃ—ਲਾਲ ਚੰਗ ਦਾ ਭੰਡ ॥

ਭਰੀ, ਸਃ—ਘਾਹ ਦਾਣੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁੱਕੇ, ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਭਰੀ ਭਰੁੰਨੀ, ਸਃ—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ਕੁੰਮਤ ॥

ਭਰੀਆਂ ਧੰਧੂਣਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮਾਯਾ ਕੋਠੀ ਕਰਨੀ ॥

ਭਰੂਹਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਰੱਖ ਦੀ ਫਿੱਲ ਲਾਹ ਲੈਣੀ ॥
ਭਰਣਾ }

ਭਰੇਰਾ, ਵਿਃ—ਭਾਰਾ, ਮੋਰਾ, ਵੱਡਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ ॥

ਭਰੇਲੀ, ਸਃ—ਖੁਸ਼ਾਰਤ ॥

ਭਰੇਣ, ਸਃ—'ਭਰਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਰੋ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਹੀਆਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਭਾਢੇ ਹੋਣ, ਛਬੀਲ ॥

ਭਰੋਇਆ

ਭਰੋਇਆ } ਪੁ: ਭਰੋ ਉੱਤੇ ਗਾਹੀਆਂ ਦੀ
ਭਰੋਈ } ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਭਰੋਸਾ, ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਯਕੀਨ
ਪੱਕੀ ਆਸ ॥

ਭਰੋਟਾ ਪੁ: } ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਛੋਟੀ
ਭਰੋਟੀ, ਸ: } ਭਰੀ ॥

ਭਰੋਟ, ਸ:—ਟੋਏ ਜਾਂ ਖਾਈ ਦੀ ਭਰਤੀ
ਭਰਾਵਾ ।

ਭਲ, ਸ:—ਭਰਮ, ਸੰਸ, ਸੰਜ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ
ਲਗਾਈ) ।

ਭਲ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ, ਵਾਤਾਅਤੀ ।

ਭਲ ਭਾਈ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਮੰਨਿਆ ਵੰਨਿਆ,
ਬਹੁਤ ਵੱਧਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਭਲਕ(ਕੇ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਠਿਠ ਵਾਲਾ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ
ਚੁਨ ॥

ਭਲਥਾ, ਪੁ:—ਧਕਾ, ਜੋਰ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ॥

ਭਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਮ ਕਰਨਾ, ਭੁੱਲਨਾ ।

ਭਲਮਣਸਉ, ਪੁ: } ਨਕ, ਭਾਲਿਆਈ, ਚੰਗਾ
ਭਲਮਣਸਉ, ਸ: } ਰੰਮ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਹੋਣ
ਭਲਮਾਨਸੀ, ਸ: } ਦਾ ਗੁਣ, ਅਸਰਾਫਤ ।

ਭਲਵਾਣ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਆਨ,
ਤਕੜਾ, ਬਹਾਦਰ ॥

ਭਲਵਾਣੀ, ਸ:—ਭਲਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੁਸ਼ਤੀ,
ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਭਲਾ

ਭਲਾ } ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਹੱਛਾ, ਚੰਤਮ ।

ਭਲੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਪ: ਵਾਇਦਾ, ਆਹਾ ਉਪਕਾਰ ਨੇਕੀ ॥

ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਨੇਕ
ਮਨੁੱਖ ਸਰੀਰ, ਸਾਧੂ, ਰਈਸ । ਮੂਰਖ, ਬਦ-
ਮਾਸ, ਦਸਦ ॥

ਭਲਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅਛਾ' ਲੱਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਲੇ ਦਾ ਭਲਾ, ਅਖੌਤ, ਨੇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਲੋਕੀ-
ਦਾ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਭੱਲਾ, ਪੁ:—ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਕ ਜਾਤ, ਕਾਂਜੀ ਜਾਂ
ਦਹੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਵਸ਼ਾ ।

ਭਲਿਆਈ, ਸ:—ਭਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਨੇਕੀ,
ਚੰਗਿਆਈ, ਹੋਣਾ ॥

ਭਲਿਆਟ } ਸ:—ਜਿਸਗਊ ਆਦਿਕ ਨੇ ਬਹੁਤ
ਭਲਿਆਟੀ } ਚਿਰ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ
ਗੱਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ॥

ਭਲੇਰੜਾ } ਵਿ:—ਭਲਾ, ਹੱਛਾ ਦਾਜੇ ਕੱਲ੍ਹ
ਭਲੇਰਾ } ਚੰਗਾ ।

ਭਵੱਕੜ, ਪੁ:—'ਭਬੱਕੜ' ਵੇਖੋ ।

ਭਵਜਲ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ, ਭੋਜਲ,
ਭਰ ॥

ਭਵੋਟਾ, ਪੁ:—'ਭਰਵੋਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਵੇਣ, ਪੁ:—ਘਰ, ਹਵੇਲੀ, ਮੰਦਰ, ਭੋਣ ॥

ਭੰਫਰ, ਸ:—ਘੁੰਮਨ ਘੇਰ ॥

ਭੰਵਰ

ਭੰਵਰ } ਪੁ:—ਵੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਚੁੰਘਣ ਵਾਲਾ
ਭੰਵਰ } ਵਾਲਾ ਭੰਡ ਭੋਰਾ ॥

ਭੰਵਰ ਕਲੀ, ਸ:—ਅਗਾੜੀ (ਘੋੜ ਵੀ),
ਪਟਾ (ਕੁੱਤੇ ਦਾ), ਜੰਜੀਰ, ਰਹਿਕਲਾ ॥

ਭਵਾਂ, ਸ:—(ਖਹੜ), ਭਰਵੰਡੇ ।

ਭਵਾਟਣੀ } ਸ:—ਫੇਰੇ ਘੁੰਮਣਾ, ਘੇਰ,
ਭਵਾਟਣੀ } (ਆਉਣੀ, ਲੈਣੀ)

ਭਵਾਟਣੀਆਂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ, ਲਾਵਾਂ
ਦੇਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ।

ਭਵਾਣੀ, ਸ:—ਹੋਣੀ, ਲੋਵੀ, ਸੀਤਲਾ, ਪਾਰਬਤੀ ।

ਭਵਿੱਸ (ਖ) } ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮ,
ਭਵਿੱਖਤ } ਹੋਣੀ
ਭਵਿੱਫ

ਭਜਕ, ਸ:—ਸਭਾ, ਸਹੰਪਣ, ਰਮਕ, ਪਮਕ,
ਜੋਸ਼, ਕੋਸ਼ਾ ॥

ਭਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਘਾਟਣਾ, ਬਲ
ਉੱਠਣਾ, ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕੌੜਾ ਬੋਲਣਾ,
ਕੂਧ ਕਰਨਾ ।

ਭਜਕਾ, ਪੁ:—ਬਲਦੀ ਅਗ ਦੀ ਬੋਜੀ ॥

ਭਜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਕੂਧ ਨੂੰ
ਭੇਜ ਕਰਨਾ ॥

ਭਜਕੀ, ਸ:—ਬਤੀ ਝੋਹ, ਭਾਂਡ, ਭਗਉਣੇ ਬਚਨ,
ਜਿਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਦੁਆ ਭਰ ਕੇ ਅੱਖੀਂ ਲੱਗ
ਜਾਏ, ਅਚਾਨਕ ਦੁਰ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਉੱਡਣਾ
(ਵੱਡੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭਜਾ ਦੇਣਾ

ਭਜਕੀਲਾ, ਵਿ:—ਭਜਕ ਵਾਲਾ, ਰਮਕਦਾਰ,
ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਭਜਕੇਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਭਰ ਜਾਏ, ਜੋ ਚਿਲੀ
ਨਹੀਂ (ਗਊ) ॥

ਭਜੰਤ, ਸ:—‘ਭਜੰਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਜਵਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਬਲ ਵਿੱਚ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ
ਵਜਾਉ, ਲੂਣ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੇ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਭੱਸਾ ਹੋਯਾ ਬਤਾਉ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ੈ,
ਤਾਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸੜ ਜਾਵੇ (ਹੱਠਾ, ਕਰਨੀ) ॥

ਭਜਬੁ, ਪੁ:—ਸ਼ੋਰ ਸਰਾਬਾ, ਹੱਲਾ (ਮਚਾਉਣਾ,
ਪਾਉਣਾ) ।

ਭਜਦਾਹ, ਸ:—ਦਹਤ ਝੋਹ, ਧੱਪ ਦਾ ਭਾਵਾ
ਤਾਉ ।

ਭਜਭਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲ ਉੱਠਣਾ, ਭਰ ਕੇ
ਅੱਭਜ ਵਾਹੇ ਉੱਠਣਾ, ਪਾਬਰ ਸਾਲਾ, ਹੱਥਪੰਚ
ਪੇ ਜਾਣੇ ।

ਭਜਭਜੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਚਾਨ-
ਕ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਹਚਾਕਾਹੀ, ਭਰ
(ਲੱਗ ਉੱਠਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭਜ ਭੁੰਜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣਾ
ਭਜ ਭੁੰਜੀ, ਸ: } ਹੈ ।

ਭਜਾਉਣਾ }
ਭਜਾਉਣਾ } ‘ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਜਾਈ }
ਭਜਾ ਦੇਣਾ }

ਭਸ਼ਾਸ

ਭਸ਼ਾਸ, ਸ:—ਹਵਾਸ, ਤੱਤੀ ਜਮੀਨ ਉੱਪਰ
ਨੌੜਾ ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਨਾਲ ਜੋ ਹਵਾ ਨਿਕਲਦਾ
ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਰਥਾਤ ।

ਭਸ਼ਾਸਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਸ਼ਾਸ ਵੱਡਣੀ, ਗਰਮੀ ਨਾਲ
ਬੋ ਦੇਣੀ ।

ਭਸ਼ਾਸੀ, ਪੁ:—ਬੇ ਭਰਮ ਆਦਮੀ, ਨਿਰਲੇਜ ॥

ਭਸ਼ੇਲੀ, ਪੁ:—ਅਠਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ
ਦੀ ਕੱਠੜੀ ॥

ਵਿ:—ਮੱਟਾ, ਸੁੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਭਸ਼ੇਲੀ, ਸ:—ਭੋਟਾ ਭਸ਼ੇਲੀ, ਚੌਕੇ ਦੇ ਭਾਏ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਸ਼ੇਲਾ

ਭਸ਼ੇਤੀ, ਸ:—‘ਯਕੁਤੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਭਾ, ਪੁ:—ਭਰਾ (ਪ੍ਰਿਅਾਰ ਦਾ ਬਚਨ), ਭਾਉਣੀ,
ਭਾਣਾ ॥

ਭਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਲੇਖੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵਿਕੇ,
ਭਾਉ } ਨਿਰਖ, ਮੁੱਲ, ਲਾਗਾ, ਪ੍ਰੇਮ ।

ਭਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਧ ਜਾਣਾ ।

ਭਾ ਚੁਕਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਲ ਠਹੁਰਾਉਣਾ ॥

ਭਾ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ, ਭਾਣਾ
ਵਰਖਣਾ ।

ਆਦਰ ਭਾਉ } ਪੁ:—ਆਈ ਦੀ ਬਾਰ
ਭਾਉ ਭਰੀ } ਮਨ !

ਭਾਉ ਭੱਤਾ (ਭੁੱਤਾ), ਪੁ:—ਭਾਉ, ਨਿਰਖ,
ਕੀਮਤ ॥

ਭਾਉ

ਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਣਾ,
ਪਾਸੰਦ ਆਉਣਾ ॥

ਭਾਉਣੀ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਚਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸਰਧਾ,
ਖਿਆਲ ।

ਭਾਈ, ਪੁ:—ਭਰਾ, ਸਰਬੰਧੀ, ਮਿਤ੍ਰ, ਕੋਈ
ਵੱਡਾ ਮਰਦ (ਜੀਸਰੀ ਦੀ ਬੋਲੀ), ਭਲਾ
ਲੋਕ, ਸਿੱਖ, ਗ੍ਰੰਥੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਧਰਮਸਾਲੀਆ; ਕੋਈ ਆਦਮੀ ।

ਭਾਈ ਚਾਰਕ, ਵਿ:—ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ॥

ਭਾਈ ਚਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਰਾਦਰੀ, ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ
ਕੰਠ, ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲਾ
ਸਰਬੰਧ ।

ਭਾਈ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਸਰੀਕ, ਆਪਣੀ
ਜੱਦ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ।

ਭਾਈ ਵਾਲ, ਪੁ:—ਸਾਂਝੀ, ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ।

ਭਾਈਆ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਰਾ, ਪੋਉ, ਵਡਾ ਸੱਕਾ,
ਮਿਤ੍ਰ, ਸਾਥੀ ।

ਭਾਸ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਭਾਵ

ਭਾਸ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਰੱਸਣਾ ।

ਭਾਸਕਰ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ।

ਭਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਜਾਨਣਾ, ਪਰਖਣਾ
ਦਿਸਣਾ, ਸਾਪਣਾ ॥

ਭਾਸ਼ਾ, ਸ:—ਬੋਲੀ, ਜਬਾਣ, ਹਿੰਦੀ, ਨਾਗਰੀ ॥

ਭਾਹ, ਸ:—ਅੰਗ, ਸੋਭਾ, ਚਮਕ, ਮਹੱਬਤ (ਲੱਗਣੀ)

ਭਾਹਿ

ਭਾਹਿ, ਸ:—'ਭਾਹਿ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਆਖਣਾ

ਭਾਖਾ } ਸ:—ਬੋਲੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜੇਰੂਆਂ ਦੀ
ਭਾਖਿਆ } ਬੋਲੀ ॥

ਭਾਖਿਆ, ਸ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਭੇਤ, ਖੱਪਰ ॥

ਭਾਗ, ਪ:—ਨਸੀਬ, ਹਿੱਸਾ, ਪਰਾਲਭਤ। ਭਾਗ, ਬੀਬਾ

ਭਾਗ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਜੇ ਨਸੀਬ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ ਖੋਟੀ ਹੋ ॥

ਭਾਗ ਭਰੀ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ, ਬੇ ਨਸੀਬ ॥

ਭਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ ਹੋਣੀ, ਉਲਾਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਭਾਗਵਾਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੱਗਾ ਹੋ, ਦੁੱਖ ਪੁੱਤ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਵਹਾਟੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਭਾਂਗ, ਸ:—'ਭੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਂਗਣ, ਸ:—ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ, ਜੁਗਤਣ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ ॥

ਭਾਂਗਵਤ, ਪੁ:—ਅਠਾਰ੍ਹੇ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਰਾਣ ॥

ਭਾਂਗ, ਪੁ:—ਕਸਰ, ਘੋੜਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਰੋਕ ॥

ਭਾਂਗ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਰ ਸਾਂ ਘੋੜਾ ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਣਕ ਜਾਣਾ

ਭਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਸਾਂਝੀ ॥

ਭਾਂਜ } ਸ:—ਚਾਰ, ਪਿੱਠ ਦਿਖਾਣਾ, ਰਲ
ਭਾਂਜੜ } ਤੋਂ ਨੱਠਣਾ (ਪੈਣੀ) ॥

ਭਾਂਜੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਸ ਪੁਰ ਜੋ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਏ, ਤਰਕਾਰੀ, ਸਥਜੀ, ਸਗੁ ਆਦਿਕ ॥

ਭਾਂਜੀ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬਿਘਨ, ਵਿਰੋਧ, ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜਨਾ, ਚਗਲੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਭਾਂਜੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਭਾਂਜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭਾਟਕ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਠੀਕ ਜਾਤ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਭਾਟਕੀ, ਸ: } ਜੋ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਭੋਖ ਧਰਕੇ
ਭਿਛਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ॥

ਭਾਟੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਹਾਕਮ ਜੋ ਜਮੀਨ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਪੁੱਠ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ ॥

ਭਾਟੀਆ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਭਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਬਰਤਣ, ਬਾਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਜ਼ਵੀ ਆਦਿਕ ॥

ਭਾਣ, ਸ:—ਭਾਸ, ਖੜੇ ਵਸਲੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਨਸ਼ਾਨ ॥

ਪੁ:—ਜੇ ਸਿਕੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਛੋਟੇ ਸਿਕੇ ਲਏ ਜਾਣ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਖਰੀਦਣਾ, ਸੂਰਜ, ਕਿਰਨਾਂ ॥

ਭਾਣਕ, ਸ:—ਚਾਰ, ਭਿਛਿਆ, ਰਸ ॥

ਭਾਣਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਟ ਜਾਂ

ਭਾਟਜਾ, ਪੁ: } ਭੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ (ਪੀ), ਭਨੇਵਾਂ
ਭਾਟਜੀ, ਸ: } (ਵੀ) ।

ਭਾਟਾ, ਪੁ:—ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ, ਜਾਚ, ਹੋਣੀ,
ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜੀ ॥

ਭਾਟੈ, ਅਵ:—ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਮਰਜੀ ਨਾਲ,
ਵੱਲੋਂ ॥

ਭਾਤ, ਪੁ:—ਭਤ, ਉਥਾਲੇ ਹਏ ਚਾਉਲ ॥

ਭਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਸਮ, ਢੰਗ, ਤਰੀਕਾ, ਰੀਤ ॥

ਭਾਦਰੋਂ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ
ਭਾਦੋਂ } ਮਹੀਨਾ ।

ਭਾਨਜ ਜਵਾਈ, ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਜੁਆਈ ॥

ਭਾਨਜ ਨੂੰਹ } ਸ:—ਭੈਣ ਦੀ ਨੂੰਹ ।
ਭਾਨਜ ਬਹੁ }

ਭਾਨਮਤਾ, ਪੁ: } ਮਦਾਰੀ, ਮਦਾਰੀ ਦਾ ਖੋਲ,
ਭਾਨਮਤੀ, ਸ: } ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ।

ਭੌਨੀ, ਸ:—'ਭਾਂਜੀ' ਵੇਖੋ ।

ਭਾਫ, ਸ:—ਰੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹਵਾ,
ਹਵਾੜ, ਥੜਾਸ ।

ਭਾਫ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਗ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨ
ਲਈ ਰੋਗੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲੱਗਣ ਦੇਣੀ,
ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲਾਉਣੀ (ਧੋਣ ਵਾਸਤੇ) ।

ਭਾਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲੱਗਣ
ਦੇਣੀ ॥

ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ

ਭਾਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਫ ਲੈਣਾ, ਸੈਂਦਰ ਨਾਲ
ਸਮਝਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਭਾਬੜ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਭਾਰਕੀ ਹੀ ਯਮਗ, ਹਲ-
ਭਾਬੜੀ, ਸ: } ਚਲ (ਚਰਨਾ) ।

ਭਾਬੜਾ, ਪੁ:—ਜੰਨ ਮਤ ਦਾ ਆਦਮੀ (ਬਹੁਤ
ਬਪਾਰੀ ਹਨ) ।

ਭਾਬੜਾ, ਸ:—ਜੰਨ ਮਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਮਨੋਰਥ,
ਲੋੜ ।

ਭਾਬੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਭਾਬੜ ।

ਭਾਬੋ } ਸ:—ਭਰਜਾਈ, ਮਾਂ, ਮਾਈ ।
ਭਾਬੋ }

ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਦਰ ਸੌਖਣਾ ਹੋਣਾ
(ਘਰ, ਜਹਿਜ਼) ।

ਭਾਂ ਭਾਂ ਬਿੱਲੀਆਂ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਖੋਤ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚਿਰਦੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ ॥

ਭਾਮਜ, ਪੁ: } 'ਭਾਬਜ' ਵੇਖੋ
ਭਾਮਜੀ, ਸ: }

ਭਾਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਯਕਕ—ਚਾਹੇ, 'ਸਾਂ...ਜਾਂ...'
ਭਾਮੇਂ (ਵੇਂ) } ਸਾਇਦ ॥

ਭਾਰ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਵਜਨ, ਭੋਲ ।

ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰੇ (ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ) ।

ਭਾਰ ਉਠਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ, ਦੂਜੇ
ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ } ਦੀ ਮਦਤ ਕਰਨੀ ।

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ

ਭਿਆਣਾ

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਮੇਵਾਰੀ ਵੰਡਣੀ, ਆਪਣਾ ਵਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਜੁਝਾਉਣਾ, ਪਰਾਹਰਿਤ ਕਰਨਾ ।

ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਸਾਣ 'ਸਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ॥

ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਾਣ ਕਰਨਾ ॥
ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਾਣਾ }

ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਡਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਕੁਝ ਗੁਆ ਬੈਠਣਾ ॥

ਭਾਰ ਵੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਸਹਾਯਤਾ
ਭਾਰ ਵੰਡਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ।

ਭਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਾਰ ਕਰ-
ਭਾਰਾਂ ਤੇ ਪੈਣਾ } ਨਾ, ਦੂਜੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਇਸ ਲਈ ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿਠਤਾਂ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਭਾਰਤ } ਪੁ:—ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼
ਭਾਰਤ ਵਰਖ (ਸ) } ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ।

ਭਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਬੋਝਲ, ਮੋਟਾ, ਦੁਖਲਾ, ਰੋਗੀ, ਔਖਾ, ਵਡਮੱਲਾ, ਹੱਕਾਰੀ, ਮਜ਼ਾਜੀ ।

ਭਾਰਾ ਗੋਰਾ, ਵਿ:—ਧੀਰਜ ਵਾਲਾ, ਸੀਭੀਰ (ਹੋਣਾ) ॥

ਭਾਰੀ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਵੱਡਾ, ਬੋਝਲ, ਮੋਟਾ, ਔਖਾ, ਕੀਮਤੀ, ਰੋਗੀ, ਕਰਤਾ, ਭਾਰਾ ਗੋਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਰਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਥੇ ਜਿੰਨ ਭੂਤ ਰਹਿਣ (ਘਰ ਆਇਕ), ਬੇ ਨਸੀਬੀ ਦੇ (ਇਨ, ਸਾਲ ਆਇਕ) ॥

ਭਾਲ, ਸ:—ਖੋਜ, ਵੇਲ, ਤਲ ਸ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪਖਾ ਕੱਢਣਾ ॥

ਭਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਲਣਾ, ਵੰਡਣਾ, ਪੁੱਛਣਾ ਗਿੱਛਣਾ, ਵੇਖਣਾ ।

ਭੱਲਾ } ਪੁ:—ਨੇਜਾ, ਬਰਛਾ ।
ਭੱਲਾ }

ਭਾਲ੍ਹ, ਪੁ:—'ਰਿਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਸ:—ਇੱਛਿਆ ॥

ਭਾਵ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਅਰਥ, ਮਤਲਬ, ਪ੍ਰੇਮ, ਇਲ ਦਾ ਜੋਸ਼ ॥

ਭਾਵਾਂ, ਯੋਜਕ—'ਭਾਮਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਵੀ, ਸ:—ਹੱਠੀ, ਪਰਾਲਭਤ, ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜੀ ॥

ਭਾਵੇਂ, ਯੋਜਕ—'ਭਾਮੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਜਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਾਯਾ, ਮਸੂਲ, ਮੁਹਾਰ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭਾਜੇ ਦਾ ਟੋਟੂ, ਪੁ:—ਮਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਭਾਜੀ, ਪੁ:—ਪਸੂ ਜਾਂ ਗੱਡੇ ਆਦਿਕ ਭਾਜੇ ਤੇ ਏਣ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੂਰੀ ਲੈਕੇ ਜੋ ਭਾਰ ਜੋਵੇ ॥

ਭਿਆਣਕ, ਵਿ:—'ਭਯਾਨਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਗਾਉਣਾ ॥

ਭਿਆਈ

ਭਿਆਈ, ਸ:—'ਪਿਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਆਸ, ਪੁ:—'ਅਭਿਆਸ' ਵੇਖੋ ।

ਭਿਆਕ } ਸ:—ਇਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿਚ
ਭਿਆਕ } ਜਿਥੇ ਪਸ਼ੂ ਇਕੋ ਰਹਿਣ

ਭਿਆਲ } ਪੁ:—'ਭਾਈ ਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਿਆਲ }

ਭਿਆਲੀ } ਸ:—ਸਾਂਝ, ਮਿਲਕੇ 'ਖੇਤੀ ਜਾਂ
ਭਿਆਲੀ } ਬੁਖਾਰ ਕਰਨਾ, ਭਾਈ ਵਾਲੀ

ਭਿਸਤ }
ਭਿਸਤਣ } 'ਬਾਹਸਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਭਿਸਤਾ }
ਭਿਸਤੀ }

ਭਿਕ, ਸ: } ਭਲਾ, ਮਿਕਰ, ਜੰਮ ਕੇ
ਭਿਕੜ, ਸ: ਪੁ: } ਨਿੰਗਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਰੀਸ
ਭਿਕਾ, ਪੁ: } (ਹੋਣਾ, ਬੋਝਣਾ) ।

ਭਿੱਖ, ਸ:—ਮੰਗਿਆ ਹੋਯਾ ਅੰਨ, ਭਿੱਛਿਆ,
ਖੇੜ ॥

ਭਿੱਕ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ ॥

ਭਿਖਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਭਿੱਖ ਮੰਗੇ, ਫਕੀਰ, ਫਕੀ-
ਭਿਖਾਰੀ, ਪੁ: } ਰਨੀ ॥

ਭਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੱਜਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭਿੱਗੜ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਨਮੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ (ਅਨਾਜ) ॥

ਭਿਟਾਉਣਾ

ਭਿਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਗਲਾ' ਕਰਨਾ, ਰੋਥਾ
ਭਿਗੋਣਾ } ਦੁੱਲਾ ।

ਭਿਗੋੜ, ਵਿ:—'ਭਿੱਗੜ' ਵੇਖੋ ।

ਭਿਛਰ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ ॥

ਭਿੱਛਾ }
ਭਿਛਿਆ } ਸ:—'ਭਿਖ' ਵੇਖੋ ।

ਭਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਹੋਣਾ ॥

ਭਿੱਜੜ, ਵਿ:—'ਭਿਗੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਾ-
ਭਿਜਾ ਦੇਣਾ } ਢੁੱਲਾ, ਦੁੱਤਾਉਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ,
ਭੋਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਭਿਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਕਰਨਾ, ਨਮੀ
ਪੁਚਾਉਣੀ ।

ਭਿਜੋੜ, ਵਿ:—'ਭਿੱਗੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿੱਟ, ਸ:—ਫੇਰ, ਢੇਰ, ਠਾਲ ਲੱਗਕੇ ਆਈ
ਹੋਈ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ।

ਭਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੇਰ ਠਾਲ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਕਰਨਾ ।

ਭਿੱਟੜ } ਵਿ:—'ਭਿੱਟਿਆ' ਹੋਯਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ ।
ਭਿੱਟੁੜ }

ਭਿੱਟਾ, ਵਿ:—'ਭਿੱਟਿਆ' ਹੋਯਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ ॥
ਪ:—'ਚੰਦੀ ਮਿਟੀ' ॥

ਭਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਿਟਾਈ

ਭਿਟਾਈ, ਸ:—ਭਿੱਟ, ਛੋਹ ॥

ਭਿੱਟੀ, ਸ: ਵਿ:—ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਲਗੂ
ਤੀਮਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਉਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹ ਛੱਈ ਹਈ ॥

ਭਿੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰ
ਭਾਜੀ ।

ਭਿੱਡੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੁੰਡ, ਭੁੰਡੀ ।

ਭਿਣਕ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਮੱਧਮ ਅਵਾਜ, ਅਵਾਈ; ਖਬਰ ।

ਭਿਣਕ ਪੈਣੀ ਕ੍ਰਿ:—ਸਨਣਾ, ਅਵਾਜ
ਅ ਉੱਠੀ ।

ਭਿਣਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ,
ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਵਿਗੜਨ
(ਮੈਂਠ), ਖਹੁਰਚਿਰ ਪਈ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ
ਚੀਜ ਨੂੰ ਉੱਲੀ ਲੱਗਣੀ ॥

ਭਿਣਕ ਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਭਿਣਕਣ
ਦੇਣੀਆਂ ।

ਭਣਨਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦਾ ਚਕਰ ਖਾਣਾ ॥

ਭਿਣਭਿਨਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਣਕਣਾ (ਮੱਖੀਆਂ
ਦਾ) ॥

ਭਿਣਭਿਨਾਟ ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ
ਭਿਣਕ ॥

ਭਿਤ } ਪੁ:—ਦਰਵਾਜਾ, ਥੁਹਾ ॥
ਭਿਤ }

ਭੀਂ ਭੀਂ

ਭਿੱਤੀ ਸ:—ਹੱਥੇ ਹੋਏ ਪੱਥੇਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਖੁਰਾਕ, ਜਿਸ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਜਨੌਰ
ਜਾਲ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਫਸਣ, ਧੋਖਾ, ਛਲ,
ਖਟੀ ਮਤ (ਦੇਣਾ) ।

ਭਿੰਨ ਪ:—ਫਰਕ, ਜਦਾਇਗੀ, ਦੁਕੜਾ,
ਕਸਰ ।

ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਲਗ ਅਲਗ,
ਵੱਖੋ ਵੱਖ ।

ਭਿੰਨਾ ਹੋਯਾ ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਨਾ ਹੋਯਾ, ਗਿੱਲਾ, ਰੁੱਝਾ
ਸਾਂ ਰੋਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਭਿਰਾ } ਪੁ:—‘ਭਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਭਿਰਾ }

ਭਿਲਾਵਾ ੨:—ਵੱਡੇ ਵਿਹੂੰ ਵਾਲਾ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ
ਦੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਭਿੜਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਕ ਰਨਾ, ਲੜਨਾ, ਭੀੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਭਿੜਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਟਕਰਾਉਣਾ, ਲੜਾਉਣਾ, ਬੰਦ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਲ ਉੱਸੇ ਤਰਾਂ, ਵੀ ॥

ਭੀਖ, ਸ:—ਭਿੱਖ, ਖਰ, ਭਿਛਿਆ (ਮੰਗਣਾ) ॥

ਭੀਖ ਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਗਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਭੀਂਡੀ, ਸ:—‘ਭਿੰਡੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਭੀਤ, ਸ:—ਰੋਤ, ਕੰਧ, ਮੋਰੀ, ਛੋਕ ॥

ਭੀਂ ਭੀਂ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡੀਆਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭੀਮਸੈਣ

ਭੀਮਸੈਣ, ਪੁ:—ਇਕ ਧਾਰ, ਮੌਰਾ ਭੋਟਾ,
ਪੇਟੁ ਆਦਮੀ ।

ਭੀਮਸੈਣੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਥਾ, ਸਮਾਦੁ, ਕਪੂਰ
ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।

ਭੀਲ, ਪੁ: } ਇਕ ਲੁਟੇਰੀ ਕੌਮ ।
ਭੀਲਣੀ, ਸ: }

ਭੀੜ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ, ਲਗਾਉਣਾ) ਬਿਪਤਾ, ਅੱਖ
(ਪੈਣਾ) ॥

ਭੀੜ ਭੜਕਾ, ਪੁ: } ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਭਾਗ
ਭੀੜ ਭਾੜ, ਸ: } ਹੋਣ ॥

ਭੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ (ਬੁਰਾ) ।

ਭੀੜਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਤੀਰਾ, ਘੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਛੋਟਾ
ਭੀੜੀ, ਸ: } (ਟੀ) ॥

ਭੁਅੰਗ, ਪੁ:—ਭੁਜੰਗ, ਸੰਘ ॥

ਭੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੁੱਲ-
ਨਾ, ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਹਟਕਣਾ ॥

ਭੁਆਉਣੀ } ਸ:—‘ਭਵਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ।
ਭੁਆਉਣੀ }

ਭੁਆਨੀ, ਸ:—ਭਵਾਨੀ, ਦੇਵੀ, ਭਗਵਤੀ ।

ਭੁਆਰਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਟੁਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੌਰ ਨਾਲ
ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਨਿਕਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ
ਵੇਲਣਾ ॥

ਭੁਕਾਨਾ

ਭੁਆਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੀਰਾਂ ਦਾ
ਵਾੜਾ ।

ਭੁਏਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧੁਰਨੀ ਉੱਤੇ, ਭੁੱਓਂ ਉੱਤੇ ।

ਭੁੱਸ, ਪੁ:—ਵਾਦੀ, ਬੁਰੀ ਆਦਤ, ਥਾਣ, ਕਮ ਜੋਰੀ,
ਲਹੂ ਦੇ ਘਟ ਜਾਣ ਦਾ ਜੋਗ (ਪਣਾ), ਤੁੜੀ
ਭਰਨ ॥

ਭੁਸਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇੜੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਧੇ
ਜਾਣੀ, ਭੁਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਭੁੱਸਿਆ
ਹੋਯਾ) ।

ਭੁੱਸਿਆ ਹੋਇਕਾ, ਵਿ: ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਸ ਦਾ ਰੋਗ
ਹੋ ।

ਭੁੱਸੀ, ਸ:—ਤੁੜੀ, ਛਾਣ ।

ਭੁੱਸੇ ਭਕਾਉ, ਪੁ:—‘ਭੁੱਸ ਭਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ।

ਭੁਸੇਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਸ ਧੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਭੁੱਸ
ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਭੁੱਕਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼ ਧੁੜਨਾ ॥

ਭੁੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਭੁੱਕਾ, ਪੁ:—ਧੁੜ ਵਾਲੀ ਵਾਉਂ ਦਾ ਬੁੱਲਾ, ਭੁੱਗਾ ॥

ਭੁੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਕਾਉਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਇਕ
ਕਰਨਾ ।

ਭੁਕਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾ ਢੇਕ ਜਾਂ ਟੁੱਟੀ
ਹੋਈ ਥਾਂ, ਥਾੜ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਮਰੀ ਜਾਂ
ਰਸਤਾ, ਨਲਾਂ ਦੀ ਸੈਲੀ ॥

ਭੁੱਕੀ

ਭੁੱਕੀ, ਸ:—ਪ੍ਰਭੂ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਪੀਠੀ ਹੱਥੀ
ਸ਼ੈ, ਬਰੀਕ ਦੁਰਾ ।

ਭੁੱਖ, ਸ:—ਖਾਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭੁੱਖ ਮਰ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਲੱਗਕੇ ਹਰ ਜਾਣੀ
ਜਾਂ ਨਾ ਲੱਗਣੀ ॥

ਭੁੱਖ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰ:—ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਰਕਣ, ਕ੍ਰਿ:ਸ਼ਨਾ
ਮਿਟਾਉਣਾ ।

ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਗਰੀਬ ।

ਭੁੱਖੇ } ਕ੍ਰ:—ਭੁੱਖਾ, ਕੰਗਾਲ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਰੋਜ਼
ਭੁੱਖੇ } ਨਹੀਂ ।

ਭੁੱਖਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲਗੀ ਹੈ, ਲਾਲਚੀ
ਭੁੱਖੀ, ਸ: } ਅਭਲਾਖੀ, ਕੰਗਾਲ, ਮੰਗਤਾ ।

ਭੁੱਖਾ ਬੰਗਾਲੀ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ, ਕੰਗਾਲ ॥

ਭੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬ, ਜਿਸ
ਪਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ॥

ਭੁੱਖਾ ਮੇਇਆ ਹੋਯਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਲੱਥੀ ॥

ਭੁੱਖੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨਾ ਜਾਂ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ।

ਭੁੱਖਾਉਲਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ, ਅੰਨ ਲਈ ਬੇ
ਭੁੱਖੇਲ } ਸਬਰ ।

ਭੁੰਗੀ

ਭੁੰਗੀ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਸੀਉਣ ਲਗਿਆਂ ਜੋ
ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ ਰਹੇ, ਵੇਹਰੀ ਰਹਿ ਸੀਤੀ
ਹੋਈ (ਪੈਲੇ) ।

ਭੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਸ਼ ਲੈਣ, ਹੱਥਾ ਸਕ ਲੈਣਾ ।

ਭੁੰਗ ਭੁੰਗ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ
ਮਿਲ ਸਕੇ ਲੈਣਾ ॥

ਭੁੰਗਤ, ਸ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਅਤੇ ਭੋਗ ॥

ਭੁੰਗਤ ਸੁਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਔਕੜੀ
ਵੇਹਰ ਹੋਣਾ ।

ਭੁੰਗਤ ਮਾਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਸਮਾ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਇਸ ਦੇਣੇ ਦਾ ਹਾਲ ॥

ਭੁੰਗਤੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਖੋਲਣਾ, ਸਹਿਣਾ,
ਭੋਗ ਪਾ, ਖਰਚਣਾ, ਖਰਚਣਾ, ਨਿਬਾਹੁਣਾ,
ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਪਾਉਣਾ ।

ਭੁੰਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਬਾਹੁਣਾ,
ਕਰਮ ਉਧਾਰਨ, ਲੇਖਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਭੁੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਸੁੱਕਾ ਹੋਯਾ ਚੋਰ,
ਹੰਗਾ ਜਾ ਲੋਝਾ ਮਨੁੱਖਾ ॥

ਭੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਪਾ ਕੇ ਭੁੰਟੇ ਹੋਏ ਭਿਲ ।

ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਧਾ ਹੋਯਾ
(ਅਨਾਜ, ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ) ।

ਭੁੰਗੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਕਪੜਾ ਸਿਰ ਤੇ
ਲਪੇਟਦਾ ਹੈ ॥

ਫੁੰਗੁ

ਫੁੰਗੁ, ਪੁ:—ਫੁੰਗੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਪੜਾ ਦੇ ਜਾ
ਵਧੀਕ ਪੱਟਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਫੁੱਚ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ, ਜਾਹਲ, ਅਜੂਬ, ਗੁਆਰ ॥

ਫੁਚੰਗ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਸੱਪ ॥

ਫੁਚੰਗੀ, ਪੁ:—ਅਥਾਲੀ ਸਿੱਖ, ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ॥

ਫੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੋਗਣਾ, ਵੰਡਣਾ

ਫੁਚੱਪਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਥਾਜੀ ॥

ਫੁੱਚਰ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ ਚੁੱਰਾ ਪਲਿਯਾ ਰਸਾ
ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਕੁੱਤਾ (ਚੁੱਟਾ ਬਣਨਾ) ॥

ਫੁਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਟਲਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ
ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ, ਫੁਲਣਾ, ਧੱਖਾ ਖੋਣਾ ॥

ਫੁਚਾਲ } ਪੁ:—ਅਚਾਨ ਚੋਕ ਪਰਤੀ ਦਾ
ਫੁਚਾਲ } ਚਿੰਨ੍ਹ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੁੰਗਾ ॥

ਫੁਜ (ਜਾ), ਸ:—ਬਾਹ, ਸਹਾਰਾ, ਹੁਮੈਤੀ,
ਮਿਤ੍ਰ ॥

ਫੁਜ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਫਜਾ ਦਾ ਗਾਹਿਣਾ, ਬਹੱਦਾ ॥

ਫੁਜੰਗ, ਪੁ:—ਸੱਪ ॥

ਫੁਜੰਗੀ, ਪੁ:—'ਫੁਜੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਖੱਕਣਾ, ਫੁੱਥਲ ਜਾਂ
ਕੋਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤਪਣਾ, ਫੁੱਧ ਨਾਲ ਗਰਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਫੁੱਲੇ ਤਿੱਤਰ ਉਡਾਉਣੇ

ਫੁੱਲੀ } ਸ:—ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਉਥਾਲ ਕੇ ਤਲੀ ਹੋਈ,
ਫੁੱਲੀ } ਫੁਰਜੀ ॥

ਫੁਜੀਆ, ਪੁ:—ਤਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੇਸਲ
ਦੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ, ਫੁਰਜੀ ॥

ਫੁੱਜੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਲੇ ਉੱਤੇ, ਪਰਤੀ ਪਰ ॥
ਫੁੱਫੇ }

ਫੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਖਾ ਖਾਣਾ ਜਾਂ ਖਾਧਾਉਣਾ
ਫਰੋਬ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਫੁਟਾਈ, ਸ:—ਧੱਖਾ, ਫਰੋਬ, ਖਸਮਤ (ਖਾਣਾ) ॥

ਫੁਟਕੀ, ਪੁ:—ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਡਿੱਕ
ਕੀੜਾ ॥

ਫੁਟਫੁਟਾ, ਪੁ:—ਡਿੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ
ਜੋਹਾ ਕੀੜਾ ॥

ਫੁੱਦਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ, ਬਰਮਾਉ-
ਣਾ ਫੁਲਣਾ ॥

ਫੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਥਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੋਲਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਫੁੱਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫੁੱਲਾਈ, ਸ:—ਫੁੱਲਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਫੁੱਲੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਲੇ ਉੱਤੇ ॥

ਫਿ:—ਫੁੱਲੇ ਹੋਏ ॥

ਫੁੱਲੇ ਤਿੱਤਰ ਉਡਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਹੱਟੀ ਗੱਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਭੁਪਾਲ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ,
ਹਾਕਮ ।

ਭੁੱਬਲ, ਪੁ:—ਭੱਤੀ ਸੁਆਹ, ਬਲੇ ਹੋਏ ਗੋਰੇ ॥

ਭੁਬਲਾਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਜੀਆਂ ਜਾਂ ਅੰਧਿ
ਭੁਬਲੇਖਣਾ } ਭੁੰਨਣਾ ॥

ਭੁੱਭੇ, ਸ:—ਰੋਣ ਦੀ ਚੀਕ, ਬਿਰਲਾਪ, (ਫੇਰ ਦੀ)
ਗਰਜ (ਮ ਰਨੀ) ।

ਭੁਰਜ ਪੱਤਰ, ਪੁ:—'ਭੋਜ ਪੱਤਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਰਜੀ, ਸ:—ਭਾਜੀ ਉਬਾਲ ਕੇ ਤਲੀ ਹੋਈ ॥

ਭੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਟਣਾ, ਚੁਰਾ ਹੋਕੇ ਡਿਗਣਾ,
ਗਰੀਬ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੁਰਭੁਰਾ, ਵਿ:—ਭੁਰਭੁਰਾ ਢਾਲਾ, ਨਿਕੀਆ (ਦੁਨੇ ਦਾ
ਕੰਮ), ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਖੇਰ,
ਖਸਰਾ ॥

ਭੁਰਭੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਰਭੁਰਾ ਜਾਂ ਚੁਰਾ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੁੱਲ, ਸ:—ਭਰਮ, ਦੋਸ, ਖਤਾ, ਗਫਲਤ,
ਗਲਤੀ (ਹੋਣਾ) ॥

ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਸ:—ਗਲਤੀ, ਧੋਖਾ, ਖਤਾ ॥

ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਗਲਤੀ ਕਰਨੀ;
ਵਿਸਾਰਨਾ ॥

ਭੁੱਲ ਭੁੱਲੇਖ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੁੱਲ ਕੇ, ਨਾ ਜਾਣ
ਕੇ ॥

ਭੁਲੇਵਾਂ

ਭੁਲਸ, ਵਿ:—ਸਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਬਹੁਤ, ਭੁੱਜਾ
ਹੋਯਾ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ॥

ਭੁਲਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਣਾ, ਭੁੱਜਣਾ, ਸੜ ਕੇ
ਕੱਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਲਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਨਾਉਣਾ, ਸਾੜ ਕੇ ਕੱਲੇ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁਲਸੇ ਮਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭੁਲਸਣਾ' ਦੇਖੋ ।

ਭੁੱਲਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਸਾਰਨਾ, ਚੋਂਡੇ ਨਾ ਰਖਣਾ,
ਗਲਤੀ ਕਰਨੀ, ਭੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ, ਹੰਕਾਰ,
ਕਰਨਾ ॥

ਭੁੱਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਭੁੱਲਿਆ } ਗਲਤੀ ਕਰੇ ॥

ਭੁੱਲਾ ਭਟਕਾ } ਵਿ:—ਭੁੱਲਾ, ਭੁਰਾਹੇ
ਭੁੱਲਿਆ ਭਟਕਿਆ } ਪਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਭੁੱਲਾ ਵਿਸਰਿਆ, ਵਿ:—'ਚਿੱਤ ਜਾਵ ਨਹੀਂ' ।

ਭੁੱਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਦੁਬੇ ਤੋਂ
ਭੁੱਲਾ ਦੇਣਾ } ਗਲਤੀ ਕਰਾਉਣੀ, ਭੁਰਾਹੇ
ਪਾਉਣਾ, ਵਿਸਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁਲਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਫਲ, ਭੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ
(ਖਾਣੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਭੁਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਲ, ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਫਲ, ਧੋਖਾ ।

ਭੁੱਲਿਆ, ਵਿ:—'ਭੁੱਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਲੇਖਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ, ਗਲਤੀ ॥

ਭੁਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—'ਭੁਲਾਵਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਜਕਣਾ

ਭੁਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਛਾਲਣਾ, ਭੁੰਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ,
ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ।

ਭੁਜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਉਛਾਲਣਾ, ਭੁੰਦਾਉਣਾ,
ਟਪਾਉਣਾ ॥

ਭੁਜਥਾ, ਪੁ:—‘ਭੁਜਥਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭੁਜਥਾ } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਥਾਂ ॥

ਭੁਯਾ, ਸ:—ਹੋਊ ਦੀ ਭੈਣ ॥

ਭੁਏ, ਵਿ:—‘ਭੁਏ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭੁਸ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਕਲ, ਅਹਿਮਕ, ਸੁਸਤ ।

ਭੁਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੀਕਾਰ ਜਾਂ ਗੁਸੇ ਨਾਲ
ਫੁੱਲਣਾ ॥

ਭੁਸਲਾ, ਵਿ:—ਘਸਮੇਲਾ, ਮਿੱਟੀ ਰੰਗਾ ॥

ਭੁਹਰ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੀਆਂ
ਕਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ ਕਾਮ ਤੇ ਜੋ ਰਕਮ
ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਭੁਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਵੰਦ, ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਹੇ, ਵਿ:—ਹੁੰਸੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਬਰ, ਗੁਸਤਾਕ (ਆਉ
ਣਾ, ਹੋਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਭੁਕ, ਸ:—ਗੰਢੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰ ॥

ਭੁਕਣਾ, ਪੁ:—ਬਾਸ ਦੀ ਪੈਰੀ, ਖਾਲੀ ਨਲੀ, ਜੋ
ਬਹੁਤ ਖੋਲੇ ॥

ਭੁਤ ਸਿਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ

ਭੁਕਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭੁਕਣਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇਕ
ਵੰਗ ।

ਭੁਕਣੀ ਚਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤ ਆਉਣਾ ।
ਭੁਕਣੀ ਵਗਣੀ }

ਭੁਖਣ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਾ, ਸਿੰਗਾਰ, ਲਾਇਕ
ਆਦਾਮੀ ॥

ਭੁਗੋਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਭੋਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਭੁੰਡ, ਪੁ:—ਵੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮੱਖੀ,
ਜ ਮੂੰ ॥

ਭੁੰਡਾਂ ਦਾ ਖੱਖਰ ਨੂੰ ਫੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਸ਼ਟਾ ਨਾਲ
ਲੜਦੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ।

ਭੁੰਡੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਨੂੰ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ
ਕੀੜਾ, ਅਗੂਰ ਦੀ ਵੇਲ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਭੁਟੀ, ਸ:—ਬਿੱਲੀ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਭੁਤ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਰੂਹ, ਧੇੜ, ਜਿੰਨ, ਕੰਝਾ ਜਾਂ
ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖ, ਪੰਜਾ ਤੋਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ, ਜੋਟਾਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ।

ਵਿ:—ਜੋ ਦੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ॥

ਭੁਤ ਹੋ ਕੇ ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾ ਖਿੱ
ਮ ਗਰ ਪਣਾ ।

ਭੁਤ ਸਿਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਜਾਂ
ਕੁੱਧ ਦਾ ਜੋਰ ਹੋਣਾ ॥

ਭੂਤ ਕੱਢਣਾ

ਭੂਤ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੜ੍ਹ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ
ਦੰਬੜੇ ਹੋਏ ਭੂਤ ਦਾ ਅਸਰ ਸਰੀਰ ਤੋਂ
ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਭੂਤ ਦੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝੀ ਰੂਹ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਵਸ ਜਾਣਾ ।

ਭੂਤ ਬਲੱਕ, ਪੁ:—ਭੂਤਾਂ ਵਰਗਾ ਬਰਾ ਸੁਭਾਉ,
ਗੁੱਸਾ ॥

ਭੂਤਣਾ, ਪੁ: } ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਬੁਰਾ ਰੂਹ, ਭਾਇਣ
ਭੂਤਣੀ, ਸ: }

ਭੂਤਰ, ਪੁ:—ਭੂਤ, ਜਿੰਨ, ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ॥

ਭੂਪ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਹਾਕਮ ।
ਭੂਪਤਿ }
ਭੂਪਾਲ }

ਭੂਮ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ

ਭੂਮ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਣਾ
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸੁਤੀ ਦੇ ਦੇਉ ਵੱਲੋਂ ਪੁੰ.
ਦੇ ਪਰੋਹਤ ਨੂੰ ਜੋ ਲਾਗ ਜਾਂ ਰਕਮ ਮਿਲੇ ।

ਭੂਮੀਆ (ਆਂ), ਪੁ:—ਗਾਹਨਵਾਲਾ, ਦੇਸੀ,
ਸੰਘ ॥

ਭੂਰ, ਪੁ:—ਭੂਹਰਾ ਵੇਖੋ ॥

ਭੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਕਿਰਨਾਂ ਛੱਡਣਾ, ਚੜ੍ਹਨ
ਲੱਗਣਾ ('ਦ) ॥

ਭੂਰਾ, ਪੁ:—ਭੂਰੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਵਾਲੀ ਲੋਈ, ਜੱਟਾਂ ਦੀ
ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਵਿ:—ਪੁੱਤ ਥਾਲਾ ਰੰਗ ਜੋ ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਰਿ
ਮਾਰੇ ॥

ਭੁਟ ਦੇਣਾ

ਭੂਰਾ ਜਵਾਣ, ਪੁ:—ਰਿਫ਼ ।

ਭੂਰੀ, ਵਿ:—ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਲੋਈ ॥

ਭੋ } ਪੁ:—ਕੋਲ ਫੁੱਲ ਦੀ ਠਾਲੀ ਜਾਂ ਜੜ੍ਹ ॥
ਭੋ }

ਭੋਉਂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਕਰਨਾ, ਭੋਝਾਂ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਸ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ਾਕ, ਭਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ
ਸਾਂਗ (ਖਦਲਣਾ, ਵਟਾਓਣਾ) ॥

ਭੋਹ, ਪੁ:—'ਭੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਖ, ਪੁ:—ਭੋਸ, ਪੁਸ਼ਾਕ, ਸਾਂਗ, ਜੰਗੀ ਆਦਿਕ
ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤ (ਕਰਨਾ, ਧਾਰਨਾ,
ਧਨਾਉਣਾ) ॥

ਭੋਖਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਭੋਖ ਧਾਰਿਆ
ਭੋਖੀ } ਹੈ, ਸਾਧੂ, ਵਕੀਰ ॥

ਵਿ:—ਪਖੰਡੀ, ਫਲੀਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਸਾਹ
ਨਹੀਂ ॥

ਭੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਲਣਾ, ਚੋਰਨਾ, ਖੁਚਾਉਣਾ ॥

ਭੋਜਾ, ਪੁ:—ਮਗਜ, ਦਿਆਗ, ਮਿੱਥ ॥

ਭੋਟ, ਸ:—ਠਜਰ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ, ਬਲੀ, ਦੇਵੀ ਦੀ
ਉਸਤਤ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਭੋਟ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲੀਦਾਨ ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨ
ਹੋਣਾ ।

ਭੋਟ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਜਰ ਦੇਣੀ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ
ਭੋਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਬਲੀਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥
ਭੋਟ ਦੇਣਾ }

ਭੇਟ ਪੁਜਾ

ਭੇਟ ਪੁਜਾ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ
ਖੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਭੇਡ } ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ ਬਕਰੀ ਵਰਗਾ,
ਭੇਡੀ } ਭਗਤਲ ਮਨੁੱਖ ॥

ਭੇਡ ਚਾਲ, ਸ:—ਥਿਨਾ ਥਿਚਾਰੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਲੰਗਣਾ ॥

ਭੇਡਾ } ਪੁ:—ਛੱਤਰਾ, ਭੇਡ ਦਾ ਨਰ ॥
ਭੇਡੂ }

ਭੇਤ, ਪੁ:—ਗੁੱਤੀ ਜਾਂ ਅਣਖੀ ਗੱਲ, ਵਰਕ,
ਭੇਦ ॥

ਭੇਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੇਤ ਮਲੂਮ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ
ਭੇਤੀ, ਪੁ: } ਗੁੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਦੀ)

ਭੇਦ, ਪੁ:—‘ਭੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭੇਤ ਬੋਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਤੀ ਗੱਲ ਜਾਹਰ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਭੇਦ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਤੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ॥

ਭੇਦ ਪਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਤੀ ਗੱਲ ਮਲੂਮ
ਭੇਦ ਲੈਣਾ } ਕਰਨੀ ॥

ਭੇਦ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਤੀ ਗੱਲ ਰੂਪਾ ਕੇ
ਰੱਖਣੀ ॥

ਭੇਦਣ, ਸ: } ‘ਭੇਤਣ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭੇਦੀ, ਪੁ: }
ਭੇਦੀਆ ਪੁ: }

ਭੇਲਸਾ, ਪੁ: } ਆਦਤ, ਦਸਤੂਰ, ਢੁੱਲ, ਫਰਮ ॥
ਭੇਲਸੀ, ਸ: }

ਭੈਂਸੀਆ ਗੁੱਗਲ

ਭੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਹੀ ਦੀ ਲੱਸੀ, ਛਾਹ ॥

ਭੇਲਾ, ਪੁ: } ਗੁੱਗ ਦਾ ਫਲਾ (ਫਲੀ), ਰੰਤੀ ॥
ਭੇਲੀ, ਸ: }

ਭੇਜ, ਪੁ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ, ਲੜਾਈ, ਲਗਾੜਾ,
ਸਾਮੁਣਾ ॥

ਭੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਲੇਖੇ ਦੀ ਵਿਧ
ਮੇਲਣੀ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਣਾ, ਕਰਜਾ
ਉਤਾਰਨਾ, ਜਥਾਬ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ,
ਜੀਵਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਭੇਜ਼, ਵਿ:—ਲੜਾਕਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਾੜਾ ਪਾਉਣ
ਦੀ ਥਾਣ ਹੈ ॥

ਭੈ, ਪੁ:—ਭਯ, ਭਰ, ਖੌਫ, ਖਤਰਾ ॥

ਭੈਮਾਨ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ
ਭਰ ਹੈ ॥

ਭੈ, ਸ:—ਭੇਡ ਦੀ ਅਚਾਜ਼, ਹਾਰ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਭੈਂਕਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ, ਨੁਕਸਾਨ
ਸਹਿਣਾ ॥

ਭੈਂ ਭੈਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਡ ਵਾਗਰ ਬੋਲਣਾ,
ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੈਂਸ, ਸ:—ਮਹਿ, ਮੱਝ, ਮਹੀ ॥

ਭੈਂਸਾ, ਪੁ:—ਸੀਵਾ, ਝੋਂਟਾ ॥

ਭੈਂਸੀਆ ਗੁੱਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ
ਦਾ ਗੁੱਗਲ ॥

ਭੈਰਾ

ਭੈਰਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਰੇਲੇ ਰੋਰ ਕੇ ਵੇਰੇ, ਚੀਰਾ
ਭੈਰੀ, ਸ: } (ਚੀ) ॥

ਭੈਰਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਭਰ, ਖਰਚਾ, ਮੁਸੀਬਤ
(ਪੀਣਾ) ॥

ਭੈਣ, ਸ:—ਪੈਉ ਜਾਂ ਮੀ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੈਰਵੀ, ਸ:—ਸਵੇਰੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਰਾਗਾਨੀ ॥

ਭੈਰੋ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੇਉਤਾ, ਇੱਕ
ਭੈਰੋ } ਰਾਗ ॥

ਭੈਰ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਥਾਣ ॥

ਭੈਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਬੁਰਾ, (ਰੀ) ਖਰਾਬ, ਨਿਕੀਆ,
ਭੈਰੀ, ਸ: } ਮੀ) ਭੈਰਜਾ (ਸੀ) ॥

ਭੈ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ, ਭੋਹ, ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਭੈ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਦੇਸ, ਅਲਾਕਾ ॥

ਭੈ ਸੂਰ, ਪੁ:—ਗੋਗਲੂ, ਸ਼ਗਮਲ (ਸਿਖਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਭੈਆ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ
ਕਪਾਹ ਜਾਂ ਕੇਸਰ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਚੁਠਣ
ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਭੋਹ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ, ਭੋਹ, ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਭੋਹ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਥ ਕੇ ਚੁਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੋਹ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਰ ਕਰਨਾ, ਚੋਰੀ
ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਣਾ, ਬੁਰਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਭੋਗਣ ਹਾਰੀ

ਭੋਹਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਦ ਅਤੇ ਛੁਪਿਆ ਹੋਆ ਥਾਂ, ਬੰਦ
ਕੈਦ ਖਾਨਾ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਪੁਮਿਆਰ
ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਭਾਏ ਨਮਦਾਰ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਟਿਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਭੋਹਰੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਹਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਹਾ, ਪੁ:—'ਭੋਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਖਜਾ } ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾ ਭੁੱਖ ਨਾਂ ਲੱਗਣ ਦਾ
ਭੋਖਾ } ਰੋਗ ॥

ਭੋਗ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸੁਖ
ਨਿਆਮਤ, ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਰਪਣ ਜੋ ਖਾਣ
ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਰੀਤ,
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੇਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭੋਗ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਪਾਠ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਕਜ਼ਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਉ-
ਣਾ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਭੋਗ ਬਲਾਸ, ਪੁ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸ਼ਗ
ਦਾ ਸੁਖ ॥

ਭੋਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਖਾਣ ਪੀਣ
ਦੀ ਵਸਤ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ॥

ਭੋਗਣ, ਸ: } ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਭੋਗੇ, ਜੋ
ਭੋਗੀ, ਪੁ: } ਮੈਂਜ ਕਰੇ ॥

ਭੋਗਣ ਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਸੁਖ ਭੋਗਣ ਦੀ ਚਾਹ
ਭੋਗਣ ਹਾਰੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭੋਗਣਾ

ਭੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੈਜਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਸੁਖ ਲੈਣਾ, ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ, ਦੁਖ ਝਲਣਾ, ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ ।

ਭੋਂਚਲ, ਪੁ:-ਚਰਸ, ਘਬਰਾਣ, ਲਚਲ ਖੜਬੜ ।

ਭੋਰਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਰਮਾਉਣਾ, ਭੁੰਦਲਾਉਣਾ ।

ਭੋਂਚਾਲ, ਪੁ:-'ਭੁਚਾਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੁਪੋਣਾ ॥

ਭੋਛਣ, ਪੁ:-ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਚੌੜਾ ਦੁਪੋਣਾ ॥

ਭੋਜ, ਪੁ:-'ਏਕ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਰਾਜਾ, ਪੁ: ਦੇ ਨੀਮਤ ਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਜੋਗ ।

ਭੋਜ ਪੱਤਰ, ਪੁ:-'ਏਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੱਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਛਾਹੀਆਂ ਆਦਿਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਭੋਜ ਪਰਧੰਧ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਭੋਜ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਭੋਜਕੀ, ਪੁ:-ਕਾਂਗੜੇ ਅਤੇ ਜੁਆਲਾ ਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪਜਾਰੀ ॥

ਭੋਜਨ, ਪੁ:-ਅਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ, ਹੋਟੀ, ਪਰ-ਸਾਦ ॥

ਭੋਜਨ ਸਾਦਣ ਕਰਨਾ
ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ
ਭੋਜਨ ਪਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ, ਪਰਸਾਦ ਛਕਣਾ, ਅਨਿ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ ।

ਭੋਰਾ

ਭੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਰਮਾਉਣਾ, ਫਲਣਾ, ਮਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ:-ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ, ਫਲੀਆ ॥

ਭੋਭਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਮਿੰਗ ਵੇਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਭੋਭੀ, ਸ: } (ਘਉ, ਬਲਦ), ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਪੂਰ ਵਾਲ ਨਹੀਂ, ਕੁਰੂਪ, ਮੁੰਨੀ ਹੋਈ ਟਿੱਡ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭੋਂਡਾ, ਵਿ:-ਕੋਹਜਾ, ਕੁਰੂਪ, ਭੈੜਾ ॥

ਭੋਤੋ, ਪੁ:, ਸ:-ਮੂਰਖ ਪਹਾੜੀਆਂ ਜਾਂ ਪਹਾੜ ॥

ਵਿ:-ਸਿੱਧਾ ਆਦਮੀ, ਬੱਧੂ, ਜੋ ਢੇਰੀ ਫਲਿਆ ਜਾਵੇ ।।

ਭੋਭਰ } ਸ:-ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਰੋਹਿਆਂ ਦਾ ਰੁਰ
ਭੋਭਿਰ } ਭੂਰ ॥

ਭੋਮ
ਭੋਮਦਾਨ } 'ਭੂਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਰ, ਸ:-ਸਵੇਰ ਦਾ ਰੇਲਾ ॥

ਭੋਰ ਭੋਰ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਏੜਾ ਬੋੜਾ ਕਰਕੇ ਧਨ ਖਰਚਣਾ ॥

ਭੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਆਰ ਦੀ ਛੱਲੀ ਦੇ ਦਾਣੇ ਲਾਹੁਣਾ, ਭੋੜਣਾ, ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਾਹ ਲੈਣਾ, ਦੂਰੇ ਦਾ ਮਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਭੋਰਾ, ਪੁ:-'ਭੋਰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਰਾ, ਪੁ:-ਛੋਟਾ ਦੁਕਾਨ, ਗਾਗਰੀ, ਟੁੱਕ, ਰਤਾ ਕੁ, ਸੱਟੇ ਦਾ ਦੁਕਾਨ ॥

ਭੋਰਾ ਚੂਰਾ

ਭੋਰਾ ਚੂਰਾ, ਪੁ:—ਭੋਰੀ ਦੇ ਚੂਰੇ, ਲੱਕੜੀ
ਦੀਆਂ ਪੱਚਰੀ ॥

ਭੋਲ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਢੇਸ, ਖਤਾ, ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ
ਸਜਾ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਭੋਲਾ } ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, (ਧੀ)ਮੂਰਖ, ਜੋ ਵਲ ਢਲ
ਭੋਲੀ } ਨਾਂ ਜਾਣੇ ॥

ਪੁ:—ਭੁਲੇਖਾ, ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ॥

ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਪੁ:—ਸਿੱਧ ਜੀ, ਮਹਾ ਦੇਵ ॥

ਭੋਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਸਿੱਧਾ, ਮੂਰਖ, ਬੇ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਭੋਲਾ ਭਾਲਾ, ਪੁ: } ਅਣਜਾਣ, ਸਿੱਧਾ (ਧੀ) ॥
ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ, ਸ: }

ਭੋਲੇ ਭਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਹੋਣ
ਨਾਲ ॥

ਭੋਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁੜ)—ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਰਭ ਹੋਣ ਤੇ
ਜੋ ਰੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਚੜ੍ਹਨੇ) ॥

ਭੋ, ਪੁ:—ਭੋ, ਭਰ, ਖੋਭ, ਖਤਰਾ ॥

ਭੋਂ, ਪੁ:—ਘਰ, ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਚੱਕਰ ॥

ਭੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭੋਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਫੇਰੇ ਛੁਆਉਣਾ,
ਘੁਮਾਉਣਾ ॥

ਭੋਂ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪ ਆਪਣੇ ਗਿਰਦੇ
ਕਈ ਵਾਰ ਘੁੰਮਣਾ ॥

ਭੋਰ ਕਲੀ

ਭੋਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖੇ ਦਾ ਭੋਲਣਾ, ਥਕਣਾ, ਬੁਰਾ
ਭੋਂਕਣਾ } ਬਣਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਭੋਕਾ, ਪੁ:—'ਭੁਥਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਂਕਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਭੋਂਕਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ
ਬੋਲੇ ॥

ਭੋਂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਂਕਣ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਪਣ ਜਾਂ ਰੋਲਾ
ਖਾਉਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਜਲ, ਪੁ:—'ਭੋਜਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਣ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਮੰਦਰ, ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ
ਘਰ ॥

ਭੋਣਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ ॥

ਭੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਫਿਰਨਾ,
ਭੋਂਟਾ } ਅਜਨਾ, ਹਟਣਾ, ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘੇਰ
ਭੋਂਟਾ } ਪੈਣਾ, ਚਕਣਾ, ਝੱਡਣਾ ॥

ਭੋਟੀ, ਸ:—ਮੂਹ ਦੀ ਚਰਖੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ
ਚਕਰੀ ॥

ਭੋਤਕ, ਵਿ:—ਪੀਜਾਂ ਬੂਰਾਂ ਦਾ, ਅਜਬੂਥ ॥

ਭੋਂਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰਨਾ, ਮੱਤ ਮਾਰੀ
ਜਾਣੀ ॥

ਭੋਂਦੁ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਆਹਮਕ, ਝੱਲਾ ॥

ਭੋਰ (ਭੋਰ) } ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਹਿਤ
ਭੋਰਾ (ਭੋਰਾ) } ਦੀ ਮਖੀ, ਰੂਹ, ਕਾਲਾ ਭੋਰਾ ॥

ਭੋਰ ਕਲੀ, ਸ:—ਗਲ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਪਰ ॥

ਫੋਰੀ

ਫੋਰੀ } ਸ:—ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਪੈਰ ਦੀ ਉਂਗਲ
ਫੋਰੀ } ਉੱਤੇ ਉੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਕੁਰਾੜਾ ਮਾਸ ॥

ਫੋਰ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਫੋਰਾ, ਪੁ: } ਲਿੰਦ ਆਇਕ ਖੁਰਚਕੇ ਸਾਫ਼
ਫੋਰੀ, ਸ: } ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੱਠ ਦੀ ਵੱਡੀ
ਕਹੀ । ਪਹੋੜਾ (ੜੀ) ॥

ਮ

ਮ, ਪੁ:—ਗੁਰਮਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਭੀਰਵਾਂ ਅੰਖਰ,
ਮੈਆ ॥

ਮਈ, ਸ:—ਅਗੋਸੀ ਸਾਲ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਸ, ਪੁ:—ਗਭਰੂ ਦੀ ਉਂਗਦੀ ਦਾਹੜੀ ਦੇ
ਪਹਿਲੇ ਵਾਲ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਮਸ ਭਿੰਨਾ } ਮੁ:—ਜਿਸ ਗਭਰੂ ਦੀ ਦਾਹੜੀ
ਮਸ ਭੇਉ } ਉਂਗਣ ਲੱਗੇ ॥

ਮੱਸ, ਸ:—ਸਿਆਹੀ, ਕਾਲਕ, ਕੱਜਲ ॥

ਮੱਸ ਫੁੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਦਾਹੜੀ
ਮੱਸ ਭਿੰਨਾ } ਉਂਗਣੀ ॥

ਮੱਸ ਭਿੰਨਾ } ਵਿ:—‘ਮਸ ਭਿੰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮੱਸ ਭੇਉ(ਉ) }

ਮਸਹਰਾ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ, ਪਟੀੜਾ ॥

ਮਸਹਰੀ, ਸ:—ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਮੰਜੇ
ਉੱਤੇ ਤਾਨਣ ਵਾਲਾ ਮਹੀਨ ਕਪੜਾ ॥

ਮਸਕੀਨੀ

ਮਸਹੁਰ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ (ਘੀ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥ
ਜਾਨਣ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਸਹੁਰੀ, ਸ:—ਮਸਹੁਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਮਸਕ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਸਿਖਣ ਲਈ ਉਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ
ਨੂੰ ਨੇ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਾਣੀ ਪਾਣ
ਵਾਲੀ ਖੋਲ (ਕਮਾ ਕੇ ਸੀਤੀ ਹੋਈ) ॥

ਮਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਅਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਹਿੱਲਣਾ,
ਫੁੱਟਣਾ, ਘੁੰਟਣਾ, ਪੀੜ ਆਇਕ ਨਾਲ
ਐਂਠਣਾ ॥

ਮਸਕਰਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰੇ, ਮਖੇ-
ਲੀਆ ॥

ਮਸਕਰੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ, ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ।

ਮਸਕਲਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕਾਂ ਤੋਂ ਜੰਗਲ
ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਮਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਹਿੱਲਾਉਣਾ,
ਸਰੀਰ ਦੇ ਐਂਠਣ ਕਰਕੇ ਕਪੜੇ ਪਾੜ
ਲੈਣਾ ॥

ਮਸਕੀਜਾ, ਸ:—ਫੋਰੀ ਜੋਹੀ ਮਸਕ (ਭਿਸਤੀ
ਦੀ) ॥

ਮਸਕੀਨ, ਵਿ:—ਨਿਮ੍ਹ, ਅਧੀਨ, ਹੀਣਾ,
ਗਰੀਬ ॥

ਮਸਕੀਨੀ, ਸ:—ਹਲੀਮੀ, ਅਧੀਨਗੀ,
ਗਰੀਬੀ ॥

ਮੇਸਣਾ

ਮੇਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਆਹੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਦੁਆਵਾਂ
ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਮਸਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸਰਤ, ਨਸ਼ਟੀ, ਹੰਕਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਜੇਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੋਯਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ,
ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗਨ, ਪਾਗਲ, ਬਹੁਤ
ਖੁਸ਼ ॥

ਮਸਤ ਗੁਰੂ, ਪੁ:—ਮਸੀਤ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮਸਤ ਮਲਾਣਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਮੌਜੀ ॥

ਮਸਤਕ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ ॥

ਮਸਤਕੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥ " ਦੁਆ
ਮਸਤਕੀ ਰੁਮੀ } ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਮਸਤਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ,
ਜੇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਮਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਤ ਕਰਨਾ, ਜੇਸ
ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਮਸਤਾਨਾ, ਵਿ:—ਮਸਤ, ਜੇਸ ਵਿੱਚ, ਖੁਦਾ ਦੀ
ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਗਨ (ਫਕੀਰ), ਪੁਰਾਨਾ ॥
ਪੁ:—ਮਸਤ ਫਕੀਰ ॥

ਮਸਤਾਨੀ, ਸ:—ਮਸਤ, ਫਕੀਰਨੀ ॥

ਵਿ:—ਮਸਤੀ ਵਾਲੀ (ਚਾਲ) ॥

ਮਸਤਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੇਸ਼ਾ ਬੂਟਾ ॥

ਮਸਤੀ, ਸ:—ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬੇ ਹੋਸ਼ੀ, ਕਾਮ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ
ਦਾ ਜੇਸ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ,
ਜਾਨੀ ਦਾ ਜੇਰ, ਕਵਾਰ ਹੀਦਲ ॥

ਮਸਤੀ

ਮਸਤੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਮਸਤ ਨੂੰ
ਸਿਧਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਸਤੀ ਚੜ੍ਹਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਦਾ
ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਜੇਸ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਮਸਤੂਲ, ਪੁ:—ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਥੰਮ੍ਹ ॥

ਮਸਤੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਕਾਮ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਜੇਸ, ਮਸਤੀ
ਜੇਰ ॥

ਮਸੇਦ } ਪੁ:—ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਲੇਕੇ ਗੁਰੂ
ਮਸੇਦ } ਦੀ ਭੇਦ ਕਰੇ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ॥

ਮਸੇਦਣੀ, ਸ:—ਮਸੇਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਸਹੂਰ ਅਠਾਜ ॥

ਮਸਰੀ, ਸ:—ਮਸਰ ਵਰਗੀ ਪਰ ਨਿੱਕੀ ਦਾਲ,
ਹਰੀ ਅਖੀ ॥

ਮਸਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਸੂਤੀ ਗਰਫ,
ਕਪੜਾ ॥

ਮਸਰੂਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼, ਮਸਤ, ਮੇਜ ਵਿੱਚ ॥

ਮਸਲਚੀ, ਪੁ:—ਮਸਾਲਚੀ ਦੇਖੋ ॥

ਮਸਲਤ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਗੁਰਮਤਾ, ਸ਼ੇਰ,
ਵਿਚਾਰ ॥

ਮਸਲੇਦ, ਸ:—ਫਰਸ਼ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਦਰੀ ॥

ਮਸਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਦਲਣਾ, ਲਤਾੜਨਾ ॥

ਮਸਲਾ

ਮਸਲਾ, ਪੁ:—ਸੰਰਲ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਅਨੁਲ ॥

ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥੀ ਗੱਲ ਉੱਥੇ ਲੇਣੀ ॥

ਮਸ ਨੇ ਛਾਂਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਤਾ ਕਰਨੀਆਂ ।

ਮਸਲੇ ਬਾਰ, ਵਿ:—ਹੱਸਤੀ, ਹੱਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਵਾਕ, ਸ:—ਦੀ ਤ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਸ-ਲਮਾਣਾਂ ਦੀ ਸੋਟੀ ਬਾਰਤ (ਕਰਤੀ, ਵੇਰਵੀ) ॥

ਮਸਵਾਣਾ, ਸ:—‘ਮਸਾਣ’ ਵੇਖ ।

ਮਸਵਾਰ, ਪੁ:—ਘਰ ਜਾਂ ਹੋਰੀ ਦਾ ਕਿਰਾਯਾ, ਮੁਹਾਰ ॥

ਮਸਾ, ਪੁ:—ਉਨ੍ਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਿਰ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉਂਗਲੇ ਹੱਥ ਵਰਨਾ ॥

ਮੱਸਾ, ਪੁ:—ਮਰਕਾ

ਮਸਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਥੇ ਹੋਕੇ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ

ਮਸਾਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਔਖ ਹੋਕੇ ॥
ਮਸਾਂ ਕਰਕੇ
ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ

ਮਸਾਇਕ, ਪੁ: (ਬਹੁ:—ਸੋਸ, ਭਲੇ ਲੋਕ, ਮਹਾਤਮਾ ।

ਮਸਾਹੂਰ } ‘ਮਸਾਹੂਰ’ ਅਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਸਾਹੂਰੀ

ਮਸਾਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਸਾਜਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ।

ਟਕੇ ਪਿੱਛੇ ਮਸੀਤ ਢਾਉਣੀ

ਮਸਾਣ ਭੂਮ } ਪੁ:—ਮਸਾਣ ਦੀ ਮੁਰਦੇ
ਮਸਾਣ ਭੂਮਕਾ } ਸਾਜਣ ਹਨ ॥
ਮਸਾਣ ਭੂਮੀ

ਮਸਾਤ } ਸ: ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਸੀਤਾਂ ਦਾ
ਮਸਾਦ } ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ ।

ਮਸਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਿਸ਼ਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਮਸਾਨੀ } ਪੁ: ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਸਮਾਧ
ਮਸਾਨੀਆ } ਹੁਕਮ ਵਾਲਾ, ਮਸਾਨ ਦਾ ਨਿਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਾਲ, ਸ:—ਮਿਸ਼ਰਤ, ਨਮੂਨਾ, ਚਾਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਥਾ ।

ਮਸਾਲਚੀ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸੋਢੀ ਸੁਆਦਲੀ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਹਲਦੀ ਮਿਰਚ ਅਦਿਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣੇ ॥

ਮਸਿਐਹਰਾ, ਪੁ:—ਸੋਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸੀਹਾ, ਪੁ:—ਮਰਸੀਹਾ ਵੇਖ ॥

ਮਸੀਣ, ਸ:—ਕਲਾ ਕਾਰੀਗਰ ਦਾ ਸਮਿਆਣ ।

ਮਸੀਤ, ਸ:—ਮੁਸ ਮਸਾਣ ਦੇ ਨਿਆਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਟਕੇ ਪਿੱਛੇ ਮਸੀਤ ਢਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੇ ਭਾਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ।

ਮਸ਼ੁਆਰ

ਮਸ਼ੁਆਰ } 'ਮਸ਼ੁਆਰ' ਅਤੇ 'ਮਸ਼ੁਆਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਸ਼ੁਆਰ }

ਮੱਸੂ, ਸ਼:—ਮੱਸ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ।

ਮੱਸੂ ਭੇਉਂ ਵੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਸ ਰੁੱਟਣੀ' ਵੇਖੋ ।

ਮਸ਼ੁਹਰਾ, ਪੁ:—ਦੀਦਾਂ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਮਾਸ, ਵੱਦ ।

ਮਸ਼ੁਕ, ਸ਼:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ (ਰੀ),
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਆਸ਼ਕ ਹੋਵੇ ॥

ਮਸ਼ੁਕੜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਕ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਮਸ਼ੁਕੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ੁਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮਸ਼ੁਮ, ਪੁ:—ਅਣਜਾਣ, ਏ ਗੁਨਾਹ, ਬੇਚਾ ॥

ਮਸ਼ੁਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਰ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ ।

ਮਸ਼ੁਲ, ਪੁ:—ਭਾੜਾ, ਇੱਕਸ, ਰਾਕ ਦਾ ਖਰਚ,
ਉਗੀ ॥

ਮਸ਼ੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਨੌਕਰ ।

ਮਸ਼ੋਹਸ (ਸੁ), ਸ਼:—ਸੱਸ ਦੀ ਭੈਣ ॥

ਮਸ਼ੋਰ } ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
ਮਸ਼ੋਰਾ }

ਮਸ਼ੋਰ ਭਰਾ (ਭਾਈ) } ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
ਮਸ਼ੋਰ ਭਰਾ (ਭਾਈ) }

ਮਸ਼ੋਰ (ਰੀ) ਭੈਣ, ਸ਼:—ਮਾਸੀ ਦੀ ਧੀ ॥

ਮਸ਼ੋਬਤ

ਮਸ਼ੋਬਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾ, ਵਿਲਕਣਾ,
ਦਖੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮਸ਼ੋਹਜਰਾ (ਜ਼ਾ) } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ
ਮਸ਼ੋਹਜਰਾ (ਜ਼ਾ) } ਵੇਲਾ, ਪੀੜ ਰੁੱਟਣਾ

ਮਸ਼ੋਹਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਬੰਦ ॥

ਮਸ਼ੋਦਾ, ਪੁ:—ਖਰੜਾ, ਅਸਲੀ ਲਿਖਤ, ਬਰਥੀਰ
ਮਤਾ ।

ਮਸ਼ੋਲੀ, ਸ਼:—ਮਹਾਸੁੱਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ
ਭਲਾ ॥

ਮਸ਼ੁਲ, ਪੁ:—'ਮਸ਼ੁਲ' ਵੇਖੋ ।

ਮਸ਼ੁਕਮੀ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ
ਵੇਖੇ ਵੇਖਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਮਸ਼ੋਤ, ਪੁ:—ਵਡਿਆਈ, ਵਰੋਪਣ, ਬਜ਼ੁਰਗੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਤ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਪੰਥ
ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਮੌਰਾ ਦਰਸਨੀਕ ਆਦਮੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤਣੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ੋਤ ਦੀ ਵਰੋਪਣੀ, ਸਬ ਤੋਂ
ਵੱਡੀ ਸੰਤਣੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤਮ, ਪੁ:—'ਮਸ਼ੋਤਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਸ਼ੋਤਾਈ } ਮਸ਼ੋਤ ਦੀ ਪਦਵੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਮਸ਼ੋਤੀ } ਕੰਮ ।

ਮਸ਼ੋਬਤ, ਸ਼:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ, ਵਸਤੀ, ਨੇਹੇ
ਪ੍ਰੀਤ (ਕਰਨੀ, ਰੱਖਣੀ) ॥

ਮਹੱਬਤਣ

ਮਹੱਬਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹੱਬਤ ਕੀਤੀ
ਮਹੱਬਤੀ, ਪੁ: } ਜਾਵੇ ॥

ਮਹੱਬੁਬ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਕ, ਪਿਆਰਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ॥

ਮਹੰਮਦੀ, ਵਿ:—‘ਮਹੰਮਦੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਮਹੰਮਾਣ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ॥

ਮਹਰਹਮਤ, ਸ:—ਮਹਰਬਾਨੀ, ਕਿਰਪਾ, ਦਯਾ ॥

ਮਹਰਾ, ਸ: } ‘ਮਹਿਰਾ’ ਵੇਖੋ ।
ਮਹਰੀ, ਸ: }

ਮਹਲ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਘਰ, ਹਵੇਲੀ ।

ਮਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ, ਕੂਚਾ, ਕਟੜਾ ॥

ਮਹਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਹੁਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਹਾ (ਹਾ), ਵਿ:, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ,
ਪ੍ਰਤਾਪੀ, ਬਹੁਤ ॥

ਪੁ:—ਦੀਦ ਖੰਦ ਦੇ ਬਹੁੰਦੇ ਦੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਮੇਲਣ
ਵਾਲੀ ਧਾਤ ਦੀ ਪੱਤੀ ਜਾਂ ਤਾਰ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪਰਬਾਦ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਭੋਗ, ਮਾਸ
(‘ਸੰਖਾਦੀ ਬੋਲੀ’), ਬੜੀ ਕਿਰਪਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪਰਲੂ (ਲੋ), ਸ:—ਜਿਸ ਪਰਲੇ ਵਿਚ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੇਤ ਸਭ ਕੁਝ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ (ਸ), ਪੁ:—ਮਹਾਤਮਾ, ਵਡਾ
ਆਦਮੀ, ਸੰਤ ॥

ਮਹਾਇਣ

ਮਹਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ } ਪੁ: ਅਚਾਰਜ, ਮੁਰਦੇ ਦਾ
ਮਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ } ਧਾਣ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤ ਦੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ॥

ਮਹਾ ਭਾਧਤ, ਪੁ:—ਪਾਂਡਵਾਂ ਕਰਵੀ ਦੀ ਲੜਾਈ,
ਜਿਸ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਉਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਾਲ
ਹੈ ॥

ਮਹਾਂ ਮਹੀ } ਸ:—ਬੜਾ, ਖਿਲਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਹਾਂ ਮਾਈ } ਰੋਗ, ਪਲੇਗ ਆਦਿਕ ॥

ਮਹਾਂ ਮਾਈ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ॥

ਮਹਾ ਰਾਜ } ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਮਹਾਂ ਰਾਜ } ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ, ਪੁ:—ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਵੱਡਾ
ਰਾਜਾ, ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਧਿਰਾਜ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾ
ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੇਕ ਰਾਜ
ਹੋਣ ॥

ਮਹਾਰਾਣੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ, ਮਲਕਾ, ਪਟ-
ਰਾਣੀ, ਉੱਚੀ ਜ਼ੁਲ ਦੀ ਓਸ਼ੁਰੀ ॥

ਮਹਾਂ ਲੱਖਮੀ ਦਾ ਪੌਰਾ, ਪੁ:—ਲੱਖਮੀ ਦੇਵੀ ਦੇ
ਨਾਉਂ ਦਾ ਧਾਗਾ ਜੋ ਹਿੰਦੁਆਂ ਬਾਦੀ ਵਿਚ
ਵੀਨੀ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਹਾਉਤ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਹੱਕਣ ਵਾਲਾ ।

ਮਹਾਉਰ } ਪੁ: ਸ: ਚਾਖ ਤੋਂ ਕਵਿਆ ਹੋਯਾ
ਮਹਾਉਲ } ਕਿ ਲਾਲ ਰੋਗ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਉੱਖ ॥

ਮਹਾਇਣ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਬਾਰਾ ਕੰਨ,
ਭੀੜ ॥

ਮਹਾ ਸਭੀ

ਮਹਾ ਸਭੀ, ਸਃ—ਬੜੀ ਸਭੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾ
ਹਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਸਭੀ ॥

ਮਹਾਸਲ } ਪੁਃ—ਵਸਲ ਦੇ ਰਾਖੇ ਲਈ ਮਲ
ਮਹਾਸਿਲਰ } ਖਿੱਛੇ ਇਕ ਪਾਈ ਜੋ ਵੱਧ ਦਸ-
ਤਰੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ॥

ਮਹਾਸਾ (ਸੈ), ਵਿਃ—ਆਰੀਆਂ ਸਮਾਜੀਆਂ ਨੂੰ
ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮਹਾਸੁੱਲ, ਪੁਃ—ਜੋ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਅਨਾਜ ਦੇ
ਵਸਲ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇ ॥

ਮਹਾਜਣ, ਪੁਃ—ਸੋਠ, ਸ਼ਹੁਕਾਰ, ਸੁਦਾਰਾਰ,
ਕਿਰਾੜ ॥

ਮਹਾਜਨੀ, ਵਿਃ—ਮਹਾਜਣ ਦਾ ।
ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੀ ਹਿੰਦੀ, ਈੜੇ ॥

ਮਹਾਣੀ, ਸਃ } ਅਨਾਰਦਾਨੇ ਅੰਬਰੁਰ ਆਦਕ
ਮਹਾਣੁ ਪੁਃ } ਪਾਕੇ ਰਿਧੀ ਹੋਈ ਚੌਲਾਂ ਦੀ
ਖਿੱਛ ਆਦਿਕ ॥

ਮਹਾਤਮ, ਪੁਃ—ਵਾਂਡਿਆਈ, ਮਹਿਮਾ, ਵੀਰੋ ਕੰਮ
ਦਾ ਪੁੰਨ, ਜਿਸ ਪੱਥੀ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਪੁੰਨ
ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਹਾਤਮਾ, ਵਿਃ } ਸੰਤ, ਲੋਕ ਆਦਮੀ, ਭਲਾ
ਪੁਃ } ਪੁਰਖ ॥

ਮਹਾਲ, ਪੁਃ—ਵੇਲਣੇ ਦੀ ਥੀਮੀ ॥
ਵਿਃ—ਅੱਖੀ ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ ॥

ਮਹੱਲਾ, ਪੁਃ—ਮਹੱਲਾ, ਗਲੀ ॥

ਮਹਾਵਟ, ਪੁਃ—ਮਾਘ ਜਾਂ ਸਿਆਲ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਮਹਿਜਰ ਖਾਨੌ

ਮਹਿ, ਸਃ—ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾੜਾ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ
ਪਸ਼ੂ ਮੱਝ ॥

ਮਹਿਆ, ਪੁਃ—ਮਹਿ ਦਾ ਨਰ, ਸੰਢਾ, ਝੋਂਗ ॥

ਮਹਿਸੀਆਂ, ਸਃ, (ਬਹੁਃ)—ਰੀਮ ਦੇ ਮੋਜੇ ਜਾਂ
ਜਰਾਬੀ ॥

ਮਹਿਕ, ਸਃ—ਖੁਸ਼ਬ, ਸੁਰੰਧ, ਢੱਲਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਮਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖੁਸ਼ਬ ਦੇਣਾ, ਵੀਰੋ ਕੰਮਾਂ ਦੀ
ਸਭਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਹਿਕਣੀ, ਸਃ—ਹਿੰਗ ॥

ਮਹਿਕਮਾ, ਪੁਃ—‘ਮਹਕਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਹਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖੁਸ਼ਬ ਦੇ ਆਉਣੀ, ਖੁਸ਼ਬ
ਦਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮਹਿਖਾਸਰ, ਪੁਃ—ਜਿਸ, ਦੌਰ, ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਨੇ
ਮਾਰਿਆ ਸਾ ॥

ਮਹਿੰਗ, ਪੁਃ—ਕਾਲ, ਚੀਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ
ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਮਹਿੰਗ ਮੁੱਲਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਮਹਿੰਗਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਖਿਆਰਾ ॥

ਮਹਿਜਤ, ਸਃ—ਮਸੀਤ ॥

ਮਹਿਜਰ } ਪੁਃ—ਨਿਕੰਮਾ ਬਗੜਾ ॥
ਮਹਿਜੁਰ }

ਮਹਿਜਰ ਖਾਨੌ, ਪੁਃ—ਬਗੜਾ, ਚੌਲਾ, ਚੜਬ ॥

ਮਹਿਜਰ ਨਾਮਾਂ

ਮਹਿਜਰ ਨਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਰਾਰੀ ਦਾ ਯਾਗਤ ॥

ਮਹਿਜਰੀ } ਪੁ:—ਨਿਕੰਮਾ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਮਹਿਜਰੀ }

ਮਹਿੱਟਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਖਾਲ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਮਹਿਤਾ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ, ਬੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਮੁਲਕੀ ॥

ਮਹਿਤਾਈ, ਸ:—ਵੱਧਪਣ, ਆਦਰ, ਮਾਣ, ਨਿਕੰਮੀ ਹੁੰਜਰ ॥

ਮਹਿੰਦੜ, ਪੁ:—ਮਹਿੰਦੀ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਮਹਿੰਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਭੀਮਤਾਂ ਹਥ ਪੈਰ ਰੰਗਦੀਆਂ ਹਨ (ਲਾਉਣਾ), ਦਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਸਵਾਰੀ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—ਕਿਆਮਤ ਤੋਂ ਬੜਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਪਿਕੰਬਰ ਆਵੇਗਾ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ ਮੁਜਿਸ) ॥

ਮਹਿਮਹਾਟ, ਪੁ:—ਸੁਰੀਧ, ਮਾਹਕ, ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਦਾ ਫੋਲਣਾ ॥

ਮਹਿਮਾ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸੇਭਾ, ਜੋਣਕ,
ਮਹਿਮਾ } ਉਸਤਤ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮਹਿਰ, ਪੁ:—ਅਰਾਈਂ ਅਤੇ ਹੁੰਜਰ ਵਾਸਤੇ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ, ਲੰਬਰਦਾਰ, ਮਸੂਲ

ਮਹਿਜ

ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਰਕਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਿਕਾਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬੀਵੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਮਹਿਰਖਾਈ, ਸ:—ਜੋ ਚੋਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਚੋਰ ਵੱਡੇ ਦਾ ਅਨਾਮ ॥

ਮਹਿਰਮ, ਵਿ:—ਵਾਕਬ, ਜਾਨੁ ॥
ਪੁ:—ਯਾਰ, ਦੋਸਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮਹਿਰਮੀ, ਸ:—ਵਾਕਬੀ, ਇਲਮ ॥

ਮਹਿਰਾ, ਪੁ: } ਬੀਉਰ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੀ
ਮਹਿਰੀ, ਸ: } ਜਾਤ ॥

ਮਹਿਰਾਈ, ਸ:—ਮਹਿਰ ਜਾਂ ਲੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਹਿਰੀ, ਸ:—ਬੀਉਰੀ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੀ, ਲੰਬਰਦਾਰਨੀ, ਹੁੰਜਰੀ, ਅਗਾਇਨ, ਦੂਜੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਹਿਦੂ, ਸ:—ਮਹਿ, ਮੱਝ, ਝੋਟੀ ॥

ਮਹਿਲ, ਪੁ: ਸ:—ਹਵੇਲੀ, ਭਾਰਾ ਮਕਾਨ, ਗਾਨੀ, ਕੁਲਵੰਤੀ, ਸਤ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ॥

ਮਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਪੁਲਾਹ ਦੀ ਭਾਲੀ ਜਾ ਵੰਗੀ ॥
ਵਿ:—ਮਜਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਦੁਮਹਿਲਾ ਮਕਾਨ) ॥

ਮਹਿਲਾਇਤ, ਸ:—ਮਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਹਵੇਲੀਆਂ ਦਾ ਕੰਠ ॥

ਮਹਿਜ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਗਾਹਨ ਵਾਲੇ ਬਲਦ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੀੜ ॥

ਮਹੀ -

ਮਹੀ } ਸ:—ਮਹਿ, ਮਝ, ਝੋਟੀ ॥
ਮਹੀ }

ਮਹੀਵਾਲ, ਪੁ:—ਜ ਮੱਝਾ ਚਾਟੇ, ਸੋਹਣੀ ਦ
ਆਸ਼ਕ ॥

ਮਹੀਅਲ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਬਲ ।

ਮਹੀਣ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ, ਬਰਾਕ, ਸੁਖਮ, ਸੜਾ ॥

ਮਹੀਨਾ, ਪੁ:—ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਚੀਰ
ਦਿਨ, ਚਾਰ ਅਠਵਾਰੇ, ਮਹੀਨੇ ਦੀ
ਤਲਬ ।

ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰ ਮਹੀਨੇ, ਠੀਕ
ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ।

ਮਹੀਪ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ
ਮਹੀਪਤ }

ਮਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਕਾਲੀ ਜੇਹੀ ਸ਼ਰੂਰੀ
ਜਾ ਗੀਢ ॥

ਮਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ, ਵਿਰੀ ।

ਮਹੁਰੀ, ਸ:—ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਢੋਂਡਾ ॥

ਮਹੁਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਬੀਆਂ ਦਾ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਹੁਰਤ, ਪੁ:—ਸਗਲ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਸੰਤ, ੧੨
ਫਿਲ ॥

ਮਹੁਰਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਹੁਰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਟਰ
ਪੈਣਾ ॥

ਮਕਈ

ਮਹੁਰਤ ਕੱਢਣਾ }
ਮਹੁਰਤ ਵਿਚਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ
ਮਹੁਰਤ ਵੇਖਣਾ } ਕਰ ਕੇ ਮਹੁਰਤ ਮਲੂਮ
ਫਰਨਾ ॥

ਮਹੇਸ਼ }
ਮਹੇਸਰ } ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਉ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ ॥
ਮਹੇਸਰ }

ਮਹੇਸਰੀ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਉ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ, ਇੱਕ
ਭਰਾਂ ਦੇ ਬਾਣੀਏ ।

ਮਹੇਣਮਾਂ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਦੀ ਬੁੜ, ਲਵੇਰੇ
ਦਾ ਘੋਟਾ ॥

ਮਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਬਾਲੇ ਹੋਏ ਮੋਠਾ ॥

ਮਹੇਲੀ, ਵਿ:—ਭੇ ਪਰਵਾਹ, ਗਾਢਲ ॥

ਮਹੇਜ਼, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਮੇਲ, ਖਾਏ ਹੋਏ ਮੱਖਣ
ਦੀ ਛਾਹ ॥

ਮਹੈਣ, ਪੁ:—‘ਮਹਾਇਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਮਹੈਛਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੇ ਮਹੈਰ ਦੇ ਮਰਠ ਉੱਤੇ
ਨਵੇਂ ਦਾ ਗੱਦੀ ਪਰ ਬੈਠਣਾ, ਉਸ ਵੇਲੇ
ਦਾ ਕੱਠ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ॥

ਮਹੈਤ (ਥ), ਪੁ:—ਗੰਥੀ ਨੂੰ ਹੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਕ, ਸ:—ਆਕੜ, ਆਣ, ਪਤ ॥

ਮੱਕ ਝਾੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਉਝਾਰਨੀ ॥

ਮਕ }
ਮਕਈ } ਸ:—ਇੱਕ ਅਠਾਸ, ਮੱਢੀ ਜੁਆਰ ॥

ਮਕਨਾ

ਮਕਨਾ, ਪੁ:—ਨਵਰਨੀ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਕਪੜਾ,
ਓਵਲੀ ॥

†੩:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ (ਹਾਥੀ) ॥

ਮਕਥਰਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਮੜੀ ਉੱਤੇ
ਥਪਿਆ ਹੋਯਾ ਸੋਹਣਾ ਪੱਕਾ ਮਕਾਨ, ਰੋਵਾ ॥

ਮਕਰ, ਪੁ:—ਫਰੇਬ, ਛਲ, ਬਹਾਨਾ ਦਿਖਾਵਾ,
ਢੇਈਮਾਣੀ, ਇੱਕ ਰਾਸ, ਮਾਘ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਕਰ ਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਪਖੰਡੀ, ਫਰੇਬੀ, ਬੁਠਾ,
ਢੇਈਮਾਣ ॥

ਮਕਰ ਚਾਨਣੀ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇ
ਆਈ ਹੋਈ ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ॥

ਮਕਰੰਦ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸਹਿਤ ॥

ਮਕਰਾਇਤ, ਸ:—ਜੋ ਥਾਤ ਸ਼ਰਾ ਮੁਜਿਬ ਨਹੀਂ,
ਮਨਾਹੀ ॥

ਮਕੱਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰਨਾਰ ਦਾ ਫੁੱਖ ॥

ਮੱਕੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਇੰਡਾ, ਲੋਭੀ ਆਦਮੀ,
ਛਲੀਆ ॥

ਮਕੜਾ } ਪੁ:—ਹਲਟ ਜਾਂ ਕੋਲ੍ਹ ਦੀ ਉਹ ਲੰਮੀ
ਮੱਕੜਾ } ਲੋਕਤ ਸਿਸ ਨਾਲ ਬਲਦ ਲੰਗੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਮਕੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਇੰਡੀ ॥

ਮੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਤੀਰਥ, ਅਰਬ ਦੇਸ
ਦੇ ਜਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਹਮਦ ਸਾਹਿਬ
ਜਨਮੇ ॥

ਮਕਾਨ, ਪੁ:—ਘਰ, ਹਵੇਲੀ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ,
ਤਕੀਆ ॥

ਮਖ

ਮਕਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਮਕਾਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਰੋਗਾ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਮਕਾਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹਿਰ ਨਾ, ਅਟਕਣਾ,
ਰੋਗਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਮਕਾਮ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਕਾਮ ਫਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਦਣਾ ॥

ਮਕਾਮੀ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਸ ਥਾਂ ਦਾ ॥

ਮੱਕਾਰ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਮਕਰ ਕਰੇ, ਫਰੇਬੀ,
ਪਖੰਡੀ ॥

ਮਕਾਰਾਂ, ਸ:—ਮਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਮਕਾਲ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਅਪ ਜੜ੍ਹ, ਨਮੋਬੀ ॥

ਮੱਕੀ, ਸ:—ਮਕਦੀ, ਮੱਟੀ ਜੁਆਰ ॥

ਮੱਕੂ, ਪੁ:—ਨੇਚੇ ਦਾ ਉਹ ਛੋਕ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਿਲਮ
ਰੱਖੀਦੀ ਹੈ ॥

ਮੱਕੋ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ਜੋ ਕਈਆਂ ਰੋਗਾਂ ਦੀ
ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਮੱਕੌਲ, ਪੁ:—ਸ:—ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾੜਕ
ਅਤੇ ਪੀਚ ਕੇ ਵਰਕ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਵਰਤਦੇ
ਹਨ ॥ ਇਸ ਨਾਲ ਵਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਮ ਦਿਆਂ
ਪਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੰਬੜਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ-
ਕਾਰ ਰੱਖਕੇ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਮੱਕੌੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਕਾਵੀ ॥

ਮੱਕੌੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਮੱਕੌੜਾ, ਕੀੜੀ ॥

ਮਖ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਖੀ ॥ 'ਸ' ਆਖਿਆ ॥

ਮੱਖ

ਮੱਖ, ਪੁ:—ਮੱਟੀ ਮੱਖੀ, ਮੱਛਰ, ਭੀੜ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਮੱਖੀ ॥

ਮਖਸੂਦ, ਪੁ:—ਇਕ ਕਾਠ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕੜਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੇਰ ਕੇ ਹਲਵਾਈ ਮਠਿਆਈ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਖੱਟੇ ਕਮਾਵੇ ਕੁਝ ਨਾ, ਨਿਕੀਆ ਮਠੁੱਖ ॥

ਮੱਖਣ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਦਹੀਂ ਰਿੜਕ ਕੇ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਥੰਧੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਮੱਖਣ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਦਹੀਂ ਰਿੜਕ ਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੱਖਣ ਕੱਢਣਾ ।

ਮੱਖਣ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਲ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮਖਣੀ, ਸ:—ਮੱਖਣ ॥

ਮਖਣੀਆ, ਪੁ:—ਮੱਖਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਖਤਬ, ਪੁ:—ਮਦਰਸਾ, ਜਿੱਥੇ ਫ ਰਸੀ ਅਰਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਮਖਤੂਲ, ਪੁ:—ਖੱਟ ਦਾ ਪਾਗਾ ॥

ਮਖਲੂਕ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਿਫਤ, ਸੰਸਾਰ, ਰਚਨਾ, ਲੋਕ ॥

ਮਖਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਂ ਆਖਿਆ ॥

ਮਖਾਸਰ, ਪੁ:—ਮਹਿਖਾਸਰ, ਵੇਖੋ ॥

ਮਖੁ

ਮਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਇਲਾਕੀ ਵਾਢੇ ਦੀ ਮਠਿਆਈ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਮਖਿਆਇਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਭਰਕਾਇਆ ਹੋਇਆ (ਬਲਦ) ॥

ਮੱਖੀ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਜੇਹਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਾ ਜੋ ਉਡਦਾ ਚਿਰਦਾ ਹੈ, ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਦਾ ਉੱਛਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਮੱਖੀ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਚੁੱਤੇ ਖਰਾਬੀ ਲਿਆਉਣੀ, ਬਹੁਤ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮੱਖੀ ਦੂਸ, ਪੁ:—ਕੰਜੂਸ, ਸੁਮ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ॥

ਮੱਖੀ ਤੇ ਮੱਖੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰੀ ਨਕਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਖੀਆਂ ਡਿਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਾ ਹੋਣਾ, ਮਢਾਈ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮੱਖੀਆਂ ਡਿਠਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕੀਮੇ ਬੈਠ-
ਮੱਖੀਆਂ ਮਾਰਨਾ } ਣਾ ॥

ਮਖੀਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਤ ਦੀ ਮੱਖੀ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਤ ਦੇ ਮਖੀ ਦਾ ਛੋਂਡਾ, ਸ਼ਹਿਤ, ਮੱਖਿਓ ॥

ਮਖੀਲ, ਸ:—ਮੇਖ, ਕਿੱਲ, ਮਖੀਰ ॥

ਮਖੁ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ, ਸਗੋਂ, ਬਲਕੇ, ਹੋਰ ਥੀ ॥

ਮਖੋਸੀ

ਮਖੋਸੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਨੁਖ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ॥

ਮਖੋਰਣਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਲੀ ਵੰਮ ਦੀ ਝਾਲਰ (ਮੱਖੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਨੂੰ) ॥

ਮਖੋਲ, ਪੁ:—ਹੱਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮੈਦੂ, ਮਸਕਰੀ ॥

ਮਖੋਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਮਖੋਲ ਕਰੇ ॥
ਮਖੋਲੀਆ, ਪੁ: }

ਮੰਗ, ਸ:—ਮੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਕੁੜੀ, ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਫਸਲ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਘਰ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਜਣੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮੰਦਤ । ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਮੰਗ ਠੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਥੀ ਨਾਲ ਮਗਣੀ ਹਈ ਹੋਈ ਹੋ ਉਹ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੀ) ।

ਮੰਗ ਤੰਗ, ਸ:—ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਚੇਤ, ਗਰੇਬੀ ॥

ਮੰਗ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਲ ਜਾਂ ਘਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਵੇਲੇ ਮੰਦਤ ਮੰਗਣੀ ॥

ਮਗਜ, ਪੁ:—ਇਮਾਨ, ਗੁੰਦਾ, ਚਿੰਨ੍ਹ, ਬਰਬੁਜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਬੀਜ, ਚੰਕਾਰ, ਅਕਲ, ਚਰਗਈ ॥

ਮਗਜ ਬਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਬਕਾਉਣਾ ॥

ਮਗਜ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਏਕ ਕਰਨਾ,
ਮਗਜ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ } ਸਿਰ ਬਘਾਉਣਾ ॥

ਮਗਜ

ਵਾਰ ਮਗਜ, ਪੁ:—ਖੀਰੋ ਬਰਬੁਜੇ ਕੱਦੂ ਅਤੇ ਤਰਬੂਜ ਦੇ ਬੀਜ ਜੋ ਦੁਆਵੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਥੇ ਮਗਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਗਜ ਨਹੀਂ, ਥੇ ਅਕਲ ॥

ਮਗਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰ ਬਕਾਉਣਾ, ਮਗਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ।

ਮਗਜੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਆਪਣਾ ਅਕਲ ਨਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ ॥

ਮਗਜੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਕੰਨੀ ॥

ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਦਿਓ, ਆਪਣਾ ਚੰਕ ਚਾਹੁਣਾ, ਬੋਲਣੀ ਕਰਨੀ ਲੋੜਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਕੁਝ ਮਾਈ ਕਰਨੀ ॥

ਮੰਗਣਾ ਤੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਦਿਓ ॥

ਮੰਗਣੀ, ਸ:—ਕੁਝ ਮਾਈ, ਨਾਤਾ, ਸਾਕ ॥

ਮੰਗਤਾ, ਪੁ: } ਭਿਵਿਆ ਮੰਗੇ, ਵਕੀਰ,
ਮੰਗਤੀ, ਸ: } ਵਕੀਰਨੀ ।

ਮਗਦ, ਪੁ:—ਮੱਠੀਆਂ ਕੁੰਦ ਕੇ ਰੁੜ੍ਹ ਮਿਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ॥

ਮਗਨ, ਵਿ:—ਪੁਸ਼, ਅੰਨ੍ਹੇ, ਮੌਜ ਵਿੱਚ, ਰੱਤਾ ਹੋਯਾ ।

ਮਗਰ

ਮਗਰ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ, ਮੱਢੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ,
ਇੱਕ ਥਾਂਸ ॥

ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਬਾਦ, ਪਰ, ਸੋਕਰ ॥

ਮਗਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਸੋਰ ਪਾਕੇ ਉਸ
ਕੋਲੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਣ ਦਾ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਮਗਰ ਮੱਛ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ, ਸੰਸਾਰ, ਇੱਕ
ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ ॥

ਮੰਗਰ, ਪੁ:—ਮੱਘਰ ਵੇਖੋ ॥

ਮਗਰਾ, ਵਿ:—ਹੰਕਾਰੀ, ਸੋਮ, ਮਜਾਜੀ ॥

ਪ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੱਢੇ ਉੱਤੇ
ਪੀਰਿਆ ਹੋਯਾ ਭਾਰ ॥

ਮਗਰਾ ਪੱਠੇ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਭਾਰ ਪੱਠਿਆ ਦਾ
ਆਦਮੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਮਗਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ, ਜੋ ਕਰ, ਸਾਇਦ,
ਨਿਗ ॥

ਮਗਰਾਈ, ਸ:—ਹੰਕਾਰ, ਮਜਾਜ, ਜਿਦ ॥

ਮਗਰੀ, ਸ:—ਫੈਨ ਦੀ ਜੌਤ ਦਾ ਉੱਗਾ ਹਿੱਸਾ,
ਘਾਹ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਮਗਰੂਰ, ਵਿ:—ਹੰਕਾਰੀ, ਅਭਮਾਨੀ, ਮਜਾਜੀ ॥

ਮੰਗਰੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਘਾਹ ॥

ਮਗਰੂਰੀ, ਸ:—ਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ, ਮਜਾਜ,
ਆਕੜ ॥

ਮੰਗਲੀ

ਮਗਰੇ ਮਗਰ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਪਿੱਛੇ, ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ॥

ਮਗਰੇ, ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਬਾਦ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ॥

ਮਗਰੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਢੁਕਾਉਣਾ ॥

ਮੰਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਾਰਾ, ਸੋਮ ਤੋਂ ਅਗਲਾ
ਵਾਰ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਮੰਗਲ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਨੂੰ ਜੋ ਲੋਕਾਂ
ਦਾ ਕੱਠ ਹੋਵੇ ॥

ਮੰਗਲਾਚਰਣ, ਪੁ:—ਸੁਭ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ
ਗਲੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਉਸਤਤ
ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੰਗਲਾਚਾਰ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ
ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣਾ,
ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਗਲਾ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਕੰਜਰੀ, ਖੋਸਵਾ ॥

ਮੰਗਲੀਕ, ਪ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਿਆਣ, ਜਿਸ
ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਮੰਗਲ ਹੋਵੇ ॥

ਮੰਗਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਆਪ ਨੂੰ ਕਈ ਚੀਜ਼
ਮੰਗਾਉਣਾ } ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਹਿਣਾ,
ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਮਦੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਮੰਗੁਲੀ, ਸ:—ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਣਾ, ਕੜਾ ॥

ਮੰਗੁ (ਗੁੰ)

ਮੰਗੁ (ਗੁੰ), ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਜਾਂ ਮਹੀਆਂ ਦਾ
ਕਠ, ਚੋਣਾ ॥

ਮੰਗੋਤਰ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੰਗੇ ਜਾ ਕੜੀ ਦੀ ਕੜ
ਮੰਗੋਤਰ } ਮਾਈ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਮੱਘ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਲ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮੱਘ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬੱਤਕ, ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿਚਲੀ
ਤਾਬੀ ਜਾਂ ਝਰੋਖਾ ॥

ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਮੌਜ ਵਿੱਚ ॥

ਮੱਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲ ਪੈਣਾ, ਬਖਣਾ (ਕੋਲੇ
ਆਦਿਕ) ॥

ਮੱਘਣ, ਵਿ:—'ਮਗਨ' ਦੇਣ ॥

ਮੱਘਰ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਮੱਘਰ }
ਮੱਘਰੀ }

ਮੱਘਾ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਛਾਹ ਵਾਲਾ ਛੱਟਾ
ਮੱਘਾ } ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਇੱਕ ਨਛੱਤਰ ॥

ਮੱਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਝਾਣਾ, ਬਖਾਉਣਾ (ਕੋਲੇ
ਆਦਿਕ) ॥

ਮੱਘੀ, ਸ:—ਮੱਖਣ ਘੋਉ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗਾਵੀ ॥

ਮੱਘੇਰ, ਪੁ:—ਮੱਘਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦਾ ਪਾਨ ॥

ਮੱਚ, ਪੁ:—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਦੁਸ਼ਤੀ, (ਦੁਆ ਦਾ)
ਅਸਰ (ਮਰਨਾ) ॥

ਮੱਚ ਮੱਚ, ਪੁ:—ਮਰਾਕਾ, ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ
ਨਖਰਾ ॥

ਮਚਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਖਰੇ ਨਾਲ (ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ) ॥

ਮਚਕ, ਸ:—ਮਰਾਕਾ, ਨਖਰੇ ਦੀ ਚਲ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਮਚਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਾਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾਣਾ,
ਮਚਕਾਉਣਾ } ਨਖਰੇ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਐਂਠ ਕੇ
ਕੁਰਨਾ ॥

ਮਚਕੋੜ, ਸ:—ਗਿੱਟੇ ਦੀਆਂ ਠਾੜਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਜੰਗ ਦਾ ਮੁੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਮਚਕੋੜੀ, ਪੁ:—ਦੁਬਸੀ, ਵੈਲਾਉ (ਖਾਣਾ) ॥

ਮੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਨਣਾ, ਸੁਰੂ ਹੋਣਾ, ਹਿਲਣਾ,
ਜੋਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ (ਅੱਗ, ਲੜਾਈ, ਦੌਲਾ),
ਭੜਕਣਾ ॥

ਮਚੱਲ, ਵਿ:—ਆਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਮਚਲਾ, ਢੀਠ ॥

ਮਚਲਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਤੀ, ਬਹਾਨਾ, ਢਿਠਾਈ ॥
ਮਚਲ ਪੁਣਾ }

ਮਚਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰੇ, ਢੀਠ, ਮੀਸਣਾ ॥

ਮਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਚਲਾਈ } ਸ:—ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ,
ਮਚਲਾਹਟ } ਜਿਵੇਂ ॥

ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਅੱਗ, ਬਖਾਉਣਾ, (ਰੋਲਾ)
ਪਾਉਣਾ, (ਲੜਾਈ) ਭੜਕਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਚਾਕ

ਮਚਾਕ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਛਾਹਾ
ਮਚਾਕੁ } ਹਥੋੜਾ ॥

ਮਚਾਕਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੱਥ ਮੱਥ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਨਖਰਾ
(ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਮੱਛ, ਪੁ:—ਮੱਛੀ ਦਾ ਨਰ, ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ।

ਮੱਛ ਅਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਅਉਤਾਰ ਮੱਛੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ॥

ਮੱਛ ਦਰ, ਪੁ:—ਨਿਰਦਲੀ, ਝਾਗੜ੍ਹ, ਨੜਾਕਾ,
ਮੁਰਖ ॥

ਮੱਛਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਾ ॥

ਮੱਛਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਰੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ, ਜਿੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਛਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੱਛਰਾਂ ਦਾ ਸਤਮ
ਇਆ ਹੋਇਆ, ਜੱਥ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ
(ਬਲਦ ਆਇਕ) ॥

ਮੱਛਲੀ, ਸ:—ਮੱਛੀ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ,
ਲੱਤ ਜਾਂ ਸਾਹ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪੱਠਾ ॥

ਮੱਛਿਆਹਣ }
ਮੱਛਿਆਂਧ } ਸ:—ਮੱਛੀ ਦੀ ਬੰ ॥

ਮੱਛੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ ॥

ਮੱਛੀ ਰੰਝਾ, ਪੁ:—ਜਾਲ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਸੀਉਣ ॥

ਮਨੁਬ

ਮੱਛੀ ਦਾ ਤੋਲ, ਪੁ:—'ਕੋੜ' ਨਾਮੇ ਮੱਛੀ ਦਾ ਤੋਲ
ਜੋ ਖੰਘ ਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ॥

ਮੱਛੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਛੀ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮੱਛੂਆ, ਪੁ:—'ਮੱਛੀ ਮਾਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੱਛੋਹਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮੱਥ ਮਰ ਗਈ
ਹੈ ॥

ਮੱਜ, ਪੁ:—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਮਪੂਰੀ ਦਾ
ਇੱਕ ਰੋਤ ॥

ਮਜ਼ਦੂਰ, ਪੁ:—ਦਿਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਭਾਰ ਵੱਠ ਵਾਲਾ, ਕਲਾ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਮਿਹਨਤ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ
ਫਲ ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਮਿਹਨਤਾਨਾ(ਕਰਨੀ) ॥

ਮੰਜਣ (ਨ), ਪੁ:—ਦੰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ
ਧੂੜਾ, ਜਿਸ ਦੀਸ ਨਾਲ ਕੰਦੀ ਦੁਆ
ਖਾਧੀ ਜਾਵੇ ।

ਮਜਨੂੰ, ਪੁ:—ਲੈਲਾ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਸ਼ਕ, ਇਸਕ
ਨਲ ਪਾਗਲ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ॥

ਮੰਦ ਮਜਨੂੰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਭਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ
ਬਤ ਮਜਨੂੰ } ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਜੜ } ਪੁ:—ਧਰਮ, ਮਤ, ਈਮਾਨ, ਪਥ ॥
ਮਨੁਬ }

ਮਜਬ ਬਦਲਣਾ

ਮਜਬ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਇਕ ਮਜਬ. ਛੱਡ ਕੇ
ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਰਲਣਾ ॥

ਮਜਬਟ, ਸ:—ਮਜਬੀ ਦੀ ਜਲਾਨੀ ॥

ਮਜਬੀ } ਵਿ:—ਮਜਬ ਦੀ, ਧਰਮ ਦਾ, ਦੁੜਾ
ਮਜਬੀ } ਸਿਖ ॥
ਪੁ:—ਦੁਹੜਾ ਜਾਂ ਦੁਮਿਆਰ 'ਜੋ
ਸਿੰਘ ਸਜ ਜਾਵੇ ॥

ਮਜਬੂਤ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਝਕੜਾ, ਕਰੜਾ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਮਜਬੂਤੀ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਝਕੜ, ਦਿੜ੍ਹਤਾ ॥

ਮਜਬੂਰ, ਵਿ:—ਲਜ਼ਾਰ, ਬੇ ਬਸ, ਬੰਬਾ ਹੋਯਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਜਮਾਨ, ਪੁ:—'ਮਮਾਨ' ਅਤੇ 'ਮਰਮਾਨ'
ਦੋਵੇਂ ॥

ਮਜਮਾਨੀ, ਸ:—'ਮਮਾਨੀ' ਵੇਂ ॥

ਮਜਮੂਨ, ਪੁ:—ਜੋ ਬਾਤ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਲਿਖ ਕੇ
ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮਜਲ } ਪੁ:—ਪੜਾਉ, ਪੌੜਾ, ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ॥
ਮੰਜਲ }

ਮਜਲ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਠਾ ਪੈੜਾ ਕਰਨਾ
ਮਜਲ ਕੱਟਣੀ } ਹੋਵੇ ਉਹ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਜਲਸ, ਸ:—ਸਭਾ, ਜੋੜ ਮੇਲ, ਕੱਠ ॥

ਮਜਲਾ, ਵਿ:—ਮਜਲਾਂ ਜਾਂ ਜੋੜੀ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾ
ਕਿ ਦੋ ਮਜਲਾ ਆਰਬਾਤ ਦੋ ਮਜਲਾਂ
ਵਾਲਾ ਘਰ) ॥

ਮੰਜਾਉ

ਪੁ:—ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪੈੜਾ ਇੱਕ ਦਿਨ
ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਮੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮੰਜਵਾਈ, ਸ:—ਮਾਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਜੜੀ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਜੇਹੀ ਮੰਜੀ ॥

ਮਜਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਭੋਗ, ਖੁਸ਼ੀ
(ਕਰਨਾ, ਲੁੱਟਣਾ) ॥

ਮਜਾ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਮਾਰਨਾ, ਸਜਾ
ਦੇਣੀ ॥

ਮਜੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਜਾ ਹੈ, ਸੁਆ-
ਦਲਾ, ਰਸੀਲਾ ॥

ਮਜੇ ਦੀ ਗੱਲ } ਸ:—ਅਨੁਖੀ ਜਾਂ ਹੱਸੇ ਦੀ
ਮਜੇ ਦੀ ਬਾਤ } ਗੱਲ ॥

ਮਜੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਜਾਂ
ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਮੰਜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਰ ਪਾਵਿਆਂ ਵਾਲੀ
ਚੀਜ਼ ਬਾਣ ਸੂਰਜੀ ਜਾਂ ਨਿਆਰ ਦੀ ਉਣੀ
ਹੋਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਸੌਂਦੇ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ,
ਬੱਟ, ਪਲੰਘ ॥

ਮੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਜਾਉਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਰਗਾਹ ਜਾਂ ਮਕਬਰੇ
ਦਾ ਨੌਕਰ ॥

ਮੰਜਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਜਣ ਦੀ ਲੋੜ
ਹੈ ॥

ਮੰਜਾਈ

ਮੰਜਾਈ, ਸ:—ਮੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਜਾਖ, ਸ:—ਹਾਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਖੌਲ, ਮਸਕਰੀ ।

ਮੰਜਾਜ, ਸ:—ਸੁਭਾਉ, ਤਬੀਅਤ, ਅਸਲ, ਅੰਤ, ਹੰਕਾਰ ।

ਮੰਜਾਜ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਥਰੇ ਸੁਭਾਉ ਜਾਂ ਅਰਮਾਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦੁੱਖੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਮੰਜਾਜਦਾਰ } ਵਿ:—ਅਭਿਆਨੀ, ਮਗਰੂਰ ॥
ਮੰਜਾਜ ਵਾਲਾ }

ਮੰਜਾਜ ਨਾਂ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਪਤ ਨਾਂ ਲਗਣਾ ।

ਮੰਜਾਜ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਬੀਅਤ ਜਾਣ ਲੇਣੀ ਹੋ ਸਮਝਣਾ ।

ਮੰਜਾਜ ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਪੁੱਛਣਾ ॥

ਮੰਜਾਜ ਫਿੱਟਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਭਾਉ ਥਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਮੰਜਾਜ ਵਿਗੜਣੀ }

ਮੰਜਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਜਾਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਮੰਜਾਜ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ,
ਮੰਜਾਜੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਦੁੱਖੇ ਨੂੰ ਭੁੱਛ ਸਮਝੇ ।
ਮੰਜਾਜੈ, ਸ: }

ਮੰਜਾਲ, ਸ:—ਤਾਕਤ, ਸਮਰਥਾ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਕੀ ਮੰਜਾਲ ਹੈ! ਵਿਸਮਯ:—ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ॥

ਮੰਜੂਲਾ

ਮੰਜਿਸਦੇਟ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ-ਮੰਜਾ, ਖਟੋਲਾ ॥

ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਜੀ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਇੱਕ ਛੱਤਿਆ ਹੋਯਾ ਬੜਾ (ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੰਜੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ) ॥

ਮੰਜੀਟ } ਸ:—ਮੰਦਕਰੁੱਖ ਦੀ ਮੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਮੰਜੀਠ } ਲਾਲ ਜੇਹਾ ਜੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਉਹ
ਮੰਜੀਠ } ਦੋ ਨਾਲ ਕਪੜੇ ਰੰਗਦੇ ਹਨ) ।

ਮੰਜੀਠਾ ਠੀ } ਵਿ:—ਮੰਜੀਠ ਦਾ ਜੰਗ ਜਿਸ
ਮੰਜੀਠਾ ਠੀ } ਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਲਾਲ ॥
ਮੰਜੀਠੜ
ਮੰਜੀਠੜ }

ਮੰਜੀਰਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਫੋਲਾ ॥
ਮੰਜੀਰਾ }

ਮੰਜੂਨ, ਸ:—ਅਮਲ ਵਾਲੀ ਮਠਿਆਈ, ਬਈ ਦੁਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ ਦੁਆ ॥

ਮੰਜੂਰ, ਪੁ: } 'ਮਜ਼ਦੂਰ' ਵੱਖ ॥
ਮੰਜੂਰਣ, ਸ: }
ਮੰਜੂਰਾ, ਪੁ: }

ਮੰਜਰੀ, ਸ:—'ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਵੱਖ ॥

ਮੰਜੂਲਾ } ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦਾ ਦੱਬਾ ॥
ਮੰਜਲਾ }

ਮਜ਼ੋਰ

ਮਜ਼ੋਰ, ਪੁ:—'ਮਜ਼ਾਉਰ' ਵੇਖੋ।

ਮੱਝ, ਸ:—ਮਹਿੰ, ਮਹੀ, ਝੋਟੀ ॥

ਮੱਝ, ਪੁ:—ਠੀਕ ਵਿਚਲਾ ਥਾਂ, ਗੱਭਾ ॥

ਮੱਝ ਧਾਰ, ਸ:—ਸਮੁੰਦਰ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਵੱਡੀ ਧਾਰ ॥

ਮਝਲਾ } ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ, ਗਝਲਾ ॥
ਮੱਝਲਾ } ਪੁ:—ਕਮਰ ਬੰਦਾ ॥

ਮੱਝਾਰ, ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਵਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ ॥

ਮੱਝੀ, ਸ:—ਮਹਿੰ, ਮਹੀ, ਝੋਟੀ ॥

ਮੱਝੀਰਾ, ਪੁ:—'ਮਜ਼ੀਰਾ' ਵੇਖੋ।

ਮਝੁਟੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਮਰਦ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ (ਕੁਝ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮਝੇਰੂ } ਪੁ:—ਰਹੱਥੇ ਦੀ ਧੁਰੀ, ਤੀਮਤਾਂ ਪਾਸ
ਮੱਝੇਰੂ } ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਮਝੇਲ } ਪੁ:—ਮਾਝ ਦਾ ਗੰਠ ਵਾਲਾ ॥
ਮੱਝੇਲ }

ਮਝੇਲਾ } ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ, ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ
ਮੱਝੇਲਾ } ਦਾ ॥

ਮਝੇਲੀ } ਸ:—ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦੀ ਬੱਧੀ
ਮੱਝੇਲੀ } ਹਲਕੀ ਗੱਭੀ ॥

ਮਟ, ਪੁ:—ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਮਝੀ, ਬਰਾਬਰ ਦਾ ॥

ਮੱਟੀ

ਮੱਟ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਲ ਚੀਜ਼ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਗਿੱਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਪ ॥

ਮਟਕ, ਸ:—ਨਖਰਾ, ਦਿਖਾਵਾ, ਠਾਝ ॥

ਮਟਕਣ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਜੀਗਲੀ ਬੂਟਾ, ਨਖਰਾ, ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਚੀ ਚੀ) ॥

ਮਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣਾ, ਨਖਰੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮਟਕਾ, ਪੁ:—ਮੱਟ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਕੜਾਕਾ ਕਢਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕੱਢਣਾ, ਅਖ ਮਾਰਨੀ ॥

ਮਟਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਮਟਕਾ, ਚਾਂਦੀ, ਮੱਘੀ ॥

ਮਟਕੌੜਾ, ਪੁ:—'ਅੱਖ ਮਟੱਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਟਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਨਾਜ ਰਿੰਨ੍ਹ ਦੇ
ਮੱਟਰ } ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਟਰ, ਵਿ:—ਜੋਹੜੀ ਗਊ ਦੁੱਧ ਉਤਰਨ ਜਾਂ ਦੇਵੇ ॥

ਮਟਰੂਆਂ, ਪੁ:—ਲਿੰਸਾ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਪਰ ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਟਾਕਾ, ਸ:—ਕੜਾਕੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਮਟੀ, ਸ:—ਮਝੀ, ਸਮਾਧ ॥

ਮੱਟੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਪੇਂਡੀ ॥

ਮੱਟੀ ਲੋਹਾ

ਮੱਟੀ ਲੋਹਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਲਾਲ ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ ।

ਮੱਟੀਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੁਕਾਰਾ ॥

ਮੱਟ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮੱਠ ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠ, ਪੁ:—ਮਥੂ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ,
ਅਖਾੜਾ ॥

ਮੱਠਤ, ਸ:—'ਮਿਠਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕੱਚਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਮੱਠਲੂਣਾ, ਵਿ:—ਰਤ ਕੁ ਲੂਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਜਾ
ਸਲੂਣਾ ॥

ਮੱਠਾ, ਪੁ:—ਭੱਜਾ ਹੋਯਾ ਦਹੀਂ, ਗਾੜੀ ਛਾਹ ॥

ਮੱਠੀ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਛਿੱਤਾ, ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕੰਮ
ਕਰੇ ॥

ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਠੀ ॥

ਮੱਠਾਸ, ਸ:—'ਮਿਠਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠਿਆਈ, ਸ:—ਮਿੱਠੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਐਵੇਂ
ਮਿੱਠੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ 'ਚੀਜ਼, ਖੰਡ, ਸੀਰਾ,
ਸੀਰਨੀ ॥

ਮੱਠੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘੋਉ ਵਿੱਚ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮੈਦੇ ਦੀ
ਰੋਟੀ ॥

ਮੱਠੁਨ, ਪੁ:—ਭ ਅਕਲ, ਅਹਿਮਕ, ਬੁੱਧ ॥

ਮੱਠੁਨੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਭਰ ਕੇ ਘੁੰਟੀ
ਹੋਈ ॥

ਮੰਢਵਾ

ਮੰਡ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਸਿੱਲ੍ਹੀ
ਧਰਤੀ ॥

ਮੰਡਣ, ਪੁ:—ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸੱਚਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਪੜੇ ਨੂੰ) ਪਾਠ ਚਾੜ੍ਹਣਾ,
(ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ) ਪਾਠ ਚਾੜ੍ਹਣਾ, (ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ)
ਰਗੜ ਕਰਨਾ, ਚਿਪਚਿਪੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਅਕੜਾਉਣਾ ॥

ਮੰਡਪ, ਪੁ:—ਛੱਪਰ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਬਨਾਯਾ
ਹੋਯਾ ਘਰ, ਮੰਦਰ ॥

ਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਮੋਰਾ, ਗੁਲਾਈ, ਚੱਕਰ, ਵਲਗਣ,
ਰਾਸ, ਵੱਡੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਮੰਡਲੀ, ਸ:—ਦੋਲੀ, ਕੱਠ, ਸਭਾ ॥

ਮੰਡਵਾ, ਪੁ:—'ਮੰਡਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਮੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮੰਡਾਈ, ਸ:—ਮੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਡਾਸਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਯਾ
ਕਪੜਾ ਦਾ ਲਤਾ ॥

ਮੰਡਿਆਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਛੁੱਤ, ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਡੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਿਨਸ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦੀ
ਥਾਂ, ਵੱਡਾ ਬਜਾਰ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰਿਆਸਤ ॥

ਮੰਢਵਾ, ਪੁ:—'ਮੰਡਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਢਾ

ਮੰਢਾ, ਪੁ: ਕਮਾਤਾ ਦਾ ਮਤਾ ਜੋ 12 ਆਦਿ 1, ਜ
ਕੁੜੀ ਦਾ ਪੇਉ, ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਂਦਾ ਹੈ ।

ਮਵੇੜ, ਪੁ: 'ਮਧੋੜ' ਵੇਖੋ

ਮਣ, ਪੁ: ਚਾਲੀਆਂ ਸੋਰਾਂ ਦਾ ਭੱਲ ।

ਸ: ਮੁਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਬੈਠੀ, ਸੱਪ ਦੇ
ਸਰ ਦੀ ਮਣੀ ਜਾ ਰਤਣ ॥

ਮਣਮਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਸੰਕਲਪ ਕਰਨਾ, ਧਰਮ
ਅਰਥ ਦੇਣਾ, ਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ
ਦੇਣਾ, ਚੁਲੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਮਣਸਾ, ਸ: 'ਮਨਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਣਸ ਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਚੁਲੀ ਪੁਆਉਣੀ, ਪੁੰਨ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ।

ਮਣਸਾਤ, ਸ: ਮਰਦ ਦਾ ਨਾਪ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ
ਹੱਥ (ਤਲਾਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਭੁੰਘਾਈ) ॥

ਮਣਸਾਮੀ (ਵਾਂ), ਪੁ: ਬੋੜਾ ਫੇਰਾ ਮੀਂਹ ਸਿਸ
ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਰਨੇ ਰਹਿ ਜਾਏ (ਬੁਰਾ ਸਰਾਨਾ),
ਮਣਸਣ ਜੋਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਨਿਕੰਮੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਮਣਹਾਸ, ਪੁ: ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਮਣਕਾ, ਪੁ: ਮਾਲਾ ਦਾ ਦਾਣਾ, ਚਰਖੇ ਦੇ ਭੋਕਲੇ
ਵਿੱਚ ਥੀੜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਈ ਹੋਈ ਗੋਲ ਚੀਜ਼,
ਪਿਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਣਤਾ, ਸ: 'ਮਨਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਣਾ (ਣਾਂ), ਵਿ: ਮਣ ਵਾਲਾ (ਜਿ ਮਣਾ ਅਰਥਾਤ
ਤਿੰਨ ਮਣ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਣ ਭਾਰ
ਢੁਕਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਮਤ ਫੇੜ (ਜਾਂ)

ਮਣਾ ਕਣੀਆਂ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਕਈ ਮਣ, ਇਲ
ਵਿਚ ਬਹੁਤ ॥

ਮਣਾਂ ਮੂੰਹ } ਵਿ: ਕਈ ਮਣ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ॥
ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ }

ਮਣੀ, ਸ: ਵੀਰਜ, ਰਤਣ, ਹੰਕਾਰ, ਹਉਮੈ ॥

ਮਤ, ਪੁ: ਧਰਮ, ਮਜਬ, ਪਥ, ਅਕਲ, ਗਾਇ, ਮੱਤ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਨਾਂ, ਇਹ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜੋ (ਮਤ
ਉਹ ਆ ਜਾਵੇ) ॥

ਮਤ ਮਤਾਂਤਰ, ਪੁ: ਅਨੇਕ ਮਤ ਜਾਂ ਪੰਥ ॥

ਮੱਤ, ਸ: ਸਲਾਹ, ਸਿੱਖ (ਦੇਣਾ) ਸਮਝ, ਰਾ,
ਖਿਆਲ ॥

ਮੱਤ ਹੀਣ (ਣਾ), ਵਿ: ਬੇ ਅਕਲ, ਦੁਰਖ,
ਬੁੱਧ ॥

ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਅਕਲ ਜਾਂ ਹੋਸ਼ ਨ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੱਤ ਵਾਲਾ, ਵਿ: ਸਮਝ 'ਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ,
ਚਤਰ ॥

ਮਤਹਿਤ, ਵਿ: ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੋਣਾਂ, ਤਾਬਿਆ, ਨੇਬ,
ਅਧੀਨ ॥

ਮਤਨ, ਵਿਸਮਯ: — 'ਮਤਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਤਬਲ } 'ਮਤਬਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਤਬਲੀ }
ਮਤਬਲੀਆਂ }

ਮਤ ਫੇੜ (ਜਾਂ), ਪੁ: ਮੁਲਾਕਾਤ, ਟਾਕਰਾ,
ਤਗੜਾ ॥

ਮੰਤ੍ਰ

ਮਤਾਬੀ

ਮੰਤ੍ਰ } ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਦਾ ਬਚਨ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਾਣੀ,
ਮੰਤਰ } ਸਲਾਹ, ਵੇਦ ਵਾਕ ॥

ਮੰਤਰ ਚਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਦੂ
ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਣਾ } ਕਰਨਾ ।
ਮੰਤਰ ਮਾਰਨਾ }

ਮੰਤਰ ਜੰਤਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਠਾ ॥

ਮੰਤਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੇਲਾ ਬਨਾਉਣਾ, (ਗੁਰੂ ਦਾ)
ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ।

ਮੰਤਰੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮਾਰੇ, ਜਾਦੂਗਰ, ਸਲਾਹ
ਮੰਤ੍ਰੀ } ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਤਰੇਆ } ਪੁ: ਵ:—ਜਿਸ ਭਰਾ ਦੀ ਮਾ
ਮਤਰੇਰਾ } ਹੋਰ ਹੋਵੇ ਭਰਾ) ।
ਮਤ੍ਰੇਆ } ਵ:—ਜੋ ਸੱਕਾ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਮਤ
ਮਤ੍ਰੇਆ } ਰੇਆ ਚਾਰਾ ਸਲਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਤਰੇਈ } ਸ: ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਸੱਕੀ ਨਹੀਂ, ਪੇਉ ਦੀ
ਮਤ੍ਰੇਈ } ਦੁਜੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਤਲਬ, ਪੁ:—ਆਰਥ, ਮਨੋਰਥ, ਅਸਲੀ ਕੰਮ,
ਮਨਸਾ, ਖਰੀਜਣ, ਸਖਬ ॥

ਮਤਲਬ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ
ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮਤਲਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਸਸਤਾ ਵੇਚਣਾ
ਬਹੁਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦੇ ਰੁਪਯਾ ਹੁਦਾਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮਤਲਬ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਵਿੱਚ
ਆਉਣਾ, ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਮਤਲਬ ਦਾ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਤਲਬੀ, ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਮਤਲਬ ਵੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਸਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝ
ਵੱਖਣਾ ।

ਮਤਲਬੀ } ਵਿ:—ਜੋ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਤਲਬ
ਮਤਲਬੀਆ } ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ।

ਮਤਲਬੀ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਤਲਬੀ, ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਮਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਜਾਂ ਦਿਲ 'ਚਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਤਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਨਸ਼ਈ, ਮਸਤ, ਖਾਗਲ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਮਤਾ, ਪੁ:—ਪੰਥ, ਸਲਾਹ, ਮੱਥ, ਕੱਠੇ ਮਿਲਕੇ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮਤਾ ਪਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਲ ਕੇ ਸਲਾਹ
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ } ਕਰਨੀ, ਜੁਗੁਤਾਂ ਸੋਚ-
ਲੀਆਂ, ਸਬ ਦੀ ਇੱਕੋ
ਰੈ ਹੋਣੀ, ਇੱਕਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਤਾਂ, ਵਿਸਮਯ:—ਇਹ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜੋ, ਰੱਬ ਨਾਂ
ਕਰੇ, ਸਾਇਦ ॥

ਮਤਾਹ, ਪੁ:—ਮਾਲ, ਅਸਬਾਬ, ਧਨ ॥

ਮਤਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰੀ ਦਾਰ
ਕਪੜਾ ॥

ਮੱਤਾ ਹੋਇਆ } ਵਿ:—ਮਸਤ, ਮਗਲ, ਰੱਤਾ
ਮੱਤਿਆ ਹੋਇਆ } ਜਾਂ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਤਾਬ, ਪੁ:—ਰੰਦ, ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਤਾਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ॥

ਮੋਢਾ

ਮਤਾਲਬ } 'ਮਤਲਬ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਮਤਾਲਬੀ }

ਮਤੀਰਾ, ਪੁ:—ਤਰਬੂਜ, ਹਦਵਾਲਾ ॥

ਮਤੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਲੰਮਾ ਹਦ-
ਵਾਲਾ ॥

ਮਤੇਆ, ਪੁ: } 'ਮਤੇਆ', 'ਮਤੇਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਤੇਈ, ਸ: }
ਮਤੇਰ, ਸ: }

ਮਥ, ਪੁ: ਸ:—ਸਲਾਹ, ਮਤਾ, ਜੁਗਤ, ਦਲੀਲ ॥

ਮਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਸਾਪਣਾ, ਸੋਚਣਾ,
ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਥੇੜ (ਜਾਂ), ਪੁ:—ਮਥੇੜ ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਉਤਲਾ ਚੌੜਾ
ਪਾਸਾਂ, ਮਸਤਕ ॥

ਮੱਥਾ ਸਰਿਆ, ਪੁ: } ਤੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗਾਲੀ
ਮੱਥਾ ਸੜੀ, ਸ: } ਜੋ ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਮੱਥਾ ਸਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਚਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵਰਨੀ ਚੁੜੀ ਦੇ ਮਥੇ
ਉੱਤੇ ਤਾਰੇ ਲਾਉਣੇ ॥

ਮੱਥਾ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡਾਹੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਨਿਵਾਕੇ ਵੱਢੇ ਦਾ
ਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਸਵਾ ਲਈ ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਲਾਉਣਾ

ਮੱਥਾ ਠਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਫੜਕਣ ਨਾਲ
ਖੁਝ ਸਰਾਬੀ ਦਿੱਸਣੀ ॥

ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਮੱਥੀ
ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ॥

ਮੱਥਾ ਡਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ
ਹੋ ਕੇ ਲੜਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਸਿਰ ਤੇ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਪਿੱਟਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਫੜਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸਿਰ
ਦੁਖਣਾ, ਆਸ ਨਾਂ ਰਾਹੁਣੀ ॥

ਮੱਥਾ ਰਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਠਾਲ ਢੇਠਣਾ,
ਸਾੜ ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ
ਪਰਾਲਭਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਪਿੱਟਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਿਕੱਮੀ
ਸਮਝ ਕੇ ਢੇਠ ਵਾਲ ਨੂੰ ਵੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ
ਮੱਝ ਦੇਣੀ ॥

ਮੱਥੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਹ ਵੇਖਣਾ, ਮਿਲਣਾ,
ਉਜ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਮਿਲਣ ਦੇਣਾ,
ਦੇਖਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ

ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੰਸ ਜਾਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮਥੀਰਾ, ਪੁ:—ਹਟਵਾਲਾ, ਤਰਬੂਜ, ਮਥੀਰਾ ॥

ਮਥੁਨ, ਪੁ:—ਮਥੁਨਾ ਵਿਖੇ ॥

ਮਦ. ਸ:—ਸਰਾਬ, ਨਸ਼ਾ, ਅਮਲ ॥

ਮਦ ਮਾਤ (ਤਾ), ਵਿ:—ਨਸ਼ਾਈ, ਮਸਤ, ਬੇ ਹੋਸ਼ ॥

ਮੰਦ, ਪੁ:—ਹੁਣਰ, ਉਸਤਾਦੀ, ਭੋਜ, ਸਸਤਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਰ, ਵਾਲਾ (ਅਕਲ ਮੰਦ = ਅਕਲ ਵਾਲਾ) ॥

ਵਿ:—ਬੋਝਾ, ਹਲਕਾ, ਸਸਤ, ਹੋਲਾ, ਨਰਮ ॥

ਮੰਦ ਮੰਦ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਆਸਰੇ, ਸਹਿਜੇ ॥

ਮਦਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਜਿਥੇ ਕਾਠੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੰਦਰ, ਸ:—ਸਰਾਇਰਾ, ਸਰਾਹਾ, ਹੁਮੈਰ ॥

ਮੰਦਰ, ਪੁ:—ਘਰ, ਭਵਨ, ਮਾਹਲ, ਧਵਜ, ਥਾਂ, ਸਰੋਰ ॥

ਮਦਰਸਾ } ਪੁ:—ਮੰਤਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਮਦਰਾ, ਸ:—ਸਰਾਬ, ਨਸ਼ਾ, ਅਮਲ ॥

ਮਦਰਾ ਪਾਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣਾ ॥

ਮਦਰਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਦਰਾ ਪੀਵੇ, ਸਰਾਬੀ ॥

ਮਦਾਨੀ

ਮੰਦਲ, ਪੁ:—ਵਡਾ ਭਾਰੀ ਵੱਲ ਇੱਕ ਰੱਖ ॥

ਮੰਦਲੀਆ, ਪੁ:—ਮੰਦਲ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਦਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਚੀਜਾਂ ਦਾ ਭਾਉ ਸਸਤਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਦਾ, ਸ:—ਵਾਂਡਿਆਈ, ਤਰੀਫ਼, ਉਸਤਤ ॥

ਮੰਦਾ, ਵਿ:—ਬੁਰਾ, ਭੋਜਾ, ਖਰਾਬ, ਕਰਮੀ, ਨਿਕੰਮਾ, ਸਸਤਾ, ਬੋਝਾ ॥

ਪੁ:—ਬੁਝਾਇਤ, ਥਕਰੀ ਨ ਹੋਣੀ ॥

ਮਦਾਰ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ, ਸਹਾਯਕ, ਹੁਮੈਰੀ ॥

ਮਦਾਹੀ, ਸ:—ਮੰਤ, ਸਹਾਯਤਾ, ਹੁਮੈਰ ॥

ਮਦਾਨ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੱਧਰੀ ਥਾਂ, ਅਖਾੜਾ, ਰੁੱਖ ॥

ਮਦਾਨ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਝੇ ਜਾਣਾ ॥

ਮਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹ ਕੇ ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਦੇਣਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਮਦਾਨ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਮਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨ ਨੂੰ ਥਾਂ ਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਮਦਾਨੀ, ਸ:—ਜਲੋਬੀਆਂ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾ, ਘੋਲ ਕੇ ਖਮੀਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਵਿ:—ਮਦਾਨ ਦਾ ॥

ਮਦਾਰ

ਮਦਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੀਰ, 'ਮਦਾਰ' ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਮਦਾਰਣ, ਸ: } ਜੇ ਮਦਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨੇ, ਜਾਦੂਗਰ,
ਮਦਾਰੀ, ਪ: } ਹੁਕ ਨਾਇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ॥

ਮਦੀਨ, ਸ:—ਜਨਾਨੀ ਦੀ ਜਾਤ (ਕਿਸੇ ਜਨੰਗ ਦੀ) ॥

ਮਦੀਲ } ਸ:—ਇੱਕ ਥਰੀਕ ਮਲਮਲ ਦੀ ਜਾਂ
ਮਦੀਲ } ਜ਼ਿਲੇ ਵਾਲੀ ਰੇਸ਼ਮੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਪਗੜੀ ॥

ਮਦੀਲਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਫੈਲਾ

ਮਦੀਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਫੈਲ, ਵੱਡਾ ਭਾਂਬੇ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਮਦਿ, ਪੁ:—ਬਤਾਇਤ, ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਦੂਲਾ, ਪ: } ਜੋ ਕੰਥਲ, ਪੁਰਾਣੀ ਗੋਦੜੀ ॥
ਮਦੂਲੀ, ਸ: }

ਮਦੇਰਾ, ਪੁ:—ਮਦਾ, ਬੁਝ, ਕਲ ॥

ਵਿ:—ਸਸਤਾ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਮਦੇਰਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਹੀਜ ਦੀ ਬੁਝ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮਧ, ਸ:—'ਮਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਧ, ਪੁ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅਵ:—ਗੋਭੇ, ਵਿਚਕਾਰ ॥

ਮਧਦੂਦਨ, ਪੁ:—ਮਧ ਰਾਕਸ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਸ਼ਣ ਜੀ ॥

ਮਨ ਚਲਾ

ਮੱਧਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਮਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਸ਼ੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮੱਧਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿਧਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਧਣਾ }

ਮੱਧਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਭਾਰ ॥

ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦਾ, ਸੁਸਤ, ਖਾਸਾ, ਆਮ ॥

ਮਧਰਾ, ਵਿ:—ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਦਾ, ਬਾਹਮਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਮਧਾਣਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮਧਾਣੀ, ਇੱਕ ਘਾਹ ਜਿਸ ਦਾ ਝੁਲ ਮਧਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਮਧਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਆਦਿਕ ਰਿੜਕਦੇ ਹਨ ॥

ਮਧੁਰਾ, ਵਿ:—ਮਿੱਠਾ, ਮਨ ਛਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ (ਗਾਗ) ॥

ਮਧੁਕੜੀ, ਸ:—ਚੋਟੀ (ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮਧੜ } ਪੁ:—ਟੱਪੀ ਜਾਂ ਖੰਗ ਦੇ ਉੱਪਰ
ਮਿੜ } ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੰਨ੍ਹ ॥

ਮਦੋਲਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਚੌਥਾ ਨਾਲ ਮਲਣਾ,
ਮਦੋਲਣਾ (ਨਾ) } ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ, ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤਨਾ (ਕਪੜਾ, ਕਾਗਜ਼ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਨ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਆਤਮਾ, ਦਿਲ, ਜੀ ॥

ਮਨ ਚਲਾ, ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ, ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪਾਂ ਲੱਦਣੀਆਂ

ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪਾਂ ਲੱਦਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਨੇ
ਮਨ ਦੇ ਲੱਭੁ ਭੋਰਨਾ } ਖਿਆਲ ਰ
ਰਨਾ ॥

ਮਨ ਦੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਛਿਅ
ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਨ ਦੀ ਮੋਜ, ਸ:—'ਮਨ ਮੋਜ' ਵੇ ॥

ਮਨ ਪਸਿੰਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥

ਮਨ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਮ ਕਰਨਾ ॥

ਮਨ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਨ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਜ ਆ ਜਾਣਾ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮਨ ਭਾਉਣਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥
ਮਨ ਭਾਉ-ਦਾ }

ਮਨ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਨਾ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ,
ਸਹਿਣਾ ॥

ਮਨ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇੱਕਾ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ
ਖਿਆਲ ਹੋਣਾ ॥

ਮਨ ਮੁਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁਨ੍ਹ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਮੰਨੇ,
ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ ॥

ਮਨ ਮੋਹਨ, ਵ:—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖਿਚੇ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਮਨ ਮੋਜ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ,
ਅਨੰਦ ॥

ਮਨ ਮੋਜੀ, ਵਿ:—ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ, 'ਜੋ ਆਪਣੇ
ਮਨ ਦਾ ਮਰਜੀ ਕਰੇ ॥

ਮਨਜੁਰੀ

ਮਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਮੋਹਣਾ, ਦੂਰੇ ਦੇ ਦਿਲ
ਦੀ ਖੋਭਣਾ ॥

ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਝਣਾ, ਦਲੀਲ
ਫਰਨੀ ॥

ਮਨੋ, ਪ:—ਮੋਟੀ ਹੱਟੀ, ਰੋਟ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁੱਝਣਾ
ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮਨਸਾ, ਸ: ਮਰਜੀ, ਚਾਹ, ਇਰਾਦਾ, ਮਨੋਰਥ,
(ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ) ॥

ਮਨੁ } ਪੁ:—ਖੋਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਾ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ
ਮਨੁ } ਦਾ ਉੱਚ ਬੜਾ ਮਸ ਉੱਚ ਫਸਲਾ ਦਾ
ਰੱਖਾ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ
ਹਟਕਣਾ ਜਾਂ ਵਰਜਣਾ (ਮਨੁ ਕਰਨਾ) ॥

ਮਨਹੋਣਮਾਂ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਨਕਤੀਆ, ਸ: (ਬਹੁ) ਕਈ ਮਨ, ਬਹੁਤ
ਸਾਰੀ (ਬੀਜ) ॥

ਮਨਕਥੀ, ਸ:—ਬੇ ਵੰਗੀ ਤਰਾਂ ਥਣਥੀ ਹੋਈ
ਜਾਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਰੀਜ ॥

ਮਨਕੜੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ ਦੀ
'ਭੰਗੀ ਮੋਢਾ' ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਨੱਦਾ, ਪ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਯਾ ਮੋਟਾ ਅੰਗੂਰ ॥

ਮਨਖੱਟੂ, ਪੁ: ਵਿ:—'ਮੱਟੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਨੱਖਾ, ਵਿ:—'ਮਨਾਖਾ' ਵੇ ॥

ਮਨਜੁਰ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਹੋ ਬਿਆ, ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਮਨਜੁਰੀ, ਸ:—ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਹੁਕਮ, ਅੱਗਿਆ ॥

ਮਨਜੁਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ

ਮਨਜੁਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨੌਕਰੀ ਮਗਰੋਂ
ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਿਠਸ਼ਲ ਮਨਜੁਰ
ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ॥

ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਖੇ ਰੱਖਣਾ, ਆਦਰ ਕਰਨਾ,
ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ, ਵਸਾਹ ਕਰਨਾ, ਮਿਥਣਾ,
ਦੁਏ ਦਾ ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ,
ਸੁੱਖਣਾ, ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨੀ ॥

ਮੰਨਤ, ਸ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਦੁਏ ਦਾ
ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ॥

ਮੰਨਤਾ, ਸ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਗਲ,
ਇਜ਼ਤ ॥

ਮਨਤਾਰੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ॥

ਮਨਰਾਹ, ਵਿ:—ਚੱਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤ ਜੋ ਰਾਹਿਆਂ ਨਹੀਂ
ਗਿਆ ॥

ਮਨਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਰੋਕ, ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਦਾ
ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ, ਪਰਮ ਦੇ ਬਿਰੁੱਧ, ਨਾਲੇ 'ਮਨ੍ਹਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮਨਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਠ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜੋਰ
ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਉਣਾ,
ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ॥

ਮਨਾਹੀ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬੰਧਾ, ਨਾਂ ਕਰਨ ਦਾ
ਹੁਕਮ ॥

ਮਨਾਖਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਨਾਂ
ਸੱਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਝ ਖਰਾਬ ਹੋ, ਅਨ੍ਹਾ ॥

ਮਨੇ ਕਰਨਾ

ਮਨਾਮਨੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮਨਾਮੁਨੀ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਵਿਰੋਧ, ਕੀਨਾ ॥

ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ } ਵਿ:—ਅਕਲ ਅਤੇ
ਮੰਨਿਆ ਪਰਵੰਨਿਆ } ਨੇਕੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ,
ਜਿਸ ਦਾ ਆਦਰ
ਸਖ਼ ਕਰਨ ॥

ਮਨਿਆਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੌਤੀ
ਖਰਾਉਣੇ ਆਦਿਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਨਿਆਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਮੌਤੀ ਆਦਿਕ, ਮਨਿ-
ਆਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ॥

ਮਨੀ, ਸ:—ਵੀਰਜ, ਰਤਨ, ਹੰਥਾਰ, ਹਥੀਏ ॥

ਮਨੀ ਆਡਰ } ਪੁ:—ਗਾਥਾ ਖਾਣੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ
ਮਨੀ ਆਰਡਰ } ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੰਨੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ, ਰੋਟੀ (ਭਖੀਰਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਮਨੀਦਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਮੁੰਡਾ ॥

ਮਨੀਦਰੀ, ਸ:—ਮਨੀਦਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਮੁੱਖ } ਪੁ:—ਆਦਮੀ, ਬੰਦਾ, ਜਣਾ, ਪੁਰਖ,
ਮਨੁੱਖ } ਮਰਦ ॥

ਮਨੁਆ, ਪੁ:—ਮਨ, ਦਿਲ, ਖਾਦਰ ॥

ਮਨੂਰ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੇਲ, ਸਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਇੰਟੀ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਭਿੱਕਾ ॥

ਮਨੇ }
ਮਨੇ ਕਰਨਾ } 'ਮਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਨੋ

ਮੰਨੋ } ਸਃ—ਬਿਮਾਰੀ, ਰੋਗ, ਪੀੜ, ਦੁੱਖ ।
ਮੰਨੋ }

ਮਨੋਹਰ, ਵਿਃ—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਲਏ, ਸੋਹਣਾ,
ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ॥

ਮਨੋਰਥ, ਪੁਃ—ਬਿਛਿਆ, ਪਰੋਜਨ, ਰਾਹ,
ਲਾਲਸਾ, ਮਰਜੀ ॥

ਮਨੋਤ, ਸਃ—ਮੰਨਤ, ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਲਿਹਾਜ਼ ॥

ਮਨੋਤੀ, ਸਃ—ਦੁਏ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪ ਰਕਮ ਦੇਣ
ਦਾ ਕਰਾਰ ।

ਮਪਤ, ਸਃ—ਮਾਪ, ਮਿਣਤੀ ॥

ਮਬਾਰ, ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨੀਆ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ
ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁੱਟਾ ।

ਮਮਦੀ } ਸਃ—ਛੱਤ ਚਿੱਤੀ ਬੰਨਿਆ ਹੋਯਾ ਨਿੱਕਾ
ਮਮਦੀ } ਰੁਖਾਰਾ, ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰਲੀ ਛੱਤ,
ਮੋਟੀ ॥

ਮਮਤਾ } ਸਃ—ਮੋਹ, ਉਲਾਦ ਦਾ ਪਿਆਰ,
ਮਮਤਾ } ਆਦਰ, ਲੋਭ, ਅਪਣਤ ॥

ਮੰਮੀ, ਪੁਃ—‘ਮ’ ਅੱਖਰ, ਥਣ, ਜਨਾਨੀ ਦੀ
ਛਾਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਮੁਸਲ-
ਮਾਨ ॥

ਮਮਾਣ, ਪੁਃ—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ।

ਮਮਾਣੀ, ਸਃ—ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਜਿਆੜਤ ।

ਮਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਬਚੇ
ਦਾ ਬੱਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਮਿਲਬਿਲਾਉਣਾ,
ਫਰਿਆਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮਰਹੋਤ੍ਰਾ

ਮਮਿਆਈ, ਸਃ—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ
ਹੋਈ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਮੀਰ (ਰਾ), ਪੁਃ—ਸੁਰਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਮੀਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਪਚਾੜੀ ਬੂਟੀ ॥

ਮਮੂਲ, ਪੁਃ—ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਨੇਮ ॥

ਮਮੂਲੀ, ਵਿਃ—ਸਧਾਰਣ, ਆਮ ॥

ਮਮੇਸੀ, ਸਃ—(ਬਹੁੜ) ਬਵਾਸੀਰ ਦਾ ਮਹੁਕਾ ॥

ਮਮੇਸੀਆ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਹੋਵੇ ॥

ਮਮੋਲਾ, ਪੁਃ—ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੌਦਾ ।

ਮਮੋਲੀ, ਸਃ—‘ਪੀਲਕ’ ਵੇਖੋ, ਮਮੋਲੇ ਦੀ
ਮਈਨ ॥

ਮਰਸੀਹਾ, ਪੁਃ—ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਮੌਏ ਹੋਏ ਜਾਂ ਮਰੀਦ ਦੇ ਹਾਲ ਦਰਦ
ਨਾਲ ਬਿਆਣ ਕੀਤੇ ਹੋਣ, ਹਸਨ ਅਤੇ
ਹੁਸਨ ਦੇ ਸਗ ਦੇ ਗੀਤ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਮਰਸੀਹਾ ਖ਼ਾਂ, ਪੁਃ—ਮਰਸੀਹੇ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਸੀਹਾ ਖ਼ਾਨੀ, ਸਃ—ਮਰਸੀਹੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰਹਮ, ਸਃ—‘ਮਲੁਮ’ ਵੇਖ ॥

ਮਰਹਾਈ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ॥

ਮਰਹੋਜਾ, ਪੁਃ—ਖੜੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਮਰਕੇ

ਮਰਕ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿਃ—ਬਜ਼ ਅਖ ਹਕ, ਮਸਾਂ
ਮਸਾਂ ॥

ਮਰਖਾਈ, ਸਾ—ਚੋਰ ਪਕਾਰਣ ਵਾਲ ਨੇ ਜੋ
ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ॥

ਮਰਗ } ਸਃ—ਮੌਤ, ਕਾਲ
ਮਰਗੜੀ }

ਮਰਗਾਨ, ਃ—ਹਰਨ ਦੀ ਖੋਲੜੀ ॥

ਮਰਚ, ਸਾ—‘ਮਿਰਚ’ ਵੇਖ ॥

ਮਰਜ, ਸਃ—ਰੋਗ, ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਮਰਜੰਗ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਥਾਜਾ ॥

ਮਰਜਾਦ, ਪੁਃ } ਨੌਮ, ਦਸਬੂਰ, ਰੀਤ, ਪਦਵੀ,
ਮਰਜਾਦਾ, ਸਃ } ਥਾਂ, ਜੁਗਤ ॥

ਮਰ ਜਾਣ', ਕ੍ਰਿਃ—‘ਮਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰਜੀ, ਸਃ—ਇਛਿਆ, ਖੁਸ਼ੀ, ਚੋਣ, ਮਤਲਬ,
ਸਲਾਹ ॥

ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਆਪੇ, ਕਿਸੇ
ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ॥

ਮਰਜੀ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇਕੋ ਜੇ ਹੋਣੀ, ਮਰਜਾਂ
ਮੁਾਜਬ ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਜੀਉ } ਵਿਃ—ਸੁਖ, ਕੰਦੂਸ, ਗਰੀਬੀ ਦੀ
ਮਰਜੀਉੜਾ } ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਵਾਲਾ, ਜੋ
ਸਥ ਦੁਖ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨ
ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ,
ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਤੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦੂਦ

ਮਰਤਬ', ਪੁਃ—ਦਰਜਾ, ਪਦਵੀ, ਹੁੰਦਾ, ਵੇਰੀ,
(ਬਈ ਮਰਤਬਾ) ॥

ਮਰਤਬਾਣ, ਪੁਃ—ਵੱਡੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਚੌੜੇ ਵਿੱਚ
ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮਰਦ, ਪੁਃ ਪੁਰਸ, ਮਨੁੱਖ, ਬਹਾਦਰ, ਜੁਆਨ,
ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦ ਮਰਦ ਪਾਣੀ, ਪੁਃ—ਜੋ ਪਾਣੀ ਮਰਦ
ਦ ਹੱਦ ਜਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਨ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਨਿਭਰ
ਹ ਕੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਕੇ ॥

ਮਰਦਉ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਮਨੁੱਖ
ਪਣਾ ॥

ਮਰਦੰਗ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਥਾਜਾ, ਤਬਾਲਆ ਦੀ
ਜੋੜੀ ॥

ਮਰਦੰਗੀ, } ਪੁਃ—ਮਰਦੰਗਾ ਥਜਾਉਣ
ਮਰਦੰਗੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦਨ, ਪੁਃ—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਾਲਸ,
ਰਗੜਾ ॥

ਮਰਦੀ, ਸਃ } ‘ਮਰਦਉ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰਦਾਨਗੀ, ਸਃ }

ਮਰਦਾਨਾ } ਵਿਃ—ਮਰਦਾਂ ਵਾਲਾ, ਮਰਦਾਂ
ਮਰਦਾਵਾ } ਦਾ ॥

ਮਰਦੂਦ, ਵਿਃ—ਨਿਕੰਮਾ, ਫੇਜ਼ਾ, ਖਰਾਬ
(ਗਾਲੀ)

ਮਰਨ

ਮਰਨ, ਪੁ:—ਮੌਤ, ਘਾਲ, ਨਿਗਦਰੀ ।

ਮਰਨ ਚਾਰ (ਰਾ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਮਰਨਾ ਹੈ
ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ } ਮਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ।

ਮਰਨ ਜੋਗ, ਵਿ:—ਮਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਾਸੁ ਮਾਣ ॥

ਮਰਨ ਦੀ ਵੇਹਲ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ
ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਛੱਡਣਾ, ਜਿੰਦ ਨਿਕਲਣੀ,
ਬਹੁਤ ਚਾਰ ਹੋਣੀ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ; ਦੁੱਖ
ਸਹਿਣਾ, ਬੁਖਲਾਉਣਾ, ਹੌਲੇ ਪੈਣਾ, ਜਾਂਦੇ
ਰਹਿਣਾ, ਖੋੜ ਵਿਚ ਨਕਾਰੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਨਾਉ, ਵਿ:—'ਮਰਨਹਾਰ' ਵੇਖੋ ।

ਮਰ ਪਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ
ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਗਮ ਜਾਂ ਰੋਗ ਨਾਲ ਸਰੀਰ
ਲਿਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਮ, ਪੁ:—ਭੇਤ, ਗੁੱਸੀ ਗੱਲ, ਅਸਲੀ ਮਤ-
ਲਬ ॥

ਮਰਮਤ, ਸ:—ਤੁੰਗ ਥੋੜਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਪਾਟੇ
ਨੂੰ ਸੀਉਣਾ ॥

ਮਰਮਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੰਟਾ ਨਰਮ ਪੱਥਰ ॥

ਮਰਮਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਜਣਨ ਦਾ ਦੁੱਖ
ਸਹਿਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਮਰਮਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁਤ) ਦੁੱਖ, ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਦੀ
ਖੀੜ ॥

ਮਰਾਕਬਾ

ਮਰਲਹ } ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪ, ਕਨਾਲ
ਮਰਲਾ } ਦੀ ਵੀਜਵਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਰ ਵੈਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਲੱਦ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜਿੰਦਾਂ
ਕੱਢੇ ।

ਮਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰ ਪੁਆਉਣਾ, ਕਟਵਾਉਣਾ,
ਜਿੰਦ ਕਢਵਾਉਣਾ, ਮੋਕੜ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਵਿੱਚ ਫਸਵਾਉਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰਵਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਾਂ
ਮਦੁਰੀ ।

ਮਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਪੜੀ ਵਾਲੀ
ਵੇਲ ॥

ਮਰੜ ਮਰੜ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ (ਚਬਣਾ) ॥

ਮਰਾ, ਪੁ:—ਗੋਲੀ ਥਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ
ਬਚਣ ॥

ਮਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਮਰਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਰ ਸ, ਪੁ:—ਜਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਰਸਾ,
ਦਾਇਰਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮਿਲੇ ।

ਮਰਾਸਣ, ਸ: } 1. ਕ ਜਾਹ, ਰੂਮ, ਗਵੱਯਾ ॥
ਮਰਾਸੀ, ਪੁ: }

ਮਰਾਕਬਾ, ਪੁ:—ਰੱਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਗਲ
ਹੋ ਜਾਣਾ (ਮਰਾਕਬੇ ਜਾਣਾ) ।

ਮਰਾਜ

ਮਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਹਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਸਮਾਨ
ਉੱਤੇ ਬੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰਾਤਬਾ, ਪੁ:—‘ਮਰਤਬਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰੀ, ਸ:—ਥਵਾ, ਮੋਤ, ਜਿਸ ਰੋਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ
ਮਰਣ (ਪੈਲੀ) ॥

ਮਰੀਡਾ, ਪੁ:—‘ਮਰੂਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਮਰਵਾਉਣਾ ।

ਮਰੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਦਾਰ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸ
ਦੇ ਫੁੱਲ ॥

ਮਰੂਡਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਜੀ ਹੋਈ ਕਣਕ ਆਦਿਕ
ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਰਲਾਕੇ ਗੋਲਾ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਰੋ ਜੀਉਜਾ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਮਰਜੀਉਜਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਮਰੋੜ (ੜਾ), ਪੁ:—ਵਲ, ਜੋੜ ਦਾ ਮੁੜ
ਜਾਣਾ, ਮਚਕੋੜ, ਵੱਟ, ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜ
ਅਤੇ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਪਖਾਨੇ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ॥

ਮਰੋੜ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਮਰੋੜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰੋੜ ਸਿੱਟਣਾ }

ਮਰੋੜ ਫਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਲ
ਸੁਲ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਮਰੋੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਵਲਣਾ, ਵਟ
ਪਾਉਣਾ, ਮਚਕੋੜਨਾ, ਘੋਲ
ਮਰੋੜਣਾ } ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਲਕ

ਮਰੋੜਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਰੋਸੀਆਂ ਜੀ ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟ
ਮਰੋੜੀ, ਸ: } ਖਲ੍ਹ ਕ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਘੁੰਗੀ, ਵਲ,
ਹੋਰ ਵੇਰ, ਵੇਰ, ਬਦਲਾ ॥

ਮਲ, ਪੁ: ਸ:—ਮੇਲ, ਹੀਦ, ਬਿਸਰਾ ॥

ਮੱਲ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ, ਭਲਵਾਨ, ਮੌਦਾ ਆਦਿ ॥

ਮੱਲ ਮਰੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਜੋਗਵਰ, ਜਬਰ ਦਸਤ,
ਝੱਟਾ ।

ਮੱਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਲੁੱਪ, ਪੁ:—ਪਖਾਨੇ ਦੇ ਗਹ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਕੀੜਾ ।

ਮੱਲੁਮ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਜਾਂ ਘਾਉ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਬੰਧੀ ਦੁਆ ॥

ਮੱਲੁਮ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਮੱਲੁਮ ਆਦਿਕ ਲਾਕੇ
ਉੱਪਰ ਪੱਟੀ ਬੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਮੱਲੁਜ, ਪੁ:—ਬੇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੀਦਕੀ,
ਰੂੜੀ, ਰੋਹ ॥

ਮਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ,
ਕਣ ਬੋਰ ॥

ਮਲ੍ਹਾਰੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ‘ਗਾਗ, ਚਾਉ,
ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਮਲ੍ਹੀ, ਸ:—‘ਮਸਤ ਸਾਜ ਕ ਚੱਲ ਰਾਮੀ ਹੋਈ ॥

ਮਲਕ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੜੀਆਂ
ਦਾ ਨਾਉਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਰ ।

ਮਲਕ ਦਿੱਤੀ

ਮਲਕ ਦਿੱਤੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਮਲਕਤੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਕਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਲਗਿਆਂ ਝੋਕਣਾ,
ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਜੀ ਕੱਗ ਹੋਣਾ ॥

ਮਲਕੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਆਸਤੇ,
ਸਹਿਜੇ ॥

ਮਲੰਗ, ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਫਕੀਰ, ਜੋ ਪਰਵਾਹ ਮੋਜੀ ਆਦਮੀ ॥

ਮੱਲਗੁਜਾਰ, ਸ:—ਅਲਾਕਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਖਾਸ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਲੱਟਰੀ, ਵਿ:—ਵੇਜੀ, ਜੀਰੀ ॥

ਮੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਜਾ ਕਰਨਾ, ਥਾਂ ਰੋਕਣੀ,
ਮੋਟਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੱਲਣੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰ ਤੀਮਤ, ਮੋਟੀ ਵੱਟੀ ।

ਮਲਤ, ਪੁ:—ਘਸਿਆ ਹੋਯਾ ਰੁਪਯਾ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਸਿੱਕਾ ।

ਵਿ:—ਘਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਖੋਟਾ (ਸਿੱਕਾ), ਬੁਰ
(ਦਿਨ, ਗਰ) ।

ਮਲਨ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ, ਥਰੀਕ ਕੱਖ, ਖੋੜਿਆ ਹੋਯਾ
ਘਾਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਮਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਘਸਾਉਣਾ, ਰਿਬਨਾ,
ਝੋਲਣਾ ॥

ਮਲਨਾ ਦਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਨਾ ॥

ਮਲਾ

ਮਲਬਾ, ਪੁ:—ਲੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ
ਖਰਚ ਦੀ ਰਕਮ, ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਘਰ ਦੀ
ਮਿੱਟੀ, ਕੂੜਾ ॥

ਮਲਮ, ਸ:—'ਮੱਲੂਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਮਲ, ਸ:—ਅਸਹੂਰ ਥਰੀਕ ਕਪੜਾ ॥

ਮਲਮਾ (ਮੀ), ਸ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਚੋਗ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨੀ ਨਿਕਲੇ (ਚੱਲਣ
ਵਿੱਚ ਪੈਰ), ਸੁੱਕਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਲਨ ਦੀ
ਲੋੜ ਹੋਵੇ (ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਆਟਾ ਜਾਂ
ਉਸ ਦੀ ਚੋਟੀ) ॥

ਮਲਮਾਸ, ਪੁ:—ਲੌਦ ਦਾ ਮਹੀਕਾ ॥

ਮਲਮੇਟ, ਪੁ:—ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਆਏ,
ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਮਲਬਈ, ਪੁ: } ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਮਲਵੇਣ (ਨ), ਸ: } ਜਾਂ ਵਾਲੀ ॥

ਮਲਵਈਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਮਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਲਵਾਂ, ਪੁ:—'ਮਲਬਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਲਵਾਈ, ਸ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਮਲਵਾਣੀ, ਸ:—ਧੋਣ ਧਾਣ, ਕੱਟੇ ਧੋਣ
ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ॥

ਮਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ॥

ਮਲਾਇਕ

ਮਲਾਇਕ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਵਰਿਸ਼ਭੇ ।

ਮਲਾਈ, ਸ:—ਕੜੇ ਹੋਏ ਦੁੱਧ ਦੀ ਉਪਰਲਾ ਜਮਾਉ ॥

ਮਲਾਈ ਦੀ ਬਰਫ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਜਮਾਯਾ ਹੋਯਾ ਦੁੱਧ ਮਿੱਠਾ ਪਾਕੇ ॥

ਮਲਾਹ, ਪ:—ਬੇੜੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਮਲਾਹੀ, ਸ:—ਮਲਾਹ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ।

ਮਲਾਹੀਰ, ਪੁ:—ਬਦਾਮੀ ਰੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਿੜੀ ॥

ਮਲਾਹੀਰੀ, ਵਿ:—ਮਲਾਹੀਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਬਦਾਮੀ ॥

ਮਲਾਮਤ, ਸ:—ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ, ਝਾੜ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਮਲਿਐਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਮਾਂਝਾ ॥

ਮਲੀ, ਸ:—ਭੋਤ ਦੀ ਮੈਲ, ਇੱਕ ਮੱਛੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਖਾਨਾ ॥

ਮਲੀਹ, ਸ:—ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਗੋਹਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਟ ॥

ਮਲੀਹਦੜ, ਵਿ:—ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਾਖਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬੁਰਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਮਲੀਫ਼, ਪੁ:—ਦਸਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅਤੇ ਸੂਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਵਾਤ

ਮਲੀਦਾ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਲੇ ਦੀ ਉੱਠ ਦਾ ਨਰਮ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਮਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਕਰਨਾ) ।

ਮਲੀਨ, ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਗੰਦਾ, ਧੁੰਧਲਾ ॥

ਮਲੂਕ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ, ਨਾਜ਼ਕ, ਥਾਂਕਾ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਮਲੂਕਣੀ, ਸ:—ਸੋਹਣੀ ਤੀਮਤ, ਥਾਂਕੀ ॥

ਮਲੂਮ, ਵਿ:—ਜਾਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਜੋ ਜਾਹਰ ਹੈ ।

ਮਲੇਹਸ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂਝੀ ॥

ਮਲੇਫ਼, ਪੁ: } ਮੈਲੇ ਮੱਕ, ਖਾਣ ਪਾਣ ਵਿੱਚ
ਮਲੇਫ਼ਣੀ, ਸ: } ਜੋ ਸੁੱਚ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾਂ ਰੱਖੇ,
ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ,
ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ

ਮਲੇਫ਼ ਭਾਝਾ, ਸ:—ਮਲੇਫ਼ਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਆਰਬੀ, ਵਾਰਸੀ ॥

ਮਲੇਪੰਜ, ਵਿ:—ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਬੁੱਢਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਮਲੇਰ ਭਾਈ, ਪੁ: } ਮਾਮੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਮਾਮੇ
ਮਲੇਰ ਛੇਣ, ਸ: } ਦਾ ਪੀ ।

ਮਲੇਰੀਆ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਹੋਯਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ, ਮੌਸਮੀ ਬੁਖਾਰ ॥

ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੋਰ ਨਾਲ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ, ਬਲੇ ਬਦੀ ॥

ਮੱਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਹੁਆ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮਵਾਤ, ਵਿ:—ਰੋਸਣੀ, ਰੋਸਣ ।

ਮਵਾਤਾ (ਤੀ)

ਮਵਾਤਾ ਤੀ, } ਪੁ: ਸ:—ਬਲਦੀ ਬਲਦੀ
ਮਵਾਤਾ (ਤੀ) } ਲੋਕਤੀ ਜਾ ਕਖਾ ਦਾ ਮੁੱਠਾ
ਆਵਾਕ ॥

ਮਵਾਤਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਵਾਤਾ ਬਾਲਣਾ, ਝਗਤਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਮਵੇਸ }
ਮਵੇਸੀਆਂ } ਸ:—ਬਵਾਸੀਰ, ਮਮੇਸੀਆਂ ॥

ਮਵੇਸੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਹੈ ।

ਮਰੂ, ਪੁ:—ਮਏ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਦਾ
ਥਾਂ, ਸਮਾਧ, ਰੰਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਰੂਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਮਰੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਮ ਜਾਂ ਸੰਠਾ ਆਦਿਕ ਕਿਸੇ
ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰੂਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰੂ, ਪੁ:—ਰਣ ਵਿਚ ਤੋਪ ਦੀ ਥਾਂ, ਲੋਥ ॥

ਮਰੂਉਣ, ਪੁ:—ਰੰਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਰੂਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਮਰੂਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਮਰੂਈ, ਸ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਰੂ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਸਮਾਧ ॥

ਮਰੂਕ, ਸ:—ਗੱਲ ਦਾ ਢਬ ਬੋਲੀ ਦਾ ਗੁੱਝਾ
ਅਰਥ, ਨਖਰਾ ॥

ਮਰੂਕਣ, ਸ: ਨ:—ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਚੀਂ ਚੀਂ, ਇੱਕ
ਘਾਹ ॥

ਮਾਂ ਮਹਿਟਰ

ਮਰੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਦਾ) ਚੀਂ ਚੀਂ
ਕਰਨਾ, ਚਰਕਣਾ, ਭੀਨ ਪੈ ਕੇ ਦੁੱਰ ਜਾਣਾ
(ਕਾਗਤ ਦਾ) ॥

ਮਰੂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਕਣ ਦੇਣਾ, ਚਟਾਕੇ ਦੀ
ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਖੁੱਸੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਚੱਥਣਾ ।

ਮਰੂਪਣ } ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾੜਾ ਹੋਣਾ,
ਮਰੂਪਣ, } ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਗਰੀਬੀ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਮਰੂਕਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਮਰੂਕਣ ਦੀ ਜਾਂ ਦਾਣੇ
ਚੱਥਣ ਦੀ ਅਵਾਜ (ਮਾਰਨਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਮਰੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ
ਬਦਲਣਾ ॥

ਮਰੂਯਲ } ਵਿ:—ਲਿਸ਼ਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮਾੜਾ ॥
ਮਰੂਯਲ }

ਮਰੂਆ, ਵਿ:—ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬਹੁਤ ਲਿਸ਼ਾ ॥

ਮਰੂਲੀ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਮੰਦਰ (ਦੇਉਰੇ ਦਾ) ॥

ਮਰੂੜਾ } ਮਰੂੜਾ ਮਰੂੜੀ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰੂੜੀ }

ਮਾਂ, ਸ:—ਜਨਣ ਵਾਲੀ, ਪੋਉ ਦੀ ਵਹੁਟੀ,
ਮਾਈ, ਅੰਮਾ ।

ਮਾਂ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਸੱਕਾ ਭਰਾ ॥

ਮਾਂ ਜਾਈ, ਸ:—ਸੱਕੀ ਭੈਣ ॥

ਮਾਂ ਮਹਿਟਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ
ਰਹੀ ॥

ਮਾਇਆ

ਮਾਇਆ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾਸਤੇ ਦਾ ਪਾਣੀ
ਜੋ ਥੋੜੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਹੋਏ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਲਾਕੇ ਕਪੜੇ ਅਕਸ਼ਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਲਵ,
ਮਾਯਾ, ਧਣ, ਦੌਲਤ, ਭਰਮ, ਭੁੱਲ, ਛਲ,
ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਰਚਨਾ,
ਕੁਦਰਤ ॥

ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ, ਵਿ:—ਬੁਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਰਮ
ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਹੈ ॥

ਮਾਈ, ਸ:—ਮਾਂ, ਸਮਾਨੀ ਤੀਮਤ, ਮਾਤਾ,
ਝੁੰਡੀ ॥

ਮਾਈ ਭੀਅਰ, ਪੁ: ਸ:—(ਸੰਬੋਧਣ)—ਹੇ ਮੇਰੇ
(ਰੀ) ਪਿਆਰੇ (ਰੀ) (ਅਗ੍ਰਿਨੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮਾਈ ਦਾ ਪੁੱਤ (੩), ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਦਰਸ-
ਨੀਕ ਮਨੁੱਖ ॥

ਮਾਈ ਬਾਪ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਹਜ਼ੂਰ
ਮਾਈ ਬਾਪ ਹੋ) ॥

ਮਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਾਈ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ ॥

ਮਾਈਆਂ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਈ ਦਿਨ
ਪਹਿਲੇ ਮੰਦੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਫਲਾ ਮਲਕੇ
ਨ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ (ਪੈਣਾ), ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਜੌਆਂ
ਦੇ ਕਰੜੇ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਢਾਢੇ ॥

ਮਾਉ } ਸ:—‘ਮਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਉ }

ਮਾਸ } ਪੁ:—ਜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਨਰਮ ਹਿੱਸਾ,
ਮਾਸ } ਗੋਸ਼ਤ ॥

ਮਾਸ, ਪੁ:—ਮਹੀਨਾ, ਮਾਸ ॥

ਮਾਸੇਹਸ

ਮਾਸ, ਪੁ:—‘ਮਾਂਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸਕਣ, ਸ: } ਪੁ:—ਮਸ਼ਕ ਠਾਲ ਪਾਣੀ ਭਰਨ
ਮਾਸਕੀ, ਪੁ: } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੋ ॥

ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਜਾਂ
ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਾਸਟਰਾਣੀ, ਸ:—ਉਸਤਾਦਾਣੀ, ਮਾਸਟਰ
ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ॥

ਮਾਸਟਰੀ, ਪੁ:—ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਮਾਸੜ, ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ, ਮਾਂ ਦਾ
ਭਨਵਦੀਆ ॥

ਮਾਸ, ਪੁ:—ਅੱਠਾਂ ਚੱਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਲ ॥

ਮਾਸਾ ਕੁ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋੜੀ (ਚੀਜ਼), ਰਤਾ
ਮਾਸਾ ਭਰ } ਕੁ ॥

ਕਦੀ ਮਾਸਾ ਕਦੀ ਤੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ
ਰੋਲ ਤੇ ਕੰਮ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮਾਸਾ, ਪੁ:—ਬੰਗਾਲੀ ਬਾਬੂ, ‘ਮਾਸਾ’ ਬੀ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸਾ ਘੋਲਾ, ਵਿਸਮਧ:—ਚੱਥ ਸੁੱਖ ਰੱਖੇ, ਇਹ
ਨੂੰ ਠਜਰ ਨਾਂ ਲੱਗੇ ॥

ਮਾਸੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਛੇਣ, ਭਾਇਣ, ਬਿੱਲੀ ॥

ਮਾਈ, ਵਿ:—ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲਦੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਕੱਪੜਾ) ॥

ਮਾਸ਼ੁਕ } ‘ਮਸ਼ੁਕ’ ‘ਮਸ਼ੁਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਸ਼ੁਕੀ }

ਮਾਸੇਹਸ, ਸ:—‘ਮਸੇਹਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸੇਹੋਰਾ

ਮਾਸੇਹੋਰਾ, ਸ:—‘ਮਸਿਐਹੋਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਹ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਾ, ਮਾਂਹ ॥

ਮਾਂਹ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਨਾਜ (ਵਿੰਨੂਣ ਵਾਲਾ),
ਮਾਘ ॥

ਅਵ:—ਮਿਰ ॥

ਮਾਂਹਗ } ‘ਮਹਿੰਗ’ ‘ਮਹਿੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਂਹਗਾ }

ਮਾਹਜਾ, ਪੁ:—‘ਮਾਝਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਹਣੂ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਪੁਰਸ਼, ਮਰਦ ॥

ਮਾਹਤਮ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੰਮ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਸ਼ੁਰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਛੁੰਨਾਂ
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

ਮਾਹਰ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਚੰਗਾ ਜਾਣੂ ਜਾਂ
ਵਾਕਬ ॥

ਮਾਹਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਰਸੇ ਨਾਲ ਹਲਦ ਦੀਆਂ
ਟਿੰਡਾਂ ਬੱਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਚਰਖੇ ਦੀ ਡੋਰੀ, ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਮਾਹਲ ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਕੰਗਾ, ਕੱਟੀ, ਮਾਂਹੀ ਦਾ ਥਰਾ ॥
ਮਾਹਲੀ, ਸ: }

ਮਾਹ (ਹਾਂ) } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਗਣੀ ਟੂਟਾ, ਜਿੱਥੇ
ਮਾਹਿਆਂ } ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਗਾਹਨ ॥

ਮਾਹਿਓ, ਵਿ:—ਮਹੀ ਦਾ (ਦੁੱਧ, ਮੱਥਣ) ॥

ਮਾਂਜਾਰ

ਮਾਹੀ, ਪੁ:—ਮਹੀਆ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ । ਮੱਥਣ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ॥

ਮਾਕੜੂ, ਪੁ:—ਮਾਂਹ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਘਾਹ ॥

ਮਾਖਿਓ } ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮੱਥੀਆਂ
ਮਾਖੋ } ਦਾ ਛੱਤਾ ॥

ਮਾਂਗ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦੀ
ਵਿਚਲੀ ਲੀਕ ॥

ਮਾਂਗਨੂੰ } ਪੁ:—ਖਰਮਲ, ਮੱਜੇ ਵਿੱਚ ਧੋਲ ਵਾਲੇ
ਮਾਂਗਨੂੰ } ਕੀੜੇ ॥

ਮਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ, ਜੋ ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਏ ॥

ਮਾਂਘ, } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਵਸਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਮਾਂਘ }

ਮਾਚਸ, ਪੁ:—ਦਾਂਵਾ ਸਲਾਈ ਦੀ ਡੱਬੀ ॥

ਮਾਛਣ, ਸ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲੀ, ਮਾਛੀ
ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਮਾਛੀ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲਾ, ਮਾਸਕੀ ॥

ਮਾਂਜਰਾ, ਪੁ:—ਅਨੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ ॥

ਮਾਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ (ਭਾਏ),
ਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਮਾਂਜਾ, ਪੁ: ਸ:—ਦੁੱਧ ਦਾ ਥਰਾਗਾ, ਗਰੀਬ
ਆਦਮੀ, ਮਾਜਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ
ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਕਰੇ ॥

ਮਾਂਜਾਰ, ਪੁ:—ਬਾਘੜ ਬਿੱਲਾ ॥

ਮਾਦ੍ਰ

ਮਾਦ੍ਰ, ਪੁ:—ਰਤਾ ਮਰਦ, ਵਾਲ ਕਾਏ ਕਰਨ ਦੀ
ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਮਾਝ, ਪੁ:—ਇਕ ਰਾਗ, ਇਕ ਸੁਰ ॥

ਮਾਝ, ਪੁ:—ਮ ਝ ਰਾਗ, ਇਕ ਛੰਦ ।

ਸ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿਸਾ ॥

ਅਵ:—ਵਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ ।

ਮਾਝੀ } ਪੁ: ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿਸਾ, ਜਿਸ
ਮਾਝੀ } ਦੀਜ਼ ਨਾਲ਼ ਰੀਗ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਲਵੀ
ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਕੱਟਕੇ ਪਾਈਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਵੇਰ ਉੱਤੇ ਮਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਕੀ ਹੋ
ਜਾਵੇ ॥

ਵਿ:—ਮੱਝ ਜਾਂ ਮਠੀ ਦਾ (ਦੁੱਧ, ਘੋਊ) ॥

ਮਾਝੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਮੱਝਾਂ ਗੋਭਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੰਥਾ ।

ਮਾਝੀ, ਪੁ:—ਮੱਝਾ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਮੱਝ ਦੀ ਖੱਲ (ਕਮਾ ਕੇ ਰੰਗੀ ਹੋਈ) ।

ਵ:—ਮੱਝ ਦਾ ॥

ਮਾਟਣਾ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕਦ ਦਾ (ਨਾ ਵੱਡਾ
ਨਾ ਛੋਟਾ)

ਮਾਟੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ) ॥

ਮਾਨ੍ਹ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕਦ ਦਾ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ।

ਮਾਨ੍ਹ ਦੁਲਕੰਦ, ਪੁ:—ਦੁੱਖੀ ਲੰਧਾ ਬਾਲਕ ।

ਮਾਂਡ, ਸ:—ਪਿੰਡ, ਮਾਇਆ, ਸਰੋਸ ॥

ਮਾਂਡਾ, ਵਿ:—ਮੇਰਾ ।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ

ਮਾਂਢਲ, ਪੁ:—‘ਮੰਡਲ’ ਵੇਖੋ ।

ਮਾਂਢਾ } ਵਿ:—ਛੋਟੇ ਕੰਦ ਦਾ, ਬੋਣਾ,
ਮਾਂਢੀ }

ਮੀਣ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਲਿਹਾਜ਼, ਘਮੰਡ, ਜੱਟਾਂ ਦਾ
ਇਕ ਸੁਰ ॥

ਮੀਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਮੰਡ ਕਰਨਾ, ਆਕੜਨਾ ॥

ਮੀਣ ਢਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਚੌੜਨਾ, ਨਿਰਾ-
ਦਾਰੀ ਕਰਨੀ ।

ਮੀਣ ਤਾਣ, ਪੁ:—ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਦਰ ॥

ਮੀਣ ਰੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਜਾਂ ਅਦਬ
ਕਰਨਾ

ਮੀਣਸ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ, ਪੁਰਖ ॥

ਮੀਣਕ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਲਾਲ ।

ਮੀਣਤਾ, ਸ:—‘ਮੰਨਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਣੀ, ਸ:—੧੨ ਤੋਂ ੧੮ ਮਣਾਂ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਮਾਪ ॥

ਮੀਣ੍ਹ } ਸ:—ਥਿੱਲੀ ॥
ਮੀਣ੍ਹ }

ਮੀਤ, ਵਿ:—ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੱਧਮ, ਚੌਲਾ ॥
ਸ:—ਮੀਤਾ ॥

ਮੀਤ ਰੀਗਾ, ਸ:—ਰੀਗਾ ਮਾਈ (ਤੀਰਥ) ।

ਮੀਤ ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਪੇ, ਮਾਲਕ, ਸਹਾਈ ॥

ਮਾਤ ਲੋਕ

ਮਾਤ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਇਹ ਸੰਸਾਰ (ਪਰਲੋਕ ਨਹੀਂ) ॥

ਮਾਤਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਾਪ (ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ = ਛਿਨ
ਮਾਤ੍ਰ } ਭਰ) ।
ਸ:—ਮਤ੍ਰੇਈ ॥

ਨ ਮਾਤ੍ਰ = ਨਾਉਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ, ਪੁ:—ਰੱਖਾਲ, ਰੀਣ, ਰੋਗ, ਦੁਆ ਦੀ
ਖੁਰਾਕ ।

ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੁ, ਵਿ:—ਰਗ ਕੁ, ਅਹੁਤ ਬੋਝਾ ।

ਮਾਤ੍ਰਾ, ਸ:—ਮਾ, ਦੇਵੀ, ਸਤਿਲਾ, ਮਾਈ, ਸਤ
ਗੁਰਾ ਦੇ ਮਹਿਲ, ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਲ ਦੀ ਕੋਈ
ਇਸ਼ਤੀ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ,
ਨਕਾਰਾ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਦੇ ਦਾਗ, ਪੁ:—ਸਤਿਲਾ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ
ਸੇ ਦਾਗ ਰਹਿਣ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਿਕਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਿਲਾ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਪੇ, ਸਹਾਈ, ਮਾਲਕ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਪੂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਵੁਹੀ ਪਾਉਣੀ’ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਂਦਗੀ, ਸ:—ਰੋਗ, ਬਕੇਵਾਂ, ਗਰੀਬੀ ।

ਮਾਂਦਾ, ਸ:—ਮਾਂਦੀਣ, ਜਠਾਨੀ ਜਾਤ (ਨਰ
ਮਾਂਦਾ) ॥

ਮਾਂਦੀ, ਪੁ:—ਹਰ ਸੇ ਦੀ ਅਸਲ, ਸਮੱਗਰੀ,
ਸਮਿਆਣ, ਲਿਆਕਤ ॥

ਮਾਝਕ

ਮਾਝੇ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਮਾਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਖ ਭੋਗਣਾ (ਮੰਜਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਰੰਗ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਾਝੀ } ਸ:—ਚੌਕੀ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਖੂੜ ਦੀ
ਮਾਝੀ } ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਮਾਝੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
ਗੁਣੀ ॥

ਮਾਝਸ, ਪੁ:—ਮਾਝਸ, ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ,
ਪੁਰਖ ॥

ਮਾਝੂ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦੀ ਹਰੀ ਝਲੀ ॥

ਮਾਝੇ, ਯੋਜਕ:—ਸਾਣੀਦਾ, ਜਿਹਾ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ,
ਮਿਥ ਲਓ ॥

ਮਾਪ, ਪੁ:—ਮਿਨਤੀ, ਨਾਪ, ਮਿਨਣ ਵਾਲਾ
ਭਾਰਾ ॥

ਮਾਪਕ, ਪੁ:—ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ, ਚੁੱਪ ਘੜੀ ਦਾ
ਭਾਰਾ ॥

ਮਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਣਾ, ਨਾਪਣਾ, ਵੇਖਣਾ
ਭਾਲਣਾ ॥

ਮਾਪੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਮਾਂ ਅਤੇ ਪੇਈ, ਜਣੇ ॥

ਮਾਝ, ਵਿ:—ਖਿਆ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ (ਖੋਸ਼), ਛੱਡ
ਦੇਣਾ ਹੋਣਾ (ਜੁਰਮਾਨਾ), ਜਿਸ ਦਾ
ਮਸੂਲ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ (ਹੋਣਾ, ਰਨਾ) ॥

ਮਾਝਕ, ਵਿ:—ਮੁਲਿਖ, ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੁਸਾਰ,
ਵਰਗਾ, ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਮਾਝੀ

ਮਾਝੀ, ਸ:—ਬਿਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਹਟਾ ਦੇਣਾ, ਮਸੂਲ ਨਾਂ ਲੈਣਾ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਿਲਣਾ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਸੂਲ ਨਹੀਂ ॥

ਮਾਝੀ ਹੀਣ ਹਯਾਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਸੂਲ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮਾਝੀ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੂੰ ਮਸੂਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਮਾਮਤਾ, ਸ:—'ਮੱਮਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਮਲਾ, ਪੁ:—ਰੱਲ, ਕੰਮ, ਵਿਚਾਰ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਸੂਲ ॥

ਮਾਮਲਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਵਰਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਮਾਮੋ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਮਾਮੀ, ਸ:—ਮਾਮੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਮਾਂ ਦੀ ਭਰ-ਜਾਈ ॥

ਮਾਯਾ, ਸ:—ਮਾਇਆ, ਭਰਮ, ਧਣ, ਦੌਲਤ ॥

ਮਾਯਾ ਧਾਰੀ } ਵਿ:—ਬਖ਼ਤਵਰ, ਭਰਮ ਵਿਚ
ਮਾਯਾ ਵੰਤ } ਪਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਮਾਰ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੱਟ, ਕੁਟਾਈ, ਖਿਕਾਰ, ਲੱਭ, ਫੀਧਾ, ਦੁਰਾ ਅਸਰ, ਸਰਾਪ, ਸੱਪ, ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਨਿਸ਼ਾਨ (ਜੀ ਮਾਰ ਨੱਕ) ॥

ਮਾਰ ਵੱਗਣੀ

ਮਾਰ ਸੱਟਣਾ }
ਮਾਰ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ
ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ } ਕਢ ਲੈਣੀ ॥

ਮਾਰ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਮਾਰ ਕੁੱਟ }
ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ } ਸ:—ਲੜਾਈ, ਹੱਥੋਂ ਖਾਈ ॥

ਮਾਰ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੌਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਆਪ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਮਾਰ ਖੰਭ, ਵਿ:—ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ) ।

ਮਾਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸਰੀਰ ਕੁਟਾਈ ॥

ਮਾਰ ਧਾੜ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਝਾਕਾ ।

ਮਾਰ ਪੈਣੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਰੀਰ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ।

ਮਾਰ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਾਂ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਮਾਰਨਾ ॥

ਮਾਰ ਦੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮਾਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਆਪ ਹੱਥ ਲੈਣਾ ॥

ਮਾਰ ਵੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਸਰਾਪ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮਾਰਕਾਹ

ਮਾਰਕਾਹ } ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਧਾਵਾ ॥
ਮਾਰਕਾ

ਮਾਰਕਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ (ਹੱਥੀ ਮਾਰਕਾ ਕਨਸ
ਤਰ) ॥

ਮਾਰਕੀਟ, ਸ:—ਬਜ਼ਾਰ, ਚੌਕ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਢੰਬਰ
ਦੀ ਮੰਡੀ ॥

ਮਾਰਕੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ, ਚੌਰਾ ਲੱਠਾ ॥

ਮਾਰਚੋਰਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੰਗਲੀ
ਬੱਕਰੀ ॥

ਮਾਰਗ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਪੰਥ, ਧਰਮ ॥

ਮਾਰਚ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਾਲ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਦ ਹੱਥਣਾ, ਕੁੱਟਨਾ, ਸਜਾ
ਮਾਰਨੀ } ਦੇਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ਿੱਦਨਾ ਬਰਬਾਦ
ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਕਰਨਾ, ਹਟਾਉਣਾ,
ਰੋਕਣਾ (ਬੁੱਧ ਤੇਰ), ਪਕੜਨਾ (ਸ਼ਿਕਾਰ),
ਭੋੜਨਾ (ਬੁਹਾ), ਠਗਨਾ, ਲੁੱਟਨਾ (ਗੰਢ),
ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ (ਮੰਤ੍ਰ), ਚਲਾਉਣਾ (ਤੀਰ,
ਗੱਲੀ), ਦੂਰੇ ਦਾ ਹੱਕ ਆਪ ਰੱਖ ਲੈਣਾ,
ਧਾਤਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਤਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਾਰਫਤ, ਅਵ:—ਗਾਹੀ, ਵਸੀਲੇ, ਕਰਕੇ, ਵੱਲੋਂ

ਮਾਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਮਾਰਵਾੜ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ
ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ॥

ਮਾਰਵਾੜੀ, ਪੁ:—ਮਾਰਵਾੜ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਾਲ ਵਕਫ

ਮਾਰੀ ਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾਰ ਹੱਕੇ, ਬੱਝ
ਕੇ ॥

ਮਾਰੀਦਾ, ਵਿ:—ਲਗਾਰ, ਸਖਤ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਮਾਰੂ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਤਰ ਹੋਣ
ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ), ਕੰਮ ਨੂੰ ਤਕੜਾ (ਮਨੁਖ,
ਬਲਦ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ, ਪੌਸਾ, ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ
ਹੁੱਖ ॥

ਮਾਰੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਾਸਤੇ, ਕਰਕੇ, ਖਾਤਰ, ਸਬੰਧ
ਤੋਂ ॥

ਮਾਰੋ ਮਾਰ, ਸ:—ਜਬਰ ਵਸਤੀ, ਤੇਜੀ, ਜੋਰਾ-
ਵਰੀ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ॥

ਮਾਲ, ਪੁ:—ਧਨ, ਦੌਲਤ, ਲਵਰਾ, ਭੀਗਰ,
ਚੰਗੇ ਚੰਸੇ ॥

ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਚੰਸਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਰੁਪਯਾ ਕਰਕੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮਾਲ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਮਾਲ
ਮਾਲ ਵਾਲਾ } ਹੈ ॥

ਮਾਲ ਮਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਅਸਥਾਥ, ਚੀਜ ਵਸਤ ॥

ਮਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਾਉਣਾ, ਧੱਕੇ ਨਾਲ
ਲੈਣਾ ॥

ਮਾਲ ਵਕਫ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਅਰਥ ਆਉਣ
ਵਾਲੀ ਚੀਜ ॥

ਮਾਲਸ

ਮਾਲਸ, ਸ:—ਮਲਣ ਦਾ ਫੰਮ, ਪਿਛੇ ਉੱਤੇ ਭੋਲ
ਮਲਣਾ ॥

ਮਾਲੂ, ਸ:—‘ਮਾਹਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲੂ ਪੂਜਾ, ਪੁ:—ਨਿਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੋਰਾ ਪੂਜਾ ॥

ਮਾਲੂ, ਪੁ:—ਸੰਘਾ, ਝੋਟਾ ॥

ਮਾਲਕੀਗਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮਾਲਕ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਹੋਵੇ ਉਹ ਉਸ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਬੰਦ, ਖਸਮ, ਸਾਈ,
ਹਾਕਮ, ਪਰਮੇਸਰ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਜੋ
ਆਪਣਾ ਘਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਲਕਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜੀਸ
ਹੈ, ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਾਲਕਾਟਾ, ਪੁ:—ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਹੱਕ, ਜੋ ਰਕਮ
ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮਾਲਕ
ਨੂੰ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਲਕੀ, ਸ:—ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ, ਸਰ-
ਦਾਰੀ ॥

ਮਾਲਕੀਅਤ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ
ਹੱਕ, ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ॥

ਮਾਲਕੋਸ } ਪੁ: ਇੱਕ ਰ ਗ ॥
ਮਾਲਕੋਸ }

ਮਾਲ ਗੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਧਰਖੀ ਦਾ ਮਸ਼ੁਲ,
ਮਾਮਲਾ ॥

ਮਾਲੂਮ

ਮਾਲਣ, ਸ:—ਮਾਲੀ ਦੀ ਤੀਮਰ, ਇੱਕ ਵੇਰੀ
ਸ਼ਾਕੀ ॥

ਮਾਲਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਮਾਲਤੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਅਤਰ ਨਿਕ-
ਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਾਲਮ, ਵਿ:—‘ਮਲੂਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲਵਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਸ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ
ਲੁਧੇਰਾਨੇ ਅਤੇ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜਿਲੇ ਅਤੇ
ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਭਾ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ
ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਹਨ ॥

ਮਾਲਾ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮਣਕੇ ਪਰੇਏ
ਹਨ, ਕੰਠਾ, ਚਾਨ ॥

ਮਾਲਾ ਜਪਣੀ ਜਾਂ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਦਾ ਨਾਉਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲੈਕੇ
ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਗਿਨਣਾ ॥

ਮਾਲਾਮਾਲ, ਵਿ:—ਧਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ॥

ਮਾਲਿਕ, ਪੁ:—‘ਮਲਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲੀ, ਪੁ:—ਥਾਗਥਾਨ, ਵੁਲੇਰਾ, ਭਲਵਾਨ,
ਅਸ਼ਕ, ਮੱਥਾਂ ਗਭਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੰਘਾ ॥

ਸ:—ਕੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਭਲਵਾਨ
ਦਾ ਬਿਨਾਮ ॥

ਵਿ:—ਵੱਡਾ ਭਾਗ (ਮਾਲੀ ਚੌਰ) ॥

ਮਾਲੂਮ, ਵਿ:—‘ਮਲੂਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਵਾ

ਮਾਵਾ, ਪੁ: ਮਾਧਾ, ਕਲਫ, ਦੁੱਧ ਬਹੁਤ ਕਾਧੂ
ਕੇ ਸੁਕਾਧਾ ਹੋਯਾ, ਮਠਿਆਈ ਦੀ ਸਮਗਰੀ,
ਜਾਗ, ਦੁਆ ਜਾਂ ਅਮਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖੁਰਾਕ ॥

ਮਾੜਾ } ਵਿ:—ਲਿੰਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬੁਰਾ, ਨਿਰੰਮਾ,
ਮਾੜੀ } ਬੜਾ, ਵਿਰਲਾ ॥

ਮਾੜਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਾੜਾ ਧੀੜਾ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਅਨਾਥ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਬੜਾ, ਹੌਲਾ ॥

ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ, ਵਿ:—ਹਲਕੇ ਮਲ ਦਾ, ਸਸਤਾ
(ਕਪੜਾ) ।

ਮਾੜੀ, ਸ:—ਉੱਚਾ ਘਰ, ਚਵੇਲੀ ਅਠਾਰੀ ॥

ਮਾੜੂ, ਵਿ:—'ਮਕੁਆ' ਵੇਖੋ

ਮਿਆਉਂ, ਸ:—ਬੱਲੀ ਦੀ ਬੱਲੀ ॥

ਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ।

ਮਿਆਣ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਰਖਣੀ,
ਵਿਚਲਾ ਹੋਸਾ, ਗੱਭਾ ॥

ਮਿਆਣ ਭਾਈ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਭਾਗਵਾਂ ਦੀ
ਇਕ ਰੀਨ ਹੋ ॥

ਮਿਆਦ, ਸ:—ਠਹੁਇਆ ਹੋਯਾ ਵੇਲਾ,
ਖਾਸ ਵਖਰ ॥

ਮਿਆਦੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਲਾ ਠਹੁਇਆ ਹੋਯਾ
ਹੈ ॥

ਮਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਪਾਲਕੀ, ਡੋਲੀ, ਪੀਣਸ ।
ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ ॥

ਮਿਸਤਰੀ ਖਾਨਾ

ਮਿਆਨੀ, ਸ:—ਪਜਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ
ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲੀ ॥

ਮਿਆਨੇ, ਅਵ:—ਵਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ ॥

ਮਿਉਨਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ
ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਮੇਟੀ ॥

ਮਿਉਨਸਿਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁ:—ਮਿਉਨਸਿਪਲ
ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਿਥਰ ॥

ਮਿਸ, ਪੁ:—ਭਾਂਬਾ ॥

ਸ:—ਕੁਆਰੀ ਮੇਮ (ਮਿਸ ਸਾਹਿਬ) ।

ਮਿੱਸ, ਸ:—ਮਟਰ ਮਾਂਹ ਛੋਲੇ ਆਦਿਕ ਅਨਾਜ,
ਦ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਅਨਾਜ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ॥

ਮਿੱਸ ਤਿੱਸ } ਸ:—ਕਣਕ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਅਨਾਜ,
ਮਿੱਸ ਤਿੱਸ } ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ॥
ਮਿੱਸ ਧਿੱਸ }

ਮਿਸਟਰ, ਵਿ:—ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅੱਗੇ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮਿਸਟਾਣ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ, ਮੀਠਆਈ ॥

ਮਿਸਤਰ, ਸ:—ਲਕੀਰਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਗੱਭਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵੇਰਾਂ ਤਣੀਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਿਸਤਰੀ } ਪੁ:—ਬੜਾ ਕਾਰੀਗਰ ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ
ਮਿਸਤਰੀ } ਰਾਜ ॥

ਮਿਸਤਰੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕਾਰਖਾਨਾ ॥

ਮਿਸ਼ਨ

ਮਿਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ਜਾਂ ਅਸਥਾਨ ਜਾਂ ਪਰੋਜਨ ॥

ਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਪੁ:—ਭੇਜਿਆ ਹੋਯਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪਾਦਰੀ ॥

ਮਿਸਰ } ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਿਸਰ } ਬਾਹਮਣ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ।

ਮਿਸਰਾਈ, ਸ:—ਮਿਸਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਸਰਾਣੀ, ਸ:—ਮਿਸਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ॥

ਮਿਸਰੀ, ਸ:—ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਥੰਡ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੇ ਟਿੱਕੀਆਂ ਆਦਿਕ ਬਨਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਮਿਸਰੀ ਦਾ ਕੁੱਜਾ (ਕੁਜ), ਪੁ:—ਪਿਆਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਮਿਸਰੀ ॥

ਮਿਸਲ, ਸ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ (ਫੂਲਕੀਆਂ, ਆਦਿਕ) ॥

ਮਿਸਲ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ (ਰਾਜੇ ਦੇ ਬੱਲੇ) ॥

ਮਿਸਵਾਕ, ਸ:—‘ਮਸਵਾਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਸਾ } ਵਿ:—ਕਣਕ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਅਨਾਜ ਦਾ,
ਮਿਸੀ } ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜਾਂ ਦਾ, (ਰੋਟੀ, ਦੁਕਰ ਆਦਿਕ), ਤਾਂਬੇ ਦਾ (ਭਾਰਾ) ॥

ਮਿਸਾਤਿਸਾ (ਤ੍ਰਿਸਾ) } ਵਿ:—ਮਿੱਸ ਤ੍ਰਿਸ ਦਾ ॥
ਮਿਸਾ ਪਿੱਸਾ }

ਮਿਹਰ ਵਾਣ

ਮਿੱਸੀ, ਸ:—ਭਾਂਬਾ, ਰੁਲੀ ਧਰਤੀ, ਵੰਦਾ ਕਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪੁਸ਼ਾ ॥

ਵਿ:—ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜਾਂ ਦੀ (ਰੋਟੀ) ॥

ਮਿੱਸੀ ਬਾਵਾ, ਪੁ:—ਅਧਿਕਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ॥

ਮਿਹਣਾ, ਬੁ:—‘ਮੋਹਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਹਤਰ, ਪੁ:—ਦੁੜਾ, ਚਮਿਆਰ। ਕਿਸੇ ਜਾਤ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਮਿਹਤਰਣੀ } ਸ:—ਦੁੜੀ, ਚਮਿਆਰੀ।
ਮਿਹਤਰਾਣੀ }

ਮਿਹਤਰੀ, ਸ:—ਮਿਹਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਿਹਨਤ, ਸ:—ਜ਼ੋਰ ਲਾਕੇ ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਖੋਰਲ, ਜਰਨ, ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ, ਪਰਵਾਹ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ, ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਮਿਹਨਤ ਬਰ (ਵਰ) ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਹਨਤਾਨ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਰਕਮ ਮਿਲੇ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਹਨਤੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮਿਹਨਤ ਕਰਨਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਮਿਹਰ, ਸ:—ਦਯਾ, ਕਿਰਪਾ, ਤਰਸ, ਛਲਛਲ, ਮਾਝ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਮਿਹਰਬਾਣ } ਵਿ:—ਮਿਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਮਿਹਰ ਵਾਣ } ਦੋਸਤ, ਸੱਜਣ ॥

ਮਿਹਰ ਬਾਣਗੀ (ਬਾਣੀ)

ਮਿਹਰ ਬਾਣਗੀ (ਬਾਣੀ) } ਸ:—ਦਯਾ,
ਮਿਹਰ ਵਾਣਗੀ (ਵਾਣੀ) } ਭਰਸ, ਲਿਹ ਜ
(ਭਰਨੀ) ।

ਮਿਹਰਮਤ, ਸ:—ਤਰਸ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ ॥

ਮਿਹਰੀ, ਸ: ਵਿ:—ਜੀਵੀ, ਮਿਹਰੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡੀ
ਹੋਈ ਗਉ ॥

ਮਿਹਰੂ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮਹੀ ਦਾ ॥

ਮਿਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਖਸੀ ਨਾਲ
ਰਹਿਣਾ ।

ਮਿਹੜ, ਸ:—'ਮੇਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਓਲ੍ਹ ਹੋਕੇ ਆਪਣਾ
ਨਾਉ ਵਟਾ ਲੈਣਾ ॥

ਮਿਕਦਾਰ, ਸ:—ਕਿੰਨੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ, ਆਪ
ਤੋਲ, ਨਿਰਖ ॥

ਮਿਕਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਰਾਬੀ ॥

ਮਿੱਕਰ, ਸ:—ਗੁੜ ਲੂਣ ਆਦਿਕ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਮਿਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲੀ ਚੀਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਜੀ
ਬੁਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿਚਕਣਾ } ਪੁ:—ਓਥੇ ਬੂਟੀ ਜੋ ਬੁਖਾਰ ਦੀ
ਮਿਚਕਾ } ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਮਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਵਰਤਣਾ,
ਭਰਕਣਾ ॥

ਮਿਚਦਾ, ਵਿ:—ਮੇਚ ਦਾ, ਮਰਜ਼ਦਾ ਦਾ, ਜਿੰਨ
ਮੇਉ ਸੜੇ ।

ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ

ਮਿਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਾਉਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਵੰਦ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਿਛੋਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—'ਮਿਛੋਰਿਆ ਹੋਇਆ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਜ, ਸ:—ਮਿੱਝ, ਮਗਜ, ਗੁੱਦਾ ॥

ਮਿਜਮਾਣ, ਪੁ:—ਪਗਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ॥

ਮਿਜਮਾਣੀ, ਸ:—ਪਗਹੁਣੀ ॥

ਮਿਜਮਾਣੀ, ਸ:—ਪਗਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਜਿਆ-
ਫਤ ॥

ਮਿੱਝ } ਸ:—ਮਗਜ, ਗੁੱਦਾ ॥
ਮਿੱਝ }

ਮਿੱਝ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਅੱਖ
ਕਰਨਾ ।

ਮਿੱਟ, ਪੁ:—ਬੱਝਾ ਜੇਹਾ ਵਖਰ, ਘੀਰੋ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ
ਹਿੱਸਾ, ਢਾਈ ਪਲ ॥

ਮਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਬੁੱਝਣਾ, ਠਾਂ
ਰਾਹਣਾ, ਮੱਧਮ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾਉਣਾ, ਮਲ ਸੁੱਟਣਾ,
ਫਿਲ ਕੇ ਉੱਡਾ ਦਾਣਾ, ਠਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ॥

ਮਿਟਾਉ, ਵਿ:—ਮਿਟਾਉਣ ਜੰਗ ॥
ਪੁ:—ਮਿਟ ਓਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ।

ਮਿੱਟੀ, ਸ:—ਖਾਕ, ਧੂੜ, ਲੁਆਹ, ਬੇਹ,
ਧਰਤੀ, ਗਲੀ ਸੜੀ ਚੀਜ਼, ਲੋਥ ॥

ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਸਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਕਰਨਾ

ਮਿੱਟੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲ ਲਾਉਣੀ, ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਹੋਣਾ, ਇਚਰ ਉਤਰਨੀ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇਲ ਜੋ ਲੋਪਾਂ ਲਾਲਵੇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮਾਧੋ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਭੈਣ ਬੁੱਧ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਸਤਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਫੁਪਾਉਣਾ, ਮਤ ਨਾ ਉਬਲਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੋਤ ਠਾਸ ਹੋ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲਾ ਜ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿੱਠਤ, ਸ:—ਮਿੱਠਾਸ, ਮਿੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਸੁਭਾਵ ॥

ਮਿਠ ਬੋਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜੋ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲੇ ॥

ਮਿਠਣੂਣਾ, ਵਿ:—ਘੱਟ ਲੂਣ ਵਾਲਾ, ਫਿਕਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ ॥

ਮਿੱਠਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ, ਮਧੁਰ, ਬੜਾ (ਲੂਣ), ਭਾਜਾ, ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ, ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਇਕ ਢਲ ਮਿੱਠੇ ਰਸ ਵਾਲਾ, ਸਖੀਆ, ਮੋਹਰਾ, ਸ਼ਰਬਤ ॥

ਮਿੱਠੀ

ਮਿੱਠਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ, ਪੁ:—ਬੰਤ ਸਰਰ ਆਦਿਕ ਮਿੱਠੀ ਸ ॥

ਮਿੱਠੇ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਭਿਲੀ ਦਾ ਤੇਲ ॥

ਮਿੱਠਾ ਤੇਲੀਆਂ } ਪੁ:—ਇਕ ਬੜੀ ਸਖਤ
ਮਿੱਠਾ ਵੇਦੀਆਂ } ਜਾਹਰ ॥

ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਨੀਬੂ ਦੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਵਿਲੇਰੀ ਪਾਣੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਵੱਤ, ਪੁ:—‘ਪੁਰਲੀ ਪਾਉਣੀ’ ਵਧੇ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਜੇਹਾ ਮਿੱਠਾ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮੰਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮੂੰਹ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਠਿਆਈਆਂ ਉੱਡੀ, ਵੱਡੀ ਦੇਣੀ ॥

ਮਿੱਠੇ ਪਿਆਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:), ਸੱਜਣ, ਠੇੜੇ ਦੇ ਸਾਕ ॥

ਮਿੱਠਾਈ } ਸ:—ਮਿੱਠਤ, ਮਿੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਮਿੱਠਾਸ }

ਮਿੱਠਿਆਈ, ਸ:—‘ਮਠਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿੱਠੀ, ਵਿ:—ਮਧੁਰ, ਸੁਆਦਲੀ ॥

ਸ:—ਚੁੰਮੀ ॥

ਮਿੱਠੀ ਰੱਲ

ਮਿੱਠੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਨਰਮ ਥਾਤ, ਚੰਗਾ ਬਚਨ ।

ਮਿੱਠੀ ਗਾਚਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਫੂਜੇ ਜੇਹੇ ਰੰਗ
ਦੀ ਨਰਮ ਮਿੱਟੀ ।

ਮਿੱਠੀ ਛੁਰੀ, ਸ:—ਸਜਣਾਈ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕੀਤਾ
ਹੋਇਆ ਵੇਰ ॥

ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਦਾ
ਵੰਗ ॥

ਮਿੱਠੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜੋ ਢੁੱਖ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਵੇ ।

ਮਿੱਠੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ ।

ਮਿਡਲ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਦਰਜਾ, ਉਸ
ਦਰਜੇ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ॥

ਮਿਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਬੱਲਣਾ ॥

ਮਿਣਤੀ, ਸ:—ਮਿਨਟ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਾਪ ॥

ਮਿਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਾ ਲੈਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ੈ
ਕੋਢੀ ਤੇ ਹੈ, ਮਾਪਣਾ ॥

ਮਿਣਮਿਣ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਸੁਸਰੀ ।

ਮਿਣਮਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਬੱਲਣਾ
ਜਾਂ ਟੁਰਨਾ ।

ਮਿਣਮਿਣਾਣਾ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਛੀੜ ਅਤੇ
ਅਵਾਜ਼, ਫਿੱਲ ਮੱਠ ॥

ਮਿਣਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ
ਮਿਣਾਉਣਾ } ਉੱਠਾ ॥

ਮਿਥਣਾ

ਮਿਣਵਾਈ } ਸ:—ਮਿਨਟ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਿਣਾਈ } ਮਸ਼ੂਰੀ ।

ਮਿੱਤ } ਪੁ:—ਦੱਸਤ, ਯਾਰ, ਸਜਣ, ਬੇਲੀ,
ਮਿੱਤ੍ਰ } ਸਾਥੀ, ਹਮੇਰੀ ।

ਮਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮ, ਪੁ: } ਸਜਣ ਬਣਕੇ ਜੋ ਵੇਰ ਖੀਤਾ
ਮਿੱਤ੍ਰ ਮਾਰ, ਸ: } ਜਾਵੇ ।

ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ } ਸ:—ਦੋਸਤੀ, ਮਹੱਬਤ, ਵਾਧਬੀ,
ਮਿੱਤ੍ਰਤਾਈ } ਯਾਰੀ ।

ਮਿੱਤ੍ਰਾਣੀ, ਸ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਰਮਿਆਰੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰਾਣੀ, ਪੁ:—ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ, ਦੋਸਤੀ, ਯਾਰੀ,
ਮਹੱਬਤ, ਸਜਣਾਈ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਇਨ, ਤਰੀਕ, ਮਹੀਨੇ ਦੇ, ਜਿਸ
ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਿਆਜ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਮਹੀਨਾ,
ਬਿਆਜ, ਦਸਤਵਰੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਟ
ਕੱਢ ਲੈਣੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੁੱਗਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਡੀ ਦੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣ
ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੁੱਜਣੀ } ਮੇਰਾ ਦਿਨ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ।

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੈਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਡੀ ਦੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣ
ਦਾ ਦਿਨ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿੱਥ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਮੁਕਾਤ, ਤਜਵੀਜ਼, ਵਿਉਂਤ ।

ਮਿਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਬਾਪਣਾ, ਮੰਨ
ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨੀ, ਵੈਸਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਿਥਾਉਣਾ

ਮਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਾਉਣਾ, ਰਖਾਉਣਾ, ਰਖ-
ਬੀਰ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਿੱਥਿਆ } ਸ:—ਬੁਠ, ਭੂ ॥
ਮਿੱਥਿਆ } ਵਿ: ਬੁਠਾ, ਜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਪਰ ਭਾਸੇ ॥

ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦ (ਵਾਦ), ਪੁ:—ਬੁਠ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦਣ (ਵਾਦਣ), ਸ: } ਜੋ ਬੁਠ
ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦੀ (ਬਾਦੀ), ਪੁ: } ਬੋਲੇ ॥

ਮਿੰਦ, ਪੁ: ਸ:—ਪਲ, ਮਿੰਦ, ਬੈਠਾ ਚਿਰ ॥

ਮਿਦਾਰੀ, ਪੁ:—'ਮਦਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਰਲਾਉਣਾ, ਲਗਾ-
ਜਣਾ, ਭੰਨ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮਿਧਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਧਣ ਦੇਣਾ, ਮਿਧਣ
ਮਿਧਵਾਉਣਾ } ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਮਿਧਾਉਣਾ }
ਨੂੰ ॥

ਮਿਨਟ, ਪੁ:—'ਮਿੰਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਨਤ } ਸ:—ਤਰਲ, ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਮਿਨਤ } (ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਮਿਨਤ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਮਿਨਤ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮਿੰਨਾ, ਵਿ:—ਬੁੱਧਲਾ, ਮੱਧਮ, ਹਲਕਾ, ਵਿੱਚੋਂ
ਛੋਟਾ, ਮੀਸਲਾ ॥

ਮਿਰਗੀ

ਮਿੰਬਰ, ਪ: }
ਮਿੰਬਰੀ, ਸ: } ਮਿੰਬਰ 'ਮੇਂਬਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਮਹਾਰ, ਪੁ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ
ਅਸਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਮਿਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਬੱਚੇ
ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿਰਗ, ਪੁ:—ਹਰਨ, ਬੇਰ, ਕੱਦੀ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਮਿਰਗ ਛਾਲਾ, ਸ:—ਮਿਰਗ ਦੀ ਖੋਲ ਜੋ ਵਿਛਾ
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਿਰਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ, ਸ:—ਰਤਲੀ ਧਰਤੀ ਜੋ ਧੁੱਪ
ਵਿਚ ਨਸਕ ਦੇ ਦੂਰੋਂ ਅੰਧੇ ਇੱਸਦੀ ਹੈ
ਮਾਣੀਦਾ ਉੱਥੇ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ
ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਮਿਰਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਦਾ ਜਲ, ਪੁ:—ਮਾਯਾ ਦਾ
ਫਲ, ਜੋ ਹੈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਭ੍ਰਾਂ ॥

ਮਿਰਗ ਟੈਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਖ ਮਿਰਗ
ਦਰਗੀ ਹੈ ॥

ਮਿਰਗ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਿਰਗਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਸ਼ੇਰ

ਮਿਰਗਾਨ, ਪੁ:—ਮਿਰਗ ਛਾਲਾ, ਮਿਰਗ ਦੀ
ਪਲ ॥

ਮਿਰਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਬਾ-
ਹਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਬ ਪੈਰ ਵੱਡੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਝੰਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(ਪੈਣੀ) ॥

ਮਿਰਚ

ਮਿਰਚ, ਸ:—ਬਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌੜੀ ਜਾਂ ਤਲਖ ਚੀਜ਼ । ਇਹ ਵੱਡੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਕਾਲੀ, ਜੋ ਕਾਲੇ ਪੀੜੇ ਵਾਂਗੇ ਵਰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਛਿੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬੀਜ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ॥

ਮਿਰਚਾਂ ਲੱਕੜੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਲ ਖਿਸ਼ਣਾ, ਰੋਲ ਚੁੱਭਣੀ ॥

ਮਿਰਚਈ, ਸ:—ਇਸ਼ਕ ਪੇਚੇ ਦਾ ਬੀ, ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਿਰਚੀਆ ਗੰਦ, ਪੁ:—ਖਸ ਦੋਆ ਜੜੀ ਦੇ ਖੋਲ ॥

ਮਿਰਜਈ, ਸ:—ਲੰਮੀਆਂ ਮੰਚਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਿੰਦਸ਼ਤਾਨੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ॥

ਮਿਰਜੰਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ ॥

ਮਿਰਜਾ, ਪੁ:—ਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਸਜਾਦਾ, ਮੁਗਲ, ਸਾਹਿਬਾ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ॥

ਮਿਰਜਾ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬਾ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ॥

ਮਿਰਤ, ਸ:—ਮੋਤ, ਕਾਲ ॥

ਮਿਰਤ ਏਕ, ਪੁ:—ਠਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਧੰਤੀ ॥

ਮਿਰਤਕ, ਵਿ:—ਮੁਰਦਾ, ਮੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਿਰਦਹਾ, ਪੁ:—ਪੈਚ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਰੋਖਾ ॥

ਮਿਲਨਸਾਰੀ

ਮਿਰਦੰਗ } 'ਮਿਰਦੰਗ' ਆਦਿਕ
ਮਿਰਦੰਗੀ (ਗੀਆ) } ਵੇ ॥

ਮਿਰਮਿਰੀ, ਸ:—ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਮਾੜੀ ਪੀੜ, ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਅਚਾਨਚੋਂ ਜੀ ਭੁੱਖ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਰਾਸ } 'ਮਿਰਾਸ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਰਾਸਣ }
ਮਿਰਾਸੀ }

ਮਿਰਾਜ, ਪੁ:—'ਮਿਰਾਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਰਚ, ਸ:—'ਮਿਰਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਲਕ, ਸ:—ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਮਿਰਾਸ ॥

ਮਿਲਕਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਕ ਮਿਲੇ ॥
ਮਿਲਕੀ, ਪੁ: }

ਮਿਲਕੋਯਤ, ਸ:—ਮਾਲਕੀਅਤ, ਆਪਣੀ ਭੰ ॥

ਮਿਲਖ } 'ਮਿਲਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਲਖਣ }
ਮਿਲਖੀ }

ਮਿਲਤ, ਸ:—ਮੇਲ, ਦੋਸਤੀ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹੁ ॥

ਮਿਲਤਣ, ਸ: } ਦੋਸਤ, ਸਾਥੀ, ੇਲੀ, ਵਾਕਥ ॥
ਮਿਲਤੀ, ਪੁ: }

ਮਿਲਨਸਾਰ, ਵਿ:—ਮੇਲ ਹੋਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਮਹੱਬਤੀ ॥

ਮਿਲਨਸਾਰੀ, ਸ:—ਮੇਲ ਹੋਣ, ਮਹੱਬਤ, ਮਿਲਨ ਦੀ ਚਾਹ ॥

ਮਿਲਨਾ

ਮਿਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਕੋਠੇ, ਚੋਠਾ, ਨਾਲ ਬੈਠਨਾ, ਏਕਾ ਕਰਨਾ, (ਦੂਜੇ) ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ, ਜੁੜਨਾ, ਰਲਣਾ, ਸੰਗ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਆਉਣਾ, ਜੋੜੀ ਪਾਉਣਾ, ਇੱਕੋ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ, ਮੰਨ ਪੈਣਾ, ਮਿੱਥਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ, ਦੁੱਧ ਦੇਣਾ (ਯਥਾ ਦਾ) ॥

ਮਿਲਨੀ, ਸ:—ਮਲਾਕਾਤ, ਵਿਆਹ ਹੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਮੇਲ, ਜੋ ਰੁਪਏ ਚਿਸ ਵੇਲੇ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਨ (ਕਰਨੀ) ।

ਮਿਲਾਉ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਲਾ ਹੋ ਇਕ ਦੁਆ ਬਣਾਉਣੀ, ਖੋਟ, ਦੁੱਧੇ ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ, ਮਿੱਥਣਾ ॥

ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਲਾਉਣਾ, ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ, ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੂਜੀ ਵਰਗੀ ਹੈ; ਸੁਲਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਿਲਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਿਲਨਸਾਰ, ਮਿਲਾਪੜਾ ॥

ਮਿਲਾਈ, ਸ:—ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ॥

ਮਿਲਾਪ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਕੱਠ, ਏਕਾ, ਸੰਗਤ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸੁਲਾ ॥

ਮਿਲਾਪਣ, ਸ: }
ਮਿਲਾਪੜਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਮਿਲਾਪ ਰੱਖੇ, ਜੋ ਧੱਕਾ
ਮਿਲਾਪੀ, ਪੁ: } ਸਾਥ ਦੇਵੇ, ਮਿਲਨਸਾਰ,
ਮਹੱਬਤੀ ॥

ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਦਰਸਣ ਪਰਸਣ ॥

ਮੀਰਦੀ

ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਜਾਂ ਥਾਨੀ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਭਰਤ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਣਥਾਸ ਕੱਟਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ।

ਮਿਲੇਛ }
ਮਿਲੇਛਟੀ } 'ਮਲੇਛ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਮਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ (ਪਿਸ਼ਲ ਦਾ ਸਿਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿੱਕਣਾ ਅਤੇ ਮਿੜਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਆਂ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਮਾਲਕ, ਬੰਦਾ, ਪੇਦਾ, ਬੁਰੀ ਰੂਹਾਂ, ਰਾਜਪੁਤ ਰਈਸ ॥

ਮੀਆਂ ਜੀ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ ਵਾਸਤੇ ਆਦਾਰ ਦਾ ਬਚਨ ।

ਮੀਆਂ ਬੀਬੀ, ਪੁ: , ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ, ਤੀਵੀਂ ਬੰਦਾ ।

ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ, ਪੁ:—ਭੋਂਤਾ, (ਮੁਸਲੱਕੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੀਸਣਾ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਦੁੱਧ ਗੁੱਧ, ਜੋ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਮਰਲਾ ।

ਮੀਂਹ }
ਮੀਂਹੀ } ਪੁ:—ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬਰਖਾ ॥

ਮੀਂਹਦੀ, ਸ:—'ਮਹਿੰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਂਗ

ਮੀਂਗ
ਮੀਂਗਣ ਨਾ) } ਸ਼:—ਭੱਕਰੀ ਚੁਕ ਆਇਕ
ਮੀਂਕਣ } ਦਾ ਵਿਛਾਣਾ ॥

ਮੀਵ, ਸ਼:—ਮੋਤ, ਕਾਲ, ਨਾਸ ॥

ਮੀਚਕਣਾ }
ਮੀਚਕਾ } ਪੁ:—'ਮਿਚਕਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੀਚਕਾ }

ਮੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ
ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਮੀਚਣਾ ॥

ਮੀਜਾ, ਸ਼:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਮਰਜੀ, ਮਨਰਥ, ਵਿਚਲਾ
ਕੱਦ ॥

ਮੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਮੀਚਣਾ, ਭੀੜਨਾ ॥

ਮੀਟੰਗ, ਸ਼:—ਕਿਸੇ ਸੱਭਾ ਜਾਂ ਕਮਟੀ ਦਾ
ਕੱਠ, ਜੋੜ ਮੇਲ ॥

ਮੀਂਡ, ਸ਼:—ਸ਼ਰਾਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਪੁਰ ਤਾਰਾਂ
ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਚੌਂਟੀ

ਮੀਂਕ }
ਮੀਂਡਕ } ਪੁ:—ਭੰਡੂ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਲ ਦਾ ਜਾਵ ॥

ਮੀਂਡਕੀ, ਸ਼:—ਫੜ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀ
ਹੋਈ ਹਰੀ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਗ ॥

ਮੀਢਾ }
ਮੀਢਾ } ਪੁ:—ਭੇਡ, ਭੇਡ ਦਾ ਨਰ, ਮੇਢਾ ॥

ਮਾਢੀ }
ਮੀਢੀ } ਸ਼:—ਭੀਮਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗੁੰਦੀ ਹੋਈ
ਲਟ ॥

ਮੀਮੀ

ਮੀਣਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਲਦ ਜਾਂ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਸਿੰਗ
ਹਿਠਾਂਹ ਨੂੰ ਖੁੜੇ ਹੋਣ, ਝੂਠਾ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਰਾ ਪਿਰਬੀ ਮਲ ਦੀ
ਉਲਾਦ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੀਣਾ ਬਜਾਰ, ਪੁ:—ਜਠਾਨਾ ਬਜਾਰ, ਜੋ ਬਜਾਰ
ਪਾਤ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਸੈਲ ਵਾਸਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਭੀੜ ਭਾਂਡ ਦੀਆਂ ਅਚਰਜ ਵਸਤਾਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਮੀਣੀ, ਸ਼:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਸਿੰਗ ਹਿਠਾਂਹ ਨੂੰ ਮੁੜੇ
ਣ ॥

ਮੀਤ, ਪੁ:—ਮਿੱਠ, ਦੱਸਤ, ਸੱਜਣ ॥

ਮੀਤੀ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨ ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਠ
ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮੀਂਧੀ, ਸ਼:—'ਮੀਂਹਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਨ, ਸ਼:—ਮੱਛੀ, ਇੱਕ ਰਾਸ ॥

ਮੀਨ ਮੇਖ, ਸ਼:—ਖਤਬਰਾ, ਫਰਕ, ਚੁੱਜਤ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਮੀਨਾਕਾਰ, ਪੁ:—ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੀਨਾਕਾਰੀ, ਸ਼:—ਸੱਟੇ ਚਾਂਦੀ 'ਉੱਤੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਕੰਮ, ਗੁਲਕਾਰੀ ॥

ਮੀਮਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ, ਨਿੱਕਾ ਬਾਲਕ (ਪਿਆਰ
ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮੀਮੀ, ਸ਼:—ਛੋਟੀ ਵੱਡੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਨਿੱਕੀ
ਬਕਰੀ, ਗਊ, ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਬਣ ਜਾਂ ਮੀਮੀ
(ਬਾਲਾ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੀਰ

ਮੀਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪੈਰ, ਸੱਧਦ, ਮਿਰਾਸੀ ॥

ਸ:—ਕੋਭਾਂ ਦਾ ਵੇਰ ਜੋ ਕਈਆ ਥੋੜਾਂ ਵਿੱਚ
ਫੁੰਡਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਜੌਰਾਂ ਦਾ
ਰਾਖਾ, ਵੱਡਾ ਸ਼ਕਾਰੀ ।

ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰਣ } ਸ:—ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰ ਦੀ
ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰੀ } ਵਹੁਟੀ ।

ਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਪੁ: } ਅਮੀਰ ਦੀ ਉਤਾਦ,
ਮੀਰ ਜਾਦੀ. ਸ: } ਮਿਰਾਸੀ ॥

ਮੀਰ ਬਹਿਰ, ਪੁ:—ਘਾਟ ਦਾ ਦਰੋਹਾ, ਬੇੜਿਆ
ਦਾ ਅਫਸਰ ॥

ਮੀਰ ਬਹਿਰੀ, ਸ:—ਘਾਟ ਦਾ ਮਸੂਲ, ਘਾਟ
ਸਾਲ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਮੀਰ ਮੁਨਬੀ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਰਸੀ ਜਾਂ
ਉਰਦੂ ਦਫਤਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ, ਵੱਡਾ
ਸਕਤੂ ॥

ਮੀਰਾਂ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਰੱਬ, ਮੁਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ॥

ਮੀਰਾਸਣ }
ਮੀਰਾਸੀ } 'ਮਿਰਾਸਣ' ਵੇਖੋ

ਮੀਰੀ, ਪੁ:, ਸ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੋਹਰੇ ਰਹ ਮੀਰ
ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਵੰਡੇ, ਦੁਗਤੀ ਮਨੁੱਕ, ਪਿੱਠ
ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੀ ਮਿੱਝ ॥

ਮੀਲ, ਪੁ:—ਪੈਨਾ ਕੁ ਕੋਹ, ੧੭੬੦ ਗਜ਼ ਦੀ
ਦੂਰੀ ॥

ਮੁੱਕਤ

ਮੁਅੱਲਮ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਅੱਲਮੀ, ਸ:—ਮੁਅੱਲਮ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਦਰਜਾ ॥

ਮੁਆਰਜ਼ਾ }
ਮੁਆਤਾ } ਪੁ:—'ਮਵਾਜ਼ਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਅੱਤਾ }

ਮੁਆਫਕ }
ਮੁਆਮਲਾ } 'ਮਾਫਕ' ਅਤੇ 'ਮਾਮਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਸ਼ਕ, ਸ:—ਥੋ, ਰੰਧ, ਮਹਿਕ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਅੰਬਰ, ਪੁ:—ਕਸਤੂਰੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਕਪੂਰ, ਪੁ:—ਕਪੂਰ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਪੈਣਾ (ਟੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਮਾਰੀ ਫੈਲਣੀ,
ਦੁਆਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਣੀ (ਪਸ਼ੁਆ ਨੂੰ) ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਬੇਦ, ਪੁ:—ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਤਾਕਤ
ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕਣ, ਪੁ: } ਥਾਲਾ (ਘੋੜਾ ਆਦਿਕ), ਇੱਕ
ਮੁਸ਼ਕੀ, ਸ: } ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੌਲ ।

ਮੁਸ਼ਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸ਼ਕ ਹੋਣੀ, ਮੁਸ਼ਕ
ਫੰਡਣੀ, ਵਧਣੀ ਫੁੱਲਣਾ, ਸੌਭਾ ਹੋਣੀ,
ਦੁਆਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਣੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕਣੀ, ਸ:—ਹਿੰਗ ॥

ਮੁਸ਼ਕਤ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਪੋਰਸ਼, ਔਖ ॥

ਮੁਸਕਲ

ਮੁਸਕਲ, ਵਿ:—ਅੰਖਾ, ਕਠਨ, ਬਿਖੜਾ ॥

ਸ:—ਅੰਕੜ, ਤਕਲੀਫ਼ (ਆਉਣੀ, ਪੈਣੀ, ਬਠਣੀ) ॥

ਮੁਸਕਲ ਅਸਾਨ ਕਰਨੀ, 'ਕੁ:—ਅੰਖਾ ਹੜਾਉਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲ ਕਰਨਾ, 'ਕੁ:—ਅੰਖਾ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲ ਕੁਸਾ, ਪੁ:—ਅੰਖਾ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਬ ॥

ਮੁਸਕਲ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ, 'ਕੁ:—ਅੰਖੇ ਹੋਣਾ, ਕੁਸ਼ ਨਾ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲਾਉਣਾ, 'ਕੁ:—ਸਕਾ ਮੁੱਧ ਮੀਟ ਦੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲਾਟ, ਸ:—ਮੁਸਕਲਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮੁਸਕਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦਾ ਰਸਮ ਮਨ ਸੁਰੀ ਕਪੜਾ, ਚਕਲਾ ॥

ਮੁਸਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁੰ) ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਕੜੀਆਂ, ਹੋਰ ਦਾ ਸਾਟਾ (ਦੋਣੀਆਂ, ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ, ॥

ਮੁਸਕਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਰੀ ਮੁਸਕ ਵਾਲਾ ਬੁਟਾ ॥

ਮੁਸਕੀ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ (ਘੋੜਾ, ਰਨੀਅਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਮੁਸਟੀਫ਼ } ਵਿ: ਪੁ:—ਮੌਢਾ ਹੋਣਾ ਪਰ ਮੁਰਖ, ਮੁਸਟੀਫ਼ } ਲੁੱਗਾ ॥

ਮੁਸੜਾ, ਪੁ:—ਰਸਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਰੰਗ ॥

ਮੁਸਲੀ

ਮੁਸਤਕ, ਵਿ:—ਅਭਲਾਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਖਤ ਦੀ ਜਾਗ ਹੋਵੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁਸੱਦ } ਪੁ:—ਅੰਖ ਦਾ ਕਮਾਹ ਵਿਚ
ਮੁਸੱਦ } ਫਰਕ ਨਾਲਾ ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਚਮੂ ॥

ਮੁਸੱਦੀ, ਪੁ:—ਇਲਮ ਵਾਲਾ, ਰਾਹੇ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਵੱਡਾ ਮਨਸ਼ੀ, ਜ਼ੀ ਅਮੁਰਸਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਜਾਂ ਦਾਖ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਪਜ਼ਾਰੀ ॥

ਮੁਸਬਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌੜੀ ਦੁਆ ॥

ਮੁਸਮੀ, ਸ:—ਆਦਰਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੀੜ ਜੋਹੀ ॥

ਮੁਸਲਕੜ } ਵਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸ
ਮੁਸਲੌਕਾ (ਕੀ) } ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਰੋਗ ਦਾ
ਮੁਸਲੌਟਾ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਜਣਾ ॥

ਮੁਸਲਮ, ਵਿ:—ਪੁੱਕੀ (ਗੋਲ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬ ਨਾਲ, ਪੁਰਾ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ, ਸ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਹਬ, ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ, ਸੁਭਰ ॥

ਵਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ॥

ਮੁਸਲਾ, ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ, ਮੁਸਲਮਾਨੀ
ਮੁਸਲੀ, ਸ: } ਵਾਚਕ ॥

ਮੁਸੱਲਾ

ਮੁਸੱਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਸ ਵੁੜੀ ਉੱਤੇ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹੇ
ਹਨ, ਨਮਾਜ ਦੀ ਥਾਂ, ਭਿਰਾਈਆ ਦਾ
ਝੰਡਾ ।

ਮੁਸਵਦਾ, ਪੁ:—‘ਮਸ਼ਵਦਾ’ ਵੇਖੋ

ਮੁਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਵਾਸੇ ਜਾਂ ਰਾਸ ਪੁਸ਼
ਬੈਠਣ ਉਠਣ ਵਾਲਾ ਅਹੁਲਾਦ ਰਾਸ ਰਾਹ
ਸਲ ਹਕਾਰ ॥

ਮੁਸਾਹਬੀ, ਸ:—ਮੁਸਾਹਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ
ਕੰਮ ॥

ਮੁਸਾਫਰ, ਪੁ:—ਰਾਹੀ, ਪੈਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਜਾਤੀ ॥

ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਾਫਰ ਚਿਤਰਣ,
ਸਥਾ ॥

ਮੁਸਾਫਰੀ, ਸ:—ਪੈਰ, ਪੈਰਾਂ, ਜਾਨ੍ਹ, ਦੁਰਾਨ
ਥਾਂ ਫਿਰਨੀ ॥

ਮੁਸੀਬਤ, ਸ:—ਮੁੱਖ, ਅੱਖ, ਬਿਪਤਾ (ਪਣੀ) ॥

ਮੁਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਨਜ, ਮਸਰ ॥

ਮੁਸਹਰੀ } ਪੁ:—‘ਮਸਹਰੀ’ ਵੇਖੋ
ਮੁਸਹਰੀ }

ਮੁਹਸੀ } ਸ:—ਮੁਹਸੀ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਕਿਸ
ਮੁਹਤੀ } ਮੌਸਮ ਦਾ ਅਰਥ

ਮੁਹਕਮ, ਪੁ:—ਪੱਕਾ, ਭਰਮਾ, ਮਜ਼ਬੂਤ ॥

ਮੁਹਕਮ ਜੜਾਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਲ ਦਾ ਕੰਮ
ਹੋਰਨਾ ॥

ਮੁਹੱਲਾ

ਮੁਹੱਬਤ, ਸ:—‘ਮਹੱਬਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹੱਬਤੀ, ਵਿ:—ਮਹੱਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਮੁਹੱਮਦੀ, ਪੁ:—ਮੁਹੱਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ
ਵਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਮੁਹਰ, ਸ:—‘ਮਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਸਖਤ ਭਾਪ ਜੋ
‘ਬਲਕਲ ਕਦੇ ਨਾ ਚਿਤਰੇ, ਅੱਠਾ ਇੱਠਾ ਦੇ
ਅਦਿਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਪ ।

ਮੁਹਰਰ, ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਮਨਸ਼ੀ, ਘਰ ਜਾਂ
ਧਿੰਡ ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਕਿਸੇ ਮਹਕਮੇ ਵਿਚ ਜੋ
ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ।

ਮੁਹਰਰੀ } ਸ:—ਮੁਹਰਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦਰਜਾ ॥
ਮੁਹਰੀ }

ਮੁਹਰਾ } ‘ਮਹਰਾ’ ‘ਮਹਰੀ’ ‘ਮਹਰ’ ਵੇਖੋ ।
ਮੁਹਰੀ }
ਮੁਹਰੇ }

ਮੁਹਰਲ, ਪੁ:—‘ਮਹਰਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹਲਤ, ਸ:—ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਮਾਂ, ਵੇਹਲ, ਛੁੱਟੀ,
ਵਖਰ ॥

ਮੁਹਲਾ, ਪੁ:—ਸਸ ਕਠ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾ ਦਾਣੇ
ਮੁੱਢੇ ਹਨ, ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਪੁਰ, ਪੁਰ ਦੇ ਥੱਲੇ
ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲੀਮੀ ਲੋਕੜ ॥

ਮੁਹਲੇ ਧਾਰ, ਵਿ:—ਜੋਰ ਦਾ, ਮਟੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ
(ਮਾਹ) ॥

ਮੁਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਹੱਲਾ, ਗਲੀ, ਪੁਰਾ ॥

ਮੁਹਾਉਣਾ

ਮੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਹਾਉਣਾ, ਲੁੱਟੇ ਜਾਣਾ ।

ਮੁਹਾਉਰਾ, ਪੁ:-ਹੇਲਤ, ਵਾਦੀ, ਰੀਤ ' (ਪੀਣਾ)
ਦਸਤੂਰ, ਖਾਸ ਅਰਥਾ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ॥

ਮੁਹਾਣਾ, ਪੁ:-ਮੁਹ, ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਨਦੀ ਦਾ
ਨਕ, ਮਲਾਹ ॥

ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਪੁ:-ਮੁਹ, ਚੰਹਰੇ ਦੀ ਬਣਾਇਦ,
ਸ਼ਕਲ ॥

ਮੁਹਾਰ, ਸ:-ਉਠਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਰੇਸ਼ੀ ।

ਮੁਹਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਹਿਣੇ ਚਮਕਾਉਣਾ

ਮੁਹਾਰਨੀ, ਸ:-ਮੰਤ੍ਰਿਆ ਦਾ ਪਹਾੜੇ ਆਇਕ
ਕਸੇ ਮਿਲਕ ਇਕ ਸੁਰ ਨਾਲ ਪਕੜਨਾ ॥

ਮੁਹਬਰਾ } ਪੁ:-ਮੁਹਾਉਰਾ ਵੇਖੋ ।
ਮੁਹਾਵਰਾ }

ਮੁਹਾਰਾ, ਪੁ:-ਰਕਾ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਾ ਰੋਗ
(ਲਊਣਾ) ।

ਮੁਹਾਦੀ, ਪੁ:-ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਮੁਹਾਰ, ਗਹਿਣੇ ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਮੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ।

ਮੁਹਾਰਾ, ਸ:-ਪਾਸਾ, ਰੁਕ, ਝਕਾਉ ॥

ਮੁਹਾਰੀ, ਸ:-ਬੂਹੇ ਦੇ ਦੋਹਾ ਪਾਸਿਆ ਦੀ ਕੰਧ ।

ਮੁਹਿੰਮ, ਸ:-ਵੱਜ ਦਾ ਕਿਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਬਹੁਤ
ਐਥਾ ਕੰਨ, ਕਰਤਬ, ਹੋਮਲਾ ਚੜ੍ਹਦੀ
(ਚੜ੍ਹਨਾ)

ਮਕੀਦ ਬਾਬਰੀ

ਮੁਹੁਤ } ਪੁ:-'ਮਹੁਰਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਹੁਰਤ }

ਮੁੱਕ } ਪੁ:-ਘਸ਼ੂਨ, ਹੁਰਾ, ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ,
ਮੁੱਕਾ } ਘਸ਼ੂਨ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਮੁੱਕਾ ਚਿਘੌਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁੱਕਾ ਵੱਟਣਾ ॥

ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ ਦੀ ਸਦ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਮੁੱਕਟ, ਪੁ:-ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ
ਸੰਗਾਰ, ਭਾਜ ।

ਮੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਹਿਣਾ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਸਾਰਾ ਲੱਗ
ਜਾਣਾ, ਨਿਬ ਜਾਣਾ, ਦੁਆਲਾ ਨਿਕਲਣਾ,
ਖੁੱਤ ਛੱਡਣਾ ॥

ਮੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਰਨ ਛੱਡਾਰੇ ।

ਮੁੱਕਤ } ਸ:-ਵੁਟਕਾਰਾ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ
ਮੁੱਕਤੀ } ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ।

ਮੁੱਕਤ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦੀ ਮਕਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ,
ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੋਯਾ

ਮੁੱਕਤ ਦਾਤਾ } ਪੁ:-ਮੁੱਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁੱਕਤੀ ਦਾਤਾ } ਪਰਮੇਸਰ ।

ਮੁੱਕਤਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਬਖੇਰਾ, ਲਗ ਤੋਂ ਬਿਛਰਾ
ਅੰਖਰ)

ਮੁੱਕਦ (ਦਾ), ਪੁ:-ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ ਇੱਕ
ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰ ।

ਮੁੱਕਦ ਬਾਬਰੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬੂਟੀ ।

ਮੁਕੱਬਾ

ਮੁਕੱਬਾ, ਪੁ:—ਗੱਜਾ, ਜਿਲਦ ਦਾ ਤਖਤਾ, ਬਹੁਤ
ਮੋਟਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਮੁਕੱਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ,
ਮੁਕੱਰਣਾ } ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁਕੱਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾਬਨ ਵਾਲਾ
ਛੋਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਪੀਆ ਦੀ
ਰੱਲ ਕਰਨੀ ਵੇਰ ਮੁਕੱਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਦੀਜ਼ ਵਲ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੁਕੱਰਰ, ਵਿ:—ਬੱਧਿਆ ਹੋਇਆ, ਠਹੁਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਜਰੂਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂਹ ਕਰਾਉਣੀ, ਜਬਾਬ
ਦੁਆਉਣਾ ਤੁਨਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਰੱਦਣਾ ॥

ਮੁਕਦੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੁਕਲਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਤਰੇ ਵਹੁਟੀ
ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਰੀਝ ॥

ਮੁਕੱਵਾ, ਪੁ:—ਮਕੱਗਾ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਕੀ, ਪੁ:—ਮੁਕੱ ਦੇਖੋ

ਮੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣ
ਦੇਣਾ, ਸਬ ਕੁਝ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਸਾਰਾ
ਹੁਦਾਰ ਲਾਹ ਛੱਡਣਾ, ਨਬੇੜਨਾ ॥

ਮੁਕਾਉ, ਵਿ:—ਮੁਕਲ ਜਾਂ ਮੁਕਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਕਲ ਦਾ ਝਰ ਹੋ ॥

ਮੁਕਾਣੇ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਜਾਂ ਸੰਜਲ ਦੇ
ਮਰਨ ਤੇ ਦੂਰੇ ਥੋਲ ਕੇ ਉਹਦੇ ਘਰ
ਬੁਲ ਉਠ ਜਾਣਾ (ਆਉਣਾ, ਜਾਣਾ) ॥

ਮੁੱਖ

ਮੁਕਾਬਲਾ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰੀ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ, ਵਿਰੋਧ,
ਮੇਲ, ਟਾਕਰਾ ॥

ਮੁਕਾਲੇ ਖ, ਸ:—ਅਪਜਸ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਮੁਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ, ਅਪਜਸ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ

ਵਿ:—ਜਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਲੋਜ਼ ॥

ਮੁਕਾਲੀ, ਸ:—ਨਿਰਲੋਜ਼, ਚੰਦਰੀ ਚੰਨ, ਗੁੜ
ਦੀ ਹੋੜੀ ॥

ਮੁਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਮੁੱਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਮੁੱਕਾ, ਅਸੂਨ, ਹੁੰਗਾ (ਮਾਰਨਾ)

ਮੁੱਕੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਗੰਨ੍ਹਣਾ
(ਆਟਾ) ॥

ਮੁੱਕੀ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਠੀ
ਵੱਟਣੀ ॥

ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਠੀ ਚੌਪੀ
ਮੁੱਕੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ } ਕਰਨੀ, ਮੁੱਕੀਆਂ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਮੁਕੈਸ਼, ਸ:—ਸੱਟੇ ਜ ਚਾਦੀ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਮੁਕੈਸ਼ੀ, ਵਿ:—ਮੁਕੈਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਖ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ, ਵੇਹਰਾ ॥

ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ, ਜਰੂਰੀ ॥

ਮੁੱਖ, ਪੁ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਦੱਹੀ ਪਾਸੀ ਕੰਧ ਦਾ
ਬਾਹਰਲਾ ਸਿਰਾ, ਨੱਕਰ ॥

ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਪਹਿਲਾ, ਜਰੂਰੀ ॥

ਮੁਖਤ

ਮੁਖਤ, ਵਿ:—'ਮੁਖਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਖਤਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਵੇ,
ਮੁਖਤਿਆਰ } ਜੋ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਹਸ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੇ
ਵਕੀਲ, ਅਮੀਰ, ਗ਼ਮ ਸ਼ਾਹ, ਕੁਸ਼
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਕਰਨਾ, ਕੁ:—ਆਪਣੇ ਵਲ ਮੁਖਤਾਰ
ਖਨਾਉਣਾ ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਕਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਮੁਖਤਾਰ ਦਾ ਸਾਰ
ਕੰਮ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਨਾਮ, ਪੁ:—ਮੁਖਤਾਰ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ
ਦੇਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਖਤ

ਮੁਖਤਾਰੀ } ਸ:—ਸਥ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਕੰਮ
ਮੁਖਤਿਆਰੀ } ਹੋਣਾ, ਮੁਖਤਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਦਰਜਾ, ਕਨੂਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਇਸ-
ਤਿਹਾਜ਼ ॥

ਮੁਖਤੀ, ਸ:—ਮੁਖਤੀ 'ਤੇ

ਮੁਖਲਸ, ਕੁ:—ਮੁਖਲਸ ਹੋਣ ਦਾ
ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ

ਮੁਖੜਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਠ, ਦੇਹਰਾ

ਮੁੱਖੀ, ਪੁ:—ਮੁਖੀਆ, ਸਥ ਤੇ 'ਗ' 'ਬ' ਮੁਖੀ

ਮੁਖਾਰ, ਵਿ:—ਜਬਾਨੀ ਯਾਦ, ਜੋ ਕੰਠ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਖਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਿਥੇ ਹੋਣ
ਲਗੇ, ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੜਣ ਦੀ ਰਸਤਾ

ਮੁਖੀ, ਸ:—ਨੌਕਦਾਰ ਮੂੰਹ (ਲਾਠੀ ਆਦਿਕ
ਦਾ) ॥

ਮੁੰਗਲੀ

ਮੁਖੀ } ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਵੱਡਾ, ਆਗੂ, ਮੁਹਾ
ਮੁਖੀਆ } ਵਾਲ (ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਚੋ ਮੁਖੀ' = 'ਚੋਹੇ'
ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ) ॥

ਮੁੰਗ } ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਲ
ਮੁੰਗੀ } ਛੋਟੀ ਪਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਗੀਆਂ ਨੂੰ
ਖਿਆਉਂਦੀ ਹਨ ॥

ਮੁੰਗੀ ਤੋਈ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਮੁੰਗਦਰ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਗ ਜਿਹਾ ਵੇਲਣਾ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੌਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਮੁੰਗਦਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਮਗਦਰ ॥

ਮੁੰਗਧ (ਧਾ), ਵਿ:—ਅਣਜਾਣ, ਮੁਰਖ, ਮੂੜ ॥

ਮੁੰਗਦਾ, ਪੁ:—ਮੂਲਾਂ ਦੇ ਖੀ ਦੀ ਡੋਡੀ, ਪਕੜੀਆਂ ॥
ਵਿ:—ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਡਲੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਚੌੜਾ ਕੁ, ਮੀਟਾ (ਲੂਣ)

ਮੁੰਗਲ, ਪੁ:—ਮਸਲਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਕੌਮ ॥

ਮੁੰਗਲਈ } ਵਿ:—ਮੁੰਗਲ ਦਾ ਹਿੱਲਾ
ਮੁੰਗਲਈਆ } (ਕਸ਼ਤਾ) ॥

ਮੁੰਗਲਉ, ਪੁ:—ਮੁੰਗਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮੁੰਗ-
ਲਈ ਹੋਣਾ

ਮੁੰਗਲਾਟੀ, ਸ:—ਮੁੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਦੀ
ਬੀੜੀ ॥

ਮੁੰਗਲੀ, ਸ:—ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਚੀਜ਼, ਲੱਕੜ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਮੁੰਗਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਬੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਫੇਰਨਾ

ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਨੂੰ
ਫੇਰਨਾ ਕੇ ਸੋਚ ਆਰਨਾ ।

ਮੁੰਗੀ, ਸ:—‘ਮੁੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਘ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ ਥਾਕੀ
ਜਾ ਮੋਰੀ ।

ਮੁੱਘਾਂ, ਪ:—ਚਮਕਦਾਰ ਥੰਦਲਾ ਦਾ ਕੱਠ ।

ਮੁੱਚ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਥੋੜੀ, ਚੱਥ (ਘੋੜੇ ਦਾ)
(ਥਾਹਣਾ, ਮਾਰਨਾ)

ਮੁੱਚਕਰੀ, ਸ:—ਥਰਤ ਚੰਗਾ ਥੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਥਾਨੀ ਦਾ ਥਣੀ ।

ਮੁੱਚਲਕਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਆਪ ਕੀਤੀ ਹੋਈ
ਜਾਮਣੀ, ਅਪਰਧੀਆਂ ਦਾ ਅਕਰਾਰ ਨਾਮਾ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਰਾਰ
(ਲਿਖਣਾ, ਲਿਖਾਉਣਾ, ਲੈਣਾ) ।

ਮੁੱਚਾ, ਪ:—ਪਾਉ ਕੁ ਮਾਸ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਮੁੱਛੇ, ਸ:—ਪ: ਮੂੰਹ ਦੇ ਚਿੱਪਚਲੇ ਵਾਲ ਲਕੜੀ
ਮਾ ਟੋਟੇ ।

ਮੁੱਛੇ ਦਾ ਬਾਲ (ਵਾਲ), ਪ:—ਅਤਥਾਹੀ
ਆਦਮੀ ।

ਮੁੱਛੇ ਮੁੱਛੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛੇ ਦਾ ਮਾਲ ਮਾਰ ਕੇ
ਨਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ।

ਮੁੱਛੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛੇ

ਮੁੱਛੇ ਨੂੰ ਤਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਖਾ ਮਾਰਨਾ,
ਘੋਰਨਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਪਾਉਣਾ

ਦਾਬੀ ਨਾਲੋਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਧਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਮ-
ਦਾਨ ਕੋਲੋਂ ਖਰਚ ਵਧੀਕ ਹੋਣਾ ॥

ਮੁੱਛੇ ਪੈਣੇ, ਪ:—ਖਰਚਾ—ਲੰਮੀਆਂ ਮੱਦੇ ॥

ਮੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਲੈਣਾ
ਹੋਕ ਮਾਰਨਾ

ਮੁੱਛੇ ਦਰੀ, ਸ:—ਲੜ, ਮੁੱਛ, ਅਪ੍ਰੀਤਗੀ, ਮੁਥ ਜੀ ।

ਮੁੱਛਲ, ਪ:—ਲੰਮੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲਾ ।

ਮੁੱਛਿਆਹਨ } ਸ:—ਮੁੱਛੇ ਦੀ ਥ
ਮੁੱਛਿਆਂਧ }

ਮੁੱਜ, ਸ:—ਸਰ ਦੇ ਥਾਮ ਮਾਹਿਲਾ ਜਿਸ ਦੇ
ਹੱਥੋਂ ਵਟਦੇ ਹਨ

ਮੁੱਜ ਬਗੜ, ਪ:—ਮੁੱਜ ਵਰਗਾ ਇਕ ਚਰਾਂ ਦਾ
ਘਾਹਾ

ਮੁੱਜੀਨਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਅੱਗ ਦੇ ਰਸਿਆਂ ਦੀ
ਗੱਦਾ

ਮੁੱਜੀਰਾ, ਪ:—ਲੁਕਾ, ਗੁਲਤੀ, ਕਾਟ, ਨਾਚ, ਅਦਬ
ਸਲਾਮ

ਮੁਜਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮਗੀ ਦਾ ਨਾਚ ਹੋਣਾ,
ਲੇਖੇ ਲਿਖਣਾ ।

ਮੁਜਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮਗੀ ਦਾ ਦੇਣਾ
ਕਾਟ ਕਰਨੀ, ਲੇਖੇ ਲਾਉਣਾ ।

ਮੁਜਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਕਮ ਦਾ ਲੇਖੇ ਲਿਖਣਾ ।

ਮੁਜਰਾ ਲਣਾ

ਮੁਜਰਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਕਮ ਕਟ ਲੈਣਾ ।

ਮੁਜਰਾਇ }
ਮੁਜਰਾਇਤ } ਸ:—ਲੇਖਾ, ਲੇਖ ਦਾ 'ਲਖੇਤਾ',
ਮੁਜਰਾਈ } ਲੇਖੇ ਲਿਖਣਾ, ਮਸੂਲ ਦੀ ਮਾਰੀ,
ਮਾਮਲਾ ਘਟ ਜਾਣਾ ।

ਮੁਜਰਾਲੀ, ਸ:—ਧਾਨ ਵੇਚ ਕੇ ਮ ਕੰਧ ਕਾਨ
ਸਥ ਰਹੇ ।

ਮੁਜਾਉਰ, ਪੁ:—'ਮਜਾਉਰ' ਦਥ

ਮੁਜਾਇਤਾ, ਪੁ:—ਰੋਗ, ਪਰਵਾਹ (ਕੁਝ ਮਜਾ-
ਇਕਾ ਨਹੀਂ) ਤੀਰੀ, ਮੱਖ, ਹਰਜ,
ਖਰਾਬੀ ।

ਮੁਜਰਾ, ਪੁ:—ਮ ਦੁਏ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਖੇਤੀ
ਕਰ, ਕਿਰਸਾਣ ।

ਮੁਜਾਲ, ਸ:—'ਏਕਲੀ ਕਹੀ ਦੋ ਫੁਲ

ਮੁਜੀ, ਸ:—ਚੋਲ ਇਕ ੨੩ ੧ ੧ ੨
ਬੁਟਾ

ਮੁਜੂਣ, ਸ:—ਮਦੂਣ ਵੇਖੋ

ਮੁਜੂਲਾ, ਪੁ:—ਮੁਜਾ ਲਾ ਸ

ਮੁਜੇਰਾ, ਪੁ:—ਮੁਜਾਰਾ ਵੇਖ ।

ਮੁਜੈਕਾ, ਪੁ:—'ਮੁਜਾਇਕਾ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁਜੇਰ, ਪੁ:—'ਮਜਾਉਰ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁੜ, ਸ:—'ਮੁੰਜ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁਟਕ, ਪੁ:—'ਮੁਕਟ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁਠਿਆਰ

ਮੁਟਕੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੰਗਲੀ ਘਰ ॥

ਮੁਟਕੜੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਮੜ ਕੇ ਜਾ ਵੇਹਲੇ ਵੇਹਲੇ
ਦਾ ਕੰਮ (ਮਾਰਨੀ) ।

ਮੁਟਕਾ, ਪੁ:—ਇਹ ਰੇਸ਼ਮੀ ਚੱਤਾ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਦੁਪੱਟਾ,
ਘੋਗਰੀ

ਮੁਟਾਈ, ਸ: }
ਮੁਟਾਣ, ਸ: } ਮੁਟੇ ਹਟ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਿੱਟੀ
ਮੁਟਾਧਾ, ਪੁ: } ਚੀਜ਼ ਮਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ
ਮੁਟਿਆਈ, ਸ: } ਹੁਣੇ, ਫਲ ।
ਮੁਟਿਆਣ, ਸ: }

ਮੁਟਿਆਰ, ਸ:—ਜਯਾਣ ਰੂਮਤ, ਜਸ ਕੁਹੀ
ਨੂੰ ਜਯਾਣੀ ਚੜ੍ਹੇ ॥

ਮੁਟਵੀ, ਪੁ:—'ਮੁਹ ਵੇਟਾ' ਵੇਖ ।

ਮੁੱਠ, ਸ:—ਮੀਂਦਿਆ ਹੁੰਦਿਆ ਹਥ, ਮਲੀ
ਦਸਤ, ਜਾਦੂ ।

ਵਿ:—ਬੱਝਾ ਜਿਹਾ, ਠਿਕਾ (ਮੁੱਠ ਕੁ) ।

ਮੁੱਠ ਚਲਾਉਣੀ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੱਠ ਭੇੜ, ਪੁ:—ਟਾਢਰਾ ਮੇਲ ।

ਮੁੱਠਣਾ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਣਾ, ਠਗਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਮੁੱਠੜਾ, ਪੁ:—ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਮੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਦਬਾ, ਦਸਤਾ, ਕਿਸੇ ਰੋਜ ਦੀ ਫੜਤ
ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਮੁਠਿਆਰ, ਪੁ:—ਭੱਠੀ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹੇਲੇ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਮੂੰਹ ਦਾ ਮੰਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਮੁੱਠੀ

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਮੁੱਠ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਆਵੇ ।
 ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹੇ ਦਾ ਪਾਸੇ ਨੂੰ
 ਮੁੱਠੀਆਂ ਫੁਰਨੀਆਂ } ਲਈ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ
 ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ।

ਮੁੱਠੀਅੜਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਅਸਲ ਸਾਹਮਣੇ
 ਦਾ ਦਵਾ ਖਦ ਦਾ ਕੁਝਾ

ਮੁੱਠੀਆ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਲਕੜਾ,
 ਹਲ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਕਿਲੀ 'ਮੁੱਠੀਅੜਾ'
 ਵੇਖੋ ।

ਮੁੱਠੀਰਨੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਮੀ ਆਪਣਾ
 ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਮੁੱਠੁਨ, 'ਵ:—ਮੂਰਖ, ਅਚਮੜਾ, ਥੋ ਸਮਝ

ਮੁੱਠੁਨੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਘੁੰਦ ਕ ਬਣਾਈ ਹੋਈ
 ਭਲੀ ।

ਮੁੱਠ, ਪੁ:—ਸਰ ।

ਮੁੱਠਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਅਸਲ
 ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ।

ਮੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਰਦ, ਲੜਕਾ ਠੀਕਾ
 ਵਿ:—ਟੁੰਡਾ ।

ਮੁੱਠਾ ਖੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਲੜਕਾ, ਅਵਾਣਾ, ਥੋ ਸਮਝ ॥

ਮੁੱਠਾਸਾ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਪੈਂਗ ਚਿੱਤ੍ਰੇ ਲਏ ਵਿਆ
 ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਿੱਰੀ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਮੁੱਠੀਰ, ਸ: }
 ਮੁੱਠੀਰ ਵਾਧਾ, ਪੁ: } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਚੀਜ਼ ।

ਮੁੱਠਕਹਿਰੀ

ਮੁੱਠ } ਪੁ:—ਮਾਦਾ, ਜੜਾ ਮੂਲ, ਅਸਲ,
 ਮੁੱਠ } ਪੁ: }
 ਕ੍ਰ:—ਵਿ:—ਨੌੜੇ, ਪਾਸ, ਕਲਹੀ

ਮੁੱਠ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਸ਼ੁਰੂ
 ਲਾਉਣਾ ।

ਮੁੱਠ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੁਝ ਦੇ ਚਿਸ਼ੇ ਦੇ ਹਲਕੇ ਉ
 ਕੇ ਹਲਕੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ।

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹ, ਛੋਟਾ ਮੁੱਠ ਜਿਸ
 ਅਕਸਰੀ ਉੱਚ ਰਖਕ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਰਦਾ ਹੋਣਾ ।
 ਮੁੱਠ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਪਰਧਾਨ ॥

ਮੁੱਠੀਰ }
 ਮੁੱਠੀਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਚੀਜ਼ ।
 ਮੁੱਠੀਰ ਵਾਧਾ }
 ਮੁੱਠੀਰ }
 ਮੁੱਠੀਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਚੀਜ਼ ।

ਮੁੱਠੀਰ }
 ਮੁੱਠੀਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਚੀਜ਼ ।

ਮੁੱਠੀ, ਕ੍ਰ:—ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਮਾਦਾ, ਜੜਾ, ਮੂਲ,
 ਅਸਲ ॥

ਮੁੱਠਸਾਤ, ਸ:—'ਮੁੱਠਸਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠਮੁਣਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਲਮਕਦਾ
 ਮਾਸ ।

ਮੁੱਠਿਆਦ, ਸ:—ਨੀਂਹ, ਮੂਲ, ਮੁੱਠ, ਬਲ,
 ਅਸਲ, ਮਿਆਦ ॥

ਮੁੱਠਸਦੀ, ਪੁ:—ਮੁੱਠਸੀ, 'ਮੁੱਠਸਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠਹਿਰ (ਰਾ), ਪੁ: }
 ਮੁੱਠਹਿਰੀ, ਸ: } ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਮੋਹਾ
 ਮੁੱਠਕਹਿਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਭਾਗ ਭੰਗ ॥
 ਮੁੱਠਕਹਿਰੀ, ਸ: }

ਮੁਤਰਾਲੀ

ਮੁਤਰਾਲੀ, ਸ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪਲੀ ਕੇ ਮੁਤ੍ਰਣ ਦੀ
ਥਾਂ, ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਅਤੇ ਹੀਦ ॥

ਮੁਤਾਇਆ } ਵਿ:—ਜੋ ਮੁਤ੍ਰਣਾ ਚਾਹੇ ।
ਮੁਤਾਈ }

ਮੁਤਾਜ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦਾ, ਅਧੀਨ ਅੰਤ
ਚਕੀਰ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁਤਾਜਗੀ } ਸ:—ਮੁਤਾਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹਲਾਤ
ਮੁਤਾਜੀ } ਗਾਰੀਬੀ ॥

ਮੁਤਾਜਕ, 'ਵ: ਮੁਜਿਬ, ਅਨਸਾਰ, ਵਰਗੀ,
ਮਾਫਕ ॥

ਮੁਤਾਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਮੁਤ੍ਰਣ ਚਾਹੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ
ਮੜ੍ਹੇ ॥

ਮੁਤਾਲਿਆ, ਪੁ:—ਮਨਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅਗਲਾ ਸਬਕ ਆਪ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮੁਬਿਹਾਰਨਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਤਾੜ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੀ ਰਗੜ ਨਾਲ ਮੱਸੀ
ਹੋਈ (ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਗਰਦਣ) ॥

ਮੁਤਾੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੀ ਰਗੜ ਨਾਲ
ਮੁਤਾੜਣਾ } ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਗਰਦਣ ਸੁੱਜ ਕੇ ਜਾਣੀ

ਮੁਤੀਹ, ਵਿ:—ਅਧੀਨ, ਹਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਥਾਜ } 'ਮੁਤਾਜ' 'ਮੁਤਾਜੀ' ਵੇਖੋ ।
ਮੁਥਾਜਗੀ (ਜੀ) }

ਮੁਦਈ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਾਵਾ ਕਰੇ ਪਰ ਹੋਸ
ਲਾਵੇ, ਵੇਰੀ ॥

ਮੁਨਸਿਫ

ਮੁਦਕਰ } ਪੁ:—'ਮੁਗਦਰ' ਵੇਖੋ ।
ਮੁਦਕਰ }

ਮੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਦ ਕਰਨਾ, ਕੰਧ ਦਾ ਖੱਪਾ
ਭਰਨਾ ॥

ਮੁੰਦਤ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ, ਦੌਰ (ਹੋਣੀ, ਰਸ-
ਹਨੀ) ॥

ਮੁੰਦਪੜਾ } ਪੁ:—ਵੇਰ, ਝਗੜਾ, ਦਾਵਾ
ਮੁੰਦਪਾ }

ਮੁੰਦਰ, ਪੁ: } ਇਕਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਨ ਦਾ ਖਾਲਾ
ਮੁੰਦਰਾਂ, ਸ: } (ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ) ।

ਮੁੰਦਰਾ } ਪੁ: ਸ:—ਰਪਯਾ ਨਾਮ ਦੀ
ਮੁੰਦਰਾ } ਮੁੰਦਰੀ ॥

ਮੁੰਦਰਾ (ਰੀ) } ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ
ਮੁੰਦਰਾ } ਅੰਗੂਠੀ, ਵੇਰੀ ॥

ਮੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਮਨੋਰਥ, ਮਨਸਾ, ਪਰੋਜਣ,
ਅਰਥ, ਭਾਵ, ਮਾਲ, ਚੌਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ॥

ਮੁੰਦਾ ਲੈ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਾਵੇ
(ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ॥

ਮੁੰਦੀ, ਸ:—ਅੰਗੂਠੀ, ਛਲੋਂ, ਮੋਹਰ ਜਾਪ ॥

ਮੁੰਧ, ਸ:—ਜੁਆਨ ਹਿੰਦਲੀ, ਮੁਰਿਆਰ ॥

ਮੁਨਸ } ਪੁ:—ਰਸ, ਮਰਾ
ਮੁਨਸਾ } ਵਾਲਾ

ਮੁਨਸਫ (ਬ) } ਪੁ: ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਦੇ
ਮੁਨਸਫ } ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਹਕਮ, ਪੈਰ ॥

ਮੁਨਸਫੀ (ਬੀ)

ਮੁਨਸਫੀ (ਬੀ) } ਸ:—ਮੁਨਸਫ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮੁਨਸਿਫੀ } ਚੁੱਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਂ,
ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ॥

ਮੁਨਸਵਿਮ } ਪੁ:—ਪਟਵਾਰੀਆ ਦੇ ਉਪਰਲਾ
ਮੁਨਸਿਰਮ } ਇੱਕ ਅਫਸਰ ।
ਮੁਨਸਿਰਿਮ }

ਮੁਨਸ਼ੀ, ਪ:—ਵਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਲਿਖਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਮੁਨ੍ਹੇਰ (ਰਾ), ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ ਹਨੇਰਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਮੁਨਕਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ, ਕਾਫਰ, ਜੋ
ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਮੁਨਕਰ ਨਕੀਰ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਕੁਹ ਨੂੰ ਖੁੱਛਣ
ਗਿੱਛਣ ਵਾਲੇ ਚਰਿਸਤੇ (ਕਬਰ ਵਿਚ) ।

ਮੁਨੱਕਾ, ਪੁ:—‘ਮਨੱਕਾ’ ਵੇਖ ।

ਮੁਨੱਠਾ, ਕੁ:—ਉਸਤਰੇ ਨਾਲ ਘੇਰੀ ਵਾਲ ਲਾਟੁਲੇ
ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ ਸਫ ਨਿਕਲ ਆਵੇ ਚੰਘਾ
ਬਨਾਉਣਾ, ਛਲਣਾ ॥

ਮੁਨਵਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਮੁਨੱਠ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਚੰਘਾ ਖਾ ਲੈਣਾ ।

ਮੁਨਵਾਈ, ਸ:—ਮੁਨੱਠ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਮੁੰਨਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਜਾਂ ਵੇਲਣੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ
ਵਾਲੀ ਖੜੀ ਲੱਕੜੀ, ਹਲ ਦਾ ਹੱਥਾ
ਵ:—ਪੋਣਾ (ਮੁੰਨਾ ਕੋਹ) ॥

ਮੁਨਾਉਣਾ }
ਮੁਨਾਈ } ‘ਮੁਨਵਾਉਣਾ’ ‘ਮੁਨਵਾਈ’ ਵੇਖ ।

ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਮੁਨਾਸਬ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਜੋਗ, ਵਾਜਬ, ਜੋ
(ਕੰਮ) ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਮੁਨਾਫਿਕ, ਪੁ:—ਕਾਫਰ, ਪਖੰਡੀ, ਬੇਈਮਾਨ

ਮੁਨਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਕੋਠਾ ਜਿਸ ਦੀ
ਉਚਾਈ ਘੋਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਬਰਜ,
ਵਾਸਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ।

ਮੁਨਾਲ, ਪੁ:—ਹੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਦੀ ਟੁੱਟੀ, ਭਲਵਾਰ
ਦੀ ਮਿਆਣ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਢਾਂਦੀ ਦਾ ਕੰਮ

ਮੁਨਿਆਰ (ਰਾ), ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੋਰੀ ਬਨਾਉਣ ਜ
ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ।

ਮੁਨਿਆਰੀ, ਸ:—ਮੁਨਿਆਰ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਵੀ ।
ਵਿ:—ਮੁਨਿਆਰ ਦਾ ॥

ਮੁਨੀ, ਪੁ:—ਸੰਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਗਿਆਨ ਵਾਲ ॥

ਮੁੰਨੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਕੁੜੀ, ਵੱਟਾ ਮੁੰਨਾ
ਕਿੱਲੀ ॥

ਮੁਨਾਸ }
ਮੁਨੀਸਰ } ਪੁ:—ਵਡਾ ਮੁਨੀ, ਤਪੱਸੀ, ਮਹੰਤ ॥

ਮੁਫਤ } ਕੁ:—ਮੁੱਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੀ ਦੀ,
ਮੁਫਤੀ } ਖੈਰੀ, ਬੇ ਫੈਦਾ ॥

ਮੁਫਤ ਖੋਰਾ, ਪ: } ਜੋ ਦੂਏ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ‘ਨਰ
ਮੁਫਤ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਬਾਹ ਕਰੇ ॥

ਮੁਫਤ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਦੂਏ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਰਹਿਣਾ,
ਬੇਕਾਰੀ ।

ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਮਜ਼੍ਹਰਾ
ਨਾ ਦੇਣੀ ॥

ਮੁਢਤੀ

ਮੁਢਤੀ, ਪੁ:—ਸਗਾਂ ਦਾ ਹਕਮ ਦਸਣ ਵਾਲਾ
ਹਾਕਮ (ਕਾਜੀ ਦੇ ਘੋੜ) ॥

ਮੁਢੀਦ, ਵਿ:—ਫੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਲਾਭ ਦਾਣਕ ॥

ਮੁਬਾਰਕ } ਵਿ: ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੱਖਣਾ
ਮੁਮਾਰਖ } ਸ:—ਵਧਾਈ

ਮੁਬਾਰਕ ਬਾਦ, ਪੁ:—ਵਧਾਈ (ਦੁਆ), ॥

ਮੁਮਤਹਿਨ, ਪੁ:—ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਮਾਰਖੀ, ਸ:—ਵਧਾਈ, ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਮਾਤਾ
ਦਾ ਰੰਗ ॥

ਮੁਮਿਆਈ, ਸ:—‘ਮਮਿਆਈ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਮੀਰ (ਰੀ), ਪੁ: ਸ:—‘ਮਮੀਰਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਮੇਸੀ } ਮਮਸੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਮੁਮੇਸੀਆ }

ਮੁਰਸਦ, ਪੁ:—ਪੀਰ, ਗੁਰੂ, ਚਮਤਕਾਰੀ, ਫਰੇਬੀ
ਮਨੱਖਾ ॥

ਮੁਰਸਦਿਆਣੀ, ਸ:—ਮੁਰਸਦ ਦੇ ਅਚ ਫਾਲੀ ॥

ਮੁਰਸਦੀ, ਸ:—ਮੁਰਸਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਾਂਦਰਜਾ,
ਪੀਰੀ ॥

ਮੁਰਹੈਲ, ਪੁ:—ਮੋਹਰੀ, ਆਗੂ ਮੁਖੀਆ,
ਸਰਦਾਰ ॥

ਮੁਰਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਮੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੰਨਣਾ, ਭੋੜਨਾ, ਕੱਚੀ ਸ਼ੈ
ਦਾ ਛੱਜ ਜਾਣਾ ॥

ਮੁਰਦਿਆਨੂ

ਮੁਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋੜਨਾ, ਕੱਚੀ ਸ਼ੈ ਭੁੰਨਣ
ਦੇਣੀ ॥

ਮੁਰਕੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗਾਹਨਾ, ਇੱਕ
ਤਰਾ ਦੀ ਬਾਲੀ ॥

ਮੁਰਗ } ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਭੁੱਕੜ ॥
ਮੁਰਗਾ }

ਮੁਰਗਾਈ } ਸ:—ਇੱਕ ਖਾਣੀ ਦਾ ਪੰਛੇਰੂ ॥
ਮੁਰਗਾਈ }

ਮੁਰਗੀ, ਸ:—ਮੁਰਗ ਦੀ ਮਦੀਣ, ਭੁੱਕੜੀ ॥

ਮੁਰਚਾਰ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਸਰੀਰ, ਲੱਥ ॥

ਮੁਰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦਾਉਣਾ ਸਕਣਾ, ਹਾੜਾ
ਆਉਣ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮੁਰੀਡੀ, ਪੁ:—‘ਮਰੂਡੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਰਦਾ; ਵਿ: ਪੁ:—ਮੋਇਆ ਹੀਝਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਪੁਰਾ, ਲੱਥ ॥

ਮੁਰਦਾ ਸਿੰਗ, ਪੁ:—ਪੰਥਰ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਾ
ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਮੁਰਦਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦੇ ॥ ਵਰਗੀ
ਮੁਰਦਾ ਬਨਾਉਣਾ } ਹਾਲਤ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਸਸਤਾ ਸੌਦਾ ॥

ਮੁਰਦਾਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਮੁਰਦਾ, ਲੱਥ, ਜੋ ਸ਼ੈ ਹਰਾਮ
ਹੈ, ਨਿਕੀਆ ॥

ਮੁਰਦਿਆਨੂ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਬਦ ਬੀ ॥

ਮੁੱਥਰ

ਮੁੱਥਰ, ਸਃ—ਉਪਕਾਰ, ਭਲਿਆਈ ।
ਮੁੱਥਰ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁੱਥਰ, ਪੁਃ—ਫਲ ਉਥਲ ਕੇ ਖੰਡ ਮਿਸਰੀ ਦੀ
ਮੁੱਥਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹੋਏ (ਪਾਉਣਾ), ਟੀਕ
ਮੁੱਥਰ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਆਦਿਕ ॥

ਮੁੱਥਰ ਇੰਦ, ਫੁੱਟ, ਗਜ, ਪੁਃ—ਬ ਦਾ ਨਾਮ
ਮੁੱਥਰ ਸ਼ਕਲ ਜੋ ਇਕ ਇੰਦ ਫੁੱਟ ਗਜ ਲੰਮੀ
ਮੁੱਥਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—ਸੱਜਣ, ਸਹਾਈ, ਮੋਹਰਵਾਲ
ਗਾਥਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁੱਥਰਤ, ਸਃ—ਫੁੱਟਾ ਭੱਜਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁੱਥਰ, ਪੁਃ—ਬਦਾਮ, ਹਰਾ ਮੁੱਥਰ ਮ
ਮੁੱਥਰ ਦੇ ਹੋਏ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਸਃ—ਬਮਰੀ, ਥੀਟ ਮੋਹਲਾ (ਮੁੱਥਰ
ਵਜ਼ਰ ਵਾਲਾ) ॥

ਮੁੱਥਰੀ ਧਰ } ਪੁਃ—ਥੀਟ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਮੁੱਥਰੀ ਮਨੋਹਰ } ਕਸ਼ਟ ਜੀ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—ਪਾਖਸਾਹੀ ਜ ਸਰਕਰੀ
ਚਿੱਠੀ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—ਮੁੱਥਰੀ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁੱਥਰ, ਸਃ—ਇੱਛਾ ਮਨਰਥ, ਪਰਜਣ,
ਅਰਥ, ਸੁਖਨਾ ॥

ਮੁੱਥਰ ਦੇ ਦਿਨ, ਪੁਃ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ
ਮੁੱਥਰ ਮਿਲੇ ॥

ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ

ਮੁੱਥਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਕੁਃ—ਜੋ ਚਾਹਣਾ ਸੀ ਹੋ
ਮੁੱਥਰ ਮਿਲਣੀ } ਜਾਣਾ ॥

ਮੁੱਥਰ ਮੰਨਣੀ, ਕੁਃ—ਸੁੱਖਨਾ ਸੁੱਖਣੀ ॥

ਮੁੱਥਰ ਲੈਣੀ, ਕੁਃ—ਮੁੱਥਰ ਸਮਝਣਾ ॥

ਮੁੱਥਰ ਦੇਖਣੀਆਂ, ਕੁਃ—ਪੁੱਤਾ ਧੀਆਂ ਦ
ਫੰਗ ਸਮਾਰਥ ਕਰਕੇ ਖਸਾ ਦੇ ਦਿਨ
ਦੇਖਣਾ ॥

ਮੁੱਥਰ (ਰੀ), ਪੁਃ—ਮੁੱਥਰ ਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ, 'ਮਰ'
ਰਾਖਸ ਦਾ ਵੇਰੀ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—ਬਲਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੌਟ ਮੁੱਥਰੀ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—'ਮੁੱਥਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੁੱਥਰ, ਪੁਃ } ਚਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਥੀਟ ਦੇ ਮੁੱਥਰ
ਮੁੱਥਰੀ, ਸਃ } ਤੇ ਜੋਏ

ਮੁੱਥਰੀ, ਸਃ—ਮੁੱਥਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸਾਰੇ
ਮੁੱਥਰੀ ॥

ਮੁੱਥਰੀ, ਪੁਃ—'ਮੁੱਥਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੁੱਲ, ਪੁਃ—ਕੀਮਤ, ਜਿੰਨੇ ਤੋਂ ਕੁੱਝੀ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੇ,
ਕਦਰ ॥

ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕੁਃ—ਕੀਮਤ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਸੌਦ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ (ਕੋਈ ਚੀਜ਼), ਕੁਃ—ਵੇਚਣਾ ॥

ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ, ਕੁਃ—ਕੀਮਤ ਠਹਿਰਾਉਣੀ, ਖਰੀਦ
ਹੋਣੀ ॥

ਮੁੱਲ ਬਰਦਾ

ਮੁੱਲ ਬਰਦਾ, ਪੁ:—ਗਲਾਮ, ਹੋਲਾ ।

ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ (ਕੋਈ ਚੀਜ), ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੀਦਣਾ ।

ਮੁਲਕ } ਪੁ:—ਦਸ, ਅਲਾਕਾ, ਰਾਜ
ਮੁਲਖ }

ਮੁਲਖਾਂ ਦਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵੇਰ ਸਾਰਾ ।

ਮੁਲਾ (ਲੁ), ਪੁ:—ਦੂਜ ਪੱਖਿਰੂਆਂ ਨੂੰ ਚਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ, ਨਕਾਰਾ ਆਦਮੀ ।

ਮੁਲਕੀ } ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮਲਕ ਦਾ, ਦੇਸੀ ।
ਮੁਲਖੀ }

ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ } ਪੁ:—‘ਵੇਸਰਾ’ ਦਾ ਵੇਖੋ ।
ਮੁਲਖੀ ਲਾਟ }

ਮੁਲਖਈਆ, ਪੁ:—ਮੁਲਖ ਦਾ ਲੋਕ, ਪਰਜਾ ।

ਮੁਲੋਠੀ, ਸ:—‘ਇਹ ਮਕ ਜ ਖੰਘ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦੁਆਰਾ’ ।

ਮੁਲਤਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਿਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ।

ਮੁਲਤਾਨੀ, ਵਿ:—ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ ॥

ਮੁਲਤਾਨੀ ਮਿੰਟੀ, ਸ:—‘ਗਾਰਨੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਮੁਲੀਮਾ, ਪੁ:—ਚਮਕਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਸੋਢੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚਾਕੁਆ ਹੋਇਆ । (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਲਵਾਣਾ, ਪੁ: } ‘ਮਲਾਣ’ ‘ਮਲਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ।
ਮੁਲਵਾਣੀ, ਸ: }

ਮੁਲਾਕਾਤੀ

ਮੁਲਾਂ, ਪੁ:—ਮੁਲਮਾਨਾ ਦੀਆਂ ਮਜਬੀ ਰਸਮਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਸਤਾਦ ॥

ਮੁਲਾਂ ਦੀ ਵੇਰ ਮਸੀਤ ਤਕ, ਜਿੰਨੀ ਸਮਰਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਹੋ ਚਿੰਨ ਹੀ ਓਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਮੁਲਾਇਮ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਕਮਲ, ਨਾਜ਼ਕ ॥
ਸ: ਮੱਲੂਮ ॥

ਮੁਲਾਇਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਲ ਨਰਮ ਹੋਣਾ, ਦੁਏ ਦੀ ਭੱਲ ਮੰਨ ਜੇਣਾ’ ॥

ਮੁਲਾਇਮੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ, ਕੰਮਲਬਾਈ, ਨਮੂਨਾ ॥

ਮੁਲਾਹਜਾ, ਪੁ:—‘ਲਹਾਜ਼, ਆਦਰ ਭਾਉ, ਵੇਖ ਭਾਲ (ਕਰਨਾ)’ ।

ਮੁਲਾਹਜੇ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਸਥ ਨੂੰ ਚਾਹ ਕੇ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨ ।

ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸ:—ਮੇਲ, ਦਰਸ਼ਨ, ਇਸਤੀ ॥ ਰਸ ਦਾ ਮੰਗ (ਕਰਨੀ) ।

ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਨਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਸਤੀ ਕਰਨਾ, ਪਿਠਾਰ ਪਾਉਣਾ’ ॥

ਮੁਲਾਕਾਤ ਰੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਰੋਲ ਜਾਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮੁਲਾਕਾਤੀ, ਪੁ:—ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਾਕਸ, ਮੇਲੀ ॥

ਮੁਲਾਣਾ

ਮੁਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਲਾ, ਪਸ਼ੁਓਨ ਵਾਲਾ, ਮਰਾਮ
ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਹੋਣਾ ਬੰਦਾ ਮਸਤ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਲਾਣੀ, ਸ:—ਮੁਲਾਣੇ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ।

ਮੁੜ, ਕੁ:—ਬਾਰਾਂ ਵਾਰ, ਦੁਬਾਰਾ
ਬਾਰ ।

ਮੁੜਕਾ, ਪ:—ਪਰਸੋਏ, ਪਸੀਲਾ ਕੁਲਾ ।

ਮੁੜਕਣਾ, ਕੁ:—ਮਰਕਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੜਕਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਰੋਜ਼ਨਾ,
ਰੋਨਣਾ ॥

ਮੁੜਗਾ, ਪ:—ਚੋਰਾ, ਮੁੰਹ, ਮਕਲ ।

ਮੁੜ ਘਿੜ } ਕੁ: ਵਿ:—ਘੜ ਮੁੜੀ, ਘੜੀ-
ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ } ਬਾਰ ।

ਮੁੜਣਾ, ਕੁ:—ਫਿਰਨਾ, ਪੁਸ਼ਟਾ, ਸਿਖੋ ਸਾ
ਉਥੇ ਹੀ ਆਉਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਬੁਕਣਾ,
ਬਕਣਾ ।

ਮੁੜਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਫੇਰ ਪਹਿਲਾ ਥਾਂ ਉੱਤੇ
ਲਿਆਉਣਾ, ਬੁਕਾਉਣਾ, ਹਵਾਉਣਾ ਮੁੜ
ਦੁਆਉਣਾ ।

ਮੁਈਯੋ, ਵਿਸਮਸ:—ਸਹੇਲੀ ਜਾਂ ਨੌਕੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ
ਲਾਭ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਖਰਚਨ ॥

ਮੁਸਲ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਮੁਹਲਾ ॥

ਮੁਸਲ ਧਾਰ } ਕੁ: ਵਿ:—ਮੁਹਲੇ ਧਾਰ
ਮੁਸਲ ਧਾਰ } (ਕੁੜੀ) ।

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ

ਮੁਸਲੀ, ਸ:—ਇਕ ਕਲਾ ਦੀ ਫਲੀ ਜੋ ਜੜ
ਹੋਂਦੀ ਹੈ ।

ਮੁਸਾ, ਪ:—ਇਕ ਪਿਕਲਰ, ਚੁਹਾ ॥

ਮੁਸੀ, ਪ:—ਚੁਹੇ ਵਰਗਾ ਜੰਗ ।

ਮੂੰਹ } ਪ: ਸਹੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ
ਮੂੰਹ } ਵਾਲਾ ਜੋ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਖ, ਚੋਹਰਾ,
ਮੂੰਹ } ਮੁਸੀ ।

ਅ:—ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ।

ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਫਿਰਨਾ, ਕੁ:—ਮੂੰਹ ਹੱਥਾਂ ਰਾਹੀਂ
ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਟੇ, ਕੁ:—ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਫੇਰ ਦੇਣਾ ।

ਮੂੰਹ ਆਉਣਾ, ਕੁ:—ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਸੁੱਜਣਾ,
ਮੂੰਹ ਆਉਣਾ ਦਾ ਲਭਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੀਉਣਾ, ਕੁ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ।

ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਣਾ, ਕੁ:—ਨਿੱਥੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਮੂੰਹ ਸੁੱਚਾ ਦੇਖਣਾ, ਕੁ:—ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣਾ
ਪੀਣਾ ।

ਮੂੰਹ ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਹੁੱਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ, ਸ:—ਅਪਸਰ, ਨਮੋਸ਼ੀ ।

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕੁ:—ਬਦਨਾਮੀ ਜਾਂ ਨਿਰ-
ਦਾਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਕੁ:—ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ
ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਰੋਮ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੈਰ

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੈਰ, ਪ੍ਰ:—ਦੁਰਗਤ,
ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣ ਦੀ ਵਾਲੀ ਪੈ
ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ } ਜਾਣੀ

ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣ ਲਗਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਾਮਤ ਕਰਨਾ, ਵਡਾ
ਆਉਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਲਣਾ (ਟੁਰਨਾ), 'ਕ੍ਰਿ:—ਬੰ
ਖਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਟੁਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਖਾਣਾ (ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ
ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ) ॥

ਮੂੰਹ ਜਬਾਣੀ, ਵਿ:—ਬੋਲਕੇ ਰਹੀ ਹੋਈ ਭਾਲ
(ਲਿਖਕੇ ਨਾ) ॥

ਮੂੰਹ ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਖਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਟੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਸੀ ਲੈਣਾ, ਮੁੱਲ
ਵਧਾਉਣਾ ਲੱਭ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਟੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਸੜੀਅਲ, ਭੈੜਾ ਸੁਭਾਵ
ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਭੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋ ਕੇ ਖਿਣਾ
(ਸੁਦਾਈਆਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਮੂੰਹ ਤੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸੋ ਬਹੇ ॥

ਮੂੰਹ ਤੇ ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਬਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਹੁ ਲੱਗਣਾ

ਮੂੰਹ ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ (ਲੈ ਆਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਅਖਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਲੋਈ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਲਜ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਤੋੜਨਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਰਦਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੱਚਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲਾਇਮ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ
(ਘੋੜਾ) ॥

ਮੂੰਹ ਦਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਉਣਾ (ਲੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—'ਮੂੰਹ' ਵਿ:
ਖਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਤੋਂ ਹਾਰਨਾ, ਛਾੜ
ਪੈਣੀ, ਸਜਾ ਮਿਲਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਦੇਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਭਰ ਹੋਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦੇ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ ਨਾ ਰੱਖਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਂ ਮੱਥਾ ਤੇ ਜਿੰਨ ਪਹਾੜੇ ਲੱਥਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—
ਖਰਬ ਹੋਣਾ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਸਹੁਣਾ ਸਮਝੇ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਜੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ਇੱਥੀ
ਮਿਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਮਿਲਾਉਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਮਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਹੁ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਥੋ ਜਾ
ਹਰਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਣ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਪਾਉਣਾ

ਮੂੰਹ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਨਾ, ਕੁੰਕੜਾ ਦਾ ਲਕੜਾ

ਮੂੰਹ ਪਾੜ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਬੋਲਣ ਦੇ
ਮੌਕੇ ਉੱਚੇ ਬੀ ਕੜ ਆਖਣਾ ਜਾਂ ਮੰਗਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਧੀ ਜਾਣਾ, ਵੀਠ ਪੈਣਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਭਵਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੋਈ ਜੀ
ਥਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁੜ ਜੀ ਨਾਂ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ, ਬੋਲਣ
ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ, ਕੜ
ਨਾਂ ਖਾਣਾ

ਮੂੰਹ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਦੀ ਬੋਝਾ ਸਕਲ
ਖਣਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ

ਮੂੰਹ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਭੜਕਣਾ ਦੇਖੋ

ਮੂੰਹ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਪੈਰ ਪਾਣੀ
ਭਰਨਾ, ਜੀ ਕੰਠ ਹੋਣਾ

ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਲੀਜ ਕੋਈ ਚਾਹੇ, ਮੁਗਦ,
ਮੋਤੀ

ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰੱਸਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਰਨਾ, ਸੱਕ ਫੇਰਨਾ

ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਤਰ ਕਰਨਾ,
ਵੇਵੀ ਦੇਣੀ.

ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਣਾ

ਮੂੰਹ ਮੀਟੀ ਪਰਕੜੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ
ਬੋਲੇ ॥

ਮੂੰਹ ਮੋਟਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਮਰੋੜਨਾ ਦੇਖੋ.

ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਣਾ, ਖਿਆਲ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਵੱਡੇ
ਦੀ ਬਹਾਬਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ
ਮੂੰਹ ਲਾਉਣਾ } ਬਾਹਰੀ ਦਾਯਾ ਕਰਨੀ ॥

ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ
ਆਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪੁਰ ਬਹੁਤ ਰਮਾਏ
ਮਾਰਨਾ

ਮੂੰਹ ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਦਾ ਰੱਖਣਾ, ਸਰਮ
ਘਾਣੀ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਹਟਣਾ, ਦੂਰ
ਰਹਿਣਾ

ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਉਣਾ, ਕਿਸੇ
ਜੀਅਤ ਦਾ ਸੋਝ ਵਾਲੀ ਦੇ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਈ (ਵਿਖਾਈ) } ਸ:—ਨਵੀ
ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਉਣਾ (ਵਿਖਾਉਣੀ) } ਵਹੁਟੀ ਦਾ
ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਲੀ } ਪਹਿਲੀ
ਵਾਰ ਮੂੰਹ
ਦੇਖਕੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵੀਆਂ ਜੋ ਕੜ ਦੇਣ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਗੁਣ ਗੁਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਹੀ ਹੱਲੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਲੀ ਪੜ੍ਹਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਚੋਣਾ

ਮੂੰਜੀ

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ
ਕਰਨੀ ।

‘ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ’ ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਮੂੰਹ’ ਅੱਗੇ ਫਿਰਨਾ
ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹੀ, ਸ:—ਅਸਲ, ਜਰ, ਮੂਲ, ਕੁਲ, ਜਿਸ
ਤੋਂ ਕੁਲ ਚੱਲੇ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ
ਜਾਤ ॥

ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਸੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚੋਹਰਾ
ਦੇਖਣਾ, ਹਰਾਣ ਜਾਂ ਲਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚੱਕਣਾ,
ਦੁਏ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ।

ਮੂੰਹੇ, ਪੁ:—‘ਮੂੰਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹ ਵੇਖਦੇ (ਵੇਖਦੇ) ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਨਾ ਸਰਨ ਕਰਕੇ ਹਰਾਣ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਮੂਹੜ, ਵਿ:—‘ਮੂਹੜ’ ਵੇਖੋ ।

ਮੂੰਹ ਵੇਖੋ (ਵੇਖੋ) ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਸ:—ਦਿਖਾਵੇ ਦਾ
‘ਲਹਾਜ਼’ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ।

ਮੂੰਹੋਂ ਦੁਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਅਰੇ ॥

ਮੂੰਹੋਂ ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ,
ਮੂੰਹੋਂ ਲਾਹਣਾ } ਚੱਕਣਾ ।

ਮੂੰਗ, ਪੁ: } ਮੰਗੀ’ ਵੇਖੋ
ਮੂੰਗੀ, ਸ: }

ਮੂੰਹੋਂ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੀ ਗੱਲ ਤੇ
ਜੋਰ ਜੋਰ ਨਾਲ ।

ਮੂੰਗ ਫੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਢਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬਦਾਮਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ
ਹਨ ।

ਮੂੰਹੋਂ ਫੁਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਦਸਣਾ, ਬਕਣਾ

ਮੂੰਹੋਂ ਰਾ, ਪੁ:—‘ਮੂਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਮੂੰਹੋਂ ਮੂੰਹ, ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਤਕ ਨਕਾਨਕ, ਭਰਪੂਰ

ਮੂੰਗਾ, ਪੁ:—‘ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੰਰ ਅਤੇ ਉਹ
ਦਾ ਫਿਲਕਾ ॥

ਮੂਹੜ } ਪੁ:—ਮੂਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ
ਮੂਹੜ }

ਵਿ:—ਮੂੰਗੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ ਹਰਾ ॥

ਮੂਹੜਾ, ਪੁ:—ਬਿੰਨਾ, ਕਾਨਿਆਂ ਦੀ ਚੰਕੀ, ਪੰਛੀ
ਜਾਂ ਪੰਛੇ ਦਾ ਉਲਿਆ ਹੋਯਾ ਅਸਲ, ਫਿਲ,
ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਘਟ ਜਾਣਾ

ਮੂੰਗਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਪਤਲੀ ਉਥਲੀ ਹੋਈ
ਗਾਹ ॥

ਮੂਹੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਮੂਹੜਾ ਜਾਂ ਬਿਨਾ ॥

ਮੂੰਗੀ, ਸ:—‘ਮੂੰਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਗਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੋਂ ਵਰਿਆ ਨਿਕਲੇ ॥

ਮੂਜਬ } ਵਿ:—ਮੂਰਸ਼ਕ, ਅਨਸਾਰ, ਕਰਕ,
ਮੂਜਿਬ } ਸਬਬ ਤੋਂ ।

ਮੂੰਜੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਦੁਖਦਾਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਸੁਖ ॥

ਮੂੰਜੀ, ਪੁ:—‘ਮੂੰਜੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਸਥਾ ਵਿੱਲ ਅਤੇ
ਸਖਤ ਗੁੱਦੇ ਵਾਲਾ ਆਗੂ ॥

ਮੁੰਡੀ, ਸ:—'ਮੁੰਡੀ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁੰਡੀ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਜੜੀਆਂ ਜੋ
ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਵਸਲ ਵਾਸਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ
ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਮੁੰਡ } ਸ:—ਪਸ਼ਾਬ, ਬੰਨ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ
ਮੁੰਡ } ਪਾਣੀ ਨਿਕਲੇ ।

ਮੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ਾਬ ਕਰਨਾ, ਮੁੰਡ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਾਹ
ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੰਡਰ }
ਮੁੰਡ-ਰਨਾ } 'ਮੁੰਡ' 'ਮੁੰਡਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ, ਪੁ:—'ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ' ਵੇਖੋ ।

ਮੁੰਧੇ ਮੂੰਹ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਵਾ ਮੂੰਹ ਬਰਕੇ
'ਨਮੋ' ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁੰਧਾ }
ਮੁੰਧਾ } ਸ:—ਕਲਾ, ਪੁੰਨਾ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ,
ਦੁਖ ਜਨਾ ਹੋਯਾ ॥

ਮੁੰਧੇ ਮੂੰਹ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੁੰਧ' ਮੂੰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਧੀ, ਸ:—'ਮੁੰਧੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਨਣਾ, ਸ:—ਵੀਣੀ ।

ਮੁੰਨਖ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਥਲ ਨਹੀਂ, ਬੇ
ਮੁੰਨਖਣੀ, ਸ: } ਸਮਝ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਮੁੰਡੀ

ਮੁੰਨਖਣੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਰਸ ਕਢਣ
ਵਾਸਤੇ ਮੁੰਨਖ ਬਾਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ ਅਥਲ,
ਬੰਧੂ ॥

ਮੁੰਨਫੀ, ਸ:—ਗਸ, ਬੇ ਹੋਸ਼ੀ, ਸਰਤ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੁੰਨਫੀਗਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ, ਬੇ ਹੋਸ਼ੀ ।

ਮੁੰਨਰਤ } ਸ:—ਤਸਵੀਰ ਸ਼ਕਲ, ਯੌ, ਪੁਤਲੀ
ਮੁੰਨਰਤੀ } ਮਨੁੱਖ, (ਕਈ ਸਾਧੂ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ
ਮੁੰਨਰਤੀ } ਮੁੰਨਰਤ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ
ਮੁੰਨਰਤ ਆਈਆਂ ਹਨ।) ਸੋਹਣੀ ਸ, ਮਥਣੀ
ਦੀ ਹਰੀ ਛੱਲੀ ।

ਮੁੰਨਲ, ਪੁ:—ਜ:—ਅਸਲ, ਮੁੰਧੀ, ਨੀਹ, ਅਥਲ
ਦਾ ਅਸਲੀ ਹਿਸਾ, ਬਿਆਜੀ ਦਿਤੀ ਹੋਈ
ਰਕਮ ॥

ਮੁੰਨਲ, ਵਿ:—ਬਲਕੁਲ, ਮੱਥੇ ਹੀ ('ਨਾਂ' ਦੇ
ਨਾਲ) ।

ਮੁੰਨਲ ਮੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਅਸਲ, ਵਿਵਲ ਹੱਲ, ਮਤ
ਲਾ ।

ਮੁੰਨਲੀ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਰਕਾਰੀ, ਰੁਖ ਦੀ
ਵਿਚਲੀ ਜੜੀ ॥

ਮੁੰਨਲੀ ਪਟਿਆ ਵੱਡਿਆ, ਪੁ:—ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਮੁੰਨਲੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਦਾ, 'ਬਲਕੁਲ, ਸਰ ਮੁੰਦਾ
('ਨਾਂ' ਦੇ ਨਾਲ) ॥

ਮੁੰਨਰਤ }
ਮੁੰਨਰਤੀ (ਰੀ) } 'ਮੁੰਨਰਤ' 'ਮੁੰਨਰਤ (ਰੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਨੀ, ਸ:—ਘਾਹ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਦਾ ਖੁੰਸਾ ਸਹਾਰਾ,
ਨੀਹ (ਚਾਕੂਣੀ, ਦੋਣੀ) ਬੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਈ
ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ॥

ਮੇਰੁ

ਮੇਰੁ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ, ਬੇੜਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੇਰੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਚ ਆ ਸੱਕਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਮੇਰੁਣੀ, ਸ:—ਮਲਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਮੇਰੁਗਾ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥

ਮੇਰੁਗੀ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਰੋਹਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਜਾਂ ਪੀ ॥

ਮੇਰਾਦ, ਸ:—'ਮਿਆਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਸਾ, ਵਿ:—'ਮੈਸਟਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਜਾ, ਪੁ:—ਥੋੜਾ ਦਾ ਚੰਮ ਕਮਾ ਹੋ ਰੰਗਿਆ ਹੋਯਾ, ਕੱਜਲ ॥

ਮੇਹਣਾ, ਪੁ:—ਭਿਤਕ, ਛਾਤ, ਕੁੰਝਵੀਂ ਗੱਲ (ਦੇਣਾ ਮਾਰਨਾ) ॥

ਮੇਹਦਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਚ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖਾਧਾ ਪੀਯਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਮੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਕੱਸਣਾ, ਅਰਾਮ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਮੇਹੜੀ, ਸ:—ਗਾਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਲਦ, ਏਕਾ ਦੀ ਛੀੜ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਮੇਖ, ਸ:—ਕਿੱਲ, ਕੋਕਾ, ਖੁੰਟੀ, ਇੱਕ ਰਸ ॥

ਮੇਖਚੂ, ਪੁ:—ਹਥੋੜਾ, ਮੂੰਗਲਾ, ਮੇਖ ਟੋਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਮੇਖੀ, ਵਿ:—ਸਸਤੀ ਧਾਤ ਦੀ ਮੇਖ ਵਲ ਖੋਟਾ (ਚੁਖਾ) ॥

ਮੇਟਣਾ

ਮੇਖੁਲੀ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰਸਾ ॥

ਮੇਗਜੀਣ, ਸ:—ਗੁਦਾਮ, ਬਰਤ ਖਾਨਾ, ਖਾਸ ਵਖਤ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਰਸਾਲਾ ॥

ਮੇਗਣ } ਸ:—ਥੋੜਾ ਖਕਰੀਆ ਚੁਹਿਆ ਦਾ ਮੇਗਣੀ } ਮੇਲਾ ॥

ਮੇਘ, ਪੁ:—ਬੱਦਲ, ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਜੋ ਨੀਚ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੇਘਟ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪੂਛ ਜੰਗ ਮੇਘਟ } ਬਰੈਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੇਘਲਾ, ਪੁ:—ਮੇਘ, ਬੱਦਲ ॥

ਮੇਚ, ਪੁ:—ਆਪ, ਮਿਣਤੀ ॥
ਸ:—'ਮੇਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਚਕਣਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਝੀਂਡਿਆ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥
ਮੇਚਕਾ }
ਮੇਚਕਣਾ }

ਮੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਠਣਾ, ਮਾਪਣਾ, ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ॥

ਮੇਚਾ, ਪੁ:—ਆਪ, ਮਿਣਤੀ ॥

ਮੇਜ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਚੌਕੀ ॥

ਮੇਜਰੀ, ਪੁ:—ਕਪੜਾਣ ਤੋਂ ਉਤਲਾ ਹੋਈ ਅਵਸਰ ॥

ਮੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾਉਣਾ, ਮਲ ਜਾਂ ਫਿਲ ਮਿਟਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਮੈਂਡਕ

ਮੈਂਡਕ } ਪੁ:—ਹੋ ॥
ਮੈਂਡਕ }

ਮੈਂਡਕੀ, ਸ:—'ਮੀਂਡਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਾ (ਮੈਂਡਾ), ਪੁ: } ਥੋੜ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮ-
ਮੈਂਡੀ (ਮੈਂਡੀ), ਸ: } ਦੀਨ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਸ:—'ਮੀਂਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਰਾ, ਪੁ: } 'ਮੈਂਡਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੈਂਡਰੀ, ਸ: }

ਮੈਂਡੇ } ਪੜ੍ਹ: ਮੈਂਡੇ ਪਾਸੋਂ, ਮੈਂਡੇ ॥
ਮੈਂਡੇ }

ਮੈਂਡਰਾ (ਮੈਂਡੇ), ਪੁ: } ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ
ਮੈਂਡਰੀ (ਥੀ), ਸ: } ਸਾਗ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਪੜ੍ਹ:—ਮੈਂਡੇ, ਮੈਂਡੇ, ਮੈਂਡੇ ਕੱਲੇ ॥

ਮੈਂਡਨੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਠ ਜਾਪੀਆਂ
ਦੀ ਹੀਰ

ਮੈਂਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਨਾਲੇ 'ਮੈਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਾ ਬੋਧ, ਸ:—ਮੈਂਡੇ ਦਾ ਸੰਕ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, 'ਮੈਂਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡ } ਪੁ:—ਮਾਪ, ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਮੈਂਡ }

ਮੈਂਡ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੌਮ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਵਰੀਗਣ ॥

ਮੈਂਡਾ, ਪੁ: } ਖਕਰੀ ਦਾ ਖੜਾ, ਛੋਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥
ਮੈਂਡੀ, ਸ: }

ਮੇਲਣਾ

ਮੇਰ ਤੇਰ, ਪੁ:—ਦੁਜਾਂਬਗੀ, ਵਿਤਕਰਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੇਰਾ, ਪੜ੍ਹ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ॥

ਮੇਰੇ, ਸ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਕੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ
ਸਿਰ ਜੁੜਣ, ਪੈਂਦ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਮੇਰੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਚਿਲਮ ਟਿਕਦੀ ਹੈ ॥

ਮੇਲ, ਪੁ:—ਦੋਸਤੀ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਪਿਆਰ, ਜੋਸ਼,
ਇਕੱਠ, ਏਕਾ, ਸਾਂਝ, ਹਾਣ, ਮੇਰ, ਕਿਸਮ,
ਮਕਾਬਲਾ ॥

ਮੇਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ
ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੇਲ ਗੇਲ } ਪੁ:—ਸੰਗਤ, ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ,
ਮੇਲ ਜੇਲ } ਧੁੰਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥
ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ }

ਮੇਲ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੋ ਜੇਹਿਆਂ ਦੀ ਕੋਠ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੇਲੂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੇਹਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੇਲਣ, ਸ:—ਮੇਲ ਆਈ ਹੋਈ ਰੀਮਤ, ਸਹੇਲੀ,
ਸਾਥਣ ॥

ਮੇਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ, ਇਕ
ਮੇਲਣਾ } ਦੂਜੇ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਕਰਾ ਦੇਣਾ, ਮੁਕਾ-
ਬਲਾ ਕਰਨਾ, ਵੱਟਣਾ (ਰੱਸਾ), ਦੱਧ
ਚੋਣਾ (ਗਊ ਨੂੰ), ਗੱਭਣ ਕਰਾਉਣਾ (ਘੋੜੀ
ਸੇ, ॥

ਮੇਲਾ

ਮੇਲਾ } ਪੁ:—ਮੇਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ
ਮੇਲਾ } ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਜ਼ਾਰਾ ਕੰਨ,
ਭੀੜ, ਮੰਡਲੀ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਮੇਲੀ } ਪੁ:—ਮੇਲ ਆਇਆ ਹੋਯਾ, ਮਿਤ੍ਰ,
ਮੇਲੀ } ਸੱਜਣ, ਸਾਥੀ ॥

ਮੇਵਾ, ਪੁ:—ਫਲ, ਸਾਉਗੀ ॥

ਮੇਵਾ ਫਰੋਸ਼, ਪੁ:—ਫਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੇਰ੍ਹ, ਸ:—'ਮਹੜ' ਵੇਖੋ

ਮੇਰ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮੇਰਾ, ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ॥

ਮੈਂ, ਪੁ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਚਿੱਤਮ ਪਰਖ ਦਾ ਇਕ
ਬਰਨ, ਹਉਂ ॥

ਮੈਂਹ } 'ਮਹਿ', 'ਮਹਿੰਦੀ' 'ਮਹਿਰ' ਵੇਖੋ
ਮੈਂਹਈ }
ਮੈਂਹਰ }

ਮੈਂਹਾਂ, ਪੁ:—ਮੈਂਹ ਦਾ ਨਰ, ਸੇਵਾ, ਕੰਦਾ ॥

ਮੈਂਹਿ, ਸ: }
ਮੈਂਘ, ਪੁ: } 'ਮਹਿ', 'ਮਹਿੰਗ', 'ਮਹਿੰਗੀ'
ਮੈਂਘਾ, ਵਿ: } ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਰ, ਪੁ:—ਬੋਝ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਦੋ ਦੋਲੀਆਂ
ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਮੈਡਲ, ਪੁ:—'ਤਗਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ॥

ਮੈਥੋਂ, ਪੁ:—ਮੇਰੇ ਘੋੜੇ, ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ॥

ਮੈਲ ਖੋਰਾ

ਮੈਦਾ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਆਟਾ ਜੋ
ਮੈਦਾ } ਹਲਵਾਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਮੈਦਾ—ਮੈਦੇ ਵਾਕਰ ਬਰੀਕ ॥

ਮੈਨ ਦੁਆਬ, ਪੁ:—ਸਤ੍ਰੁ ਅਤੇ ਜਮਨਾ ਨਦੀ
ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਮਨਾ, ਸ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਮੈਨੇਜਰ, ਪੁ:—ਬੰਦੇ ਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ॥

ਮੈਂਬਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ
'ਵਰੋ' ਕੋਈ ॥

ਮੈਂਬਰੀ, ਸ:—ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਹਾਲਤ,
ਮੈਂਬਰ ਬਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੈਮੇਰੀਅਲ, ਪੁ:—ਅਰਜੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ,
ਨੂੰ ਫਾਰਿਆਦ ਦੇ ਹੋਰ ਪਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੈਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ, ਰੇਤਲੀ ਜਮੀਨ,
ਸੈਰਾਲ ॥

ਮੈਰੋਂ, -:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਰੋਸਾ ॥

ਮੈਲ, ਸ:—ਮਲ, ਗੀਦ, ਗੀਦੀ ਚੀਜ਼, ਕੁੜਾ, ਪਾਕ
ਪਾਪ, ਫਲ, ਮੀਲ ॥

ਮੈਲ ਕੁਚੇਲ, ਸ:—ਮੈਲ, ਨੀਂਦ ॥

ਮੈਲ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਅਦਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ,
ਪੁਰਾਨਾ ਕਪੜਾ, ਜਿਸ ਰੰਗ ਕਰਕੇ ਮੈਲ ਨਾਂ
ਜਾਏ ॥

ਮੈਲਾ

ਮੈਲਾ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਲ ਹੋਵੇ, ਗੰਦਾ, ਨਿਕੰਮਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਪੁ:-ਗੰਦਾ, ਵਿਸ਼ਵਾ, ਲਹੁ ॥

ਮੈਦਿਲ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਰਗਾਂ ਦੀ ਹਲਦੀ ॥

ਮੈਦੀਯਾ, ਪੁ:-ਸ਼ੁੱਧ ਲਪਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਮੈਹ, ਪੁ:-ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ (ਕਰਨਾ, ਪੈਣਾ) ਭਰਬ,
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲਗਣ ॥

ਮੈਹ ਜਾਲ, ਪੁ: } ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁੱਠੇ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਮੈਹ ਮਾਯਾ, ਸ: } ਦੀ ਰਾਹ ਜੋ ਜੀਵ ਨੂੰ ਲਗੀ
ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਮੈਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਆਪਣੀ ਵੱਲ
ਖਿੱਚ ਲੈਣਾ ॥

ਮੈਹਗਤ, ਵਿ:-ਗੀਤਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਮੈਹਨ, ਪੁ:-ਪਿਆਰਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ॥

ਮੈਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੈਹ ਲੈਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਹਨੀ, ਸ:, ਵਿ:-ਮੈਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ, ਸੁੰਦਰ
ਇਸਤਰੀ ॥

ਸ:-ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ, ਮੈਹ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕਤ,
ਜਾਦੂ ॥

ਮੈਹਨੀ ਸੂਰਤ, ਸ:-ਮੈਹਨੀ ਸ਼ਕਲ ਸਾਂ
ਮੂੰਹ ॥

ਮੈਹਨੀ ਮੰਦ੍ਰ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਮੰਦ੍ਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਮਨ ਮੋਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮੈਹਰ, ਸ:-ਨਿਸ਼ਾਣ, ਛਾਪ, ਠੱਪਾ (ਲਾਉਣੀ)
ਇੱਕ ਸੌਣੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾ, ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਹ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ

ਮੈਹਰ ਛਾਪ, ਸ:-ਨਿਸ਼ਾਣ, ਸਰਕਾਰੀ ਠੱਪਾ ॥

ਘਰ ਨੂੰ ਮੈਹਰ ਛਾਪ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਲ
ਸਮੇਤ ਘਰ ਜਬਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮੈਹਰਲਾ, ਵਿ:-ਸਥ ਤੋਂ ਅਗਲਾ, ਪਹਿਲਾ,
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦਾ ॥

ਮੈਹਰਾ, ਪ:-ਨਰਦ ਗੀਤ ਅਗਲ 'ਹੱਸ', ਕਾਗਤ
ਮਟਕ ਲਾ ਰੀਟਾ, ਟਕ ਬਹਿਰ ॥

ਮੈਹਰੀ, ਵਿ:-ਮੈਹਰ ਦਾ, ਖਰਾ (ਸੋਣਾ) ॥

ਮੈਹਰਲਾ ਆਦਮੀ, ਆਗੂ ॥

ਸ:-ਤੋਪ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਕੁੜੇ ਦੀ ਬਾਹ ਦਾ
ਸਿਰਾ, ਪਜਾਮੇ ਦੀ ਲੱਚ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਗੱਊ ਦਾ
ਰੱਸਾ, ਗੱਊ ਮਹਿੰਘੋੜਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਧੀ ਦ
ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਮੈਹਰੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:-ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸਿਰ ਉੱਤੇ ॥

ਮੈਹਲਾ } 'ਮੈਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੈਹਲੇ ਧਾਰ }

ਮੈਹਜਾ (ਜ਼ੀ), ਪੁ:, ਸ:-ਮੈਹਜਾ (ਜ਼ੀ) ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਹੁ } 'ਮਹਾ' 'ਮੈਹਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੈਹੁਰ }

ਮੈਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਰਤਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਉਜਾਪਣ
ਕਰਕੇ ਵੇਹਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮੈਕਲਾ, ਪੁ: } ੧੨:-ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਢੱਲਾ, ਵਿਡਾ, ਚੰਡਾ,
ਮੈਕਲੀ, ਸ: } ਦੂਰ ਦਾ ॥

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਹ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਥ ਜਗਾ
ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ॥

ਪੰਧ ਪ੍ਰਾਣ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ

ਪੰਧ ਪ੍ਰਾਣ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਾਚਿਤ ਹੋਰ
ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਚਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੁਣੀ ॥

ਮੋਖ, : ਮੁੱਲ, ਨਜ਼ਰ ਬਣ ।
ਸ:-ਮਕਰੀ ।

ਮੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਮੋਕਲਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਮੋਗਰਾ, : ਮੁੰਗਰਾ' ਵੇਖੋ

ਮੋਗਲਾ, ਪੁ:-'ਮਹਲਾ' ਵੇਖੋ

ਮੋਘ } ਪੁ:-ਕੰਧ ਛੋੜ ਜਾਂ ਛਾਂਡ ਵਿਚ ਦੀ ਮਰੀ,
ਮੋਘਾ } ਵੇਖੋ ।

ਮੋਘ } ਸ:-ਸਵਰੇ ਲਾਂ ਚੁਕਾਲਾ ਵੇਲੇ ਚਮਕਦਾ
ਮੋਘਾਂ } ਬਦਲਾ ।

ਮੋਚ, ਸ:-ਗਿੱਟੇ ਦੀ ਮੋਚੜਾ, ਹੱਡੀ ਦੇ ਜੋੜ ਦੀ
ਮੁੜਣਾ (ਨਿਕਲਣੀ) ॥

ਮੋਚਰਸ, ਪੁ:-ਮੋਚਕ ਬੂਟੀ, ਦੁਆ ॥

ਮੋਚਟ, ਸ:-'ਮਚੀ' ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ ।

ਮੋਚਣਾ, ਪੁ:-ਵਾਲ ਚਗਣ ਵਾਲਾ ਚਮਾਰ ।
'ਕ੍ਰ:-ਛੋੜਣਾ'

ਮੋਚੀ, ਪ:-ਚੀਮ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜ ਜੁੱਤੀਆ
ਬਣਾਵੇ ।

ਮੋਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਟਾਉਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਪਾਪ
ਖਿਆ ਕਰਨਾ ।

ਮੋਢੀ, ਪੁ:-ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਦੀ ਚੀਰਿਆ
ਹਟਿਆ ਹੋਣਾ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਛੋੜਾ ਹੋਣਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੋਠੜੇ ਦਾਰ

ਮੋਢੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਵੰਢੇ
ਕਰਨਾ, ਲਕੜੀ ਵਿਚ ਸਿਰ ਵੰਢਣ, ਠੁਕਸਾਣ
ਕਰਨਾ ।

ਮੋਟਰ ਕਾਟ } ਸ:-ਅਪਣੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾਲ
ਮੋਟਰ ਕਾਰ } ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ।

ਮੋਟੜ, ਵਿ:-ਮੋਰਾ ਪਰ ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਮੋਟਾ } ਵਿ:-ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰ, ਵਾਲਿਆ
ਮੋਟੀ } ਹੋਇਆ, ਸੰਭਣਾ, ਗਾੜਾ, ਹੋਲੇ ਮੋਧ
ਦਾ, ਵੱਡਾ, ਸਿੱਧਾ, ਪਲ ਵਾਲਾ
ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਜਦੋਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:-ਗੁਆਰ, ਮੁਰਖ, ਪਣੀ ॥

ਮੋਟਾ ਠੱਟਾ } ਨ:-ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰ
ਮੋਟਾ ਤਾਜਾ } ਚਕੜਾ ।

ਮੋਟਾ ਵਿਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੁੱਧਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ॥

ਮੋਟੀ ਕਲਮ, ਸ:-ਮੋਟੇ ਅਖਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ
ਕਲਮ ॥

ਮੋਟੇ ਕਾਟ (ਰ), ਸ:-'ਮੋਟਰ ਕਾਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਠ, ਪ:-ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੀ
ਦਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ।

ਮੋਠਾਂ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਬਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਤੱਕ ਉਡੀਕਣਾ, ਕੰਮ ਹੌੜੀ ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਮੋਠੜਾ, ਪੁ:-ਕਪੜੇ ਦੀ ਰੰਗ ਬਦੀਲੀ ਬੁਲਭਾ ਜਾਂ
ਕਸੀਦਾ ॥

ਮੋਠੜ ਦਾਰ, ਵਿ:-ਮੋਠੜ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ,
ਚੁੜੀ) ॥

ਮੋਠੀ

ਮੋਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ
ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੋਠੂ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਆਦਮੀ, ਮਧਰਾ, ਵੰਨਾ
(ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥

ਮੋਢਾ } ਪੁ:—ਬਾਹ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਜੋੜ, ਕੰਧਾ ॥
ਮੋਢਾ }

ਮੋਢੀ } ੧:—ਜੋ ਨੁੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਖਲਕ
ਪਾਣੀ ਦਾ ਥੱਲ ਵਸ਼, ਪੰਜਾਲੀ ਵੱਚ
ਮੋਢੀ } ਲੁੱਤਾ ਹੋਯਾ ਬਲਦ । ਕੋਢੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢਾਂ ਤ
ਉੱਗੀ ਹਈ ਸਬਜੀ ॥

ਮੋਢ, ਪੁ:—ਖਸਤਾ ਚੀਜ਼ ਤਲਵਲਈ ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਆਵੇ
ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਤੇਲ ॥

ਮੋਢਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਪਾਕੇ ਆਟਾ ਜਾਂ ਮੈਦਾ ਗੁੰਨਣਾ ॥

ਮੋਢੀ } ੧:—ਸਿੱਖੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਮੋਢੀ } ਰਤਨ, ਕੁੱਤਾ ॥

ਮੋਢੀ ਚੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਭਰਭਰ ਲੜੂ ॥

ਮੋਢੀ ਪਟੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਹੰਮ ਠੀਕ
ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਢੀਆ, ਵਿ:—ਮੋਢੀ ਵਰਗਾ ਚਮਕਦਾਰ ਜਾਂ
ਗੱਲ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੁੱਲ, ਮੋਢੀਆ
ਬਿੰਦ (ਉਤਰਨਾ) ॥

ਮੋਢੀਆ ਬਿੰਦ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਪਤਲੀ ਅੱਗੇ ਪਾਣੀ ਉਭਰਕੇ ਵਿੱਸੜਾਂ
ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਮੋਢਾ, ਪੁ:—'ਠਾਗਰ ਮੋਢਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਮ ਦਿਲ

ਮੋਈ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਹੋਵੇ,
ਮੋਈ } ਖਜਾਨਚੀ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਸੁਦਾਗਰ, ਠੇਕੇ
ਦਾਰ ॥

ਮੋਈ ਖਾਠਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮੋਈ ਦਾ ਮਾਲ
ਗੱਥਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮੋਧੂ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਮੋਈ ਤਾਜੀ ਥਿੱਲੀ
(ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮੋਨ, ਸ:—ਉੱਪ ਰਾਹਣ ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਉੱਪ ਰਹਿਣ
ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮੋਨ ਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪਰਤੋ-
ਗਿਆ ਕਰਨੀ ॥

ਮੋਨ ਧਾਵੀ, ਪੁ:—ਮੋਨ ਧਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੋਨ ਬਿਰਤ, ਸ:—ਉੱਪ ਰਾਹਣ ਦੀ ਪਰਤੋ-
ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਨਾ, ਪੁ:—ਸਰ ਮੁਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ ਜੋ
(ਸਘ ਨਹੀਂ) ॥

ਮੋਨੀ, ਪੁ:—ਉੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧ ॥

ਮੋਨੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਦਾ ਮੂੰਠਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਹਿੱਸਾ, ਵਿੱਥ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮੋਮ, ਸ:—ਸ਼ਾਹਤ ਦੀਆਂ ਮਖੀਆਂ ਦੀ ਕੱਠੀ
ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨਰਮ ਬਿੱਧੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਵਿ:—ਨਰਮ, ਦਯਾ ਵਾਲ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੋਮ ਜਾਮੋਂ, ਪੁ:—ਮੋਮ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦਾ ॥

ਮੋਮ ਦਾ ਨੱਕ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੇ
ਕੰਮ ਨਾਂ ਰਹੇ, ਚੌਢਕ ॥

ਮੋਮ ਦਿਲ, ਵਿ:—ਦਯਾ ਵਾਲ, ਤਰਸ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਮੋਮ ਬੱਤੀ (ਵੱਟੀ)

ਮੋਮ ਬੱਤੀ (ਵੱਟੀ), ਸ:—ਜਗਾਇਲ ਵਾਲੀ ਮੋਮ ਵੀ ਬਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਰ ਦੀ ਤਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਮੋਮ ਰੋਗਣ, ਪੁ:—ਮੋਮ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦਾ ਰੋਗਣ ॥

ਮੋਮਣ } ਪੁ:—ਦੀਣਦਾਰ ਮਸਲਮਾਣ,
ਮੋਮਿਣ } ਜਲਾਪੀ ॥

ਮੋਮਿਆਈ, ਸ:—‘ਮੁਮਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਮੀ, ਵਿ:—ਮੋਮ ਦਾ, ਮੋਮ ਵਾਲਾ, ਮੋਮ ਵਰਗਾ ॥

ਮੋਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਪਰਾ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ ॥

ਮੋਰ ਚਾਲ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਵਰਗੀ ਚਾਲ, ਮਰਾਚ ਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ, ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਛਾਰ ਦੁਰਨਾ (ਲਤਾ ਉੱਕਰੇ) ॥

ਮੋਰ ਛਲ (ੜ) } ਪੁ:—ਮੋਰ ਦਾ ਪਰਾ ਦੀ ਚੀਜ਼
ਮੋਰ ਝਲ }

ਮੋਰ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਰ ਮੁਕਟ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਦੀ ਕਲਗੀ ਵਰਗਾ ਮੁਕਟ, ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਮੁਕਟ ॥

ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਮੋਰਚਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮੋਰਚਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਕਿਲੇ ਦੀ ਕਥਾ ਵਿਚਲੀ ਮੋਰੀ, ਖਾਈ, ਬੰਦ, ਬੰਨ੍ਹ । ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਬਤਾਰ ॥

ਮੋਰਾ

ਮੋਰਚਾ ਜਿਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਰਚਾ ਬਨਾਉਣਾ
ਮੋਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ }

ਮੋਰਚਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਦੇ ਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਮੋਰਚਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਰਚੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਬੀੜਨਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਤੋਰਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮੋਰਨੀ, ਸ:—ਮੋਰ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਇੱਕ ਗਾਹਿਣੀ, ਸੋਹਣੀ ਤੀਸਰ ॥

ਮੋਰੀ, ਸ:—ਵੇਕ, ਸੋਮ, ਵੱਡਾ, ਚੁਟਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਚੁਬਰੇ ਦੀ ਇੰਟ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਕੜੀ ਦਾ ਸਾਕ ਲਿੱਖਾ ਜਾਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਰੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਥੜਾਂ ਦਾ ਪੁਆਂ ਕਈਆਂ ਰੰਗਾਂ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਮੋਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾ ਪੂਰ ਸਜ਼ਕ ਮੁੜੇ, ਵੇਰ, ਬੰਕਰ, ਚਟਾਉ ॥

ਮੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰਨਾ, ਪਹਿਲੀ ਜੰਗਾ ਬੇਜਲਾ, ਮੁੜ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਹਟਕਣਾ ॥

ਮੋੜਾ, ਪੁ:—ਮੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਹੱਛੇ ਹੋਣਾ, ਲੱਗਣਾ (ਪੈਣਾ) ॥

ਮੋੜੀ

ਮੋੜੀ, ਸ:—ਗਊ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਲਈ ਜਾਂ
ਘਾਹ ਦਾ ਪੁਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ॥

ਮੋ, ਪੁ: ਸ:—ਗਰਮੀ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਗ ਦਾ
ਵਿਭਿੰਨ ॥

ਮੋਸਮ, ਪੁ:—ਰੁਤ, ਬਹਾਰ, ਮੌਸਮ ॥

ਮੋਹਕਾ, ਪੁ: } 'ਮਹੁਕਾ' 'ਮਹੁਰਾ' 'ਮਹੁਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੋਹਰਾ, ਪੁ: }
ਮੋਹਰੀ, ਸ: }

ਮੋਕਾ, ਪੁ: } ਠੀਕ ਵਖਤ ਜਾਂ ਜਗਾ ਮੋਕਾ
ਮੋਕਿਆ } ਕਈ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਮੋਸ
ਸਾਂ ਬਾਬਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ

ਮੋਕਾ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ } ਕੁਝ ਵਾਰਦਾਤ ਜਾਂ
ਮੋਕੇ ਤੇ ਜਾਣਾ } ਬਗ਼ੈਰ ਵਾਲੀ ਸਾਂ ਮੋਕੇ
ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਲਈ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੋਕਾ ਵੇਖਣਾ, ਕੁਝ—ਠੀਕ ਵਖਤ ਦੇਖਕੇ ਕਈ
ਰੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮੋਜ, ਸ:—ਲਾਹਰ, ਮਨ ਦਾ ਮੋਜ, ਮਰਸੀ, ਖੁਸ਼ੀ,
ਸੁਖ, ਬੁਤਾਇਤ ॥

ਮੋਜ ਕਰਨੀ } ਕੁਝ—ਸੁਖ ਹੋਗਲਾ
ਮੋਜ ਮਾਰਨੀ }
ਮੋਜਾਂ ਲੁਟਣੀਆਂ }

ਮੋਜ ਬਹਾਰ, ਸ:—ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਬੇ ਫਿਕਰੀ ॥

ਮੋਜਾ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਕੋਜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਜਰਾਬ ॥

ਮੋਜਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਦੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਮੋਲਵੀ

ਮੋਜੀ, ਵਿ:—ਮੌਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹਸਹਲਕਾ,
ਅਨੰਦ ॥

ਮੋਜੂਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਵੇ, ਹਾਜਰ, ਬਿਆਰ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਮੋਟਨ ਪੁਲਸ, ਸ:—ਘੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ
ਪੁਲਸ ॥

ਮੋਟੀ, ਸ:—'ਮਮਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਟ, ਸ:—ਖੂਹ ਦੀ ਮਣ, ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਮੋਟੀ
ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮੋਤ, ਸ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ (ਆਉਣੀ) ॥

ਮੋਤਾ, ਸ:—ਮੁਰਦਾ, ਮੌਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮੋਨ, ਪੁ:—'ਮੋਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਰ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਹੇਠ ਪਿੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ,
ਮੋਰਾ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ, ਲਾਨਤ (ਜਨਾਨੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਮੋਰੂਸ, ਸ:—ਅਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਮੀਨ ॥

ਮੋਰੂਸੀ, ਪੁ:—ਮ ਰੀਜ ਪੇਉ ਦਾਦੇ (ਵਡਿਆ)
ਤੋਂ ਚਲੀ ਆਵੇ ॥

ਮੋਲਸਰੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਸੋਹਣਾ ਖੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਮੋਲਸਿਰੀ } ਲਕੜ ਨਰਮ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ
ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਦਾਰ। ਇੱਕ ਗਾਗ ॥

ਮੋਲਣਾ, ਕੁਝ—ਖਿੜਨਾ, ਹਰਿਆਉਣ ਆਉਣੀ,
ਖਸੀਤ ਰੁਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਵਿਗੜਨਾ,
ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਗੁਮਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਲਬੀ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਸਲ-
ਮਾਣ ॥
ਮੋਲਵੀ }

ਮੋਲਾ

ਮੋਲਾ, ਪੁ:—ਰੱਬ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੋਲੀ, ਸ:—ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਸੂਤਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਠ ਜੋ ਕਈਆਂ ਮੌਕਿਆਂ ਪੁਰ ਸ਼ਗਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹਨ ॥

ਮ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਇਕੱਤੀਵਾਂ ਅੱਖਰ, ਯੱਯਾ ॥

ਯਸਬ, ਪੁ:—ਹਰਿਆਣੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਡ ਮੱਲਾ 'ਚਟਾ' ਪਥਰ ਜੋ ਕਾਬਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਯਸਮੀ, ਪੁ:—ਯਸਬ ਦਾ ਰੰਗ, ਪਾਹਲੇ ਹਲਦੀ ਫੇਰ ਅਸ ਬਰਗ ਅਤੇ ਚਟਕੜੀ ਤੋਂ ਜੋ ਰੰਗ ਨਿਕਲੇ ॥

ਯਹੂਦਣ, ਸ: } ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਯਹੂਦੀ, ਪੁ: }

ਯੱਕੜ, ਪੁ: ਸ:—ਅਸੌਂਧ ਛੋਟਾ, ਬਕਵਾਦ, ਰੂਪ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਯੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਘੋੜੇ ਵਾਲੀ ਦੋ ਪਹੀਯਾ ਗੱਡੀ, ਇੱਕ ਬਲਦ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਗੱਡਾ ਇੱਕ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲਾ ਰਾਸ ਦਾ ਪੱਗ ॥

ਯਕੀਣ, ਪੁ:—ਅਤਥਾਹ, ਪਰਤੀਕ, ਵਸਾਹ ॥

ਯਕੂਤ, ਪੁ:—ਲਾਲ, ਸੁਰਖ ਰੰਗ ਦਾ ਚੌਤਲ ॥

ਯਕੂਤੀ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੇ ਰੰਗ, ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਯੱਯਾ

ਯੱਯ, ਪੁ:—ਬਰਫ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਨੰਗਾ ॥

ਯੱਯ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਉਤਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੋਧਰੀ ॥

ਯੱਯਣੀ, ਸ:—ਓਥਲੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਯੱਯਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਮੰਨੀ ਦੇਵੀ ਕੀਮਰ ॥

ਯੱਗ, ਪੁ:—ਜਗ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ॥

ਯਤਨ, ਪੁ:—'ਜਤਨ' ਦੇਖੋ ॥

ਯੇੜ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਰ, ਕਲਾ, ਰਬੀੜ, ਛਾਪਾ ਖਾਨਾ ॥

ਯਤੀਮ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਪੇਉ ਜਾਂ
ਯਤੀਮਣੀ, ਸ: } ਦੋਵੇਂ ਨੀ ਹੋਣ ॥

ਯਤੀਮ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ 'ਯਤੀਮ' ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪਰਮ ਅਰਥ ਪਲਣ ॥

ਯਥਾ, ਵਿ:—ਜੇਹਾ, ਜਿਸ ਬਰਾ ਦਾ (ਯਥਾ ਰਾਸਾ ਬਰਾ ਪਰਾਸਾ) ॥

ਯਥੀਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੜੀ ਗਲਕਾਰ ਦੁਆ ॥

ਯੱਭਲ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਪਰ ਕਮਜੋਰ, ਤਿਕੰਮਾ ॥

ਯਮ, } 'ਜਮ' ਦੇਖੋ ॥
ਯਮ ਦੂਤ (ਯਮ ਰਾਜ) }

ਯਮਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰਮਕਵਾਰ ਪਥਰ ॥

ਯੱਯਾ, ਪੁ:—'ਜ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਯਰਾਨਾ

ਯਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਪਰਾਇ
ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੇਲ, ਯਾਰੀ ॥

ਯਾ, ਵਿਸਮਯ:—ਹੇ, (ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਜੋਜਯ:—ਜਾ, ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ।

ਯੂੜ, ਵਿ:—ਸਦਾ ।

ਯਾਕੂਤ }
ਯਾਕੂਬੀ } ਮਕੂਤ ਯਾਕੂਬੀ ਵੇਖੋ ।

ਯਾਣ ਪਣ, ਪ: }
ਯਾਣ ਪੁਣ, ਪੁ: } 'ਅਯਾਣ ਪੁਣਾ' ਵੇਖੋ ।
ਯਾਣ ਪਤ, ਸ: }

ਯਾਣਾ, ਵਿ:—'ਅਯਾਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਯਾਦ, ਸ:—ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਚੇਤਾ,
ਧਿਆਨ ॥

ਯਾਦ ਆਉਣਾ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ,
ਚੇਤਾ ਆਉਣਾ, ਚੇਤਾ ਆਉਣਾ ।

ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ,
ਪੜੀ ਮੁੜੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ 'ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਬਿਠਾਉਣਾ (ਸਮਝ)'

ਯਾਦਗਾਰੀ }
ਯਾਦਗੀਰੀ } ਸ:—ਯਾਦ, ਚੇਤਾ, ਯਾਦ ਕਰਾ-
ਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ।

ਯਾਦ ਦੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੈਮ ਰਖਣਾ,
ਨ ਖੋਲ੍ਹਣਾ

ਯਾਰੋ, ਪੁ:—ਦੋਸਤ, ਮਿਤ੍ਰ, ਸਮਝ, ਆਸ਼ਕ, ਪਰਾਇ
ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ

ਯਾਰਨੀ, ਸ:—ਕੁਕਰਮਣ, ਜਿਸ ਤੀਮਤ ਦੇ ਯਾਰ
ਹੋਣ ।

ਯਾਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਬਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਯਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਦਸ, ਗਿਆਰਾਂ ॥

ਯਾਰਨਾ, ਪ: }
ਯਾਰੀ, ਸ: } 'ਯਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਯਾਰੋ, ਪ:—'ਯਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਯਾਲ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਯਾਲੀ, ਪੁ:—ਅਯਾਲੀ, ਛੇਡੀ ਚਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਯੁਕਤੀ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਸਬੂਤ, ਜੋ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਥਾਤ
ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਿੱਧ ਕਰੇ ॥

ਯੂਨਾਨ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਮੁਲਕ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਹਕੀਮ
ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਯੂਨਾਨੀ, ਵਿ:—ਯੂਨਾਨ ਦਾ, ਯੂਨਾਨ ਦੇ, ਚੰਗਾ ਦਾ
(ਅਲਾਜ) ॥

ਯਰਗਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦੋ ਦੋ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਉਂਠੀਆਂ ਹਨ ॥

ਯੁਵ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ ॥

ਯੁਵਾ, ਵਿ:—ਜੁਆਨ, ਗਭਰੂ ॥

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਮਦਰਸਾ, ਮਹਾ
ਵਿਦਯਾਲਯ, ਵੱਡੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਅਤੇ
ਸਨਦਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਥਾ ॥

ਯੋਸਮ

ਯੋਸਮ, ਪੁ:—'ਯਸਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਯੋਰ, ਪੁ:—'ਯੋਰ' ਵੇਖੋ ।

ਰ, ਪੁ: ਗਰਮੁਖੀ ਧੰਤੀ ਦਾ ਖੰਤੀਵਾਂ ਅੰਬਰ

ਰਈ, ਸ:—'ਰਆਇਤ, ਰਮੈਤ, ਪੱਖ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰਈਅਤ } ਸ:—ਪਰਜਾ, 'ਗਜ ਦੇ ਲੋਕ, ਕਿਰਾਣ
ਰਈਯਤ } ਦਾਰ, ਅਸਾਮੀ ।

ਰਈਸ, ਪੁ:—ਮੰਨਿਆ ਈਨਿਆ ਆਦਮੀ
ਸਰਦਾਰ, ਅਮੀਰ ॥

ਰਸ, ਸ: ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਪਾਣੀ, ਆਰਕ, ਸਤ, ਰਸੈਤ, ਰਚੁ,
ਸਆਦ, ਖਸੀ ॥

ਰਸ ਕਪੂਰ, ਪੁ:—ਇਕ ਦੁਆ, ਸੋਧਿਆ ਹੋਯਾ
ਪਾਗ ।

ਰਸ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੇਰਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥

ਰਸ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਸ ਹੋਵੇ
ਸੁਆਦਲਾ ।

ਰਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪੱਕਣਾ, ਰਸੀਲਾ ਅਤੇ ਨਿੱਠਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ

ਰਸਰ, ਵਿ: ਰਸ ਦਾਰ, ਸੁਆਦਲ

ਰਸਕ, ਪੁ:—ਈਰਖਾ, ਦੁਸੇ ਵਾਕਰ ਬਨਣ ਦਾ
ਇੱਛਾ ।

ਰਸਮਿਸਾ

ਰਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਫੀਮ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਸ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਰਲ ਦਾ
ਪੱਕਣਾ, ਰਤਾ ਰਤਾ ਹੋਣਾ, ਜੀਉਰਨਾ, ਰਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਸ:—'ਰਸਨਾ ਵੇਖੋ ॥

ਰਸਣਾ ਬਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਨਾਲ
ਰਹਣਾ

ਰਸਣਾ ਮਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਲਾ ਚ ਸੁਣੀ
ਰਸਣਾ ਮਿਸਣਾ } ਰਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥
ਰਸ ਮਸ ਜਾਣਾ }

ਰਸੇ ਮਿਸੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ
ਹੋਣਾ ।

ਰਸਤ, ਅ:—ਕੱਚਾ ਅੰਨ, ਆਰਾ, ਦਾਲ ਆਦਿਕ,
ਬੋਜਨ ਦਾ ਸਮਿਆਲ ॥

ਰਸਤਾ, ਪੁ:—'ਰਹ', ਸੜਕ, ਪੰਧ, ਲੰਘਣ
ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਵਾਦੀ, ਰਾਲ ॥

ਰਸਦ, ਸ: 'ਰਸਤ' ਵੇਖੋ ।

ਰਸਨਾ, ਸ:—ਜੀਭ, ਥਾਣੀ, ਥੱਲੀ ॥

ਰਸਮ, ਸ:—ਰੀਤ, ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਕਿਰਨ ॥

ਰਸਮਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਹੋ
ਰਸੇ ਮਿਸੇ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ।

ਰਸਮਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਜਾ ਸੁਲਾ ਹੋਣੀ,
(ਰਲ ਵਿੱਚ) ਰਸ ਭਰਨਾ ।

ਰਸਮਿਸਾ, ਵਿ:—ਬੱਥੇ ਰਸੇ ਵਾਲਾ (ਸਲਾਣਾ) ॥

ਰਸਮੀ

ਰਸਮੀ, ਵਿ॥—ਰਸਮ ਮੁਜਿਬ, ਨਾਂ ਰਗਾ ਨਾ ਮਦਾ,
ਚਲਾਉ ॥

ਰਸਮੀਨ, ਵਿ॥—ਰੋਸਮੀ, ਪੱਟ ਦਾ ।

ਰਸਾ, ਪੁ॥, ਸ॥—ਰਸ, ਰਿੱਪੀ ਹੋਈ ਭਾਜੀ ਦਾ
ਪਾਣੀ, ਤਰੀ ॥

ਰੋਸਾ, ਪੁ॥—ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਰਸੀ, ਚਾਰੇ ਦਾ
ਇੱਕ ਨਾਪ, ਜਿਸ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਵੰਟ ਚਾੜ੍ਹਿਆ
ਹੁੰਦੇ ॥

ਰਸਾਉ, ਪ॥—ਜੋ ਕੁਝ ਵਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ,
ਰਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਪਕਾਉਣਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ,
ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ, ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼
ਕਰਨਾ, ਭੇਉਣਾ ॥

ਰਸਾਇਣ, ਸ॥—ਨਰਮੀ, ਮੁਲਾਇਮੀ ॥

ਪੁ॥—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੂਜੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਦਾ ਸੋਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਸ ਅੰਗ ਅੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ
ਮੇਲਣ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਕੀਮੀਆ ॥

ਰਸਾਇਣੀ } ਕ੍ਰਿ॥—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਰਸਾ-
ਰਸਾਇਣੀਆਂ } ਣਣ ਹੈ, ਰਸਾਇਣ ਵਿਦਯਾ
ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ । ਕੀਮੀਆ
ਗਰ ॥

ਰਸਾਈ, ਸ॥—ਦੂਬੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ,
ਪਹਿਰ, ਦਖਲ, ਸਮਝ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ ।

ਰਸਾਈ ਦਾਰ, ਪੁ॥—ਦੋਸੀ ਪਲਦਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਰਸੂਲ

ਰਸਾਤਲ, ਪੁ॥—ਪਤਾਲ, ਸਥਾ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ
ਨਰਕ ।

ਰਸਾਤਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਖੋਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾ
ਗੁਆਉਣਾ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ, ਆਲਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਰਸਾਲ, ਸ॥—ਸਜਣ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼, ਸੁਗਾਤ ॥

ਰਸਾਲਦਾਰ, ਪ॥—ਦੋਸੀ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ
ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਲੇ ਸੌ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ॥

ਰਸਾਲਦਾਰੀ, ਸ॥—ਰਸਾਲਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਰਸਾਲਾ, ਪੁ॥—ਘੁਕ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਸੱਥਾ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਰੋਸੀ, ਸ॥—ਸੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮੂੰਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵੱਟੀ
ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਡੋਰੀ ॥

ਰਸੀਆ, ਪੁ॥—ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਦੀ ਰਾਹ ਰੱਖਣ
ਵਾਲਾ, ਅੰਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਗ
ਵਿੱਚ ਰਸ ਹੋਵੇ ॥

ਰਸੀਦ, ਸ॥—ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ
ਪਹਿਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲਿਖਤ, ਪਹਿਚਾਣ ਜਾਂ
ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਬਰ ॥

ਰਸੀਲਾ, ਵਿ॥—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਿਠ ਬੋਲਾ, ਰਸ ਦਾ
ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ (ਫਲ) ॥

ਰਸੂਲ, ਪੁ॥—ਸਨੇਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਯਾ ਹੋਯਾ, ਨਬੀ,
ਪਿਕੰਬਰ ॥

ਰਸੂਲ ਅੱਲਾ

ਰਸੂਲ ਅੱਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਲਾ ਦਾ ਰਸੂਲ, ਮਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ॥

ਰਸੈਣ
ਰਸੈਣੀ (ਣੀਆ) } 'ਰਸਾਇਣ' ਆਇਕ ਵੇਰੋ।

ਰਸੈ
ਰਸੈਈ } ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦੀ ਪਕਾਉਣ ਦੀ
ਥਾਂ, ਰੱਦੀ, ਭੋਜਨ, ਖਾਤਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਰਸੈਈਆ, ਸ:—ਰੱਦੀ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਹਿੰਦੂ) ॥

ਰਸੈਤ
ਰਸੈਤ } ਸ:—ਘੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਦੁਆ ॥

ਰਸੈਲਾ, ਪੁ: } ਗਿਲਦੀ, ਗੀਵ, ਉਠਾਉ ॥
ਰਸੈਲੀ, ਸ: }

ਰਹਮ, ਪੁ:—ਰਹਮ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਰਹਮ ਦਿਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਰਹਮ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਮਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਦਯਾ, ਰੱਖ ਦੀ
ਮਿਹਰ ॥

ਸਦ ਰਹਮਤ ! ਵਿਸਮਧ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਅਫ਼ਰੋਜ਼,
ਭਲਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਿਰਾਸ, ਸ:—'ਰਹਿਰਾਸ' ਵੇਰੋ ॥

ਰਹਲ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਰਹਲਾ, ਪੁ: } ਗੱਡਾ, ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਖਿਚਣ ਵਾਲਾ
ਗੱਡੀ ॥
ਰਹਲੀ, ਸ: }

ਰਹਿਣੀ

ਰਹਾਉ, ਪੁ:—ਰ ਗਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਪਦ ਬ ਹੀਬਾਰ ਕਿਹਾ
ਜਾਵੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਦਾ ਠਹਿਰਾਉ, ਪੜ੍ਹਨ
ਜਾਂ ਗਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਪੁਣ, ਲਯ, ਸੁਰ ॥

ਰਹਾਉਣ, ਸ:—ਰੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰਹਾਉਣ ਦੀ
ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਰਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਾਉਣ ਦਾ, ਵਸਾਉਣਾ,
ਕਮ ਦੁਆਉਣਾ, (ਰੱਕੀ) ਰਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਹਾਇਸ, ਸ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੰਮ, -ਬੋਗ,
ਅਟਕਾਉ ॥

ਰਹਾਈ, ਸ:—ਰਹਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ, 'ਨਾਲੇ
'ਰਹਾਈ' ਵੇਰੋ ॥

ਰਹਿਕਲਾ, ਪੁ:—ਛੱਡੀ ਤੋਪ ॥

ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਅਟਕਾਉ, ਹੱਲਾ,
ਹੋਈ ਜਾਣਾ, ਵੱਸਣਾ, ਬੱਝਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੋਣਾ, ਬਚਣਾ

ਰਹਿ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੜ ਨਾ ਰਹਿਣੀ,
ਨਿਕੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚ ਜਾਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ
ਅੰਗ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਰਹਿਣਾ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸਣਾ, ਮੇਲ ! ਹੀਲ
ਰਖਣਾ ॥

ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੋ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਬਾਰੀਬਾਰ, ਵੇਰ ॥

ਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਰਹਿਤ
(ਰਹਿਣਾ) ॥

ਰਹਿਤ

ਰਹਿਤ, ਸ:-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੀਤ, ਚਾਲ, ਵਰਤਾਰਾ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਨੇਮ ॥

ਰਹਿਤ ਖੁਰਤ, ਪੁ:-ਸ:-'ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧ' ਦੇਖੋ ॥

ਰਹਿਤ ਨਾਮ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦੱਸੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਸ:-ਚੀਤ, ਚਾਲ, ਰਾਹਤ ਦਾ ਢੰਗ ॥

**ਰਹਿਤ ਬਿਬੇਕ } ਸ:-ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਹਤ,
ਰਹਿਤ ਮਰਜਾਦਾ } ਪੰਜ ਕੋ**

**ਰਹਿਤਬਾ (ਵਾ), } ਸ:-ਸਾਲ ਨੂੰ ਸੱਤ ਰਾ
ਰਹਿਤਬੀ (ਵੀ), ਸ:- } ਏਨੇ ਵਾਲੇ ਕਈ
ਨਹੀਂ, ਅਠਾਥ ਜੋ
ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰੇ ॥**

ਰਹਿਤੀਆ, ਪੁ:-'ਮਜਬੀ ਸਿੱਖ' ਦੇਖੋ ॥

ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧ, ਸ:-ਬਚੀ ਹੋਈ ਜ਼ੈ, ਜੂਠ, ਖੁਰ ਭੂਰ ॥

ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧਾ, ਵਿ:-ਥਾਕੀ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ, ਬਚਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਰਹਿਰਾਸ, ਸ:-ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉਹ ਬਾਣੀ ਜੋ ਸਿੱਖ ਬ੍ਰਿਕਾਲੀ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਪੰਥੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਾਣੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਿਲ, ਸ:-ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਰਲ ਪਏ ॥

**ਰਹਿਲਾ }
ਰਹਿਲੀ } 'ਰਹਲਾ' ਦੇਖੋ ॥**

ਰਕਾਬੀ ਮਜੁਬ

ਰਹੀਮ, ਵਿ:-ਰਹਮ ਵਾਲ, ਜੋ ਤਰਸ ਕਰੇ, ਦਯਾਵਾਨ ॥

ਰਹੁ, ਸ:-ਗੀਨੇ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਰਸ ॥

ਰਹੁਰਾਸ, ਸ:-'ਰ ਹਰਾਸ' ਦੇਖੋ ॥

**ਰਹੇਲਾ } ਪੁ:-ਦਸ ਰਾਸ ਰਹੇਲਖੰਡ ਦਾ
ਰਹੇਲਾ } ਬ ਸਨਾਕ ॥**

ਰੰਕ, ਪੁ:-ਕੰਗਾਲ, ਗਰੀਬ ॥

ਰਕਤ, ਪੁ:-ਲਹੂ, ਰੱਤ ॥

ਵਿ:-ਰੱਤਾ, ਲਾਲ (ਰਕਤ ਚੰਨਣ) ॥

ਰਕਤ ਕੁਹੜ, ਪੁ:-ਪਿੰਡ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਰਕਤ ਪਿੱਤੀ, ਸ:-'ਛਪਾਕੀ' ਦੇਖੋ ॥

**ਰੱਕਰ } ਵਿ:-ਕਰੜੀ ਪਸਰੀਲੀ ਧਰਤੀ, ਜੋ
ਰੱਕੜ } ਖੰਜਰ ਹੋਵੇ ॥**

ਰਕਾਬ, ਸ:-ਘੜੇ ਦਾ ਸਵਾਰ ਕਾਠੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

**ਰਕਾਬ ਦਵਾਲ } ਪੁ:-ਰਕਾਬ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥
ਰਕਾਬ ਦੁਆਲ }**

**ਰਕਾਬ } ਸ:-ਠੱਕੀ ਜੇਹੀ ਬਾਲੀ, ਜੋ
ਰਕੇਬੀ } ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤਾਸੀ ॥**

ਰਕਾਬੀ ਮਜੁਬ, ਪੁ:-ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਫੰਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਜਬਬ ਬਦਲ ਲਏ, ਗਾਹਕਾਰ ॥

ੲਖ

ਰੋਖ, ਸ: ਸਰੀਰ ਨਰੋਇਆ ਰੋਖਣ ਲਈ ਖਾਣ
ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ, ਰੋਖੀ, ਜਿਸ ਪਰਤੀ
ਵਿੱਚੋਂ ਲਕੜੀ ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਦਾ
ਦੁਕਮ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਠਿਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਜੰਗਲ,
ਜਖੀਰਾ ॥

ਰੋਖ ਸਾਈਂ ਦੀ } ਵਿਸਮਯ: ਪਰਮੇਸਰ ਚੋਰੀ
ੲਖ ਦੀਆਂ ਰੋਖਾਂ } ਗੋਖੀ ਕਰੋ (ਅਸੀਸ) ।

ਰੋਖਕ, ਪੁ: ਰੋਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰੋਖਾ,
ਸਹਾਈ ॥

ਰੋਖਣਾ, ਪੁ: ਵਿਚਲ, ਖਾਨਾ, ਛੋਕ, ਏਸ, ਏਸਤੀ
ਵਿੱਚ ਵਰਕ ॥

ਰੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,
ਧਰਨਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ, ਠਹਾਉਣਾ, ਮਾਲਕ
ਹੋਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ, ਨੌਕਰ ਬਠਾਉਣਾ,
ਲੈਣਾ, ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਾਬਣਾ ॥

ਰੋਖਣੀ, ਸ: ਮੱਦਤ, ਦੁਮੇਤ, ਤਰਫ ਦਾਰੀ ॥

ਰੋਖਲ, ਪੁ: ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਰੋਖਵਈਆ, ਪੁ: ਰੋਖਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਖਾ ॥

ਰੋਖਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਰੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੋਖਵਾਈ, ਸ: ਰੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੋਖਵਾਲ (ਲਾ), ਪੁ: ਰੋਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਰੋਖਾ ॥

ਰੋਖਵਾਲੀ, ਸ: ਗੋਖੀ, ਸੋਝੀ, ਦੇਖ ਭਾਲ,
ਪਾਂਚਰਾ ॥

ਰੰਗ ਕੱਢਣਾ

ਰੋਖੜੀ, ਸ: ਸਾਵਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੂਰਣਮਾਸੀ,
ਉਸ ਦਿਨ ਹਿੰਦੂ ਵੀਣੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਧੌਗਾ
ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ।

ਰੋਖਾਉਣਾ } 'ਰੋਖਵਾਉਣਾ' 'ਰੋਖਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੋਖਾਈ }

ਰੋਖਾਲ, ਪੁ: ਇੱਕ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਰੁੱਖ ॥

ਰੋਖਿਆ, ਸ: ਗੋਖੀ, ਸੋਝੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਰੋਖੀ, ਵਿ: ਜੋ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ
ਰੋਖੇ ॥

ਰੋਖੀਸਰ, ਪੁ: ਵੱਡਾ ਰਿਖੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਸੰਤ ॥

ਰੋਗ, ਸ: ਨਸ, ਨਾੜੀ, ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ
ਧਾਰੀ, ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਗੁੱਸਾ, ਜੰਗ ॥

ਰੋਗ ਦਾਰ, ਵਿ: ਰੋਗ ਜਾਂ ਦੱਸ ਵਾਲਾ, ਖਰਾਬ
ਧਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਤਾਰਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਰੰਗ, ਪੁ: ਰਾਨਣ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਣ, ਲਾਲ ਨੀਲਾ
ਆਦਿਕ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਮਸਾਲਾ, ਚੰਗਾ, ਹੀਰ,
ਕਿਸਮ, ਦਿਲ ਪਰਚਾਵਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਪਰਮੇਸਰ
ਦੀ ਮਾਯਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ,
ਕਿਕਰ ਦਾ ਸ਼ੋਕ ॥

ਰੰਗ ਉੱਡ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਰੰਗ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ
ਜਾਂ ਮੱਧਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਰ ਜਾਂ ਗਮ ਨਾਲ
ਚੋਹਰਾ ਪੀਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਸਾਜ, ਪੁ: ਜੋ ਛੱਟੀਆਂ ਬੱਘੀਆਂ ਆਦਿਕ
ਰੰਗੇ ॥

ਰੰਗ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਰੰਗੇ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਜੁਆਣ ਹੋਣਾ, ਆਪਣਾ ਗੁਣ ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਖੇਡਣਾ

ਰੰਗ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਇਕ ਦੂਜੇ ਪੁਰ ਰੰਗ ਮਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗੇ ਜਾਣਾ, ਨਜ਼ਦੀ ਹੋਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੰਗੇ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗਣਾ (ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਰੰਗ ਵੰਗ, ਪੁ: ਸ਼ਕਲ, ਸੁਰਤ, ਹਾਲਤ, ਤੌਰ ॥

ਰੰਗ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਬਰੰਗ (ਗੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੰਗ ਹੋਣ ॥

ਰੰਗ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਧੇ ਰੰਗਣਾ, ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਮਹਿਲ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਰੰਗ ਰਸ, ਪੁ:—ਸੰਬੋਧ, ਅਨੰਦ, ਤਸੱਲੀ ॥

ਰੰਗ ਰੰਗੀਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੰਦਰ ॥

ਰੰਗ ਰੂਪ, ਪੁ:—ਸਹੱਪਣ ਸ਼ਕਲ, ਹਾਲਤ, ਤੌਰ ॥

ਰੰਗ ਰੋਜ, ਪੁ:—ਲਲਾਚੀ, ਜੋ ਠੀਲ ਅਤੇ ਕਸ਼ੀਭੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ॥

ਰੰਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਸ਼ ਦਾ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਰੰਗ ਦੇ ਪੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆ ਜਾਣੇ, ਰੇਲਕ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਰੰਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅੱਡ ਅੱਡ ਕਰਨਾ, ਮੈਜ਼ ਕਰਨੀ, ਰੇਲਕ ਵਧਾਉਣੀ ॥

ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਥਿਪਣ ਪੈਣਾ ॥

ਰੰਗਣ, ਪੁ:—ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਣ ਦਾ ਮਸਾਲਾ (ਛੋੜਾ ਹੋਯਾ ਜਾਂ ਜੋ ਛਾਣਦਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ) ਸੌਂਢਾ, ਦੋਲਤ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰਗਤ, ਪੁ:—'ਰਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਗਤ, ਸ:—ਰੰਗ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਰਗਦੜ } ਸ:—ਮੇਲ, ਚਲਵਟ ॥
ਰਗਦੜ

ਰੰਗਰੂਟ, ਪੁ:—ਨਵਾਂ ਭਰਤੀ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਨਵੇਂ ਨੌਕਰ ॥

ਰੰਗਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਰੰਗਾਂ ਰੰਗ ਨਿਕਲੇ, ਪੱਕੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗਵਈਆ, ਪੁ:—ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗਵਾਈ, ਸ:—ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਗੜ, ਸ:—ਘਸਰ, ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਰੀਦ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਰੰਗੜ, ਪੁ:—'ਰੰਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ ਮਲਣਾ, ਘੋਟਣਾ ॥

ਰਗੜਵਾਉਣਾ

ਰਗੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਣ ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਗੜਵਾਈ, ਸ:—ਰਗੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਗੜਾ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮਲਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ (ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਆਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਰਗੜਾ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਰਗੜਾ, ਪਾੜਨਾ ॥
ਰਗੜਾ ਦੇਣਾ }

ਰਗੜਾਉਣਾ } 'ਰਗੜਵਾਉਣਾ' 'ਰਗੜਵਾਈ'
ਰਗੜਾਈ } ਵੇਖੋ ।

ਰੰਗਾਉਟ, ਸ:—ਰੰਗਤ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਵੰਗ ।

ਰੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਰੰਗਵਾਉਣਾ' 'ਰੰਗਵਾਈ'
ਰੰਗਾਈ ਸ: } ਵੇਖੋ ॥

ਰੰਗੀ, ਵਿ:—ਮੌਜੀ, ਲਹਿਰੀ, ਰੱਬ ਦੀ ਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀ ॥

ਰੰਗੀ ਸੌਦਾ, ਪੁ:—ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਛਾਉ ਦਾ, ਬਿਆਲ ਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੇ (ਘਾਟੇ ਵਾਂਗੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ) ॥

ਰੰਗੀਣ, ਵਿ:—ਸੁਆਰੀ ਹੋਈ, ਸੌਹਣੀ (ਬਲੀ ਜ ਬਾਲੀ) ਰੰਗਦਾਰ ।

ਰੰਗੀਲ, ਵਿ:—ਰੰਗਿਆਂ ਹੋਇਆ (ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਥ) ॥

ਰੰਗੀਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਜੀ, ਪੁਸ਼ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗਲਾ, ਵਿ:—'ਰੰਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਚਵਾਈ

ਰਚੇਦ, ਪੁ:—ਚੌਕਾ, ਖਿੱਚੇ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਚੇਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚੇ ਲੱਗਣਾ, ਹੱਕਣਾ, ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਮਗਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਘੜ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਜ-ਪੂਤ, ਸ਼ੇਖੀ ਖੋਰਾ ॥

ਰੰਘੜ ਵਾਲੀ ਲੱਤ ਉੱਚੀ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਲੇ ਹੱਕੇ ਬੀ ਸ਼ੇਖੀ ਆਰਨੀ ॥

ਰਘੁਬੰਸ } ਪੁ:—ਰਘ ਦੀ ਚਿਲਾਦ ਇੱਕ ਸੰਸ
ਰਘੁਵੰਸ } ਕ੍ਰਿ: ਪਸਾਰ ਰਾਮ ਜਦੋਂ ਜੀ ਦੀ
ਰਸ ।

ਰਘੁਬੰਸੀ } ਪੁ:—ਰਘ ਦੀ ਕਲ ਦਾ ॥
ਰਘੁਵੰਸੀ }

ਰਘੁਬੀਰ, ਪੁ:—ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ ॥

ਰਚ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਚਨਾ, ਸਰਿਸ਼ਟ ॥

ਰਚ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਸਣਾ, ਜੀਉਰਨਾ, ਵੜਨਾ,
ਰਚਣਾ } ਵਾਕਥ ਹੋਣਾ ॥

ਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਪਸਾਰ ਲਿਖਣਾ, ਵੰਦ ਰੀਝਣਾ ।

ਰਚਨਾ, ਸ:—ਰਚੇ ਹੋਏ ਪਦਾਰਥ, ਸਰਿਸ਼ਟ ਸੰਭਾ, ਮਹਿਮਾ, ਸਾਵਧਾ, ਲੇਖ ।

ਰਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੇਲ ਬਸਾਕੇ ਖਿੱਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਸਾ ਦੇਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਪਸਾਰਕ ਜਾਂ ਛੇਦ ਬਨਵਾਉਣਾ ।

ਰਚਵਾਈ, ਸ:—ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਚਾਉਣਾ

ਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੇਲ ਝੋਲ ਕੇ ਪਸਾ ਹੋਣਾ,
ਸਾਦੀ ਕਰਨਾ ॥

ਰਚਿਤ, ਵਿ:—'ਕ੍ਰਿਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੱਛੋ, ਪੁ:—ਸੁਲਾਹੇ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਦੇ ਲਾਗੇ ਨਲੀ ਵਗਦੀ ਹੈ ॥

ਰੱਛਕ } ਪੁ:—ਗੋਖਾ, ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਹਾਈ,
ਰਛਪਾਲ } ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਰਛਪਾਲੀ } ਸ:—ਗੋਖੀ, ਸੋਝੀ, ਖਰਾਉ,
ਰੱਛਾ } ਪਾਲਨਾ, ਸੁਹਾਰਾ, ਮੰਦਰ ॥

ਰੱਛਿਆ, ਸ:—ਰੱਛਾ, ਰੱਖੜੀ ਦਾ ਧਾਗਾ ॥

ਰੱਛੀ, ਪੁ:—'ਰੱਛਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਜ, ਸ:—ਧੂੜ, ਮਿੱਟੀ, ਖਾਕ ॥

ਰੱਜ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਿਖਤ, ਖਾਕੇ ਜੋ ਸਾਂਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਸੰਤੋਖ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਕੇ
ਭੁੱਖ ਨਾ ਰਹੇ ॥

ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਐਨਾ ਖਾਣਾ ਕਿ
ਰੱਜ ਰੱਜ ਖਾਣਾ } ਭੁੱਖ ਮੁਲਾਂ ਨਾ ਰਹੇ ॥

ਰੰਜ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਉਜਾੜ, ਦੁੱਖ, ਕਲੇਸ਼, ਗਮ,
ਹੁੱਸਾ ॥

ਵਿ:—ਗੱਸੇ, ਰੁੱਸਿਆ ਹੋਯਾ ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਰਜੱਸਲਾ, ਸ:—ਜੋ ਭੀਮਤ ਭਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰੰਜਕ, ਸ:—ਧੂੜਾ, ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਰੱਜੀ

ਰੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਆ ਜਾਣਾ, ਫਿੱਤ
ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰਜਪੂਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਾਜਪੂਤ ॥

ਰਜਬ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਹੀਨਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਕਰਨੀ ਮਨ੍ਹੇ ਹੋ ॥

ਰੱਜਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਬੀਲਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਜਮਟ, ਸ:—ਕਰਨੇਲ ਦੇ ਬੱਲੇ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ
ਦਾ ਜੱਥਾ ॥

ਰਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਤ ਭਰਾਉਣਾ, ਸੰਤੋਖ
ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਰਜਵਾਹ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ॥

ਰਜਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ, ਰਿਆਸਤ ॥

ਰਜਾ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ, ਮਰਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ
ਦੀ ਭਾਵੀ ॥

ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ, ਮਰਜੀ,
ਹੋਲਹਾਰ, ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਭਾਣਾ ॥

ਰਜਾ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰਜਾ ਮੰਦ (ਵੰਦ), ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਰਾਜੀ ॥

ਰਜਾ ਮੰਦੀ (ਵੰਦੀ), ਸ:—ਮਰਜੀ, ਮੰਨ ਜਾਣਾ,
ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰੱਜਾ (ਜਿਆ), ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਆ
ਰੱਜੀ, ਸ: } ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਰਜਾਉਣਾ

ਰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਦੂਰ ਦਾ ਚਿੱਠ ਭਰਨਾ,
ਸੰਬੰਧ, ਦੇਣਾ ॥

ਰਜਾਈ, ਪੁ:—ਲੇਫ਼, ਓਪਰ ਲੇਕੇ ਸੌਣ
ਹੋ ਦਾਰ ਕਪੜਾ ॥

ਰਜਾਦਾ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਰਈਸ ਦੀ ਉਲਾਦ ॥

ਰੰਜਾਨਣਾ, ਵਿ:—ਰੰਜ ਦੇਣਾ, ਦੁਖੀ ਜਾ ਅੰਧਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਰਜਾਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਮ ਠਾ, ਨੀਰ, ਸੁਖ ॥

ਰੰਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੰਜ ਆ
ਗਿਆ ਹੈ, ਧੁਲੀ, ਬਖਤਾਵਰ ॥

ਰਜਿਸਟਰ, ਪੁ:—ਬਹੀ, ਬਿੱਠਾ, ਸਰੂਰੀ ਗੋਲੀ
ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੁ:—ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਰਜਿਸਟਰੀ, ਸ:—ਵਿੱਠੀ ਆਦਿਕ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿੱਚ ਰਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਰੱਜ, ਪੁ:—‘ਰੰਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਜੁਆਜ਼, ਪੁ:—‘ਰਜਵਾਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਜੋ ਗੁਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਗੁਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵ
ਕੁਰਤੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਰਟਣ, ਸ: } ਵਾਈ, ਹੇਲਤ, ਦਸਤੂਰ, ਨਿੱਤ
ਰਟਣਾ, ਪੁ: } ਨੇਮ, ਜਾਪ ॥

ਰਣਬਾਸ

ਰਟਣਾ } ਵਿ:—ਜਪਣਾ, ਬਾਰੰਬਾਰ ਇੱਕੋ ਗੱਲ
ਕਹਿਣੀ ॥

ਸ:—ਸਭਾ ॥

ਰੱਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ (ਹੱਥ ਪੈਰ, ਮੱਥਾ ਰੱਟਾ) ॥

ਰੱਟੁਣ, ਪੁ:—ਰੰਗਤ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦੇ
ਅੰਗੂਠੇ ਉੱਤੇ ਕੁਰਾਜ਼ ਬਾਂ ਹੋ ਜਾਏ, ਗੰਢ,
ਕੋਰੀ

ਰੰਡ } ਸ:—ਰੰਡੀ, ਵਿਧਵਾ ਭੀਮਤ ॥

ਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਵਹੁੜੀ ਨੀ
ਰਹੀ ॥

ਰੰਡਾਪਾ, ਪੁ:—ਰੰਡੇ ਜਾਂ ਰੰਡੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਰੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਭੀਵੀਂ ਦਾ ਬੋਝ ਨਾਂ ਹੋਵੇ,
ਕੰਜਰੀ ॥

ਰੰਡੀ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਰੰਡੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਕੰਜਰੀ
ਦਾ ਧਾਰ ॥

ਰੰਡੂਆ, ਪੁ:—ਰੰਡੇ ਜਿਸ ਦਸ ਦਾ ਰਾਜ
ਰਹੀ ਨਹੀ ॥

ਰੰਡੇਪਾ, ਪੁ:—‘ਰੰਡਾਪਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਣ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜੁੱਧ, ਜੁੱਧ ਦੀ ਧਰਤੀ ॥

ਰਣਜੀਤ, ਵਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਰਣਬਾਸ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਾਣੀਆਂ
ਦੀ ਬਾਂ ॥

ਰਣ ਫੂਮ

ਰਣ ਫੂਮ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਰਣਕ, ਸ:—ਭਾਜਾਰਾਂ ਪ੍ਰਿਗਰੂਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਰਣਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਿਗਰੂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੋਣੀ; ਬਹੁਤ ਚਿੰਚੀ ਅਤੇ ਤਿਖੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਰੋਤ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਆਦਿ ਰਾਗ

ਰੋਤ, ਸ:—ਲਹੂ, ਖੂਨ ॥

ਰੋਤਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਬਾਲਾ ਬੀ ਜੋ ਰੋਲ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ ਰੋਤੀ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਰਤਜਾਗਾ, ਪੁ:—'ਜਗਰਾਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਤਣ, ਪੁ:—ਵਧ ਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ, ਮੁਆਹਰ, ਮਣੀ ॥

ਰਤਣ ਜੋਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਰਤਣ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਰਤਣਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ, ਕਈ ਪੰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਰਤਵਾਈ, ਸ:—ਰੇਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੋਤੜਾ, ਵਿ:—ਰੋਤਾ, ਲਾਲ, ਸੁਰਖ, ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਲ ਮਗਨ ॥

ਰਤਾ } 'ਵਿ:—ਬੋੜੀ ਜੇਹਾ, ਜਗਾ ਕ, ਜੁਟਾ
ਰਤਾ ਕੁ } ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ॥

ਰਬ ਜਾਤ੍ਰਾ

ਰੋਤਾ, ਵਿ:—ਲਾਲ, ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ, ਭਗਤ ਨਾਲ ਮਸਤ, ਮਗਨ ॥

ਪੁ:—ਲਾਲ ਉੱਠ ਦਾ ਸੂਤ ॥

ਰਤਾਉਣਾ } 'ਰਤਵਾਉਣਾ' 'ਰਤਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਤਾਈ }

ਰਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਅਰਬੀ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਰਤੀ } ਵਿ:—ਬੋੜੀ, ਜਗਾ, ਕੁੜ, ਬਹੁਤੀ
ਰਤੀ ਕੁ } ਨਹੀਂ ॥

ਰਤੀਅਨਾਜ, ਸ:—ਰਾਲ ॥

ਰਤੀ ਕੁੜਾ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਚਿਰ ॥

ਰੋਤੀ, ਸ:—ਰੋਤਕ, ਇੱਕ-ਤੋਲ, ਇੱਕ ਖੇਲ, ਕਿਸ-ਮਤ, ਪਹਾਲਭਰ ॥

ਰੋਤੀ ਕੁ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਰੋਤੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ
ਰੋਤੀ ਭਰ } ਬੋੜਾ ॥

ਰੋਤੀ ਵਾਲ, ਵਿ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਚੰਗੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ॥

ਰੋਤ, ਸ:—ਰੋਤ, ਲਹੂ, ਖੂਨ ॥

ਰਤੋਂਧਾ, ਪੁ: } ਅਖਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ, ਅੰਧ-
ਰਤੋਂਧੀ, ਸ: } ਰਾਤਾ ॥

ਰਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੁੰ ਪਹੀਆ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਰਬ ਜਾਤ੍ਰਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤੇ ਖਾਸ - ਰਕੇ ਜਗਨ ਠਾਥ ਦੀ ਸਥਾਰੀ ॥

ਰਬਵਾਣ

ਰਬਵਾਣ, ਪੁ:—ਰਬ ਹੋਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਬਵਾਣੀ, ਸ:—ਰਬਵਾਣ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ,
ਰਬਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ

ਰੱਦ, ਸ: ਵਿ:—ਕੇ, ਉਲਟੀ, ਨਾਂ ਮੰਨੀ ਹੋਈ
ਗੱਲ, ਜੋ ਖੁਠ ਸਾਬਤ ਹਵੇ, ਹਟਾਯਾ ਹੋਯਾ
(ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੱਠਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਰੱਦ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੱਦਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੱਦ ਬਲਾ, ਵਿ:ਸਮਧ—ਬਲਾਈਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ,
(ਅਸੀਸ) ।

ਰੰਦ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਰਾਹ, ਸੜਕ

ਰੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਖੁਠ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ,
ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ ।

ਰੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਦੇ ਨਾਲ ਲਕੜੀ ਛੱਲ ਕੇ ਨਾਫ
ਕਰਨੀ ।

ਰੰਦਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੰਦਵਾਈ, ਸ:—ਰੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਰਦਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰ, ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਇੰਟਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ।

ਰੰਦਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਛੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੰਦ (ਤਰ-
ਖਾਣਾ) ਦਾ, ।

ਰੰਦਾਉਣਾ } 'ਰੰਦਵਾਉਣਾ' 'ਰੰਦਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੰਦਾਈ }

ਰੱਦੀ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਰੱਦਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਸ:—ਜੇ ਖਾਗਤ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕੱਈ
ਨਕੀਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਰਫਾਕਤ

ਰੱਦੂ ਬੱਦੂ, ਵਿ:—ਰੱਦਿਆ ਹੋਯਾ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਖਰਾਬ ।

ਰੰਪ, ਸ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਾ ਬਖੇੜਾ, ਬਗੜਾ,
ਪਿਆਰਾ (ਪਾਉਣਾ) ।

ਰੇਨ, ਸ:—ਬੀਮਰ, ਇਸਤਰੀ, ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨੀ ॥

ਰਨਕ, ਸ:—ਜਾਜਰਾਂ ਪ੍ਰਗਟੁ ਆਇਕਾਂ ਦੀ
ਅਰਕ ॥

ਰਨਜੀ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ ਦੀ
ਦੌੜ ।

ਰਪਟ, ਸ:—ਰਪੋਟ, ਖਬਰ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਐਵੇਂ
ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਰਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ ਜਾਣਾ ਉਹ ਯਕੀਨ
ਨਾਂ ਆਉਣਾ ।

ਰਪਟੀ } ਪੁ:—ਰਪਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ
ਰਪਟੀਆ } ਸੁਕੀਦਾਰ ।

ਰੱਪ ਰੱਪ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਢੇਰੀ ਢੇਰੀ, ਬਾਹਲੀ
ਕਾਹਲੀ ॥

ਰਪੋਟ, ਸ:—ਰਪਟ, ਖਬਰ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ।

ਰਪੋਟਾ ਰਪਟੀ, ਸ:—ਰਪਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਫਲ, ਸ:—ਚੰਦੂਕ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗਰਮ
ਕਪੜਾ ॥

ਰਫਾਕਤ, ਸ:—ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਮੇਲ ਰੋਲ ॥

ਰਡਾ ਦਡਾ

ਰਡਾ ਦਡਾ, ਵਿ:—ਦੂਰ, ਹਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਅਚਾਮ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਏ,
ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁੱਟੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਰਡੀਕ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਗਲ ਹੋਵੇ,
ਰਡੀਕਣੀ, ਸ: } ਦਸਤ ।

ਰਡੀਕੀ, ਸ:—'ਰਡਾਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਡੁ, ਪੁ:—ਬਪੜੇ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਢੇਕ ਨੂੰ ਸੂਈ ਦੇ
ਕੰਮ ਨਾਲ ਡਰਨਾ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਆਈ.
ਬਖੀਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰਡੁ ਕਰ, ਪੁ: } ਰਡੁ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਰਡੁ ਗਰਨੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਰਡੁ ਗਰੀ, ਸ:—ਰਡੁਗਰ ਦਾ ਕੰਮ

ਰਡੁ ਚੱਕਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਨੱਸ
ਜਾਣਾ, ਪੜਾ ਵਾਚਣਾ ॥

ਰੱਬ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸਰ, ਖੁਦਾ, ਅੱਲਾ ॥

ਰੱਬ ਉਲ ਅਲਮੀਨ, ਪੁ:—ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦਾ
ਮਾਲਕ, ਖੁਦਾ ॥

ਰੱਬ ਚਾਹੇ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਜੇ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਆਸਾ ਹੈ ॥

ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਰੱਬ ਰਾਖਾ } ਵਿਸਮਯ:—ਰੱਬ ਤੇਰੀ ਰੱਖੀ
ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ } ਕਰੇ (ਅਸੀਸ) ॥

ਰਬਟ } 'ਰਪਟ' 'ਰਪਟੀ' ਵੇਖੋ ।
ਰਬਟੀ (ਟੀਆ) }

ਰੈਬੀ

ਰਬੜ, ਪੁ:—ਐਵੇਂ ਮੁੜ ਆਉਣਾ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ
ਦਾ ਰਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਉਹ
ਲਿਖਤ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ) ॥

ਰਬੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰਪਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਦੁਆਉਣਾ, ਕਜ਼ਾਰ
ਕਰਕੇ ਸੱਖਣੇ ਹੋਥ ਮੰਡਨਾ ॥

ਰਬੜੀ, ਸ:—ਮਿੱਠੇ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਕਾਸ਼ੂ ਕੇ ਗਾਸ਼ੂ
ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਦੁੱਧ, ਖੋਆ ॥

ਰੱਬਾ, ਵਿਸਮਯ:—ਹੋ ਪਰਮੇਸਰ, ਯਾ ਖੁਦਾ,
ਪਰਮੇਸਰ ਕਰੋ ।

ਰੈਬਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਖੱਤਰਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿ-
ਆਰ, ਖੁਰਪਾ ॥

ਦੁਆ ਰੈਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟੀ
ਕਹੀ ॥

ਰਬਾਬ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰੰਗੀ ॥

ਰਬਾਬੀ } ਪੁ:—ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਰਬਾਬੀਆ } ਮਰਾਸੀ ਸਬਦ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁਸਲਮਾਨ ਗਵਾਹ ॥

ਰੱਬੀ, ਵਿ:—ਰਬ ਦੇ ਹੀ ਆਸਰੇ (ਗਰੀਬ, ਜੋ
ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ) ॥

ਸ:—ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਵਸਲ, ਹਾੜੀ ॥

ਰੱਬੀ ਉਲ ਅਵਲ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ
ਮਹੀਨਾ ।

ਰੱਬੀ ਉਲ ਸਾਨੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਦੋਬਾ
ਮਹੀਨਾ ।

ਰੈਬੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਰੈਬਾ, ਖੁਰਪੀ, ਮੋਰੀਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਚਮੜਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਰੰਭਣਾ

ਰੰਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਬਲਦ ਦਾ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ,
ਅਜਾਓਣਾ ॥

ਰੰਭਾਟ, ਸ:—ਗਉ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਰਮਕ, ਪੁ:—ਬੜੀ ਜਹੀ ਸ਼ੈ, ਰਾਮ ਕੁ ਅਸਰ,
ਮੋਖਮ ਪੈਣ, ਸੈਣਤ ।

ਰਮਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਣ ਦਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਗਣਾ ।

ਰਮਕਾ, ਪੁ:—'ਰਮਕ' ਵੇਖੋ, ਅੱਖ ਮਾਰਨੀ,
ਸੈਣਤ ॥

ਰਮਜ, ਸ:—ਸੈਣਤ, ਇਸ਼ਾਰਾ, ਸਮਝੌਤੀ, ਭੇਜ
ਦੀ ਗੱਲ । ਨਾਲੇ 'ਰਨਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਨਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਚੱਕਰ ਲਾਉਣ,
ਟਿਕਣਾ ॥

ਰਮਤਾ, ਵਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਵਾਲਾ (ਸਾਧੂ) ।

ਰਮਦਾਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਮਿਆਰ
ਰਾਮਾ ॥

ਰਮਦਾਸਣੀ, ਸ: } ਰਮਦਾਸ ਦਾ (ਦੀ
ਰਮਦਾਸੀ (ਸੀਆ), ਪੁ: } ਚਲ (ਲੀ), ਰਮ
ਆਰ (ਰੀ)

ਰਮਲ, ਪੁ:—ਪਰਾਲਭਦ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇੱਕ
ਵੰਗ, ਨਮੁਮ ॥

ਰਮਲੀ }
ਰਮਲੀਆ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਰ ਲਭਤ ਦੱਸੇ, ਨਮੁਮੀ ॥

ਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਬੰਦ
ਵਧਾਉਣਾ ।

ਰਵਾ

ਰਮਾਇਣ, ਸ:—ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੀ ਬਥਾ
ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਸਤਕ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ) ।

ਰੱਯਤ, ਸ:—'ਰਈਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਜੁੜਨਾ, ਏਕਾ ਕਰਨਾ
ਸੰਗਤ ਕਰਨਾ ।

ਰਲਮਾਣੀ }
ਰਲਮਿਲ } ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਇਕੱਠ ॥

ਰਲਾ } ਪੁ:—ਮੇਲ, ਖੇਵ, ਬੂਠ ਦਾ ਮੇਲ,
ਰਲਾਉ } ਬਠਾਉਣਾ ।

ਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲ ਉਠਾ, ਜੋੜਾ, ਇਕੱਠੇ
ਕਰਨਾ, ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਵਿੱਚ ਚੜਨਾ
(ਛੋਕੇ ਹੋਏ ਨੂੰ) ।

ਰਲਾਉ, ਪੁ:—ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਦੁਸਰਾ ਦਾ
ਮੇਲੀ ॥

ਰਲਿਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਭਾਗੀ ਵਿੱਚ ਹ
ਸੇ ਜਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ (ਹੋਵੇਗਾ ਰਲਿਆ,
ਆਵੇਗਾ 'ਚਲਿਆ') ॥

ਰਵੀਨਾ, ਵਿ:—'ਰਵਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਵੋਯਾ, ਪੁ:—ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਵੰਗ, ਸੁਭਾਉ,
ਰਾਹ ॥

ਰਵਾ, ਪੁ:—ਚਮਕਦਾਰ ਕਰੜੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਿਕਾ
ਮੋਹਾ ਹੋਣਾ, ਨਸਲ (ਪਸ਼ੂ ਦੀ), ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਬਰੀਕ ਆਟਾ, ਸੂਜੀ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ
ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸਰਾ ਮੁਜਿਬ ॥

ਰਵਾਦਾਰ

ਰਵਾਦਾਰ, ਵਿ:—ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਇਸ
ਗੱਲ ਨੂੰ ਰਵਾ ਸਮਝੇ ॥

ਰਵਾ ਰਵੀ, ਕ੍ਰ: ਵਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਅਟਕਲ
ਖਾਤ ॥

ਰਵੇਦਾਰ, ਵਿ:—ਬਰਵੀ ਰਸਕਦਾਰ ਪਿੱਠ ਵਾਲਾ
(ਲੀ) ॥ (ਮਿਸਰੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਰੀ (ਕੰਮ
ਠਦੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਰਵਾਂ ਵ: ਲਗਾਤਾਰ, ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਿਨ
ਬਰਾਬਰੀ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਰਵਾਨਗੀ, ਸ:—ਦੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹਾਲਤ, ਭੱਜਣਾ ॥

ਰਵਨਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੂਰ ਜਾਂ ਭੋਜਿਆ ਜਾਏ, ਵਿਦਿਆ,
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਵਾਲ, ਸ:—ਬਰਾਕ ਖੋਹ, ਪੂੜ, ਘੋੜ ਦਾ
ਦਕ ਚਾਲ ॥

ਰਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਿਆ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਸੌਂ ਕੇ ਕਿਠਕੇ ॥

ਰਵਿ } ਪੁ:—ਸੂਰਜ (ਰਵਿ ਵਾਰ = ਅਤ ਵਾਰ) ॥
ਰਵੀ }

ਰਵਿ ਰਹਿਣੀ, 'ਕ੍ਰ:—ਸਮਾਉਣਾ, ਮੇਊਣਾ ॥

ਰਵਿਦ, ਪੁ: ਦਸ਼ਮ, ਤਰੀਕਾ, ਫੰਗ, ਆਦਿ ॥

ਰਵੇ, ਸ:—ਰਤਾ ਥਾਂ, ਮਦਾਨ, ਪੰਧਰੀ ਧਰਤੀ ॥

ਰਾਉਟੀ

ਰੌਟੀ, ਕ੍ਰ:—ਚੰਗੀ ਰਤਾ ਪੱਕਣਾ (ਰੋਟੀ),
ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਪੂਰਾ ਕਾਰੀਗਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਰੌਟੀ, ਕ੍ਰ:—ਰੌਟ ਦੇਣਾ, ਦੂਥ ਪਕਾ-
ਉਣਾ ॥

ਰੌਟੀ, ਸ:—ਰੌਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹੂਰੀ ॥

ਰੌੜਕ, ਸ: ਪੀੜ, ਚੰਡ, (ਅਖਾਂ ਦੀ), ਅੱਖ, ਰੋਕ,
ਬਿਘਨ, ਸੰਸਾ, ਮਨ ਦਾ ਗ਼ਬਰ (ਪੱਟੀ) ॥

ਰੌੜਕ ਰੌੜਕ, ਸ:—ਦੁਖ, ਅੱਖ, ਸੰਸਾ,
ਵੇਰ ॥

ਰੌੜਕਣਾ, 'ਕ੍ਰ:—ਦੁੱਭਣਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਜਲਣਾ ॥

ਰੌੜਕਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਬਹਾਰੀ, ਝਾੜ, ਝਗੜਾ ॥

ਰੌੜਕਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਚੇਤੇ
ਰਾਉਟੀ ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਕੇ ਵੇਖਣ
ਕਿ ਕੀਤੇ ਹੋ ਨਹੀਂ ॥

ਰੌੜ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸਾਫ਼, ਪੱਧਰਾ, ਇਕੋ, ਜੋਹਾ
ਮਦਾਨ ॥

ਰਾ, ਪੁ:—'ਰਾਇ' ਦੇਖੋ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
(ਤੇਰਾ), ਮੋਟੇ ਦਾਣੇ ਵਾਲਾ (ਜੰਮੂ), 'ਰੇ' ਦੇਖੋ ॥

ਰਾਉ, ਪੁ:—ਰਾਮੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਇਕ, ਗੋਟ,
ਰਾਜ ਪੁੱਤ ਸਰਦਾਰ, 'ਰਾਇ' ਦੇਖੋ ॥

ਰਾਉਟੀ, ਸ: ਨੌਕਦਾਰ ਜੱਤ, ਇਕ ਰਾਮੇ ਦਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਰਾਇਣ

ਰਾਇਣ, ਪੁ:—ਲੰਕਾ ਦਾ ਰਾਜਾ (ਗਵਨ) ਜਿਸ ਨਾਲ
ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਾਲਮ,
ਸ਼ੋਣਾ ॥

ਰਾਇਤ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਰਾਇਤ }

ਰਾਇਲ, ਪੁ:—'ਰੋਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਇਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ਤੋ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਰਹੋਲ
(ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥

ਰਾਇ, ਪੁ:—ਹੈ, ਰ ਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ,
ਬੰਦ, ਰਜਪੂਤ ਸਰਦਾਰ, ਇਕ ਭਰੀ ਦਾ ਭੋਰਾ,
ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ॥

ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ
ਰਾਇ ਬਹਾਦਰ, ਪੁ: } ਖ਼ਤਮ ॥

ਰਾਇਸੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦੋਸ, ਸਰਕਾਰ, ਜਲੇ,
ਸਾਨ ॥

ਰਾਇਤਾ, ਪੁ:—ਗ਼ਜ਼ੀ ਉਸ਼ਾਲ ਕੇ ਦਹੀ ਦੇ ਮਣੇ
ਜਿਸ ਪਾਈ ਹੋਈ ॥

ਰਾਇਏਲ, ਸ:—ਚੰਦਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਲ
ਖੁਰਾ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ॥

ਰਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹੇ ('ਏ' ਦੇ ਬੀਸ
ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ) ॥

ਰਾਈ, ਪੁ:—'ਅਗਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਈਓ ਰੇਤ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੇ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ ॥

ਰਾਹ ਦਾਰੀ

ਰਾਸ, ਸ:—ਧਨ, ਜਾਇਦਾਦ, ਮਾਲ, ਬਪਾਰ
ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਰਪਤਾ, ਜਾਪਣ
ਰੋਪੀਆਂ ਦਾ ਨਾਰ (ਪਾਇਣੀ ਅਗਾਸ ਦੇ
ਸ਼ਾਗੀ ਬੁਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥
ਵਿ:—ਠੀਕ (ਆਉਣਾ) ॥

ਰਾਸ ਪਾਰੀ } ਪੁ:—ਰਾਸ ਪਾਇਣ ਵਾਲਾ ॥
ਰਾਸ ਪਾਰੀਆ }

ਰਾਸ ਮਿਲਣੀ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਰਾਸ ਹੋਣੀ (ਦੋ
ਜਲਿਆਂ ਦੀ) ॥

ਰਾਸ ਲੀਲਾ, ਸ:—ਗ਼ਰਨ ਰੋਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਰ
ਦਾ ਨਾਟਕ ॥

ਰਾਸਿ, ਸ:—ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਯੱਖਰ,
ਯੱਕ ॥

ਰਾਸੀ, ਵਿ:—ਬੱਥਾ, ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦਾ (ਬਲਦ),
ਕਰ ਹੋਣਾ ॥

ਰਾਹ, ਪੁ:—ਰਸਮ ਸਰਬ ਵੰਗ, ਤਰੀਕਾ ਦਸ-
ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਸ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪਾਇਣੀ ॥
ਕਰ ਰਾਹੀਂ ਰਸਮ ॥

ਰਾਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਰਾਹ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ
ਕਰੇ ॥

ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਕਿਸੇ
ਨਾਲ ਲੜਨਾ ॥

ਰਾਹ ਤੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਸ਼ਰਨਾ, ਠੀਕ
ਰਾਹ ਲੱਭ ਲੈਣਾ ॥

ਰਾਹ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਮਸੂਲ, ਸਰਬ ਦਾ ਭਾਰ

ਰਾਹ ਦੀ ਥੱਲ

ਰਾਹ ਦੀ ਥੱਲ, ਸ:—ਜੋ ਗੋਲ ਠਾਕ ਅਤੇ ਮੁਨਾ-
ਸਥ ਹੋ ॥

ਰਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਹਟਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੰਘਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਰਾਹ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਚਲਣਾ ॥

ਰਾਹ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਦੁੱਟਣਾ ॥

ਰਾਹ ਰਾਹ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਰਾਹ ਰਾਬਤਾ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਗੇਲ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ
ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ ॥

ਰਾਹ ਰੀਤ, ਸ:—ਦਸਤੂਰ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚਾਲ ॥

ਰਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਪੁੱਛਣੀ ਜਾਂ ਮੰਨ
ਲੈਣੀ ॥

ਰਾਹ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਭੀਕਣਾ, ਆਉਣ ਦੀ
ਆਸ ਰਖਣਾ ॥

ਰਾਹੋਂ ਰੁਹਾਹ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਲ ਰਾਹ ਤੋਂ
ਥੱਲ ਕੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਜਾਣਾ ॥

ਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਹੇ ਦੀ ਨੌਕ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਚੱਲੀ
ਦਾ ਪੁੱਛ ਖੁਰਦਗ ਕਰਨਾ ॥

ਰਾਹੜ, ਸ:—ਕਸ਼ੀਏ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਧ ॥

ਰਾਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਪਕਾਉਣਾ, ਪੂਰੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ, ਪੱਕਾ
ਕਰਨਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਕੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਰੱਖੀ

ਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਰਾਹਣ ਵਾਲਾ, ਲੰਹੇ ਦਾ
ਨੌਕਦਾਣ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੱਕੀ
ਚਾਲੀਏ ਹਨ ॥

ਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਰਾਹ ਪਿਆ ਹੋਯਾ, ਮੁਸਾਫਰ,
ਪਾਥੀ ॥

ਰਾਹੀਂ, ਸ:—ਰਾਹ ਉੱਤੇ, ਵਸੀਲੇ, ਮਾਰਗ ॥

ਰਾਕਸ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਰੂਹ, ਦੇਉ, ਜਿੰਨ, ਦੇਂਝ,
ਨਿਰਦਾਸੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਰਾਕਸਣੀ, ਸ:—ਰਾਕਸ ਦੀ ਭਾਰੀ, ਦੇਂਡਣੀ,
ਨਿਰਦਾਸੀ ਭੀਮ ॥

ਰਾਕਸੀ, ਵਿ:—ਰਾਕਸ ਦਾ, ਰਾਕਸ ਵਰਗਾ, ਬੇ
ਰਹਮੀ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਖ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਖੋਹ (ਹੋਣਾ) ॥

ਰਾਖਸੀ } 'ਰਾਕਸ, ਆਦਿਕ ਦੇਵੇ ॥
ਰਾਖਸਣੀ }
ਰਾਖਸੀ }

ਰਾਖਸੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਚੁੱਤੇ ਸਾਂਝੇਰ ਦਾ ਉਹ ਦੇਵ
ਮੇਹਰਾ ਉਤਲੇ ਮਸ਼ਹੂਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦੇ
ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਖਮਾਂ } ਵਿ:—ਰੱਖਣ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਮ
ਰਾਖਵਾਂ } ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਰੱਖੀ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕ, ਰੋਕੀ-
ਦਾਰ ॥

ਰੱਖੀ, ਸ:—ਬਚਾਉ, ਪਹਿਰਾ, ਦੇਖ ਭਾਲ,
ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਰਾਗ

ਰਾਗ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਸਰ, ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੰਗ
ਪ੍ਰਮ, ਮੋਹ ॥

ਰਾਗ ਸਾਗਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਈ ਭਰੀ ਦੇ ਰਾਗ ਗਾਏ
ਸੋਭੇ ॥

ਰਾਗ ਧਾਰਣ, ਸ: } ਜ ਰਾਗ ਦਾ ਰਾਮ
ਰਾਗ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਰਾਮ

ਰਾਗ ਨਾਚ, ਪੁ:—ਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਚਣਾ,
ਜਲਸਾ, ਮੋਹ, ਉਤਸ਼ਾਹ ॥

ਰਾਗ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਰਾਗ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ, ਆਇ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸੋ ਗਾਏ
ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚਾਲੀ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਰੰਗ, ਪੁ:—ਗਾਉਣਾ ਵਜਾਉਣਾ, ਚਿਤਸਥ,
ਜਲਸਾ, ਮੁਸ਼ੀ, ਹਾਲਤ, ਵੰਗ ॥

ਰਾਂਗ, ਸ:—ਕਲੀ ਦੀ ਧਾਤ 'ਮਸ' ਦਾ ਰੰਗ
ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਰਾਗਣ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ, 'ਜਸ'
ਨੂੰ ਰਾਗ ਆਏ ॥

ਰਾਗਣੀ } ਸ:—ਇਕ ਭਰੀ ਦ ਰਾਗ। ਜ ਤੀਹ
ਰਾਗਣੀ } ਹਨ) ॥

ਰਾਂਗਾ, ਸ:—'ਰਾਂਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਵੱਯਾ ॥

ਰਾਂਗਲਾ, ਵਿ:—'ਰਾਂਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਂਗਣਾ, ਵਿ:—'ਰਾਂਗ ਜਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਜ ਦੁਆਰ (ਦੁਆਰਾ)

ਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ, ਹਕੂਮਤ,
ਸਰਕਾਰ, ਜ਼ਮਾਨਾ, ਘਰ ਉਸਾਰਣ ਵਾਲਾ
ਕ ਰੀਗਰ, ਤੇਜ, ਪ੍ਰਤਾਪ ॥

ਰਾਜ ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਰਾਹਤ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਰਾਜ ਰੰਨਿਆ (ਕੰਨਿਆ) } ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ
ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ } ਧੀ ॥

ਰਾਜ ਕਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮ, ਸਰਕਾਰੀ
ਮਾਮਲੇ ॥

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਸਜਾਦਾ ॥

ਰਾਜ ਗੱਦੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜਾ
ਬੈਠਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਜ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਗੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਰਾਜ ਜੋਗ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਗ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮਨ ਪਰਮੇ-
ਸਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਰਾਜ ਛੰਡ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮਸੂਲ
ਲਗੇ ਜਾਂ ਸਜਾ ਮਿਲੇ ॥

ਰਾਜ ਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਤਿਲਕ ਦੇਕੇ ਰਾਜਾ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ (ਦਰਵਾਰ) } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ
ਰਾਜ ਦੁਆਰ (ਦੁਆਰਾ) } ਮਾਹਲ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਮਰਾ ਥੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ
ਰਾਜ ਦਰਵਾਜ਼ੀ } ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਜ ਧਰਮ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਰਨ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਜ ਧਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ
ਰਹੇ

ਰਾਜ ਨੀਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜ
ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਨੂਨ,
ਰਾਜ ਦੇ ਨਮ

ਰਾਜ ਪਤ } ਪੁ:—ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ ॥
ਰਾਜ ਪਤੀ }

ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਸਜਾਦਾ ॥

ਰਾਜ ਪੂਤ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ, ਇੱਕ
ਸੂਰ ਬੀਰ ਕੰਮ

ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਣਾ, ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ
ਦਾ ਦਰਜਾ, ਖਹਾਦਾਰੀ ॥

ਰਾਜ ਬੰਸੀ } ਵਿ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ
ਰਾਜ ਵੰਸੀ }

ਰਾਜ ਭਵਣ } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਘਰ ਮਹਲ
ਰਾਜ ਮੰਦਰ }

ਰਾਜ ਰਸਤਾ } ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਰਸਤਾ, ਪਾਰਸ਼ਾਹੀ
ਰਾਜ ਰਾਹ } ਸੜਕ

ਰਾਜ ਰਾਣੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ,
ਪਦਵਾਲੀ ॥

ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ

ਰਾਜ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਰੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਾ
ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਰਾਜ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਗਰਦੀ ਦੇਖੋ ॥

ਰਾਜ ਵਾਜਾ, ਪੁ:—'ਰਜਵਾਜਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰਾਜਸ } ਪੁ:—ਕਾਮ, ਇੰਦ੍ਰੀਆ ਦੇ ਸਖਾ ਦਾ
ਰਾਜਸ } ਰੋਗ, ਰਜੇ ਹਾਲ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਜਸ ਚਾਕੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੌਲਾਦ ਦਾ
ਵਲੰਤੀ ਚਾਕੂ ॥

ਰਾਜਸੀ, ਵਿ:—ਰਾਜੇ ਦਾ, ਰਾਜਿਆਂ ਵਰਗਾ, ਰਾਜ
ਦੇ ਮਾਲਿਆ ਦਾ ॥

ਰਾਜਗੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ,
ਘਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਾਜਾ, ਪੁ:—ਦੇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਾਰਸ਼ਾਹ, ਸਖੀ,
ਰਾਣੀ

ਰਾਜਿਕ, ਵਿ:—ਰਾਜਕ ਲੋਠ ਵਾਲਾ, ਪਰਵਦਗਾਰ,
ਰੱਖ ॥

ਰਾਜੀ, ਵਿ:—ਦੀ ੧ ਰਾਜ ਮਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਨਹੀ,
ਰਸ, ਸਖੀ ॥

ਰਾਜੀ ਰੁਖੀ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਰਾਜੀ ॥
ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ } ਵਿ:—ਸਖਾ ਸਾਦ ਨਾਲ ॥

ਰਾਜੀ ਨਾਮ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਨਾਮ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਦਰੇ ਮੰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ
ਧਰ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਰ
ਮੇਂ ਦਾਹਾ ਹਰਾਉਂਦਾ ਹੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ, ਵਿ:—ਮੁਸ਼ੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ
ਮਰਜੀ ॥

ਰਾਜੂ ਬਾਜੂ

ਰਾਜੂ ਬਾਜੂ, ਪੁ: ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ
੬੬

ਰਾਂਝਣੀ ਪੁ: ਪਿਆਰਾ ਦੱਸਤ ਹੀਰ ਦਾ
ਰਾਂਝਣੀ } ਆਸ਼ਕ, ਜੱਦਾ ਦਾ ਇਕ ਰਾਂਤ ।
ਰਾਂਝਾ }

ਰਾਠ, ਪੁ: ਜੱਦਾ ਦਾ ਸਰ
ਰਾਠਣੀ, ਸ: } ਕਨਕਾ ਨਿਰਦਾਸ ਸਨੱਖ

ਰਾਠਾ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਦੀ ਗਮੀ ਦੇ ਮੰਕੇ ਪਰ
ਜੋ ਲਾਗ ਮਿਰਾਸੀਆ ਨੂੰ ਗਠ ਲੱਕ ਦੇਵੇ
ਹਨ ।

ਰਾਝ, ਸ:—ਰੀਤ, ਵਿਧਵਾ ।

ਰਾਣ, ਪੁ: ਪੱਟ, ਜਨੌਰ ਦੇ ਮਸ ਦਾ ਰੋਥਾ ਹਿੱਸਾ
ਇਕ ਅਭਾਸ਼ਣੇ

ਰਾਣੀ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਜਾ, ਰਾਜ ਪੁਰ ਖਹਾੜੀ
ਸਰਦਾਰ ।

ਰਾਣੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਚਹਣੀ, ਰਾਜ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ, ਨਾਇਨ ।

ਰਾਂਤ, ਸ:—ਸਰਸ ਵੱਥਣ : ਸੂਰਸ ਜਗ੍ਹਣ ਕਰ
ਜ ਵਲ ਹ

ਅੱਧੀ ਰਾਂਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰਾਂਤ ਦਾ ਅੱਧਾ
ਹਿੱਸਾ ਬੀਤ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹਿਲੀ ਰਾਂਤ, ਸ:—ਰਾਂਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਪਿਛਲੀ ਰਾਂਤ, ਸ:—ਰਾਂਤ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਰਾਂਤ ਬਰਾਤੇ } ਪੁ: ਵਿ:—ਰਾਂਤ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਰਾਂਤ
ਰਾਂਤ ਵਰਾਤੇ } ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ॥

ਰਾਮ ਕਲੀ

ਰਾਂਤਬ, ਪੁ:—ਪੁ: ਅਸ਼ਟਕ ਪਸ਼ੂਆ ਦੀ ਇਹਾੜੀ
ਦੀ ਖੁਰਾਕ ।

ਰਾਂਤੀ } ਪੁ: ਵਿ:—ਰਾਂਤ ਦਾ ਰਾਂਤ ਰਾਂਤ ।
ਰਾਂਤੀ }

ਰਾਂਤ ਰਾਂਤ } ਪੁ: ਵਿ: ਸਾਰੀ ਰਾਂਤ,
ਰਾਂਤ ਰਾਂਤੀ (ਤੀ) } ਇਕੋ ਰਾਂਤ ਵਿਚ ।

ਰਾਂਤ, ਸ:—ਰਾਂਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲ ॥

ਰਾਂਤਕਾ (ਕਾਂ) } ਸ:—ਕੁਝ ਥਾਂ ਦੀ ਪਰ-
ਰਾਂਤ (ਪਾਂ) } ਰਾਂਤ

ਰਾਂਤ ਨਕਰੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਸ਼ਹਿਜ, ਉੱਚੇ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਰਾਂਤ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਰਾਂਤ, ਸ:—ਪਥਲਾ ਗੁੜ, ਸੀਰਾ, ਖੇਡ ਦੀ ਖਈ,
ਕਚਾਲੂ ।

ਰਾਂਤੀ, ਸ:—‘ਰਾਂਤੀ’ ਦੇਖ ॥

ਰਾਂਤੀ, ਪੁ:—ਕਈ ਤੀਪਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਰਾਂਤ ਚੱਲਣਾ
(ਮਾਰਨਾ) ।

ਰਾਂਤੀਆ, ਪੁ:—ਰਾਂਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਂਤ, ਪੁ:—ਸਥਾ ਰਮਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਰਾਂਤ ਰਾਂਤ ਚੜ੍ਹ

ਰਾਂਤ ਕਹਾਣੀ, ਸ:—ਲਮੀ ਕਥਾ, ਅਚਰਜ
ਵਾਰਤਾ ॥

ਰਾਂਤ ਕਹੌਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਹੌਰੀ ਦੇ ਵਿਚ
ਕਥਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰਾਂਤ ਕਲੀ, ਸ:—ਇਕ ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਠਾਉ ।

ਰਾਮ ਗੁਰੀਆ

ਰਾਮ ਗੁਰੀਆ, ਪੁ:—ਰਬਖਾਣ ਜਾਤ ਦਾ ਸਿੰਘ।

ਰਾਮ ਚੰਦ } ਪੁ:—ਬਿਸਨ ਜੀ ਦਾ ਸੌਤਰੀ ਅਉ
ਰਾਮ ਚੰਦ } ਤਾਰ ।

ਰਾਮ ਜੀਗਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ।

ਰਾਮ ਜਨੀ, ਸ:—ਕਜਰੀ, ਬੇਸਵਾ ।

ਰਾਮ ਤੁਰਈ } ਸ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚੌਰੀ ।
ਰਾਮ ਤੋਰੀ }

ਰਾਮ ਦਾਸ, ਪੁ:—ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਬਸਾਇਆ ॥

ਰਾਮ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟਾ, 'ਚਲਾਈ' ਵੇਖ ।

ਰਾਮ ਦਹਾਈ, ਸ:—ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਉ ਦੀ
ਦਹਾਈ ॥

ਰਾਮ ਦੇਗ, ਸ: } ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗਾਂਡੀ ਜੋ ਘੋਰ ਚੜ੍ਹ
ਰਾਮ ਦੇ ਗਾ, ਪੁ: }

ਰਾਮ ਨੌਮੀ, ਸ:—ਬੇੜ ਸੁਦੀ ਨੌਮੀ, ਰਾਮ ਚੰਦ
ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ॥

ਰਾਮ ਰਮਈਯਾ, ਪੁ:—ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿਣਾ,
ਵਾਕਬੀ (ਹੋਣਾ) ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ
ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਵਿਛੜਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਬਚਨ
ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਮ ਰੌਲਾ, ਪੁ:—ਖੰਧ, ਚੁਵੇਰੇ ਦਾ ਰੌਲ ।

ਰਿਆਇਤ ਵੰਦਾ

ਰਾਮ ਲੀਲਾ, ਸ:—ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿੱਚ
ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਨਾਟਕ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਿਹਾਰ ॥

ਰਾਮਾਇਣ } ਸ:—ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ
ਰਾਮਾਯਣ } ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ,
ਖਾਲਸੀਕ ਜਾਂ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਦੀ
ਰਚਨਾ ॥

ਰਾਮਾਨੰਦੀ, :—ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਚੇਲਾ,
ਵੇਸਨੇ

ਰਾਰੇ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਲੜਾਈ (ਕਰਨੀ, ਵਧਾ-
ਉਣੀ) ॥

ਰਾਰਾ, ਪੁ:—'ਰ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਂਉ ।

ਰਾਲ, ਸ:—ਚਾਹਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਗੋਦ, (ਜੋ
ਬਲਦੀ ਹੈ) ॥

ਰਾਵਨ (ਨਾ), ਪੁ:—'ਗਾਉਣ' ਵੇਖ ॥

ਰਾਜ਼, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਪਿੰਡੇ ਦੀ ਝਰੀਟ (ਲੱਗ
ਜਾਣੀ) ।

ਰਾਜ਼ਣਾ, ਪੁ:—'ਰਾਹੜਣਾ' ਵੇਖ ।

ਰਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤ ਦਾ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ
ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਰਿਆ, ਪੁ:—ਤਰ ਫਦਾਰੀ, ਹੁਮਤ, ਰਈ ॥

ਰਿਆਇਤ } ਸ:—ਖਾਸ ਮਹਾਰਾਜਾਣੀ, ਲਿਹਾਜ਼,
ਰਿਆਇਤ } ਛੋਟ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਰਿਆਇਤ ਵੰਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ (ਸੰਦੇ) ਵਿੱਚ
ਮੁੱਲ ਘਟ ਜਾਂਦੇ ॥

ਰਿਆਸਤ

ਰਿਆਸਤ, ਸਾ—ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ, ਹਕੂਮਤ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਰਿਸ, ਸਾ—ਗੁੱਸਾ, ਝੋਧ, ਖਿੜ ॥

ਰਿਸਟ ਵਾਚ, ਸਾ—ਵੀਨੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ॥

ਰਿਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ—ਰੱਤਾ ਰੱਤਾ ਚੋਣਾ ॥

ਰਿਸਬਤ } ਸਾ—'ਬੱਢੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਸਵਤ }

ਰਿਸਵਤ ਬੋਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਬੱਢੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ
ਰਿਸਵਤ ਬੋਰੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਰਿਸਵਤ ਬੋਰੀ, ਸਾ—ਬੱਢੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਿਸਬਤੀ } ਵਿ:—ਜੇ ਬੱਢੀ ਲਏ ॥
ਰਿਸਵਤੀ }

ਰਿਸਵਾ, ਵਿ:—ਖੋਜਣ, ਬਦਨਾਮ, ਬੇ ਇੱਜ਼ਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਿਸਵਾਈ, ਸਾ—ਬਦਨਾਮੀ, ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ, ਖਆਰੀ ॥

ਰਿਸਾਉਣਾ } 'ਰਿਸਾਉਣਾ' ਰਸਮ ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਸੂਲ }

ਰਿਹੜ, ਪੁ: }
ਰਿਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ: }
ਰਿਹੜਵਾ, ਵਿ: } 'ਰਿਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਹੜਾ, ਸ: }
ਰਿਹੜੀ, ਸ: }
ਰਿਹੜ, ਪੁ: }

ਰਿਗਣਾ

ਰਿਹਾਈ, ਸਾ—ਕੈਦਾਂ ਛੁੱਟਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਛੁੱਟੀ, ਬਰਾਉ, ਅਰਾਮ ॥

ਰਿਹਾਜ਼, ਸਾ—ਥਾਲਾਂ ਦਾ ਚੰਕ ਰਿਹਾਜ਼ਾ, ਖਰੋਤਾ ॥

ਰਿੱਕਸ, ਸਾ—ਦੌਰ, ਖਾਰ, ਵਿਰੋਧ, ਖੁਲ੍ਹਸ, ਸਾਜ਼ਾ ॥

ਰਿੱਕਸ ਬੋਰ, ਪੁ:—'ਰਿੱਕਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੱਕਸੀ, ਵਿ:—ਜੇ ਦੌਰ ਜਾਂ ਖਾਰ ਬਰੇ, ਜੇ ਵੇਖ ਕੇ ਸੜੇ ॥

ਰਿੱਕੜ, ਮ:—ਦੋਜਤ, ਵੱਚਰ, ਵਿਚਕਰ (ਰਿੱਕਰਾਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਰਿਕਾਬ } ਰਕਾਬ 'ਰਕਾਬੀ' ਵੇਖੋ
ਰਿਕਾਬੀ }

ਰਿਖ, ਪੁ:—ਗਿਆਨੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਧਰਮ ਸਾਸਨ, ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ॥

ਰਿਖ ਦਰਪਣੀ, ਸਾ—'ਰੱਖੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿਖ ਪੰਚਮੀ, ਸਾ—ਥਾਵੇਂ ਸੁਦੀ ਪਰਮੀ (ਵਰਤ ਦਾ ਦਿਨ) ॥

ਰਿਖ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਵੱਡ ਰਿਖ ॥

ਰਿਖਸ (ਰਿੱਖਸ) } 'ਰਿੱਕਸ' 'ਰਿੱਕਸ'
ਰਿਖਸੀ (ਰਿੱਖਸੀ) } ਵੇਖੋ ॥

ਰਿਖੀ, ਪੁ:—'ਰਿਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਹਿੰਸਾ ਛੋਟੇ ਦਾ ਅਜ਼ਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਰਿਗ ਵੇਦ

ਰਿਗ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੇਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ॥

ਰਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਝੰਗਾ, ਮੋਟੇ ਮਗਰੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ੈ ਮੁਛਰ ਲਈ ਹੋਈ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਰਿਚ } ਸ:—ਰਿਗ ਵੇਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮੰਤ੍ਰ ॥
ਰਿਚਾ }

ਰਿੱਚ, ਸ:—ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਦੁੱਟੀ ਕੋੜੀ, ਗੋਲ ਠੀਕੜੀ ॥

ਰਿੱਛ, ਪੁ: } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੰਤ ਵਾਲਾ ਜੰਗਲੀ
ਰਿੱਛਣੀ, ਸ: } ਜਨੌਰ, ਭਾਲੂ ॥

ਰਿਜਕ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਪਰਮਸਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ਾ ਹੋਈ ਰੋਜ਼ੀ ॥

ਰਿਜ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਸਿੱਧੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਰਿਜਮ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਬੰਦੀ ਸ਼ੈ, ਦੁਆਲਾ, ਰਤਾਰ, ਬੋਰਾ ਚਿਰ ॥

ਰਿਜਾ, ਸ:—'ਰਜਾ' ਵੇਸ਼ ॥

ਰਿੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ, ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਖੌਕਣਾ, ਚਿੱਝ ਵਿੱਚ ਪਰਣਾ, ਇਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੜਕਣਾ ॥

ਰਿਝਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਰੀਝਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਜੋਰੀਝੇ ॥

ਰਿਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਪਰਸਿੰਨ ਕਰਨਾ ॥

ਰਿਣੀ, ਵਿ:—ਕੁਰਜਾਈ, ਦੇਠਵਾਫ ॥

ਰਿਨ੍ਹਾਉਣਾ

ਰਿਣੀ ਚਿਣੀ } ਸ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ
ਰਿਣੀ ਛਿਣੀ } ਚੀਜ਼ ॥

ਰਿਤ, ਸ:—ਭਿੱਟੀ ਹੱਠਾ, ਕੱਪੜੇ ਆਉਣੇ ॥

ਰਿਤ ਮਾਨ } ਵਿ:—ਭਿੱਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਪੜੇ
ਰਿਤ ਵੰਤੀ } ਆਏ ਹੋਣ ॥

ਰਿਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਤੀ ਵੇਰੀ ਜਾਣੀ, ਹਟਣਾ ॥

ਰਿਤਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਤੀ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥
ਰਿਤਾਉਣਾ }

ਰਿਤਵਾਈ } ਸ:—ਰੋਤੀ ਵੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਰਿਤਾਈ } ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਿੰਦ, ਪੁ:—ਲੁੱਚਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਢਰੋਖੀ, ਕਾਫ਼ਰ ॥

ਰਿਦਾ, ਪੁ:—ਹਿਰਦਾ, ਮਨ, ਇਲ ॥

ਰਿੱਧ, ਸ:—ਦੋਲਤ, ਪਦਾਰਥ, ਮਾਲ, ਵੱਧਾ ॥

ਰਿਧਾ, ਵਿ:—ਨਿੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੰਕਾਇਆ ਹੋਯਾ ॥

ਰਿੱਧਾ ਪੱਕਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਖਲ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਰਿਨ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ, ਕਰਮ, ਦੇਣਾ, ਰਖਾ ਤੇ ਸ਼ੈ ॥

ਰਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ, ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਰਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਿਪ

ਰਿਪ } ਪੁ:—ਵੇਰੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ, ਵਿਰੋਧੀ ॥
ਰਿਪੁ

ਰਿੱਪ, ਸ:—ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਢੁੱਕੀ ਕੋੜੀ ॥

ਰਿਬਾਸ, ਪੁ:—ਰੋਉਂਦਾ ਚੀਨੀ ਦੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ॥

ਰਿਭੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਪਿੰਡੀ ॥

ਰਿਮ, ਪੁ:—ਕਾਗ਼ਤ ਦੇ ਵੀਹ ਦਸਤੇ ॥

ਰਿਮਕਿਮ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਸੁਹੱਪਣ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਰਿਵਾਜ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਦਸਤੂਰ, ਚਾਲ, ਚੀਜ਼
(ਪੈਣਾ) ॥

ਰਿਵਾਜ ਆਮ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਸਤੂਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ
ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਕਨੂਨ ਦੇ ਮਰਲਬ ਕੰਢਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ॥

ਰਿਵਾਜੀ, ਵਿ:—ਚੱਲਿਆ, ਚੱਲਿਆ, ਜੋ ਵਰਤਿਆ
ਜਾਵੇ, ਸਧਾਰਨ ॥

ਰਿਵੀ, ਸ:—ਨੰਗੀ ਵਾਉ (ਵਗ਼ਾਣੀ, ਰਮਕਣੀ) ॥

ਰਿਵੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਖਾ ਛੋਟਾ, ਪ੍ਰਮਾਣਾ, ਖਿਸਕਦੇ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਚਲਣਾ,
ਘਸਰ ਕੇ ਦੁਰਨਾ (ਬਾਲਕ ਦਾ) ॥

ਰਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਪਦਹੀਂ ਆਦਿਕ ਵਿਚ
ਮਧਾਣੀ ਵੇਰਨੀ, ਤਿਲਕਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰਿੜ੍ਹ
ਹੋਣਾ, ਥਿਆਰਬ ਫਿਰਨਾ ॥

ਰਿੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਵਿਗਾਉਣਾ ॥

ਰੀੜ ਪਚਾਉ

ਰਿੜੀ, ਸ:—ਮਿਰਾਸੀ ਆਦਿਕ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ
ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਫਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ ਅਲੱਗ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਰੇਸ, ਸ:—ਬਰਾਬਰੀ, ਨਕਲ, ਦੂਏ ਵਰਗਾ ਕੰਮ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਰੀਸਾਲ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਮੌਜ ਵਿੱਚ, ਪਰਾਸੰਨ ॥

ਰੀਸੈਪਸ਼ਨ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ ॥

ਰੀਸੈਪਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ॥

ਰੀਸੈ ਰੀਸ (ਸੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ,
ਨਕਲ ਕਰਕੇ ॥

ਰੀਂਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੀ ਦਾ ਅਜਾਉਣਾ,
ਰੀਂਘਣਾ } ਚੀਕਣਾ, ਬੁਸਕਣਾ ॥

ਰੀਂਘਣ, ਪੁ: } ਪਿੱਠ ਜਾਂ ਹੁਲੇ ਵਿੱਚ
ਰੀਂਘਣ ਬਾ (ਵਾ), ਸ: } ਵਾਈ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਰੀਂਘਾ, ਪੁ:—ਫਿਲ, ਲੰਮੇ ਲੋਹ (ਪਾਉਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਰੀਜ਼ਰਵਡ, ਵਿ:—ਦੇਲ ਦੀ ਜੋ ਹੱਥੀ ਜਾਂ ਖੋਠਾ
ਖਾਸ ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਅਭ ਰਖਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਰੀਜ਼ਲਟ, ਪੁ:—ਫਲ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ (ਖਾਸ
ਕਰਕੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ) ॥

ਰੀੜ, ਸ:—ਝਿਝਿਆ, ਚਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰੀੜ ਪਚਾਉ, ਪੁ:—ਜੋ ਨਕਾਰੀ ਜੇਹੀ ਗੱਲ ਤੇ
ਚੀੜੇ ਪਰ ਰਿੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੀ
ਦੇਵੇ ॥

ਰੀਝਣਾ

ਰੀਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਰੀਝਣਾ } ਪੁ:—'ਰੇਣ' ਵੇਖ
ਰੀਝਾ }

ਰੀਝੀ, ਸ:—ਗੰਢ, ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਰੀਝੀਂਗ ਰੂਮ, ਪੁ:—ਅਖਬਾਰ ਆਦਿਕ ਪੜ੍ਹਨ
ਦਾ ਥਾਂ ॥

ਰੀਝਾ, ਪੁ: } ਨਿੱਕਾ ਹੁਣਵਾਲਾ, ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ ॥
ਰੀਝੀ, ਸ: }

ਰੀਝ, ਸ:—ਰਵਾਲ, ਬਰੀਕ ਖੋਹ, ਕਨਕਾ ॥

ਰੀਝੀ, ਸ:—ਹੋਲੇ ਭਖਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਨਿਕੀਆਂ
ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਉੱਪ: ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਰੀਝ } ਸ:—ਰਸਮ, 'ਰਵਾਜ', ਦਸਤੂਰ, ਚਾਲ,
ਰੀਝੀ } ਢੰਗ ॥

ਰੀਝੀ, ਸ:—(ਬਹੁ:)—ਥਾਲੇ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਦੇ ਕੁ
ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਸਮ
(ਹੋਣੀਆਂ) ॥

ਰੀਝਾਰਮਰ, ਪੁ:—ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਰੀਝਰਟ, ਸ:—'ਰਹੋਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੀਝਰਟਰ, ਪੁ:—ਰਹੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਰੀਝ, ਸ:—ਰੋਟ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ
ਧਾਗਾ ॥

ਰੀਝਾ, ਪੁ:—ਨਵਰਨੀ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਭਾਗ ॥

ਰੁਹੋਲਾ

ਰੁਹੀਰੁ, ਪੁ:—ਦੇਖ ਭਾਲ, ਪਰਖ, ਕਿਤਾਬ ਦੀ
ਬਾਬਤ ਗਾਂਝ ॥

ਰੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣ ਦੇਣਾ, ਐਸੀ ਗੱਲ
ਕਰਨੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਾ ਹੋਖੇ ॥

ਰੁਆਪਲ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦੀ ਵਾਦੀ
ਰੁਆਪਲ } ਹੈ ॥

ਰੁਆਲ, ਪੁ: } 'ਰਵਾਲ' 'ਰਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਆਲਾ, ਪੁ: }

ਰੁਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਨਾ ॥
ਰੁਸਣਾ }

ਰਸਤਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਲਵਾਨ, ਤਕਸ਼ਾ
ਆਦਮੀ, ਭਾਥਾ ॥

ਰੁਸਵਾ, ਵਿ: } 'ਰਸਵਾ' 'ਰਸਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਸਵਾਈ, ਸ: }

ਰੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਕਰਨਾ, ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਰੁਹ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੂਧ, ਜੱਥ (ਰੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਰੁਹਬ, ਪੁ:—ਦਬਾਉ, ਅਸਰ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਦਬਾਏ ॥

ਰੁਹਲਾ, ਵਿ:—ਫੁਲਾਂ ਜੋ ਚੱਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ਅਤੇ
ਜੰਨ ਕਰ ॥

ਰੁਹੋਲ, ਸ: ਪੁ:—ਵਹਿਲ, ਨਦੀ ਦਾ ਰਾਹ,
ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਾਲੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ
ਪਾਯਾ ਹੋਣਾ ਘਰਲ, ਨੀਲੋਬਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਰੁਹੋਲਾ, ਪੁ:—'ਰਹੋਲਾ' ਅਤੇ, 'ਸ਼ੇਬਰੀ'
ਵੇਖੋ ॥

ਰੁਕ

ਰੁਕ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਮੁਹ, ਧਿਆਣ, ਸੁਕਾਉ,
ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਨਰਦ

ਰੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਝੰਕਣਾ,
ਹਟਣਾ ॥

ਰੁਕਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੁਕੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁਤ) —ਗੁਰਦੇ, ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ
ਕਥਾਬ ॥

ਰੁਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚਿੱਠੀ, ਲਿਖਤ ॥

ਰੁਕਾਉ, ਪੁ: } ਰੁਕ, ਅਟਕਾਉ, ਠਹਿਰਾਉ ।
ਰੁਕਾਉਣਾ, ਸ: }

ਰੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਵਾਉਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ,
ਮੁੜਵਾਉਣਾ ।

ਰੁਕਾਈ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕਣ ਦੀ
ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਰੁਖ, ਪੁ:—'ਰੁਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁੱਖ, ਪੁ:—ਬਿਰਛ, ਵੇੜਾ ਬੂਟਾ, ਦਰਖਤ ॥

ਰੁਖਸਤ, ਪੁ: } ਸ:—ਛੁੱਟੀ, ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ,
ਰੁਖਸਦ } ਚੱਲ ਵਿਦਾਇਗੀ (ਦੋਨੀ, ਬੈਠੀ) ।

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲ
ਜਾਏ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁਖਸਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ
'ਰੁਖ' ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਥੋੜ ਥੀੜਾ ਜਾਏ ।

ਰੁੱਖਾ, ਪੁ:—'ਰੁੱਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁਜੀਨੇ ਦਾਰ

ਰੁੱਖਾ } ਵਿ:—ਬੰਦੀ ਬਿਨਾ, ਜਿਸ ਹੱਥੀ ਨਾਲ
ਰੁੱਖਾ } ਸਲੂਣਾ ਨਹੀਂ, ਖੁਸ਼ਕ, ਵਿਕਾ, ਜਿਸ
ਰੁੱਖੀ } ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ ।

ਰੁਖਾਈ, ਸ:—ਰੁੱਖੇ ਹਲ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਹੱਬਤ ਨਾਂ
ਹੋਣੀ ।

ਰੁਖਾਈ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਚ ਵੱਟਣਾ, ਰੁੱਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਰੁਖਾਸਣਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖਾ ਛੋਜਣ, ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਦਾ
ਨਾਂ ਮਿਲਣਾ ॥

ਰੁਖਾਣ, ਪੁ:—'ਜਾਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਰਿੰਗਾ, ਬੰਗਾ ॥

ਰੁੱਗ } ਪੁ:, ਸ:—ਮੁੱਠ ਚਵੇਂ ਮੁੱਠਾਂ, ਥੱਕ, ਮੁੱਠੀ
ਰੁੱਗੁ } ਚਾਪੀ ॥

ਰੁੱਖ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਅਸਲਾਖਾ ।

ਰੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਚਣਾ, ਸੁਖਾਉਣਾ, ਮਰਜੀ
ਮੁਜਿਬ ਹੋਣਾ

ਰੁਜਗਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮਕਾਜ, ਨੌਕਰੀ, ਕਿਰਤ, ਅਜੀਰ
ਓਕਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁਜਗਾਰੀ, ਸ:—ਬਚਿਆ ਖੁਸ਼ਿਆ ਖਪੜਾ,
ਟੋਟੇ, ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਦ ॥

ਵਿ:—ਰੁਜਗਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਰੁਜੀਨਾ } 'ਰੋਜੀਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਜੀਨੇ ਦਾਰ }

ਰੁੱਝਣਾ

ਰੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ।

ਰੁੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਪਾਉਣੀ ।

ਰੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਠੜਾ } ਵਿ:—ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਯਾ, ਰੁੱਝੇ, ਛਿੱਕਾ ॥
ਰੁੱਠਾ }

ਰੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਠੇ, ਸ:—ਖੁੱਭ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨੌਰ ਦਾ ਘਰ ।

ਰੁੱਠੇ, ਰੁੱਠੇ ਮੁੰਡੇ } ਪ:—ਟਹਿਲੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀ ਬਿਨਾ
(ਰੁੱਠੇ), ਮਸਰਮੁੰਨਾ (ਮਨੁੱਖ) ।

ਰੁੱਠਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛਲਕਣ ਕਰਨਾ
ਰੁੱਠ ਰੁੱਠ ਕਰਨਾ } ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਾਰਨਾ,
ਛਿਨਛਿਨਾਉਣਾ ।

ਰੁੱਠੇ } ਸ:—ਖਹਾਰ, ਮੋਸਮ, ਸਾਲ ਦਾ ਹਿਸਾ
ਰੁੱਠੇ
ਰੁੱਠੜੀ }

ਰੁੱਠਣ, ਪੁ:—ਰੁੱਠ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੁੱਠਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁੱਠਰ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਵ ਸਾਂ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰੁੱਠਰਾਸ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਠ ਦੇ ਥੀਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਰੁੱਠਰਾਕਸ } ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀਆਂ ਵਾਂਗਰ ਮਾਲਾ ਵਿਚ
ਪਰੋਂਦੇ ਹਨ (ਰੁੱਠਰਾਸ ਦੀ ਮਾਲਾ) ॥
ਰੁੱਠਰਾਖ }

ਰੁਪਾਮਾਖੀ

ਰੁੱਧ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਸਖੇੜਾ, ਵਿਰੋਧ, ਹਾਨ, ਖਫ਼ਤੀ, ਲਾਨਤ ॥

ਰੁੱਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਧਰ } ਪੁ:—ਲਹੂ, ਖੂਨ, ਰੱਤ ॥
ਰੁੱਧਿਰ }

ਰੁੱਧਰ ਬਿਕਾਰ } ਪੁ:—ਲਹੂ ਦੇ ਵਿਗੜਣ ਤੇ
ਰੁੱਧਰ ਬਿਕਾਰ } ਜੋ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਰੁੱਠੇ, ਸ:—ਰੋਕ, ਪਕੜ, ਕੰਮ ਦਾ ਜੋਰ, ਖੋਚਲ ॥

ਰੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਰੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਝਾਉਣਾ, ਰੁੱਝਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ ॥

ਰੁੱਧਇਆ } ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਸੋਲਾਂ
ਰੁੱਧਈਆ } ਆਠਿਆਂ ਦਾ ॥

ਰੁੱਧਹਿਰ (ਰੀ), ਵਿ:—ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਾਂਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰੁੱਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਝਣਾ, ਰੁੱਝਣਾ, ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਰੁੱਧਯਾ, ਪੁ:—'ਰੁੱਧਇਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਧਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੋਟੀ ਚਾਂਦੀ, ਗੰਢਾ, ਪਿਆਜ ॥

ਰੁੱਧਾ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਗੰਢਾ (ਸੱਖੀ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਰੁਪਾਮਾਖੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੰਧਕ ਉੱਦੀ ਹੈ ॥

ਰੁਪੈਆ

ਰੁਪੈਆ, ਪੁ:—‘ਰੁਪਇਆ’ ਵੇਖੋ ।

ਰੁਪੈਲਾ, ਪੁ:—ਨਬਾਵਿਚ ਪਾਧਾ ਹੋਸਾ ਰਾਦੀ ਦਾ ਮੋਤੀ ॥

ਰੁਬਲੀ, ਸ:—ਖਤਾਵੇਚ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹਰੀ ਬਾਂ, ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਰੁੱਛਾ ।

ਰੁਬਾਗ, ਪ: ਸ: , ਸਨੇਹ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਰੁਮਾਲ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਪੁੰਝਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਨਿਕਾ ਚੋਰਾਸ ਕਪੜਾ ।

ਰੁਮਾਲੀ, ਸ:—ਗਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਰੁਮਾਲ, ਲਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ।

ਵਿ:—ਰੁਮਾਲ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਉਖਾਲੇ ਹੋਏ (ਚੋਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਰੁਮਾਲੀ ਸੇਵੀਆਂ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਸੇਵੀਆਂ ।

ਰੁਮੀ, ਪ:—ਪ੍ਰੰਤੂ ਉੱਚੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੰਗੀ

ਰੁਲਦ } ਵਿ:—ਦੁਏ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲ, ਸਸਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ।

ਰੁਲਦ ਖੁਲਦ }
ਰੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਝ ਸਮਾਝਿਆ ਜਾਣਾ, ਗਲਣ ਲਈ ਫੌਤੇ ਜਾਣਾ, ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਮੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਰੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਨਸ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਖੋਹ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ, ਛੱਡਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਰੁ

ਰੁਲੀਟ, ਵਿ:—ਜਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰੇ, ਆਤਰ ॥

ਰੁਲ੍ਹ, ਸ:—ਵਹਿਣ, ਕਦੀ ਦਾ ਰਾਹ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਨਾਲੀ, ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਨਦੀ ਦਾ ਘਰਲ ॥

ਰੁਲ੍ਹ ਜਾਣਾ } ‘ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵਗ ਕੇ ਰਲ ਜਾਣਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਰੁਲ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣਾ’ } ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਰੁਲ੍ਹ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਲ੍ਹ ਕੁਝ ਚੱਲ ਪੈਣਾ ਕੰਮ) ।

ਰੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲ ਪੈਣਾ, ਵਗਣਾ, ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਵਗੇ ਜਾਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਣਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ, ਪੱਕਣਾ (ਰੋਟੀ) ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉ, ਪੁ:—ਵਹਿਣ, ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਤਿੱਖੀ ਜਾਲ ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੇਣਾ, ਝੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵਗਾ, ਦੇਣਾ, ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ (ਹੜ੍ਹ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰ ਦਾ) ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉ, ਵਿ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਜਾਂ ਰੋੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਤਿੱਖੀ (ਬੰਧੀ), ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਗਾੜਣ ਵਾਲਾ (ਭਰਵ ਦਾਰ ਹਾਕਮ) ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਬਰਬਾਦੀ, ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰੁਲ੍ਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਚੰਬਣਾ (ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ) ॥

ਰੁੱ, ਸ:—ਬਧਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਵੜੇਵੇਂ ਕੱਢਕੇ ਜੋ ਨਰਮ ਜੀਜ਼ ਬਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ॥

ਰੂਆਂ	ਰੇਸਦਾ
ਰੂਆਂ, ਪੁ:—ਪਿਤ੍ਰੇ ਦੇ ਉਤਲੇ ਛੋਟੇ ਵਾਲ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਬੁਰ ॥	ਰੂਮ, ਪੁ:—ਇਟਲੀ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀ, ਬੁਰਖਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ।
ਰੂਈ } ਸ:—ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਰੂ, ਰੂਈ } ਖੇਹਰੇ ਦੀ ਰਮਖ ।	ਰੂਮੀ, ਵਿ:—ਰੂਮ ਦਾ, ਰੂਮ ਦੇ ਵੰਗ ਦਾ (ਰੂਮੀ ਵੰਖੀ) ।
ਰੂਸੀ, ਸ:—ਰੱਸਾ । ਵਿ:—ਰੂਸ ਦੇ ਦੇਸ ਦਾ (ਰਿੱਲਾ ਆਇਕ)	ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ, ਸ:—'ਮਸਤਕੀ ਰੂਮੀ' ਵੇਖੋ ।
ਰੂਸੀ ਬੱਟ (ਵੱਟ), ਪੁ:—ਰੱਸਾ ਵੱਟਣ ਵਾਲਾ ।	ਰੂਲ, ਪੁ:—ਲਕੀਰਾ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਕਾਇਦਾ ॥
ਰੂਹ, ਸਾ:—ਆਤਮਾ, ਚੇਤਨ ਸਕਤੀ, ਜੀਵ, ਭੱਤ, ਸਾਰ, ਮਨ ॥	ਰੂਲ ਪਿੰਸਲ, ਸਾ:—ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਪਿੰਸਲ ।
ਰੂਹ ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜੀ ਤਰਸਣਾ, ਲੋਚਣਾ ॥	ਰੂਲਾ, ਪੁ:—ਰਪੋਦ, ਖਬਰ, ਅਵਾਈ ॥
ਰੂਹੜਾ, ਵਿ:—ਇੰਧਾ (ਭਾਂਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਜੋ ਨਵਾ ਨਹੀਂ) ।	ਰੂੜੀ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਾਗੇ ਮੈਲੇ ਦਾ ਢੇਰ, ਗੰਦਗੀ ॥
ਰੂਗਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਗਾ, ਰੁੱਗਾ	ਰੇ, ਅਵ:—ਓਏ (ਫਟੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ) ॥
ਰੂਪ, ਪੁ:—ਸਕਲ, ਬਨਾਉਣ, ਰੇਹਰਾ, ਰੰਗ, ਵੰਗ, ਹਲਤ ।	ਰੇਉਂਦ, ਸ:—ਇਕ ਜਲਾਬੰਦੀ ਦੁਆ ॥
ਰੂਪ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ (ਣੀ), ਸੰਦਰ ।	ਰੇਉਂਦ ਉਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੇਉਂਦ ਦਾ ਸਭ ॥
ਰੂਪ ਜਸਤ } ਪੁ: ਇੱਕ ਦਾਅ ਆਖਾ ਵੀ । ਰੂਪ ਜਿਸਤ }	ਰੇਉਂਦ ਖਤਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੇਉਂਦ ॥
ਰੂਪ ਮਾਣ (ਵੰਤ, ਵਾਣ), ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਸੋਹਣਾ (ਣੀ) ।	ਰੇਉਂਦ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਚੀਨ ਦੀ ਰੇਉਂਦ ॥
ਰੂਪ ਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦਾਅ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਪੈਂਦੀ ਹੋ ॥	ਰੇਉੜੀ, ਸ:—ਭਿਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥ ਰੇਉੜੀ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਵੱਚ ਫਸਣਾ ॥
	ਰੇਸਦਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ਪੁਆੜਾ ॥

ਦੇਸ਼ਮ

ਦੇਸ਼ਮ, ਪੁ:—ਪੱਟ, ਇੱਕ ਥੀੜੇ ਦੇ ਹੇਠ ਵੱਢੇ
ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲੰਮ ਸੂਤ, ਕੋਈ ਨਰਮ
ਚੀਜ਼ ॥

ਦੇਸ਼ਮੀ, ਵਿ:—ਦੇਸ਼ਮ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ,
ਦੇਸ਼ਮ ਦਾ ॥

ਦੇਸ਼ਮੀ ਮਠਿਆਈ, ਸ:—ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਭਾਗਾਂ
ਵਰਗੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਦੇਸ਼ਾ, ਪ:—ਭਾਰ, ਭੰਦ, ਭਗ, ਨਸਲਾ, ਜੁਕਾਮ,
ਠੰਡ ਨਾਲ ਨੱਕ ਵਗਣਾ ॥

ਦੇਸ਼ਾ ਖਤਮੀ, ਸ:—ਗੁਲ ਖੇਰੇ ਦੀ ਸਭ, ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਦੇਹ, ਸ:—ਅਰੁੜੀ, ਮੰਦਰ, ਖੇਤ ਦਾ ਮੈਲਾ, ਖਰ,
ਸੌਰਾ ॥

ਦੇਹਲ, ਸ:—ਅਭਾਸ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਦੇਹਲ, ਸ:—ਵਹਿਣ, ਨਦੀ, ਨਾਲ, ਦਰਿਆ
ਦੀ ਧਾਰ, ਘਰਲ ॥

ਦੇਹਲਟਾ, ਵਿ:—ਚਲਾਉਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਰਿਸ਼ੁਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਦੇਹਲਵਾਂ, ਵਿ:—ਚਾਲ, ਜੋ ਰਿਸ਼ੁ ਮੌਕੇ ॥

ਦੇਹਲਾ, ਪੁ: } ਹਥ ਨਾਲ ਜੇਹੜਨ ਵਾਲਾ ਜੰਗ।
ਦੇਹਲੀ, ਸ: }

ਦੇਹਲੂ, ਪੁ:—ਜਸ ਯਕੇ ਉੱਤੇ ਫਤਹੀ ਨਾਂ
ਹੋਵੇ ॥

ਦੇਹੀ, ਸ:—'ਦੇਹ' ਵੇਖ ॥

ਦੋਜਾ

ਦੋਹੁ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੱਛੀ ॥

ਦੋਖ, ਸ:—ਲਕੀਰ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਹੱਥਾਂ ਪਰਾਂ ਦੀਆਂ
ਕਾਰਾਂ ॥

ਦੋਖ ਵਿੱਚ ਮੇਖ ਮਾਰਨਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੀ
ਸਭਿਆ ਨਾਲ ਖੋਟੀ ਪਰਾਲਭ ਨੂੰ ਬਦਲ
ਦੇਣਾ (ਸਾਧ ਸੰਤ ਦਾ) ॥

ਦੋਖਤਾ, ਪ:—ਦੂਰੇ ਦਾ ਗਾਗ, ਪਲਸਤਰ (ਪੱਗ),
ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ॥

ਦੋਖੀ, ਸ:—'ਖ' ਵੇਖ ॥

ਦੋਖਾ ਗਣਿਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਚ
ਲਕੀਰਾਂ ਅਤੇ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਜੋ
ਸਕਲਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣ
ਹਨ ॥

ਦੋਗ ਤਿਲਾ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਸਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਦੋਰਮਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦਾਗ ਦਾਰ
ਭਰਪੀ ਜੋ ਦੁਆ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਦੋਰਮਾਲ, ਪੁ:—ਕਾਠ ਦੀਆਂ ਥੀਜਾਂ ਚਮਕਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਕਿਰਕਵਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਦੋਰ, ਸ:—ਜਿੱਥੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਟੁੱਟੀ ਕੋਈ ॥

ਦੋਜ, ਸ:—ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਭਰ ਹੋਣਾ (ਧਰਤੀ ਦਾ,
ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਥਾਕੀ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ ਵਿਕੜ, ਜੁੱਤੀ
ਸੋਫਤ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਤਰ (ਕਿਆਰੀ) ॥

ਦੋਜਾ, ਪੁ:—ਦੀਗਾ ਪੱਕਾ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ, ਨੁਨਿਆ
ਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ॥

ਰੋਜਾ ਤਰ ਰੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ

ਰੋਜਾ ਤਰ ਰੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਰਸਾਤ
ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਣਾ, ਪੁ:-ਰਿੱਝਣ ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਪੱਕਣ ਦਾ ਮੇਥਾ ॥

ਰੋਣੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਿੱਝਣ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਰੋਣ, ਪੁ:-ਛਾਉ, ਨਿਰਖ, ਦਰ, ਇੱਕ ਸੌ ਦੇ
ਹੁੱਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ॥

ਰੋਣ, ਵਿ:-ਸੌ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਰੋਣਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਰੋਣਨਾ } ਪੁ:-ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਗੱਲ ਢਲ ਜਿਸ ਦੀ
ਰੋਣਾ } ਝੰਗ ਨਾ ਕ ਕਪੜੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੁੱਖ
ਨਾਲ ਉਹ ਢਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ॥

ਰੋਣਾ, ਪੁ: } ਨਿੱਕਾ ਜੋਗਾ ਤਰਬੂਜ, ਛੋਟਾ
ਰੋਣੀ, ਸ: } ਬਾਲਕ ॥

ਰੋਣ, ਸ:-ਪੱਥਰ ਦਾ ਬੂਰਾ, ਕਿਰਕਰੀ ਮੱਟੀ,
ਬਾਲੂ, ਵੇਡੀ ਰੋਣੀ ॥

ਰੋਣ ਛਲਾ, ਪੁ:-ਰੋਣਲੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ
ਜਿਹੜਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰੋਣਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਣੀ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਣਲ (ਲਾ), ਪੁ: } ਵਿ:-ਰੋਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਰੋਣਲੀ, ਸ: }

ਰੋਣਨਾ } ਪੁ:, ਸ:-ਰੋਣ, ਰੋਣ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥
ਰੋਣਾ }

ਰੋਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਣ ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੋਲਣਾ

ਰੋਣਾਈ, ਸ:-ਰੋਣਣ ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੋਣੀ, ਸ:-ਲੱਗਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਰੋਣੀਲਾ, ਵਿ:-ਰੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋਣ, ਸ:-ਧੂੜ, ਘੱਟਾ, ਥਰੀਕ ਮਿੱਟੀ ॥

ਰੋਪ, ਸ:-'ਰੋਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੋਪਣਾ, ਵਿ:-ਅਕੂਬ, ਢੀਲ, ਜੋ ਆਖੇ ਨਾਂ
ਲਗੇ ॥

ਰੋਬ, ਸ:-'ਉਰੋਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੋਮਾਂ, ਵਿ:-ਖਰਾਬ, ਹੌਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ॥

ਰੋਟ, ਪੁ:-ਖੁਸ਼ਕ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਕੁਝ ਰੁੱਖ ॥

ਰੋਲ, } ਸ:-ਲੱਗੇ ਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਪਰ ਛੱਡ
ਰੋਲ ਗੱਡੀ } ਨਾਲ ਵੱਲਣਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ
ਕਤਾਰ ॥

ਰੋਲ ਘਰ, ਪੁ:-ਰੋਲ ਦੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ
ਦੇ ਚੜ੍ਹਣ ਉਤਰਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਅਸਟੀਸ਼ਨ ॥

ਰੋਲ ਛੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਲ ਗੱਡੀ ਚੱਲ ਪੈਣੀ ॥

ਰੋਲ ਦੀ ਸੜਕ, ਸ:-ਲੱਗੇ ਦੀ ਸੜਕ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਰੋਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ॥

ਰੋਲ ਪੋਲ, ਸ:-ਬੁਤਾਇਤ, ਵਾਧਾ, ਬਹੁਤ ਮਾਲ ॥

ਰੋਲਵਾਈ, ਵਿ:-ਰੋਲ ਦਾ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ, 'ਰੋਲ
ਵਾਲੇ' ॥

ਰੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਣ ਲਾਉਣਾ, ਕੱਟਾ ਕਰਕੇ
ਜੜਨਾ (ਅਠਾਜ) ॥

ਹੇਵੇਦ

ਹੇਵੇਦ, ਸਾ—'ਹੇਵੇ' ਦਾ ਵੇਖੋ ॥

ਹੇੜੁ
ਹੇੜੁਣਾ (ਰੀ)
ਹੇੜੁ (ਰੀ)
ਹੇੜੁ } 'ਹੇੜੁ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥

ਹੇੜਕਾ, ਪੁ:—ਭਗਵਾ, ਬਖੇੜਾ, ਕਸੀਆ,
ਪੁਆਤੀ ॥

ਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਹੇਲ ਦਾ ਪੁਰ, ਸੁੱਖੀ ਲੱਧਾ ਪੁੱਤਾ ॥

ਹੇੜੀ, ਸ:—'ਅਹੇੜੀ' ਵੇਖੋ, ਹੇਲ ਦੀ ਧੀ, ਸੁੱਖੀ
ਲੱਧੀ ਭੁੜੀ ॥

ਹੇ } ਸ:—ਹੁਮੈਤ, ਨਿਸਬਤ, ਭਾਉ, ਖਿਆਲ,
ਹੇਇ } ਮੌਤ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਹੇਈ ਹੇਈ } ਸ:—ਹੇਲਾ, ਚਿਤ ਰਿਤ, 'ਚੀ'ਚੀ'
ਹੇ ਹੇ } (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਹੇਜੇਲੁਬਨ, ਪੁ:—ਗੁਰਮਤਾ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ,
ਕਈ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ 'ਕੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਇ
ਮਤ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ॥

ਹੇਣਾ, ਪੁ:—ਪਤਿਆਲ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ
ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਟਕੋਰ ਲਾਈ ਹੀ ਹੈ, ਛਣਕਣੇ
ਦੇ ਦਾਣੇ, ਗੋਲੀਆ, ਹੋੜੇ ॥

ਹੈਣੀ, ਸ:—ਵਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ਸੇਣ ਜਾਂ ਰਦੀ,
ਭਾਤ ਹੋਇਆ ਕਸੀਏ ਦਾ ਰੋਗ, ਸਵੀਲ,
ਘੋਰ, ਧਨ, ਸੋਭਾ

ਹੈੜ, ਸ:—'ਹੈਆਇਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੈਤਾ, ਪੁ:—'ਹੈਇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੇਨ, ਸ:—ਗਤ ॥

ਹੋਰ

ਹੋਡਰੀ, ਪੁ:—ਬੁਟ ਸਫਲ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਵੈਸਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹੋਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸਵੱਲਾ, ਆਪਣੀ ਮਰਸੀ ਦਾ
(ਭਾਉ) ॥

ਹੋਲਾ ਬੋਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਰਬਾਨ, ਲਿਹਾਜ਼ ਵਾਲਾ ॥

ਹੋ, ਸ:—ਰੁਹਾਤ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਲਿਹਾਜ਼, ਆਸ,
ਰਈ, ਹੁਮੈਤ ॥

ਹੋ ਪੂਰਣੀ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੋ ਪੈਣਾ, ਵਿ:—ਹੋਣ ਲਗ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਆਂ, ਪੁ:—'ਹੁਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਇਣ, ਸ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਬੋਖਲੀ ਜਾਂ ਪੋਲੀ ਥਾਂ,
ਦਲਦਲ, ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੀ ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਧਾਤ ॥

ਹੋਏ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:)—ਖਾਹਸ਼ਾਂ, ਗਰਭਵਤੀ ਦੀ
ਭਟਕੀ (ਲੱਗਣੇ), ਗਰਭ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ
ਦਾ ਸੋਧਾ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰੀਤ

ਹੋਸ, ਪ:—ਹੁੱਸਾ, ਭੁੱਧ, ਰੋਜ਼, ਹੋਸ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਲਨ, ਵਿ:—ਚਾਨਣਾ, ਚਮਕਦਾਰ, ਉੱਘਾ ॥

ਹੋਲਨਦਾਣ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੰਧ
ਜਾਂ ਛੱਤ ਦਾ ਝਰੋਖਾ ॥

ਹੋਲਨਾਈ } ਸ:—ਚਾਨਣ, ਨੀੜ, ਚਮਕ,
ਹੋਲਨੀ } ਸਿਆਹੀ, ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਰੰਗ,
ਸੋਭਾ, ਮਸਹੂਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਹੋਸਾ, ਪੁ:—'ਹੋਸ' ਵੇਖੋ ਪਹਾੜ ॥

ਹੋਹ, ਪੁ:—'ਹੁਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਟੋਹਣੀ

ਟੋਹਣੀ, ਸ:—ਰਬਾ ਨਫ਼ਤੁ ॥

ਟੋਹੜ }
ਟੋਹੜਨਾ } 'ਟੋੜੁ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੋਹੜੁ, }

ਟੋਹੀ, ਸ:—ਟੋਹਣੀ, ਰੇੜਲੀ ਧਰਤੀ, ਜੰਗਲ,
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ, ਨਦੀ ਜਾਂ ਨਦੀ
ਦੀ ਤਹਿ ॥

ਟੋਹੜ, ਪੁ:—ਨਾਲੋਂਫਰ ਜਾਂ ਕੰਮੀਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਟੋਹੁ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੱਛੀ ਜੋ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਬਹੁਤ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਟੋਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁਤ) ਔਖਾਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਜਾਂ ਸੁੱਖੀਆਂ
ਹੱਥੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ॥

ਟੋਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜੀ ਵਾਲਾ ॥

ਟੋਕ, ਪੁ:—ਨਗਦ, ਬਿਘਣ, ਅਣਗਾਉ, ਮਨਾਹੀ ॥

ਟੋਕ ਟੋਕ, ਸ:—ਥਾਂਧਾ, ਮਨਾਹੀ, ਅਣਗਾਉ ॥

ਟੋਕਣਾ, ਪੁ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਨਾਂ ਦੇਣਾ,
ਰੱਖ ਛੱਡਣਾ ॥

ਟੋਕੜ (ਜੀ) }
ਟੋਕੜੀ } ਸ:—ਟੋਕ, ਠਕਦ ॥

ਟੋਕੜੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਠਕਦੀ
ਹੈ, ਖਜਾਨਚੀ, ਜੋ ਠਕਦ ਦੇਵੇ ॥

ਟੋਕੁ }
ਟੋਕੁੜ (ਜੀ) } ਸ:—ਟੋਕ, ਠਕਦ ॥

ਟੋਕੁ, ਪੁ:—ਟੋਕਣ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਟੋਗਨੀ ਟੋਟੀ

ਟੋਖ, ਪੁ:—ਟੋਹ, ਗੁੱਸਾ, ਫੁੱਧ, ਜੋਸ਼ ॥

ਟੋਗ, ਪੁ:—ਬਿਮਾਰੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਗਾੜ, ਦੋਸ,
ਔਖ ॥

ਟੋਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਕੁੰਮਤ ਨੂੰ ਟੋਗ ਹੈ, ਬਿਮਾਰ,
ਮਾਂਦੀ, ਫਿੱਲੀ ॥

ਟੋਗਨ, ਪੁ:—ਬੀਧਿਆਈ, ਤੇਲ, ਅਸਥਾਵਰ ਚਮ
ਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਿਪਾਓਪਾ ਪਾਣੀ (ਬਠਨਾ),
ਚਰਬੀ, ਘੋਉ ॥

ਟੋਗਨ ਸਫੇਦ }
ਟੋਗਨ ਜ਼ਰਦ } ਪੁ:—ਘੋਉ ॥

ਟੋਗਨ ਸਿਆਹ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਜਾਂ ਕੱਤਾ ਤੇਲ ॥

ਟੋਗਨ ਗੁਲ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਖੁਸਬੂਦਾਰ
ਤੇਲ ॥

ਟੋਗਨ ਤੁਰਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਦੀ ਖੁਸਬੂਦਾਰ
ਗੰਦਾ ॥

ਟੋਗਨ ਬੈਝ ਤੁਰਬ, ਪੁ:—ਫੁੱਕੜੀ ਦੇ ਆਤਿਓਂ
ਦਾ ਤੇਲ ॥

ਟੋਗਨ ਮਜਮੂਆ, ਪੁ:—ਕਈਆਂ ਖੁਸਬੂਆਂ
ਵਾਲਾ ਤੇਲ ॥

ਟੋਗਨੀ, ਵਿ:—ਟੋਗਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਟੋਗਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

ਸ:—ਚੁੰਬ ਨਾਲ ਖੰਡ ਛਾਂਟਣੇ ॥

ਟੋਗਨੀ ਟੋਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੀ ਮਿੱਠੀ
ਖਸਤਾ ਟੋਟੀ ॥

ਟੋਕੀ

ਟੋਕੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਹੈ, ਬਿਮਾਰ, ਭਿੱਲਾ, ਮਾਂਦਾ ॥

ਟੋਚਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਜਾਂ ਚਾਹ ਵਧੇ ॥

ਟੋਜ, ਪੁ:—ਇਨ ਦਿਹਾੜੀ, ਰਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਦਿਨ, ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ

ਟੋਜਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਰੋਜਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ॥

ਟੋਜ ਨਾਮਚਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦੀਆਂ ਭੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਰਪੋਟ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਰੋਜ ਦੇ ਲਿਖੇ ਦੀ ਥਹੀ ॥

ਟੋਜਨਦਾਰ, ਪੁ:—ਦਿਹਾੜੀ, ਬਰਨ ਵਾਲਾ ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਟੋਜਨਦਾਰੀ, ਸ:—ਇਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਟੋਜੜਾ } ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਬਰਕ, ਸਰਾ
ਟੋਜਾ } ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਜੋ ਮੁੜ ਨਾ ਚੱਕ ਕਰਨ
ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਟੋਜਾ ਬੋਲੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਥੁੜ ਖਾ ਕੇ ਰੋਜਾ ਬੋਲਨਾ ॥

ਟੋਜੀ, ਸ:—ਰੋਜ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਰਿਜਕ, ਅਜੀ-ਉਕਾ, ਰੁਜਗਾਰ ॥

ਟੋਜੀਨਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦੀ ਤਲਬ, ਦਿਹਾੜੀ, ਵਜੀਰਾ, ਲੋਸ, ਪਿਨਸਣ ॥

ਟੋਜੀਨਾ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੋਜੀਨਾ ਮਿਲੇ, ॥

ਟੋਢ

ਟੋਢ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹਰਨ, ਠੀਲਗਉ ॥

ਟੋਟ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ, ਮੰਨ, (ਸੁੱਖਣਾ ਵਿੱਚ ਟੋਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਟੋਟਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਭਾਰੀ ਰੋਟੀ ॥

ਟੋਟੀ, ਸ:—ਅਛਾਟੇ ਦੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਮੋਟਾ ਫੁਲਕਾ, ਮੰਨੀ, ਅੰਨ, ਅਹਾਰ, ਬਿਆਫਤ ॥

ਟੋਟੀ ਕਪੜਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਅਤੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਸਮਿਆਨ ॥

ਟੋਟੀ ਕਪੜੇ (ਲੀੜੇ) ਦਾ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਛੁੱਟੜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਸਮ ਉੱਤੇ ਦਾਵਾ ਕਰੇ ॥

ਟੋਟੀ ਟੁੱਕਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਟੀ ਦੇਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਬਿਆਫਤ ਕਰਨੀ ॥

ਟੋੱਟਾ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਰੁੱਠਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਟੋਡ, } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੰਨ ਕੇ ਸਵਾ
ਟੋਡ ਛੋਡ } ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ॥

ਟੋਡ ਬੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਰਕ ਮਾਸਦਾਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ॥

ਟੋਡਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ
ਟੋਡਾ } ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਵੇ ॥
ਟੋਡਾ ਛੋਡਾ }

ਟੋਡੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਾਲਕ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਰੋਣ

ਰੋਣ, ਸ:—ਰੋਣਾ, ਬਿਰਧਾਪ, ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਧੌਖਾ, ਰੋਣ ॥

ਰੋਣ ਹੱਕਾ, ਵਿ:—ਰੋਣ ਨੂੰ ਭਿਆਰ, ਜੋ ਰੋਣ ਲੱਗੇ ॥

ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ, ਚੀਕਣਾ ਬਿਲਕਣਾ ॥

ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ ਅਤੇ ਚੀਕਣਾ, ਤਰਲੇ ਲੇਣਾ ॥

ਰੋਣਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਬਿਰਧਾਪ ਜੋ ਰੋਣਿਆਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਣੇ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਦੁਖੜੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣਾ ॥

ਰੋਣੀ, ਵਿ:—ਰੋਣ ਵਾਲੀ, ਉਦਾਸ, ਖੇਡ, ਵਿੱਚ ਧੌਖੇਥਾਜ ॥

ਰੋਣੀ ਸ਼ਕਲ } ਸ:—ਜਸ ਦਾ ਚੇਹਰਾ ਉਦਾਸ
ਰੋਣੀ ਛੇਡ } ਹੈ ॥

ਰੋਂਦੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਹੈ ॥

ਰਪਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਰੁੜ੍ਹਮਾਈ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪੇਉ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਘਲੇ (ਸੱਤ ਫਹਰੇ ਆਦਿਕ, ਸ:—ਮੰਗਣੀ, ਪੁਣੀ) ॥

ਰੋਬਕਾਰ, ਅਵ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਅੱਗੇ ॥
ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਚਿਠੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ॥

ਰੋਬਕਾਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰ ਰਵਾਈ ॥

ਰੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਟਾ ਲਾਉਣਾ, ਥੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਰੋਹੜ

ਰੋਬਰੋ, ਅਵ:—ਮੂੰਹ ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਅੱਗੇ (ਰੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੋਮ, ਪੁ:—ਰੂਆਂ ਦੇਖੋ ॥

ਰੋਲ, ਪੁ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਧੌਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥ ਰਲਾ ॥
ਸ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁਆਂ ਆਇਕ ਕੱਟਣੀਆਂ ਦੇਣੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਰੋਲ ਸਿੱਟਣਾ }
ਰੋਲ ਦੇਣਾ } 'ਕ੍ਰਿ:—'ਰੋਲਣ' ਦੇਖੋ ॥
ਰੋਲ ਲੈਣਾ }

ਰੋਲਣ (ਨ), ਸ:—ਫਰੋਬਣ, ਧੌਖਾ, ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੀਸਰ ॥

ਰਲਣਾ, (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਫੱਟਣਾ, ਚਗਣਾ, ਵੱਡ ਕਰਨਾ, ਚਗਾਉਣਾ ॥

ਰੋਲਰ, ਪੁ:—ਸੜਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਇੰਜਣ ਜਾਂ ਰੋਲਣਾ ॥

ਰੋਲਾ, ਪੁ: } ਇਕ ਲਾਲ ਧੁੰਨਾ ਟਿੱਕਾ ਲਾਉਣ
ਰੋਲੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ, ਇਕ ਢੰਦ ॥

ਰੋਜ, ਪੁ:—ਰੋਜਾ, ਕਰੜ ਦਾਣਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਵਾਹਣ, ਬਹਾਉ, ਨਦੀ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਥੱਲਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਵਗਾੜਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਰਿੜ੍ਹੀ (ਗੱਡੀ ਆਦਿਕ), ਰੋੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋੜਾ

ਲਸੈਸ

ਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਬੁਨੇ ਦੀ ਨਿਗਰ ਤਲੀ, ਕੰਢਰ, ਪੰਥਰ
ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਾ ਰੋਟਾ, ਕੁਝ ਥਾਂ ਥਾਂ, ਗੁੜ ਦਾ
ਰੋਲ, ਭੋਰ ਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ,
ਅਰੋੜਾ ।

ਰੋੜੀ, ਸ:—ਰੋੜਿਆਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਕੱਢਰ, ਰੁੜ ਦੀ
ਤਲੀ, ਕੱਚੀ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਅਮਾਰਤ, ਵਿੱਥਾ,
ਗੜ, ਅਰੋੜੀ ।

ਰੋੜੇ, ਪ: (ਬਹੁ:)—ਕੁਝ ਦੇ ਮਰੋੜੇ, ਅਰੋੜੇ ।

ਰੋ, ਪੁ:—ਪਹਾੜੀ ਨਾਲਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁੱਕੀ
ਤਹ, ਵਹਿਣ, ਖਿਆਲ, ਦਲੀਲ ।

ਰੋਸ } ਸ:—ਗਾਹ, ਰੀਤ, ਬਾਗ ਦੇ ਚਿਰਲਾ
ਰਸਤਾ, ਚੱਤ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣ
ਰੋਸ } ਵਾਲਾ ਬੜਾ, ਸਾਹ ਨਸ਼ੀਨ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਰੁੱਖ ।

ਰੋਸਲੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਅੱਟੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ।

ਰੋਗ, ਪੁ:—ਰੋਗਵਾਹ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ।

ਰੋਣ, ਪੁ:—ਗਾਹੁਨਾ ਪੈਂਦਾ ।
ਸ:—ਖੋਤ ਚਿਰਲਾ ਖੁੰਡਣ, ਦਲਦਲ ॥

ਰੋਣਕ, ਸ:—ਸੱਭਾ, ਰਮਕ, ਭੜਕ, ਬਹੁਤ ਰੋਸ,
ਅਥਾਵਾਨੀ ॥

ਰੋਣਕੀ } ਵਿ: ਪ:—ਰੋਣਕ ਵਾਲਾ, ਮੌਜੀ,
ਰੋਣਕੀਆ } ਹਸਮੁਖ ॥

ਰੋਟਾ, ਪੁ:—ਘੜਿਆਲ, ਦਾ ਰੋਟਾ ॥

ਰੋਟਾ ਭੋਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ, ਨੀਂਗਰ ॥

ਰੋਟੀ, ਸ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਖੋਤ ਨੂੰ
ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥

ਰੋਂਦ, ਸ:—ਪਹਿਰੇ ਦਾ ਚੱਕਰ, ਪਾਹਰਾ, ਦੇਲ
ਵਾਲਾ, ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਰੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਕਥਰ, ਖਾਨਗਾਹ, ਤੰਦੀ ॥

ਰੋਲ, ਪ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦਮੀ ਥਾਂ ਥਾਂ
ਵਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਗਣਾ, ਹਕਮੀ
ਅਤੇ ਠੱਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ॥

ਰੋਲਾ, ਪ:—ਸਰ, ਸੁਰ ਚੁੱਕਾ ਅਦਾਜ, 'ਤ,
ਓਪਦਾਰ, ਹੱਲੜ ॥

ਰੋਲਿਆਣੀ, ਮ:—ਰੋਲ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਰੋਲੀ, ਸ:—'ਰੋਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ॥

ਰੋੜ, ਸ:—ਪੱਧਰਾ ਮਦਾਨ ਜਿਥੇ ਚਾਰਿਆਉਲ ਨਾਂ
ਹੁੰਦੇ ॥

ਲ

ਲ, ਪੁ:—ਗਰਮੁਖੀ ਪੈਰੀ ਦਾ ਤੇੜੀਵਾਂ ਅੰਗਰ
ਲੱਲਾ ॥

ਲਊ, ਪੁ:—ਗਜਾ ਰਾਮ ਰੰਦੂ ਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰੁ,
ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ॥

ਲਈ, ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕਾ, ਕਰਕੇ ॥

ਲਸ, ਸ:—ਲੋਸ, ਜਮਾਉ, ਲੋਸਲੀ ਚੀਜ਼, ਨਿਆਈਂ
ਦੀ ਧਰਤੀ ।

ਲਸੈਸ, ਪੁ:—ਹੁਕਮ, ਵਰਮਾਣ, ਸਨਦ, ਖਾਸ
ਜੀਜ਼, ਵੇਚਣ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਲੱਸ਼

ਲੱਸ, ਸ:—'ਲਾਸ' ਵੇਰੋ ॥

ਲੱਸਕ, ਪ:—ਚਮਕ, ਬਿਜਲ, 'ਬਿਜਲੀ' ਦਾ
ਚਮਕਾਰਾ ।

ਲੱਸਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣੀ, 'ਬਿਜਲੀ' ਦਾ
ਚਮਕਣ ਹੋਣਾ ॥

ਲੱਸਕਰ, ਪੁ:—ਛੋੜ, ਸੈਣਾ, ਬਹੁਤ ਆਇਮੀਆਂ
ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਲਾਂ ਲੱਸਕਰ, ਪ:—ਤਰਾ ਵੇਰੋ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ
ਮਨੁੱਖ ।

ਲੱਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਜਲ ਪਰ
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਲੱਸਕਾਰ } :—ਲੱਸਕ ਵੇਰੋ ।
ਲੱਸਕਾਰਾ }

ਲੱਸਟਕਾ, ਸ:—ਸੋਟੀ, ਭਾਂਗ, ਲਾਠੀ ॥

ਲੱਸਟ ਪਸਟ } ਪੁ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਝ, ਚੀਜ਼
ਲੱਸਟਮ ਪਸਟਮ } ਵਸਤ, ਸਾਮਾਨ

ਲੱਸਣ, ਪ:—ਗੰਢੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੂਟਾ,
ਬੀਮ, ਬੁਰਜੀ, ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਕਾਲਾ ਦਾਗ ॥

ਲੱਸਣੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਕਾਲੇ
ਦਾਗ ਹੋਣ ॥

ਲੱਸ ਲੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨਾ ।

ਲੱਸ ਲੱਸੀ, ਵਿ:—ਚਿਪਚਿਪਾ, ਲੱਸ ਦਾਰ ॥

ਲੱਸੀ, ਪੁ:—ਮਸੀਨ ਦਾ ਰੀ ਗਿਆ ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ,
ਸਾਫ਼ ॥

ਲਹਿੰਗਾ

ਲੱਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਭ ਮਲਾਉਣਾ ।

ਲੱਸਾਈ, ਸ:—ਵਿੱਭ ਮਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਲੱਸੀ, ਸ:—ਛਾਹ, ਦਹੀਂ ਨੂੰ ਰਿੜਕ ਕੇ ਪਾਣੀ
ਪਾਇਆ ਹੋਯਾ, ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਯਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਲੱਚੀ ਲੱਸੀ, ਸ:—ਠੰਡੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਪਾਯਾ ਹੋਯਾ ।

ਪੱਕੀ ਲੱਸੀ, ਸ:—ਛਾਹ, ਦਹੀਂ ਦੀ ਲੱਸੀ ॥

ਲੱਸੁਹੜਾ } :—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤ ਉਸ ਦਾ ਲੱਸ
ਲੱਸੁੜੀ } ਦਾਰ ਫਲ ।

ਲੱਸੁਹੜੀ } ਸ:—ਲੱਸੁਹੜੇ ਵਰਗਾ ਫਲ ਅਤੇ
ਲੱਸੁੜੀ } ਰੁੱਖ ਪਰ ਜੋੜਾ ॥

ਲਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਾਹਣਾ' ਵੇਰੋ ।

ਲਹਾ, ਪ:—ਤਾਪ ਦਾ ਲਹ ਜਾਣ, ਲਾਹਾ ।

ਲਹਾਉ, ਪੁ:—ਲਹਾ, ਲਹਣ ਜਾਂ ਉਤਰਨ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ
ਉਤਰਵਾਉਣਾ ॥

ਲਹਾਈ, ਸ:—ਉਤਰਾਈ, ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲਹਿਕ, ਸ:—ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿਲਣਾ (ਅਨਾਜ ਜਾਂ
ਘਾਹ ਦਾ) ॥

ਲਹਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਤੇਰ ਦਾ ਜਨਾਨਾ ਕਪੜਾ, ਚੰਗੀ
ਘਗਰੀ ॥

ਲਹਿਣ

ਲਹਿਣ, ਪੁ:—ਭਬਕੇ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਦ ॥

ਲਹਿਣਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਲਹਿਣੀ ਹੋਵੇ ।

ਲਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਲਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਰਨਾ, ਹੱਠਾਂ ਆਉਣਾ, ਭਾਰ ਉਤਰਨਾ, (ਸੂਰਜ) ਅਸਤ ਹੋਣਾ, (ਦਿਨ) ਮੁੱਕਣਾ, (ਕਰਜ) ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ, (ਬਖਾਰ) ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, (ਸਰੀਰ ਦਾ ਜੋਰ) ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ, (ਦਿੱਤਾ ਹੋਯਾ ਕਰਜ) ਲੈਣਾ, ਉਗਰਾਹੁਣਾ ।

ਲਹਿਣੀਏ ਦੇਣੀਏ ਦਾ ਸਰਬੋਪ, ਪੁ: ਆਪਣੀ ਪਰਾਲਭਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਹਿਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ॥

ਲਹਿਣੇ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲਹਿਣ ਦਾਰ ਦੇਖੋ, ਸਾਹ ।

ਲਹਿਣਾਇਤੀ, ਪੁ:—ਲਹਿਣਦਾਰ ਦੇਖੋ

ਲਹਿਦ, ਸ:—ਕਬਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਟੋਹਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਭ ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਲਹਿਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਲਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੱਛਮ, ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਦਾ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਲਹਿਰ, ਸ: ਪਾਣੀ ਦਾ ਉਛਾਲਾ, ਤਰੰਗ, ਮੋਹ, ਜਸ਼, ਭਰਮ, ਪੀੜ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ, ਰੋਗ ਦਾ ਜੋਰ, ਠੰਡ, ਕਕਰ, ਲਹਿਰ ਵਰਗੇ ਧਾਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮਿਲਤੀ ।

ਲਹਿ ਲਹਾਉਣਾ

ਲਹਿਰ ਉੱਠਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਸ਼ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਮਗਣ ਹੋਣਾ ॥

ਲਹਿਰ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਵਧਣਾ, ਫੁੱਲਣਾ ॥

ਲਹਿਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਰਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਲਹਿਰ ਬਹਿਰ, ਸ: ਸਖ, ਦੌਲਤ, ਬੁਝਾਇਨ, ਵੀਧਾ ।

ਲਹਿਰਾਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੋਰ ਨਾਲ ਝੁੱਛਲਣਾ ॥

ਲਹਿਰਣ, ਸ:—ਮੌਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀਮਤ ॥

ਲਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਦੌਲਤ, ਅਭਾਮ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ, ਵਾਜਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਜੰਗ ।

ਲਹਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਬੰਦਲਾ ਦਾ ਫੈਲ ਕੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ, ਘਟਾ ਆਉਣੀ ॥

ਲਹਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹਿਲਣਾ (ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਲਹਿਰੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਮੌਜਾਂ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸਖ ਭੁੱਗੇ, ਮੌਜੀ ॥

ਲਹਿਰੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਹਰਾਵੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਹਿਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੋਣ (ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਹਿ ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਹਿਰਾਉਣ, ਹਰਾ ਭਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਲ ਖਾਂਦਿਆ ਜਾਣਾ (ਸੱਪ ਵਾਬਰ) ।

ਲਹਿਲਹਾਰ

ਲਹਿਲਹਾਰ, ਸਃ ਖੋਜ ਵਿਚ ਖੜੇ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਵਾਉ ਨਾਲ ਹਿੱਲਣਾ ॥

ਲਹਿ ਲਹਿ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਲਾਹਲਹਾਉਣਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਲਹਿਲੋਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚ ਕਰੇ,
ਜਿਹੜਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਵਿੱਭ ਵਿਚ
ਵਲ ਪੈਣਾ ॥

ਲਹੁਕਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਨਿੱਕਾ (ਪੁੱਤ੍ਰ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਹੁਡਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਨਿੱਕਾ (ਮੂੰਡਾ, ਵੱਡਾ),
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰੜ੍ਹੇ ॥

ਲਹੁਡਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਇਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਘਾਹਰ
ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਵੇਲਾ ॥

ਲਹੁ, ਪੁ:—ਰੱਤ, ਖੂਨ, ਰਗ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ
ਲਾਲ ਪਾਣੀ ॥

ਲਹੁ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਹੁ
ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਸੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਡਰ ਜਾਣਾ, ਲਸੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗ ਨੂੰ ਕਢ ਕੇ ਨਹੁ
ਨਿਕਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਲਹੁ ਫੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗ ਕਟਾਕੇ ਲਹੁ ਕਢਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਹੁ ਬੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੁ ਮੂੰਹ ਦੇ
ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ ॥

ਲਹੌਲ

ਲਹੁ ਦਾ ਤਿਹਾਜਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੇ,
ਲਹੁ ਦਾ ਪਿਆਸਾ } ਕਾ ਵਰੀ ॥

ਲਹੁ ਦਾ ਵਗਾੜ, ਪੁ:—ਲਹੁ ਦਾ ਗੰਦਾ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਨਾਲ ਦੱਬ ਡਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਨ ਕਰਨਾ,
ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਲਕਾਈ ਕਰਨੀ, ਨਿਰਦੁਸ਼ੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪਪਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਸਰਦੰਧੀ ਵੇਖ
ਕੇ ਮੋਹ ਅੰਦਰੋਂ ਉੱਠਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪਾਣੀ ਇੱਕ ਦੇਣਾ (ਕਰ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਬਹੁਤ ਮੋਹਨਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਪਰਸੰਧੀ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਖਪਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਹੁ ਲੁਹਾਕ } ਵਿ:—ਲਹੁ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾ
ਲਹੁ ਲੁਹਾਣ } ਲਿਬਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲਹੁੜਾ, ਵਿ:—ਮਦ੍ਯੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹੇ,
ਕਮੀਣਾ, ਐਂਝ ॥

ਲਹੌਰ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਧਾਣੀ, ਮਸ਼ਹੂਰ
ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਲਹੌਰੀ, ਵਿ:—ਲਹੌਰ ਦਾ, ਲਹੌਰ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਲਹੌਰੀਆ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲਹੌਲ, ਪੁ:—ਬਚਾਏ, ਸੁਭਾਨ ਤੋਂ ਪਨਾਹ
ਮੰਗਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਲਹੋਲ ਪੜ੍ਹਣਾ

ਲਹੋਲ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨੇ ਭੁੱਤ ਹਟਾਏ
ਲਈ ਜਾਂ ਗਿਲਾਨੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਹ
ਕਹਿਣਾ 'ਲਾ ਹੋਲ ਵਲਾ ਕੁੰਦਰ ਇੱਲਾ ਬਿੱਲਾ-
ਹਿ' ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ
ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥ ਜਾਂ ਗਣ
ਨਹੀਂ ॥

ਲੱਕ, ਪੁ:—ਕਮਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਲੱਕ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਕੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਕ ਕੁੱਝਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰ ਜਾਂ ਬੁਢੇਪੇ
ਕਰਕੇ ਖਿੱਠ ਝੁਕ ਜਾਣੀ ॥

ਲੱਕ ਖੋਲਣਾ (ਖੋਲ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲੀ
ਆਇਕ ਲਾਹ ਕੇ ਦਮ ਲੈਣਾ ॥

ਲੱਕ ਦੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਸਲਾ ਨੀ ਰਾਹਣਾ,
ਸਮਝਨਾ ਦੇ ਵਿੱ. ਫਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਪੁਰੁ ਆਇਕ
ਦੇ ਮਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਧੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਦੁੱਟਿਆ ਹੋਣਾ, ਵਿ:—ਛੁੱਝਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਲੱਕ ਫੜ ਕੇ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਫੜ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਮੱਦਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ,
ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੰਮਤ ਜਾਂ ਹੌਸਲਾ ਕਰਨਾ
(ਲੱਕ ਬੰਧਾ ਅਰੋੜਿਆਂ, ਮੁੰਨਾ ਕੱਚ ਭਰੋਰ =
ਜਦ ਅਰੋੜਿਆਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ
ਭਰੋਰ ਮੁਪਤਾਨੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ) ॥

ਲਕੀਰ

ਲੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਕ ਦੁਖਣਾ,
ਲੱਕ ਰਹਿ ਜਾਣਾ } ਲੱਕਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਲੱਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਠਾਲ ਪੀਣ
ਲੱਕਣਾ } ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੇਰਣੀ ॥

ਲੱਕਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਭੋ
ਜਾਦਾ ਹੈ ॥

ਲੱਕੜ, ਸ:—ਕਾਠ, ਗੋਲੀ, ਲਾਠੀ, ਝਾਂਗ ॥

ਲੱਕੜ ਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇਰੇ ਜਾਂ
ਕੱਟੇ ॥

ਲੱਕੜ ਮੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜੀ
ਵਿਕਣ ॥

ਲੱਕੜ ਬੱਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਲੱਕੜੀ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਲੱਕੜ, ਗੋਲੀ, ਲੰਮੀ ਝਾਂਗ ॥

ਲੱਕੜੀ ਕੜੀ, ਸ:—ਲਕੜੀਆਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਖੜੀਆਂ
ਸਰੀਰੀਆਂ ॥

ਲਕੜੀ } ਸ:—ਲੱਕੜ, ਕਾਠ, ਬਾਲਣ, ਗਭਕਾ ॥
ਲੱਕੜੀ }

ਲੱਕੜੀ ਦੇਡਣੀ } 'ਗਭਕਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੱਕੜੀ ਬਾਜ (ਜੀ) }

ਲੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਬੂਤਰ, ਲੱਕ ॥

ਲਕਾ ਤੁਕਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਲਕਾਰ } ਸ:—ਲੀਕ, ਲੰਮਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਧਾਰੀ,
ਲਕੀਰ } ਧਾਲ, ਰੇਖਾ ॥

ਲੱਕ

ਲੱਕ, ਪੁ: 'ਲਕ' ਦੇਖ ।

ਲੱਕੇ, ਪ:—(ਬਹੁ:), ਲਕ ਦੇ ਰਤਾ ਕੁ ਉੱਪਰਲੇ
ਪਾਸੇ ॥

ਲੱਖ, ਵਿ:—ਸੋ ਹਜ਼ਾਰ, ਅਨਗਿਣਤ ॥

ਲੱਖ ਦਾਤਾ } ਪੁ:—ਸਖੀ ਸਰਵਰ ॥
ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ }

ਲੱਖ ਪਤ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੱਖ ਰੁਪਯਾ ਹੋਵੇ,
ਲੱਖ ਪਤੀ } ਬੜਾ ਧਨੀ ॥

ਲੱਖ ਬਾਗਾਂ ਸਿੰਹ (ਘ), ਪ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ
ਬਾਗ ਜਾਦੀ ਰਹੇ ॥

ਲੱਖ ਲੱਟ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ,
ਉਥਾਉ ।

ਲੱਖਣ, ਪ:—'ਲੱਛਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਲਿਖਣਾ, ਲੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਲੱਖਮੀ, ਸ:—'ਲੱਛਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਖਯ, ਵਿ:—ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ ਬਖ਼ਤਾਵਰ ॥

ਲੱਖਵੰਯਾ, ਪੁ:—ਲੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ,
ਜੋ ਮੂਰਤੀ ਖਿੱਚੇ ॥

ਲੱਖਾਉ, ਪੁ:—ਹੱਠ ਵਾਲੀ ਰੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਹੀ
ਸੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਮਝਾਉਣਾ, ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣਾ,
ਸੁਝਾਉਣਾ, ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਮੂਰਤੀ ਖਿਚਾਉਣਾ ॥

ਲੰਗ ਸੂਰ

ਲੱਖਾਈ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ ਜਾਂ ਲੰਘਾਈ ।

ਲੱਖਾਰੀ, ਪ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਮੂਰਤੀ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੱਖੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲੱਖ ਰੁਪਯਾ
ਲੱਖੂ } ਹਨ ॥

ਲੱਖੁਆ, ਪ:—'ਲੱਖਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਖੇਰਾ, ਪੁ:—ਲੱਖ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਲੱਖੋਟਾ, ਸ:—ਲੱਖ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਣ, ਰੰਗਣ
ਦਾ ਮਸਾਲਾ ॥

ਲੱਖੋਟੀ, ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਥ 'ਉੱਤੇ ਬੂਟੇ
ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੋਗਨੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਲੱਖੋਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੰਗ ।

ਲੱਖੋਰੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਲੱਗ, ਸ:—ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਣ
(੧੧ ਆਦਿਕ), ਖਾੜਾ ॥
ਅਵ:—ਤੱਕ, ਤਾਈ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਲੱਗ ਭਗ, ਵਿ:, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ,
ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ॥

ਲੰਗ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਕੰਧ (ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ), ਵੇਰ,
ਲੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਲੰਗਾ ॥

ਲੰਗ ਸੂਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬੂਟੇ 'ਤੇ ਹਉ ਬੋਰ
ਲੱਗਦੇ ਹਨ ॥

ਲੰਗਮਾਰਨਾ

ਲੰਗਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੜਾ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ॥

ਲਗਣ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਚਾਰ, ਪ੍ਰੀਤ, ਮੋਹ, ਮਨੋ-
ਰਥ ।

ਲਗਣ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਮੋਹ
ਪੈਣਾ ॥

ਲਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤੀਆ, ਲਿਖਿਆ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ, ਛੇਹਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਜੁੜਨਾ,
ਸਾਕ ਸਰਬੰਧ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ,
ਬੰਧਨਾ, ਨਾਲ ਨਿਬਿਆ ਜਾਣਾ, ਅਪੇਸ਼ਨਾ,
ਮਿਚਨਾ, ਦਿਸਣਾ, ਖਰਚ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਚੁੱਝਣਾ, ਦੋਕਰਨਾ ॥

ਅਸਬਾਬ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਚੀਜਾਂ ਬਹੁ
ਸਿਰ ਚੁੱਖੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਅੱਖ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਜਾਣਾ ।

ਅੱਗ ਲੱਗਣੀ, ਸ:—ਜਲਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਗੁੱਸੇ
ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਛਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਮਨ ਨੁ
ਬਾਉਣਾ ।

ਅੱਛਾ ਲੱਗਾ | ਵਿਸਮਯ—ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ ਵੱਜਾ ।

ਅੱਛੇ ਥਾਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਭਰਾਂ ਵਰ-
ਤਿਆ ਜਾਣਾ ।

ਅੱਖੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ
ਮੰਨ ਲੈਣਾ ॥

ਅੱੜ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੀਂਚ ਠਾਂ ਪੈਣਾ ॥

ਸਾਕ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਬੰਧੀ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਨੂੰ ਗੱਲ ਲੱਗਣੀ

ਕਹਿਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਰੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁਛ (ਕੁਝ) ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਬੰਧ ਜਾਂ
ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ ॥

ਖਟਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟਾ ਜਾਂ ਬੁਰਾ ਸੁਆਦ
ਆਉਣਾ ।

ਘੁਟ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਕੀੜੇ (ਘੁਟ)
ਨੇ ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਜਹਾਜ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਹਾਜ ਦਾ ਕੰਢੇ ਦੇ
ਲੱਗੇ ਬੰਨਣਾ, ਕੰਮ ਸਰਨਾ ॥

ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ,
ਪਰਚਣਾ, ਅਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਟਿਕਸ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸੂਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੁੰਮੇ
ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੋ
ਜਾਣਾ ।

ਦਾਲ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਲੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ
ਦੋਰਕੇ ਵਿਚ ਦਾਲ ਸੜ ਜਾਣੀ ॥

ਦਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਘਾਤ
ਲਾ ਕੇ ਪੈ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦਿਲ ਨੂੰ ਗੱਲ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਦਾ ਮਨ ਤੇ
ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਆ ਲੱਗਣੀ

ਦੁਆ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਤੋਂ ਬਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਂ ਲੱਗਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ) ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠੀ ਉਸ
ਗਣੀ (ਕਿਸੇ ਨੂੰ) ॥

ਪਾਲਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਚੀਰ ਨੂੰ ਵੇਰ ਮਲੂਮ ਹੋਣੀ ॥

ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਝਹਿ ਪੈਣਾ,
ਬਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਰਗੜ ਨਾਲ ਜ਼ੱਲੀ
ਜਾਣੀ ॥

ਫਲ ਫੁੱਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਮਣੇ ਫਲ ਉਂਗਲੇ
ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਫਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਫਲ ਖਰਾਬ ਹੋ
ਫਲ ਲੱਗਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਖਜ਼ਾਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਕਾਸ ਮਾਲ ਬਾਰੇ
ਕਥ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬੂਟਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਟੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੰਗੀ
ਜੀਵ ਦੀ ਜੜ ਕੰਮ ਹੋਣੀ, ਕੁੜਮਾਈ ਜਾਂ
ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰਤ੍ਰ ਜੰਮਣਾ ॥

ਭਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਣੀ,
ਧਨ ਤੇ ਚਿਲਾਵ ਹੋਣੀ ॥

ਮਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਗ ਮਾਲ ਵਿਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਰਚਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੁੰਮੇ ਜਾਂ
ਸੋਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਲੱਗ ਲਬੇੜ

ਦੁਪੱਧਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਪੱਧਾ ਖਰਚ ਹੋਣਾ,
ਬਿਆਜੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਬੁਖਾਰ ਵਿੱਚ
ਖਪ ਜਾਣਾ ॥

ਲੀਕ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਦੋਸ ਲੱਗਣਾ ॥

ਲੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗ ਜ਼ਖਮ ਵਾਂਗਰ ਖੁਰਨਾ,
ਲੰਗੜਾਉਣਾ ॥

ਲਗਦੇ ਹੋਥ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—(ਇੱਕ ਕੰਮ ਦੇ) ਨਾਲ
ਹੀ (ਦੂਜਾ) ॥

ਲਗਨ, ਪੁ:—ਜੋਤਸੀ ਇਨ ਦੇ ਮੇਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ੧੮
‘ਹੱਸੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ,
ਮਹੁਰਤ, ਰਾਸ, ਸੁਭ ਸਮਾ, ਸਾਹੇ ਚਿੱਠੀ
ਨਾਲ ਜੋ ਕਪੜੀ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ
ਹਨ, ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਭਾਰਾ ॥

ਲਗਰ, ਸ:—ਬੋਰੀ ਆਦਿਕ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਨਰਮ
ਤਲੀਆਂ ॥

ਲਗਾ ਵਰਗਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਲਾ (ਲੀ)
ਲਗਾ ਵਾਂਗੂ } ਸਹਣਾ (ਲੀ, ਤੇ ਲੰਮੇ
ਕੰਦ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਲੰਗਰ, ਪੁ:—ਰਸੋਈ, ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਰਸੋਈ, ਸਦਾ
ਵਰਤ, ਮੰਨ, ਬਨਨ, ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼
ਨੂੰ ਠਹੁਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਲੰਗਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਆਵੇ ਉਸ
ਲੰਗਰ ਲਾਉਣਾ } ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਰਥ
ਲੰਗਰ ਵੰਡਣਾ } ਰਸਾਵ ਛਕਾਉਣਾ ॥

ਲੰਗਰੀ, ਸ:—ਟੋਰੀ, ਕੁੰਡੀ ॥

ਲੱਗ ਲਬੇੜ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਵੇਂ ਨੂੰ
ਲਿਖਾਇਆ ਰਹੇ, ਰਹਿੰਦੇ ਖੁੰਹਦੇ ॥

ਲਗੜ

ਲੰਘਾਉਣਾ

ਲਗੜ, ਪੁ:—ਲਿੰਕ ਭਰੀ ਦਾ ਸਿਕਾਰੀ ਜਨੌਰ
ਬਾਜ਼ੀ ਵਰਗਾ ।

ਲੰਗੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
ਕੰਮ ਨਾਂ ਦੇਵੇ, ਲੁਲੂ ॥

ਲੰਗੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੜਿਆਂ ਵਾਕਰ ਕਰਨਾ

ਲੱਗ, ਵਿ:—ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਮਦਰਸਾ,

ਲੰਗ, , :—‘ਲਗੜਾ’ ਵਰਗਾ ।

ਲੰਗੇ ਡੰਗ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੋ
ਦਾਰ ਦੋਖ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦਿਨ ਇਕ ਵਾਰ ॥

ਲਗਾਉ, ਪੁ:—ਪਹੁੰਚ, ਰੁਹਾਬ, ਸਥਾ, ਲਾਗ,
ਮਿਲ ॥

ਲਗਾਉਣ, ਸ:—ਲਗਾਉ, ਪਹਾਏ ਮਰਦ ਤੀਸਰ
ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣਾ, ਜੋੜਨਾ, ਲਗਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲਗਾਤਾਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ, ਅਰਕਤ
ਬਾਜ਼, ਵਿੱਥ ਨਾਂ ਪਾਕੇ ॥

ਲਗਾਮ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਰਾਸ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ
ਦੋ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਤਸਮਾ,
ਬਾਗ ॥

ਲਗਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਗਾਮ ਪਾਉਣਾ,
ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਲੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਪਾੜ ਜਾਂ ਚੀਰ ॥

ਲੰਗੂ, ਪੁ:—ਲੰਗੜਾ ਹੱਠਾ ।

ਲਗਣ, ਪੁ:—‘ਲਗਣ’ ਵੇਖੋ ।

ਲਗੂਰ } ਪ:—ਕਾਲੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਬਾਦਰ ॥
ਲੰਗੂਰ }

ਲਗੇ ਲਗੇ, ਕ੍ਰਿ: , :—‘ਲਗੇ’ ਦੋ ਮੂੰਹ ਦੋ
ਮਾਰ ਲ ॥

ਲੰਗੋਟ (ਦਾ), } ਲੱਕ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਲਾ
ਲੰਗੋਟੀ, } ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਕਪੜਾ ॥
ਸ:

ਲੰਗੋਟੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਾਨ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਵਾਕਬ
ਹੋਵੇ ॥

ਲੰਗੋਟੀਆ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮੁਗਲਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰ
ਦਾ ਯਾਰ ॥

ਲੰਘਣ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ, ਵਾਕਾ,
ਸੰਗ ਦਾ ਵਾਕਾ ।

ਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਜਰਨਾ, ਪਾਸੋਂ ਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਜਾਣਾ, ਨਦੀ ਪਾਰ ਹੋਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਹੋਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ ।

ਲੰਘਾ ਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾ ਬੀਤਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਲੰਘਾਉ, ਪ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਵੱਟ, ਪੈ ਕੇ ਜਾਂ
ਬਾਜ਼ੀ ਆਵੇ ॥

ਲੰਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਤਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ,
ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੰਘਾਉ

ਲੰਘਾਉ, ਵਿ॥—ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਿਰਥਾਰ ਹੋ ਸਕੇ,
ਬੀੜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ।

ਲੰਘਾਈ, ਸ॥—ਲੰਘਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ, ਬੋੜੀ ਦਾ
ਭਾਗ, ਮੁਲ ਦਾ ਮਸੂਲ ॥

ਲੰਘਾਣੀ, ਸ॥—ਥਾੜ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀ ਹੋਈ ਯ
ਸਕਲ ਦੀ ਲਕੜੀ ਜਿਥੋਂ ਲੋਕ ਲੰਘਣ ।

ਲੰਘਿ, ਪੁ॥—‘ਲਘੁ’ ਵੇਖ ॥

ਲੰਘਿ ਸੰਕਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਮੁਕੁਨਾ, ਪਿਸ਼ਾਬ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੰਘ, ਵਿ॥—ਛੋਟਾ, ਛੋਟੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਲਗ ਜਿਸ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ
(‘ਕ ਕਿ ਕੁ ਲਘੁ ਹਨ’) ॥

ਲੰਘ (ਝ), ਪੁ॥—ਲੰਗੜਾ ਹੋਣਾ ।

ਲੰਘਾ, ਵਿ॥—‘ਲੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਚ, ਪੁ॥—‘ਲੱਚ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਚ, ਪੁ॥—ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਨਿਵਿਆ, ਬੁਰਿਆਈ ।

ਲਚਕ, ਸ॥—ਬੁਕ ਜਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਫੇਰ ਪਾਹਲੀ
ਹਾਲਤ ਪੁਰ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਕੰਮ,
ਬੁਠ, ਨਖਰਾ ॥

ਲਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਬੁਕ ਜਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਪਹਿਲੀ
ਹਾਲਤ ਪੁਰ ਆ ਜਾਣਾ, ਭਾਰ ਨਾਲ ਢੱਬੇ
ਜਾਣਾ, ਨਖਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਲਿਸਾ
ਭੁੱਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਲਛੁ ਲਛੁ ਕਰਨਾ

ਲਚਕਾ, ਪੁ॥—ਛਿੱਲੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਕਮਾਣ ਦਾ
ਅਪਣੀ ਬਾਉਂ ਪੁਰ ਆਉਣਾ, ਭਾਰ ਦਾ
ਦਬਾਉ, ਨਖਰਾ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਝਕਾਉਣਾ, ਦਬਾਉਣਾ,
ਲਚਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਲਚਕਚਾ, ਵਿ॥—ਲਚਕ ਵਾਲਾ, ਲਚਕਦਾਰ ।

ਲਚਕਾ, ਪੁ॥—ਲਚਕਾ, ਲਚਕਦਾਰ ਲਕੜੀ
ਦਾ ਉਠਾਉ, ਨਖਰਾ ॥

ਲਚਾਰ, ਵਿ॥—ਅਠਾਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਪਾਉ
ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕੁਝ ਨੀ ਕਰ ਸਕੇ ।

ਲਚਾਰੀ, ਸ॥—ਲਚਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਇੱਕ
ਰਾਗਣੀ ॥

ਲੱਚੀ, ਵਿ॥—ਲੱਚਾ, ਕੁਕਰਮੀ, ਅਧਰਮੀ ॥

ਲੱਚੁ, ਪੁ॥—ਨਡਾ, ਭਾਇਦਾ, ਖੱਟੀ, ਵੱਧਾ ॥

ਲੱਛਣ, ਪੁ॥—ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਗੁਣ, ਸਭਾਉ, ਢੰਗ,
ਚੱਲਣ ॥

ਲੱਛਮੀ, ਸ॥—ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ, ਧਣ ਦੀ
ਦੇਵੀ, ਦੌਲਤ, ਚੰਗੀ ਕੁੜੀ ॥

ਲੱਛਮੀ ਪਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਧਣ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਲੱਛਾ, ਪੁ॥—ਸੂਰ੍ਯ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਲਛੁ ਲਛੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਕੋਈ ਕੰਮ ਡਿਪਦੇ
ਰਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ, ਧੌਖਾ ਦੇਣਾ, ਹੋੜਾ
ਪ੍ਰਭਾ ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਛਣ

ਲੱਛਣ, ਪੁ:—'ਲੱਛਣ' ਵੇਖੋ ।

ਲੱਛੇ, ਸ:—ਲੱਛਮੀ, ਲੱਲਤ, ਥਾਂਦਰੀ, ਰੱਹਜੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਲੱਛੇ ਥਾਂਦਰੀ, ਸ:—ਸਾਦਰੀ, ਭੇਜੀ ਜੇਹੀ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਲੱਜ, ਸ:—ਖੁਹ ਦਾ ਰੋਸਾ, ਸਰਮ, ਰਸਾ,
ਰੀਤ ਰਸਮ ॥

ਲੱਜ ਲੀਹ, ਸ:—ਕਰਤੂਤ, ਆਪਣੀ ਲੱਜ ਵਾਸਤੇ
ਜਿਸ ਰੀਤ ਜਾਂ ਰਸਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਕਰੇ
(ਕੱਢਣੀ) ॥

ਲੱਜ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ, ਮੌਰ ਦਾ
ਪੁਛ ॥

ਲੱਜਾ, ਸ:—ਲਾਜ, ਸਰਮ, ਇੱਜਤ, ਪਾ,
ਅਖਰੂ ॥

ਲੱਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ।

ਲੱਜਿਆ, ਸ:—'ਲੱਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਜੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਜ ਆ,
ਲੱਜੀਏ } ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ।

ਲੱਜੁ, ਸ:—ਲੱਜ, ਖੁਹ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਲੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੰਡਣਾ, ਲੱਛਣਾ, ਹੱਥ ਆਉਣਾ,
ਮਿਲਣਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ॥

ਲੱਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਦਾਅਵਾਉਣਾ,
ਪਤਾ ਦੇਣਾ ॥

ਲਟ ਪਟਾ

ਲਟ, ਸ:—ਵਾਲਾ ਦਾ ਚੁੱਛਾ, ਜਿੰਮੇ ਹੋਏ ਵਾਲ,
ਨਦੀ ਦੀ ਜੋਰ ਦੀ ਧਾਰ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਗਰਤੀ, ਬੁਰਾ (ਬਾਲਕ) ॥

ਲਟਕ, ਜ:—ਨਖਰਾ, ਸਿਰ ਚਿਲਾਉਣਾ,
ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ, ਸ਼ੌਂਕ ॥

ਲਟਕ ਲਟਕ ਕੇ ਵੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਖਰਿਆਂ
ਨਾਲ ਦੁਰਨਾ ॥

ਲਟਕਣ } ਪੁ:—ਲੱਕ ਜਾਂ ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ
ਲਟਕਣ } ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਲਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮਕਣਾ, ਉੱਪਰੋਂ ਸਚਾਰੇ
ਨਾਲ ਹਿਠਾਹ ਵੱਧ ਰਹਿਣਾ, ਆਪਣੇ
ਮਜਲਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲਗ ਰਹਿਣਾ,
ਦੀਮ ਅੜਿਆ ਰਹਿਣਾ, ਢਿੱਲ ਪਈ ਜਾਣੀ ॥

ਲਟਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਟਕਣ ਦਾ ਦੀਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤੀ
ਢਿੱਲ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਲਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮਕਾਉਣਾ, ਉੱਪਰੋਂ
ਸਚਾਰੇ ਨਾਲ ਅੜਾਉਣਾ, ਦੀਮ ਵਿਚ ਢਿੱਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਲਟਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਟਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਢਿੱਲ
ਪਾਏ ॥

ਲਟਪਟ, ਵਿ:—ਰਲ ਮਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੱਛੀ
ਪਾਈ ਹੋਵੇ (ਮਿਤ) ॥

ਲਟਪਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਰਸਾ
(ਭੀਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਦਾ) ॥
ਵਿ:—ਭਾਮੀ, ਥਾਂਥਾ, ਮਜਕਰਾ ॥

ਲਟਪਟੀ (ਪਗੜੀ)

ਲਟਪਟੀ (ਪਗੜੀ) ਸ:—ਬੇ ਪਰਵ ਹੇ ਨਾਸ
ਜਾਂ ਵਿੱਠੀ ਬੋਧੀ ਹੋਈ ।

ਲਟਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਤ ਜਾਂ ਖੇ ਸੁਰਤ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਟਦੂ, ਪੁ:—ਬਪਾਨ ਦੇ ਭੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਲੀ
ਲਕੜੀ ॥

ਲੱਟ ਲੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੱਟਾਂ ਕੱਢਕੇ, ਤਜ
(ਅੰਗ ਜਾਂ ਦੀਵਾ ਬਲਣਾ) ॥

ਲਟਾਇਣ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਸਤੀਰੀ ॥

ਲਟਾਕਾ } ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਚੀਜ ਵਸਤ, ਕੰਮ
ਲਟਾਪਟਾ } ਖੋਧਾ, ਫਿਕਰ ॥

ਲਟਾਰ, ਸ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਦੀ
ਦੇ ਹਰ੍ਹੇ ਨਾਲ ਚਿਕੜ ਆਦਿਕ ਆ ਪਏ ॥

ਲਟਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਗਸ ਖਾਣੀ ॥

ਲੱਟੂ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਮਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਖੌਣਾ ॥

ਲੱਟੂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਮੋਹੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਟੂਣ } ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ (ਤਾਰਾਂ
ਲਟੂਣੀ } ਵਾਲਾ) ॥

ਲਟੂਰਾ, ਸ:—ਲਟੂਣੀ, ਵਟੀਆਂ ਲਟ (ਲਟੂ-
ਰੀਆਂ) ॥

ਲਟੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਲਟੋਣ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਸਤੀਰੀ ॥

ਲੰਡਾ ਛੜਾ

ਲਟੋਰ, ਪ: ਸ: } ਇਕ ਛੋਟਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੇ-
ਲਟੋਰਾ, ਪ: } ਰੂ, ਜੋ ਅਚਾਰਾ ਵਿਚੇ
ਲਟੋਰੀ, ਸ: } (ਲਟੋਰਚ ਕੋਰ - ਅਚਾਰਾ) ॥

ਲੱਠ, ਸ: ਪ:—ਪੁਰਾ, ਹਲਟ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਪੁਰਾ,
ਲਾਤੀ ॥

ਜਬਾਨ ਲੱਠ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਬਾਨ ਸੁੱਕ ਜਾਣੀ ॥

ਲੱਠ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਮਾਰ ਦੁਰਾਈ ਕਰਨਵਾਲਾ,
ਜੋਰਾਵਰ, ਭਾਢਾ, ਜਾਲਮ, ਅਭਮਾਣੀ,
ਗੁਆਰ ॥

ਲੱਠਾ, ਪੁ:—ਕੜੀ, ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ, ਇਕ ਮੋਟਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਕੜਾ ॥

ਲੱਠਾ ਨੋਣੀ, ਸ:—‘ਲਾਠੀ ਸੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਠਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੱਛ } ਸ:—‘ਰੂਲ ਪਿੰਸਲ’ ਵੇਖੋ ॥
ਲੱਛ ਪਿੰਸਲ }

ਲੰਡਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਛ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਛੋਟੀ
ਹੈ, ਬੇ ਸਰਮ, ਨਕਾ, ਹੁੰਭ ਮੁੰਡ, ਇੱਕ ਇੱਕ
(ਰੁਪਯਾ) ॥

ਪੁ:—ਹਟਵਾਣੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਅੱਖਰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ (ਲੰਡੇ) ॥

ਲੰਡਾ ਸੱਪ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸੱਪ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੰਗ
ਮਾਰਿਆ ਹੈ ॥

ਲੰਡਾ ਛੜਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਤੇ
ਉਲਾਟ ਨੀਂਹੇ ॥

ਲਡਾਉਣਾ

ਲਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ
(ਲਾਡ) ॥

ਲਡਿਕੜਾ ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਲਾਡ ਕੀਤਾ
ਲਡਿਕਾ ਪ: } ਜਾਂਦੇ ॥
ਲਡਿਕੀ ਸ:

ਲੰਡੀ ਬੂਚੀ, ਵਿ:—(ਬਹੁ:)—ਛੱਟੇ ਦਰਜੇ ਦੇ
ਆਦਮੀ, ਆਮ ਲੋਕ ॥

ਲੱਡੂ, ਪੁ:—ਸਲੂਣੀ ਜਾਂ ਮਿੱਠੀ ਗੋਲ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ
ਦਾਲੀ ॥

ਲੰਡੂਰਾ, ਵਿ:—ਲੰਡਾ ਪਬੋਰ, ਸਭਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਰੁੱਖ ॥

ਲੰਡੋਰ, ਸ:—ਸੋਰਨੀ ॥

ਲੰਡੋਰ (ਰੀ), ਵਿ:—ਲੰਡਾ (ਪੰਛੀ), ਲੰਡਾ ਛੜਾ,
ਬੇਸਰਮ ॥

ਲਤ, ਸ:—ਬੂਰੀ ਵਾਦੀ, ਬਾਣ (ਜੁਆ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਤਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਬੂਹੇ ਵੀ ਦੁਗਾਠ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
ਲਕੜੀ ॥

ਲਤ ਛੇਤੜੇ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਲਤਾੜ ॥

ਲੱਤ, ਸ:—ਟੰਗ, ਲੱਕ - ਪੈਰ ਤੱਕ ਜੋ ਸਰੀਰ
ਅੰਗ ਹੈ ॥

ਲੱਤ ਦੇਣੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵਸ ਵਿੱਚ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਤ ਦੇਣੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਸ
ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪਾਸ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਲੱਥੀ

ਲੱਤ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤ ਨਾਲ ਮਾਰ ਖਾਣੀ ॥

ਲੱਤ ਖੋਰਾ (ਥਾ), ਪੁ:—‘ਲਤਖੋਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਤ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣਾ,
ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਦਖਲਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜਨਾ ॥

ਲੱਤਾਂ ਬਾਂਹਾਂ ਅੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਲਤਯਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬੂਰੀ ਵਾਦੀ ਪਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਤਰ, ਪੁ: ਸ:—‘ਲਤਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਤਾ, ਪੁ:—ਪਾਸੀ, ਤਰਵ, ਅਲਾਕਾ, ਵੇਲ ॥

ਲੱਤਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ, ਲੀੜਾ, ਮਲਮਲ ਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ॥

ਲਤੜੇ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਜਾਣ ਦੀ
ਹਾਲਤ, ਛੇਨ, ਬਿਮਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਜ
ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਵੇ (ਤਾਪ ਦੀ ਲਤਾੜ) ॥

ਲਤਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਦੱਬਣਾ ਜਾਂ
ਮਲਣਾ, ਅਧੀਲ ਕਰਨਾ ॥

ਲਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੱਥ, ਸ:—ਕਈਆਂ ਥੀਆਂ ਦਾ ਲੇਸਦਾਰ
ਪਾਣੀ, ਦੁਆ ॥

ਲੜ ਪਖੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਆ ॥

ਲੱਥੜਾ, ਵਿ:—ਬਿਚਾਰਾ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਲੱਥਾ, ਪ: } ਜੋ ਉਤਰੇ, ਲਟ ਜਾਂ ਹੱਥਾਂ ਅ ਵੇ ॥
ਲੱਥੀ, ਸ:

ਲੱਥੀ ਚੜ੍ਹੀ

ਲੱਥੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ, ਮੌਕਾ, ਵਰਤਾਰਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਲੱਦ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਥੱਕਾ ਜੋ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਲੱਦ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਲੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਚੱਖਣਾ (ਕਿਤੇ ਨੇਜਾਣ ਵਾਸਤੇ), ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਦਣਾ ਏਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁੱਟਕੇ ਲੱਦਣਾ ॥

ਲੱਦਣੀਆਂ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਚੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਲੱਦਾ, ਪੁ:—‘ਲੱਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਭਰਤੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲੱਦਾਉ, ਪੁ:—ਲੱਦਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵਿ:—ਲੱਦ ਉੱਤੇ ਜੋਗ ॥

ਲੱਦਾਈ, ਸ:—ਲੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲੱਦੁ, ਪੁ:—‘ਲੱਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਦੁ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਲੱਦਿਆ ਜਾਵੇ, ਮੋਹਠਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਲੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ , ਉੱਲਾ, ਮਿਲਣਾ ਵਝਣਾ ॥

ਲੱਪਟ

ਲੱਪਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਦਰ, ਬਾਂਦਰ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ॥
ਵਿ:—ਲੱਡਾ ਹੱਥੀ (ਸ਼ਹੂਰਾ ਬੱਧਾ, ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਦਾਉ ਲੱਪਾ) ॥

ਲੱਪੇਰ ਪੁ: } ‘ਲੱਪੇਰ’ ‘ਲੱਪੇਰ’ ਵੇਖੋ ।
ਲੱਪੇਰਾ, ਪ: }

ਲੱਪ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਫੁੰਘੀ ਤਲੀ ਜਾਂ ਜਿੰਨੀ ਥੋਂ ਉਸ ਵਿਚ ਆਵੇ ॥

ਲੱਪ ਲੱਪ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਕੁਕਰਮ, ਵਿਉਂਤ ॥

ਲੱਪ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਢੰਗ ਦਾ ਦੀਵਾ, ਮਿੰਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਾਲਾ ਚਰਾਗ ॥

ਲੱਪਕ, ਸ:—ਚਾਹ, ਓਡਿਆ, ਮੈਂਕ, ਪਹੁੰਚ, ਕਾਹਲੀ, ਵਰਤੀ ॥

ਲੱਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਮਾਰਸ਼ ਕਰਨੀ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਕੁਕਣਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ ॥

ਲੱਪਕਾ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਭੈੜਾ ਮੈਂਕ, ਚਾਹ ਨਾਲ ਜੋ ਵੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲੱਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੈੜੀ ਜਾਂ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਜੀ ਭਟਕਾਉਣਾ ॥

ਲੱਪਕੀ, ਸ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਗ ॥

ਲੱਪਕਪਸਾ } ਵਿ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਸ਼ਰਾਰਤੀ.
ਲੱਪ ਕਪੀਆ } ਛਲੀਆ ॥

ਲੱਪਟ, ਸ:—ਦੁਬਾਰਾ, ਸੁਰੀਧ, ਚੰਗੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ॥

ਲੱਪੱਟ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਭਰੇਬ, ਛਲ ॥

ਲੰਪਟ

ਲੰਪਟ, ਵਿ॥—ਸੁਠਾ, ਬਦਾਮ ਸ, ਅਲਗ ॥

ਲਪਟਣਾ } ਵਿ॥—'ਲਿਪਟਣਾ' 'ਲਿਪਟਾਉਣਾ'
ਲਪਟਾਉਣਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਲਪੱਟੀ, ਵਿ॥, ਪੁ॥—ਸੁਠਾ, ਵਧੇਰੀ, ਛਲੀਆ ॥

ਲੱਪਰ, ਪੁ॥—ਕਮੀਣਾ ਤੇ ਨਕਰਾ ਮਨੁੱਖ, ਬੇ
ਹਯਾ ॥

ਲੱਪੜ, ਪੁ॥—ਧੱਪਾ, ਤਮਾਰਾ (ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ) ॥

ਲੱਪਾ, ਪੁ॥—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਪੁਰਚ, ਸੁਗਰੇ ਦਾ
ਇੱਕ ਹਿਸਾ ॥

ਲਪਾਟੀ } ਵਿ॥, ਪੁ॥—ਫੇਰੇਬੀ, ਬੇਈਮਾਨ,
ਲਪਾਟੀਆ } ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਲਪਾੜਨ, ਸ॥ } ਜੋ ਸੁਠ ਬੋਲੇ, ਐਵੇਂ ਫਰਾਂ ਮਾਰੇ
ਲਪਾੜੀ, ਪੁ॥ } ਜਾਂ ਮਕੇ ॥

ਲਪੇਟ, ਪ॥—ਮਰੋੜ, ਚਹਿ, ਵਲ, ਧੇਰ, ਘੇਰਾ,
ਫਲ, ਲੁਕਾਉ ॥

ਲਪੇਟ ਸਪੇਟ } ਸ॥—ਗਰਬੜ, ਫਾਲਮਟੇਲਾ
ਲਪੇਟ ਬਪੇਟ } ਬਹਾਨਾ ॥

ਲਪੇਟਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ॥—ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਧੇਰ
ਦਾਰ, ਜਿਸ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਵਲਦਾਰ ਹੋਵੇ।

ਲਪੇਟਕੀ, ਕ੍ਰਿ॥, ਵਿ॥—ਵਲ ਘਾੜੇ, ਲੁਕਾਉ
ਲੁਕਾਉ ਕਰਕੇ ॥

ਲਪੇਟਣ } ਪੁ॥—ਲਪੇਟਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼,
ਲਪੇਟਣ } ਉਛਾੜ ॥

ਲਫਾਉਣਾ

ਲਪੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਭਹਿ ਕਰਨਾ, ਮਰੋੜਨਾ,
ਵਲ ਘਾਉਣਾ, ਹੁੱਠਿਆ ਨੂੰ ਮਨਾ ਦੇਣਾ,
ਵੇਰ ਜੋੜਨਾ ॥

ਲਪੇਟਮ ਸਪੇਟਮ, ਵਿ॥—ਗੜ ਬੜ, ਜਿਸ
ਵੇਰ ਲਪੇਟ ਹੋਵੇ ॥

ਲਪੇਟਾ, ਪੁ॥—ਧੱਪਾ, ਵਲ ਫਲ, ਜੋਰ, ਅਸਰ,
ਪਹੁੰਚ, ਘੇਰਾ ॥

ਲਪੇਟ ਸੰਖ } ਪੁ॥—ਗੱਪੀ, ਸੁਠੇ ਲਾਰੇ ਵੇਣ
ਲਪੇਟ ਸੰਖੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਲਫਜ਼, ਪੁ॥—ਬਰਨ, ਬੋਲ, ਸ਼ਬਦ, ਪਦ, ਅੱਖਰਾਂ
ਦਾ ਜੋੜ ॥

ਲਫਟੀਟ, ਪੁ॥—ਇੱਕ ਫੋਜੀ ਅਵਸਥਾ (ਕਪ-
ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ) ॥

ਲਫਟੀਟ ਗਵਰਨਰ, ਪੁ॥—ਛੋਟਾ ਲਾਟ, ਸੁਥ
ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਲਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਦਬਾਉ ਨਾਲ ਸੁਕਣਾ, ਹੁੱਟਣ
ਜਾਂ ਨਿੱਠੀ ਜਾਣਾ, ਪੈਣਾ, ਮੁਲੰਮ ਹੋਣਾ,
ਬਢੇ ਨਾਲ ਕੁੱਝੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦਾਬਾ ਘਟਾ-
ਣਾ ॥

ਲਫੜਾ, ਪੁ॥—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਮਾਸ ਦਾ ਛੋਟਾ
ਜੇਹਾ ਟੁਕੜਾ, ਧੱਪਾ ॥

ਲਫੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਭਿੱਤ ਸੁੰਗੋੜਨਾ, ਆਪਣਾ
ਗੁਣ ਜਾਂ ਮਾਲ ਘੱਟ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਲਫਾਉ, ਪ॥—ਲਫਣ ਦਾ ਕੁਠ, ਸੁਕਾਉ, ਮੁਲੰਮੀ ॥

ਲਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਸੁਕਾਉਣ, ਦਬਾਉਣਾ,
ਅਧੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਲਫਾਉ

ਲਫਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਫ ਜਾਏ, ਮੁਲੈਮ, ਅਧੀਨ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਲਫਾਫਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਥੈਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਚਿੱਠੀ ਟਿੱਢੀ ਹੈ ॥

ਲਫੇਦਾ, ਪੁ:—ਖਲਗਮ ॥

ਲਥ, ਪੁ:—ਬੁੱਲ੍ਹ, ਬੁੱਕ, ਨਕ ਦੇ ਥੱਲੇ ਮੁੱਢ ਵਾਂਗ
ਹੋਸਾ ॥

ਲਥ ਚੱਟ, ਪੁ:—ਕਮੀਣਾ, ਨੀਚ ਆਦਮੀ ॥

ਲਥ ਲਥੇਜ਼, ਪੁ:—ਰਜਿੰਦਾ ਮੂੰਹਦ, ਜੋ ਕੁਝ ਬਾਕੀ
ਰਹਿ ਜਾਵੇ ॥

ਲਥ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਬੁੱਕ ਲਾਉਣੀ ॥

ਲਥ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛੀ ਮੁੰਨਣਾ ਜਾਂ
ਲਥਾਂ ਲੈਣੀਆਂ } ਕਰਨਾ ॥

ਲਥਾ ਲਥ, ਵਿ:—ਭੈਰੋਂ ਤਕ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਭਰਪੂਰ ॥

ਲੱਥ, ਪੁ:—ਲੋਭ, ਲਾਲ ॥

ਲੱਥ, ਸ:—ਲੱਗ ਦੀ ਲਾਟ, ਜਮਕਾਰਾ, ਵਲੈਤੀ
ਦੀਵਾ, ਇੱਕ ਘਾਹ ॥

ਲਥਜ, ਪੁ:—'ਲਥਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਥਣ, ਸ:—ਲੱਥ ਜਾਂ ਲੋਭ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਲੱਥਰ, ਪੁ:—ਨਥਰ, ਗਿਣਤੀ, ਦਰਜਾ, ਵਾਰੀ ॥

ਲੱਥਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁਖੀਆ
(ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ) ॥

ਲਬਰਾ

ਲੱਥਰਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਲੱਥਰਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਲੱਥਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਲੱਥਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਲੱਥਰ ਲਾਹੁਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਮੀਨਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿਚੋਂ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਲੱਥਰ ਨਕਲ ਕਰਨਾ (ਪਟ-
ਵਾਰੀ ਵਾਂਗ) ॥

ਲੱਥਰ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ, ਆਪਣੇ
ਦਰਜੇ ਮੁਜਿਬ ॥

ਲਬਰਨ, ਸ:—ਝੂਠ, ਫਰੋਬ, ਫਲ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਲਬਰਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਝੂਠਾ, ਥੋਈਆਣਾ,
ਫਰੋਬੀ ॥

ਲੱਥਰੀ, ਵਿ:—ਲੱਥਰ ਦਾ (ਦੀ), ਗਿਣਤੀ ਮੁਜਿਬ,
ਵਾਰੀ ਨਾਫ ॥

ਲੱਥਰੀ ਗਜ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਪ ਦਾ ਗਜ ॥

ਲੱਥਰੀ ਨਾਲਿਸ, ਸ:—ਕੋਢੇ ਮੁਜਿਬ (ਅਦਾ
ਲਤ ਵਿਚ) ਦੇ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਲਬਲਬਾ, ਸ:—ਖੈਰ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਲੱਥੜ, ਪੁ: ਸ: ਲੰਮਾ ਮਰਦ ਜਾਂ ਲੰਮੀ ਭੀਵੀ ॥

ਲਬੜ ਸਬੜ, ਪੁ:—ਟਰ ਸੈਂਜੇ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ
ਆ ਸਕੇ, ਝੂਠ ॥

ਲਬੜ ਚੱਟਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਚੱਟਾ ਨਿਕੰਮਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਲਬੜੀ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ, ਗੱਪੀ, ਗੈਲਾਂ ਬਠਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੰਬਾ

ਲੰਬਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਵੇਲਿਆਂ ਹੀਦਆ, ਉੱਚਾ
ਦੇ ਕੰਦ ਦਾ ।

ਲੰਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਬਾ ਕਰਨਾ, ਵਿੱਲ ਸਾਉਣੀ ।

ਲੰਬਾਉ, ਵਿ:—ਲੰਬਾ, ਉੱਚੇ ਕੰਦ ਦਾ ਆਦਮੀ ।

ਲੰਬਾਈ, ਸ: ਜਿੰਨੀ ਥੋੜੀ ਰੀਜ ਲੰਮੀ ਹੋਵੇ
ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਲੰਬਾਣਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਲ ਤਿਥੇ ਏਦੀ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ,
ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਲੰਬਾਰੀ, ਵਿ:—ਗੋਪੀ, ਬੁਠਾ, ਬੇਈਮਾਨ, ਵਰੋਥੀ ॥

ਲੰਬਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਬਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਵਿੱਲ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਲੰਬੀ, ਵਿ:—ਲੰਬੀ, ਲਾਲਚੀ ॥

ਲੰਬੇ, ਵਿ: ਲੰਬੇ ਦੇਖੋ ।

ਲੰਬੂ, :—ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ, ਕੋਠਿਆਂ ਜਾ ਘਾਹ
ਦਾ ਟੁੱਠਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਲੰਬੇਦਾ, ਪੁ:—ਥੋੜੀ ਤਸਮਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਬਕ,
ਕੜਾਹ ਦਾ ਭਲਾ, ਗਾੜੀ ਖੀਰ ॥

ਲੰਬੇਰਾ, ਪੁ: } ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ (ਗਊ
ਲੰਬੇਰੀ, ਸ: } ਮਾਰੀ) ॥

ਲੰਬੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲੀ ਚੀਜ ਦਾ ਲੰਗ
ਜਾਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਮਲਣਾ ॥

ਲੰਬੇ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਤੀਮਤ ॥

ਲਮਭਾ

ਲੱਭ } 'ਲਥ' 'ਲੱਥਣ' 'ਲੱਥੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੱਭਣ }
ਲੱਭੀ }

ਲੱਭਣਾ, } 'ਲੁਭ'—ਵੇਡਣਾ, ਪਾਉਣਾ ਹਾਸਲ
ਲੱਭ ਹੈਣਾ, } ਕਰਨਾ, ਲੱਥ ਆਉਣਾ ॥

ਲੱਭਤ, ਸ:—ਲਾਭ, ਲਾਹਾ, ਵਾਇਦਾ, ਠਵਾ ॥

ਲੱਭਾ, ਵਿ: ਲਾਭਆ ਹੋਇਆ, ਵੱਡੇ ਕੇ ਮਲਿਆ
ਹੋਯਾ ।

ਲੱਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੇ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਮਿਲਾ-
ਉਣਾ, ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲੱਭਾਉ, ਪੁ:—ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਲੱਭ ਸਕੇ ॥ *familiar*

ਲੱਭੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਲੱਭੀ, ਲਾਲਚੀ ।

ਲਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਣਾ, ਅੜੇ ਰਹਿਣਾ,
ਵਿੱਲ ਹੋਣੀ ॥

ਲਮਕੀਨਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਕੀਨਾਂ ਵਾਲਾ, ਖੋਤਾ ॥

ਲਮਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਮਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਵਿੱਲ
ਲਟਕਾਉ ॥

ਲਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੇਠਾ ਵਹਾਉਣਾ, ਲਟਕਾ-
ਉਣਾ, ਵਿੱਲ ਪਾਉਣੀ ॥

ਲਮਕਾਉ, ਵਿ:—ਲਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਵਿੱਲ
ਪਾਵੇ ॥

ਲਮਕੜ, ਪੁ: ਸ:—ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ, ਲੰਮੀ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਲੁਮਈਂਗ

ਲੁਮਈਂਗ, ਪੜ—ਪਾਲੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੁਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਦਾ ਪੰਛੀ, ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੁਮਤਰਾਨੀ, ਸੜ—ਸੋਖੀ, ਵਰ, ਬੂਠੀ ਆਬਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਲੁਮਲੇਟ, ਸੜ—ਲੱਲ ਮੱਨ, ਲਟਕਾਰੀ ॥

ਲੁਮੜੀ, ਸੜ—‘ਲੰਮੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਮਾ, ਪੜ—ਲੰਬਾ, ਉੱਚਾ, ਇਕ ਅਲਾਕਾ ਮੱਧ, ਪੜ੍ਹੇ, ਨਗਾਹਾ ॥

ਲੰਮਾ ਲੰਮਾ, ਪੜ—ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ ਮਰਦ, ਗਭਰੂ ॥

ਲੰਮਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਲੇਟਣਾ (ਮਰਦ ਦਾ) ॥

ਲੰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਲੰਮਾ ਕਰਨਾ, ਵਿਭ ਲਾਉਣਾ ॥

ਲੰਮੀ, ਸੜ, ਵੜ—ਉੱਚੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ, ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਵਾਲੀ ਮਾਦੀ, ਜੇਕ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਫਾਲ, ਸੋਖੀ, ਵਰ (ਲੰਮੀਆ) ॥

ਲੰਮੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿੜ—ਗੱਪਾਂ ਜਾਂ ਵਰ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਲੰਮੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਲੇਟਣਾ (ਜਨਾਨੀ ਦਾ) ॥

ਲੰਮੇਚੜ, ਵਿੜ—ਪੱਛਮ ਜਾਂ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਲੱਲ, ਸੜ—ਬੂਠਾ ਖਿਆਲ, ਨਿਕੰਮਾ ਕੰਮ ॥

ਲੱਲੂ, ਪੜ—ਚੋਪੜ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰ ॥

ਲਲਾਇਤੀ

ਲੱਲੀ, ਸੜ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਕੀਰ ਜੋ ਨੱਚਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਮੂਰਖ ॥

ਲੱਲੂ, ਪੜ—ਦੱਖ, ਵਲ, ਢੰਗ, ਵਸੀਲਾ, ਤਿਆਰੀ, ਵਹਿਮ ॥

ਲੱਲੋ, ਪੜ—ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਜੋ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਤੀਆਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੀਂਹ ਵੱਸੇ ॥

ਲਲਕ, ਸੜ—ਦੀਵਾਨਾ, ਬੜੀ ਵਾਹ, ਜੱਮ, ਭਾਰਾ ਅਸਰ ॥

ਲਲਕਾਰ, ਸੜ—ਪੁਕਾਰ, ਬੁਲਾਰਾ, ਚੀਕ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼, ਦਾਹਾ ॥

ਲਲਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਉੱਚੀ ਚੋਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ ਲੜਾਈ ਮੰਗਣਾ ॥

ਲਲਕਾਰਾ, ਵੜ—‘ਲਲਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਲਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿੜ—ਲੋਭ ਕਰਨਾ, ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਚ ਹ ਰੱਖਣੀ ॥

ਲਲਤ, ਪੜ—‘ਲੱਕ ਰਾਗ’ ॥
ਵਿੜ—ਮਨਹਰ ॥

ਲਲਤਾ, ਸੜ—ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ, ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ‘ਲੱਕ ਸਖੀ’ ॥

ਲੱਲਾ, ਪੜ—‘ਲ’ ਅਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ॥

ਲਲਾਉਤੀ, ਸੜ—ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਪੱਥੀ ॥

ਲੜਕ ਬੁੱਧ

ਲਲਾਟ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ, ਮਸਤਕ, ਪਰਾਲਬਤ ।

ਲਲਾਮ } ਸ:—ਆਮ ਬਿਕਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੰਨੀ
 ਲਲਾਮੀ } ਏ ਕੇ ਸਬ ਚੋਂ ਵਧ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
 ਚੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਦੋਣੀ,
 ਕਰਨੀ) ॥

ਲਲਾਮੀ, ਸ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਜਾਂ
ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ਼) ॥ਲਲਾਮੀਆ, ਪੁ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦ
ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਲਲਾਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਲਲਾਰਨ, ਸ: } ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੋਗਣ ਦਾ ਕੰਮ
 ਲਲਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਲਲਿਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥
ਵਿ:—ਸੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ ॥

ਲਲੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਖੁਸਰਾ ॥

ਲਲੇਟ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਹਸ ਕੇ ਟਾਡ ਵਿੱਚ
 ਲਲੇਟਣਾ } ਵੱਟ ਪੈਣੇ ॥

ਲਲੇਰ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ ਦਾ ਖਾਲੀ ਛਿਲਕਾ, ਨਰੇਲ
ਦੇ ਛਿਲਕੇ ਦਾ ਹੁੱਕਾ ॥ਲਲੇਰੀ, ਸ:—ਲਲੇਰ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ਜਾਂ ਉਸ
ਦਾ ਕਟੋਰੇ ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ ॥ਲਲੋ ਪੱਤੋ, ਸ:—ਮੁਸਾਮਦ, ਬਹਾਨਾ, ਵਰੋਬ,
ਬੁਠੀਆਂ ਗਲਾਂ (ਕਰਨਾਂ) ॥

ਲਵਰਣ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਬੁਠ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਲਵਰਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਬੁਠਾ, ਚੋਲੀਮਾਣ,
ਵਰੋਬੀ ॥ਲਵਾ, ਪੁ: ਸ:—ਪੜਦਾ, ਫਿੱਕ ਪੈਣੀ ॥
ਵਿ:—ਤਾਜਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥ਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਕਰਜਾਈ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਸ਼ੂ ਲੈ
ਲੇਣਾ ॥ਲਵਾਹਕ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧੀ, ਸਾਂਝੀ, ਹਿੱਸੇ
ਦਾਰ ॥

ਲਵਰਾ (ਰੀ), ਪੁ: ਸ:—'ਲਬੇਰਾ (ਰੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਲੜ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ 'ਚੰਨੇ' ਦਾ ਸਿਰਾ, ਪਲਾ,
ਕੰਨੀ ॥ਲੜ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਣ ਲੈਣੀ, ਆਸਰਾ
ਬਨਾਉਣਾ ॥ਲੜ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਮਰ ਦਾ (ਕਿਸੇ ਮਰਦ
ਨਾਲ) ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ, ਆਸਰੇ ਜਾਂ ਸਹਾਰੇ
ਹੋਣਾ ॥ਲੜ੍ਹ, ਸ:—ਉੱਠ ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਬੁਰ, ਗੁੱਝੇ
ਹੋਏ ਆਟੇ ਦੀ ਲੋੜ ॥

ਲੜਕਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਛੁਟੀ
 ਲੜਕ ਵਾਈ, ਸ: } ਉਮਰ ॥

ਲੜਕ ਬੁੱਧ, ਸ:—ਲੜਕਿਆਂ ਜੇਹੀ ਬੁੱਧ, ਬੇ
ਸਮਝੀ ॥ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੜਕਿਆਂ ਜੇਹੀ ਬੁੱਧ ਹੈ,
ਬੌੜੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ॥

ਲੜਕਾ

ਲੜਕਾ, ਪੁ:—ਮੰਗ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਰਦ,
ਪੁੱਤ, ਨੌਵਾ ॥

ਲੜਕੇ ਬਾਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ) ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਉਲਾਟ,
ਵੇਬਰ ॥

ਲੜਕੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ
ਭੀਮਤ, ਧੀ ॥

ਲੜਕੁਆਈ, ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ॥

ਲੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਧ ਥਰਨਾ, ਖਹਿਣਾ, ਝਗ-
ੜਨਾ, ਬਹਿਸਨਾ, ਝੀਗਣਾ ॥

ਲੜਵ (ਰਾ), ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਲੀਰ, ਰਾਕੀ
ਮਾਸ ਦੀ ਬੋਰੀ ॥

ਲੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਧ ਝਗੜਾ ਸੀ ਬਾਹਸ
ਕਰਾਉਣਾ, ਝੀਗ ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਲੜਾਈ, ਸ:—ਜੁੱਧ, ਸੰਗ, ਝਗੜਾ, ਬਹਿਸ,
ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਲੜਣੀ) ॥

ਲੜਾਈ ਖਰੀਦਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪ
ਲੜਾਈ ਮੁੱਲ ਲੈਣੀ } ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ
ਵਸਾਉਣਾ ॥

ਲੜਾਈ ਦਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੜਾਈ ਪਾਵੇ,
ਲੜਾਈ ਦਾ ਥਾਂ ॥

ਲੜਾਈ ਭੜਾਈ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ ॥

ਲੜਾਕ (ਕਾ), ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਜਾਂ
ਲੜਾਕੀ, ਸ: } ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਦੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਲੜੀ, ਸ:—ਪਰੋਏ ਹੋਏ ਮਣਕੇ, ਕੰਠੀ, ਮਾਲਾ,
ਤੰਦ, ਵੱਗੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਸਖ ॥

ਲਾਇਕ ਮੰਦ (ਵੰਦ)

ਲੜੀ ਲੜੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ ਰਾਹੁਣਾ,
ਲੜਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਲਾ, ਸ:—ਮੋਟਾ ਲੰਮਾ ਖੂਹ ਦਾ ਰੱਸਾ ਜੋ ਬਲਦ
ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ, ਲਾਮ ॥

ਲਾਂ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਅਸਥਾਬ ਨੌਕਰ
ਆਇਕ ॥

ਲਾਉ, ਪੁ:—ਨਹੱਕੀ ਗੱਲ, ਝੂਠਾ ਦਾਵਾ, ਉਜਾ
ਨਿਕੰਮ ਦੋਸ ॥

ਲਾਉ ਪਾਉ, ਪੁ:—ਲੋਹਣੇ ਦੇਣੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ
ਬਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੇ ॥

ਲਾਉ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—'ਲਾਂ ਲਸਕਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਉ, ਸ:—ਲਮਾ ਰੱਸਾ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਢੇਰਿਆਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਲਾਉਣ, ਪੁ:—'ਲੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਮੇਲਣਾ
ਗੱਢਣਾ, ਥਾਪਣਾ, ਬੋਣਾ, ਰੇਖਣਾ, ਧਰਨਾ,
ਜੁੱਮੇ ਕਰਨਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ, ਕਰ-
ਵਣਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਦੇਸ ਦੇਣਾ, ਖਰਚਣਾ
ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ, ਪੁੜ ਦੀ ਕੁੜ-
ਮਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਲਾਉਲਾ, ਪੁ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਅਭਲਾਖਾ,
ਲਾਲਚ ॥

ਲਾਇਕ, ਵਿ:—ਕਰ ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਜਗ, ਮੁਨਾਸਬ, ਠੀਕ, ਗੁਣੀ ॥

ਲਾਇਕ ਮੰਦ (ਵੰਦ), ਵਿ:—ਗੁਣੀ, ਮਾਨੀ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਇਕੀ

ਲਾਇਕੀ, ਸਮ—ਗੁਣ, ਲਾਇਕ ਹੋਣਾ, ਚੰਗੇ
ਕੰਮ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ॥

ਲਾਇਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਸ਼ਮੀ ਚਾਦਰ ਜਾਂ ਦੁਪੱਟਾ,

ਲਾਇਕੀ } 'ਇਲਾਕੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਇਕੀ ਦਾਨਾ }

ਲਾਇਕੇਰੀ, ਸਮ—ਕਿਸੇ ਦੀ ਭਾਰ, ਜਿਸ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੰਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਲਾਇਕੇਰੀਅਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇ ਲਾਇਕੇਰੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਇਕਾ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਤਾਜ਼ਾ, ਨਰਮ, ਹੜਾ,
ਸੌਜਰ ॥

ਲਾਈ, ਪੁ: ਸਮ—ਪੇਸ਼, ਬਗ਼ਤ ਨਿਬੰਧਣ ਵਾਲਾ,
ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ॥

ਲਾਈ ਲੋਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਿਨਾ ਸੌਚੇ ਦੂਰੇ ਦਾ
ਕਿਹਾ ਮੰਨੇ ॥

ਲਾਈਟ ਰੋਸ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ
ਮੁਨਾਰਾ ॥

ਲਾਸ, ਸਮ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਰੱਸਾ, ਥੱਲਾ ਦੀ ਧਾਰੀ,
ਦੂਰ ਦੇ ਮੀਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ, ਬੰਤ ਆਇਕ
ਦੀ ਮਾਰ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸੜਨ
ਦਾ ਦਾਗ, ਚਟਾਕ, ਲੱਥ ॥

ਲਾਸ਼, ਸਮ—ਲਥ, ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਸਰੀਰ ॥

ਲਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਤੇਲ ਲਾਉਣਾ (ਵਿਚ
ਉੱਤੇ), ਸੜਨ ਦਾ ਦਾਗ ਲਾਉਣਾ (ਪਿੱਛੇ
ਕਪੜੇ ਰੱਖੀ ਤੇ) ॥

ਲਾਹੈਲ

ਲਾਹ, ਪੁ:—ਵਾਇਦਾ, ਲਾਭ, ਠਹਾ, ਇਕ
ਪਤਲਾ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਲਾਹ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਪੱਟੀ ਹੋਣੀ
ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਬਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ ॥

ਲਾਹ ਸਿੱਟਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਹਣਾ ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹ ਦੇਣਾ }

ਲਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਆਪਣਾ
ਨਫਾ ਕੱਢਣਾ ॥

ਲਾਹ ਵੈਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਹ ਜਾਂ ਕੱਢਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਹਣ } ਪੁ: ਸਮ—ਸ਼ਰਾਬ ਆਇਕ ਦੇ
ਲਾਹਨ } ਥੱਲੀ ਦੀ ਖੇਲ ॥

ਲਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਵੇ ਰੱਖਣਾ, ਉਤਾਰਨਾ,
ਲਾਹਣਾ } ਕੱਢੇ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਲਾਹਾ } 'ਲਾਹ' 'ਲਾਹ ਵੈਦ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹ ਵੈਦ }

ਲਾਹਾਸਲ, ਵਿ:—ਨਿਰਫਲ, ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ
ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ॥

ਲਾਹੁ, ਪੁ:—ਲਾਹ ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਹੂ ਛੱਟਾ, ਪੁ:—ਓਪਰਾ, ਗੁਆਰ, ਛਾਢਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਲਾਹੌਰ } 'ਲਹੌਰ' 'ਲਹੌਰੀ' 'ਲਹਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹੌਰੀ }
ਲਾਹੌਲ }

ਲਾਕੜਾ ਕਾਕੜਾ

ਲਾਕੜਾ ਕਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਖਿੱਤ੍ਰੇ ਦਾ ਖਿੱਕ ਰੰਗ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਤਲਾ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਵਾਲੇ
ਵਿਰਲੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

ਲਾਕਾ, ਪੁ:—'ਅਲਾਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ,
ਲੱਖ ॥

ਲਾਖੜਾ, ਪੁ:—ਲਾਖ ਨਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਲਾਲ ਕੀਤਾ
ਹੋਯਾ ਉੱਠ ਦਾ ਸੂਟਾ।

ਲਾਖੋਂ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਕਾਲਾ (ਲੀ) ਵੇਖੋ ਜਾਂ ਗਉਂ,
ਲਾਖੀ, ਸ: } ਗੁੱਡਾ ਲਾਲ (ਦੁੱਪਟਾ), ਲਾਖ ਦੇ
ਰੰਗ ਦਾ, ਭੁਰਾ ॥

ਲਾਗ, ਸ:—ਲਗਾਉ, ਮੇਲ, ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਖੁਰਾ ਅਸਰ, ਟਾਕਰਾ, ਵੈਰ, ਸਾਂਝ,
ਪਿਆਰ, ਪਗਏ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ ਦਾ
ਨੇਹੁੰ।

ਪੁ:—ਲੱਗੀਆਂ ਦਾ ਬੰਧਾਨ, ਖੁਰਾ ਰੰਗ ਜਾਂ
ਸ਼ੈ ਜੋ ਰੰਗੇ ਰੰਗ ਜਾਂ ਸ਼ੈ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ
ਦਾਗ।

ਅਵ:—ਪਾਸ, ਨੇੜੇ ॥

ਲਾਗ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ, ਖਾਰ, ਦੁਸ-
ਮਣੀ ॥

ਲਾਗ ਝੁਕ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ ਦੇ ਜਿਸ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿੱਚ ਅਵਸਰ ਆਪਣੀ ਗਇ ਲਿਖਦੇ
ਹਨ ॥

ਲਾਗ ਮਾਰ, ਸ:—ਲੱਗੀਆਂ ਦਾ ਲਾਗ ਮਾਰ
ਲੈਣਾ ॥

ਲਾਗੜ

ਲਾਗ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਗੀਆਂ ਦਾ ਲਾਗ
ਮਾਰ ਲਏ।

ਲਾਗ ਲਪੇਟ, ਸ:—ਪੱਖ ਪਾਤ, ਰਈ, ਤਰਵਦਾਰੀ,
ਫਲ ਵਲ ॥

ਲਾਗ ਲਬੇੜ, ਪੁ:, ਸ:—ਰਹਿਦ ਖੁੰਹਦ, ਜੋ
ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਰਹੇ।

ਲਾਗ ਲਾਗ, ਅਵ:—ਨਾਲ ਨਾਲ, ਲੱਗੇ ॥

ਬੇ ਲਾਗ } ਵਿ:, ਕੁਝ, 'ਵ:—ਅਲੱਗ, ਨਿਰਪੱਖ,
ਬੇ ਲਾਗੋ } ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਨਖਾਲਸ, ਤਾਜਾ,
ਸੱਚਾ। ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇ ॥

ਲੱਗਣ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗ ਜਾਂ
ਬੰਧਾਨ ਲਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਨਾਇਲ ਬੀਉਰੀ
ਚੁਹੜੀ ਆਦਿਕ ॥

ਲਾਗਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਜੋ ਖਰਚ ਹੋਵੇ,
ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ (ਬੈਠਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਲੱਗਰ, ਸ:—ਗੁੱਥ ਦੀ ਝਾਲੀ, ਨਰਮ ਵਹਿਣੀ ॥

ਲਾਂਗਰੀ } ਪੁ:—ਲੱਗਰ ਵਿੱਚ ਰੱਟੀ ਪਕਾ-
ਲਾਂਗਰੀਆ } ਓਣਵਾਲਾ, ਦਸੇਈਆ ॥

ਲਾਗੜ, ਵਿ:—ਨਾਲ ਲਗਦਾ, ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਲਾਗੇ
ਦਾ ॥

ਲੱਗੜ ਛਾਗੜ, ਪੁ:—ਦੂਰ ਦੇ ਸਾਕ ॥

ਲਾਰੜ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ ਸੁਈ ਹੋਈ (ਗਉ ਮਹਿੰ),
ਛੋਟੇ ਦੀ ਪਾਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ
(ਘੋਉ ਝੋਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਾਂਗੜ

ਲਾਂਗੜ, ਸ:—ਤੀਸਰੇ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਲੜ, ਘੱਗਰੀ ਉਤਾਰ ਅੰਗੂਰੀ ਹੋਈ, ਤੇੜ ਦਾ ਸਾਢਾ ਜਾ ਲੰਗੋਟੀ ।

ਲਾਂਗਾ } ੧:—ਜੋ ਲਾਂਗੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ ।
ਲਾਂਗਾ } ੨:—ਪਾਸ ਹੋਣਾ ।

ਲਾਂਗੋ, ਪੁ:—ਖਿੰਗਾ 'ਫੇਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਖਿੱਠ ਦਾ ਪੱਕਾ, ਖਰਚ ।

ਲਾਂਗਾ, ੧:—ਪਾਸ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ।
੨:—ਪਾਸ ਹੋਣਾ ।

ਲਾਂਗਾ ਵੇਰ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਕਤਾਰ, ਪਾਲ (ਲਾਉਣੀ) ।

ਲਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਵੇਰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਕੇ ਲਾਂਗ ਜਾ ਬੰਧਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ (ਬਾਹਮਣ ਨਾਈ ਆਦਿਕ) ।

ਲਾਂਗੀ ਜੋਗੀ, ਪੁ:—ਲਾਂਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਮੀਣੇ ।

ਲਾਂਗੀ, ਸ:—ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਦਹਿਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਜੋ ਵੱਕਰੀਆਂ ਥੋੜੀਂ ਲਈ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ।

ਲਾਂਗੂ, ਪੁ:—ਲਾਂਗ, ਲਾਂਗੀਆ ਦਾ ਬੰਧਾਨ ।

ਲਾਂਗੂ } ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਗਰ ਲੰਗੀ,
ਲਾਂਗੂ } ਗਾਹਕ, ਮਿਸ਼, ਵੈਰੀ ।

ਲਾਂਗੇ ਅਵ:—ਨਾਝ, ਨੰਗੇ, ਪਾਸ ਹੋ, ਕਲ ਹੀ ।

ਲਾਂਘ, ੨:—'ਉਲਾਂਘ' ਵੇਖੋ ।

ਲਾਂਘਾ, ਸ:—ਲੰਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ, ਲੰਘਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੀੜ ।

ਲਾਂਜੀ

ਲਾਂਘਾ ਲੰਘਾਉਣਾ, ੧:—ਸਮਾ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੇ ਤਰਾਂ ਨਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ।

ਲਾਂਜਾ } ੧:—ਲੰਮੀ ਕਾਦਰ, ਲਲ ਰੋਸ਼ਮੀ
ਲਾਂਜਾ } ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ ਖਸ ।

ਲਾਂਜੀ, ਸ:—'ਲਲਾਂਜੀ' ਵੇਖੋ ।

ਲਾਂਜ, ਸ:—ਲਰਜ, ਲੰਜਆ, ਪੜ, ਹਯਾ, ਅਰ ਨਰ ਦਰੀ ।

ਲਾਂਜ ਰੇਖਣੀ, ੧:—ਪੜ ਖਰਾਉਣੀ, ਸਰਸ ਰਹਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ।

ਲਾਂਜ ਮਾਣ } ੧:—ਹਯਾ ਵਾਲਾ, ਸਰਸੰਦਾ,
ਲਾਂਜ ਵੇਰ } ਬੇ ਇਸਤ ।
ਲਾਂਜ ਵਾਨ }

ਲਾਂਜਵੰਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਲਾਂਜੀਏ ਤਾਂ ਮੁਰਬਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਰਸ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀ ।

ਲਾਂਜ ਵਰਦ, ਪੁ:—ਸਥਾਨ ਰੀਗ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ।

ਲਾਂਜ ਵਰਦੀ, ੧:—ਲਾਂਜਵਰਦ ਦੇ ਰੀਗ ਦਾ, ਸਥਾਨ ।

ਲਾਂਜ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਦੀ ਪੂਛ, ਕੱਕਰ ਜਾਂ ਸਲਾਏ ਕਰਕ ਜੋ ਅਨਾਜ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਹੋਵੇ, ਬੁਲ ਸਣ ਦਾ ਦਾਗ ।

ਲਾਂਜਮ, ੧:—ਸਰਮਿਦਾ, ਪੱਛੋਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਲਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪੂਛ ਵਾਲਾ ਮੋਰ ।

ਲਾਂਝਾ

ਲਾਂਝਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕੰਧਾ, ਬਖੋੜਾ, ਬਿਘਨ,
ਚੋਕ ॥

ਲਾਂਝਾ ਲਟਾਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਫਿਕਰ,
ਚਿੰਤਾ, ਪਰਵਾਹ ॥

ਲਾਟ, ਸ:—(ਲਾਟਾਂ ਬਹੁ: ਬ:)—ਇੱਕ ਮਾਸ
ਖਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ, ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਚਾਨਣ।
ਬਲੇ ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ ਸੋਰਾ, ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ
ਜਿੰਨੀ ਤੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਮਾਲਕ ॥

ਛੋਟਾ ਲਾਟ } ਪੁ: ਸੂਬੇ ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ } ਹਾਕਮ ॥

ਜੰਗੀ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਸਾਰੀਆਂ ਵੰਜਾਂ ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ॥

ਟੁੰਡਾ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਟੁੰਡਾ ਆਦਮੀ (ਹੱਸੇ ਦਾ
ਬਰਨ) ॥

ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ } ਪੁ:—ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ (ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ)
ਵੱਡਾ ਲਾਟ } ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਲਾਟ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਨਿਵਾਰ ਅਤੇ ਕੇ ਫਿਕਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਟ ਪਾਦਰੀ, ਪੁ:—ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਦਰੀ ॥

ਲਾਟਾਂ ਬਾਲੀ } ਸ:—ਜਮਾਲਾ ਮੁਖੀ ਦੇਵੀ ॥
ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ }

ਲਾਟਰੀ, ਸ:—ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਚਾਹੀਂ ਵੰਡ ਵੰਡ
(ਪਾਉਣੀ, ਪੈਲੀ) ਗੁਣੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਲਾਟ, ਪੁ:—ਅਮਿਤ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਖੜੋਣਾ ॥

ਲਾਨਤ ਖਰਾ (ਰੀ)

ਲੌਠਾ, ਵਿ:—ਵੱਧਾ ਲੰਮਾ ਜੁਆਣਾ ॥

ਲੌਠੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਲਕੜੀ, ਸੋਟਾ, ਭਾਂਗ ॥

ਲੌਠੀ ਸੋਟਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਲੌਠੀਆਂ
ਲਾਨਮ ਲੌਠੀ } ਮਾਰਨਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਡ } ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ
ਲਾਡੁ } ਜੋ ਅੱਤ ਮੌਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਡ ਲਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਕਰਨ ਦੇਣਾ, ਬਾਲ ਨਾਲ ਬੋਝਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਲਾਡਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
ਲਾਡੁਲਾ, ਪੁ: } ਪਿ ਰਾ (ਰੀ), ਅਛੀਦਾ (ਦੀ),
ਲਾਡਲੀ, ਸ: }

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਲਾਡਲਾ, ਵਿ:—ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ
ਲਾਡ ਕਰਕੇ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬਾਲਕ,
ਅਬਰਾ, ਸੌਖ ॥

ਲਾਡੋ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੀ ਨਾਲ ਲਾਡ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਣਤ } ਸ:—ਫਿਟਕਾਰ, ਪਿਰਕਾਰ,
ਲਾਣਤਾਣ } ਬਿੜਕ, ਸਰਾਪ ॥

ਲਾਣਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਦੁਰ
ਲਾਣਤ ਛੇਜਣਾ } ਰਹਿਣਾ ॥

ਲਾਣਤ ਖੇਰਾ (ਰੀ) ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਣਤ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਣਰਣ

ਲਾਣਰਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਣਰ ਜਾਂ ਵਿਟ-
ਲਾਣਰੀ, ਪ: } ਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਭੈੜਾ (ਕੀ) ॥
ਲਾਣਰੀਆ, ਪ:

ਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਸਾਣ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ, ਕਈ ਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਟੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਆਮ ਲੋਕ ॥

ਬੁੱਧੁ ਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਆਮ ਆਦਮੀ ਜੋ ਮੁਰਖ ਹੋਣ ॥

ਲਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਸੱਜੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਲਾਣੀ ਪੇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਕੋਲਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਹਰਲ ਬੂਟਾ ॥

ਲਾਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਮੰਦ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਥਾਣ ॥

ਲਾਦ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਲਵਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਰ, ਭੇਜਾ ॥

ਲਾ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਜ਼ਰੋਰਤ, ਦਾਵਾ ਜ਼ਰੋਰਤ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਲਾਈ, ਵਿ:—ਭਾਰ ਲੱਦ ਕ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਲੱਦਣ ਦੇ ਕਮ ਆਵੇ ॥

ਲਾਉ, ਵਿ:—ਲੱਦਣ ਵਾਲਾ (ਪਸ), ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਲੱਦਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਧ, ਸ:—ਖੁਰ ਖੋਜ, ਪਤਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ, ਖਬਰ, ਲਹੂ, ਵੋਲ ਭਾਲ ॥

ਲਾਧਾ, ਵਿ:—ਲੱਭਿਆ ਹੋਇਆ, ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ, ॥

ਲਾਭ

ਲਾਨਤ } 'ਲਾਨਤ' 'ਲਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਨਾਂ }

ਲਾਪਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੋਸ ਦਾਰ ਖੁਰਾਕ, ਕੜੀ ਆਦਿਕ ॥

ਲਾਲ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਵਰ, ਝੂਠੀ ਆਕਸ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਲਾਬੂ, ਪੁ:—'ਲੰਬੂ', ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਲਾਭ, ਪੁ:—ਲਾਹਾ, ਫੇਦਾ, ਨਸ਼ਾ, ਜੋ, ਕੁਝ ਮਿਲੇ ॥

ਲਾਭ ਦਾਇਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਜਾਂ ਫੇਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਭ, ਪੁ: ਸ:—ਪਾਸਾਂ, ਕੰਢਾ, ਕਿਨਾਰਾ ॥
ਵਿ:—ਅਲਗ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਲਾਭ ਛਾਂਡ, ਆ:—ਲਾਗੇ, ਨੇੜੇ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੁਵੇਰੇ ॥

ਲਾਭ ਲਾਭ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਕੇ, ਅੰਤ ॥

ਲਾਭੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਲਾਮ, ਸ:—ਹੱਜ, ਦਾ ਕੋਠ, ਲੜਾਈ, ਲੰਬਾਈ ਕਤਾਰ, ਇੱਕ ਹਰਫ (ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਲਾਮਾ } ਪ:—ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ (ਬੁੱਧ
ਲਾਮਾ ਗੁਰੂ } ਮਤ ਦਾ) ॥

ਲਾਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਕਤਾਰ, ਵਹੀਰ ॥

ਲਾਰਨੀ

ਲਾਰਨੀ, ਸ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਜੋ ਕ੍ਰੋਧ ਆ ਜਾਵੇ,
ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਜੋਸ਼ ।

ਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ ਅਕਰਾਰ, (ਲਾਰੇ ਦੇਣਾ),
ਥਕਾਰ, ਪਾਲ ।

ਲਾਰੇ ਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਰੇ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਝੂਠਾ
ਕਰਾਰ ਕਰੇ ॥

ਲਾਲ, ਵਿ:—ਸੁਰਖ, ਹੱਤਾ, ਸੁੱਜਾ ਹੱਥਾ, ਗੁੱਸੇ
ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੱਥਾ, ਪਿਆਰਾ, ਲਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਪੁਰ੍ਹਾ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਰਚਨ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ,
ਪਿਆਰੀ ਸ਼ੈ ॥

ਸ:—ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਬੁੱਕ (ਲਾਲੀ), ਰਗੜ
ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜਾ ਦੇ ਵਿਚ-
ਕਾਰਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਲਾਲ ਰੋਣਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ,
ਜਿੱਤਣ ਲੱਗਣਾ, ਸਸਤ ਹੋਣਾ, ਚੱਲਣ
ਚੰਗੇ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ਜਿਸ
ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਲਾਲ ਕੁੜਤੀ, ਸ:—ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਗੋਰਿਆ
ਦਾ ਢੇਰਾ ॥

ਲਾਲ ਰੁਲਾਲ, ਵਿ:—ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਲ ਚਮਣ, ਪੁ: } ਸੂਟੀਆ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥
ਲਾਲ ਚਿੜ੍ਹਾ, ਪੁ: }

ਲਾਲ ਝੁੱਕੜ, ਪੁ:—ਜੋ ਮੁਰਖ ਹੋ ਕੇ ਸਿਆਲਾ
ਬਣੇ ॥

ਲਾਲੀ ਰਹਿਣੀ

ਲਾਲ ਬੋਗ, ਪੁ:—ਚੁੜਿਆ ਦਾ ਗਾਰੂ ॥

ਲਾਲਣ ਕੇ ਲਾਲ, ਵਿਸਮਧ:—ਸੁਖੀ ਰਹੇ
ਪਿਆਰੇ ॥

ਲਾਲਸਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਅਭਲਾਖਾ ॥

ਲਾਲਚ, ਪੁ:—ਲੋਭ, ਹਿਰਸ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਲੋਲ ਦਾ
ਇਛਾ, ਭਿੱਤੀ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਲਾਲਚਣ, ਸ: } ਜੋ ਲਾਲਚ ਕਰੇ ॥
ਲਾਲਚੀ, ਪੁ: }

ਲਾਲਟੈਣ, ਸ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦੀ
ਲੰਪ ॥

ਲਾਲਜੀ, ਸ:—ਲਾਲ ਮਣਕਾ, ਛੋਕ ਵਾਲ
ਲਾਲ ਰਚਣ ॥

ਲਾਲਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਖੜ੍ਹੀ, ਪੇਉ,
ਵੱਡਾ ਭਰਾ ॥

ਲਾਲਾ ਜੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਅਦਰ ਦਾ ਬਰਨ, ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਲਾਲੀ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਭਾਈਆ, ਪੇਉ ਵਰਗਾ ਵੱਡਾ
ਸਾਕ ॥

ਲਾਲੀ, ਸ:—ਲਾਲਾ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ,
ਘਰਵਾਲੀ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਲਾਲੀ, ਸ:—ਸੁਰਖੀ, ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਸੱਭਾ,
ਜਸ, ਮਾਨ ॥

ਲਾਲੀ ਰਹਿਣੀ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖਰੂ
ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਵਾ

ਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਲੈਕੇ ਜੋ ਵੱਖਰੀ ਕਰ, ਜ
ਲਾਵੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਲਾਵਾ ਲੁਝਾ, ਪੁ:—ਗੱਪੀ, ਬਕਵਾਸੀ, ਵਸਾਈ ॥

ਲਾਵਾ, ਸ: (ਬਹੁਤ) ਵਿਆਹ ਵੱਲ ਵਰ ਅਤੇ
ਕੰਨਿਆਂ ਜੋ ਫੇਰੇ ਲੈਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ
ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ॥

ਵਿ:—ਅੰਗ ਹੀਨਾ, ਕਾਨਾ (ਅੱਖੋਂ ਲਾਵਾ) ।

ਲਾਵੀ, ਸ:—ਵੱਖਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼੍ਹਰ ਦੀ
ਦਾਹਾੜੀ, ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਲੈਕੇ ਵੱਖਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਗੱਮਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਵੇ,
ਸਹੁਣਾ ਗਭਰੂ ॥

ਲਾਵੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਜਿਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਹੋਵੇ ।

ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਜਾਣਾ ਤੇ
ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਲਿਆਕਤ, ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਸਲ, ਸਮਰਥ, ਹੁਨਰ
ਕਾਬਲੀਤ ॥

ਲਿਸਟ, ਸ:—ਵਰਿਸਤ, ਨੀਵਾ ਦਾ ਚੱਠ

ਲਿੱਸਾ (ਲਿਸੇਰੀ) ਪੁ: } ਦੁਬਲਾ ਲੀ), ਪਤਲਾ
ਲਿੱਸੀ (ਲਿਸੇਰੀ) ਸ: } (ਲੀ), ਕਮਜ਼ੋਰ
ਸਸਤ, ਗਰੀਬ ॥

ਲਿਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ: ਫਰ ਜਾਣਾ, ਦੁੱਧ ਨਾਲ
ਲਿਹਣਾ } ਰੰਜ ਜਾਣਾ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ) ।

ਲਿਖਣ } ਸ:—ਜਿਸ ਦੀਜ ਨਾਲ ਲਿਖੀਦਾ
ਹੈ, ਕਲਮ ॥

ਲਿਖਾਵਟ

ਲਿਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਅੱਖਰ ਪਾਉਣੇ, ਮੂਰਤ ਖਿਚਣੀ, ਵਹੀ
ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਨਕਲ ਉਤਾਰਨੀ ॥
ਪੁ:—ਲਿਖਾਈ ॥

ਲਿਖੇ ਮੂਸਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਖੁਦਾ, ਬੁਰੀ ਲਿਖਾਈ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ॥

ਲਿਖਤ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ,
ਕਥਾਰ ਨਾਮ ॥

ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਤ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਲਿ-
ਖਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਖਤਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਤ ਉੱਤੇ
ਸਹੀਆਂ ਪਾ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਲਿਖਤਮ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ (ਚਿੱਠੀ)
ਆਪਣੇ ਨਾਉਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 'ਲਿਖਤਮ'
ਲਖਦਾ ਹੈ ॥

ਲਿਖਵੇਂਯ, ਪੁ:—ਲਿਖਣਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਲਿਖਾਉਣ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਲਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲਿਖਾਈ, ਸ:—ਲਿਖਾਣ ਦਾ ਕਮ, ਵਗ ਆ
ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਲਿਖਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਲਿਖਾਰੀ (ਹੁ) ਪੁ: } ਕਰੇ ।

ਲਿਖਾਵਟ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖਤ ॥

ਲਿਖੋਟਾ

ਲਿਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਲਿਖਤ, ਲਿਖਤੀ ਦੇ ਅਸ
ਲਿਖੋਟੀ, ਸ: } ਸਾਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ
ਦੇ ਮ: } ਚੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲ ਬੁਣੇ ਕੱਢਣ
ਦੇ ਮ: }

ਲਿਖੋਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਾਉਣ, ਲਿਖਾਈ ॥

ਲਿਗ } ਪੁ:—ਅੰਗ, ਮਰਦ ਦੀ ਇਸ਼ੀ, 'ਲਸ' ਤੋਂ
ਲਿਗ } ਪੁਰਖ ਦਾ ਭੇਦ ॥

ਲਿਘ, ਸ:—ਨਰਮ ਛਾਲੀ, ਛੁੰਬਲੀ ॥

ਲਿੱਚ ਗਿੱਚੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:) ਬਹਾਨੇ,
ਢਲ, ਰੋਬ, ਲੁਕਾਉ (ਖਾਣੀਆਂ, ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ) ॥

ਲਿਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਪੈਣਾ, ਮਿਟੀ ਵਿੱਚ
ਗੁਲਣਾ, ਅਧੀਲ ਹੋਣਾ ॥

ਲਿਟਦੇਚਰ, ਪੁ:—ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ, ਪੁਸ-
ਤਕ, ਕਿਤਾਬਾਂ ॥

ਲਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਲਿੱਛ } ਸ:—'ਲਿੱਟ' ਵੇਖੋ।
ਲਿੱਛੁ }

ਲਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਤੁੰਡਾ ਦੋਸਤ ਜੁੱਤੀ ਦਾ
ਪੈਂਲਾ ਛਿੱਤਰ ॥

ਲਿਤਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਿਤਾੜਣਾ' ਵੇਖੋ।

ਲਿਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਬੜਣਾ, ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਬੜਣਾ ਪਿਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਲਿਬੜ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਬ

ਲਿਬੋਰਾੜੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦਾ ਛਾਪਾ ॥

ਲਿੱਦ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਹੱਥੀ ਆਇਕ ਦਾ ਮਲਾ ॥
ਲਿੱਦੁ } ਵਿ:—ਕਮੀਲ ਪੁੱਛਾ ॥

ਲਿੱਦ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਾਕਲੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਲਿੱਦ ਕਰ ਦੇਣੀ } ਕਰਨ 'ਚਿੰਮ' ਹਾਰਨੀ ॥

ਲਿਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਵਿਆਂ ਤੱਕ ਭਰਨਾ ॥

ਲਿਪਟਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਬੜਣਾ, ਨਾਸ ਲਗ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮੋੜਣ, ਨਾਲ ਲੁਆ
ਉਣਾ ॥

ਲਿਪੱਟਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਗੋਹਾ ਆਇਕ ਮਲਣਾ,
ਪੈਂਦਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਲਿਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਿਪਵਾਈ, ਸ:—'ਲੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ' ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲਿੱਪੜੀ, ਸ:—ਪਗੜੀ (ਨਿੱਦਾ ਵਾਚਕ).
ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਪਤ ॥

ਲਿਪਾਉਣਾ } 'ਲਿਪਵਾਉਣਾ' 'ਲਿਪਵਾਈ'
ਲਿਪਾਈ } ਵੇਖੋ ॥

ਲਿੱਫ, ਸ:—ਵਿੱਭ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਗ, ਤਿਲੀ ਦਾ
ਦਧਾਉ ॥

ਲਿਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਿਫਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਿਥ, ਸ:—ਝੁੱਠਾ ਦੱਸ, ਨਿਦਾਨਾ, ਕਲੀਕ ॥

ਲਿੰਬਣਾ

ਲੀਕਣਾ

ਲਿੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਿੱਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਿੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਲੱਗ ਜਾਣੀ,
ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿੰਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੱਕੜ ਆਦਿਕ ਲਾ
ਏਣਾ, ਭਰ ਦੇਣਾ ॥

ਲਿੰਬਾ, ਵ:—ਨਰਮ, ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦਾ ਗੁਣ ਸਕਰ ॥

ਲਿੰਬਾਉਣਾ } 'ਲਿਪਵਾਉਣਾ' ਲਿਪਵਾਈ ਵੇਖੋ ।
ਲਿੰਬਾਈ }

ਲਿੰਬਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਪਣਾ, ਲਿੰਬੜਣਾ,
ਭਰਨਾ ॥

ਲਿੰਬਾ, ਪੁ:—ਹੇਠਲਾ ਥੱਲਾ ॥

ਲਿੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਮਲ ਦੇਣੀ,
ਭਰਨਾ, ਲਿੰਬੜਾਉਣਾ ॥

ਲਿੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਲਿੱਪਣਾ' 'ਲਿਪਵਾਉਣਾ'
ਲਿੰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਵੇਖੋ ।

ਲਿੰਮਿਟਣਾ, ਵ:—ਜਿਸ (ਕੰਪਣੀ) ਦੀ ਜਿਸ
ਵਾਹੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋਵੇ ॥

ਲਿਲਾ } ਸ:—ਕਚਾ ਬੇਰ ॥
ਲਿਲਾ }

ਲਿਲਾ ਲਿਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖ ਜਾਂ
ਲਿਖ ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲਿਲਾਰਣਾ, ਸ: } 'ਲਲਾਰਣਾ' 'ਲਲਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਲਾਰੀ, ਪੁ: }

ਲਿਵਾ, ਸ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਮਹੱਬਤ, ਲਗਨ (ਲੱਗਣੀ
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲਿਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਲੇਣ ਵਾਲਾ, ਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲਿਵਾ, ਪੁ:—ਪਰਦਾ, ਚਾਦਰ ॥

ਲਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਗਾਹੀ ਲੈਣਾ, ਬਰਜਾਈ ਤੋਂ ਨਗਦੀ ਦੀ
ਥਾਂ ਪਸ਼ੂ ਲੈਣਾ ॥

ਲਿਵਾ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਾਹੀ
ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਲਿਹੁ, ਸ:—'ਲੜ੍ਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੀਹ, ਸ:—ਪਹੀਏ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਲੀਕ, ਚੀੜ,
ਫਿਰਦੀ ਪੀੜ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਟੁੱਟੇ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੀੜ, ਸ:—ਲਕੀਰ, ਧਾਰੀ, ਲੰਮਾ ਨਿਸ਼ਾਣ,
ਝਰੀਟ, ਲੀਹ, ਚੀੜ, ਦੋਸ ॥

ਲੀਕ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੀਰ ਉੱਪਰ ਖਿੱਚਕੇ
ਸਕਰ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਲੀਕ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੀਕ
ਲਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਲੀਕ ਲੀਕ ਢੱਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਣੀ ਚੀੜ
ਲੀਕੇ ਲੀਕੇ ਢੱਲਣਾ } ਮੁਜਿਬ ਸਬ ਕੁਝ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਪਣੇ ਜਾਂ ਚਮੜੇ ਉੱਤੇ ਉਹ
ਸਕਲ ਖਿੱਚਣੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢਣੇ
ਹੋਣ, ਲੀਕ ਮਾਰ ਕੇ ਲੇਖਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ॥

ਲੀਕੜ

ਲੀਕੜ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਦਾ ਸਿਰ ਅੱਧਾ ਮੁੰਨਣਾ
(ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਲ ਮਰ ਮਰ ਜਾਣ ਉਹ ਇਹ
ਕੁਛ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਲੀਖ, ਸ:—ਪੱਖ, ਜੁ ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਲੀਖੜ, ਵਿ:—ਜਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਲੀਖਾਂ ਪਈਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਲੀਡਰ, ਪੁ:—ਆਗੂ, ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਬ ਡੈ
ਵੀਆ ਮਜਮੂਨ ॥

ਲੀਓ, ਸ:—ਤਗੜਾ, ਥਖੇੜਾ, ਔਖ, ਫਸਾਦ ॥

ਲੀਣੀ, ਵਿ:—ਜੈਮੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੇਲੇ (ਵਾਲ) ॥

ਲੀਣੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਉੱਠ ਵਿੱਚ ਦੀ ਮੈਲ
ਅਤੇ ਜੈਮੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਲੀਨ, ਵਿ:—ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਛੁੱਥਾ ਹੋਯਾ, ਰੱਤਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਲੀਰ, ਸ:—ਪੁਰਾਨੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਦਾਕੀ,
ਟੱਲੀ ॥

ਲੀਰ ਰਚੀਰ, ਸ:—ਪਾਟੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਪੜੇ, ਛੋਟੀ
ਲੀਰ ॥

ਲੀਰਾਂ ਲੀਰਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਟ ਜਾਣਾ
(ਕਪੜੇ ਦਾ), ਫੱਟਕ ਪੈ ਜਾਣਾ (ਟੱਥਰ ਵਿੱਚ) ॥

ਲੀਰਾਂ ਵਗਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜੇ ਧੌਂਦੇ ਹੋਏ
ਹੋਣੇ ॥

ਲੀਲ, ਪੁ:—‘ਨੀਲ’ ਦੇਖੋ, ਵਸਮਾ ॥

ਲੀਲਕ, ਸ:—ਠੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰਤਨ ॥

ਲੁਹਾਂਡਾ

ਲੀਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਾਯਾ, ਰਚਨਾ,
ਖੇਲ, ਅਚਰਜ ਦੇ ਕੰਮ, ਨਾਟਕ (ਰਾਮ
ਲੀਲਾ) ॥

ਵਿ:—ਨੀਲਾ ॥

ਲੀਲਾ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ
ਅ ਇਕ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕਰਕੇ
ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਲੀੜਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜਾ, ਬਸਤ ॥

ਲੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ
ਉਣਾ ॥

ਲੁਆਈ, ਸ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਨਾਲ ਭਿਲਾ-
ਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਲੁਆਲਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦੀ ਲੋ, ਚਾਨਣ ॥

ਲੁਆੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਸਹਿਣੇ ਢੁੱਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ॥

ਲੁੱਸ ਲੁੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੇਮ ਅਤੇ ਬੁਦ
ਕੁਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁਹਟੀਆ, ਪੁ: } ‘ਲੋਹਟੀਆ’ ‘ਲੋਹੜੀ’
ਲੁਹੜੀ, ਸ: }
ਲੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ‘ਲੋਹਾਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਲੁਹਾਂਗੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਛੀਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਝੰਡਾ ॥

ਲੁਹਾਟਕ, ਸ:—ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅੱਠ
ਦਿਨ ॥

ਲੁਹਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਗਾਂਭਾ (ਰਿੰਨੁਣ ਪਕਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਲੁਹਾਣੀ

ਲੁਚਰੂ

ਲੁਹਾਣੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਧਾਰੀ ਪਠਾਨ ॥

ਲੁਕਮਾ (ਮੀ) ਪੁ:—ਗਰਾਹ, ਨਵਾਲਾ ॥

ਲੁਹਾਰ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਲੁਕਮਾਣ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਚਕੀਮ,
'ਲੁਕਮਾਣਾ' ॥

ਲੁਹਾਰਣ, ਸ:—ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ
ਤੀਮਤ ॥

ਲੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਚਾ, ਖਰਾ, ਛੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲੁਹਾਰਾ, ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ।

ਲੁਕਾਉ, ਪ:—ਛੁਪਾਉ, ਪਰਦਾ, ਓਲ੍ਹਾ ।

ਲੁਹਾਰੀ, ਸ:—ਲੁਹਾਰਨ ।

ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਪਾਉਣਾ, ਗੁੱਝਾ ਰੱਖਣਾ,
ਕੱਢਣਾ ।

ਵਿ:—ਲੁਹਾਰਾਂ ਦਾ ॥

ਲੁਹਲ } 'ਲੋਹਲ' 'ਲੋਹਲਾ' ਵੇਖੋ ।
ਲੁਹਲਾ }

ਲੁਕਾਈ, ਸ:—ਲੋਕ, ਆਮ, ਆਦਮੀ, ਸਰ-
ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੁਹੇਡਾ, ਪ:—ਲੁਹਾਡਾਂ ਵੇਖੋ ॥

ਲੁਕਾਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖਰ ਮਿਠਾ ਫਲ ॥

ਲੁਹੇਡਾ, ਪੁ:—'ਲੋਹੇਡਾ' ਵੇਖੋ ।

ਲੁੱਗ, ਸ:—ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਬਰੀਕ ਪੱਕਾ ।

ਲੁਕ, ਪੁ:—ਓਰ, ਪਰਦਾ, ਛੁਪਾਉ, ਓਲ੍ਹਾ ।

ਲੁੱਗ ਲੁੱਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੰਮ ਅਤੇ ਗੁਦ
ਗਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁਕਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਵਿੱਧਿਆ ਹੋਯਾ ਪਰਦੇ
ਦੇ ਅੰਦਰ ॥

ਲੁੱਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰੀ ਦਾਰ ਜਾਂ
ਚਾਰਖਾਨਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਲੁਕ ਮੀਚੀ (ਟੀ) } ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ਜਿਸ
ਲੁਕਣ ਮੀਚੀ (ਟੀ) } ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਾ ਲੁਕਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੁਕਦੇ
ਹਨ ॥

ਲੁੱਚ, ਪੁ:—'ਲੁਚਾ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ॥

ਲੁੱਕ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਰੋਗਨ, ਓਰ, ਪਰਦਾ, ਓਲ੍ਹਾ ॥

ਲੁੱਚ ਫੌਰ } ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਲੁੱਚਿਆਂ ਦਾ
ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ } ਕੰਮ ।
ਲੁੱਚ ਵਾਈ }

ਲੁਕੰਜਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਰੀਜ ਜੋ
ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਅੰਖਾਂ ਤੋਂ ਲਾਉਂਦਾ ਨਾਲ ਚਿਹ
ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਲੁੱਚ ਲੁੱਚ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਅਤੇ ਲਚਕ-
ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿਪਣਾ, ਓਲ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨ
ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਲੁਚਰੂ, ਪ:—ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ, ਬਦਮ ਮੀ, ਸਰਾਰਤ ॥

ਲੁੱਚਣੀ

ਲੁੱਚਣੀ, ਸ:—ਬਦਮਾਸ਼ ਔਰਤ, ਕੁਕਰਮਣ, ਮੰਦੀ ॥

ਲੁੱਚਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਹੁੰਡਾ, ਵੈਲਦਾਰ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਲੁੱਚੀ, ਸ:—ਲੁੱਚਣੀ, ਮੈਦੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਰਲੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ॥

ਲੁੱਜ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਲੁੱਜਾ (ਜੀ), ਵਿ:—ਲੁੱਲਾ (ਲੂੀ), ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ ਮਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਲੁੱਟ, ਮ:—ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਡਕਾ, ਧਾੜਾ, ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹ ਕੇ ਲਿਆ ਹੋਯਾ ਮਾਲ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ ॥

ਵਿ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਲੁੱਟਸੀ ਲੁੱਟ') ॥

ਲੁੱਟ ਹੋਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਧਾੜਾ
ਲੁੱਟ ਪੈਣੀ } ਪੈਣਾ ॥

ਲੁੱਟ ਕਰਨੀ (ਮਚਾਉਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣਾ,
ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ } ਧਾੜਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ ਮਾਲ ॥

ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਲੁੱਟ ਮਾਰ, ਸ:—ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਪੁ:—ਲੁੱਟੇਗਾ ॥

ਲੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਖੋਹਣਾ, ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ, ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ (ਮੌਜਾ ਲੁੱਟਣਾ) ॥

ਲੁੱਟਰ ਲੁੱਟਰ

ਲੁੱਟਣਾ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਥਰਥਾਵ ਕਰਨਾ ॥

ਲੁੱਟਵੇਂਜਾ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਲੁੱਟੇਗਾ ॥

ਲੁੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣ ਦੇਣਾ, ਖੁਹਾਉਣਾ, ਮਜ਼ਾਉਣਾ ॥

ਲੁੱਟਵਾਈ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ (ਥਾਣਾ) ॥

ਲੁੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣਦੇਣਾ, ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ, ਮੋੜਣਾ ॥

ਲੁੱਟਾਈ, ਸ:—'ਲੁੱਟਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੁੱਟੂ } ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਧਾੜਵੀ
ਲੁੱਟੇਗਾ (ਰੂ) } ਭਾੜੂ ॥

ਲੁੱਟੇਰਣ } ਸ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੀ, ਲੁੱਟੇ ਦੀ
ਲੁੱਟੇਰੀ } ਸਨਾਨੀ ॥

ਲੁੱਡ, ਪੁ:—ਥੇ ਸਰਮ, ਥੇ ਅਸੂਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੁੱਡਾ (ਡੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਛ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਪੱਤੇ ਰਹੀਆਂ ਥਾਈਂ, ਫੜਾ ॥

ਲੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਡਾਉਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਲੁੱਡੀ } ਸ:—ਚੋਲਾ, ਨੰਚਣਾ ਵੱਧਣਾ (ਪਾਉਣੀ) ॥
ਲੁੱਡੀ }

ਲੁੱਡਰ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਅਨੰਦ ॥

ਲੁੱਡਰ ਲੁੱਡਰ, ਸ:—ਬਕਰਾਧ, ਹੋਲਾ (ਬਰਨੈ ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲੁਣਨਾ

ਲੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣਾ,
ਵਾਢੀ ਕਰਨੀ ॥

ਲੁੱਤਰ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ (ਗੀ), ਜਿਸ ਦਾ
ਲੁੱਤਰੀ, ਸਾ } ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਬਕ ਬਕ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਬੁੱਧ ॥

ਲੁੱਧਰ, ਪੁ:—ਮੁਛੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਜਨਰ ॥

ਲੁੱਧਰੀ, ਸ:—ਫੌਜੇ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਲੋਹੀ ॥

ਲੁਥਾਣਾ, ਪੁ:—‘ਲਥਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੁਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਵਸਲਾਉਣਾ,
ਮੋਹਣਾ, ਲੋਭ ਦੇਣਾ ॥

ਲੁਲਕੀ } ਸ:—ਕੰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਲੁਲਕੀ } ਗੱਲੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਜ ਸੱਕੇ
ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਲੁਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸਾ ॥

ਲੂ, ਸ:—ਜੱਤੀ ਵਾਉ, ਲੋ ॥

ਲੂ, ਪੁ:—ਪੰਡੇ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਨੱਕ ਨਿਕ
ਵਾਲ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਗਊ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਲੂ ਕੀਡੇ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਕਰਕੇ ਲੂ ਖੜੇ ਹੋ
ਜਾਣੇ ॥

ਲੂਈ, ਸ:—‘ਲੀ’ ਵੇਖੋ, ਠਾਲੇ ‘ਰੁਆਂ’ ॥

ਲੂਸ, ਸ:—ਲਾਸ, ਸੜਣ ਦੀ ਠਿਠਾਨੀ ॥

ਲੁਣ ਹਰਾਮ

ਲੁਮੜੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:), ਦੰਦੂਸੀ, ਸੁਮ ਪੁਣਾ।
ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ॥

ਲੂ, ਵਿ:—ਸਤਿਆ ਹੋਯਾ, ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਯਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਲੂਹ ਸਿੱਟਣਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—‘ਲੂਹਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੂਹਣ, ਸ:—ਜਲਣ, ਸਾੜਾ, ਭੰਗ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਲੂਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਝਲਸਣਾ, ਗੁੱਸਾ
ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਲੂਹਰੀ, ਸ:—ਠੰਡੀ ਚੁੰਭਵੀ ਪੰਛ ॥

ਲੂਹਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਭਟਕੀ, ਬੇ ਚੈਨੀ
ਤਰਲੇ (ਲੇਣਾ) ॥

ਲੂਹਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟੰਗਾਂ ਠਾ
ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਣ

ਲੂਹਲਾਂ, ਸ:—ਬਹੁ:), ੧੨੯੩ ਦਾ ਚਲਕਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਲੂਕਾ, ਪ: ਘਾਹ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦਾ ਮੁਆਕਾ ॥

ਲੂਟੇ ਲੂਟ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਅਨਿਆਉਂ, ਜੁਲਮ ॥
ਵਿ:—ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੂਠਾ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਠਾਲ ਸੜੇ,
ਖਿਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲੂਣ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਮਸਾਲਾ, ਨਿਮਕ, ਅੰਨ ॥

ਲੂਣ ਹਰਾਮ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਾ
ਜਾਣੇ, ਬੇਈਮਾਨ ॥

ਲੂਣਹਰਾਮੀ

ਲੂਣਹਰਾਮੀ, ਪੁ:—ਲੂਣ ਹਰਾਮ ।

ਸ:—ਭੇਈਮਾਨੀ ।

ਲੂਣ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਉਨ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਲੂਣ ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਸੁਟ ਚੱਲਣਾ ।

ਲੂਣ ਦਾ ਖਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖਾਣ ਵਿਚ ਲੂਣ ਨਿਕਲੇ ।

ਲੂਣ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣੀ (ਵਗਣੀ), ਪੁ:—ਲੂਣ ਹਰਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਬੁਰਾ ਫਲ ਮਿਲਣਾ ।

ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਬਨਾਉਣਾ, ਖਾਣ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਲੂਣੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੂਣ ਹੋਵੇ, ਸਲੂਣਾ (ਦੀ) ॥

ਲੂਣ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪਾਕੇ ਦਾ ਰੋਗ ।

ਲੂਣੀ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆ, ਚੁਗਲੀ, ਬੁਰਿਆਈ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲੂਧੜੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਥਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਲੂਧੜ, ਪੁ: } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥
ਲੂਧੜੀ, ਸ: }

ਲੂਧਾ, ਪੁ:—ਬੰਗ ਦਾ ਜੌਠ, ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਤ ॥

ਲੇਖ

ਲੁੰਬੀ, ਸ:—ਭੱਠੀ ਦੇ ਪੁੰਡੇ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਛੇਕ ।

ਲੁਲੂ, ਪੁ: } 'ਲੁਲ (ਲੀ)' ਵੇਖੋ ॥
ਲੁਲੀ, ਸ: }ਲੁੱਧ, ਪੁ: } ਖਾਣ ਦੀ ਲਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੁੱਕੀ
ਲੁੱਧੀ, ਸ: } ਲੇਬਾ, ਹੱਟੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਉੱਤੇ ਲਈ
ਹੱਟੀ ਲੇਬੀ, ਇੱਥੇ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੋਈ
ਨੀਵੀਂ ਕੱਚੇ ਕੰਧ

ਲੇਉਟੀ, ਸ:—ਗਊ ਭੇਡ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬਣ ।

ਲੇਉਣੀ, ਸ:—ਸੁਆ ਮੱਖੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵੇਰ ।

ਲੇਉੜ, ਪੁ:—'ਲੇ' ਵੇਖੋ ।

ਲੇਸ, ਸ:—ਰਿਪਚਿਪਾਟ, ਚੰਬੜਣ ਵਾਲੀ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼, ਲੋਚੀ

ਲੇਸ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਲਸ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਰਿਪ ਚਪਕੇ ॥

ਲੇਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ।

ਲੇਹਲੜੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਮਿਨਤਾ, ਤਰਲੇ, ਨਖਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੰਗਣਾ (ਕੱਢਣੀਆਂ) ॥

ਲੇਹਾ, ਪੁ:—ਉੱਠ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥

ਲੇਕਾ ਦੇਕਾ, ਪੁ: } ਲੇਣ ਦੇਣ, ਦੁਪਾਰ, ਸਾਫ਼ ।
ਲੇਕਾ ਦੇਕੀ, ਸ: }

ਲੇਖ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰਾਲਭਤ, ਲਿਖਤ, ਯਾਗ ॥

ਲੇਖ ਸੜ ਜਾਣੇ

ਲੇਖ ਸੜ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਲੇਖ ਹੋਣੇ, ਵਿ:—ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਲੇਖ ਖੁੱਲ੍ਹਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ ਹੋ
ਲੇਖ ਜਾਗਣੇ } ਜਾਣੀ

ਲੇਖ ਲੜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਜੋਰ ਪੈਣਾ ॥

ਲੇਖ ਧਾਰਣ, ਸ: } ਨਿ:—ਜੋ ਚੰਗਾ ਲੇਖਾ
ਲੇਖ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਲੇਖ ਧਾਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ॥

ਲੇਖ ਫੁੱਟ ਜਾਣੇ (ਫੁੱਟਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਲੇਖ ਵਾਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਹੋਣ,
ਲੇਖਾਂ ਵਾਲਾ } ਸੁਖੀ ॥

ਲੇਖਕ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਲੇਖਣ } ਸ:—ਲਿਖਣ, ਬਲਮ .
ਲੇਖਣੀ }

ਲੇਖਾ } ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ, ਗਿਣਤੀ, ਲੈਣ ਦੇਣ
ਲੇਖਾ } ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਨਾਵਾਂ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ, ਹਿਸਾਬ ਦੱਸਣਾ, ਮਾਏ ਪੈਣਾ ॥

ਲੇਖਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣੀ ॥

ਲੇਖੇ ਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾ ਕਰ
ਲੇਖੇ ਬਾਜ } ਸਕੇ ॥

ਲੇਖੜਨਾ

ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ, ਪੁ:—ਲੇਖ, ਭਾਗ, ਪਰਾ-
ਲਭਤ ॥

ਲੇੜ, ਸ:—ਕੰਪਜ਼ਿਆ ਨੂੰ ਚੰਬੜਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
(ਕੰਡਾ ਅਦਿਕ), ਲਿੰਦਾ, ਐਂਥ, ਬਿਘਨ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਲੇੜ ਕਰੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਤਬਲ ਵਾਸਤੇ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਾ ਰਹੇ ॥

ਲੇਟ, ਸ:—ਰਾਬ ਦੇ ਕੜਾਹੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦੀ ਮੈਲ,
ਖਰਾਬ ਸੀਰ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਅਵੇਰ ਕਰਕੇ ਆਵੇ (ਰੇਲ
ਆਦਿਕ) ॥

ਲੇਟ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ, ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਆਜਜੀ
ਕਰਨਾ, ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਗੁੜ ਆਦਿਕ) ॥

ਲੇਟ ਪੇਟ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਨਖਰਾ ॥

ਵਿ:—ਅਪੀਨ, ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ॥

ਲੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਪੈਣਾ, ਸਿੱਧੇ ਹੋ ਕੇ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਲਿਟਣਾ

ਲੇਟੀ, ਸ:—‘ਲੇਟੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੇਟੀ ਪੇਟੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਨਖਰਾ, ਅਪੀਨਗੀ ॥

ਲੇਡਣਾ } ਪੁ:—ਪਾੜੇ ਜਾਂ ਢੁਠ ਦੀ ਲਿੰਦ ਦਾ
ਲੇਡਾ } ਗੋਲਾ ॥

ਲੇਡਾ ਫੁੱਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਲੇਡਾ ਫੁੱਲਣਾ, }

ਲੇਡੀ, ਸ:—ਸ਼ਰੀਫ ਔਰਤ, ਖੀਬੀ, ਮੋਮ, ਸਰ-
ਦਾਰਨੀ ॥

ਲੇਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੜਨਾ ਜਾਂ ਲਿਖੇੜਨਾ,
ਭਰਨਾ ॥

ਲੇਖੜ ਪੇਖੜ

ਲੇਖੜ ਪੇਖੜ, ਵਿ:—ਵੰਗੀ ਤਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੇਖੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਘਾਹ ॥
ਲੇਖੜਾ }

ਲੇਪ, ਪੁ:—ਲਾਥੀ, ਮਲੂਮ, ਸੱਟ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗਿਲੀ ਦੁਆ (ਕਰਨਾ) ।

ਲੇਪਣ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪੱਚਾ, ਚੌਥਾ ।

ਲੇਪੀ, ਸ:—ਲੇਥੀ ਦੇਖੋ ।

ਲੇਫ, ਪੁ: ਉਪਰ ਪਾਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ਚੁੰ ਦਾਰ ਕੱਪੜਾ, ਰਜਾਈ ॥

ਲੇਫੜਾ, ਪੁ:—ਪੱਟਾ ਪੜਾਨਾ ਜਾਂ ਛੇੜਾ ਜੇਹਾ ਲੇਫ ॥

ਲੇਬਲ, ਪੁ:—ਚਿਟ ਜਾਂ ਪਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਾਉਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲੇਬੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਗੰਦੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮਲਣਾ, ਪਲਸਤਰ (ਚੋਟੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਲੇਕ, ਸ:—ਅੱਚਾ ਨਚੱਕ ਜੋ ਚੀਕ ਨਿਕਲ (ਲੇਰਾ) ।

ਲੇਦੀ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ॥

ਲੇਲਾ, ਪੁ: } ਭੇਡ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਲੇਲੀ, ਸ: }

ਲੇਵਾ, ਪੁ:—ਗਉ ਭੇਡ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬਣ ॥

ਲੇਵਾ ਦੇਵੀ, ਸ:—ਲੇਲ ਦੇਣ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ, ਵਣਜ ॥

ਲੈ ਪਾਲਨਾ

ਲੈਦੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਟਾ ਘੋਲ ਕੇ ਪਕਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਕਾਗਤ ਆਦਿਕ ਜੋੜਨ ਲਈ ॥

ਲੈ, ਸ:—ਰਾਹ, ਮਨਸਾ, ਦਲੀਲ, ਪੱਕੀ ਖਾਹਸ਼, ਸਰ, ਤਾਣ ।

ਵਿ:—ਪੁਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਮਿਲਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ (ਹੱਟਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੈ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਲੈ ਉੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਥਾਹ ਵੇਲਣਾ (ਬਹੁਤ ਆਦਿਕ), ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਜਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਲੈ ਚੱਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਜਾਂ
ਲੈ ਜਾਣਾ } ਟੁਰਨਾ ॥

ਲੈ ਛੱਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣਾ,
ਲੈ ਰੱਖਣਾ } ਪਰੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਛੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੁਏ ਨੂੰ ਥੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਲੈ ਦੇ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਅੱਥੇ ਹੋਕੇ, ਸਥ ਰਕਮਾ ਦੇ ਕੇ ॥

ਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਥੀ) ਲੈਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ॥

ਲੈ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਦਾ ਬਾਲਕ ਲੈਕੇ ਪਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੈ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਦਾ ਬਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਲੈ ਪੈਣਾ

ਲੈ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੇ ਠਾਲ ਲੈ ਕੇ ਲੇਵਣਾ ॥

ਲੈ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਲਣੀ ਜੋ ਮੁੜ ਨਾਂ ਸੱਕੇ, ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਉਣਾ, 'ਲੈ ਚੁੱਥਣਾ' ਵੀ ਵੇਖ।

ਲੈ ਭੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ ਖੋਭ ਕੇ ਲ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈ ਭੱਜ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ, ਸਿੱਖ ਜਾਵੇ।

ਲੈ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਮੀਨ ਪੁਰ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਲੈ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਓੜਕ ਆਪਣਾ ਥਲਾ ਲੈਣਾ, ਮੋੜ ਲੈਣਾ ॥

ਲੈਸ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਹੇਲ ਨੰਕ ਜਾਂ ਜੋੜੀ ਨੌਕ ਵਾਲਾ ਤੀਰ।

ਸ:—ਭਿੱਲੇ ਦੀ ਡੋਰੀ।

ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਰ

ਲੈਸੈਸ, ਪੁ:—'ਲਸੈਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
ਲੈਹਦਾ, ਵਿ: } 'ਲਹਿਣਾ' 'ਲਹਿੰਦਾ' ਵੇਖੋ।

ਲੈਕ, ਵਿ:—'ਲਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਕ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ (ਰੀ) ॥

ਖਾ ਲੈਣਾ

ਲੈਕਚਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਆਣ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਲੈਕਚਰਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੈਕਚਰ ਦੇਵੇ ॥

ਲੈਕਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਅਗਵਾਨੀ, ਕੁਆਰਾ ਮੰਡਾ।

ਲੈਕੀ, ਸ:—'ਲਾਇਕੀ' ਵੇਖੋ।

ਲੈਚਕਰ, ਪੁ:—'ਲੈਕਚਰ' ਵੇਖੋ।

ਲੈਟਰ ਬਕਸ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਦੂਕ

ਲੈਣ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਤਰ, ਛਾਉਣੀ, 'ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਹੇਲ ਦੀ ਸਤਕ ॥

ਲੈਣ ਕਲੀਅਰ, ਪੁ:—ਹੇਲ ਦੀ ਲੈਣ ਸਾਫ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ (ਹੋਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਲੈਣ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈਣ ਦੇਣ, ਪੁ:—ਵਲਜ, ਵਿਹਾਰ, ਮੇਲ ਗੇਲ ॥

ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ, ਉਧਾਰ ਚੁੱਕਣਾ, ਜਿੱਥਣਾ, ਖੋਹਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਪਕੜਨਾ, ਮਾਰਨਾ (ਮਾਨ ਲੈਣਾ), ਟੁੱਝਣਾ, ਪੀਣਾ, ਸੜ ਕੱਢਣਾ, ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਵਾਲ ਲਾਹੁਣੇ (ਬਗਲਾਂ ਲਣੀਆਂ), ਝਾੜ ਪਉਣਾ, ਮੂੰਹਾਂ ਆਖਣਾ (ਨਾਉ), ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਖਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਚੁੱਕਣਾ, ਬਹੁਤ ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਨਾ ਲੈਣਾ ਨਾ ਦੇਣਾ

ਨਾ ਲੈਣਾ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਸਾਂਝ ਨਾ
ਜੋਖਣੀ ।

ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ, ਪੁ:—ਵਣਜ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ, ਮੇਲ
ਗੇਲ ॥

ਲੈਂਧਾ, ਪੁ: ਵਿ:—‘ਲਹਿੰਦਾ’ ਵੇਖੋ ।

ਲੈਮੋਨੇਡ, ਪੁ:—‘ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਲੈ, ਸ:—ਚਾਨਣ, ਪਹਿ, ਨਜਰ, ਤੱਤੀ ਵਾਉ,
ਲਿਹਾਜ ॥

ਲੈਇਣ, ਪੁ: ਸ:—ਅੱਖ, ਚਾਨਣ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ
ਨੀਂਹ, ਨਜਰ ॥

ਲੈਈ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਉੱਠ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਲੈ,
ਵਟਣਾ, ਸ਼ਰਮ, ਹੱਥ ॥

ਲੈਈ ਫਟੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਲੈ
ਹੋਵੇ, ਪਹਿ ਫਟੇ ॥

ਲੈਈ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੇ ਸ਼ਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਲੈਈਆ, ਪੁ:—ਗੁੱਝੇ ਹੋਏ ਆਂਦੇ ਦਾ ਧੋੜਾ ॥

ਲੋਹ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਤਵਾ ।

ਲੋਹ ਦੂਣ (ਚੂਰ), ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਚੂਰਾ ॥

ਲੋਹ ਲਿੰਗਰ, ਪੁ:—ਥੜੀ ਭਾਰੀ ਰਸੋਈ, ਸਦਾ
ਵਰਤ ॥

ਲੋਹਣ, ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦਾ (ਵੇਲਣਾ ਆਦਿਕ) ।

ਲੋਹਟੀਆ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੋਹੁ

ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦਾ (ਵੇਲਣਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲੋਹਬਾਣ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਲਾਠੀ,
ਇੱਕ ਧੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਲੋਹਲ } ਪੁ:—ਬਲਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਛਿੱਫੜਾ
ਲੋਹਲ } (ਕਿਸ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ।

ਲੋਹਲਾ } ਵਿ: ਲੋਹਲ ਵਾਲਾ (ਬਲਦ) ॥
ਲੋਹਲਾ }

ਲੋਹੜ, ਪੁ:—ਕਾਮ, ਜੁਲਮ, ਜਬਰਦਸਤੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲੋਹੜਾ } ਪੁ:—ਜੁਲਮ, ਸਖ਼ਤੀ, ਕ੍ਰੋਧ (ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਲੋਹੜਾ } ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲੋਹੜੀ, ਸ:—ਪੰਹ ਦੀ ਮਸਾਂਦ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਹੈ ॥

ਲੋਹਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਾਂਤ ।
ਲੋਹਾ—ਲਾਲ ਜੋਹਾ, ਕਰੜਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਲੋਹਾ ਲੌਖਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਝੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਯਾ
ਹੋਯਾ, ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੂਰੇ
ਚੰਗ ਦਾ ॥ ਲਾਲ

ਲੋਹਾਰ, ਪੁ:—‘ਲਹਾਰ’ ਵੇਖੋ

ਲੋਹੀ, ਸ:—ਲੋਹੜੀ ।

ਵਿ:—ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੂਰੇ
ਚੰਗ ਦੀ ॥

ਲੋਹੀ ਫਟੀ, ਸ:—ਪਹਿ ਫਟਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਲੋਹੁ, ਪੁ:—‘ਲਹੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੋਕ

ਲੋਕ, ਪੁ:—ਦੁਨੀਆ, ਜਗਤ, ਮਨੁੱਖ, ਦੇਸ, ਪਿੰਡ ॥

ਲੋਕ ਲਾਜ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹੇ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ॥

ਲੋਕਾਂ ਚਾਰ (ਰੀ) } ਸ:—ਜਗਤ ਦੀ ਰੀਤ ।
ਲੋਕਾਂ ਚਾਰ (ਰੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਪ੍ਰਕਰ
ਲੋਕ ਕਰਨ

ਲੋਕਲ, ਵਿ:—ਉਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਅਪਣੇ ਹੀ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ।

ਲੋਕਾਈ, ਸ:—ਲੋਕ, ਸੰਸਾਰ, ਆਮ ਆਦਮੀ ॥

ਲੋਕਾਟ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ

ਲੋਕੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਲੋਕ, ਮਨੁੱਖ, ਜਗਤ ।

ਲੋਗ, ਪੁ:—ਲੋਕ, ਮਨੁੱਖ, ਦੱਬਰ, ਵਹੁਟੀ ।

ਲੋਗੜ } ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੀ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਲੋਕ
ਲੋਗੜ } ਤਲਾਈ ਦੀ ਹੈ ।

ਲੋਚ (ਚ), ਸ:—ਚਾਰ, ਮਰਜੀ, ਅਭਲਾਖਾ ।

ਲੋਚਣ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇੜ, ਨੈਣ ।

ਲੋਚਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਆਲਸਾ ਕਰਨੀ ॥

ਲੋਟ, ਪੁ: ਸ:—ਨਗਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਿਰੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਪਾਂਸਾ, ਖੰਭਾ, ਸੁਭਾਉ, ਦਲੀਲ, ਰੁਲਣਾ, ਰੁੜ੍ਹਣਾ, ਨਟ ।

ਲੋਟ ਪੋਟ } ਸ:—ਵਿ:—ਭਿਗਾ ਵੰਨ, ਖੇ
ਲੋਟਣ ਪੋਟਣ } ਸੁਰਤ, ਜੋ ਤੜਫੇ, ਇਸ਼ਕ ਦਾ
ਚੰਕ ਮਰ ਜਾਏ (ਹੋ ਜਾਣਾ), ਛਾਪਣ ਵਿਚ
ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਮੜਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਲੋਦਾ

ਲੋਟਕਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਛਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸੌਰ ਪਾਣੀ ਆਵੇ, ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਲੋਟਕੀ, ਸ: ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਗੜਵੀ ॥

ਲੋਟਣ, ਵਿ:—ਭੋਂ, ਚੱਕਰ, ਉਲਟ ਬਾਸੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ।

ਲੋਟਣ ਪੋਟਣ, ਵਿ:—'ਲੋਟ ਪੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੋਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਉਲਟਣਾ ਪੁਲਟਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਣਾ ॥

ਪੁ:—ਲੋਟਣ ॥

ਲੋਟੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਗੜਵੀ ॥

ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਟੀ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਧਾਂਤ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਜੋ ਲਾਗ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਪੁਰ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛੇ ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ।

ਲੋਟੀ } ਸ:—ਲੁੱਟ, ਧਾੜਾ, ਭਾਕਾ (ਪੈਣੀ) ॥
ਲੋਟੀ }

ਲੋਟੂ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥

ਲੋਥ, ਸ:—ਮਰਦੇ ਦੀ ਦੇਹ ॥

ਲੋਥੜਾ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਮੱਜ ਕਬਕੇ ਮਾਸ ਦਾ ਫੁਲਾਉ ॥

ਲੋਦਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜੋਹਾ ਰੁੱਖ ।
ਲੋਧ }

ਲੋਦਾ, ਪੁ:—ਸੀਤਲਾ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਨੂੰ ਹੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਪੱਛ ਲਾਕੇ ਉਸ ਰੋਗ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅੰਦਰ ਪੁਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ॥

ਲੋਦੀ

ਲੋਦੀ } ਪੁ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਲੋਧੀ }

ਲੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੋਥਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਗੁੰਦ ਜੋ
ਦੁਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਲੋਭ, ਪੁ:—ਲੋਭ ਦੀ ਚਾਹ, ਲਾਲਚ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ,
ਲਾਲਸਾ ॥

ਲੋਭਣ, ਸ: } ਸੋ ਲੋਭ ਕਰੇ ॥
ਲੋਭੀ, ਪੁ: }

ਲੋਰ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਮਨ ਦੀ ਮੋਜ, ਖਿਆਲ ॥

ਲੋਰੀ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਸੁਲਾਓਣ
ਵਾਲਾ ਗੀਤ ॥

ਲੋਲਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਲਕਾ ਰਾਹਿਣਾ ॥

ਲੋੜ, ਸ:—ਸਰੂਰਤ, ਚਾਹ, ਮੁੜਾਜੀ (ਹੋਣੀ,
ਪੈਣੀ) ॥

ਲੋੜਾ, ਪੁ: 'ਲੋਹੜਾ' ਵੇਖੋ ।

ਲੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਮੰਗਣਾ, ਭਾਲਣਾ ।

ਲੋੜੀਏ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜੀਦਾ ਹੋ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ

ਲੋ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਵਸਲ ਦੀ
ਥਟਾਈ, ਪੀੜ੍ਹੀ, ਠਸਲ, ਓਮਰਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ
ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ।

ਲੋਸ } ਸ: 'ਲੋਲੇ ਦੀ ਚੋਰੀ'
ਲੋਸ } ਪੁ:—ਸਫਰ ਖਰਚ, ਤਲਬਤੋਂ ਅਨੁਸ਼
ਜੋ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਨੇ ਮਿਲੇ ॥

ਲੋਂਦ

ਲੋਹਕਾ } ਵਿ:—'ਲਹੁਕਾ' ਲਹੁੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੋਹਡਾ }

ਲੋਂਕੜਾ } ਪੁ:—'ਲੋਂਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੋਂਕੜਾ ਖੀਰ }

ਲੋਂਕੀ, ਸ:—ਲੋਮਾ ਕੱਦੂ, ਘੀਆ ।

ਲੋਂਖਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ।

ਲੋਂਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ,
ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਹਿਣਾ ॥

ਲੋਂਠਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਮੋਟਾ, ਲੋਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੋਂਡਾ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ, ਨੌਕਰ, ਮਰਦ ॥
ਲੋਂਡਾ }

ਲੋਂਡੀ } ਸ:—ਕੁੜੀ, ਲੜਕੀ, ਰਹਿਲਣ, ਗੋਲੀ।
ਲੋਂਡੀ }

ਲੋਂਢਾ (ਢੀ), ਵਿ:—'ਲਹੁੜਾ' ਵੇਖੋ

ਲੋਂਣ, ਪੁ:—ਸਲੂਣਾ, ਹੋਟੀ ਨਾਲ ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਤਰਕਾਰੀ, ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਵਸਲ, ਘੱਗਰੀ ਦੀ
ਕੰਨੀ, ਸੁੱਕਣ ਦੀ ਲਾਲ ਲੀਹ ॥
ਅਵ:—ਨੋੜੇ, ਲੋਂਗੇ, ਛੋਰਰ ਛੋਇਆ ॥

ਲੋਂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ 'ਬੋਲਣਾ', ਥਕਣਾ, ਕੀ ਕੀ
ਕਰਨਾ, ਜੱਤੀ ਥਾਂ ਦੀ ਦਾਉ ਦਾ ਹਿਲਣਾ,
ਮਾਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕਰਨਾ (ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਦਾ) ॥

ਲੋਂਤੀ, ਸ:—ਛੱਪਰ ਦੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਲੋਂਦ } ਪੁ:—ਜੀਜੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਮਹੀਨਾ,
ਲੋਂਦ } ਵੀ ਦੂ ਗੱਲ ॥

ਵਿ:—ਅਧੁਨਾ ॥

ਲੌਂਦਾ

ਲੌਂਦਾ, ਪੁ:—ਡਲੀ, ਮੱਖਣ ਦੀ ਗੋਲੀ, ਮਾਠਿਆਈ

ਲੌਲ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਚੇਰੀ ਦੇ
ਮਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ।

ਵ

ਵ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਤੀਵਾਂ
ਅੱਖਰ ।

ਵੱਸ, ਪੁ:—ਭਾਗਤ, ਅਸਤਿਆਰ, ਕਾਬੂ, 'ਬੱਸ'
ਵੇਖੋ ।

ਵੈਸ, ਪੁ:—'ਬੈਸ' ਵੇਖੋ ।

ਵਸਕੀਨ, ਪੁ:—ਵਾਸੀ, ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ।

ਵੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣਾ, ਅਥਾਵਾਣ ਹੋਣਾ,
ਬਸਤੀ ਪੈਣੀ, ਬਰਸਣਾ (ਮੀਂਹ ਆਵਿਸ਼) ।

ਵਸਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗਥਲੀ 'ਸਸ'
ਉੱਤੇ ਨਗਦੀ ਵੱਖਦੇ ਹਨ ।

ਵਸਣੀਕ, ਪੁ: ਸ:—ਵੱਸਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
(ਲੀ) ।

ਵਸਤ } 'ਬਸਤ' 'ਬਸਤੀ' 'ਬਸਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਸਤੀ }
ਵਸਤੁ }

ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ, ਵਿ:—ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਯਾ,
ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਵਸਮਾ } ਪੁ:—ਖੀਨੇ ਹਥੇ ਨੀਲਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਜਿਸ
ਵਸਮਾ } ਨਾਲ ਵਾਲ ਰੰਗਦੇ ਹਨ ॥

ਵਸੀਵਾ

ਵਸਲ, ਪੁ:—ਫਿਲ, ਜੋੜ, ਇਸ਼ਕੀ ਪੁਰਖ ਦਾ
ਸੰਗ

ਵੈਸਲੋਚਣ, ਪੁ:—'ਬੈਸਲੋਚਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਸਵਸਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਸ਼ੱਕ, ਚੋਟੀ ਮੱਤ ॥

ਵਸਵਾਸ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਭਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਸਾਹਿ,
ਭਰੋਸਾ ॥

ਵਸਵਾਸਟ, ਸ: } ਜੋ ਵਸਵਾਸ ਕਰੇ ।
ਵਸਵਾਸੀ, ਪੁ: }

ਵਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਾਉਣਾ, ਅਥਾਵਾ ਕਰਨਾ,
ਛੱਤ ਕੇ ਦਾਣੇ ਕੇਰਨਾ, ਬਰਸਾਉਣਾ ।

ਵਸਾਉਲੀ } ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥
ਵੈਸਾਉਲੀ }

ਵਸਾਉ, ਵਿ:—ਅਥਾਵਾ, ਵਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ ॥

ਵਸਾਖ } 'ਬਸਾਖ' 'ਬਸਾਖੀ' ਵੇਖੋ ।
ਵਸਾਖੀ }

ਵਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਵੈਸਾਵਲੀ, ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥

ਵਸੀਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਰਾਗ ਦਾ ਰੰਗ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ, ਜੋ
ਮਿਰਾਸੀ ਨਹੀਂ ॥

ਵਸੀਮਾਂ } ਪੁ:—ਹੱਦ, ਬਨਾ, ਬੰਦਾ ॥
ਵਸੀਵਾਂ }

ਵਸੀਲਾ

ਵਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਹਣ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਹੀ ਕੰਮ
ਸਰੇ ॥

ਵਸੂਆਂ, ਪੁ:—ਰਹਿਲ ਦਾ ਥਾਂ, ਘਰ, ਭੋਰਾ ॥

ਵਸੂਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਆੜੀ ॥

ਵਸੂਲ, ਵਿ:—ਰਕਮ ਦਾ ਮਿਲਣਾ, ਉਗਰਾਹੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਵਸੇਬਾ
ਵਸੇਬਾ
ਵਸੇਰਾ
ਵਸੇ
ਵਸੇਆ

ਪੁ:—‘ਵਸੇਬਾ’ ‘ਵਸੇਰਾ’ ‘ਵਸੇ’ ‘ਵਸੇ-ਆ’ ਵੇਖੋ ।

ਵਹੀਰੀ, ਸ:—‘ਵਹਿਰੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਵਹਣ, ਪੁ: ਸ:—ਆੜੀ - ਆੜੀ ਵਾਹੀ ਹੋਈ
ਪੈਲੀ ॥

ਵਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
ਵਹਣੀ, ਸ: } ‘ਵਹਣਾ’ ‘ਵਹਣੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਵਹਦਰ, ਪੁ: }
ਵਹਦਰੀ, ਸ: } ਚੰਮ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥

ਵਹਦਾ, ਪੁ:—ਅਕਰਾਰ, ਬਜਨ (ਕਰਨਾ) ।

ਵਹਮ, ਵਹਮਣ }
ਵਹਮਾ, ਵਹਮੀ } ‘ਵਹਿਮ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।

ਵਹਰ, ਸ:—ਮੱਦਤ, ਸਹਾਇਤਾ, ਲੋਥਾਂ ਦੀ ਭੀੜ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਵਹੜ, ਸ:—‘ਵਹਿੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿੰਦਾ

ਵਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਉਣਾ, ਹੋਠਾਂ ਲਮਕਾਉਣਾ,
ਵਾਹੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਹਾਉ, ਵਿ:—ਵਾਹੁਣ ਜੋਗਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ
ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰੇ ਤੇ ਜਾਣ ਦੇਵੇ ॥

ਵਹਾਈ, ਸ:—ਵਾਹੀ ॥

ਵਹਾਂਗੀ, ਸ:—‘ਵਹਿੰਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿਸ, ਪੁ:—ਚੰਚਲਤਾਈ, ਵਹਿਸੀ ਪੁਣਾ, ਸੁਦਾ ॥

ਵਹਿਸੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਆਦਮੀ, ਅਣਪੜ੍ਹ,
ਪਾਗਲ ॥

ਵਹਿਕੋਲ, ਵਿ:—ਥਾਹ ਰਲਾ ॥

ਵਹਿੰਗੀ, ਸ:—‘ਵਹਿੰਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣ ਲੱਗਣਾ, ਕਿਮ
ਪਾਸੇ ਬਹਤ ਪਿਆਲ ਦੇਣੀ ॥

ਵਹਿਜਤ, ਸ:—ਆਦਤ, ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ ॥

ਵਹਿਣ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦਾ ਬਹਾਉ, ਰੇਤ੍ਰ, ਖਿਆਲ
‘ਚ ਆਣ ।

ਵਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਭਰਨਾ, ਚੰਚਲ ਹੋਣਾ ॥

ਵਹਿਣੀ, ਸ:—ਔਰੀ, ਪੁਰਨਾਲਾ ॥

ਵਹਿਤਰ, ਪੁ: ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਜਾ ਭਾਰ ਲਦਣ
ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਵਹਿਦਤ, ਸ:—‘ਵਹਿਜਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿੰਦਾ, ਵਿ:—ਵਗਣਾ (ਪਾਣੀ) ॥

ਵਹਿੰਦੇ

ਵਹਿੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵੇਂਡੀ, ਬਬਦ, ਵੰਗਕੇ ॥

ਵਹਿਮ, ਪੁ:—ਬਿਆਲ, ਭਰਮ, ਸੌਕ, ਚੇਤਾ ।

ਵਹਿਮਣ, ਸ: }
ਵਹਿਮੀ, ਪੁ: } ਸੋ ਵਹਿਮ ਜਾਂ ਭਰਮ ਕਰੇ ॥

ਵਹਿਮਾ, ਪੁ:—ਚਿੰਤਾ, ਭਰ, ਭਰਮ ।

ਵਹਿਜ }
ਵਹਿਜੀ } ਸ:—ਵੱਛੀ ॥

ਵਹਿਜਾ, ਪੁ:—ਵੱਗਾ, ਵੱਟਾ ਸਾਨ੍ਹ ॥

ਵਹੀ, ਸ: } 'ਬਹੀ' ਅਤੇ 'ਬਹੀ ਖਾਜ਼'
ਵਹੀ ਖਾਜ਼ਾ, ਪੁ: } ਵੇਖੋ ॥

ਵਹੀਣ (ਣ) }
ਵਹੀਰ } 'ਬਹੀਣ' 'ਬਹੀਰ' ਵੇਖੋ ।

ਵਹੁਟੀ, ਸ: }
ਵਹੁਟਾ, ਪੁ: } 'ਬਹੁਟੀ' 'ਬਹੁਟਾ' ਵੇਖੋ

ਵਕਤ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ ॥

ਵਕਮ, ਸ:—ਇਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਲ
ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਵੱਕਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਹੱਥੀ (ਗਉ
ਆਇਕ) ॥

ਵਕਮੀ, ਵਿ:—ਵਕਮ, ਨਸਪਾਲ ਅਤੇ ਫਟਕੜੀ ਦੇ
ਰੰਗ ਵਾਲਾ ॥

ਵਕਰਾ, ਪੁ:—ਖੁਲ੍ਹੇ ਮਥਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਣੀ
ਘੇਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਜੋ ਬੰਦ
ਬਣਾਯਾ ਜਾਵੇ, ਛੋਟਾ ਨਾਲਾ ਜੋ ਵੱਡੇ ਨਾਲੇ
ਵੱਚੋਂ ਬੰਦ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇ ॥

ਵਖਰਾ

ਵਕਾਇਣ, ਸ:—'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਕਾਲਤ, ਸ:—ਵਕਾਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਕੀਲੀ ।

ਵਕੀਲ, ਪੁ:—ਏਥੇ ਵੱਲੋਂ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਮੁਦਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਅਦਾ-
ਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਗੜੇ, ਦਾਤ ॥

ਵਕੀਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇ ਕੇ
ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਗੜਾਉਣਾ ॥

ਵਕੀਲੀ, ਸ:—ਵਕੀਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਕਾਲਤ ॥

ਵਕੈਣ, ਸ:—'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਕੋਂਦੀ, ਵਿ:—ਸੁਣ ਵਾਲੀ (ਗਉ ਆਇਕ) ॥

ਵੱਖ, ਵਿ:—ਅਲੱਗ, ਜੁਦਾ, ਅਡ, ਨਿਆਰਾ ॥
ਪ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ (ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ
ਘੋੜੇ ਦਾ) ।

ਵੱਖ ਵੱਖ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ, ਜੁਦਾ
ਜੁਦਾ ।

ਵਖਤ } ਪੁ:—ਵਕਤ, ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ,
ਵਖਤ } ਬਿਖਤਾ ।

ਵਖਤ ਨੂੰ ਫੜ ਬੈਠਣਾ }
ਵਖਤ ਨੂੰ ਫੜੇ ਜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਪਭਾਵਿਚ
ਫੜਣਾ' ॥

ਵਖਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਖਤਾ ਪੈਣੀ, ਘੋੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਵਖਰਾ, ਪੁ:—ਬਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਪਣ,
ਰਾਸ, ਮਾਲ ॥

ਵਖਰਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ ॥

ਵੱਖਰਾ

ਵੱਖਰਾ, ਵਿਃ—ਅਲੰਗ, ਸੁਦਾ, ਨਿਆਰਾ, ਔਖਾ ॥

ਵੱਖਾਣ, ਪੁਃ—ਬਿਆਣ, ਹਾਲ, ਵਾਰਤਾ, ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ
ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਅਰਥ ॥

ਵੱਖਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਿਆਣ ਕਰਨਾ, ਦੱਸਣਾ
ਸਨਾਉਣਾ, ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣਾ ॥

ਵੱਖਾਣ }
ਵੱਖਾਧ } ਬੱਖਾਣਾ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਖਾਧਣ }
ਵੱਖਾਧੀ }

ਵੱਖਿਆਣ, ਪੁਃ—ਲੋਕਚਰ, ਬਿਆਣ, ਵੱਖਾਣ ॥

ਵੱਖੀ, ਸਃ—ਸਨੁੱਖ ਜਾਂ ਪੜੇ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦਾ
ਪਾਸਾ ॥

ਵੱਖੇੜਾ, ਪੁਃ—ਝਗੜਾ, ਖੁਆੜਾ, ਧੰਧਾ

ਵੱਖੇਧ }
ਵੱਖੇਧਣ } 'ਬੱਖਾਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਖੇਧੀ }

ਵੱਖੇ ਵੱਖ, ਵਿਃ—'ਵੱਖ' ਦੁਆਰੇ ਜੋ ਸੁਦ, ਅਲੰਗ
ਅੰਤ ਅੰਤ ॥

ਵੱਖੇ ਵੱਖੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅੰਤ ਅੰਤ ਹੋ ਕੇ, ਸੁਦਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਵੱਗ, ਪੁਃ—ਵੀਗਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਚੋਣਾ ॥

ਵੱਗ, ਸਃ—ਲਾਖ ਜਾਂ ਕੱਚ ਦੀ ਰੁੜੀ, ਤਾਕਤ ਦੀ
'ਇਕ ਦੁਆ', ਇਕ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਛੋਟੀ
ਰੁਹੜੀ ॥

ਵਗੈਰਾ

ਪੁਃ—ਵੱਸ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਵੱਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵੱਗਣੂਆ, ਪੁਃ—'ਬਕਸ਼ੁਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੁਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੜ੍ਹਨਾ,
ਵਾਉ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਗਿੱਲੀ ਪਤਲੀ
ਚਾਸ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ, ਵੇੜਨਾ, ਧੋਣਾ (ਉਹ
ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮਾਰ ਵਗੇ ॥)

ਵੱਗਦੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਛੋਟੀ, ਝਬਦੇ, ਸ਼ਤਾਬੀ ॥

ਵੱਗਣਾ, ਪੁਃ—'ਬੀਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਗਮਾਂ, ਵਿਃ—ਠੀਕ, ਉੱਚੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥
ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਉੱਚੇ ਤਰਾਂ ॥

ਵੱਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੋਰਨਾ, ਰੋੜ੍ਹਨਾ, ਚਲਾਉਣਾ,
ਖੜੋਟਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ ॥

ਵੱਗਾਹਵਾਂ, ਵਿਃ—ਵੱਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ,
ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਵੱਗਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿੱਠ ਦੇਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ
ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਵੱਗਾਰ, ਸਃ }
ਵੱਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ } 'ਬਗਾਰ' 'ਬੀਗਾਰਨਾ'
ਵੱਗਾਰੀ, ਪੁਃ } 'ਬਗਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਗ, ਸਃ—'ਵਰਗ' ਵੇਖੋ, ਨਾਲੇ 'ਬੱਗ' ॥

ਵੱਗੈਰਾ, 'ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਚਾਉ

ਵਚਾਉ
ਵਚਾਉਣਾ } 'ਬਚਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਚਾਵਾ
ਵਚੋਲਾ (ਲੀ)

ਵੱਛਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਾਸ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪੁੱਕਰੇ, ਵੱਛਕ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਭਗਤ ਵੱਛਲ, ਵਿ:—ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਵੱਛਕ ਜਾਂ ਪਿਆਰਾ ॥

ਵੱਛਾ (ਛੀ)
ਵੱਛਾਉਣਾ } 'ਬੱਛਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਛਾਈ
ਵੱਛੇਰਾ (ਰੀ)

ਵਸਹ, ਸ:—ਸਬਬ, ਕਾਰਣ, ਵੰਗ, ਸਕਲ, ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਵਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਸਥਾ 'ਨਕਲਣੀ' (ਵਸੇ
ਵੱਸਣਾ } ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ), ਪੜ੍ਹਾ 'ਬਜ਼ਕਣਾ',
ਬੋਧ ਦਾਣੀ, ਠੰਡ ਨਾਲ ਢੰਦ
ਦੱਬਰਨੇ ।

ਵੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਲਾ, ਵਿਛੜਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਵਜੇਂ }
ਵਜੇਂਤਣ } 'ਬਜੇਂ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵਜੇਂਤੀ
ਵਜਣਾ
ਵਜਣੀ

ਵਜ ਵਜਾ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਵੱਡੇਰਾ ਦੇ ਕੇ, ਸਬ ਨੂੰ ਵਸ ਕੇ ॥

ਮੱਥਾ ਵੱਟਣਾ

ਵਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਬਜਾਉਣਾ' ਬੰਜਾਉਣਾ
ਵੱਜਾਉਣਾ } ਵੇਖੋ

ਵੱਜਿਆ 'ਵੇਇਆ, ਵਿ:—ਮਸਹੂਰ, ਉੱਘਾ ॥

ਵੱਜੀ, ਸ:—ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਖਾਲ ॥

ਵਜੀਫਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਮੰਦਰ ਦੇ ਤੌਰ ਪੁਰ ਜੋ ਤਨਖਾਹ (ਤਲਬ) ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ।

ਵਜੂ, ਪੁ:—'ਉਜੂ' ਵੇਖੋ ।

ਵੇਝ, ਪੁ:—ਵਾਸ, ਤੀਸੁ ਦਾ ਝੰਡਾ ।

ਵੇਝਲੀ, ਸ:—ਬਾਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ ।

ਵੇਝਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਵੇਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਝਣਾ

ਵੇਟ, ਪੁ:—'ਬੇਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—ਬੇਤ ਦੀ, ਬੀਨੀ, ਬੀਦ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ

ਵੇਟ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਨ ਮਾਰਨਾ, ਬੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਚੋਕਣਾ ।

ਵਟਹਿਰੀ (ਜੀ), ਸ:—'ਬਟੇਹਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਵੇਟਕ, ਸ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਜੋ ਰਕਮ ਮਿਲੇ, ਆਮਦਨ, ਮਸਹੂਰੀ, ਸਾਖ, ਪਤ ॥

ਵਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਟਣਾ' ਵੇਖੋ ।

ਮੱਥਾ ਵੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਨਾਲ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਵੱਟ ਪਾਣੇ ।

ਮੁੱਛਾਂ ਵੱਟਣੀਆਂ

ਮੁੱਛਾਂ ਵੱਟਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵਲ ਕੇ ਚਿਤਾ ਹ
ਕਰਨਾ ।

ਵਟਣੀ, ਸ: } 'ਬਟਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਣੂ, ਪੁ: }

ਵੱਟੜ, ਸ:—'ਵੱਟਕ' ਵੇਖੋ ।

ਵਟਨਾ, ਪੁ:—'ਬਟਨਾ' ਵੇਖੋ ।

ਵਟਨਾਮੀ (ਵਾਂ, } 'ਵਡਨਾਮਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਨਾਮੀ (ਵੀਂ) }

ਵਟਲੋਹ } 'ਬਟਲੋਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਲੋਹਾ }
ਵਟਲੋਹੀ }

ਵਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਵਟਵਾਈ, ਸ:—ਵੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਵੱਟਾ }
ਵਟਾਉਣਾ, }
ਵਟਾਉ } 'ਬੱਟ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵਟਾਈ }
ਵਟਾਂਦਰਾ }
ਵਟਾ ਲੈਣ }
ਵਟਿਹਾਜ਼ਾ }
ਵੱਟੀ }

ਵੱਟ, ਪੁ:—ਬੱਟਾਂ ਵੱਧੇ

ਵੱਟੁ ਹਾੜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਜਾਂ ਸਾਮ੍ਹਣਾ
ਕਰਨਾ ।

ਵੱਡੀ

ਵਟੁਆਲਾ, ਪੁ:—ਚੌਂਕੀਦਾਰ, ਪਹਿਰਾ ਵੇਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਵਟੁਆ, ਪੁ:—'ਬਟੁਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਟੇਹਰੀ }
ਵਟੇਹਰੀ } ਸ:—'ਬਟੇਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟੇਹਰੀ }

ਵਟੇਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ
(ਧਾਗਾ) ॥

ਵੰਡ }
ਵਡਦੀਸ } 'ਬੰਡ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੰਡਣਾ }

ਵੰਡਣਾ ਵਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਖੀਧੀਆਂ ਜਾਂ
ਗਰੀਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ
ਵੰਡਣੀ ।

ਵਡਨਾਮਾ (ਵਾਂ) } 'ਬਡ ਨਾਮਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਡ ਨਾਮੀ (ਵੀਂ) }

ਵੰਡਪਣ, ਪੁ:—ਵੰਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਵਡਦੂਲਗੀ }
ਵਡ ਢੁਲੀ } 'ਬਡ ਢੁਲਗੀ' ਆਦਿਕ
ਵਡ ਬਲ (ਲਾ) } ਵੇਖੋ ।
ਵਡ ਬੋਲੀ }

ਵੰਡਾ } ਵ:—'ਮਸ' ਦਾ ਕਦਾ ਬੋਲ ਉਮਰ
ਵੱਡੀ } ਦਰਜਾ ਪੂਣ ਆਦਿਕ ਵਧਕੇ ਹੋਵੇ ॥

ਵ:—ਪਿਉ ਦਾਦਾ ਆਦਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ
ਕਈ ਹੋਵੇ ॥

ਵੱਡਾ ਸਾਹਬ

ਵੱਡਾ ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਬਾਂ ਦਾ ਸਬ, ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਅਰਸਰ ॥

ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾ ਤੇ ਲਿਖ ॥

ਵੱਡਾ ਹੋਣ } ਕੁ:—(ਦੀਵ) ਬਣਾ ਬੁਝ
ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ } ਉੱਚ

ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ, ਕੁ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੀਆ ਮਰਨ
ਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕਰਨੀਆਂ
(ਹਿੰਦੂ ਅੰਗਰੇਜ਼) ॥

ਵੱਡਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਖਾਨਾ, ਜੇਲ ਖਾਨਾ ॥

ਵੱਡਾ ਦਰਜਾ, ਪੁ:—ਭਾਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਉੱਪਰਲੀ
ਸਮੀ ॥

ਵੱਡਾ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ
ਦਿਨ, ੨੫ ਦਸੰਬਰ ॥

ਵੱਡਾ ਬਾਬਾ, ਪੁ:—ਬਜ਼ੁਰਗ, ਦਾਦਾ, ਕੁੜੂ ਕੁੰਝ
ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੱਡੇ ਬੀਬ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਸਰ ਹਰਿ
ਮੰਦਰ ਦੇ ਉੱਪਰਲਾ ਵੱਡੇ ਉੱਚੇ ਥਲੂਦੀ ਹੈ

ਵੱਡਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਜ਼ਰਕਾ ॥

ਵੱਡੀ ਪੇਸ਼ੀ, ਸ:—ਲੋਹਡਾ ਵੇਲਾ ॥

ਵੱਡਾ,
ਵੱਡਾਉਣਾ,
ਵੱਡਾਈ,
ਵੱਡਾਣਕ,
ਵੱਡਾਹੁ
ਵੱਡਾਵਾ } 'ਬੰਡਾ' ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੇਖੋ

ਵਣਾਹ

ਵੱਡਿਆਉਣਾ

ਵੱਡਿਆਈ

ਵੱਡਿਹਾਂਡ

ਵੱਡੀਰਨਾ

ਵੱਡੇਰਾ

ਵੱਡ

ਵੱਡਣਾ

ਵੱਡਵਾਉਣਾ

ਵੱਡਵਾਈ

ਵੱਡਾ

ਵੱਡਾਉਣਾ

ਵੱਡਾਈ

ਵੱਡਾਂਗਾ

ਵੱਡੀ

ਵੱਡ

ਵੱਡ

ਵੱਡ

ਵੱਡੇ ਖਾਉ ਕਰਨਾ

'ਬੰਡਿਆਉਣਾ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਪੀਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਵਣ ਵੇਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੁਲੰਮ ਵੇਲ ॥

ਵਣਹਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਦੁਆ
ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਵਣਜ

ਵਣਜਣਾ

ਵਣਜਾਣ (ਨ)

ਵਣਜਾਰਾ

ਵਣਜਾਰੀ

'ਬਣਜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਣਾਹ, ਪੁ:—ਨਾਸ, ਘਾਤ, ਕਬਲ, ਜਬਰਦਸਤੀ ॥

ਵੱਤ

ਵਧੀਆ

ਵੱਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਕ, ਵੇਰ।

ਸ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਭਰੀ, ਮੌਕਾ, ਠੀਕ ਹਾਲਤ ॥

ਵੱਤ } ਵਿ:—ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜਿਹਾ ਕਿ ਧਨਵੰਤ
ਵੰਤੀ } (ਤੀ) ॥

ਵਤਨ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਮੁਲਖ ਦੇਸ, ਜਨਮ
ਸੁਖ, ਘਰ ॥

ਵੱਤਰ, ਸ:—ਵੱਤ, ਜਮੀਨ ਦੀ ਭਰੀ ।

ਵੱਤਾ, ਵਿ:—ਗਿੱਲਾ, ਸਿੱਲਾ, ਤਰ ਕੱਥਾ, ਆਦਿ ॥

ਵੱਤਾ } ਵਿ:—ਵਾਲਾ (ਲੀ) ਜਿਹਾ ਕਿ ਧਨ
ਵੰਤੀ } ਵੰਤਾ (ਤੀ) ॥

ਵਤਾਉਂ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ, ਬਤਾਉਂ, ਵੈਗਲ ॥

ਵਤੀਸਰ, ਪੁ:—ਲਾਗੇ ਨਾਈ ਪਰੋਚਤ ਆਦਿਕ ।

ਵਦੀਗੇ, ਸ:—ਵੈਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਥੀਮੀ ,

ਵਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਬਦਲ 'ਬਦਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }

ਵੈਦੁਖਜੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਬੰਦੂਕ ।

ਵੱਧ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਵਧੇਉ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਜਿਆਦਾ ।

ਸ:—ਗਿਲਦੀ, ਵੱਤਾ ।

ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਣਾ, ਅੱਗੇ
ਚਲਣਾ, ਕੋਈ ਰੀਤ ਰਸਮ ਕਰਕੇ ਉੱਠਣਾ,
ਸੁਖ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ।

ਵਧਣਾ ਫੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਦਾਨ ਸ ਪਲ
ਵਧਣਾ, ਫੁਲਣਾ ॥

ਵਧੰਤ } ਪੁ:—ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਵੱਧਾ ॥
ਵਧੰਤੁ }

ਵਧਨਾ, ਪੁ:—ਟੂਟੀ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ ।

ਵੱਧਰੀ, ਸ:—'ਬੱਧਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਵਧਾਉ, ਪੁ:—ਵੱਧ ਹੋਣਾ, ਵਧੀਕੀ, ਵਧਿਆ
ਹੋਣਾ ਹੋਸਾ ।

ਵਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਧ ਕਰਨਾ, ਵੱਧਣਾ, ਗਹਿਣੇ
ਲਾਉਣਾ, ਦੀਵਾ ਬੁਝਾਉਣਾ, ਹੱਟੀ ਬੰਦ
ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਵਧਾਉ, ਵਿ:—ਵਧਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਧਣ ਦੀ
ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਵਧਾਈ, ਸ:—ਅਸੀਸ, ਵਾਧੇ ਮੰਗਣਾ, ਮੁਆ-
ਰਖ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਧਨ, ਪੁ:—ਵਾਧਾ, ਵਧੀਕੀ, ਵਧ ਜਾਣ ਦੀ
ਹਾਲਤ ॥

ਵਧਨ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਧਾ 'ਯਗਜਾ' ਜਾਂ
ਰੋਗ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵਧਾਵਾ, ਪੁ:—ਵਧਣ (ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਉੱਠ
ਖਲਣ) ਦਾ ਕੰਮ, ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲ
ਇਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵਧੀ, ਸ:—'ਬੱਧਰੀ' ਵੇਖੋ ।

ਵਧੀਆ, ਵਿ:—ਰੋਗੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ
ਵਾਲੀ (ਚੌਖ) ॥

ਵਧੀਕ

ਵਧੀਕ, ਵਿ॥, ਕ੍ਰਿ॥, ੧੦: ੨੨: ਸਮਾਦ, ਬਹੁਤ ।

ਵਧੀਕੀ, ਸ॥—ਜਿੰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤੋਂ ਭੇਧ ਹੋਣਾ, ਸਖਰਦਸਤੀ ।

ਵੰਧੂਆ, ਵਿ॥—ਬੰਧੂਆ, ਕੰਧੀ ।

ਵਧੇਰਾ, ਪੁ॥ } ਵਿ॥—ਵਧ, ਰਤ ਕ ਰਧ ਬਹੁਤ ।
ਵਧੇਰੀ, ਸ॥ } (ਤੀ) ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਵੱਧ ।

ਵਧੇਰੇ, ਵਿ॥—ਵਧੇਰੇ, ਬਹੁਤ, ਧੰਧ, ਸਮਾਦ, ਸਖਰ ।

ਵਧੇਰਤ, ਪ॥—ਵਧੇਰ ਵਧੇਰ

ਵੇਨਗੀ, ਸ॥—ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ ਵੇਚੀ ਪਰਖਣ ਲਈ ਜਾ ਕੇ, ਨਮੁਨਾ ।

ਵਨਜ, ਪੁ॥ } ਬ॥, ਰ, ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ,
ਵਨਜ ਵਿਹਾਰ } ਲੈਣ ਦੇਣ ।

ਵੇਨੀ, ਪੁ॥—ਲਾੜਾ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਯਾ ਲੜਕਾ ।

ਵਿ॥—ਵਰਗਾ, ਵਾਢੀ ।

ਵੇਨੀ, ਸ॥—ਬੰਨੀ, ਵਹੁਟੀ, ਨਵਰਤੀ ।

ਵੇਨੇ, ਕ੍ਰਿ॥, ਵਿ॥—ਪਾਸੇ, ਚਰਚ ।

ਵੇਨੇ ਵੇਨੀ, ਵਿ॥—ਬੜੀ ਭਰੀ ਦੋ ।

ਵਡਾ, ਸ॥—ਬਰਨ ਪੁਰਾ ਬਰਨਾ, ਅੰਗ ਪਾਲਣਾ, ਅਸਰ, ਲਾਭ, ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ।

ਵਡਾ ਦਾਰ, ਵਿ॥—ਜੋ ਅੰਗ ਪਾਲੇ ਜਾਂ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰੇ, ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ ।

ਵਯਾਪੀ

ਵਡਾਦਾਰੀ, ਸ॥—ਵਡਾ ਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ।

ਵਡਾਤ, ਸ॥—ਮੋਤ, ਮਰਗ (ਹੋਣੀ, ਪਾਉਣੀ) ।

ਵਡਾਤ ਸਰੀਰ } ਸ॥—ਮਹਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਬੜੀ ਵਡਾਤ } ਮੋਤ ਦਾ ਦਿਨ ।

ਵਡਾਤੀ, ਵਿ॥—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ।

ਵੱਯਾ } ਪੁ॥—'ਬੰਯਾ' ਵੇਖੋ ।
ਵੱਯਾ }

ਵਯਾਹ
ਵਯਾਹਣਾ (ਹੁਣਾ)

ਵਯਾਹਤਾ

ਵਯਾਕਰਨ

ਵਯਾਕਰਨੀ

ਵਯਾਕਲ (ਕੁਲ)

ਵਯਾਜ

ਵਯਾਜੀਆ

ਵਯਾਜੀਆ

ਵਯਾਜੀ

ਵਯਾਜੁੜ

ਵਯਾਜੂ

ਵਯਾਧ

ਵਯਾਧਣ

ਵਯਾਧੀ

ਵਯਾਧਕ

ਵਯਾਧਣਾ

ਵਯਾਧੀ

'ਬਿਅਾਹ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ।

ਵਰ

ਵਰ, ਪੁ:—ਲਾਗਾ, ਅਸੀਸ, ਪਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜ ਦਿੱਤੀ
ਮਾਏ (ਦੇਣਾ), 'ਇਕ ਰੁੱਖ ॥

ਵ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਰ ਮਾਏ, ਜਿਸ ਦੀ
ਵਤੋ ਹੋਵੇ (ਰਹਿਣਾ) ॥

ਵਰ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਖੋਦ ਦਾ ਦਾਨ ॥

ਵਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਣਾ, ਕੁਝ
ਵਿਆਹ ਦੇਣੀ ॥

ਵਰ ਪਰਾਪਤ, ਵਿ:—ਵਿਆਹੁਣ ਜੋਗੀ ਕੁੜੀ ॥

ਵਰਸਾਉਣਾ }
ਵਰਸਾਉ } ਬਰਸਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਵਰਸਾਜਣਾ }

ਵਰੁਮ, ਪੁ:—ਵਿਲ ਦੀ ਪੀੜ, ਬਹੁਤ ਗਮ, ਜੋੜ,
ਦੁੱਖ ॥

ਵਰੁਣਾ }
ਵਰੁਣਾਉ }
ਵਰੁ (ਵਰਹਾ) } ਬਰੁਣਾ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਵਰੁਉਣਾ }
ਵਰੁਉ }

ਵਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਖੂਹ ਦੀ ਮਾਹਲ
ਨੂੰ ਟਿੱਢ ਬੰਦੀ ਹੈ ॥

ਵਰੀਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਰੁ
ਹਿੱਛੇ ਜੋ ਰੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਵਰੀਣੀ, ਸ:—'ਬਰਸੀਣੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਵਰਗਾ (ਗੀ)

ਵਰਕ, ਪ:—ਪੱਤਾ, ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਪਤਲਾ
ਪਤਾ, ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਚਾਗਰ ਦਾ ਪਤਾ, ਪਤਲੀ
ਤਾਰ ॥

ਵਰਕ ਤਿਲਾਈ, ਪ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਵਰ ਨੁਕਰਈ, ਪ:—ਸੋਨੇ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਵਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਗਲੇਫੇ
ਹੋਣਾ, ਚਿੱਟੀ ਅਤੇ ਸਮਕਦਾਰ ਬਨਣਾ (ਅਣਿ-
ਆਈ ਦ) ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ (ਖੰਡ
ਦਾ) ॥

ਵਰਕਜੀ, ਸ:—ਮੱਢੇ ਜਾਂ ਮਿਰ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਣ
ਵਾਲਾ ਮੱਢੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਦੰਦਾ ॥

ਵਰਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪਤਾ ॥

ਵਰਕੀ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਮਗਰੋਂ ਲਾਇਆ
ਹੋਯਾ ਛੋਟਾ ਵਰਕਾ, ਤਹਿਯਾ ਵਾਲੀ
ਹੜਕਾਲ ॥

ਵਰਖਾ, ਸ:—'ਬਰਖਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਵਰਗ, ਪੁ:—ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸਮੂਹ
ਮੰਡਲੀ, ਪਸ਼ਾਕ ॥

ਵਰਗ ਛੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—੨੦ ਜੋਹੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ
ਅਤੇ ਸੱਧੇ ਕੁਠਿਆ ਵਾਲੀ ਚੋਰਸ ਸ਼ਕਲ,
ਮਰੱਬਾ ॥

ਵਰਗਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਲਾਉਣਾ ਦੂਹੀ
ਵਰਗਲਾਣਾ } ਮੱਲ ਲੈਣਾ ॥

ਵਰਗਾ (ਗੀ), ਵ:—(ਕਿਸੇ) ਜੋਹਾ (ਕਿਸੇ ਨਾਲ)
ਮਿਲਦਾ, ਨਿਆਈਂ ਵਾਢੀ, ਵਾਕਨ ॥

ਪੁ:—ਯਕੜ ਸਿੱਧੀ ਟਿਕਾਉਣ 'ਵਾਸਤੇ ਇਕ
ਪਾਸੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਪੱਚਰ, ਕਬਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ
ਸਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਵਰਜਣਾ

ਵਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਕਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਮਨਾ
• ਕਰਨਾ ॥

ਵਰਜਿਤ, ਵਿ:—ਮਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ (ਗੱਲ),
ਹਟਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਵਰੰਟ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਲਬੀ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ
ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਜੋ ਵੱਜ ਦਾਰੀ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ
ਜਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਕੜਣ ਲਈ
ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ (ਕੱਚਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ) ॥

ਵਰੰਟ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਰੰਟ ਲਿਖ ਕੇ
ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ ॥

ਵਰਤ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਕੁਝ ਨਾਂ ਖਾਣਾ, ਢਾਕਾ
(ਰੱਖਣਾ) ॥

ਵਰਤ ਸਰਤ, ਸ:—ਵੰਡ, ਹਿੱਸਾ, ਲੈਣ ਦੇਣ,
ਵਿਹਾਰ, ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਤ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਮੁਰਲਤ, ਜੋ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ
ਆਵੇ ॥

ਵਰਤਵਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਰੀਝ, ਲੈਣ ਦੇਣ ॥

ਵਰਤਣ, ਪੁ:—ਭਾਂਡਾ ॥
ਸ:—ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ, ਵਰਤੋਂ ॥

ਵਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ,
ਲੈਣ ਦੇਣ ਰੱਖਣਾ, ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ
ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ) ॥

ਵਰਤਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲੋਕੜੀ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਵਰਤਾਉ, ਪੁ:—ਵਰਤਣ ਦਾ ਵੰਗ, ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਨੇ ॥

ਵਰਯਾਮ

ਵਰਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੀਝ, ਚਾਲ, ਵੰਗ, ਹਿੱਸਾ ॥
ਵਿ:—ਮੁਰਲਤ ॥

ਵਰਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਰੀਝ, ਚਾਲ, ਵੰਗ, ਵਰਤ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਰਤੀ, ਪੁ:—ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਰਤੋਂ, ਸ:—ਲੈਣ ਦੇਣ, ਮੋਲ ਗੋਲ, ਵਿਹਾਰ,
ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਦਾ }
ਵਰਦੀ }
ਵਰਨ } 'ਬਰਦਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਰਨਣ }

ਵਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਵਰਨੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਪਰਮ ਕਾਜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲੀ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਰਨੈਕੁਲਰ, ਸ:—ਏਸੀ ਬੋਲੀ, ਜਿੱਥੇ ਏਸੀ
ਬੋਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਵਰਮ, ਪੁ:—ਸੱਜ, ਇਲ ਦਾ ਦੁਖ, ਗਮ ॥

ਵਰਮ, ਪੁ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਵਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਮੇ ਨਾਲ ਛੋਕ ਕੱਢਣਾ ॥

ਵਰਮੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਹਾ ਵਰਮਾ, ਕੀਰਿਆ
ਦਾ ਘਰ ॥

ਵਰਯਾਮ, ਵਿ:—ਵਰਿਆਮ, ਬਚਾਦਰ ॥

ਵਰਾਉਣਾ

ਵਰਾਉਣਾ }
 ਵਰਾ ਸੁਹੀ }
 ਵਰਾਛਾ } ਬਰਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਰਾਜਣਾ }
 ਵਰਾਤੀ }

ਵਰਾਨ, ਵਿਃ—ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਖਾਲੀ, ਬਰ-
ਥਾਦ ॥

ਵਰਾਨਾ, ਵਿਃ—ਉਜੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਓਪਰਾ, ਪਰ-
ਦੇਸੀ ॥

ਵਰਾਨੀ, ਸਃ—ਬਰਥਾਦੀ, ਤਥਾਹੀ, ਉਜੜਾ, ਬੇ
ਰੋਣਕੀ ॥

ਵਰਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਓੜਿਆ ਜਾਂ ਆਸ
ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ, ਮੇਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਵਰਿਆਮ, ਪੁਃ—ਬਰਾਦਰ, ਦਲੇਰ, ਹਿੰਮਤੀ ॥

ਵਰਿਆਮਗੀ }
 ਵਰਿਆਮੀ } ਸਃ—ਬਰਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਵਰਿਹਾ, ਪੁਃ—ਵਰ੍ਹਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ॥

ਵਰਿਹੰਦ, ਸਃ—ਓੜ ਗਏ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗੇ
ਹੋਏ ਕਈ ਸਾਨ੍ਹ ॥

ਵਰੀ, ਸਃ—ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨ ਲਾੜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁੜੀ
ਨੂੰ ਜੋ ਗਹਿਣੇ ਕਪੜੇ ਮਿਲਣ, ਚੌਗੇ ਦਾ
ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਵਰੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਛਿੜਕਣਾ (ਲੂਣ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਰੁਰੀ, ਸਃ—'ਬਰੁਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਲਾ

ਵਰੇਸ, ਸਃ—ਚਿਮਰ ॥

ਵਰੇਤੀ, ਸਃ }
 ਵਰੇ (ਵੇ), ਸਃ } 'ਬਰੇਤੀ' ਅਤੇ 'ਬਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਰੇ ਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲਾਹ ਖੱਟਣਾ, ਛੇਦਾ ਉਠਾ-
ਉਣਾ ਜਾਂ ਵੇਣਾ ॥

ਵਲ, ਪੁਃ—ਵੀਗ ਮੋੜ, ਫੇਰ, ਪੈਂਚ, ਬੁਰੜੀ ॥

ਵਲ ਖਾਣਾ, ਵਲ ਛਲ, }
 ਵਲ ਦੇਣਾ, ਵਲ ਟੈਣਾ, } 'ਬਲ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਲ ਲੈਣਾ

ਵੱਲ, ਸਃ—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ ॥

ਅਵਲ—ਪਾਸੇ, ਤਰਫ ॥

'ਵਲ' ਨਰੋਆ, ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ ॥

ਪੁਃ—ਵੀਗ, ਚਥ, ਚੱਜ, ਤਰੀਕਾ ॥

ਵਲਾਖੀ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਬਾਲਰ ॥

ਵਲਗਨ, ਪੁਃ—ਹੱਥੇ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ ਕੰਧ ॥

ਵਲੰਟੀਅਰ, ਪੁਃ—ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬਣਿਆ
ਹੋਯਾ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਵਲਟੋਰ (ਹਾ) }
 ਵਲਟੋਰੀ } 'ਬਟਲੋਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ,
ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਲਪੇਟਣਾ ॥

ਵਲਾ, ਪੁਃ—ਗੱਲ ਸੁਤੀਫੀ, ਲੰਮੀ ਗੱਲ ਲਕੜੀ ॥

ਵੱਲਾ, ਅਵਲ—ਵੱਲ, ਪਾਸ, ਤਰਫ ॥

ਵਲਾਉ

ਵਲਾਉ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੀਲਾ, ਖਲੋ ਖੋਭੇ
(ਕਰਨ) ॥

ਵਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਵਲ
ਪੁਆਉਣਾ, ਛਲਣਾ ॥

ਵਲਾਇਤ }
ਵਲਾਇਤਣ } 'ਵਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਲਾਇਤੀ }

ਵਲਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਲ, ਵਿੰਗ, ਮੋੜ, ਫੇਰ ਪੇਰ ॥

ਵਲਿਹਾਰ }
ਵਲਿਹਾਰਣ } 'ਬਲਿਹਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਲਿਹਾਰੀ }

ਵਲਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਟਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ)—ਦੂਰ ਦੀ
ਰਾਹ ॥

ਵਲੀ, ਪੁ:—ਰੱਬ ਦੀ ਪਿਆਰਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਸੰਤ ॥

ਸ:—ਲਾਠੀ, ਭਾਗ ॥

ਵਿ:—ਬਲੀ, ਤਕੜਾ ਜੋਗਵਰ ॥

ਵੱਲ, ਪੁ:—ਗਲ, - - - - -
ਦੇਖ ॥

ਵਲ੍ਹੰਦਰਨਾ }
ਵਲ੍ਹੰਦਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੁਆਂ ਨਾਲ ਖੁਰਚਣਾ ॥

ਵਲ੍ਹੰਦ, ਪੁ:—ਲੋਕ ਕੀਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਵਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਘਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ॥

ਵਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਲ, ਫੇਰ, ਵਿੰਗ, ਮੋੜ, ਪੇਰ ॥

ਵਾ ਭੱਖਣਾ

ਵਲੇਲ }
ਵਲੇਲੀ } 'ਵਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਲੋਂ, ਅਵ:—ਪਾਸਿਓਂ, ਤਰਫ਼ ॥

ਵਜ਼, ਪੁ:—'ਬੋਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਜ਼ਕਣਾ }
ਵਜ਼ਨਾ } 'ਬਜ਼ਕਣਾ' 'ਬਜ਼ਨਾ' 'ਬਜ਼(ਪੁ:)'
ਵਜ਼ਾ, ਪੁ: }
ਵਜ਼ੀ, ਸ: } 'ਬਜ਼ੀ' 'ਬਜ਼ੇਵਾਂ (ਮੀ)' ਵੇਖੋ ॥
ਵਜ਼ੇਵਾਂ (ਮੀ) }

ਵਜ਼ੋਟਾ, ਪੁ:—ਬੋਹੜ ਦੀ ਫੋਟਾ ਬੂਟਾ, ਬੋਹੜ ਦੀ
ਫਲ ॥

ਵਾਂ, ਸ:—ਵਾਉ, ਹਵਾ, ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਜਾਣ
ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ, ਪੈਣ ॥

ਵਾ ਮੂਲ, ਸ:—ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਾਦੀ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਵਾ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਾ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵਾ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਦੀ ਦੀ
ਪੀੜ ॥

ਵਾ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ॥

ਵਾ ਝਲੋਟਣਾ, ਪੁ:—'ਵਾ ਵਰੋਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾ ਨਾਲ ਲੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਹ ਸਖ ਹ' ਜਗੜਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਵਾ ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਾ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ

ਵਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿਃ—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ ॥

ਵਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਰਮ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਡੀ ਵਾ
ਲੱਗ ਕੇ ਰੋਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵਾ ਵੌਲਾ, ਪੁਃ—ਚੋਕਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਪੇਂਟ ॥

ਵਾ ਵਜ਼ਿਰ, ਸਃ—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਚੁੱਖ, ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਵਾਂ, ਸਃ—ਪੇੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ, ਬਾਉਲੀ ॥

ਵਾਉ, ਸਃ—‘ਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਉਟਾ, ਪੁਃ—ਝੰਡਾ ॥

ਵਾਉਣਾ, ਪੁਃ—‘ਬੱਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਇਦਾ, ਪੁਃ—ਅਕਰਾਰ, ਬਚਨ, ਕੋਲ ॥

ਵਾਈ, ਸਃ—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵਾਉ, ਬਾਦੀ ॥

ਵਾਈਸਰਾਇ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਸਬ ਤੋ-
ਵੰਡਾ ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ ॥

ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਟ, ਪੁਃ—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਖ਼ਯਾਨ ॥

ਵਾਸ, ਪੁਃ—‘ਬਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਸਕਟ, ਸਃ—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਯਤਾ ਦੀ ਫਤਹੀ,
ਕੁਰਤੀ ॥

ਵਾਸਣੀ, ਸਃ—‘ਬਾਸਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਸਤਾ, ਪੁਃ—ਖਾਤਰ, ਸਾਂਝ, ਸਬੰਧ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਛਾਣਾ

ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿਠਤੀ ਤਰਲੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਾਸਤੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਲਈ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕੇ ॥

ਵਾਸਦੇਵ, ਪੁਃ—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਵਾਸਨਾ
ਵਾਸਚੀ (ਸੁਰੀ)
ਵਾਸਲੀ (ਸੁਲੀ)
ਵਾਸਾ
ਵਾਸੀ
ਵਾਸੂ

} ‘ਬਾਸਨਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹ, ਵਿਸਮਯਃ—ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ,
ਅਫ਼ਰੀਨ, ਵੱਲੋ ॥

ਸਃ—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ (ਲੱਗਣੀ ਲਾਉਣੀ) ਕੰਮ,
ਸਾਝ, ਵਿਹਾਰ, ਮੋਕਾ (ਪੈਣੀ), ਖੂਹ ਦੇ ਬੱਲੇ
ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਰੇਤ, ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਾਹ ਲਗਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਜਿੰਨਾ ਲੱਗ
ਸਕੇ ਜੋਰ ਲਾਕੇ ॥

ਵਾਹ ਵਾਹ, ਸਃ—ਬਹੁਤ ਵਡਿਆਈ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਵਿਸਮਯਃ—ਬਹੁਤ ਹੱਛੀ ਗੱਲ ਹ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸਰ, ਕਰਤਾਰ (ਸਿੱਖਾਂ
ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ } ਸਃ—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ । } ਮਿਲਣ ਅਤੇ
ਵਿਛੜਣ ਵੇਲੇ
ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਛਾਣਾ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ
ਮਰਸੀ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਈ
ਦੁਖਦਾਈ ਥਾਤ ਹੋਈ, ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਵਾਹਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਵਾਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨੀ, ਹਲ ਵੇਰਨਾ,
ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਘੀ ਵੇਰਨੀ, ਬੰਘੀ ਧੋਕਾ ਜਾਂ
ਪਸ਼ੂ ਲਾਏ ਕੇ ਰਲਾਉਣਾ ॥

ਵਾਹਯਾਤ, ਸ: ਵਿ:—‘ਵਾਹਯਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਰ, ਸ:—‘ਵਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਮੰਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਈ,
ਰਮਾਇਤੀ ॥

ਵਾਹਵਾ, ਵਿਸਮਯ:—‘ਵਾਹ ਵਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹੜੀ, ਸ:—ਲੋਹਾ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਰਾ ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਪੁ:—‘ਵਾਹ ਗੁਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਿਜਾਤ } ਸ: ਵਿ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ
ਵਾਹਿ ਯਾਤ } ਦੀ ਗੱਲ, ਖਕਵਾਸ ॥

ਵਾਹੀ, ਸ:—ਖੇਤੀ, ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਕੰਘੀ ਵੇਰਨੀ,
ਚਲਾਉਣਾ, ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ,
ਤਲਵਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਵਾਹੁੜਣਾ } ‘ਬਹੁੜਣਾ’ ਅਤੇ ‘ਬਾਹੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਹੁੜੀ }

ਵਾਹੋ ਦਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ‘ਫੇਤੀ ਫੇਤੀ’, ਬਰ
ਪਟ ॥

ਵਾਗਸੁਆ

ਵਾਕ, ਪ:—ਬਚਨ, ਗੱਲ, ਬਾਣੀ ॥

ਵਾਕਨ, ਅਵ:—ਜਿਹਾ, ਵਰਗਾ, ਵਾਂਗੂੰ, ਨਿਅਈ,
ਠਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਵਾਕਰ, ਵਿ:—ਜਾਣੂ ਪਛਾਣੂ, ਮਹਿਰਮ, ਮੇਲੀ ॥

ਵਾਕਰੀ } ਸ: ਸ ਨ ਪਛਾਣ, ਮਹਿਰਮੀ,
ਵਾਕਰੀਯਤ } ਮੇਲ ॥

ਵਾਕਸ, ਵਿ: } ‘ਵਾਕਰ’ ‘ਵਾਕਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਕਸੀ, ਸ: }

ਵਾਕਰੇ, ਅਵ:—‘ਵਾਕਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਤਜਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਵਾਕ, ਭੇੜੀ ਗੱਲ ॥

ਵਾਖੜੀ, ਵਿ:—ਜੋਖੜੀ ਗਉ ਮਹਿ” ਕੁਝ ਚਿਰ
ਦੁੱਧ ਦੇ ‘ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ,
ਗਾਥਾ (ਦੁੱਧ) ॥

ਵਾਖੜੀ, ਸ:—‘ਅੰਬਾਖੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਗ, ਸ:—ਪੱਤੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਮੋੜਣ
ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ, ਥਾਗ ॥

ਵਾਗ ਛੁੱਡਣੀ, ਵਾਗ ਛੁੱਟਣੀ, } ‘ਬਾਗ’
ਵਾਗ ਛੁੱਟ ਵਾਗ ਛੋਰ (ਰੀ), } ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਗ ਮੋੜਣੀ, ਵਾਗ ਫੜਾਈ }

ਵਾਗ, ਅਵ:—‘ਵਾਕਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—‘ਬਾਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਗਸੁਆ, ਪੁ:—‘ਵਾਕਸੁਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗਣਾ

ਵਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
 ਵਾਂਗਾ, ਪੁ: } 'ਬਾਂਗਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
 ਵਾਂਗੀ, ਪੁ: }
 ਵਾਂਗੀ, ਸ: }

ਵਾਂਗੁ } ਪੁ:—ਭੋਲ ਜਾਂ ਸਾਥਣ ਜੋ ਗੱਡੀ ਦੇ
 ਵਾਂਗੁ } ਪਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਦੇ ਹਨ ॥

ਅਵ:—'ਵਾਂਕਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗੀ, ਵਿ:—ਵੱਗ ਚਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਂਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗੀ } ਅਵ:—'ਵਾਂਕਣ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਾਂਗੀ }

ਵਾਂਗ, ਸ:—ਜੋ ਮਸੂਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਰਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲ ਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜੋਥੀ ਘੜੀ ॥

ਵਾਂਗ ਬਿਗਾਰ, ਸ:—ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਮਜ਼ੂਰੀ ਇੱਥੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਾਯਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਾਂਗਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਫੌਸਕ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਣਾ ਮਸੂਲ ਉਗਰ-ਹੁਣਾ ॥

ਵਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਅਕਰਾਰ, ਬਚਨ, ਬਚਨ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਥ ਦੀ ਤਲੀ ਮਾਰਨੀ (ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਵਾਂਗ, ਸ:—ਮਸੂਲ ('ਵਾਂਗ' ਵੇਖੋ), ਮੂੰਹ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ('ਵਾਂਗੀ') ॥

ਵਾਂਗੀ

ਵਾਂਗੀ, ਸ:—ਵ.ਉ ਨਾਲ ਜੋ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਜਾਣ । ਜੋਰ ਨਾਲ ਦੁਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ॥

ਵਾਂਗ, ਸ:—ਅਵਾਜ਼, ਖੜਾਕ, ਬੋਲ, ਖੜਕਾ ॥

ਵਾਂਗਬ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ, ਜੋਗ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਵਾਂਗਬੀ, ਵਿ:—ਮਣੁਲੀ, ਖਾਸਾ, ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਮਾੜਾ ॥

ਵਾਂਗਾ, ਪੁ: } 'ਬਾਂਗਾ' 'ਬਾਂਗ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਾਂਗ, ਸ: }

ਵਾਂਗਰ ਵਰਕਸ, ਪੁ, (ਬਹੁ:)—ਲੰਹੇ ਦਾ ਤਲਾਉ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਲੀ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਮਹਿਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ॥

ਵਾਂਗ, ਸ:—ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਢਾ, ਕਤਲ ॥

ਵਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਵੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਛੰਨ, ਵੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਪਰੇਸ਼ਾਨ, ਵਰਨਾ ਖਾਹੁਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਵਾਂਗੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਵਾਂਗੀ, ਸ:—ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮੋਕਾ, ਵੱਢੀ ॥

ਵਾਂਗੀ, ਸ:—ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੁ:—ਤਰਖਾਣ ॥

ਵਾਣ

ਵਾਣ, ਪੁ:—ਮੰਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਰੱਸੀ, ਤੀਰ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ॥

ਵਾਡ, ਸ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਮਾਮਲਾ ॥

ਵਾਦ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਹਿਸ ॥

ਵਾਂਦ } 'ਬਾਂਦ' 'ਬਾਂਦਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਂਦਾ }

ਵਾਦੀ } ਸ:—ਹੈਲਰ, ਆਦਤ, ਬਾਣ, ਸੁਭਾਉ ॥
ਵਾਂਦੀ }

ਵਾਧ, ਸ:—ਵਾਧੀ, ਵਧਾਉ, ਵਧਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਫੌਜ, ਗਿਲਦੀ ॥

ਵਾਧ ਘਾਟ, ਸ:—ਬੱਤੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਵਾਂਧ (ਧਾ), ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਰੋਕ ਅਟਕਾਉ ॥

ਵਾਂਧਾ, ਪੁ:—ਵਧ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਨਜ਼ਾ, ਲਾਜ਼ ॥

ਵਾਧੂ } ਵਿ:—ਵਧੀਕਦਾ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੇਂ ਬਿਆਦਾ,
ਵਾਂਧੂ } ਬਾਲਤੁ ॥

ਵਾਧੇ, ਵਿ:—ਤੀਜਾ (ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਵਾਨ੍ਹਣੀ, ਪੁ:—'ਬਾਹਨਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਨਵਾਰ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦੀ ਬੂਟਾ ॥

ਵਾਪਸ, ਵਿ:—ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ਕਰਨਾ ॥

ਵਾਪਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਬਾਪਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਪਰਨਾ }

ਵਾ ਪਿਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਦਾਈ ॥

ਵਾਨਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵਾਧੂ, ਵਾਲਤੁ ॥

ਵਾਯਵੀ, ਵਿ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਵਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਧਾ, ਗਾਂਢੇ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਵੇਰੀ, ਮੈਕਾ, ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਰਚਾ, ਸੱਟ, ਹੱਲਾ, ਤੀਗਰਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਫਿਨਿਫਰ ਦਾ ਦਿਨ, ਕੱਢੀ ਦਿਨ, ਕਪਾਹ ॥

ਸ:—ਮੈਕਾ, ਵੇਲਾ, ਵੇਰੀ, ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਗੀਤ, ਜ਼ੋਰ ਲ ॥

ਵਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਸੱਟ ਲਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਵਾਰਨ ਵਾਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਅਕ-
ਵਾਰ ਵਾਰ } ਸਰ ॥

ਵਾਰਸ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ
ਵਾਰਸਣੀ, ਸ: } ਮਿਲਣੀ ਹੋਵੇ, ਮਾਲਕ (ਹੋਣਾ) ॥

ਵਾਰਸੀ, ਸ:—ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਾਲਕੀ ॥

ਵਾਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ, ਪ੍ਰੀਤ-ਸਦਾ ॥

ਵਾਰਤਾ, ਸ:—ਕਥਾ, ਬਹਾਨੀ, ਕਿੱਸਾ, ਬਾਤ, ਚੱਲ ਕੱਥ, ਬਿਆਣ ॥

ਵਾਰਦਾਤ

ਵਿਸ (ਵਿੱਸ)

ਵਾਰਦਾਤ, ਸ:—ਭਾਨਾ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਹਾਲ ॥

ਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਵਾਰਨਿਸ਼, ਪੁ:—ਅਸਥਾਥ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗਣ ॥

ਵਾਰਨੀ, ਸ:—ਬਾਰੀ ਵਰਿਹਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪਰਥ ॥

ਵਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—‘ਬਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁਹਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ, ਰਹੁ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਬੰਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਵਿ:—ਕੁਰਬਾਨ, ਬਲਿਹਾਰੀ, ਸਦਕੇ (ਜਾਨਾ) ॥

ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਕ ਮੌਕੇ ਪੁਰ,
ਵਾਰੇ ਵੱਟੀ } ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੂਜਾ ॥
ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ }

ਵਾਲ, ਪੁ:, ਸ:—ਕੇਸ, ਲੰਬਾਭੇ ਦੀ ਕੁੜ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਪੈਂਟ ॥

ਵਾਲ ਤੋੜ, ਵਾਲ ਫੰਨੀ ਕੈਂਡੀ ਮਾਰਨੀ, }
ਵਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਵਾਲਵਿੰਗਾ ਨਾਂ ਦੇਣਾ }
‘ਵਾਲ ਤੋੜ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਵਾਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵਿ:—ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਜੀ ਸਨਬੰਧ ਹੋਵੇ (ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ, ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਵਾਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਜ਼, ਸ:—‘ਬਾਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਜ਼ੀ, ਸ:—‘ਵਾਹਜ਼ੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਜ਼ਣਾ

ਵਾਜ਼ਾ

ਵਾਜ਼ੀ

ਵਿਉਂਤ

ਵਿਆਈ

ਵਿਆਸ

ਵਿਆਹ

ਵਿਆਹਣਾ

ਵਿਆਹਣੂ

ਵਿਆਹਤਾ

ਵਿਆਕਰਣ

ਵਿਆਕਲ (ਕੁਲ)

ਵਿਆਂਲ

ਵਿਆਜ

ਵਿਆਜੜ (ਜੀਆ)

ਵਿਆਜੀ

ਵਿਆਜੂ

ਵਿਆੜਣਾ

ਵਿਆਂਦੜ (ਧੜ)

ਵਿਆਧ, ਵਿਆਧਣ

ਵਿਆਧੀ

ਵਿਆਧ

ਵਿਆਪਕ

ਵਿਆਪਣਾ

ਵਿਆਪੀ

ਵਿਆੜ

ਵਿਸ (ਵਿੱਸ)

‘ਬਾਜ਼ਣਾ’ ਬਾਜ਼ਾ,
‘ਬਾਜ਼ੀ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸ਼ਾ

ਵਿਸ਼ਈ, ਵਿ:—ਭੋਗੀ, ਰਸਾਯਾ, ਐਸ ਕਰਨ
ਕਾਲਾ ॥

ਵਿਸਕੀ, ਸ:—ਫਿਕ ਤਰਾ ਦੀ ਸਰਾਬ

ਵਿਸ਼ਟਾ
ਵਿਸ਼ਤਾਰ
ਵਿਸ਼ਨ
ਵਿਸ਼ਮਣਾ
ਵਿਸ਼ਮਾਉਣਾ
ਵਿਸ਼ਮਾਦ
ਵਿਸ਼ਰਣ
ਵਿਸ਼ਰਨਾ
ਵਿਸ਼ਰ ਭੋਲਾ
ਵਿਸ਼ਰਾਉਣਾ
ਵਿਸ਼ਰਾਮ
ਵਿਸ਼ਰਾਮਣ
ਵਿਸ਼ਰਾਮੀ
ਵਿਸ਼ਵਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ
ਵਿਸ਼ਵਾਸਣ
ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ

‘ਵਿਸ਼ਟਾ’ ‘ਵਿਸ਼ਮਾਦ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਸ ਵਿੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਸਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਿਸ਼ਾ, ਪੁ:—‘ਵਿਸ਼ਾ’ ਵੇਖੋ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਰ-
ਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਿਸਾਹ }
ਵਿਸਾਹੁਣਾ } ‘ਵਿਸਾਹ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਸਾਖ
ਵਿਸਾਖੀ

ਵਿਹੜਾ

ਵਿਸਾਤ
ਵਿਸਾਂਧ
ਵਿਸਾਂਧਾ
ਵਿਸਾਨੁ
ਵਿਸਾਰ
ਵਿਸਾਰਨਾ
ਵਿਸਾਰਨਾ
ਵਿਸਾਰਾ } ‘ਵਿਸਾਰ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸਾਲ, ਪੁ:—ਵਸਲ, ਆਸਕ ਮਸ਼ੁਕ ਦਾ
ਮੇਲ ॥

ਵਿਸੁਚਕਾ
ਵਿਸੇਖ
ਵਿਸੇਖਣਾ
ਵਿਸੇਖਤਾਈ } ‘ਵਿਸੁਚਕਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸੋਣਿਕਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਤ ਪਿਆ ਪਿਆ ਖਰਾਬ
ਹੋ ਜਾਵੇ, ਬਹਿਆ ॥

ਵਿਹ, ਸ:—ਵਿਸ, ਬਿਖ, ਜਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ॥

ਵਿਹਣ, ਪੁ:—ਧੜੀਏ ਦਾ ਖੀ ॥

ਵਿਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠ ਕਰਨਾ, ਜੋਰ ਪਾਉ
ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਵਿਹਲ
ਵਿਹਲਣ
ਵਿਹਲਾ
ਵਿਹਲੀ
ਵਿਹੜਮੀ
ਵਿਹੜਾ

ਵਿਹਾ

ਵਿਹਾ
ਵਿਹਾਉਣਾ
ਵਿਹਾਗ
ਵਿਹਾਗਣਾ
ਵਿਹਾਜਣਾ
ਵਿਹਾ ਜਾਣਾ
ਵਿਹਾਝਣਾ
ਵਿਹਾਜੀ (ਝੀ)
ਵਿਹਾਨਣਾ
ਵਿਹਾਰ

‘ਵਿਹਾ’ ‘ਵਿਹਾਉਣਾ’ ਆਦਿਕ
‘ਵਿਹਾ’

ਵਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਖੁਹਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਹੀ, ਸ:—ਗਲੀ, ਕੁਚਾ ॥

ਵਿਹੀਣ, ਪੁ: ਸ:—ਵਾਹਣੀ, ਮੋਰੀ ॥

ਵਿਹੁ (ਹੁੰ), ਸ:—ਵਿਹ, ਬਿਖ, ਬਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ।

ਵਿਹੁਲ, ਸ:—‘ਬਿਹੁਲ’ ਵੇਖੋ ।

ਵਿਹੁਣਾ, ਅ:—ਸਿਨਾ, ਬਾਝਾ, ਬਝੈਰ ॥

ਵਿਹੋਗ } ‘ਬਿਹੋਗ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵਿਹੋਗਣ
ਵਿਹੋਗੀ

ਵਿਕਟ, ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋੜ ਕੇ ਗੋਦ
ਬਲਾ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ।

ਵਿਕਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬਿਕਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਕੀਦਨਾ, ਪੁ:—ਵੈਚਲ ਵਾਲਾ, ਬਿਕਟਾ ॥

ਵਿਖਾਧੀ

ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤ
ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤੀ
ਵਿਕਰਾਲ
ਵਿੱਕਟੀ
ਵਿਕਾਉ
ਵਿਕਾਉਣਾ
ਵਿਕਾਉ
ਵਿਕਾਰ
ਵਿਕਾਰੀ
ਵਿਖ

‘ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਖਮ, ਪੁ:—ਵਿਖ, ਬਹਿਰ ॥

ਵਿ:—ਖਰਾਬ, ਜੋ ਇਕੋ ਜੇਹਾ ਨਹੀਂ ॥

ਵਿਖਮ ਹੋਣ ਆਸਤ ਵੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੋਰਸ
ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਆਮ੍ਰੇ ਸਾਮ੍ਰਣੀਆਂ ਬਾਹੀਆ
ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਪਰ ਖੁੰਝੇ ਸਿੱਧੇ ਨਾਂ
ਹੋਣ ।

ਵਿਖਮ ਹੋਣ ਚਤੁਰ ਫੁਜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੋਰਸ
ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਹੀਆ
ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਪਰ ਖੁੰਝੇ ਸਿੱਧੇ ਨਾਂ
ਹੋਣ ॥

ਵਿਖਮੇ ਹਾਪ, ਪੁ:—ਸਖਤ ਬਿਸਮ ਦਾ ਤਾਪ ॥

ਵਿਖਰਨਾ } ‘ਬਿਖਰਨਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵਿਖਰਾਉਣਾ

ਵਿਖੜਾ }
ਵਿਖਾਧ } ‘ਬਿਖੜਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵਿਖਾਧਣ
ਵਿਖਾਧੀ

ਵਿਖਾਲਾ

ਵਿਖਾਲਾ, ਪੁ:—ਵਿਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲਾ ਨਮੂਨਾ ॥

ਵਿਖੇ, ਅਵ:—ਵਿੱਚ, ਅੰਦਰ, ਥਾਂ ॥

ਵਿਖੇਧ
ਵਿਖੇਧਣ
ਵਿਖੇਧੀ
ਵਿੰਗ

‘ਵਿਖੇਧ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਗਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਜਣਾ, ਖੁਸ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿੰਗਮਾਂ, ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ, ਠੀਕ, ਪੂਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਵਿੰਗਮਾਂ (ਵਾਂ)

ਵਿਗਸਣਾ

ਵਿਗਸਵਾਉਣਾ

ਵਿਗਸਾਉ

ਵਿਗਸਾਉਣਾ

ਵਿਗਸਾਉ

ਵਿੰਗ

ਵਿਗਸ

ਵਿਗਸ

ਵਿਗਸਣਾ

ਵਿਗਸਾਉ

ਵਿਗਸਾਉਣਾ

ਵਿਗੋਚਾ

ਵਿਘਾ

ਵਿੰਗ

ਵਿੱਚ

‘ਵਿੰਗਮਾਂ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਚਕੰਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਰਾ ॥

ਵਿਛਵਾਈ

ਵਿਚਕਾਹਾ

ਵਿਚਕਾਹੇ

ਵਿਚਕਾਨਾ

ਵਿਚਕਾਨੀ

ਵਿਚਕਾਰ

ਵਿਚਕਾਲ

ਵਿਚਕਾਏ

‘ਵਿਚਕਾਹਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ

ਵਿਚਰ, ਪਾ:—ਨਾਂ ਵੰਗੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ॥

ਵਿਚਰਨਾ

ਵਿਚਲ ਜਾਣਾ

ਵਿਚਲਣਾ

ਵਿਚਲਾ

ਵਿਚਲਾਉਣਾ

ਵਿਚਲਾਉਣਾ

ਵਿਚਲਾ

ਵਿਚਾਰਕ

ਵਿਚਾਰਨਾ

ਵਿਚਾਰ

ਵਿਚਾਲ

ਵਿਚਾਲਣਾ

‘ਵਿਚਰਨਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਚਾਲ

ਵਿਚਾਲੇ

ਵਿਚਾਂ

ਵਿਚੋਂ

ਵਿਚੋਲੀ

ਵਿਚੋਲੀ

ਵਿਚੋਲੀਆ

ਵਿਛਣਾ

ਵਿਛਵਈਯਾ (ਵੰਯਾ)

ਵਿਛਵਾਉਣਾ

‘ਵਿਚਾਲ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਛੜਣਾ

ਵਿਮੁਖ

ਵਿਛੜਾਈ
 ਵਿਛੜਣਾ
 ਵਿਛੜਾਉਣਾ
 ਵਿਛੜਾ ਦੇਣਾ
 ਵਿਛੜੋੜਣਾ
 ਵਿਛੜੋੜਾ
 ਵਿਛੜੋਣਾ
 ਵਿਛੋੜਾ
 ਵਿਛੋੜਣ
 ਵਿਛੋੜੀ
 ਵਿੱਟਰਨਾ
 ਵਿੱਟਰਾਉਣਾ
 ਵਿੱਟਰਨਾ
 ਵਿੱਠ
 ਵਿੱਠਣਾ
 ਵਿਠਾਉਣਾ
 ਵਿਛੜਣਾ
 ਵਿੱਛੀ
 ਵਿੱਢ
 ਵਿੱਠਾਸ (ਹ)
 ਵਿੱਠ

'ਬਿਛੜਵਾਈ' ਆਦਿਕ
 ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਛੜਕਰਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਨਾਂ ਵਰ-
 ਣਾ (ਰਖਣਾ) ॥

ਵਿਥ (ਥ) }
 ਵਿਥਾਕ }
 ਵਿਥਾ }
 ਵਿਥਿਆ }

'ਵਿਥ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਥਿਰ, ਪੁ:—ਵਿਥ, ਲੁੱਧੀ, ਰਾਸਲਾ ॥

ਵਿਦਣਾ
 ਵਿਦਮਾਣ
 ਵਿਦਸਕ
 ਵਿਦਯਾ
 ਵਿਦਯਾਲਯ
 ਵਿਦਾਉਣਾ
 ਵਿਦਾਇਗੀ
 ਵਿਦਿਆ
 ਵਿਦਿਆ
 ਵਿਦੇਸ
 ਵਿਦੇਸਣ
 ਵਿਦੇਸੀ
 ਵਿਧ

'ਬਿਦਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੂੰ ਜਾਣਾ, ਆਸਕ ਦੇਣਾ
 ਖੰਡ ਦਾ ਚਿਟਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿਧਨਾ
 ਵਿਧਮਾਤਾ
 ਵਿਧਵਾ
 ਵਿਧਾਤਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਾਉਣਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਾਈ
 ਵਿਧਤ (ਤਾ)
 ਵਿਭਚਾਰ
 ਵਿਭਚਾਰਣ (ਣੀ)
 ਵਿਭਚਾਰੀ
 ਵਿਭੁਤ

'ਬਿਧਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਮੁਖ, ਵਿ:—'ਭੇ ਮੁਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਯੋਗੀ

ਵਿਯੋਗ }
 ਵਿਯੋਗਣ } ਵਿਯੋਗ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਯੋਗੀ }

ਵਿਰਸਾ, ਖੜ—ਕਿਸ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ
 ਮਿਲ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਕ ॥

ਵਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—'ਬਿਰਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਤ, ਸੜ—'ਬਿਰਤ' ਵੇਖੋ, ਵਰਤਾਰਾ, ਆਦਤ ॥

ਵਿਰਥਾ, ਵਿ—'ਬਿਰਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਦ, ਖੜ—ਰੋਜ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਧਰਮ
 ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਨੇਮ ॥

ਵਿਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਮ
 ਜਪਣਾ ॥

ਵਿਰਦ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਣੀ,
 ਵਾਦੀ ਪੈਣੀ ॥

ਵਿਰਲ }
 ਵਿਰਲਾ } 'ਬਿਰਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਲਾਪ }

ਵਿਰਵਾ, ਵਿ—ਲੋੜਵੰਦ, ਮੁਤਾਸ ॥

ਵਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—'ਬਿਰਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਸਤ, ਸੜ—'ਵਿਰਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਗ }
 ਵਿਰਾਗਣ } 'ਬਿਰਾਗ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਲਾਉਣਾ

ਵਿਰਾਗੀ }
 ਵਿਰਾਜਣਾ } 'ਬਿਰਾਗੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਾਜਮਾਣ }

ਵਿਰਾਨ }
 ਵਿਰਾਨਾ } 'ਬਿਰਾਨ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਾਨੀ }

ਵਿਰਮ, ਵਿ—ਬੇ ਅਰਾਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਾਮ
 ਨਹੀਂ ॥

ਵਿਰਾਮੀ, ਸੜ—ਬੇ ਅਰਾਮੀ ਤਕਲੀਫ, ਯੱਖ
 ਮੇਜਲ ॥

ਵਿਰੁੱਧ }
 ਵਿਰੋਧ }
 ਵਿਰੋਧਣ }
 ਵਿਰੋਧੀ } 'ਬਿਰੁੱਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਲਕਣਾ }
 ਵਿਲਕਾਉਣਾ }
 ਵਿਲਗਣ }
 ਵਿਲੰਗਣ }
 ਵਿਲਭਣਾ }
 ਵਿਲੰਬ }
 ਵਿਲਮ }
 ਵਿਲਮਣਾ }
 ਵਿਲੱਲਾ (ਲੀ) }

ਵਿਲਾ, ਖੜ—ਬਹਾਨਾ, ਉਜਰ, ਐਂਠ, ਆਕੜ,
 ਮਰੋੜ ॥

ਵਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਵਿਲਾਇਤ

ਵਿਲਾਇਤ, ਸ:—ਮੁਲਖ. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ 'ਚ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਓਪਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦੇਸ ਜਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ ॥

ਵਿਲਾਇਤ ਦੀ ਡਾਕ, ਸ:—'ਵਿਲਾਇਤੀ' ਤੋਂ ਕੀ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਲਾਇਤਣ, ਸ: } ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ (ਜੀ)
ਵਿਲਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ, ਵਿ:—ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ ਵੀ, ਅਚਰਸ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਡਾਕ, ਸ:—ਵਿਲਾਇਤ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉੱਥੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਡਾਕ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਨੀਲ, ਪੁ:—ਬੰਗਾਲੇ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਨੀਲ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਪਾਣੀ, ਪੁ: ਸੋਭਾ ਵਾਟਰ ਆਦਿਕ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਪੇਉਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਿਲਾਇਤੀ ਪੀਲਾ ਜੰਗ ॥

ਵਿਲਾਪ } 'ਵਿਰਲਾਪ' 'ਵਿਲਾਪਣਾ' ਵੇਖੋ
ਵਿਲਾਪਣਾ }

ਵਿਲੀ, ਸ:—ਸੀਮਤ ਦੇ ਵਾਲਾ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਬਿਚਲੀ ਨੀਕ ॥

ਵਿਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਵਿ:—ਜੁਆਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵਿਲੀ ਤੇ ਕਜਰ ਆਰਨੀ ॥

ਵਿਲੀਪਾਪ, ਪੁ:—'ਵਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਰਣਾ

ਵਿਲੁੰ ਵਿਲੁੰ ਕਰਨਾ, 'ਕੁ:—'ਵਿਲਕਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਭਰਲੇ ਲੋਣਾ ॥

ਵਿਲੋਤ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਲੋਤਣ }
ਵਿਲੋਤੀ }

ਵਿਵਸਥਾ, ਸ:—'ਬਿਵਸਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਵਾਹ, ਪੁ:—'ਬਿਆਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੜਕ, —'ਬੜਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੜਧਾ } ਪੁ:—ਸਮਰਥਾ, ਬਲ, ਲਿਆਕਤ
ਵਿੜਧੀ } ਜੋਰ, ਧਣ, ਰਾਸ, ਮੂਲ ਰਕਮ, ਭੀਲ ॥

ਵਿੜਾ, ਪੁ:—'ਬਿੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ, ਯੋਜਕ—ਨਾਲ ਹੀ, ਬੀ, ਭੀ ॥

ਵੀ } ਪੁ:—'ਬੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਉ }

ਵੀਹ } 'ਬੀਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਹਮਾ (ਵੀ) }
ਵੀਹਜੀ }

ਵੀਹੀ, ਸ:—ਤੰਗ ਹਾਲੀ, ਸੋਢੇ ਵਾਰਗਾ ਵਲ ॥

ਵੀਰ } 'ਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਰਸ }
ਵੀਰਕ }

ਵੀਰਣਾ, ਵਿ:—'ਬੀਰਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ ॥

ਵੀਟੀ

ਵੀਟੀ, ਸ:—'ਬੀਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਠਲ, ਪੁ:—'ਬੱਠਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ'ਠਾ
ਵੀ'ਡੀ
ਵੀ'ਡੀਆ
ਵੀਟੀ

'ਬੀ ਠਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ, ਪੀ, ਪੁ:—ਭਾਕ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਭਜਿਆ ਹੋਯਾ
ਪਾਤਸ਼ਲ' ਆਦਿਕ ਜੋ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਲ ਦੀ
ਭਖਮ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹ ॥

ਵੀਰ, ਪੁ: ਵਿ:
ਵੀਰਜ
ਵੀਰਤਾ (ਤਾਈ)
ਵੀਲਾ
ਵੀਜ਼
ਵੀਜ਼ਣਾ
ਵੀਜ਼ਾ
ਵੀਜੀ
ਵੀਰਾਰ
ਵੀਰਾਰਨਾ
ਵੀਰਾਰੀ
ਵੀਰਲ
ਵੀਰਲੀ
ਵੀਰੁਲ
ਵੀਗਾ

'ਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ

ਵੀਰ, ਪੁ:—ਉਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਟਤ, ਸ:—'ਬੂਟਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸਾਖੀ

ਵੁਣਨਾ
ਵੁਣਵਾਉਣਾ
ਵੁਣਵਾਈ
ਵੁਣਾਉਣ
ਵੁਣਾਉਣਾ
ਵੁਣਾਈ
ਵੁਣਾ
ਵੁਲਾਰਾ(ਲਾ)
ਵੁਲੋਲ
ਵੁਕੁਣਾ
ਵੁਕੁਕਾ

'ਬੁਣਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਕਣੀ, ਸ:—'ਬੁਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇ, ਸੰਬੰਧਣ—ਰੋਇ, ਅਜਿਅ (ਤੀਸਤਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ।

ਵੇਉਤ (ਵੇਉ'ਤ)
ਵੇਉਤਣਾ (ਵੇਉ'ਤਣਾ)
ਵੇਉ'ਤਾਉਣਾ
ਵੇਉਰ
ਵੇਉਰਾ

'ਬੇਉ'ਤ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ।

ਵੇਸ, ਪੁ:—'ਭੇਸ' ਵੇਖੋ ।

ਵੇਸਣ
ਵੇਸਣੀ
ਵੇਸਰ
ਵੇਸਰਾ
ਵੇਸਲਾ
ਵੇਸਵਾ

'ਬੇਸਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸਾਖ
ਵੇਸਾਖੀ

'ਬਸਾਖ' 'ਬਸਾਖੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਰ

ਵੇਹ } 'ਬੇਹ' 'ਬੇਹਣ' ਵੇਖ ॥
ਵੇਹਣ }

ਵੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਦੇਖਣਾ, ਤੱਥਣ, ਠਜਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੇਹਲ, ਸ: }
ਵੇਹਲਾ, ਵਿ: } 'ਬੇਹਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵੇਹਲੀ, ਸ: }

ਵੇਹੜਮੀ (ਵੀ) }
ਵੇਹੜਾ (ਵੀ) } 'ਬੇਹੜਮੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਹਾ (ਹੀ) }

ਵੇਹੁ, ਸ:—ਬੇਹ, ਬਿਖ, ਬਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ॥

ਵੇਹੁੜੇ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ ਪਾਇਲ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਜਾਂ ਕਿਲੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਘੇਰਨ ਵਾਲਾ ਦਰਿਆ ॥

ਵੇਕਾਰ, ਵਿ:—'ਬੇਕਾਰ' ਵੇਖੋ ।
ਪੁ:—'ਬਿਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦੇਖਣਾ' ਵੇਖਾ ।

ਵੇਗ, ਪੁ:—ਸੋਰ, ਤਜੀ, ਜੋਸ਼ ।

ਵੇਚਣਾ }
ਵੇਚ } 'ਬੇਚਣ' 'ਬੇਚ' ਵੇਖੋ ।

ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਥ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ
ਮੰਨੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ, ਦੀਸ਼ਰ ਦੀ
ਥਾਨੀ, ਗਿਆਨ, ਖਾਂਸੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹੀ
ਖਬਰ ਜੋ ਲੱਭੇ। ਵੇਦੀ ॥

ਵੇਰੀ

ਵੇਦੰਗੀ, ਸ:—ਵੇਦ ਦੀ ਵੇਦਸਾ, ਹਕੀਮੀ ।

ਵੇਦਣ
ਦਣ ਬਾਵੀ }
ਵੇਦਨ } 'ਬੇਦਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ।
ਵੇਦਨਾ }

ਵੇਦਾਂਗ, ਪੁ:—ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗ (ਵਜਾਂਕਰਣ
ਆਦਿਕ) ॥

ਵੇਦਾਂਗੀ, ਸ:—'ਵੇਦੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਦਾਂਤ, ਪੁ:—ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇੱਕ
ਮਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਤ ਅਤੇ
ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਸੱਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਵੇਦਾਂਤਣ, ਸ: }
ਵੇਦਾਂਤੀ, ਪੁ: } 'ਵੇਦਾਂਤ' ਅਤੇ ਨੂੰ ਮੰਨੇ ॥

ਵੇਦੀ
ਵੇਦੀ ਬਾਵੀ }
ਵੇਦਾ } 'ਬੇਦੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਰ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਮੋਕਾ, ਢਿੱਲ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਵੇਰ ਵੇਰ, ਕ੍ਰਿ: , ਵਿ:—ਘਬੀ ਮਜ਼ੀ, ਕਈ ਵਾਰ,
ਅਕਸਰ ॥

ਵੇਰਵਾ }
ਵੇਰੜਾ }
ਵੇਰੜੀ } 'ਬੇਰਵਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਰਾ }
ਵੇਰੀ }

ਵੇਲ

ਵੈਪਾਰੀ

ਵੇਲ
 ਵੇਲਣ (ਨ)
 ਵੇਲਣੀ (ਨ)
 ਵੇਲਣੀ

‘ਵੇਲ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਵਖਰ, ਸਮਾ, ਮੇਰਾ, ਚਿਰ ॥

ਹਲੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ, ਵੇਲਾ,
 ਬਹੁਤ ਤਰਕਾ ॥

ਕੁੱਕੜ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਕੁੱਕੜ ਦੇ ਥਾਂਗ ਦੇਣ ਦਾ
 ਵੇਲਾ, ਸਵੇਰਾ ॥

ਚੱਕੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ : ਝੋਲ ਦਾ ਵੇਲਾ,
 ਪ੍ਰਭਾਤ ॥

ਛਾਹ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—‘ਛਾਹ’ ਚਿੱਤ ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੜਕਣ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਹੀ ਰਿੜਕਣ ਦਾ
 ਵੇਲਾ, ਤਰਕਾ ॥

ਬੋਝਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਇਹ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ
 ਪਹਿਲੇ ॥

ਵੇਲਾ ਕੁਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਮੌਕੇ, ਕਈ ਕਈ ॥

ਵੇਲੀ,
 ਵੇਲੀ
 ਵੇਲ
 ਵੇਲੁਮੀ
 ਵੇਲਾ
 ਵੇਲਾ
 ਵੇਲੀ
 ਵੇਲਾ

‘ਵੇਲਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਸਰਾਇ, ਪੁ:—‘ਵਾਈਸਰਾਇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਸਾਖ
 ਵੈਸਾਖੀ

‘ਵੈਸਾਖ’ ‘ਵੈਸਾਖੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਹਰੀ, ਸ:—‘ਵਾਹਿਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਹਣ
 ਵੈਹਣ

ਪੁ:—ਨਵੀ ਦਾ ਰੋਕ, ਬਚਾਉ ॥

ਵੈਹਣਾ, ਫ਼ਿ:—ਬਹਿਰਾ, ਬੈਠਨਾ, ਚਰਾਣਾ ॥

ਵੈਗਣ
 ਵੈਗਣ

ਪੁ:—ਚਿੱਕ ਭਾਸੀ, ਪਛਾਚੋ, ਪਛਾਲੂ ॥

ਵੈਗਣੀ
 ਵੈਗਣੀ
 ਵੈਜਣੀ

ਵਿ:—ਵੈਗਣ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਵੈਜਣੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੌਲਮ ਵਰਗੀ ਵਲੀਤੀ
 ਦੁਆ ॥

ਵੈਠਮੀ (ਵੀ)
 ਵੈਠ
 ਵੈਠ
 ਵੈਠਕ
 ਵੈਠਗੀ
 ਵੈਠਗੀ
 ਵੈਠਣ (ਣੀ)
 ਵੈਠਣ

‘ਵੈਠਮੀ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਪਾਰ
 ਵੈਪਾਰਣ
 ਵੈਪਾਰੀ

‘ਵੈਪਾਰ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਰ	ਸ਼ਾਸ਼
ਵੈਰ, ਪੁ:—'ਬੇਰ' ਵੇਖੋ ॥	
ਵੈਰਕ } ਸ:—ਬੰਧਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥ ਵੈਰਖ }	
ਵੈਰਣ, ਸ:—'ਬੇਰਨ' ਵੇਖੋ ॥	
ਵੈਰਾਕ } 'ਬਰਾਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥ ਵੈਰਾਗਣ }	
ਵੈਰਾਕੀ }	
ਵੈਰਾਨ } 'ਬਰਾਨ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥ ਵੈਰਾਨਾ }	
ਵੈਰਾਨੀ }	
ਵੈਰੀ, ਪੁ:—'ਬੇਰੀ' ਵੇਖੋ ॥	
ਵੈਣ, ਪੁ:—ਕੁਕਰਮ, ਕੁੰਝ ਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥	
ਵੈਲਰਮ, ਪੁ:—ਆਵਰ ਛਾ, ਲੀ ਆਵਲੀ ਨੂੰ ॥	
ਵੈਲ ਦਾਰ } 'ਵੈਲਦਾਰ' ਵੇਖੋ ॥ ਵੈਲੀ }	

B-3130

